www.e-rara.ch

Arrianu peri anabaseos Alexandrou =

Arrianus, Flavius

[Paris?], M. D. LXXV [1575]

ETH-Bibliothek Zürich

Shelf Mark: Rar 9175

Persistent Link: https://doi.org/10.3931/e-rara-45053

www.e-rara.ch
Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

Visual Library

Par 9175

ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΠΕΡΙ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ
Ἀλεξάνδρου, ἱστοριῶν Βιβλία η̄.

ARRIANI
(qui alter Xenophon vocatus fuit)
DE EXPEDIT. ALEX. MAGNI,
Historiarum Libri VIII.

EX BONAVENT. VVLCANII BRVG.
noua interpretatione.
Ab eodem quamplurimi loci ope veteris exemplaris restituti.

Cum Indice copiosissimo.

ALEXANDRI VITA, EX PLVT.
EIVSDEM LIBRI II, DE FORTVNA
vel virtute Alexandri.

SCHWEIZERISCHE BUNDESKANZLEI

ANNO M. D. LXXV,
Excudebat Henr. Stephanus,
CVM PRIVILEGIO CAES. MAIEST.
In decennium.

EIDGEN. POLYTECHN. SCHULE BIBLIOTHEK

DOMINO THOMÆ REDIGERO SILESIO,

BONAVENTVRA VVLCANIVS

BRVGENSIS S. P. D.

QVANTA sit historiæ vtilitas, domine Redigere, ad omnes humanæ vitæ actiones rectè instituendas, quanta etiam ex eius lectione voluptas percipiatur, superuacaneum existimauerim longa apud te oratione comprobare: quum id ab aliis copiosè accuratéque pertractatum sit, & tu mirificè historica lectione delecteris, tantámque eius cognitionē pectore tuo inclusam habeas, vt meritò ἔμψυχος ἱστορίας βιβλιοθήκη dici possis: neque dubitem quin studii tui fructum in communis vitæ vtibus vberrimum quotidie sentias. Illud tantùm dicam, ex omnibus historiis nullam mihi Alexandri historia digniorem lectu videri: quippe cuius res gestæ iisdem quibus terrarum orbis terminis circunscribantur: neque vlla omnino regio sit quò non illius famæ splendor penetrarit. Porro si Alexander is fuit, vt Callisthenes ille philosophus Aristotelis auditor, acerrimus adulatorum hostis, eum πόρρω τῶν ἱκανῶν ἀνδρῶν ἀγαθῶν τὸν ἄριστον εἶναί τε καὶ δοκεῖν, καὶ βασιλέων τὸν βασιλικώτατον, καὶ στρατηγῶν τὸν ἀξιοστρατηγότατον censuerit: necesse omnino fuerit eius res gestas augustius aliquid diuiniúsque quàm reliquorum principum ac regum in se continere: ac proinde admiratione lectionéque digniores esse. Et certè, siquis rerum ab Alexandro gestarum magnitudinem propius intueatur, is in illo heroica omnia maioráque quàm in hominem cadere posse videantur, inueniet, & quæ singula aliis præclaris regibus admirationem apud homines, nominísque immortalitatem compararunt, ea in vno Alexandro cumulata comperiet. Nam, vt de corporis statura, qua præditus fuit pulcherrima, déque laborum tolerantia incredibili nihil dicam: nemo profectò est, qui non eximiam quandam animi magnitudinem atque fortitudinem, pietatem, clementiam, continentiam etiam hostibus admirandam, liberalitatem summam in eo agnoscat. Quid dicam quanta iudicii acrimonia, & consilii dexteritate, quid in rebus obscuris facto opus esset cerneret? quantáque felicitate ex verisimilibus rerum euentus colligeret? Quid de ordinandi exercitus, armandi, gubernandíque summa peritia? quid de priuati periculi, vt omnem è militum animo metum eximeret, contemptu? quid de admirabili eius in dubiis rebus adeundis audacia? de præclara in anticipandis hostibus solertia, atque incredibili in rebus gerendis celeritate? adeo vt verè de Alexandro illud etiam Callimachi dici possit,

Ἐστέρεῳ κεῖνός γε τελεῖ τά κεν ἠοῖ νοήσῃ,
Ἐστέρεῳ τὰ μέγιστα, τὰ μείονα δ' εὖ τε νοήσῃ.

Quid de fide, summáque pactorum obseruantia? quid denique de reliquis virtutibus omnibus dicam? Profectò omnes illæ in eo fuerunt singulares ac propè diuinæ. Et certè quum imperia omnia, corúmque mutationes & translationes à Deo pendeant, diuinum aliquid in Alexandro agnoscamus oportet, quem Deus æterno suo decreto ad potentissimum imperium à Persis ad Macedonas transferendum delegerat. Quam quidem imperii transferendi necessitatem quum Arrianus ipse intellexerit, cámque Dei voluntate metitus fuerit, (ita enim ait, ἐχρῆν γὰρ ἤδη καὶ Πέρσας ὑπὸ Μακεδόνων ἀφαιρεθῆναι τῆς Ἀσίας τὴν ἀρχήν, καθαπερεῖ μὴδοι μὲν ὑπὸ Περσῶν ἀφῃρέθησαν, πρὸς Μήδων δ' ἔτι πρόσθεν Ἀσσύριοι) quúmque humanis viribus res adeo arduas præstari non posse viderit, meritò Alexandrum ὀλίγῳ τῷ θείου terris datum fuisse dicit, qui tanta corporis animíque fortitudine præditus, diuinæ voluntati exequendæ par esset. Quæ quidem Arriani sententia vt pia & Christianæ religioni consentanea, mihi mirum in modum placet. Neque enim eos audiendos esse censeo, qui quicquid ab Alexandro præclarè gestum est, fortunæ tribuunt, quum potius diuinæ in eo potentiæ vim suspicere & colere deberent. Sed nec illos probauerim, qui, veluti

ille ex templi Dianæ Ephesiæ incendio nominis immortalitatem captabat: ita imminuendis Alexandri laudibus, vitiisque atrociter exaggerandis laudem quærunt. Quæ quidem vitia si æquum iudicem nanciscantur, facilè excusari & multis eius virtutibus condonari possint. Nam quòd immodicam gloriæ cupiditatem iræque vehementiã ei obiiciunt, certè quo quisque animo est præstantiore præditus, eo est etiam laudis ac gloriæ appetentior: neque vllam mercedem laborum suorum petit quàm gloriam. Cuius desiderium si ex animo humano tollas, quisnam (obsecro) se laboribus atque periculis obiiciat? aut quídnã tandem in vita præclarum, nisi laudis studio animos exstimulante, geri possit? De ira verò, vt omittam verissimam illam Senecæ sententiam, tantum cuique esse iræ, quantum ingenii: illud constat, Alexandrum non facilè irasci solitum, nisi quis illam ipsam cui studebat gloriam eleuare atque imminuere conaretur. Quicquid verò ira impulsus commisit, si iuuenilis ætatis feruorem, si perpetuæ felicitatis cursum, si assentatores (pernicioſissimam regum pestem) aspicias, leue in eo peccatum veniáque digniſſimum iudicabis. præsertim quum id præ cæteris regibus singulare & veluti proprium ac genuinum habuerit, quòd culpam suam agnoscens, manifestæ pœnitentiæ (quæ quidem vnica est peccati medela) signa ediderit. Iam quod inauditam illius arrogantiam taxant, qua præpeditus diuinos honores vsurpauit: quid mirum, si iuuenis ethnicus, regum omnium maximus, quíque rerum gestarum magnitudine non solùm mortales vniuersos, verumetiam eos ipsos quos pro diis colebant, Dionysum, inquam, atque Herculem, antecellebat, ampliores sibi quàm vulgo regum, deferri postularit? quum ii qui sese hodie Christianorum coryphæos dici volunt, à quibus omnis arrogantiæ species alieniſſima esse debebat, τῶν ἀνθρωπίνων φιλημάτων, aliósque diuinos honores admittant: eóque tandem insolentiæ ac vesaniæ reguli nonnulli, nulla alia re quàm cædibus, rapinis ac stupris illustres, eruperint, vt statuas æneas inaudita superbia sibiipsis erigant. Deinde, quòd diuturnis potationibus delectatum clamant, id Aristobulus (qui socius expeditionis Alexandro fuit, eiúsque res gestas conscripsit) non tam quòd sua natura vinolentus esset ab eo factitatum narrat (parciſſimè enim bibere solitum ait) quàm vt Persarum ac Medorum moribus atque ingeniis sese accommodaret, & beneuolentiam cum amicis foueret. Vitia igitur siquæ in Alexandro fuerunt, eiuscemodi sunt vt næui potius (qui etiam in formoſissimis corporibus gratiam aliquam venustatémque addunt) dici mereãtur. Sed ego in præsentia Alexãdri defensionẽ aduersus Alexãdromastigas non instituo. Alterius enim loci est, Liuii, Iustini, Plutarchi, Curtii aliorúmque temerariis de Alexandro iudiciis respõdere. Hoc tantum testatũ volui, quod initio dicere cœperam, me summum perpetuò Alexandri amatorem admiratorémque fuisse. Ex quo quidem meo erga Alexandrum verè magnum studio factum est, vt nuper, post meum à dubiis Vbiis discessum, ab Henr. Stephano, viro doctiſſimo tibíque amiciſſimo, pòst varios inter nos Francofurti de re literaria sermones habitos, seriásque eius de veterum interpretum negligentia querimonias (quorum innumeros errores eum in præclaro illo suo linguæ Græcæ Thesauro detexisse comperissem) postulante à me vt Arriani De expeditione Alexandri historiam recognoscendam susciperem, facilè induci passus sim, cùm ob argumentum ipsum ad ingenium meum accommodatum, tum quòd id ab eo scriptore tractatum esset, qui ob Græci sermonis puritatem, Xenophonti propemodum par, atque adeò alter Xenophon à Suida dictus, mihi debebat esse chariſſimus. Accepto itaque ab Henrico Stephano codice manuscripto, eóque peruetusto, sed aliquot chartis mutilo, sepositò è manibus Cyrillo, cui vertendo, & Isidoro, cui castigando longam iam operam nauaram, totum me magna animi alacritate ad Arrianum contuli. Quúmque vetustum codicem cum eo qui Basileæ olim Græcè Gerbelii opera editus fuit, conferrem, summámque lectionis discrepantiã offenderem, cœpi etiã quid Bartholomæus Facius, qui illum Latinè olim vertit, præstitisset, explorare: quúmque in ipso statim limine & primis aliquot paginis magnam varietatem inueniſſem, facilè non ex vngue (quod aiunt) leonem, sed ex auriculis asinum agnoui, nihílque totius triennii quod huic autori vertendo impendit labore dignum. ita passim quamplurima de suo addit, quamplurima summa quadam confidentia demit, temerè innumera pulcherrimè ab Arriano dicta truncat, conciséque transfert, in aliis sexcentis locis à se non intellectis, turpiſsimè labitur, vt alibi Arriani paraphrasim, alibi epitomen te legere putes: alibi ipsum Arrianum non agnoscas. adeò vt dolendũ sit Arrianũ in eiuscemodi grassatoris manus incidisse, qui eum omni ornatu exutum, adeo pannosum lacerúmque nobis obiecerit.

Sed nequis hçc à me cõficta existimet, paucula huius rei exempla adferã. Vbi Arrianus Alexandri interitũ ex vulnere apud Mallos accepto falso rumore in castra perlatũ, hisce verbis describit, lib. VI, καὶ τὰ μὲν πρῶτα οἰμωγὴ ἐν τῇ στρατιᾷ ξυμπάσῃ, ἄλλα ἄλλῳ παραδιδόντος τὸ φήμην. πως σάμβροι ὁ τε οἰμωγῆς, ἀθυμίά τε καὶ ἄπροι ἦσαν, ὅσῳ μὲν ἐξηγέμενος ἔσαν τῆς στρατιᾶς· πολλοῖς γὰρ δὴ ἐν ἴσῳ ᾧ τὸ ἀξιώσεως ἐδόκει πρός τε αὐτὸν Ἀλεξάνδρα καὶ πρὸς Μακεδόνων καθεστηκέναι. vide obsecro vt

Fac. hæc Latinè reddat. *Ac primùm quidẽ eiulatus ac fremitus totis castris fuit, regis sui fortunam deplorantium: Tantum imperatorem ac ducem, in tanto ætatis flore, tantísque rebus gestis, in ipso rerum cardine, quum is totum orbem terrarum imperio suo subiecturus videretur, sibi immatura morte ereptum. Inuidisse deos felicitati eius, qui inuictum per tot gentes regem, atque omnibus terris formidabilem & deo quàm mortali similiorem, è vita sustulissent. Deinde ad se conuersi, sortem suam deplorare ac lamentari, animi simul & consilij inopes, quísnam tanti exercitus dux posthac futurus esset inter se mœsti requirebant. Plerique rem Alexandri & Macedonum in æquo ponebant.* Hæc Facius. In quibus primùm Arriani sententiam truncat: quum illa ἄλλου ἄλλῳ φθονήσαντος τῶν φίλων inexplicata prætermittit: deinde reliqua, vt nimis tenuiter, eius iudicio, ab Arriano dicta, amplificat. Tandem bellam illam exaggerationem ænigmate concludit, inquiens, *Plerique rem Alexandri ac Macedonum in æquo ponebant*: quum Arriani sententia sit, tot in exercitu duces fuisse bellica virtute inter se, tam Alexandri quàm Macedonum iudicio, pares, vt nescirent quem potius deligerent, atque in demortui Alexandri locum sufficerent. Pari licentia vsus libro septimo, vbi Callines Macedonum indignationem Alexandro exponit, quòd barbaris ad oscului admissis, Macedones ab eo honore excluderentur, hæc Callinis verba, Μακεδόνων δὲ οὔπω τις γέγευται τιμῆς ταύτης, Facius ita amplificat, *Quam rem vsque adhuc Macedonũ nemini concessisti, qui te per infinitos labores, per immensa pericula, tandiu procul à patria sequuti sumus. Nos verò te quoquò velis sequi decreuimus, nec recusamus quominus eosdem labores ac pericula deintegro subeamus. Nam quod huic peregrinationi finem imponi cupiebamus, non sanè odio tui, non militiæ satietate fiebat, sed (quod tibi minimè mirum videri debet) patriæ, parentum, coniugum liberorúmque diuturno desiderio. Itaque siue regredi siue progredi velis, imperium tuum non detrectabimus.* Quid hoc est Faci, annon τὸ μύθον ἐν τῇ φακῇ, quod dici solet? Cæterùm Facii exaggerationes oratorias excusabit aliquis, iisque studio ornandi res Alexandri interdum vsum dicet. Ego verò in interprete fidem requiro, cúmque prolixè officio suo satisfeciisse iudico, si nudam autoris sententiam explicarit. At Facius vt in eo non leuiter peccat, quòd Arriano multa quæ sua non sunt affingit: ita grauius delinquit quòd quæ eius sunt propria ei nefariè detrahit, miseréque truncat & mutilat. Nam libro quinto, vbi Arrianus qua ratione veteres Romani in fluminibus ponte iungendis vsi fuerint explicat, vbi totum illum locum miserè lacerauit, tandem meliorem eius partem, qua illam Romanorum rationem à facilitate optimóque ordine commendat, omittit. quæ ita habet, Δι' ὀλίγου τε ξωτελεῖται ἅπαν, καὶ ξυὼ πολλῷ ῥοῦβῳ, καὶ τὸ τεταγμένον ἐν τῷδρωμένῳ ὅμως οὐκ ἄπεσιν. οἵ τε ὠδακελδυσμοὶ ὡς ἐντύχοιεν κατὰ ναῦν ἑκάστῳ, καὶ αἱ ὀπτιμήσεις τῶν ὀκλιποῦς, οὔτε τῷ καπήκουσιν τῷ ὠδαγγελμάτων οὔτε τῷ ὀξύτητι τῶν ἔργου ἀφαιροῦται. Ita etiam egregium maximéque memorabile Alexandri factum, omissione siue detractione eorum quæ pulcherrimè ab Arriano dicta sunt, obscurat, multúmque eius laudi detrahit. Nam quum exercitus apud Gadrosos ingenti siti premeretur, ipséque vt plus animi ducibus pariter ac militibus adderet, pedes difficillimum iter conficeret: hîc insignem illam parenthesim, οἷάπερ φιλεῖ ἐν τῷ τοιῷδε κουφοτέρως φέρειν τοὺς πόνους ἐν τῇ ἰσότητι τῆς παλαιπωρίας, suppressit, hoc est, *Quemadmodum ferè fit vt societas laborum leuiores eos tolerabilioréque efficiat.* Deinde quum Alexandro iam propemodũ siti extincto aqua à milite in galea oblata esset, ipséq; collaudata eius opera qui attulisset, eam in conspectu omnium profudisset, præclarum illud elogium omisit, ὅτι τῷδε τῷ ἔργῳ ἐς τοσόνδε ἀπερρωθώθη τὸ στρατιωτικὸν ξύμπαν, ὥστε εἰ κάσαι αὖ ἕνα ποτὲ ἡγέσθαι πᾶσιν ἐκεῖνο τὸ ὕδωρ τὸ ποὸς Ἀλεξάνδρου ἐκχυθέν. Præterea libro sexto, vbi Arrianus, quod anni tempus in India ad nauigationem idoneum sit describit, ait hyeme, κὴ γλῶ μᾶλλον, οἷα δὴ πολλῷ ὕδατι ἐξ οὐρανοῦ βεβρεγμένῳ, αὔρας ἴσασθαι μαλθακὰς, καὶ ἐς τὸν ὠδάπλοιον τῆς τε κώπης καὶ τοῖς ἱστίοις ξυμμέτρους: Facius: *terra frequentibus pluuiis madefacta ventos exhalat*: quum vertendum fuerit, *lenes auras excitari, & ad nauigationem tam remis quàm velis faciendam accommodatas.* Eodem libro non semel, vbi Arrianus Macedones apud Gadrosos siti suæ consuluisse ait Δι-μωμένους τὸν κάχληκα, hoc est, sabulo ad littus effosso, id vtpote à se non intellectum præterit. Libro octauo, vbi Arrianus de Sila Indiæ flumine agit, quem eius naturæ esse dicit vt nihil omnino sustineat, neque quicquam ei innatare aut supernauigare possit, sed continuò in fundum demergi, pulcherrimam eius rei rationem ab Arriano allatam temerariè omittit, οὔτε τι ἀμθμηνότερον πάντων ἐῇ τὸ ὕδωρ ἐκεῖνο καὶ ἠεροειδέστερον. quòd nimirum ea aqua reliquis omnibus magis euanida magísque aërea sit. Rursus agricolarum apud Indos officia describens, quum eos belli tempore capi, aut agrum eorum vastari nefas esse scribit, omnia hæc, ἀροῦσιν, ἢ τρυγῶσιν, ἢ κλαδοῦσιν, ἢ θεμείζουσι, hoc est, *vel arationi aut vindemiæ, vel frondationi aut messi vacant*, hisce verbis complexus est, *Aliquod opus rusticum faciunt.*

Paulo pòst, vbi de ratione frenorum Indicorum agit, omnem illam rationem ab Arriano

ita descriptam omittit, Ἐν δὲ τῷ στόματι σίδηρον αὐτοῖσιν οἱ ἵπποι ἔχουσιν, οἷονπερ ὀβελὸν, ἔνθεν ἔξηρτημένοι εἰσὶν αὐτοῖσιν οἱ ῥυτῆρες. ἐπεὰν ὦν ἐπαγάγωσι τὸν ῥυτῆρα, ὁ, τε ὀβελὸς κρατέει τὸν ἵππον, καὶ τὰ κέντρα, οἷα δὴ ἐξ αὐτοῦ ἠρτημένα, κεντέοντα, οὐκ ἐᾷ ἄλλο τι ἢ πείθεσθαι τῷ ῥυτῆρι. τὰ δὲ σώματα ἰσχνοί τε εἰσὶν ἔνδοθι καὶ ὠμηκέες, καὶ κοῦφοι πολλόν τι ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Ibidem vbi de Ichthyophagorum piscatu agit, hæc omnia superuacanea illi sunt visa, Ἐπεὰν δὲ ἡ θάλασσα ὑποναιήσῃ καὶ γῆ ὑποφανῇ, ἵνα μὲν ξηρὴ ἡ γῆ ὑπολείπεται, ἐρίμη τὸ πολύ ἐστιν ἰχθύων· ἔνθα δὲ βαθέα ἐστὶν, ὑπολείπεται καὶ τὰ ὕδατος, καὶ ἐν τῷδε κάρτα πολλοὶ ἰχθύες· οἱ μὲν πολλοὶ σμικροὶ αὐτῶν, οἱ δὲ μέζονες· τούτοις δὲ περιβάλλοντες τὰ δίκτυα αἱρέουσι. Sexcenta sunt eiusmodi loca lectu dignissima, negligenter nescio an impudenter à Facio prætermissa. Iam quid de crassissima illius hominis ignorantia dicam, qua præpeditus, innumera optimi huius scriptoris loca ita deprauauit, vt nulla ferè sit pagina quæ non insigne aliquod erratũ, & flagris etiam in puero dignum, habeat? Ex horum genere, vt nonnulla adiiciã, sunt: Libro 1, βοιωταρχοῦντες quos Bœotorum præfectos siue principes esse nemo ignorat, Facius, *ambitione capti*, vertit. Τόπον ὑλώδη hoc est *syluosum*, *tenaci limo impeditum*. ἐνδοσιμόν τι προσδέξεσθαι εἰς ξύμβασιν vertit, *errati veniam deprecari*, quum significet *inuitamentum aliquod compositionis præbere*. Ἀναβολέα τῆς βασιλικῆς, vertit, *qui proximus erat*, quum significet, *Equorum regiorum stratorem*. Ὅσοις περιχώρει vertit, *quibus res procedebat*, pro *quotquot potuere*. ἢ Ἀλέξανδρῳ περιεκινδύνευεν. Fac. *quò Alexãder curabat*. Τὰ τῆς Λυδῶν βασίλεια vertit, *regna Lydorum*, pro *Lydorum regia*. ὑπορύσσειν τὸ τεῖχος, *subruere*, pro *suffodere*. Ἀνάσπαστοι Κᾶρες, vnicam vocem fecit, *Anaspasticares*, quum significet, *Cares sedibus suis pulsi*. Σκόλοπες vertit *clauos*, quos Curtius *murices* vocat. οὐδέν τι προσήκων τοῖς Μακεδόσι, vertit, *Macedonibus haudquaquam virtute ac fama comparandus*, pro *nihil ad Macedones pertinens*, vel, *nihil cum Macedonibus commune habens*. Lib. 4, De filiis nobilium qui regi inseruiebant, Καὶ ἀνέβαλλον οὗτοι βασιλέα τὸν Περσικὸν τρόπον. vertit, *Persico habitu ornati*, pro, *Persico habitu regem vestiebant*. vel (vt Henricus Stephanus interpretandum censet) *Persico more regem in equum tollebant*. παρασάλους vertit *vectes*, pro *palos*. Libro quinto, vbi de Pori acie loquitur, κατὰ στόμα τε γὰρ αὖ πρὸς τὴν ὁπλιτῶν βαλλόντων ἐίργεσθαι. Facius vertit, *Quum & equos insolito odore & specie consternaturi viderentur*. Vbi nescio quid de odore delirus Facius somniet. Sed audi obsecro quas nobis inauditas omnib⁹ seculis μεταμορφώσεις somniator iste effingat. Vbi Arrianus elephantos quibuscum Porus pugnam cum Alexandro inibat, vulneribus iam confectos ac languentes describit, ita ait, ὡς δὲ καματηρά τε ἦν τὰ θηρία, καὶ οὐκέτι ἐῤῥωμένως αἱ ἐκδρομαὶ ἐγίγνοντο, ἀλλὰ σὺν ἐιγμῷ μόνον διαχρώμενοι, ὥσπερ αἱ πεύμναν κορυόμεναι νῆες, ὅτι πόδα ὑπεχώρουν. Hîc Facius, *clamorem*, inquit, *edere cæperunt*, *& anterioribus pedibus erectis ægrè refugere*. O egregium interpretem! Primùm enim συεγμὸν *clamorẽ* vertit, *sibilum* vertere non ausus, ne ex elephanto serpentem facere videretur: quum reuera Arrianus elegantissima similitudine elephantos multis vulneribus languidos, ægréque membra trahentes, nauibus quibus prora conuulsa est comparet. Sed Facius, quum illud, ὥσπερ αἱ πεύμναν κορυόμεναι νῆες non intelligeret, prudenter omisit. Quum verò illud ὅτι πόδα ὑπεχώρουν, *anterioribus pedibus erectis refugientes* vertit: vrsos fortassis fuisse putauit. Atque ita etiam libro octauo, vbi Arrianus se elephantum ἐν ῥυθμῷ, hoc est, *in numerum* saltantem vidisse testatur, Facius *in gyrum*, vertit: quod tamen spectaculum non ita mirum spectatoribus videri posset, atque si ei Taurus Philoxenus sessor contigisset: quem Facius libro tertio ex monte Tauro in hominem vertit, quum ait, *Et in Phœnicia quidem Copanum quæstorem, in Asia Taurum Philoxenum constituit*. Simili errore, quum Arrianus libro septimo dicit: *non fuisse vitio versum Theseo quòd ortum suum ad Neptunum, nec Ioni quòd ortum suum ad Apollinem retulerit*. quod quidem Græcè ita habet: οἷς δὴ ἐς Δία ἀνενεχθεῖσα ἡ γλῶσσα πρὸς τῆς πάλαι ἀνθρώπων οὐδεμιᾷ αὐτῶν ὕβρει πεσεῖται ἔπειτα· οὐδὲ Θησέως, τῷ Ποσειδῶνος· οὐδὲ Ἴωνος, τῷ Ἀπόλλωνος. Facius totum locum fœdissimè ita peruertit: *Nec verò aut Theseus, aut Apollo carpitur, quòd ille sibi Neptunum patrem, hic Iouem finxerit*. Ibidem, quum Arrianus temerarios Ἀλεξανδρομάστιγας incusat, ita ait, οὕτω δὴ ἐκλογιζέσθω, ὅστις τε ὢν αὐτὸς, ἐς ὁποίαν τύχην κεχρημένος, ἔνθενα γιγνόμενον ἐκεῖνον, καὶ εἰς ὅσον δύνηται τῆς ἀνθρωπίνης ἐλθόντα κακίζει. Facius sententiã totam eneruat, *Consideret*, inquit, *quis fuerit, quali fortuna vsus, in quantã gloriã euectus sit*. quum Arrianus id velit, vt qui Alexandrũ inculant, priuatã ipsorũ fortunã cum Alex. fortuna conferãt. Ea enim ratione facilè cognituros sese quàm indigni sint qui cum eo comparentur, vel eum incusent. Lib VIII, Arrianus quum Indiam à septentrione Tauro monte terminari ait, addit Καλέεται δὲ ὁ Ταῦρος ἔτι ἐν τῇ γῇ ταύτῃ. Facius, *regióque adiacens Taurus appellatur*. At Arrianus hoc vult, *Taurum montem in ea regione adhuc appellationem suam retinere*. O taurinam Facii stupiditatem! Nunc aliam ineptiam simul cum iudicii inopia coniunctam vide. Arrianus quum Indicas virgines absque vlla dote nubere dicit, eas nubiles ad publicos ludos à parentibus adduci inquit, ἐκλέξασθαι τῷ νικήσοντι πάλῃ, ἢ πυγμῇ &c. vt ei qui aut lucta aut

alio certamine vicisset, liberum esset deligere sibi spōsam quam vellet. Fac. *permittere vti eum sibi deligant virum qui vicerit.* Sed heus tu? si Græcam phrasim planè perspicuam non intelligebas, hoc tamen ignorare non debebas, homo insulse, honestius id officii viro quàm iuuenculæ tribui. Eiusdem cum reliquis erroribus farinæ est, quòd παροῦς qui palmulæ remorum sunt, *nauium corpora* interpretetur. Et, ὅσοι ἐν τῷ ἔργῳ βλακεύειν ἐφαίνοντο, *quos maris tædebat.* pro, *qui segniores in opere cernebātur.* Et quod de Ichthyophagis dicit Arrianus, οἱ δὲ μάζας ἐκ τύπων τῶν ἀλφίτων (piscium nimirū) πίσσουσι, Fac. *Sunt qui ipsum puluerem triticea farina inspergant.* Ita δοκοὺς *tabulas* vocat, quum *trabes* sint. Sic, ὅτι βραχέα ᾖ κύκλῳ αὐτὸ ἡ ἀνάπωτις ἐποίει. Facius vertit, *nam maris æstus os eius coartauerat.* pro, *vadosum omni ex parte marini æstus recessus fecerat.* Ineptè nimirum βραχέα legit, ignorans βράχεα subst. *vada* siue *breuia* significare, vt Virgilius,

In breuia ac Syrtes vrget (miserabile visu)

Item lib. 8, καὶ πρὸς τῇ ἀχεδίῃ ὁρμίζονται, ἐφ' ἣ τὸ στράτευμα Ἀλεξάνδρου ἔμελλεν Ἀλέξανδρος ἐς Σοῦσα. Facius ita vertit, *Et ipse quoque aduerso flumine classem subigi, vti regi occurreret, iussit, ibique substitit vbi paratas naues Alexandri reperit, quibus Susas exercitum traducere constituerat.* quum ita vertendum fuerit, *Ad pontem quendam recenter factum, per quem Alexander exercitum in Susas traducturus erat, consistunt.* nam ad ἀχεδίῃ subaudiēdum puto γεφύρῃ. Sed faciam finem tot Facianis ineptiis recēsendis. neque enim dubito, mi Redigere, quin tibi iamdudum animus tædiosa earum commemoratione nauseet. Nolui tamē, neque potui committere quin ex infinitis locis perperam ab eo traductis, paucos hosce annotarem. Primùm, nequis me temerè ad hunc autorem denuò vertendum accessisse existimet: néve quis me eos imitari suspicetur, qui quum hodie veteris alicuius autoris post omnes aliorum editiones, recognitionē pollicentur, si conferas, nihilo amplius eos præstitisse reperias, quàm is qui ante biennium Cyrilli opera Lutetiæ edidit. Quem quidem autorem quum summopere corruptum habeamus, nemóque sit ex orthodoxis scriptoribus qui maiore recognitione egeat, nullum tamen ab eo qui eū edendū curauit verbum immutatum aut correctum inuenias: quum interim is omnia priorum interpretum nomina supprimat, totiúsque operis laudem inaudita quadam impudentia sibi vendicet. Deinde, vt meo stomacho nonnihil satisfacerem, quem mihi meritò Facii epistola, quam Arriano abs se Latinè verso præfixit, mouit: qua Pauli Vergerii versionem, (quam quidem mihi nondum, quod doleo, videre contigit) vt barbaram, Germanis incultioribus relinquere se prædicat: suam verò Italis politioribus (vti vocat) legendā proponit. quam certè adeo atrocem in vniuersam nationem Germanicam iniuriam non potui moderatè ferre. Ac statueram quidem initio, emēdatis iis locis quæ recognitione egere viderentur, animaduersiones meas ad marginem adiungere exemplo Henrici Stephani, qui Herodotum & Thucydidem à Valla Latinè versos, & Xenophontem ea ratione castigauit: idémque in Alexandri vita à Plutarcho conscripta, quam huic operi adiecit, præstitit. Cæterùm quum tantam erratorum vim offenderem, vt oræ siue margines paginarum annotationibus capiendis nequaquam suffecturæ viderentur, tantúmque operæ mihi ea in re ponendum viderem acsi totum deintegro verterem, malui lectoribus gratificari, cósque tædiosa illa cōferendi mora liberare, & nouam totius Arriani interpretationem, in qua quamminimum hærerēt, proponere. Nūc quid hac in re præstiterim, aut vt præstarem laborarim, accipe. Curaui primùm summa religione vt omnia quæ habet Arrianus exprimerem: nihil omitterem (quod fecit Facius omnibus in locis quæ non intellexit) nihil de meo adderem: quod passim ab eodē factitatum est. Deinde vt oratione simplici ac tersa, &, quod ipsum Arriano propositum fuisse videtur, minimè affectata, vterer. Præterea quum eadem historia à Curtio tractata esset, diligenter vtrunque autorem inter se contuli. quúmque multa in Arriano offenderim quæ in Curtio ad verbum expressa sunt, ea suis locis ad marginem adieci: quòd & iucundam & commodam lectoribus eam collationem fore iudicarem: neque dubitarem quin cōmentarii aut notarum loco (quibus hodie multi, mirum in modum suis opellis sibi placentes, typographos pariter & lectores onerant) esse possent. Certè Curtius mihi multis locis magno adiumento fuit ad Arriani sententiam rectius explicandam. Nam, vt paucula aliquot exempla adferam, vbi Arrianus Alexandrum pellibus tētoriorum τῇ κάρφῃ impletis ad iungēdos ponte fluuios vsum fuisse commemorat, Facius, qui passim vt mus (quod aiunt) in pice hæret, *lenem materiā* exponit, quum Curtius significantissimo vocabulo *stramenta* vocet, & quod alibi Arrianus φορυτὸν, in eundē vsum accommodatum, Curtius *sarmenta* appellet. Quod Arrianus σκόλοπας vocat, Facius imperitè *clauos*, eos nimirū quos Galli pulchro vocabulo *Chaussetrapes* appellāt, Curtius *murices.* quòd Arrianus χῶμα, in Tyri expugnatione ab Alexandro in mari structum, Curtius *molem* eleganti & propria voce. nam in Græcis epigramm. extat Epigr. Εἰς μόλον ἐν Σμύρνῃ, Cyprianus *munitiones*, Iosephus τειχυμάτα vocat, Veneti & Ligures *Il molo.* quæ quidem moles vt

in mari ad defenſionem alicuius loci,ita etiam ad offenſionẽ(vt ita dicam)ſtrui poſſunt. Item φάλαγγα ἀμφίσημον, Curtius,*aciem verſatilem.* Item καταβάλλειν Ἀλέξανδρον καὶ τὸ τύπου ἔργα, Curtius,*Alexandri laudes obterere.* Ita vbi Arrianus tuguria Indorũ ſpinis piſcium tecta dicit, Curtius ſpinas illas,*purgamẽta maris* appellat. Arrianus Alexandro ſiti afflicto aquam ex galea porrectã dicit,Curtius,*ex vaſe quod ex vtre reſoluto implerant.*Sed hæc aliáque eius generis multa in ipſo Arriano ſuis locis annotaui. Magno etiã vſui fuit Arrianus ad multos Curtii(quem quidem ſi exẽplari aliquo manuſcripto adiutus fuiſſem, huic operi adiiciendum curaſſem)locos deprauatos emendandos.Cuius generis eſt quod Curtius lib.6,*Darium à Batauis mouiſſe ait*,quum legendum ſit ex Arriano Ecbatanis.quod quidem Eraſmus(fortaſſe gentis ſuæ ſtudio præpeditus)non animaduertit.Eodem lib.*dimichæ* pro *dimachæ*,qui nimirum vtroque munere funguntur, equitis & peditis.Ita lib. v i i, Curtius, *Iter pronuntiari iubet in armatos,quos iam tunc mutato nomine Euergetas appellabãt*: ex Arriano corrigẽdus eſt locus, & pro *amatos* legendum *Agriaſpas.* Ita enim prius Euergetæ dicti fuerunt.Eodem lib. *Irrupiſſe in Aulicos*, legendum ex Arriano *Areos.* Curtius *Pharaphernes*,Arrianus *Phrataphernes.*Curtius *Cardos*,Arrianus *Mardos.*Curtius *Tãſonor*,Arrianus *Staſanor.* Curtius *Oxidates*, Arrianus *Exodates.*Curtius *Deditamenes*,Arrianus *Stamenes.* Curtius *Ephimanes*, Arrianus *Epimenes.* Curtius *Oxartes*, Arrianus *Oxyartes.* Curtius *Petram Dorinim*, Arrianus *Petram Chorienis*,à Choriene eius præfecto.Curtius *Critobulum* Alexandri medicum vocat, Arrianus *Critodemũ.* Curtius *Porticanum regem*,Arrianus *Oxycanum.*Curtius *Sabi regis fines.* &, *quâ erat iter in regnum Sami*,Arrianus Σάμβου χώρα,& οἰκεῖοι τῷ Σάμβου. Curtius *Noritas*,Arrianus *Oritas.*Curtius *Gedroſios*,Arrianus alibi *Gedroſos*,alibi *Gadroſos*, alibi *Gadroſios.* Curtius *Pataliam* Indorũ vrbem, Arrianus *Pattala.* Curtius *Ozinem*, Arrianus *Ordonem.* Curtius *Siburtium*, Arrianus *Siſyrtium* vocat. Atque hoc quidem ex mutua inter ſe Arriani & Curtii collatione ſum conſequutus.tametſi in hac nominum propriorum differentia nondum ſtatui vtrius autoritas valere debeat, Arrianíne an Curtii. Neque enim inter autores vter altero prior fuerit conuenit.

Quantus verò veteris codicis vſus fuerit, quem ab Henr.Stephano accepi,(Conſtantinopoli ad eum vnà cum quibuſdam Ariſtotelis aliorúmque Græcorũ ſcriptorum libris miſſum) ad Arriani inueterata vulnera curãdum,ex pauculis aliquot eíſq; ſelectioribus locis quos huic epiſtolæ ſubiungã conſtabit.Leuiora enim errata quæ illius manuſcripti exẽplaris ope reſtitui, tot propemodũ fuerũt,quot ſunt periodi. Nonnulli tamẽ loci,de quorũ integritate vehemẽter dubito,incurati à me ſunt relicti,quòd exemplar manuſcriptum multis locis (vt dixi) mutilũ fuerit, & ego nudis meis coniecturis niti noluerim.neq; id religioſa Henr. Stephani diligentia permiſſura fuerit. Nõnullas tamen(præter illas quas ad marginem paſſim adieci)& in aliquot Arriani obſcuriores locos explicationes confeciſſem,niſi temporis anguſtia conſilium meum infregiſſet. cui quidem tribuendum erit ſi non omni ex parte palato tuo ſatisfactum fuerit.

Cogitanti verò mihi,domine Redigere, cuinã mecũ hoc non τρίτες, quod de ſe teſtatur Facius,ſed ἐπάμιλλον κτῆμα offerrem:tu ſtatim occurriſti, cui multis nominibus id dedicari debere iudicarem. Primùm,quòd quũ tibi hiſtoricam lectionem maximè cordi eſſe ſciam, tum hanc iucundiſſimam fore non dubitem: in qua tantam rerum varietatem,tot regionum,populorum, vrbium, montium,fluminum luculentiſſimas deſcriptiones: tot expeditiones terra maríque factas,tot conſilia,tot ſtratagemata,tot denique præclara & ad vſum vitæ accommodata exempla,quæ omnia in copioſiſſimum indicem redegi,es reperturus. Videbis inter alia & miraberis bellicoſiſſimæ Indorum gentis mores ac inſtituta, regionem ipſam, domos, tecta,arma denique ipſa,arcus ac tela(quæ aliquando in ædibus tuis inter alia κειμήλια ac veneranda antiquitatis monimenta abs te mihi oſtenſa memini) accuratiſſimè deſcripta. Deinde quũ tanta ſit nominis tui celebritas, tanta erga virtutis bonarúmque literarum ſtudioſos animi propenſio & beneficentia, vt nemo hodie ſit cui ita certatim etiam ignoti quauis occaſione captata lucubrationes ſuas dicent:ego,qui ſingularem tuam erga me beneuolẽtiam,eximiáque merita non ſemel ſum expertus,ingratus ſim profectò καὶ ἀνάξιος τῆς ὑπηρεσίας ὧν, niſi ea literario aliquo munuſculo agnoſcam.Accipe igitur, mi Redigere,hoc qualecunque animi mei ſingularis erga te obſeruantiæ monimentum: quod quidem,ſi tibi (vt confido)non ingratum fuiſſe intellexero, magnũ me operæpretium feciſſe iudicabo. Deus Opt.Max. te reip. literariæ diu ſeruet incolumem. Ex muſæo meo.Anno c i ↄ. i ↄ. l x x v. Kal. Aug.

LOCI ALIQVOT INSIGNES IN ARriano ex veteri codice Henr. Steph. manuscr. restituti.

Codex Basil. exc. ita habet.	Codex v. manuscr. ita habet.
Pag. 11. ἐξήεσαν.	Cod. v. ἐξήλασαν.
p. 21. πρὸς μίξιν.	cod. v. προσμίξειν.
p. 24. Φιλῶν.	cod. v. ψιλῶν.
p. 26. κληθείς.	cod. v. βληθείς.
p. 92. ἀγελίας.	cod. v. Εὐβοίας.
p. 96. ἔξω δ' ῥυμοῦ τὸν ζυγόν. ibid. τῷ ὅπλ τῇ λύσει.	cod. v. ἔξω τὸ ζυγοῦ τὸν ῥυμόν. cod. v. τῇ ὅπλύσῃ.
p. 98. ἐνόησεν.	cod. v. ἐνόησεν.
p. 102. μᾶλλον.	cod. v. Μαλλόν.
p. 105. ἔπαθε.	cod. v. ἔπειθε.
p. 141. κραῖαι.	cod. v. κεραῖαι.
p. 148. ἄϋα.	cod. v. ἀϋδ.
p. 150. ὑπερκατῶν.	cod. v. ὑπιβατῶν.
p. 153. ἀοθενέστεροι.	cod. v. ἀοθέτεροι, & interdum ἀοτέτεροι: alibi ἀοτετῶτεροι.
p. 158. καὶ τὸ μὴ ἐλεῖναι.	cod. v. καὶ τὸ μὴ ἐλεῖν αἰσχρὸν εἶναί οἱ.
p. 186. ἅμα τά.	cod. v. ἅρματα.
p. 191. ἀρετιώ. ibid. περιφαλμοί.	cod. v. Ἀρέτην. cod. v. περφαλμοί.
p. 192. αὐτὰ σωα, ibid. ὠθισμοῖς.	cod. v. αὐτὰ σῶα. cod. v. ὠθισμοῖς.
p. 195. ξελισμοῖς.	cod. v. ἐξελιγμοῖς.
p. 199. ὄπισολαί.	cod. v. ὀπισολεί.
p. 212. ὡς ἐπέγω κῆ πόδας.	cod. v. ὡς ἀπέγω καταπόδας.
p. 226. Ἀρτοβόανα.	cod. v. Ἀρβακέανα.
p. 233. κῆ ἔθνη τ' ἐκάστων. ibid. μηδὲ ὑπελάσαιεν.	cod. v. κῆ ἤθη τἀ ἑκάστων. cod. v. μηδ' εἰ πελάσαιεν.
p. 235. οὐδὲ βαθέως.	cod. v. βεβαίως.
p. 237. ἔσεσθαι ἐν πέζει.	cod. v. ἔπεσθαι.
p. 240. Μαλῶτιν.	cod. v. Μαιῶτιν.
p. 244. κῆ λόγοις.	cod. v. λόχοις.
p. 247. σῆ ἰώτας ἐντός.	cod. v. ὑπετῶς.
p. 253. οἱ δὲ ἐν Μαραθῶνι.	cod. v. addit, ἐν τῇ ἄκρᾳ Φερυσύμβοι Μακεδόνες προσβολῆς γενομένης τῇ ἄκρᾳ
p. 257. εἰ δή ἵλ πλαῖσιον.	cod. v. εἰδότες πλαίσιαντας.
p. 258. πολλοῦ ὄντος ὕδατος.	cod. v. πλλοῦ ὄντος ῥοῦματος.
p. 333. γίνονται αὐτῷ.	cod. v. γίγνεται.
p. 334. καὶ Κτησίας.	cod. v. addit (εἰ δή τῳ ἱκανὸς καὶ Κτησίας ἐς τεκμηρίωσιν)
p. 340. σῆσιν τὰς νήσους.	cod. v. νῆας.
p. 342. λέγουσιν ἄξια. ibid. καταφήσῃ.	cod. v. λόγου ὅτιν ἄξια. cod. v. καταντήσῃ.
p. 345. ὄπιζ ζυγῶν.	cod. v. ὀπὶ ζυγῶν.
p. 349. εἴδη παντοίων δένδρων.	cod. v. παντοίων δένδρων εἴδει.

Codex Basil. exc. ita habet.	Codex v. manuscr. ita habet.
p. 350. ἐκάλετο.	cod. v. ἐκαίετο.
p. 351. ἡ δὲ ἄλλη φαλιά. ibid. παῖδα Φθάσαι.	cod. v. addit. μενέτω. cod. v. παῖδα λέγῃ Φθάσαι.
p. 361. τεθαλμμένω.	cod. v. τεταραγμένω.
p. 364. ἥκει αὐτῷ.	cod. v. ἤρκει.
p. 365. κατέκτανε αὖ τυχόν.	cod. v. κατέκαινεν αὖ τυχόν.
p. 371. ὅπλ δὲ ἐν τοῖς πλοίοις διαβάλλοντας. ibid. ἵνα μέσως.	cod. v. τοῖς δ' ἐν τοῖς πλοίοις διαβαίνουσιν. cod. v. ἵν' ἀμέσως.
p. 372. ἐλαύνων.	cod. v. ἔλνω δεῖν ἐλαύνῳν.
p. 377. πλησιὰς γίγνεσθαι αὐτοῖς.	cod. v. κατὰ πλῆσας γίγνεσθαι αὐτοῖς.
p. 393. ἐβόησε. ibid. μνείαν.	cod. v. βοήσειε. cod. v. μνημεῖα.
p. 482. ποιηθέντας, ἀ προθύμοις.	cod. v. ῥωμθύμους οὐ προὸς θυμοῦ.
ibid. πέμπει ὅπλ τούτοις.	cod. v. πέμπῃ.
p. 484. ἄλλων αὐτῶν.	cod. v. ἄλλαι αὐτῷ.
p. 489. μεζάλων. ibid. οἷς πάλαι ἐτεθνήκει τὲ δέει.	cod. v. μετέλλων. cod. v. ὧν πάλαι ἐτεθνήκειτε δέει.
p. 498. καὶ ὅπως ἔχει.	cod. v. addit, φιλίας τε καὶ πόθου.
p. 501. οὐδέν ἰι προός.	cod. v. οὐδ' ἔπι προό.
p. 515. Τοσοῦτον ἐδέησε.	cod. v. Τοσούτου δεῆσαι.
p. 520. ἀΦ' ἑτοις.	cod. v. ἀφέτοις.
p. 525. ὑπόπτερος.	cod. v. ὑπόπετερος.
p. 531. κῆ δεῖπνα.	cod. v. κῆ δή ἵνα.
p. 549. Κηκέων. ibid. Εὔδρον.	cod. v. Μηκέων. cod. v. Νεῦδρον.
p. 552. καθάπερ ἐών.	cod. v. καταπερῶν.
p. 559. ὥρα ἰω.	cod. v. ὡραίῳ.
p. 560. Στυφᾶος. ibid. Νιφάφων.	cod. v. Στυμφᾶος. cod. v. Νιφάδων.
p. 562. Μακεδαιμονίοισιν. ib. ἐμβολάς.	cod. v. Λακεδαιμονίοισιν. cod. v. συμβολάς.
p. 566. ἔρρα γὰ ἐφάνη.	cod. v. ἔρμα.
p. 570. οἰαθῶσιν.	cod. v. οἰηθῶσιν.
p. 575. πυρΦορέοις. ibid. τεταραγμέναι.	cod. v. πορΦυρέοις. cod. v. πεταμμένας.
p. 587. τὰ δὲ ἐν Τίσιν ἀγῶσι. ibid. τὰ οἰκία ἔῆ). ὧν.	cod. v. τὰ δὲ ἐν τῆς σιαγόσι. cod. v. τὰ οἰκία. ἔῆ) ὧν.
p. 591. ἐσέχει.	cod. v. ἐπέχοι.
p. 592. αἱ λαῖαι.	cod. v. ἐλαῖαι
p. 593. βοῶντες.	cod. v. addit τε καὶ κεφτέοντες.
p. 602. Δωδώνῃ.	cod. v. Σιδωδώνῃ.
p. 603. λιμὶω πρὸ νήσου.	cod. v. λειμῶνες Διονύσου.
p. 604. συγκεκοσμημένον.	cod. v. συγκεκομισμένον.

Codex Basil. exc. ita habet.	Codex v. manuscr. ita habet.	Codex Basil. exc. ita habet.	Codex v. manuscr. ita habet.
p.605. ἐφύετο.	cod.v. ἐφαίνετο.	p.607. πλεύ.	cod.v. πολλώ.
ibid. Τώκην.	cod.v. Ταώκην.	p.609. πλεομένου.	cod.v.addit, βαθύς.
ibid. ἔσω θαλάσσης.	cod.v. ἐώα.	p.611. χεδίων.	cod.v. χεδίη.
p.606. ὅπι ποταμῷ. ὄνομα δὲ τῷ ποταμῷ Ἄρροις, μέγιστος τῶν ποταμῶν.	cod.v. ὅπι ποταμῷ Ἀρροϊ, μεγίστῳ ποταμῶν.	p.614. ἄλσεα καὶ λειμῶνες.	cod.v. ἀλσέων καὶ λειμώνων.

Cæteri loci (si quis omnes requirat) conferenti hanc editionem cum Basilienſi ſeſe offerent.

QVI AVTEM SEQVVNTVR LOCI, IN CHARtis quæ exemplari deſunt, ita mihi ex coniectura videntur emendandi.

Codex Basil. exc. ita habet.	B. Vvlc. ita emendat.	Codex. Basil. exc. ita habet.	B. Vvlc. ita emendat.
Pag.73. ἐς καλόν π.	leg. ἐσβαλόν π.	p.384. ὅταν ἐς τὰ πρόσω.	Legendũ puto οἵτε, &c.
p.80. κρατῆρα.	leg. κατῆραν.	p.385. ὅπι μὴ.	leg. ὅπι μή.
p.87. Φρυσίας.	leg. Φρυγίας.	p.400. τῆ τε ἐρημίᾳ.	leg. εἰρεσίᾳ.
p.145. σκιὴ ἰῶ.	leg. σκιωή.	p.403. βιαιοπάτη.	Fortaſſe βεβαιοπάτη.
p.149. ξιὼ τόνῳ.	leg. ξιωτόνῳ.	p.407. κατειληθέντων.	leg. κατακλειοθέντων.
p.262. σὺν ἐαν.	leg. ἐᾶν.	p.414. πάροικοι.	leg. πυρέικοι.
p.264. οὐδὲν ἄλλο ὅπι μὴ ὄνομα ἰῶ Βασιλέως.	Legendum mihi videtur ἔχειν pro ἰῶ.	p.416. διότι.	leg. σ' ὅτι.
p.266. εἰσὶ ἢ Ἀνάξαρχον.	leg. φασί.	ibid. κινδυνεύσει μηδὲν, ὅπι.	leg. κινδυνεύσει, μηδὲν ὅτι.
p.279. ἀπαλλαττομένου σὺν τῷ τόπου.	leg. πότου.	p.424. καὶ πλοίων κατά.	leg. καὶ καταπλέων.
ibid. πεῖναι νομίσαντα.	leg. ἐῖ).	p.425. καθάπερ οἱ.	leg. καθαπερεί.
p.283. πέτοις καταγρεψάμενος.	leg. Τούτοις.	p.432. ἀπηριθμήθη.	leg. ἀναεἰθμηται.
p.290. Βαβυλώνιος ὑπάρχει.	leg. Βαβυλῶνος ὕπαρχος.	p.433. ὃ δή.	leg. ὅπου δή.
p.294. ἢ οὐκ ἔθελεν εἰς ἐπιθυμίαν.	leg. ἦλθεν.	p.442. σφαιρας τῷ αὐτά.	leg. πὰ Φρέατα.
p.297. Φάλαγγα.	leg. Φάραγγα.	p.447. ἤδη ἰνσὼν.	leg. εἰ δή ἰνων.
pag.300. ἀρίχνεσι καταστιβεῖ.	leg. ἴχνεσι καὶ σκηνήν.	ibid. καὶ οὕτοι οὕτως.	leg. ὅτι.
p.302. ὧδε φάσιν.	leg. σφίσιν.	p.449. Διανεμωμένους.	leg. Διαμωμένους.
p.305. ἅτε κλίμακος.	leg. αἵ τε κλίμακες.	p.470. ἔνθεν δὲ οἱ μὲν.	adde λέγουσιν, aut aliquid eiuſmodi.
ibid. ἐς ἄνδρα ἄλλῳ πόλιν.	leg. Ἄνδρακα.	p.483. τοῦ δὲ δή.	leg. δύο.
p.333. γίνονται αὐτῷ.	leg. γίγνεται.	p.505. καὶ λέγουσι τὸ μὲν σάδιον τολῆρες ἐῖ).	Locus mihi vehementer ſuſpectus.
p.355. ὀξέαδαι.	leg. ἔξεαδαι.	p.506. ὕστερον ἐπ' Ἀλεξάνδρου.	leg. Ἡφαιστίωνος.
p.365. τὸν Φάον.	leg. Φίδον.	p.527. Ἀριστόβουλος μὲν λέγει.	leg. Πτολεμαῖος.
p.377. ἔλατον.	leg. ἔλαθον.	p.537. κῶσμου.	leg. κώμου.
ibid. οὐκέτι ὅπι τοῦ τρίτων.	Hæc verba ὅπι τοῦ τρίτων ſuperuacanea mihi videntur.	p.559. ἐντεῦθα.	leg. εἰ τεῦτα.
		p.585. πεποίηται.	leg. ποιέεται.
		p.595. ἀλοῖοι.	leg. ἀλλοῖοι.

B. Vvlc. Lectori.

Atque hi quidem ſunt ferè præcipui loci qui in Arriano emendati fuerunt: tametſi non dubito quin alii nonnulli in colligendo me fugerint. Vale benigne lector, & meos labores boni conſule.

ΠΕΡΙ ΑΡΡΙΑΝΟΥ, ἐκ τῆς Σουίδα.

Ἀρριανὸς Νικομηδεὺς, φιλόσοφος Ἐπικτήτειος, ὁ ἐπικληθεὶς ἐος Ξενοφῶν. Ἦν δὲ ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ Ἀδριανοῦ καὶ Μάρκου καὶ Ἀντωνίνου τῶν βασιλέων, καὶ ἀξιωμάτων μεταλαβὼν, καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ ὑπατεύσαι, καθά φησιν Ἑλικώνιος, διὰ τὴν τοῦ παιδείας δεξιότητα. Ἔγραψε δὲ βιβλία παμπληθῆ.

DE ARRIANO, ex Suida.

Arrianus Nicomedēsis, philosophus Epicteti auditor, alter Xenophon dictus. Floruit Romę sub Adriano & Marco atque Antonino regibus, à quibus variis honorib⁹ affectus, atque adeò ad consulatum euectus est, vt scribit Heliconius, ob eximiam eruditionem. Scripsit autem libros permultos.

ΑΡΡΙΑΝΟΣ ΒΙΒΛ. Α̅ περὶ ἑαυτοῦ ὧδε λέγει.

Οὐκ ἔστιν ὅστις ἄλλος εἷς ἀνὴρ τοσαῦτα ἢ τηλικαῦτα ἔργα καὶ πλῆθος ἢ μέγεθος ἐν Ἕλλησιν ἢ βαρβάροις ἀπεδείξατο [ὥσπερ Ἀλέξανδρος.] ἔνθεν κἀ αὐτὸς ὁρμηθῆναι φημὶ ἐς τήνδε τὴν ξυγγραφὴν, οὐκ ἀπαξιώσας ἐμαυτὸν φανερὰ καταστῆσαι ἐς ἀνθρώπους τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα. Ὅστις δ' ἂν τῶν τὰ ἐμαυτοῦ γιγνώσκω, τὸ μὲν ὄνομα οὐδὲν δέομαι ἀναγράψαι (οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ἄγνωστον ἐς ἀνθρώπους ἐστὶν) οὐδὲ πατρίδα, ἥτις μοι ἐστὶν, οὐδὲ γένος τὸ ἐμὸν, οὐδὲ εἰ δή τινα ἀρχὴν ἐν τῇ ἐμαυτοῦ ἦρξα. ἀλλ' ἐκεῖνο ἀναγράφω, ὅτι ἐμοὶ πατρίς τε καὶ γένος καὶ ἀρχαὶ, οἵδε οἱ λόγοι εἰσί τε καὶ ἀπὸ νέου ἔπι ἐγένοντο· καὶ ἔπι τῷδε οὐκ ἀπαξιῶ ἐμαυτὸν τῶν πρώτων ἐν τῇ φωνῇ τῇ Ἑλλάδι, εἰπερουῦ καὶ Ἀλέξανδρος τῶν ἐν τοῖς ὅπλοις.

ARRIANVS LIB. I, de seipso ita dicit.

Nemo est inter mortales qui solus tam præclara & numero & magnitudine, aut inter Græcos aut inter barbaros facinora ediderit [atque Alexander.] Atque hac quidem de causa me ad hanc historiam conscribendum impulsum fuisse profiteor. non indignū me censens per quem Alexandri res gestæ apud homines notæ celebrésque efficerentur. Quisquis verò sim qui ita de me sentiam, no men quidem adscribere nihil attinet (neque enim obscurum inter mortales est) sed nec patriam, nec genus meum, neq; an aliquem in ciuitate mea magistratum gesserim. Illud dixisse satis fuerit, mihi nec patriæ, nec generis, nec honorum ornamenta deesse: literas verò à puero semper mihi cordi fuisse. præterea me non immeritò inter primos Græcæ linguæ scriptores, vt Alexandrum inter eos qui in re militari præstiterunt, censendum.

ΕΙΣ ΑΡΡΙΑΝΟΝ.

Πελλαῖος Μακεδὼν ἔπι κήρυκος οὐπόθ' ὁμήρου
Ἔλλαχεν, οὗ πρεσβύνοις ἔργματ' ἀεισομένου,
Ἀχνυτο θυμὸν ἐὸν, μάκαρά τ' Ἀχιλῆα δοκεύσας,
Τῷ αὐτοῦ ἀπελῆ ὠετ' εὐτυχίῃ·
Ἀρριανοῦ δὲ τυχὼν, τόσσῳ πλέον ἔλλαβεν εὖρος
Ὅσσῳ μυθολόγων κρείσσονες ἱστορικοί.

Εὐτυχ. Ἡφαιστίωνος Βρουγιέως.

IDEM LATINE.

Magnus Alexander præconem haud nactus Homerum,
Qui caneret laudem in poſtera ſecla ſuam:
Felicem præ ſe meritò cenſebat Achillem,
Fortunæque ſuæ laudis ineſſe minus:
At præcone iſto tanto eſt plus laudis adeptus,
Quàm præſtant vanis vatibus hiſtorici.

Bonauent. Vulcanij Brugenſis.

HENRICI STEPHANI.

Ἀρριανὸς μεγάλου μεγάλας μεγαλωστὶ ἄνακτος
Πρήξιας ἱστορέων, φήμην μέγαν ὃν καλέεσκε,
Πᾶσιν ἔδειξε μέγιστον, ἔδειξε τῆις ὄντα μέγιστν.

EIVSDEM.

Ὅσσον Ἀλέξανδρος μέγας ἔφλετο ἐν βασιλεῦσι,
Τόσσον οὗ᾽ ἐν πάντεσσιν (ἐκὰς φθόνος) ἱστορικῆισι.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ,

Βιβλίον πρῶτον.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΣ ὁ Λάγου, καὶ Ἀριστόβουλος ὁ Ἀριστοβούλου, ὅσα μὲν τὰ τοιαῦτα ἄμφω γεγράφασιν Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλίππου ξυγγράψαντε, ταῦτα ἐγὼ ὡς πάντη ἀληθῆ ἀναγράφω. ὅσα δὲ οὐ τοιαῦτα, τούτων τὰ πιστότερα ἐμοὶ φαινόμενα καὶ ἅμα ἀξιαφηγητότερα ἐπιλεξάμενος. ἄλλοι μὲν δὴ ἄλλα Ἀλεξάνδρου ἀναγράψαν, οὐδέν ἐστιν ὅτου πλείονες, ἢ ἀξυμφωνότεροι ἐς ἀλλήλους· ἀλλ' ἐμοὶ Πτολεμαῖός τε καὶ Ἀριστόβουλος πιστότεροι ἔδοξαν ἐς τὴν ἀφήγησιν· ὁ μὲν, ὅτι συνεστράτευσε βασιλεῖ Ἀλεξάνδρῳ, Ἀριστόβουλος· Πτολεμαῖος δὲ, ὡς τῷ ξυστρατεῦσαι, ὅτι καὶ αὐτῷ βασιλεῖ ὄντι αἰσχρότερον ἢ τῷ ἄλλῳ ψεύσασθαι ἦν· ἄμφω δὲ, ὅτι τετελευτηκότος ἤδη Ἀλεξάνδρου ξυνεγράφοσαν, ὅτε οὐ τοῖς ἔτι οὐδὲν ἀνάγκη ὁμοίως τοῦ ἄλλως τι, ἢ ὡς συνηνέχθη, ξυγγράψαι, ἀπόν. ἔστι δὲ ἃ καὶ παρὰ ἄλλων ξυγγεγραμμένα, ὅτι μὴ αὐτὰ ἀξιαφήγητά τέ μοι ἔδοξαν, καὶ οὐ πάντη ἄπιστα, ὡς λεγόμενα μόνον ἀπὸ Ἀλεξάνδρου, ἀνέγραψα. ὅστις δὲ θαυμάσεται αὐθ' ὅτου δὴ τοσοῖσδε συγγραφεῦσι, καὶ ἐμοὶ δὴ νοῦν ἦλθεν ἥδε ἡ συγγραφή, τά τε ἐκείνων πάντα τὰ ἀνάλεξάμενος, καὶ τοῖσδε τοῖς ἡμετέροις ἐντυχών, οὕτω θαυμαζέτω.

ARRIANI HISTORIARVM DE EXPEDITIONE Alexandri,

Liber primus.

Bonauentura Vulcanio Brugensi interprete.

PRAEFATIO.

PTOLEMAEVS Lagi, & Aristobulus Aristobuli filius, quæcũque de Alexãdro Philippi filio scribentes, eadem ambo cõmemorant, ea tanquam verissima conscribam: ex iis verò in quibus inter se dissentiũt, quæ mihi fide pariter & narratione digniora videbuntur, seligam. Certè de Alexandro alij alia memorię prodiderunt: neque vllus est de quo aut plures extẽt scriptores, aut magis inter se dissentientes: sed mihi Ptolemæus & Aristobulus præ cæteris fide digni visi sunt: hic quidem, quòd regi Alexandro socius expeditionis fuerit: Ptolemæus autem, quia præterquam quòd vnà militarit, turpius in eo (quippe qui rex etiam esset) mendacium, quàm in alio quopiam esset futurum: vterque, quòd mortuo iam tum Alexandro scribunt, quum neque necessitas, neque merces, qua adducti aliter quidpiam atque accidisset scriberent, esset proposita. Sunt porro nonnulla & ab aliis conscripta, quæ quòd non indigna narratu iudicarem, neque prorsus incredibilia, quippe quæ de Alexandro spargantur tantùm, etiam commemoraui. Quisquis verò mirabitur, ecquid mihi in mentem venerit vt post tam multos scriptores, ipse etiam ad hanc historiam conscribendam me conferrem, is, euolutis omnibus illorum scriptis, quum ad meorum lectionem accesserit, tum demùm miretur.

Pr. interp. Ex omnibus rerũ Alexandri scriptoribus, quæcũque Ptolem. Lagi, & Aristob. &c. Sed quæ respondeãt illis verbis, Ex omn. r. Al. scr. in Gr. exempl. non extant.

Vel, Commemoraui tanquam eiusmodi quæ de Alexandro fama tantùm iactarentur.

ΛΕΓΕΤΑΙ δὲ Φίλιππος μὲν τελευτῆσαι ὀλίγον ἔτι δεόντος Πυθοδήμου Ἀθήνησι· βασιλεύοντα δὲ τὴν βασιλείαν Ἀλέξανδρον, παῖδα ὄντα Φιλίππου, ἐς Πελοπόννησον παρελθεῖν. εἶναι δὲ τότε ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν ἔτη Ἀλέξανδρον. ἐνταῦθα ξυναγαγόντα τοὺς Ἕλληνας ὅσοι ἐντὸς Πελοποννήσου ἦσαν, αἰτῆσαι παρ' αὐτῶν τὴν ἡγεμονίαν τῆς ὀλίγου πρὶν Πέρσας στρατιᾶς, ἣν τινα Φιλίππῳ ἤδη ἔδοσαν· καὶ αἰτήσαντα λαβεῖν παρ' ἑκάστων, πλὴν Λακεδαιμονίων. Λακεδαιμονίους δὲ ἀπαγορεύσαι, μὴ εἶναι σφίσι πάτριον, ἀκολουθεῖν ἄλλοις, ἀλλ' αὐτοὺς ἄλλων ἡγεῖσθαι. νεωτερεῖσαι δὲ ἄττα καὶ πρὸς Ἀθηναίων τὴν πόλιν· ἀλλὰ Ἀθηναίοις γε τῇ πρώτῃ ἐφόδῳ τῇ Ἀλεξάνδρου ἐκπλαγέντας, καὶ πλείονα ἔτι τῶν Φιλίππῳ δοθέντων, Ἀλεξάνδρῳ εἰς λη-

PHILIPPVM ferunt mortem obiisse archonte Pythodemo Athenis. Alexandrum autem eius filium, accepto regno in Peloponnesum profectum, viginti circiter tunc temporis annos natum. Ibi, coacto Græcorum, quotquot in Peloponneso erant, concilio, petiisse ab iis vti imperator exercitus aduersus Persas crearetur: q̃ quidem Philippo antea concesserant. Id ab omnibus impetratum, exceptis Lacedæmoniis: à quibus responsum fuisse, Lacedæmonios eam consuetudinem à maioribus non accepisse, vt alios sectarentur, sed ipsi aliis præirent. Athenas verò noui etiam aliquid fuisse molitas: sed Athenienses primo statim Alexandri aduentu perculsos, plura etiam, quàm Philippo fecerant, Alexandro,

Pr. interpr. Regnante Ath. Pythodemo. Sed Cic. Græcam vocem non frustra retinet, quum dicit, Archõte Pytharato.

quæ ad ipsius dignitatem pertinerent, detulisse. Deinde, in Macedoniam reuersum, exercitum quem in Asiam duceret apparasse. Ineunte autem vere statuisse per Thraciam in Triballos & Illyrios excurrere, quos nouis rebus studere acceperat, &, quia finitimi erant, neque satis adhuc domiti, minimè negligendos putabat, quum adeò longinquam atque remotam à domo expeditionem susciperet. Arrepto itaque ex Amphipoli itinere, irrupisse in eam Thraciæ partem quã Thraces Autonomi dicti habitant, vbi Philippi (vrbis id nomen est) & Orbelus mons ipsi à sinistra erant. Traiecto autem Neo flumine, aiunt eum decimo postquam iter ingressus esset die ad AEmum mõtem peruenisse. Hîc, ad fauces & angustias ascensus, negotiatorũ non pauci armati, & Thraces Autonomi occurrerunt, vt quum ipsi verticem montis occupassent, exercitum inde arcerent, qua aditus militibus patebat. Congregatis etiam plaustris, & in orbem dispositis, non pro vallo solùm ac propugnaculo iis vtebantur, vt ex iis, si premerentur, pugnarent: verumetiã in animo habebant, adnitente in aduersum hoste, ex editissimo montis præcipitio plaustra in Macedonum phalangem deturbare. Ita enim secum statuebant, quanto confertior phalanx esset, in quam plaustra propulsa ferrentur, tanto magis vi sua atque impetu eam dissipatura. Alexandri verò consilium erat, vt quàm tutissimè posset montem capere. Postquam ergo statuit periculum omnino subeundum esse (neque enim alius aditus ostẽdebatur) milites statarios monet, vt quũ plaustra è sublimi delabi cernerent, ij quibus per viæ latitudinem integrum id esset, soluto ordine cedant, ita vt proruentia plaustra ipsos non feriant. Quotquot verò angustiis viæ premerentur, ij reclinati, atque in humũ flexi scuta inter se accuratè conserrent, vt nimirũm plaustra in ipsos delapsa, impetu ipso, vt par est, transilientia, nihil damni inferrent. Neque aliter quàm iusserat atque animo conceperat Alexander, euenit. Diuisa enim phalange, plaustra scutis deuoluta parum damni intulerunt. nemo enim eorum ruina interiit. Tum Macedones alacriores facti, quòd plaustra, quæ præcipuè metuerant, nullo ipsis damno fuissent, clamore edito in Thracas feruntur. Alexander sagittarios à dextero cornu ante aliam phalangem (quòd illac facilior aditus videretur) progredi iubet, vtque Thracas, quacunque proruant, telis petant: ipse agmen ducens, scutatos & Agrianos in læuum cornu mittit. Sagittarij, prout quisque Thracum prosiliebat, sagittis ferientes reprimunt. Tum phalanx immissa, paruo negotio exiles homines, maléque armatos barbaros loco mouit: ita vt Alexãdrum à læua irruentem sustinere nõ possent, sed abiectis, prout cuique licebat, armis per montem diffugerent. Cæsi ex iis mille circiter & quingenti. Virorum pauci in potestatem viui venerunt, pedum celeritate & loci notitia elapsi: fœminæ quotquot eos sectabantur, omnes captæ: pueri etiam & præda omnis abducta.

Et quòd noxeb. st. acc. & quòd nisi omnino domitos relinquẽdos non putabat.

μὼ ξυγχωρῆσαι. ἐπανελθόντα δὲ ἐς Μακεδονίαν, ἐν ὧ διατρίβειν εἶναι τὰ ἐς τὴν Ἀσίαν σόλου· ἅμα δὲ τῷ ἦρι ἐλαύνειν ὅτι Θράκης, ἐς Τριβαλλοὺς καὶ Ἰλλυριούς· ὅτι τε νεωτερίζειν ἐπύθετο Ἰλλυριούς τε καὶ Τριβαλλοὺς, καὶ ἅμα ὁμόρους ὄντας οὐκ ἐδόκει ὑπολείπεσθαι, ὅτι μὴ πάντη ταπεινωθέντας, οὔτω μακρὰν ἀπὸ τῆς οἰκείας στελλόμενον. ὁρμηθέντα δὴ ἐξ Ἀμφιπόλεως ἐμβαλεῖν ἐς Θράκην, τὴν τῶν αὐτονόμων καλουμένων Θρακῶν, Φιλίππους πόλιν ἐν δεξιᾷ ἔχοντα, καὶ τὸν Ὄρβηλον τὸ ὄρος. Διαβάς δὲ τὸν Νέον ποταμὸν, λέγουσιν ὅτι δεκαταῖος ἀφίκετο ἐπὶ τὸ ὄρος τὸν Αἷμον. καὶ ἐν ταύτῃ ἀπήντων αὐτῷ κατὰ τὰ στενὰ τῆς ἀνόδου τῆς ὑπὸ τὸ ὄρος, τῆς τε ἐμπόρων πολλοὶ ὠνησόμενοι, καὶ οἱ Θρᾷκες οἱ αὐτόνομοι, παρεσκευασμένοι εἴργειν τῇ πρόσω, κατειληφότες τὴν ἄκραν τοῦ Αἵμου, τὸν χάλον, πάρ' ὃν ἦν τῷ στρατεύματι ἡ πάροδος. ξυναγαγόντες δὲ ἁμάξας, καὶ περιβαλόμενοι περὶ σφᾶς, ἅμα μὲν χάρακι ἐχρῶντο ταῖς ἁμάξαις, εἰς τὸ ἀπομάχεσθαι ἀπ' αὐτῶν, ἢν βιάζοιντο· ἅμα δὲ ἐνῆν εἰκὸς ἐπιφέρειν αὐτοῦσιν, ἢ ἀπὸ τοῦ ὑπερτάτου τοῦ ὄρους, ὅπῃ τὴν Φάλαγγα τὴν Μακεδόνων τὰς ἁμάξας. γνόντι δὲ πεποίωτο, ὅπῃ ὅσῳ πυκνοτέρᾳ τῇ Φάλαγγι καταφερόμεναι συμμίξουσιν αἱ ἅμαξαι, τοσῷδε μᾶλλόν τι διασκεδάσουσιν αὐτῶν βίᾳ ἐμπεσοῦσαι. Ἀλεξάνδρῳ δὲ βουλὴ γίγνεται, ὅπως ἀσφαλέστατα ὑποδέξεται τὸ ὄρος· καὶ ἐπεὶ δὴ ἐδόκει διακινδυνευτέα (οὐ γὰρ ἦν) ἄλλῃ τῶν πάροδον) παραγγέλλει τοῖς ὁπλίταις, ὁπότε καταφέροιντο κατὰ τὸ ὀρθίου αἱ ἅμαξαι, ὅσοις μὲν ὁδὸς πλατεῖα οὖσα παρέχοι λύσιν τῶν τάξιν, τούτους δὲ διαχωρῆσαι, ὡς δι' αὐτῆς ἐμπεσεῖν τὰς ἁμάξας· ὅσοι δὲ πεύκαις ἐλαμβάνοντο, ξυνάδοντας τοὺς δὲ καὶ πεσόντας ἐς χεῖρα, συγκλείσαι ἐς ἀκριβὲς τὰς ἀσπίδας, τὰ κατ' αὐτῶν φερομένας τὰς ἁμάξας, καὶ τῇ ῥύμῃ κατὰ τὸ εἰκὸς ὑποδῦναι δύσας, ἀβλαβῶς ἐπελθεῖν. καὶ οὕτω ξυνέβη ὅπως παρήγγειλέ τε Ἀλέξανδρος, καὶ ἐποίησεν. οἱ μὲν γὰρ διέχον τὴν Φάλαγγα, αἱ δὲ ὑπὸ τῆς ἀσπίδων ὀπισθοδρομοῦσαι ὀλίγα ἔβλαψαν· ἀπέθανε δὲ οὐδεὶς ὅτι τῆς ἁμάξης, ἔνθα δὴ οἱ Μακεδόνες θαρσήσαντες, ὅτι ἀβλαβεῖς αὐτοῖς αἱ μάλιστα ἐδεδίεσαν αἱ ἅμαξαι ἐγένοντο, συὺ βοῇ ὥρμησαν ἐπὶ τοὺς Θρᾷκας ἐνέβαλον. Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς τοξότας μὲν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως, πρὸ τῆς ἄλλης Φάλαγγος, ὅτι παντὶ εὐπορώτερα ἦν, ἐλθεῖν ἐκέλευσε, καὶ ἐντοξεύειν ἐς τοὺς Θρᾷκας, ὅπῃ προσφέροιντο· αὐτὸς δὲ ἀγαλαβὼν τὸ ἄγημα, καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, κατὰ τὸ εὐώνυμον ἦγε. ἔνθα δὴ οἱ τοξόται βάλλοντες τοὺς προσπίπτοντας τῶν Θρᾳκῶν, ἀνέστελλον· καὶ ἡ Φάλαγξ προσμίξασα, οὐ χαλεπῶς ὤθησεν ἐκ τῆς χώρας αὐθρώπους ψιλοὺς, καὶ κακῶς ὡπλισμένους βαρβάρους. ὥστε Ἀλέξανδρον ἀπὸ τοῦ εὐωνύμου ἐπάγοντα ἤκειν ἐδέξαντο, ἀλλὰ ῥίψαντες ὡς ἑκάστοις προὐχώρει τὰ ὅπλα, κατὰ τὸ ὄρος ἔφυγον· καὶ ἀπέθανον μὲν αὐτῶν ἐς χιλίους καὶ πεντακοσίους, ζῶντες δὲ ἄνδρες μὲν ὀλίγοι ἐλήφθησαν, διὰ ὠκύτητα, καὶ τῆς χώρας ἐμπειρίαν· γυναῖκες δὲ ὅσαι ξυνείποντο αὐτοῖς, ἑάλωσαν πᾶσαι· καὶ τὰ παιδάρια, καὶ ἡ λεία πᾶσα ἑάλω. Ἀλέξαν-

ἀρχὴν ἦ τὴν μὲν λείαν ὀπίσω ἀπέπεμψεν ἐς τὰς πόλεις τὰς ὅπι θαλάσσης, Λυσανίαν καὶ Φιλώτα τῷ δόρατι ἄγεσθαι· αὐτὸς ἦ τὸ ἄκρον ὑπερβαλὼν, πρὸς ἕω διὰ τοῦ Αἵμου ἐς Τριβαλλοὺς, καὶ ἀφικνεῖται ὅπι τὸν Λύγινον ποταμόν· ἀπέχει δὲ οὗτος ἀπὸ τοῦ Ἴστρου, ὡς ὅπι τὸν Αἷμον ἰόντι, σταδίους τριακοσίους. Σύρμος δὲ ὁ τῶν Τριβαλλῶν βασιλεὺς, οὐ πολλῷ πρωϊαίτερον τοῦ Ἀλεξάνδρου τὸν φόβον, γυναῖκας μὲν καὶ παῖδας τῶν Τριβαλλῶν προὐπεμψεν ὅπι τὸν Ἴστρον διαβαίνειν κελεύσας τὸν ποταμὸν ἐς νῆσον τινὰ τῶν ἐν τῷ Ἴστρῳ· Πεύκη δὲ ὄνομα τῇ νήσῳ ἐστίν· ἐς ταύτην ἦ τὴν νῆσον καὶ οἱ Θρᾷκες οἱ προσχωροῦντες τοῖς Τριβαλλοῖς, προσάγοντος Ἀλεξάνδρου, οὐ πολλοῦ συμπεφυγότες ἦσαν· καὶ αὐτὸς ὁ Σύρμος ἐς ταύτην ξυμπεφύγη, ξὺν τοῖς ἀμφ' αὐτόν. τὸ ἦ πολὺ πλῆθος τῶν Τριβαλλῶν ἔφυγε ὀπίσω ὅπι τὸν ποταμὸν, ἐς νῆσόν τινα τῶν ἐν τῷ Ἴστρῳ, ἔνθεν περ τὴν προτεραίαν ὥρμηθη Ἀλέξανδρος. ὡς ἦ ἔμαθεν αὐτῶν τὴν ὁρμὴν, καὶ αὐτὸς ὑποστρέψας τὸ ἔμπαλιν, ὅπι τοὺς Τριβαλλοὺς ἦγε, καὶ καταλαμβάνει κατεσκηνοπηδοῦντας ἤδη, οἱ μὲν καταλειφθέντες πρὸς τῷ ναπῇ τῷ παρὰ τὸν ποταμὸν, παρεπαίοντο· Ἀλέξανδρος ἦ, ἅτε αὐτὸς τὴν μὲν φάλαγγα ἐς βάθος συντάξας ἐπήγετο τοῖς ἦ τοξόταις καὶ τοῖς σφενδονήταις προεκθέοντας ἐκέλευσεν ἐκτοξεύειν τε καὶ σφενδονᾶν ἐς τοὺς βαρβάρους, εἴπως προκαλέσαιντο αὐτοὺς ἐς τὰ ψιλὰ ἐκ τῶν ναπῶν· οἱ ἦ, ὡς ἐντὸς βελῶν ἐγίγνοντο, παιόμενοι ἐξέθεον ὅπι τοὺς τοξότας, ὅπως ἐς χεῖρας ξυμμίξειαν γυμνοῖς οὖσι τοῖς τοξόταις. Ἀλέξανδρος ἦ, ὡς προήγαγε αὐτοὺς ἐκ τῆς ναπῆς ἔξω, φιλώταν μὲν, ἀναλαβόντα τοὺς ἐκ τῶν ἀνωτάτω Μακεδονίας ἱππέας, προστάξεν ἐμβάλλειν κατὰ τὸ κέρας τὸ δεξιὸν, ἧπερ μάλιστα προὐκεχωρήκεσαν ἐν τῇ ἐπιδρομῇ· Ἡρακλείδῃ ἦ καὶ Σωπόλιδι, τοὺς ἐκ Βοττιαίας τε καὶ Ἀμφιπόλεως ἱππέας, κατὰ τὸ δι' ὤνυμον κέρας ἐπάγειν ἐτάξε. τὸν ἦ φάλαγγα τῶν πεζῶν, καὶ τὸν ἄλλον ἵππον, πρὸ τῆς φάλαγγος ὠθισθείσας, κατὰ μέσους ἐπῆγε· καὶ ἔστι μὲν ἀκροβολισμὸς παρ' ἑκατέρων ἰών, οἱ Τριβαλλοὶ δ' ἐλάσσους ἦσαν· ὡς ἦ ἡ τε φάλαγξ πυκνὴ ἐνέβαλλεν ἐς αὐτοὺς ἐρρωμένως, καὶ οἱ ἱππεῖς οὐκ ἀκονιτὶ μαχεσάμενοι ἤλω ἀλλ' αὐτοῖς ὠθουμένοις τοῖς ἵπποις, ἄλλη καὶ ἄλλη προσέπιπτον, τότε δὴ ἐτράπησαν πρὸς τοὺς ναπῆς ἐς τὸν ποταμόν. καὶ ἀποθνήσκουσι μὲν τρισχίλιοι ἐν τῇ φυγῇ, ζωντες ἦ ὀλίγοι κατ' αὐτῶν ἑλήφθησαν, ὅτι ὕλη τε δασεῖα πρὸ τοῦ ποταμοῦ ἦν, καὶ νὺξ ἐπιγιγνομένη τὴν ἀπειβειαν τῆς διώξεως ἀφείλετο τοὺς Μακεδόνας. αὐτῶν ἦ τῶν Μακεδόνων τελευτῆσαι λέγει Πτολεμαῖος ἱππέας μὲν ἑνδεκα, πεζοὺς ἦ, ἀμφὶ τοὺς τεσσαράκοντα. Ἀπὸ ἦ τῆς μάχης τρίτῃ ἀφικνεῖται Ἀλέξανδρος ὅπι τὸν ποταμὸν τὸν Ἴστρον, ποταμῶν τῶν κατ' Εὐρώπην μέγιστον ὄντα, καὶ πλείστῳ ὕδατι ἐπερχόμενον, καὶ ἔθνη μαχιμώτατα ἀπείργοντα, τά μὲν πολλὰ, Κελτικὰ, ὅθεν γε καὶ αἱ πηγαὶ ἄνωθεν ἀνίσχουσιν· ὧν τελευταίοις, Κουάδοις καὶ Μαρκομάνοις· ὅπι ἦ Σαυροματῶν μοῖραι, Γέται· ὅπι ἦ Γέλαι, τοῖς ἀπαθανατίζουσι· ὅπι ἦ Σαυρομάται, τοῖς πολλοῖς· ὅπι ἦ Σκύθαι, ἔς τε σκόλοπας, ἵνα ἐκ διδοῖ κατ' πέντε σώματα ἐς τὸν Εὔξεινον πόντον. ἐνταῦθα καταλαμβάνει αὐτῷ ἡκούσας ναῦς μακρὰς ἐκ Βυ

A Ac prædam quidem Alexander in maritimas vrbes remisit, Lysaniæ & Philotæ eius administrandæ negotio dato: ipse autem, superato vertice per AEmum in Triballos contendit, & ad Lygium flumen (distat id ab Istro, si quis AEmo transeat, itinere tridui) peruenit. Syrmus autē Triballorum rex, cognita multo antè Alexandri expeditione, fœminas & pueros Triballorum in Istrum ablegarat, iusserátq;, vt transmisso flumine in quandā Istri insulā, cui Peuce nomē est, sese reciperent. In quā etiā insulā Thraces illis finitimi imminē B te Alexādro iam pridē, p fugerant: quinetiā, Syrmus ipse cū familia eò cōfugerat. Ingens verò Triballorum multitudo postea per flumen ad aliam quandam insulam in Istro sitam sese contulerat, vnde Alexander pridie soluerat. Quos vt Alexander eò appulisse intellexit, reuocato itinere in Triballos mouit, vbi eos iam in castris degentes offendit. Hi verò deprehensi, ad syluam flumini vicinam aciem instruebant. Alexander etiam phalangem densius instructam adducit: deinde sagittarios ac funditores præmittit, qui sagittis & fundis barbaros lacessant, si fortè ea ratione è syluis in aperta prouocari possint. Triballi intra teli iactum constituti, & sagittis icti in sagittarios proruunt, vt cum sagittarijs qui inermes erant, cominus manu confligerent. Quos vbi Alexander extra syluam produxit, Philotam sumpto equitatu superioris Macedoniæ, in sinistrum cornu, qua maximè excurrendo processerant: Heraclidem autem & Sopolin, cum equitatu, quem ex Bottiæa & Amphipoli D adduxerat, in sinistrum cornu impetum facere iubet. Ipse, cum peditum phalange, reliquo omni equitatu cincta, in medios fertur. Et quidem, quamdiu telis vtrinque certatum fuit, Triballi haud inferiores erant: simulac verò densa phalanx valido in eos impetu ruit, equitésque non iam hastarum ictu, sed ipsis equis prementes vndequaque irruerunt, protinus in fugam coniecti, per syluam flumen repetunt, tribus millibus in fuga cæsis. Pauci etiam ex his E viui capti, quòd densa sylua flumini immineret, & noctis aduentus persequendi facultatem Macedonibus præriperet. Ex Macedonibus, Ptolemæus equites quidem vndecim, pedites circiter quadraginta desideratos scribit. Tertio post hanc pugnam die Alexander ad Istrum flumen peruenit, omnium qui in Europa sunt maximum, quódque plurimum terræ alluit, & bellicosissimas nationes suo tractu complectitur, ac quidem præcipuè Celticas, à quibus etiam fontes eius oriuntur. Harum nationum extremi sunt Quadi & Marcomanni, deinde Iazyges, Sauromatarū pars: vlteriùs Getæ, q Apathanatizontes dicuntur: exinde Sauromatarum vulgus: postremò Scythæ, ad exitū fluminis vsq;, vbi per quinque ostia in Euxinū pontum profluit. Hîc Alexander naues aliquot oblōgas occupat, quæ Byzantio

per pontum Euxinum aduerso flumine aduenerant. In his, tanto numero sagittariorum & armatorũ, quantum capere poterant, imposito, insulam ad quam Triballi & Thraces confugerant, petit. Quúmque summa vi pedem in terra ponere niteretur, barbari ad flumen concurrentes, quacunque naues appellebant, exitum prohibebant. Porro & naues paucæ erant, & exigua in iis militum manus: & insulæ situs maxima ex parte præruptus ac præceps, fluminisque ipsius cursus (vtpote arctis spatiis conclusus) rapidus, & ad appellendum difficilis. Idcirco Alexander, subductis nauibus, mutato consilio Istrum traiicit, & Getas trans Istrum habitantes petit, quòd ad ripam Istri multos confluxisse videret, qui, si traiicere vellet, prohiberent: (erant enim equitum quatuor millia, peditum decem) simul etiã & illum cupiditas ceperat trans Istrum eundi. Naues itaque ipse conscendit. Pelles verò sub quibus in castris degebant paleis impleri iubet, & quotquot in ea regione erant lintres, simul conuehi. Erat autem magna earum copia, quòd Istri accolæ iis vtantur partim ad piscandum, partim vt inter se commeare possint, multi etiam vt prædationes exerceant. Iis igitur quamplurimis collectis, quantam ea ratione fieri poterat, exercitus partem traducit. Numerus eorum qui cum Alexandro traiecerunt, fuit, equitum, mille & quingenti, peditum quatuor millia. Traiecerunt autem noctu, ea parte qua densa erat frumenti seges. quo factum est vt ad ripam appellens, minus ab hoste cerni posset. Sub auroram Alexander aciem per segetem ducit, imperans peditibus vt transuersis hastis frumentum reclinantes, ita progrediantur donec arua excesserint, & in campum non cultum peruenerint. Equites verò, quamdiu phalanx per segetem procedebat, sequebantur. Vbi extra culta ventum est, Alexander ipse equitatum ad dextrum cornu ducit: Nicanori, vt quadrata acie phalangem ducat, iubet. Getæ ne primum quidem equitatus impetum tulêre. Inaudita enim ipsis Alexandri audacia esse videbatur, quòd ita facilè vnica nocte Istrum, omnium Europæ fluminum maximum, nullo per vadum ponte ducto transisset. Terrorem etiam eis incutiebat phalangis densitas, & violentus equitum impetus. Ac primò quidem ad vrbem confugiunt, vna tantum parasanga ab Istro distantem. Cęterùm vbi conspicati sunt Alexandrum summa diligentia phalangem secus flumen ducere, ne pedites circumueniri ex insidiis à Getis possent, equitatum autem à fronte dispositum, rursus Getæ vrbem vtpote malè munitam deserunt: tantúmque puerorum & fœminarum quantum equi ferre poterant abducunt, & quàm longissimè possunt à flumine in solitudines sese recipiunt. Alexander vrbem capit, & prædam omnem à Getis relictam, eámque Meleagro & Philippo abducendã tradit. Ipse verò, vrbe solo adequata in Istri ripa Ioui Seruatori, atq; Herculi ipsíque adeò Istro (q̃ se haud difficilem ei in transitu præbuisset) sacrum facit: eodémque die omnes suos

A ζαντίον, διὰ δ' πόλιν δ' Εὐξείνα, κ) τ' ποταμόν. τῶν τε ἐμπολήσας τοξοτῶν τε & σφενδονητῶν, τῇ νήσῳ ἐπέπλει, ἵνα οἱ Τριβαλλοί τε & οἱ Θρᾷκες συμπεφεύγότες ἦσαν· καὶ ἐπειρᾶτο βιάζεσθαι τὴν ἀπόβασιν. οἱ δὲ βάρβαροι ἀπήντων ὅπῃ τ' ποταμὸν, ὁπόσαι ναῦς προσπίπτοιεν. αἱ δ', ὀλίγαι τε ἦσαν, καὶ ἡ στρατιὰ οὐ πολλὴ ἐπ' αὐτῶν· καὶ τῆς νήσου τὰ πολλὰ ἀπότομα ἐς προσβολήν· καὶ τὸ ῥεῦμα τὸ ποταμοῦ τὸ παρ' αὐτὴν, οἷα δὴ ἐς στενὸν συγκεκλεισμένον, ἐξύ καὶ ἄπορον προσφέρεσθαι. ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος ἀπαγαγὼν τὰς ναῦς, ἔγνω διαβαίνειν τὸν Ἴστρον, ὅτι τοὺς Γέτας τοὺς πέραν τοῦ Ἴστρου ᾠκισμένους· ὅτι τε συνειλεγμένους ἑώρα πολλοὺς ὅτι τῇ ὄχθῃ τοῦ Ἴστρου, ὡς ἐρχόντας, εἰ διαβαίνοι (ἦσαν γὰρ ἱππεῖς μὲν ἐς τετρακισχιλίους, πεζοὶ δὲ πλείους τῶν μυρίων) καὶ ἅμα πόθος ἔλαβεν αὐτὸν ἐπέκεινα τοῦ Ἴστρου ἐλθεῖν. τῷ μὲν δὴ νεῶν ἐπέβη αὐτὸς τὰς ἡμιόλιας, ἐφ' αἷς ἐσκιώουν, τῆς κάρφης πλεησάσας, καὶ ὅσαι μονόξυλα πλοῖα, ἐκ τῆς χώρας ξυναγαγὼν (ἰδοὺ δὲ καὶ τούτων ἀπορία πολλή, ὅτι πρότερον οἱ προσοικοῦντες τῷ Ἴστρῳ, ἐφ' ἁλιείᾳ τε τῇ ἐκ τοῦ Ἴστρου, καὶ εἴποτε παρ' ἀλλήλους ἀνὰ τὸν ποταμὸν σέλλοιντο, καὶ λῃστεύοντες ἀπ' αὐτῶν οἱ πολλοί.) τούτων ὡς πλεῖστα ξυναγαγὼν, διεβίβαζεν ἐπ' αὐτῶν τῆς στρατιᾶς ὅσους δυνατὸν ἦν ἐν τῷ τοιῷδε τρόπῳ. καὶ γίγνονται οἱ διαβαίντες ἅμα Ἀλεξάνδρῳ, ἱππεῖς μὲν ἐς χιλίους καὶ πεντακοσίους, πεζοὶ δὲ ἐς τετρακισχιλίους. διέβαλον δὲ τῆς νυκτὸς, ἡλίῳ ἔτι σίτου βαθύ· καὶ τούτῳ μᾶλλόν τι ἔλαθον προσχόντες τῇ ὄχθῃ. ὑπὸ δὲ τῶν ἑῶ Ἀλέξανδρος διὰ τοῦ λήϊου ἦγε, παραγγείλας τοῖς πεζοῖς, φαλαγίας τῇ σφετέρᾳ ἑπομένους, ἐπικλίνοντας τὸν σῖτον, οὕτω προάγειν ἐς τὰ ἄκρα ἐργάσιμα. οἱ δὲ ἱππεῖς, ἕως μὲν διὰ τοῦ λήϊου προῆει ἡ φάλαγξ, ἐφείποντο· ὡς δὲ ἐκ τῶν ἐργασίμων ἐξήεσαν, τῶν μὲν ἱππέων ὅπῃ τὸ δεξιὸν κέρας αὐτὸς Ἀλέξανδρος παρήγαγε, τῶν φάλαγγα δὲ ἐν τῷ λαισίῳ Νικάνορα ἄγειν ἐκέλευσεν. καὶ οἱ Γέται οὐδὲ τῶν προφόρων ἐμβολὴν τῶν ἱππέων ἐδέξαντο. ὥστε δόξος μὲν δὴ αὐτοῖς ἡ τόλμα ἐφάνη τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅτι διαβὰς ἐπὶ τὸν μέγιστον τῶν ποταμῶν διεβεβήκει ἐν μιᾷ νυκτὶ τὸν Ἴστρον, οὐ γεφυρώσας τὸν πόρον· φόβος δὲ καὶ τῆς φάλαγγος ἡ ξύγκλασις, διαία δὲ ἡ τῶν ἱππέων ἐμβολή. καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐς τὴν πόλιν καταφεύγουσιν, ἣ δὴ ἐπεῖχον αὐτοῖς ὅσον σταδίου γλῶ τοῦ Ἴστρου· ὡς δὲ ἐπάγοντα εἶδον αὖθις Ἀλέξανδρον τὴν μὲν φάλαγγα περὶ τὸν ποταμὸν, ὡς μὴ κυκλωθεῖεν οἱ πεζοὶ, ἐνεδρευόντων τῶν Γετῶν, τοὺς ἱππέας δὲ κατὰ μέτωπον, λείπουσιν αὖ καὶ τὴν πόλιν οἱ Γέται, κακῶς τετειχισμένην, ἀναλαβόντες τῶν παιδαρίων καὶ τῶν γυναικῶν ὅτι τοὺς ἵππους ὅσοι φέρειν οἱ ἵπποι ἠδυήσαντο. ἰδοὺ δὲ αὐτοῖς ἡ ὁρμὴ ὡς ποῤῥωτάτω ἐστὶ τοῦ ποταμοῦ ἐς τὰ ἔρημα. Ἀλέξανδρος δὲ τήν τε πόλιν λαμβάνει, καὶ τὴν λείαν πᾶσαν ὅσην οἱ Γέται ὑπελείποντο· καὶ τὴν μὲν λείαν Μελεάγρῳ & Φιλίππῳ ἐπαναγαγεῖν δίδωσιν· αὐτὸς δὲ κατασκάψας τὴν πόλιν, θύει τι ὅπῃ τῇ ὄχθῃ & Ἴστρου Διὶ σωτῆρι, & Ἡρακλεῖ, & αὐτῷ τῷ Ἴστρῳ, οἵτι ἐκ ἄπρορος αὐτῷ ἐγένετο· καὶ ἐπανάγει αὐτῆς ἡμέρας σώους σύμπαν-

πας ὅπῃ τὸ στρατόπεδον. Ἐν τῷ δὲ ἀφίκοντο πρέσβεις A
ὡς Ἀλέξανδρον ἄλλά τε τῆς ἄλλων ὅσα αὐτόνομα ἔθνη πρόσοικεῖ τῆς Ἴστρῳ, καὶ ἄλλα Σύρμου δὲ Τριβαλλῶν βασιλέως· καὶ ἄλλα Κελτῶν, τῆς ὅπῃ τοῦ Ἰονίου κόλπου ὠκισμένων ἦκον (μεγάλοι οἱ Κελτοὶ τὰ σώματα, καὶ μέγα ὅπῃ σφίσι φρονοῦντες) φιλίας ἅπαντες τῆς Ἀλεξάνδρου ἐφιέμενοι ἥκειν ἔφασαν. καὶ πᾶσιν ἔδωκε πίστις Ἀλέξανδρος καὶ ἔλαβε. τοῖς Κελτικοῖς δὲ καὶ ἥρετο, ὅ, τι μάλιστα δεδιότες αὐτοῖς τὸν οὐρανὸν ἐπιθορυβοῖεν. ἐλπίσας ὅτι μέγα ὄνομα τὸ αὑτοῦ καὶ ἐς Κελτικοὺς καὶ ἔτι πρόσωτέρω ἥκει· καὶ ὅτι αὐτὸν B
μάλιστα πάντων δεδιέναι φήσουσι. τῆς δὲ παρ' ἐλπίδα ξυνέβη τῆς Κελτῶν ἀποκρίσεως· οἷα γὰρ πόρρω τε ὠκισμένοι Ἀλεξάνδρου, καὶ χωρία δύσπορα οἰκοῦντες, καὶ Ἀλεξάνδρου ἐς ἄλλα τῳ ὁρμῶντος ἐπύθοντο, ἔφασαν δεδιέναι μή ποτε ὁ οὐρανὸς αὐτοῖς ἐμπέσοι· καὶ τούτοις φίλοις τε ὀνομάσας, καὶ ξυμμάχοις ποιησάμενος, ὀπίσω ἀπέπεμψε. τοσοῦτον ὑπερπόντιον, ὅτι ἀλαζόνες Κελτοί εἰσιν. αὐτὸς δὲ ἐπ' Ἀγριάνων καὶ Παιόνων πρόσχωρει. ἔνθα δὴ ἄγγελοι ἀφίκοντο αὐτῷ, Κλεῖτόν τε τὸν Βαρδύλεω ἀφεστάναι ἀγγέλλοντες, C καὶ Γλαυκίαν προσκεχωρηκέναι αὐτῷ, τὸν Ταυλαντίων βασιλέα. οἱ δὲ καὶ τοῖς Αὐταριάταις ὑπεδήσεσθαι αὐτῷ κατὰ τὴν πορείαν, ἐξήγγελλον. ὧν δὴ ἕνεκα καὶ αὐτοῖς δόξαι ἀναζευγνύναι. Λάγγαρος δὲ ὁ τῆς Ἀγριάνων βασιλεύς, ὅτι μὲν καὶ Φιλίππου ζῶντος ἄσμενος ἐς Ἀλέξανδρον δῆλος ἦν, καὶ ἰδίᾳ ἐπρέσβευσε παρ' αὐτόν, τότε δὲ παρὼν αὐτῷ μετὰ τῆς ὑπαγωγίμου, ὅσοις τε καλλίστοις καὶ δυσπλοπάτοις ἀμφ' αὐτὸν εἶχε. καὶ ἐπεὶ δὴ ἔμαθεν ὑπὸ τῆς Αὐταριατῶν πυνθανόμενον Ἀλέξανδρον, οἵτινές τε καὶ ὁπόσοι εἶεν, ὧδε ἔφη D
χρῆναι ἐν λόγῳ τιθεσθαι Αὐταριάτας (εἰσὶ γὰρ ἀπολεμωτάτοις τῆς ταύτῃ) καὶ αὐτὸς ἐμβαλεῖν ἐς τὴν χώραν αὐτῶν, ὡς ἀμφὶ τὰ σφέτερα μᾶλλον ἢ ἐχρῆν. καὶ κελεύσαντος Ἀλεξάνδρου, ἐσβάλλει ἐς αὐτοὺς· καὶ ἐμβαλὼν ἦγε καὶ ἔφερε τὴν χώραν αὐτῶν. Αὐταριάται μὲν δὴ ἀμφὶ τὰ αὑτῶν εἶχον· Λάγγαρος δὲ τά τε ἄλλα ἐτιμήθη μεγάλως πρὸς Ἀλεξάνδρου, καὶ δῶρα ἔλαβεν ὅσα μέγιστα δὴ βασιλεῖ τῆς Μακεδόνων νομίζεται· καὶ τὴν ἀδελφὴν δὲ Ἀλεξάνδρου Κυνάνην, καὶ ταύτην ὡμολόγησε δώσειν αὐτῷ, ἐς Πέλλαν ἀφικομένῳ, Ἀλέξανδρος. ἀλλὰ Λάγγαρος μὲν ἐπανελθὼν οἴκαδε, νόσῳ ἐτελεύτησεν· Ἀλέξανδρος δὲ τὸν Ἐριγόνα ποταμὸν πορευόμενος, ἐς Πέλλιον πόλιν ἐστέλλετο. ταύτην γὰρ κατῄλθεν ὁ Κλεῖτος, ὡς ὀχυρωτάτην τῆς χώρας· καὶ πρὸς ταύτην ὡς ἦκεν Ἀλέξανδρος, καταστρατοπεδεύσας πρὸς τὴν Ἐορδαϊκὴν ποταμὸν, τῇ ὑστεραίᾳ ἐγνώκει προσβάλλειν τῷ τείχει. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Κλεῖτον, τὰ κύκλῳ τῆς πόλεως ὄρη ὕδατος δέξιά τε ὄντα καὶ δασέα κατεῖχον, ὡς πάντοθεν ὀπισθίοις τοῖς Μακεδόσιν, εἰ τῇ πόλει προσβάλ- F
λοιεν. Γλαυκίας δὲ αὖτε, ὁ τῆς Ταυλαντίων βασιλεύς, οὔπω παρῆν. Ἀλέξανδρος μὲν δὴ τῇ πόλει προσῆλθε, οἱ δὲ πολέμιοι σφαγιασάμενοι παῖδας τρεῖς καὶ κόρας ἴσας τὸν ἀριθμὸν, καὶ κριοὺς μέλανας τρεῖς, ὡρμίσαντο μὲν ὡς δεξόμενοι ἐς χεῖρας τοὺς Μακεδόνας· ὁμοῦ δὲ γιγνόμενοι ὀξέλιπον καίτοι καρτερὰ ὄντα τὰ κατειλημμένα πρὸς σφῶν χωρία, ὥς τε καὶ τὸ σφάγια αὐτῶν καταληφθῆναι ὑπ' ἐκείνων.

incolumes in castra reducit. Eò loci legati ad Alexandrum venêre cum ab aliis sui iuris nationibus, quæ Istrum accolunt, tum à Syrmo Triballorum rege, & à Celtis qui Ionium sinum incolunt. Sunt porrò Celtæ & proceræ staturæ, & multum sibiipsis tribuentes. Omnes autem se Alexandri amicitiam poscentes venire asserebant. Fides vtrinque & data & accepta est. At Celtas percunctatus est Alexander, quid in rebus humanis maximè extimescerent: ratus nominis sui splendorem ad Celtas multóque vlterius penetrasse, quódque ipsum præ rebus omnibus timerent responsuros. Cæterùm à Celtis longè aliter ac sperarat ei responsum fuit: se nimirum, quòd procùl ab Alexandro agerent, & loca accessu difficilia habitarent, ipsumque aliò expeditionem facere viderêt, vereri ne cælum in ipsos ruat. Alexander, eos amicos appellans, & in confœderatorum numerum recipiens, remisit, hoc vnum subdês, Celtas arrogãtes esse. Inde in Agrianos & Pæonas mouit. vbi nuntium ei allatum est Clitum Bardylei filium ab eo defeciisse, Glauciámque Taulantiorum regem se eidem coniunxisse. Nuntiabant etiam Autariatas ipsum in itinere adorituros. Quibus de causis celeriter inde mouendum censuit. Langarus verò Agrianorũ rex, quia dum Philippus adhuc in viuis esset, Alexandro charus fuerat, & priuatim ad eum legatos miserat, ac tunc temporis cum lectissimis optiméque armatis scutatis militibus ei aderat, quum audiret Alexandrum sciscitantem, quinam illi aut quot numero Autariatæ essent, monuit, Autariatas nihili faciendos esse, quòd essent omnium illius regionis hominum minimè bellicosi: féque in eorum ditionem irrupturum, vt domi potius haberent quod agerent. Iubente igitur Alexandro populabundus eorum agrum ingreditur & vastat: atque ita Autariatæ pedem suis domibus non extulêre. Langarus amplissimis honoribus ab Alexandro affectus, munera etiam accepit quæ apud Macedonum reges habentur summa. Sororem etiam Alexandri, Cynam nomine, vbi Pellam reuersus esset, vxorem se illi daturum spondet: sed Langarus domũ reuersus morbo obiit. Posthæc Alexander secus Erigonem fluuium iter faciens, Pelliõ venit: quam vrbem Clitus occuparat, vt totius regionis munitissimam. Quò simulac venit Alexander, castris ad Eordaicum flumen positis muros adoriri statuit: Clitus suis copiis montes vrbi circumiectos, qui maximè opportuni & syluis densi erant, insederat, vt omni ex parte irruere in Macedones possent: Glaucias verò Taulantiorum rex necdum ad ipsum venerat. Quum itaque iam Alexander vrbi immineret, hostes, mactatis tribus pueris & totidem puellis, tribúsque nigris arietibus, erumpunt tanquam cum Macedonibus manus conserturi. Quúmque iam propius conuenissent, loca illa quæ occuparãt, quantũuis aspera munitáq; essent, deserunt, adeò vt etiã hostiæ ibidẽ relictæ sint repertæ.

Eo ipso die hostibus intra mœnia conclusis, castrisque ad muros positis, statuerat Alexãder alio in orbem muro ducto ipsos intercludere. Postridie verò quum Glaucias Taulantiorum rex cum ingenti exercitu eò peruenisset, nec speraret Alexander se iis quas adduxerat copiis vrbẽ capere posse, quòd & multi bellatores in vrbem confugissent, multiq; cum Glaucia irruituri essent, si ipse murum oppugnaret: Philotam, sumto equitatu qui præsidio sufficeret, cum impedimẽtis castrensibus frumentatum mittit. Glaucias, cognito Philotæ aduentu, in eos mouit, & montes campo, in quem Philotas frumentatum iturus erat, circumiectos occupat. Alexander, simulac ei renuntiatum est, equitatum & impedimẽta in magno discrimine versari, si nox eos occupet, ipse confestim scutatis & sagittariis, atque Agrianis, equitibúsque quadringentis secum sumtis, auxilio aduolat, reliquo exercitu ad vrbem relicto: ne, vniuerso exercitu discedente, oppidani excurrentes cum Glaucia coniungerentur. Glaucias, vt sensit Alexandrum aduentare, montes deserit, atque ita Philotas tutò se in castra recepit. Existimabant adhęc Clitus & Glaucias difficultate locorum interceptum esse Alexandrum. Nam & montes opportunos magno equitum, iaculatorum & funditorũ numero occuparant, & armatis militibus non paucis: &, si Alexander obsidionem solueret, oppidanos à tergo cum adorituros cogitabant. Præterea loca per quæ Alexandro eundum erat, angusta & syluosa erant: hinc flumine, atque inde mõte excelso atque prærupto, viam adeo coarctantibus, vt ne quatuor quidem scutatis militibus coniunctim iter esset. Alexãder aciem ita instruit, vt centum viginti in spissitudine phalanx habeat: equitésque in vtroque cornu ducentos locans, mandat, vt silentio habito mandata celeriter excipiant. Ac primò vt in altum erectas hastas gestent, imperat: deinde vt signo dato, in aduersum dirigant, tanquam impetum facturi, ac modò dextrorsum, modò sinistrorsum hastarum cuspides flectant. Ipse interea phalangem celeriter promouit, & in cornua aliter atque aliter duxit: atque ita immutata in varias formas breui tempore aciei structura, phalange demum ad læuam in cuneum redacta, hostes inuadit. Hi verò diu mirati sunt quanta celeritate, quóque ordine res gesta esset: neque iam Macedonum impetum sustinentes, montes deserunt. Tum Alexãder clamores edi, hastísque scuta quati iubet. Quo clamore vehementius perculsi Taulantij exercitum celeriter vrbem versus mouẽre. Alexander, animaduertens exiguam quandam hostium manum collem tenẽre, quâ iter fecerat, corporis sui custodib', & familiaribus, qui præstò erant, imperat vti assumtis scutis, ad flumen equos conscendãt, & collem petant. Quò vbi ventum esset, si hostes qui locum illum occupabant eos opperirentur, ex equis desiliant, & equitibus misti, pedites confligant. Hostes, aduentantem

A ταύτῃ μὲν δὴ τῇ ἡμέρᾳ κατακλείσας αὐτοὺς ἐς τὴν πόλιν, καὶ στρατοπεδοσάμενος πρὸς τῷ τείχει, ἐγνώκει περιτειχισμῷ ἀποκλεῖσαι αὐτούς. τῇ δ' ὑστεραίᾳ παρῆν μὲν πολλῆς δυνάμεως Γλαυκίας, ὁ τῶν Ταυλαντίων βασιλεύς. ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος τὴν μὲν πόλιν ἀπέγνω ἑλεῖν αὖ ξυὺ τῇ παρούσῃ δυνάμει, πολλῶν μὲν ἐς αὐτὸν καὶ μαχίμων ξυμπεφευγότων, πολλῶν δ' ἅμα τῷ Γλαυκίᾳ προσκεισομένων, εἰ αὐτὸς τῷ τείχει προσμάχοιτο. Φιλώταν δ', ἀναλαβόντα τὴν ἵππου ἑαυτοῦ ὅσοις ἐς φυλακήν, καὶ τὰ ὑποζύγια τὰ ἐκ τοῦ
B στρατοπέδου, ἐς ἐπισιτισμὸν ἔπεμπεν. ἢ δ' Γλαυκίας μαθὼν τὴν ὁρμὴν τὴν ἀμφὶ Φιλώταν, ὀξελαύνει ἐπ' αὐτούς, καὶ καταλαμβάνει τὰ κύκλῳ ὄρη τοῦ πεδίου, ὅθεν οἱ ξὺν Φιλώτᾳ ἐπισιτιεῖσθαι ἔμελλον. Ἀλέξανδρος δ', ἐπεὶ δὴ ἀπηγγέλθη αὐτῷ ὅτι κινδυνεύουσιν οἵ τε ἵπποις καὶ τὰ ὑποζύγια, εἰ νύξ αὐτοὺς καταλήψεται, αὐτὸς μὲν ἀναλαβὼν τοὺς τε ὑπασπιστὰς καὶ τοὺς τοξότας, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ ἵππους ἐς τετρακοσίους, ἐβοήθει σπουδῇ· τὸ δ' ἄλλο στράτευμα πρὸς τῇ πόλει ἀπέλιπεν, ὡς μή, ἀποχωρήσαντος παντὸς στρατοῦ,
C καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως ὁπλισάμενοι τοῖς ἀμφὶ Γλαυκίαν ξυμμίξαιεν. ἔνθα δὴ Γλαυκίας προσάγοντα Ἀλέξανδρον αἰσθόμενος, ἐκλείπει τὰ ὄρη· οἱ δ' ξὺν Φιλώτᾳ, ἀσφαλῶς ὅτι τὸ στρατόπεδον διεσώθησαν. ἐδόκουν δή ἔπ' Ἀλέξανδρον ἐν διεκχειρίᾳ ἀπολήφεναι οἱ ἀμφὶ τὸν Κλεῖτον καὶ Γλαυκίαν. ἦν τε γὰρ ὄρη τὰ εὐωδέστατα κατεῖχον, πολλοῖς μὲν ἵπποις εὖσι, πολλοῖς δ' ἀκοντισταῖς καὶ
σφενδονήταις, καὶ ὁπλίταις δ' οὐκ ὀλίγοις. καὶ οἱ ἐν τῇ πόλει κατάπλημμοι, προσκείσεσθαι ἀπαλλαγεῖσιν ἔμελλον· ἦν τε χωρία, δι' ὧν ἡ πάροδος ἐγίγνετο τῷ Ἀλεξάνδρῳ, στενὰ καὶ ὑλώδη ἐφαίνετο, τῇ μὲν, πρὸς τὸν ποταμοῦ ἀπερρωγότα, τῇ δ', ὄρος ὑπερύψηλον ἐῶ καὶ κρημνοὶ πρὸς τὸ ὄρος· ὥστε εὐθὺ ὅπη παρέρων ἀπίοιεν τῷ στρατεύματι ἡ πάροδος ἐγίγνετο. ἔνθα δὴ σκηπάσασθαι τὸν στρατὸν Ἀλέξανδρος, ἕως ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τῶν βάθη τὸ φάλαγγος. ὅπη τὸ κέρας ἑκατέρωθεν ἑξακοσίους ἵππους εἶχε πάξας, παρήγγελλε σιγῇ ἔχειν, τὸ παραγγελλόμενον ὀξέως δεχομένους· καὶ τὰ μὲν πρόσθια ἐσήμαινεν, ὀρθὰ ἀνατεῖναι τὰ δόρατα τοὺς ὁπλίτας, ἔπειτα κατὰ ξυωθήματος ἀποκτεῖναι ἐς πρόσβολλον, καὶ
E νεῦμα μὲν ἐς τὸ δεξιὸν ἐγκλῖναι τῶν δοράτων τὸ σύγκλεισιν, αὖθις δ' ὅπη τὰ ἀριστερά. καὶ αὖ τὸ φάλαγγα ἐς τὸ πρόσω ὀξέως ἐκίνησε, καὶ ὅπη τὰ κέρατα ἄλλοτε ἄλλῃ παρήγαγε· καὶ ἅτε πολλὰς πάξεις πάξας τε καὶ μεταστήσας ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, καὶ τὸ δ' ὠνύμον οἷον ἔμβολον ποιήσας τὸ φάλαγγος, ἐπῆγεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. οἱ δὲ πάλαι μὲν ἐθαύμαζον, τῷ τε ὀξύτητι ὁρῶντες καὶ τὸν κόσμον τῶν δρωμένων· τότε δὲ προσάγοντας ἤδη τοὺς ἀμφὶ Ἀλέξανδρον οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλὰ λείπουσι τοῖς πρώτοις λόφοις. ὁ δὲ καὶ ἐπαλαλάξαι ἐκέλευσε τοὺς
F Μακεδόνας, καὶ τοῖς δόρασι δουπῆσαι πρὸς τὰς ἀσπίδας· οἱ δὲ Ταυλάντιοι ἔτι μᾶλλον ἐκπλαγέντες πρὸς τὴν βοήν, ὡς πρὸς τὴν πόλιν ἐπανήγαγον αὖ τὸν στρατόν. Ἀλέξανδρος δὲ λόφον τινὰ κατέχοντας ἰδὼν καὶ πολλοὺς τῶν πολεμίων, παρ' ὃν αὖτῷ ἡ πάροδος ἐγίγνετο, παρήγγελε τοῖς σωματοφύλαξι καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἑταίροις, ἀναλαβόντας τὰς ἀσπίδας αὐταῖνειν ὅπῃ τὸν ποταμὸν, ὅπῃ τοὺς ἵππους, καὶ ἐλαύνειν ὅτι τάχιστα πρὸς τὸν λόφον· ἐκεῖσε δὲ ἐλθόντας, εἰ ὑποφεύγοιεν οἱ κατειληφότες τὸ χωρίον, τοὺς ἡμίσεας καταπηδῆσαι ἀπὸ τῶν ἵππων, καὶ ἀναμιχθέντας τοῖς ἵπποις πεζοὺς μά-

χεσθαι. οἱ δὲ πολέμιοι τὴν ὁρμὴν τὴν Ἀλεξάνδρου ἰ- A
δόντες, λείπουσι τὸν χῆλοφον, καὶ παρεκκλίνουσιν ἐφ' ἑκάτερα τὴν ὀρῶν. ἔνθα δὴ καταλαβὼν Ἀλέξανδρος τὸν χῆλοφον σὺν τοῖς ἑταίροις, τοίς τε Ἀγριᾶσι καὶ τοξόταις διαβιβάζει πέμπει δὲ, καὶ τοὺς τοξότας, ὄντας ἐς διςχιλίους· τοὺς δὲ ὑπαντιάσαντας διαβαίνειν τὸν ποταμὸν ἐκέλευσε, καὶ ἅμα τοὺς τῶν Μακεδόνων· ὁπότε δὲ διαβαίνοιεν τάχιστα, ὡς πυκνὴν δύσιν διαβαόντων φαίνεσθαι τὴν φάλαγγα. αὐτὸς δὲ ἐν προφυλακῇ ὢν, ἀπὸ τοῦ λόφου ἀφεώρα τὴν πολεμίων τὴν ὁρμήν. οἱ δὲ, ὁρῶντες διαβαίνουσαν τὴν δύναμιν, καὶ τὰ B
ὄρη αὐτεπήεσαν, ὡς τοῖς μὴ Ἀλεξάνδρου ὑπομείνασι πολὺ πλείοις ἀποχωροῦσιν. ὁ δὲ, πελαζόντων ἤδη, αὐτὸς ἐκινδύνευε τοῖς ἀμφ' αὐτὸν, καὶ ἡ φάλαγξ, ὡς διὰ τοῦ ποταμοῦ ἐλθοῦσα, ἐπιλάλαξεν· οἱ δὲ πολέμιοι, πάντων ὅπισθε φάσ ἐλαυνόντων, ἐγκλίναντες ἔφυγον· καὶ ἐν τούτῳ ἐπῆλθε Ἀλέξανδρος τοίς τε Ἀγριᾶνας καὶ τοῖς τοξότας δρόμῳ, ὡς ὑπὲρ τὸν ποταμόν. ὁ μὲν πρῶτος μὲν αὐτὸς φθάσας διαβαίνει, τοῖς πελτασταῖς δὲ, ὡς εἶδεν ὑπερειμένους τοὺς πολεμίους, ὑπισχόμενος ὑπὲρ τὴν ὄχθην τὰς μηχανὰς, ἐξακοντίζειν ὡς πορρωτάτω ἀπ' αὐτῶν C
ἐκέλευσεν ὅσα ἀπὸ μηχανῶν βέλη ἐξακοντίζεται· ὁ δὲ τοὺς τοξότας ἐκ μέσου τοῦ ποταμοῦ ἐκ τοξεύειν, ἐπεσβαίνοντας καὶ τούτους. καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν Γλαυκίαν εἴσω βέλους παρελθεῖν οὐκ ἐτόλμων· οἱ Μακεδόνες δὲ ἐν τούτῳ ἀσφαλῶς ἐπέρασαν τὸν ποταμόν· ὥστε οὐδεὶς ἀπέθανεν ἐν τῇ ἀποχωρήσει αὐτῶν. ἕκτῃ δὲ ἀπ' ἐκείνης ἡμέρᾳ καταμαθὼν Ἀλέξανδρος κακῶς αὐλιζομένους τοὺς ἀμφὶ Κλεῖτον καὶ Γλαυκίαν, καὶ ὅτι φυλακὰς ἐν τῇ τάξει αὐτοῖς φυλαττομένας, ὅτε χάρακα ἢ ἄφορον προβεβλημένους (οἷα δὴ ξὺν φόβῳ ἀπηλλάχθαι οἰομένων Ἀλέξανδρον) ἐς μῆκος δὲ οὐκ ὠφέλιμον ἀποστρατοπεδεύειν αὐτοῖς τὴν τάξιν, ὑπὸ νύκτα ἐπὶ λαθὼν διαβαίνει τὸν ποταμὸν, τοῖς τε ὑπαντιάσας ἅμα οἱ ἄγων, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τοὺς τοξότας, καὶ τὴν Περδίκκου καὶ Κοίνου τάξιν. καὶ προσετάξατο μὲν ἀκολουθεῖν τὴν ἄλλην στρατιάν· ὡς δὲ καιρὸν εἶδεν εἰς ἐπιθεσιν, ἀναμείνας ὁμοῦ ἡμέραν πάντας, ἐφῆκε τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας· οἱ δὲ, ἀπροσδόκητοί τε ὑπιπεσόντες, καὶ φάλαγγι καὶ κέρασ, ἥπερ ἀσθενεστάτοις αὐτοῖς καρτερωτάτῃ τῇ ἐμβολῇ προσμίξειν ἔμελλον, E
τοὺς μὲν ἐπὶ ἐν ταῖς εὐναῖς κατέκτανον, τοὺς δὲ φεύγοντας ἀμαρδοῦ αἱροῦντες. ὥστε πολλοὶ μὲν αὐτῶν καταλήφθησαν, καὶ ἀπέθανον· πολλοὶ δὲ ἐν τῇ ἀποχωρήσει ἀτάκτῳ καὶ φοβερᾷ γιγομένῃ, οὐκ ὀλίγοι δὲ ζῶντες ἐλήφθησαν. ἐγένετο δὲ ἡ διώξις τοῖς μὲν ἀμφὶ Ἀλέξανδρον, μέχρι πρὸς τὰ ὄρη τὰ Ταυλαντίων· ὅσοι δὲ καὶ ἀπέφυγον αὐτῶν, γυμνοὶ τῶν ὅπλων διεσώθησαν. Κλεῖτος δὲ ἐς τὴν πόλιν τὸ πρῶτον καταφυγὼν, ἐμπρήσας τὴν πόλιν, ἀπηλάγη σὺν τῷ Γλαυκίαν ἐς Ταυλαντίους. ἐν τούτῳ δὲ τῶν Φυγάδων τινὲς, τῶν ἐκ F
Θηβῶν φυγόντων, παρελθόντες νύκτωρ ἐς τὰς Θήβας ἐπαγομένων τινῶν αὐτοῖς ὑπὸ νεωτερισμῷ ἐκ τῆς πόλεως, Ἀμυντᾶν μὲν καὶ Τιμόλαον τὸν τῆς Καδμείαν ἐχόντων, ὑποτοπήσαντες πολέμιον, ἔξω τῆς Καδμείας ἀπέκτειναν ξυλλαβόντες· ἐς δὲ τὴν ἐκκλησίαν παρελθόντες, ἐπῆραν τοῖς Θηβαίοις ἀποστῆναι ἀπὸ Ἀλεξάνδρου, ἐλευθερίαν τε προϊόμενοι, πάλαι καὶ καλὸν ὄνομα τοῦτο, καὶ τὸ βαρύτητος τῶν Μακεδόνων ἤδη ποτὲ ἀπαλ-

Alexandrum conspicati, collem deserunt, & per montem diffugiunt. Eum collem Alexãder capit, & Agrianorum atque sagittariorũ duobus circiter millibus ad se vocatis, scutatos flumẽ traiicere iubet: póstque hos, Macedonum cohortes. Vbi verò traiecerint, scutainter se exporrigãt: vt confertior eorum qui transissent phalanx esse videretur. Ipse in specula positus, ex colle hostium motus spectabat. Hostes, quũ exercitum flumen transeuntem cernerent, montes versus sese contulêre, veluti in eos qui postremi ab Alexandro discesserant impetum facturi. In quos iam appropinquantes excurrit, quum phalanx transmisso iam flumine clamores edit. Hostes, tota Macedonum vi in eos irruente, in fugã vertuntur: Alexander Agrianos & sagittarios ad flumen mittit: atque ipse quidem primus transit: quúmque extremos ab hoste premi cerneret, machinis in ripa collocatis, quàm longissimè in eos tela, quæcunque machinis torqueri possunt, emitti iubet. Sagittariis etiam, qui & ipsi flumen ingressi erant, vt è medio flumine hostem sagittis petant imperat. Glaucias intra teli iactum progredi non audebat. Interea Macedones incolumes traiiciunt, ita vt nemo eorũ in discessu desideratus fuerit. Triduo pòst Alexander, quum audisset Clitum & Glauciam iniquo loco castrametatos, & neque excubias in castris agere, neque vallo aut fossa sese cinxisse (quippe qui Alexandrum metu impulsum discessisse crederent) aciémque ipsorum in longum, parum ex eorum commodo, porrectam: clàm sub noctem flumen transit, sumtis secum scutatis atque Agrianis & Perdiccæ ac Cœni copiis. iussérátque vt reliquus exercitus subsequeretur. Vt verò tempus illi commodum irruptioni faciendæ visum est, non expecto reliquorum aduentu, sagittarios & Agrianos immittit. Qui quum præter omnem expectationem in illos irruerent, & phalanx ad cornu quâ debiliores erant validiorem acriorémque impetum faceret, alios in lectis decumbentes interficiunt, alios fugientes facilè capiunt: adeò vt multi capti, multi cæsi fuerint: neque pauci in illa inordinata trepidáque fuga viui in potestatem venerint. Alexander fugientes ad Taulantiorum montes vsque persequutus est. Quotquot verò illorum fugerunt, abiectis armis euasérũt. Clitus, qui in vrbem primò confugerat, ea incẽsa, ad Glauciam in Taulantios abiit. Dum hæc geruntur, profugorum qui ex Thebis fugerant, nonnulli, noctu vrbem ingressi, ac per ciues aliquot ad nouandas res sollicitati, Amyntam & Timolaum Cadmeæ arcis præfectos nihil hostile suspicãtes, extra arcem deprehẽsos, trucidant. Deinde in concionem prodeuntes, Thebanos ad defectionem ab Alexandro moliendam cõcitarunt, libertatis vetustum spectosúmque nomen allegantes: vtque sese à graui Macedonũ imperio as-

In vet. codice scriptũ est Κοίνου: quod nomẽ & alibi inuenitur. Editio superior habet Κίτου: Interpres Fac. Cyeni.

sererent. Quod quidem eo facilius multitudini persuaserunt, quòd Alexandrum apud Illyrios vita functum constanter affirmarent. Nam & frequens erat ea de re sermo, latéque spargebatur. siquidem & multo iam tempore abfuerat, & nullus nuntius ab eo venerat. Quapropter, (vt in eiusmodi rebus ferè fit) quum nihil certi haberent, id quod gratius ipsis esset, fingebant. Alexander de Thebanorum rebus certior factus, nulla ratione negligendas eas putauit: tam quòd Athenienſiũ vrbem à multo tempore ſuſpectam haberet, tum quòd Thebanorum audaciam non leuis momenti esse iudicaret, ſi Lacedæmonij (quorum animi iampridem erãt alienati) atque Aetoli, vtpote parum constantes, Thebanorum seditioni sese coniunxissent. Heordæãq; itaque & Elymiotin, rupésq; Stymphæas & Paryæas cum exercitu prætergressus, septimo die Peilam Thessaliæ vrbem peruenit. Indo profectus, sexto post die Bœotiam ingressus est. Neque prius Thebani cognouere Alexandrum Pylas transiisse, quàm Onchestum cum vniuerso exercitu peruenit. Ac tunc quoque, qui defectionis autores fuerant, venisse ex Macedonia Antipatro exercitum fingebant: ipsum verò Alexandrum obiisse contendebãt. Quúmque nonnulli referrent quòd idem ipse Alexander aduentaret, indignè ferebant, alium quempiam Alexandrum Aëropum venire dicentes. Alexander motis ab Onchesto castris, propius ad Thebanam vrbem iuxta Iolai lucum venit. Eò loci castra fixit, Thebanis mora concessa, si fortè facinoris sui pœnitentia ducti legatos ad eum mitterẽt. Illi verò tãtum abfuit vt aliquod compositionis inuitamentum præberent, vt confestim ex vrbe proruentes equites & velites nõ pauci in ipsas vsq; exercitus procubias tela mitterent, ac nonnullos Macedonũ interficerent. Alexãder vicissim sagittarios leuisq; armaturæ milites emittit, qui illorũ excursionẽ reprimant: paruóq; negotio eos iam exercitum ipsum lacessentes represserunt. Postero die vniuersum exercitũ ad portas quæ Eleutheras atq; Atticã petũt, ducens, ne tũ quidẽ ad muros promouit, sed haud procul à Cadmæa arce castra locat, vt illis Macedonibus, qui Cadmæã tenebãt, vicinia vsui esse posset. Thebani enim arcẽ illã duplici vallo in orbẽ iacto sepserãt: ita vt neq; extrinsecus quisquã subsidio venire obsessis posset, neque ipsi excurrentes, suos lædere, cũ hostibus qui foris erant cõgredientes. Alexander, qui ad Thebanos amicitię potius fructum, quàm periculosum obsidionis euentum peruenire cupiebat, in castris ad Cadmæam arcem morã trahebat. Thebanorũ nõnulli, qui quid maximè è republica esset norant, ad Alexandrum eundũ esse censebãt, & veniã defectionis multitudini implorandam. Exules verò quíq; illos aduocarant, Alexãdri benignitatẽ experturos se nõ putãtes, nonnulli etiã Bœotorum primores, plebẽ omnib⁹ rationibus ad bellũ incitabãt. Sed ne sic quidẽ Alexan-

Vet. l. Ἀντιπάτρα. Ed. sup. Ἀντίπαθον. Fac. interpr. Ab Antipatro.

Fac. Aëropi filium. Sed vet. lib. accuſ. habet, non genitiuum.

A λαχήναι. πυθομένοις δὲ ἐς τὸ πλῆθος ἐφάνοντο, τεθνηκέναι Ἀλέξανδρον ἰσχυρίζόμενοι ἐν Γλυκέοις. ἐς δὲ καὶ πολὺς ὁ λόγος οὗτος, καὶ ἔτι πολλῶν ἐφοίτα· ὅτι τε χρόνον ἀπὸν σὺκ ὀλίγον, καὶ ὅτι ἐδεμία ἀγγελία παρ' αὐτοῦ ἀφῖκτο. ὥστε (ὑπερ φιλεῖ ἐν τοῖς τοιούτοις δὲ) γινώσκοντες τὰ ὄντα, τὰ μάλιστα καθ' ἡδονὴν σφίσιν εἶκε ζον. πυθομένῳ δὲ Ἀλεξάνδρῳ τὰ τῶν Θηβαίων, ἐδαμῶς ἐδόκει ἀμελητέα εἶναι· τήν τε τῶν Ἀθηναίων πόλιν ὑποψίας οὐ πολλοῦ ἔχοντι, καὶ τὸ Θηβαίων τόλμημα ἐφαύλον ποιεμένῳ· εἰ Λα-
B κεδαιμόνιοί τε πάλαι ἤδη τὰς γνώμας ἀφεστηκότες, καὶ τινες καὶ ἄλλοι τῶν ἐν Πελοποννήσῳ· καὶ Αἰτωλοὶ ἐ βέβαιοι ὄντες, σὺν ἐπιλήψονται τῶν νεωτερισμῶν τοῖς Θηβαίοις. ἄγων δὴ καὶ τὰ Ἑορδαίαν τε καὶ Ἐλυμιῶτιν, καὶ καὶ τὰ Στυμφαίας καὶ Παραυαίας ἄκρα, ἐβδόμαῖος ἐφικνεῖται ἐς Πελλήνην τῆς Θετταλίας. ἔνθεν ὁρμηθεὶς, ἕκτῃ ἡμέρᾳ ἐσβάλλει ἐς τὴν
C Βοιωτίαν. ὥστε καὶ πρόσθεν οἱ Θηβαῖοι ἔμαθον εἶσω Πυλῶν παρεληλυθότα αὐτὸν, πρὶν ἐν Ὀγχηστῷ γενέσθαι σὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ. καὶ τότε δὴ οἱ πρεσβεύσαντες τὰ πρόσθεν πρᾶγμα ἐκ Μακεδονίας Ἀντιπάτρῳ ἀφῖχθαι ἔφασκον. αὐτὸν δὲ Ἀλέξανδρον τεθνάναι ἰσχυρίζοντο, καὶ τοῖς ἀπαγγέλλουσιν ὅτι οὕτως αὐτὸς πρόσθεν Ἀλέξανδρος, χαλεπῶς εἶχον. ἄλλον γάρ τινα ἥκειν Ἀλέξανδρον, τὸν Αἰρόπου. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐξ Ὀγχηστοῦ ἅρας, τῇ ὑστεραίᾳ πρόσσῃσι πρὸς τὴν πόλιν τῶν Θηβαίων, καὶ τὸ Ἰολάου τέμενος. ἔνθα δὴ καὶ ἐστρατοπέδευσεν, ἐνδιδοὺς ἔτι τοῖς Θηβαίοις ξυνιέναι, εἰ μεταγνόντες ὅτι τοῖς κακῶς ἐγνωσμένοις, πρεσβεύσαιντο παρ' αὐτόν. οἱ δὲ τοσοῦτον ἐδέησαν ἐνδόσιμόν τι παρέχεσθαι ἐς ξύμβασιν, ὥστε ἐκθέοντες ἐκ τῆς πόλεως,
D οἵτε ἵππῳ εἷς, καὶ τῶν ψιλῶν, καὶ ὀλίγοι, ἔστε ὅτι τὸ στρατόπεδον ἠπροσβολίζοντο ἐς τὰς προφυλακάς, καί τινας καὶ ἀπέκτειναν ἐκ πολλοῦ τῶν Μακεδόνων. καὶ Ἀλέξανδρος ἐκπέμπει τῶν ψιλῶν καὶ τοξοτῶν, ὥστε αὐτῶν ἀναστεῖλαι τὸν ἐκδρομόν. ἐ δ' ὅτι ἐκ χαλεπῶς ἀνέστειλαν, ἤδη τῷ στρατοπέδῳ αὐτῶν προσφερομένους. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀναλαβὼν τὴν φαλαγγα πᾶσαν, καὶ προελθὼν καὶ τὰς πύλας τὰς φερούσας ἐπ' Ἐλευθέρας τε καὶ τὴν Ἀττικὴν, ἐδὲ τότε προσέμιξε τοῖς
E τείχεσιν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐστρατοπέδευσεν, ἐκ πολὺ ἀπέχων τῆς Καδμείας· ὥστε ἐκφυγεῖν μὲν τὴν Μακεδόνων τοῖς τὴν Καδμείαν ἔχουσιν. οἱ γὰρ Θηβαῖοι τὴν Καδμείαν ἀναλῶ χάρακι ἐφεδρεύσιν ἀποτειχίσαντες, ὡς μήτε ἔξωθέν τινα τοῖς ἐγκατειλημμένοις δύνασθαι ἐπιφελεῖν, μήτε αὐτοὺς ἐκθέοντας βλάπτειν τοὺς σφᾶς, ὁπότε τοῖς ἔξω πολεμίοις προσφέροιντο. Ἀλέξανδρος δὲ (ἐλπὶς γὰρ τοῖς Θηβαίοις διὰ φιλίας ἔλθειν μᾶλλόν τινα ἢ διὰ κινδύνου ἤθελε) διέτριβε πρὸς
F τῇ Καδμείᾳ κατεστρατοπεδευκώς. ἐνθα δὴ τῶν Θηβαίων οἱ μὲν τὰ βέλτιστα ἐς τὸ κοινὸν γιγνώσκοντες, ἐξελθεῖν ὥρμηντο παρ' Ἀλέξανδρον, καὶ εὑρέσθαι συγγνώμην τοῦ πλήθει τῶν Θηβαίων τῆς ἀποστάσεως· οἱ φυγάδες δὲ, καὶ ὅσοι τοῖς φυγάσι ξυνεκπεπλεγμένοι ἦσαν, οὐδενὸς φιλανθρώπου τυχεῖν αὖ παρ' Ἀλεξάνδρου ἀξιοῦντες, ἄλλως τε καὶ βοιωταρχοῦντες εἰσὶν οἱ αὐτῶν, παντάπασιν ἐνῆγον τὸ πλῆθος ἐς τὸν πόλεμον. Ἀλέξανδρος δὲ οὐδὲν ὡς τῇ

πόλει προσέβαλεν. ἀλλὰ λέγει Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ὅτι Περδίκκας προπεπαγμένος τῆς φυλακῆς τῶ στρατοπέδου σὺν τῇ αὐτῶ τάξει, καὶ τῶ χάρακος τῆς πολεμίων οὐ πολὺ ἀφεστηκὼς, οὐ προσμείνας προς Ἀλέξανδρον τὸ ἐς τὴν μάχην ξυνθημα, αὐτὸς προπος προσέμιξε τῷ χάρακι· καὶ Ἀμυντάσους αὐτὸν, ἐνέβαλεν ἐς τὴν Θηβαίων τὴν προφυλακήν. Τούτῳ ἐπόμενος Ἀμύντας ὁ Ἀνδρομένους, ὅτι καὶ ξυντεταγμένος τῷ Περδίκκᾳ ἦν, ἐπῆγε καὶ αὐτὸς τὴν αὐτὴν τάξιν, ὡς εἶδε τὸν Περδίκκαν προεληλυθότα εἴσω τῶ χάρακος. τῶν τε ἰδὼν Ἀλέξανδρος, ὡς μὴ μόνοι ἀπολειφθέντες, προς τῆς Θηβαίων κινδυνεύσαν, ἐπῆγε τὴν ἄλλην φαλαγγα. Καὶ τοὺς μὲν τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας ἐκβαλεῖν ἐκέλευεν ἔξω τῶ χάρακος, τὰ δὲ ἀγήματα καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς ἐπ ἔξω κατῆγεν. ἔνθα δὴ Περδίκκας μὲν τῶ δευτέρου χάρακος εἴσω παρελθεῖν διαζόμενος, αὐτὸς μὲν βληθεὶς πίπτει αὐτὸς, καὶ ἀπονομίζεται κακῶς ἔχων ὅπ τὸ στρατόπεδον· καὶ χαλεπῶς διεσώθη ἀπὸ τῶ τραύματος. Τοὺς μέντοι Θηβαίους ἐς τὴν κοίλην ὁδὸν τὴν κατὰ τὸ Ἡράκλειον φέρουσιν οἱ ἅμα αὐτῷ εἰσπεσόντες ὁμοῦ τοῖς παρ' Ἀλεξάνδρῳ τοξόταις συνέκλεισαν· καὶ ἔστε μὲν προς τὸ Ἡράκλειον ἀναχωρῆσαι εἶπον τοῖς Θηβαίοις· ἐντεῦθεν δὲ ὀπισρεψάντων αὖθις σὺν βοῇ τῆς Θηβαίων, Φυγὴ τῆς Μακεδόνων γίγνεται. καὶ Εὐρυβώτας τε ὁ Κρὴς πίπτει ὁ τοξάρχης, καὶ αὐτῶν τῆς τοξικῆς ἑβδομήκοντα τε· οἱ δὲ λοιποὶ κατέφυγον προς τὸ ἄγημα τὸ τῆς Μακεδόνων, καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς τοὺς βασιλικούς. καὶ τούτῳ Ἀλέξανδρος τοὺς μὲν αὐτῷ φεύγοντας καταδιὼν, τοὺς Θηβαίους δὲ λευκοτάτας ἐν τῇ διώξει τὴν τάξιν, ἐμβάλλει ἐς αὐτοὺς συντεταγμένῃ τῇ φάλαγγι. οἱ δὲ ὠθοῦσιν τοὺς Θηβαίους εἴσω τῆς πυλῶν· καὶ τοῖς Θηβαίοις ἐς τοσόνδε ἡ φυγὴ φοβερὰ ἐγένετο, ὥστε διὰ τῆς πυλῶν ὠθουμένους ἐς τὴν πόλιν, οὐκ ἔφθασαν συγκλεῖσαι τὰς πύλας· ἀλλὰ συνεμπίπτουσι δὲ αὐτοῖς εἴσω τὸ τεῖχος, ὅσοι τῆς Μακεδόνων ἐγγὺς φευγόντων εἶχοντο (ἅτε καὶ τῆς τείχων διὰ τὰς προφυλακὰς τὰς πολλὰς ἐρήμων ὄντων, καὶ παρελθόντων εἰς τὴν Καδμείαν) οἱ μὲν ἐκεῖθεν κατὰ τὸ Ἀμφεῖον σὺν τοῖς κατέχουσιν τὴν Καδμείαν ἐξέβαινον ἐς τὴν ἄλλην πόλιν· οἱ δὲ καὶ τὰ τείχη ἐχόμενα ἤδη προς τῆς συνεισπεσόντων τοῖς φεύγουσιν ἐσπεσόντες, ἐς τὴν ἀγορὰν δρόμῳ ἐφέροντο. καὶ ὀλίγον μέν τινα χρόνον ἔμειναν οἱ ταγμένοι τῶν Θηβαίων τὸ Ἀμφεῖον· ὡς δὲ παντοχόθεν αὐτοῖς οἱ Μακεδόνες καὶ Ἀλέξανδρος ἄλλοτε ἄλλῃ ἐπιφαινόμενος προσέκειντο, οἱ μὲν ἱππεῖς τῆς Θηβαίων διεκπεσόντες διὰ τῆς πόλεως ἐς τὸ πεδίον ἐξέπιπτον, οἱ δὲ πεζοὶ ὡς ἑκάστοις προσυχώρει ἐσῴζοντο· ἔνθα δὴ ὀργῇ οὐχ ὅπως τι οἱ Μακεδόνες, ἀλλὰ Φωκεῖς τε καὶ Πλαταιεῖς καὶ οἱ ἄλλοι ἅπαντες Βοιωτοὶ, οὐδὲ ἀμυνομένους ἔπι τοῖς Θηβαίοις οὐδενὶ κόσμῳ ἔκτεινον, τοὺς μὲν, ἐν ταῖς οἰκίαις ἐπιπεσόντες, τοὺς δὲ, ἐς ἄλλην τετραμμένους, τοὺς δὲ, καὶ προς ἱεροῖς ἱκετεύοντας· οὔτε γυναικῶν, ἔτε παίδων φειδόμενοι. Καὶ πάθος τοῦτο Ἑλληνικὸν, μεγέθη τε τῆς ἁλούσης πόλεως καὶ ὀξύτητι τοῦ ἔργου, οὐχ ἥκιστα δὲ τῆς προθυμίας τοῦ τε ἀποκτείναντας καὶ τοὺς δράσαντας, οὐ μεῖόν τι τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν ἢ καὶ αὐτοῖς τοῖς μεταγόντας τὸ ἔργου ἐξέπληξε.

A der vrbem oppugnare cœpit. At Ptolemæus Lagi filius scribit, Perdiccæ præsidij castrēsis præfectum quum ab hostium vallo non multum cum suis copiis abesset, non expectato *signo conflictus, primum in vallum impetum fecisse, eóque subuerso, in Thebanorū præsidium irruisse. Hunc sequutum Amyntam Andromenis filium, qui cōiunctas cum Perdicca copias suas habebat, simulac Perdiccam intra vallum progressum videret, suam etiam cohortem immisisse. Alexander id conspicatus, ne sui soli relicti à Thebanis circumuenirētur, reliquum exercitum inuexit: & sagittariis quidem atque Agrianis intra vallum ire iussis, agmina & scutatos extra vallum continet. Ibi Perdiccas, dum interius vallum penetrare conatur, telo *ictus procidit, & grauiter saucius in castra defertur: atque ægrè ex eo vulnere curatus est. Ac Thebanos quidem ij qui cum Perdicca vallum perruperant, vnà cum Alexandri sagittariis, in cauam viam, quæ ad Herculis templū fert, concludunt: & quamdiu templum versus se recipiunt, persequuntur: sed inde conuersis rursum cum clamore Thebanis, Macedones se in fugam coniiciunt. atque Eurybotas quidem Cretensis sagittariorū præfectus cadit, & sagittariorum circiter septuaginta, reliqui ad agmen Macedonum & scutatos *Basilizi confugerunt. Alexander animaduersa suorum fuga, & temeraria ac confusa Thebanorum persecutione, instructa phalange in eos fertur, eósque intra portas præcipites agit. Tantus autem fugientium metus ac perturbatio erat, vt quum per portas in vrbem repellerentur, ne de claudendis quidem portis cogitarent: sed quotquot Macedones fugientibus imminebāt, vnà cum ipsis intra muros sese coniicerent: quippe quòd muri, ob frequentia præsidia, ppugnatoribus vacui essent. Quúmque ad Cadmeam arcem progrederentur, alij quidem inde, secus Amphionis templum, vnà cum iis qui Cadmeam arcem occupabant, in aliam vrbis partem exierunt, alij, secus mœnia quæ iam ab iis qui vnà cum fugientibus illapsi in vrbem erant, tenebantur, cursim ad forum ferebantur. Ac Thebanorum quidem præfecti aliquanto tempore ad Amphionis templum substitêre: cæterùm quum ex omni parte Alexander cum Macedonibus superueniens premeret, equites quidem Thebani per vrbem diffusi in campos procurrerunt: peditum, vt quisque potuit, salutem sibi quæsiuit. At verò ira perciti non tam Macedones, quàm Phocenses & Platæenses, aliique Bœoti Thebanos non iam resistentes, nullo modo adhibito, trucidant: alios, irruptione in eorum ædes facta: alios, ad arma conuersos, alios ad templa confugientes ac supplices: neque mulieribus neq; pueris parcentes. Porrò clades ista Græcanica, cū magnitudine vrbis captæ, tum celeritate rei, quódque adeò præter opinionem tam eorū qui ea affecti essent, quàm qui affeciissent, accidisset, non minus alios Græcos, q̄ eos qui *eius seditionis participes fuerant, perculsos tenuit.

Vel, Alexandri imperio.

Edit. sup. αὐτὸς δὲ κλεῖτος habet pro αὐτὸς μὲν Κλεῖτος.

Cod. vet. habet, τῶ Βασιλίζου: ex cuius, τοὺς βασιλικούς.

Ipsius prælii pars fuerāt. Vel, Ipsi discrimini interfuerant.

Nanque Atheniẽſium clades apud Siciliam accepta, tametſi interfectorum numero non minorem calamitatem vrbi attulit: tamen quoniam procul à domo exercitus perierat, iſque potius ex auxiliaribus quàm domeſticis copiis conſcriptus fuerat, quódque vrbs illis ſalua relicta eſſet, qua in poſterum cum Lacedæmoniis corúmque ſociis, & magno rege bellum gerentes, diu reſiſtere poſſent, neque ipſis tantum calamitatis ſenſum inflixit, nèque reliquis Græcis parem cladis admirationem conſternationémque incuſsit. Rurſus alia Athenienſium ad AEgos fluenta clades nauális fuit: at vrbs nulla alia calamitate accepta, præter quàm quod longi muri diruti, multæque naues amiſſæ, & imperium aliqua ex parte imminutum erat, formam tamen decorémque patrium retinuit, priſtinámque poteſtatem, exiguo tempore pòſt recepit, ita vt & muros inſtaurarit, & maris imperium recuperarit, vtque Lacedæmonii, qui tum tẽporis maximè formidabiles ipſis erant, & parum aberat quin vrbem euerterent, ipſi ſe contrà è ſummis periculis ægrè conſeruarint. At Lacedæmoniorum ad Leuctra ac Mantineam clades, inopinato potius calamitatis euentu, quàm cæſorum multitudine, Lacedæmonios perterrefecit. Sed & Bœotorum & Arcadum cum Epaminonda ad Spartam pugna, inſolentia ſpectaculi potius, quàm magnitudine periculi, & Lacedæmonios, & alios, ad quos infortunium illud communiter pertinebat, perculit. Platæenſium verò vrbis expugnatio ob paucitatem captorum (plerique enim multò antè Athenas profugerant) minus calamitoſa eſt habita. Porro Melus & Scione inſularia oppidula capta, dedecus potius victoribus quàm Græcis admirationem attulêre. At Thebanorum repentina atque incõſiderata defectio, eiúſque adeo breuis ac facilis expugnatio, ſtrages etiam multa, vtpote à tribulibus, & quidem iis veteres inimicitias perſequentibus, edita, totius denique vrbis direptio, quæ potentia bellicáque gloria inter Græciæ ciuitates eminebat, haud immeritò ad diuini numinis iram referebatur: nimirum de Thebanis, quòd Medico bello Græcos prodidiſſent, tandem pœnas exigentis: quòd Platæẽſes violatis induciis oppreſsiſſent, vrbémque eorum penitus diripuiſſent: quòd eos qui ſe Lacedæmoniis dedidiſſent, præter Græcorũ morem trucidaſſent: quódque eam vrbem vaſtaſſent, ex qua Græci in Medos aciem inſtruentes, periculum totius Græciæ ceruicibus auertiſſent: quódque Athenienſes ſuo etiam ſuffragio perdidiſſent, quum inter Lacedæmoniorum confœderatos de diripienda vrbe conſultaretur. Porrò ante illam vrbis calamitatem, multis prodigiis diuinitus editis monitos eos fuiſſe ferunt, quæ quidem tum temporis negligebantur: poſtea memoria repetita in eam cogitationem venerunt, illa quæ euenìſſent, iis prodigiis ſignificata fuiſſe. Alexander auxiliari-

Vel, Lacedæmonios ipſiuiciſſim ſumm. per. liberarint.
Atque ita non mutatur αὐτοὺς in αὐτοῦς,

A τὰ μὲν γὰρ περὶ Σικελίαν Ἀθηναίοις ξυνενεχθέντα, εἰ καὶ πλήθει τῶν ἀπολομένων οὐ μείονα τὴν ξυμφορὰν τῇ πόλει ἤνεγκεν, ἀλλὰ τῷ τε πόρρω ἀπὸ τῆς οἰκείας διαφθαρῆναι αὐτοῖς τὸν στρατὸν, καὶ τὸν πολὺν, ξυμμαχικὸν μᾶλλον ἢ οἰκεῖον ὄντα, & τῷ τὴν πόλιν αὐτοῖς περιλειφθῆναι, ὡς καὶ ἐς ὕστερον ἐπὶ πολὺ τῷ πολέμῳ αὐτοχεῖν, Λακεδαιμονίοις τε καὶ τοῖς ξυμμάχοις καὶ μεγάλῳ βασιλεῖ πολεμοῦντας. οὔτε αὐτοῖς τοῖς παθοῦσιν ἴσην τὴν ἀνάθησιν τῆς ξυμφορᾶς περιστῆναι, ἔτε τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι τὴν B ὁμοίαν τῷ πάθει ἔκπληξιν ὁμοίαν παρέσχε. καὶ τὸ ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς αὖθις Ἀθηναίων παῖσμα, ναυπικόντε ἰῶ, καὶ ἡ πόλις ἀδὲν ἄλλο ὅτι μὴ τῶν μακρῶν τειχῶν καθαιρέσι, καὶ νέων τῶν πολλῶν ναῶν δόσει, & στερήσι τῆς ἀρχῆς, ἐς ταπεινότητα ἀφικομένη, τό, τε σχῆμα τὸ πάτριον ὅμως ἐφύλαξε, καὶ τὴν δύναμιν οὐ διὰ μακροῦ τῶν πολαιῶν ἔλαβεν· ὡς & τὰ τε μακρὰ τείχη ἐκτείχισαι, καὶ τῆς θαλάσσης αὖθις ἐπεκράτησαν, καὶ τοὺς πότε Φοίβειους σφίσι Λακεδαιμονίους καὶ παρ' ὀλίγον ἑλόντας ἀφανίσαι τὴν πόλιν, αὐ- C τοὺς ἐν τῷ μέρει ἐκ τῶν ἐσχάτων κινδύνων διασώσασθαι. Λακεδαιμονίων τε αὖ τὸ κῆδος Λεῦκτρα & Μαντίνεια πάῖσμα, τῷ θαλάσσῃ μᾶλλόν γε τῆς ξυμφορᾶς ἢ τῷ πλήθει τῶν τε ἀπολομένων τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐξέπληξεν· ἥ τε ξὺν Ἐπαμεινώνδᾳ Βοιωτῶν καὶ Ἀρκάδων ὁρμωμένη ἐσβολὴ ἐς τὴν Σπάρτην, καὶ αὐτὴ τῷ ἀήθει τῆς ὄψεως μᾶλλον ἢ τῇ ἀκεραιοτάτῃ τοῖς κινδύνοις αὐτοῖς τε τοῖς Λακεδαιμονίοις & τοῖς ξυμμετασχοῦσι τῶν τότε πραγμάτων D ἐφόβησεν. ἡ δὲ Πλαταιέων ἅλωσις τῆς πόλεως, τῇ σμικρότητι τῶν καταληφθέντων, (ὅτι οἱ πολλοὶ αὐτῶν διαπεφεύγεσαν πάλαι ἐς τὰς Ἀθήνας,) οὐ μέγα πάθημα ἐνομίσθη. καὶ ἡ Μήλου καὶ Σκιώνης ἅλωσις, νησιωτικά τε πολίσματα ἰῶ, καὶ τοῖς δράσασιν αἰσχύνῃ μᾶλλόν γε προσέβαλεν ἢ ἐς τὸ ξύμπαν Ἑλληνικὸν μέγαν τὸν παράλογον παρέσχε. Θηβαίοις δὲ τὰ & ἀποστάσεως ὀξέα καὶ ξὺν οὐδενὶ λογισμῷ νομισθέντα, καὶ ἡ ἅλωσις δι' ὀλίγου τε καὶ ἐξὺν πόνῳ τῶν ἐλόντων ξυνενεχθεῖσα, καὶ ὁ φόνος πολὺς, οἷα δὴ ἐξ ὁμο- E φύλων τε καὶ παλαιᾶς ἀπειθείας ἐπεξιόντων, καὶ ὁ τῆς πόλεως παντελὴς ἀνδραποδισμὸς, δυνάμει τε καὶ δόξῃ ἐς τὰ πολέμια, τῶν τότε προεχόντων ἐν τοῖς Ἕλλησιν, ἐκ ἔξω & εἰκότως εἰς μῆνιν τῶν ἀπὸ & θείας αἰνηνέχθη. ὡς τῆς τε ἐν τῷ Μηδικῷ πολέμῳ προθυμίας τῶν Ἑλλήνων διὰ μακροῦ πάντων δίκην ἐκτίσαντας Θηβαίους, καὶ τῆς Πλαταιέων ἐν πᾶσι ταυτοδαῖς καταλήψεως, καὶ τὸ παντελοῖς ἀνδραποδισμοῦ τῆς πόλεως, καὶ τῆς τῶν δαδόντων σφᾶς Λακεδαιμονίοις ἐκ Ἑλληνικῆς ὁμοίης διὰ Θηβαίοις σφαγῆς, καὶ τὸ χωρίου τῆς ἐρημώσεως, ἐν ὅτῳ οἱ Ἕλληνες ξυνταξάμενοι Μήδοις, ἀπώσαντο τῆς Ἑλλάδος τὸν κίνδυνον· καὶ ὅτι Ἀθηναίοις αὖθι τῇ ψήφῳ ἀπώλλυον, ὅτε ἐπὶ ἀνδραποδισμῷ τῆς πόλεως γνώμη πρὸ τέθη ἐν τοῖς Λακεδαιμονίων ξυμμάχοις. ἔπειτα καὶ πρὸ τῆς ξυμφορᾶς πολλὰ ἀπὸ & θείου ἐπισημῆναι ἐλέγετο, ἃ δὴ ἐν μὲν τῷ παρόντι καὶ μελήθη. ὕστερον δὲ ἡ μνήμη αὖτε ἐς λογισμὸν τὸ ἔκπαλαι ὅτι τοῖς ξυνενεχθεῖσι προεσημάνθησαν ἀνήνεγκε. τοῖς δὲ μεταχόσι & ἔργου ξυμμάχοις, (οἷς δὴ καὶ

ἐπέτρεψεν Ἀλέξανδρος τὰ κῦλα τῶν Θηβαίων ἀφεθῆναι) τῷ μὲν Καδμείαν φρουρᾶ κατέχειν ἔδοξε, τῷ πόλιν ᾠκισμένην εἰς ἔδαφος, καὶ τῷ χώραν καταγνέιμαι τοῖς ξυμμάχοις, ὅσην μὴ ἱερὰ αὐτῆς· παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας, καὶ ὅσοι ὑπελείποντο Θηβαίων, τῷ μὲν σῷ ἱερέων τε καὶ ἱερειῶν, καὶ ὅσοι ξένοι Φιλίππου ἢ Ἀλεξάνδρου, ἢ ὅσοι πρόξενοι Μακεδόνων ἐγένοντο, ἀνδραποδίσαι. καὶ τῷ Πινδάρου δὲ τῆς ποιητοῦ οἰκίαν καὶ τοὺς ἀπογόνους τοῦ Πινδάρου λέγουσιν ὅτι διεφύλαξεν Ἀλέξανδρος, αἰδοῖ τῆ Πινδάρου· ὅτι τούτοις Ὀρχομενόν τε καὶ Πλαταιὰς ἀναστῆσαί τε καὶ τειχίσαι οἱ ξύμμαχοι ἔγνωσαν. ἐς δὲ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ὡς ἐξηγγέλθη τῶν Θηβαίων τὸ πάθος, Ἀρκάδες μὲν ὅσοι βοηθήσαντες Θηβαίοις ἀπὸ τῆς οἰκείας ὥρμηθησαν, θάνατον κατεψηφίσαντο τῶν ἐνδόντων σφᾶς ἐς τὴν βοήθειαν, Ἠλεῖοι δὲ τοῖς Φυγάδας σφῶν κατεδέξαντο, ὅτι ξυμπολῖται Ἀλεξάνδρου ἦσαν· Αἰτωλοὶ δὲ πρεσβείας σφῶν κατὰ ἔθνη πέμψαντες, ξυγγνώμης τυχεῖν ἐδέοντο, ὅτι καὶ αὐτοί τι πρὸς τὰ δεινὰ τῶν Θηβαίων ἀπαγγελθέντα ἐνεωτέρισαν. Ἀθηναῖοι δὲ, μυστηρίων τῶν μεγάλων ἀγομένων, ὡς ἦκον τινὲς τῶν Θηβαίων ἐξ αὐτοῦ ἔρχου, τὰ μὲν μυστήρια ἐκπλαγόντες ἐξέλιπον, ἐκ δὲ τῶν ἀγρῶν ἐσκευαγώγουν ἐς τὴν πόλιν. ὁ δῆμος δὲ ἐς ἐκκλησίαν συνελθὼν, Δημάδου γράψαντος, δέκα πρέσβεις ἐκ πάντων Ἀθηναίων ἀπέλεξάμενος, πέμπει πρὸς Ἀλέξανδρον, οἵπερ αὐτῷ ἀπηγγειλαν τοῖς Ἀλεξάνδρῳ ἐγίγνωσκον· ὅτε τε σῶος ἐξ Ἰλλυριῶν καὶ Τριβαλλῶν ἐπανῆλθε, χαίρειν τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, ἐκ ἐν καιρῷ ἀπαγγελουῦτας, καὶ ὅτι Θηβαίοις τὰ νεωτερισμοῦ ἐπεμωρήσατο. ὁ δὲ τὰ μὲν ἄλλα φιλανθρώπως πρὸς τὴν πρεσβείαν ἀπεκρίνατο, ὕστερον δὲ Δημοσθένει καὶ Λυκοῦργον· καὶ Ὑπερείδη δὲ ἐζήτει, καὶ Πολυεύκτον, καὶ Χαρήτα, καὶ Χαριδήμου, καὶ Ἐφιάλτου, καὶ Διότιμον, καὶ Μοιροκλέα· τούτους γὰρ αἰτίους εἶναι τῆς τε ἐν Χαιρωνείᾳ ξυμφορᾶς τῇ πόλει γενομένης, καὶ τῶν ὕστερον δόξαι τῇ Φιλίππου τελευτῇ πλημμεληθέντων ἐς τε αὐτὸν καὶ ἐς Φίλιππον. καὶ Θηβαίοις δὲ τῆς τε ἀποστάσεως ἀπέφαινεν αἰτίους οὐ μεῖον ἢ τοὺς αὐτῶν Θηβαίων νεωτερίσαντας. Ἀθηναῖοι δὲ τοὺς μὲν ἄνδρας οὐκ ἐξέδοσαν, πρεσβεύοντας δὲ αὖθις πρὸς Ἀλέξανδρον, ἀφεῖναι δεόμενοι τὸν ὀργὸν τοῖς ἐξαιτηθεῖσι· καὶ Ἀλέξανδρος ἀφῆκε, τυχὸν μὲν, αἰδοῖ τῆς πόλεως, τυχὸν δὲ, ἀπορρήτῳ τινὶ ἐς τὴν Ἀσίαν ὁρμῇ, οὐκ ἐθέλων οὐδὲν ὕποπτον ἐν τοῖς Ἕλλησιν ὑπολείπεσθαι· Χαιρώνειον μέντοι, μόνον τῶν ἐξαιτηθέντων τε καὶ οὐδοθέντων, φυγὴν ἐκέλευσε· καὶ φυγὴ Χαιρώνειος ἐς τὴν Ἀσίαν πρὸς βασιλέα Δαρεῖον.

Ταῦτα δὲ Ἀλέξανδρος ἐπανῆλθεν εἰς Μακεδονίαν· καὶ τῷ τε Διὶ τῷ Ὀλυμπίῳ τὴν θυσίαν τὴν ἀπ' Ἀρχελάου ἐπὶ καθεστῶσαν ἔθυσε, καὶ τὸν ἀγῶνα ἐν Αἰγαῖς διέθηκε τὰ Ὀλύμπια· οἱ δὲ καὶ τῶν Μούσων λέγουσιν ὅτι ἀγῶνα ἐπίησε. καὶ ἐν τούτῳ ἀγγέλλεται τὸ Ὀρφέως τοῦ Οἰάγρου ἕδος Θρᾳκὸς ἄγαλμα, τὸ ἐν Πιερίδι, ἱδρῶσαι ξυνεχῶς. καὶ ἄλλοι ἄλλα ἐπεδείκνυον τῶν μαντέων· Ἀριστάνδρος δὲ, αὐτὸς Τελμισσεὺς μάντις, θαρρεῖν ἐκέλευσεν Ἀλέξανδρον. δηλοῦσθαι γὰρ ὅτι ποιητῆς ἐπῶν τε καὶ μελῶν, καὶ ὅσοι ἀμφὶ ᾠδὴν

bus copiis ob præstitam in ea expugnatione operam, de iis quæ in vrbe erant vt pro suo arbitratu statuant permittit. Cadmeam arcem præsidio firmandam statuit, vrbem solo adæquat. Adhæc agros, nisi qui sacri essent, inter socios distribuit. Pueros & fœminas, ac quotquot Thebanorum cædibus superfuissent (exceptis sacerdotibus vtriusque sexus, atque iis qui Philippo aut Alexandro priuatim, aut Macedonibus hospitalitatis iure deuincti essent) in seruitutem redigit. Pindari verò poetæ domum, eiúsque stirpem ab Alexandro, Pindari reuerentia ducto, sartam tectam conseruatam ferunt. Orchomenum & Plateas socij Alexãdri instaurant, & muro cingunt. Postquam ad reliquos Græcos Thebanorum clades perlata est, Arcades quotquot Thebanis suppetias laturi domibus suis pedem extulerant, in eos qui subsidij mittendi autores ipsis fuerant, mortis sententiam ferunt. Elæi exules suos, quòd Alexandro familiares essent, recipiunt. AEtolorum vrbes sigillatim legatos ad Alexandrum mittunt, veniã deprecantes, & ipsi nuntiata Thebanorũ defectione, nouis rebus studuissent. Athenienses verò quum per id tempus magna mysteria celebrarent, & Thebanorũ nonnulli ex recenti clade eò venissent, attoniti, mysteria intermittunt, & sarcinas ex agris in vrbẽ cõuehunt. Deinde populo in concionẽ vocato, Demade decernẽte, & decẽ legatos ex omnibus Athenien sibus seligente, ad Alexandrũ, quos maximè gratos ei fore putabant, mittunt: qui publicam Athenien sium lætitiã, & ab Illyriis & Tribal lis incolumis rediisset, ei significarẽt: quódq; Thebanorũ seditionẽ vltus esset. Alexãder, quoad cætera humaniter ad eorum legationem respõdens, epistolã ad populũ Atheniẽsem scripsit, qua Demosthenẽ, Lycurgũ, Hyperidem, Polyeuctũ, Charetem, Charidemũ, Ephialtẽ, Diotimum & Mœroclem sibi dari postulabat. Hos enim autores cladis Chæronensis esse statuebat, omniúmq; facinorũ quæ deinceps aduersus se pariter & Philippum tentata fuissent: Thebanos denique nõ minus ab hisce, quàm ab iis qui in vrbe res nouas moliti erant, ad defectionẽ sollicitatos esse. Athenienses, iis quos poscebat nondũ deditis, alios rursũ legatos ad eũ mittunt, iram aduersus eos quos ad suppliciũ deposcebat, vt remittat, orãtes. Quod quidẽ fecit, siue reuerẽtia vrbis, siue studio traiiciẽdi in Asiã, nihil suspectũ in Græcia relinquere volẽs. Vnũ Charidemũ ex omnibus quos poposcerat, & q dediti non erãt, exulare iussit. Charidemus in Asiã ad Dariũ regẽ profugit.

Vel, Auxiliaribus copiis (quibus Alex. de rebus vrbis pro suo arb. statuere permiserat) Cadm. ar. præsir. & vrbem s. æquandã esse visum est: Sic in sequ.

His rebus gestis in Macedoniã reuersus, Ioui Olympico sacrũ fecit iam antea ab Archelao institutũ, & certamẽ Olympicum apud AEgas fieri curauit. Sunt qui & Musis ludos fecisse dicant. Per id tempus nuntiatum est Orphei OEagri F. Thracis statuam in Pieria cõtinuè sudasse. Varia fuit vatũ de hoc prodigio sententia; Aristãder verò Telmissẽus, vates eximius, Alexandrum bono animo esse iubet. significari enim, cuiusuis generis poetas magnoperè laboraturos in Alexan-

dro eiúsq; rebus gestis describẽdis atq; decãtandis. Dehinc ineunte verè, ab Hellẽsponto soluit, Macedoniæ & Græciæ administratione Antipatro cõmissa. Ipse peditũ, vnà cũ militibus leuis armaturæ, & sagittariorũ, triginta millia, equitũ quinque millia secũ ducit: & per lacũ Cercinitẽ Amphipolin versus ad Strymonis fluuii ostia classem agit. Traiecto itaq; Strymone, Pangeũ mõtẽ trãsit, qua Abderam & Maroneam Græcas vrbes ad mare sitas iter est. Inde ad Eurũ flumẽ profectus, etiã hoc nullo negotio transmittit. Inde per Pæticã regionẽ, ad Melana fluuiũ venit. Quo etiã traiecto, vigesimo postquã domo discessérat die Sestõ peruenit. Inde in Eleũta profectus, Protesilao super ipsius tumulũ sacrificat: quòd Protesilaus creditur, Græcorũ qui cum Agamemnone ad Ilium militarunt, primus in Asiam pedem intulisse. Sacrificii verò scopus hic erat, vt felicior ipsi quàm Protesilao descensus in Asiam esset. Parmenioni Alexander peditatus maximam partem & equitatum ex Sesto in Abydum traiiciẽdi negotium dat: qui quidem triremibus centum & sexaginta, aliísq; nauibus onerariis quamplurimis transuecti sunt. Alexandrum ex Eleunte in Achæorum portum nauigasse plures scribunt, nauísque prætoriæ gubernatorẽ fuisse: quúmque iam in mediis Hellesponti fluctibus versaretur, taurum Neptuno ac Nereidibus mactasse, aureáque phiala in mare profusa libasse. Ferunt etiam, primùm ex naue cum armis in Asiæ terram descendisse, altariáque struxisse Ioui descensori, & Mineruæ & Herculi, ibi vnde ex Europa soluit, & in eo Asiæ loco in quem descendit. Quúmque in Ilium veniísset, Palladi Troianæ sacrificasse: vniuersisq; armis, quibus vti soleret, in eius templo fixis, sumpsisse eorum loco sacra quædam arma, quæ ex Troiano bello adhuc salua erant: quæ quidem arma scutatos ante ipsum in prælium gestare solitos narrant. Sacrificasse etiam eum Priamo ad Iouis Hercij aram fama tenuit, vt Priami iram aduersus Neoptolemi progeniem, quæ ad ipsum pertingebat, deprecaretur. Porrò Alexandro Iliũ conscendenti Menœtius regiæ classis dux auream coronam imposuit: post hunc, Chares Athenienſis, qui ex Sigeo venerat, atque alii nonnulli, partim Græci, partim illius regionis homines. Sunt qui cum etiam Achillis tumulum coronasse dicant: & felicem quidem, vt rumor est, nominauit Achillem Alexander, quòd Homerum præconem ad perpetuandam suam memoriam nactus esset. Neque verò immeritò hac de causa Alexandro felix censendus Achilles visus est: quum hoc vnum ad reliquam Alexandri felicitatem defuisse videatur. Neque enim eius gesta pro dignitate memoriæ prodita sunt, neque quisquam ea aut soluta oratione aut versu conscripsit, aut lyrico carmine cecinit, quemadmodũ Hieronis, Gelonis, Theronis, aliorúmq; multorum qui Alexandro comparandi non sunt. Quo factum est vt minus notæ sint Alexandri res præclarè gestæ, quàm aliorum veterum vulgaria facta. Siquidem illa decem millium cum Cyro

Vet.cod. Εὔεργον. at edit.pr. Ἔρξον. Fac.int.Hebrũ.

A ἔχουσι, πολὺς πόνος ἔσεσθαι ποιεῖν τε καὶ ἄδειν Ἀλέξανδρον, καὶ τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα. ἅμα ἦρι δὲ ἀρχομένῳ ὀξελαύνει ἀφ' Ἑλλησπόντου, τὰ μὲν κατὰ Μακεδονίαν τε καὶ τοὺς Ἕλληνας ἀντιπάτρῳ ἐπιτρέψας. αὐτὸς δὲ ἄγων πεζοὺς μὲν, σὺν ψιλοῖς τε καὶ τοξόταις, οὐ πολλῷ πλείους τρισμυρίων, ἱππέας δὲ ὡσαύτως τοὺς πεντακισχιλίους. ἦν δὲ αὐτῷ ὁ στόλος ἅπας τὴν λίμνην τὴν Κερκινίτιν, ὡς ἐπ' Ἀμφίπολιν καὶ τὸν Στρυμόνα ποταμὸν τὰς ἐκβολάς. διαβὰς δὲ τὸν Στρυμόνα, παρήμειψε τὸ Πάγγαιον ὄρος τὴν ὡς ἐπ' Ἀβδηρα καὶ Μαρώνειαν πόλεις Ἑλληνίδας, ὅπῃ θαλάσσῃ ὠκισμέναι. ἔνθεν δὲ ὅπῃ τὸν Εὖρον ποταμὸν ἀφικόμενος, διαβαίνει καὶ τὸν εὐπετῆ. ἐκεῖθεν δὲ διὰ τῆς Παιονικῆς ὅπῃ τὸν Μέλανα ποταμὸν ἔρχεται. διαβὰς δὲ τὸν Μέλανα, ἐς Σηστὸν ἀφικνεῖται ἐν εἴκοσι ταῖς πάσαις ἡμέραις ἀπὸ τῆς οἴκοθεν ἐξορμήσεως. ἐλθὼν δὲ ἐς Ἐλεοῦντα, θύει Πρωτεσιλάῳ ἐπὶ τοῦ τάφου· ἦν δὲ Πρωτεσιλάου, ὅπερ καὶ Περσικὸς λόγος ἐστὶν ἐκβλῶσαι ἐς τὴν Ἀσίαν τὴν Ἑλλήνων τὴν ἅμα Ἀγαμέμνονι ἐς Ἴλιον στρατευσάντων. καὶ ὁ νοῦς τῆς θυσίας οἶμαι, ὅπως τοι ὑστέρων οἱ ἡγεμόνες ἢ Περσῶν τῶν ἐπιβάντων. Παρμενίωνα μὲν δὴ τὴν πεζὴν τοῖς πολλοῖς, καὶ τὴν ἵππον διαβιβάσαι ἐκέλευσεν ἐκ Σηστοῦ ἐς Ἄβυδον· καὶ διέβησαν τριήρεσι μὲν ἑκατὸν καὶ ἑξήκοντα, πλοίοις δὲ ἄλλοις πολλοῖς στρογγύλοις. Ἀλέξανδρον δὲ ἐξ Ἐλεοῦντος ἐς τὸν Ἀχαιῶν λιμένα κατᾶραι ὁ πλοίων λόγος κατέχει, καὶ αὐτόν τε κυβερνῶντα τὴν στρατηγίδα ναῦν διαβάλλειν· καὶ ἐπειδὴ κατὰ μέσον τὸν πόρον τοῦ Ἑλλησπόντου ἐγένετο, σφάξαντα ταῦρον τῷ Ποσειδῶνι καὶ Νηρηΐσι, σπένδειν ἐκ χρυσῆς φιάλης ἐς τὸν πόντον. λέγουσι δὲ καὶ πρῶτον ἐκ τῆς νεὼς σὺν τοῖς ὅπλοις ἐκβῆναι αὐτὸν ἐς τὴν γῆν τὴν Ἀσίαν, ἐς βωμοὺς ἱδρύσασθαι, ὅθεν τε ἐστάλη ἐκ τῆς Εὐρώπης, καὶ ὅπου ἐξέβη τῆς Ἀσίας, Διὸς ἀποβατηρίου καὶ Ἀθηνᾶς καὶ Ἡρακλέους. ἀνελθόντα δὲ ἐς Ἴλιον, τῇ τε Ἀθηνᾷ θῦσαι τῇ Ἰλιάδι, καὶ τὴν παννυχίαν τὴν αὐτὴν ἀναθεῖναι ἐς τὸν νεών, καὶ καθελεῖν αὐτὶ ταύτης τῆς ἱερῶν τινα ὅπλων ἕτερα ἐκ τοῦ Τρωϊκοῦ ἔργου σωζόμενα. καὶ τοῦτο λέγουσιν ὅτι οἱ ὑπασπιστὴς ἔφερον πρὸ αὐτοῦ ἐς τὰς μάχας. θῦσαι δὲ αὐτὸν καὶ Πριάμῳ ὅπῃ τοῦ βωμοῦ τοῦ Διὸς τοῦ Ἑρκείου, λόγος κατέχει, μηνῖν Πριάμου παραιτούμενον τὴν Νεοπτολέμου γένει, ὃς δὴ ἐς αὐτὸν καθῆκεν. αἰτιόντα δὲ αὐτὸν ἐς Ἴλιον Μενοίτιός τε ὁ κυβερνήτης χρυσῷ στεφάνῳ ἐστεφάνωσε, καὶ ὅπῃ τοῦτῳ Χάρης ὁ Ἀθηναῖος, ἐκ Σιγείου ἐλθὼν, καί τινες ἄλλοι· οἱ μὲν, Ἕλληνες, οἱ δὲ Τρῳῶν ἐπιχώριοι. οἱ δέ, ὅπερ καὶ τὸν Ἀχιλλέως ἄρα τάφον ἐστεφάνωσε, καὶ ἐδαιμόνισεν ἄρα (ὡς ὁ λόγος) Ἀλέξανδρος Ἀχιλλέα, ὅτι Ὁμήρου κήρυκος ἐς τὸν ἔπειτα μνήμην ἔτυχε. καὶ μέντοι καὶ ἐμοὶ Ἀλεξάνδρῳ ἔχ ἥκιστα τοῦτο ἕνεκα εὐδαιμονιστέος Ἀχιλλεύς, ὅτι αὐτῷ γε Ἀλεξάνδρῳ καὶ τὸν ἄλλον ἐπιτυχίαν τὸ χωρίον ἔδοξε κλιπὲς ξυνέβη, ἐπεὶ δὲ ἐξηνέχθη ἐς ἀνθρώπους τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα ἐπαξίως. ὅτ' ἔν καταλογάδην, ὅτ' ἐν μέτρῳ ἐποίησεν, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ μέλει ἤδη Ἀλέξανδρος, ἐν ὅτῳ Γέρρον τε καὶ Γέλων καὶ Θήρων, καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐπιεικέστατοι. ὥστε πολὺ μεῖον γιγνώσκεται τὰ Ἀλεξάνδρου, ἢ τὰ Φαύλου τοῦ πάλαι ἔργων. ὁπότε καὶ ἡ τῶν μυρίων σὺν Κύρῳ ἄνοδος

ρχ αὐτοῦ ἐπὶ βασιλέα Ἀρταξέρξην, καὶ τῶ Κλεάρχου καὶ τῶν ἅμα αὐτῷ ἁλόντων παθήματα, καὶ ἡ κατάβασις αὐτῶν ἐκείνων, ἵν' Ξενοφῶν αὐτοῖς κατήγαγε, πολύ τι ἐπιφανέστερα ἐς ἀνθρώπους, Ξενοφῶντος ἕνεκα, ὄντα, ἢ Ἀλέξανδρός τε καὶ τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα. καίτοι Ἀλέξανδρος γε οὐδὲ τὸν ἐπὶ τὸν Δαρεῖον ἐλάσας ἄλλῳ ἐστράτευσεν, οὔτε φεύγοντα μέγαν βασιλέα διὰ τῆς κατόδου τῆς ἐπὶ θάλατταν ἐμποδὼν γιγνομένους ἐκράτησεν. ἀλλ' οὐκ ἔστιν ὅστις ἄλλος εἰς ἀνὴρ ἔσκεψαι ἢ τηλικαῦτα ἔργα καὶ τοσοῦτος ἢ μέγεθος ἐν Ἕλλησιν ἢ βαρβάροις ἀπεδείξατο. ἔνθεν καὶ αὐτὸς ὁρμηθῆναι φημὶ ἐς τόνδε τὸν ξυγγραφὴν, οὐκ ἀπαξιώσας ἐμαυτὸν φανερὰ καταστῆσαι ἐς ἀνθρώπους τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα. ὅστις ἦν τοῦτο ἐμαυτὸς γιγνώσκω, τὸ μὲν ὄνομα οὐδὲν δέομαι ἀναγράψαι (οὐδὲ γὰρ εὐδὲ ἄγνωστον ἐς ἀνθρώπους ἐστὶν) οὐδὲ πατρίδα, ἥτις μοι ἐστὶν, οὐδὲ γένος τὸ ἐμὸν, οὐδὲ εἰ δή τινα δέχομαι ἐν τῇ ἐμαυτοῦ ἀρχὴν· ἀλλ' ἐκεῖνο ἀναγράφω, ὅτι ἐμοὶ παῖδός τε καὶ γήρως ἕνεκα οἵδε οἱ λόγοι εἰσί τε καὶ δοκοῦσιν ἐν ἐμοὶ γνώσεσθαι τε καὶ ἐγένοντο· καὶ ὅτι τόνδε οὐκ ἀπαξιῶ ἐμαυτὸν τῶν πρόσθεν ἐν τῇ φωνῇ τῇ Ἑλλάδι, εἰ περ οὖν καὶ Ἀλέξανδρος τῶν ἐν τοῖς ὅπλοις. Ἐξ Ἰλίου ἦλθεν ἐς Ἀρίσβην ἥκειν, ἔνθα πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῷ διαβεβηκυῖα τὸν Ἑλλήσποντον ἐστρατοπεδεύκει· καὶ τῇ ὑστεραίᾳ, ἐς Περκώτην. τῇ δ' ἄλλῃ λαμψακὸν παρεμείψας, ἔως τοῦ Περκωσίου ποταμοῦ ἐστρατοπέδευσεν, ὃς ῥέων ἐκ τοῦ ὄρους τοῦ Ἴδαίου, ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν τὴν μεταξὺ Ἑλλησπόντου τε καὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου. ἔνθεν δ' ἐς Ἕρμωτον ἀφίκετο, Κολωνὰς πόλιν παραμείψας. σκοποὶ δ' αὐτῷ ἐπέμποντο πρὸ τοῦ στρατεύματος. τούτων ἡγεμὼν μὲν Ἀμύντας ὁ Ἀρραβαίου, ἔχων τὸ τάγμα τὸ ἑταιρικὸν τὸ ἄλλο τὸ ἐκ Ἀπολλωνίας, ἧς ἦρχεν ὁ Σωκράτης ὁ Σάθωνος, καὶ τοῦ προδρόμων καλουμένων ἴλας τέσσαρας. καὶ δι' αὐτῶν πάροδον Περίνθου πόλιν ἐνδοξοτάτην τῶν ἐνοικούντων, τοὺς προσβαλόμενος ἀπέστελλε σὺν Παυσανίᾳ τοῦ Λυκαγόρου, ἑνὶ τῶν ἑταίρων. Περσῶν δὲ στρατηγοὶ ἦσαν Ἀρσάμης καὶ Ῥεομίθρης, καὶ Πετάνης, καὶ Νιφάτης, καὶ ἔτι τούτοις Μιθριδάτης ὁ Λυδίας καὶ Ἰωνίας σατράπης, καὶ Ἀρσίτης, ὃς τῆς πρὸς Ἑλλήσποντῳ Φρυγίας ὕπαρχος. οὗτοι δὲ πρὸς Ζελείᾳ πόλει καταστρατοπεδεύκοτες ἦσαν, ἔχοντες τῇ ἵππῳ τε τῇ βαρβαρικῇ, καὶ τοῖς Ἕλλησι τοῖς μισθοφόροις. βουλευομένοις δὲ αὐτοῖς περὶ τοῦ παρόντος ἐπῆλθεν Ἀλέξανδρος διαβεβηκὼς ἠγγέλλετο, Μέμνων ὁ Ῥόδιος παρήνει, μὴ διὰ κινδύνου ἰέναι πρὸς τοὺς Μακεδόνας, πολὺ τε πεζῷ πολὺ πρείοντας σφῶν, καὶ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου παρόντος, αὐτοῖς δὲ ἀπόντος Δαρείου. προϊόντας δὲ, τόν τε χῶρον ἀφανίζειν κατατεμνομένους τῇ ἵππῳ, καὶ τὸν ἐν τῇ γῇ καρπὸν ἐμπιπρᾶναι, μηδὲ τοῦ πόλεων αὐτῶν φειδομένους. ὑπὸ γὰρ μιᾶς ἐν τῇ χώρᾳ Ἀλέξανδρον, ἀπορίᾳ τοῦ ἐπιτηδείου. Ἀρσίτην δὲ λέγεται εἰπεῖν ἐν τοῦ συλλόγῳ τοῦ Περσῶν, ὅτι οὐκ ἂν προϊδοι μίαν οἰκίαν ἐμπρησθεῖσαν τοῦ ὑποτεταγμένων ἀνθρώπων· καὶ τοῖς Πέρσαις Ἀρσίτῃ προσθέσθαι, ὅτι καὶ ὑποπτόν τι αὐτοῖς ἦν ἐς τὸν Μέμνονα, τριβὰς ἐμποιεῖν ἐκόντα τοῦ πολέμου, τῆς ἐκ βασιλέως ἕνεκα. ἐν τούτῳ δὲ Ἀλέξανδρος προυχώρει ὅτι τὸν Γρανικὸν ποταμὸν σὺν τῷ πυγμῇ τοῦ στρατοῦ, ἀναλλὼ μὲν τῷ φάλαγγι τοῦ ὁπλιτικοῦ εἶχε· τοὺς δὲ ἵππέας κατὰ τὸ κέρας τὸ ἄγον, τὰ σκευοφόρα

A aduersus Artaxerxem expeditio, & Clearchi atque eorum qui cum eo capti fuerunt clades, & eorundem reditus, vt Xenophon eos reduxit, illustriora apud homines Xenophõtis opera sunt effecta, quàm aut Alexander, aut eius res gestæ. Cæterùm Alexander neque alterius cuiuspiam exercitum ad suum coniunxit, neque magnum regem fugiens, descensu ad mare impeditos vicit: neque quisquam est mortalium qui solus tam præclara & numero & magnitudine aut inter Græcos aut inter barbaros facinora ediderit. Atque hac quidem de causa me ad hanc historiam conscribendam impulsum fuisse profiteor, non indignum me censens per quē Alexandri res gestæ apud homines notæ celebrésque efficerentur. Quisquis verò sim qui ita de me sentiam, nomen quidem adscribere nihil attinet (neque enim obscurum inter mortales est) sed nec patriam, nec genus meum, neque an aliquem in ciuitate mea magistratum gesserim. Illud dixisse satis fuerit, mihi nec patriæ, nec generis, nec honorum ornamenta deesse, literas verò à puero semper cordi fuisse. præterea me non immeritò inter primos Græcæ linguæ scriptores, vt Alexandrum inter eos qui in re militari præstiterunt, censendum. Alexander itaque ex Ilio ad Arisben mouit, quo in loco vniuersus exercitus traiecto Hellespõto castra fixerat. Postridie Percotam, deinde Lampsacon prætergressus, ad Prosactium flumen consedit, qui ex Idæis mõtibus fluens, inter Hellespontum & Euxinum pontum in mare fertur. Inde Hermotum venit, Colonas vrbem transgressus. Speculatores porrò ante exercitum miserat, quorũ dux erat Amyntas Arrabęi filius, cum turma quæ ab Apolloniis, qui tunc amici erant, venerat, cui præfectus erat Socrates Sathonis filius, & quatuor turmis præcursorum, quos vocant. In transitu, Panegorum Lycagoræ filium cum aliquo comitatu mittit, qui Priami oppidũ, quod incolæ dediderãt, recipiat. Persarũ autẽ duces erant, Arsames, Reomitres, Petanes, Niphates, & cũ his Mithridates Lydiæ & Ioniæ satrapa, & Arsites, Phrygiæ quæ ad Hellespontũ vergit præses. Hi omnes ad Zeliã vrbẽ cum equitatu barbarico, & Græcis mercenariis, cõstiterant. Cõsultantibus porrò iis de summa rerum, quũ Alexãder transisse nuntiaretur, Memnon Rhodius monuit nõ esse cum periculo adeundũ cum Macedonibus conflictũ, qui & peditatu superiores essent, & præsentẽ haberent Alexandrũ, ipsi verò Dariũ absentem. Omne autẽ frumentũ herbidũ equitatu proculcandum destruendúmque esse, omnémque terræ fructum exurendũ, ac ne ipsis quidem oppidis parcendum: atque ita Alexandrum cõmeatu destitutum moram in ea regione non facturum. Ad ea Arsitem in conuentu Persarum dixisse ferunt, se ne vnam quidem, eorum qui ipsi subditi essent, domũ incendi passurum: atque in eius sententiam à Persis itum esse, suspicantibus Memnonem, regij honoris continuandi causa, belli moram protractionémque quærere.

Interea Alexander ad Granicum flumen instructo exercitu processit, duplicẽ armatorũ phalangẽ ducẽs. Equites ad cornua collocat, impedi-

méta extrema ſubſequi iubet. Speculatorib⁹ qui hoſtes obſeruent Agelochũ præficit, ſariſſatos equites illi adiungens, velitéſque circiter quingentos. Iam non procul à Granico aberat Alexander, quum ſtatim nonnulli ex ſpeculatoribus incitatis equis aduolantes nuntiant, Perſas trans Granicum inſtructa ad prælium acie conſiſtere. Alexander omnem exercitum ad committendum prælium inſtruit. Tum Parmenio progreſſus, his verbis Alexandrum compellat: Conſultum mihi videtur, rex, in præſentia ad fluminis ripam, vt poſſumus, caſtra locare. Neque enim iudicarim tantum animi hoſtibus fore, vt, quum peditatu longè inferiores ſint, prope nos pernoctent, eámque ob cauſam facilem exercitui noſtro cras ſub primam lucem fluminis tranſitum fore. Citius enim tranſierimus, quàm ab illis acies inſtrui poſsit. Nunc verò non abſque periculo rem hanc aggreſſuri videmur. Fieri ſiquidem non poteſt vt exercitum in aduerſum hoſtem per flumen ducamus: quòd & profundum vorticoſumque ſit & contraria ripa alta, vt vides, ac prærupta. Nam inordinatè anguſtáque acie (quod genus infirmiſſimum eſt) exeuntibus nobis, equitatus hoſtium bene inſtructus phalangi noſtræ incumbet. Fuerit porrò primum hoc infortunium, quoad præſentem rerum ſtatum, graue, quoad de toto bello iudicium, periculoſum. Ad hæc Alexander, Intelligo quidem, ô Parmenio, ſed dedecori mihi fuerit, ſi quũ ita paruo negotio Helleſpontum traiecerim, riuus hic (Granicum eo nomine extenuãs) nobis obſtiterit, quo minus, vt poſſumus, tranſeamus. quin potius hoc & à Macedonum gloria, & à mea in adeundis periculis virtute alienum eſſe cenſeo. Perſis etiam hoc animos addet, vt Macedonibus ſeſe pares exiſtiment, niſi ſtatim initio aliquid dignum ſuo ipſorum metu paſsi fuerint. His dictis, Parmenionẽ, vt ad ſiniſtrum cornu præſit mittit, ipſe ad dextrum ſuas copias ducit. Iunxit præterea ſibi dextrorſum Philotam Parmenionis filium, cum equitatu ſociorum, cúmque ſagittarijs & Agrianis iaculatoribus. Amyntam verò Arrabæi filium cũ ſariſſatis equitibus & Pæonibus, & Socratis cohorte, Philotæ adiunxit. Proximos his collocat ſcutatos ſociorum, quibus præerat Nicanor Parmenionis filius, tũ Perdiccę Orrontis filij phalangem, mox Cœni Polemocratis filij: inde, Crateri Alexandri filij: prętera Amyntę Andromenis filij: inde copias quibus Philippus Amyntę filius præfectus erat. In ſiniſtro cornu primi erant Theſſali equites quorum dux erat Calas Harpali filius. Poſt hos auxiliariorũ equitatus, cui præerat Philippus Menelai filius. Deinde Thraces duce Agathone. Proximi his, pedites, & Crateri phalanx & Meleagri & Philippi, vſq; ad mediũ totius aciei. Perſarũ equitatus erat viginti milliũ: externorum verò, qui mercede cõducti erãt, peditatus totidẽ circiter milliũ. Equitatũ in ripa fluminis in longã phalangẽ exporrexerãt, peditatu ponè collocato. erãt enim loca ſupra ripã editiora. At qua parte

Poſſunt verba hæc, ἀεὶ ἐγγύθι, & hic & in loco qui paulo poſt ſequitur, aliter etiam exponi.

Ad pericula adeunda celeritate. Vel potius prompritudine, ſi hoc vti licet.

Vel, Cinnæ. ſile gatur Κίννου, vt in vet. cod.

Α ἢ κατόπιν ὅπη πάξας ἔπεσθαι, τοὺς δὲ προκαθασκεψομένους τὰ τῆς πολεμίων, ἦλθε αὐτῷ Ἡγέλοχος, ἱππέας μὲν ἔχων τοὺς σαριστοφόρους, τῆς δὲ ψιλῆς ἐς πεντακοσίους. καὶ Ἀλέξανδρός τε οὐ πολὺ ἀπεῖχε τοῦ ποταμοῦ τοῦ Γρανικοῦ, καὶ οἱ ἀπὸ τῆς σκοπῆς ἀσουδῇ ἐλαύνοντες, ἀπήγγελλον ὅτι τὴν Γρανικὸν πέραν τοῖς Πέρσαις ἐφεστάναι ὡς ἐς μάχην τεταγμένους. ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος μὲν τὴν φαλαγγα πᾶσαν συνέπαγεν ὡς μαχουμένους· Παρμενίων δὲ προσελθὼν, λέγει Ἀλεξάνδρῳ τάδε, Ἐμοὶ δοκεῖ, βασιλεῦ, ἀγαθὸν εἶναι ἐν τῷ παρόντι, καταστρατοπεδεῦσαι ὅτι τοῦ ποταμοῦ τῇ ὄχθῃ, ὡς ἔχομεν. τοὺς γὰρ πολεμίους ἐ δοκῶ τολμήσειν πολὺ τῆς πεζῆς λειπομένους, πλησίον ἡμῶν αὐλισθῆναι, καὶ τούτου παρέξειν ἑωθεν ὀλίγιστος τῆς φάλαγγος διαβαλεῖν τὸν πόρον. ὑποφθάσομεν γὰρ αὐτοὶ περάσαντες, πρὶν ἐκείνους ἐς τάξιν καθίστασθαι. νυῦ δὲ σὺν ἀκινδύνως μοι δοκοῦμεν ὑπερβήσεσθαι τὸ ἔργον, ὅτι οὐχοῖόν τε ἐν μετώπῳ διὰ τοῦ ποταμοῦ ἄγειν τὸ στρατόν. πολλὰ μὲν γὰρ αὐτοῦ ὄρεσι βαθέα· αἱ δὲ ὄχθαι αὗται, ὁρᾷς ὅτι ὑψηλοὶ καὶ κρημνώδεις εἰσὶν αἱ αὐτῶν. ἀπόκτητος τε οὖσα καὶ καλὰ κέρας, ἥπερ ἀθενέστατον, ἐκδαίνουσιν ὑπικείσονται ἐς φάλαγγα συντεταγμένοι τῆς πολεμίων οἱ ἱππεῖς. καὶ τὸ πρῶτον σφάλμα ἐς τε τὰ παρόντα χαλεπὸν, καὶ ἐς τὸν ἅπαντα τοῦ πολέμου κεῖσθαι σφαλερόν. Ἀλέξανδρος· ἦ, Γαῦτα μὲν (ἔφη) ὦ Παρμενίων γιγνώσκω, οὐχ ὑνομαι δὲ, εἰ τὸν μὲν Ἑλλήσποντον διέβημεν ἀπτεῖς, τοῦτο δὲ σμικρὸν ῥεῦμα (οὕτω τῷ ὀνόματι τὸν Γρανικὸν ἐκφαυλίσας) εἴρξει ἡμᾶς τοῦ μὴ διαβῆναι, ὡς ἔχομεν. καὶ ὅτο οὔτε πρὸς Μακεδόνων τῆς δόξης, οὔτε πρὸς τῆς ἐμῆς ἐς τοὺς κινδύνους ὀξύτητος ποιοῦμαι. ἀναθαρρήσαντε δοκεῖ τοῖς Πέρσαις, ἀξιομάχοις Μακεδόσιν ὄντας, ὅτι οὐδὲν ἄξιον τοῦ σφῶν δέους ἐν τῷ παντὶ ἔπαθον. Ταῦτα εἰπὼν, Παρμενίωνα μὲν ὅπη τὸ δεξιὸν κέρας πέμπει ἡγησόμενον, αὐτὸς δὲ ὅπη τὸ δεξιὸν πιρῆγε. προσεπέσθησαν δὲ αὐτῷ τοῦ μὲν δεξιοῦ, Φιλώτας ὁ Παρμενίωνος, ἔχων τοὺς ἑταίρους τοὺς ἱππέας, καὶ τοὺς τοξότας, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας τοὺς ἀκοντιστάς· Ἀμύντας δὲ ὁ Ἀρραβαίου, τοὺς τε σαριστοφόρους ἱππέας ἔχων, Φιλώτᾳ ἐπετάχθη, καὶ τοῖς Παίονας, καὶ τῷ ἴλῃ τῷ Σωκράτους. ἐχόμενοι δὲ τούτων ἐτάχθησαν οἱ ὑπασπισταὶ τῆς ἑταίρας, ὧν ἡγεῖτο Νικάνωρ ὁ Παρμενίωνος· ὅπη δὲ τούτοις, ἡ Περδίκκου τοῦ Ὄρρόντου φάλαγξ· ὅπη δὲ, ἡ Κοίνου τοῦ Πολεμοκράτους· ὅπη δὲ, ἡ Κρατεροῦ τοῦ Ἀλεξάνδρου· ἐπὶ δὲ, ἡ Ἀμύντου τοῦ Ἀνδρομένους· ὅπη δὲ, ὧν Φίλιππος ὁ Ἀμύντου ἦρχε. τοῦ δὲ δεξιοῦ κέρως τοὶ μὲν οἱ Θεσσαλοὶ ἱππεῖς ἐτάχθησαν, ὧν ἡγεῖτο Κάλας ὁ Ἁρπάλου· ὅπη δὲ τούτοις, οἱ ξύμμαχοι ἱππεῖς, ὧν ἦρχε Φίλιππος ὁ Μενελάου. ὅπη δὲ τούτοις, οἱ Θρᾷκες ὧν ἦρχεν Ἀγάθων. ἐχόμενοι δὲ τούτων, πεζοὶ, ἥ τε Κρατεροῦ φάλαγξ καὶ ἡ Μελεάγρου, καὶ ἡ Φιλίππου, ἐς τε ὅπη τὸ μέσον τῆς ξυμπάσης τάξεως. Περσῶν δὲ ἱππεῖς μὲν ἦσαν ἐς δισμυρίους, ξένοι δὲ πεζοὶ μισθοφόροι ὀλίγον δεόντες δισμυρίων· ἐτάχθησαν δὲ τὸ μὲν ἱππικὸν ἀπαντικρὺ τῆς φάλαγγος μακρᾶς, τοῖς δὲ πεζοῖς κατόπιν τῶν ἱππέων· ἦν δὲ καὶ τοῦτο ἐπὶ ὄχθης χωρία. ἦ δὲ Ἀλέξανδρον

αὐτὸν καθεώρων (δῆλος γὰρ ἦν, τῷ τε ὁπλων τῇ λαμ-
πρότητι, καὶ τῷ ἀμφ' αὐτὸν τῇ σεμνῇ σκευοφορήσει θεραπείᾳ) καὶ τὸ εὐώνυμον μὲν σφῶν ἐπέχοντας, ταύτῃ πυκνὰς ἐπέταξαν τῇ ὄχθῃ τὰς ἴλας τῶν ἱππέων. χρόνον μὲν δὴ ἀμφότερα τὰ στρατεύματα ἐπ' ἄκρου τοῦ ποταμοῦ ἑστῶτες, ὑπὸ τὸ μέλλον ὀκνῆσιν, ἡσυχίαν ἦγον· καὶ σιγὴ ἦν πολλὴ ἀφ' ἑκατέρων. οἱ γὰρ Πέρσαι προσέμενον τοὺς Μακεδόνας, ὁπότε ἐσβήσονται ἐς τὸν πόρον, ὡς ὑπεισόντες σκεδαίνοντας· Ἀλέξανδρος δὲ ἀναπηδήσας ὅπι τὸν ἵππον, καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἐγκελευσάμενος ἕπεσθαί τε καὶ ἄνδρας ἀγαθοὺς γίνεσθαι, τοὺς μὲν προδρόμους ἱππέας, καὶ μετὰ καὶ τοὺς Παίονας, προσεμβαλεῖν εἰς τὸν ποταμὸν ἔχοντα Ἀμυίντου τὸν Ἀρραβαίου καὶ τῷ πεζῶν μίαν τάξιν, καὶ προ πάντων τὴν Σωκράτους ἴλην Πτολεμαῖον τὸν Φιλίππου ἄγοντα, ἣ δὴ καὶ ἐτύγχανε τὴν ἡγεμονίαν τοῦ ἱππικοῦ παντὸς ἔχουσα ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. αὐτὸς δὲ ἄγων τὸ δεξιὸν κέρας ὑπὸ σκηπήνῳ τε ἅμα τῷ Ἐνυαλίῳ ἀλαλάζοντας, ἐμβαίνει ἐς τὸν πόρον, λοξὴν ἀεὶ ὠθούμενος τῶν πολεμίων τὴν τάξιν, ἣ παρῆλπε τὸ ῥεῦμα· ἵνα δὴ μὴ ἐκβαίνοντι αὐτῷ οἱ Πέρσαι κατὰ κέρας προσπίπτοιεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς, ὡς ἀνυστὸν, τῇ φάλαγγι προσμίξῃ αὐτοῖς. οἱ δὲ Πέρσαι, ἦν προτοὶ οἱ ἀμφὶ Ἀμυίντην καὶ Σωκράτην προσέχον τῇ ὄχθῃ, ταύτῃ δὴ καὶ αὐτοὶ ἀνωθεν ἔβαλλον· οἱ μὲν αὐτῶν, ἀπὸ τῆς ὄχθης ἐκ παρὸ δεξίου ἐς τὸν ποταμὸν ἐσεικοντίζοντες· οἱ δὲ, καὶ τὰ χθαμαλώτερα αὐτῆς ἔς τε ὅπη τὸ ὕδωρ καταβαίνοντας. καὶ ὧδε μὲν τῶν ἱππέων ὠθισμὸς, τὸ μὲν ἐκβαίνειν ἐκ δὲ ποταμοῦ, ἦν δὲ ἐρυκὴ τῶν ἐκβασιν. καὶ πολὺ μὲν τὸ τῶν Περσῶν πολλὴ ἄφεσις, οἱ Μακεδόνες δὲ ξυὺ τοῖς δόρασιν ἐμάχοντο. ἀλλὰ τῷ τε τόπῳ πολὺ ἐλαττούμενοι Μακεδόνες ἐκακοπάθουν ἐν τῇ προτῇ προσβολῇ, καὶ αὐτοὶ ἐκ βεβαίου τε καὶ ἅμα κάτοθεν ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀμυνόμενοι. οἱ δὲ Πέρσαι, ἐκ παρὸ δεξίου τῆς ὄχθης· ἄλλως τε καὶ τὸ κρύπτον τῆς Περσικῆς ἵππου τῇ τάξει ἐπετέτακτο. οἵ τε Μέμνονος παῖδες, καὶ αὐτὸς ὁ Μέμνων μετὰ τούτων ἐκινδύνευσε. καὶ οἱ μὲν προτοὶ τῶν Μακεδόνων ξυμμίξαντες τοῖς Πέρσαις, κατεκόπησαν πρὸς αὐτῶν, ἄνδρες ἀγαθοὶ γιγόμενοι, ὅσοι γε μὴ πρὸς Ἀλέξανδρον πελάζοντα ἀπέκλιναν αὐτῶν. Ἀλέξανδρος δὲ ἤδη πλησίον ἦν, ἅμα οἱ ἄγων τὸ κέρας τὸ δεξιόν· καὶ ἐμβάλλει ἐς τοὺς Πέρσας προτος, ἵνα τὸ πᾶν σῖφος τῆς ἵππου καὶ αὐτὸς οἱ ἡγεμόνες τῶν Περσῶν τεταγμένοι ἦσαν. καὶ πρὸς αὐτὸν ξυνεισήκει μάχη καρτερὰ, καὶ ἐν πύκνῳ ἄλλοι ἐπ' ἄλλοις τάξεων τοῖς Μακεδόσι διέβαινον ἀχαλεπῶς ἤδη. καὶ ἦν μὲν ἀπὸ τῶν ἵππων ἡ μάχη, πεζομαχίᾳ ἢ μᾶλλόν τι ἐώκει. ξυνεχόμενοι γὰρ ἵπποι τε ἵπποις, καὶ ἄνδρες ἀνδράσιν, ἠγωνίζοντο, οἱ μὲν ἐξωθοῦντες εἰσάπαν ἀπὸ τῆς ὄχθης, καὶ ἐς τὸ πεδίον βιάσασθαι τοὺς Πέρσας, οἱ Μακεδόνες· οἱ δὲ εἴρξαί τε αὐτῶν τῶν ἐκβασιν οἱ Πέρσαι, καὶ ἐς τὸν ποταμὸν αὖθις ἀπῶσαι. καὶ ἐκ πύκνου ἐπολεμεῖτο ἤδη οἱ σὺν Ἀλεξάνδρῳ τῇ τε ἄλλῃ ῥώμῃ καὶ ἐμπειρίᾳ, καὶ ὅτι ξυσσοῖς κραυνοῖς πρὸς παλτὰ ἐμάχοντο. ἔνθα δὴ καὶ Ἀλεξάνδρῳ ξυντρίβεται τὸ δόρυ ἐν τῇ μάχῃ· ὁ δὲ Ἄρετιν ἤτησε δόρυ ἕτερον, αἰχμοφόρον τῶν βασιλικῶν· τοῦτο δὲ αὐτῷ παρωπλισμένον τὸ δόρυ ἦν· ὁ δὲ τοῦ ἡμίσεος κεκλασμένου δόρατος ἐκ ἀφανὲς ἐμάχετο,

A Alexandrũ ipsum sunt cõspicati (facilè enim dignoscebatur cum ex armorũ splẽdore, tum ex eorũ quibus stipatus erat admirabili cultu) ad siniſtrum ipsorum cornu sese conferentem; ex ea densiores equitum turmas ad ripam statuunt. Vterque porrò exercitus ad oram fluminis aliquandiu substitit, & euentum reformidans quietè sese summóque silentio tenuit. Persæ expectabant dum Macedones flumen ingrederentur; vt in egre-
B dientes impetum facerent. Alexander insiliens in equum; iis qui circa erant sequi virósque sese præbere iussis, ante cursores equos in amnem præmittit; cum Pæonibus, & vna peditum cohorte, quibus Amyntas Arrabæi filius præerat. atque ante hos Ptolemæũ Philippi filium, cui quidem totius equitatus præfectura eo die contigerat. Ipse dextrum cornu agens, fauſtis clamoribus Marti tuba edi iussis, flumen ingreditur, obliquam semper
C aciem ducens, quâ amnis ferebat, ne videlicet ipsi exeunti hostes in cornu impetum facerent, sed ipse potius; quoad eius fieri posset, phalange in eos inueheretur. Persæ, qua Amyntas & Socrates primi ripæ appropinquabant, ex alto tela mittere: alij ex editiore ripa in flumen iaculantes, alij per decliuiora planioráque loca in amnem descendentes. Ibi turbulentus equitum conflictus fuit, his flumen exire, illis exitum prohibere
D nitentibus. Ac Persæ quidem tragulas confertim mittebant, Macedones hastis confligebant. Sed Macedones, numero longè inferiores, primo statim congressu non parum damni acceperunt: quòd ipsi ex lubrico pariter atque humili loco è flumine pugnarent, Persæ verò, ex eminentiore ripa dimicarent, eámque lectissimo Persarum equitatu cinxissent. Ibi Memnonis filij, ac post hos Memnon ipse, in magno periculo sunt versati. & præcipui quique Macedonum cum
E Persis confligentes strenuéque officium suũ facientes, cæsi sunt, præter eos qui se ad Alexandrum appropinquantem receperunt. Neque enim longè aberat, dextrum cornu ducens. qui quidem vbi maximè confertos equites Persarúmque duces videt primus impetum facit. Acerrimum ibi circa regem prælium excitatur. Interim alij post alios Macedonũ ordines facilè iám flumen transeunt. ac tametsi ex equis pugnaretur, pedestre potius prælium videbatur. Ita equi equis, viri viris conserti confligebant, illi quidem penitus à ripa Macedones arcere nitentes, Macedones Persas in campum repellere, Persæ contra Macedonas exitu prohibere,
F rursúmque ad flumen protrudere. Tandem Macedones superiores euadũt, partim robore, & vsu ac peritia rei bellicæ, partim quòd iaculis cornels aduersus tragulas vterentur. Hîc Alexandro hasta in conflictu rumpitur. qui ab Arete regiorum equorum stratore aliam petit. cui etiam, strenuè rem gerenti, sua rupta erat, & reliquo hastæ fragmento non malè pugnabat: id-

Ex arbore cornu.

Vel, Ita vt cum hastæ fragmento pugnare manifestum esset.

que Alexandro ostendens, aliam peti iubet. Gibaratus Corinthius ex auxiliariis, suã Alexandro hastam porrigit. Qua arrepta, Mithridatem Darij generum longè ante alios equo prouectum conspicatus, equitum exiguo comitatu assumpto, ipse etiam alios anteuertens, eques in eum fertur, atque ora traiectum prosternit. Ibi Rœsaces in Alexandrum inuectus, securi caput eius ferit, galeáque nonnihil diffracta ictus irritus resiliit. Hunc etiam Alexander sternit, hasta per thoracem in pectus icta. Iámque Spithridates in Alexandrum altè à tergo securim sustulerat, quum Clitus Dropidis filius securi in eius humerum adacta, brachium ei discidit. Interea dum hæc geruntur, equites, quotquot potuêre, flumen transeuntes ad exercitum sese coniunxerant. At Persæ, quum & ipsi & equi vndequaque hastis peterentur, & ab equitatu premerentur, multum etiam ab expeditis, qui equitibus intermisti erant, damni acciperent, primùm in eam partem inclinant in qua prius Alexander periclitabatur. Simulac verò medium agmen cedere cœpit, equitatu in vtroque cornu dissipato, ingens fuga fuit. Equitum Persarum mille circiter in ea fuga cæsi. Neque enim Alexander acriter illos insequutus est: nam ad exteros mercede conductos se conuertit. quorum agmen eodem loci vbi consistere iussum erat, stupore potius inopinati euentus, quàm certa aliqua ratione se continebat: immissáque in eos phalange, atque equitatu omni ex parte impetum facere iusso, paruo temporis spatio omnes trucidat: adeò vt nemo euaserit, nisi inter cadauera delitescens. Viui circiter bis mille in potestatem venerunt. Ex ducibus Persarum cæsi sunt, Niphates, Petanes, Spithridates Lydiæ satrapa, Mithrobuzanes Cappadocum præses, Mithridates Darij gener, Arbupales Darij Artaxerxis filius, Pharnaces vxoris Darij frater, Omares mercenarij militis dux. Arsites ex ipsa pugna in Phrygiam se recepit, ibique sibi ipse mortem consciisse fertur, quòd illius cladis autor Persis fuisse videretur. Ex Macedonum verò auxiliaribus copiis circiter vigintiquinque in primo conflictu ceciderunt. Horum æneæ statuæ in templo Iouis sunt erectæ, quas Lysippus Alexãdri iussu finxit, vt & Alexandrum ipsum, qui Lysippum præ reliquis statuariis à quo fingeretur dignum iudicauit. Ex reliquo equitatu supra LX, desiderati sunt, pedites circiter XXX: quos Alexander postridie cum armis & reliquo cultu sepeliri iussit. Parentibus eorum ac liberis, in sua cuique regione, vectigalium immunitatem concessit, omniáque quæ aut corpore præstantur seruitia, aut ex facultatibus penduntur tributa, remisit. Sauciorum etiam magnam curam habuit, obeundo singulos, vulneráque inspiciendo, & quomodo quisque ea accepisset interrogando, libera cuique gestorũ suorum narratione prædicationéque permissa. Persarum etiã duces sepeliit: ad hæc mercenarios Græcos,

Vt & in Alexandri ipsius statua fingenda cæteris prælatus fuit. Legendo Ἀλεξαίδρου, vt in vet. cod. non Ἀλέξανδρον.

καὶ τοῦτο δείξας Ἀλεξάνδρῳ, ἄλλον αἰτῶν ἐπέλασε. Δισάρατος ὁ, ἀνὴρ Κορίνθιος τῆς ἀμφ' αὐτὸν ἑταίρων, δίδωσιν αὐτῷ τὸ αὐτοῦ δόρυ. καὶ ὃς ἀναλαβών, καὶ ἰδὼν Μιθριδάτην τὸν Δαρείου γαμβρὸν πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων προϊππάζοντα, ἅμα οἱ, ὥσπερ ἐμβολον τῆς ἱππέων, ἐξελαύνει καὶ αὐτὸς πρὸ τῆς ἄλλων· καὶ παίσας ἐς τὸ πρόσωπον τῷ δόρατι, καταβάλλει τὸν Μιθριδάτην. ἐν ᾧ τούτῳ, Ῥοισάκης μὲν ἐπελαύνει τῷ Ἀλεξάνδρῳ, καὶ παίει Ἀλεξάνδρου τὴν κεφαλὴν τῇ κοπίδι· καὶ ἀμβλὺ κράνους τι ἀπέθραυσε, τὸ πλαγιὸν ἔσχε τὸ κράνος. καὶ καταβάλλει καὶ τὸν Ἀλέξανδρος, παίσας τῷ ξυστῷ διὰ τοῦ θώρακος ἐς τὸ στέρνον. Σπιθριδάτης δ' ἀνατείνατο μὲν ἤδη ἐπ' Ἀλέξανδρον ὄπισθεν τὴν κοπίδα, ὑποφθάσας δ' αὐτὸν Κλεῖτος ὁ Δρωπίδου παίει κατὰ τοῦ ὤμου, καὶ ἀποκόπτει τὸν ὦμον τοῦ Σπιθριδάτου ξὺν τῇ κοπίδι· καὶ ἐν τούτῳ ἐπικραίνοντες ἀεὶ τῆς ἱππέων ὅσοις προὐχώρει κατὰ τὸν ποταμόν, προσεγίγνοντο τοῖς ἀμφ' Ἀλέξανδρον. καὶ οἱ Πέρσαι παιόμενοί τε παντοχόθεν ἤδη ἐς τὰ πρόσωπα αὐτοί τε καὶ οἱ ἵπποι τοῖς ξυστοῖς, καὶ πρὸς τῆς ἱππέων ἐξωθούμενοι, πολλὰ δὴ καὶ πρὸς τῆς φιλῶν ἀναμεμιγμένων τοῖς ἱππεῦσι βλαπτόμενοι, ἐγκλίνασι πρὸς τὴν πρῶτον ἢ Ἀλέξανδρος προεκινδύνευεν. ὡς δὲ τὸ μέσον ἐνεδεδώκει αὐτοῖς, παρερρήγνυτο δὴ καὶ τὰ ἐφ' ἑκάτερα τῆς ἵππου. καὶ ἐνταῦθα δὴ Φυγὴ καρτερά· τῆς μὲν δὴ ἱππέων τῆς Περσῶν ἀπέθανον εἰς χιλίους. οὐ γὰρ πολλὴ ἡ δίωξις ἐγένετο, ὅτι ἐξετάπη Ἀλέξανδρος ὅπῃ τοὺς ξένους τοὺς μισθοφόρους· ὧν τὸ ἔθνος, ἢ πρωτοστάτου ἐπιπεσόντος, σκεδασθήσει μᾶλλόν τι τοῦ ἱππικοῦ, ἢ λογισμοῦ βεβαίῳ ἐμβαίνει. καὶ τούτοις τοῖς τε Φάλαγγα ἐπαγαγὼν, καὶ τοὺς ἱππέας πάντῃ περιστῆσαι κελεύσας ἐν μέσῳ, δι' ὀλίγου κατακόπτει αὐτούς· ὥστε διέφυγε μὲν οὐδείς, ὅτι μὴ διελαθέ τις ἐν τοῖς νεκροῖς· ἐζωγρήθησαν δ' ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους. ἔπεσον δὲ καὶ οἱ ἡγεμόνες τῆς Περσῶν, Νιφάτης τε καὶ Πετίνης, καὶ Σπιθριδάτης ὁ Λυδίας σατράπης, καὶ ὁ τῆς Καππαδοκῶν ὕπαρχος Μιθροβουζάνης, καὶ Μιθριδάτης ὁ τοῦ Δαρείου γαμβρὸς, καὶ Ἀρβουπάλης ὁ Δαρείου τοῦ Ἀρταξέρξου παῖς, καὶ Φαρνάκης, ἀδελφὸς οὗτος τῆς Δαρείου γυναικὸς, καὶ ὁ τῆς ξένων ἡγεμὼν Ὦμαρης. Ἀρσίτης δ' ἐκ μὲν τῆς μάχης φεύγει ἐς Φρυγίαν, ἐκεῖ δ' ἀποθνήσκει αὐτὸς ὑφ' αὑτοῦ, ὡς ὁ λόγος, ὅτι αἴτιος ἐδόκει Πέρσαις ἡττᾶσθαι τῆς ἐν τῷ τότε πλαίσματος. Μακεδόνων δὲ τῆς μὲν ἐπεσον ἀμφὶ τοὺς εἴκοσι καὶ πέντε τῇ πρώτῃ προσβολῇ ἀπέθανον· καὶ τούτων χαλκαῖ εἰκόνες ἐν Δίῳ ἑστᾶσιν, Ἀλεξάνδρου κελεύσαντος Λύσιππον ποιῆσαι, ὅσπερ καὶ Ἀλέξανδρον μόνος προκριθεὶς ἐποίει. τῆς δ' ἄλλων ἱππέων, ὧν τοὺς ἑξήκοντα· πεζοὶ δὲ ἐς τοὺς τριάκοντα. καὶ τούτους τῇ ὑστεραίᾳ ἔθαψεν Ἀλέξανδρος, ξὺν τοῖς ὅπλοις τε καὶ ἄλλῳ κόσμῳ· γονεῦσι δ' αὐτῶν καὶ παισὶ τῆς τε κατὰ τὴν χώραν ἀτέλειαν ἔδωκε, καὶ ὅσαι ἄλλαι τῆς σώματι λειτουργίαι, ἢ κατὰ τὰς κτήσεις ἑκάστων εἰσφοραί. καὶ τῆς πεσουμένων δὲ πολλὴν πρόνοιαν ἔσχεν, ἐπελθών τε αὐτὸς ἑκάστοις καὶ τὰ τραύματα ἰδών, καὶ ὅπως τις ἐτρώθη ἐρόμενος, καὶ ὅ, τι προάπτων, εἰπεῖν τε καὶ ἀλαζονεύσασθαι οἱ πρόσαντες. ὁ δὲ καὶ τῆς Περσῶν τοὺς ἡγεμόνας ἔθαψεν. ἔθαψε δὲ καὶ Θεσσαλοφόρους Ἕλληνας, οἳ

ξιοῦ τοῖς πολεμίοις στρατεύοντες ἀπέθανον. ὅσοις ἢ A
αὐτῶν αἰχμαλώτοις ἔλαβε, τούτοις ἢ δήσας ἐν πέ-
δαις, εἰς Μακεδονίαν ἔπεμψεν ἐργάζεσθαι, ὅπ τῷ
τὰ κοινῇ δόξαντα τοῖς Ἕλλησιν, Ἕλλησες ὄντες, ἐναν-
τία τῇ Ἑλλάδι κατὰ τῶν βαρβάρων ἐμάχοντο. ἀνέπέμ
πε ἢ δὲ εἰς Ἀθήνας ἑξακοσίας πανοπλίας Περσικὰς, ἀ-
νάθημα θεῷ τῇ Ἀθηνᾷ ἐν τῇ πόλει· καὶ ἐπιγραμμα ἐπι
γράψαι ἐκέλευσε τόδε, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ
ΦΙΛΙΠΠΟΥ, ΚΑΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ, ΠΛΗΝ
ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ, ΑΠΟ ΤΩΝ ΒΑΡ-
ΒΑΡΩΝ ΤΩΝ ΤΗΝ ΑΣΙΑΝ ΚΑΤΟΙ- B
ΚΟΥΝΤΩΝ. κατασήσας ἢ Κάλαν σατραπεύειν ἧς
Ἀρσίτης ἦρχε, καὶ τοῖς φόροις τοῖς αὐτοῖς ἀποφέρειν τά-
ξας, ἅσπερ Δαρείῳ ἔφερον, ὅσοι μὴ τῶν βαρβάρων κα-
τιόντες ἐκ τῶν ὀρῶν, ἐνεχείριζον σφᾶς, τούτους μὲν
ἀπαλλάττεσθαι ἐπὶ τὰ αὑτῶν ἐκέλευσε. Ζηλείτας ἢ ἀφῆκε τὴν αἰτίας, ὅτι καὶ βίαν ἔγνωσαν συστρατεύσαι τοῖς βαρβάροις. Δασκύλιον ἢ καταληφθέν Παρμηνίωνα ἐκπέμπει· ἐς δὲ καταλαμβάνει Δασκύ
λιον Παρμηνίων, ἐκλελοιπότων τῶν Φρουρῶν. αὐτὸς δὲ
ἐπὶ Σάρδεων παραγίνεται, καὶ ἀπέχοντος αὐτοῦ ὅσον ἑβ- C
δομήκοντα σταδίους Σάρδεων, ἦκον παρ' αὐτὸν Μιθρή-
νης τε ὁ Φρούραρχος τῆς ἀκροπόλεως τῆς ἐν Σάρδεσι,
καὶ Σαρδιανῶν οἱ δυνατώτατοι· ἐνδιδόντες οἱ μὲν τὴν
πόλιν, ὁ ἢ Μιθρήνης, τὴν ἄκραν καὶ τὰ χρήματα. Ἀ-
λέξανδρος ἢ, αὐτὸς μὲν κατεστρατοπέδευσεν ἐπὶ τῷ
Ἕρμῳ ποταμῷ. ἀπέχει ἢ ὁ Ἕρμος ἀπὸ Σάρδεων στα-
δίους εἴκοσιν· Ἀμύνταν ἢ τὸν Ἀνδρομένους τὴν ἄκραν
καταληψόμενον ἐκπέμπει ἐς Σάρδεις. καὶ Μιθρήνη μὲν ἐν τιμῇ ἦγε, Σαρδιανοὺς ἢ καὶ τοὺς ἄλλους
Λυδοὺς τοῖς νόμοις τε τοῖς πάλαι Λυδῶν χρῆσθαι ἐδω D
κε, καὶ ἐλεύθερους εἶναι ἀφῆκεν. αὐτὸς ἢ ἐς τὴν
ἄκραν, ἵνα τὸ φρούριον ἦν τῶν Περσῶν. ἔδοξεν αὐ
τῷ ὀχυρὸν τὸ χωρίον. ὑπερύψηλόν τε γὰρ ἦν, καὶ ἀπό-
τομον πάντη, καὶ περιπλέον τείχει περιγεγραμμένον. αὐτὸς
ἢ ὅπῃ τὴν ἄκραν ναόν τε οἰκοδομῆσαι Διὸς Ὀλυμπίου ἐ-
πενόει, καὶ βωμὸν ἱδρύσασθαι. σκοπουμένῳ ἢ αὐτῷ τῆς
ἄκρας ὅπερ ὑπιτηδειότατον χωρίον, ὥρα ἔτους ἐξαί-
φνης χειμὼν ὄμβρῳ ἐπιγίγνεται. καὶ βρονταὶ σκληραί· καὶ ὕδωρ
ἐξ οὐρανοῦ πίπτει ἐς τὰ τῶν Λυδῶν βασίλεια. καὶ ἐντεῦ-
θεν Ἀλεξάνδρῳ ἔδοξεν ἐκ θεοῦ σημαίνεσθαι, ἵνα χρὴ E
οἰκοδομεῖσθαι τῷ Διὶ τὸν νεών, καὶ ἅπερ ἐκέλευσε· κα-
τέλιπε ἢ τῆς μὲν ἄκρας τῆς Σάρδεων ἐπιμελητὴν
Παυσανίαν τε ἑταῖρον· τὸν ἢ φόρων τῆς συντάξεώς τε καὶ
ἀποφορᾶς, Νικίαν· Ἀσανδρον ἢ τὸν Φιλώτου, Λυδίας
καὶ τῆς ἄλλης τῆς Σπιθριδάτου ἀρχῆς, ὃς καὶ ἱππέας τε καὶ φίλους ὅσοι ἱκανοὶ ἅμα τὰ παρόντα ἐδό-
κουν· Κάλαν ἢ καὶ Ἀλέξανδρον τὸν Ἀερόπου, ὅτι τὴν
χώραν τὴν Μέμνονος ἐκπέμπει, ἄγοντα τούς τε Πελο-
ποννησίους, καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων τοὺς πολλούς, πλὴν
Ἀργείων. ἔτοι ἢ ἐν Σάρδεσι κατελείφθησαν τὴν ἄ- F
κραν φυλάττειν. ἐν τούτῳ ἢ, ὡς τὰ περὶ τῆς ἱππο-
μαχίας ἐξηγγέλθη, οἵτε τὴν Ἔφεσον φρουροῦντες
μισθοφόροι ᾤχοντο φεύγοντες, δύο τριήρεις τῶν Ἐφε-
σίων λαβόντες, καὶ ξὺν αὐτοῖς Ἀμύντας ὁ Ἀντιόχα, ὃς
ἔφυγεν ἐκ Μακεδονίας ὡς Ἀλέξανδρον· παθὼν μὲν
οὐδὲν πρὸς Ἀλεξάνδρου, δυσνοίᾳ ἢ τῇ πρὸς Ἀλέξαν-
δρον, καὶ αὐτὸς ἀπαξιώσας τι παθεῖν πρὸς αὐτοῦ ἀχαρι-

qui hostibus merentes, cæsi fuerant. Quotquot verò mercenariorum viui in potestatem venerunt, vinctos in Macedoniam ad ergastula misit, quòd contra communē Græcorum sententiam, Græci quum essent, in Græcos pro barbaris arma gessissent. Athenas porrò, CCC armaturas Persicas misit, quæ Mineruæ in ea vrbe donarij loco suspenderentur: hánceque iis inscriptionem addi iussit, ALEXANDER PHILIPPI FILIVS ET GRAECI, LACEDAEMONIIS EXCEPTIS, HAEC DE BARBARIS ASIAM INCOLENTIBVS SPOLIA. Posthæc Cala, eius prouinciæ cui Arsites præfuerat, satrapa constituto, iisdémque tributis, quæ Dario pendere soliti erant, imperatis, barbaros quotquot è montibus descendentes, sese dediderunt, ad domos suas reuerti iubet. Zelitis quoque culpam remisit, quòd coactos illos cum barbaris militasse sciret. Parmenionem ad capiendum Dascylium mittit: ídque cepit præsidio destitutum. Ipse Sardes versus mouit: quúmque ab oppido LXX ferme stadiis abesset, obuiũ habuit Mithrenem, præsidij quod in arce erat præfectum, primoribus Sardianorũ comitatũ: atque hi quidem oppidum, Mithrenes arcem & pecuniam dedunt. Alexander ad Hermum flumen castra locat. Distat id à Sardib⁹ stadiis XX. Amyntam Andromenis filium Sardes mittit, qui arcem occupet: ac Mithrenem honorificè secum ducit. Sardianis autem, aliísque Lydis, vt antiquis Lydorum legibus vtantur permittit, liberósque dimittit. Ipse in arcẽ conscendit, vbi Persarum præsidium erat. Visúsque ipsi est locus vehementer munitus. Erat enim arx excelso admodum loco sita, omníque ex parte prærupta, & triplici muro cincta. Ipsè in summa arce templum Ioui Olympio extruendum statuit. Consideranti verò illi quisnam arcis locus maximè eam ad rem commodus esset, opportuno anni tempore confestim tempestas, ingentiáque tonitrua excitantur, & vehemens imber è cælo ruit in eam partem vbi Lydorum regia est. Alexandro itaque visum est, à Deo significari, quo loco templum Ioui extruendum esset: atque ita fieri imperat. Arcis curam Pausaniæ vni ex sociis committit, vectigalium ac tributorum collectionem Niciæ. Asandrum autem Philotæ filium Lydiæ ac reliquæ Spithridatis prouinciæ præficit: equitésque & expeditos, qui ad præsentem rerum statum sufficere videbantur, ei adiungit. Calan autem & Alexandrum Aëropum in Memnonis prouinciam mittit, qui Peloponnẽses ac sociorum plerosque ducant, exceptis Argiuis. Hi enim Sardibus præsidio arcis relicti erant. Interea, dispersa passim equestris illius prælij fama, mercenarij qui apud Ephesum in præsidio erant, duabus Ephesiorum triremibus captis, profugerunt: vnáque cum iis Amyntas Antiochi filius, qui ex Macedonia ab Alexãdro se subduxerat, non quòd vllam iniuriam ab Alexandro accepisset, sed odio quodam illius cõcepto, indignũ ratus si aliquo ab Alexandro incommodo afficeretur.

Vel Mithronem Nam inuet. cod. est Μιθρόνης, qui hic Μιθρήνης, itidemque in sequentibus locis.

Is quum quarto die Ephesum peruenisset, exules quotquot ab ipsis ciuitate eiecti fuerant, reducit, & oligarchia [siue paucorum dominatu] abrogata, democratiam constituit. Tributa quæ barbaris detulerãt, Dianæ pendi iussit. Ephesiorum populus, sublato oligarchiæ metu, eos qui Memnona adduxerant, quíque templum Dianæ spoliauerant, & Philippi statuam in eadem æde subuerterant, quíque Heropythi sepulcrum, à quo ciuitas in libertatem reducta fuerat, in foro eruerant, ad necem poscunt. Syrphacem ciúsque filium Pelagontem, & fratrum Syrphacis liberos è templo protractos lapidibus obruunt. In alios Alexander vlterius inquiri aut de iis supplicium sumi vetuit: intelligens nimirum, populum, potestate sibi facta, non tantum in sontes, sed in eos etiam qui extra culpam essent, partim odio, partim spe prædæ sequiturum. Et certè, si quibus vnquam, his præcipuè rebus in Epheso gestis Alexander sibi laudem comparauit.

Dum hæc geruntur, legati ex Magnesia & Trallibus veniunt, qui vrbes Alexãdro dedant. Ipse Parmenionem mittit cum duobus millibus quingentis peditibus exteris, & Macedonibus totidem: equitibus, ex auxiliariis, ducentis. Alcimalum autem Agathoclis filium ad AEolicas vrbes & Ionicas, quæ adhuc in barbarorum potestate erant, cum non minoribus copiis emittit. Oligarchias vbique tolli iubet, & democratias earum loco constitui, patriásque leges cunctis restitui. tributa etiam, quæ barbaris detulerant, rescindi. Ipse Ephesi commoratus, Dianæ sacrificauit, eíque, cum vniuerso exercitu armato ac veluti ad pugnam instructo, pompam misit. Postridie verò cum reliquo peditatu, sagittariis & Agrianis, Thracum equitatu, & sociorum copiis, ac cohorte regia, aliisque insuper tribus, Miletum profectus est, & Exoda (vrbis id nomen est) primo aduentu, quòd præsidio vacua esset, cepit: ibique castrametatus, interiorem vrbem muro intercludere statuit. Hegesistratus enim, cui Milesiorum præsidium à rege cõmissum erat, antea literas ad Alexandrum de Mileti deditione miserat: sed tum, quòd Persarum exercitum non procul abesse sciret, recepto animo, vrbem Persis conseruare statuerat. Cæterùm Nicanor nauales Græcorum copias ducens, Persas anteuertens, triduo antè appulerat quàm illi Miletum venirent, & centum sexaginta nauibus ad Laden insulam, quæ Mileto proxima est, portum ceperat. Persarũ verò naues quum serius appulissent, & earum ductores Laden à Nicanore præoccupatam esse cognoscerẽt, sub Mycalem montem se cum classe receperunt. Neque enim solùm insulam illam nauibus in portum ductis Alexander occuparat, verumetiam Thracas, & sociorum quatuor millia in ipsam transmiserat. Barbarorum classis erat nauium circiter quadringentarum. Parmenio, neglecta classis magnitudine, ad nauale prelium Alexandrum instigat: cum aliis de causis superiores nauali pugna Græcos

Dominatum populi.

Dominatus paucorum.

In vet. cod. est Ἐξοδον, non Ἔξωδα.

A τετάρτῃ ἡμέρᾳ ἐς Ἔφεσον ἀφικόμενος, τοὺς τε φυγάδας, ὅσοι δὲ αὐτῶν ἐξέπεσον τῆς πόλεως, κατήγαγε, καὶ τὴν ὀλιγαρχίαν καταλύσας, δημοκρατίαν κατέστησε· τοὺς δὲ φόρους, ὅσους τοῖς βαρβάροις ἀπέφερον, τῇ Ἀρτέμιδι ξυντελεῖν ἐκέλευσεν. ὁ δὲ δῆμος ὁ τῶν Ἐφεσίων, ὡς ἀφῃρέθη αὐτοῖς ὁ ἀπὸ τῆς ὀλίγων φόβος, τούς τε Μέμνονα ἐπαγομένους, καὶ τοὺς τὸ ἱερὸν συλήσαντας τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ τὸν εἰκόνα τὸν Φιλίππου τὴν ἐν τῷ ἱερῷ καταβαλόντας, καὶ τὸν τάφον ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀνορύξαντας τὸν Ἡροπύθου, τὸν ἐλευθερώσαντος τὴν πόλιν, ὥρμησαν ἀποκτεῖναι. καὶ Σύρφακα μὲν, καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ Πελάγοντα, καὶ τοὺς τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Σύρφακος παῖδας ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐξαγαγόντες κατέλυσαν· τοὺς δὲ ἄλλους διεκώλυσεν Ἀλέξανδρος σωφρονέστερον ἐπιζητεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι· γνοὺς ὅτι ὁμοῦ τοῖς αἰτίοις, καὶ οὐ ξὺν δίκῃ, τινὰς, τοὺς μὲν, κατ' ἔχθραν, τοὺς δὲ κατὰ ἁρπαγὴν χρημάτων ἀποκτενεῖ, ξυγχωρηθὲν αὐτῷ ὁ δῆμος. καὶ εἰ δή τῳ ἄλλῳ, καὶ τοῖς ἐν Ἐφέσῳ σωφρονῆσαι, Ἀλέξανδρος ἐν τῷ τότε δοκίμει.

B

C

Ἐν τούτῳ ἦν ἐκ Μαγνησίας τε καὶ Τραλλέων παρ' αὐτὸν ἥκον, ἐνδιδόντες τὰς πόλεις· καὶ ὃς πέμπει Παρμενίωνα, σὺν αὐτῷ διχιλίοις καὶ πεντακοσίοις πεζοῖς τοῖς ξένων, καὶ Μακεδόνας ὡσαυτωσὶ χιλίους, ἱππέας δὲ τοὺς ἑταίρους ἐς διακοσίους· Ἀλκίμαχον δὲ τὸν Ἀγαθοκλέους, ὅπως τὰς Αἰολίδας τε πόλεις ξὺν δυνάμει ὁμοίᾳ ἐλάττονι ξυστήσῃ, καὶ ὅσαι Ἰωνικαὶ ὑπὸ τοῖς βαρβάροις ἔτι ἦσαν. καὶ τὰς μὲν ὀλιγαρχίας παντοῦ καταλύειν ἐκέλευσε, δημοκρατίας δὲ γε ἐγκαθιστάναι, καὶ τοὺς νόμους τοὺς σφῶν ἑκάστοις ἀποδοῦναι· καὶ τοὺς φόρους ἀνεῖναι, οὓς τοῖς βαρβάροις ἀπέφερον. αὐτὸς δὲ διεμείνας ἐν Ἐφέσῳ, θυσίαν τε ἔθυσε τῇ Ἀρτέμιδι, καὶ πομπὴν ἔπεμψε ξὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ ὡπλισμένῃ τε καὶ ὡς ἐς μάχην ξυντεταγμένῃ. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἀναλαβὼν τήν τε πεζὴν τοὺς λοιποὺς, καὶ τοὺς τοξότας, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τοὺς θεᾶνας ἱππέας, καὶ τῶν ἑταίρων τὴν τε βασιλικὴν ἴλην, καὶ πρὸς τούτῃ ἕξεις ἄλλας, ὅπη Μιλήτου ἐστέλλετο. καὶ τὴν μὲν Ἔξωδα καλουμένην πόλιν οὐκ ἐφόδου ἔλαβεν, ἐκλιπούσης τὴν φυλακήν· ἐντὸς δὲ καταστρατοπεδεύσας, ἔγνω ἀποτειχίζειν τὴν ἔσω πόλιν. Ἡγησίστρατος γὰρ ὁ τῶν Φρουρῶν ἦν Μιλησίων ὑπὸ βασιλέως ἐπεπίστευτο, πρόσθεν γράμματα παρ' Ἀλέξανδρον ἔπεμπεν, ἐνδιδοὺς τὴν Μίλητον· τότε δὲ ἀναθαρρήσας ὅτι τῶν Περσῶν στρατὸς ἐγγὺς ἦν, σῴζειν τοῖς Πέρσαις ἐπενόει τὴν πόλιν. Νικάνωρ γὰρ τὸν Ἑλληνικὸν ναυτικὸν ἄγων, ὑποφθάνει τοὺς Πέρσας, τρισὶν ἡμέραις πρότερος καταπλεύσας ἢ τοὺς Πέρσας Μιλήτῳ προσχεῖν· καὶ ὁρμίζεται ναυσὶν ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν ὑπὸ τῇ νήσῳ τῇ Λάδῃ· κεῖται δὲ αὐτὴ ὑπὸ τῇ Μιλήτῳ. αἱ δὲ τῶν Περσῶν νῆες ὑστερήσασαι, ἐπεὶ ἔμαθον οἱ ναύαρχοι τῶν ἀμφὶ Νικάνορα τὸν ἐν τῇ Λάδῃ προκαταληφθέντα, πρὸς τῇ Μυκάλῃ τοῦ ὄρους ὥρμίσθησαν· τὸν γὰρ Λάδην τὸν νῆσον προκατέχει Ἀλέξανδρος, ἐκ τῶν νεῶν μόνον τῇ ἐγκαθορμίσει, ἀλλὰ καὶ τοὺς θεᾶνας, καὶ τῶν ἄλλων ξένων ἐς τετρακισχιλίους ἀφορίσας ἐς αὐτήν. ἦσαν δὲ τῶν βαρβάρων αἱ νῆες, ἀμφὶ τὰς τετρακοσίας. Παρμενίων μὲν δὴ καὶ ὡς παραινεῖ Ἀλεξάνδρῳ ναυμαχεῖν, τά τε ἄλλα κρατήσαντι τῷ ναυτικῷ τοὺς Ἕλ-

D

E

F

λως ἐπελπίζων, καί τι καὶ θεῖον αὐτὸν ἐπιφθεγγόμενον αὐτὸν, ὅτι ἀετὸς ὤφθη καθήμενος ὅτι τὸ αἴσιον τοῦ πτερύγων τῆς Ἀλεξάνδρου νεῶν. καὶ δὴ νικήσαντος μὲν, μεγάλα ὠφεληθήσεσθαι ἐς τὰ ἄλλα, νικηθεῖσι δὲ, οὐ πολὺ μέγα ἔσεσθαι τὸ πταῖσμα· καὶ ὡς γὰρ θαλασσοκρατεῖν τοὺς Πέρσας. καὶ αὐτὸς δὲ ἔφη ἀπιθέσθαι ἐθέλειν τῆς νεῶν, καὶ τοῦ κινδύνου μετέχειν. Ἀλέξανδρος δὲ τῇ τε γνώμῃ ἁμαρτάνειν ἔφη Παρμενίωνα, καὶ τοῦ σημείου τῆς οὐ καλῶς τὸ εἰκὸς ξυμβλήσει. ὀλίγαις τε γὰρ ναυσὶ πρὸς πολλὰς πλείους ξυὼ οὐδενὶ λογισμῷ ναυμαχήσειν, καὶ οὐ μεμελετηκότι τῇ σφῶν ναυτικῷ, πρὸς ἠσκημένον τὸ τῆς Κυπρίων τε καὶ Φοινίκων. τήν τε ἐμπειρίαν τῆς Μακεδόνων καὶ τὴν τόλμαν ἐν ἀβεβαίῳ χωρίῳ οὐκ ἐθέλειν ἀφανίσειν τοῖς βαρβάροις· καὶ ἡττηθεῖσι τῇ ναυμαχίᾳ οὐ μικρὰν τὴν βλάβην ἔσεσθαι ἐς τὸ πολέμου τὴν πρώτην δόξαν· τά τε ἄλλα, καὶ ὅτι Ἕλληνας νεωτερεῖν, πρὸς τὸ ναυτικοῦ πταίσματος τὴν ἀπαγγελίαν ἐπαρθέντας. τῶν τε μὴ τῷ λογισμῷ ξυνιέντων, οὐκ ἐν καιρῷ ἀπέφαινε ναυμαχεῖν· τὸ θεῖον δὲ αὐτὸς ἄλλη ἐξηγεῖσθαι. εἰ μὲν γὰρ πρὸς αὐτὸ τὸν ἀετόν. ἀλλ' ὅτι ὅτι γῆς καθήμενον ἐφαίνετο, δοκεῖν οἱ μᾶλλόν τι σημαίνειν ὅτι οὐκ τῆς γῆς κρατήσειν τὸ Περσῶν ναυτικοῦ. ἐν τούτῳ Γλαυκίππος, ἀνὴρ τῶν δοκίμων ἐν Μιλήτῳ, ἐκπεμφθεὶς ὑπὸ Ἀλέξανδρον ὑπὸ τοῦ δήμου τε καὶ τῶν ξένων τῶν μισθοφόρων, οἷς μᾶλλόν τι ἐπετέτραπτο ἡ πόλις, τά τε τείχη ἔφη ἐθέλειν τοῖς Μιλησίοις καὶ τοὺς λιμένας παρέχειν κοινοὺς Ἀλεξάνδρῳ καὶ Πέρσαις· καὶ τὴν πολιορκίαν ὅτι τούτοις λύειν ἠξίου. Ἀλέξανδρος δὲ Γλαυκίππῳ μὲν πρὸς πάσαι ἀπαλλαττεσθαι κατὰ τάχος ἐς τὴν πόλιν, καὶ Μιλησίοις ἀπαγγέλλειν ὑπὸ σκοπάζεσθαι, ὡς μαχουμένους ἑωθεν· αὐτὸς δ' ὅπως τοὺς τείχη μηχανάς, καὶ τὰ μὲν καταβαλὼν δι' ὀλίγου τοῦ τείχους, τὰ δὲ καταπίπτοντα ὅπως πολὺ, προσῆγε τὴν στρατιάν, ὡς ὑπερθορουμένους ἢ κατερείπιστο ἢ ἐσεσάλευτο τὸ τεῖχος, ἐφορμητούντων καὶ μονονοὺ θεωμένων τοῦ Περσῶν ἀπὸ τῆς Μυκάλης πολιορκουμένους τοὺς φίλους σφῶν καὶ ξυμμάχους. ἐν τούτῳ δὲ καὶ οἱ ἀμφὶ Νικάνορα ἀπὸ τῆς Λάδης τὴν ὁρμὴν τὸ ξυὼ Ἀλεξάνδρῳ καταδόντες, ἐς τὸν λιμένα ἐπέπλεον τοῦ Μιλησίων, ὑπὸ γῆν τὴν εἰρεσίαν ποιούμενοι, καὶ κατὰ τὸ στόμα τοῦ λιμένος, ἦπερ τὸ στενώτατον ἦν, ἀντιπρῴρους βύζην τὰς τριήρεις ὁρμίσαντες, ἀπὸ κεκλεικεσαν, τοῦ μὲν Περσικοῦ ναυλοχοῦ τὸν λιμένα, τοῖς Μιλησίοις δὲ τὴν ἐκ τοῦ Περσῶν ὠφέλειαν. ἔνθα οἱ Μιλήσιοί τε καὶ οἱ μισθοφόροι, πανταχόθεν ἤδη προσκειμένων σφίσι τοῦ Μακεδόνων, οἱ μὲν αὐτῶν ῥιπτοῦντες σφᾶς ἐν τῇ θαλάσσῃ ὅτι τοῦ ἀσπίδων ὑπλίων, ἐς νησίδα τινὰ ἀνώνυμον τῇ πόλει ὑπικειμένῳ διενήχοντο· οἱ δὲ, ἐς κελήτια ἐμβαίνοντες, καὶ ἐπιγόμενοι ὑποφθάσαι τὰς τριήρεις τοῦ Μακεδόνων, ἐγκατελήφθησαν ἐν τοῦ στόματι τοῦ λιμένος πρὸς τοῦ τριηρῶν· οἱ δὲ πολλοὶ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει ἀπώλλυντο. Ἀλέξανδρος δὲ, ἐχομένης ἤδη τῆς πόλεως, ὅτι τοὺς ἐς τὴν νῆσον καταπεφευγότας ἐπέπλει αὐτὸς, καὶ βάκας φέρειν ὅτι τὰς πρῴρας τοῦ ξιφῶν κελεύσας, ὡς κατὰ τὸ δι' στόμα τῆς νήσου, καθάπερ πρὸς τεῖχος, ἐκ τῶν νεῶν τὴν διάβασιν ποιησόμενος. ὡς δὲ κινδυνεύειν ἐθέλοντας τοὺς ἐν τῇ νήσῳ ἑώρα, οἰκτος λαμβάνει αὐτὸν τοῦ

A fore sperans, tum vel eo præcipuè persuasus, quòd aquila à puppi classis Alexandri in littore subsistens visa esset: quódque, si vincerent, magnum inde ad alia adiumentum, si vincerẽ tur, non magnum detrimẽtum perceptur videretur. Nanque, vt maximè à prælio abstineretur, maris imperium penes Persas esse: se libenter naues conscensurum, & periculi partem subiturum. Alexander Parmenionem opinione sua falli respondit, neque rectè augurium interpretari. parum enim prudenter facturũ se, si cum tam paucis B nauibus aduersus multo plures pugnet: cúmque parum excitato in re nauali milite, aduersus exercitatissimos Cyprios ac Phœnices eat. Neque velle se vt barbari Macedonum peritiam atque virtutem loco instabili experiantur: &, si nauali prælio succumbant, non exiguum damnum inde secuturum ad primam de bello opinionem. Præterea Græcos naualis cladis nuntio excitatos, nouas res molituros. Quibus rebus cum animo suo perpensis, naualem pugnam parum eo tempore consultam fore iudicauit. Augurium C verò se aliter exponere: atque aquilam quidem ad se pertinere, at quòd humi subsidisset, id potius sibi portendi videri, se ex terra Persarum classem victurum. Inter hæc Glaucippus, vnus ex Miletensium primoribus, ad Alexandrum à populo & mercenariis, quibus potissimum vrbs commissa erat, missus, exponit velle Milesios muros ac portus Alexandro & Persis communes præbere, vtque obsidionem ea conditione soluat. Alexander Glaucippo, vt confestim se in vr- D bem recipiat, iubet, Milesiisque renuntiet vti se in proximam auroram ad pugnam parent. Ipse, machinis ad mœnia admotis, & muro breui tempore partim quassato, partim latè diruto, exercitum propius adduxit, vt qua aut demolitus aut labefactatus murus erat, irrumperet, Persis in portu manentibus, ac tantumnon ex Mycale amicos suos ac socios obsessos spectantibus. Interea Nicanor ex Lade insula Alexandri motum prospiciens, iuxta littus remigans in Milesiorum portum nauigat, atque in ipsis portus fauci- E bus, vbi quamminimum spatij erat, confertos vtrinque triremium ordines, proris mare versus spectantibus collocans, Persicæ classi portus aditum & Milesiis Persarum subsidium præcludit. Tum Milesij & mercenarij, irruentibus iam in eos vndequaque Macedonibus, alij sese in mare proiicientes, scutis supinis incumbentes in paruam quandam insulam vrbi proximam (nomen insulæ obscurum est) traiecerunt: alij, insensis lembis, quũ Macedonum triremes effugere co- F narẽtur, ad fauces portus capti fuerunt: multi in ipsa vrbe interfecti. Alexander vrbe pobe potitus, eos qui in insulam profugerant classe petit, * scalis in proris nauium portari iussis, vtpote in abrupta insulæ veluti in murum ex nauibus conscensurus. Vt verò insulares extrema tentare velle vidit, commiseratione illorum hominum captus est,

Ad summam rerum. Vel, ad summam belli. legẽdo ἐς τὰ ἄλλα, vt in vet.

Βάκας Fac. vertit pontes.

quòd & generosi & fidi esse viderentur. Ea itaque conditione cum iis pactus est, vt secum militarent. Erant porrò ii mercenarii Græci trecenti. Milesiis, quotquot in expugnatione vrbis cæsi non fuerant, vitam & libertatem dedit. At barbari à Mycale mouentes, interdiu quidē in Græcanicæ classis conspectum adnauigabant, sperantes illos ad nauale pugnam prouocari posse: noctu ad stationem suam, parum commodam, sese recipiebant, quòd à Mæandri fluminis ostiis, procul inde, aquari eos oporteret. Alexander, Mileti portu nauibus insesso, ne barbari vi facta in eum se recipere possent, Philotam ad Mycalem mittit cum equitatu & peditum tribus agminibus, vt barbaros descensione in terram prohibeat iubens. Barbari, aquæ cæterarúmque rerum necessariarum inopia, tantumnon in nauibus obsessi, in Samum nauigarunt: sumptóque inde commeatu, Miletum redeunt, plurumásque naues ante portum in alto constituunt, vt Macedonas in æquor prouocent: quinque autem earum in portum quendam qui inter aliam illam insulam & exercitum medius erat, sese iniecerunt, ea spe vt vacuas Alexandri naues caperent: quòd nautas procul à nauibus dispersos esse scirēt, alios lignatū, alios ad importanda necessaria, alios prædatū egressos esse. Et pars quidem naualiū sociorum aberat: Alexander, ex iis qui præstò erant, decem naues instruens, vt quinque Persarum naues adnauigantes vidit, confestim obuiam iis mittit, vtque aduersis proris in eas ferantur iubet. Persæ Macedonas præter omnē expectationem in se ferri conspicati, subitò conuersi ad reliquam classem confugiunt: ac Iasseorum quidem nauis remigio tardior in fuga capta est: reliquæ quatuor fuga elapsæ ad suas triremes peruenerunt. atque ita quidem Persæ re infecta Mileto cum classe discesserunt. Alexander classem dissoluere statuit, partim quòd pecuniæ inopia tum temporis premeretur, partim quòd Persicæ classi impar esset: sed neque vilam exercitus sui partem periculo exponere vellet. Animaduertebat præterea, quum iam Asiam terrestribus copiis teneret, se classe non egere, quódque maritimis oppidis captis, facilè vt Persæ classem dimitterent esset effecturus. Neque enim vnde remiges in supplementum acciperent, neque quò se in Asia reciperent, habere. Aquilam etiam ita interpretatus est, quòd significaret ipsum è continente naues victurum. His rebus ita peractis in Cariam mouit, quòd apud Halicarnassum non exiguæ tum barbarorum tum exterorum copiæ esse nuntiabantur. Omnibus porrò quæ inter Miletum & Halicarnassum sita sunt, oppidis primo aduentu captis, quinque ab vrbe stadiis castra locat: quòd diuturna obsidio futura videretur. Nam vrbs & natura loci munita erat, & vbi aliquid ad munitionem deesse visum fuerat, hoc omne Memnon, qui iam aderat, inferioris Asiæ totiúsque classis præfectus à Dario declaratus, multo antea pro-

In vet. cod. pro αὐτοὺς scriptum est τοὺς ἀπ' ἐκείνων.

A ἀνδρῶν, ὅτι γυναῖοί τε καὶ πιστοὶ αὐτῷ ἐφαίνοντο. καὶ ἀπενδεταιτῶς αὐτοῖς ὅπῃ τῷδε, ὡς αὐτῷ ξυστρατεύειν. ἦσαν δὲ οὗτοι μισθοφόροι Ἕλληνες ἐς τριακοσίους· αὐτοῖς δὲ Μιλησίοις, ὅσοι μὴ ἐν τῇ καταλήψει τῆς πόλεως ἔπεσον, ἀφῆκε, καὶ ἐλευθέρους εἶναι ἔδωκεν. οἱ δὲ βάρβαροι, ἀπὸ τῆς Μυκάλης ὁρμώμενοι, τὰς μὲν ἡμέρας ἐπέπλεον τῷ Ἑλληνικῷ ναυτικῷ, προκαλέσασθαι ἐς ναυμαχίαν ἐλπίζοντες· τὰς δὲ νύκτας πρὸς τῇ Μυκάλῃ σὺν καλῷ ὡρμίζοντο, ὅτι ὑδρεύεσθαι

B ἀπὸ Μαιάνδρου ποταμοῦ τῆς εἰσβολῶν ἕνεκα μακρῷ ἰωλαικάζοντο. Ἀλέξανδρος δὲ, τῇ μὲν ναυσὶ τὸν λιμένα ἐφύλαττε τῆς Μιλησίων, ὡς μὴ βιάσαιντο οἱ βάρβαροι τὸν ἔκπλουν· ἐκπέμπει δὲ ἐς τὴν Μυκάλην Φιλώταν, ἄγοντα τοὺς τε ἱππέας καὶ τῆς πεζῶν τέλεις τρεῖς, ὡς ἀπαγορεύσοντα τῆς ἀποβάσεως αὐτοῖς. οἱ δὲ, ὕδατός τε ἀπαύστου καὶ τῆς ἄλλων ἐπιτηδείων οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ πλοιορκούμενοι ἐν ταῖς ναυσὶν, ἐς Σάμον ἀπέπλευσαν· ἐκεῖθεν δὲ ὁπόσοι τι σάμενοι, αὖθις ἐπέπλεον τῇ Μιλήτῳ. καὶ τὰς μὲν πολλὰς τῆς

C νεὼς πρὸς τῷ λιμένος ἐν μετεώρῳ παρέταξαν, ἔπη ἐκκαλέσαιντο ἐς τὸ πέλαγος τοὺς Μακεδόνας· πέντε δὲ αὐτῆς εἰσέπλευσαν εἰς τὸ μεταξὺ τῆς τε ἄλλης νήσου καὶ τῆς παρὰ πέδον λιμένα, ἐλπίσαντες κενὰς καταλήψεσθαι τὰς Ἀλεξάνδρου ναῦς. ὅτι τοὺς ναύτας ἀποσκεδάννυσθαι ὅπῃ πολὺ ἀπὸ τῆς νεὼς, τοὺς μὲν ὅπῃ φρυγανισμῷ, τοὺς δὲ ὅπῃ ξυλκομιδῇ τῆς ἐπιτηδείων, τοὺς

D δὲ, εἰς ποταμοὺς τὰ ἑλώδεα, πεπυσμένοι ἦσαν. ἀλλὰ μέρος μέν τι ἀπῆν τῆς ναυτικῆς· οὐκ ἔλαττον δὲ τῶν παρόντων ξυμπληρώσας Ἀλέξανδρος δέκα ναῦς, ὡς προσπλεούσας τὰς πέντε τῆς Περσῶν κατεῖδε, πέμπει ἐπ' αὐτὰς καὶ ἀποδιώκειν, ἐμβάλλειν αὐτοπροῴρους κελεύσας. οἱ δὲ ἐν τῇ πέντε ναυσὶ τῆς Περσῶν, ὡς πρὸ ἐλπίδος ἀναγομένους τοὺς Μακεδόνας ὅτι σφᾶς εἶδον, ὑποστρέψαντες οὐ πολλοῦ ἐφέροντο πρὸς τὸ ἄλλο ναυτικόν. καὶ ἡ μὲν ἑβδόμη ναῦς ἁλίσκεται αὐτοῖς αὐτόμολον ἐν τῇ φυγῇ, ἐπιφθάσαντες· αἱ δὲ τέσσαρες ἔφθασαν καταφυγεῖν εἰς τὰς οἰκείας τριήρεις. ἔστω μὲν δὴ ἀπέπλευσαν ἄπρακτοι οὐκ Μιλήτου οἱ Πέρσαι. Ἀλέξανδρος δὲ καταλύσας ἔγνω τὸ ναυτικὸν, ξημίαν τε ἐν τῷ τότε δοκοῦσαν, καὶ ἅμα οὐκ ἀξιόμαχον ὁρῶν τὸ αὑτοῦ ναυτικὸν τῷ Περσικῷ· οὔκουν ἐθέλων μέρει τινὶ τῆς στρατιᾶς κινδυνεύειν. ἄλλως τε ἐπενόει, κατέχων ἤδη τῷ πεζῷ τὴν Ἀσίαν, ὅτι οὔτε ναυτικοῦ τι δέοιτο, πάς τε σχεδὸν Ἑλλήνων πόλεις λαβὼν, καταλύσει τὸ Περσῶν ναυτικὸν, ἔτε ὁπόθεν τὰς ὑπηρεσίας συμπληρώσουσιν, ἔτε ὅποι τῆς Ἀσίας πρόσξουσιν ἔχοντας. καὶ τὸν ἀετὸν τοῦτον ἐπέβαλλεν, ὅτι ἐσήμηνεν αὐτῷ ὡς τῆς γῆς κρατήσειν τῆς νεός. ταῦτα δὴ Ἁλικαρνασσέως,

F ὅπῃ Καρίας ἐξέλαυνε, ὅτι ἐν Ἁλικαρνασσῷ συνεστηκέναι φυὴν δυνάμεων τῆς τε βαρβάρων καὶ ξένων ἐξηγγέλλετο. ὅσαι δὲ ἐν μέσῳ πόλεις Μιλήτου τε καὶ Ἁλικαρνασσοῦ, ταύτας ἐξ ἐφόδου λαβὼν, καταστρατοπεδεύει πρὸς Ἁλικαρνασσῷ, ἀπέχων τῆς πόλεως ἐς πέντε μάλιστα σταδίους, ὡς ὅπῃ χρονίῳ πολιορκίᾳ. ἥ τε γὰρ φύσις ἔχωρίου ὀχυρὸν ἐποίει αὐτὸ, καὶ ὅπη τι ἐνδεὲς ὡς πρὸς ἀσφάλειαν ἐφαίνετο, ξύμπαντα ταῦτα Μέμνων τε αὐτὸς παρὼν ἤδη, ἀποδεδεγμένος πρὸς Δαρείου τῆς τε κάτω Ἀσίας καὶ ἁπάσης ναυτικοῦ, πάντας ἡγεμόνας, ἐκ πολλοῦ παρεσκεύαστο. καὶ στρατιᾷ πολλῇ

πολλοὶ μὲν ξένοι ἐν τῇ πόλει ἐγκατελείφθησαν, πολλοὶ δὲ καὶ Περσῶν αὐτῆ. αἵ τε τριήρεις ἐφώρμουν τῷ λιμένι, ὡς καὶ δι' ὃ τῶν ναυτῶν πολλὰ ὠφέλειαν γίγνεσθαι ἐς τὰ ἔργα. τῇ μὲν δὴ πρώτῃ ἡμέρᾳ προσάγοντος Ἀλεξάνδρου τὸ τεῖχος, καὶ τὰς ὅπῃ Μύλασα φερούσας πύλας, ἐκδρομή τε γίγνεται τῶν ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἀκροβολισμός. ἐν τούτοις δὲ χαλεπῶς ἀνέσειλάν τι οἱ παρ' Ἀλεξάνδρου ἀντεκδραμόντες, καὶ ἐς τὴν πόλιν κατέκλεισαν. οὐ πολλῷ δ' ὕστερον ἡμέρᾳ Ἀλέξανδρος ἀναλαβὼν τοὺς τε ὑπασπιστὰς καὶ τὴν τῶν ἑπομένων ἵππον, καὶ τὴν Ἀμύντου τε καὶ Περδίκκου καὶ Μελεάγρου τάξιν τὴν πεζικὴν, καὶ πρὸς τούτοις τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, προῆλθε τῆς πόλεως ἐς τὸ πρὸς Μιλάσων μέρος, τό τε τεῖχος κατοψόμενος, εἰ πῃ τῇ ὑπαιθροτέρᾳ τυγχάνοι ἂν ἐς τὴν προσβολὴν, καὶ ἅμα εἰ τὴν Μιλάσων ἐξ ἐπιδρομῆς δυνατὸς λαβὼν κατασχεῖν. ἔστι δὲ οὐ σμικρὸν τὴν ὠφέλειαν ἐς τὴν τῆς Ἁλικαρνασσοῦ πολιορκίαν, τὴν Μιλάσων οἰκείαν ἡγεμονίαν. καίτοι ἐνεδίδοτο αὐτῷ ἐκ τῶν Μιλασέων, εἰ λάθοι νυκτὸς προσελθών. αὐτὸς μὲν δὴ κῦ ξὺν συγκειμένα ἀμφὶ μέσας νύκτας προσῆλθε τῷ τείχει· ὡς δ' οὐδὲν ἐνεδίδοτο πρὸς τῶν ἔνδον, αἵ τε μηχαναὶ καὶ αἱ κλίμακες αὐτῷ, ἃ παρῆσαν, οἷα δὴ οὐκ ἐπὶ πολιορκίαν ἐκπεμφθέντι, ἀλλ' ὡς ὅπῃ πρόδοσία ἐνδομυχήσειε τῆς πόλεως, προῆγε, καὶ ὡς τῷ Μακεδόνων τῷ Φάλαγγα, ὑπορύττειν κελεύσας τὸ τεῖχος. κῆ ἕνα γε πύργον κατέβαλον οἱ Μακεδόνες· οὐ μέντοι ἐγύμνωσέ γε τὸ τεῖχος πεσών. καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως ἅμα δρόῳ ἀμυνόμενοι, καὶ ἐκ τῆς Ἁλικαρνασσοῦ ἤδη κατὰ θάλασσαν πολλοὶ ἐπιβεβοηθηκότες, ἀπόρων ἐποίησαν τῷ Ἀλεξάνδρῳ τῷ αὐταρέδιόν τε καὶ ἐξ ὑπερδρομῆς κατάληψιν τῆς Μιλάσων. οὕτω μὲν δὴ ἐπανέρχεται Ἀλέξανδρος, οὐδὲν πρᾶξας ὧν ἕνεκα ὥρμητο· καὶ τῇ πολιορκίᾳ τῆς Ἁλικαρνασσοῦ αὖθις προσεῖχε. καὶ τὰ μὲν τῶν προτερημάτων, τὸν πάφορον ἢ πρὸ τῆς πόλεως ὀφρύκτου αὐτῆς, τὸ μὲν πλάτος, τριάκοντα μάλιστα πήχεων, τὸ δὲ βάθος, ἐς πεντεκαίδεκα, ἐχώννυε, τῇ ῥᾳδίαν εἶ τὴν προσαγωγὴν τοῦ τε πύργου, ἀφ' ὧν ἔμελλε τοῖς ἀκροβολισμοῖς ἐς τοὺς προμαχομένους τῶν τειχῶν ποιεῖσθαι, καὶ τῶν ἄλλων μηχανῶν αἷς καταστρέψειν ἐπενόει τὸ τεῖχος. καὶ ἡ τε πάφορος αὐτῷ ἐχώσθη ἀ χαλεπῶς, καὶ οἱ πύργοι προσήγοντο ἤδη. οἱ δὲ ἐκ τῆς Ἁλικαρνασσοῦ, νυκτὸς ἐκδραμόντες, ὡς ἐμπρήσοντες τοὺς τε πύργους, καὶ ὅσαι ἄλλαι μηχαναὶ προσηγμέναι, ἢ οὐ πόρρω τῶν προσαγωγῶν ἦσαν, ὑπό τε τῶν Φυλάκων τῶν Μακεδόνων, καὶ ὅσοι ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ ἐξεγερθέντες παρεβοήθησαν, οὐ χαλεπῶς κατεκλείσθησαν εἰς τὰ τείχη αὖθις· καὶ ἀπέθανον αὐτῶν ἄλλοι τε ἐς ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατόν, ὧν ὁ Νεοπτόλεμος ὁ Ἀρραβαίου ἀδελφὸς, τῶν σωμάτων Δαρεῖον αὐτομολησάντων. τῶν δὲ Ἀλεξάνδρου στρατιωτῶν ἀπέθανον μὲν ἐς ἑκκαίδεκα, τραύματα δ' ἔσχον ἐς τριακοσίους· ὅτι ἐν νυκτὶ ἡμερούμενοι τῆς ἐκδρομῆς, ἀφυλάκτοτεροι ἐς τὸ πιστεύσασθαι ἦσαν. Οὐ πολλαῖς δ' ἡμέραις ὕστερον, δόξαν Μακεδόνων ὁπλίτην ἐκ τῆς ὑστεραίας Περδίκκου τάξεως, ξυσκηνοῦντες καὶ ἅμα ξυμπίνοντες, αὐτόν τε καὶ τὰ αὐτῷ ἑκάτερος ὅπῃ μέγα τῷ λόγῳ ἦρε. ἔνθα δὴ Φιλοτιμία τε ἐπιπίπτει αὐτοῖς (καί πῃ καὶ ὁ οἶνος ὑπεθέρμαινεν)

curarat. Et veterani quidem milites mercenarij non pauci vrbis præsidio impositi erant, multi etiam Persæ. Triremes etiam in portum duxerat, quòd & nautarum opera magno vsui esse posset. Igitur primo statim die Alexandro exercitum ad muros adducente, ad portas quæ Mylassa ferunt, magna continuò ex vrbe excursio fit, & velitaris pugna excitatur. At Macedones contrà in eos excurrentes, paruo negotio repressérunt, atque in vrbem repulerũt. Paucis post diebus Alexander, sumtis scutatis & amicorum equitatu, & Perdiccæ atque Meleagri pedestribus copiis, ac præter hos sagittariis, & Agrianis, vrbem qua Myndum spectat, obambulat, murum exploraturus an ea parte commodius oppugnari, & an Myndo pariter subita atque improuisa excursione potiri posset. Myndi enim accessionem magno sibi adiumento ad Halicarnassi obsidionem fore censebat. Et quidem nonnulli Myndenses deditionem Alexandro polliciti erant, si clam per noctem accessisset. Nocte igitur intempesta, vti conuenerat, ad muros venit: quúmque oppidanos nihil de deditione agitare videret, neque machinæ ac scalæ ad manum essent, quod non oppugnaturus, sed proditione vrbem recepturus venerat, nihilominus tamen Macedonum phalange propius admota murum suffodi iubet: qui statim vnam turrim subuertunt: cuius tamen ruina murum non nudauit. Oppidani summa vi resistentes & ab Halicarnassæis, qui mari eò venerant, adiuti, Alexandri de capienda facilè primo impetu Myndo spem irritam fecerunt. Ita Alexander rebus, quarum causa venerat, infectis reuertitur, & ad Halicarnassi obsidionem rursus se confert. ac primùm omnium fossam quam oppidani ante vrbem duxerant, triginta summùm cubitorum latitudine, altitudine quindecim, repleri iubet, quò facilius turres è quibus in propugnatores iacularentur, adduci, aliæque machinæ, quibus murum quatere statuerat, admoueri possent. Fossa haud difficulter repleta, turres iam adduci cœperant, quum Halicarnassæi noctu excurrentes, animo incendendi & turres & reliquas machinas quæ iam admotæ erant, aut parum aberat quin admouerentur, à Macedonibus quibus custodia machinarum erat commissa, aliísque qui tumultu excitati accurrerunt, paruo negotio intra mœnia repulsi sunt. Cęsi sunt in hoc conflictu ex Halicarnassæis, circiter CLXX, in quibus, Neoptolemus Arrabæi filius, Amyntæ frater, vnus eorum qui ad Darium transfugerant. Ex Alexandri autem militibus XXVI desiderati: vulnerati circiter CCC, quòd quum noctu excursio illa facta esset, minus caueri & cuitari telorum iactus possent.

Paucis pòst diebus duo armigeri cõtubernales, quũ inter pocula suas quisque virtutes & facta magnificis verbis extolleret, contentione de honorè inter sese orta, animísque vino excandescentibus, armati ad muros quâ

Fac. vertit Qua collapsa, murus defensore nudatus est.

Quasi ὁ μὴ τοι legeretur. at ego negationem retineo, sed itidem πέπον lego, non πεπόν.

Ita vocat Suetonius milites qui alioqui dicuntur graues armaturæ

summum iugum Mylassa versus spectat, se conferunt, ostentatione potius roboris, quàm animo periculosi cum hostibus conflictus adeundi. Hos oppidani quidam conspicati duos modò esse, & temerè murum petere, excurrunt. Illi, siqui propius ad se venissent, interficiunt, remotiores telis petunt, superati & multitudine & loci difficultate, quòd ex editiore loco hostes & impetum facerent, & tela mitterēt. Multi etiam ex Perdiccæ militibus, multi ex Halicarnasso occurrebant. Acris inde pugna ad muros fit, & oppidani qui excurrerant, denuò à Macedonibus in vrbem aguntur, parúmque abfuit quin vrbs caperetur. Nam & in muris parum diligens tum temporis custodia habebatur, & duæ turres vnà cum muro inter illas medio, in solum prostratæ, faciiem in murum ingressum exercitui, si vniuersus coniunctus fuisset, præbebant. Tertia quoque turris quassata: ne ipsa quidem difficulter suffossa euerti potuisset. At oppidani, pro muro qui corruerat, alium lateritium instar lunæ incuruum, intrinsecus constituxerant. neque id difficulter, ob eorū qui operam suam conferebant, multitudinem. Huic muro quum postridie Alexander machinas admouisset, oppidani rursus excurrunt, machinis ignem immissuri, ac nonnulla quidem tabernacula muro proxima & pars vnius turris ligneæ exusta fuerunt: cætera à Philota & Hellanico, quibus machinarum custodia commissa erat, defensa sunt. Simulac verò Alexandrum ipsum in excursione illa cōspexere, facibus, quibus ad vim arcendam excurrerant omissis, multi etiam armis abiectis, intra muros confugerunt. Ac primò quidem, quòd locus sua natura commodus atque eminens esset, superiores erant, neque solùm ex aduerso in machinarum propugnatores tela iaciebāt, verumetiam ex turribus quæ ex vtraque muri diruti parte relinquæ erant, eos qui in murum recens extructū impetum faciebant, ex obliquo & tātum non à tergo feriebant. Cæterum non multis postea diebus, quum Alexander interiori muro lateritio machinas admoueret, atq; ipse met operi instaret, vniuersa ciuitas portis erumpit, alii, qua parte murus demolitus erat & Alexander ipse premebat: alij, Tripylum versus, quā Macedones eruptionem minimè expectabant. Nonnulli faces machinis immittunt, aliáque fomenta quæ incendiū augere atque amplificare possint: Macedonibus contra acriter proruentibus, atq; ex turribus ingentia saxa & tela in eos torquentibus, facilè in fugā acti, & in vrbē repulsi sunt: tantóque maior ibi strages edita est, quanto plures maioréque audacia excurrerant. Nā qui manus cum Macedonibus conseruerant, cæsi sunt: alij iuxta muri ruinam, quum & trāsitus angustior esset quàm vt tantæ multitudini sufficeret, & strages ipsius muri difficilē ascensum faceret. Iis verò qui Tripylum versus excurrerant, obuiam iuit Ptolemæus regius corporis custos; Addæi & Timandri si-

Fac. vertit, Crates.

Videnum τείχη λαν de quopiam ipsius vrbis loco à tribus portis nomen habente intelligere oportet.

A ὥστε ὁπλισάμενοι αὖθις ὁπὶ σφῶν, προσβάλλουσι τῷ τείχει κ) τῷ ἄκρᾳ τῇ πρὸς Μύλασα μάλιστα τετραμμένῳ, ὡς δὴ δείξοντες τὸ σφῶν ῥώμης μᾶλλόν τι ἢ πρὸς πολεμίους μὴ κινδύνου τ' ἀγῶνα ποιησόμενοι. καὶ τέως τοὺς καταδόντας ἰοὺς τῆς ἐκ τῆς πόλεως δύο τε ὄντας, καὶ ἁ ξὺν λογισμῷ προσφερομένους τῷ τείχει, ἐπεκθέουσιν. οἱ δὲ τοὺς μὲν ἐγγὺς πελάσαντας ἀπέκτειναν, πρὸς δὲ τοὺς ἀφεστηκότας ἠκροβολίζοντο, πλεονεκτούμενοι τῷ τε πλήθει καὶ τῷ χωρίου τῇ χαλεπότητι· ὅτι οὐδὲ ὑπερδεξίου τοῖς πολεμίοις ἡ ὁπισθορμή τε καὶ ὁ ἀκροβολισμὸς ἐγίγνετο. καὶ ἐν τούτῳ αὐτεκθέουσι ἰοὺς καὶ ἄλλοι τ' τῆ Περδίκκου φαλαγγος, καὶ ἀπὸ τῆς Ἁλικαρνάσσου ἄλλοι. καὶ ξυμπίπτει μάχη κρατερὰ πρὸς τῷ τείχει. καὶ κατακλείονται αὖθις πρὸς τῶν Μακεδόνων ἔσω τῶν πυλῶν οἱ ἐπεισπραμόντες. πυρ' ὀλίγον ἦλθε καὶ ἁλῶναι ἡ πόλις. τὰ τε γὰρ τείχη ἐν τῷ τότε, σὺν ἐν ἀκριβεῖ φυλακῇ ἦν, καὶ δύο πύργοι καὶ μεσοπύργιον εἰς ἔδαφος καταπεπτωκότα, οὐ χαλεπὴν ἂν τῷ ἐρατεύματι, εἰ ἅπαν προσκεῖτο τὸ ἔργον, τὴν ἐς τὸ τεῖχος πάροδον παρέσχε. καὶ ὁ τρίτος πύργος κατασεσεισμένος, οὐδὲ οὗτος χαλεπῶς ἀνερρίφη· ὑπορυσσόμενος. ἀλλὰ ἔφθησαν γὰρ ἀντὶ τοῦ πεπτωκότος τείχους, ἔσωθεν πλίνθινον μηνοειδὲς ἀντοικοδομησάμενοι. ἁ χαλεπῶς, ἀπὸ πολυχρονίας. C τούτῳ ἐπῆγε τῇ ὑστεραίᾳ τὰς μηχανὰς Ἀλέξανδρος. καὶ ἐκδρομὴ αὖθις γίνεται τῶν ἐκ τῆς πόλεως, ὅτι πρὸ ἐμπρήσουσι τὰς μηχανάς. ἡ μέσος μὲν τὴν πλησίον τοῦ τείχους χεῤῥαδὸν καὶ ἑνὸς τῶν πύργων τῶν ξυλίνων κατεκαύθη, τὰ δ' ἄλλα διεφύλαξαν οἱ περὶ Φιλώταν τε καὶ Ἑλλάνικον, οἷς ἡ φυλακὴ αὐτῶν ἐπετέτραπτο· ὡς δ' ἐξ Ἀλεξάνδρου ἐπεφάνη ἐν τῇ ἐκδρομῇ, τάς τε δᾷδας ὅσας ἔχοντες ἐκβεβοηθήκεσαν ἀφέντες, καὶ τὰ ὅπλα οἱ πολλοὶ αὐτῶν ῥίψαντες, εἴσω τοῦ τείχους ἐφύγον· καίτοι τά γε πρῶτα τῇ φύσει τε ὑπερδεξίου ὄντος ἐπικρατοίεν, καὶ ἁ κατὰ μέτωπον μόνον ἠκροβολίζοντο ἐς τοὺς προσμαχομένους τ' μηχανῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν πύργων, οἱ δὴ ἑκατέρωθεν τοῦ ἐρημωμένου τείχους αὐτοῖ ὑπολελειμμένοι, ἐκ πλαγίου τε καὶ μόνον οὐ κατὰ νώτου πυρέσσον ἀκροβολιζόμενοι ἐς τοὺς τῶν αὐτομολησάντων τείχη προσάγοντας· ἁ πολλαῖς D ὑστεραίαις ἡμέραις ἐπάγοντος αὖθις Ἀλεξάνδρου τὰς μηχανὰς τῷ πλινθίνῳ τῷ ἐντὸς τείχει, καὶ αὐτῷ ἐφεστηκότος τῷ ἔργῳ, ἐκδρομὴ γίνεται παντελὴς ἐκ τῆς πόλεως τ' μὲν, κ) τὸ ἐρημωμένον τεῖχος, ἦ αὖ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐπετέτακτο τ' ἦ κ) τὸ Τεῖπυλον, ἦ δὲ πάντα μάλιστα προσδεχομένοις τοῖς Μακεδόσιν ἦν. ἐ οἱ μὲν δᾷδας τε τ' μηχανῶν ἐνέβαλλον, κ) ὅσα ἄλλα ἐς τὸ ἐξάψαι τε φλόγα κ) ὁπὶ μέγα προσκαλέσασθαι τὴν ἐπ' Ἀλέξανδρον, αὐτῆ τε ἐμβαλλόντων ἐς αὐτοὺς ἐῤῥωμένως· κ) τ' μηχανῶν ἀπὸ τ' πύργων λίθων τ' μεγάλων ἀφιεμένων, κ) βελῶν ἐξακοντιζομένων, ἁ χαλεπῶς ἀπεσφάπτουσί τε κ) ἔφυγον ἐς τ' πόλιν· κ) φόνος πολὺς ἦν ἐκ ὀλίγος ἐγένετο, ὅσῳ πλείονές τε κ) ξὺν μείζονι τῇ τόλμῃ ἐξέδραμον. οἱ μὲν γὰρ, εἰς χεῖρας ἐλθόντες τοῖς Μακεδόσιν, ἀπέθανον· οἱ δ', ἀμφὶ τὸ τεῖχος τὸ κατασεσεισμένον, ἑτεροτέρας τε ἦ κ) τὸ πλῆθος αὐτῆ πυρόδου ὄσης, κ) τ' κατερειπομένων ἁ τείχους χαλεπὴν τ' ὑπόβασιν αὐτοῖς παρεχόντων· τοῖς δὲ κ) τὸ Τρίπυλον ἐκδραμοῦσιν ἀπήντα Πτολεμαῖος ὁ σωματοφύλαξ ὁ βασιλικὸς τῶν τε Ἀδδαίου κ) Τιμάνδρου

ἅμα οἱ ταῖξιν ἄγων, καὶ ἔστιν οὓς τῶν φιλῶν. καὶ οὗτοι A
οὐδὲ αὐτοὶ χαλεπῶς ἐτρέφαντο τοὺς ἐκ τῆς πόλεως.
ξυνέβη δὲ καὶ πύπτις ἐν τῇ ἀποχωρήσει τῇ στενῇ γέ-
φυραν τὴν ὑπὲρ τῆς τάφρου πεποιημένην φεύγουσι,
τήν τε γέφυραν αὐτὴν ὑπὸ πλήθους ξυντρίψαι, καὶ
πολλοὺς αὐτῶν ἐς τὴν τάφρον ἐμπεσόντας, τοὺς μὲν,
ὑπὸ σφῶν καταπατηθέντας διαφθαρῆναι, τοὺς δὲ,
καὶ ἄνωθεν ὑπὸ τῶν Μακεδόνων βαλλομένους. ὁ πλεῖ-
στος δὲ φόνος περὶ τὰς πύλας αὐτῆς ξυνέβη· ὅπου ἡ
ξύγκλεισις τῶν πυλῶν, φοβερά τε καὶ σπουδῆ τοῦ καιροῦ
γιγνομένη, δείσαντων μὴ σωθεῖεν τοῖς φεύγουσιν B
ἐχόμενοι αὐτῶν οἱ Μακεδόνες, πολλοὺς καὶ τῶν φίλων
τὴν εἴσοδον ἀπέκλεισεν, οὓς περὶ αὐτοῖς τείχεσιν οἱ Μα-
κεδόνες διέφθειραν. καὶ παρ' ὀλίγον ἦκεν ἁλῶναι ἡ
πόλις, εἰ μὴ Ἀλέξανδρος ἀνεκαλέσατο τὸ στράτευμα,
ἔτι σώσασθαι ἐθέλων τὴν Ἁλικαρνασσόν, εἴ τι φίλιον
ἐνδοθείη ἐκ τῶν Ἁλικαρνασσέων. ἀπέθανον δὴ τῶν μὲν
ἐκ τῆς πόλεως, ἐς χιλίους, τῶν δὲ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ, ἀμ-
φὶ τοὺς πεντήκοντα. ἐν δὲ τούτοις, Πτολεμαῖός τε ὁ
σωματοφύλαξ, καὶ Κλέαρχος ὁ τοξάρχης, καὶ Ἀδδαῖος
χιλιάρχης· οὗτοι, καὶ ἄλλοι τῶν ἐκ ἡμελημένων Μακεδό C
νων. ἔνθα δὴ ξυνελθόντες οἱ ἡγεμόνες τῶν Περσῶν, Ὀρον
τοβάτης τε καὶ Μέμνων, καὶ ἐκ τῶν παρόντων γνόντες
σφᾶς τε ἀδυναμένους ὁπλοῖς ἀντέχειν τῇ πολιορ-
κίᾳ, καὶ τὰ τείχη τὸ μὲν πεπτωκότα ἤδη ὁρῶντες,
τὸ δὲ καταπεσούμενον· πολλοὺς δὲ τῶν τραυματιῶν ἐν
ταῖς ἐκδρομαῖς, τοὺς μὲν διεφθαρμένους, τοὺς δὲ καὶ
ὑπὸ τῶν τειχῶν δυσμάχους ὄντας· ταῦτα ἐν νῷ λα
βόντες, ἀμφὶ δευτέραν φυλακὴν τῆς νυκτὸς τόν τε
ξύλινον πύργον, ὃν αὐτοὶ ἀντωκοδόμησαν τῇ μηχα
ναῇ τῶν πολεμίων ἐμπρήσασι, καὶ τὰς στοὰς ἐν αἷς τὰ D
βέλη αὐτοῖς ἀπέκειτο. ἐνέβαλον δὲ καὶ τῇ οἰκίᾳ
πῦρ τῇ πλησίον τοῦ τείχους. τῶν δὲ καὶ προσήψατο ἡ
φλὸξ, ἀπό τε τῶν θυρῶν καὶ τοῦ πύργου πολλὴ ἐπενε-
χθεῖσα, καί τι καὶ τοῦ ἀνέμου πρὸς τὴν ἀποφέροντος. αὐ-
τῶν δὲ οἱ μὲν ἐς τὴν ἄκραν τὴν ἐν τῇ νήσῳ ἀπεχώρη-
σαν, οἱ δὲ ἐς τὴν Σαλμακίδα, ἄκραν οὕτω καλουμέ-
νην. Ἀλεξάνδρῳ δὲ ὡς ἐξηγγέλθη ταῦτα πρὸς τῶ-
νων αὐτομολησάντων ἐκ τοῦ ἔργου, καὶ τὸ πῦρ πολὺ E
καθεώρα αὐτὸς, καίτοι ἀμφὶ μέσας που νύκτας ἐῶν
τὸ γιγνόμενον· ὁ δὲ καὶ ὡς ἐξαγαγὼν τοὺς Μακεδόνας
τοὺς μὲν ἔτι ἐμπιπράντας τὴν πόλιν ἔκτεινεν, ὅσοι δὲ ἐν
ταῖς οἰκίαις καταλαμβάνοιντο τῶν Ἁλικαρνασσέων,
τούτοις σώζειν παρήγγειλεν. ἤδη τε ἡὼς ὑπέφαι-
νε, καὶ καταδὼν τὰς ἄκρας ἃς οἵ τε Πέρσαι καὶ οἱ μι-
σθοφόροι κατέλιπον, τὰς μὲν ἀπέγνω πολιορ-
κεῖν, τειχέων τε ὀλίγων ἔτι σῶν καὶ ὀλίγοις ἔτι ἀμφ'
αὐτοῖς, τῇ φύσει τῶν χωρίων, καὶ ἃ πολλὰ μέγα εἶναι
ὠφελοῦντι οἱ τὴν πόλιν ἤδη πᾶσαν. θάψας δὲ τοὺς ἀ-
ποθανόντας ἐν τῇ νυκτὶ, τοῖς μὲν μηχανὰς ἐς Τράλλεις
ἀπαγαγεῖν ἐκέλευσε τοὺς ἐπ' αὐτῶν τεταγμένους. αὐ-
τὸς δὲ τὴν πόλιν εἰς ἕδαφος καθελκύσας· αὐτῆς τε F
ταύτης καὶ τῆς ἄλλης Καρίας φυλακὴν ἐγκαταλι-
πὼν, ξένους μὲν πεζοὺς, τετρακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ ἐς διακο-
σίους, καὶ Πτολεμαῖον ἡγεμόνα αὐτῶν, ὅπερ Φρυγίας ἐσέλ
λεξε· τῆς δὲ Καρίας ξυμπάσης σατραπείαν ἔταξεν Ἀ-
δαν, θυγατέρα μὲν Ἑκατόμνω, γυναῖκα δὲ Ἱδριέως,
ὃς καὶ ἀδελφὸς αὐτῆς ὢν, κατὰ νόμον τῶν Καρῶν
ξυνῴκει. καὶ ὁ μὲν Ἱδριεὺς τελευτῶν τῇ πύτῃ ἐπέ-

mul agmen secum ducens, & nonnullos expeditos, qui etiam ipsi facilè oppidanos repressérunt. quibus hoc præterea in recessu infortunij accidit, vt iis per angustum pontem, quem supra aggerem duxerant, fugientibus, ponte præ multitudine incumbentium rupto, alij in aggerem prolapsi, alij à suis proculcati, alij à Macedonibus ex alto telis icti perierint. Plurima autem cædes ad portas ipsas edita est: quòd præ nimio metu præpropere ac parum tempestiuè clausæ fuissent. Veriti enim ne fugientibus impliciti Macedones vnà in vrbem irruerent, multos ex suis excluserunt, qui à Macedonibus ad ipsa mœnia cæsi sunt. parúmque aberat quin vrbs ipsa caperetur, nisi Alexander exercitum reuocasset, conseruandę adhuc vrbis cupidus: si quam Halicarnassei compositionis ansam præbuissent. Ex oppidanis circiter mille cæsi: ex Macedonibus, ferè quadraginta: atque in his Ptolemæus, corporis custos, & Clearchus sagittariorum dux, & Addæus chiliarcha, aliique non obscuri nominis Macedones. Posthæc Orontobates & Memnon Persarum duces, è re præsenti satis intelligentes se non posse multo tempore obsidionem sustinere, & muros partim iam dirutos partim labefactatos cernentes, plerosque etiam militum in excursionibus aut cæsos, aut vulneribus inutiles ad pugnam factos: re accuratius perpensa, sub secundam noctis vigiliam, turrim ligneam, quam aduersus hostium machinas construxerant, & porticus, in quibus tela eorum reposita erant, incendunt: ædibus etiam muro proximis ignem inijciunt. Ab his exæstuans flamma in turrim ferebatur, vento ipso incendium eò propellente. Oppidanorum verò alij in arcem eius insulæ, alij in Salmacidem arcem ita vocatam, sese receperunt. Quæ quum Alexander ex transfugis qui ex ea clade venerant cognouisset, ipséque magnos ignes cerneret, tametsi iam intempesta nox esset quum id fieret, nihilominus tamen immissis Macedonibus, eos qui vrbem incendebant, trucidari iubet: ijs verò qui intra domesticos parietes inuenti essent, parci. Illucescente porrò aurora, contemplatus arces quas Persæ pariter & mercenarij occuparant, eas nequaquam obsidendas esse statuit: tum quòd multum temporis ob locorũ naturam sibi periturũ esset, quódque non magni momenti essent, postquam ipse totam vrbem euertisset. Mortuis itaque noctu sepultis, machinarum præfectis vt eas in Tralles auehant iubet. Ipse vrbem solo adæquauit: eíque & reliquæ Cariæ præsidio imposito, exterorum peditum trium millium, equitum ducentorum, ac Ptolemæo ijs præfecto, in Phrygiam mouit. Satrapatum totius Cariæ Adæ tribuit. Hecatomni filia hæc erat, Hidriei soror: qui quum frater eius esset, Carum tamen lege eandem & vxorem sibi coniunxit. Hidrieus porrò moriens regni administrationem ei reliquerat.

Vsitatum enim est in Asia, iam inde à Semiramide, vt & virorum vxores regnent. Eã Pexodarus regno eiecerat, summam rerum potestatem vsurpans. Orontobates autem Carum regnum à rege missus tenebat, vtpote Pexodari gener. Ada verò vnicam in Caria eámque munitissimam vrbem, Alinda nomine, tenebat. Hæc Alexãdro Cariam cum exercitu ingresso obuiam profecta, Alinda ei tradit, eúmque sibi in filium adoptat. Alexander Alindæ ei custodienda reliquit, & filii nomen non aspernatur. Porrò deleta Halicarnasso, quum tota Caria potitus esset, totius prouinciæ imperium illi detulit. Posthæc quum ex Macedonibus qui secũ militabant, nonnulli paulo ante expeditionem vxores duxissent, etiam horum res Alexander minimè negligendas existimauit. Itaque iis ex Cariæ dimissis, hybernandi cum vxoribus potestatem fecit, Ptolemæo Seleuci filio vno ex regiis corporis custodibus, iis præfecto: ex ducibus verò copiarum, Cœno Polemocratis filio, & Meleagro Neoptolemi filio, (quòd etiam hi recens vxores duxerant) adiunctis. Imperátque vt quum ipsi reuerterentur, & eos qui vnà dimissi erant reducerent, equitatum ac peditatum, quàm maximũ possent, ex ea regione conscriberent. quo quidem facto, si quo vnquam, magnam sibi Alexander apud Macedones laudem comparauit. Cleandrum autem Polemocratis filium ad militem conscribendum in Peloponnesum, Parmenionẽ in Sardos misit, data huic sociorum equitum præfectura: vtq; Thessalos equites aliósque auxiliarios, & plaustra ducat, atque Sardibus in Phrygiam procedat, iubet. Ipse in Lyciam & Pamphyliam tendit, vt oris maritimis in potestatem redactis, classem hostium inutilem ipsis efficiat. Ac primò quidem ex itinere Hyparna oppidum munitum, quódque exterum militem mercenariũ præsidio habebat, primo accessu cepit. Exteri enim qui arcem tenebant, fide data exiere. Deinde Lyciã cum exercitu ingressus, Telmisseos pactis sibi cõciliauit. Transmisso inde Xantho flumine Pinara & Xanthum vrbem, & Patara deditione accepit, aliáque minora oppida, circiter xxx. His rebus gestis media hyeme in Myliada regionem ita vocatam mouet, quæ quidem magnæ Phrygiæ pars, sed magno rege ita iubente, Lyciæ contributaria est. Eo loci Phaselitarum legati venerunt, amicitiam petentes, aureáque corona Alexandrum coronaturi: neque pauci ex inferiori Lycia legatos, qui de fœdere ineundo tractarent, miserunt. Alexander, Phaselitis & Lyciis, vt vrbes iis qui ad hoc missi essẽt, tradãt, imperat. quæ quidem omnes traditæ fuerunt. Ipse paulò post in Phaselitas profectus, vnà cum ipsis castellum quoddam munitum, quod Pisidæ in eorum regione extruxerãt, expugnat: vnde barbari excurrentes, Phaselitas agrum colentes multis damnis afficiebant. Interea dum apud Phaselitas est Alexãder, nuntiũ affertur Alexandrũ Aëropum eius vitæ insidiari, quũ alioqui ex sociis esset, & tũ tẽporis Thessalico equitatui præesset. Erat hic Alexãder Heromenis & Arrabæi frater, qui necis Philippi

Sic vertit & Facita vt legisse videatur etiã ipse ἐσβαλόντι pro ἐς κελόν τι. Quæ tamen lectio ferri & ipsa potest.

A τρεψε τὰ πράγματα· νενομισμένον ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐπὶ
τοῦτο Σεμιράμεως, καὶ γυναῖκας ἄρχειν ἀνδρῶν.
Πηξόδαρος ὁ τὴν μὲν ἐκβάλλει τῆς ἀρχῆς, αὐτὸς
δὲ κατέσχε τὰ πράγματα. Ὀροντοβάτης ὁ τὴν Καρῶν
ἀρχὴν ἐκ βασιλέως πεμφθεὶς εἶχε, γαμβρὸς ὢν
Πηξοδάρου. Ἄδα δὲ Ἀλίνδα μόνον κατεῖχε, χωρίον τῆς
Καρίας ἐν τοῖς ὀχυρώτατον, καὶ ἐς καλόν τι Ἀλεξάν
δρῳ ἐς Καρίαν, ἀπήντα, τά τε Ἀλίνδα ἐνδιδοῦσα, καὶ
παῖδά οἱ ποιεμένη Ἀλέξανδρον. καὶ Ἀλέξανδρος τά τε
Ἀλίνδα αὐτῇ ἐπίτρεψε, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ παιδὸς οὐκ
ἀπηξίωσε. καὶ ἐπειδὴ Ἁλικαρνασσόν τε ἑξεῖλε καὶ τὴν
ἄλλης Καρίας ἐπεκράτησεν, αὐτῇ ἀρχὴν ἀπέδω
B κε. τῶν Μακεδόνων δὲ τοὺς συστρατευομένων Ἀλεξάνδρῳ,
ὅσοι νεωστὶ πρὸ τῆς στρατείας γεγαμηκότες· καὶ τού
των ἔγνω οὐκ ἀμελητέα εἶναι οἱ ὁ Ἀλέξανδρος, ἀλλ' ἐκ-
πέμπει δὲ αὐτοὺς ἐκ Καρίας, διαχειμάσοντας ἐν Μα
κεδονίᾳ, ἅμα τῇ γυναιξίν· ἐπιτάξας αὐτοῖς Πτολε-
μαῖον τὸν Σελεύκου, ἕνα τῶν σωματοφυλάκων τῶν
βασιλικῶν· ὃ τῶν στρατηγῶν, Κοῖνόν τε τὸν Πολεμοκρά
τους, καὶ Μελέαγρον τὸν Νεοπτολέμου, ὅτι καὶ αὐτοὶ
τῶν νεογάμων ἦσαν· τοὺς τάξας, ἐπειδὰν αὐτοί τε ἐπα-
νίωσι, καὶ τοὺς μετὰ σφῶν ἐκπεμφθέντας ἐπαναγά-
γωσι, καταλέξαι ἱππέας τε καὶ πεζοὺς ἐκ τῆς χώρας
ὅσους πλείστους. καὶ τῷ ἔργῳ τούτῳ, εἴπερ τινὶ ἄλλῳ,
οὐ δοκίμησε μᾶλλα Μακεδόσιν Ἀλέξανδρος. ἔπεμψε
δὲ καὶ Κλέανδρον τὸν Πολεμοκράτους ἐπὶ ξυλλογῇ στρα
τιωτῶν εἰς Πελοπόννησον. Παρμενίωνα δὲ πέμπει ἐπὶ Σάρ
δεων, ἵππους αὐτῷ τε ἑπόμενον ἱππαρχίαν, καὶ τοὺς Θετ-
C ταλοὺς ἱππέας, καὶ τοὺς ἄλλους ξυμμάχους, καὶ τὰς ἁμά-
ξας ἀγεῖν· καὶ κελεύει πορεύεσθαι ἀπὸ Σάρδεων ἐπὶ Φρυ-
γίαν. αὐτὸς δὲ ὅπῃ Λυκίας τε καὶ Παμφυλίας ἥξει, ὡς τὴν
παραλίαν κρατήσας, ἀχρεῖον καταστήσῃ τοῖς πολεμίοις
τὸ ναυτικόν. καὶ πορεύεται μὲν ἐν παρόδῳ Ὕπαρνα χωρίον
ὀχυρὸν φυλακὴν ἔχον ξένους μισθοφόρους ἑξεφόδια
ἔλαβεν· οἱ δὲ ἐκ τῆς ἄκρας ξένοι ὑποσπόνδοι ἐξῆλ-
θον. ἔπειτα εἰσβαλὼν ἐς Λυκίαν, Τελμισσεῖς μὲν ὁμο-
λογίᾳ προσηγάγετο παρόντας τὸν Ξάνθον ποταμὸν,
Πίναρα, καὶ Ξάνθον τὴν πόλιν, καὶ Πάταρα, ἐνδοξό-
τατα ἑλάβεν, καὶ ἄλλα ἐλάττω πολίσματα, ἐς τεσσαρά-
κοντα. τῶν τε κοίλων πεδίων ἐν ἀκμῇ ἤδη τοῦ χειμῶνος, ἐς
τὴν Μυλιάδα καλουμένην χώραν ἐσβάλλει, ἣ ἔστι
μὲν τῆς μεγάλης Φρυγίας, ξυνετέλει δὲ ἐς τὴν Λυκί-
E αν, τότε ἄτοπος ἐκ βασιλέως μεγάλου τεταγμένον·
καὶ ἐκ τῶν δὴ Φασηλιτῶν πρέσβεις ἦκεν ἐπὶ φιλίας
τε καὶ χρυσοῦ στεφάνῳ στεφανοῦσαι Ἀλέξανδρον, καὶ
ἅμα δὲ αὐτοῖς ἐπικηρυκευόμενοι ἐπρέσβευον Λυ-
κίων τῶν κάτω οἱ πολλοί. Ἀλέξανδρος δὲ Φασηλίτας
τε καὶ Λυκίους ξυμβαίνει τὰς πόλεις ἐπὶ τούτῳ
ἑλομένους ἐπέλθοντι, καὶ παραδόντας ξύμπαντας.
αὐτὸς δὲ ὀλίγον ὕστερον ἐς τὴν Φασηλίδα ξυμβαλών-
μενος, σπουδαίρει αὐτοῖς φρούριον ὀχυρὸν ἐπιτετει-
χισμένον τῇ χώρᾳ πρὸς Πισιδῶν· ὅθεν ὁρμώμενοι οἱ
F βάρβαροι πολλὰ ἔβλαπτον τῶν Φασηλιτῶν τοὺς τὴν
γῆν ἐργαζομένους. ἔπεισι δὲ αὐτοῖς καὶ τὴν Φασηλίδα
ὅτι ἐξαγγέλλεται Ἀλέξανδρον αἰτῶν τὸν Ἀεροπου
ἐπιβουλεύειν, τά τε ἄλλα τῶν ἐπιφόρων ὄντα, καὶ ἐν τῷ
τότε Θεσσαλῶν τῆς ἵππου ἄρχοντα. ὃς μὲν δὴ ὁ Ἀλέ
ξανδρος ἦν, ἀδελφὸς Ἡρομένους τε καὶ Ἀρραβαίου
τῶν ξυνεπιβουλευσάντων τῆς σφαγῆς τῆς Φιλίππου. καὶ

τότε

τότε αὐτὴν σχόντα αὐτὸν Ἀλέξανδρος ἀφῆκεν, ὅτι ἐν A
τοῖς τε ἀφίκετο τῶν φίλων παρ' αὐτὸν, ἐπειδὴ
Φίλιππος ἐτελεύτησε, καὶ τὸν θώρακα σωενδὺς, συνη-
κολούθησεν αὐτῷ εἰς τὰ βασίλεια· ὕστερον δὲ καὶ ἐν τι-
μῇ ἀμφ' αὐτὸν εἶχε, στρατηγόν τε ὅπι Θρᾴκης στείλας·
καὶ ἐπειδὴ Κάλας ὁ τῶν Θετταλῶν ἵππαρχος ὅπι
σατραπείαν ἐξεπέμφθη, αὐτὸν ἀπέδειξεν ἄρχειν τῆς
Θεσσαλικῆς ἵππου. τὰ δὴ τῆς ὑποβουλῆς ἐξηγγέλθη
ὧδε. Δαρεῖος, ἐπειδὴ Ἀμυύτας αὐτομολήσας πρὸς
αὐτὸν, λόγους τέ τινας καὶ γράμματα ἔφερε τὰ Ἀλε-
ξάνδρου τούτου ἐκόμισε, καὶ ταπέμπει ὅπι Ἅλασσαν B
Ἀσιάνην ἄνδρα Πέρσην, τῶν ἀμφ' αὐτὸν πιστῶν· πρό-
φασιν μὲν, ὡς δὴ Ἀτιζύιν τὸν Φρυγίας σατράπην,
ἢ ἀληθείᾳ τῷ Ἀλεξάνδρῳ τούτῳ σωεσόμενον, ἐ πί-
στεις δώσοντα, ἢν ἀποκτείνῃ βασιλέα Ἀλέξανδρον, αὐ-
τὸν βασιλέα καταστήσειν τῆς Μακεδονίας, καὶ χρυσίου
τάλαντα πρὸς τῇ βασιλείᾳ ὑπισχνεῖσθαι. ὁ δὴ Ἀσι-
άνης ἄλλοις πρὸς Παρμενίωνος, ταῦτ' εἶπεν ἀνακεκλι-
μένος ὢν ἐνέκα ἀπεστάλη. ἐ τότε μὲν αὐτίκα ἐν φυλα-
κῇ πέμπει Παρμενίων παρ' Ἀλέξανδρον, καὶ πυθόμενος
παῦτα παρ' αὐτοῦ Ἀλέξανδρος. συναγαγὼν δὴ τοὺς C
φίλους, βουλὴν προὔτίθη ὅ, τι χρὴ ποεῖν Ἀλέξανδρα
γνώναι ἐ ἐδόκει τοῖς ἑταίροις μήτε πάλαι δι βεβ-
λεῦσθαι, τὸ κράτιστον τῷ ἵππικοῦ ἀνδρὶ ἀ πιστῷ ὑπο-
τρέψας, νεῦν τι χρῆσθαι αὐτὸν κατὰ τάχος ἐκποδὼν
ποιεῖσθαι, πρὶν καὶ ὑπιπτδειότερον γενόμενον τοῖς Θετ-
ταλοῖς, ξυνὺ αὐτοῖς τι νεωτερεῖσαι. καί τι ἐ θεῖον ἐφόβει
αὐτούς. ἐπὶ γὰρ πολιορκοῦντος αὐτὰ Ἀλεξάνδρου Ἁλι-
καρνασσὸν, ἀναπαυόμενον μὲν ἐν μεσημβρίᾳ, χελιδό-
να ἦ πέτεσθαι κεφαλῆς τρύζουσαν μεγάλως, καὶ
τῆς δύνης ἄλλη ἐ ἄλλη καθίζειν, θορυβωδέστερον ἢ κῆ D
τὸ εἰωθὸς ἀδουσαν. τὸν δ', ὑπὸ καμάτου ἐγερθῆναι
μὲν ἀδυνάτως ἔχειν ἐκ τοῦ ὕπνου, ἐνοχλούμενον δὲ
πρὸς τῆς φωνῆς, τῇ χειρὶ ὑ ῥᾳδίως ἀποσοβῆσαι τὴν
χελιδόνα. τὴν δ' οὖν τοῦτο ἄρα δεῖσαι ἀποφυγεῖν τὴν
χεῖρα, ὥστε ὑπὸ τῆς κεφαλῆς τῆς δ' Ἀλεξάνδρου κα
θημένην, μὴ πρόσθεν αὐτὴν πρὶν παντελῶς ἐξεγερ-
θῆναι Ἀλέξανδρον. καὶ Ἀλέξανδρος ὑ φαῦλον ποιησά-
μενος τὸ τῆς χελιδόνος, ἀνεκοίνωσεν Ἀριστάνδρῳ τῷ
Τελμισσεῖ μάντει· Ἀρίστανδρον δ', ὑπιβουλὴν μὲν ἔκ
του τῶν φίλων σημαίνεσθαι οὕτω εἰπεῖν· σημαίνεσθαι δ', E
καὶ ὅτι καταφανὴς ἔσται. τὴν μὲν χελιδόνα, συντροφόν
τε ἐξ) ὄρνιθα ἐ δύνασθαι ἀνθρώποις, καὶ λάλον μᾶλλον
ἢ ἄλλο ὄρνιθα. ταῦτά τε οὖν καὶ τὰ ἀπὸ Πέρσου ξυν-
θέντα, πέμπει ἐς Παρμενίωνα Ἀμφοτερὸν, τὸν Ἀλεξάν
δρου μὲν παῖδα, ἀδελφὸν δὲ Κρατερροῦ· καὶ ξυμπέμπει
αὐτῷ τῶν Περγαίων τινὰς τὴν ὁδὸν ἡγησομένους. καὶ ὁ
Ἀμφοτερὸς σὺν ὀλίγοις ἱππεῦσι ὑπερβάλλον, ὡς μὴ γνώσε-
σθαι ἐξ) κατὰ τὴν ὁδὸν, λανθάνει ἀφικόμενος πρὸς τὰ
Παρμενίωνα· καὶ γράμματα μὲν οὐ κομίζει παρ' Ἀ-
λεξάνδρου (οὐ γὰρ ἔδοξε γράφειν τῶν τοιούτου
ἕνεκα τὸν ἐμφανῆ) τὰ δὲ ἀπὸ γλώσσης οἱ ἐντεῦθεν μῦθα
ἐξήγγελε· καὶ ὅτι ξυλλαμβάνεται ὁ Ἀλέξανδρος οὗ-
τος, ἐ ἐν φυλακῇ ἐστι. Ἀλέξανδρος δ' ἀφεὰς ἐκ Φαση-
λίδος μέρος μὲν τι τῆς στρατιᾶς διὰ τῶν ὀρῶν πέμπει ἐπὶ
Πέργης, ἣ ὡδοποιήσειν αὐτῷ οἱ Θρᾷκες, χαλεπὴν
ἄλλως καὶ οὐ μακρὰν ὁδὸν τὴν πάροδον· αὐτὸς δὲ πα-
ρὰ τὴν Θάλασσαν διὰ τῆς αἰγιαλοῦ ἦγε τοὺς ἀμφ'
αὐτόν. ἔστι δὲ καὶ τῇ ἡ ὁδὸς οὐκ ἄλλως, ὅτι μὴ τῷ αὐ-

cõscij fuerãt. Et tum quidẽ in culpa quũ es- A
set, Alexãder eum dimiserat, & inter præci-
puos amicos post Philippi obitũ ad se venis
set, & thorace indutus eum in regiã comita
tus esset. Postea verò multis honoribus affe
ctum sibi adiunxerat, ducémque copiarũ in
Thraciã miserat, & Cala Thessalici equitat⁹
præfecto ad satrapatum misso, hunc Thessa
lis ducem dederat. Insidiarum verò ratio i-
ta instituta fuisse narratur. Darius, acceptis
per Amyntam transfugam ab hoc Alexan-
dro mandatis & literis, Asisinem hominem
Persam, cui plurimum fidebat, ad maritimã B
oram mittit, prætextu quidem legationis
ad Atyziem Phrygiæ satrapam: re vera au-
tem, vt Alexandrum hunc adiret, fidémque
faceret, si regem Alexandrum interficeret,
Macedoniæ regnum, & mille insuper auri
talenta se illi daturum. Sed Asisines à Par-
menione comprehensus, causam suæ lega-
tionis examinatus explicauit. Parmenio il-
lum cum custodia ad Alexandrum mittit,
qui eãdem ex illo cognoscit. Conuocatis
autem amicis, quid de Alexandro Aëropo C
statuẽdum sit, consultat. Amicis visum est,
parum consultè initio factum fuisse, quòd
præstantissimum equitatum homini non
fido commisisset: nunc verò celeriter illum
de medio tollendum, priusquam conciliatis Thessalorum animis res nouas vnà cum
iis moliretur. Prodigium etiam recens ti-
morem ipsis adiecit. Alexandro enim ad-
huc Halicarnassum obsidente, & sub meri-
diem quiescente, ferunt hirundinem dor-
mientis caput circumuolitasse, magnos gar D
ritus edentem, & modò in hoc modò in il-
lud lectuli latus insedisse, turbulẽtius quàm
illius auis consuetudo fert, canentẽ. Ipsum
præ defatigatione à somno excitari non po
tuisse: sed quum vlterius strepitu suo mole-
sta esset, leuiter manu hirundinem repulis-
se: illam tantum abfuisse vt repulsa auola-
rit, vt ipsius capiti insidens non prius can-
tare desliterit, quàm Alexander penitus ex-
perrectus fuerit. Is prodigium illud non
leuis momenti esse ratus, Aristandrum Tel-
missensem vatem consulit: qui, insidias A- E
lexandro ab amico quodam strui, portendi
respondit. fore tamen vt insidiæ proderen-
tur. Hirundinem enim, coalumnam atque
amicam hominibus esse, ac præ cæteris aui-
bus garrulam. Vatis itaque responsum cum
Persæ dictis conferens, Amphoterum Ale-
xandri quidem filium, Crateri autem fratrẽ,
ad Parmenionem mittit, Pergensibus ali-
quot, qui itineris duces essent, adiunctis.
Amphoterus, patrio atque assueto illi regi-
oni habitu assumpto, ne in itinere agnosce- F
retur, clam ad Parmenionem peruenit: ac
nihil quidem ab Alexandro literarum ad-
fert, (nihil enim hac de re literis cõmitten-
dũ iudicarat) sed verbis mãdata exponit. at-
que ita Alexãder hic capitur, & custodiæ tra
ditur. Alexãder ex Phaselide mouẽs, aliquã
exercitus partem per montana Pergas mit-
tit, qua Thraces iter monstrarunt, arduum
quidem, sed cõpendiosum. ipse secus mare
per littus suos ducit. Via autem hæc aliter

confici non potest, nisi ventis à septentrione flantibus: austro autē inualescente, ægrè per iittus iter fit. Tum verò ex vehemētibus austris boreales venti exorti, non absque diuino quodā numine (vt ipse Alexāder, & qui cum eo erant, interpretabantur) facilem ac celerem transitum præbuerunt. Ex Pergis progressus, obuios habuit legatos Aspendiorum principes, oppida quidem dedentes, at ne præsidia imponeret deprecantes. Ac de præsidio quidē postulata impetrarunt: quinquaginta talenta in exercitus stipendia iis imperat, & equos quos tributi nomine Dario nutriebant. Equos itaque vltra argenti summam daturos se polliciti, discedūt. Alexander inde in Siden mouit: sunt autem Siditæ Cumæi, ex Cumis AEoliis oriundi, qui quidem de origine sua huiusmodi quippiam narrant. nimirū se primos qui è Cumis profecti eò appulerunt, atque in eam regionem habitandam descenderunt, repentè Græcanicæ linguæ oblitos fuisse, statimque barbaros sonos emisisse: nec quidem illos cum barbaris vicinis communes, sed ipsis proprios ac peculiares, quique antea in vsu non fuissent: atque ex eo tempore Siditas à vicinis barbaris distinctos esse. Alexander, relicto apud Siden præsidio, Syllium profectus est, oppidum munitum, atque externi mercenariique militis præsidio firmatum, ita vt repentino insultu capi non posset. Adhæc in itinere nuntiatum est, Aspendios nihil eorū quæ pacta essent præstare, neque equos tradere iis qui ad eos recipiendos missi erant, neque pecuniam numerare velle, sed rebus suis ex agro in vrbem vectis, portas iis qui ab Alexandro venerant præclusisse, & muros sicubi affecti videbantur, instaurasse. Quibus rebus cognitis, Aspendum versus castra mouit. Sita est ea vrbs magna ex parte in aspera præruptáque rupe, quam Eurymedon fluuius alluit. Erant autem iis circum rupem declinioribus ac planioribus in locis ædificia non pauca, modico muro circumiecto. Simulac verò Alexandrum mœnibus appropinquantem viderunt, muro ædificiisque, quæ humilioribus in locis inhabitabāt, desertis, quòd ea tueri se posse diffiderent, in arcem confugiunt. Alexander, vt primùm eò cum exercitu peruenit, vacuum murum transgressus, in ædificiis quæ Aspendij deseruerant, castra locat. Qui quum Alexandrum præter expectationem imminentem, ac sese vndique ab exercitu circumsessos viderunt, missis legatis orarunt vt prioribus conditionibus pactio fieret. Alexander, loci munitione animaduersa, quódque ipse ad longam obsidionem imparatus esset, nihilominus tamen non iisdem conditionibus cum eis conuenit: sed vt principes vrbis obsides dent, & equos quos antea promiserant tradant, & talentorū summam duplicent, imperat: vtque satrapæ, quē Alexander statuisset, pareant, & tributa consueta Macedonibus pendant: ac de agro, cuius possessionem finitimis vi eripuisse accusabantur, iudicio contendant. Omnibus iis conditionibus acceptis Pergen profectus, inde in Phrygiā castra mouit. Erat porrò illi iter faciendū per Telmissum vrbē. Homines

A ἄρκτου ἀνέμων πνεόντων· εἰ ἢ νότοι κατέχοιεν, ἀσύμφορος ἐγίγνετο ἡ διὰ τοῦ αἰγιαλοῦ ὁδοιπορεῖν. ὅτε δὴ ἐκ νότων σκληρῶν, βορέαι ἐπιπνεύσαντες, οὐκ ἄνευ τοῦ θείου (ὡς αὐτός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν ἐξηγοῦντο) εὐμαρῆ καὶ ταχεῖαν τὴν πάροδον παρέσχον. ἐκ Πέργης ἦ ὡς πεζῇ εἰσι, συντυχάνουσιν αὐτῷ καὶ τὴν ὁδὸν πρέσβεις Ἀσπενδίων αὐτοκράτορες, τήν τε πόλιν ἐνδιδόντες, Φερυρὰν ἢ μὴ εἰσιέναι δεόμενοι. καὶ πεῖραι μὲν τῶν Φερυρᾶς πρόξαντες ἀπῆλθον ὅσα ἠξίουν· πεντήκοντα δὲ τάλαντα πελεύει τῇ στρατιᾷ δοῦναι αὐτοῖς εἰς μισθόν, καὶ τοῖς ἵπποις οἷς δασμὸν βασιλεῖ ἔτρεφον. οἱ δὲ, ὥσπερ τε τῷ Δαρείου, καὶ τοῖς ἵπποις ὠνόμαζον ξυνηθέμενοι, ἀπῆλθον. Ἀλέξανδρος δὲ ὕστερον Σίδης ἦλθεν· εἰσὶ δὲ οἱ Σιδῆται Κυμαῖοι, ἐκ Κύμης τῆς Αἰολίδος· καὶ αὐτοὶ λέγουσιν ὧδε σφῶν τόνδε τὸν λόγον· ὅτι ὡς κατῆραν τε ἐς τὴν γῆν ἐκείνην οἱ πρῶτοι ἐκ Κύμης στελλόντες, καὶ ὅτε οἰκισμὸν ἐξέβησαν, αὐτίκα τὴν μὲν Ἑλλάδα γλῶσσαν ἐξελάθοντο, οὐδὲ τὴν πρόσχωρον βαρβάρων ἀλλὰ ἰδίαν σφῶν, οὔπω πρόσθεν οὖσαν τὴν φωνήν. ἐκ τότε οὐκ ταῖς ἄλλοις πρόσχωροι Σιδῆται ἐβαρβάριζον. καταλιπὼν ἢ Φερυρὰν ἐν τῇ Σίδῃ, πρόσει ἐπὶ Σύλλιον, χωρίον ὀχυρόν, καὶ Φερυραῖ ἔχον ξένων μισθοφόρων, καὶ αὐτῶν τῶν ἐπιχωρίων βαρβάρων. ἀλλ' ἅτε τὸ Σύλλιον ἐξ ἐφόδου αὐτοχειρίᾳ οὐ δυνηθὲν ληφθῆναι. ἔπειτα ἠγγέλθη αὐτῷ καὶ τὴν ὁδὸν τοῖς Ἀσπενδίοις, ὅτι οὐδὲν τῶν συγκειμένων προῖκα ἐθέλοιεν· ἅτε τοῖς ἵπποις οὐδὲ δοῦναι τοῖς πεμφθεῖσιν, οὔτε ἀπαριθμῆσαι τὰ χρήματα, καὶ τὰ ἐκ τῆς χώρας ὅτι ἀναστάσιμοι ἐς τὴν πόλιν, πύλας τε πύλας ἀποκεκλεῖσθαι τοῖς παρ' Ἀλεξάνδρου, καὶ τὰ τείχη ὅπη πεπονηκότα εἴη, ἐπισκευάζουσι. τοῦ τε πυθόμενος, ὅτι Ἀσπένδου ἀνεζεύγνυεν. ὡκίσθη ἢ τῆς Ἀσπένδου τὰ μὲν πολλὰ ὑπὲρ ἄκρας ὀχυρᾶς καὶ ἀποτόμου· καὶ παρ' αὐτὴν τὴν ἄκραν ὁ Εὐρυμέδων ποταμὸς ῥεῖ. ἦσαν ἢ αὐτοῖς ἐν τῇ ἄκρᾳ ἐν τῷ χαμαλῷ οὐκ ὀλίγαι οἰκήσεις, καὶ τεῖχος περιεβέβλητο αὐτοῖς οὐ μέγα. τὸ μὲν δὴ τεῖχος, λύθεις ὡς πρὸς ἄγοντα Ἀλέξανδρον ἐγνωσαν, ἐκλείπουσιν ὅσοι ἐπωίκουν, καὶ τὰς οἰκίας ὅσας ἐν τῷ χαμαλῷ ὠκισμένας οὐκ ἐδόκουν διαφυλάξαι αὖ δυνασθαι· αὐτοὶ ἢ ἐς τὴν ἄκραν ξυμφεύγουσιν. Ἀλέξανδρος ἢ, ὡς ἀφίκετο ξυὺ τῇ δυνάμει, ἐσῶ τε ἐρήμου τείχους παρελθών, καταστρατοπέδευσεν ἐν ταῖς οἰκίαις ταῖς καταλελειμμέναις πρὸς τὴν Ἀσπενδίων. οἱ δὲ Ἀσπένδιοι, ὡς εἶδον αὐτόν τε Ἀλέξανδρον παρ' ἐλπίδα ἥκοντα, καὶ τὸ στρατόπεδον ἐν κύκλῳ σφῶν πάντη, πέμψαντες πρέσβεις ἐδέοντο ἐφ' οἷσπερ πρόσθεν, ξυμβῆναι. καὶ Ἀλέξανδρος τό, τε χωρίον ὀχυρὸν ἰδὼν, καὶ αὐτὸς οὐκ ὀλιγόρκιον πολιορκίαν παρασκευασάμενος, ὅτι τοῖς αὐτοῖς μὲν οὐδὲ ὡς ξυνέθη πρὸς αὐτούς· ὁμήρους ἢ δοῦναι σφῶν τοὺς δυνατωτάτους ἐπέλευσε καὶ τοῖς ἵπποις, οἷς πρόσθεν ὡμολόγησαν· καὶ ἑκατὸν τάλαντα, ἀντὶ τῶν πεντήκοντα· καὶ πείθεσθαι τῷ σατράπῃ τῷ ὑπ' Ἀλεξάνδρου καταστάντι· καὶ φόρους ἀποφέρειν ὅσους ἔτη Μακεδόσι, καὶ ὑπὲρ τῆς χώρας διακριθῆναι λυθὲν τὸν πρόσχωρον ὅσον, εἴα κατέχειν ἐν αἰτίᾳ ἦσαν. ὡς ἢ πάντα οἱ ἐπεχώρησαν, ἀνέζευξεν ἐς Πέργην, κἀκεῖθεν ἐς Φρυγίαν ὥρμητο. ἦν ἢ αὖ ἡ πορεία διὰ Τελμισσοῦ πόλιν. οἱ ἢ ἄνθρωποι

οὗτοι, τὸ μὲν ἦθος Πισίδαι εἰσὶ, βάρβαροι. χωρίον δ' A hi sunt barbari, à Pisidis oriundi: locum
οἰκοῦσιν ὑπερύψηλον, & πάντη ἀπότομον· καὶ ἡ ὁδὸς autem inhabitant vehementer excelsum,
αὐτὴ τὴν πόλιν, χαλεπή. καθήκει γὰρ ἐκ τῆς πόλεως omníque ex parte præruptum: viáque ipsa
ὄρος ἔστε ὅπῃ τὴν ὁδόν. καὶ τοῦτο μὲν αὐτὰ ἐν τῇ ὁ- quæ ad vrbẽ ducit, ardua est ac difficilis. Si-
δῷ ἀποπαύεται· αὐτίπορον δ' αὖτῳ ὄρος ἄλλο ἐστὶν, quidem mons ab vrbe in viam protenditur,
οὐ μεῖον ἀπότομον· καὶ τοῦτα πὰ ὄρη ὥσπερ πύλας cuius radices in ipsam viam desinunt. Huic
ποιεῖ ὅπῃ τῇ ὁδῷ, καὶ ἔστιν ὀλίγῃ φυλακῇ κατέχον- alter ex aduerso mons obiectus est, eque ab-
τας τὰ ὄρη τοῦτα, ἀπορον ποιεῖν τὴν πάροδον. καὶ ruptus: ita vt portas in via facere videantur,
τότε οἱ Τελμισσεῖς πανδημεὶ ἐπεβεβοηθήκοτες, ἀμφό- faciléque aditus omnis ab exiguo præsidio
τερα τὰ ὄρη κατεῖχον. τοῦτα δὴ ἰδὼν Ἀλέξανδρος, montibus illis impositio impediri possit. V-
στρατοπεδεύεσθαι αὐτὸ, ὅπως εἶχον, ἐκέλευε τοὺς Μα- trunque montem Telmissei omni manu ac-
κεδόνας, γνοὺς ὅτι οὐ μενοῦσι πανδημεὶ οἱ Τελμισ- currentes insederant. Id conspicatus Alexã-
σεῖς, αὐλιζομένους σφᾶς ἰδόντες, ἀλλ' ἀποχωρήσουσιν B der, Macedones, ibi, vt possent, locare castra
εἰς τὴν πόλιν πολησίον οὖσαν οἱ πολλοὶ αὐτῶν, ὅσον iubet: ita secum reputans, Telmissenses non
φυλακὴν καταλιπόντες ὅπῃ τοῖς ὄρεσι. καὶ ξυνέβη, ita cũ omni manu eo loci moram facturos,
ὅπως εἴκαζεν. οἱ μὲν γὰρ πολλοὶ αὐτῶν ἀπῆλ- quum Macedonas castra fixisse cernerẽt, sed
θον, αἱ φυλακαὶ δ' ἐγκατέμειναν. καὶ ὅπῃ τούτοις maximam eorum partem in vrbem, quę pro-
ἔδοξε καταλαβὼν τοὺς τε τοξότας, καὶ τοὺς τῶν ἀκον- xima erat, sese recepturam, præsidio aliquo
τιστῶν τάξεις, καὶ τῶν ὁπλιτῶν ὅσοι κουφότεροι, ἐπή- in montibus relicto. Et quidem perinde ac
γαγεν. οἱ δ' οὐκ ἔμειναν βαλλόμενοι, ἀλλὰ ἔλιπον cogitarat euenit. plerique enim eorum re-
τὸ χωρίον. Ἀλέξανδρος δ' ὑπερβαλὼν τὰ στενὰ, ὡς C cesserunt, præsidium solum remansit. Ale-
τῇ πόλει κατεστρατοπέδευσε. καὶ ἐν τοῦτῳ ἀφικνοῦν- xander, sumtis sagittariis & iaculatorum or-
ται παρ' αὐτὸν Σελγέων πρέσβεις. οἱ δέ εἰσι καὶ αὐ- dinibus, & ex armigeris, iis qui expeditiores
τοὶ Πισίδαι βάρβαροι, καὶ πόλιν μεγάλην οἰκοῦσι, erant, præsidium inuadit. Telmissei, quum
καὶ αὐτοὶ μάχιμοί εἰσιν· ὅτι δὲ πολέμιοι τοῖς Τελμι- telorum iactus sustinere non possent, locum
σσεῦσιν ἐκ παλαιοῦ ἐτύγχανον, ὑφ' Φιλίας πρὸς Ἀ- deserunt. Alexander, superatis angustiis ad
λέξανδρον πρεσβεύσαντες ἦσαν. καὶ πρὸς τούτοις urbem castra mouet. Eo loci legati à Sel-
ἀπῆλθεν Ἀλέξανδρος, καὶ ἐκ τούτου πιστῆς ἐς ἅ- geis ad eum veniunt. Sunt autem & hi Pisi-
πάντα ἐχρήσατο· τὴν Τελμισσὸν δ' ἀπέγνω ἑλεῖν αὖ ἐν dæ barbari, magnámque vrbem incolunt,
ὀλίγῳ χρόνῳ, ἀλλ' ὅτι Σαλαγασσοῦ ἐστέλλετο. ἡ δὲ & bellicosi etiam ipsi. Hi, quòd veteres Tel-
αὕτη οὐ μικρὰ πόλις· Πισίδαι καὶ τοῦτο ᾤκουν· ἦ D missęorum hostes essent, legatos ad Alexan
ἐδόκουν πάντων Πισιδῶν μαχίμων ὄντων αὐτοὶ drum, amicitiam petentes, miserant. Fœde-
εἶναι οἱ μαχιμώτατοι. καὶ τότε τὸν λόφον τὸν πρὸ re itaque cum iis pacto, deinceps illis ad o-
τῆς πόλεως, ὅπερ καὶ οὗτος οὐ μεῖον τῶν τείχους ὀχυρὸς mnia fidis Alexander est vsus. Dehinc, quum
ἐς τὸ ἀπομάχεσθαι ἦν, κατειληφότες προσέμενον. Telmissi expugnatio nõ exiguum tẽpus re-
Ἀλέξανδρος δ' ἦν τὸν μὲν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων quirere videretur Salagassum petit. Erat por-
τάττει ὧδε· ὅπῃ μὲν τὸ δεξιοῦ κέρως, ἵνα καὶ αὐ- rò etiam hæc non parua vrbs, à Pisidis habi-
τὸς ἐπετέτακτο, τοῖς ὑπασπισταῖς εἶχεν· ἐχομένους δὲ tata: quúmque omnes Pisidæ bellicosi exi-
τούτων, τοῖς πεζεταίροις ἔστε ὅπῃ τὸ ἀριστερὸν κέρας stimati fuerint, tum hi cæteris bellica lau-
ἔτεινε· ὡς ἑκάστοις τῶν στρατηγῶν ἡγεμονία τῆς τάξεως de superiores semper sunt habiti: ac tum tem
ἐν τῇ τότε ἡμέρᾳ ἦν. ὅπῃ δ' ἀριστερὸν ἐπέτεινεν ἡ- E poris collem, qui vrbi imminebat, quòd
γεμόνα Ἀμύντην τὸν Ἀρραβαίου. προεστάθησαν δὲ non minus quàm muros vrbis munitum il-
αὐτῷ, τοῦ μὲν δεξιοῦ κέρως, οἵ τε τοξόται καὶ οἱ Ἀ- lum ad propulsandum hostem iudicarent,
γριᾶνες· τοῦ δὲ ἀριστερὸν, οἵ τε ἀκοντισταὶ οἱ Θρᾷκες, occupant. Alexander Macedonum phalan-
ὧν ἡγεῖτο Σιτάλκης. οἱ γὰρ ἵπποις αὐτῷ οὐκ ὠφέλι- gem ita instruit. A dextro cornu, cui ipse
μοι ἐν τῇ διαχωρίᾳ ἦσαν· τοῖς Πισίδαις δ' καὶ Τελ- præerat, scutatos locat: proximos his, auxi-
μισσεῖς προσβεβοηθήκοτες ξυνετάξαντο. ἤδη δ' οἱ liarios pedites ad sinistrum cornu explicat,
ἀμφ' Ἀλέξανδρον προσβεβληκότες τῷ ὄρει, ὅπερ prout singulis ducibus eo die ordines ducen
κατεῖχον οἱ Πισίδαι, κατ' αὐτὸ τὸ ἀποτομώτατον di contigerant. A sinistro quidem cornu du-
τῆς ἀνόδου ἦσαν. καὶ ἐν τούτῳ ὁπλῖται αὐτῶν ctorem statuit Amyntam Arrabæi filium.
οἱ βάρβαροι λόχοις κατὰ κέρας ἑκάτερον, ἢ σφίσι F Huic à dextro quidem latere sagittarios &
μάλιστα εὐπροσβατώτατον ἦν, τοῖς πολεμίοις δ' χαλεπω- Agrianos prætendit, à sinistro, iaculatores
τάτη ἡ προσβασις· & τοὺς μὲν τοξότας, οἷα δὴ ἔτι ἀ- Thracas, quos ducebat Sitalces. equites e-
κροβόλους ὡπλισμένους & προθύμους πελάσαντας, ἐτρέ- nim in illa locorum difficultate nulli vsui es-
ψαντο· οἱ δ' Ἀγριᾶνες ἔμειναν. ἐγγὺς δὴ ἤδη καὶ ἡ φά- se poterant. Porrò Pisidis Telmissei etiã au-
λαγξ τῶν Μακεδόνων προσῆγε, & πρὸ αὐτῆς Ἀλέξαν- xilio venerant, vnáque in acie stabant. Iám-
δρος ἐφαίνετο. ὡς δ' ἐν χερσὶν ἡ μάχη ἐγένετο, γυμνοί τε que Alexandri acies montem subeuntes quẽ
οἱ βάρβαροι ὄντες ὁπλίταις προσέφερόντο, καὶ πάντη καθ' Pisidæ tenebant, ad maximè prærupta ascen-
sus loca peruenerant, quum barbari in vtrun
que cornu ex insidiis proruunt, qua parte i-
psis expeditior via, hostibus verò difficilli-
mus accessus esset: & sagittarios quidem, vt-
pote leuiter armatos, quique primi pedem
contulerant, in fugam vertunt: Agriani
verò subsistunt. Nam & propinqua erat
Macedonum phalanx, & Alexander i-
psam ducens conspiciebatur. Postquam
autem cominus manu res geri cœpit, barbari nudi cum armatis confligentes, omníque ex parte

In vet. cod. Τα-λαασσοῦ, non Σα-λαγασσοῦ.

vulnerati cadunt,ac terga vertunt. Cæsi sunt ex iis circiter quingenti. Multi enim, quòd leues expeditique essent, & locorum scientes, facilè euaserunt:Macedones,ob grauitatem armorum,nullámque viarum notitiam, minus audacter fugientes insequuti sunt. Alexander fugientium tergis acriter instans, vrbem illorum magna vi capit, Cleandro,vno ex copiarum ducibus,desiderato, aliisq; militibus circiter viginti. Inde in alios Pisidas mouit, & nonnulla eorum castella vi cepit, nonnulla pactionibus ad deditionem adduxit.Posthæc in Phrygiam venit, ad paludem cui Ascania nomẽ est:in qua sal suapte sponte concrescit,quo incolæ vtuntur,neque mari eam ad rem indigent. Quintis castris Celænas peruenit. Erat in ea vrbe arx omni ex parte prærupta ac præceps, quam Phrygiæ satrapa præsidio Carum mille, Græcorum mercenariorum centum,tenebat.Hi legatos ad Alexandrum mittunt, nisi subsidium illis intra statum diem (quem nominabant) adferretur, deditionẽ pollicentes. Quam quidem cõditionem Alexander rebus suis conuenientiorem quàm obsidionem esse statuit, quòd difficillima omni ex parte arcis oppugnatio videretur. In ea vrbe mille quingentos milites præsidio relinquit,& dies decẽ ibi commoratus, Antigonum Philippi filium Phrygiæ satrapam declarat, & Balacrũm Amyntæ filium eius loco auxiliaribus copiis præficit. Ipse Gordium profectus est, literis ad Parmenionẽ missis, vti illuc sibi cum exercitu obuiam veniat. Parmenio imperata facit, & Macedones qui vxores nouiter nuptas visum ierant,Gordium veniunt,& cum iis exercitus recens conscriptus: quem Ptolemæus Seleuci,& Cœnus Polemocratis,atque Meleagrus Neoptolemi filius ducebant. Erat is exercitus,peditum quidem Macedonum mille, equitum trecẽtorum, Thessalorum equitum ducentorum,Eliorum, cẽtum quinquaginta, quibus præerat Alcias Elius. Est porrò Gordium in Phrygia Hellesponto proxima, ad Sangarium amnem sita, cuius fluminis fontes in Phrygia oriuntur. Ipse, per Thracas Bithynos fluens,in Euxinũ pontum fertur. Eò loci Athenienſium etiam legati ad Alexandrum veniunt, oratum vti ciues suos, qui vnà cum Persis militantes, ad Granicum amnem capti fuerant, ac tum in Macedonia cum aliis bis mille vincti tenebãtur,dimittat. Hi, postulatione sua nequaquam impetrata,ad domos suas redeũt. Neque enim consultum Alexandro videbatur, vigente adhuc Persico bello,Græcorum metum trepidationémque imminuere, qui aduersus Græciam pro barbaris militare veriti non fuissent. Hoc tantùm responsi dedit, vt bello Persico ex animi sui sententia confecto, legatos pro ciuibus suis deprecatum mittant.

Vt legatur ἀφελιμώτερα. Posset autem verbum ἀπολιορκεῖν iungi etiam cũ ἄκραν, sublata quæ post ipsum est interpunctione.

πτεωσκόμβυοι ἐπίπλον, ἐνταῦθα δὴ ἐγκλίνουσι· καὶ ἀπέθανον μὲν αὐτῶν ἐς πεντακοσίους. κοῦφοι γὰρ ὄντες καὶ ἔμπειροι τῆς χωρίων, οὐ χαλεπῶς ἀπεχώρουν. οἱ Μακεδόνες, διὰ βαρύτητα τῆς ὅπλων, καὶ ἀπειρίαν τῆς ὁδῶν, οὐ θαρραλέοι ἐς τὸ διώκειν ἦσαν. Ἀλέξανδρος δ' ἐχόμβυος τῆς φευγόντων, τὴν πόλιν αὐτῆς αἱρεῖ κράτος. τῆς γὰρ ξυὺ αὐτῷ, Κλέανδρός τε ὁ στρατηγὸς ἀποθνήσκει, καὶ τῆς ἄλλων ἀμφὶ τοὺς εἴκοσιν. Ἀλέξανδρος δὲ ἔπι τοὺς ἄλλους Πισίδας ἦγε, καὶ τὰ μὲν ἕνα τῆς Φευγείων βίᾳ ἑξεῖλε, τὰ δ' ὁμολογίᾳ προσηγάγετο. ἐντεῦθεν δ' ἦλθεν ἔπι Φρυγίας, ἔνθα τὴν λίμνην ἡ ὄνομα Ἀσκανία, ἐν ᾗ ἅλες πήγνυνται αὐτόματοι· καὶ τούτοις χρέονται οἱ ἔμπροσθεν, οὐδὲ θαλάσσης τι ἔπι τούτῳ δέονται. καὶ ἀφικνεῖται ἐς Κελαινὰς πεμπταῖος. ἐν δὲ τῇς Κελαιναῖς ἄκρα ἰσόπαντη ἀπότομος· καὶ ταύτην φυλακὴν κατεῖχον ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ τῆς Φρυγίας, Κᾶρες μὲν χίλιοι, Ἕλληνες δὲ μισθοφόροι ἑκατόν· καὶ οὗτοι πρεσβεύονται παρ' Ἀλέξανδρον, ἐπαγγελλόμενοι, εἰ μὴ ἀφίκοιτο σφίσι βοήθεια ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ξυνέκειτο (φράσαντες τὴν ἡμέραν) ὅτι παραδώσουσι τὸ χωρίον. καὶ ἔδοξε ταῦτα Ἀλεξάνδρῳ ὠφελιμώτατα, ἢ πολιορκεῖν, ἄπορον πάντη προσφέρεσθαι τὴν ἄκραν. πρὸς μὲν δὴ τῇς Κελαιναῖς φυλακὴν καταλείπει στρατιώτας ἐς χιλίους, καὶ πεντακοσίους. μείνας δ' αὐτοῦ ἡμέρας δέκα, ἢ σατράπην ἀποδείξας Φρυγίας Ἀντίγονον τὸν Φιλίππου, ὅπως ἂν τοῖς συμμάχοις αὐτ' ἐκείνου στρατηγὸν Βάλακρον τὸν Ἀμύντου ἔπιπέμψας, αὐτὸς ὅπως Γορδίου ἐστέλλετο· καὶ Παρμενίωνι ἐπέστελλεν, ἄγοντα ἅμα οἱ τὴν δύναμιν ἐκεῖσε ἁπάντων· καὶ ἀπάντα ξυὺ τῇ δυνάμει Παρμενίων. καὶ οἱ νεόγαμοι οἱ ἔπι Μακεδονίας στελέντες, εἰς Γόρδιον ἦκον, καὶ ξυὺ αὐτοῖς ἄλλη στρατιὰ καταλεχθεῖσα, ἣν ἦγε Πτολεμαῖός τε ὁ Σελεύκου, καὶ Κοῖνος ὁ Πολεμοκράτους, καὶ Μελέαγρος ὁ Νεοπτολέμου, πεζοὶ μὲν Μακεδόνες εἰς χιλίους, ἵππεις δὲ εἰς τριακοσίους, καὶ Θεσσαλῶν ἵππεις διακόσιοι, Ἠλείων δὲ ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα, ὧν ἦγεῖτο Ἀλκίας ὁ Ἠλεῖος. τὸ δὲ Γόρδιον ἔστι μὲν τῆς Φρυγίας τῆς ἐφ' Ἑλλησπόντου, κεῖται δ' ἔπι τῷ Σαγγαρείου ποταμοῦ· τοῦ δὲ Σαγγαρείου αἱ μὲν πηγαὶ ἐκ Φρυγίας εἰσίν· αὐτὸς δὲ διὰ τῆς Θρακῶν τῶν Βιθυνῶν χώρας ἐξίησιν εἰς τὸν Εὔξεινον πόντον. ἐνταῦθα καὶ Ἀθηναίων πρεσβεία παρ' Ἀλέξανδρον ἀφίκετο, δεόμενοι Ἀλεξάνδρου ἀφεῖναι σφίσι τοὺς αἰχμαλώτους, οἳ ἔπι Γρανικῷ ποταμῷ ἐλήφθησαν Ἀθηναίων, ξυστρατεύομενοι τοῖς Πέρσαις· καὶ τότε ἐν Μακεδονίᾳ ξυὺ τοῖς διχιλίοις δεδεμένοι ἦσαν. καὶ γὰρ αὐτῶν ἀπρακτοι ἐν τῷ τότε ἀπῆλθον· οὐ γὰρ ἐδόκει ἀσφαλὲς εἶναι Ἀλεξάνδρῳ, ἔτι σωιζομένου τοῦ πρὸς τὸν Πέρσην πολέμου, ἀνεῖναί τι τοῦ φόβου τοῖς Ἕλλησιν, ὅσοι ἐναντία τῇ Ἑλλάδι στρατεύεσθαι γὰρ τῷ βαρβάρῳ ἐκ ἀπῄξίωσαν. ἀλλ' ἀποκείνεται, ἐπεὶ δὴν τὰ παρόντα καλῶς ᾖ, τότε ἥκειν γὰρ αὐτῶν πρεσβευομένους.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ Ἀλεξάνδρου,

Βιβλίον δεύτερον.

ARRIANI HISTORIARVM DE EXPEDITIONE Alexandri,

Liber secundus.

ΕΚ ΔΕ τούτου Μέμνων τῶ τε ναυτικοῦ παντὸς ἡγεμὼν ὑπ βασιλέως Δαρείου καθεσηκὼς, καὶ τῆς Φρυγίου ξυμπάσης, ὡς ἐς Μακεδονίαν τε καὶ τὴν Ἑλλάδα ἀποστρέψων τὸν πόλεμον, Χίον μὲν λαμβάνει, παρασκευὴν ὑπερβολὴν εὐδοξίαν· ἔνθεν ὁρμηθεὶς Λέσβου πολλοὺς, ὡς οὐ παρεῖχον αὐτῷ οἱ Μιτυληναῖοι, τὰς ἄλλας πόλεις τῆς Λέσβου παρεσκευάσατο. καὶ τὰς μὲν Φαρνάβαζος καὶ παρασκευὴ τῇ Μιτυληναίων, τὴν μὲν πόλιν χάρακι διελὼν ὑπ θαλάττης εἰς θάλατταν ἀπετείχισε, στρατόπεδα δὲ πέντε ἐποικοδομησάμενος, τῆς γῆς ἐκράτησε οὐ χαλεπῶς· καὶ μέρος μέν τι τῆς νεὼς τὸν λιμένα αὐτῆς ἐφύλαττε, τὰς δ' ὅπη τὴν ἄκραν τῆς Λέσβου τὸ Σίγριον, ἵνα ἡ παρασκευὴ μάλιστα, ὅπη τῶν ἀπό τε Χίου καὶ Γεραιστοῦ καὶ Μαλεάς ὁλκάσιν ἀποκλείσας, τὸν Φάρναβαζον ἐν φυλακῇ εἶχεν, ὡς μή τινα ὠφέλειαν καλὰ θάλατταν γίγνεσθαι Μιτυληναίοις· καὶ ἐν τούτῳ αὐτὸς μὲν νόσῳ τελευτᾷ· καὶ εἴπέρ τι ἄλλο, καὶ ὅτο ἐν τῷ τότε ἔβλαψε τὰ βασιλέως πράγματα. Αὐτοφραδάτης δὲ καὶ Φαρνάβαζος ὁ Ἀρτα βάζου (ὅτῳ καὶ ἐπέτρεψε τελευτῶν ὁ Μέμνων τὴν αὑτοῦ ἀρχὴν, ἔστε Δαρεῖον ὅπη ἂν αὐτῆς γνῶναι, ἀδελφιδοῦ αὐτοῦ ὄντι) οὔπω τῇ πολιορκίᾳ σὺν ἀῤῥωστίᾳ προσέκειντο· καὶ οἱ Μιτυληναῖοι τῆς τε γῆς ἐργόμενοι, καὶ ἀπὸ θαλάττης πολλαῖς ναυσὶν ἐφορμούσαις φερομένοις, πέμψαντες πρὸς τὸν Φαρνάβαζον, ὁμολογίας ἐποιήσαντο. τοῖς μὲν ξένοις τοῖς παρ' Ἀλεξάνδρου σφίσι καὶ συμμαχίαν ἥκουσιν ἀπελθεῖν, Μιτυληναίοις δὲ καθελεῖν μὲν τὰς πρὸς Ἀλέξανδρον σφίσι φρουμένας σήλας, ξυμμάχους δὲ εἶναι Δαρείου κατὰ τὴν εἰρήνην τὴν ἐπ' Ἀντιλκίδου γενομένην πρὸς βασιλέα Δαρεῖον, τοῖς Φυγάδας δὲ αὐτῆς καλέναι ὅπη τοῖς ἡμίσεσι τῆς τότε ὄντων ὅτε ἔφυγον. Ἐπὶ τούτοις μὲν δὴ ἡ ξύμβασις τοῖς Μιτυληναίοις πρὸς τοὺς Πέρσας ξυνέβη. Φαρνάβαζος δὲ καὶ Αὐτοφραδάτης, ὡς παρῆλθον ἅπαξ εἴσω τῆς πόλεως, φρουρὰν τε ἐς αὐτὴν εἰσήγαγον, καὶ φρούραρχον ἐπ' αὐτῇ Λυκομήδην Ῥόδιον· καὶ τέρμονα ἐγκατέστησαν τῇ πόλει Διογένη, ἕνα τῆς φυγάδων. χρήματά τε εἰσέπραξαν τοὺς Μιτυληναίους· τὰ μὲν βίᾳ ἀφελόμενοί τινες ἔχοντας, τὰ δὲ ἐς τὸ κοινὸν ἐπιβαλόντες. τοῦτο δὲ ἀναπραξάμενοι, Φαρνάβαζος μὲν ἔπλει ὅπη Λυκίας, ἄγων τοὺς ξένους τοὺς μισθοφόρους· Αὐτοφραδάτης δὲ, ὅπη τὰς ἄλλας νήσους, καὶ ἐν τούτῳ κατέπεμπε Δαρεῖος Θυμώνδαν τὸν Μέντορος, αὐτὸν μὲν τοὺς ξένους ἅπαντας Φαρναβάζου ἐρωμένῳ δέκα, ὅσων Μέμνων ἦρχε· καὶ ἅπασιν τούτῳ τοῖς ξένοις Φαρνάβαζος ἔπλει πρὸ Αὐτοφραδάτην ὅπη ταῖς ναυσί· ὡς δὲ ὁμοῦ ἐγένοντο, δέκα μὲν ναῦς στέλλουσιν ὅπη τὰς Κυκλάδας νήσους Δαπέμνων αὖθρα Πέρσην ἄγοντα, αὐ-

HAEC dum geruntur, Memnon, quem Darius rex vniuersæ classi oraéque maritimę præfecerat, de bello Macedoniæ Græciæque inferendo cogitans, proditione Chium in sulam capit. Inde in Lesbum nauigans, Mitylenęis qui eius partes sequuti nō sunt, exceptis, reliquas Lesbi vrbes in suam potestatem redegit. His itaque deditione acceptis, Mitylenas conuersus, vrbem ipsam à mari ad mare duplici vallo intercluſit, & quinque castellis extructis, facilè reliquam insulam subegit. Et parte quidē nauium portum ipsorum tenebat, partem ad Sigrium, Lesbi promontorium (quâ potisimum transitus patet) in specula collocarat, quæ nauibus onerariis ex Chio, Geræsto & Malea venientibus traiiciendi potestatem interciperent, nequid nimirum subsidii Mitylenæis mari aduenire posset. Interea ipse morbo obiit: quod quidem, si quid aliud, Darij rebus obfuit. Autophradates autem & Pharnabazus Artabazi filius, cui Memnon moriens præfecturam suam commendarat, tantisper dum Darius aliquid de ea statuisset (erat enim ei patruelis) obsidionem acriter vrgebāt. Mitylenæi & terra intercluſi, & mari ingenti classe obsessi, legatis ad Pharnabazum missis, pactiones incunt: vt exteri milites qui ab Alexandro auxilio missi erant, discedant, vt Mitylenæi columnas, quas Alexandro cum fœderis inscriptione erexerant, subuertant, vt Dario confœderati sint: vt exulum dimidia pars reuertatur. Hisce conditionibus Mitylenæi cum Persis pacti sunt. Pharnabazus & Autophradates quum iam vrbem ingressi essent, præsidium introducunt, eique Lycomedem Rhodium præficiunt, ac Diogenem, vnum de numero exulum, tyrannum vrbi imponunt: Mitylenæis pecuniam imperant, eámque partim ditioribus eripiunt, partim multitudini iniungunt.

Fac. Areem.

Fac. Ex sorore natus.

Fac. Tabulas deponerent. Plin. Græco nomine seruato, stelas vocat.

His peractis, Pharnabazus in Lyciam nauigat, exteros mercenarios ducens, Autophradates alias insulas petit. Inter hæc Darius Thymondam Mentoris filiū mittit, qui à Pharnabazo mercenarios, quibus Memnon præfuerat, petat: Pharnabazus externo milite Thymondæ tradito, ad Autophradatem, qui apud classem erat, nauigat. Hi, quum vna essent, Datamen Persam in Cycladas cum nauibus decem mittunt. Ipsi

centum nauium classe Tenedum petunt: ad quam insulam delati, quum in portum qui Borealis dicitur, sese recepissent, ad Tenedios mittunt, imperantes vt stelas quas Alexandro & Græcis posuerant, tollant, & pacē quam cum Dario per *Antalcidam inierant, colant. Tenediorum animi magis quidem erga Alexandrum & Græcos erant propensi, sed (quo tum in statu res ipsorum erant) de salute sua, nisi se ad Persarum voluntatē aggregarent, desperabāt. Siquidē Hegelochus, cui Alexander vt nauales copias denuo compararet imperarat, nondum tantas coëgerat, vt sperarent illas breui tempore adiumento ipsis esse posse. Ita Pharnabazus Tenedios metu potius quàm voluntate ad se pertraxit. Dum hæc aguntur, Proteas Andronici filius naues oblongas ex Eubœa & Peloponneso Antipatri iussu collegerat, quæ & insulis ipsíque adeò Græciæ præsidio alicui essent, si, vti nuntiabatur, barbari classe infestarent. Is quum audisset Datamen cum decem nauibus ad *Siphnum in statione agere, ipse cum quindecim nauibus Chalcidem, ad Euripum sitam, defertur: quúmque prima luce Cythnum appulisset, totum ibi diem substitit, vt certius exploratiúsque aliquid de decem illarum nauium statu cognosceret: simul vt impetus per noctē factus, plus horroris Phœnicibus incuteret. Postquam verò certior factus est, Datamen cum nauibus ad Siphnum in statione esse, noctu inde mouens, & sub ipsam auroram hostes nihil tale expectantes adortus, octo ex eis naues milite instructas capit. Datames cū duabus triremibus in primo cum Proteæ nauibus conflictu elapsus, ad reliquam classem se recepit. Alexander verò, vt Gordium peruenit, conscensa arce, vbi & Gordij & filij eius Midę regia erat, cepit illum cupiditas videndi currum Gordij, & nodum qui in illius currus iugo esse ferebatur. Multus enim erat apud finitimos eo de nodo sermo. Gordium fuisse quēdam ex veteribus Phrygibus hominem tenuis fortunæ, exiguum agrum colentem, & iuga boum duo, quorum altero ad arationem, altero ad vecturam vteretur: eo aliquando arante, aquilam in iugo consedisse, ibique in id tempus vsque quo bobus iuga demuntur constitisse. Gordium spectaculo attonitum, Telmissenses vates communicādæ rei causa adiisse. (esse enim Telmissēses peritissimos prodigiorum interpretes, & vaticinandi scientiam ipsis pariter atque vxoribus & liberis ab ortu insitā esse) quúmque ad *vicū quendam veniisset, iuuenculæ cuipiam ad fontem eunti obuiam veniisse, eíque, quid sibi euenisset, narrasse. Hanc verò, quòd & ipsa ex vatum progenie esset, vt ipsorum oppidum repetens Ioui regi sacrificaret iussisse. Gordiū contrà vt ipsum comitaretur, & sacrificij modum rationémque doceret, eam rogasse. Illum à puella edoctum, coniugem sibi cepisse, puerúmque ex iis procreatum, Midam nomine. Qui quum iam in virum forma virtutéque præstantem euasisset, Phrygas interea graui inter se seditione laborasse, eósque ora-

Vel Harpacidā, sequendo lectionem vet. codicis.

Fac. Cythnum.

Fac. pagum.

τοὶ ἢ ναυσὶν ἑκατὸν ὅπι Τενέδου ἔπλουσαν. καταχθέντες ἢ τῆς Τενέδου εἰς τὸν Βόρειον καλούμενον λιμένα, πέμπουσι ἔνθα τοὺς Τενεδίους; καὶ κελεύουσι τὰς στήλας τὰς πρὸς Ἀλέξανδρον καὶ τοὺς Ἕλληνας ὁμολογίας σφίσι, τιθέντας μὲν καθελεῖν, πρὸς Δαρεῖον ἢ ἀγαν τὴ εἰρήνη ἣν ὅπι Ἀνταλκίδου Δαρείῳ συνέθεντο. Τενεδίοις ἢ τὰ μὲν τῆς διανοίας ἐς Ἀλέξανδρόν τε καὶ τοὺς Ἕλληνας ἐποίει μᾶλλον· ἐν ἢ τῷ παρόντι ἄπορον ἄλλως ἐδόκει, ὁπότε μὴ προσχωρήσαντας τοῖς Πέρσαις, σώζεσθαι· ἐπεὶ οὐδὲ Ἡγελόχῳ, ὅτῳ προστέτακτο παρ' Ἀλεξάνδρου αὖθις ξυναγαγεῖν δύναμιν ναυτικήν, τοσαύτη ξυνηγμένη ἦν ὡς δι' ὀλίγου προσδοκᾶν ἔσεσθαι σφίσι παρ' αὐτοῦ ἅτε ὠφέλειαν. οὕτω μὲν δὴ οἱ ἀμφὶ Φαρνάβαζον τοὺς Τενεδίους φόβῳ μᾶλλον ἢ ἐθέλοντὰς παρεσήσαντο. ἐν ἢ τούτῳ Πρωτέας ὁ Ἀνδρονίκου ἐτύγχανε μὲν ξυναγαγὼν ἐξ Εὐβοίας τε καὶ Πελοποννήσου ναῦς μακράς, ὑπὸ Ἀντιπάτρου τεταγμένος· ὡς εἶναί τινα τῆς τε νήσοις φυλακὴν καὶ αὐτῇ τῇ Ἑλλάδι, εἰ (καθάπερ ἐξηγγέλετο) ὁπλίσειαν οἱ βάρβαροι· πυθόμενος ἢ Δατάμην ὡς εἴη Σίφνον ὁρμοῦντα δέκα ναυσὶν, αὐτὸς ἔχων πεντεκαίδεκα, νυκτὸς ἀνάγεται ὅπι Χαλκίδος τῆς ὅπι τῷ Εὐρίπῳ· καὶ προσχὼν ἔωθεν Κύθνῳ τῇ νήσῳ, τὸ μὲν ἡμέραν αὐτοῦ αὐλίζεται, ὡς σαφέστερόν τι ἀφικνοῖτο περὶ τῶν ἐκείνου δέκα νεῶν, καὶ ἅμα ἐν νυκτὶ φοβερώτερον προσπεσεῖν τοῖς φοίνιξιν· ὡς ἢ ἔμαθε σαφῶς τὸν Δατάμην ξὺν τῇς ναυσὶν ἐν Σίφνῳ ὁρμοῦντα, ὑπαναλύσας ἔτι νυκτὸς ἔσης, ὑπ' αὐτὸν τὸν ἕω καὶ ἀπροσδοκήτοις ὑπιπεσών, ὀκτὼ μὲν ναῦς αὐτοῖς ἀνδράσιν ἔλαβε· Δατάμης ἢ, μιᾷ δυοῖν τριήρεσιν, ἐν τῇ πρώτῃ προσμίξει τῇ ἅμα Πρωτέα νεῶν ὑπεκφυγὼν ἀπεσώθη πρὸς τὸ ἄλλο ναυτικόν. Ἀλέξανδρος ἢ, ὡς ἐς Γόρδιον παρῆλθε, πόθος λαμβάνει αὐτὸν ἀνελθόντα ἐς τὸν ἄκρον, (ἵνα καὶ τὰ βασίλεια ἦν ἔτι Γορδίου τε τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Μίδου) τὸν ἅμαξαν ἰδεῖν τὸν Γορδίου, καὶ τὸν ζυγὸν τῆς ἁμάξης τὸν δεσμόν. λόγος ἢν περὶ τῆς ἁμάξης ἐκείνης, ὃν δὴ τοῖς προσχώροις πολὺς κατεῖχε, Γόρδιον εἶναι τὸν πάλαι Φρυγῶν αὐτὸν ἄνδρα πένητα, καὶ ὀλίγων εἶναι αὐτῷ γῆν ἐργάζεσθαι, καὶ ζεύγη βοῶν δύο· καὶ τὸν μὲν ἀροτριᾶν, τὸν ἢ ἅμαξᾶν ἄγειν τὸν Γόρδιον. καί ποτε ἀροῦντος αὐτοῦ ὅπως ἦν αὐτῷ ὅπι τὸν ζυγὸν ἀετὸν, καὶ ὅπι μεῖναι ἐς τε ὅπι βουλυτὸν καὶ ἡμῶν· τὸν ἢ ὀκπλαγῆναι τῇ ὄψει, ἰέναι κοινώσοντα ὑπὲρ τοῦ θείου πρὸς τοὺς Τελμισσέας τοὺς μάντεις. εἶναι γὰρ τοὺς Τελμισσέας σοφοὺς τὰ θεῖα ἐξηγεῖσθαι, καὶ σφίσιν ὑπ' ἀνδρῶν δεδόσθαι αὐτοῖς καὶ γυναιξὶ καὶ παισὶ τοῦ μαντείαν· προσιόντα ἢ κώμῃ τινὶ τῶν Τελμισσέων, ἐντυχεῖν παρθένῳ ὑδρευομένῃ, καὶ πρὸς ταύτην εἰπεῖν ὅπως οἱ τὸ τοῦ ἀετοῦ ἔοικε· τὴν ἢ (εἶναι γὰρ καὶ αὐτὴν τοῦ μαντικοῦ γένους) φύειν κελεῦσαι τὸν Διὶ τῷ βασιλεῖ, ἐπανελθόντα εἰς τὸν τόπον αὐτῶν. καὶ δεηθῆναι γὰρ αὐτὸν Γόρδιον, τὴν θυσίαν ξυνεπισπομένην οἱ αὐτὴν ἐξηγήσασθαι, ᾗ θυσίᾳ τε, ὅπως ἐκείνῃ ὑπετίθετο, τὸν Γόρδιον, καὶ ξυγγενέσθαι ὅπι γάμῳ τῇ παιδὶ, καὶ γενέσθαι αὐτῶν παῖδα Μίδαν ὄνομα. ἤδη τε ἄνδρα εἶναι τὸν Μίδαν καλὸν καὶ γενναῖον· καὶ ἐν τούτῳ φασὶ πίπτειν ἐν σφίσι τινὰς φυγὰς, καὶ γενέσθαι αὐτοῖς ἔρισμον, ὅπι ἅμαξα

ἄξει αὐτοῖς βασιλέα, καὶ ὅπ οὗτος αὐτῆς καθαπαύ-
σει τὴν ἀρχήν. ἔτι δὲ ὧδε αὐτῶν τούτων βουλευομέ-
νοις ἐλθεῖν τὸν Μίδαν ὁμοῦ τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ, &
ὀπίσω ἰέναι τῇ ἁμάξῃ αὐτῇ ἀμάξῃ. τοὺς δὲ, ξυμ-
βαλόντας τὸ μαντεῖον, τοῦτον ἐκεῖνον γνῶναι ὄντα
ὃν ἡ θεὸς αὐτοῖς ἔφραζεν ὅτι ἄξει ἡ ἅμαξα· καὶ
καταφήσαν μὲν αὐτοὶ βασιλέα τὸν Μίδαν. Μίδαν
δὲ αὐτοῖς τὴν ἀρχὴν καταπαύσειν, καὶ τὴν ἅμαξαν
τοῦ πατρὸς ἐν τῇ ἀκρᾳ ἀναθεῖναι χαριστήρια τῷ Διὶ
τῷ βασιλεῖ, ὅπῃ τῇ τοῦ ἀετοῦ πομπῇ. περὶ δὲ τού-
τοις, καὶ τόδε περὶ τῆς ἁμάξης ἐμυθεύετο· ὅς τις λύ-
σαι τοῦ ζυγοῦ τῆς ἁμάξης τὸν δεσμὸν, τοῦτον κρατῆ-
σαι τῆς Ἀσίας. ἦν δὲ ὁ δεσμὸς ἐκ φλοιοῦ κρανείας· καὶ
τούτου οὔτε τέλος οὔτε ἀρχὴ ἐφαίνετο. Ἀλέξανδρος δὲ
ὡς ἀπόρως μὲν εἶχεν ἐξευρεῖν λύσιν τοῦ δεσμοῦ, ἀλυ-
τον δὲ οὐκ ἐβούλετο εἶναι, μή τινα καὶ τοῦτο ἐς τοὺς πολ-
λοὺς κίνησιν ἐργάσηται, οἱ μὲν λέγουσιν ὅτι πάσας τῷ
ξίφει διέκοψε τὸν δεσμὸν, καὶ λελύσθαι ἔφη. Ἀρι-
στόβουλος δὲ λέγει, ἐξελόντα τὸν ἕτερα τοῦ ῥυμοῦ, ὃς
ἦν τύλος διαβεβλημένος διὰ τοῦ ῥυμοῦ διαμπάξ,
ξυνέχων τὸν δεσμὸν, ἐξελκῦσαι ἔξω τοῦ ῥυμοῦ τὸν ζυγόν.
ὅπως μὲν δὴ ἐπράχθη τὰ ἀμφὶ τῷ δεσμῷ τούτῳ Ἀ-
λεξάνδρῳ, οὐκ ἔχω ἰσχυρίσασθαι· ἀπηλλάγη δ' οὖν
διὰ τῆς ἁμάξης αὐτός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν, ὡς τοῦ λο
γίου τοῦ ὅπῃ τῇ λύσει τοῦ δεσμοῦ ξυμβεβηκότος. καὶ γὰρ
καὶ τῆς νυκτὸς ἐκείνης βρονταί τε καὶ σέλας ἐξ οὐρα-
νοῦ ἐπεσήμηναν. καὶ ὅπῃ τούτοις ἕπεται τῇ ὑστεραίᾳ Ἀλέ
ξανδρος τοῖς φήναισι θεοῖς τά τε σημεῖα, καὶ τὸ δεσμοῦ
τὴν λύσιν· αὐτὸς δὲ τῇ ὑστεραίᾳ ἐπ' Ἀγκύρας τῆς Γα-
λατικῆς ἐξέλαυνε, κἀκεῖ αὐτῷ πρεσβεῖαι ἀφικνοῦνται
Παφλαγόνων, τό, τε ἔθνος ἐνδιδόντων, καὶ ἐς ὁμολο-
γίαν ξυμβαινόντων· ἐς δὲ τὴν χώραν ξυὺ τῇ δυνάμει
μὴ ἐσβαλεῖν ἐδέοντο. τούτοις μὲν δὴ προστάσσει Ἀ-
λέξανδρος ὑπακούειν Κάλᾳ τῷ σατράπῃ τῆς Φρυ-
γίας. αὐτὸς δὲ ὅπῃ τῆς Καππαδοκίας ἐλάσας, ξυμ-
πασαν τὴν ἐντὸς Ἅλυος ποταμοῦ προσηγάγετο, καὶ
ἐπὶ τὸν Ἅλυν πολλῷ. καταστήσας δὲ Καππαδο-
κῶν Σαβίκταν σατράπην, αὐτὸς προῆλθ ὅπῃ τὰς
πύλας τῆς Κιλικίας. καὶ ἀφικόμενος ὅπῃ τὸ Κύρου
τοῦ ξυὺ Ξενοφῶντι στρατόπεδον, ὡς κατέχομένας τὰς
πύλας φυλακαῖς ἰσχυραῖς εἶδε, Παρμενίωνα μὲν αὐ-
τοῦ καταλείπει σὺν τοῖς τάξεσι τοῖς πεζῶν, ὅσοι βαρύτε-
ρον ὡπλισμένοι ἦσαν· αὐτὸς δὲ ἀμφὶ πρώτην φυ-
λακὴν ἀναλαβὼν τούς τε ὑπασπιστὰς καὶ τοὺς τοξότας
καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, προῆγε τῆς νυκτὸς ὅπῃ τὰς πύλας,
ὡς οὐ προσδεχομένοις τοῖς φύλαξιν ὅπιπτεσεῖν. καὶ
προσάγων μὲν οὐκ ἔλαθεν, ἐς ἴσον δὲ αὐτῷ κατέστη ἡ
τόλμα. οἱ γὰρ φύλακες αἰσθόμενοι Ἀλέξανδρον αὐ-
τὸν προσάγοντα, λιπόντες τὴν φυλακὴν, ὤχοντο φεύ-
γοντες. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἅμα τῇ ἕῳ ξυὺ τῇ δυνάμει πά-
σῃ ἐσβαλὼν τὰς πύλας, κατέβαινεν ἐς τὴν Κιλι-
κίαν. καὶ ἐνταῦθα ἀγγέλλεται αὐτῷ Ἀρσάμης, ὃς πρό
θεν μὲν ἐπῄνει Δαρεῖον σώζειν Πέρσας τὴν Ταρσὸν, ὡς
δὲ ἐσβεβληκότα ἤδη τὰς πύλας ἐπύθετο Ἀλέξαν-
δρον, ἐκλιπεῖν ἐν νῷ εἶχε τὴν πόλιν. δεδιέναι οὖν τοὺς
Ταρσεῖς μὴ ἐφ' ἁρπαγὴν τραπεὶς, οὕτω τὴν ἀπό-
λειψιν τῆς Ταρσοῦ ποιήσηται. πρῶτα ἀκούσας, δρόμῳ
ἦλθ ὅπῃ τὴν Ταρσὸν τούς τε ἱππέας καὶ τὴν φα-

A culo monitos fuisse, currum iis regē allaturum esse qui seditionē tolleret. his verò adhuc hisce de rebus inter se consultantibus, venisse Midā vnà cum patre ac matre, ipsumque currui insidentem concilium Telmissensium adiisse. Illos, vaticinium interpretatos, hunc nimirum esse illum quem Deus monuerat curru aduehēdum esse, extemplo Midam regem creasse. Hunc itaque seditionem sedasse, paternúmque currum Ioui, pro aquila
B missa, gratiarum loco in arce suspensum consecrasse. Adhæc illud etiam de curru ferebatur: quicūque nexum quo iugum currus vinctum erat soluisset, illum Asiæ imperio potiturum. Erat autem is nexus ex corni arboris libro, qui vnde inciperet, quóve se conderet, nec ratione nec visu percipi poterat. Alexāder quū nullam planè soluendi nexus rationē inueniret, insolutum tamen prætermittere nollet, ne id motū aliquē in multo-
C rū animis excitaret, sunt qui dicant illū ensis ictu vinculum discidisse, & solutum esse dixisse. Aristobulus verò autor est, Alexādrum exemto paxillo temonis (erat is clauus ligneus per medium temonem traiectus, cui vinculum adstrictū erat) iugum temoni detraxisse. Equidem, quomodo nodus ille ab Alexandro solutus fuerit, affirmare non ausim. Ipse certè & qui cum eo erant ita à curru discesserunt, perinde ac si vaticinium de
D solutione nexus impletum esset. quod quidē & tonitrua & fulgura ea nocte excitata satis declararunt: eáque de causa postero die diis sacrificauit, tum ob prodigia edita, tum ob rationem soluendi nodi oftēsam. Alexander postridie Ancyrā Galatiæ vrbem profectus est. Eò loci Paphlagonū legati ad eum venerunt, qui prouinciā dedant, & fœdus ineant: vnū hoc orantes ne exercitus fines suos intret. His Alexander, vt Calæ Phrygiorū satrapæ pareant, iubet. Inde in Cappadociam
E mouens, omnē quæ cis Halym fluuiū est regionē, & partē aliquā eius quæ trans Halym est, subegit. Sabictam Cappadocię satrapam statuit, ipse ad angustias aditus qui Ciliciā aperit contendit. quúmque ad castra Cyri, qui cum Xenophonte erat, venisset, vt Pylas valido præsidio insessas vidit, Parmenionem ibi cum cohortibus peditum, qui grauioris armaturæ erāt, reliquit. Ipse sub primam noctis vigiliam sumtis secum scutatis, & sagittariis atque Agrianis, noctu ad Pylas mouit, vt ex improuiso præsidium inuadat. Neque tamen ita clam ac putabat, hostes adoriri potuit: sed æquè feliciter ipsi cessit audacia.
F præsidiarij enim cognito Alexandri aduentu, deserto præsidio in fugam se coniecerunt. Postero die sub auroram Pylas cum vniuerso exercitu transgressus, in Ciliciam descendit. Hīc ei nuntiatum est, Arsamem, qui initio Tarsum in Persarum potestate conseruare statuerat, postquam audisset Alexandrum iam Pylas trāsgressum esse, de vrbe deserenda cogitare. Tarsenses autem vereri, ne direpta vrbe, ita demum Tarsum desereret. Quo cognito, Alexander summa festinatione Tarsum petit, equites & leuis expeditæque armaturæ pedites secum ducens.

Vt legatur κατὰ σῆσαι, sicut κατὰ παῦσαι est in edit. vulg.

Curtius, Vnde nexus inc. &c.

Fac. Religionē apud milites &c. Videtur legisse, πολεμίων pro πολλῶν. Curtius, Ne in omen verteretur irritum incœptum.

Curtius dicit, oraculi sortem.

Curtius, Chalæ.

Ita Curtius, Pylas vocat.

De cuius aduentu Arsames certior factus, confestim ex Tarso ad Darium regem fugit, nullo damno vrbi illato. Alexander, vt Aristobulus refert, præ nimio labore in morbū incidit. Alii tradunt illum, vehementius excalefactum ac sudantem, natandi animo sese in Cydnum flumen, quod mediam vrbem secat, coniecisse. Eius fontes quum ex Tauro monte oriantur & puro solo excipiantur, fit vt vnda eius incorruptissima simúlque frigidissima sit: atque hinc Alexandrum spasmo acutáque febri & insomnia correptum fuisse. ac cæteros quidem medicos de vita eius desperasse, Philippum verò Acarnanem medicum, Alexandri comitem, cui in re medica potissimum fidebat, quíque in exercitu præcipuè celeber erat, medicatam potionē adhibere voluisse. atque interea dum hic iuberet vt potionem sumeret, ille poculum pararet, literas Alexandro à Parmenione allatas, quibus denuntiabat vt sibi à Philippo caueret. Audisse enim se, Philippum à Dario pecunia corruptum vt illum pharmaco interficeret. Alexandrum, perlectis literis, quum adhuc eas manu teneret, poculum in quo erat potio accepisse. Epistolam verò Philippo legendam dedisse: vnóque tempore Alexandrum potionem hausisse, & Philippum Parmenionis literas legisse. Philippum verò vultu satis declarasse, bene se sibi de pharmaco conscium esse. Neque enim lectione epistolæ vllam animi perturbationem præ se tulisse: hortatum solummodo fuisse Alexandrum, vt quicquid nuntiaretur, suo consilio acquiesceret. Salutē enim, si pareret, recuperaturum. Atque Alexandrum quidem vi morbi leuatum fuisse, & Philippo declarasse, quàm fidum amicum illum semper habuisset: cæteris etiam qui ipsi aderant, testatum fuisse quàm constantem de ipsorum amicitia opinionem, omni suspicione remota, concepisset, simúlque quàm fortiter mortem ferret. Post hæc Parmenionem ad præoccupādas alias angustias mittit, quæ Ciliciam ab Assyria diuidunt, vt transitum tueatur, peditibus auxiliariis ei adiunctis, Græcísque mercenariis ac Thracibus, quibus Sitalces præerat, atq; equitibus Thessalis. Ipse ex Tarso subsequutus, primo die ad Anchialon oppidū peruenit. Hoc ferunt Sardanapalū Assyriorū regem condidisse. & quidem circuitus ipse & fundamenta argumento sunt magnam vrbem fuisse, & ad summam potētiam peruenisse. & Sardanapali sepulcrum ad ipsa Anchiali mœnia extabat, cui innitebatur Sardanapalus manus collidens, vt in plausibus fieri solet. Inscriptio statuæ addita erat Assyriis literis, cui metrum subesse dicebant. Versuum sententia hæc erat, SARDANAPALVS Anacyndaraxæ filius Anchialum & Tarsum vno die condidit. Tu verò hospes ede, bibe, lude: quum cæteræ res humanæ tanti non sint. plausum significans quem manus collisæ faciūt. Illud verò Lude, molliore quodam lasciuioréque Assyrio vocabulo expressum aiebant. Ex Anchialo ad Solos peruenit, præsidióque vrbi imposito,

Ita Curt. Et puro solo excip. & c. vsque ad Sit.

Curtius, Ne Philippo salutem suā crederet. Curtius, Mille talētis & spe nuptiarum sororis eius.

λῶν ὅσοι κευφότατοι. ὥστε ὁ Ἀρσάμης μαθὼν αὐτὸν τὴν ὁρμὴν, ἀπεδίδρασκεν ἐκ τῆς Ταρσοῦ, καὶ ἔλαθε σὺν ὀλίγοις Δαρεῖον, οὐδὲν βλάψας τὴν πόλιν. Ἀλέξανδρος δὲ (ὡς μὲν Ἀριστόβουλος λέγει) ὑπὸ καύματος ἐνόσησεν· οἱ δὲ εἰς τὸν Κύδνον ποταμὸν λέγουσι ῥίψαντα ἑαυτὸν ἡδέως ἐπιθυμῆσαι τοῦ ὕδατος, ἰδρῶντα καὶ καύματι ἐχόμενον. ὁ δὲ Κύδνος ῥεῖ διὰ μέσης τῆς πόλεως· οἷα δὲ ἐκ τοῦ Ταύρου ὄρους τὴν πηγὴν οἱ ἀνισχουσαν, καὶ διὰ χώρου καθαροῦ ῥέων, ψυχρός τε ὄντι καὶ τὸ ὕδωρ καθαρός. ἄπασμά τε οὖν ἔχεσθαι Ἀλέξανδρον, καὶ θέρμης ἰσχυρᾶς, καὶ ἀγρυπνίαν ξυνεχῆ. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ἰατροὺς οὐκ οἰεσθαι εὖ βιώσιμον· Φίλιππον δὲ Ἀκαρνᾶνα ἰατρὸν ξυνόντα Ἀλεξάνδρῳ, καὶ πάνυ ἀμφὶ ἰατρικὴν ἐς τὰ μάλιστα πιστὸν ὁμιλοῦντα, καὶ τἄλλα οὐκ ἀδόκιμον ἐν τοῖς στρατεύοντα, καθῆραι ἐθέλειν Ἀλέξανδρον φαρμάκῳ, καὶ τὸν κελεύειν καθῆραι. τὸν μὲν δὴ φοβεῖσθαι τὴν κύλικα· ἐν τούτῳ δὲ Ἀλεξάνδρῳ δοθῆναι ἐπιστολὴν παρὰ Παρμενίωνος, φυλάξασθαι Φίλιππον· ἀκοῦσαι γὰρ διεφθάρθαι ὑπὸ Δαρείου χρήμασιν, ὥστε φαρμάκῳ ἀποκτεῖναι Ἀλέξανδρον. τὸν δέ, ἀναγνόντα τὴν ἐπιστολὴν, καὶ ἅμα μὲν χεῖρας ἔχοντα, αὐτὸν μὲν λαβεῖν τὴν κύλικα ἐν ᾗ ἦν τὸ φάρμακον, τὴν δὲ ἐπιστολὴν δοῦναι τῷ Φιλίππῳ ἀναγνῶναι. καὶ ὁμοῦ τόν τε Ἀλέξανδρον πίνειν, καὶ τὸν Φίλιππον ἀναγινώσκειν τὰ παρὰ Παρμενίωνος. Φίλιππον δὲ θυμοῦ ἐνθλον γενέσθαι ὅτι καλῶς οἱ ἔχοι τὰ πρὸς τὸ φάρμακον. καὶ γὰρ ἐκπλαγῆναι πρὸς τὴν ἐπιστολὴν, ἀλλὰ τοσόνδε μόνον παρακαλέσαι Ἀλέξανδρον, καὶ ἐς τἄλλα οἱ πείθεσθαι ὅσα ἐπαγγέλλοιτο. σωθήσεσθαι γὰρ πᾶν θόμενον. καὶ τὸν μὲν καθαρθῆναί τε καὶ ῥᾳδίως αὐτῷ τὸ νόσημα. Φιλίππῳ δὲ ἐπιδεῖξαι ὅτι πιστός ἐστιν αὐτῷ φίλος. καὶ τοῖς ἄλλοις δὴ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν, ὅτι αὐτοῖς τε τοῖς φίλοις βέβαιος εἰς τὸ αὐτόπτιον τυγχάνει ὤν, καὶ πρὸς τὸ ἀποθνῄσκειν ἐρρωμένῳ. ἐκ δὲ τούτου, Παρμενίωνα μὲν πέμπει ἐπὶ τὰς ἄλλας πύλας, αἳ δὴ ὀρίζουσι τὴν Κιλίκων τε καὶ Ἀσσυρίων χώραν, προκαταλαβεῖν καὶ φυλάσσειν τὴν πάροδον, ἥτις αὐτῷ τε ξυμμάχων τοῖς πεζοῖς, καὶ τοῖς Ἕλλησι τοῖς μισθοφόροις, καὶ τοῖς Θρᾳξὶ ὧν Σιτάλκης ἦρχε, καὶ τοῖς ἱππεῦσι τοῖς Θετταλοῖς. αὐτὸς δὲ ὕστερον ἀρᾶς ἐκ Ταρσοῦ, τῇ μὲν πρώτῃ εἰς Ἀγχίαλον πόλιν ἀφίκετο. ταύτην δὲ Σαρδανάπαλον κτίσαι τὸν Ἀνακυνδαράξου λόγος· καὶ τὰ περίβολα δὲ καὶ τοῖς θεμελίοις τοῦ τείχους δῆλα ὅτι μεγάλη τε πόλις κατῳκεῖτο, καὶ ὅτι μέγα ἐλθοῦσα δυνάμεως. καὶ τὸ μνῆμα τοῦ Σαρδαναπάλου ἐγγὺς ἦν τοῦ τείχους τῆς Ἀγχιάλου, καὶ αὐτὸς ἐφειστήκει ἐπ' αὐτῷ Σαρδανάπαλος, συμβεβληκὼς τὰς χεῖρας ἀλλήλαις, ὡς μάλιστα ἂν κρότον συμβάλλοντες. καὶ ἐπιγράμματα ἐπεγέγραπτο αὐτῷ, Ἀσσυρίοις γράμμασι. οἱ μὲν Ἀσσύριοι καὶ μέτρον ἔφασκον ἐπεῖναι τῷ ἐπιγράμματι. ἦν δὲ νοῦς ἐν αὐτῷ, ὃν ἔφραζε καὶ ἔπη, ὅτι ΣΑΡΔΑΝΑΠΑΛΟΣ ὁ Ἀνακυνδαράξου παῖς, Ἀγχίαλον καὶ Ταρσὸν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἔδειματο. σὺ δὲ ὦ ξένε, ἔσθιε, πῖνε, παῖζε, ὡς τἄλλα γε ἀνθρώπινα οὐκ ὄντα τἄξια. τὸ δὲ φορτικὸν αἰνιττόμενος ὅπερ αἱ χεῖρες ὅτι τῷ κρότῳ ποιοῦσι. παῖζε, ῥᾳδιουργότερον ἐγγεγράφθαι ἔφασαν τῷ Ἀσσυρίῳ ὀνόματι. ἐκ δὲ τῆς Ἀγχιάλου ἐς Σόλους ἀφίκετο, καὶ φρουρὰν ἐπήγαγεν ἐς Σόλους, καὶ ἐπέβαλεν

αὐτοῖς τάλαντα διακόσια ἀργυρίου ζημίαν, ὅπως A ducenta argenti talenta iis imperat, quòd
τοὺς Πέρσας μᾶλλόν τι τὸν νοῦν εἴχοιεν. ἐνθεν ὁ ἀνα- propensiore erga Persas animo fuissent. In-
λαβὼν τοὺς μὲν πεζοὺς τοὺς Μακεδόνων τεσσαρακοντέρους de cum tribus Macedonum agminibus, sa-
ταξεις, τοὺς τοξότας ὁμοῦ πάντας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, ὀξυ- gittariis omnibus, atq; Agrianis, Cilicas qui
ωτέρως ἐλαύνει ἐπὶ τοὺς τὰ ὄρη κατέχοντας Κίλικας. montes occupauerant adorsus, iisque intra
καὶ ἐν ἑπτὰ ταῖς πάσαις ἡμέραις τοὺς μὲν βίᾳ ἐξελών, septem in vniuersum dies partim vi, partim
τοὺς δὲ ὁμολογίᾳ καταδαρθανόμενος, ἐπανῆκεν ἐς τοὺς pactionibus in potestatē suā redactis, Solos
Σόλους. ἐν ταύτῃ δὲ μανθάνει Πτολεμαῖον καὶ Ἄνδρον, rediit. Hìc Orontobatem Persam (qui Hali-
ὅτι ἐκράτησαν Ὀροντοβάτου τοῦ Πέρσου, ὃς τὴν τε ἀκραν carnassi arcem, & *Myndum, & Caunum ac
τὴν Ἁλικαρνασσοῦ ἐφύλαττε καὶ Μύνδον, καὶ Κάυνον, καὶ Θήραν, καὶ Theram & Callipolim tenebat) à Ptolemęo
Καλλίπολιν κατεῖχε. προσῆκτο δὲ καὶ Κῶ, καὶ Τριόπιον. & Asandro victum cognouit. Accesserat ad
τοῦτον ἡττηθὲν ἔγραφον μάχῃ μεγάλῃ· καὶ δισχιλίους victoriam & Cos & Triopium. Hunc ma-
μὲν τοὺς ἀμφ' αὐτὸν, πεζοὺς ἐς ἑπτακοσίους, καὶ ἱππέας gno prælio victum perscribebant, cęsis pedi-
ἐς πεντήκοντα, ἁλῶναι ἢ οὐκ ἐλάττους τῶν χιλίων. Ἀλέ- tum circiter septingentis, equitum quinqua-
ξανδρος δὲ ἐν Σόλοις θύσας τε τῷ Ἀσκληπιῷ, καὶ πομ- ginta, viuis non infra mille captis. Alexāder
πὴν ἄξας αὐτός τε καὶ ἡ στρατιὰ πᾶσα, καὶ λαμπάδα quum apud Solos AEsculapio sacrificasset,
διαδραμόντες, καὶ ἀγῶνα θέντες γυμνικὸν καὶ μουσι- ipsęque pariter ac totus exercitus pompam
κὸν, Σολεῦσι μὲν δημοκρατεῖσθαι ἔδωκεν, αὐτὸς δὲ facibus circumgestatis peregissent, *ludis etiā Cur. Edito spe-
ἀναζεύξας εἰς Ταρσὸν, τοὺς μὲν ἱππέας ἀπέστειλε, φι- gymnicis ac musicis editis, Solensibus de- ctaculo ludiero.
λώτατα δοὺς ἄγειν διὰ τοῦ Ἀλησίου πεδίου ὅπη τὸν πο- mocratiā concessit. Ipse Tarsum versus mo-
ταμὸν τὸν Πύραμον· αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς πεζοῖς καὶ τῇ ἵλῃ uens (negotio Philotæ dato vt equitatū per
τῇ βασιλικῇ ἐς Μαγαρσὸν ἦκε, καὶ τῇ Ἀθηνᾷ τῇ Μα- Aleium campum ad *Pyramum flumen duc-
γαρσίδι ἔθυσεν. ἐντεῦθεν δὲ ἐς Μαλλὸν ἀφίκετο, καὶ Ἀμ- C at) cum peditatu & turma regia Magar- Curt. Pyrrhamū
φιλόχῳ ὅσα ἥρῳ ἐνήγισε· καὶ σασιάζοντας καταλα- sum venit, & Mineruæ Magarsidi sacrificauit. Fac. Pinarum.
βὼν, τοῖς σάσιν αὐτοῖς κατέπαυσε· καὶ τοὺς φόρους Inde Mallum profectus, Amphilocho vt he- Fac. Sacrificium
οὓς βασιλεῖ Δαρείῳ ἀπέφερον, ἀνῆκεν, ὅτι Ἀργείων roi *parentauit. quúmque ciues seditione la- perpetrauit.
μὲν Μαλλοὶ ἄποικοι ἦσαν, αὐτὸς δὲ ἀπ' Ἄργους τῆς borantes offendissēt, ea sedata, tributa quæ
Ἡρακλειδῶν εἶναι ἤκουσεν. ἔτι δὲ ἐν Μαλλῷ ὄντι αὐτῷ ἀγ- Dario regi pendere soliti erant, iis remisit,
γέλλεται Δαρεῖον ἐν Σώχοις ξὺν τῇ πάσῃ δυνάμει quòd Malli Argiuorum coloni essent, ipsęq; Fac. Ex Herculis Argiui gene-
στρατοπεδεύειν. ὁ δὲ χῶρος οὗτος ἔστι μὲν τῆς Ἀσσυ- ab *Heraclidis Argiuis oriundum se perhibe- re se ortum putabat.
ρίας γῆς, ἀπέχει δὲ τῆς πυλῶν τῆς Ἀσσυρίων ἐς δύο ret. Quum adhuc apud Mallos esset Alexan-
μάλιστα σταδμούς. ἐνθεν δὴ ξυναγαγὼν τοὺς ἑταίρους, D der, nuntij ad eum veniunt, Darium cum v-
φράζει αὐτοῖς τὰ ἐξηγγελμένα περὶ Δαρείου τε καὶ niuerso exercitu ad Sochos castra fixisse.
τῆς στρατιᾶς τῆς Δαρείου. οἱ δὲ αὐτόθεν, ὡς εἶχον, ἄγ- Est is Assyriæ locus ab angustiis quæ Assy-
γελοι ἐπέλθοντες. ὁ δὲ, τότε μὲν ἐπαινέσας αὐτοὺς, διέλυσε riam aperiunt bidui itinere dissitus. Conuo-
τὸν ξύλλογον, τῇ δὲ ὑστεραίᾳ πρόσω ἦγε, ὡς δὴ Δαρεῖόν catis itaque amicis, quæ sibi de Dario eiúsq;
τε καὶ τοὺς Πέρσας. δευτεραῖος δὲ παραβαλὼν τὰς πύ- exercitu nuntiata erant exponit: qui quidem
λας, ἐστρατοπέδευσε πρὸς Μυριάνδρῳ πόλει· καὶ τῆς confestim in eos duci postulabant. Alexan-
νυκτὸς χειμὼν ἐπιγίγνεται σκληρὸς, καὶ ὕδωρ τε ἐξ der, collaudata eorum virtute, tum quidem
οὐρανοῦ καὶ πνεῦμα βίαιον. τοῦτο κατέσχεν ἐν τῷ στρα- concilium dimisit: postero verò die exercī-
τοπέδῳ Ἀλέξανδρον. Δαρεῖος δὲ τέως μὲν ξὺν τῇ στρα- tum in Dariū & Persas duxit: quúmq; secun-
τιᾷ διέτριβεν, ὅπλα ἐξάμενος τῆς Ἀσσυρίας γῆς πε- E dis castris Pylarum angustias superasset, ad
δίον πάντη ἀναπεπταμένον, καὶ τῷ τε πλήθει τῆς στρα- Myriandrum vrbem castra posuit: eáque no-
τιᾶς ἁρμόδιον, καὶ ἐνίππῳ ἀσκευῇ τῇ ἵππῳ ξύμφο- cte ingens orta tempestas, magnáque imbriū
ρον. καὶ τοῦτο τὸ χωρίον ξυνεβούλευεν αὐτῷ μὴ ἀπο- ac ventorum vis cælo effusa, Alexandrum in
λείπειν Ἀμύντας ὁ τοῦ Ἀντιόχου, ὁ παρ' Ἀλεξάνδρου castris continuit. Darius interea cum exer-
αὐτόμολος. εἶναι γὰρ τὴν εὐρυχωρίαν πρὸς τοῦ πλήθους citu castris locum delegerat, Assyriæ campū
τε καὶ τῆς σκευῆς τῆς Περσῶν. καὶ ἔμενε Δαρεῖος. ὡς planum omníque ex parte apertum, qui & E
δὲ Ἀλεξάνδρῳ πολλὴ μὲν ἐν Ταρσῷ τριβὴ ὅτι τῇ νό- magnitudini exercitus maximè commodus
σῳ ἐγίγνετο, οὐκ ὀλίγη δὲ ἐν Σόλοις, ἵνα ἔθυέ τε καὶ ἐ- esset, & ad ducēdum equitatum peroppor-
πόμπευε, καὶ ὅτι τοὺς ὀρεινοὺς Κίλικας διέτριψεν ἐξε- tunus visus fuerat. A quo quidem loco ne re-
λάσας, τοῦτο ἔσφηλε Δαρεῖον τῆς γνώμης· καὶ αὐτός cederet, Amyntas Antiochi filius, ab Alexan
τε ὅ, τι περ ἤθελεν ἐς τοῦτο οὐκ ἀκουσίως dro transfuga, suaserat. Loci enim amplitu-
ὑπήχθη· καὶ τοῦτο τὸ καθ' ἡδονὴν ξυνόντων τε καὶ ξυνε- dinem, & multitudini Persarū & impedimē-
σομένων ὅτι κακῶς τοῖς ἀεὶ βασιλεύουσιν ἐπαιρό- tis percommodā esse. Et mansit quidem eo
μενος, ἔγνω μηκέτι Ἀλέξανδρον ἐθέλειν προϊέναι τοῦ loci Darius. Cæterùm quū Alexander lōgio-
πρόσω, ἀλλ' οἰκεῖν δή, πυθανόμενον ὅτι αὐτὸς πρὸς rem morā Tarsi ob ægritudinē faceret, neq;
ἄρχοι· καταπατήσειν τε τῇ ἵππῳ τῆς Μακεδόνων τὴν minorē Solis, vbi & sacrificarat & ludos fece
στρατιὰν, ἄλλος ἄλλοθεν αὐτῷ ἐπιόντες ἔλεγον. rat: multū etiā tēporis in expeditione aduer-
F sus Cilicas mōtanos posuisset: Dariū à sen-
tentia sua abduxit. neque inuitus ad id quod
maximè cordi erat credendū ptractus est. Si-
quidē ab iis qui ad voluptatē tantū loquun-
tur, (maximo semper regibus, cū quibus ver-
santur, dāno futuri) impulsus, Alexandrū vl-
terius progredi nolle sibi persuaserat, nuntio
sui aduētus perculsum. Hoc etiā modo eius
animū cōmouerant, quòd Darij equitatū fa-
cilè vniuersas Macedonū copias pculcaturū

*Ex vet. lib. Myndum, non Syndum, vt in pr.edit. Gr.

dicebãt: quantumuis Amyntas Alexandrũ, vbicũq; is Dariũ esse audiret, venturũ affirmasset: ibiq; eum opperiri suasissет. Cæterùm deterior sententia, quòd primo accessũ gratior auribus accideret, vicit. Ac fortasse Deus illũ eo loci adduxit, vbi nec equitat⁹ magno vsui esse posset, vt nec infinita hominũ pariter & iaculorum ac telorum multitudo, sed nec ipsam quidem exercitus magnificentiam ostendere poterat: sed Alexandro facilem omnino victoriam præbebat. Oportebat enim Asiæ imperium Persis à Macedonibus adimi, quemadmodum Persæ Medis ac prius Medi Assyrijs ademerant. Darius, superato monte qui prope Pylas Amanicas est, Isson versus mouit, Alexandrum imprudens à tergo relinquens. Capta Isso, quotquot Macedones ibi propter inualetudinẽ relictos cõprehendit, crudeliter excruciatos interficit. Postero die ad Pinarum amnem processit. Alexander, simulac audiuit Darium à tergo relictum, quoniam illi parum certum hoc nũtium videbatur, quosdam ex amicis triremi impositos, Issum remittit, exploraturos an quæ nuntiabantur vera essent. Qui triremi conscensa, quòd mare illud sinuosum sit, facilè cognouerunt Persas ibi castra posuisse: atque Alexandro renuntiant, Darium in manibus esse. Ipse, cõuocatis cohortium turmarúmque ductoribus, & auxiliariorum præfectis, hortatur bono vt animo sint ob ea quæ præclarè antea fortitérque gessissent, & ob victoriam qua iam potituri essent. Deum pro ipsis potius pugnare, qui Darium impulerit vt exercitum ex spatiosissimo campo in illas angustias adduceret, vt Macedonibus commodus ad explicandam phalangem locus esset: hostibus verò tanta multitudo ad pugnandum inutilis. Adhæc neque corporum neque animorum viribus pares esse. Macedones enim cum Persis & Medis, qui multo iam tẽpore otio ac delicijs eneruati essent, congressuros: ipsos, bellicis laboribus iamdudum ad pericula subeunda exercitatos: præterea liberos homines cum seruis conflicturos. Græcos qui in vtraq; acie essent, non iisdem conditionibus pugnaturos. Qui enim à Darij partibus essent, mercede eáque exigua conductos periculum adire: eos qui à Macedonibus essent, pro Græcia sponte sua adductos dimicare. Ex barbaris autem Thracas, Pæonas, Illyrios & Agrianos, fortissimos totius Europę & bellicosissimos, aduersus molles effœminatásque Asiæ gentes in aciem ituros. Denique Alexandrum aduersus Darium exercitum ducere. Atque hæc quidem ad prælij prærogatiuam significandam commemorauit. Adhæc præmiorum quę huic periculo proposita essent magnitudinem exponit. Neque enim eos, satrapas Darij illo prælio victuros, neque equitatum qualis ad Granicum amnem constiterat, neque viginti millia exterorum mercenariorum, sed summam imperij Persici ac Medici, & quotquot vsquam nationes Persis ac Medis parẽtes Asiam inhabitant: ipsúmque adeò magnum regem debellaturos, nihilque ex eo prælio reliquum futurum, quàm vt vniuersæ Asiæ imperent, & optatum laboribus suis finem

Fac. Quo Macedones ac reliquus exercitus ferrent quantum barbaris in eo prælio præstarét.

Fac. Omnia quæ Persæ tenent.

Fac. Nihilque obstaturum.

καίτοιγε Ἀμύντας ἤξειν τε Ἀλέξανδρον ἰσχυρίζετο ὅπου αὖ πύθηται Δαρεῖον ὄντα, καὶ αὐτὸς προσμενεῖν ἐκέλευεν. ἀλλὰ τὰ χείρω μᾶλλον, ὅτι ἐν τῷ παραυτίκα ἡδίω ἀκοῦσαι ἦν, ἔπειθε· καί τι καὶ δαιμόνιον τυχὸν ἦγεν αὐτὸν εἰς ἐκεῖνον τὸν χῶρον, οὗ μήτε ἐκ τῆς ἵππου πολλὴ ὠφέλεια αὐτῷ ἐγίνετο, μήτε ἐκ τοῦ πλήθους αὐτοῦ τοῦ τε ἀνθρώπων καὶ τοῦ ἀκοντίων τε καὶ τοξευμάτων· μηδὲ τὴν λαμπρότητα αὐτῆς τῆς στρατιᾶς ὅπη δεῖξαι ἐδυνήθη· ἀλλὰ Ἀλεξάνδρῳ τε ἐς τοῖς ἀμφ' αὐτὸν εὐμαρῶς τὴν νίκην παρέδωκεν. ἐχρῆν γὰρ ἤδη καὶ Πέρσας τοὺς Μακεδόνων ἀφαιρεθῆναι τῆς Ἀσίας τὴν ἀρχὴν, καθάπερ ὑπὸ Μήδοι μὲν τοὺς Περσῶν ἀφῃρέθησαν, τοὺς Μήδων δὲ ἔτι πρόσθεν Ἀσσύριοι. ὑπερβαλὼν δὴ τὸ ὄρος Δαρεῖος τὸ κατὰ τὰς Πύλας τὰς Ἀμανικὰς καλουμένας, ὡς ὅπη Ἰσσὸν τροπῆται, καὶ ἐγίνετο κατόπιν Ἀλεξάνδρου λαθών. τὴν δὲ Ἰσσὸν κατασχὼν, ὅσους ἀρρώστους ὑπολελειμμένους αὐτοῦ τοὺς Μακεδόνων κατέλαβε, τούτους χαλεπῶς αἰκισάμενος ἀπέκτεινεν. ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν προυχώρει ὅπη τὸν ποταμὸν τὸν Πίναρον. καὶ Ἀλέξανδρος ὡς ἤκουσεν ἐν τῷ ὄπισθεν αὐτοῦ ὄντα τὸν Δαρεῖον, ἐπεὶ καὶ πρὸς αὐτοῦ ὁ λόγος ἐφαίνετο, ἀναβιβάσας ἐς τριακοντόρους τινὰς ἱππέων, ἀποπέμπει ὀπίσω ὅπη Ἰσσὸν κατασκεψομένους εἰ τὰ ὄντα ὡς ἀγγέλλεται οἱ ἦν, ἀναπλεύσαντες τῇ τριακοντόρῳ, ὅτι κολπώδης ἐστὶν ἡ παραθαλάσσια. μᾶλλον δὲ ὑπερβάντες κατέμαθον αὐτοῦ στρατοπεδεύοντας τοὺς Πέρσας· καὶ ἀπαγγέλλουσιν Ἀλεξάνδρῳ ἐν χερσὶν ἤδη Δαρεῖον. ὁ δὲ συγκαλέσας στρατηγούς τε καὶ ἰλάρχας, καὶ τῶν ξυμμάχων τοὺς ἡγεμόνας, παρεκάλει θαρρεῖν μὲν ἐκ τῶν ἤδη σφίσι καλῶς κεκινδυνευμένων, καὶ ὅτι τοῖς νενικηκόσιν αὐτοῖς ἔσται· ἐκ δὲ ὁ θεὸς ὑπὲρ σφῶν στρατηγεῖν ἄμεινον, ὅπη νοῦν Δαρείῳ ἀγαγὼν καθεῖρξαι τὴν δύναμιν ἐκ τῆς εὐρυχωρίας ἐς τὰ στενόπορα· ἵνα σφίσι μὲν ξύμμετρον τὸ χωρίον ἀναπτύξαι τὴν φάλαγγα, τοῖς δὲ ἀχρεῖον τὸ πλῆθος ὅλῃ ἔσται τῇ μάχῃ, ὅτε τά τε σώματα οὔτε τὰς γνώμας ὁμοίως πλησίοις. Μακεδόνας τε καὶ Πέρσας καὶ Μήδους, ἐκ πάνυ πολλοῦ τεθραμμένους, αὐτοὺς ἐν τοῖς πόνοις τοῖς πολεμικοῖς πάλαι ἤδη μὴ κινδύνων ἀσκεμένους, ἄλλως τε καὶ δούλοις αὖ θρέμμασιν ἐλευθέροις ἐς χεῖρας ἥξειν. ὅσοι τε Ἕλληνες Ἕλλησιν, οὐκ ἴσον τὸ αὐτὸ μαχεῖσθαι, ἀλλὰ τοὺς μὲν ξὺν Δαρείῳ, ὅτι μισθῷ, καὶ οὐ πάνυ πολλῷ, κινδυνεύοντας· τοὺς δὲ ξὺν σφίσιν, ὑπὲρ τε Ἑλλάδος ἐκόντας ἀμυνομένους· βαρβάρων τε αὖ Θρᾷκας, καὶ Παίονας, καὶ Ἰλλυριοὺς, καὶ Ἀγριᾶνας, τοὺς δορυφορικωτάτους τε κατὰ τὴν Εὐρώπην καὶ μαχιμωτάτους, ἐπὶ τοὺς τὰ ἀπονώτατα τῶν τῆς Ἀσίας γένη αὐτιτάξασθαι· ὅπη δὲ Ἀλέξανδρον αὐτιστρατηγεῖν Δαρείῳ. τῷ τε μὲν οὖν ἐς πλεονεξίαν τὸ ἀγωνίσασθαι ἐπέξηει. τὰ δὲ ἄλλα ὅτι μεγάλα ἔσται σφίσι τὸ κινδυνεύειν ἐπεδείκνυεν. καὶ γὰρ τοὺς σατράπας τοὺς Δαρείου ἐν τῷ τότε κρατήσειν, οὔτε τὸ ἵππιον τὸ ὅπη Γρανικῷ ταχθέντων, οὔτε τοὺς δισμυρίους ξένους τοὺς μισθοφόρους, ἀλλὰ Περσῶν τε ὅ, τι περ ὄφελος καὶ Μήδων, καὶ ὅσα ἄλλα ἔθνη Πέρσαις καὶ Μήδοις ὑπήκοα ἐποικεῖ τὴν Ἀσίαν, καὶ οὐ μέγαν βασιλέα παρόντα, καὶ ὡς οὐδὲν ὑστερήσεται σφίσιν ὅπη τῷδε τῷ ἀγῶνι, ὅτι μὴ κρατεῖν τῆς Ἀσίας ξυμπάσης, καὶ πέρας τοῖς πολλοῖς πόνοις

δπηθεῖναι. ὑπὸ τούτοις ἦ τῆ τε εἰς τὸ κοινὸν ξυλλαμ A
βανομένη ἤδη πεπραγμένων ὑπεμίμνησκε. καὶ εἴ δή τῳ
ἰδίᾳ τι ἀμπεπες ἐς κάλλος τετολμημένον· ὀνομα-
στὶ ἕκαστον ὅπη τῆ ἔργῳ ἀνακαλῶν, καὶ τὸ αὐτὸ ἀκ ἀ-
κίνδυνον ἐν ταῖς μάχαις ὡς ἀνεπαχθέστατα ἐπεξῄει.
λέγεται ἦ καὶ Ξενοφῶντος καὶ τῆ ἅμα Ξενοφῶντι
μυρίων ἐς μνήμην ἐλθεῖν, ὡς οὐδέν τι ἧσσα κατὰ πλῆ
θος ὅτε καλῶ τὼ ἄλλων ἀξίωσιν σοφίσιν ἐπεικότες·
οὐδὲ ἱππέων αὐτοῖς παρόντων Θεσσαλῶν, οὐδὲ Βοιω-
τῶν, ἢ Πελοποννησίων, οὐδὲ Μακεδόνων ἢ Θρᾳκῶν, οὐδ'
ὅση ἄλλη σοφίσιν ἵππος ξυντέτακται· οὐδὲ τοξοτῶν, B
ἢ σφενδονητῶν, ὅτι μὴ Κρητῶν, ἢ Ῥοδίων ὀλίγων· καὶ
τούτων ἐν τῆ κινδυνεύω ὑπὸ Ξενοφῶντος αὐτοσχεδιαθέντων. οἱ ἦ βασιλέα τε ξυὺ πάσῃ τῇ δυνάμει
πρὸς Βαβυλῶνι αὐτῇ ἐτρέψαντο, καὶ ἔθνη ὅσα κα-
πόντων εἰς τὸν Εὔξεινον πόντον καθ' ὁδὸν σοφίσιν ἐ-
πεγώρησε, νικῶντες ἀπῆλθον· ὅσα τε ἄλλα ἐν τῆ τοιῇ-
δε πρὸ τῆ κινδυνεύων ἐς παράκλησιν, ἀνδράσιν ἀγα-
θοῖς ὀξ ἀγαθοῦ ἡγεμόνος παραινεῖσθαι εἰκός. οἱ ἦ ἄλ-
λος ἄλλοθεν δεξιούμενοί τε τὸν βασιλέα, καὶ τῆ λό-
γῳ ἐπαίροντες, ἄγειν ἤδη ἐκέλευον. ὁ ἦ τότε μὲν δει- C
νοποιεῖσθαι παραγγέλλει, πρόπεμπε ἦ ὡς ὅπη τὰς
πύλας, τῆ ἱππέων ὀλίγους ἴλας καὶ τῆ τοξοτῶν προ-
κατασκεψομένους τὴν ὁδὸν τὴν ὀπίσω, ὡς ὅπη τὰς
πύλας· καὶ αὐτὸς τῆς νυκτὸς ἀναλαβὼν τὴν στρατιὰν
πᾶσαν ἦει, ὡς καταισχεῖν αὖθις τὰς πύλας. ὡς ἦ ἀμ-
φὶ μέσας νύκτας ἐκράτησεν αὖθις τῆ παρόδου, ἀ-
νέπαυε τὴν στρατιὰν τὸ λοιπὸν τῆς νυκτὸς, αὐτὸ ὅπη
τῆ πετρῶν προφυλακὰς ἀκριβεῖς καθίστη ἀμένους·
ὑπὸ ἦ τὴν ἕω κατῄει ἀπὸ τῆ πυλῶν καθὼ τὴν ὁδόν·
καὶ ἕως μὲν πάντη στενόπορα ἦν τὰ χωρία ὅπη κέρως D
ἦγε· ὡς ἦ διεχώρει ἐς πλάτος, ἀνέπυστεν ἀεὶ τὸ κέ-
ρας, ἐς φάλαγγα, ἄλλην καὶ ἄλλην τῆ ὁπλιτῶν τά-
ξιν πρόσω, τῇ μὲν, ὡς ὅπη τὸ ὄρος, ἐν δεξιᾷ δὲ,
ὡς ὅπη τὴν θάλασσαν. οἱ ἦ ἱππεῖς αὖτως τέως μὲν
κατόπιν τῆ πεζῶν τεταγμένοι ἦσαν· ὡς ἦ ἐς τὴν ὀ-
ρυχωρίαν προῆσαν, σωτέταται ἤδη τὴν στρατιὰν ὡς
ἐς μάχην· προτοις μὲν ὅπη τὸ δεξιοῦ κέρως πρὸς
τὸ ὄρος τῆ πεζῶν, τό, τε ἄγημα καὶ τοὺς ὑπασπις ἀς, ὧν
ἦγεῖτο Νικάνωρ ὁ Παρμενίωνος. ἐχομένην ἦ τούτων,
τὴν Κοίνου τάξιν· ὅπη ἦ τούτοις, τὴν Περδίκκου. ἔπει
μὲν ἐστε ὅπη τὸ μέσον τῆ ὁπλιτῶν ἀπὸ τὸ δεξιοῦ ἀρ-
χομένῳ τεταγμένοι ἦσαν. ὅπη ἦ τὸ Δωνύμου, πρό-
τη μὲν Ἀμύντου τάξις ἦν, ὅπη ἦ καὶ Πτολεμαίου, ἐ-
χομένη ἦ ταύτης, ἡ Μελεάγρου. τὸ ἦ Δωνύμου τοῖς
πεζοῖς μὲν Κρατερὸς ἐπετέτακτο ἄρχειν, τὸ ἦ ξύμ-
παντος Δωνύμου Παρμενίων ἡγεῖτο· καὶ παρήγγελτο
αὐτῷ μὴ ἀπολείπειν τὴν θάλασσαν, ὡς μὴ κυκλω-
θεῖεν ὑπὸ τῆ βαρβάρων, ὅτι πάντη ὑπερφαλαγγήσειν
αὐτῶν ἅμα πλῆθος ἤμελλον. Δαρεῖος ἦ, ἐπειδὴ ὀξηγ-
γέλθη αὐτῷ προσάγων ἤδη Ἀλέξανδρος, ὡς ἐς μά-
χην, τῆ μὲν ἱππέων ἅμιλλαν ἔχει πέραν τῆ ποταμοῦ
Πινάρου, ἐς πεντακισμυρίους μάλιστα τὸν ἀριθμόν· ἐ μετὰ
τούτων, τῆ ψιλῶν ἐς δισμυρίους, ὅπως τὴν λοι-
πὴν δυνάμιν καθ' ἡσυχίαν σωτάξειε. καὶ προτοις
μὲν τὸ ὁπλιτικοῦ τοὺς Ἕλληνας τοὺς μισθοφόρους ἔτα
ξεν ἐς ἑξακισμυρίους, κὴ τ' Φάλαγγα τ' Μακεδόνων· ὅπη
ἦ τούτοις, τ' Καρδάκων καλουμένων, ἐνθεν ἐ ἔνθεν, ἐς
ἑξακισμυρίους· ὁπλῖται ἦ ἦσαν καὶ ὅτι. τοσούτοις γὰ

imponant. Adhæc quæ splendidè ab iis collatis viribus gesta essent recensebat. Siquis verò audax aliquod & laudabile facinus priuatim edidisset, nominatim singulos euocans, eorum in periculis adeundis virtutem, quamminima poterat cum inuidia, collaudabat. Fertur autem etiam Xenophontis,& decem millium qui cum eo fuerant meminisse, quippe quòd neque numero, neque vlla alia æstimatione comparandi fuerint: ꝙ neque Thessalos equites, neque Bœotios,aut Pelopõnenses,neque Macedonas, aut Thracas, neque alium vllum equitatum qui ipsis accensus erat, habuissent. neque sagittarios aut funditores,præter Cretenses & Rhodios nonnullos, quos Xenophon in ipso discrimine festinanter conscripserat. Hos tamen regem cum vniuerso exercitu ante Babylonem in fugam vertisse,gentésque omnes,quotquot iis Euxinum pontum petentibus, in itinere restiterunt,domuisse. Alia præterea adiecit,quibus boni imperatores ad bonos ac strenuos milites ad adeunda pericula exhortãdos vti par est. Illi certatim regem cõplexi, & verbis efferentes, è vestigio in aciem duci postulant. Tum Alexander corpora curari iubet, equitésque nonnullos & sagittarios ad Pylas præmittit,qui viam, quam iam trãsierat,explorẽt. ipséq; noctu cũ vniuerso exercitu mouit,vt angustias illas denuo occupare posset. Vt verò sub medium noctis rursus Pylas insedit, reliquum noctis exercitui ad quietẽ dedit,excubiis summa diligẽtia in ipsa rupe dispositis,sub aurorã ex Pylis in viã descẽdit. & quãdiu magna erat viarũ angustia,angustã etiã aciẽ ducebat: vbi verò laxare se sinus montiũ cœperũt,explicuit cornu,phalangẽ aliã aliúdq; armigerorũ agmẽ adducens,dextra quidẽ montem versus,læua autẽ,ad mare. Equites porrò interea peditibus à tergo cõstituti erant. At postquã in aperta loca ventũ est, exercitũ statim ad prælium cõmittendum instruit. In dextro cornu montẽ versus peditum agmen locat, & scutatos,quibus præerat Nicanor Parmenionis filiꝰ. Proximũ his, Cœni,mox Perdiccæ agmen: atque hi quidẽ ad mediã armigerorũ aciẽ, ei qui dextro lateri præfuturus erat,adstabãt. A sinistro verò,primę erãt Amyntæ copiæ,inde Ptolemæi:proximę huic Meleagri. Et quidẽ ad læuã Craterus peditibus prẹfectus erat: totum autẽ sinistrum cornu Parmenio ducebat. Huic imperatum erat ne à mari recederet, ne videlicet à barbaris circũueniretur. Nam alioqui Persæ facilè multitudine copiarũ phalangẽ Macedonũ omni ex parte cinxissẽt. Darius, postquam ei nuntiatũ est Alexandrũ instructa acie aduentare, triginta millibus equitum, expeditorum viginti millibus Pinarum flumen transit,vt reliquum exercitum securius instruat. Ac primos quidem ex armigeris Græcos mercede conductos numero triginta millium, aduersus Macedonum phalangem constituit. Ab vtroque horum latere Cardacas, qui & ipsi armigeri erant,ad sexaginta millia collocat. Neq; enim plures

Fac. admonebat, εἰς τὸ κοινὸν omittens.

Fac. Sinue periculorum omniũ in præliis socium & participẽ fuisse, cõmemorãs.

Fac. Alter alteri dextras dantes.

Ita Curtius.

Vel legendũ est ἀρξαμένῳ.

in simplici phalange constituí, locus in quo exercitus instruebatur, patiebatur. Porrò ad montem qui ipsis ad siniſtram erat, aduersus Alexandri dextrum cornu viginti millia ſtatuit. Atq; horum quidē nonnulli à tergo Alexandri exercitus oppoſiti erant. mōs enim in quo acies inſtructa erat, aliqua ex parte introrsum recedens, sinū quendā veluti in mari faciebat: deinde in anfractū porrectus efficiebat vt qui ad radicē mōtis cōstituti erāt, dextrū Alexandri cornu auersum cernerent. Reliqua verò expeditorum atque armigerorum multitudo, pro gentiū varietate, in cōfertos inutiléſq; ordines redacta, poſt Græcos mercenarios & barbaros in phalāgem compoſitos ſtabat. Sexcenta enim bellatorum millia in Darij exercitu eſſe ferebātur. Alexāder verò, poſtquam progredienti ſibi maius ſpatiū aperiri cœperat, equitatum auxiliariorū Theſſalóſq; & Macedonas adducit. atq; hos quidē in dextro cornu iuxta ſe locat. Peloponnenſes reliquóſq; ſocios ad læuū cornu Parmenioni mittit. Darius poſtquam aciem inſtruxit, equites quos ad flumen eam ob cauſam locarat vt tutò exercitū ordinare poſſet, dato ſigno reuocat. Horum pleroſq; ad dextrum cornu mare verſus aduerſus Parmenionem ſtatuit, quòd ab ea parte maior equorū eſſet vſus: reliquam partem in ſiniſtrum cornu ad montem traducit. Quum verò propter anguſtiam locorum inutiles eo in loco ſibi viderentur, vt in dextrum ipſorum cornu ſeſe recipiant iubet. Darius medium aciei tenebat, Perſarum regum in exercitus ordinatione veteri more obſeruato. cuius quidem rei rationem Xenophon Grylli filius conſcripſit. Inter hæc Alexander animaduertens vniuerſum fermè Perſarum equitatum contra læuum ſuum cornu mare verſus traductum, ſolóſque Peloponnenſes, cum reliquo ſociorum equitatu, eam ad partem collocatos eſſe, Theſſalos etiam equites confeſtim eò mittit, imperans ne ex aduerſo totius acici equitent, ne ab hoſtibus eò ſe transferentes cernantur, ſed à tergo phalangis non conſpecti ab hoſte tranſeant. Præſtituit autem equitibus ad dextrum cornu antecurſores, quibus præfectus erat Protomachus, & Pæonas, quibus præerat Ariſton. Peditibus verò, ſagittarios, quos Antiochus ducebat. Agrianos autē, quorum dux erat Attalus, & nonnullos equitum ac ſagittariorum ad anfractum montis qui à tergo erat, locat: ita vt ad eam partem quæ ipſi dextra erat, phalanx in duo cornua diuiſa cerneretur. alterum quidem, aduerſus Darium, eóſque qui trans flumen ſtabant, Perſas omnes: alterum, montem verſus, aduerſus eos qui ad montem à tergo imminebant. Ante ſiniſtrum latus ex peditibus Cretēſes ſagittarios & Thraces, quos ducebat Sitalces, ponit: ante hos equitatū, qui ad ſiniſtrum cornu pertinebat. Exteri verò mercenarij omnibus præſtitutie-rāt. Cęterū quū eorū phalanx in dextro cornu nō ſatis cōferta videretur, atq; ex ea parte potiſsimū Perſæ phalāgē circūuenire poſſe iudicarēt, ex medio agmine duas ſociorū turmas,

A ὅπῃ Φάλαγγος ἀπολῆς ἐδέχετο τὸ χωρίον ἵνα ἐπάξαι το. ἐπέταξε δὲ καὶ τῷ ὄρει τῷ ἐν ἀριστερᾷ σφῶν κέρᾳ τὸ Ἀλεξάνδρᾳ δεξιόν, ἐς δισμυρίους. Ἔστι δὲ τῶν ἔθνῶν οἱ κέρᾳ νώτου ἐγένοντο τῷ Ἀλεξάνδρᾳ στρατιᾶς. τὸ γὰρ ὄρος ἵνα ἐπετάχθησαν, πῇ μὲν διεχώρει ἐς βάθος, καὶ κολπῶδές τι αὐτῷ ὥσπερ ἐν θαλάσσῃ ἐγίνετο· ἔπειτα ἐς ἐπικαμπὴν πρὸς ὀπίσω τοὺς ὅπῃ πῆς ὑπωρείας τεταγμένους κατόπιν δὲ δεξιᾷ κέρως ἦν Ἀλεξάνδρᾳ ἐποίει· τὸ δὲ ἄλλο πλῆθος αὐτῷ φιλῶν τε καὶ ὁπλιτῶν κατὰ ἔθνη ὡς τεταγμένον ἐς βάθος οὐκ ὠφέλιμον, ὁπόθεν ἦν τῷ Ἑλλήνων τῷ μισθοφόρων, καὶ τὸ ὅπῃ Φάλαγγος τεταγμένου βαρβαρικοῦ. ἐλέγετο γὰρ ἡ πᾶσι ξὺν Δαρείῳ στρατιὰ μάλιστα ἐς ἑξήκοντα μυριάδας μαχίμους εἶναι. Ἀλέξανδρος δὲ, ὡς αὐτῷ πρόσω ἰόντι τὸ χωρίον διέχειν ὀλίγον ἐς πλάτος, παρήγαγε τοὺς ἱππέας, τούς τε ἑταίρους καλουμένους, καὶ τοὺς Θεσσαλοὺς καὶ τοὺς Μακεδόνας. καὶ τούτοις μὲν ὅπῃ τῷ δεξιῷ κέρατι ἅμα οἱ ἔταξε· τοὺς δὲ ἐκ Πελοποννήσου, καὶ τὸ ἄλλο τὸ συμμαχικὸν, ὅπῃ τὸ εὐώνυμον πέμπει ἐς Παρμενίωνα. Δαρεῖος δὲ, ὡς σφίσι τεταγμένη ἤδη ἦν αὐτῷ ἡ Φάλαγξ, τοὺς ἱππέας ἃς εἶχε σφῶν ἐπὶ τὸ ποταμοῦ ὅπῃ τῷδε πρότερα, ὅπως ἀσφαλὴς αὐτῷ ἡ ἔκταξις τῆς στρατιᾶς γένοιτο, ἀνεκάλεσεν ἀπὸ ξυμβήματος· καὶ τούτων τοὺς μὲν πολλοὺς ὅπῃ τῷ δεξιῷ κέρατι πρὸς τῇ θαλάσσῃ καὶ Παρμενίωνα ἔταξεν, ὅπῃ τῇ μᾶλλόν τι ἱππάσιμα ἦν, μέρος δέ τι αὐτῶν καὶ ὅπῃ τὸ εὐώνυμον πρὸς τὰ ὄρη παρήγαγε. ὡς δὲ ἀμφοτέροις ἐντὸς ἦν ἀπὸ σκότου τὰ χωρία ἐφαίνοντο, καὶ τούτων τοὺς πολλοὺς παρίππους ὄντας ὅπῃ τὸ δεξιὸν κέρας σφῶν ἐκέλευσεν· αὐτὸς δὲ Δαρεῖος τὸ μέσον τῆς πάσης τάξεως ἐπεῖχε, καθάπερ νόμος τοῖς Περσῶν βασιλεῦσι τεταχθαι· καὶ τὸν νοῦν τῆς τάξεως τοῦτης Ξενοφῶν ὁ τοῦ Γρύλλου ἀναγέγραφεν. ἐν τούτῳ δὲ Ἀλέξανδρος κατιδὼν ὀλίγῳ πᾶσαν τὴν τῶν Περσῶν ἵππον μετακεχωρηκυῖαν ὅπῃ τὸ εὐώνυμον τὸ ἑαυτοῦ, ὡς πρὸς τὴν θάλασσαν, αὐτὸς δὲ τοῖς Πελοποννησίοις μόνον, καὶ τοῖς ἄλλοις τῶν ξυμμάχων ἱππέας τούτῳ τε τεταγμένοις, πέμπει καὶ τάχος καὶ Θεσσαλοὺς ἱππέας ὅπῃ τὸ εὐώνυμον· κελεύσας μὴ πρὸ τοῦ μετόπου τῆς πάσης τάξεως παρελθεῖν, τοῦ μὴ καταφανεῖς τοῖς πολεμίοις γενέσθαι μεταχωροῦντες, ἀλλὰ καὶ ὅπῃ τῆς φάλαγγος ἀφανῶς διελθεῖν. πρότερος δὲ ἦλθε μὲν ἱππέων καὶ τὸ δεξιὸν τοῖς προδρόμοις, ὧν ἡγεῖτο Πρωτόμαχος, καὶ τοῖς Παίονας, ὧν ἡγεῖτο Ἀρίστων· τῷ δὲ πεζῶν, τοῖς τοξόταις, ὧν ἦρχεν Ἀντίοχος· τοῖς δὲ Ἀγριάνας, ὧν ἦρχεν Ἄτταλος, καὶ τῷ ἱππέων τινας καὶ τῷ τοξοτῷ, ἐς ἐπικαμπὴν πρὸς τὸ ὄρος τὸ κατὰ νώτου ἔταξεν. ὥστε καὶ τὸ δεξιὸν αὐτῷ τῆς φάλαγγος ἐς δύο κέρατα διέχουσαν τετάχθαι, τὸ μὲν ὡς πρὸς Δαρεῖον τε, καὶ τοῖς πέραν τοῦ ποταμοῦ τοῖς πάντας Πέρσας· τὸ δὲ, ὡς πρὸς τοῖς ὅπῃ τῷ ὄρος κατὰ νώτου σφῶν τεταγμένους. οἱ δὲ εὐωνύμῳ προσετάχθησαν, τῷ μὲν πεζῶν, οἵ τε Κρῆτες τοξόται, καὶ οἱ Θρῇκες, ὧν ἡγεῖτο Σιτάλκης· πρὸ τούτων δὲ ἵππος καὶ τὸ εὐώνυμον. οἱ δὲ μισθοφόροι ξένοι πᾶσιν ἐτάχθησαν. ἐπεὶ δὲ οὔτε πυκνὴ αὐτῷ ἡ φάλαγξ καὶ τὸ δεξιὸν τὸ ἑαυτοῦ ἐφαίνετο, πολύ τε τοῦτο ὑπερφαλαγγήσειν οἱ Πέρσαι ἐδόκουν, ἐκ τοῦ μέσου ἐκέλευσε δύο ἴλας τῷ ἑταίρων, τὴν τε Ἀν-

θεσ-

θεσσαλίαν, ἧς ἦρχεν ἐπ' αὐτῶν Περίδας ὁ Μενεσθέως, καὶ τὴν Λαγαίαν καλουμένην, ἧς ἦρχε Παντόρδανος ὁ Κλεανδρου, ὅπως τὸ δεξιὸν ἀφανὲς παρελθεῖν. καὶ τοὺς τοξότας ἅμα καὶ μέρος τῆς Ἀγριάνων, καὶ τῆς Ἑλληνικῶν μισθοφόρων ἔστιν οἷς κατὰ τὸ δεξιὸν τοῦ αὐτοῦ ὅπῃ μετὸ πρώτους ἦγαγεν, ἐξέτεινεν ὑπὲρ τὸ τῆς Περσῶν κέρας τὴν Φάλαγγα. ἐπεὶ γὰρ οἱ ὑπὲρ τοῦ ὄρους τεταγμένοι οὔτε κατῆεσαν, ἐκ δρομῆς τε ἐπ' αὐτοὺς τῆς Ἀγριάνων, καὶ τῆς ὀλίγων καὶ ἐπιλέκτων Ἀλεξάνδρου ἠνομάρης, ῥᾳδίως ἀπὸ τῆς ὑπωρείας ἀναστυλέντες, ἐς τὸ ἄκρον ἀνέφυγον· ἔγνω καὶ τοῖς κατ' αὐτοὺς τεταγμένοις δυνατὸν ὄν, χρήσασθαι ἐς ἀναπλήρωσιν τῆς Φαλαγγος, ἐκείνοις ἵππεας ὅσα κατὰ τοσοῦτοι ἐπιτάξαι ἐξήρκεσεν. οὕτω δὴ τεταγμένοις χρόνον μὲν ἵνα τοῦ ἵππου ἀναπαύων, ὥστε καὶ πάνυ ἔδοξε σχολαία ἡγεῖσθαι αὐτῶν ἡ πρόοδος. τοῖς δὲ βαρβάροις, ὅπως τὰ πρῶτα ἐπάχθησαν, ἀκέτι αὐτεπῆγε Δαρεῖος, ἀλλ' ὅτι τὸ ποταμοῦ τῆς ὄχθης, πολλαχῆ μὲν ἀποκρήμνους οὔσας, ἔτι δ' ὅπου καὶ χάραγμα πᾶσα πίνας αὐτῆς, ἵνα διαφοδώτερα ἐφαίνετο, οὕτως ἔμενεν. καὶ τοῦτο δῆλος ἐγένετο τοῖς ἀμφ' Ἀλέξανδρον τῇ γνώμῃ δεδουλωμένοις. ὡς ὁμοῦ ἤδη ἦν τὰ ἑρατόπεδα, ἐνταῦθα παρίππευων πάντη Ἀλέξανδρος, παρεκάλει ἄνδρας ἀγαθοὺς γίγνεσθαι· οὐ τῆς ἡγεμόνων μόνον τὰ ὀνόματα ξὺν τάξει παρεπόμπευε κόσμῳ ἀνακαλῶν, ἀλλὰ καὶ ἰλάρχας καὶ λοχαγοὺς ὀνόμασι· καὶ τῆς ξένων τῆς μισθοφόρων, ὅσοι κατ' ἀξίωσιν, ἵνα δρετῆς γνωρίμου περιῆσαν. καὶ αὖτε πανταχόθεν βοὴ ἐγένετο, μὴ διατρίβειν, ἀλλὰ ἐσβάλλειν ἐς τοὺς πολεμίους. εὖ ἦ ἤγμ ἐν τάξει ἔτι τὰ μὲν πρῶτα, καὶ περ ἐν ἀσπίδων ἤδη ἔχων τὴν Δαρείου δύναμιν, βάδιον, τὰ μὴ διασπασθῆναί τι ἐν τῇ ξυμπεσούσῃ πορείᾳ κυμαίνουσαν τῆς Φάλαγγος. ὡς δ' ἐντὸς βέλους ἐγίγνοντο, πρῶτοι δὴ οἱ κατ' Ἀλέξανδρον, καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ὅτι τὸ δεξιοῦ τεταγμένος, δρόμῳ ἐς τὸν ποταμὸν ἐνέβαλλεν, ὡς τῇ τε ὀξύτητι τῆς ἐφόδου ἐκπλῆξαι τοὺς Πέρσας, καὶ τὸ θῦμον ἐς χεῖρας ἐλθόντας, ὀλίγα πρὸς τοὺς ὀξοτῶν βλάπτεσθαι. καὶ ξυνέβη ὅπως ἐκέλευεν Ἀλέξανδρος. αὐτὸς γὰρ ὡς ἐν χερσὶν ἡ μάχη ἐγένετο, τρέπονται τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος οἱ τῆ ἀριστερᾷ κέρατι ὅπου τεταγμένοι· καὶ τῇ μὲν ἐνίκα λαμπρῶς Ἀλέξανδρός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτόν· οἱ δ' Ἕλληνες οἱ μισθοφόροι, οἱ σὺν Δαρείῳ, ἦ διέσχε τῆς Μακεδόνων ἡ Φάλαγξ, ὡς ὅτι τὸ δεξιὸν κέρας περιφρασσόμενον, (ὁ γὰρ Ἀλέξανδρος μὲν ἀπουδῇ ἐς τὸν ποταμὸν ἐμβαλὼν, καὶ ἐν χερσὶ τῷ μάχῃ ποιήσας, ἐξεώθη ἤδη τοὺς τῇ τεταγμένους τῆς Περσῶν· οἱ δ' κατὰ μέσον τῆς Μακεδόνων, οὔτε τῇ ἴσῃ ἀπουδῇ ἤλασαν τὸ ἔργον, καὶ πολλαχῇ κρημνώδεσι πάσῃς ὄχθαις ἐντυγχάνοντες, τὸ μέσον τῆς Φάλαγγος οὐ δυνατοὶ ἐγένοντο ἐν τῇ αὐτῇ τάξει διασώσασθαι) τῇ ἐμβάλλουσιν οἱ Ἕλληνες τοῖς Μακεδόσιν, ἦ μάλιστα διεσπασμένῳ αὐτοῖς τὴν Φάλαγγα καταῖδον. ὃ τὸ ἔρχεν ἐν τῷ ἁρπεῖον ἦν, τῆς μὲν ἐς τὸν ποταμὸν ἀποσωθῆναι τοὺς Μακεδόνας, καὶ τὴν νίκην τοῖς ἤδη φεύγουσιν σφῶν ἀνασώσασθαι· τῶν Μακεδόνων δ', τῆς τε Ἀλεξάνδρου ἤδη φυγομένης δυσεραγίας μὴ λειφθῆναι. καὶ τὸ δόξης τὸ Φάλαγγος, ὡς ἀμέχρι δὴ ἐς τὸ τόπι διαβεβοημένης μὴ ἀφανίσαι.

A Anthebusiam, cui Peridas Menesthei filius; & Lagæam, cui Pantordanus Cleandri filius præerant, vt ad dextrum latus clam hostibus se recipiant iubet. Sagittarijs etiam, ac parte Agrianorum; & Græcorũ mercede conductorum nonnullis, ad dextrum suum cornu ex aduerso traductis, phalangẽ vltra Persarum cornu extendit. Quum enim ij qui ad pedẽ montis dispositi erant non descenderent, excursione Agrianorum ac nonnullorum sagittariorum Alexãdri iussu in ipsos facta, facilè à radice montis propulsi ad cacumen confugerunt. Visum etiam ipsi est, B eos quos illis ea ex parte opposuerat, ad corroborandã phalangem vsui esse posse. satisq; esse si trecenti equites illis opponerentur. Hoc *modo dispositis militibus, Alexander aliquandiu quietus ante aciem stabat, quòd omnino tardus hostium congressus fore videretur. Neque enim Darius barbaros loco quo primùm eos constituerat, motos, in aduersum ducebat, sed in ripis fluminis (quæ magna ex parte præruptæ erant, & qua facilior in illas conscensus visus fuerat, *vallo duC cto munierat) sese continebat. Quod quidem statim Macedonibus argumento fuit, Darium iam seruitutem animo concepisse. Postquam verò acies coniunctæ sunt, Alexander in omnem exercitus partem obequitans, vt strenuos fortésque viros sese præbeant, hortatur. neque præcipuos solùm copiarum duces suis nominibus, * obseruato decoro, verumetiam tribunos & manipulares nominatim compellabat: & ex mercenarijs qui aut titulo, aut rerum gestarũ gloD ria illustriores essent. Hìc clamor vndique sublatus est, abrumpendam moram, in hostes ruendum. Alexander tametsi iam Darij exercitum in conspectu haberet, sensim tamen initio acies suas duxit, ne nimia cõtentione festinationéq; incessus, fluctuans phalanx dissiparetur. Posteaquã verò intra teli iactũ ventũ est, primi qui circa Alexãdrũ erãt, ipséq; Alexander in dextro cornũ subsistẽs, cursu in flumẽ feruntur: vt ferocitate ingressus Persæ perculsi, nõ ita promptè ad manus venientes, parũ damni missis sagittis inferre E possent. quod quidẽ ita vt Alexãder cogitarat euenit. Statim enim atque ad manus ventũ est, Persæ qui ad sinistrũ cornu collocati erãt, terga vertũt. In eo cõflictu Alexãder cũ suo comitatu illustrẽ miniméq; dubiã victoriã est cõsecut⁹. Græci verò mercenarij, qui à Darij ptibus erãt, qua Macedonũ phalãx diuisa erat, vtpote in dextrũ cornu flexa (Alexãder enim celeriter amnẽ ingressus, & comF minus cum hoste cõgressus, facile Persas ex ea parte positos propulsarat. Macedones verò ĩ medio flumine positi nõ pari diligẽtia erãt vsi, sed editis ac prupris passim ripis impediti, aciei frontẽ eodẽ ordine seruare nõ potuerãt) ea parte qua maximè conuulsã phalangẽ sunt cõspicati, impetũ in Macedones faciũt. Acris ibi pugna miscetur, Persis quidẽ, Macedonas in flumẽ repellere, & victoriã fugiẽtibus iã suis recuperare nitẽtib⁹: Macedonib⁹ cõtra, ne manifestę Alexãdri victorię deesset, aut phalãgis gloriã, quæ vt inuicta tũ temporis omnium ore celebrabatur, imminuerẽt.

Fac. Hoc modo instructos pro tẽpore milites suos Alex. pedetẽtim in hostẽ ducẽbat ex quo apparebat, facilem victoriam fore.

Fac. Fossis.

Fac. Cũ magnõ honore verborũ.

Adhæc æmulatio quædam contẽtióque de honore Græcanicæ nationi cum Macedonibus intercedebat. In eo conflictu Ptolemæus Seleuci filius re fortiter gesta, aliíque nõ obscuri nominis Macedones viginti numero ceciderunt. Dum hæc geruntur, cohortes quæ ad dextrum cornu erant, quum iam Persas sibi oppositos in fugam versos viderent, in exteros Darij mercede cõductos, & inualidos maléque affectos conuersi, eos à flumine propellunt. atque eam Persici exercitus partem quæ diuulsa erat, phalange circumueniẽtes, è trãsuerso in eos feruntur, stragémque exterorum edunt. Porro equites Persæ qui Thessalis oppositi erant, nequaquã se in hoc conflictu in flumine continebãt, sed eo fortiter atque animosè transmisso, in Thessalicas turmas inuehuntur. Atrox ibi equestre prælium commissum est. neque prius Persæ terga verterunt, quàm Darium fugisse cognoscerent, aut antequam mercenarios suos à phalange dissipatos cæsósque esse intelligerent. Tum verò manifesta, & quidem totius exercitus fuga fit. Persarum equi, quòd sessores grauiter armatos ferrent, multum incommodi acceperunt: ipsique equites, quũ per angusta viarũ confertim, metu exagitati, nullo ordine ruerẽt, non minore damno, protriti à suis, quàm ab hostibus insequentibus sunt affecti. Thessali enim acriter à tergo premebant, adeò vt haud minor equitum quàm peditum strages in fuga edita fuerit. Darius verò, quemadmodum sibi initio ab Alexandro ad sinistrum cornu metuerat, quum dissipatum ea parte exercitum vidit, confestim insceso, vt potuit, curru, cum primariis fugit. Et quandiu planis atque apertis locis in fuga vti licuit, curru sibi salutem quæsiuit. Vbi autem in prærupta loca aliásque viarum difficultates incidit, deserto curru & scuto, exutáque cidari, arcu etiam in curru relicto, conscenso equo fugit. Nox non multo pòst superueniens obstitit, quominus ab Alexandro caperetur. Alexander enim dum adhuc lux esset, ad exercitum reuersus, currum Darij, eiúsque scutum & cidarim atque arcum cepit. Paulo enim tardius eum insequi cœperat, quòd in prima illa phalangis dissipatione ipse etiam subsistens, non prius ad insequendum se conuerterit, quàm exteros mercenarios, Persicúmque equitatum à flumine repulsos conspexit. E Persis cecidêre Arsaces, Reomithres & Atizyes, ex iis qui apud Granicum equitatum duxerant. Sabaces etiam AEgypti satrapa, & Bubaces, magni inter Persas nominis. præter hos, ingens multitudo ad centum millia, atque in his, equitum decem millia. Ptolemæus Lagi filius, qui tum temporis Alexandrum cum suis Darium insequentem comitatus erat, autor est, quum instructa phalange insequerentur, super strata hostium cadauera phalangem transisse. Post hæc castra Darij primo impetu capta sunt, atque in iis mater Darij & vxor, soror etiam ac filius adhuc

Vel, Simulatque cornu ipsius sinistrum ab Alexãdro fusum est, atque ita abruptum à reliquo exercitu vidit. Fáe. Cum iis qui proxumi erant.

καί τι καὶ τοῖς ἡγέσι, τῷ τε Ἑλληνικῷ καὶ τῷ Μακεδονικῷ, φιλοτιμίας ἐνέπεσεν ἐς ἀλλήλους· καὶ ἐν τοιῷδε πίπτει Πτολεμαῖός τε ὁ Σελεύκου, ἀνὴρ ἀγαθὸς γενόμενος, καὶ ἄλλοι ἐς εἴκοσι μάλιστα καὶ ἑκατὸν, τῶν σὺν ἠμελημένων Μακεδόνων. ἐν τούτῳ δὲ αἱ ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως τάξεις, τετραμμένους ἤδη τοὺς κατὰ σφᾶς τῶν Περσῶν ὁρῶντες, ὅπῃ τοῖς ξένοις τε τοῖς μισθοφόροις τοῖς Δαρείου, καὶ τὸ πονούμενον σφῶν ὑπικάμψαντες, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀπώσαντο αὐτούς· καὶ ἐς τὸ παρερρωγὸς τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος ὑπερφαλαγγήσαντες, ἐς τὰ πλάγια ἐμβεβληκότες ἤδη, ἐκόπτον τοὺς ξένους· καὶ οἱ ἵππῃ ἦς ἢ οἱ τῶν Περσῶν κατὰ τοὺς Θεσσαλοὺς τεταγμένοι, οὐκ ἔμειναν ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ, ἀλλ' ἐπιβαλόντες ὀρθίους ἐνέβαλλον εἰς τὰς ἴλας τῶν Θετταλῶν· καὶ ταύτῃ ξυνέσῃ ἱππομαχία κρατερά· ἐνθένδε πρόσθεν ἐνέκλιναν οἱ Πέρσαι, πρὶν Δαρεῖόν τε πεφυγότα ἠθροντο, καὶ πρὶν ἀποῤῥαγῆναι σφῶν τοὺς μισθοφόρους συγκοπέντας ὑπὸ τῆς φάλαγγος. τότε ἤδη λαμπρά τε καὶ ἐκ πάντων ἡ φυγὴ ἐγίγνετο· καὶ οἵ τε τῶν Περσῶν ἵπποι ἐν τῇ αὐαχωρήσει ἐκακοπάθουν, ταρέως ὠπλισμένοις τοῖς ἐμβάτας σφῶν φέρουσι, καὶ αὐτοὶ οἱ ἵππῃς καλὰ στενὰς ὁδοὺς, πλήθη τε πολλοί, καὶ πεφοβημένως, σὺν ἀταξίᾳ ἀποχωροῦντες, οὐ μεῖον ὑπ' ἀλλήλων καταπατούμενοι, καὶ πρὸς τῶν διωκόντων πολεμίων ἐθλάπτοντο, καὶ οἱ Θεσσαλοὶ ἐρρώστως αὐτοῖς ἐπέκειντο· ὥστε οὐ μεῖον ἢ ὡς πεζῶν φόνος ἐν τῇ φυγῇ τῶν ἱππέων ἐγίγνετο. Δαρεῖος δὲ, ὡς αὐτῷ τὸ πρῶτον ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐφοβήθη τὸ κέρας τὸ εὐώνυμον, καὶ ταύτῃ ἀποῤῥηγνύμενον κατεῖδε τὸ ἄλλου στρατοπέδου, εὐθὺς, ὡς εἶχεν, ὅπῃ τοῦ ἅρματος σὺν τοῖς πρώτοις ἔφυγε· καὶ ἔστε μὲν ὁμαλοῖς χωρίοις ἐν τῇ φυγῇ ἐτύγχανεν, ὅπῃ τοῦ ἅρματος διεσώζετο. ὡς δὲ φαράγξί τε καὶ ἄλλαις δυσχωρίαις ἐνέκυρσε, τὸ μὲν ἅρμα ἀπολείπει αὐτοῦ καὶ τὼ ἀσπίδα, καὶ τὸν κάνδυν σκοτεινόν· ὁ δὲ καὶ τὸ τόξον ἀπολείπει ὅπῃ τοῦ ἅρματος· αὐτὸς δὲ ἵππων ὄπιθας ἔφυγε. καὶ ἤνυξ οὐ μετὰ μακρὸν ὑπιγνομένη ἀφείλετο αὐτὸν, τὸ πρὸς Ἀλέξανδρον ἀλῶναι. Ἀλέξανδρος δὲ, ἔστε μὲν φάλαγγι, ἐς τὸ ἔμπαλιν ἀπετρέπετο ὡς ὅπῃ τὸ στρατόπεδον. τὸ μέν τι ἅρμα τὸ Δαρείου ἔλαβε, καὶ τὼ ἀσπίδα ἐπ' αὐτῷ, καὶ τὸν κάνδυν, καὶ τὸ τόξον. καὶ δὴ καὶ ἡ διώξις βραδυτέρα αὐτῷ ἐγεγόνει, ὅτι ἐν τῇ πρώτῃ παραῤῥήξει τῆς φάλαγγος ὑπερβάς τε αὐτὸς, ἐπ' πρόσθεν ἐς τὸ διώκειν ἐτράπετο, πρὶν τοῖς τε μισθοφόροις τοῖς ξένοις καὶ τὸ τῶν Περσῶν ἱππικὸν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀπωσθέντας κατεῖδε. τῶν δὲ Περσῶν ἀπέθανον μὲν Ἀρσάκης καὶ Ῥεομίθρης καὶ Ἀτιζύης, τῶν ὑπὸ Γρανικῷ ἡγησαμένων τοῦ ἱππικοῦ· ἀποθνήσκει δὲ καὶ Σαβάκης ὁ Αἰγύπτου σατράπης, καὶ Βουβάκης, τῶν ἐντίμων Περσῶν. τὸ δὲ ἄλλο πλῆθος, εἰς δέκα μάλιστα μυριάδας· καὶ ἐν τούτοις, ἱππεῖς ὑπὲρ τοὺς μυρίους· ὥστε λέγει Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ξυνεπισπόμενος τότε Ἀλεξάνδρῳ, τοὺς μετὰ σφῶν διώκοντας Δαρεῖον, ὡς ὑπὸ φάλαγγι νιν ὁρῶντο, ὅπῃ τῶν νεκρῶν διεκέκριτο τῶν φαλαγγιτῶν. τότε στρατόπεδον τὸ Δαρείου λαβὼν ἐξ ἐφόδου ἑάλω, καὶ ἡ μήτηρ, καὶ ἡ γυνὴ, αὐτὴ δὲ καὶ ἡ ἀδελφὴ Δαρείου, καὶ ὁ υἱὸς Δαρείου

νηπ@. καὶ θυγατέρες δύο ἑάλωσαν, καὶ ἄλλαι ἀμφ' αὐτὰς Περσῶν τῶν ὁμοτίμων γυναῖκες οὐ πολλαί. οἱ γὰρ ἄλλοι Πέρσαι τὰς γυναῖκας σφῶν ξὺν τῇ ἄλλῃ κατασκευῇ ἐς Δαμασκὸν ἔτυχον ἐξαλκότες. ἐπεὶ καὶ Δαρεῖος τοῦ τε χρημάτων τὰ πολλὰ, καὶ ὅσα ἄλλα μεγάλῳ βασιλεῖ ἐς πολυτελῆ δίαιταν καὶ στρατοπομπίαν ὅμως συνέπεται, πεπόμφει ἐς Δαμασκόν· ὥστε ἐν τῷ στρατοπέδῳ οὐ πλείονα τρισχίλια τάλαντα ἑάλω. ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν Δαμασκῷ χρήματα ὀλίγον ὕστερον ἑάλω ὑπὸ Παρμενίωνος, ἐφ' ᾧ αὐτὸ τοῦτο σταλέντος. τοῦτο τέλος τῇ μάχῃ ἐκείνῃ ἐγένετο, ὀκτὼ ἄρχοντος Ἀθηναίοις Νικοστράτου, μηνὸς Μαιμακτηριῶνος@. τῇ ὑστεραίᾳ, καίπερ τετρωμένος τὸν μηρὸν Ἀλέξανδρος ξίφει, ὅμως ὑπὸ τοῖς τραυματίαις ἐκάλει, καὶ τοῖς νεκροῖς ξυναγωγὰς, ἔθαψε μεγαλοπρεπῶς, συν τῇ δυνάμει πάσῃ σκευοφορίᾳ ὡς λαμπρότατα ἐς πόλεμον. καὶ λόγῳ τε ἐπεκόσμησεν ὕσοις τι διαπρεπὲς ἔργον ἐν τῇ μάχῃ ἢ αὐτὸς ξυνέγνω εἰρασμένον, ἢ ἀκοῇ συμφωνούμενον ἔλαβε, καὶ χρημάτων ἐπιδόσει ὡς ἑκάστοις συν τῇ ἀξίᾳ ἐτίμησε. καὶ Κιλικίας μὲν ἀποδεικνύει σατράπην Βάλακρον τὸν Νικάνορος, ἕνα τῶν σωματοφυλάκων τῶν βασιλικῶν· ἀντὶ δὲ τούτου ἐς τοὺς σωματοφύλακας κατέλεξε Μένητα τὸν Διονυσίου· ἀντὶ δὲ Πτολεμαίου τοῦ Σελεύκου, τοῦ ἀποθανόντος ἐν τῇ μάχῃ, Πολυπέρχοντα τὸν Σιμμίου ἄρχειν ἀπέδειξε τῆς ἐκείνου τάξεως. καὶ Σολεῦσι τά τε πεντήκοντα τάλαντα, ἃ ἔτι ἐνδεᾶ ἦν ἐκ τῶν ἐπιβληθέντων σφίσι χρημάτων, ἀφῆκε, καὶ τοῖς ὁμήροις ἀπέδωκεν. ὁ δὲ οὐδὲ τῆς μητρὸς τῆς Δαρείου, οὐδὲ τῆς γυναικὸς ἢ τῶν παίδων ἠμέλησεν· ἀλλὰ λέγουσι τινὲς τῶν Ἀλεξάνδρου γραφέων, τῆς νυκτὸς αὐτῆς ἢ ἀπὸ τῆς διώξεως τῆς Δαρείου ἐπανῆκεν, ἐς τὸ σκηνωμα παρελθόντα αὐτὸν τὸ Δαρείου, ἡνίκα αὐτῷ ἐξηρημένῳ ἤκουσαι γυναικῶν οἰμωγὴ καὶ ἄλλον τινὰ θόρυβον οὐ πόρρω τῆς σκηνῆς. πυθέσθαι οὖν αὐτὸν γυναῖκας, καὶ ἀνθ' ὅτου σφᾶς ἐγγὺς τῆς σκηνοῦσι. καὶ ἵνα ἐξαγγεῖλαι, ὅτι, ὦ βασιλεῦ, ἡ μήτηρ τε καὶ γυνὴ Δαρείου καὶ οἱ παῖδες, ὡς ἐξηγγέλθη αὐτοῖς ὅτι τὸ τόξον τε τὸ Δαρείου ἔχεις, καὶ τὸν κάνδυν τὸν βασιλικὸν, καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ ἵππου κεκόμισται ὀπίσω ἡ Δαρείου, ὡς ὄντι τεθνεῶτι Δαρείῳ ἀνοιμώζουσιν. ταῦτα ἀκούσαντα Ἀλέξανδρον, πέμψαι πρὸς αὐτὰς Λεοννάτον, ἕνα τῶν ἑταίρων, ἀπαγγελοῦντα φράσαι ὅτι ζῇ Δαρεῖος· τὰ δὲ ὅπλα καὶ τὸν κάνδυν ὅτι φεύγων ἀπέλιπεν ὁπλίτης τὰ ἅρματα, καὶ ταῦτα ὅτι μόνον ἔχει Ἀλέξανδρος@. καὶ Λεοννάτον παρελθόντα ἐς τὴν σκηνὴν, πρό τε τοῦ Δαρείου εἰπεῖν, καὶ ὅτι τὴν θεραπείαν αὐτῆς ξυγχωρεῖ Ἀλέξανδρος τὴν βασιλικὴν, καὶ τὸν ἄλλον κόσμον· καὶ καλεῖσθαι βασίλισσας. ἐπεὶ οὐδὲ κατὰ ἔχθραν οἱ ἡγεμόνες τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Δαρεῖον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τῆς Ἀσίας ἐπολεμήθη ξυνόμως. ταῦτα μὲν Πτολεμαῖος καὶ Ἀριστόβουλος λέγουσι. λόγος δὲ ἔχει, καὶ αὐτὸν Ἀλέξανδρον τῇ ὑστεραίᾳ ἐλθεῖν εἴσω ξὺν Ἡφαιστίωνι μόνῳ τοῦ ἑταίρου, καὶ τὴν μητέρα τὴν Δαρείου, ἀμφιγνοήσαντα ὁπότερος ὁ βασιλεὺς εἴη αὐτοῖν (ἐξαλλάττειν γὰρ ἀμφω τὰ αὐτὰ κόσμια) πρότερον δὲ Ἡφαιστίωνι προσελθεῖν, καὶ προσκυνῆσαι, ὅτι μείζων ἐφαίνη ἐκεῖνος. ὡς δὲ ὁ Ἡφαιστίων τε ὀπίσω ὑπεχώρησε, καὶ ἅμα τῶν ἀμφ' αὐτὸν, τὸν Ἀλέξανδρον δείξας,

infans. Duæ præterea eius filiæ captæ,& circum eas aliæ principum virorum vxores nõ multæ. Alij enim Persæ vxores suas cum impedimentis Damascum miserant. siquidem & Darius maiorem pecuniarum partem, & quæcunque ad splendidum magnificúmq; apparatum pertinentia reges etiam militantes comitari solent, Damascum miserat. adeò vt in exercitu vltra tria millia talentorum inuenta non fuerint. Cæterum omnis ea pecunia paulo pòst Damasci capta est à Parmenione, eam ad rem ab Alexandro misso. Hic prælij exitus fuit, archonte Athenis Nicostrato, mense *Ianuario. Postero die Alexander, quanuis æger adhuc è vulnere quod in femore exceperat, saucios tamen obiuit, & cæsorum corporibus conquisitis, magnificè ea sepeliuit, vniuerso exercitu in acie stãte, & bellicas vniuscuiusque laudes, quẽ vel ipse pręclarum aliquod facinus in pugna patrantem viderat, vel patrasse constanti fama acceperat, verbis ornauit, & pecuniarum largitione singulos pro suo merito dignitatéque honestauit. Posthæc Balacrum Nicanoris filium Ciliciæ satrapam designat. is vnus ex regiis corporis custodibus erat: custodiæ autem corporis in eius locum suffecit Menetem Dionysij filiũ. Polyperchonti Simæi filio, agmẽ Ptolemæi Seleuci filij (qui in prælio ceciderat) ducendũ dat. Solensib* quinquaginta talenta, quæ adhuc reliqua erãt ex summa quã iis imperarat, remittit, & obsides reddit. Neq; verò matris Darij, neque vxoris & filiorũ curam omisit. Nonnulli enim qui de rebus gestis Alexandri scribunt, autores sunt, eadem ipsa nocte qua ab insequendo Dario redierat, quũ in tabernaculum Darij, quod ipsi selectũ asseruatúmque erat, intrasset, muliebrem eiulatum atque alium quendã tumultũ audisse nõ procul à tabernaculo, ac quęsiuisse quęnã essent hę mulieres, & cur in tã vicino tabernaculo: statímq; renũtiasse quempiã, Mater Darij, ô rex, eiúsque vxor & liberi, vt nuntiatum illis fuit te & arcũ & *cidarim regiã habere, posteáque etiam scutum Darij allatũ esse, tanquam mortuo Dario eiulatus edunt. Alexandrum ea re cognita, Leonnatum, vnum ex amicis, ad eas misisse, iussum dicere, Darium superstitem esse. Arma verò & amiculum ab illo fugiente in curru relicta esse, ea solùm penes Alexandrum esse. Leonnatum tabernaculum ingressum, Darij statum exposuisse, præterea vt regio etiam cultu famulatúque illis vti liceret, reginæque appellarentur, ab Alexandro illis concedi. Neque enim inimicitiarum causa sibi aduersus Darium bellum susceptum, sed pro imperio Asiæ legitimè decertasse. Hæc quidẽ Ptolemæus & Aristobulus tradunt. Fama verò tenet Alexandrũ ipsum postero die tabernaculũ Darij, solo eum ex amicis Hephęstione comitãte, ingressum: & matrem quidem Darij dubitantẽ vter eorum rex esset (pari enim vterque corporis cultu erat) ad Hephæstionem accessisse, eúmque *veneratã esse, quòd ille habitu corporis pręstare videretur. Qui quum retrocessisset, & quidã astantium, quis esset Alexãder, monstrasset,

Curt. Humus rigebat gelu.
Curt. Dextrum femur leuiter mucrone perstrictũ.
Curt. Amiculũ.
Curt. Suo more veneratæ sunt.
Curt. Habitu corporis præstabat.

Curt. Ignoratio nem nunquã antea visi regis excusans.

illam errato pudefactam recessisse, Alexandrum, nullum erratum esse, respõdisse. nam & illum Alexandrum esse. Atque hæc quidem, non vt vera, sed neque vt planè incredibilia, adscripsi. Sed si ita gesta sunt, Alexandrũ tum ob eam qua in fœminas vsus est commiserationem, tum ob fidem & honorem amico præstitum, laudo. & si scriptoribus historiarum appositus visus est Alexãder ad hæc & facienda & dicenda, eo etiam nomine illum laudo.

Curt. Non erraſti, inquit, mater. Nam & hic Alexander est.

Fac. Quiętiam si ficta essent, & rerum ipsarum scriptoribus verisim. viderẽtur, ob id quoque Alex. laudandum putarem.

Darius noctu paucis comitatus fugerat: postridie verò recolligens Persas exteróſq;, qui ex eo prælio euaserant, quatuor in vniuersum millia habens, ad Thapsacum vrbẽ & Euphratẽ cum equitatu cõtendit, vt quãcitissimè posset Euphratẽ inter se atq; Alexandrũ mediũ relinqueret. Amyntas porro Antiochi filius, & Thymodes Mentoris filius, & Aristomedes Phereus, & Bianor Acarnan, omnes trãsfugæ, statim, ita vt per montes dispositi erant, fugientes Tripolim Phœniciæ pervenerunt, octo circiter militũ millia habentes: ibi sumtis nauibus recens in nauale sub ductis, quibus antea è Lesbo transuecti fuerant, tot ac sibi ad vecturam sufficere viderentur in mare protractis: reliquísque in nauali succensis, ne celeriter eos insequendi facultatem suppeditarent, in Cyprum fugerunt, atque inde in AEgyptum. vbi paulo pòst Amyntas res nouas móliens ab incolis interfectus est. Pharnabazus autem & Autophradates aliquandiu apud Chium morã fecerunt: præsidióque in insula collocato, nonnullis in Con atque Halicarnassum nauibus missis, ipsi centum nauibus optimè ad nauigandum comparatis Siphnum appellunt. Eo loci Agis Lacedæmoniorum rex vna triremi ad eos venit, pecuniam in vsus belli, & copias nauales ac pedestres, quammaximas posset, in Peloponnesum ducendas petiturus. Inter hæc nuntius adfertur præsj apud Issum commissi. Quo nuntio perculsi, Pharnabazus quidem cum duodecim triremibus, atque exterorum mercenariorum mille quingentis, Chium repetit: veritus ne audita clade Chij defectionem molirentur. Agis, acceptis ab Autophradate talentis argenti triginta, triremibus decem, has quidem Hippiæ ad Agesilaum fratrem suum ducendas tradit, mandatis additis, vt persoluto nautis integro stipendio, quamcitissimè posset in Cretam nauiget, ad res illius insulæ constituendas. Ipse in iis insulis aliquandiu commoratus, paulo pòst Halicarnassum ad Autophradatem abiit.

Curt. Syriæ, quã Cœlen vocant, præfecit. Sed in hoc dissentit, quòd Parmenionem præfectum dicit.

Alexander, Syriæ, quam Cœlen vocant, Memnonem Cerdiman satrapam constituit, equitatu auxiliariorum ipsi in præsidiũ prouinciæ commisso: ipse in Phœniciam profectus est: & in itinere obuium habuit Stratonem Gerostrati filium, (erat is Gerostratus Aradiorum, & quotquot Arado insulæ finitimi sunt, rex, quidem, vt & alij Phœnicum ac Cypriorum reges,

ἐκεῖνον ἔφη εἶ) Ἀλέξανδρον, τὼι μὲν καταδεδιέναι τὴν ἁμαρτίαν ἀποχωρεῖν, Ἀλέξανδρον δ' ἂν φάναι αὐτὼι ἁμαρτεῖν· καὶ γὰρ ἐκεῖνον εἶ) Ἀλέξανδρον. καὶ τῶν μὲν ἐγὼ οὐχ ὡς ἀληθῆ, οὐδὲ ὡς πίστα ἀπέγραψα· ἀλλ' εἴπερ οὕτως ἐπράχθη, ἐπαινῶ Ἀλέξανδρον τῆς τε ἐς τὰς γυναῖκας κατοικτίσεως, καὶ τῆς εἰς τὸν ἑπόμενον πίστεως καὶ τιμῆς· εἴτε πιθανὸς δοκεῖ τοῖς ξυγγράφασιν Ἀλέξανδρος, ὡς καὶ τοῦδε αὖ πρὸς ἄξας καὶ εἰπών, καὶ ὅτι τῷδε ἐπαινῶ Ἀλέξανδρον.

Δαρεῖος δὲ τὼι μὲν νύκτα ξὺν ὀλίγοις τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἔφυγε· τῇ δ' ἡμέρᾳ ἀναλαμβάνων ἀεὶ τοὺς τε Περσῶν τοὺς διασωθέντας ἐκ τῆς μάχης, καὶ τοὺς ξένων τοὺς μισθοφόρων, ἐς τετρακισχιλίους ἔχων ἅπαντας, ὡς ἐπὶ Θάψακόν τε πόλιν καὶ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἀπηύδη ἤλαυνε, ὡς πλεῖστα μέσον αὐτόν τε καὶ τὸν Ἀλεξάνδρου τὸν Εὐφράτην ποιῆσαι. Ἀμύντας μὲν ὁ Ἀντιόχου, καὶ Θυμώδης ὁ Μέντορος, καὶ Ἀριστομήδης ὁ Φερεαῖος, καὶ Βιάνωρ ὁ Ἀκαρνάν, ξύμπαντες οὗπερ αὐτόμολοι μετὰ τοὺς ἀμφ' αὐτοὺς στρατιωτῶν ὡς ἑπτακισχιλίων, ἄνδρες ὡς τετρακισχίλιοι ἦσαν κατὰ πεῖραν, φεύγοντες ἀφίκοντο ἐς Τρίπολιν τῆς Φοινίκης· ἐν τούτῳ δὲ καταλαβόντες τὰς ναῦς νεωλκημένας, ἐφ' ὧν πρόσθεν ἐκ Λέσβου διαπεπερασμένοι ἦσαν, τούτων ὅσας μὲν ἱκανὰς σφίσιν ἐς τὸν κομιδὴν ἐδόκουν, ταύτας καθελκύσαντες, τὰς δὲ ἄλλας αὐτὰ ἐν τοῖς νεωρίοις κατακαύσαντες, ὡς μὴ ῥᾳδίαν ποιοῖεν τὴν ταχεῖαν σφῶν τὸν διωξιν, ἔπλεον Κύπρου ἔφυγον· καὶ ἐκεῖθεν εἰς Αἴγυπτον, ἵνα περ ὀλίγον ὕστερον πολυπραγμονῶν τι Ἀμύντας, ἀπεθνήσκει ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων. Φαρνάβαζος δὲ καὶ Αὐτοφραδάτης τέως μὲν περὶ τὸν Χῖον διέτριβον, καταπήσαντες δὲ φρουρὰν τῆς Χίου, τὰς μὲν ἴνας τῶν νεῶν ἐς Κῶ καὶ Ἁλικαρνασσὸν ἔστειλαν, αὐτοὶ δὲ ἑκατὸν ναυσὶ τὰς ἀρίστας πλεούσας ἀναχθέντες ἐς Σίφνον, κατέσχον. ἐς παρ' αὐτοὺς ἀφικνεῖται Ἄγις ὁ Λακεδαιμονίων βασιλεὺς ὅτι μιᾶς τριήρους, χρήματά τε αἰτήσων ἐς τὸν πόλεμον, καὶ δυνάμιν ναυτικήν τε καὶ πεζικὴν ὅσην πλείστην ἀξιόσων συμπέμψαι οἱ ἐς τὴν Πελοπόννησον. καὶ ἐν τούτῳ ἀγγελία αὐτοῖς ἔρχεται τῆς μάχης τὸ πρὸς Ἰσσῷ γνομένης. ἐκπλαγέντες δὲ πρὸς τὰ ἐξαγγελθέντα, Φαρνάβαζος μὲν σὺν δώδεκα τριήρεσι, καὶ τῶν μισθοφόρων ξένων ξὺν χιλίοις καὶ πεντακοσίοις, ὅτι Χίου ἐστάλη, δείσας μή τι πρὸς τὴν ἀγγελίαν τὴν ἐν τῇ οἱ Χῖοι νεωτερίσωσιν· Ἄγις δὲ παρ' Αὐτοφραδάτου πάλαντα ἀργυρίου λαβὼν τριάκοντα, καὶ τριήρεις δέκα, ταύτας μὲν Ἱππίαν ἄγοντα ἀπέστειλε πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἀγησίλαον ὅτι Ταίναρον· καὶ παραγγέλλειν ἐκέλευσεν Ἀγησιλάῳ, διδόντα τοῖς ναύταις ἐντελῆ τὸν μισθὸν, πλεῖν τὸν ταχίστην ὅτι Κρήτης, ὡς τὰ ἐκεῖ καταστησόμενον. αὐτὸς δὲ τότε μὲν αὐτοῦ ἐν τῇσ νήσοις ὑπέμενεν, ὕστερον δὲ εἰς Ἁλικαρνασσὸν παρ' Αὐτοφραδάτην ἀφίκετο.

Ἀλέξανδρος δὲ πρώτην μὲν Συρίαν τὴν κοίλην Μέμνονα τὸν Κερδίμαν ἐπέστησε, δοὺς αὐτῷ εἰς φυλακὴν τῆς χώρας ὅσοι τῶν συμμάχων ἵππεῖς· αὐτὸς δὲ ὅτι Φοινίκης ἦει, καὶ ἅπαντα αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν Στράτων ὁ Γηροστράτου πάις, τῶν Ἀραδίων καὶ τῆς Ἀράδου πλησιοίκων βασιλέως. ὁ δὲ Γηρόστρατος αὐτὸς μετ' Αὐτοφραδάτου ἔπλει ὅτι τῆς νεώς, καὶ οἱ ἄλλοι οἵ τε τῆς Φοινίκων καὶ οἱ τῆς Κυπρίων βασιλεῖς,

καὶ αὐτοὶ Λυτοφραδάτῃ ξυνέπλεον. Σφάτων ὁ Ἀ- A
λεξάνδρῳ ἐντυχών, στεφανοῖ χρυσῷ στεφάνῳ αὐτὸν,
καὶ τὴν τε Ἄραδον αὐτῷ τὴν νῆσον καὶ τὴν Μάραθον
τὴν καταντικρὺ τῆς Ἀραδίου ἐν τῇ ἠπείρῳ ᾠκισμέ-
νην, πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα, καὶ Μαριάμ-
μην πόλιν, καὶ πάντα ὅσα τῆς σφῶν ὑπηκοΐας ἐν-
δίδωσιν. ἔτι δὲ ἐν Μαράθῳ Ἀλεξάνδρου ὄντος, ἀφί-
κοντο παρὰ Δαρείου πρέσβεις, ὑπισχνούμενοί τε κομίζον
τες Δαρείου, καὶ αὐτοὶ δεόμενοι ἀφεῖναι Δαρείῳ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ
τοὺς παῖδας. ἐδήλου δὲ ἡ ὑπισχνεῖτο ὅτι Φιλίππῳ τε B
πρὸς Ἀρταξέρξου φιλία καὶ συμμαχία ἐγένετο· καὶ
ἐπειδὴ Ἄρσης ὁ υἱὸς Ἀρταξέρξου ἐβασίλευσεν, ὅτι Φί-
λιππος ἀδικίας πρῶτος ἐς βασιλέα Ἄρσην ἦρξεν, ἀδί-
κως ἄρχει ὑπὸ Περσῶν παθών. ὅθεν οὐδὲ αὐτὸς βασι-
λεύει Περσῶν, οὔτε πέμψαι τινὰ Ἀλέξανδρον πρὸ
αὐτὸν ἐς βεβαίωσιν τῆς πάλαι οὔσης φιλίας τε καὶ
συμμαχίας, ἀξιοῖ αὐτὸς τὴν χώραν ἀμείψαι,
καὶ τὴν ἀρχὴν τὴν πατρῴαν ἀνασώσων. τὴν μὲν
δὴ μάχην, ὡς θεὸν τῷ ἔδοξεν, οὔτε κεκλῆναι αὐτὸς
δὲ βασιλεὺς παῖς βασιλέως γυναικά τε τὴν αὐτὲ
αἰτεῖν, καὶ μητέρα καὶ παῖδας τοὺς ἁλόντας, καὶ φι- C
λίαν ἐλθεῖν ποιήσασθαι πρὸς Ἀλέξανδρον, ᾧ ξύμμα-
χος εἶ) Ἀλεξάνδρῳ. καὶ ἅτε περὶ τούτων πέμπειν ἠξίου
Ἀλέξανδρον παρ' αὐτὸν, ξὺν Μενίσκῳ τε καὶ Ἀρσιμᾷ
τοῖς ἀγγέλοις, τοῖς ἐκ Περσῶν ἥκουσι, τινὲς τὰ πιστὰ
λημψόμενοι τε παρὰ Ἀλεξάνδρου καὶ δώσοντες.
πρὸς ταῦτα ἀντεγράφει Ἀλέξανδρος, ἃ ξυμπέμ-
πει τοῖς παρὰ Δαρείου ἐλθοῦσι Θέρσιππον, παραγγέ-
λας τε ὑπισχνεῖν δοῦναι Δαρείῳ, αὐτὸν δὲ μὴ βαλέσθαι
ἅτε παρὰ μηδενός. ἡ δὲ ὑπόσχεσις Ἀλεξάνδρου ὧδε εἶχε, D

Οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι, ἐλθόντες εἰς Μακεδονίαν τε
καὶ εἰς τὴν ἄλλην Ἑλλάδα, κακῶς ἐποίησαν ἡμᾶς, οὐδὲν
προδικημένοι· ἐγὼ δέ, τῆς Ἑλλήνων ἡγεμὼν κατα-
σταθείς, καὶ τιμωρῆσαι βουλόμενος Πέρσαις, διέβην εἰς τὴν
Ἀσίαν, ὑπαρξάντων ὑμῶν. καὶ γὰρ Περινθίοις ἐβοηθήσα-
τε, οἳ τὸν ἐμὸν πατέρα ἠδίκουν· καὶ εἰς Θρᾴκην, ἧς ἡ-
μεῖς ἄρχομεν, δυνάμιν ἔπεμψεν Ὦχος. τοῦ δὲ πατρὸς
ἀποθανόντος ὑπὸ τῆς ὑπογούλου σφῶν, οἷς ὑμεῖς
συνεπίξατε (ὡς αὐτοὶ ἐν ταῖς ὑπισχνείαις πρὸς ἅπαν-
τας ἐκομπάσατε) καὶ Ἄρσην ἀποκτείναντός σου μετὰ E
Βαγώου, καὶ τὴν ἀρχὴν καταισχόντος ἀδικαίως, ἀδὲ
κατὰ τὸν Περσῶν νόμον, ἀλλὰ ἀδικουμένους Πέρσας, καὶ
ὑπὸ ἐμοῦ πρὸς τοὺς Ἕλληνας γράμματα σὺκ ὀπι-
σθίδια ἀναπέμποντος, ὅπως πρός με πολεμῶσι, καὶ
χρήματα ἀποστέλλοντος πρὸς Λακεδαιμονίους, καὶ
ἄλλους τινὰς τῶν Ἑλλήνων, καὶ τῶν μὲν ἄλλων πόλεων
οὐδεμιᾶς δεχομένης, Λακεδαιμονίων τε λαβόντων,
καὶ τῶν πάντα σοῦ πεμφθέντων, τοὺς ἐμοὺς φίλους
ἀναπειράντων, καὶ τὴν εἰρήνην ἣν τοῖς Ἕλλησι
κατεσκεύασα διαλύειν ὑπηρετούντων, ἐστράτευ- F
σαι ἐπί σε, ὑπάρξαντός σου τῆς ἐχθρας. ἐπεὶ δὲ μάχῃ
νενίκηκα, πρῶτον μὲν τοὺς σοὺς σατραπὰς καὶ στρα-
τηγοὺς καὶ σατράπας, νυνὶ δέ σε καὶ τὴν μετὰ σοῦ δύναμιν, καὶ τὴν
χώραν ἔχω, τῆς θεῶν μοι δόντων· ὅσοι τῆς μετὰ σοῦ πα-
ραταξαμένων μὴ ἐν τῇ μάχῃ ἀπέθανον, ἀλλὰ παρ'
ἐμὲ κατέφυγον, πάντων ἐπιμέλομαι, καὶ σὺν ἄκον-
τες παρ' ἐμοί εἰσιν, ἀλλ' αὐτοὶ ἑκόντες ξυστρατεύον-
ται μετ' ἐμοῦ. ὡς οὖν ἐμοῦ τῆς Ἀσίας ἀπάσης κυρίᾳ

A naues suas cum Autophradate cõiunxerat) qui, aurea corona Alexandri capiti imposita, Aradum insulam, & Marathum ex aduerso Aradi in continente sitam, vrbem magnã atque opulentam, & Mariammen, cęteráque omnia quæ ad ipsorum ditionem pertinebant, ei tradit. Quúmque adhuc Marathi esset Alexander, legati ad eum à Dario venerunt, qui & literas adferebant, & verbis deprecarentur vt Darij matrem, vxorem & liberos dimitteret. Significabat etiam epistola amicitiam ac fœdus quod Philippo cum
B Artaxerxe intercessisset: quódque quum Arses Artaxerxis filius regnum accepisset, Philippus nullo à Persis incommodo affectus, primus Arsen iniuria lacessisset. Alexandrũ verò, ex eo tempore quo Darius Persis regnare cœpisset, pro confirmanda veteri amicitia ac fœdere nunquam misisse: se ditionis suæ & auiti imperij tuendi causa expeditionem fecisse. de prælio ita vt alicui deorum visum fuit, decretum esse. Se regem à rege matrem suam, vxorem ac liberos captos petere, amicitiam se cum Alexandro &
C societatem initurum venire, eáque de re vt Alexander ad se (cum Menisco & Arsima legatis qui à Persis venerant) qui fidem acciperent, & Alexandri nomine darent, mitteret rogabat. Alexander ad hæc respondet, vnáque cũ legatis, qui à Dario venerãt, Thersippum mittit, iubens vt epistolam Dario reddat, ipse verò nulla de re cum Dario sermones conferat. Epistola Alexãdri hæc fuit,

Curtius; Socius amicúsque esset: in eo se fidem & dare paratum & accipere.

Maiores vestri, Macedoniam reliquám- «
que Græciam ingressi, damnis nos affecerũt, «
quum ipsi nulla prius à nobis accepissent. «
Ego Græcorum imperator creatus, Persa- «
rum iniuriam vindicare volens, in Asiam tra «
ieci, à vobis lacessitus. Siquidem & Perin- «
thiis opem tulistis, qui patrem meum iniu- «
ria affecerant. Ochus etiam in Thraciam «
quæ nostro imperio subest exercitum duxit. «
Parente autem meo per insidiatores quos «
ipsi subornaratis occiso (quemadmodũ vos «
literis quoquouersum missis gloriati estis) «
quum tu Arsen cum Bagoo interfici curas- «
ses, regnúmque iniustè & contra Persarum «
leges atque instituta occupasses, summa Per «
sis iniuria illata, literas etiam parum amicas «
ad Græcos misisti quibus eos ad bellũ con- «
tra me suscipiendum incitares. quúmque pe «
cunias ad Lacedæmonios, aliósque Græco- «
rum nonnullos miseris (quas tamen quum «
reliquæ omnes Græciæ ciuitates contem- «
psissent, soli Lacedæmonij acceperunt) quũ «
denique ij qui abs te emissi fuerunt, amicos «
sociósque meos corruperint, atque abalie- «
narint, & pacem cum Græcis constitutam «
dissoluere omnibus modis conati sint, bel- «
lũ tibi intuli, quippe qui inimicitiarũ autor «
fueris. Quũ autẽ primò satrapas tuos belliq; «
duces, nunc verò te tuúmque exercitũ præ- «
lio vicerim, & ditiones tuas, deorum beni- «
gnitate, in mea potestate teneam, quotquot «
tuarum partium milites ex prælio seruati ad «
me confugerunt, horum curam gero, neque «
inuiti apud me sunt, sed sua sponte mecum «
militant. Ad me igitur, vtpote totius Asiæ «

Curt. Philippũ verò parentem meum quis ignorat ab iis interfectum esse, quos ingẽtis pecuniæ spe solicitauerãt vestri? Fac. Bagoi auxilio.

» dominum,veni. At si metuis ne,vbi veneris,
» aliquid tibi abs me acerbi accidat, mitte a-
» micorum tuorum aliquot, qui fidem acci-
» piant. Quum ad me veneris, matrem & v-
» xorem ac liberos, & siquid præterea voles
» posce atque accipe. quicquid enim à me pe-
» tieris,impetrabis. De reliquo,quādo ad me
» scribes, ad Asiæ regem scribere te memine-
» ris:neque tanquam ad parem scribe,sed vel-
» uti omnium tuarum rerum domino significa
» ca siquid petas. Sin aliter feceris, ego de te
» tanquam iniuriam inferente decernam. Si
» verò,quod ad regni possessionē attinet, con
» tradicis,aliud pro eo prĕliū experiri paratus,
» ne fugias. Ego enim te,quocūq; loci fueris,
» adoriar. Atque hæc quidē ad Dariū scripsit.

Postquam verò cognouit, omnem pecuniam quam Darius per Cophenem Artabazi filiū Damasc̄ū miserat captam esse, Persas etiam eius pecuniæ custodes, reliquúmque regium apparatum in potestatē venisse,eam Parmenioni Damascum reportandam & custodiendam tradidit. Legatos autē Græcorum qui ad Darium ante prælium aduenerant,quum etiam captos audiret,ad se mitti iussit. Hi erant, Euthycles Lacedæmonius, Thessaliscus Ismenij filius, & Dionysodorus olympionices, Thebani: Iphicrates autem Iphicratis filius, copiarū dux, Atheniēsis. Qui quum ad Alexandrū adducti essent, Thessaliscum quidem & Dionysodorū(quāuis Thebani essent) statim dimisit, partim commiseratione Thebarum, tum quòd venia digni viderentur:quippe qui patria ipsorum à Macedonibus directa euersáque,&sibi & patriæ vtilitatem aliquam adferre Darij ac Persarum adminiculo conarentur.Hęc itaque modestè ac leniter de vtroque statuens, Thessaliscum quidem priuatim,reuerentia generis adductus (erat enim illustri apud Thebanos loco) dimisit:Dionysodorum,ꝙ Olympiis vicisset:Iphicratem verò, ob amorem Athenienſis vrbis, & paternæ memoriæ gloriam.quem,& quum in viuis esset,magno semper apud se in honore habuit, & mortui ossa Athenas ad propinquos reportari curauit. Cæterùm Euthyclem, quòd Lacedæmonius esset, eáque vrbs tum temporis manifestas cum Alexādro inimicitias gereret, quódque ipse priuatim nihil quod magnopere venia dignum videretur, inueniret, primùm quidem in custodiam (citra vincula tamen) tradidit: postea,vt res magnę prosperè successerunt,etiā hunc dimisit.

E Maratho deinde mouens,Byblum pactionibus traditam capit. Sidonem etiam, Sidoniis ipsis odio Persarum & Darij eum accersentibus. Tyrum inde proficiscēti, Tyriorum legati obuiam venerunt, à communi missi,significātes Tyrios paratos esse, quæ Alexander imperasset,facere. Ipse,laudata & vrbe & legatis (erant enim hi ex principibus ciuitatis cùm alij,tum Tyriorum regis filius. nam rex Azelmicus cum Autophradate nauigabat) iussit vt reuersi Tyriis renuntiarēt, velle se vrbem intrare,Herculi sacrificaturū. Est enim in ea vrbe templum Herculis, cuius vetustatem humana memoria conseruat, non Ar-

Videtur legendum, παλαιότατον ἂν μνήμη ἀνθρ. omniū vetustissimū quorū humana memoria conseruatur.

A ὄντες, ἦκε πρὸς ἐμέ. εἰ δὲ φοβῇ μὴ ἐλθὼν πάθῃς τι δεινὸν ἐμοῦ ἄκοντος, πέμπε ἵνα τῶν σῶν φίλων τινὰς πιστοὺς ληψόμενος. ἐλθὼν δὲ πρός με, τήν τε μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας, καὶ εἴ τι ἄλλο θέλεις, αἴτει καὶ λάμβανε. ὅ, τι γὰρ ἂν πείθῃς ἐμέ, ἔσται σοι. καὶ τὰ λοιπὰ ὅταν παρ' ἐμὲ, ὡς πρὸς βασιλέα τῆς Ἀσίας πέμπε· μηδὲ δεῦρο ἴσον ἐπίστελλε, ἀλλ' ὡς κυρίῳ ὄντι πάντων τῶν σῶν, φοβοῦ εἴ τι δέῃ. εἰ δὲ μή, ἐγὼ βουλεύσομαί σοι ὡς ἀδικοῦντος. εἰ δὲ ἀντιλέγῃς περὶ τῆς βασιλείας, ὑπομείνας ἐν ἀγῶνι περὶ αὐτῆς, καὶ B μὴ φεῦγε· ὡς ἐγὼ οὐκ ἐπὶ σὲ πορεύσομαι, οὗ ἀν ᾖς. Πρὸς μὲν Δαρεῖον ταῦτα ἀπέστειλεν.

Ἐπεὶ δὲ ἔμαθε τά τε χρήματα ὅσα σὺν Κωφῆνι τῷ Ἀρταβάζου ἀποπεπόμφει ἐς Δαμασκὸν Δαρεῖος, ὅτι ἐάλωκε, καὶ ὅσοι Περσῶν ἀμφ' αὐτὰ εἱλαπλείφθησαν σὺν τῇ ἄλλῃ βασιλικῇ ἀποσκευῇ, ὅπως οὗτοι ἐάλωσαν· τῶν τε μὲν ὀπίσω κομίσων τε ἐς Δαμασκὸν Παρμενίωνα φυλάσσειν ἐπέλευε· τοὺς δὲ πρέσβεις ἐκ τῶν Ἑλλήνων, οἳ πρὸς Δαρεῖον πρὸ τῆς μάχης ἀφιγμένοι ἦσαν, ἐπεὶ καὶ τούτοις ἐαλωκέναι ἔλαβεν, παρ' C αὐτὸν πέμπειν ἐκέλευσεν. ἦσαν δὲ, Εὐθυκλῆς μὲν Σπαρτιάτης, Θεσσαλίσκος δὲ Ἰσμηνίου, καὶ Διονυσόδωρος ὀλυμπιονίκης, Θηβαῖοι· Ἰφικράτης δὲ ὁ Ἰφικράτους, στρατηγὸς, Ἀθηναῖος. καὶ οὗτοι ὡς ἦκον παρ' Ἀλέξανδρον, Θεσσαλίσκον μὲν καὶ Διονυσόδωρον, καίπερ Θηβαίους ὄντας, ἀδικεῖν ἀφῆκε· τὸ μὲν ἦθος, κατοικτίσει τῆς Θηβῶν, τὸ δὲ, ὅτι συγγνωστὰ δεδρακέναι ἐφαίνοντο, ὑποδραποδισμένης ὑπὸ Μακεδόνων τῆς πατρίδος, σφίσιν τε αὐτοῖς ἵνα ἠδυνάντο ὠφέλειαν διώκοντες, καὶ εἰ δή ἵνα καὶ τῇ πατρίδι ἐκ D Περσῶν καὶ Δαρείου. τῶν τε μὲν ὑπὲρ ἀμφοῖν ὅπως ἐκείνῃ ἐνθυμηθείς· ἰδίᾳ δὲ Θεσσαλίσκον μὲν αἰδοῖ τῷ ἔθνους ἀφίεναι εἶπεν, ὅτι τῆς ὑπὲρ Θηβαίων εὐ· Διονυσόδωρον δὲ, ὅτι τῇ νίκῃ τῆς Ὀλυμπίων· Ἰφικράτει δὲ, φιλίᾳ τε τῆς Ἀθηναίων πόλεως, καὶ μνήμῃ τῆς δόξης ἣν πατρὸς, ζῶντά τε ἀμφ' αὐτὸν ἔχων ἐς τὰ μάλιστα ἐτίμησε, καὶ νόσῳ τελευτήσαντος τὰ ὀστᾶ ἐς τὰς Ἀθήνας τοῖς πρὸς ἔθνους ἀπέπεμψεν. Εὐθυκλέα δὲ, Λακεδαιμόνιόν τε ὄντα, πόλεως πρὸς Φανοῖς, ἐχθρᾶς ἐν τῷ τότε, καὶ αὐτὸν οὐδὲν ἰδίᾳ ἀδικοῦντα ἐς ξυγγνώμην, ὅ, τι γε καὶ λόγου ἄξιον, ἐς E μὲν πρῶτα ἐν φυλακῇ ἀδέσμῳ εἶχεν· ὕστερον δὲ, ὡς ἐπὶ μεγάλα εὐτύχει, καὶ τοῦτον ἀφῆκεν.

Ἐκ Μαράθου δὲ ὁρμηθεὶς, Βύβλον τε λαμβάνει, ὁμολογίᾳ ἐνδοθεῖσαν, καὶ Σιδῶνα, αὐτῶν Σιδωνίων ὑπεκκλεσαμένων, κατὰ ἔχθος τὸ Περσῶν καὶ Δαρείου. ἐντεῦθεν δὲ πορεύεται ὡς ἐπὶ Τύρον, καὶ ἐντυγχάνουσιν αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν πρέσβεις Τυρίων, ἀπὸ τοῦ κοινοῦ ἐξαλμένοι, ὡς ἐγνωκότων Τυρίων ποιεῖσθαι ὅ, τι ἂν ἐπαγγέλλῃ Ἀλέξανδρος. ὁ F δὲ, τήν τε πόλιν ἐπαινέσας, καὶ τοὺς πρέσβεις (ἦσαν γὰρ ἦσαν τῶν ἐπιφανῶν ἐν Τύρῳ οἵ τε ἄλλοι, καὶ ὁ τοῦ βασιλέως τοῦ Τυρίων παῖς· αὐτὸς δὲ ὁ βασιλεὺς Ἄζελμικος μετ' Αὐτοφραδάτου ἔπλει) ἐκέλευσεν ἐπανελθόντας φράσαι Τυρίοις, ὅτι ἐθέλοι παρελθὼν εἰς τὴν πόλιν θῦσαι τῷ Ἡρακλεῖ. ἔστι γὰρ ἐν Τύρῳ ἱερὸν Ἡρακλέους, παλαιότητα οὗ μνήμη ἀνθρωπίνη

διασώζεται, οὐ τῶ Ἀργείου Ἡρακλέους, τῶ τῆς Ἀλκμήνης. πολλαῖς γὰρ γενεαῖς πρότερον ἐνόμιζον ἐν Τύρῳ Ἡρακλῆς, ὃν Κάδμον ἐκ Φοινίκης ὁρμηθέντα Θήβας κατασχεῖν, καὶ τῶν παῖδα Κάδμῳ τῶν Σεμέλην γενέσθαι· οὗ δὴ καὶ ὁ τοῦ Διὸς Διόνυσος γένεται. Διόνυσος μὲν δὴ τρίτος ἀπὸ Κάδμου ἦν, καὶ Λάβδακον τὸν Πολυδώρου τοῦ Κάδμου παῖδα. Ἡρακλῆς δὲ ὁ Ἀργεῖος, κατ' Οἰδίποδα μάλιστα τὸν Λαΐου. σέβουσι δὲ καὶ Αἰγύπτιοι ἄλλον Ἡρακλέα, οὐχ ὅπερ Τύριοι, ἢ Ἕλληνες. ἀλλὰ λέγει Ἡρόδοτος ὅτι τῶν δώδεκα θεῶν Ἡρακλέα ἄγουσιν Αἰγύπτιοι, καθάπερ καὶ Ἀθηναῖοι Διόνυσον τὸν Διὸς καὶ Κόρης σέβουσιν, ἄλλον τοῦτον Διόνυσον· καὶ ὁ Ἴακχος ὁ μυστικὸς τοῦτῳ τῷ Διονύσῳ, οὐχὶ τῷ Θηβαίῳ, ἐπᾴδεται. ὡς τόν γε ἐν Ταρτησσῷ πρὸς Γηρυόνου τιμώμενον Ἡρακλέα (ἵνα καὶ στῆλαί τινες Ἡρακλέους ὠνομασμέναι εἰσὶ) δοκῶ ἐγὼ τὸν Τύριον εἶναι Ἡρακλέα· ὅτι Φοινίκων κτίσματα ἡ Ταρτησσός, καὶ τῷ Φοινίκων νόμῳ ὅ, τε νεὼς πεποίηται τῷ Ἡρακλεῖ τῷ ἐκεῖ, καὶ θυσίαι θύονται. Γηρυόνην δ', ἐφ' ὃν ἔπλευσεν ὁ Ἀργεῖος Ἡρακλῆς ἐκ τῆς πρὸς Εὐρυσθέως, τὰς βοῦς ἐπελάσας τὰς Γηρυόνου, καὶ ἀγαγεῖν ἐς Μυκήνας, οὐδέν τι προσήκειν τῇ γῇ τῇ Ἰβήρων, ἕκαστος ὁ λογοποιὸς λέγει· οὐδὲ ὅτι νῆσόν τινα Ἐρυθίαν, ἔξω τῆς μεγάλης θαλάσσης, κεῖσθαι Ἡρακλέα· ἀλλὰ τῆς ἠπείρου τῆς περὶ Ἀμβρακίαν τε καὶ Ἀμφιλόχους βασιλέα γενέσθαι Γηρυόνην, καὶ ἐκ τῆς ἠπείρου ταύτης ἀπελάσαι Ἡρακλέα τὰς βοῦς, οὐδὲ τοῦτον φαῦλον ἆθλον τιθέμενον. οἶδα δ' ἐγὼ καὶ εἰς τοῦτο, ὅτι δύσπορον τὴν ἠπειρον ταύτην, καὶ βοῖς τρέφουσιν καλλίστας, καὶ Εὐρυσθέα τῷ μὲν ἐξ ἠπείρου βοῶν πλέος ἀφῖχθαι, καὶ τοῦ βασιλέως τῆς ἠπείρου τὸ ὄνομα τὸν Γηρυόνην, σὺν ἔξω τοῦ εἰκότος πίθεσθαι· τῷ δ' ἐκ τῶν τῆς Εὐρώπης Ἰβήρων, ὅτ' αὖ τοῦ βασιλέως τὸ ὄνομα γινώσκειν Εὐρυσθέα, εἶπε βοῖς καλὰς ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ νέμονται· εἰ μή τις Ἥραν τούτοις ἐπάγων, ὡς αὐτῷ τῶν τε Ἡρακλεῖ δι' Εὐρυσθέως ἐπαγγέλλουσαν, τὸ οὐ πιστὸν τοῦ λόγου ἀποκρύπτειν ἐθέλοι τῷ μύθῳ. Τούτῳ Ἡρακλεῖ τῷ Τυρίῳ ἔφη ἐθέλειν θύσαι Ἀλέξανδρος. ὡς δ' ἀπηγγέλθη ταῦτα πρὸς τῶν πέρσεων εἰς τὸν Τύρον, τὰ μὲν ἄλλα ἔδοξε σφίσι ποιεῖν, ὅ, τι περ ἐπαγγέλλῃ Ἀλέξανδρος, εἰς δὲ τὴν πόλιν μήτε τινὰ Περσῶν μήτε Μακεδόνων δέχεσθαι· ὡς τοῦτο ἔς τε τὰ παρόντα τῷ λόγῳ ὑπερέπεσεν, καὶ ἐς τὸ πολέμου τέλος (ἄδηλον ἔτι ἦεν) ἀσφαλέστατον σφίσι γνωσόμενοι. ὡς δ' ἐξηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ τὰ ἐκ τῆς Τύρου, τοῖς μὲν πέρσεσι πρὸς ὀργὴν ὀπίσω ἀπέπεμψεν· αὐτὸς δ' ξυναγαγὼν τούς τε ἑταίρους, καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῆς στρατιᾶς, καὶ ταξιάρχας καὶ ἱππάρχας, ἔλεξεν ὧδε,

Ἄνδρες φίλοι καὶ ξύμμαχοι, ἡμῖν οὔτε τὸν ἐπ' Αἰγύπτου πορείαν ἀσφαλῆ ὁρῶ, θαλασσοκρατούντων Περσῶν· Δαρεῖόν τε διώκειν, ὑπολιπομένους αὐτῶ τε τῶ Τυρίων πόλιν ἀμφίβολον, καὶ Αἴγυπτον, καὶ Κύπρον ἐχομένην πρὸς Περσῶν· οὐδὲ τοῦτο ἀσφαλὲς, ἐς τε τἆλλα, καὶ μάλιστα δὴ ἐς τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα· μή ποτ' ἄρα ὑπερκρατήσαντες αὖθις τοῦ ὑπὲρ θαλάσσης χωρίων οἱ Πέρσαι, πρόχωρον ἡμῖν ξυνάψωσι τῇ διαβάσει, ὡς ὑπὲρ Βαβυλῶνά τε καὶ Δαρεῖον, αὐτοὶ ξυνάψαντες στόλῳ μεταγάγοιεν τὸν

A giui illius Herculis qui Alcmenæ filius fuit. Multis enim ante seculis Tyri colebatur Hercules, quàm Cadmus è Phœnicia profectus Thebas occupasset, multóque ante quàm Semele Cadmi filia nata esset, ex qua Bacchus Iouis filius. Bacchus enim tertius à Cadmo. Polydorus nanque Cadmi filius, Polydori Labdacus. Hercules verò Argiuus post OEdipodem Laij filium vixit. Colunt autē & AEgyptij alium Herculem, diuersum ab eo quē Tyrij & Græci. Sed Herodotus tradit, AEgyptios Herculem in numero duode
B cim deorum habere. quemadmodum etiam Athenienses Bacchum Iouis & Proserpinæ filium colunt, diuersum ab hoc Baccho. & Iacchus mystica huic Baccho, non Thebano illi, canitur. Quapropter Herculē illum qui in Tartesso ab Iberis colitur (vbi & columnæ quædam extant Herculeæ dictæ) Tyrium hunc Herculem esse censuerim. Tartessus enim à Phœnicibus condita est, & Phœ-
C nicum more templum eo loci Herculi structum est, & sacra fiunt. Geryonem verò, aduersus quē Hercules Argiuus ab Eurystheo missus, vt boues Geryonis abreptos Mycenas duceret, nihil ad Iberorum regionē pertinere Hecatæus fabularum scriptor tradit, neque ad insulam vllam Erythiam in Oceano sitam missum fuisse: sed Geryonem continentis, quæ circa Ambraciam & Amphilochum est, regem fuisse: atque ex hac continente Herculē boues abduxisse, neque paruum hunc etiam laborem iudicasse. Neque verò me latet, in hunc vsque diē pinguia in illa continente pascua esse, & opimas boues
D in ea pasci, & Eurystheum, quòd ex ea continente boues haberet, celebrem fuisse. neque absurdum putauerim regem illius continentis Geryonem appellatum fuisse: at quòd neq; extremos orbis Iberos, neque regis nomen nouerit Eurystheus, aut an opimę ea in regione boues nascantur. nisi quis Iunonem adducēs quæ id Herculi per Eurystheū denuntiaret, rem absimilem vero fabulæ inuo lucris tegere velit. Huic Herculi Tyrio Alexander se sacrificare velle dixit. Quæ post-
E quam à legatis Tyrum perlata sunt, visum illis est reliqua omnia quæ Alexander imperasset facere: cæterùm neminē vel Græcorum vel Macedonū in vrbē admittere. quòd illud pro præsenti rerum statu conuenientissimū responsum esse, & quoad euentū belli (qui adhuc incertus erat) tutissimū ipsis videretur. Simulac verò Tyriorū responsum Alexādro renuntiatū fuit, indignatus, legatos Tyrum reuerti iubet: conuocatísque amicis & principibus exercitus, & cohortiū turmarúmq; præfectis, ita eos alloquut⁹ est,
F Expeditionem in Persas facere (ô amici ac « Fac. Historicus.
socij) parum tutum nobis fore censeo, Persis « imperiū maris obtinētibus: & Dariū insequi, « Tyriorum vrbe dubia relicta, Persísque AE- « gyptum ac Cyprum in sua potestate haben- « tibus. idque cùm ab alias res, tum ob Græciæ « statum, periculosum fore iudico, ne fortasse « maritimis oppidis recuperatis, interea dum « nos exercitum in Babylonem & Darium du « cimus, ipsi maiore classe bellum in Græ- «

» ciam transferant: præsertim quum Lacedæ-
» monij apertos sese nobis hostes declararint,
» Athenienses verò in præsentia metu magis,
» quàm benevolentia erga nos sese continēat.
» Capta autem Tyro & Phœnicia tota, & na-
» ualis apparatus Phœnicum, quo maximo &
» validissimo Persæ vtuntur, nobis, vt verisimi
» le est, accedet. Neque enim remiges neq; na-
» uium propugnatores Phœnices committent
» vt tenentibus nobis ipsorum vrbes, ipsi pro
» aliis periculosam nauigationem subeant. Cy-
» prus præterea vel facilè se nobis adiunget,
» vel classe eò missa paruo negotio capi pote-
» rit. atque ita Macedonum & Phœnicum con
» iuncta classe mare pernauigantes, Cypro e-
» tiam subacta, firmum maris imperium tene-
» bimus, simúlque nobis facilis in AEgyptum
» expeditio fuerit. AEgypto autem nostro im-
» perio adiecta, nihil erit quod aut de Græcia
» aut de rebus domesticis simus soliciti. Baby-
» lonicam porrò expeditionē, prēterquā quod
» cum rerum domesticarum securitate, maio-
» re etiam nostra cum dignitate suscipiemus.

πόλεμον ἐς τὴν Ἑλλάδα· Λακεδαιμονίων μὲν ἡμῖν ἐκ
δήλων πολεμούντων, τῆς δὲ Ἀθηναίων πόλεως φό-
βῳ μᾶλλόν τι ἢ δύνοιτο τῇ πρὸς ἡμᾶς, πρὸς τὸ παρὸν
κατεχομένης. ἁλῶναι δὲ ἱερὸν ἂν Τύρου, ἥ τε Φοινίκη ἔχοι-
το ἂν πᾶσα, καὶ τὸ ναυτικὸν, ὅπερ πολεμιώτατόν τε καὶ κράτι-
στον τῶν Περσικῶν, τὸ Φοινίκων πρὸ ἡμᾶς μεταχωρήσαν
εἰκός. οὐ γὰρ ἀνέξονται οἱ ἐρέται, οὐδ' οἱ ἐπιβάται Φοίνικες,
ἐχομένων σφίσι τῶν πόλεων, αὐτοὶ ὑπὲρ ἄλλων πολεμοῦν-
τες κινδυνεύειν. Κύπρος δὲ ἢ ὁπωσοῦν ἢ οὐ χαλεπῶς
ἡμῖν προσχωρήσει, ἢ δὲ ἐπίπλου δύναρος ληφθήσε-
ται· καὶ τῶν τε ἐκ Μακεδονίας νεῶν καὶ τῶν Φοινίσσαις
πολεόντων ἡμῶν τὴν θάλασσαν, ἅμα πρὸς-
πλεομένης, θαλασσοκρατούμενή τε αὖ βεβαίως, καὶ ὁδὸς
Αἴγυπτον ἔσται δύναρος ἡμῖν ἐν τοῦτῳ γίνεται. Αἴ-
γυπτον δὲ προσποιησαμένοις, ὑπάρ τε τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς
οἰκίας οὐδὲν ἔτι ὑποπτον ὑπολείπεται. τόν τε ὅπι Βαβυ-
λῶνος ἕπομαι μετὰ τὰ ἐς τὰ οἰκοι ἀσφαλῶς, καὶ ξὺν
μείζονι ἅμα ἀξιώσει ποιησόμεθα, ἅπαντα μεμνημένοι τὴν
τε θάλασσαν Περσῶν ξύμπασαν, καὶ τὴν ὅπι πάσης τῆς
Εὐφράτου γῆν.

Curt. iaciēda moles erat quæ vrbem continenti committeret.

His dictis facilè persuasit. Vt verò Tyri oppugnationē aggrederetur, diuinitus ipse monitus fuit: quòd ea ipsa nocte per somnum visus sibi esset Tyriorum muros adoriri, Herculísque species se obtulisset dextram ei porrigentis, atque in vrbē introducentis. Quod quidem Aristander in hunc modum interpretabatur, Tyrū magno cum labore captū iri, quoniam etiam Herculis opera laboriosa fuissent. Et certè Tyri expugnatio laboriosa in primis videbatur. Nam & ipsa vrbs, insula erat, altísque mœnibus omni ex parte munita, & tum temporis Tyrij mari plurimū pollebant, quòd nimirum & Persæ domini maris essent, ipsíque præterea Tyrii magnam nauium vim haberent. In his tamen difficultatibus aggerem ex continente ad vrbem ducere statuit. Portus ipse erat limosus, & mare vbi continēti proximum est, vadosum ac cœnosum: vbi vrbem ipsam attingit, qua quidē parte profundissimus traiectus est, tres summum vlnas altum est. Sed & magna vis saxorum ad manum erat, & ligneę materiæ quam saxis insternebant. neque difficulter tigna in cœno stabiliebātur, ipsūmq; adeò cœnū cōpagis loco saxa tignis cōmittebat. Magna erat Macedonū ad opus alacritas, magna etiā Alexandri, qui & præsens erat, & singula ipse designabat, atq; alios verbis exstimulabat, alios appositè qui ingēti quadā contētione operi instabant, laudibus extollebat. Et sanè quādiu ad cōtinenté aggerē ducebāt, nō difficulter processit opus. Nā & in exigua maris altitudine & nemine prohibente molē iaciebāt. Postquā verò in profundiora loca peruētūest, atq; ad vrbē ipsam appropinquarūt, missilib' ab altis muris, nō citra dānū, petebātur: quia instructi non tā ad pugnā quàm ad opus erāt. Tyrij præterea diuersis ex partibus triremibus adnauigantes (quippe qui mari potiebātur) dubiā adhuc aggeris extructionē Macedonibus reddebāt. Macedones duas ligneas turres aggeri, qua plurimum in mare productus erat, imponunt, machinásque in ijs disponunt,

Fac. cubitos.
Curt. Magna vis saxa. ad manū erat.
Fac. Vallum autem difficulter, vtpote in tenaci limo iaciebatur.

Curt. Leuib. nauigiis nōdū commissū. opus circuire cœperunt.

Ταῦτα λέγων, οὐ χαλεπῶς ἔπεισεν. ἐπῆρε δὲ καὶ τῇ
Τύρῳ θεῖον αὐτὸν ἐπιφανῆναι τὸν ὄνειρον. ἔδοξε γὰρ ἐν τῇ
τῆς νυκτὸς ἐκείνης ἑαυτῷ ἐπιέναι τὰ τείχη τῶν Τυρίων, τὸν δὲ Ἡρακλέα δεξιοῦσθαί τε αὐτὸν καὶ ἀνάγειν ἐς τὴν πόλιν. καὶ τοῦτο ἐξηγεῖτο Ἀριστανδρος, ὡς
ξὺν πόνῳ ἁλωσομένην τὴν Τύρον, ὅτι καὶ τὰ τοῦ Ἡρακλέους ἔργα ξὺν πόνῳ ἐγένοντο. καὶ γὰρ καὶ μέγα ἔρυμα
τῆς Τύρου ἡ πολιορκία ἐφαίνετο. νῆσός τε γὰρ αὐτὴ ἡ
πόλις ἦν, καὶ τείχεσιν ὑψηλοῖς πάντη ὠχύρωτο· καὶ τὰ
ἀπὸ θαλάσσης πρὸς τὴν Τυρίων μᾶλλόν τι ἐν τῷ τότε
ἐφαίνετο, τῆν τε Περσῶν ἐπὶ θαλασσοκρατούντων, καὶ
αὐτοῖς τοῖς Τυρίοις νεῶν ἔτι πολλῶν περ οὐσῶν. ὡς δὲ
τοῦτο ὅμως ἐκράτησε, χῶμα ἔγνω χοννύναι ἐκ τῆς ἠ-
πείρου ὡς ἔστι τὴν πόλιν. ἔστι δὲ πορθμὸς τενα ὡδὴς τὸ
χωρίον, καὶ τὰ μὲν πρὸς τῇ ἠπείρῳ τῆς θαλάσσης βρα-
χέα καὶ πηλώδη αὐτά· τὰ δὲ πρὸς αὐτῇ τῇ πόλει, ἵνα τὸ
βαθύτατον τοῦ διάπλου, τριῶν μάλιστα ὀργυιῶν τὸ βά-
θος. ἀλλὰ λίθων τε πολλῶν ἀφθονία ἦν, καὶ ὕλης, ἵνα
τοῖς λίθοις ἄνωθεν ἐπιφόρημα. χαράκας τε οὐ χαλε-
πῶς ἐν τῷ πηλῷ κατεπήγνυτο, καὶ αὐτὸς ὁ πηλὸς ξὺν
δεσμὸς τοῖς λίθοις ἐς τὸ ἐπιμένειν ἐλίγνετο. καὶ προ-
θυμία τοῦ Μακεδόνων εἰς τὸ ἔργον καὶ Ἀλεξάνδρου
πολλὴ ἦν, παρόντος τε καὶ αὐτοῦ ἑκάστα διηγουμένου, καὶ
τὰ μὲν λόγῳ ἐπαίροντος, τὰ δὲ καὶ χρήσιμα τοῖς τε ἐκ-
πεπεσέρον κατ' ἀρετὴν πονουμένοις ἐπικουφίζοντος.
ἀλλ' ἔστι μὲν τὸ πρὸς τῇ ἠπείρῳ ἐχώννυτο, οὐ χαλε-
πῶς προὐχώρει τὸ ἔργον, ὅτι βάθος τε ὀλίγον χοννύ-
μενον, καὶ οὐδενὸς διεργοντος. ὡς δὲ τοῦ βαθυτέρου ἤ-
δη ἐπέλαζον, καὶ ἅμα τῇ πόλει αὐτῇ ἐγγὺς ἐλίγνοντο,
ὅστό τε τοῦ τείχους ὑψηλὸν ὄντος βαλλόμενοι ἐκακοπά-
θουν, ἅτε καὶ ἐπ' ἐργασίᾳ μᾶλλόν τι ἢ ὡς ἐς μάχην ἀκει-
βῶς ἐσταλμένοι· καὶ ταῖς τριήρεσιν ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ τοῦ
χώματος ἐπιπλέοντες οἱ Τύριοι, ἅτε δὴ θαλασσοκρα-
τοῦντες, ἔπι ἄπορον πολλαχῇ τὴν προχώσιν τοῖς Μα-
κεδόσιν ἐποίουν. καὶ οἱ Μακεδόνες πύργους ἐπάνω τοῦ
χώματος, ὅ, τιπερ προκεχωρήκει αὐτοῖς ὅπι πλὺ τῆς
θαλάσσης, ἐπέστησαν δύο, καὶ μηχανὰς ὅπι τοῖς πύργοις.

περιαλύμματα ὧν δέρρεις καὶ διφθέραι αὐτοῖς ἦσαν, ὡς μήτε πυρφόροις βέλεσιν ἔσω ἐκ τοίχους βάλλεσθαι, τοῖς τε ἐργαζομένοις περιβολὴν ἐν τῷ ἐπὶ πᾶσι κινδύνῳ παρέξειν, ἅμα τε ὅσοι περισταλέοντες τὴν τυρίων ἐλαφρίων τοὺς χοννιώτας, ἔσω τῆς πύργων βαλλόμενοι ἀχαλεπῶς ἀναστελλήσεσθαι ἔμελλον. οἱ δὲ Τύριοι πρὸς τοῦτο ἀντιμηχανῶνται τοιόνδε. ναῦν ἱππαγωγὸν πλήμασιν τε ξηροῖς καὶ ἄλλης ὕλης εὐφλέκτου ἐμπλήσαντες, δύο ἱστοὺς ὀρθοὺς τῇ πρῴρᾳ καταπηγνύουσι, καὶ ἐπὶ κύκλῳ περιφράξαντες αὐτὴν ἐς ὅσον μακροτέραν, ὡς φορυτόν τε τοῦτο ἐκ δᾳδὸς ὅσας πλείστας δέξασθαι. πρὸς δὲ, πίσσαν τε καὶ θεῖον, καὶ ὅσα ἄλλα ἐς τὸ πῦρ ἀναλίσκειν μεγάλην φλόγα, ὅπη τοῦτο ἐπιφέροιτο, ἐμβάλλουσιν. παρέτεινον δὲ καὶ κεραίαν δι' αὐλίου ὀρθὴν ἐπὶ τοῖς ἱστοῖς ἀμφοτέροις, καὶ ἀπὸ ταύτης ὀθόνας ἐξήρτησαν ἐν λίνεαν, ὅσαι ὑπὸ ἄγκυραν ἐτέθησαν ἢ ὑπεβλήθησαν, ὅπως μέγα τὸ φλόγα ἀνάψειν ἐμέλλον. ἐρματά τε ἐς τὸν πρύμναν ἐπέθεσαν, τὰ δὲ ἄρσεα εἰς ὕψος τῶν πρῴρων περιομόσης καὶ πρύμναν τῆς νεώς. ἐπὶ πᾶσιν δὲ τοῖς πρήσσουσιν, ὡς ὑπὸ τὸ χῶμα ὑπὸ φέροντο, ἀνάψαντες τεμένεσι τῶν ναυῶν, κατ' οὖρον εἶλκον. ὡς δὲ ἐπέλαζον ἤδη τῷ τε χώματι καὶ τοῖς πύργοις, πῦρ ἐμβαλόντες εἰς τὴν ὕλην, καὶ ὡς βιαιότατα ἅμα τοῖς τεμένεσιν ἐπανελκύσαντες τῶν ναυῶν, ἐνέσεισαν ἄκρῳ τῷ χώματι. αὐτοὶ δὲ οἱ ἐν τῇ νηὶ κομιδῇ ἤδη ἐξενήξαντο ἐκ χαλεπῶς· καὶ ἐν τούτῳ ἥ τε φλὸξ πολλὴ ἐνέπιπτε τοῖς πύργοις, καὶ αἱ κεραῖαι περικλασθεῖσαι ἐξέχεαν ἐς τὸ πῦρ ὅσα ἐς ἔξαψιν τῆς φλογὸς παρεσκευάσμεθα ἐῶ. οἱ δὲ ἀπὸ τῶν τειχέων ὠθισμὸν τοῦ χώματος ἀναγκάζοντες, ἐτίθεσαν ἐς τοὺς πύργους, ὡς μὴ ἀσφαλὲς εἴη πελάσαι ὅσοι ὀβελισκίον τῇ φλογὶ ἐπέφερον. ἐν τούτῳ κατεχομένων ἤδη ἐκ τοῦ πυρὸς τῶν πύργων, ἐκδραμόντες ἐκ τῆς πόλεως πολλοὶ, καὶ ἐς πελάτια ἐμβαλόντες, ἄλλη καὶ ἄλλη ὑπεκείλαντο τοῦ χώματος, τόν τε χάραγα ἀχαλεπῶς διέπρασσον τὸν πρὸ αὐτοῦ πρὸ βεβλημένον, καὶ τὰς μηχανὰς ξυμπάσας κατέφλεξαν, ὅσας μὴ τὸ ἀπὸ τῆς νεὼς πῦρ ἐπέσχεν. Ἀλέξανδρος δὲ τό, τε χῶμα ἀπὸ τῆς ἠπείρου ἐξάρασθαι πλατύτερον χοννιῶναι, ὡς πλείονας ἐξαντλεῖν πύργους, καὶ τοῖς μηχανοποιοῖς μηχανὰς ἄλλας καταπρόσαντα ἐκέλευσεν. ὡς δὲ ταῦτα παρεσκεύαστο, αὐτὸς τοῖς τε ὑπασπισταῖς καὶ τοξόταις καὶ τοῖς Ἀγριᾶσιν, ὅπῃ Σιδῶνος ἐχάλα, ὡς ἀθρόσαντα ἐπεῖ ὅσα ἤδη ἦσαν αὐτῷ ξυήρεις, ὅτι ἀπορώτερα τὰ τῆς πολιορκίας ἐφαίνετο, θαλασσοκρατούντων τῶν Τυρίων.

Ἐν τούτῳ δὲ Γηρόστρατός τε ὁ Ἀράδου βασιλεὺς, καὶ Ἔνυλος ὁ Βύβλου, ὡς ἐμάθον τὰς πόλεις σφῶν ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἑαλωκυίας, ἀπολιπόντες Αὐτοφραδάτην τε καὶ τὰς ξὺν αὐτῷ νέας, παρ' Ἀλέξανδρον σὺν τῷ ναυτικῷ τῷ σφετέρῳ ἀφίκοντο, καὶ αὐτῶν Σιδωνίων τριήρεις σὺν αὐτοῖς· ὥστε Φοινίκων μὲν νῆες ὀγδοήκοντα μάλιστα αὐτῷ παρεγένοντο. ἦκον δὲ ἐν τῶν αὐτῶν ἡμερῶν, καὶ ἐκ Ῥόδου τριήρεις, ἥ τε περίπολος καλουμένη, καὶ ξὺν ταύτῃ ἄλλαι ἐννέα· καὶ ἐκ Σόλων καὶ Μαλλοῦ τρεῖς, καὶ Λυκίας, δέκα. ἐκ Μακεδονίας δὲ πεντηκόντορος, ἐφ' ἧς Πρωτέας Ἀνδρονίκου ἐπέπλει. ἐπὶ πολλῷ δ' ὕστερον καὶ οἱ τῆς Κύπρου βασιλεῖς ἐς τὴν Σιδῶνα κατέσχον ναυσὶν ἑκατὸν μάλιστα καὶ εἴκοσιν, ἐπειδὴ τήν τε ἥτταν τὴν κατ' Ἰσσὸν Δαρείου ἐπύθοντο καὶ τὰ πράγματα ἐν τῷ παραπλῷ ἐπὶ τὸ Ἀλεξάνδρου μᾶλλον ἐτράποντο.

A "Coria quoque ex iumentis & diphtheras obtendunt, vt neque missilibus ignitis à muro peti possent, & iis qui in opere constituti erant propugnaculi loco aduersus telorum ictus essent. simul etiam vt quotquot Tyriorum adnauigãtes, operariis infesti essent, è turribus ictinem magno negotio reprimerentur. Tyrij contra huiusce modi quid machinati sunt. Nauem "hippagogam aridis sarmentis, aliáque materia quæ facilè succendi posset, onerant, & malis duobus ad proram erectis, quam latissimè possunt ea in orbem circumsepiunt, vt faces fascésque quãplurimos capiant. ad hæc picem & sulphur, aliáque ad excitandam ingentem flammam accommoda, accumulant. præterea ad vtrunque malum binas antennas extenderant, atque ex iis in lebetibus suspendunt, quæcunque aut infusa aut immissa vehementer flammam augere possent. Dehinc omnia "nautica instrumenta in puppim transferũt, vt eorum pondere grauata puppis proram altius erigat. Deinde obseruato vento qui aggerem versus spiraret, nauim triremibus alligatam in mare protrahunt. Postquam vero moli turribúsque appropinquarũt, immisso in materiem igne, quanta maxima vi possunt nauim triremibus protrahentes ad molis caput impellunt. At qui in nauiiam succensa erant remiges facilè enatarunt. Interea ingens "incẽdium turres comprehendit, & antennæ confractæ quæcunque ad augendum incendium præparata erant effundũt. Tyrij præterea triremibus suis propius ad molem admotis, in turres ciaculabantur, vt non nisi cum periculo ad extinguendum incendium propius accedi posset. Quum itaque iam turres ignem concepissent, multi oppidanorũ insensis scaphis, diuersis è partibus ad molem appulsi, vallo quod ante aggerem Macedones iecerant facilè subuerso, reliquis etiam machinis, quas nauis incendium non attigerat, ignem immittunt. Alexander latiorem in continente aggerem moliri orsus, qui plures turres capere posset, machinarũ fabris vt nouas machinas struant iubet. Quibus iam confectis, ipse cum scutatis & Agrianis in Sidonios mouit, triremes nimirum quotquot ibi habebat contracturus. quòd difficiliis admodum vrbis expugnatio videretur, Tyriis mare tenentibus.

Curt. Ex iumentis coria velàque iussit obtendi, vt extra teli iactum essent: duásque turres ex capite molis rexit, è quibus in subeuntes scaphas tela ingeri possent.

Valla hippagines vocat, naues equis vectandis factas.

Curt. Saxis arenáque à puppi onerãt, itavt multum prora eminneret.

Curt. Incẽdium turr. & cæt. opera in cap. mol. pos. compreh. At qui desilier. in par. nauig. faces & quicq. alen. igni apt. erat in ead. opera ingerunt.

Inter hæc Gerostratus Aradi, & Enulus Bybliorum rex, certiores facti vrbes suas ab Alexandro captas, deserto Autophradate, & nauibus quas ducebat, ipsi cum sua quisq; classe ad Alexandrum venerunt, vnáq; cum iis etiam ipsorum Sidoniorum triremes: adeo vt Phœnicum quidem naues octoginta summum haberet. Per eosdem dies etiam ex Rhodo triremes appulere, in quibus vna peripolus dicta, & cum hac aliæ nouem. Ex Solis etiam & Mallo tres. Ex Lycia decem. Ex Macedonia quoque nauis vna quinquaginta remorum, cui præfectus erat Proteas Andronici filius. Neque multo post etiam Cypri reges centum & viginti nauibus Sidonem venerunt, clade quã Darius apud Issum

acceperat audita, ea etiã re territi quòd tota Phœnicia in Alexãdri potestatem venisset. iis omnibus Alexãder prætcrita errata ignouit, ꝙ necessitate potius quàm sua ipsorũ volũta te classem cũ Persis iunxissent. Interea verò dũ & machinæ conficiũtur, & naues ad nauigationẽ pariter & pugnam instruũtur, * Alexãder cum aliquot equitũ turmis atq; scutatis, Agrianis, & sagittariis in Arabiã contendit, ad mõtẽ cui Antilibano nomẽ est. Eáque regione partim vi subacta, partim pactionibus in suã potestatem redacta, * vndecim dierũ spatio Sidonẽ reuersus est, vbi Alexandrũ Polemocratis F. ex Peloponneso venientẽ, & cum eo Græcorũ mercenariorũ quatuor milia * cepit. Parata iam classe, dispositisq; ad foros nauiũ scutatis qui apti ad pugnã viderentur (nisi nauiũ irruptione potius quàm manu nauale pręliũ fieret) ex Sidone soluẽs, Tyrũ instructa acie nauigat. ipse quidem ad dextrum cornu quod in mare extendebatur, vnáq; cũ ipso Cypriorũ reges, reliquiq; Phœnices, excepto * Pnytagora. Nã hic & Craterus lęuum totius aciei cornu tenebant. At Tyrij initio nauali prælio decernere statuerant, si Alexãder mari in eos classem duceret: postquam verò tantam nauium vim præter omnem expectationem aduentare conspicati sunt, (nondum enim audierant omnes & Cypriorum & Phœnicum naues ad Alexandrum confluxisse) quúmque eas instructa acie appellere cernerent. (paulo enim antè quàm vrbi appropinquarent, naues quæ circa Alexandrum erant in alto subsistebant, Tyriisque obuiam cum classe non prodeuntibus, ita in ordinem redactæ magno cum impetu adnauigabant) tum Tyrij nauali prælio abstinendũ sibi putarunt. sed triremibus, quotquot portuum fauces capere poterant, confertim aditum obstruentes, curabant ne in aliquem portuum classis hostium appellere posset. Alexander, simulac Tyrios obuiam ei non venire animaduertit, propius ad vrbem nauigat. quúmque in eum portum qui Sidonem vergit perrumpere posse diffideret, propter faucium angustias, quódque multis triremibus aduersas proras ostendentibus aditus obstructus esset, tres quæ ad extremas fauces positæ erant triremes, aduersis prorис in eas latus, demersit. Qui in nauibus erant, facilè in cõtinentẽ quã amici tenebãt enatarũt. Tũ Alexãder haud procul ab aggere quẽ struxerat, classem ad littus, qua tutamẽ aduersus vẽtos esset, adducit. Postero die Cyprios cum suis nauibus & Andromacho iis præfecto, ad portũ qui Sidone veniẽtes recipit, obsidere vrbem iubet. Phœnices vltra aggerem locat, ab ea parte quæ AEgyptum respicit, vbi & tabernaculum eius positum erat. Multis interea ex Cypro totáque Phœnicia fabris collectis, machinæ permultæ confectæ erant. quarum aliæ in aggere collocatæ, aliæ hippagogis nauibus quas secum Sidone aduexerat, aliæ triremibus paulo tardioribus sunt impositæ. Rebus omnibus ita pręparatis, machinas in aggerem quem struxerãt adducunt. quumq; ex nauibus aliæ atq; aliæ muro succederent eúmque explorarent,

Curt. Ipse cum expedita manu Arabiam petiit.

Fac. Decimo die ἐν δέκα ἡμέραις.

Fac. Ex Peloponneso reuersum reperit.

Fac. Pythagora.

ἄγοντο, καὶ ἡ Φοινίκη πᾶσα ἐχομένη ἤδη ὑπ' Ἀλεξάνδρ@ ἐφόβει αὐτούς. καὶ τύπις πᾶσιν ἔδωκεν Ἀλέξανδρ@ ἀδείαν τῆ@ πρόσθεν, ὅπ ὑπ' ἀνάγκης μᾶλλον πῆ κῆ γνώμῃ τῆ@ σφῶν ἐδόκουν ξυνταχθῆναι τοῖς Πέρσαις ἐς τὴν ναυτικόν. Ἐν ᾧ δὲ αἵ τε μηχαναὶ αὐτῷ ξυνεπήγνυντο, καὶ αἱ νῆες ὡς εἰς ἔπλουν καὶ ναυμαχίας ἀσπάσιαν ἐξηρτύοντο, ἐν τούτῳ δὲ ἀναλαβὼν τῆ@ τε ἱππέων ἴλας τινὰς, καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς, καὶ τοὺς Ἀγριάνας τε καὶ τοὺς τοξότας, ἐπ' Ἀραβίας ἐστέλλετο ἐς τὸν Ἀντιλίβανον καλούμενον τὸ ὄρ@. καὶ τὰ μὲν βίᾳ τῆ@ τοῦ τόπου ἐξελών, τὰ δὲ ὁμολογίᾳ ὑποστησάμεν@, ἑνδεκα ἡμέραις ἐπανῆλθε εἰς τὴν Σιδῶνα, καὶ καταλαμβάνει Ἀλέξανδρον τὸν Πολεμοκράτους ἐκ Πελοποννήσου ἥκοντα, ἅ ξὺν αὐτῷ μισθοφόροις Ἕλλησι τετρακισχιλίοις. ὡς δὲ συνετέτακτο αὐτῷ τὸ ναυτικὸν, ἐπιβιβάσας τοῖς καταστρώμασι τῆ@ ὑπασπιστῶν ὅσοι ἱκανοὶ ἐδόκουν ἐς τὸ ἔργον, εἰ μὴ διέκπλοις μᾶλλόν πῆ ἐν χερσὶν ἡ ναυμαχία γίγνοιτο, ἄρας ἐκ τῆς Σιδῶν@ ἐπέπλει τῇ Τύρῳ ξυνταγμένως τῇσι ναυσίν· αὐτὸς μὲν κῆ τὸ δεξιὸν κέρας, ὃ δὴ ἐς τὸ πέλαγ@ αὐτῷ ἀνέχει· ξὺν αὐτῷ δὲ οἵ τε Κυπρίων βασιλεῖς, καὶ ὅσοι Φοινίκων, πλὴν Πνυταγόρα. οὗτος δὲ καὶ Κρατερὸς τὸ ἀριστερὸν κέρας εἶχον τῆς πάσης τάξεως. τοῖς δὲ Τυρίοις πρότερον μὲν ναυμαχεῖν ἐγνωσμένον ἦν, εἰ κατὰ θάλασσαν ἐπιπλέοι σφίσιν Ἀλέξανδρ@· τότε δὲ πολλῆ@ νεῶν πολὺ ἀπροσδοκήτως κατιδόντες (οὐ γάρ πω πεπυσμένοι ἦσαν τάς τε Κυπρίων ναῦς καὶ τὰς Φοινίκων ξυμπάσας Ἀλέξανδρον ἔχοντα) καὶ ἅμα ξυντεταγμένως τῇ ἐπίπλου γιγνομένου. ὀλίγον δὲ πρὶν προσχεῖν τῇ πόλει, ἀνεκώχευσαν ἔτι πελάγιαι αἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ νῆες· ἔπειτα οὕτω ξυνταξάμενοι, ὡς σὺν αὐτονήσοντο, πολλῷ τῷ ῥοθίῳ ἐπέπλεον. ταῦτα ὁρῶντες οἱ Τύριοι, ναυμαχεῖν μὲν ἀπέγνωσαν, τριήρεσι δὲ, ὅσας τῆ@ λιμένων τὰ στόματα ἐδέχοντο, ζύζυγα τὸν ἔπλουν φραξάμενοι ἐφύλασσον, ὡς μὴ ἐς τῆ@ λιμένων τινὰ ἐγκαθορμισθῆναι τὸν πολεμίων τὸν στόλον. Ἀλέξανδρ@ δὲ, ὡς σὺν αὐτονήσοντο οἱ Τύριοι, ἐπέπλει τῇ πόλει· καὶ ἐς μὲν τὸν λιμένα τὸν πρὸς Σιδῶν@ βιάζεσθαι ἀπέγνω, διὰ στενότητα τοῦ στόματος· ἅμα δὲ αὐτοπρεπείαις τριήρεσι πολλαχῆ ὁρῶν πεφραγμένον τὸν ἔπλουν· τρεῖς δὲ τὰς ἐξωτάτω ἐφορμούσας τῷ στόματι τριήρεις προσπεσόντες οἱ Φοίνικες καὶ αὐτοπροῴοις ἐμβαλόντες κατέδυσαν. οἱ δὲ ἐν ταῖς ναυσὶν ἅ χαλεπῶς ἀπενήξαντο ἐς τὴν, Φιλίαν οὖσαν. τότε μὲν δὴ οὐ πόρρω τοῦ ποιητοῦ χώματος κῆ τῆ@ αἰγιαλοῦ, ἵνα σκέπη τῆ@ ἀνέμων ἐφαίνετο, οἱ σφὼ Ἀλεξάνδρῳ ὡρμίσαντο. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ, τοῖς μὲν Κυπρίους ξὺν ταῖς σφετέραις ναυσὶ καὶ Ἀνδρομάχῳ τῷ ναυάρχῳ κῆ τὸν λιμένα τὸν ἐκ Σιδῶνος φέροντα, ἐκέλευσεν ἐφορμεῖν τῇ πόλει. τοὺς δὲ Φοίνικας κῆ τὸν ἐπέκεινα τοῦ χώματ@, τὸν πρὸς Αἰγυπτίου ἀνέχοντα, ἵνα καὶ αὐτῷ ἡ σκηνὴ ἦν. ἤδη δὲ καὶ μηχανοποιεῖν αὐτῷ πολλαὶ ἦσαν ἔκ τε Κύπρου καὶ Φοινίκης ἀπάσης συνειλεγμένων, μηχαναὶ πολλαὶ συμπεπηγμέναι ἦσαν, αἱ μὲν ἐπὶ τοῦ χώματος, αἱ δὲ, ἐπὶ τῆ@ ἱππαγωγῶν νεῶν, ἃς ἐκ Σιδῶν@ ἅμα οἱ ἐκόμισεν· αἱ δὲ ἐπὶ τῆ@ ξηρῶν, ὅσαι αὐτῷ οὐ ταχυναυτοῦσαι ἦσαν. ὡς δὲ παρεσκεύασο ἤδη ξύμπαντα, προσῆγον τὰς μηχανὰς καθ' ἕ τι τοῦ ποιητοῦ χώματος· καὶ ἀπὸ τῆ@ νεῶν ἄλλη καὶ ἄλλη τῷ τείχους προσορμιζομένων τε καὶ ἀποπειρωμένων τοῦ τείχους.

οἱ δὲ Τύριοι ὅπῃ τε τῆς ἐπάλξεων τῆς κῃ τὸ χῶμα πύργοις ξυλίνοις ἐπέῤῥωσαν, ὡς ἀπομάχεσθαι ἀπ' αὐτῶν, καὶ εἴ ποι ἄλλη αἱ μηχαναὶ προσήγοντο, βέλεσί τε ἠμύνοντο, καὶ πυρφόροις ὀϊστοῖς ἔβαλλον αὐτὰς τὰς ναῦς· ὥστε φόβον παρέχειν τοῖς Μακεδόσι πελάζειν τῷ τείχει. ἦν δὲ αὐτοῖς καὶ τὸ τεῖχος κῃ τὸ χῶμα, τό, τε ὕψος εἰς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν μάλιστα ποδῶν, καὶ ἐς πλάτος ξύμμετρον, λίθοις μεγάλοις ἐν γύψῳ κειμένοις ξυμπεπηγότα, τῇ δὲ ἱππαγωγοῖς τε καὶ τοῖς τριήρεσι τῆς Μακεδόνων, ὅσαι τὰς μηχανὰς προσῆγον τῷ τείχει, καὶ ταύτῃ οὐκ ἄπορον ἐγίγνετο πελάζειν τῇ πόλει· ὅτι λίθοι πολλοὶ ἐς τὸ πέλαγος προβεβλημένοι ἐξεῖργον αὐτῶν τὴν ἐγγὺς προσβολήν. καὶ τούτοις Ἀλέξανδρος ἔγνω ἐξελκύσαι ἐκ τῆς θαλάσσης· ἠνύετο δὲ χαλεπῶς τοῦτο τὸ ἔργον, οἷα δὴ ἀπὸ νεῶν, καὶ οὐκ ἀπὸ γῆς βεβαίου, γινόμενον· ἄλλως τε καὶ οἱ Τύριοι ναῦς καταφράξαντες πρὸ τῶν ἀγκύρας ἐπῆγον τῷ τριήρει· καὶ ὑποτέμνοντες τοὺς σχοίνους τῷ ἀγκυρῶν, ἄπορον τὴν προσόρμισιν τοῖς πολεμίαις νανσὶν ἐποίουν. Ἀλέξανδρος δὲ τριακοντόροις πολλὰς ἐς τὸν αὐτὸν τρόπον φράξας, ἐπέσχεν ἐγκαρσίας πρὸ τῆς ἀγκυρῶν, ὡς ὑπ' αὐτῶν ἀνασέλλεσθαι τὸν ὁπλισμὸν τῆς νεώς. ἀλλὰ καὶ ὡς ὕφαλοι κολυμβηταὶ τὰς σχοίνους αὖθις ὑπέτεμνον. οἱ δὲ ἀλύσεσιν εἰς τὰς ἀγκύρας ἀντὶ σχοίνων χρώμενοι οἱ Μακεδόνες καθίεσαν, ὥστε μηδὲν ἔτι πλέον τοῖς κολυμβηταῖς γίγνεσθαι. ἐξάπτοντες οὖν βαρέσι τῆς λίθων ἀπὸ τοῦ χώματος, ἀνέασιν αὐτοὺς ἔξω τῆς θαλάσσης· ἔπειτα μηχαναῖς μετεωρίσαντες, καὶ βάθροις ἀφίεσαν, ἵνα ἀνέπι προβεβλημένοι βλάπτειν ἔμελλον. ὅπου δὲ καθαρὸν πεποίητο τῶν προβόλων τὸ τεῖχος, ἀχαλεπῶς ἤδη ταύτῃ αἱ νῆες προσεῖχον. οἱ δὲ Τύριοι, πάντῃ ἀπορούμενοι, ἐγνωσαν ὅπλα ποιήσασθαι τοῖς Κυπρίαις ναυσὶν, αἳ καὶ τὸν λιμένα ἐφώρμουν, τὸν ἐς Σιδῶνα τετραμμένον· ἐκ πολλοῦ δὲ καταπεφραγμένοι τὸν λιμένος τὸ στόμα ἰσίοις, τὸ μὲν καταφανὲς ἠνέῳγον τὸ τριήρεσι τὸν πλήθουσιν, ἀμφὶ μέσον ἡμέρας, ὁπότε οἵ τε ναῦται ὅπῃ τι ἀναγκαῖα ἐσκεδασμένοι ἦσαν, καὶ Ἀλέξανδρος ἐν τούτῳ μάλιστα ἀπὸ τοῦ ὅπῃ πρὸς τῆς πόλεως ναυτικοῦ ὅπῃ τὸν σκηνὸν ἐπεχώρει, πληρώσαντες πεντήρεις μὲν τριάκοντα, καὶ τετρήρεις ἴσας, τριήρεις δὲ ἑπτὰ, ὡς ἀκμαιοτάτοις τε τοῖς πληρώμασι καὶ τοῖς ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων μάχεσθαι μέλλουσιν ὁπλοτάτοις, καὶ ἅμα δι' ἀρετὴν ἐς τοὺς ναυτικοὺς ἀγῶνας. τὰ μὲν πρῶτα ἀτρέμα τῇ εἰρεσίᾳ ὅπῃ μιᾶς νεὼς ἐξέπλεον, αὖθις κελεύσαντες τοὺς κώπας ὑποφέροντες· ὡς δὲ ἐπέστρεφον ἤδη ὅπῃ τοὺς Κυπρίους, καὶ ἐγγὺς τοῦ καθορᾶσθαι ἦσαν, τότε δὴ ξὺν βοῇ τε πολλῇ καὶ ἐγκελεύσμασι πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἅμα τῇ εἰρεσίᾳ ξυντόνῳ ἐπεφέροντο. ξυνέβη δὲ ἐκείνῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ Ἀλέξανδρον ἀποχωρῆσαι ὅπῃ τὴν σκηνὴν, καταψηφίσαντα δὴ τὸ εἰωθὸς, δι' ὀλίγου ὅπῃ τὰς ναῦς ἐπανελθεῖν. οἱ δὲ Τύριοι προσπεσόντες ἀπροσδοκήτοις τῇς ναυσὶν ἐρημούσας, καὶ τὰς μὲν πάντῃ κενὰς ὅπλων τυχόντες, τὰ δ' ὑπ' αὐτὴν τὴν βολὴν καὶ τὸν ὅπλισμὸν χαλεπῶς ἐκ τῶν παρόντων πεπληρωμένων, τήν τε Πνυταγόρου τοῦ βασιλέως πεντήρη ὀλίγοις ἀπὸ τοῦ προπύργου βολαῖς κατέδυσαν, καὶ τὴν Ἀνδροκλέους τοῦ Ἀμαθουσίου, καὶ τὴν Πασικράτους τοῦ Θουρίου· τὰς δὲ

A Tyrij, in suprema pte murorū qui aggeri oppositi erāt, turres ligneas erexerunt, vt ex iis pugnarēt, & siqua ex parte machinæ admouebantur, telis sese tuebantur, igniferáque missilia in ipsas naues coniiciebant: vt Macedonibus metum appropinquandi muris iniicerent. Erat autem murus aggeri oppositus CL summū pedes altus, latitudine altitudini respondente, & saxis ingentibus gypso inter se commissis. Hippagogæ verò naues & Macedonum triremes quæ machinas muro admoturæ erant, ne ipsæ quidem facilè vrbi appropinquare poterant, quòd magna vis saxorum à Tyriis in mare proiecta accessum prohiberet. Alexander saxa è mari eximenda curauit. quod quidem opus difficulter admodum, vtpote è nauibus, vbi pes firmiter, vt in terra, figi non poterat, præstabatur. Præterea Tyrij obtectis nauibus, ad triremium ancoras adlapsi, præcisis ancorarum funibus, omnem appellendi potestatem hostium nauibus præripiebant. Alexander complures naues triginta remorum eadem ratione obtegens, obliquas ancoris præstituit, vt Tyriarum nauium accessum propulsarent. Cęterum nihilo secius vrinatores occulto lapsu subeuntes, funes præscindebant. Macedones pro funibus ferreis catenis ancoras alligantes iaciunt, vt vrinatores non amplius iam officere possent. Saxa itaque instruem accumulata, laqueis implexa, è mari protrahunt. deinde ea machinis sublata in altum proiiciunt, ne deinuo in eundem locum coniecta, incommodo sint. Sublata hac saxorum strue, facilè iam ad murum naues appellebantur. At Tyrij in tanta rerum angustia constituti, Cyprias naues adoriri statuunt, quæ portum qui Sidonem spectat obsidebant. quúmque multo antea ipsas portus fauces velis passis obtexissent, ne nimirū triremes milite complentes ab hostibus conspicerentur: sub meridiem (quo tempore & Macedonum nautæ necessariis rebus occupati, dispersi erant, & Alexander ex classe, quæ ab altera vrbis parte erat, in tabernaculum se contulerat) instructis quinqueremibus tribus, quadriremibus totidem, & triremibus septem, præstantissimísque militibus delectis, qui ad pugnam ex summa nauium parte conserēdam optimè armati, & ad naualia certamina adeunda plus animi haberent: primò quidem singulæ lento remigio, nulloque celeusmate edito prolabuntur. Postquam verò eò vsque prouecti sunt, vt iam à Cypriis cerni posset, tum ingenti clamore sublato, mutuóque celeusmate sese incitantes, concitato remigio in eorum naues feruntur. Accidit porro eo die vt Alexander qui in tabernaculum concesserat, minorem solito ibi moram faceret, citò ad naues reuersus. Tyrij, naues in statione agentes ex improuiso adorti, quum aliæ prorsus vacuæ essent, aliæ in ipso clamore atque impetu non bene instructæ, Pnytagoræ regis quinqueremem primo statim insultu demergunt, simúlque aliam Androclis Amathusij, & Pasicratis Thurieí, alias in

Curt. Subibant aquam, occultóque lapsu, &c.

littus propulsas confregerunt. Alexander cognita Tyriarum triremiū excursione, confestim naues cōplures quæ sibi aderant, prout quæq; instructa erat, ad fauces portus stare iubet, vt reliquis etiam Tyriorum nauibus prodeundi potestatem præcluderent. Ipse cū quinqueremibus quas habebat, & triremibus summum quinque celeriter instructis, vrbem circumnauigās, ad Tyrios portu egressos contendit. Oppidani id ex muro conspicati, ipsumq; Alexandrum in nauibus præsentem esse, quum clamor ob tumultum eorum qui in illo cōflictu versabantur exaudiri non posset, aliis atque aliis indiciis vt sese reciperent significabant: at verò Alexandri incursū serius intellecto, velis versis portum petunt. paucæ tamen naues fuga euaserunt. Nam Alexandri naues in earum pleraſq; inuectæ, nō nullas ad nauigandū inutiles reddidere: quin queremem verò vnam & quadriremem ad ipsa portus ostia ceperunt. Propugnatorum cædes haud magna fuit, quoniā simulac captas naues senserant, facilè in portum nando euaserunt. Macedones, quum iam nullus Tyriis nauium vsus superesset, tormenta muris admouere. quæ quidem ab aggeris parte admota, ob muri firmitatem parum damni inferebant. Alij verò, ea parte vrbis quę Sidonē spectat, nonnullas naues opera portātes admouerūt. Sed quum ne hac quidem via proficeretur, murum vniuersum qui Notum versus est, atque AEgyptum spectat, circumiēs, omni ex parte oppugnationem tentat. Atque hac primùm, & vehementer quidem quassatus ac perfractus dirutúsq; est, tum iectis pontibus, ea parte qua murum demolitus erat, cōtinuò vrbem oppugnare cœpit. Sed Tyrij non magno negotio Macedonas repulerūt. Tertio ab hoc die, malacia ac trāquillitate expectata, copiarum duces ad pugnā cohortatus, tormenta nauibus imposita vrbi admouit, ac primo quidem impetu magnam muri partem labefactat: quumq; iam satis amplo spatio murus dirutus videretur, naues quibus tormenta vehebantur retrahi iubet, aliásq; duas cū pontibus adduci, quibus murorum strages trāscendere statuerat. atque alteram quidem nauium scutati occupant, Admeto duce: alteram Cœni cohors, è militibus quì infirmiores dicuntur constās: ipse etiam cum scutatis, quacunque facultas detur, murū cōscensurus. Triremes verò cōtra vtrūq; portum adnauigare iubet, si fortè cōuersis in eos Tyriis vi irrumpere possint. Quotquot verò naues tela quæ ex machinis iaciūtur habebāt, aut quæ sagittarios in foris disposītos vehebant, iubet vt muros circūnauigantes, quacunque via licuerit, applicent, vtq; intra teli iactum sese sistant, si omnino applicare non possint, eo consilio, vt Tyrij omni ex parte pressi, in tantis difficultatibus quò se verterent nescirent. Cęterùm nauibus iam cum Alexandro ad vrbem appulsis, & pontibus muro iniectis, scutati strenuè per eos murum cōscendunt. Admetus enim per id temporis fortiter rem gerebat, subsequebatur & Alexander ipse, qui & partem operis fortiter subibat, & alios, prout quisque

Vet. cod. ἢ ἀθλίτεροι.

Curt. Tot simul malis victi.

A ἄλλας ἐς τὸν αἰγιαλὸν ἐξωθουῦντες ἐκοπίον. Ἀλέξανδρος δ' ὡς ἠσθετο τὸν ἔκπλουν τῶν Τυρίων ξυήφορον, ἐς μὲν πολλὰς τῶν ξὺν αὐτῷ νεῶν, ὅπως ἐκπλέοιεν πληρωθείσας ὅπι τῷ στόματι τῷ λιμένος ἀναπεπτωκέναι ἔταξεν, ὡς μὴ καὶ ἄλλαι ἐκπλεύσαιεν τῶν Τυρίων νῆες· αὐτὸς δὲ πεντήρεις τε τὰς ξὺν αὐτῷ ἀναλαβὼν, καὶ τῶν τριήρων ἐς πέντε μάλιστα, ὅσαι ἐφαίνοντο αὐτῷ κατὰ τάχος πληρωθεῖσαι, περιέπλει τὴν πόλιν ὡς ὅπι τοὺς ἐκπεπλευκότας τῶν Τυρίων. οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ τείχους τόν τε ἐπίπλουν τῶν πολεμίων καταδόντες, καὶ Ἀλέξανδρον αὐτὸν ὅπι τῶν νεῶν, καὶ ὡς οὐκ ἐξακουστὸν ἦν ὑπὸ θορύβου ξυνεχομένων ἐν τῷ ἔργῳ, σημείοις ἄλλοις καὶ ἄλλοις ἐπεκάλουν ἐς τὴν ἀναχώρησιν. οἱ δ' ὀψέ ποτε αἰσθόμενοι τὸν ἐπίπλουν, ὀμφὶ Ἀλέξανδρον ὑποστρέψαντες, εἰς τὸν λιμένα ἔφευγον· καὶ ὀλίγαι μὲν τῶν νεῶν φθάνουσιν ὑπεκφυγοῦσαι, τὰς δὲ πλείους ἐμβαλοῦσαι αἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ, τὰς μὲν αὐτῶν ἄπλοις ἐποίησαν, πεντήρης δέ τις καὶ τετρήρης αὐτῶν ἐπ' αὐτῷ τῷ στόματι τῷ λιμένος ἑλήφθησαν. Φόνος δὲ τῶν ἐπιβατῶν οὐ πολὺς ἐγένετο. ὡς γὰρ ἠθέντο ἐχόμενοι τὰς ναῦς, ἀπενήξαντο οὐ χαλεπῶς ἐς τὸν λιμένα. ὡς δὲ ἐδεδίεσαν ἔτι τοῖς Τυρίοις ὁπόσαι τῶν νεῶν ὠφέλειαι ἦν, ἐπῆγον ἤδη οἱ Μακεδόνες τὰς μηχανὰς τῷ τείχει αὐτῶν. καὶ τὰ μὲν δὴ τὸ χῶμα προσευχόμενοι, ἀλλ' ἰσχὺν τῷ τείχει οὐδεμίαν ἤνυον ὅ, τι καὶ λόγου ἄξιον. οἱ δὲ κατὰ τὸ πρὸς Σιδῶνα τετραμμένον τῆς πόλεως, τῶν νεῶν τινας τῷ μηχανοφόρῳ προσῆγον. ὡς δὲ οὐδὲ ταύτῃ λιμένιον, ὅσον ἐς τὸ πρὸς νότον αὖ ἔμον ἦν, καὶ πρὸς Αἰγυπτίου ἀνέχον τεῖχος, μετήει, πάντη ἀποπειρώμενος τοῦ ἔργου. καὶ ἐνταῦθα πρόσπτον κατεσείσθη τὸ τεῖχος ὅπι μέγα, καί τι καὶ κατηρείφθη αὐτοῦ παραῤῥαγέν. τότε μὲν δὴ ὅσον ὅπιB βαλὼν γεφύρας ἠρείπετο τὸ τεῖχος, ἀπεπειρᾶτο ἐς ὀλίγον τῆς προσβολῆς· καὶ οἱ Τύριοι οὐ χαλεπῶς ἀπεκρούσαντο τοὺς Μακεδόνας. τρίτῃ δὲ ἀπὸ ταύτης ἡμέρᾳ, νηνεμίαν τε φυλάξας, καὶ προκαλέσας τοὺς ἡγεμόνας τῆς ξυρέσεως ἐς τὸ ἔργον, ἐπῆγε τῇ πόλει ὅπι τὰς νεὼς τὰς μηχανάς· καὶ προσπεσὼν μὲν κατέσεισε τὸ τεῖχος ὅπι μέγα. ὡς δὲ ἀπορρὼξ εἰς πλάτος ἐφάνη τὸ παρερρηγμένον, τὰς μὲν μηχανοφόρους ναῦς ἐπανάγειν ἐκέλευσεν· ὁ δὲ δύο ἄλλας ἐπῆγεν, αἳ τὰς γεφύρας αὐτῷ ἔφερον, ἃς δὴ ὑπερβάλλειν ἐπενόει τοῦ κατερρηγμένου τείχους. καὶ τὴν μὲν μίαν τῶν νεῶν οἱ ὑπασπισταὶ ἔλαβον, ἣ ἐπετέτακτο Ἀδμήτου· τὴν ἑτέραν δὲ, ἣ Κοίνου τάξις οἱ ἀθενέστεροι καλούμενοι, C αὐτὸς ξὺν τοῖς ὑπασπισταῖς ὑπεβήσεσθαι τῷ τείχει, ἢ παρείκοι, ἔμελλε. τὰς τριήρεις δὲ, ἃς μὲν ὅπιπλεῖν καὶ τοῖς λιμέσι ἀμφοτέροις ἐκέλευσεν, εἴ πως τοῦ σφᾶς τετραμμένου τῶν Τυρίων βιάσοιντο τὸν ἔκπλουν· ὅσαι δὲ αὖ τῶν βέλη ἀπὸ μηχανῶν βαλλόμενα εἶχον, ἢ ὅσαι τοξότας ὑπὸ τῶν καταστρωμάτων ἔφερον, ταύτας ἐκέλευσεν ἐν κύκλῳ περιπλεύσας τὸ τεῖχος, ἐπικέλλειν τε ὅποι παρείκοι, καὶ ἀναχωρεῖν ἐντὸς βέλους, ἔστε τὸ ἐπικείμενον ἄποορον γίγνοιτο· ὡς πανταχόθεν βαλλομένους τοὺς Τυρίους, ἐν τῷ δεινῷ ἀμφισβόλους γίγνεσθαι. ὡς δὲ αἱ τε νῆες αἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ προσέσχον τῇ πόλει, καὶ αἱ γέφυραι ἐπεβλήθησαν τῷ τείχει ἐπ' αὐτῷ, ἐνταῦθα οἱ ὑπασπισταὶ δὴ ἐρρώσθησαν τῷ τε ἄλλῳ ἀνέβαινον ὅπι τὸ τεῖχος. ὅ, τε δὴ Ἄδμητος ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐν τῷ τότε ἐγίγνετο, καὶ ἅμα Ἀλέξανδρος εἵπετο αὐτοῖς, καὶ τε ἔργα αὐτὸς καρτερῶς ἀπώμνυος, καὶ θεατὴς τῶν

τῆ ἄλλων ὅτῳ τι λαμπρὸν κατ' ἀρετὴν ἐν τῷ κινδυνώδει ἐτολμᾶτο. καὶ τούτῳ πρῶτον ἢ ἐπετέτακτο Ἀλέξανδρῳ, ἐλήφθη τὸ τεῖχος, οὐ χαλεπῶς ἀποπερωθέντων ἀπ' αὐτοῦ τῆ Τυρίων, ἐπειδὴ πρῶτον βεβαίῳ τε καὶ ἅμα οὐ πάντη ἀποτόμῳ τῆ προσβάσει ἐχρήσαντο οἱ Μακεδόνες. καὶ Ἄδμητος μὲν, πρῶτος ὑπερβὰς τὸ τεῖχος, καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἐγκελευόμενος ὑπερβαίνειν, βληθεὶς λόγχῃ, ἀποθνήσκει αὐτοῦ, ὅπη ἦ αὐτῷ Ἀλέξανδρος ἔσχε τὸ τεῖχος ξὺν τοῖς ἑπομένοις. ὡς δὲ εἴχοντο αὐτῷ πύργοι τε ἔστιν οἱ καὶ μετεωρότερα, αὐτὸς μὲν παρῆκε διὰ τῆ ἐπάλξεων ὡς ὅπη τὰ βασίλεια, ὅπη τούτῃ εὐπορώτερα ἐφαίνετο ἐς τὴν πόλιν ἡ κάθοδος· οἱ δὲ ὑπὸ τῆ νεῶν, οἵ τε Φοίνικες, κατὰ τὸν λιμένα τὸν πρὸς Αἴγυπτον (καθ' ὅνπερ καὶ ἐφορμοῦντες ἐτύγχανον) βιασάμενοι, καὶ τὰ κλῆθρα διαπρήσαντες, ἔκοπτον τὰς ναῦς ἐν τῷ λιμένι, πῆ μὲν μετεώροις ἐμβάλλοντες, τὰς δὲ ἐς τὴν γῆν ἐξωθοῦντες. καὶ οἱ Κύπριοι κατὰ τὸν ἄλλον λιμένα τὸν ἐκ Σιδῶνος φέροντα, οὐδὲ τὸν κλῆθρον ἐσέχοντα, εἰσπλεύσαντες, εἷλον ἀθρόοις τούτῃ τὴν πόλιν. τὸ δὲ πλῆθος τῆ Τυρίων, τὸ μὲν τεῖχος ὡς ἐρήμωον εἶδον, ἐκλείπουσιν. ἀθροισθέντες δὲ κατὰ τὸ Ἀγηνόρειον καλούμενον, ἐπέστρεψαν τούτῃ ὅπη τοῖς Μακεδόσιν. καὶ Ἀλέξανδρος ξὺν τοῖς ὑπασπισταῖς ὅπη τούτοις χωρήσας, τοὺς μὲν αὐτὸς μαχομένους διέφθειρεν αὐτῶν, τοῖς δὲ φεύγουσιν ἐφείπετο. καὶ φόνος ἦν πολύς, τῆ τε ἀπὸ τῶν λιμένος ἐχόντων ἤδη τὴν πόλιν, καὶ τῆς Κοίνου τάξεως παρελθούσης εἰς αὐτήν. ὀργῇ γὰρ ἐχώρουν ὅπασαν οἱ Μακεδόνες, τῆς τε πολιορκίας τῇ τριβῇ ἀχθόμενοι, καὶ ὅτι λαβόντες ἴνας αὐτῶν οἱ Τύριοι τῶν ἐκ Σιδῶνος, ὅτι τὸ τεῖχος ἀναβιβάσαντες, ὅπως ἀποπλοῦν εἴη ἀπὸ τῆ στρατοπέδου, σφάξαντες ἔρριψαν εἰς τὴν θάλασσαν. ἀπέθανον δὲ τῆ μὲν Τυρίων ἐς ὀκτακισχιλίους· τῆ δὲ Μακεδόνων, ἐν τῇ τότε προσβολῇ, Ἄδμητός τε, ὃς πρῶτος ἑλὼν τὸ τεῖχος, ἀνὴρ ἀγαθὸς ἡγούμενος, καὶ ξὺν αὐτῷ εἴκοσι τῆ ὑπασπιστῶν. ἐν δὲ τῇ πάσῃ πολιορκίᾳ, μάλιστα ἐς τετρακοσίους. Τῶν δὲ ἐς τὸ ἱερὸν τὸ Ἡρακλέους καταφυγόντων (ἦσαν δὲ αὐτῶν τε τῆ Τυρίων οἱ μάλιστα ἐν τέλει, καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀζέλμικος· καὶ Καρχηδονίων τινὲς θεωροὶ ἐς Τύρον τὸ Ἡρακλέους, κατὰ δή τινα νόμον παλαιὸν, εἰς τὴν μητρόπολιν ἀφικόμενοι) τούτοις ξύμπασιν ἄδειαν δίδωσιν Ἀλέξανδρος, τοῖς δὲ ἄλλοις ἠνδραπόδισε. καὶ ἐπράθησαν Τυρίων τε καὶ τῆ ξένων ὅσοι ἐγκατελήφθησαν, μάλιστα ἐς τρισμυρίους. Ἀλέξανδρος δὲ τῷ Ἡρακλεῖ ἔθυσέ τε, καὶ πομπὴν ἔστειλε, ξὺν τῇ δυνάμει ὡπλισμένῃ. καὶ αἱ νῆες ξυνεπόμπευσαν τῷ Ἡρακλεῖ, καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λαμπάδα ἐποίησε· καὶ τὴν μηχανὴν, ᾗ τὸ τεῖχος κατεσείσθη, ἀνέθηκεν εἰς τὸν νεών. καὶ τὴν ναῦν τὴν Τυρίαν, τὴν ἱερὰν τῷ Ἡρακλεῖ, ᾗ ἴνα ἐν τῷ ὄπισθεν ἔλαβε, καὶ ταύτην τῷ Ἡρακλεῖ ἀνέθηκε, καὶ ὀπίσθιαμμα ἐπ' αὐτῇ, ἢ αὐτὸς ποιήσας, ἢ ὅτου δὴ ἄλλου ποιήσαντος οὐκ ἄξιον μνήμης τὸ ὀπίσθιαμμα, διὰ ὅτου ἐγὼ αὐτὸ ἀναζεύξαι ἀπηξίωσα. Τύρος μὲν δὴ ὅτως ἑάλω, ἐπὶ ἄρχοντος Ἀνικήτου Ἀθήνησι, μηνὸς Ἑκατομβαιῶνος.

Ἐπὶ δὲ ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῇ Τύρου ξυνεχομένου Ἀλεξάνδρου, ἀφίκοντο παρὰ Δαρείου πρέσβεις παρὰ

A præclarum aliquod & periculosum facinus edidisset, spectabat. atque ea parte primùm qua premebat Alexander, murus captus est, Tyriis ex eo paruo negotio depulsis. quòd Macedones firmo solo pedem figebant, & à parte muri non admodum edita impetum faciebant. Admetus qui primus murum cõscenderat, dum alios vt idem faciant cohortatur, lancea traiectus interiit. Eodem tempore Alexander eum amicis murum subit. Occupatis itaque turribus nonnullis, & interturriis, ipse per summa propugnacula mu-
B rorum ad regiam contendit, quòd facilior il la via ad vrbem descensus videretur. At qui in nauibus erant, vnà cum Phœnicibus, in portum qui AEgyptum spectat (quem obsederãt) impetu facto, clausterísque reuulsis, naues in portu confregerunt, in alias remotiores à terra magna vi delati, alias ad ipsam terram collidentes. Cyprij per portum qui Sidonem respicit, nullo claustro septum immissi, statim ea parte vrbem capiunt. Oppidani simulac murum captum conspexerunt,
C eo deserto, ad Agenorium (ita eum locum appellant) conglobati, inde in Macedones sese conuertunt. Alexander cum scutatis in eos progressus, alios pugnãtes occidit, alios fugientes insequitur. Magna hic cædes facta est, quum & à portu vrbs capta esset, & Cœni copiæ in eam irruissent. Macedones enim ira perciti in Tyrios grassabantur, tum quòd obsidionis diuturnitatem molestissimè ferrent, tum etiam quòd Tyrij quum nonnul-
D los suorum ex Sidone nauigantes cepissent, in murum sublatos, vt ab exercitu cerni possent, cæsos in mare præcipitarant. * Tyriorũ circiter octo millia interfecta: ex Macedonibus, in illo quidem impetu, Admetus qui primus re fortiter gesta murum ceperat, & cum eo scutati viginti. in vniuersa verò obsidione, quadringenti summum. Qui verò in templum Herculis cõfugerant, (erant autem hi præcipui quique Tyriorum principes, & rex Azelmicus, & nonnulli Carthaginienses * oraculorum consultores qui ex veteri consuetudine in honorem Herculis ad
E metropolim conueniebant) iis omnibus Alexander veniam concessit, reliquos in seruitutem redegit. Tyriorum atque exterorum, qui supererant, xxx. millia sub hastam missa. Post hæc Alexander Herculi sacrificium fecit, & pompam cum exercitu armato misit. Naues etiam Herculi pompam peregerunt. ludos quoq; gymnicos in æde Herculi sacra multis collucentibus facibus edidit. Tormentum, quo murum demolitus fuerat, in templo posuit. Nauem etiam Tyriam sacrã Herculi, quam nauali incursione cœperat,
F Herculi dicat, cum inscriptione, quam siue ipse, siue alius quispiam fecerit, quòd nihil habeat memoria dignum, commemorandam minimè putaui. Atque ita quidem Tyrus capta fuit, archonte Athenis Aniceto, mense Iunio.

Curt. Intra mœnia vrbis sex millia armatorũ trucidata sunt.

Fac. Legati.

Quũ adhuc in obsidione Tyri versaretur Alexander, legati ad eum à Dario venerũt,

nuntiantes Darium decem millia talentûm daturum, si matrem, vxorem ac liberos dimitteret. quicquid præterea terrarum inter Euphratem & mare Græcanicum iacet. Adhæc, si Darij filiam Alexander coniugem acciperet, amicum ac socium fore. Qua legatione in amicorum conuentu explicata, Parmenionem Alexandro dixisse ferunt, se quidem, si Alexandri loco esset, accepta conditione, bello finē impositurum, neque se vltetius periculis expositurū. Alexandrū contra respondisse, & se quidem si Parmenionis loco esset, ita facturū: quoniā verò Alexander esset, dignum Alexandro respōsum dedisse. Respondit enim, se neque Darij pecuniis egere, neque partē ditionis loco totius accipere velle. omnē enim & pecuniā & regionem suam esse: Darij filiam se in vxorem ducturum, si vellet, & quidē ducturum citra voluntatem Darij. Si Alexandri humanitatem experiri vellet, ad se veniret. Hoc responso cognito, Darius de compositione desperās, rursus ad bellum se parat. Alexander expeditionem in AEgyptum facere instituit. Et cętera quidē Syriæ, quæ Palęstina vocatur, oppida in suam potestatē adduxerat. Eunuch' verò quidā, nomine Batis, qui Gazæ vrbi prę erat, solus Alexandro restitit. Mercenariis enim Arabibus cōductis, multóque antea frumento collecto, quod diuturnæ obsidioni ferendæ sufficeret, fretus etiā munitione oppidi, quippe quod vi capi non posset, Alexādrum vrbē nequaquā recipere statuerat. Distat Gaza à mari stadiis summum viginti, accessu quidē propter arenæ altitudinē difficillimo: adhæc mare vrbi propinquū limosum est, vrbs ipsa ampla, & in alto colle sita, validóque muro cincta est. Nouissima porro incolitur, ex AEgypto in Phœniciā euntibus, ad initium solitudinis posita. Alexander statim atque ad vrbem peruenit, primo die castra eo loci posuit, quo maximè commodus ad oppugnationē murus videbatur, atque ibi tormenta cōstitui iubet. Machinarum artifices, murū præ altitudine molis difficulter admodum vi capi posse iudicabant. Alexander contra, quo difficilior esset oppugnatio, eo magis suscipiendā cēsebat. Inopinatū enim rei euentū magno terrori hostibus futurū. Si verò vrbē capere nō posset, turpe id sibi, quū ad Græcos & ad Dariū perferretur, fore. Molem itaque circum vrbem struere instituit, tantæ altitudinis, vt machinæ in ea positæ murorū fastigium æquarent. quam quidē molē ex ea præcipuè parte mœnium quæ Austrū versus sunt, extruxit, quoniam inde facliora ad expugnandū videbantur. Quumque iam ad iustā altitudinē perductū opus videretur, Macedones machinas ei impositas in muros vrbis torquēt. Inter hæc Alexādro, corona capiti imposita, sacrificante, quū ipse patrio more primū sacrificiū auspicaturus esset, auis quædā ex eo genere quæ carnibus assuescūt arā superuolās, lapidē quē vnguibus gerebat in eius caput demisit. Alexāder Aristandrum vatem consuluit, quid auis illa portenderet: qui respōdit, Vrbē quidē, ô rex, capies: at tu ab illa tibi

Curt. Aggerem, quo mœnium altitudinem æquaret, extruxit.

Curt. Sacrum patrio more faciebat.

Fac. quum pro ritu sacrificii libasset.

A αὐτὸν, ἀπαγγέλλοντες μύρια μὲν τάλαντα ὑπὲρ τῆς μητρός τε καὶ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν παίδων δοῦναι ἐθέλειν Ἀλεξάνδρῳ Δαρεῖον· τὴν δὲ χώραν πᾶσαν τὴν ἐντὸς Εὐφράτου ποταμοῦ, ἔστε ὅπι θάλασσαν τὴν Ἑλληνικὴν, Ἀλεξάνδρου εἶναι. γήμαντα δὲ τὴν Δαρείου παῖδα Ἀλέξανδρον, φίλον τε εἶναι Δαρείῳ καὶ ξύμμαχον. καὶ τούτων ἐν τῷ ξυλλόγῳ τῶν ἐταίρων ἀπαγγελθέντων, Παρμενίωνα μὲν λέγουσιν Ἀλεξάνδρῳ εἰπεῖν, ὅτι αὐτὸς Ἀλέξανδρος ὢν, ὅπι τούτοις ἂν ἠγάπησε, καταλύσας τὸν πόλεμον, μηκέτι πρόσω κιν-
B δυνεύειν. Ἀλέξανδρον δὲ Παρμενίωνι ἀποκρίνασθαι, ὅτι καὶ αὐτὸς ἄν, εἴπερ Παρμενίων ἦν, οὕτως ἂν ἐποίησεν· ἐπεὶ δὲ Ἀλέξανδρός ἐστιν, ἀποκρίνασθαι Δαρείῳ ἅπερ δὴ καὶ ἀπεκρίνατο. ἔφη γὰρ, ὅτε χρημάτων δεῖσθαι παρὰ Δαρείου, οὔτε τῆς χώρας λαβεῖν αὐτὶ πάσης τὸ μέρος. εἰ δὲ τά τε χρήματα καὶ τὴν χώραν αὐτὸς πᾶσαν· γήμαι τε ἂν ἐθέλῃ τὴν Δαρείου παῖδα, γῆμαι ἂν καὶ οὐ διδόντος Δαρείου· ἐπελθόντα τε αὐτὸν ἥκειν, εἴ τι δύρεσθαι ἐθέλοι φιλάνθρωπον παρ' αὐτοῦ. ταῦτα μὲν ὡς ἤκουσε Δαρεῖος· τὰς μὲν ξυμβάσεις ἀπέ-
C γνω τὰς πρὸς Ἀλέξανδρον· ἐν παρασκευῇ δὲ τοῦ πολέμου αὖθις ἦν. Ἀλέξανδρος δὲ ἐπὶ Αἰγύπτου ἔγνω πιέσθαι τὸν στόλον· καὶ ἦν αὐτῷ τὰ μὲν ἄλλα τῆς Παλαιστίνης καλουμένης Συρίας, προσκεχωρηκότα ἤδη· δυνοῦχος δέ τις, ᾧ ὄνομα ἦν Βᾶτις, κρατῶν τῆς Γαζαίων πόλεως, οὐ προσεῖχεν Ἀλεξάνδρῳ· ἀλλὰ Ἀραβάς τε μισθωτοὺς ἐπαγόμενος, καὶ σῖτον ἐκ πολλοῦ παρεσκευακὼς, ἔρκη ἐς χρόνιον πολιορκίαν, καὶ τῷ χωρίῳ πίστιν ὤν, μήποτε αὐτὸν βίᾳ ἁλῶναι, ἔγνω μὴ δέχεσθαι τῇ πόλει Ἀλέξανδρον. ἀπέχει δὲ ἡ Γάζα τῆς
D μὲν θαλάττης εἴκοσι μάλιστα σταδίους, καὶ ἔστι ψαμμώδης καὶ βαθεῖα ἐς αὐτὴν ἡ ἄνοδος· ἔστι δὲ ἡ θάλασσα κατὰ τὴν πόλιν, πεδιὰς πᾶσα. μεγάλη δὲ πόλις ἡ Γάζα λίθῳ, καὶ ὅπι χώματος ὕψηλοῦ ὠκισται, καὶ τεῖχος περιεβέβλητο αὐτῇ ὀχυρόν. ἐχάτη δὲ ᾠκεῖτο, ὡς ἔστ' Αἰγύπτου ἐκ Φοινίκης ἰόντι, ὅπι τῇ ἐρήμου ἀρχῇ τῆς ἐρήμου. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἀφίκετο πρὸς τὴν πόλιν, τῇ μὲν προφυὴς κατέστρατοπέδευσεν ἢ μάλιστα ὅπι μακρὸν αὐτῷ ἐφαίνετο τὸ τεῖχος, καὶ μηχανὰς συμπηγνύναι ἐκέλευσεν· οἱ δὲ μηχανοποιοὶ γνώμιλον ἀπεδείκνυντο, ἄπορον εἶναι βίᾳ ἑλεῖν τὸ τεῖχος, διὰ ὕ-
E ψος τε χώματος· ἀλλ' Ἀλεξάνδρῳ ἐδόκει αἱρετέον, ὅσῳ δύσπορώτερον. ἐκπολιορκεῖν δὲ τοὺς πολεμίους τὸ ἔργον τῷ παραλόγῳ ὅπι μέλλα, καὶ τὸ μὴ ἑλεῖν αἰσχρὸν εἶναι ὀιόμενον ἐς τε τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐς Δαρεῖον. ἐδόκει δὲ χῶμα ἐν κύκλῳ τῆς πόλεως χωννύναι, ὡς ἐξ ἴσου ἀπὸ τοῦ χώματος ἐντὸς ἐπάγεσθαι τὰς μηχανὰς τοῖς τείχεσι. καὶ ἐχώννυτο κατὰ τὸν νότον μάλιστα τῆς πόλεως τεῖχος, ἵνα ὀπτιμαχώτερα ἐφαίνετο. ὡς δὲ ἐδόκει ἐξηρτῆσθαι συμ-
F μέτρεως τὸ χῶμα, μηχανὰς ὁπτῆσαντες οἱ Μακεδόνες, ἐπῆγον ὡς ὅπι τὸ τεῖχος τῆς Γαζαίων. καὶ ἐν τούτῳ θύοντι Ἀλεξάνδρῳ, καὶ ἐστεφανωμένῳ τε καὶ καταρχεσθαι μέλλοντι τοῦ προσόντος ἱεροῦ κατὰ νόμον, τῆς τις σαρκοφάγων ὀρνίθων ὑπερπετόμενος ὑπὲρ τοῦ βωμοῦ, λίθον ἐμβάλλει εἰς τὴν κεφαλὴν, ὀνύχια τῶν ποδῶν ἔχων. καὶ Ἀλέξανδρος ἠρώτα Ἀρίσανδρον τὸν μάντιν, ὅ,τι νοεῖ ὁ οἰωνός. ὁ δὲ ἀποκρίνεται, ὅτι, ὦ βασιλεῦ, τὴν μὲν πόλιν αἱρήσῃς, αὐτῷ δέ σοι φυλακτέα ἐστὶν ὅπι τῇδε τῇ

ἡμέρᾳ. τῶν τα ἀκούσας Ἀλέξανδρος, τέως μὲν A eo die caue. Quo audito Alexãder ſe ad ma
πρὸς τὰς μηχανὰς ἔξω βέλους αὐτὸν εἶχεν· ὡς δὲ chinas extra teli iactum continuit. Cęterũm
ἐκ ὁρμή τε ἐκ τῆς πόλεως καρτερὰ ἐγίνετο, καὶ πῦρ quum Arabes, eruptione ex vrbe facta, ignẽ
τε ἐπέφερον τὰς μηχανὰς οἱ Ἄραβες, καὶ τοὺς Μα- machinis inferrent, & Macedones ex infe-
κεδόνας ἀμυνομένους κάτωθεν αὐτοὶ ἐξ ὑπερδεξίας riori loco ſeſe tuentes ex editiore parte ferí-
τῷ χωμάτος ἔβαλλόν τε καὶ ὠθοῦντο καθ' ὃ ποιητὸ χώ- rent, atque ab aggere quem ſtruxerant re-
ματος· ἐνταῦθα ἡ ἐκὼν ἀπῆγεν Ἀλέξανδρος τοῦ μάν- pellerent: tum Alexander, ſiue ſponte ſua vá
τεως, ἢ ἐκπλαγεὶς ἐν τοῦ ἔργου ἐκ ἐμνημόνευσε τῆς tis monita negligens, ſiue ſtupore rei vatici-
μαντείας, ἀλλ' ἀναλαβὼν τοὺς ὑπασπιστὰς, παρεβοή- nij oblitus, ſumtis ſcutatis, qua maximè pre
θει ἵνα μάλιστα ἐπέζοντο οἱ Μακεδόνες. καὶ τοὺτους mebantur Macedones auxilio accurrit. at-
μὲν ἔσχε τοῦ μὴ ἐκ ἀμαχεὶ φυγῇ ὠθεῖσθαι κατὰ τὸ B que hos quidem, ne turpi fuga ab aggere ex
χώματος· αὐτὸς δ' βάλλεται καταπέλτῃ διὰ τῆς ἀ- pellerentur, retinuit: ipſe verò ſcuto ac tho-
σπίδος διαμπὰξ καὶ τοῦ θώρακος ἐς τὸν ὦμον. ὡς race catapulta traiecto, in humero vulnus
δ' ἔγνω τὰ ἀμφὶ τοῦ τεράτου ἀληθεύσαντα Ἀλέξαν- accepit. quúmque vulnere ipſo ſenſiſſet A-
δρον, ἐχάρη, ὅτι καὶ τὴν πόλιν δὴ αἱρήσειν ἐδόκει, Ἀλε- riſtãdri vaticinium verum fuiſſe, gauiſus eſt,
ξάνδρου ἕνεκα. καὶ αὐτὸς μὲν τὸ τεῦμα ἐθεραπεύε- quòd ex eodem Ariſtandri vaticinio vrbem
το χαλεπῶς. ἀφικνοῦνται δ' αὖθις μετάπεμπτοι ἀπὸ capturus eſſet. Interea alia tormenta, quibus
θαλάσσης αἱ μηχαναὶ αἷς Τύρον εἷλε· καὶ χῶμα χώ- Tyrum expugnarat, mari tranſmiſſa accipit:
νευσιν ἐν κύκλῳ πάντοθεν τῆς πόλεως ἐκέλευσεν, εὖ- totam deinde vrbem aggere cingi iubet, la-
ρος μὲν ἐς δύο σταδίους, ὕψος δ' ἐς πόδας πεντήκοντα tudine duorum ſtadiorum, altitudine pedũ
καὶ διακοσίους. ὡς δ' αἵτε μηχαναὶ αὐτοῦ ἐποιήθησαν, C CCL. conſtructis verò & in aggere diſpoſi-
καὶ ἐπαχθεῖσαι κατὰ τὸ χῶμα κατέσεσον δ' τεῖχος ὅθι tis machinis, quum murus magna vi quate-
πολὺ, ὑπονόμων τε ἄλλη κἀλλη ὀρυσσομένων, καὶ ξύλος retur, cuniculiſque diuerſis ex partibus ſuf-
ἀφανῶς ἐκφερομένου, τὸ τεῖχος πολλαχῇ ἠρείπετο, foſſis, & terra clam egeſta, murus pluribus in
ὑφιζάνον κατὰ τὸ κενούμενον, ὥστε βέλεσιν ὅθι πο- locis ſubſidens propter exinanitiones ſub-
λὺ κατεῖχον οἱ Μακεδόνες, ἀναστέλλοντες τοὺς θορυ- terraneas, prorueret, Macedones telis inſta-
χομένους ἐκ τοῦ πύργων· ἐς μὲν τρεῖς προσβολὰς οἱ bant, oppidanos ex turribus propugnantes
ἐκ τῆς πόλεως, ἀποθνησκόντων τε αὐτοῖς πολλῶν καὶ repellentes: ac ter quidem oppidani Ma-
τετρωσκομένων, ὅμως αὖθις τεῖχον· τῇ τετάρτῃ δ' τοῦ Μα- cedonum impetum, multis ſuorum interfe-
κεδόνων τὸ φάλαγγα πάντοθεν προσαγαγὼν Ἀλέ- ctis & ſauciis, ſuſtinuerunt. At quarto impe-
ξανδρος, τῇ μὲν ὑποῤῥυαττόμενον τὸ τεῖχος καθαίρ- D tu quum Alexander omni ex parte phalan-
λει, τῇ δ' παιόμενον τοῖς μηχαναῖς καθασείει ὅθι πο- gem admoueret, alibi murum ſuffoſſum di-
λὺ, ὡς μὴ χαλεπὴν τοῖς κλίμαξι τὸ προσβολὴν ruens, alibi tormentis aſſiduè quatiens, fa-
κατὰ τὰ ἐρειπεμμένα ἐνδοῦναι. αἵτε οὖν κλίμακες cilem Macedonibus per murorũ ruinas ſca-
προσήγοντο τοῦ τείχει, καὶ ἔρις πολλὴ ἐν τοῦ Μακε- larum admotionem fecit. Quæ ſimulac ap-
δόνων, ὅστις τὸ ἄριστος μετεποιεῖτο, ὅστις πρῶτος plicatæ fuerunt, magna ſtatim contentione
αἱρήσοι τὸ τεῖχος. καὶ αἱρεῖ πρῶτος Νεοπτόλεμος, τοῦ inter Macedones gloriæ auidos certatum
ἐταίρων, τῶν Αἰακιδῶν γένους· ὅπερ δ' αὐτοῦ ἄλλοι καὶ fuit, quiſnam primus murum caperet. Neo-
ἄλλαι τάξεις ὁμοῦ τοῖς ἡγεμόσιν ἀνέβαινον. ὡς δ' ἅπαξ ptolemus ex AEacidarum gẽte, vnus ex ſo-
παρῆλθον τινὲς ἐντὸς τοῦ τείχους τοῦ Μακεδόνων, ciorum numero, primus conſcendit. Poſt
κατασχίσαντες ἄλλας καὶ ἄλλας πύλας, ὅσας ἕκαστοι hunc alij atque alij duces cum ſuis cohorti-
ἐπετύγχανον, ἔχοντες εἴσω τοῦ στρατιὰν πᾶσαν. οἱ δ' E bus. Quúmque iam nonnulli Macedonum
Γαζαῖοι, καὶ τῆς πόλεως σφίσιν ἤδη ἐχομένης, ξυ- ad interiorẽ murorum partem penetraſſent,
νεσκότες ὅμως ἐμάχοντο· καὶ ἀπέθανον πάντες αὐ- portis aliis atque aliis, prout quæque ſeſe ob
τοῦ μαχόμενοι, ὡς ἕκαστοι ἐτάχθησαν. παῖδας δ' καὶ γυ- tulerunt, reeluſis, vniuerſum exercitum in-
ναῖκας ἠνδραπόδισεν αὐτῶν Ἀλέξανδρος· τὴν tromittunt. Gazenſes, vrbe iam ab hoſtibus
πόλιν δ' ξυνοικίσας ἐκ τῶν περιοίκων, ἐχρῆτο ὅσα φρου- occupata, conglobati nihilominus pugna-
ρίῳ ἐς τὸν πόλεμον. bant, cóque ipſo loco quo quiſque conſti-
terat, vitam pugnans amiſit. Alexander, vxo-
ribus eorum & liberis in ſeruitutẽ redactis,
coloniáque ex finitimis in vrbem deducta,
eo tanquam præſidio ad bellum eſt vſus.

Curt. Vltima pẽ ſtis vrbis fuit cũ niculo ſubructũ murus, &c.

ARRIANI HISTORIARVM DE EXPEDITIONE Alexandri,

Liber tertius.

Ἀρριανοῦ Ἱστοριῶν Ἀναβάσεως Ἀλεξάνδρου,

Βιβλίον τρίτον.

Curt. Septimo die postea quam à Gaza mouerat, in regione AEgypti, quam nūc castra Alexādri vocant, &c.

ALEXANDER inde in AEgyptum, quò primùm iter instituerat, contendit, septimóque postquam Gaza mouit die Pelusiū AEgypti vrbem peruenit: naualí interim exercitu ex Phœnice in AEgyptum adnauigante: ac naues quidem Pelusij appulsas offendit. Inter hæc Mazaces Persa AEgypti satrapa à Dario constitutus, de pugna apud Issum commissa, déque turpi fuga Darij certior factus, Phœniciam prẽterea & Syriam magnámque Arabiæ partem in Alexandri potestatem redactam esse, quúmque ipse Persicum exercitum non haberet, Alexandrum in prouinciam atque vrbes amicè recepit. Præsidio itaque Pelusio imposito, nauibúsque flumine Memphim petere iussis, ipse Heliopolim contendit, Nilum flumen à dextra habens: oppidísque quotquot in itinere erant deditione receptis, Heliopolim per deserta peruenit. Inde, traiecto flumine Memphim venit, vbi cùm reliquis diis, tum Apidi sacrificium fecit, gymnicis ac musicis ludis editis, ad quos præstantissimi quique è Græcia artifices conuenere. Ex Memphi deinde secũdo flumine ad mare deuectus est. vbi scutatos, & sagittarios atque Agrianos, & regiã turmam equitum sociorum nauibus imponit. quúmque Canopum venisset, Mareotida paludem circumuectus, eo loci appulit, vbi nunc Alexandria ab Alexandri nomine ita dicta, condita est. Eius loci situs ei maximè opportunus condendæ vrbi est visus, & opulentam vrbem fore iam tum animo præsagiebat. Ordiendi igitur operis cupiditate succensus, vrbem designare cœpit, & quo loco forum ædificãdum esset, quo tẽpla extruẽda, quotquot aut diis Græcis, aut Isidi AEgyptiæ sacra esse volebat, postremò qua amplitudine murus circumducendus esset, præscripsit. quúmque ea de re sacrum diis faceret, sacrificia prosperos euentus portenderunt. Narratur porro hac de re huiusce-modi quidpiam, meo quidem iudicio, non indignum fide: Voluisse quidẽ Alexandrum signa ducẽdo muro fabris designare, quúmque nihil ad manum esset, quo terra inscribi posset, quendã ex fabris hoc excogitasse, vt congesta omni farina quam milites in vasis habebant, eam terræ quam rèx designabat aspergeret, atque ita in orbem locum muro vrbi circũducendo præscriptum fuisse. Addidisse etiam hoc vates, & quidem præcipuè Aristandrum Telmissensem, qui multa etiam alia vera Alexandro prædixisse ferebatur, vrbem illam cùm aliis rebus, tum fru-

Curt. Elegit vrbi locũ, vbi nunc est Alexandria, appellationem trahens ex nomine autoris. &c.

Α ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ὁ ἐπ' Αἰγύπτου, ἵναπερ τὸ πρῶτον ὥρμητο, ἐστέλλετο. καὶ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς Γάζης ἐλαύνων ἦκεν ἐς Πηλούσιον τῆς Αἰγύπτου. ὁ δὲ ναυτικὸς στρατὸς παρέπλει αὐτῷ ἐκ Φοινίκης ὡς ἐπ' Αἴγυπτον· καὶ καθελάμβανε τὰς ναῦς ἐν Πηλουσίῳ ὁρμούσας. Μαζάκης δὲ ὁ Πέρσης, ὃς ὑπὸ σατράπης Αἰγύπτου ἐκ Δαρείου καθειστήκει, τήν τε ἐν Ἰσσοῖ μάχην ὅπως σωὲξη πεπυσμένος, καὶ Δαρεῖος ὅτι αἰσχρᾷ φυγῇ ἔφυγε, καὶ Φοινίκην τε καὶ Συρίαν καὶ τῆς Ἀραβίας τὰ πολλὰ ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἐχόμενα· αὐτῷ τε οὐκ οὔσης δυνάμεως Περσικῆς, ἐδέχετο τοῖς πόλεσι φιλίως καὶ τῇ χώρᾳ Ἀλέξανδρον. ὁ δὲ εἰς μὲν Πηλούσιον φυλακὴν εἰσήγαγε, τοῖς δὲ ὅπλοις πλεῖν καὶ τὸν ποταμὸν κελεύσας, ἔστε ὅτι Μέμφιν πόλιν, αὐτὸς ἐφ' Ἡλιουπόλεως ἦει, ἐν δεξιᾷ ἔχων τὸν ποταμὸν Νεῖλον, καὶ ὅσα καθ' ὁδὸν χωρία ἐνδιδόντων τῶν ἐνοικούντων καταλάμβανε, διὰ τῆς ἐρήμου ἀφίκετο ἐς Ἡλιούπολιν. ἐκεῖθεν δὲ διαβὰς τὸν πόρον, ἦκεν ἐς Μέμφιν· καὶ θύει ἐκεῖ τοῖς τε ἄλλοις θεοῖς, καὶ τῷ Ἄπιδι· καὶ ἀγῶνα ἐπίησε γυμνικόν τε καὶ μουσικόν. ἦκον δὲ αὐτῷ οἱ ἀμφὶ ταῦτα τεχνῖται ἐκ τῆς Ἑλλάδος οἱ δοκιμώτατοι. ἐκ δὲ Μέμφιος καταπλεῖ κατὰ τὸν ποταμὸν ὡς ἐπὶ θάλασσαν· τοῖς τε ὑπασπισταῖς ἐπὶ τῶν νεῶν λαβών, καὶ τοῖς τοξόταις, καὶ τοῖς Ἀγριᾶσι, καὶ τῆς ἱππέων τῶν βασιλικὴν ἴλην τὴν περὶ ἑαυτόν. ἐλθὼν δὲ ἐς Κάνωβον, καὶ κατὰ τὴν λίμνην τὴν Μαρίαν παραπλεύσας, ἐνταῦθα ἔγνω οὗ νῦν Ἀλεξάνδρεια πόλις ᾠκίσθη, Ἀλεξάνδρου ἐπώνυμος, καὶ ἔδοξεν αὐτῷ ὁ χῶρος κάλλιστος κτίσαι ἐν αὐτῷ πόλιν, καὶ ἡδέως αὐτὸ διαίμονα τῇ πόλει. πόθος οὖν λαμβάνει αὐτὸν ἔργου, καὶ αὐτὸς τὰ σημεῖα τῇ πόλει ἔθηκεν, ἵνα τε ἀγορὰν ἐν αὐτῇ δείμασθαι ἔδει, καὶ ἱερὰ ὅσα, καὶ θεῶν ὧντινων, τοῖς μὲν Ἑλληνικῶν, Ἶσιδος δὲ Αἰγυπτίας· καὶ τὸ τεῖχος ἢ περιβεβλῆσθαι. καὶ ὅτι τούτοις ἐθύετο, καὶ τὰ ἱερὰ καλὰ ἐφαίνετο. λέγεται δέ τις καὶ τοιόσδε λόγος, οὐκ ἄπιστος ἐμοιγε· ἐθέλειν μὲν Ἀλέξανδρον καταλιπεῖν αὐτὸν τὰ σημεῖα τῷ τειχισμῷ τοῖς τέκτοσιν, οὐκ εἶναι δὲ ὅτῳ τἄλλα γε ὑπογράψουσι. τοῖς δὴ τεκτόνων τινὰ ὑπιφρασθέντα, ὅσα ἐν τοίχοισιν ἄλφιτα οἱ στρατιῶται ἐκόμιζον ξυναλγοῦντα, ὑπιβάλλειν τῇ γῇ, ἵνα περ ὁ βασιλεὺς ὑφηγεῖτο· καὶ τὸν κύκλον οὕτω ξυγγράφειν τοῦ τειχισμοῦ, ἕνεκα τῇ πόλει ἐποίει. τοῦτο δὲ ὑπιλεξαμένους τοὺς μάντεις, καὶ μάλιστα δὴ Ἀρίστανδρον τὸν Τελμισσέα (ὃς δὴ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἀληθεῦσαι ἐλέγετο) Ἀλεξάνδρῳ φάναι, διαίμονα ἔσεσθαι τὴν πόλιν, τά τε ἄλλα,

καὶ τῷ ἐκ γῆς καρπῶν εὐπορίᾳ. ἐν τούτῳ δὴ καὶ Ἡγέλοχος κατέπλευσεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἀπαγγέλλει Ἀλεξάνδρῳ, Τενεδίους τε ἀποστάντας Περσῶν, σφίσι προσθέσθαι (καὶ γὰρ ἄκοντας Πέρσας τοῦς σχοῦσαι) καὶ Χίων ὁλκάδι δὴ ὁ δῆμος ἐπηγάγετο σφᾶς βίᾳ τῷ καταλαβόντων τὴν πόλιν, οἷς Αὐτοφραδάτης τε καὶ Φαρνάβαζος ἐγκατέλιπον. ἁλῶναι δ' αὐτοῦ καὶ Φαρνάβαζον ἐγκαταλειφθέντα, καὶ Ἀρισώνικον Μηθυμναῖον τύραννον, ἐς πλοῖόν τε ἐς τὸ λιμένα τῆς Χίου ξὺν ἡμιολίαις ληστρικαῖς πέντε· ὑπὸ σφᾶς ἐλθόντα τὸν λιμένα οὐ γνόντα, ἀλλ' ἐξαπατηθέντα δὲ ὡς τὰ κλεῖθρα ἐχόντων τῶν λιμένος, ὅτι τὸ Φαρναβάζου ἄρμα ναυτικὸν ὁρμεῖ ἐν αὐτῷ. καὶ τοὺς μὲν λῃστὰς πάντας αὐτοῦ κατακοπῆναι ὡς σφᾶς· Ἀρισώνικον δὲ ἧγε παρ' Ἀλέξανδρον, καὶ Ἀπολλωνίδην τὸν Χῖον, καὶ Φισινόν, καὶ Μεγαρέα, καὶ τοὺς ἄλλους ὅσοι τῆς τε ἀποστάσεως τῆς Χίων ξυνεπελάβοντο, καὶ ἐν τῷ τότε τὰ πράγματα τῆς νήσου βίᾳ εἶχον. καὶ Μιτυλήνην δὲ Χάρητα ἔχοντα ὅτι ἀφείλετο, καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐν Λέσβῳ πόλεις, καὶ αὐτὰς ὁμολογίᾳ προσηγάγετο. Ἀμφοτερὸν δὲ ξὺν ἑξήκοντα ναυσὶν ὅπως καὶ ἔπεμψεν· ὅτι καλεῖσθαι γὰρ σφᾶς τοὺς Κώους, καὶ αὐτὸς κατανοήσας ὅτι εὖρε τὴν Κῶ πρὸς Ἀμφοτερῷ ἤδη ἐχόμενην. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ὅσοι αἰχμάλωτοι, ἦγε Ἡγέλοχος· Φαρνάβαζος δὲ ἀπέδρα ἐς Κῶ, λαθὼν τοὺς φύλακας. Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς τυράννους μὲν τοὺς ἐκ τῶν πόλεων, ἐς τὰς πόλεις πέμπει, χρήσασθαι ὅπως ἐθέλοιεν· τοὺς δὲ ἀμφ' Ἀπολλωνίδην τὸν Χῖον, ἐς Ἐλεφαντίνην πόλιν Αἰγυπτίαν ξὺν φυλακῇ ἀκριβεῖ ἔπεμψεν.

Ἐπὶ τούτοις ἡ πόθος λαμβάνει αὐτὸν ἐλθεῖν παρ' Ἄμμωνα ἐς Λιβύην, τὸ μὲν πρῶτον θεὰ χρησόμενον, ἅτι ἀτρεκὲς ἐλέγετο εἶναι τὸ μαντεῖον τοῦ Ἄμμωνος· καὶ χρήσασθαι αὐτῷ Περσέα καὶ Ἡρακλέα· τὸν μὲν, ὅτε πρὸς τὴν Γοργόνα ὅτε ὡς Πολυδέκτου ἐστέλλετο· τὸν δὲ, ὅτι πρὸς Ἀνταῖον ἦει ἐς Λιβύην, καὶ ὡς βουσόμενον ἐς Αἴγυπτον. Ἀλεξάνδρῳ δὲ φιλοτιμία ἦν πρὸς Περσέα καὶ Ἡρακλέα, ἀπὸ γόνους τε ὄντι τοῦ ἀμφοῖν· καί τι καὶ αὐτὸς τῆς γενέσεως τῆς ἑαυτοῦ ἐς Ἄμμωνα ἀνέφερε, καθάπερ οἱ μῦθοι τῆς Ἡρακλείους τε καὶ Περσέως ἐς Δία. καὶ οὐκ παρ' Ἄμμωνα ταύτην τὴν γνώμην ἐστέλλετο, ὡς καὶ τὰ αὐτοῦ ἀτρεκέστερον εἰδώς, ἢ φήσων γε ἐγνωκέναι. μέχρι μὲν δὴ Παραιτονίου παρὰ θάλασσαν ἦει δι' ἐρήμου, ἃ μέν τοι δι' αὐύδρου τῆς χώρας, σταδίους ἑξακοσίους καὶ χιλίους, ὡς λέγει Ἀρισταγόρας. ἐντεῦθεν δὲ ἐς τὴν μεσόγαιαν ἐτράπετο, ἵνα τὸ μαντεῖον ἦν τοῦ Ἄμμωνος. ἔστι δὲ ἐρήμη τε ἡ ὁδὸς, καὶ ψάμμος ἡ πολλὴ αὐτῆς, καὶ αὔυδρος. ὕδωρ δὲ ἐξ οὐρανοῦ Ἀλεξάνδρῳ πολὺ ἐγένετο· καὶ τοῦτο ἐς τὸ θεῖον αὖ ἀνενέχθη. αὖ καὶ ἐχθὲς δὲ καὶ τόδε· αὔρημος νότος ἐπιπολάσας ἐν ἐκείνῳ τῷ χώρῳ, τῆς ψάμμου ὀλίγον ῥεῖ κατὰ τὴν ὁδὸν ὅτι μέγα, καὶ ἀφανίζει τὴν ὁδὸν τὰ σημεῖα. ἔστι δὲ ἔστιν οὐδὲν ἵνα χρὴ πορεύεσθαι, καθάπερ ἐν πελάγει, τῇ ψάμμῳ· ὅτι σημεῖα οὐκ ἔστι κατὰ τὴν ὁδὸν, ἔστι τοῦ ὄρους, ἔστι δένδρου, ἔστι χνόφοι βέβαιοι αἰσχηνόμενοι, οἷς ἴσασιν οἱ ὁδῖται τεκμαίρονται αὖ τὴν πορείαν, καθάπερ οἱ ναῦται τοῖς ἄστροις. ἀλλ' ἐπλανᾶτο γὰρ ἡ στρατιὰ Ἀλεξάνδρῳ, καὶ οἱ ἡγεμόνες τὴν ὁδὸν ἀμφίβολοι ἦσαν. Πτολεμαῖος μὲν δὴ ὁ Λάγου λέγει δράκοντας δύο ἰέναι πρὸ τοῦ στρατεύματος, φωνὴν ἱέντας, καὶ τούτοις

gum copia opulentam fore. Inter hæc Hegelochus in AEgyptum cum nauibus venit, qui Alexandro renuntiat, Tenedienſes ad ſe à Perſis defeciſſe. quòd inuiti Perſis ſeſe coniunxiſſent. Chios quoque vrbem ſuã ab eorum violentia vindicaſſe, quos Pharnabazus, & Autophradates præſidio reliquerant. Captum etiam in ea ipſa vrbe eſſe Pharnabazum & cuſtodiæ traditum, vnáque Ariſtonicum Methymnæum tyrannum qui in portum Chij cum quinque piraticis nauib⁹ ſe recepiſſet, ignarus portũ ab iis teneri, deceptúſque ab iis qui clauſtra portus tuebantur, Pharnabazi claſſem in ea ſtatione eſſe affirmãtibus: ac piratas quidem omnes ad internicionem cæſos eſſe. adducere ſe ad Alexandrũ Ariſtonicum, & Apollonidẽ Chiũ, Phiſinúmque & Megareum, qui defectionis autores adiutoréſque fuerant, ac tum temporis violentam apud Chios rerum omniũ adminiſtrationem tenebant. Adhæc, Mitylenas, quas Chares occuparat, recuperatas, reliquáque Lesbiorum oppida deditione recepta eſſe. Amphoterum cum LX nauibus in Con inſulam miſſum: accerſiſſe enim ipſos Coos, ſéque quum illac præternauigaret, intellexiſſe inſulam in Amphoteri poteſtate eſſe. & cæteros quidẽ captiuos omnes Hegelochus adduxit: Pharnabazus in Con inſulã clam cuſtodibus aufugit. Alexander tyrannos quidem vrbium in vrbes mittit, vt de iis ſicut liberet ſtatuerent. Eos verò qui circa Apollonidẽ Chiũ erãt, in Elephantinẽ AEgypti vrbẽ cum accurata cuſtodia miſit.

Poſt hæc cupido Alexandrum cepit adeundi Ammonis Libyci, oracula depoſcendi cauſa, quæ certiſſima eſſe ferebantur, Perſeúſque ipſe & Hercules deum conſuluiſſe credebantur: ille quidẽ quum aduerſus Gorgona à Polydecte miſſus eſſet: hic verò, quũ in Libyã aduerſus Antæũ, & in AEgyptum cõtra Buſiriden proficiſceretur. Erat porro Alexandro æmulatio quædã cum Perſeo & Hercule, quippe qui genus ab vtroque duceret. Siquidẽ & ipſe ortus ſui initia ad Ammonem referebat, quemadmodũ Perſei atque Herculis, fabulæ ad Iouẽ. Hoc itaque cõſilio ad Ammonẽ proficiſcebatur, vt quæ ad genus fortunámq; ſuã pertinerẽt certius cognoſceret, aut ſaltem ſe nouiſſe iactaret. Ac quandiu Paretoniũ vſque ſecus mare per ſolitudinẽ profectus eſt, ſed nõ omnino per inaquoſam regionem, vt tradit Ariſtobulus, ad mille ſexcenta ſtadia iter fecit. Inde Meſogabam petiit, vbi Ammonis templũ eſt, vnde oracula petũtur. Eſt autem via planè deſerta altóq; ſabulo impedita, & aquæ inops. At Alexãdro larga è cælo pluuia demiſſa eſt, quod quidẽ prodigio habitũ fuit. ſicut etiã hoc: Quotieſcunq; Auſter ea in regione ſpirat, magna vi arenę viã obruit, ita vt oĩa viarũ veſtigia obdueãtur, &, perinde vt in pelago, qua eundũ ſit cerni præ arena non poſſit. Neq; enim ſigna vlla ſiue notæ ad viã extãt, nõ collis, nõ arbor, nõ certi tumuli, ex quib' viatores itineris rationẽ colligere, vt nautæ ex aſtris, poſſint. Errabat itaque Alexandri exercit⁹, eiúſq; ductores de via ambigebãt. Ptolemæus Lagi filius autor eſt, dracones duos, clamore edito, agmen præceſſiſſe, &

Curt. Adire Iouis Ammonis oraculum.

Curt. Ingens cupido animum ſtimulabat adeundi, &c.

V. c. habet μεσόγαιαν.

Sed vt aperire ſe campi alto obrutiſabulo, haud ſecus quàm profundum æquor ingreſſi, terram oculis requirebant.

Alexãdrum ducibus imperasse, vt prodigio acquiescẽtes, dracones sequerentur, qui eos in oraculi sedem & duxerunt & reduxerunt. Aristobulus autem (cui plures assentiunt) duos coruos ante exercitum volitasse scribit, eósque Alexandro itineris duces extitisse. Ego verò affirmare ausim ipsum aliquo prodigio adiutum fuisse. verisimile enim omnino hoc est: at rei veritatem scriptorum varietas obscurauit. Locus autẽ in quo Ammonis templum est, omni ex parte vastas solitudines,& densas ac siticulosas arenas habet. Medium huius loci, quod exiguo spatio circumscribitur, (nam vbi latissimum est, ad quadraginta summum stadia extẽditur) cultis arboribus est refertum, oleis nimirum & palmis, solúmque ex circumiectis locis roscidum. Fons etiam ex eo oritur, nihil cum reliquis fontibus quotquot è terra scaturiunt simile habens. Meridie enim frigidus est gustanti, multóque magis attingenti, vtpote frigidissimus. Sole ad vesperum vergẽte, calidior est, qui quidem calor à vespero ad mediam noctem vsque incremẽta accipit. Media nocte calidissimus est, post mediam noctem paulatim refrigescit: & sub auroram frigidus est, meridie frigidissimus, atque has quidem vicissitudines singulis diebus subit. Gignit autem etiam hoc solum suapte natura salẽ fossilẽ, quem quidem nonnulli sacerdotes Ammonis in AEgyptum portant. Quum enim in AEgyptum proficiscuntur, salem in cistulas ex palma contextas conditum, regi aut alteri cuipiam muneri ferunt. Sunt autem frusta oblonga (quædam enim longitudinem trium digitorum excedunt) puráque instar crystalli. Hoc genere salis & AEgyptij, & alij quibus diuinus cultus curæ est, in sacrificiis vtuntur, quòd sale marino sit purior. Alexander loci naturam admiratus, oraculum consuluit: acceptóque responso sibi (vt dicebat) grato, in AEgyptum rediit, eodem, vt Aristobulus autor est, quo venerat itinere: vt verò Ptolemæus scribit, rectiore via Memphim versus.

Curt. Iámque haud procul oraculi sede aberãt, quum complures corui &c.

Ad Memphim multæ ad eum ex Græcia legationes venere, neque quenquam, qui postulata non impetrasset, dimisit. Nouæ etiam copiæ accesserunt, ab Antipatro mercenarij Græci quadringenti, quibus præerat Menœtas Hegesandri filius. Ex Thracia equites circiter quingenti, quibus præfectus erat Asclepiodorus Eunici filius. Eo loci Ioui regi sacrum fecit, donáque cum exercitu armato misit. ludos etiam gymnicos & musicos exhibuit. Deinde ad AEgypti administrationem constituendam cõuersus, duos AEgypto præsides AEgyptios præfecit, Doloaspim & Petisim, inter quos vniuersam AEgypti regionem distribuit. Petisi verò imperium detrectante, Doloaspis totã prouinciam suscepit. Præsidiorum principes ex amicis in Memphi constituit Pantaleontem Pydnæum: Pelusij, Polemonẽ Megaclis Pellęum. Exteris militibus Lycidam AEtolum præfecit. Scribam præterea exteris adiunxit, Eugnostum Xenophanti filium, ex amicis. Speculatores verò iisdem adiecit AEschylũ & Ephippũ

Curt. Omnes ea, quæ desiderare visi, impetrauerunt.

Ἀλέξανδρον κελεῦσαι ἕπεσθαι τοὺς ἡγεμόνας, πιστεύσαντας τῷ θείῳ· τοὺς δὲ ἡγήσασθαι τὴν ὁδὸν τήν τε ἐς τὸ μαντεῖον, καὶ ὀπίσω αὖθις. Ἀριστόβουλος δὲ (ᾧ ὁ πλείων λόγος ταύτῃ κατέχει) κόρακας δύο πρὸ τοῦ στρατιᾶς, τούτους γενέσθαι Ἀλεξάνδρῳ τοὺς ἡγεμόνας. καὶ ὅτι μὲν θεῖόν τι ξυνεπέλαβεν αὐτῷ, ἔχω ἰσχυρίσασθαι, ὅτι καὶ τὸ εἰκὸς ταύτῃ ἔχει· τὸ δὲ ἀτρεκὲς τοῦ λόγου ἀφείλοντο οἱ ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ αὐτὸ ἐξηγησάμενοι. ὁ δὲ χῶρος ἵναπερ τὸ Ἄμμωνος τὸ ἱερόν ἐστι, τὰ μὲν κύκλῳ πάντα ἔρημα, καὶ ψάμμος τὸ πᾶν ἔχει, καὶ ἄνυδρος. αὐτὸς δὲ ἐν μέσῳ ὀλίγος ὢν (ὅσον γὰρ πλεῖστον αὐτοῦ ἐς πλάτος διέχει, ἐς τεσσαράκοντα δὲ μάλιστα σταδίους ἔρχεται) κατὰ πόλεώς ἐστιν ἡμέρων δένδρων, ἐλαιῶν καὶ φοινίκων. καὶ ἔνδροσος μόνος τῶν πέριξ· καὶ πηγὴ ἐξ αὐτοῦ ἀνίσχει, ἐδέν τι ἐοικυῖα τῶν πηγῶν ὅσαι ἄλλαι ἐκ γῆς ἀνίσχουσιν. ἐν μὲν γὰρ μεσημβρίᾳ ψυχρὸν τὸ ὕδωρ γευσαμένῳ τε, καὶ ἐπιμᾶλλον ἁψαμένῳ, οἷον ψυχρότατον· ἐγκλίναντος δὲ τοῦ ἡλίου ἐς ἑσπέραν, θερμότερον· καὶ ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ἐπὶ θερμότερον, ἔστι ὅτε μέσας τὰς νύκτας· μέσων δὲ νυκτῶν, ἑαυτοῦ θερμότατον· ἀπὸ δὲ μέσων νυκτῶν, ψύχεται ἐν τάξει· καὶ ἕωθεν ψυχρὸν ἤδη ἐστί, ψυχρότατον δὲ, μεσημβρίας· καὶ τοῦτῳ ἀμείβει ὅλῃ ἑκάστῃ τῇ ἡμέρᾳ. γίγνονται δὲ καὶ ἄλεες αὐτόματοι ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ὀρυκτοί· καὶ τούτων ἔστιν οἷς ἐς Αἴγυπτον φέρουσι τοῦ ἱερέων τινὲς τοῦ Ἄμμωνος. ἐπὴν γὰρ ἐπ' Αἰγύπτου στέλλωνται, ἐς κοιτίδας πλεκτὰς ἐκ φοίνικος ἐσβαλόντες, δῶρον τῷ βασιλεῖ ἀποφέρουσιν, ἢ εἴτῳ ἄλλῳ. ἔστι δὲ μακρός τε ὁ χόνδρος (ἤδη τινὲς αὐτῶν καὶ τριῶν πηχέων δακτύλοις) καὶ καθαρός, ὥσπερ κρύσταλλος· καὶ τούτῳ ἐπὶ τῇς θυσίαις χρῶνται, ὡς καθαρωτέρῳ τοῦ ἀπὸ θαλάσσης ἁλός, Αἰγύπτιοί τε καὶ ὅσοι ἄλλοι τοῦ θείου οὐκ ἀμελῶς ἔχουσιν. ἐνταῦθα Ἀλέξανδρον τόν τε χῶρον ἐθαύμασε, καὶ τοῦ θεοῦ ἐχρήσατο· καὶ ἀκούσας ὅσα αὐτῷ κατὰ θυμὸν ἦν, ὡς ἔλεγεν, ἀνέζευξεν ἐπ' Αἰγύπτου· ὡς μὲν Ἀριστόβουλος λέγει, τὴν αὐτὴν ὀπίσω ὁδόν· ὡς δὲ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ἄλλῃ δι' ἐρημίας, ὡς ὀρθίᾳ Μέμφιν.

Εἰς Μέμφιν δὲ αὐτῷ πρεσβεῖαί τε πολλαὶ ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἦκον, καὶ οὐκ ἔστιν ὅντινα ἀτυχήσαντα ὧν ἐδεῖτο ἀπέπεμψε. καὶ στρατιὰ ξυνελέγετο, ξυνελέγοντο μὲν Ἀνιπάτρου, μισθοφόροι Ἕλληνες ἐς τετρακοσίους, ὧν ἦρχε Μενοίτας ὁ Ἡγησάνδρου· ἐκ Θρᾴκης δὲ ἵππεῖς ἐς πεντακοσίους, ὧν ἦρχεν Ἀσκληπιόδωρος ὁ Εὐνίκου. ἐνταῦθα δὲ θύει τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ, καὶ πομπεύει ξὺν τῇ στρατιᾷ ἐν τοῖς ὅπλοις· καὶ ἀγῶνα ποιεῖ γυμνικὸν, καὶ μουσικόν. καὶ τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον ἐνταῦθα ἐκόσμησε· δύο μὲν νομάρχας Αἰγύπτου κατέστησεν Αἰγυπτίους, Δολόασπιν καὶ Πέτισιν, καὶ τούτοις διένειμε τὴν χώραν τὴν Αἰγυπτίαν. Πετισίου δὲ ἀπομαχομένου τὴν ἀρχὴν, Δολόασπις ἐκδέχεται πᾶσαν. Φερεσάρχους δὲ τῶν ἑπτὰ ἐν Μέμφει μὲν, Παντάλεοντα κατέστησε τὸν Πυδναῖον· ἐν Πηλουσίῳ δὲ, Πολέμωνα τὸν Μεγακλέους, Πελλαῖον· τῶν ξένων δὲ ἄρχειν Λυκίδαν Αἰτωλόν. γραμματέα δὲ ὅπλων τῶν ξένων, Εὔγνωστον τὸν Ξενοφάντου, τῶν ἑπτὰ ἕνα. ὑποκόπους δὲ αὐτῶν, Αἰσχύλον τε καὶ Ἔφιππον

τὸν Χαλκηδόνα. Λιβύης ἢ τῆς προσχώρου ἄρχειν δί A Chalcedonem. Lybiæ verò finitimæ Apol-
δωσιν Ἀπολλώνιον Χαρίνου. Ἀραβίας ἢ τῆς πρὸς ἡ- lonium Charini filium præfecit: Arabiæ quæ
ρώων πόλεως, Κλεομένη τὸν Ἐκναυκράτιον. καὶ τού- est ad vrbem heroum, Cleomenem Ecnau-
τῳ παρηγγέλλετο, τοῖς μὲν νομάρχαις ἐᾶν ἄρχειν τῆς cratium: mandatis additis, vt legum impe-
νομίδος καθ' ἣν σφᾶς, καθάπερ ἐκ παλαιοῦ κατεστή- rium iuxta veterem consuetudinem penes
κει. αὐτὸν δὲ ἐκλέξαι παρ' αὐτῶν τοῖς φόροις· οἱ δὲ præsides esset: ipse tributa colligeret, quæ
ἀποφέρειν αὐτῷ ἐπάχθοιντο. στρατηγοὺς δὲ τῇ στρατιᾷ quidem ipsi vt penderent imperauit. Copiis
κατέστησεν, ὧν ἕνα ἐπ' Αἰγύπτῳ ὑπελείπετο, Πευκέ- quas in AEgypto reliquerat, duces præfecit
σταν τε τὸν Μαρκατάτου, καὶ Βάλακρον τὸν Ἀμυ- Peucestam Marcatati & Balacrum Amyntę
ντου. ναύαρχον δὲ ὅπι τῆς νεὼς, Πολέμωνα τὸν Θηρα- filium. Classi verò, Polemonē Theramenis
μβίους. σωματοφύλακα δὲ ἀντὶ Βαλάκρου, τὸν Λεον- filium. Corporis custodē loco Balacri Leō-
νάτου τὸν Ὀνάσου ἔλαξεν· Ἀννούβας γὰρ νόσῳ ἀπέθα- natum Onasi filium constituit: Annubas e-
νεν. ἀπέθανε δὲ καὶ Ἀντίοχος, ὁ ἄρχων τῆς ἕκτοτῶν, B nim mortem obierat. Obierat autem etiam
ὃς αὐτὸς ἄρχειν ἐπέστησε τοῖς ἕκτοις Ὀμβρίωνα Antiochus sagittariorum dux, in cuius locū
Κρῆτα. ὅπι δὲ τοῖς ξυμμάχοις τοὺς πεζοὺς, ὧν Βάλα- Ombrionem Cretensem suffecit. Sociorum
κρος ἡγεῖτο (ἐπεὶ Βάλακρος ἐν Αἰγύπτῳ ὑπελείπετο) peditatui cui Balacrus præerat (qui in AE-
Κάλανον κατέστησεν ἡγεμόνα. καταπεμφθὲν δὲ λέ- gypto relinquebatur) Calanum ducē con-
γεται ἐς πολλοὺς τῶν ἀρχόντων τῆς Αἰγύπτου, τῶν τε Φύ- stituit. AEgypti imperium in plures præsi-
σιν τῆς χώρας θαυμάσας καὶ τῶν ὀχυρότητα, ὅτι οὐκ des partitus esse dicitur, naturam regionis
ἀσφαλὲς αὐτῷ ἐφάνετο ἑνὶ ἐπιτρέψαι ἄρχειν Αἰγύ- miratus simul & munimenta, neque tutum
πτου πάσης. καὶ Ῥωμαῖοί μοι δοκοῦσι, παρ' Ἀλεξάν- ratus vniuersum AEgypti imperium vni cō-
δρου μαθόντες, ἐν φυλακῇ ἔχειν Αἴγυπτον, καὶ μηδέ- C mittere. Quod quidem Alexandri consi-
να τῶν ἀπὸ βουλῆς ὅπι τῶν δὲ ἐκπέμπειν ὑπάρχον Αἰ- lium imitati Romani in tuenda AEgypto
γύπτου, ἀλλὰ τοὺς ἐκ τοῦ ἱππέας σφίσι ξυντελοῦν- mihi videntur, neminémque senatorij or-
των. Ἀλέξανδρον δὲ ἅμα τῷ ἦρι ἐπιφαίνοντι, dinis, sed equestris, proconsulem eò mitte-
ἐκ Μέμφιος ἦει ὅπι Φοινίκης, καὶ ἐξεφυσήθη re. Alexander ineunte vere Mēphi in Phœ
αὐτῷ ὅ, τε κατὰ Μέμφιν πόρος τοῦ Νείλου, καὶ αἱ niciam mouit, & Nilo flumine eiúsque an-
διώρυχες αὐτοῦ πᾶσαι. ὡς δὲ ἀφίκετο ἐς Τύρον, καθο- fractibus omnibus secus Memphim ponte
λαμβάνει ἐν ταῖν ἦν αὐτῷ ἤδη καὶ τὸ ναυτικόν. stratis, Tyrum peruenit, vbi classem repe-
ἐν Τύρῳ δὲ αὖθις θύει τῷ Ἡρακλεῖ, καὶ ἀγῶνα ποιεῖ rit, & Herculi rursus sacrum fecit, ludósque
γυμνικόν τε καὶ μουσικόν. ἐν ταύτῃ ἀφικνεῖται παρ' D gymnicos & musicos edidit. Eodem loci
αὐτὸν ἐξ Ἀθηνῶν ἡ Πάραλος, πρέσβεις ἄγουσι Διό- sacra Athenienſium nauis ad Alexandrum
φαντον καὶ Ἀχιλλέα. ξυνεπρέσβευον δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ venit, legatos aduehens Diophantum & A-
πάραλοι ξύμπαντες. καὶ οὗτοι τῆς τε ἄλλων ἕνεκα chillem. Coniunxerant sese huic legationi
ὧν ἔνεκα ἐστάλησαν· καὶ τοῖς αἰχμαλώτοις ἀφῆκεν omnes maritimæ oræ incolæ. quibus qui-
Ἀθηναίοις ὅσοι ὅπι Γρανικῷ Ἀθηναίων ἑάλωσαν. τὰ dem omnia quæ postularunt concessit, &
δὲ ἐν Πελοποννήσῳ, ὅτι αὐτῷ νενεωτερίσθαι ἀπήγ- Athenienſibus ciues quotquot ad Grani-
γελτο, Ἀμφοτερὸν πέμπει βοηθεῖν Πελοποννησίων ὅσοι cum amnem capti fuerant remisit. Quúm-
ἔστι τὸν Περσικὸν πόλεμον βέβαιοι ἦσαν, καὶ Λακε- que in Peloponneso tumultus excitati esse
δαιμονίων εὐ κατήκουον. Φοίνιξι δὲ καὶ Κυπρίοις προσ- nuntiarentur, Amphoterum eò mittit, iis
επάχθη ἕκαστον ναῦς ἄλλας, πρὸς αἷς ἔχοντα Ἀμφοτε- E qui constantes ad Persicum vsque bellum
ρὸν ἔπεμπε, στέλλειν ὅπι Πελοποννήσου. αὐτὸς δὲ ἤδη manserant, neque Lacedæmoniis morem
αὖ ὡρμᾶτο, ὡς ὅπι Θάψακόν τε καὶ τὸν Εὐφράτην gesserant, subuenturum. Phœnicibus au-
ποταμόν. ἐν Φοινίκῃ μὲν ὅπι τῆς Φόρων τῇ ξυλλογῇ tem & Cypriis centum alias naues parare
καταστήσας Κοίρανον Βερροιαῖον· Φιλόξενον δὲ τῆς Ἀ- iussis, Amphotero eas in Peloponnesum
σίας, τὰ ὅπι τάδε τοῦ Ταύρου ἐκλέξαι. τῆς ξυὼ αὐ- ducendi negotium dat. Ipse verò vlteriora
τοῦ δὲ χρημάτων τὴν φυλακὴν αὖ τούτων ἐπέτρε- petens, ad Thapsacum & Euphratem fluui-
ψεν Ἁρπάλῳ τῷ Μαχάτα, ἅτε ἐκ τῆς φυγῆς ἥκον- um contendit, atque in Phœnicia quidem
τι. Ἅρπαλος γὰρ τὰ μὲν πρῶτα ἐφυγε, Φιλίππου ἔτι tributis cogendis Cœranum Berrœū quæ-
βασιλεύοντος, ὅτι πρὸς Ὀλυμπιάδα. καὶ Πτολεμαῖος ὁ Λά- storem constituit. In Asia, Philoxenum, qui
γου ὅπι τῆς αὐτῆς ἔφυγε, καὶ Νέαρχος ὁ Ἀνδροτίνου, καὶ F trans Taurum vectigalia cogat. Pecunia-
Ἐριγύιος ὁ Λαρίχου, καὶ Λαομέδων ὁ τούτου ἀδελ- rum autem quas penes se habebat, Harpa-
φὸς, ὅτι ὑποπτα ἦν Ἀλεξάνδρῳ πρὸς Φίλιππον, ἐ- lo Machatæ, qui recens ab exilio redierat, in
πεδήμησε δὲ Εὐρυδίκην γυναῖκα ἠγάγετο Φίλιππος, Ὀλυμ- horum locum suffecto, curam dedit. Hic i-
πιάδα δὲ τῆς Ἀλεξάνδρου μητέρα ἠτίμασε. τελευ- psē Harpalus, quòd fidus fuisset, Philippo
τήσαντος δὲ Φιλίππου, καταλθόντες ἀπὸ τῆς φυγῆς adhuc regnante fugerat, eadémque de cau-
ὅσοι δὴ αὖ τὸν ἔφυγον, Πτολεμαῖον μὲν, σωματοφύ- sa vnà cum illo etiam Ptolemæus Lagi, &
λακα κατέστησεν· Ἅρπαλον δὲ, ὅτι τῆς χρημάτων, ὅτι Nearchus Androtini, atque Erigyus Larichi
αὖ τὸ σῶμα ἐς τὰ πολέμια ἀχρεῖον ἦν. Ἐριγύιον filius eiúsque frater Laomedon. Suspectus
enim erat Alexander Philippo, postquam
Olympiade Alexandri matre repudiata, Eu-
rydicen vxorem cepit. Mortuo autem Phi-
lippo quum ij qui sua causa fugerant, rediis-
sent, Ptolemęum quidem inter corporis cu-
stodes retulit: Harpalum verò, quòd cor-
pore esset ad res bellicas subeundas parum
firmo, thesauris præfecit. Erigyum equita-

Fac. In Asia Taurum Philoxenū constituit.

tui ſociorum ducem ſtatuit : Laomedontem eius fratrem, quòd duarum linguarum peritus eſſet, quantum ad literas barbaras attinet, captiuis barbaris: Nearchũ Lyciæ atq; vniuerſæ regioni quæ Lyciæ finitima eſt, ad Taurum montem vſq; prępoſuit. Paulo ante prælium quod apud Iſſon commiſſum erat, Harpalus perſuaſus à Tauriſco homine improbo, vnà cũ eo fugerat. Et Tauriſcus quidem ad Alexandrum Epirotam in Italiam profectus, ibi vitam finijt. Harpalus, quum ad Megarenſes ſe recepiſſet, perſuaſus ab Alexandro vti ad ſe reuerteretur, accepta fide fugam ſibi damno non futuram, rediit. Is reuerſus, non ſolum nihil damni accepit, vt etiam pecuniarum adminiſtrationi denuo ad motus fuerit. In Lydiam Menandrum vnum ex ſociis ſatrapã miſit, Cleatcho exteris, quorũ dux erat Menãder, ſuffecto. In Arimmæ locũ Aſclepiodorũ Eunici f. Syriæ ſatrapã cõſtituit, quòd Arimmas ſibi viſus eſſet in præparãdis neceſſariis exercitui, interiores AEgypti partes petenti, regiam maieſtatem vſurpaſſe. Alexander Thapſacum peruenit, archõte Athenis Ariſtophane. vbi duobus pontibus iunctũ vadũ reperit. Mazęus enim, cui Darius amnis tutelam mandauerat, cum tribus fere millibus equitũ, in quibus duo erãt millia Græcorũ mercenariorũ, antea ad flumẽ cõſederat. Quũq; põs nõ cõtinuus in vlteriorẽripã pertingeret, veriti ſunt initio Macedones, ne qui cũ Mazęo erãt pontẽ qua parte imperfectus erat ſupplerẽt. Cęterùm Mazęus ſtatim atq; Alexandrum appropinquare cognouit, cũ omnibus copiis inde aufugit. Poſt eius fugam, pontibus in vlteriorem ripam iactis, Alexander vniuerſum exercitum traduxit. Inde vlterius per regionem, cui Meſopotamia nomen eſt, ad lævam Euphratem fluuium & Armeniæ montes habens, progreſſus eſt. Neq; verò recta via ab Euphrate mouens Babylonem contendit, quòd alia via ad exercitum ducendũ commodior, plus pabuli equis ſuppeditaret, aliáq; neceſſaria ex ea regione ſumi poſſent, neque æſtus tantopere gradientes torreret. In itinere exploratores nonnulli longius ab exercitu Darij ſpeculatum digreſſi, capti ſignificarunt Darium ad Tigrim fluuium conſediſſe, & Alexandrũ tranſitu prohibiturum, multóq; maiores copias habere, quàm quibuſcum in Cilicia pugnarat. Quo cognito, Alexander confeſtim ad Tigrim contendit. Quò poſtquam venit, neque Darium ipſum offendit, neque præſidium vllum à Dario relictum. Itaque flumen tranſit, ægrè quidem ob curſus rapiditatem, nemine tamen prohibente. Ibi nõnihil quietis exercitui dedit. Per id tẽpus ingens lunæ defectio fuit. Alexander lunæ, ſoli, ac terræ, à quibus eclipſes fieri dicuntur, ſacrificium fecit. Ariſtandro viſum eſt, felicem ac fauſtum ſucceſſum Alexãdro & Macedonibus per lunæ defectum portendi, prælium que eo ipſo menſe committendum eſſe, & ſacrificia ipſa victoriam Alexandro promittere. Motis itaque caſtris à Tigri per Aſſyriam exercitũ duxit, à ſiniſtra habẽs Sogdianorũ mõtes, à dextra Tigrim. Quarto deinde poſt trãſitum die

Cur. Mazæo prætori ſex milia data, quibus tranſitus amnis arceretur.

Cur. Quarto die præter Arbelam penetrat ad Tigrim.

Cur. Gradũ firmare vix poterãt, quum modò ſaxa lubrica veſtigium falleret, modò rapidior vnda ſubduceret.

Curt. Biduo ibi rex ſtatiua habuit.

Cur. Prima fere vigilia luna defi ciẽs primũ nitorẽ ſideris ſui cõdidit &c.

Vet. cod. Aσσυρίαν.

A ὃ, ἵππων ἀρχὴν τῆς ξυμμέιχων. Λαομέδοντα ὃ τὸν τούτου ἀδελφὸν, ὅτι δίγλωσσος ἦν, ἐς τὰ βαρβαρικὰ γράμματα, ὅτι τοῖς αἰχμαλώτοις βαρβάροις. Νέαρχον ὃ, σατράπην Λυκίας, καὶ τῆς ἐχομένης Λυκίας χώρας, ἕως τε ὄρος τὸν Ταῦρον τὸ ὄρος. ὀλίγον ὃ πρόσθεν τῆς μάχης τῆς ἐν Ἴσσῳ γενομένης, ἀναπεισθεὶς πρὸς Ταυρίσκου ἀνδρὸς κακοῦ Ἁρπάλου, φεύγει ξὺν Ταυρίσκῳ· καὶ ὁ μὲν Ταυρίσκος παρ' Ἀλέξανδρον τὸν Ἠπειρώτην ἐς Ἰταλίαν στελεὶς, ἐκεῖ ἐτελεύτησεν. Ἅρπαλος ὃ ἐν τῇ Μεγαρείδι φυγὴν ἦν. ἀλλ' Ἀλέξανδρος πείθει αὐτὸν κατελθεῖν, πίστεις δοὺς ἀδὲν αὐτῷ μεῖον ἔσεσθαι ὅτι τῇ φυγῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἐπανελθόντι, ἀλλ' ὅτι τῶν χρημάτων αὖθις ἐπάρχει Ἅρπαλος. ἐς Λυδίαν ὃ σατράπην Μένανδρον ἐκπέμπει, τῶν ἑταίρων. ὅτι ὃ τοῖς ξένοις, ὧν ἡγεῖτο Μένανδρος, Κλέαρχος αὐτῷ ἐπάρχει. αὐτὶ ὃ Ἀείμμα, σατράπην Συρίας Ἀσκληπιόδωρον τὸν Εὐνίκου ἀπέδειξεν, ὅτι Ἀείμμας βασιλεῦσιν ἐδόκει αὐτῷ ἐν τῇ παρασκευῇ, ἣν τινα ἐπάρχει ὠφελοῦσι τῇ στρατιᾷ, καὶ τὴν ὁδὸν τὴν ἄνω. καὶ ἀφίκετο ἐς Θάψακον Ἀλέξανδρος, μηνὸς Ἑκατομβαιῶνος, ὅτι ἄρχοντος Ἀθήνησιν Ἀναξικράτους· καὶ καταλαμβάνει δυοῖν γεφύραιν ἐζευγμένον τὸν πόρον. καὶ γὰρ καὶ Μαζαῖος, ὥστε καὶ φυλακὴ τοῦ ποταμοῦ ἐκ Δαρείου ἐπετέτραπτο, ἱππέας μὲν ἔχων τοὺς ξυμπάντας χιλίους, καὶ τούτων Ἕλληνας μισθοφόρους διςχιλίους, τέως μὲν αὐτὸ ὅτι τῷ ποταμῷ ἐφύλασσε, καὶ ὅτι τάδε οὐ ξυνεχὴς ἡ γέφυρα ἦν ἐζευγμένη ἔστε ὃ ὅτι τὸν ἀνιππέρας ὁρῶν, τοῖς Μακεδόσι δειμαίνουσι μὴ διαβαίνοιτο οἱ ἀμφὶ Μαζαῖον τὴν γέφυραν, ἵνα ἐπαύετο. Μαζαῖος ὃ ὡς ἤκουσεν ἤδη προσάγοντα Ἀλέξανδρον, ᾤχετο φεύγων ξὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ· καὶ οὗτος ὡς ἔφυγε Μαζαῖος, ἐπεβλήθησαν αἱ γέφυραι τῇ ὄχθῃ τῇ πέραν, καὶ διέβη ἐπ' αὐτῶν ξὺν τῇ στρατιᾷ Ἀλέξανδρος. ἔνθεν ὃ ἐχώρει ἄνω, ἐν δεξιᾷ ἔχων τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, καὶ τῆς Ἀρμενίας τὰ ὄρη. διὰ τῆς Μεσοποταμίας καλουμένης χώρας. ὧν δὲ ἐπεῖαν ὃ ὅτι Βαβυλῶνος ἦρχε, ἀπὸ δὲ Εὐφράτου ὁρμηθεὶς· ὅτι τὴν ἑτέραν ἰόντι, δυσπορωτέρα τὰ ξύμπαντα τῇ στρατιᾷ ἦν, καὶ χόρτος τοῖς ἵπποις, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν· καὶ τὸ καῦμα οὐχ ὡσαύτως ὅτι φλέγον. ἀλόντες ὃ τινες κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἀπὸ τοῦ Δαρείου στρατεύματος κατασκοπῆς ἕνεκα ἀπεσκεδασμένων, ἐξήγγειλαν ὅτι Δαρεῖος ὅτι τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ κάτω, ἐγνωκὼς ἤδη Ἀλέξανδρον εἰ διαβαίνοι· καὶ εἰ αὐτῷ στρατιὰν πολὺ μείζονα ἢ ξὺν ᾗ ἐν Κιλικίᾳ ἐμάχετο. ταῦτα Ἀλέξανδρος ἀκούσας, ἤιει σπουδῇ ὡς ὅτι τὸ Τίγρητα. ὡς ὃ ἀφίκετο, οὔτε αὐτὸν Δαρεῖον καταλαμβάνει, οὔτε τὴν φυλακὴν ἣν τινα ἀπολείπει Δαρεῖος· ἀλλὰ διαβαίνει τὸν πόρον, χαλεπῶς μὲν διὰ ὀξύτητα τοῦ ῥοῦ, οὐδενὸς ὃ ἐργοντος. ἐνταῦθα ἀναπαύει τὸν στρατόν· καὶ τῆς σελήνης τὸ πολὺ ἐκλιπὲς ἐγένετο. ᾗ Ἀλέξανδρος ἔθυε τῇ τε σελήνῃ καὶ τῷ ἡλίῳ, καὶ τῇ γῇ, ὅπερ τὸ ἔργον τοῦτο λόγος ἐστὶ κατέχει. καὶ ἐδόκει Ἀριστάνδρῳ πρὸς Μακεδόνων καὶ Ἀλεξάνδρου εἶναι τῆς σελήνης τὸ πάθημα, καὶ ἐκείνου τοῦ μηνὸς ἔσεσθαι μάχην· καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν, νίκην σημαίνεσθαι Ἀλεξάνδρῳ. ἄρας ὃ ἀπὸ τοῦ Τίγρητος, ἤιει διὰ τῆς Συρίας χώρας, ἐν ἀριστερᾷ μὲν ἔχων τὰ Σογδιανὰ ὄρη, ἐν δεξιᾷ ὃ αὖ τὸν τὸν Τίγρητα. τῇ τρίτῃ ὃ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς διαβάσεως, οὗ

πεζέταιροι αὐτῷ ἐξαγγέλλουσιν ὅτι ἵππεῖς ἔτοι πολέμιοι ἀνὰ τὸ πεδίον φαίνονται· ὅσοι δ', οὐκ ἔχειν εἰκάσαι. ξυντάξας οὖν τὴν φαλαγγα, πεζὴν ἀγει· ἄλλοι αὖ τῶν πεζεταίρων προσελάσαντες, ἀκριβέστερον οὗτοι καταμαθόντες, ἔφασκον δοκεῖν εἶναι σφίσι τοὺς ἵππέας ὡς πλείους ἢ χιλίους. ἀναλαβὼν δὲ τὴν τε βασιλικὴν ἴλην, καὶ τὴν ἑτέραν μίαν, καὶ τῶν πεζεταίρων τοὺς Παίονας, ἤλαυνε σπουδῇ, τὴν δ' ἄλλην φαλαγγα, βάδην ἑπεσθαι ἐκέλευσεν. οἱ δὲ τῶν Περσῶν ἵππεῖς καταμαθόντες τοὺς ἀμφ' Ἀλέξανδρον ὀξέως ἐπάγοντας, ἔφευγον ἀνακεράτος. καὶ Ἀλέξανδρος διώκειν ἐνέκειτο, καὶ οἱ μὲν πολλοὶ ἀπέφυγον, ἁλόντες δὲ καὶ ἀπέκτειναν, ὅσους οἱ ἵπποι ἐν τῇ φυγῇ ἔκαμον· τοὺς δὲ καὶ ζῶντας αὐτοῖς ἵπποις ἔλαβον. ἐπεὶ δὲ τούτων ἔμαθον, ὅτι ἀπόρρω εἴη Δαρεῖος ξὺν δυνάμει πολλῇ. βεβοηθήκεσαν γὰρ Δαρείῳ Ἰνδῶν τε ὅσοι Βακτρίοις ὅμορροι, καὶ αὐτοὶ Βάκτριοι καὶ Σογδιανοί· τούτων μὲν πάντων ἡγεῖτο Βῆσσος, ὁ τῆς Βακτρίων χώρας σατράπης. εἵποντο δὲ αὐτοῖς καὶ Σάκαι· Σκυθικὸν τοῦτο τὸ ἔθνος, τὴν τὴν Ἀσίαν ἐποικούντων Σκυθῶν· ἀκροβολισταὶ δ' ἦσαν ἵπποις, ἀλλὰ κατὰ συμμαχίαν τῷ Δαρείου. ἡγεῖτο δὲ αὐτῶν Μαβάκης· αὐτοὶ δὲ ἱπποτοξόται ἦσαν. Βαρσαέντης δὲ Ἀραχώτων σατράπης, Ἀραχώτοις τε ἦρχε, καὶ τοῖς ὀρείοις Ἰνδοῖς καλουμένοις. Σατιβαρζάνης δὲ ὁ Ἀρείων σατράπης, Ἀρείοις ἦρχε. Παρθυαίοις δὲ, καὶ Ὑρκανίοις, καὶ Τοπειρεῦσι, τοῖς πάντας ἱππέας, Φραταφέρνης ἦρχε. Μήδων δὲ ἡγεῖτο Ἀτροπάτης· ξυνετάττοντο δὲ Μήδοις Κασσύσιοί τε καὶ Ἀλβανοὶ, καὶ Σακεσίναι. τοὺς δὲ παρὰ τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν, ὁ Κονδοβάτης καὶ Ἀριβαρζάνης καὶ Ὀξίνης ἐκόσμουν. Οὔξιοι δὲ καὶ Σουσιανοὶ ἡγεμόνα παρεῖχοντο Ὀξαθρην τὸν Ἀβουλίτου. Βουπάρης δὲ Βαβυλωνίων ἡγεῖτο. οἱ δ' ἀνάσπαστοι Κᾶρες, καὶ Σιτακηνοὶ σὺν Βαβυλωνίοις ἐτετάχατο. Ἀριμβύων δὲ Ὀρόντης καὶ Μιθραύστης ἦρχε, καὶ Ἀριάκης Καππαδόκων. Σύρους δὲ τοὺς τε ἐκ τῆς Κοίλης, καὶ ὅσοι τῆς μεταξὺ τῶν ποταμῶν Συρίας, Μαζαῖος ἦρχε. ἐλέγετο δὲ ἡ πᾶσα στρατιὰ Δαρείου, ἵππεῖς μὲν, ἐς τετρακισμυρίους, πεζοὶ δὲ ἐς ἑκατὸν μυριάδας· καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα διακόσια. ἐλέφαντες δὲ ἀμφὶ πολλοὶ, ἀλλὰ ἐς πεντεκαίδεκα μάλιστα Ἰνδοῖς τοῖς ἐπὶ τάδε τοῦ Ἰνδοῦ ἦσαν. ξυνεστήκει δὲ τῇ δυνάμει ἑστρατοπεδευκὼς Δαρεῖος ἐν Γαυγαμήλοις, πρὸς ποταμῷ Βουμάδῳ, ἀπέχων Ἀρβήλων τῆς πόλεως ὅσον ἑξακοσίους σταδίους, ἐν χώρῳ ὁμαλῷ πάντη· καὶ γὰρ καὶ ὅσα ἀνώμαλα αὐτῷ ἐς ἵππασίαν, πάντα ἢ ἐκ πολλοῦ οἱ Πέρσαι τοῖς τε ἅρμασιν ἐπελαύνειν ὑπετῇ πεποιήκεσαν, καὶ τῇ ἵππῳ ἵππασίμα. ἦσαν γὰρ οἱ ἀνέπυθον Δαρεῖον ὑπὲρ τῆς πρὸς Ἕλληνας μαχῆς, ὅτι ἄρα ἐμειονέκτησε, τῷ χωρίων τῇ στενότητι· καὶ Δαρεῖος ἀγαλεπῶς ἐπείθετο. ταῦτα ὡς ἐξηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ πρὸς τῶν κατασκόπων τῶν Περσῶν, ὅσοι ἑάλωσαν, ἔμενεν αὐτοῦ ἵνα ἐξηγγέλθη, ἡμέρας τέσσαρας· καὶ τὴν τε στρατιὰν ἐκ τῆς ὁδοῦ ἀνέπαυσε, τό, τε στρατόπεδον τάφρῳ τε καὶ χάρακι ἐτείχισεν· ἔγνω γὰρ τὰ μὲν σκευοφόρα ἀπολείπειν, καὶ ὅσοι τῶν στρατιωτῶν ἀπόμαχοι ἦσαν. αὐτὸς δὲ ξὺν τοῖς μαχίμοις, οὐδὲν ἄλλο ἢ μὴ ὅπλα φέρουσιν, ἰέναι ἐς τὸν ἀγῶνα. ἀναλαβὼν οὖν τὴν δυνάμιν, νυκτὸς ἤδη ἀμφὶ δευτέραν φυλακὴν

A antecursores renuntiant, hostilem equitatū in campis cerni. quantus autem eorum numerus esset, colligi non posse. Instructo igitur exercitu ad pugnam procedit: quum alij rursum ex præcursoribus incitatis equis aduolant, qui re certius comperta, equites ab se visos non vltra mille esse affirmabāt. Quo audito, confestim assumta turma regia, & sociorum alia, & antecursoribus Pæonibus, in eos fertur: reliquo exercitu lento gradu sequi iusso. Persarum equites Alexandrum acriter in sese ruentem conspicati, fugam ar-
B ripiunt. Alexander fugiētium terga premit, & multi quidem incolumes euasere, nonnulli occisi sunt: alij, quos equi in fuga deficiebant, vnà cum equis viui in potestatem venere. ex quibus cognouit, Darium cum ingenti exercitu non procul inde abesse. Venerant enim auxilio ad Darium Indi quotquot Bactrianis finitimi sunt, ipsíq; Bactriani & Sogdiani. quorum omnium Bessus dux erat, Bactrianorum satrapa. Coniunxerant sese his etiam Sacæ ex Scythis oriundi, iis qui Asiam incolunt: non imperio Bessi subiecti,
C sed Dario confœderati. Ducebat hos Mabaces, erántque omnes hi equestres sagittarij. Barsaetes autem Arachotorum satrapa Arachotos & Indos qui montani dicuntur ducebat. Satibarzanes Ariorum satrapa, Arios. Phratapher nes, Parthos, Hyrcanos ac Topirios, omnes equites. Atrocates Medorum dux erat: coniuncti autem erant Medis Cadusij & Albani ac Sacesinæ. Rubri maris accolas Condobates, Aribarzanes, & Oxines ducebant. Vxij verò & Susiani ducem
D habebant Oxanthē Abuleti filium, Babylonij Buparem. Cares autē anaspasti, hoc est, sedibus suis pulsi, & Sitacini Babyloniis coniuncti erant. Armeniis Orontes & Mithraustes præerant. Cappadocibus Ariaces. Syros qui ex Cœle sunt, & quotquot intra fluuios Syriæ habitant, Mazæus regebat. Vniuersus porro Darij exercitus ferebatur esse, equitū CCCC M. peditū decies cētena millia, currus falcati C C. elephanti non multi, at circiter X V, cum Indis qui trans Indum flumen ve-
E nerant. Cum his copiis Darius in Gaugamelis ad flumen * Bumadum castra posuerat, sexcentis circiter ab Arbelo oppido stadiis, plano vndique & patenti campo. Quicquid enim inæqualis soli erat, quódque curribus ducendis impedimento esset, id omne Persæ multo antè adæquarant, commodúmque ad equitandum fecerant. Persuaserant enim nonnulli Dario, nullam aliā fuisse causam cladis apud Issum acceptæ, quàm angustiam locorum: ídque Darius facilè credidit. Quæ postquam Alexandro à speculatoribus Persarum captis relata sunt, quatuor
F diebus eo in loco vbi hæc nuntiata sunt moratus, exercitui quietē ab itineris labore dedit: castra vallo ac fossa muniuit. Statuerat enim impedimenta omnia ac militem qui inutilis ad pugnam esset relinquere. ipse verò cum bellatoribus nihil aliud quàm arma portantibus prælium adire. Noctu itaque copiis eductis, circiter secundam vigiliam mouit, vt prima statim luce manus cum bar-

Curt. Inde octoginta fere stadia progressus, ad alterum amnem, Boumello nomē est, &c.

baris consereret. Darius, simulac ei nuntiatum est Alexandrum appropinquare, cõfestim exercitum ad committendum prælium instruit. Alexander etiam instructam aciem ducit. Distabant castra à castris sexaginta fere stadiis. Iámque ad ipsos prope tumulos exercitus processerat, vbi conspectis barbaris phalangẽ sistit, conuocatisque amicis & copiarũ ductoribus turmarúmq; præfectis, sociorum etiam ac mercenariorum exterorum ducibus, consultat an ex eo loco phalanx in hostem agenda esset (quæ plurium sententia erat) an potius (vt Parmenio rectè censebat) positis tum ibi castris, omnem illum locũ accuratè perlustrarent, an quid alicubi suspectum parúmq; tutum esset, an fossæ vspiã tectæ, an murices solo suffixi laterent: quem etiam in modum acies instructæ essent diligentius certiúsq; explorarent. Vicitq; Parmenionis sententia, & castra ibi posita sunt, acie ad pugnam instructa. Deinde Alexãder sumtis expeditis & equitatu sociorum, locũ omnem in quo prælium committendum erat, in circuitu lustrat. Reuersúsq;, conuocatis rursum copiarum ducibus:

» Non oportere eos sua oratione
» ad pugnam incitari, inquit. Veterem enim ipsorum virtutem, multáq; præclara facinora
» ipsæ nu mero edita magno satis incitamento ipsis esse: id modò rogare, vt prout quisq;
» eorũ alicui turmæ, cohorti, agmini, aut phalãgi præfectus esset, ita suos milites cohortaretur, non iam illos pro Cœlesyria, aut Phœnicia, neque pro AEgypto, vt prioribus præliis, pugnaturos, sed pro vniuersa Asia. illóque conflictu decernendum esse quósnam
» regnare oporteat. Neque verò illos multis
» verbis ad fortitudinem excitandos esse, quibus virtus illa genuina propriáq; sit: monendos tantùm, vt vnusquisq; eos quibus præest inter pugnandum in ordine cõtineat. vtq;
» quum silentio opus sit, id accuratè obseruẽt:
» altiore item voce, quum id ex re fuerit, vtantur: clamores denique quàm maximè possint terribiles, quum occasio ita postulauerit, edant. Adhęc, vt ipsi mandata celeriter au
» ribus excipiant: excepta, accuratè in agmina
» transmittãt. Demum, vt priuatim quisque in
» animo suo ita statuat, quemadmodum summa rei ducum negligentia in discrimen vocatur, ita diligentia solicitudinéq; cõseruari.

His atque huiusce modi aliis verbis non multis cohortatus duces, & vicissim ipse à ducibus animatus, fretus eorũ virtute, milites corpora curare & quietẽ capere iubet. Sunt qui dicant Parmenionem postea ad ipsius tabernaculũ venisse, vtq; per noctem in Persas irrueret suasisse. Inopinantibus enim ipsis atq; perturbatis impetum noctu factũ magis terribilem fore. Alexandrum verò ei respondisse, ita vt verba ab astãtibus intelligi possent: Furtiuam victoriam cum turpitudine esse cõiunctam: Alexandri esse, aperto Marte non astu victoriam consequi. Atq; hæc magnifica eius vox nõ tã arrogãtiæ quàm fortitudini in adeundis periculis tributa est. At (mea sentẽtia) summa prudẽtia hac in re est vsus. Noctu enim iis qui planè imparati ad pugnam sunt,

Curt. Igitur siue dubius animi, siue vt suos experiretur, consiliũ adhibet, quid optimũ factu esset exquirens.

Fac. Claui. Cur. Murices ferreos in terram defodisse Darium.

Cur. Omnes ferme Parmenioni assentiebant.

Curt. Parmenio furtò non prælio opus esse censebat, intempesta nocte opprimi posse hostes, &c.

A μάλιστα, ὡς ἅμ' ἡμέρᾳ προσμίξων τοῖς βαρβάροις. Δαρεῖος δὲ ὡς προσηγγέλθη αὐτῷ προσάγων ἤδη Ἀλέξανδρος, ἐκπλήσσει τὴν στρατιὰν ὡς ἐς μάχην· καὶ Ἀλέξανδρος ἦγεν ὡσαύτως τεταγμένους. καὶ ἐπεὶ ἐγγὺς ἦσαν ἀλλήλων τὰ στρατόπεδα ὅσον ἑξήκοντα σταδίους· καὶ κατ' αὐτοὺς ἤδη τοὺς γηλόφους ἦει αὐτῷ ὁ στρατός. ἐνταῦθα δὴ ὡς εἶδε τοὺς βαρβάρους, ἔσχε τὴν αὐτὴν φάλαγγα· καὶ ξυγκαλέσας αὐτούς τε τοὺς ἑταίρους, καὶ στρατηγούς, καὶ ἰλάρχας, καὶ τοὺς συμμάχων τε καὶ τοὺς μισθοφόρων ξένων τοὺς ἡγεμόνας, ἐβουλεύετο εἰ αὐτόθεν ἐπάγοι ἤδη τὴν φάλαγγα, ὡς οἱ πλεῖστοι ἄγειν ἐκέλευον· ἢ (καθάπερ Παρμενίωνι καλῶς ἐδόκει) τότε μὲν αὐτοῦ καταστρατοπεδεύειν, κατασκέψασθαι δὲ τόν τε χῶρον ἅπαντα, εἰ δή τι ὕποπτον αὐτοῦ ἢ ἄπορον ἦ, ἢ εἴ ποι τάφροι ἢ σκόλοπες καταπεπηγότες ἀφανεῖς· καὶ τὰς τάξεις τοὺς πολεμίων ἀκριβέστερον κατιδεῖν· καὶ νικᾷ Παρμενίωνος τῇ γνώμῃ· καὶ κατεστρατοπεδεύοντο αὐτοῦ ὅπως τεταγμένοι ἔμελλον ἰέναι ἐς τὴν μάχην. Ἀλέξανδρος δὲ, ἀναλαβὼν τοὺς ψιλοὺς καὶ τοὺς ἱππέων τοὺς ἑταίρους, περιῆει ἐν κύκλῳ, σκοπῶν τὴν χώραν πᾶσαν ἵνα τὸ ἔργον αὐτῷ ἔσεσθαι ἔμελλεν. ἐπανελθὼν δὲ, καὶ ξυγκαλέσας αὖθις τοὺς αὐτοὺς ἡγεμόνας, αὐτοῖς μὲν οὐκ ἔφη χρῆναι παραινεῖσθαι πρὸς οὓς ἐς τὸν ἀγῶνα. πάλαι γὰρ εἶναι δι' ἀρετήν τε τὴν σφῶν παρακεκλημένους, καὶ ἔτι καὶ τὴν πολλάκις ἤδη καλῶν ἔργων ἀποδεδειγμένων. τοὺς δὲ σφᾶς ἕκαστος ὁρμᾶν ἠξίου, λοχαγόν τε λοχίτας, καὶ ἰλάρχην τὴν ἴλην τὴν αὑτοῦ ἕκαστον, καὶ ταξιάρχην τὰς τάξεις, τούς τε ἡγεμόνας τὴν πεζῶν τὴν φάλαγγα, ἕκαστον τοὺς ὑπὸ σφίσι τεταγμένους· ὡς ἐν τῇδε τῇ μάχῃ οὐχ ὑπὲρ κοίλης Συρίας, ἢ Φοινίκης, ἢ ὑπὲρ Αἰγύπτου, ὡς πρόσθεν, μαχουμένους, ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς ξυμπάσης Ἀσίας, οὕστινας χρὴ ἄρχειν ἐν τῷ τότε κριθησόμενον. οὐκοῦν τήν τε ἐς τὰ καλὰ ὁρμὴν ἀπὸ πολλῶν ἀναγκαίαν αὐτοῖς εἶναι, οἴκοθεν τοῦτο ἔχουσιν· ἀλλὰ κόσμου τε ἐν τῷ κινδύνῳ ὅπως τις καθ' αὑτὸν ἐπιμελήσεται, καὶ σιγῆς ἀκριβοῦς, ὁπότε σιγῶντας ἐπέναι δέοι· καὶ αὖ λαμπρᾶς τῆς βοῆς, ἵνα ἐμβοῆσαι καλόν· καὶ ἀλαλαγμοῦ ὡς φοβερωτάτου, ὁπότε ἐπαλαλάξαι καιρός. αὐτοί τε ὅπως ὀξέως καταδύοιεν τοὺς τε προαγγελλομένων, καὶ παρ' αὐτοὺς αὖ ὅπως ἐς τὰς τάξεις ὀξέως προαδιδῶσι τὰ προαγγέλματα· ἔν τε τῷ καθ' αὑτὸν ἕκαστον καὶ τὸ πᾶν μεμνῆσθαι ξυγκινδυνεύοντα τε ἀμελουμένῳ, καὶ δι' ἐπιμελείας ἐκπονουμένῳ ξυνορθούμενον. τοιαῦτα καὶ ἄλλα ἔτι πολλὰ προκαλέσας τε, καὶ αὖθις προκληθεὶς πρὸς τοὺς ἡγεμόνων, ἰαμβείοις ἔπεσι σφίσι, δειπνοποιεῖσθαι καὶ ἀναπαύεσθαι ἐκέλευσε τὸν στρατόν. Παρμενίων δέ λέγουσιν ὅτι ἀφικόμενος παρ' αὐτὸν ἐπὶ τὴν σκηνὴν νύκτωρ, παρῄνει ἐπιθέσθαι τοῖς Πέρσαις. ἀπροσδοκήτοις τε γὰρ καὶ ἀτεταραγμένοις, καὶ ἅμα ἐν νυκτὶ φοβερωτέροις ἔσεσθαι. ὁ δὲ ἐκείνῳ μὲν ἀποκρίνεται (ὅτι οἱ ἄλλοι κατήκουον τῶν λόγων) αἰσχρὸν εἶναι κλέψαι τὴν νίκην, ἀλλὰ φανερῶς καὶ δίκαια σοφίσματος χρῆναι νικῆσαι Ἀλέξανδρον. ἐς τὸ μεγαλήγορον αὐτοῦ τοῦτο, οὐκ ἀπρόσκοπον μᾶλλόν τι, ἢ δύσαρσες ἐν τοῖς κινδύνοις ἐφαίνετο. δοκεῖν δ' ἔμοιγε, καὶ λογισμῷ ἀκριβεῖ ἐχρήσατο ἐν τῷ τοιῷδε. ἐν νυκτὶ μὲν τοῖς τ' ἀποχρώντως καὶ τοῖς ἐνδεᾶς πρὸς τὰς μάχας παρεσκευασμένοις,

πολλὰ ὀπὸ τῶ ἀδοκήτου ξυμβαίνει, τοῖς μὲν ἐσφηλε τοὺς κρείσσονας, τοῖς χείροσι δὲ τὰ ἐξ ἀμφοῖν ἐλπισθέντα τῶν νίκην παρέδωκεν, ὥστε τε κινδυνεύοντι τὸ πολὺ ἐς τὰς μάχας σφαλερὰ ἡ νὺξ κατεφαίνετο· καὶ ἅμα ἡ τηνδέντι τε αὖθις Δαρείῳ, τῶν ξυλχώρησιν, τῶ χείρεσι ὄντι χειρόνων ἡγεῖσθαι, ἡ λαθραία τε καὶ νυκτερινὴ ὀκ σφῶν ὁπόθεσις ἀφηρεῖτο. εἰτέ τι ὀκ τῶ ἀδοκήτου πᾶσμα σφίσι ξυμπέσοι, τοῖς μὲν πολεμίοις τὰ κύκλῳ φίλια, καὶ αὐτοὶ τῆς χώρας ἔμπειροι· σφεῖς δ' ἄπειροι ὲν πολεμίοις τοῖς πᾶσιν, ὧν εὐ μικρὰ μοῖρα οἱ ἀιχμάλωτοι ἦσαν, ξυνεπιθησόμενοι ὲν νυκτὶ, μὴ ὅτι πᾶσαισιν, ἀλλὰ κὴ εἰ μὴ ἀδόκητα πολὺ νικῶντες φαίνοιντο. τούτων τε τῶ λογισμῶν ἕνεκα ἐπαινῶ Ἀλέξανδρον, καὶ τὸ ἐς τὸ φανερὸν εὐθρόγκου, ἢ μεῖον. Δαρεῖος δ' ἦ καὶ ὁ ξὺν Δαρείῳ στρατὸς, οὕτως ὅπως τῶν ἔρχειν ἐξέκαυτο, ἔμειναν τὴν νυκτὸς ξυντεταγμένοι· ὅπου οὔτε στρατόπεδον αὐτοῖς ἐξεβέβλητο ἀκριβὲς, ἅμα ἐφοβοῦντο μὴ σφίσι νύκτωρ ὅπη ἦιντο οἱ πολέμιοι. καὶ εἴπέρ τι ἄλλο, καὶ τοῦτο ἐκάκωσε τοῖς Πέρσαις ὲν τῷ τότε τὰ πράγματα, ἡ στάσις ἡ πολλὴ ἡ ξὺν τοῖς ὅπλοις, καὶ τὸ δέος, ὃ, ὅπερ φιλεῖ πρὸ τῶ μεγάλων κινδύνων γίγνεσθαι, ὀκ ὀκνηρὰ ὀκ ἐνέβαλεν, ἀλλ' ὲν πολλοῖς πολλῷ χρόνῳ μελετηθέντε, καὶ τὰς γνώμας αὐτῶν δουλωσάμενον. ἐπάχθη δ' αὖτῳ ἡ στρατιὰ ὧδε. ἑάλω γὰρ ὕστερον ἡ πόλις Ἰῶν ἔνα ἔπαξε Δαρείῳ, γεγραμμένη, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος. τὸ μὲν δ' ὠνύμον αὐτῆ κέρας οἵ τε Βάκτριοι ἵππῳ εἶχον, καὶ ξὺν τούτοις Δάαι, καὶ Ἀραχώτοι. ὅπη δ' ἦ τούτοις Πέρσαι ἐτετάχατο, ἵππῳ εἶς τε ὁμοῦ καὶ πεζοὶ ἀναμεμιγμένοι, καὶ Σούσιοι ὅπη Πέρσαις, ὅπη δ' Σουσίοις Κασδύσιοι. αὕτη μὲν ἡ τὸ δ' ὠνύμου κέρως, ἔστε ὅπη τὸ μέσον τῆς πάσης φάλαγγος, ἐξίς ἰῶ. κὴ ἦ τὸ δεξιὸν, οἵ τε ὀκ κοίλης Συρίας, καὶ οἱ ὀκ τῆς μέσης τῶν ποταμῶν ἐτετάχατο· κὴ Μῆδοι ἔτι κὴ τὸ δεξιόν· ὅπη δ', Παρθυαῖοι καὶ Σάκαι· ὅπη δ' Τόπειροι καὶ Ὑρκάνιοι· ὅπη δ', Ἀλβανοὶ καὶ Σακεσίναι. οὗτοι μὲν ἔστι ὅπη τὸ μέσον τῆς πάσης φάλαγγος. κατὰ τὸ μέσον δ', ἵνα ἰῶ βασιλεὺς Δαρεῖος, οἵ τε συγγενεῖς τῶ βασιλέως ἐτετάχατο, καὶ οἱ μηλοφόροι Πέρσαι, καὶ Ἰνδοὶ, καὶ Κᾶρες οἱ αὐάσπαστοι καλούμενοι, καὶ οἱ Μάρδοι τοξόται. Οὔξιοι δ', καὶ Βαβυλώνιοι, καὶ οἱ πρὸς τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, καὶ Σιτακινοὶ, ἐς βάθος ὁπλιτεταγμένοι ἦσαν. πρόσεστε τάχατο δ' ὅπη μὲν τῶ δ' ὠνύμου, κὴ τὸ δεξιὸν τῶ Ἀλεξάνδρου, οἵ τε Σκύθαι ἵππῳ εἶς, καὶ ἦ Βακτριανῶν ἐς χιλίους, καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα ἑκατόν. οἱ δ' ἐλέφαντες ἔξησαν κὴ τῶ Δαρείου ἵλω τῶ βασιλικήν, καὶ ἅρματα ἐς πεντήκοντα. τῶ δ' ἀριστερῶ οἵ τε Ἀρμενίων κὴ Καππαδόκων ἵππῳ εἶς πρόσεστε τάχατο, καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα πεντήκοντα. οἱ δ' Ἕλληνες οἱ μισθοφόροι πρὸς Δαρεῖόν τε αὐτὸν ἑκατέρωθεν, καὶ τοῖς ἅμα αὖτῳ Πέρσαις, κατὰ τῶν φάλαγγα αὖ τῶν ἦ Μακεδόνων, ὡς μόνοι δὴ αὐτίρροποι τῇ φάλαγγι, ἐτάχθησαν. Ἀλεξάνδρῳ δ' ἡ στρατιὰ ἐκοσμήθη ὧδε. τὸ μὲν δεξιὸν αὖτε εἶχον τῶ ἱππέων οἱ ἑταῖροι, ὧν πρόσεστε τακτο ἡ ἴλη ἡ βασιλικὴ, ἧς Κλεῖτος ὁ Δρωπίδου ἐλάρχης ἦν. ὅπη δ' πρώτη, ἡ Γλαυκίου ἴλη· ἐχομένη δ' αὐτῆς, ἡ Ἀρίστωνος· ὅπη δ', ἡ Σωπόλιδος τῶ Ἑρμοδώρου· ὅπη δ', Ἡρακλείτου τῶ Ἀντιόχου. ὅπη πρώτη δ', ἡ Δημητρίου

A multa ex improuiso accidere solent, quæ & fortioribus cladē,& imbecillioribus inopinatā vtrisq; victoriā adferant. Ipsi quoque Alexandro plerunque ad prælium ineundū nox periculosa videbatur. Simul verebatur, ne victo rursum Dario, clancularia nocturnáque à suis irruptio facta,in causa esset quo minus Darius confiteretur, se pariter & milites suos Alexandro & Macedonibus bellica virtute inferiores fuisse. Adhæc si præter expectationem suam Macedones cladē aliquam accepissent,hostes omnia loca circūiecta amica esse habituros, & peritos locorū fore:sese cōtra imperitos illorum inter hostes versaturos, quorum non parua pars erant captiui, qui quidem noctu eos inuadere possent, nō solùm si Macedones semel inferiores esse cœpissent, verumetiā nisi longè superiores in pugna esse viderētur. Harū itaque cogitationū causa,Alexandrū laudādum cēseo,nihilóq;secius ob tam manifestā animi altitudinem. Darius verò eiúsque exercit⁹, quemadmodū initio aciē instruxerat,ita totā noctem stetit. Neque enim castra accuratè munierat, simúlque metuebat ne hostes noctū impetū facerēt. Et sanè longa illa in armis mora, siquid aliud, Persarū rebus tum tēporis damno fuit, & metus qui ante magnū aliquod prælium oriri solet,neque is quidē repentinus, sed qui multo antè tēpore animos multorū insederat ac penitus subiugarat. Instruxerat autem exércitū Darius hoc modo. descriptio enim aciei post pugnā reperta est,vt tradit Aristobulus. Sinistrum cornu Bactriani equites tenebāt, & cum his Daæ & Arachoti. post hos, Persæ equites simul ac pedites permisti. proximi Persis Susij. Susios Cadusij sequebantur. Et hic quidem sinistri cornu ordo erat vsq; ad mediū totius phalangis. Dextrum cornu Cœlesyrij, & qui inter duo flumina incolūt, tuebantur. His Medi adiuncti erant:deinde Parthi ac Sacæ: secūdum hos Topiri atque Hyrcani: his proximi Albani & Sacesinæ. & hi quidem vsque ad mediā phalangem pertingebant. Ad medium verò, vbi Darius erat,eius cōsanguinei collocati erant, & Persæ melophori,Indíq;, & Cares anaspasti vocati, ac Mardi sagittarij. Vxij verò & Babylonij,ac rubri maris accolæ, & Sitacini post hos cōstituti erant. Ad sinistrum porro cornu,contra dextrum Alexandri, stabāt equites Scythæ,& Bactriani circiter mille,ac currus falcati centum. Elephanti circa regiam Darij turmam, & currus quinquaginta. Ad dextrum cornu Armenij equites & Cappadoces,currúsque falcati quinquaginta.Græci autem mercenarij vtrinque Dariū & Persas ei adstantes cingebant, phalangi Macedonum oppositi, vt qui soli virtute pares illis essent. Alexandri autem acies ita instructa fuit. Dextrum cornu tuebantur equitū auxiliares turmæ,quibus præstituta erat turma regia, cui Clitus Dropidi filius præerat. Huic adiuncta erat Glaucię turma proxima huic, Aristonis. inde, Sopolidis Hermodori filij. post hanc Heraclidi Antiochi F. ab hac Demetrij Althæmenis filij. hanc se-

quebatur Meleagri. vltima verò regiarũ turmarum, illa cui Hegelochus Hippoſtrati F. præfectus erat. Vniuerſo autem equitatui ſociorum Philotas Parmenionis F. præerat. At phalangi Macedonicæ, quæ equitibus cõiuncta erat, proximè ſtatutum eſt agmen ſcutatorum, quorum dux erat Nicanor Parmenionis F. Huic proximum erat agmen Cœni Polemocratis F. deinde Perdiccæ Orõtis F. mox Meleagri Neoptolemi F. deinde Polyperchõris Simmiæ F. ab hoc Amyntæ Philippi F. Huius agminis dux erat Simmias, quòd Amyntas in Macedoniam ad conſcribendum militem miſſus eſſet. Siniſtram phalangis Macedonicæ partem tenebat agmen Crateri Alexandri F. & Craterus quidem vniuerſo peditatui ad ſiniſtrum cornu præerat. Huic proximi erant equites ſociorum, quibus præfectus erat Erigyus Larichi F. Hos proximè ſequebantur verſus lævum cornu Theſſali equites, quos ducebat Philippus Menelai F. Vniuerſo autem equitatui ſiniſtri lateris imperabat Parmenio Philotæ F. Circa hũc Pharſeliorum equites ſtabant, qui & præſtantiſſimi & plurimi ex Theſſalico equitatu erant. In hunc modum Alexander acies à frõte inſtruxit. Alium verò etiam ordinem ſuperadiecit, vt anceps ac verſatilis phalanx eſſet, traditis mandatis ducibus eius agminis quod ſuperaddiderat, vt ſi circumueniri ſuos à Perſico exercitu cernerent, retrorſum conuerſi barbaros exciperent, ita ſeſe flectentes, vt & laxare & coartare phalangem, ſi neceſsitas aliqua id poſtularet poſſent. Ad dextrũ quidem cornu proxima regiæ turmæ collocata erat Agrianorum pars altera, quos Attalus ducebat. Poſt hos Macedones ſagittarii, quibus præerat Briſo. Sagittariis adiuncti erant ij quos veteranos exteros nominãt, quorum dux erat Cleãder. Ante Agrianos poſiti erãt equites antecurſores & Pęones, quos Aretes atq; Ariſto ducebãt. Vniuerſis autẽ præſtituti erãt equites mercenarij, Menida duce. Regiæ autem turmæ aliiſq; ſociis præpoſita erat Agrianorum & ſagittariorum pars altera, & Balacri iaculatores, aduerſus currus falcatos diſpoſiti. Porro Menidæ & iis quos circa ſe habebat, imperatũ eſt, vt ſi hoſtes cornu ſuũ circumequitarent, ex tranſuerſo in eos irrũperẽt. Et hæc quidẽ in dextro cornu ita ſunt ab Alexãdro conſtituta. Ad lævũ verò cornu reflexa acie Thraces collocati ſunt, quos ducebat Sitalces. Poſt hos, ſociorũ equitatus, quibus præerat Cœranus. Ab his Odryſæ equites, ductore Agathone Tyrimma. Vniuerſis autem hac parte prępoſiti ſunt equites exteri mercenarij, quibus pręfectus erat Andromachus Hieronis F. impedimẽtis, Thracum peditatus præſidio poſitus eſt. Erat autem totus Alexandri exercitus, equites ad ſeptẽ millia, pedites circiter, XL M. Poſtquam verò iam propiores inter ſe exercitus facti ſunt, videbatur Darius, & qui circa illũ erant melophori Perſæ, Indi, Albani, Cares anaſpaſti, & Mardi ſagittarij aduerſus ipſum Alexandrum turmámq; regiam ſeſe oppoſuiſſe. Alexander magis aduerſus dextrum cornu aciem ducit. Perſæ contra procedunt, ad ſiniſtrum cornu

Cur. adeóq; aciẽ verſatilẽ potuit, vt qui vltimi ſtabant, ne circuirẽtur, verti tamen & in frontem circumagi poſſent.

Cur. Impedimẽta cum captiuis, inter quos mater liberiq; Darii cuſtodiebantur, &c.

A τῆ Ἀλφαμβύσιος. ταύτης ἦ ἐχόμβυη, ἡ Μελεάγρου. τελευταία ἦ τῆ βασιλικῶν ἴλων, ἧς Ἡγέλοχος ὁ Ἱππο-
στράτου ἰλάρχης ἦν. ξυμπάσης ἦ τῆς ἱππου τῆ ἐπαίεαν
Φιλῶτας ἦρχεν ὁ Παρμβυίωνος. τῆς ἦ Φάλαγγος τῆ
Μακεδόνων ἐχόμβυον τῆ ἱππέων πρῶτον τὸ ἄγημα
ἐτέτακτο τῆ ὑπασπιστῶν, καὶ ὀπὶ τούτῳ οἱ ἄλλοι ὑπα-
σπισταί. ἡγεῖτο ἦ αὐτῆ Νικάνωρ ὁ Παρμβυίωνος· τού-
των ἦ ἐχόμβυη ἡ Κοίνου τῆ Πολεμοκράτους τάξις ἦν·
μετὰ δὲ τούτους, ἡ Περδίκκου τῆ Ὀρόντου ἑπομένη ἡ Με-
λεάγρου τῆ Νεοπτολέμου· ὀπὶ δὲ, ἡ Πολυπέρχοντος τῆ
Σιμμίου· ὀπὶ ἦ, ἡ Ἀμύντου τῆ Φιλίππου. ταύτης ἦ ἡγεῖ
B το Σιμμίας, ὅτι Ἀμύντας ὀπὶ Μακεδονίας ἐς ξυλλο-
γὴν στρατιᾶς ἐσεπεμβύλος ἦν. τὸ ἦ δόωνυμον τῆς Φάλαγ-
γος τῆ Μακεδόνων ἡ Κρατεροῦ τῆ Ἀλεξάνδρου τέ-
ξις εἶχε. καὶ αὐτὸς Κρατερὸς ὀξηρχε τῆ δόωνύμου τῆ
πεζῶν, Ⓒ ἱππεῖς ἐχόμβυοι αὐτῆ οἱ ξύμμαχοι, ὧν ἡγεῖ-
το Ἐριγύιος ὁ Λαρίχου. τούτων ἦ ἐχόμβυοι ὡς ὀπὶ τὸ
δόωνυμον κέρας οἱ Θεσσαλοὶ ἱππεῖς, ὧν ἦρχε Φίλιπ-
πος ὁ Μενελάου. ξύμπαν ἦ τὸ δόωνυμον ἦγε Παρμβυίων
ὁ Φιλώτα. καὶ ἀμφ' αὐτὸν οἱ τῆ Φαρσηλίων ἱππεῖς οἱ
κράτιστοί τε καὶ πλεῖστοι τῆς Θεσσαλικῆς ἵππου αἱρε-
C τώτατοι ἦσαν. ἡ μβὺ ὀπὶ μετώπου τάξις Ἀλεξάνδρῳ ὧδε ἐ-
κόσμητο. ἐπέταξε ἦ καὶ δευτέραν τάξιν, ὡς εἶναι τῆ
Φάλαγγι ἀμφίσομον. καὶ παρηγγέλλετο τοῖς ἡγεμό-
σι τ ὀπιτεταγμβύων, εἰ κυκλωμβύους ἴοιεν ὑπὸ σφῶν τῶς
τῆ Περσικοῦ στρατεύματος κατιδοιεν, ὀπιστρέψαντας
ἐς τὸ ἔμπαλιν δέχεσθαι τοὺς Βαρβάρους· ἐς ὄπισθεν μὴν
ἦ, εἴ πῃ ἀνάγκη καταλαμβάνοι, ἢ ἀναπτύξαι ἢ ξυγκλεῖ
σαι τῆ Φάλαγγα. κέρας μβὺ τὸ δεξιὸν ἐχόμβυοι τῆς
βασιλικῆς ἴλης τῆ Ἀγριάνων ἐτάχθησαν οἱ ἡμίσεες, ὧν
ἡγεῖτο Ἄτταλος. καὶ μετὰ τούτων οἱ Μακεδόνες οἱ τοξό-
D ται, ὧν Βρίσων ἦρχεν. ἐχόμβυοι ἦ τῆ τοξοτῆ, οἱ ἀρχαῖοι
καλούμβυοι ξένοι, Ⓒ ἀρχῶν τούτων Κλέανδρος. πρὸ τε-
τάχθησαν δὲ τῆ τε Ἀγριάνων καὶ τῆ τοξοτῶν οἵ τε
πρόδρομοι ἱππεῖς Ⓒ οἱ Παίονες, ὧν Ἀρέτης Ⓒ Ἀείστων
ἡγοῦντο. ξυμπάντων δὲ πρότεταγμβύοι ἦσαν οἱ μισθο-
φόροι ἱππεῖς, ὧν Μενίδας ἦρχε. τὸ ἦ βασιλικῆς ἴλης Ⓒ
τῆ ἄλλων ἑταίρων πρότεταγμβύοι ἦσαν τῆ τε Ἀγριάνων
καὶ τῆ τοξοτῆ οἱ ἡμίσεες, καὶ οἱ Βάλακροι ἀκοντι-
στταί. οὗτοι κῆ ἅρματα δρεπανηφόρα ἐτετάχατο. Μενί-
δᾳ ἦ καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν παρήγγελτο, εἰ πρόσω ἴοιεν
οἱ πολέμιοι τὸ κέρας σφῶν ἐς πλαγίους ἐμβάλλειν
αὐτοῖς ὑπερφάμψαντας. τὰ μβὺ ὀπὶ τῷ δεξιοῦ κέρως
οὕτως ἐτέτακτο Ἀλεξάνδρῳ. κῆ ἦ τὸ δόωνυμον, ἐς
ὑπερφαμπὴν, οἵ τε Θρᾷκες ἐτετάχατο, ὧν ἡγεῖτο Σιτάλ-
κης. καὶ ὀπὶ τούτοις οἱ ξύμμαχοι ἱππεῖς, ὧν ἦρχε Κοί-
ρανος. ὀπὶ ἦ, οἱ Ὀδρύσαι ἱππεῖς, ὧν ἡγεῖτο Ἀγάθων
ὁ Τυέμμα. ξυμπάντων ἦ τούτῳ πρότεταχθη ἡ ξενι-
κὴ ἵππος· ἡ τῆ μισθοφόρων, ὧν Ἀνδρόμαχος ὁ Ἱέ-
ρωνος ἦρχεν. ὀπὶ ἦ τοῖς σκευοφόροις, οἱ ἀπὸ Θρᾴκης
πεζοὶ ἐς φυλακὴν ἐτάχθησαν. ἡ πᾶσα ἦ στρατιὰ Ἀλεξαν
F δρου, ἱππεῖς μβὺ ἐς ἑπτακισχιλίους, πεζοὶ ἦ ἀμφὶ τὰς
τέτταρας μυριάδας. ὡς ἦ ὁμοῦ ἤδη τὰ στρατόπεδα ἐ-
γίγνετο, ὥφθη Δαρεῖος, καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν, οἵ τε μη-
λοφόροι Πέρσαι, καὶ Ἰνδοὶ, καὶ Ἀλβανοὶ, καὶ Κᾶρες οἱ
ἀνάσπαστοι, καὶ οἱ Μάρδοι τοξόται κατ' αὐτὸν Ἀλέξαν
δρου τεταγμβύοι Ⓒ τῷ ἄλλῳ τῷ βασιλικῷ. ἦρχε ἦ, ὡς
ὀπὶ τὸ δεξιὸν τὸ αὖθ Ἀλέξανδρος μᾶλλον, κῆ οἱ Πέρσαι
ἀντιπαρῆγον, ὑπερφαλαγοῦντες ἐς πολὺ ὀπὶ τῆ σφῶν
δόωνύμῳ,

ἀνώνυμον. ἤδη τε οἱ τῆς Σκυθῶν ἵππου εἰς παρεμπεσόντες ἤπτοντο τῆς πεζεταιρικῆς τῶν Ἀλεξάνδρου τάξεως· καὶ Ἀλέξανδρος ἐπ' ὀμοῦ ἤλαυνε δή που, καὶ ἐγγὺς ἦν τῷ ἀλλάξειν τὸν ὠδοποιημένον πρὸς τῆς Περσῶν χῶρον. ἔνθα δὴ Δαρεῖος μὴ προσχωρησαντων ἐς τὰ οὐχ ὁμαλὰ τῆς Μακεδόνων, ἀρξᾶσθαι σφίσι λυπηρὰ τὰ ἅρματα, κελεύει τοὺς προτεταγμένους ἐπ' εὐνύμου, πρόσιππάζειν τὸ κέρας τὸ δεξιόν, ᾗπερ Ἀλέξανδρος ἦγε, τὸ μηκέτι προσωτέρω αὐτοῖς ἐξάγειν τὸ κέρας. τούτου δὲ γιγνομένου, Ἀλέξανδρος ἐμβάλλειν κελεύει ἐς αὐτοὺς, τοὺς μισθοφόρους ἱππέας, ὧν ἡγεῖτο Μενίδας. αὐτεκδραμόντες δὲ ἐπ' αὐτοὺς οἵ τε Σκύθαι ἱππῆς, καὶ τῆς Βακτρίων οἱ ξυντεταγμένοι τοῖς Σκύθαις, Ἀλέξανδρος τοὺς σὺν Ἀρέτην τε Παίονας καὶ τοὺς ξένους ἐμβαλεῖν τοῖς Σκύθαις ἐκέλευσε. καὶ ἐκκλίνουσιν οἱ βάρβαροι. βάκτριοι δὲ καὶ ἄλλοι πελάσαντες τοῖς Περσῶν τε καὶ ξένοις, τοῖς τε σφῶν φυγόντας ἤδη ἀνέστρεψαν ἐς τὴν μάχην, καὶ τὴν ἵππομαχίαν ξυστῆναι ἐποίησαν. καὶ ἔπιπτον μὲν πλείονες τῆς Ἀλεξάνδρου, πρός τε τὴν πλήθει τῆς βαρβάρων βιαζόμενοι, καὶ ὅτι αὐτοί τε οἱ Σκύθαι καὶ οἱ ἵπποι αὐτοῖς ἀκεμβέστερον ἐς φυλακὴν πεφραγμένοι ἦσαν. ἀλλὰ καὶ ὡς τάς τε προσβολὰς αὐτῶν ἐδέχοντο οἱ Μακεδόνες, καὶ βίᾳ κατ' ἴλας προσπίπτοντες ἔρρωσαν τὴν τάξεως. καὶ ἐν τούτῳ τὰ ἅρματα τὰ δρεπανηφόρα ἀφῆκαν οἱ βάρβαροι κατ' αὐτὸν Ἀλέξανδρον, ὡς ἀναταράξοντες αὖθις τὴν Φάλαγγα. καὶ παύτῃ μάλιστα ἐψεύσθησαν. τὰ μὲν γὰρ ἄλλως ὡς προσέφερετο, κατηκόντισαν οἵ τε Ἀγριᾶνες, καὶ οἱ ξὺν Βαλάκρῳ ἀκοντισταί, οἱ προτεταγμένοι τῆς ἵππου τῆς ἑτέρου· τὰ δὲ τῆς ῥυτήρων αὐτιλαμβανόμενοι, τούς τε ἀναβάτας κατέσπων, καὶ τοῖς ἵπποις προσιππάζοντες ἔκοπτον. ἔστι δ' ἃ καὶ διεξέπεσε διὰ τῆς τάξεων. διέκρουν γὰρ, ὥσπερ παρῄγγελτο αὐτοῖς, ἵνα προσέπιπτε τὰ ἅρματα· καὶ τούτῳ μάλιστα ξυνέβη αὐτῷ σῶα, καὶ οἷς ἐπιλάβῃ, ἀβλαβῶς διελθεῖν. ἀλλὰ καὶ τούτων οἵ τε ἱππακόμοι τῆς Ἀλεξάνδρου φραταξάς, καὶ οἱ ὑπασπισταὶ οἱ βασιλικοὶ ἐκράτησαν. ὡς δὲ Δαρεῖος ἐπῄνθη ἤδη τῷ φάλαγγι πᾶσιν, ἐνταῦθα Ἀλέξανδρος Ἀρέτην μὲν κελεύει ἐμβαλεῖν τοῖς περιιππάζουσι τὸ κέρας σφῶν τὸ δεξιὸν, ὡς ἐς κύκλωσιν· αὐτὸς δὲ τέως μὲν ὅπῃ κέρως τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἦγε. τῆς δ' ἐκβοηθησάντων ἱππέων τοῖς καλουμένοις τὸ κέρας σφῶν τὸ δεξιὸν, ὡς διαρρηξάντων τι τῆς προφύτης φάλαγγος τῆς βαρβάρων, διαστρέψας κατὰ τὸ διέχον, ᾗ ὥσπερ ἔμβολον ποιήσας τῆς τε ἵππου τῆς ἑταιρικῆς καὶ τῆς φάλαγγος τῆς τῶν πεταγμένης, ἦγε δρόμῳ τε ἐς ἀλαλαγμὸν ὡς ὅπῃ αὐτὸν Δαρεῖον. καὶ χρόνον μέν τινα ὀλίγον ἐν χερσὶν ἡ μάχη ἐγένετο· ὡς δὲ οἵ τε ἱππεῖς οἱ ἀμφ' Ἀλέξανδρον καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος δῤῥωστως ἐνέκειντο, ὠθισμοῖς τε χρώμενοι, καὶ τοῖς ξυστοῖς τὰ πρόσωπα τῶν Περσῶν κόπτοντες, ἥ τε Φάλαγξ ἡ Μακεδονικὴ πυκνὴ καὶ τῶν σαρισσῶν πεφρικυῖα, ἐμβεβληκὲν ἤδη αὐτοῖς, καὶ πάντῃ ὁμοῦ τὰ δεινὰ καὶ πάλαι φοβερὰ ὄντι Δαρείῳ ἐφαίνετο, πρόσω αὐτὸς διαστρέψας, ἔφυγε. φοβηθέντων δὲ καὶ οἱ προτεταγμένοι τῶν Περσῶν τὸ κέρας, ἐμβαλόντων ἐς αὐτοὺς δῤῥωστως τῶν ἀμφὶ Ἀρέταν. τότε δὴ τῶν Περσῶν φυγὴ καρτερὰ ἦν· καὶ οἱ Μακεδόνες ἐφεπόμενοι, ἐφόνευον τοὺς φεύγοντας. οἱ δὲ ἀμφὶ Σιμμίαν, καὶ ἡ τέτρα τάξις, ἀπέλιπε συνεξορμῆσαι Ἀλεξάνδρῳ δίωγα

phalangẽ circũdutẽtes. Iámq; ferè Scytharũ equitatus eos qui Alexãdri agmini præſtituti erãt attigerat, Alexãder tamẽ nihilominus in dextrũ cornũ ducebat. iámq; propemodũ ad cum locum peruenerat quem Perſæ adæquauerant: quum Darius metuẽs ne Macedonibus ad loca non plana progreſsis, currus falcati inutiles ſibi fierent, iubet vt qui ante ſiniſtrum latus poſiti erant, dextrũ cornu circumequitent, qua Alexander ſuos ducebat, ne producendi longius cornu Alexandro facultas eſſet. Quo facto, Alexander equites mercenarios quos Menidas ducebat, inuadere eos iubet. Sed quum Scytharũ equites, & qui ex Bactrianis equitibus Scythis coniuncti erant, ex aduerſo acriter in eos inueherẽtur, Alexander Aretam cũ ſuis equitibus & exteris in Scythas inuehi imperat. Et barbari quidem pedem retulerunt: Bactrij aliíque Pęonibus atque exteris propinqui, ſuos in fugam verſos ad pugnam retrahunt. commiſſóque ibi equeſtri prælio complures ab Alexãdri partibus cadunt, tum quòd multitudine barborum premerentur, tum etiam quòd Scythæ & eorum equi tutioribus armis muniti eſſent. Sed vel ita Macedones eorum impetum ſuſtinebant, & in turmas regias magna vi inuecti earum ordines turbarũt. Barbari contrà currus falcatos aduerſus Alexandrum immittunt, eo conſilio vt phalangem diſturbarent. qua in re maximè ſpe ſua fruſtrati ſunt. Statim enim atque currus emittebantur, partim Agriani eos telis excipiebãt, ſimúlque iaculatores quibus Balacrus præerat, amicorũ equitatui præſtituti, partim loris comprehenſis, ſeſſores è curribus deturbati, equíque circumuenti ac cæſi ſunt. Nonnulli etiam per medios ordines peruaſerunt. Laxabant enim ſe, prout imperatum erat, ea parte qua currus impetum facerent. atque ita factum eſt vt & currus ſalui, per illos etiã in quos ferebantur ſaluos peruaderent. Cæterùm etiam hos magiſtri equitatus Alexandri, & ſcutati in ſuam poteſtatem redegerũt. Poſtquam verò Darius vniuerſam phalangẽ admouit, Alexãder Aretã in eos immittit qui ad dextrum ſuum cornu equitatũ circumueniendi animo ducebant: ipſe interea ſuos in cornu agebat. Cæterũ vt vidit equites, qui ſuis iã ad dextrũ cornu in fugã inclinatis auxilio erant, priores phalangis barbarorũ ordines nonnihil rupiſſe, eò repentè conuerſus qua abruptio patebat, cuneata acie, ex equitatu ſociorũ & phalãge quæ eo loco cõſtituta erat, facta, cõcitato curſu ingẽtíq; clamore ſublato in Dariũ ipſũ fertur. Atq; exiguo quidẽ tẽpore manu pugnatũ eſt: quũ verò equites qui circa Alexandrũ erant, atq; adeò ipſe Alexander magna vi premerẽt, grauiſsimiſq; ictibus atq; haſtis Perſarũ ora ferirẽt, & Macedonũ phalãx conferta ac fariſsis horrida in eos irrueret, omniáq; Dario, (cuius animũ iã multo antè Alexãdri metus ac terror inſederat) deplorata viderẽtur, primus ipſe terga vertit. Magno etiã terrore perculſi erãt Perſę qui cornu circũcquitabãt. Areta grauẽ in eos impetũ faciẽte. Ingens hac parte Perſarũ fuga erat, & Macedones inſequentes magnam fugientium ſtragem fecere. Simmias verò cum ſuo agmine non amplius Alexandrum Perſarum

Curt. ſupra, His itaq; ordinatis, præcipit, vt ſi falcatos currus cũ fremitu barbari emitterent, ipſi laxatis ordinibus impetũ occurrentiũ ſilẽtio exciperent, &c.

terga prementē ſequi pōterat, ſed phalangē ſiſtens pugnabat: quoniam ſiniſtrum Macedonū cornu laborare nuntiabatur. Ea enim parte, rarefacta nonnihil acie, qua vacuum ſpatium ob laxatos ordines erat, Indorum nonnulli Perſęque equites ad ipſa Macedonum impedimenta penetrarant: acerriméq; ibi pugnatū fuit. Perſę enim audacter in Macedones ferebantur, inermes pleroſque, neque expectantes fore vt pauci in ſe irruerent, duplicata phalange perfracta. Barbari quoque captiui Perſarum impetum in Macedonas conſpicati, in medio pugnæ & ipſi in Macedones cōuerſi ſunt. Duces verò Macedonum qui primæ phalangi ſuperadditi erant, re confeſtim cognita, cōuerſa (vti imperatum ipſis fuerat) acie, Perſas à tergo adorti ſunt, multóſque eorū circa impedimenta implicitos interficiunt: alij fuga euaſerūt. At Perſæ qui ad dextrum cornu ſtabant, nōdum intellecta fuga Darij, ſiniſtrum Alexandri cornu obequitantes, ex obliquo in Parmenionis agmē feruntur. Interea, quum dubię initio eſſent Macedonum res, Parmenio confeſtim nuntium ad Alexandrum emittit, qui agmen ſuum in conflictu verſari ſignificet, auxilióque ſuo opus eſſe. Quæ vbi Alexandro nuntiata ſunt, protinus à perſequendo hoſte deſiſtens, & cum equitatu amicorū ad exercitum conuerſus, in dextrum barbarorū cornu magna vi fertur. Ac primùm quidem in fugientes hoſtiū equites, Parthos nimirum & Indorum nonnullos, inque Perſas plurimos fortiſſimóſque irruit. Ibi acrius q̄ vſquam antea equeſtre prælium committitur: conferti enim quemadmodum turmatim conſtiterant, terga vertunt barbari, & in Alexandri copias ex aduerſo incidentes, nō iam telorum iactu, non equis in gyrū actis equeſtris prælij more vtebantur, ſed alius alium equo deturbare conantes, perinde acſi hac vna in re eorum ſalus verſaretur, cædebant ſimul & cædebantur, quaſi iam non de aliena victoria, ſed de propria quiſque ſalute dimicaret. In hac pugna, ex ſociis Alexandri circiter LX cæſi ſunt, * Hephæſtione & Cœno ac Menida vulneratis. Sed & his Alexander ſuperior euaſit. Reliqui enim, qui in eos qui circa Alexandrum erant inciderunt, effuſa fuga ſalutem ſibi quæſierunt: iámque prope eò ventum erat vt Alexander cum dextro hoſtium cornu congrederetur: at Theſſali equites re præclarè geſta, nihil Alexandro conficiēdum reliqui fecerant. Iam enim terga verterant Barbari qui ad dextrum cornu ſtabant, quum Alexander illis appropinquaret. Rurſus itaque ad inſequendum Darium conuerſus, non prius deſtitit quàm nocte impediretur. Parmenio etiam cum ſuo comitatu quantum poterat fugientes inſequebatur. Alexander Lycum amnē tranſgreſſus, ibi caſtra poſuit, vt milites pariter atque equi nonnihil ſeſe relaxarent. Parmenio caſtris barbarorū potitus, impedimēta omnia & elephantos ac camelos cepit. Alexāder, equitib' qui circa ipſum erāt quiete data, ad mediam noctem rurſus ad Arbela contendit, quòd Darium, & pecuniam, omnémque

Curt. Nec duces quidem copiarū ſua laude fraudandi ſunt, quippe vulnera quiſque excepit, quæ indicia virtutis ſunt, &c.

τοῦ ἐγίνοντο ἐς τὴν διώξιν· ἀλλ' ὑπισήσαντες τὴν Φάλαγγα αὐτῶν, ἠγωνίζοντο, ὅτι τὸ δεξιὸν μέρος τῆς Μακεδόνων πονεῖσθαι ἠγγέλλετο. καὶ ταύτῃ ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἀραιὰ ἦν αὐτοῖς τῆς τάξεως, καὶ τὸ διέχον, διεκπαίουσιν τῆς τε Ἰνδῶν τινὲς, καὶ τῆς Περσικῆς ἵππου, ὡς ἐπὶ τὰ σκεύη φόρα τῆς Μακεδόνων· καὶ τὸ ἔργον ἐκεῖ καρτερὸν ἐγίγνετο. οἵ τε γὰρ Πέρσαι θρασέως ἐσέκειντο, ἀνόπλοις τοῖς πολλοῖς, καὶ οὐ προσδοκῶσιν ἐπὶ σφᾶς διεκπεσεῖσθαί τινας, ἀλαλάξαντας διὰ μέσου τὴν φάλαγγα. καὶ οἱ αἰχμάλωτοι βάρβαροι, ἐμβαλλόντων τῶν Περσῶν, ξυνεπέσθησαν καὶ αὐτοὶ τοῖς Μακεδόσιν ἐν τῷ ἔργῳ. τῶν δ' ἐπιτεταγμένων τῇ προτέρᾳ φάλαγγι οἱ ἡγεμόνες, ὀξέως μαθόντες τὸ γινόμενον, μεταβαλόντες (ἅπερ παρήγγελτο αὐτοῖς) τὴν τάξιν, ἐπιγίγνονται καὶ νώτου τοῖς Πέρσαις, καὶ πολλοὺς μὲν αὐτῶν αὐτὰ ἀμφὶ τοῖς σκευοφόροις ξυνεχομένους ἀπέκτειναν· οἱ δ' αὐτῶν ἐγκλίναντες, ἔφευγον. οἱ δ' ἐπὶ τὸ δεξιοῦ κέρως τῆς Περσῶν, ἅπερ τῆς φυγῆς τῆς Δαρείου ἠθημένοι, ὠθεῖσθαι δύσαντες τὸ Ἀλεξάνδρου διώνυμον, καὶ κέρας τοῖς ἀμφὶ τὸν Παρμενίωνα ἐτέλαλουν. καὶ ἐν τούτῳ ἀμφιβόλων τὰ πρῶτα γιγνομένων τῶν Μακεδόνων, πέμπει Παρμενίων παρ' Ἀλέξανδρον ἀγγελοῦντα, ὅτι ἐν ἀγῶνι ξυνέχεται τὸ καθ' ἑαυτοὺς, καὶ βοηθεῖν δεῖ. ταῦτα ὡς ἐξηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, τὰ μὲν διώκειν ἔτι ἀπέβαπτο, ὑπισχνούμενος ὅμως τῇ ἵππῳ τὴν ἑπομένην, ὡς ὅτι τὸ δεξιὸν τῶν βαρβάρων ἡγεμόνα. τὰ πρῶτα μὲν τοῖς φεύγουσι τῶν πολεμίων ἱππεῦσι, τοῖς τε Παρθυαίοις, καὶ τῶν Ἰνδῶν ἔστιν οἷς, καὶ Περσῶν τοῖς πλείστοις καὶ κρατίστοις ἐμβάλλει. καὶ ἱππομαχία αὕτη καρτερωτάτη δὴ πάντων ἔργου ξυνέστη. ἐς βάθος τε γὰρ οὐκ ὀλίγον τεταγμένοι, ἀνέστρεφον οἱ βάρβαροι, καὶ ἀντιμέτωποι τοῖς ἀμφ' Ἀλέξανδρον ξυμπεσόντες, ἔτε ἀκοντισμῷ ἔτι, ὅτ' ἐξελιγμοῖς τῆς ἵππων, ἅπερ ἱππομαχίας δίκη ἐγένετο, ἀλλὰ διεκπαίοντες πῇ τις τὸν καθ' αὑτὸν, ὡς μόνῳ ταύτῃ σωτηρίαν σφίσιν οὔσαν ἐπῃρμένοι, ἔκοπτόν τε καὶ ἐκόπτοντο ἀφειδῶς, οὐδὲ γὰρ νίκης ἀλλοτρίας ἔτι, ἀλλ' ἂν σωτηρίας οἰκείας ἀγωνιζόμενοι, καὶ ἐν τῷδε μᾶλλον πίπτουσιν ἀμφὶ ἑξήκοντα τῆς ἑταίρων τῷ Ἀλεξάνδρου· καὶ τιτρώσκεται Ἡφαιστίων τε αὐτὸς καὶ Κοῖνος, καὶ Μενίδας· ἀλλ' ἐκράτησε καὶ τούτων Ἀλέξανδρος. καὶ τούτων μὲν ὅσοι ἐξέπεσον ἀπὸ τῆς ἀμφ' Ἀλέξανδρον, ἔφευγον ἀνακράτος. Ἀλέξανδρος δ' ἐγγὺς ἤδη προσμίξαι ἤδη τῷ δεξιῷ κέρατι τῶν πολεμίων. καὶ ἐν τούτῳ οἱ Θεσσαλοὶ ἱππῆς, λαμπρῶς ἀγωνισάμενοι οὐκ ὑπελείποντο Ἀλεξάνδρῳ τοῦ ἔργου· ἀλλὰ γὰρ ἔφευγον ἤδη οἱ ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως τῶν βαρβάρων, ὁπότε Ἀλέξανδρος αὐτοῖς σπεύσας ἐνέβαλλεν. ὥστε ἀπὸ τεταπόμενος Ἀλέξανδρος, ἐς τὸ διώκειν αὖθις Δαρεῖον ὥρμησε, καὶ ἐδίωξεν ἕστε φάος ἦν. καὶ οἱ ἀμφὶ Παρμενίωνα τὸ καθ' αὐτοὺς διώκοντες εἵποντο. ἀλλὰ Ἀλέξανδρος μὲν Ἀράβας τὸν ποταμὸν τὸν Λύκον, κατέστρατοπέδευσεν αὐτοῦ, ὡς ἀναπαύσας ὀλίγον τοὺς τε ἄνδρας καὶ τοὺς ἵππους. Παρμενίων δὲ τό, τε στρατόπεδον τῶν βαρβάρων εἷλε, καὶ τὰ σκευοφόρα, καὶ τοὺς ἐλέφαντας, καὶ τοὺς καμήλους. Ἀλέξανδρος δὲ, ἀναπαύσας τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἵππέας, ἕστε ὑπὸ μέσας νύκτας, προυχώρει αὖθις καὶ ἀπουδὴν ἐπὶ Ἄρβηλα, ὡς Δαρεῖόν τε αἱρήσων ἐκεῖ, καὶ

τὰ χρήματα, καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν τῆς βασιλικῆς. καὶ ἀφίκετο εἰς Ἀρβηλα τῇ ὑστεραίᾳ, διώξας τοὺς πάντας ἐκ τῆς μάχης σταδίους μάλιστα ἑξακοσίους. καὶ Δαρεῖον μὲν οὐ καθελαμβάνει ἐν Ἀρβήλοις, ἀλλ' ἔφυγε· οὐδὲν γὰρ ἐπελιμνύσας Δαρεῖος· τὰ χρήματα δ' ἐγκατελήφθη, καὶ ἡ ἄποις αὐθις καὶ τὰ τόξα ἑάλω. ἀπέθανον δὲ τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον, ἄνδρες μὲν ἐς ἑκατὸν μάλιστα· ἵππου δὲ ἔκ τε τῶν τραυμάτων καὶ τῆς κακοπαθείας τῆς ἐν τῇ διώξει, ὑπὲρ τοὺς χιλίους. τῶν δὲ τῆς ἐπιχειρήσεως ἵππου οὐ πολὺ τι οἱ ἥμισεες. τῶν βαρβάρων δὲ, νεκροὶ μὲν ἐλέγοντο ἐς τριάκοντα μυριάδας· ἑάλωσαν δὲ πολὺ πλείονες τῶν ἀποθανόντων, καὶ οἱ ἐλέφαντες, καὶ τῶν ἁρμάτων ὅσα μὴ κατεκόπη ἐν τῇ μάχῃ. τέλος τῇ μάχῃ ταύτῃ ἐγένετο, ὀπὶ ἄρχοντος Ἀθήνησιν Ἀριστοφάνους, μηνὸς Πυανεψιῶνος. καὶ Ἀριστάνδρῳ ξυνέβη ἡ μαντεία, ἐν τῷ αὐτῷ μηνὶ ἐν ὅτῳ ἡ σελήνη ἐκλιπὴς ἐφάνη, τήν τε μάχην Ἀλεξάνδρῳ καὶ τὴν νίκην γενέσθαι.

Δαρεῖος μὲν δὴ ἐκ τῆς μάχης εὐθὺς τὰ ὄρη τὰ Ἀρμενίων ἤλαυνεν ὀπὶ Μηδίας, καὶ Περσῶν οἵ τε συγγενεῖς οἱ βασιλέως, καὶ τῶν μηλοφόρων καλουμένων οὐ πολλοί. προσεγένοντο δ' αὐτῷ καὶ τὴν φυγὴν καὶ μισθοφόροι ξένων ἐς δισχιλίους· οἷς Πάρων τε ὁ Φωκεὺς καὶ Γλαῦκος ὁ Αἰτωλὸς ἦγον. ταύτῃ δ' αὐτῷ ἡ φυγὴ ἐπὶ Μηδίας ἐγένετο, ὅτι ἐδόκει τὴν ὁδὸν τὴν διὰ Σούσων τε καὶ Βαβυλῶνος ἥξειν Ἀλέξανδρον ἐκ τῆς μάχης· ὅτι οἰκουμένη τε ἐκείνη πᾶσα ἦν, καὶ ὁδὸς τοῖς σκευοφόροις οὐ χαλεπή, καὶ ἅμα τὸ πολέμου τὸ ἄθλον ἡ Βαβυλὼν καὶ τὰ Σοῦσα ἐφαίνετο· ἦ δὲ ὅτι Μηδίας, μεγάλῳ στρατεύματι οὐκ εὔπορος. καὶ οὐκ ἐψεύσθη Δαρεῖος. Ἀλέξανδρος γὰρ ὡς ἀπ' Ἀρβήλων ὁρμηθεὶς, τὴν ὁδὸν τὴν διὰ Βαβυλῶνος εὐθὺς προσεχώρει. ἤδη τε οὐ πόρρω Βαβυλῶνος ἦν, καὶ ἡ δύναμις ξυντεταγμένη ὡς ἐς μάχην ἦγε. καὶ οἱ Βαβυλώνιοι πανδημεὶ ἀπήντων αὐτῷ, ξὺν ἱερεῦσι τε σφῶν καὶ ἄρχουσι, δῶρά τε ὡς ἕκαστοι φέροντες, καὶ τὴν πόλιν ἐκδιδόντες, καὶ τὴν ἀκρόπολιν, καὶ τὰ χρήματα. Ἀλέξανδρος δὲ παρελθὼν εἰς τὴν Βαβυλῶνα, τὰ ἱερὰ, ἃ Ξέρξης καθεῖλεν, ἀνοικοδομεῖν προσέταξε Βαβυλωνίοις. πάντα δὲ ἄλλα, καὶ τὸ Βήλου τὸ ἱερὸν, ὃν μάλιστα θεῶν τιμῶσι Βαβυλώνιοι. σατράπην δὲ κατέστησε Βαβυλῶνος, Μαζαῖον. Ἀπολλόδωρον δὲ τὸν Ἀμφιπολίτην, στρατηγὸν τῆς μετὰ Μαζαίου ὑπολειπομένων στρατιωτῶν, καὶ Ἀσκληπόδωρον τὸν Φίλωνος τοῖς φόροις ἐκλέξαι. κατέπεμψε δὲ καὶ ἐς Ἀρμενίαν Μιθρίνῃ σατράπην, ὃς τὴν ἐν Σάρδεσιν ἀκρόπολιν Ἀλεξάνδρῳ ἐνέδωκεν. ἔνθα δὴ καὶ τοῖς Χαλδαίοις ἐνέτυχεν, καὶ ὅσα ἐδόκει Χαλδαίοις ἀμφὶ τὰ ἱερὰ τὰ ἐν Βαβυλῶνι, ἐπρεσβεύετο· τά τε ἄλλα, καὶ τῷ Βήλῳ, καθὰ ἐκεῖνοι ἐξηγοῦντο, ἔθυσεν. αὖθις δὲ ὀπὶ Σούσων ἐστέλλετο· καὶ ἐντυγχάνει αὐτῷ καὶ τὴν ὁδὸν ὅ, τε παῖς τοῦ Σουσίων σατράπου, καὶ Φιλοξένου ὀπίσω λείς. Φιλόξενον δὲ οὐθὶς ἐκ τῆς μάχης ὀπὶ Σούσων ἐξάλλει Ἀλέξανδρος. τῇ δ' ὀπισθεν τῇ Φιλοξένου ἐνεγέγραπτο, ὅτι τὴν τε πόλιν οἱ Σούσιοι παραδιδόασιν, καὶ τὰ χρήματα πάντα σῶα ἔστιν Ἀλεξάνδρῳ. ἀφίκετο δὲ ἐς Σοῦσα Ἀλέξανδρος ἐκ Βαβυλῶνος ἐν ἡμέραις εἴκοσι. καὶ παρελθὼν εἰς τὴν πόλιν, τά τε χρήματα παρέλαβεν, ὅσα περ ἀργυρίου πάλαντα ἐς πεντακισμύρια, καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν τῆς βασιλικῆς. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα κατελήφθη αὐτῷ, ὅσα Ξέρξης

regium apparatum se ibi capturum speraret. Postero itaque die eò peruenit, eos qui ex prælio euasérãt ad sexcẽta circiter stadia insequutus. Ac Darium quidẽ in Arbelis non offendit. fugerat enim nulla vspiã intermissione aut mora facta: pecuniam verò nactus est,& scutũ denuo Darij atque arcum cepit. Ab Alexandri partibus centũ summũ capita in eo prælio sunt desiderata: equi,partim vulneribus acceptis,partim ex nimia in persequẽdo defatigatione,mille. ex quibus prope dimidia pars sociorũ erat. Ex barbaris verò circiter trecenta millia cæsa ferebantur, multóque maior numerus captorum quàm cæsorũ fuit. Elephanti etiam omnes, & currus quotquot in prælio confracti non fuerant,in potestatẽ venerunt. Hic fuit pugnæ exitus, archontẽ Athenis Aristophane,mense Iulio. atque ita Aristandri vaticiniũ verax fuit, nimirum eodem illo mense quo lunæ defectus visus erat, Alexandrum & prælium commissurum,& victoria potiturum.

Darius ex hoc prælio trans montes Armeniæ in Mediam fugit, Persis nõnullis cõsanguineis, paucísque melophoris comitatus. Accesserunt etiã ad eum post fugam mercenariorũ exterorũ duo millia, quorum duces erant Paron Phocæus & Glaucus AEtolus. Porro hoc cõsilio in Mediam fugit, quòd Alexandrum ex prælio Susas & Babylonẽ profecturum existimabat: quia omnis ea regio cultoribus frequens esset, atque iter impedimentis vehẽdis non incommodũ. præterea quòd Babylon & Susæ præmia quodammodo belli fore viderẽtur: iter verò in Mediam ingenti exercitui ducendo parum commodum est. Neque eum sua opinio fefellit. Alexander enim ex Arbelis mouẽs,recta Babylonẽ est profectus. Iámque non procul Babylone aberat, quũ instructa ad pugnãdum acie exercitum duxit. Babyloniorũ vniuersa multitudo portis effusa,cum sacerdotibus & principibus ciuitatis Alexandro obuiam iuit,munera certatim offerentes, vrbémque & arcem cum pecunia tradentes. Alexander Babylonẽ ingressus, templa quæ Xerxes subuerterat,instaurari Babyloniis iussit,& in his templum Beli,quem præcipuè deum Babylonij colunt. Satrapam eis constituit Mazæum. Apollodorũ verò Amphipolitẽ, ducem eorum militũ qui cum Mazæo relicti erãt,& Asclepiodorũ Philonis filiũ tributis cogendis præfecit. Mithrinẽ etiã satrapã in Armeniã misit, qui Sardium arcem Alexandro tradiderat. Chaldæos quoq; in hac vrbe cõsuluit,& quæcunque circa templorum instaurationẽ faciẽda monuerũt, peregit. atque inter cętera Belo,ex ipsorũ cõsilio,sacrũ fecit. ipse inde Susas mouit: in itinere obuiũ habuit filiũ satrapæ Susiorũ,& tabellarium cũ literis à Philoxeno, quẽ Alexãder statim ex prælio Susas miserat. Epistolæ sententia hæc erat,Susios vrbẽ tradidisse,omnémq; pecuniã Alexãdro saluã esse. è Babylone Susas vigesimo die peruenit, vrbémq; ingressus, pecuniã omnẽ,argẽti millia quinquaginta, reliquúmque apparatũ regium accepit. Multa præterea alia ibi reperta sunt, quæ Xerxes

Curt. Quadrato agmine, quod ipse ducebat, velut in acie irent, ingredi suos iubet.

Curt. Chaldæi ũ derum motus, & statas temporũ vices ostendêre.

è Græcia attulerat. inter quæ Harmodij & Aristogitonis æneæ statuæ, quas quidem Athenienſibus poſtea remiſit Alexander, & in hunc vſq; diē Athenis in Ceramico habētur: ea parte qua ad vrbē aſcendimus, è regione Metroi, ſiue aræ Matris deûm: non procul ab ara Eudanemi: quā quiſquis Eleuſiniis ſacris initiatus eſt in porticu ſitam eſſe non ignorat. Eo loco Alexander patrio more collucentibus facibus ſacrum fecit, ludóſque gymnicos edidit. Inde Abulite homine Perſa ſatrapa Suſianis relicto, Mazaróque vno ex ſociis præfecto præſidij arcis & Archelao Theodori filio conſtituto, in Perſas mouit. Ad mare Menetem miſit, Syriæ, Phœniciæ & Ciliciæ præſidem. Huic tria millia talentûm argenti ad mare vehenda tradit, iubétque vt ex iis Antipatro tantum quantum ad bellū cum Lacedæmoniis gerendū ſufficiat, mittat. Eo loci Amyntas Andromenis f. cum exercitu quē ex Macedonia ducebat venit. Atque equites quidem Alexander ad ſociorum equitatum coniunxit: pedites verò in ſuæ quoſque gentis ordines diſtribuit. Duos præterea ad ſingulas turmas tribunos conſtituit, quum antea equeſtres tribuni nulli fuiſſent: ad hoc munus ex ſociis eos qui virtute bellica præſtitiſſent delegit. Deinde Suſis cum exercitu mouens, Paſitigrem amnē tranſgreſſus, Vxiorum regionem ingreditur. Et Vxij quidem plana incolentes, quū Perſarum ſatrapæ parerent, Alexandro deditionem fecerant: at verò Vxij, quos montanos vocant, Perſis ſubditi non erant. Hi Alexandro nuntiant, ſe nequaquā paſſuros vt cum exercitu in Perſas tranſiret, niſi tantundem daret quantum à Perſarū regibus pro tranſitu aceipere ſoliti eſſent. Quos Alexāder remittit, vtq; anguſtiasillas inſideāt iubet, quibus occupatis tranſitum in Perſiam impediri poſſe credebant, vt eo loci pecuniam pendi ſolitam accipiant. Ipſe ſumtis ſecum corporis cuſtodibus regiis, & ſcutatis, atque ex reliquo exercitu octo circiter millibus, aliā quàm quæ cōſpicua erat viam noctu ingreſſus eſt, Suſiis ductoribus vſus. Via itaque difficili atque ardua ſuperata, vno die in vicos Vxiorum peruenit, multóſque eorum adhuc ſomno preſſos interfecit: alij in mōtes diffugiunt. Ipſe celeriter ad eas fauces contendit, ad quas confluxuros cateruatim Vxios cenſebat, ad pactam tranſitus mercedem recipiendam. At Craterum antea præmiſerat ad iuga montium occupanda, in quæ Vxios preſſos ſeſe recepturos exiſtimabat. Ipſe greſſum accelerans trāſitum occupat, iiſque qui circa ipſum erant in ordinē redactis, in barbaros ex editioribus maximéque opportunis locis fertur. Barbari celeritate Alexandri conſternati, quum eos locos, in quibus plurimū fiduciæ poſuerant, ereptos ſibi eſſe cernerent, non tentato conflictu in fugam vertuntur. Horū multi ab Alexandri comitatu interficiuntur: multi per abrupta viarum præcipitia ruunt. plurimi verò ad iuga montium confugientes, in Crateri copias incidunt, & ab iis cæduntur. Hac mercede accepta, ægrè multis precibus ab Alexandro

Fac. in Dapedo.

Fac. Decuriones

ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἄγων ἦλθε· τά τε ἄλλα, ἃ Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος χαλκᾶ εἰκόνες· καὶ ταύτας Ἀθηναίοις πέμπει ὀπίσω Ἀλέξανδρος, ἃ νυνὶ κεῖνται Ἀθήνησιν ἐν Κεραμεικῷ αἱ εἰκόνες, ἦ αὖ μὴν ἐς πόλιν, κατὰ τὴν πικρὺ μάλιστα τὸ Μητρῴου μακρὰν τοῦ Εὐδανέμου τὸ βωμοῦ· ὅστις δὲ μεμύηται τῶν θείων ἐν Ἐλευσῖνι, οἶδε τὸν Εὐδανέμου βωμόν, ὅτι τοῦ δαπέδου ὄντα. ἐνταῦθα θύσας τοῖς πατρίῳ νόμῳ Ἀλέξανδρος, καὶ λαμπάδα ποιήσας, ἃ ἀγῶνα γυμνικὸν, καταλιπὼν σατράπην μὲν τῶν Σουσιανῶν Ἀβουλίτην αὐτὸν Πέρσην, Φερέφαρνον δὲ ἐν τῇ ἄκρᾳ τοῦ Σούσων Μάζαρον, τοῦ ἑτέρου, καὶ στρατηγὸν Ἀρχέλαον τὸν Θεοδώρου, πορεύεται ὡς ἐπὶ Πέρσας. ὅτι θάλασσαν ἦ κατέπεμψεν ὕπαρχον Συρίας καὶ Φοινίκης καὶ Κιλικίας, Μένητα. καὶ τούτῳ ἔδωκεν ἀργυρίου τάλαντα ἐς ξισχίλια φέρειν ὅτι θάλασσαν. καὶ ἀπ' αὐτῶν ἀποστεῖλαι παρ' Ἀντίπατρον, ὅσων ἂν δέηται Ἀντίπατρος ἐς τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους πόλεμον. ἐνταῦθα καὶ Ἀμύντας ὁ Ἀνδρομένους ξὺν τῇ δυνάμει ἀφίκετο, ἣν ἐκ Μακεδονίας ἦγε· καὶ τούτων τοὺς μὲν ἱππέας ἐς τὴν ἵππον τὴν ἑταιρικὴν κατέταξεν Ἀλέξανδρος, τοὺς πεζοὺς δὲ προσέθηκε τοῖς τάξεσι τοῖς ἄλλοις, κατὰ ἕνα ἑκάστοις ξυντάξας. κατέστησε δὲ καὶ λόχοις δύο ἐν ἑκάστῃ ἴλῃ, οὐ πρόσθεν ὄντας λόχους ἱππικούς· καὶ λοχαγοὺς ἐπέστησε, τοὺς κατ' ἀρετὴν προκριθέντας ἐκ τῶν ἑταίρων. ἄρας δὲ ἐκ Σούσων, καὶ διαβὰς τὸν Πασιτίγριν ποταμὸν, ἐμβάλλει ἐς τὴν Οὐξίων γῆν. Οὐξίων δὲ οἱ μὲν τὰ πεδία οἰκοῦντες, τοῦ τε σατράπου τοῦ Περσῶν ἦκουον, καὶ τότε Ἀλεξάνδρῳ σφᾶς ἐνέδοσαν· οἱ δὲ ὀρεῖοι καλούμενοι Οὐξίοι, Πέρσαις τε οὐκ ὑπήκοοι ἦσαν, καὶ τότε πέμψαντες παρ' Ἀλέξανδρον, οὐκ ἄλλως παρήσειν ἔφασαν τὸν ὅτι Πέρσας ἰόντα ξὺν τῇ δυνάμει, ἢ λαβεῖν ὅσα καὶ Δαρεῖος τοῦ Περσῶν βασιλέως ὅτι τῇ παρόδῳ ἐλάμβανον. καὶ τούτους ἀποπέμπει Ἀλέξανδρος, ἥκειν κελεύσας ὅτι τὰ στενὰ, ὧν κρατοῦντες ὅτι σφίσιν ἐδόκουν τὴν πάροδον εἶναι τὴν ἐς Πέρσας, ἵνα καὶ παρ' αὐτοῦ λάβοιεν τέλη μύρα. αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τοὺς σωματοφύλακας τοὺς βασιλικοὺς, καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς, καὶ τῆς ἄλλης στρατιᾶς ἐς ὀκτακισχιλίους, τῆς νυκτὸς ἦει ἄλλην ἢ τὴν φανεράν, ἡγησαμένων αὐτῷ τῶν Σουσίων. καὶ διελθὼν ὁδὸν ζαχεῖαν καὶ δύσπορον, ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἐμπίπτει τῇ κώμῃ τῶν Οὐξίων· καὶ λείαν τε πολλὴν ἔλαβε, καὶ αὐτῶν ἔτι ἐν ταῖς δυναῖς ὄντων πολλοὺς κατέκτανεν. οἱ δὲ ἀπέφυγον εἰς τὰ ὄρη· αὐτὸς δὲ ἦει ἀκουσόμενος ὅτι τὰ στενὰ, ἵνα ἀπαντήσεσθαι οἱ Οὐξίοι παρὰ δημεῖ ἐδόκουν, ληψόμενοι τὰ τέλη μύρα. Κρατερὸν δὲ ἔτι πόρρω ὄντα ἀπέστειλε, τὰ ἄκρα καταληψόμενον, ἔνθα ὤετο διαζομένους τοὺς Οὐξίους ἀποχωρήσειν. αὐτὸς δὲ πολλῷ τάχει ἦει. καὶ φθάνει τε κρατήσας τοῦ παρόδου, καὶ ξυντεταγμένους τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἔχων, ὀξὺ κατὰ δεξιὰν χωρίων ἐπῆγεν ὡς ὅτι τοὺς βαρβάρους. οἱ δὲ τοῦ τε πάχει τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐκπλαγέντες, καὶ τοῖς χωρίοις οἷς μάλιστα δὴ ἐπεποίθεσαν πολεμεκτύποις, ἔφυγον, οὐδὲ εἰς χεῖρας ἐλθόντες. καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Ἀλέξανδρον ἐν τῇ φυγῇ ἀπέθανον· πολλοὶ δὲ καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν, κρημνώδη οὖσαν. οἱ πολέμιοι δὲ ὅτι τὰ ὄρη ἀναφεύγοντες, ἐμπίπτουσιν ἐς τοὺς ἀμφὶ Κρατερὸν, καὶ ὑπὸ τούτων ἀπώλοντο. πᾶσα τὰ γέρα παρ' Ἀλεξάνδρου

λαβόντες, χαλεπῶς δ' ἔφερον δεόμενοι παρ' αὐτοῦ, τὴν χώραν τὴν σφῶν ἔχοντες, φόρους ἴσους ἔτη Ἀλεξάνδρῳ ἀποφέρειν. Πτολεμαῖος ὁ Λάγου λέγει, τὴν Δαρείου μητέρα δεηθῆναι γὰρ αὐτῶν Ἀλεξάνδρου, δοῦναι σφίσι τὴν χώραν οἰκεῖν. ὁ φόρος δ' ὁ συντεθεὶς τῷ, ἵπποι ἐς ἔτος ἑκατὸν, καὶ ὑποζύγια πεντακόσια, καὶ πεδία τετρισμύρια χρήματα δὲ οὐκ ἦν οὐδέποτε τοῖς, οὐδὲ ἦν ὅια ἐργάζεσθαι, ἀλλὰ νομεῖς αὐτῶν οἱ πολλοὶ ἦσαν.

Ἐκ δὲ τούτου τὰ μὲν σκευοφόρα, καὶ τοῖς Θετταλοῖς ἱππεῦσι, καὶ τοῖς ξυμμάχοις, καὶ τοῖς μισθοφόροις τοῖς ξένοις, καὶ ὅσοι ἄλλοι στρατεύματος βαρύτερον ὡπλισμένοι, ἔμενε Παρμενίωνι ἐκπέμπει, ὡς ὁδὸν Πέρσας ἄγειν κατὰ τὴν ἀμαξιτὸν τὴν ἐς Πέρσας φέρουσαν. αὐτὸς δὲ τοῖς πεζοῖς τοῖς Μακεδόνας ἀναλαβὼν, καὶ τὴν ἵππον τὴν ἑταιρικὴν, καὶ τοῖς μισθοφόροις ἱππεῦσι, καὶ τοῖς Ἀγριᾶσι, καὶ τοῖς τοξόταις, ἦλθε σὺν δὴ τὴν Διὰ τῶν ὀρῶν. ὡς δ' ὅτι τὰς πύλας τὰς Περσίδας ἀφίκετο, καταλαμβάνει αὐτὸν Ἀριοβαρζάνην τὸν Περσῶν σατράπην, πεζοὺς μὲν ἔχοντα τετρακισχιλίους, ἱππέας δὲ ἐς ἑπτακοσίους, διατετειχικότας τὰς πύλας, καὶ αὐτὸ μὲν τὸ τεῖχος ἐστρατοπεδευκότα, ὡς εἴργειν τῆς παρόδου Ἀλέξανδρον. τότε μὲν δὴ αὐτὸς κατεστρατοπεδεύσατο· τῇ δ' ὑστεραίᾳ ξυνταξάμενος τὴν στρατιὰν, ἐπῆγε τοῦ τείχους. ὡς δ' ἀπορόν τε διεσκέψατο εἶναι φαίνεται αἱρεθῆναι, καὶ πολλοὺς τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἐλάμβανον, ἐκ δεξιοῦ τε χωρίου καὶ ὑπὸ μηχανῶν βαλλόμενοι, τότε μὲν ἀνεχώρησεν ἐς τὸ στρατόπεδον· τῇ δ' αὐριαλώτων Φρασαόντων ἄλλην ὁδὸν ἀνεύρισκεν αὐτὸν, ὡς εἰσω παρελθεῖν τῆς πύλας, ἐπεὶ τραχεῖαν τὴν ὁδὸν καὶ στενὴν ἐπύθετο, Κρατερὸν μὲν αὐτοῦ καταλείπει σὺν στρατοπέδου, τήν τε αὐτοῦ τάξιν ἔχοντα, καὶ τὴν Μελεάγρου, καὶ τῆς ἕξοτῶν ὀλίγους, καὶ τῆς ἱππέων ἐς πεντακοσίους. καὶ προστάττει αὐτῷ, ἐπὴν αὐτὸν ἀκούσειε λυθέντα αὐτὸν αὐθητὶ, καὶ προσάγοντα ἤδη τῆς στρατοπέδῳ τῆς Περσῶν, (αὐθήσεσθαι δ' οὐ χαλεπῶς, σημαίνειν γὰρ αὐτῷ τὰς σάλπιγγας) τότε δ' προσβαλεῖν τοῦ τείχους. αὐτὸς τε προυχώρει νύκτωρ, καὶ διελθὼν ὅσον ἑκατὸν σταδίους, ἀναλαμβάνει τοὺς ὑπασπιστὰς, καὶ τὴν Περδίκκου τάξιν, καὶ τῆς ἕξοτῶν τοὺς κουφοτάτους, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τῆς ἑταίρων τὴν ἴλην τὴν βασιλικὴν, καὶ τετραρχίαν προς ταύτῃ μίαν ἱππικὴν, καὶ ξὺν τούτοις ἦλθε διπλασίους, ὡς διὰ τὰς πύλας, ἵν' οἱ ἀχμάλωτοι ἦσαν. Ἀμύνταν δὲ, καὶ Φιλώταν, καὶ Κοῖνον τὴν ἄλλην στρατιὰν ὡς ἐπὶ τὸ πεδίον ἄγειν. τὸν ποταμὸν, ὃν ἐχρῆν περᾶσαι ὄντι ὅπῃ Πέρσαι, γεφυρεῖν ἐκέλευσεν, αὐτὸς δ' ἦλθε διὰ χαλεπῆς καὶ τραχείας, καὶ ταύτην ὁδὸν πολὺ ἦγε. τὴν μὲν δὴ προτέραν φυλακὴν τῆς βαρβάρου πεζὴν φάσις ἵππεσιν διέφθειρε, καὶ τῆς δευτέρους τοὺς πολλοὺς· τῆς τρίτης δ' οἱ πλείους διέφυγον, καὶ οὐδὲ οὗτοι εἰς τὸ στρατόπεδον τὸ Ἀριοβαρζάνου ἔφυγον, ἀλλ' αὖ πόθεν, ὡς εἶχον, ἐς τὰ ὄρη πεφοβημένοι· ὥστε ἔλαθεν ὅπῃ τὸ ἔωθεν ἵππεσιν τῆς στρατοπέδῳ τῶν πολεμίων, καὶ ἅμα μὲν προσέβαλε τῇ πόρῳ, ἅμα δ' αἱ σάλπιγγες ἐσήμηναν τοῖς ἀμφὶ Κρατερὸν, καὶ Κρατερὸς προσῆγε τοῦ προτειχίσματος. οἱ δὲ πολέμιοι πάντοθεν ἀμφίβολοι γιγνόμενοι, οὐδὲ ἐς χεῖρας ἐλθόντες, ἔφυγον, ἀλλὰ πάντα χόθεν τὸ εἰρξον, ἦν μὴ Ἀλέξανδρε ὅπλα μόνον, ἄλλη

impetrarũt, vt agrorum ſuorum poſſeſſione ipſis relicta annua tributa penderent. Ptolemęus Lagi filius autor eſt, Darij mātrē pro iis Alexādro ſupplicaſſe, agrúmiq;, eius rogatu, illis incolendum eſſe datum. Tributū annuum iis impoſitum eiuſcemodi fuit: Equi centum, iumenta quingenta, pecudum triginta millia. Neque enim moneta Vxij vtebantur, neque agros ad colendum aptos habebant, ſed plerique eorum pecori paſcēdo vacabant.

Poſthęc Alexāder ſarcinas & impedimēta, Theſſalóſque equites, ac ſocios, & mercenarios exteros, reliquúmque exercitum grauioris armaturæ cū Parmenione mittit, qui eos in Perſam, via curribus apta, ducat. Ipſe peditatu Macedonum ſecum ſumto, equitatúque ſociorū, atque equitibus antecurſoribus, ſimúlq; Agrianis & ſagittariis, per montana citatim iter facit. Poſtquā verò ad pylas Perſidis ventum eſt, Ariobarzanē ibi reperit Perſarum ſatrapam, cum peditib⁹ propè IIII. millibus, equitibus circiter ſeptingentis, ipſáſque fauces muro clauſiſſe, & iuxtà murum caſtris poſitis tranſitu prohibere inſtituiſſe. Primo itaque aduentu ibi caſtra locat: poſtero autē die inſtructo exercitu muri oppugnationē aggreditur. Cæterum quū ob aſperitatem loci difficillima expugnatio fore videretur, quòd ſui multa vulnera exciperēt, partim ex editioribus locis partim ex machinis icti, tum quidē temporis exercitū ab oppugnatione reuocauit. Pollicentibus autem captiuorū nonnullis, ſeſe alia via circunducturos, qua in ipſas pylas introitus pateret, vt audiuit tramites illos arduos anguſtóſque eſſe, Craterum ibi cum caſtris relinquit, ad ſuum agmen Meleagri etiam copiis, & ſagittariorum nonnullis, atque equitibus quingētis adiunctis. Huic imperat, vt ſimul ac ſe pertranſiſſe ſenſerit, & Perſarum caſtris imminere, (quod quidem haud difficulter ex tubarum clangoribus ſenſurus eſſet) impetum in murum faciat. Ipſe per noctē ad centum ſtadia progreſſus, aſſumtis ſcutatis & Perdiccæ agmine, ſagittáriiſq; expeditioribus & Agrianis, atq; ex amicis turma regia, additáque his tetrarchia equeſtri vna, flexo itinere ad pylas cōtendit, ea qua captiui ducebant via. Amyntā autem, Philotam & Cœnum reliquū exercitum per plana ducere iubet. Flumen præterea, quod in Perſiam euntibus tranſeundū erat, ponte iungi mandat. Ipſe viam difficilē aſperámque perſequitur, eámq; magna ex parte curſu peregit. Quúm que ad primam barbarorū ſtationē ante lucem veniſſet, cuſtodes trucidat. Secūdæ deinde ſtationis cuſtodibus etiā pleriſq; cæſis, quū ad tertiā venit, cōplures diffugerūt. Sed ne hi quidē in caſtra Ariobarzanis fugerunt. ſed inde in mōtes, prout quiſque potuit, ſeſe metu perculſi proripuerūt. adeo vt ſub aurorā inopinatò caſtra hoſtiū ſit adortus. Simulac ad foſſam caſtrorū peruentū eſt, Craterus ſigno tubæ exaudito, impetū in murū facit. Hoſtes ſūma cōſilij inopia laborātes, ne tētata quidē pugna in fugā vertuntur. Cæterùm quū omni ex parte intercluderentur, hac enim Alexander premebat, illac Crateri

Curt. Cratero igitur ad cuſtodiam caſtrorum relicto, cum peditibus quis aſſueuerat &c.

Fac. Centuriæ

copiæ infestæ occurrebant, plerique eorum muros cursu repetere sunt coacti. & iam Macedones muros occuparant. Alexander enim idipsum quod euenerat antè suspicat⁹, Ptolemæum eo loci cum peditū tribus millibus reliquerat. Maxima itaque barbarorū pars à Macedonibus trucidata est: alij fuga terroris plena, in præcipitia delapsi, periere. Ariobarzanes cum paucis equitibus in montes refugit. Alexander rursus ad flumen celeriter profectus, ponte iam perfecto facilè omnem exercitum transmittit. Inde magnis itineribus in Persas cōtendit, vt nuntios aduentus sui præueniret, priusquam regij thesauri ab custodibus diriperentur. Cepit & apud Pasargades pecunias, quæ in thesauris Cyri prioris fuerant. Persis satrapam constituit Phrasaortē Reomithris filium. Regiam autem Cyri incendit, suadente interim Parmenione vt intactā eam seruaret, tum quòd pulchrum non esset possessiones virtute suâ partas disperdere, tum quòd Asiaticos minus beneuolos ob id factum esset habitur⁹, existimaturos illum Asiā retinere nolle, sed ea debellata recessurum. Alexander, se Persarum facinus vlcisci velle respondit, ꝙ quum in Græciam cum exercitu venissent, Athenas subuerterant, templáque incenderant, aliáque multa in Græcos perpetrarant. Cæterùm neque mihi prudenter hoc ab Alexandro factum videri potest, neque vlla de veteribus Persis hac ratione vltio sumta fuisse. His rebus ita gestis, Alexander in Mediā mouit. ibi enim Darium esse acceperat. Siquidem Darius ita apud se statuerat, si apud Susas & Babylonem hęreret Alexander, etiam apud Medos opperiri, an qui circa Alexandrum erant noui aliquid molirentur: si verò in se exercitum duceret, in Parthiā & Hyrcaniam vsque ad Bactra se recipere, totáque regione vastata, omnem Alexandro progrediendi potestatem præriperet. Et mulieres, reliquúmque apparatum vniuersum quem penes se habebat, vehiculáque omnia ad pylas Caspias mittit: ipse cum copiis quas pro tempore collegerat, in Ecbatanis expectabat. Quibus cognitis Alexander in Mediam progreditur: & Paritacas quidem, impetu in eorum regionem facto, subegit, satrapámque iis dedit Oxoathrem Abuleti filiū, qui antea apud Susas satrapatum gesserat. Quúmque Alexandro in itinere nuntiaretur Darium ei obuiam ire statuisse, denuóque prælij fortunam experiri velle (Scythas enim & Caduſios ei auxilio venire) impedimentis, eorúmque præsidio & reliquo apparatu subsequi iussis, omnibúsque copiis secū ductis, instructa acie ad pugnādum processit, & duodecimis castris in Mediam peruenit. vbi Dario non eas esse copias quibus prælio decernere posset cognouit, & neque Caduſios neque Scythas ei auxilio venire, & Darium omnem potius in fuga spem collo casse. quapropter maiore celeritate Alexander in eum contendebat. Quúmque ab Ecbatanis trium dierum itinere abesset, Bisthanem Ochi filium, qui ante Darium in Persidе regnarat, obuium habuit. is Alexandro

Curt. Thais maximam apud omnes Græcos iniurum gratiā affirmat, si regiā Persarū ussisset incendi, &c.

Ἢ τ' ἀμφὶ Κρατερὸν ὀπισθεόντων, ὥστε ἀναγκάσθησαν οἱ πολλοὶ αὖτ' ἐς τὰ τείχη ἀποφέυγοντες φόβῳ ἦν. εἶχε τὸ Ἢ Ϲ τὰ τείχη ὡσὶς τ' Μακεδόνων ἤδη. Ἀλέξανδρος γὰρ τᾶτο αὐτὸ ἅπερ ξυνέβη ὑποτοπήσας, Πτολεμαῖον ἀπολελοιπὼ αὐτὸ, ἔχοντα τ' πεζῶν ἐς τρισχιλίους· ὥστε οἱ μὲν πολέμιοι τῆ βαρβάρων ἐν χερσὶ ὡσὶς τῆ Μακεδόνων κατεκόπησαν· οἱ Ἢ, καὶ ἐν τῇ φυγῇ φοβερᾷ γνωμῇ, κ' τῶν κρημνῶν ἑαυτοὺς ῥίψαντες, ἀπώλλυντο· αὐτὸς Ἢ ὁ Ἀριοβαρζάνης ξὺν ὀλίγοις ἵππων εὖ σὺν ἐς τὰ ὄρη ἀπέφυγε. Ἀλέξανδρος Ϲ Ἢ ἀπουδῇ αὖθις ἦγε ὡς ἐπὶ τὸν ποταμὸν, Ϲ καταλαμβάνει ἤδη πεποιημένην ἐπ' αὐτὸ γέφυραν, Ϲ διαβαίνει ξὺν τῇ στρατιᾷ ὑπετῶς. ἐντεῦθεν Ἢ ἀπουδῇ αὖθις ἤλαυνεν ἐς Πέρσας, ὥστε ἔφθη ἀφικέσθαι πρὶν τὰ χρήματα διαρπάσασθαι τοὺς φύλακας. ἔλαβε Ἢ καὶ τὰ ἐν Πασαργάδαις χρήματα, ἐν τοῖς Κύρου τᾶ ὡσὶς τοῦ θησαυροῖς. σατεζάπην μὲν δὴ Περσῶν κατέστησε Φρασαόρτην τὸν Ῥεομίθρου παῖδα· τὰ βασίλεια δὲ τὰ Περσικὰ ἐνέπρησε, Παρμενίωνος σώζειν συμβουλεύοντος, τά τε ἄλλα Ϲ ὅτι οὐ καλὸν αὐτὸ κτήματα ἤδη ἀπολλύειν, κ' ὅτι οὐχ ὡσαύτως ὡσοέξουσιν αὐτῷ, οἱ κ' τ' Ἀσίαν αὐθρωποι· ὡς δὲ αὐτῷ ἐγνωκότι καπέχειν τῆς Ἀσίας τ' ἀρχὴν, ἀλλ' ἀπελθεῖν μόνον νικῶντα· ὁ Ἢ, πυρώσασθαι ἐθέλειν Πέρσας ἔφασκεν, αὐθ' ὧν ὅτι τὴν Ἑλλάδα ἐλόντες, τάς τε Ἀθήνας κατέσκαψαν, Ϲ τὰ ἱερὰ ἐνέπρησαν, κ' ὅσα ἄλλα κ' τοῖς Ἕλλησιν εἰργάσαντο, ὑφ' τούτων δίκας λαβεῖν. ἀλλ' ἐμοὶ δοκεῖ συνοφρᾶσαι τᾶτό γε Ἀλέξανδρον, δὲ εἶναί τις αὐτῇ Περσῶν τ' πάλαι τιμωρία. ταῦτα Ἢ Παρμενίωνι ἔφασκε, ὡσυχώρει ὅτι Μηδίας· ἐκεῖ γὰρ ἐπυνθάνετο εἶ) Δαρεῖον. γνώμῃ Ἢ ἐπεποίητο Δαρεῖος, εἰ μὲν ὅτι Σούσων κ' Βαβυλῶνος μόνοι Ἀλέξανδρος, αὐτὸ ὡσομένειν κ' αὐτὸς ἐν Μήδοις, εἰ δή τι νεωτερισθείη περὶ αὐτὸν· εἰ Ἢ ἐλαύνοι ἐπ' αὐτὸν, αὐτὸς Ἢ αὖ ἰέναι τὸν ὅτι Παρθυαίους τε Ϲ Ὑρκανίαν, ἔστε ὅτι Βάκτρους, τὸν τε χῶραν φθείρων πᾶσαν, καὶ ἀπορον ποιῶν Ἀλεξάνδρῳ τὸν ὡσόδον. τὰς μὲν δὴ γυναῖκας καὶ τὸν ἄλλον τὸν ἐπ' ἀμφ' αὐτὸν κατασκευὴν, καὶ τὰς ἁρμαμάξας ὅτι τὰς Κασπίας καλουμένας πύλας πέμπει· αὐτὸς Ἢ ξὺν τῇ δυνάμει, ἥ τις ὀλίγη τῶν παρόντων ξυνείλεκτο αὐτῷ, ὡσεμένειν ἐν Ἐκβατάνοις. ταῦτα ἀκούων Ἀλέξανδρος, ὡσυχώρει ὅτι Μηδίας· Ϲ παρὰ τὰς μὲν ἐς τὴν χώραν αὐτῶν ἐμβολὰς, κατεστρέψατο, καὶ σατεζαπᾶσθαι ἔλαβεν αὐτῶν, Ὀξυάθρην τὸν Ἀβουλήτου Ϲ ὡσότερον Σούσων σατεζάπου παῖδα. αὐτὸς Ἢ ὡς ἦγγελθη κ' τὴν ὁδὸν, ὅτι ἐγνωκὼς εἴη Δαρεῖος ἅπαντάς τε αὐτῷ ὡς ἐς μάχην, κ' αὖθις Δρακινδωσάγην (Σκύθας τε γὰρ αὐτῷ ἥκειν, Ϲ Καδουσίους συμμάχους) τὰ μὲν ὑποζύγια, κ' τοὺς πύτων φύλακας, Ϲ τὴν ἄλλην κατασκευὴν ἔπεσθαι ἐκέλευσε. τὴν στρατιὰν δὲ τὴν ἄλλην ἀναλαβὼν, ἦγε ἐσταλμένους ὡς ἐς μάχην, καὶ ἀφικνεῖτο δωδεκάτῃ ἡμέρᾳ ἐς Μηδίαν· ἐνθα ἔμαθεν οὐκ οὖσαν ἀξιόμαχον δύναμιν Δαρείῳ, οὐδὲ Καδουσίους ἢ Σκύθας αὐτῷ συμμάχους ἥκοντας, ἀλλ' ὅτι φεύγειν ἐγνωκὼς εἴη Δαρεῖος· ὁ Ἢ ἔτι μᾶλλον ἦγε σπουδῇ. ὡς Ἢ ἀπεῖχεν Ἐκβατάνων, ὅσον τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν, ἐνταῦθα ἀπήντα αὐτῷ Βισθάνης ὁ Ὤχου παῖς, τᾶ ὡσὸ Δαρείου βασιλεύσαντος Περσῶν. καὶ οὗτος ἀπήγγελεν, ὅτι Δαρεῖος ἐς πέμπτην ἡμέραν εἴη

πεφόβηκώς, ἔχων τά τε χρήματα ἀπὸ Μήδων ἐς ἑπτακισχίλια τάλαντα· καὶ γραπτὰν, ἵππου εἰς μυρίους πεζοὺς ἢ ἐς ἑξακισχιλίους. ἐλθὼν ἢ ὡς Ἐκβάτανα Ἀλέξανδρος, τοῖς μὲν Θετταλοῖς ἵππους καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμμάχοις ἀπέπεμπε ὀπίσω ἐπὶ θάλασσαν, τόν τε μισθὸν ἀπέδοσι αὐτοῖς ἐντελῆ τὸν ξυντεταγμένον, καὶ διχίλια παρ' αὐτῶν τάλαντα ἀπέδοσι. ὅστις ἢ ἰδίᾳ βούλοιτο ἐλευθερωθῆναι μισθοφορᾶς παρ' αὐτοῦ, ἀπογράφεσθαι ἐκέλευσε· καὶ ἐγένοντο οἱ ἀπογραψάμενοι, οὐκ ὀλίγοι. Ἐπέκλον ἢ τὸν Πολυειδοῦς, ἐτάξε καταγαγεῖν αὐτοὺς ὡς ἐπὶ θάλασσαν, ἵππους ἄλλους ἔχοντας ἐς φυλακὴν αὐτῶν. οἱ γὰρ Θεσσαλοὶ τοῖς ἵπποις αὐτῶν ἀπέδοντο. ἐπέστειλε ἢ καὶ Μένητι, ἐπειδὰν ἀφίκωνται, τοῖς ἐπὶ θάλασσαν ὅπως μεληθῆναι ὅπως ἐπὶ τριήρων κομισθήσονται ἐς Εὔβοιαν. Παρμενίωνα ἢ προσέταξε τὰ χρήματα τὰ ἀπὸ Περσῶν κομιζόμενα, εἰς τὴν ἄκραν τὴν ἐν Ἐκβατάνοις καταθέσθαι, καὶ Ἀρπάλῳ φυλάσσειν. Ἅρπαλον γὰρ ἐπὶ τοῖς χρήμασι τῶν κατέλιπε, καὶ φυλακὴν τῶν χρημάτων Μακεδόνας ἐς ἑξακισχιλίους, καὶ ἵππους, καὶ φίλους ὀλίγους. αὐτὸν ἢ Παρμενίωνα τοῖς ξένοις ἀναλαβόντα, καὶ τοὺς Θρᾷκας, καὶ ὅσοι ἄλλοι ἵππῆς, ἕπεσθαι τῆς ἵππου τῆς ἐπιγονικῆς, ὥστε τὴν χώραν τὴν Καδουσίων ἐλαύνειν ἐς Τρηχανίδα. Κλεάτῳ ἢ τοῦ τῆς βασιλικῆς ἴλης ἡγεμόνι ἐπέστειλεν, ἐπειδὰν ἐκ Σούσων ἐς Ἐκβάτανα ἀφίκηται (καταλέλειπτο γὰρ ἐν Σούσοις ἀρρώστων) ἀναλαβόντα τοὺς Μακεδόνας τοὺς ἐπὶ τοῖς χρημάτων τότε ὑπολειφθέντας, ἰέναι τὴν ἐπὶ Παρθυαίους, ἵνα καὶ αὐτὸς ἥξειν ἔμελλεν. αὐτὸς ἢ ἀναλαβὼν τὴν τε ἵππον τοῦ ἑταίρων, καὶ τοὺς πεζέταιρους, καὶ τοὺς μισθοφόρους ἱππέας, ὧν Ἐρίγυιος ἡγεῖτο, καὶ τὴν φάλαγγα τὴν Μακεδονικήν, ἔξω τοῦ ἐπὶ τοῖς χρήμασι ταχθέντων, καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, ἤλαυνεν ὡς ἐπὶ Δαρεῖον. καὶ αὐτοῦ κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσυδὴ γιγνομένην, τοῦ τε στρατιωτῶν πολλοὶ καμόντες ὑπελείποντο, καὶ ἵπποι ἀπέθνησκον· ἀλλὰ καὶ ὡς ἦγε, καὶ ἀφικνεῖται ἐς Ῥάγας, ἑνδεκάτῃ ἡμέρᾳ. διέχει ἢ ἡ χώρος οὗτος ἀπὸ τοῦ Κασπίων πυλῶν ὁδὸν ἡμερῶν μιᾶς, ἐλαύνοντι ὡς Ἀλέξανδρος ἦγε. Δαρεῖος ἢ ἐφθάκει ἤδη παρελθὼν ἐσω τοῦ πυλῶν τοῦ Κασπίων. τοῦ ἢ συμφευγόντων Δαρείῳ, πολλοὶ μὲν ἀπολιπόντες αὐτὸν ἐν τῇ φυγῇ, ἐπὶ τὰ αὐτῶν ἕκαστος ἐπεχώρουν· οὐκ ὀλίγοι ἢ καὶ Ἀλεξάνδρῳ σφᾶς ἐνεδίδοσαν. Ἀλέξανδρος ἢ, ὡς ἀπέγνω καταπόδας αἱρήσειν Δαρεῖον, μείνας αὐτοῦ πέντε ἡμέρας, καὶ ἀναπαύσας τὸν στρατὸν, Μηδίας μὲν σατραπήαν ἀπέδειξεν Ὀξυδάτῃ Πέρσην ἄνδρα, ὃς ἐτύγχανε πρὸς Δαρείου ξυνειληφὼς, ὃς ἐν Σούσοις εἱρχθεὶς. τοῦτο αὐτὸ ἐς πίστιν ἐπὶ πρὸς Ἀλέξανδρον. αὐτὸς ἢ ὡς ὅπι Παρθυαίους ἦγε· καὶ τῇ μὲν πρώτῃ πρὸς τὰς Κασπίας πύλας ἐστρατοπέδευσε· τῇ δευτέρᾳ ἢ ἐσω παρῆλθε τὰς πυλῶν, ἔστε οἰκούμενα ἦν. ὑπὸ σπουδῆς μὲν ἢ αὐτόθι, ὅτι ἔρημον τὸ πρόσω χωρίον ἤκουεν, ἐς πρόνομον ἐκπέμπει κοῖλον ζυὺ ἵππεῦσί τε καὶ τοῦ πεζῶν ὀλίγοις. καὶ ἐν τούτῳ ἀφικνεῖται παρ' αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Δαρείου στρατοπέδου, Βαγισάνης Βαβυλώνιος ἀνὴρ, τοῦ γνωρίμων, καὶ ζυὺ τούτῳ Ἀντίβηλος, τοῦ Μαζαίου παῖδων. οὗτοι ἀπήγγελλον, ὅτι Ναβαρζάνης τε χιλιάρχης τοῦ ζυὺ Δαρείῳ φευγόντων ἵππέων, καὶ Βῆσσος ὁ Βακτρίων

nuntiauit, quintũ iam diem esse ex quo Darius fugisset, pecunia ex Media ad VII M. talentûm secum ablata, cum exercitu equitum trium millium, peditum sex millium. Alexander vbi in Ecbatana venit, Thessalos equites aliósque socios in maritimam oram remisit, ac præter integrum stipendium duo millia talẽtûm militibus donat. Quicunque autem illorum priuatim stipendia mereri vellent, conscribi iussit. neque pauci nomen dederunt. Reliquos per Epocillum Polyaedis F. ad mare deduci iubet, alio equitũ præsidio adiuncto. Thessali enim equos ibi reddiderunt. Meneti etiam per literas mandat, vt quum cò peruenerint, nauibus in Eubœam transuehendos curet. Parmenioni quoque negotium dat, vti pecuniam omnẽ ex Persis allatam in Ecbatanis Harpalo custodiendam tradat, quem ibi cum præsidio sex millium Macedonum, & equitum sociorúmque nonnullis reliquit. Parmenionem verò ipsum assumtis exteris, & Thracibus, reliquóque equitatu, præterquam amicorũ, per Caduſiorum fines in Hyrcaniam mittit. Clito autem regiæ turmæ duci scribit, vt quum è Susis in Ecbatana venisset, (ibi enim valetudinis causa relictus erat) receptis Macedonibus qui pecuniarum præsidio positi fuerant, in Parthos moueat, quò & ipse venturus erat. Alexander assumto equitatu amicorum, & antecursoribus, equitibúsque mercede conductis, quos Erigyus ducebat, & phalange Macedonica, iis exceptis qui pecuniarum præsidio relicti fuerant, Agrianis etiam & sagittariis sibi coniunctis, in Darium mouit. Quúmque summa festinatione contenderet, multi in itinere milites præ lassitudine relicti, multi etiã equi extincti sunt. Alexander nihilo secius institutum iter vrgebat, & vndecimis castris Rhagas puenit. Distat hic locus vnius diei itinere à Caspiis pylis, equitanti ita vt Alexander ducebat. Darius verò iam Caspias portas prætergressus erat: & eorum qui fugientem comitabantur, plerique in domos suas sese recipiebant, non pauci etiam sese Alexandro dedebant. Alexander deposita spe Darium vlla celeritate abs se comprehendi posse, quinque diebus ibi subsistit, recreatóque exercitu Oxydatem hominem Persam Mediæ satrapam constituit. qui à Dario captus apud Susas in custodia habitus fuerat. Hoc ei fidem apud Alexandrum conciliabat. Inde in Parthos exercitum duxit. ac primo quidem die iuxta Caspias pylas castra posuit. postridie ipsas pylas ingressus est, ad loca cultoribus frequentia. Quúmque inde commeatum in exercitum intulisset, quòd interiorem regionem incultam esse audisset, Cœnum cum equitatu exiguóque peditatu frumentatum mittit. Inter hæc Bagistanes Babylonius vir illustris, & cum eo Antibelus vnus ex Mazæi filiis è Darij exercitu ad Alexandrum venerunt, nuntiantes Nabarzanem mille equitum qui cum Dario fũgerant præfectum, & Bessum Bactrianorum

Fac. Daxnarum.

satrapam, ac Brazam Arachotorum & Drangorum satrapam, Darium in custodia tenere. Quo audito Alexander maiore adhuc celeritate sibi vtendum putauit. amicis tantùm, equitibúsque antecursoribus, ac peditum fortissimis simul atque expeditissimis delectis, non expectato Cœni, qui frumentatum iuerat, reditu. Reliquo exercitui Craterũ præficiens, mandat vt itinera moderatius faciat. qui secum ibant, arma solùm & duorũ dierum cibaria gerebant. Tota itaque nocte, & postero die ad meridiem vsque continuato itinere, aliquantulum tẽporis militi ad quietem dedit. Inde rursus tota nocte progressus, diluculo in ea castra peruenit, vnde Bagistanes discesserat. & hostes quidem ibi nactus est. De Dario certior factus est captiuum illum in curru portari, Bessum loco Darij imperium obtinere, & à Bactrianis equitibus aliisque barbaris qui cum Dario fugerant, ducem nominari, præterquam ab Artabazo & & Artabazi filiis, Græcisq; mercenariis. Hos fidos perpetuò in Darium fuisse, neque ea quæ accidissent impedire potuisse. eósque à publica via deflexos, montes petere, nec cum Besso consilia communicare. Præterea eos qui Darium cepissent ita secum statuisse, vt si audiant Alexandrum se insequi, Darium tradant, & rebus suis consulant. Sin retrocessisse intelligãt, exercitum quàm possint maximum conscribant, & cõmuni inter se ope imperium tueantur. Bessum in præsentia exercitus ducem designatum esse, ob eam necessitudiem quæ ipsi cum Dario intercedebat, tum etiam quòd in eius satrapatu id perpetratum erat. Hæc quum audisset Alexander, omni studio persequendam rem existimauit. ac tametsi tam viri, quàm equi continuato itineris labore defatigati essent, nihilo tamen minus vrgebat. magnóque itinere per noctem, & insequentem diem ad meridiem vsque confecto, in pagum quendã peruenit, vbi qui Darium ducebant pridie confederant. Ibi certior factus barbaris statutum esse noctu iter ingredi, percontatus est incolas, an aliquod viæ compẽdium nossent, qua fugientes assequi posset. Qui quidem se nosse affirmarunt, cæterum viam illam præ aquarum inopia desertam esse. Ipse nihilominus vt illac ducant imperat: quúmque intelligeret non posse pedites se festinanter equitantem sequi, equites citciter quingẽtos equis desilire iubet, & duces peditum aliósq; præstantissimos quosq;, ita vt pedites armati erant, equos cõscendere. Nicanori verò scutatorũ præfecto, & Attalo Agrianorũ duci, per viã qua Bessus cum suis processerat, reliquos (qui quidem leuissimè armati essent) vt ducant iniungit. cæteri pedites, vt quadrato agmine sequantur. Ipse sub vesperum iter ingressus, citato agmine processit. confectisq; per noctem quadringentis stadiis, sub lucem barbaros incompositè fugiẽtes atq; inermes assecutus est. pauci admodum ex iis restitere: cõplures statim conspecto Alexandro, antequã discrimen experirentur in fugam vertũtur: ex iis verò qui ad arma confugerũt cæsis nonnullis, reliqui terga verterũt. Bessus autẽ

Cur. Itaque delectis equitũ sex millibus, trecentos, quos dimichas appellant, adiungit, dorso hi grauiora arma portabant, cæterũ equis vehebantur. Quũ res & locus poscceret, pedestris agicis erat.

A σατράπης, καὶ Βαζάρας ὁ Ἀραχώτων καὶ Δραγγῶν σατράπης, ζωγρεῖν ἐθέλοντες εἶεν Δαρεῖον. ταῦτα ἀκούσας Ἀλέξανδρος, ἔτι μᾶλλον ἦγε σπουδῇ, τοῖς ἑταίροις μόνοις ἔχων ἀμφ' αὐτὸν, καὶ τοῖς σωματοφύλαξιν ἱππεῦσι, καὶ τῷ πεζῶν τοῖς ἀφετοτάτοις τε καὶ κουφοτάτοις ὁπλεξάμβοις, οὐδὲ τοῖς ἀμφὶ Κοῖνον σωσμένους ἐκ τῆς σκηνομῆς ἐπανελθεῖν. τοῖς δὲ ἱπποληπτμβύοις ὁπισήσας Κρατερόν, σωστάτει, μὴ μακρὰς ὁδοὺς ἄγοντα· οἱ δὲ ἀμφ' αὐτὸν, τὰ ὅπλα εἶχον μόνον, καὶ δύο ἡμερῶν σιτία. ἐλθὼν δὲ τῷ τε νύκτα ὅλην καὶ τῆς ὑπούσης ἡμέρας μέχρι μεσημβρίας, ὀλίγον χρόνον ἀναπαύσας τὸν στρατὸν, αὖθις ἦγεν ὅλην τὴν νύκτα, καὶ ἅμα ἡμέρᾳ ὑποφαινούσῃ παρῆν εἰς τὸ στρατόπεδον, ὅθεν ἀφωρμήκει ὀπίσω Βαγιστάνης· καὶ τοῖς μὲν πολεμίοις κατέλαβε. Δαρείου δὲ σωσεπύθετο, αὐτὸν μὲν συνειλημμβύον ἄγεσθαι ἐφ' ἁρμαμάξης, βήσσῳ δὲ αὖτι Δαρείου ἡγεῖσθαι τὸ κράτος, καὶ ἡγεμόνα νομίζεσθαι βῆσσον, σούς τε τῆς Βακτρίων ἱππέων, καὶ τῆς ἄλλων ὅσοι βάρβαροι ξυνέφυγον Δαρείῳ, πλὴν Ἀρταβάζου, καὶ τῆς Ἀρταβάζου παίδων, καὶ τῆς Ἑλλήνων τῆς μισθοφόρων. τούτοις δὲ πιστοὺς εἶναι Δαρείῳ, καὶ εἰρχθῆναι μὲν τὰ γιγνόμενα οὐ δυνατοὺς εἶναι. ἐκτραπέντας δὲ ἔξω τοῦ λεωφόρου ὁδοῦ, ὡς ὄπη τὰ ὄρη ἱέναι σφᾶς, οὐ μετέχοντας τοῖς ἀμφὶ βῆσσον τὸ ἔργου. γνώμλω δὲ πεποιῆσθαι τοὺς ξυλλαβόντας Δαρεῖον, εἰ μὲν διώκοντας σφᾶς Ἀλέξανδρον πυνθάνοιντο, ὡς δὴ δοῦναι Δαρεῖον Ἀλεξάνδρῳ, καὶ σφίσι τἀγαθὸν δι' εἰσκεῖσθαι. εἰ δὲ τὸ ἔμπαλιν ἐπανεληλυθότα μάθοιεν, τοὺς δὲ σπαθᾶν τε ξυλλέγειν ὅσην τάχιστα δύναιντο, καὶ διασώζειν ἐς τὸ κοινὸν τῷ ἀρχῇ. βῆσσον δὲ ἐν τῷ παρόντι ἡγεῖσθαι κατ' οἰκειότητά τε τὴν Δαρείου, καὶ ὅτι ἐν τῇ αὐτοῦ σατραπείᾳ τὸ ἔργον ἐγίγνετο. ταῦτα ἀκούσας Ἀλέξανδρος, αὐτὰ μᾶλλον διωκτέα ἐφαίνετο. καὶ ἤδη μὲν ἑξήκοντα σταδίους ἐληλακότες οἵ τε αὐτοὶ καὶ οἱ ἵπποι, ὅμως τῇ παλαιπωρίᾳ τῇ ξυνεχεῖ, ἀλλὰ καὶ ὡς ἦγε. καὶ διελθὼν ὁδὸν πολλὴν τῆς τε νυκτὸς, καὶ τῆς ἐπὶ ταύτῃ ἡμέρας ἔστε ὅτι μεσημβρίαν, ἀφικνεῖται ἐς τινα κώμην, ἵνα τῇ σωστεραίᾳ ἐστρατοπεδεύκεσαν οἱ Δαρεῖον ἄγοντες. ἐνταῦθα ἀκούσας ὅτι νυκτὸς ποιεῖσθαι τὴν πορείαν ἐγνωσμένον εἴη τοῖς βαρβάροις, ἠλεγχε τοὺς σωσχώρους, εἰ δή τινα εἰδεῖεν ὁπότερωσε ὁδὸν ὅπη τοὺς φεύγοντας. οἱ δὲ εἰδέναι μὲν ἔφασαν, ἐρήμην δὲ εἶναι τὴν ὁδὸν διὰ αὐυδρίαν. ὁ δὲ, ταύτην ἄγειν ἐκέλευσε. καὶ γνοὺς ὅτι οὐκ ἔφονται οἱ πεζοὶ αὐτῷ σπουδῇ ἐλαύνοντι, τῆς μὲν ἱππέων ἐς πεντακοσίους κατεβίβασεν ἀπὸ τῆς ἵππων· τοῖς ἡγεμόνας δὲ τῆς πεζῶν καὶ τῆς ἄλλων ὁπλεξάμβους τοὺς κρατιστεύοντας, ὁπόσην τῆς ἵππων ἐκέλευσεν οὕτως, ὥσπερ οἱ πεζοὶ ὡσλισμβύοι ἦσαν. Νικάνορα δὲ τὸν τῆς ὑπασπιστῶν ἡγεμόνα, καὶ Ἄτταλον τὸν τῆς Ἀγριάνων, κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν τινα ἀμφὶ βῆσσον σωδιεληλύθεσαν, τοῖς ὑπολειφθέντας ἄγειν ἐκέλευσε. καὶ τούτοις, ὡς κουφότατα ἐξελμβύους, τοὺς δὲ ἄλλους πεζοὺς ἐν τάξει ἕπεσθαι. αὐτὸς δὲ ἀμφὶ δείλην ἀγὴν ἐξάμβυος, δρόμῳ ἦγεῖτο. διελθὼν δὲ τῆς νυκτὸς σταδίους ἐς τεσσαρακοσίους, ὑπότε ἕως σωσφυλχάνει τοῖς βαρβαρίοις ἀτάκτως ἰοῦσι καὶ αὐόπλοις, ὥστε ὀλίγοι μὲν τινες αὐτῶν ὡς ἀμυνούμβοι ὥρμησαν. εἰ δὲ πολλοὶ δρῶντες ὡς Ἀλέξανδρον αὐτὸν κατεῖδον, οὐδὲ ἐς χεῖρας ἐλθόντες ἔφυγον· καὶ οἱ τεσσαράκοντες ἐς ἀλκὴν ὀλίγων πεσόντων, καὶ οὗτοι ἔφυγον. βῆσσος δὲ καὶ οἱ ξὺν

αὐτῷ τέως μὲν ἐφ' ἁρμαμάξης Δαρεῖον μετὰ σφῶν ἐκόμιζον. ὡς δ' ὁμοῦ ἤδη ἐπῆν Ἀλέξανδρος, Δαρεῖον μὲν Σατιβαρζάνης καὶ Βαρσαέντης κατατρώσαντες, αὐτὸν ἀπέλιπον· αὐτοὶ δ' ἔφυγον ξὺν ἵπποις ἓξακοσίοις. Δαρεῖος δ' ὀλίγον ὕστερον ἐν τοῖς τραυμάτων, πρὶν ὀφθῆναι Ἀλεξάνδρῳ. Ἀλέξανδρος δὲ τὸ μὲν σῶμα τοῦ Δαρείου ἐς Πέρσας ἔπεμψε, θάψαι κελεύσας ἐν ταῖς βασιλικαῖς θήκαις, καθάπερ καὶ οἱ ἄλλοι οἱ τοῦ Δαρείου βασιλεῖς. Σατράπην δὲ ἀπέδειξε Παρθυαίων τε καὶ Ὑρκανίων Ἀμμωνάπην Παρθυαῖον· ᾧ δ' οὗτος τὴν Αἴγυπτον ἐνδόντων Ἀλεξάνδρῳ μετὰ Μαζάου. Τληπόλεμος δ' Πυθοφάνους, τῶν ἑταίρων, ξυνεπάχθη αὐτῷ, σκοπεῖν τὰ ἐν Παρθυαίοις τε καὶ Ὑρκανίοις. τοῦτο τὸ τέλος Δαρείῳ ἐγένετο, ὅτι ἄρχοντος Ἀθηναίοις Ἀριστοφῶντος, μηνὸς Ἑκατομβαιῶνος· αὐτῷ τε τὰ μὲν πολέμια, εἴπερ τινὶ ἄλλῳ, μαλθακὸς τε, καὶ οὐ φρενήρει, εἰς δὲ τὰ ἄλλα οὐδὲν αἰτιατικὸς ἔργον ἀποδείξαμένῳ, ἢ οὐδὲ ἐγκρυόμενον αὐτῷ ἀποδείξασθαι· ὅτι ὁμοῦ μὲν εἰς τὴν βασιλείαν παρελθεῖν, ὁμοῦ δὲ πρὸς πολεμεῖσθαι πρός τε Μακεδόνων καὶ τῶν Ἑλλήνων ξυνέβη. οὔκετι οὐδὲ ἐθέλοντι ἔξεστιν ἔτι ὑβρίζειν ἐς τοὺς ὑπηκόους, ἐν μείζονι κινδύνῳ ἢπερ ἐκεῖνοι καθεστηκότι. ζῶντι μὲν δὴ ξυμφοραὶ αὐτῷ ἄλλαι ἐπ' ἄλλαις ξυνεπεπτώκεσαν, οὐδέ τις ἀνάκαιρος ἐγένετο, ἐπεὶ δὴ πρῶτον ἐς τὴν ἀρχὴν παρῆλθεν. ἀλλὰ λοιμὸς μὲν τὸν τοῦ στρατοῦ ὅτι Γρανικῷ πλαῖσμα ξυνέβη τὸ ἱππικὸν, λοιμὸς δὲ Ἰωνία τε καὶ Αἰολὶς εἶχον, καὶ Φρύγες ἀμφότεροι, καὶ Λυδία, καὶ Κᾶρες, πλὴν Ἁλικαρνασσέων· ὀλίγον δὲ ὕστερον καὶ Ἁλικαρνασσὸς ἑάλω. ὅτι δὲ ἡ ὠμοφαγία πᾶσι, ἔστε ὅτι τὴν Κιλικίαν. ἐνθένδε ἡ αὐτὸς ἐπ' Ἰσσὸν ἦσαν, ἵνα τήν τε μητέρα αἰχμαλωτισθεῖσαν, καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας ἐπεῖδεν. ὅτι τοῦδε Φοινίκη τε ἀπώλετο καὶ Αἴγυπτος πᾶσα. ὅτι δ', αὐτὸς ἐν Ἀρβήλοις ἔφυγέ τε καὶ ἐν βραχέσι λαθὼν, καὶ σατραπεία πολίσιν πάντως τὸ βαρβαρικὸν γένος ἀπώλεσε. Φυγάς τε ἐκ τούτου τῆς αὐτοῦ ἀρχῆς πλανώμενος, καὶ τελευτῶν πρὸς τοῦ ἀμφ' αὐτὸν ἐς τὰ ἔσχατα προδοθείς· βασιλεύς τε ἐν τοῦ αὐτοῦ καὶ δεσμώτης ξυνῆν ἀπιμία ἀγόμενος, τέλος δὲ πρὸς τῶν οἰκειοτάτων ὑπὸ βουλῆς θεὶς ἀπώλετο. ζῶντι μὲν Δαρείῳ τοιαῦτα ξυνηνέχθη· τελευτήσαντι δὲ, ταφή τε ἡ βασιλικὴ, καὶ τῶν παίδων, οἵα βασιλεύοντος αὐτοῦ, τροφή τε Ἀλεξάνδρου καὶ παίδευσις, καὶ γαμβρὸς Ἀλέξανδρος. ὁπότε δὲ ἐτελεύτα, ἐγεγόνει ἀμφὶ τὰ πεντήκοντα ἔτη.

Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς ὑπολειφθέντας ἐν τῇ διώξει τοῦ στρατοῦ ἀναλαβὼν, ἐς Ὑρκανίαν προυχώρει. κεῖται δὲ ἡ Ὑρκανία χώρα ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ τῆς ὅτι Βάκτρα φερούσης· καὶ τῇ μὲν ὄρεσιν ἀπείργεται δασέσι καὶ ὑψηλοῖς, τὸ πεδίον δὲ αὐτῆς καθήκει ἔστι ὅτι τὴν μεγάλην τε καὶ τὴν θάλασσαν. ταύτην δὲ ἦγεν, ὅτι καὶ τοῖς ξένοις τοῖς ὅτι Δαρεῖον ἀφεπόμενοι ἐς τὰ πρὸς πάγρων ὄρη ἐπύθετο, καὶ αὐτοῖς ἅμα τοῖς Πάγροις χρησόμενος. τριχῇ δὲ διελὼν τὸν στρατὸν, αὐτὸς μὲν τὸ ὁπλιτικώτατον καὶ χαλεπώτατον ἡγήσατο, τὸ πλεῖστόν τε ἅμα καὶ κουφότατον τῆς δυνάμεως ἄγων· Κρατερὸν δὲ, τήν τε αὐτοῦ τάξιν ἔχοντα, καὶ τὴν Ἀμύντου, καὶ τοὺς ἐξ ὀπισθοφυλακίας ἕνεκα, καὶ ὀλίγους τοὺς ἱππέων, ὅτι Ταπούρων ἐχθρὸν ἐγίγνετο. Ἐρίγυιον δὲ, τοὺς τε ξένους καὶ τὴν

A eiúsque comites interea Darium curru auehebant. At quum Alexãder eorum tergo instaret, Satibarzanes & Barzaentes Darium abs se grauiter vulneratũ ibidem relinquũt. ipsi cum DC equitibus sese in præcipitem fugam dederunt. neque multo pòst Darius ex acceptis vulneribus, priusquã ab Alexandro visus esset, interiit. Alexander Darij corp' ad Persas misit, vt in regiis mausoleis, more aliorum regũ qui Darium antecesserant, conderetur. Post hęc Ammynapem Parthũ, qui sibi vnà cum Mazęo AEgyptum tradiderat Parthorum & Hyrcanorum satrapã constituit. Adiunxit autem illi Tlepolemum Pythophanis filium, vnum ex sociis, qui rerũ Parthicarum & Hyrcanicarum simul curam gereret. Atque hic quidem Dario vitæ exitus fuit, archonte Athenis Aristophonte, mense Iunio: viro quod ad res bellicas attinet, languido parúmque prudenti: quod ad cætera, qui nihil iniqui in suos commiserit, aut certè potestatem committendi non habuerit. Nam simulac regnare cœpit, statim à Macedonibus & Græcis bello lacessitus est. Quocirca ne volenti quidem integrum erat subditos sibi iniuria afficere, quum ipse in maiore periculo quàm ipsi versaretur. Quandiu in viuis fuit, aliæ illum ex aliis calamitates exceperunt, neque vlla intermissio aut requies fuit, ex quo primùm ad regnandum accessit. Nam statim initio equestris illa satraparum ad Granicum amnem clades accidit: mox Ioniam & AEoliam amisit, & vtranque Phrygiam, Lydiam quoque & Cariam, præter Halicarnassenses: sed paulo pòst ipsa etiam Halicarnassus erepta est. deinde vniuersa regio maritima ad Ciliciam vsque. Post hęc ingentẽ illã apud Issum cladem accepit, in qua mater, vxor ac liberi eius capti sunt. deinde Phœnicia atque AEgyptus imperio eius detractæ. Postea ipse in Arbelis & quidẽ primus turpiter fugit, & ingentẽ exercitum ex omni barbarorũ gente amisit. Inde profugus è suo regno errans, eodémque tempore & rex & captiuus à suis habitus, ac cum ignominia ductus, tandẽ ab intimis sibi proditus & cæsus interiit. Hæc quidẽ omnia viuenti Dario acciderũt: at cõtrà mortuo, regia sepultura, filiorum, perinde atque ipso regnante, educatio atque institutio ab Alexandro, & Alexander gener contigit. Mortuus est annos natus circiter L.

Alexander autem, iis quos in persequenda fuga pòst se reliquerat assumtis, in Hyrcaniam mouit. Sita porro est Hyrcania ad lævam viæ quæ in Bactra ducit: atque hac quidem montibus densis ac prœcelsis diuiditur. Campus verò eius in magnum mare quod ex ea parte est porrigitur. Hac Alexãder exercitum ducebat, quòd acceperat externos milites, qui Darij stipendiis meruerãt, in Pagrorum montes confugisse, ipsos etiam Pagros subiugare statuens. Tripartito itaque exercitu, ipse per breuissimos difficillimósque tramites contendebat, maximam expeditissimámque copiarum partẽ ducens. Craterum autem, cum suo & Amyntæ agmine, cúmque equitibus ac sagittariis nonnullis in Tapuros mittit. Erigyũ verò, exteros, re-

Al. Amminatẽ.

liquúmq; equitátum via plana cæterum lon giore ducere iubet,cui currus,atque impedimenta ac cæteram turbam adiungit.Superatis itaque primis montibus,caſtriſq; ibi poſitis,ipſe ſumtis ſcutatis, & Macedonicæ phalangis expeditiſsimis quibuſq;,& ſagittariorum nonnullis,viam perdifficilem atque impeditam ingreſſus eſt:diſpoſitis per viam præſidiis,vbi quid periculi eſſe videbatur,ne barbari montani in eos qui ſequebantur impetum facerent. Ipſe cum ſagittariis anguſtias tranſgreſſus,in planitie iuxta amnem nõ magnum caſtra poſuit.Eo loci Nabarzanes Darij chiliarcha & Phradaphernes Hyrcanorũ ac Parthorum ſatrapa,& alij quidam Perſarũ qui apud Darium illuſtriore loco fuerant,ad Alexandrum accedunt,ſeque ei dedũt.Quatuor ibi in caſtris dies moratus, partem copiarum quam in itinere reliquerat,recepit.& pars quidem tutò tranſierant: in Agrianos verò nouiſsimi agminis cuſtodiam tenentes barbari montani irruentes,iaculis repulſi,ſeſe receperunt.Motis inde caſtris,in Hyrcaniã progreſſus,Zadracarta vrbem petit. Eodem fere tempore Craterus ad eum venit,non inuentis quidem exteris qui Dariũ ſecuti fuerant:omnem verò regionem per quam iter fecerat,partim vi partim deditione incolarum receperat. Erigyus quoque cum impedimẽtis & curribus cõdẽ peruenit. Neque multo pòſt Artabazus cum filio Cophene ad Alex. acceſsit,& Aribarzanes & Arſames, vnáque cũ iis legati ab exteris Darium ſecutis,& Autophradates Tapurorũ ſatrapa. Autophradatem quidem in ſatrapiam ſuam reſtituit. Artabazum autem & liberos ſecum in honore habuit, tum quòd ex principibus Perſicæ nationis eſſent,tum propter eorũ erga Dariũ fidem.Græcorum verò legatis poſtulantibus vt vniuerſos exteros in fidem amicitiámque ſuam reciperet, reſpondit ſe nullam cum iis pactionem initurum.Grauiſsimè enim delinquere,qui aduerſus Græcos pro barbaris militarent,contra Græcorum inſtituta ac leges. Iuſsit autem vt omnes ad ſe venirent,ſeq; dederent, vt de ipſis pro ſuo arbitrio ſtatuere poſſet, aut ſibi quacunque via poſſent ſalutem quærerent. Illi ſemetipſos atq; alios Alexandro committunt, petentes vt aliquem ipſis ducem mitteret, quò tutò ad eum venire poſsint.Ij circiter mille quingẽti eſſe ferebantur. Alexander Andronicum Agerri F.& & Artabazum ad eos mittit.Ipſe in Mardos profectus eſt,ſumtis ſecum ſcutatis & ſagittariis, atque Agrianis,Cœni etiam & Amyntæ agminibus, ac dimidia equitum ſociorum parte, & iaculatoribus equeſtribus. Iam enim etiam agmen iaculatorum equeſtrium conſtituerat.Magna itaq; Mardorum regionis parte percurſa, multos eorum fugiẽtes,nõnullos ad arma cõuerſos interficit, multos etiã viuos capit.Ante Alexandrũ nemo eã regionẽ hoſtiliter inuaſerat,cùm obaſperitatem locorum, tum inopiam incolarũ. quę quidẽ inopia bellicoſos eos faciebat. Quo circa neq; Alexandrũ vnquam ipſos adoriturũ ſuſpicati,(quũ & ipſe alioqui iã vlterius progreſſus eſſet)ex improuiſo capti ſunt.

Fac. Anabarzanes.

Fac. præſidio relictos.

Cur. Ventum eſt in Mardorum gẽtem bellicoſiſsimam, & multum à cæteris Perſis cultu vitæ abhorrentem.

λοιπὴν ἵππον ἀναλαβόντα, τὴν λεωφόρον τε καὶ μακροτέραν ἡγεῖσθαι ἐπέλθοι, τὰς ἁμάξας καὶ τὰ σκευοφόρα καὶ τὸν ἄλλον ὅμιλον ἄγοντα. ὑπερβαλὼν δὲ τὰ πρόσω τὰ ὄρη, καὶ καταστρατοπεδεύσας αὐτὸς, ἀναλαβὼν τοιούτε ὑπασπιστὰς, καὶ τῆς Μακεδονικῆς φάλαγγος τοὺς κουφοτάτους ἔστιν οἷς, ἧ τὸ ἔξοπλον ἔστιν οἷς, ἧ χαλεπὴν ὁδὸν καὶ δύσπορον, φύλακας τῶν ὁδῶν καταλιπὼν ἵνα σφαλερόν τι αὐτῷ ἐφαίνετο· ὡς μὴ τοῖς ἐπομένοις κατ' ἐκεῖνο ἐπιθοῖντο οἱ τὰ ὄρη ἔχοντες τῆς βαρβάρου. αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς τοξοτῆς διελθὼν τὰ στενὰ, ἐν τῷ πεδίῳ κατεστρατοπέδευσε πρὸς ποταμῷ οὐ μεγάλῳ. καὶ ἐνταῦθα ὄντος αὐτοῦ, Ναβαρζάνης τε ὁ Δαρείου χιλιάρχης, καὶ Φραδαφέρνης ὁ Ὑρκανίας τε καὶ Παρθυαίων σατράπης, καὶ τῶν ἀμφὶ Δαρεῖον Περσῶν οἱ ὀνομαστότατοι ἀφικόμενοι παρέδοσαν σφᾶς αὐτούς. ὑπομείνας δὲ ἐν τῷ στρατοπέδῳ τέτταρας ἡμέρας, ἀνέλαβε τοὺς ὑπολειφθέντας καὶ τὴν ὁδὸν, τοὺς μὲν ἄλλους ἀσφαλῶς διελθόντας, τοῖς δὲ Ἀγριᾶσιν ὀπισθοφυλακοῦσιν ἐπέθεντο οἱ ὀρειοι τῆς βαρβάρου· καὶ μεῖον ἔχοντες τῆς ἀκροβολισμοῦ, ἀπηλλάγησαν. ἄρας δὲ ἐντεῦθεν, πορεύει ὡς ἐφ' Ὑρκανίας εἰς Ζαδράκαρτα πόλιν Ὑρκανίων. καὶ ἐν τούτῳ οἱ περὶ Κρατερὸν ξυνέμιξαν αὐτῷ, τοῖς μὲν ξένοις τοῖς Δαρείου οὐκ ἐντετυχηκότες, τὴν χώραν δὲ ὅσην διαπεπορεύμενοι ἦσαν, τὴν μὲν βίᾳ, τὴν δὲ, ἐνδιδόντων τῶν κατοικούντων προεποιημένοι. ἐνταῦθα καὶ Ἐρίγυιος ἦκε ξὺν τοῖς σκευοφόροις, καὶ ταῖς ἁμάξαις. ὀλίγον δὲ ὕστερον Ἀρτάβαζος ἀφίκετο παρ' Ἀλέξανδρον, καὶ τῶν παίδων αὐτῷ Κωφὴν, καὶ Ἀριβαρζάνης καὶ Ἀρσάμης, καὶ ξὺν τούτοις ἄλλοι τῶν ξένων τῶν ξὺν Δαρείῳ πεσόντων, καὶ Αὐτοφραδάτης, ὁ Ταπούρων σατράπης. Αὐτοφραδάτην μὲν δὴ τὴν σατραπείαν ἀπέδωκεν, Ἀρτάβαζον δὲ καὶ τοὺς παῖδας ἅμα οἱ ἐν τιμῇ ἦγε, τά τε ἄλλα ἐν τοῖς πρώτοις Περσῶν ὄντας, καὶ τῆς ἐς Δαρεῖον πίστεως ἕνεκα. τοῖς πέρσαι δὲ τῶν Ἑλλήνων δεομένοις ἀπείσατο σφίσιν ὑπὲρ τοῦ παντὸς ξενικοῦ, ἀπεκρίνατο, ὁμολογίαν μὲν οὐκ ἂν ποιήσασθαι πρὸς αὐτοὺς οὐδεμίαν· ἀδικεῖν γὰρ μεγάλα τοὺς στρατευομένους ἐναντία τῇ Ἑλλάδι καὶ τοῖς βαρβάροις, καὶ τὰ δόγματα τὰ Ἑλλήνων· ἐπέλθοι δ' ἂν ξύμπαντας, καὶ παραδιδόναι σφᾶς αὐτοὺς, ἐπιτρέπειν τε Ἀλεξάνδρῳ, χρῆσθαι ὅ, τι βούλοιτο, ἢ σώζεσθαι ὅπη δύναιντο. οἱ δὲ, ἐπιτρέπειν ἔφασαν σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τοὺς ἄλλους Ἀλεξάνδρῳ. ξυμπέμπειν τε ἐκέλευον τὸν ἡγησόμενον αὐτοῖς, ὡς ἀσφαλῶς ἀφικοίατο παρ' αὐτόν. εἰσὶ δὲ ἐλέγοντο ἐς χιλίους καὶ πεντακοσίους. καὶ Ἀλέξανδρος πέμπει Ἀνδρόνικον τὸν Ἀγέρρου καὶ Ἀρτάβαζον παρ' αὐτούς. αὐτὸς δὲ πορεύεται ὡς ἐπὶ Μάρδους, ἀναλαβὼν τούς τε ὑπασπιστὰς καὶ τοὺς ἑταίρους, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τὴν Κοίνου καὶ Ἀμύντου τάξιν, καὶ τῆς ἑτέρου ἵππου τοὺς ἡμίσεας, καὶ τοὺς ἱππακοντιστάς. ἤδη γὰρ αὐτῷ καὶ ἱππακοντιστικὴ ἦσαν τάξις. ἐπελθὼν δὲ τὸ πολὺ μέρος τῆς χώρας τῆς Μαρδῶν, πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινεν αὐτῶν φεύγοντας, οὓς δέ τινας ἐς ἀλκὴν τετραμμένους· πολλοὺς δὲ ζῶντας ἔλαβεν. οὐ γάρ ἐστιν ὅστις χρόνῳ ἐμβεβλήκει ἐς τὴν γῆν αὐτῶν ὅτι πολέμιος, διά τε δυσχωρίαν, καὶ ὅτι πένητες οἱ Μάρδοι, καὶ μάχιμοι ὅτι τῇ πενίᾳ ἦσαν. οὐκοῦν οὐδὲ Ἀλέξανδρον ἐμβαλεῖν αὖ ποτε δείσαντες, ἄλλως τε καὶ προκεχωρηκότα ἤδη ἐς τὸ πρόσω, τῷ τῇ μᾶλλόν τι ἀφύλακτοι ἠλίσκοντο. πολλὰ δὲ

αὐτῶν καὶ εἰς τὰ ὄρη κατέφυγον, ἃ δὴ ὑφυψηλά τε καὶ ἀπότομα αὐτοῖς ἐν τῇ χώρᾳ ἐστὶν, ὡς οὐδὲ τῶν γε οὐχ ἥξοντα Ἀλέξανδρον. ἐπεὶ δὲ καὶ τῷ τῇ προσηγγελμένοι δὲ πέμψαντες πρέσβεις, σφᾶς τε αὐτοὺς ἐνέδοσαν, καὶ τὴν χώραν· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος αὐτοῖς μὲν ἀφῆκεν, σατράπην δὲ ἀπέδειξεν αὐτῶν Αὐτοφραδάτην, ὃν περ καὶ Ταπύρων· αὐτὸς δ' ἐπανελθὼν ἐς τὸ στρατόπεδον, ἔνθα περ ὡρμήθη ἐς τοὺς Μάρδους τὸ πρῶτον, κατέλαβε τοὺς Ἕλληνας τοὺς μισθοφόρους ἥκοντας, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίων πρέσβεις, οἳ δὴ παρὰ Βασιλέα Δαρεῖον ἐπρέσβευον, Καλλισθενίδαν τε, καὶ Παύσιππον, καὶ Μόνιμον, καὶ Ἀνόμαντα, καὶ Ἀθηναίων Δρωπίδην. τούτους μὲν δὴ ξυλλαβὼν, ἐν φυλακῇ εἶχε. τοὺς Σινωπέων δὲ, ἀφῆκεν· ὅτι Σινωπεῖς οὔτε τῶν κοινῶν τῶν Ἑλλήνων μετεῖχον ὑπὸ Πέρσαις τε τεταγμένοι, οὐκ ἀπὸ κέλευστα ποιεῖν ἐδόκουν, εἰ δὲ τὸν βασιλέα σφῶν πρεσβεύοντες. ἀφῆκε δὲ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ὅσοι πρὸ τῆς εἰρήνης τε καὶ τῆς ξυμμαχίας τῆς πρὸς Μακεδόνας γενομένης, εἰ δὲ Πέρσαις ἐμισθοφόρουν, καὶ Καρχηδονίων Ἡρακλείδην τὸν πρεσβεύσαντα ἀφῆκε· τοὺς δ' ἄλλους ξυστρατεύεσθαί οἱ ὅτι μισθῷ τῷ αὐτῷ ἐκέλευσε. καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς Ἀνδρόνικον, ὅσπερ ἡγεμών τε αὐτοὺς, καὶ ἔνδηλος ἐγεγόνει οὐ φαῦλον ποιούμενος σῶσαι τοὺς ἄνδρας. ταῦτα δὲ διαπραξάμενος, ἦλθε ὡς ἐπὶ Ζαδράκαρτα, τὴν μεγίστην πόλιν τῆς Ὑρκανίας, ἵνα καὶ τὰ βασίλεια τοῖς Ὑρκανίοις ἦν. ἐνταῦθα διατρίψας ἡμέρας πεντεκαίδεκα, καὶ θύσας τοῖς θεοῖς, ὡς νόμος, καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ποιήσας, ὡς ὅτι παρὰ Παρθυαίους ἦλθε. ἐκεῖθεν δὲ ὅτι τὰ τῆς Ἀρείας ὅρια, καὶ Σουσίαν πόλιν τῆς Ἀρείοις, ἵνα καὶ Σατιβαρζάνης ἦκεν παρ' αὐτὸν, ὁ τῆς Ἀρείων σατράπης. τούτῳ μὲν δὴ τὴν σατραπείαν ἀποδοὺς, ξυμπέμπει αὐτῷ Ἀνάξιππον τῶν ἑταίρων, δοὺς αὐτῷ τῆς ἱππακοντιστῶν ἑξακοσίους τε καὶ τετρακοσίους, ὡς ἔχοι φύλακας καθιστάναι τῆς τόπων, ἵνα μηδὲν ἀδικεῖσθαι τοὺς Ἀρείους πρὸς τῆς στρατιᾶς κατὰ τὴν πάροδον. ἐν τούτῳ δὲ ἀφικνοῦνται παρ' αὐτὸν Περσῶν τινες, οἳ ἤγγελον Βῆσσον τὸν τε πάρος ὀρθὴν ἔχοντα, καὶ τὴν Περσικὴν στολὴν φορεῖν τε καὶ καλεῖσθαι αὐτὸ Βῆσσον, καὶ βασιλέα φάσκειν ἔσεσθαι τῆς Ἀσίας· ἔχειν τε ἀμφ' αὐτὸν Περσῶν τε τοὺς ἐς Βάκτρα καταφυγόντας, καὶ αὐτῶν Βακτριανῶν πολλούς· προσδοκᾶσθαι δὲ ἥξειν αὐτῷ καὶ Σκύθας ξυμμάχους. Ἀλέξανδρος δὲ ἐμοῦ ἤδη ἔχοντος τὴν πᾶσαν δύναμιν, ἤκουσε ὅτι Βακτρίων, ἵνα καὶ Φίλιππος ὁ Μενελάου παρ' αὐτὸν ἀφίκετο ἐκ Μηδίας, ἔχων τούς τε μισθοφόρους ἱππέας, ὧν ἡγεῖτο αὐτὸς, καὶ Θεσσαλῶν τοὺς ἐθελοντὰς ὑπομείναντας, καὶ τοὺς ξένους τοὺς Ἀνδρομάχου. Νικάνωρ δὲ ὁ Παρμενίωνος, ὁ τῆς ὑπασπιστῶν ἄρχων, τετελευτήκει ἤδη νόσῳ. ἰόντι δὲ Ἀλεξάνδρῳ τὴν ὅτι Βάκτρα, ἐξηγγέλθη Σατιβαρζάνης ὁ Ἀρείων σατράπης, Ἀνάξιππον μὲν καὶ τοὺς ἱππακοντιστὰς τοὺς ξὺν αὐτῷ ἀπεκτονὼς, ὁρμᾶσθαι δὲ ἤδη τοὺς Ἀρείους, καὶ ξυνάγειν ἐς Ἀρτακόανα πόλιν, ἵνα τὸ βασίλειον ἦν τῶν Ἀρείων. ἐκεῖθεν δὲ, ὅτι ἔγνωκεν (ἐπεὶ δὲν προεχωρηκότα Ἀλέξανδρον πύθηται) ἰέναι ξὺν τῇ δυνάμει πρὸς Βῆσσον, ὡς ξὺν ἐκείνῳ ὁπλιτικόν τι, ὅποι ἂν τύχῃ, τοῖς Μακεδόσιν. ταῦτα δὲ ὡς ἐξηγγέλθη αὐτῷ, τὴν μὲν ὅτι Βάκτρα ὁδὸν οὐκ ἦλθε· ἀναλαβὼν δὲ τοὺς τε ἑταίρους ἱππέας, καὶ τοὺς ἱππακοντιστὰς, καὶ τοὺς τοξότας, καὶ τοὺς

A Complures autem eorum in montes confugerunt, qui & vehementer excelsi atque abrupti ea in regione erant, existimantes Alexandrum eò nequaquam peruasurum. Postquam verò ea etiam loca adisset, missis legatis sese pariter & regionem dediderunt. quibus dimissis Autophradatem iis satrapam, vt & Tapuris, statuit. Ipse in castra reuersus vnde in Mardos mouerat, Græcos mercenarios qui ad se venerant, reperit: item Lacedæmoniorum legatos qui ad Darium missi fuerant. hi erant Callistratidas, Pausippus, B Monimus, Anomantus: ac Dropides Athenensiũ. quos comprehensos in custodiã tradit. Sinopeorũ legatos liberos dimisit, quòd Sinopei, nullam cum republica Græcorum societatem habentes, vtpote Persis subditi, non iniquè facere viderentur, si ad regem suum legatos mitterent. Reliquos præterea Græcos, quotquot ante pacem & societatẽ cum Macedonibus initam apud Persas mercede militauerant, atque item Heraclidem Carthaginensium legatum, dimisit. Cæteros C secum eadem mercede, qua sub Dario meruerant, militare iussit, iisque Andronicum præfecit, qui illos adduxerat, iudicatúsque est non malè fecisse, quòd illorũ vitæ consuluisset. His rebus peractis ad Zeudracarta maximam Hyrcanię vrbem vbi regia erat, exercitum duxit. atque ibidem dies quindecim cõmoratus, sacrificio diis rite facto, gymnicísque ludis editis, in Parthos contendit. Inde in Areos fines, ad Susiam Areorum vrbem. quo loci Satibarzanes Areorum satrapes ad eum venit. Huic satrapatum reddit, vnáque cum eo Anaxippum vnum ex amicis mittit, quadraginta equestribus iaculatoribus ei adiunctis, quos custodes locorum disponeret, ne Arei ab exercitu illac transeunte damni aliquid acciperent. Per id tẽpus Persarũ nõnulli ad eũ venerũt, nuntiantes Bessum tiarã erectam, Persicámque vestẽ gestare, & immutato Bessi nomine Artaxerxem vocari, séque Asiæ regem appellare. habere apud se Persas qui in Bactra profugerant, & ex Bactrianis complures. Scytharum E etiam confœderatorum aduentum expectare. Alexãder omnes iam copias coniunctas habens in Bactra mouet. Eo loci Philippus etiam Menelai filius ad eum ex Media venit, equites mercenarios habẽs, quibus ipse præerat, & Thessalos qui voluntarij remansérãt, ac peregrinos Andromacho duce. Nicanor autem Parmenionis filius, Argyraspidum præfectus, iam morbo sublatus erat. Eunti in Bactra Alexandro, nuntiatur Satibarzanem Areorum satrapam, interfecto Anaxippo, & equitibus iaculatoribus qui ei aderãt, F Areos armare, & ad vrbẽ Artacoana, in qua regia Areorum erat, congregare. Inde verò (quòd Alexandrum vlterius progressum audisset) statuisse cum exercitu ad Bessum ire, vt coniunctis cum illo copiis, quacũque via facultas daretur, Macedones adoriretur. His rebus nuntiatis, intermisso itinere in Bactra, sumtis secum sociis equitibus, & iaculatoribus equestribus, atque sagittariis, & Agria-

Supr. Zadracarta.

Fac. Aris.

nis,& Amyntæ ac Cœnî agminibus: reliquo exercitu ibi relicto, Craterôq; ei præfecto, ipse celeriter aduersus Satibarzanem & Areos ducit. stadiisque sexcentis biduo emensis,ad Artacoana peruenit. Satibarzanes, vt appropinquare Alexandrum sensit,celeritate aduentus consternatus, cum paucis equitibus Areorum fugit. Pleriq; enim milites, quum iam imminere ipsis Alexandrum audirent, eum in fuga destituerunt. Alexander quotquot conscios defectionis fuisse cognouit,desertisque pagis abiisse,acriter eos insecutus, partim interfecit, partim in seruitutẽ redegit. Arsacéque Persa satrapa Areorum constituto, ipse vnà cum iis qui cum Craterο relicti erant in Zarangeos profectus, eò peruenit vbi gentis illius regia erat. Barsaentes verò, qui tum eam regionem obtinebat,vnus ex iis qui Darium in fuga oppresserant, cognito Alexandri aduentu, ad Indos qui cis Indum flumen incolunt fugit. quem Indi comprehensum ad Alexandrum mittunt. Alexander illum, ob perfidiam qua erga Darium vsus fuerat, interfici iussit. Ibidẽ Alexander Philotam Parmenionis filium vitæ suæ insidiari cognouit. Ptolemæus & Aristobulus autores sunt, quum antea in AEgypto sibi de insidiis significatũ fuisset, veteris amicitiæ causa, & honoris quẽ Parmenioni Philotæ patri habebat, simul etiam fiduciæ causa quam de Philota cõceperat,nequaquam sibi verisimile id visum fuisse. At Ptolemæus Lagi filius Philotam ad Macedones adductum scribit, grauitérque in concione ab Alexandro accusatũ fuisse: ac Philotam quidẽ se purgasse: deinde indices accessisse, & criminationem aduersus Philotã atque suos instituisse,idque cùm aliis nõ obscuris argumentis, tum præcipuè quòd Philotas quidem se de quibusdã insidiis Alexandro paratis audisse confessus esset, quas celasse Alexandrum conuincebatur, quum alioqui bis per singulos dies Alexandri tabernaculum adire solitus esset: ac Philotam cęteróque omnes insidiarum conscios à Macedonibus iaculis confossos fuisse. Ad Parmenionem verò missum Polydamãta,vnum ex amicis, literas ab Alexandro ad duces exercitus qui in Media erant ferentem. Hi erant, Cleander,Sitalces,& Menidas, qui quidem in exercitu cui præerat Parmenio duces erant constituti, & ab his Parmenionem interfectum: siue quòd haud verisimile videretur Alexandro,quum Philotas sibi insidias struxisset,Parmenionem patrem eius consilij ignarum fuisse: siue, vt maximè conscius non esset,quòd periculosum videretur illum interfecto filio superesse: præcipuè quũ tanta eius esset autoritas tum apud Alexandrũ, tum apud vniuersum exercitum non solùm Macedonum,verumetiam exterorum, cuius sæpenumero magnæ parti, interdum etiam maiori,iussu Alexandri,summa cum gratia præfuerat. Ferunt quoque eodem tempore etiam Amyntam Andromenis in iudicium vocatum,& cum eo Polemonem,Attalum, Simmiámque,Attali fratres,tanquam & ipsi insidiarum aduersus Alexandrum conscij,

Curt. Cuius cognito aduentu, Satibarzanes cum duobus millibus equitum, Bactra perfugit: cæteri proximos montes occuparunt.

Fac. Barzanetes

Hac de re prolixè agit Curtius lib.6.

Curt. Demetriũ & semetipsum id facinus cogitasse confessus est. Omnes ergo à Nicomacho nominatos,more patrio dato signo, saxis obruerunt.

A Ἀρριανὸς, καὶ τὴν Ἀμυντου τε καὶ Κοίνου τάξιν· τὴν ἢ ἄλλην δυνάμιν αὐτὸς καθίλιπων, ἐπ' αὐτῇ Κρατερὸν ἡγεμόνα, ἀπουδῇ ἦρχε ὡς ὀπὶ Σατιβαρζάνην τε καὶ τοὺς Ἀρείους. καὶ διελθὼν ἐν δυσὶν ἡμέραις σταδίους ἑξακοσίους, ἧκεν Ἀρτακόανα ἤπερ. Σατιβαρζάνης ἰδὼν οὖν, ὡς ἐγνω ἐγγὺς ὄντα Ἀλέξανδρον, τῇ ὀξύτητι τῆς ἐφόδου ἐκπλαγείς, ξὺν ὀλίγοις ἱππεῦσι τῶν Ἀρείων ἔφυγε. πρὸς γὰρ τῶν πλείστων στρατιωτῶν κατελείφθη ἐν τῇ φυγῇ, ὡς κἀκεῖνοι ἔμαθον πρεσβεύοντα Ἀλέξανδρον. Ἀλέξανδρος δὲ, ὅσους ξυναιτίους τῆς B ἀποστάσεως κατέμαθε, καὶ ἐν τῷ τότε ἀπολελοιπότας τὰς κώμας, τούτων ἢ ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ὁδοῖς τὰς διώξεις ποιησάμενος, τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ ἀνδραπόδισε. συχὶ δὲ πλὴν Ἀρείων ἀπέδειξεν Ἀρσάκιον, ἄνδρα Πέρσην, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς ἀμφὶ Κρατερὸν ἀπολελειμμένοις ὁμοῦ οὖσιν, ἤδη ὡς ὀπὶ τὴν Ζαραγγαίων χώραν ἦγε· καὶ ἀφικνεῖται ἐς τὰ βασίλεια τῆς Ζαραγγαίων ἰδ. Βαρσαέντης δὲ, ὃς τότε κατεῖχε τὴν χώραν, ἐς ὧν τῶν ξυνεπιθεμένων Δαρείῳ ἐν τῇ φυγῇ, πρεσβεύοντα Ἀλέξανδρον μαθὼν, ἐς Ἰνδοὺς τοὺς ὀπὶ τάδε ἔ Ἰνδοῦ ποταμοῦ ἔφυγε. ξυλαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ Ἰνδοὶ, C παρ' Ἀλέξανδρον ἀπέστειλαν· ὃ ἀποθνήσκει πρὸς Ἀλεξάνδρου, τῆς ἐς Δαρεῖον ἀδικίας ἕνεκα. ἐν τούτῳ δὲ ὃ τε Φιλώτα ἐπιβουλὴ τὲ Παρμενίωνος ἔμαθεν Ἀλέξανδρος. ὃ λέγει Πτολεμαῖος καὶ Ἀριστόβουλος ὁ πρεσηγγελμένος ἤδη οἱ ὃ πρότερον ἐν Αἰγύπτῳ· οὐ μέντοι πιστά γε ἐφάνη, τῆς τε φιλίας τῆς πάλαι ἕνεκα, καὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ ἐς Παρμενίωνα τε τὸν πατέρα φιλώτα τιμῆς, καὶ ἐς αὐτὸν φιλώτην πίστεως. Πτολεμαῖος δὲ ὁ Λάγου λέγει εἰσηγεῖσθαι ἐς Μακεδόνας φιλώτην, ὃ κατηγορῆσαι μὲν αὐτοῦ ἰσχυρὰς Ἀλέξανδρον· ἀπολογήσασθαι δὲ αὐτὸν φιλώτην, ὃ τοὺς ὑπομνύτας ἔργα παρελθόντας, ἐξελέγξαι φιλώτην τε καὶ τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἄλλοις τε ἐλέγχοις σὺν ἀφανέσι, καὶ μάλιστα δὴ ὅτι αὐτὸς φιλώτας πεπύσθαι μὲν ὑπεβουλεύθη ἵνα Ἀλεξάνδρῳ παρασκευαζομένῳ σωὲφη, ἐξηλέγχετο δὲ καταισχυνόμενος τοῦτο πρὸς Ἀλέξανδρον, καίτοι οἷς ὀπὶ τὴν σκηνὴν ὁσημέραι τὴν Ἀλεξάνδρου φοιτῶν· καὶ φιλώτην μὲν πρεσβεύσασθαι πεθεῖναι πρὸς τῆς Μακεδόνων, καὶ ὅσοι ἄλλοι μετέσχον αὐτῷ τῆς ὀπὶ βουλῆς. ὀπὶ Παρμενίωνα δὲ σκεδασθῆναι Πολυδάμαντα, D ἕνα τῆς ἑταίρων, ἀγγέλλοντα Φέροντα παρ' Ἀλεξάνδρου πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τοὺς ἐν Μηδίᾳ, Κλέανδρόν τε, καὶ Σιτάλκην, καὶ Μενίδην. οὗτοι γὰρ ὀπὶ τῆς στρατιᾶς, ἧς ἦρχε Παρμενίων, τεταγμένοι ἦσαν. καὶ πρὸς τούτων ἀποθανεῖν Παρμενίωνα· τυχὸν μὲν, ὅτι οὐ πιστὸν ἐδόκει εἶ Ἀλεξάνδρῳ, φιλώτα ὀπιβουλεύοντος, μὴ ξυμμετασχὼν Παρμενίων τῷ παιδὶ ἔ βουλεύματος· τυχὸν δὲ, ὅτι εἰ καὶ μὴ ξυμμετέσχε, σφαλεὸς ἤδη ἰῶ πλείων Παρμενίων, ἔ παιδὸς αὐτῷ ἀνηρημένου, ἐν τοσούτῳ ὢν ἀξιώσει ὤφελέ τι αὐτῷ Ἀλεξάνδρῳ, ὃ ἐς τὸ ἄλλο στράτευμα μὴ ὅτι τὸ Μακεδονικὸν, E ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ξένων· ὧν πολλάκις καὶ ἐν μέρει, καὶ ὤφελε τὸ μέρος, κἢ πρὸς τάξιν τὴν Ἀλεξάνδρου, ξυὶ χάριτι ἐξηγεῖτο. λέγουσι δὲ ἢ Ἀμυντᾶν τὸν Ἀνδρομένους κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὑπαχθῆναι ἐς κρίσιν, καὶ Πολέμωνα, καὶ Ἄτταλον, καὶ Σιμμίαν, τοὺς Ἀμυντου ἀδελφοὺς, ὡς ξυμμεταίτιους ὃ αὐτοῖς τῆς ὀπιβουλῆς τῆς κατ' Ἀλεξάνδρου, καπὶ πίστιν τε καὶ

ἐπιμέλειαν

ἐπαρχίαν τῷ Φιλώτᾳ. καὶ ἐδόκει πιστεῦσαι ἡ ὑπόθεσις τὸ πλῆθος, ὅτι Πολέμων εἷς τῶν ἀδελφῶν τῶν Ἀμύντου, ξυλληφθέντος Φιλώτου, ἐφυγεν ἐς τοὺς πολεμίους· ἀλλ' Ἀμύντας γε ξὺν τοῖς ἀδελφοῖς ὑπομείνας τὸν κίνδυνον, ἐς ἀπολογησάμενος ἐν Μακεδόσι καρτερῶς, ἀφίεται τῆς αἰτίας. καὶ οὕτως ὡς ἀπέφυγεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἠξίωσεν ἀφεθῆναί οἱ ἐλθεῖν ἐς τὸν ἀδελφὸν, καὶ ἐπαναγαγεῖν αὐτὸν ἐς τὸν Ἀλέξανδρον. καὶ οἱ Μακεδόνες ξυγχωροῦσιν. ὁ δ' ἀπελθὼν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ, τὸν Πολέμωνα ἐπανήγαγε. καὶ ταύτῃ πολὺ ἔτι μᾶλλον ἢ πρόσθεν ἔξω αἰτίας ἐφάνη Ἀμύντας. ἀλλ' ὀλίγον γε ὕστερον κώμῳ τινὰ πολιορκῶν, ζευχθεὶς, ἐκ τοῦ πλησίον ἐπλάκη, ὥστε οὐδὲν πλέον αὐτῷ γίγνεται τῆς κρίσεως ἀποφυγόντι, ὅτι μὴ ἀγαθὸς νομιζόμενος ἀποθανεῖν. Ἀλέξανδρος δὲ καταστήσας ὅτι τοῖς ἱππάρχαις ἐπάρχοις δύο, Ἡφαιστίωνά τε τὸν Ἀμύντορος, καὶ Κλεῖτον τὸν Δρωπίδου, καὶ δίχα διελὼν τὴν τάξιν τῶν ἑταίρων (ὅτι οὐδὲ φιλώτειν ἂν ἠβούλετο, ἕνα τοσούτων ἱππέων, ἄλλως τε καὶ τῶν κρατίστων τὸ παντὸς ἱππικοῦ, κατά τε ἀξίωσιν καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν ὀφθῆναι) ἀφικνεῖται ἐς τοὺς πάλαι μὲν Ἀγριάσπας, καλουμένους, ὕστερον δὲ Εὐεργέτας ἐπονομασθέντας, ὅτι Κύρῳ τῷ Καμβύσου ξυνεπελάβοντο τῆς ἐς Σκύθας ἐλάσεως. καὶ τούτους Ἀλέξανδρος ὢν τε ἐς Κῦρον ὑπῆρξαν οἱ πρόγονοι αὐτῶν, τιμήσας· καὶ αὐτὸς καταμαθὼν ἄνδρας οὐ κατὰ τοὺς ἄλλους τοὺς ταύτῃ βαρβάρους πολιτεύοντας, ἀλλὰ τῷ δικαίου ἴσα καὶ τοῖς κρατίστοις τῶν Ἑλλήνων μεταποιουμένους, ἐλθόντος τε ἀφῆκε, καὶ χώραν τῆς ὁμόρου ὅσην αὐτοὶ σφίσιν ᾔτησαν (οὐ πολλὴν δ' οὐδ' αὐτοὶ ᾔτησαν) προσέθηκεν. ἐκπρῶτα θύσας τῷ Ἀπόλλωνι, Δημήτριον μὲν ἕνα τῶν σωματοφυλάκων, ὑποπτεύσας μεταίτιον εἶναι φιλώτᾳ τῆς βουλῆς, ξυνέλαβε· σωματοφύλακα δ' αὖθις Δημητρίου ἀπέδειξε Πτολεμαῖον τὸν Λάγου. τοῦτον δ' Ἀλεξανδρεῖς μὲν, ὡς ἐπὶ βάκτρα τε καὶ Βῆσσον, Δράγγας τε καὶ Δραγωγοὺς ἐν τῇ παρόδῳ προσηκάμενος. παρεσήσατο δὲ καὶ τοὺς Ἀραχώτους, καὶ σατράπην κατέστησεν ἐπ' αὐτοῖς Μένωνα. ἐπῆλθε δὲ καὶ τοῖς ἐνδὼν τοῖς μεσογείοις Ἀραχώτοις. ξύμπαντα δὲ τὰ μὲν ἔθνη διὰ χιόνος τε πολλῆς, καὶ ξυνοδίας ἀποριῶν, καὶ τῶν σιτοπομπῶν ταλαιπωρίᾳ ἐπῆλθε. μαθὼν δὲ τοὺς Ἀρείους αὖθις ἀφεστάναι, Σατιβαρζάνου ἐς τὴν χώραν αὐτῶν ἐμβαλόντος σὺν ἵπποις τρισχιλίοις, οὓς τῶν Βήσσου ἔλαβεν, ἀποστέλλει παρ' αὐτοὺς Ἀρτάβαζόν τε τὸν Πέρσην, καὶ Ἐριγύιον, καὶ Κάρανον, τῶν ἑταίρων. μεσοπόλεμος δὲ Φρατάφερνα τὸν τῶν Παρθυαίων σατράπην ξυνεμβαλεῖν αὐτοῖς ἐς τοὺς Ἀρείους. καὶ γίγνεται μάχη τῷ ἀμφὶ Ἐριγύιον καὶ Κάρανον πρὸς Σατιβαρζάνην καρτερά. ἔνθεν δὲ οἱ βάρβαροι ἐνέκλιναν, πρὶν Σατιβαρζάνην ξυμπεσόντα Ἐριγυίῳ, ὡς Ἐριγυίου πλήξαντος δόρατι ἐς τὸ πρόσωπον, ἀποθανεῖν. τότε δὴ ἐγκλίναντες οἱ βάρβαροι, πρὸς φόβον ἔφυγον.

Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλέξανδρος πρὸς τὸν Καύκασον τὸ ὄρος ἦλθε, ἵνα καὶ πόλιν ἔκτισε, καὶ ὠνόμασεν Ἀλεξάνδρειαν· καὶ θύσας ἐνταῦθα τοῖς θεοῖς, ὅσοις νόμος αὐτῷ, ὑπερέβαλε τὸ ὄρος τὸν Καύκασον· σατράπην μὲν τῇ χώρᾳ ὑπέταξε Προέξην ἄνδρα Πέρσην. τῶν δ' ἑταίρων,

fuissent, ob fidem atque amicitiam quã cum Philota coluerant. Hoc etiam insidiarũ suspicionem verisimiliorem apud multitudinem effecit, quòd Polemon, vnus ex Amyntæ fratribus, Philota comprehenso, ad hostes profugerat. At quum Amyntas cum fratribus actionem publicam sustinuisset, causámque suam strenuè apud Macedones dixisset, ab ea criminatione absolutus est: statímque post absolutionem in concilio factam, potestatẽ sibi fieri petiit eundi ad fratrem, vt eum ad Alexandrũ reduceret. quod quum à Macedonibus illi concessum esset, abiit, eodémque die Polemonem reduxit. Ex eo multo quàm antea manifestius apparuit Amyntam extra culpam fuisse. Cæterũ paulo pòst pagum quendam oppugnans, sagitta ictus, ex eo vulnere interiit: adeo vt nihil illi ex illa absolutione accesserit, præter quã quòd vir bonus habitus interierit. Post hæc Alexãder equitatui duos ex amicis Hephæstionem Amyntoris filium, & Clitum Dropidis præfecit, diuisíque in duas partes sociorum copiis (neque enim Philotam volebat tot equitibus, qui alioqui præstantissimi totius equitatus & dignitate & bellica virtute erant, solum præfectum esse) ad eos peruenit qui olim quidem Agriaspę, postea verò Euergetæ vocati sunt, hoc est benefici, quòd Cyrum Cambysæ filium in expeditionem Scythicam adiuuissent. Hos Alexãder, quòd illorum maiores de Cyro bene meriti fuissent, honore affecit. Quúmque ipse intelligeret eos non more reliquorum eius regionis barbarorũ viuere, sed perinde atque qui apud Græcos optimè instituti sunt, iustitiã colere, liberos dimisit, tantúmque ex finitimis locis agri quantum petiere (exiguum autem petiere) dedit. Eo loci Apollini sacrum fecit: & ˇ Demetrium, vnum ex corporis custodibus, quẽ Philotæ consiliorum participem fuisse suspicabatur cõprehendit, & Ptolemæum Lagi in eius locum suffecit. His peractis in Bactra & Bessum mouit, Drangis Dragogísque in ipso itinere subactis. Subegit autem etiam Arachotos, & Memnonem iis satrapam constituit. Posthæc Indos Arachotis finitimos inuadit: ˇ omnes has gentes per multas niues, in magna rerum omnium penuria, summis militum laboribus subiugauit. Quúmq; cognouisset Areos denuo desciuisse, Satibarzane cum duobus millibus equitum quos à Besso acceperat, in eorum agros ingresso, Artabazum Persam, & Erigyũ, Caranúmque, vnum ex sociis, in eos mittit, Phratapherne Parthorum satrapa vnà cum eis in Areos misso. Atrox ibi ˇ Erigyj & Carani aduersus Satibarzanem prælium committitur. neque prius barbari in fugam sese inclinarunt, quàm Satibarzanes cum Erigyo congressus, iaculóque faciem transfossus cecidit. Tum effusa barbarorum fuga fit.

Inter hæc Alexander ad Caucasum montẽ profectus, vrbẽ ibi condidit, quã Alexandriã nominauit, & sacrificio diis patrio more facto, Caucasũ montẽ superauit. Satrapã illi regioni cõstituit Proexẽ Persam. ex amicis verò

Curt. Demetrius, qui proximi sceleris particeps esse arguebatur, producitur.

Curt. Multos eximanimauit rigor insolitus niuis, multorum adussit pedes.

Curt. plerunque Erigyium vocat.

Niloxenum Satyri filium speculatorem cum exercitu ibi relinquit. Mons Caucasus, nulli montium qui in Asia sunt altitudine secūdus est, vt Aristobulus autor est. Eius ab ea parte tum temporis vt plurimum *nudum dorsum erat. In magnā enim longitudinē porrigitur Caucasus, adeo vt & Taurum montē qui Ciliciam Pamphyliámque disterminat, à Caucaso duci velint, alióque ingentes montes qui pro varietate gentium, à quibus incoluntur, nomina variant. At in hoc Caucaso nihil præter terminthum & silphium nascitur, vt autor est Aristobulus: & nihilominus multos incolas habet, multæque in eo pecudes atque armenta pascuntur, quòd pecudes silphium ament: & si ex longinquiore loco id per odoratum senserint, citatim cò feruntur, depastóque flore radicem etiam suffodiunt atque arrodunt: eámque ob causam Cyrenæi greges ouium quamlongissimè ab iis locis arcent, quibus silphium nascitur: alij sepem obducunt, ne si pecudes propius accedant, ad interiora loca penetrare possint. magno enim apud Cyrenæos in pretio est silphium. Bessus autem Persis, qui participes consiliorum in capiendo Dario fuerant, comitatus, Bactrianíque circiter septem millibus, & Dais vltra Tanaim fluuium habitantibus, regionem Caucaso adiacentem depopulatus est, vt præ vastitate regionis inter se & Alexandrum interiectæ, rerúmque necessariarum penuria, Alexandrum quominus progrederetur impediret. Is verò idcirco nihilominus processit, difficulter quidem ob niuium altitudinem, & commeatus inopiam: processit tamen. Bessus, vt cognouit Alexādrum non procul abesse, Oxo flumine traiecto, nauigia quibus copias transuexerat incendit. ipse in Nautaca Sogdianæ regionis se recepit. Sequebātur eum Spitamenes & Oxyartes cum equitibus Sogdianis, & Dais à Tanai profectis. Bactriani equites, quum in vna fuga Bessum salutis suæ spem posuisse intellexerunt, alius aliò dilapsi domum reuerterunt. Alexander inde Drapsaca profectus, recreato exercitu, in Aornos & Bactra mouit, quæ quidem maximæ sunt in Bactris vrbes: quibus primo impetu captis, præsidium in arce Aorni constituit, cui Archelaum Androcli filium, vnum ex amicis, præfecit. Reliquis verò Bactriis non difficulter sese dedentibus Artabazum Persam satrapam dedit. Ipse ad Oxum flumen exercitū duxit. Oxus fluuius è monte Caucaso fluit, omnium Asiæ fluminum, quotquot Alexander cum exercitu adiit, maximum, Indorum fluminibus exceptis. Hæc enim omnia flumina magnitudine superant. Oxus porro in mare magnum, iuxta Hyrcaniam, influit. conanti Alexandro flumen transire, nulla se facultas offerre videbatur. nāque eius latitudo ad sex maximè stadia extenditur. altitudo latitudini nō respondet, sed profundior & fabulosus est. Cursus fluminis adeo rapidus, vt facilè quæ vado infixa fuerint subuertat secúmq; rapiat, vtpote q̄ ob fabulū firmiter stabilita nō sint. ad hæc

Cutt. In nudo eius mōtis dorso.

In vet. χ῾ τὰ ἄθη τὰ ἐκ.

Νειλόξενον τὸν Σατύρου, ἐπίσκοπον ξυὼ στρατιᾷ ἀπολιπών. τὸ ὄρος ὁ Καύκασος, ὑψηλὸν μὲν ὄντι, ὡσπέρ τι ἄλλο τῆς Ἀσίας, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος, ψιλὸν ἦ τὸ πολὺ αὐτοῦ τότε πύστη. μακρὸν γὰρ ὄρος παρατέταται ὁ Καύκασος· ὥστε καὶ τὴν Ταῦρον τὸ ὄρος, ὃς δὴ τὴν Κιλικίαν τε καὶ Παμφυλίαν ἀπείργει, ἀπὸ τοῦ Καυκάσου εἶναι λέγουσι, καὶ ἄλλα ὄρη μεγάλα διακεκριμένα ἀπὸ τοῦ Καυκάσου ἄλλη καὶ ἄλλη ἐπωνυμίᾳ, κατὰ ἔθνη τὰ ἐκάστων. ἀλλὰ ἔν γε τούτῳ τῷ Καυκάσῳ οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ τέρμινθοι πεφύκασι, καὶ σίλφιον, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος. ἀλλὰ καὶ ὡς ἐπῳκεῖτο πολλοῖς αὐθρώποις, καὶ κτήνεα πολλὰ καὶ κτήνη ἐνέμοντο, ὅτι δὲ χαίρουσι τῷ σιλφίῳ τὰ κτήνεα. καὶ εἰ ἐκ πολλοῦ κτήνεσιν σιλφίου αἴσθοιτο, καὶ θεῖ ἐπ' αὐτό, καὶ τὸ, τε ἄνθος ἀπινέμεται, καὶ τὴν ῥίζαν ἀνορύττον δὲ τούτῳ κατεσθίει. ὅπη τοίνυν ἐν Κυρήνῃ ὡς μακρότατα ἀπελαύνουσι τὰς πίμνας τοῦ χωρίου, ἵνα καὶ αὐτοῖς τὸ σίλφιον φύεται. οἱ δὲ, καὶ περιφράττουσι τὸν χῶρον, τῷ μηδὲ εἰ πελάσαιεν αὐτῷ τὰ κτήνεα, διαπατεῖν ἔνδοθεν εἴσω παρελθεῖν· ὅτι πολλοῦ ἄξιον Κυρηναίοις τὸ σίλφιον. Βῆσσος δὲ ἔχων ἀμφ' αὐτὸν Περσῶν τε τοὺς μεγιστάνας αὐτῷ τῆς Δαρείου συλλήψεως, καὶ αὐτῶν Βακτρίων ἐς ἑπτακισχιλίους, καὶ Δάας τοὺς ὑπὲρ τὰ τοῦ Ταναΐδος ποταμοῦ ἐποικοῦντας, ἔφθειρε τὴν ὑπὸ τῷ ὄρει τῷ Καυκάσῳ, ὡς ἐρημίᾳ τε τῆς χώρας τῆς ἐν μέσῳ αὐτῷ τε καὶ Ἀλεξάνδρου καὶ ἀπορίᾳ τῶν ἐπιτηδείων, ἀπείρξων Ἀλέξανδρον τοῦ μὴ ἐλαύνειν πρόσω. ἀλλ' Ἀλέξανδρος ἤλαυνεν οὐδὲν μεῖον, χαλεπῶς μὲν διά τε χιόνος πολλῆς, καὶ ἐνδείᾳ τῶν ἀναγκαίων, ἦει δὲ ὅμως. Βήσσος δὲ, ἐπεὶ ἐξηγγέλετο αὐτῷ οὐ πόρρω ἤδη ὢν Ἀλέξανδρος, διαβὰς τὸν Ὦξον ποταμὸν, τὰ μὲν πλοῖα ἐφ' ὧν διέβη κατέκαυσεν, αὐτὸς δὲ εἰς Ναύτακα τῆς Σογδιανῆς χώρας ἀπεχώρει. εἵποντο δὲ αὐτῷ οἵ τε ἀμφὶ Σπιταμένη καὶ Ὀξυάρτην, ἔχοντες τοὺς ἐκ τῆς Σογδιανῆς ἱππέας, καὶ Δάαι οἱ ἀπὸ τοῦ Ταναΐδος. οἱ δὲ τῶν Βακτρίων ἱππεῖς, ὡς φεύγειν ἐγνωκότα ἔμαθον Βῆσσον, ἄλλος ἄλλῃ ὅπῃ τὰ σφῶν ἑκάστοις ἀπηλλάγησαν. Ἀλέξανδρος δὲ ἐς Δραψάκα ἀφικόμενος, καὶ ἀναπαύσας τὴν στρατιὰν, ἐς Ἄορνόν τε ἦγε καὶ Βάκτρα, ἃ δὴ μέγιστα εἰσὶ πόλεις ἐν τῇ Βακτρίων χώρᾳ. καὶ τούτας τε ἐξ ἐφόδου ἔλαβε, καὶ φυλακὴν ἐν τῇ ἄκρᾳ τῆς Ἄορνου ἀπέλιπε, καὶ ὅπῃ τούτης Ἀρχέλαον τὸν Ἀνδρόκλεα, τῶν ἑταίρων. Τοῖσδε δὲ ἄλλοις Βακτρίοις οὐ χαλεπῶς προεχωρήσαντο, ἐπέταξε σατράπην Ἀρταβάζον τὸν Πέρσην. αὐτὸς δὲ ἦγε ὡς ἐπὶ τὸν Ὦξον ποταμόν. ὁ δὲ Ὦξος ποταμὸς ῥέει μὲν ἐκ τοῦ ὄρους τοῦ Καυκάσου, ἔστι δὲ ποταμῶν μέγιστος τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅσους τε δὴ Ἀλέξανδρος καὶ οἱ ξυὼ Ἀλεξάνδρῳ ἐπῆλθον, πλὴν τῶν Ἰνδῶν ποταμῶν. οἱ δὲ Ἰνδοὶ ποταμοὶ, πάντων μέγιστοι εἰσίν. ἐξίησι δὲ ὁ Ὦξος ἐς τὸν μεγάλην θάλασσαν, τὸν καθ' Ὑρκανίαν. διαβαίνειν δὲ ὁπηχθρωμένῳ αὐτῷ τὸν ποταμὸν, πάντη ἄπορον ἐφαίνετο. τὸ μὲν γὰρ εὖρος ἐς ἓξ μάλιστα σταδίους βάθος ἦν, τὸ δὲ πρὸς λόγον τοῦ εὖρους, ἀλλὰ πολὺ δή τι βαθύτερος, καὶ φαμμώδης. καὶ ῥεῦμα ὀξὺ, ὡς τὰ καταπηγνύμενα πρὸς αὐτὰ τοῦ ῥοῦ ἐκτρέφεσθαι ἐκ τῆς γῆς οὐ χαλεπῶς, οἷα δὴ οὐδὲ βεβαίως κατὰ τὸ φάμμου ἱδρυμένα. ἄλλως τε καὶ

ἀπορία ὕλης ἐν τοῖς πόνοις ἦν· καὶ τριβὴ πολλὴ ἐ- A materia etiam pontibus struendis decrat. Multum præterea morę faciendum videbatur, si ex longinquo apportãda essent quæcunque ad flumen ponte iungendum erant necessaria. Collectis itaque pellibus sub quibus milites in tentoriis degebant, sarmentis quammaximè siccis eas impleri, accuratéque vinciri & consui iubet, ne aquam aliqua ex parte admittere possent. quibus ita obligatis & consutis, exercitum quinque dierum spatio traduxit. Antequam verò flumen traiiceret, seligẽs ex Macedonibus qui aut prę ætate aut vulneribus inepti ad pugnã erant, & ex Thessalis qui voluntarij remanserant, in domos suas remisit. Stasanorem quoq;, vnum ex amicis, in Arcos mittit, qui Arsacem Areorum satrapam comprehenderet, quòd mali aliquid moliri videretur: vtque eius loco satrapatum obtineat iubet. Traiecto autem amne Oxo, celeriter eò exercitũ duxit, vbi Bessum cum copiis esse acceperat. Interea nuntij ad eum à Spitamene & Datapherne veniunt, pollicentes, si aliquem ex ducibus suis cum aliquantis copiis mitteret, sese Bessum comprehensum Alexandro tradituros esse. In custodia enim illũ, citra vincula tamẽ, teneri. Qua re cognita, Alexãder relaxationẽ dans, lentius quàm antea exercitum duxit. Ac Ptolemæum quidem Lagi filium cum tribus sociorum equitum cohortibus, & hastatis equitibus omnibus: ex peditibus verò, Philotæ agmine, & argyraspidibus mille, Agrianisque omnibus ac sagittariorum dimidia parte, vt ad Spitamenem & Dataphernem contendat iubet. Ptolemæus imperata facit, & decem mãsionum iter quatriduo emensus, eò peruenit vbi pridie barbari cum Spitamene castra habuerant. Ibi certior factus est, dubiam esse Spitamenis & Dataphernis de tradẽdo Besso sententiam. Peditibus itaque relictis, & quadrato agmine sequi iussis, ipse cum equitatu progressus ad vicum quendam venit, in quo Bessus cum paucis militibus agebat. Nam qui cum Spitamene erant iam inde abierant, quòd eos Bessum tradere puderet. Ptolemæus, pago equitibus circumsesso (erat enim pagus muro & portis cinctus) barbaris paganis denuntiari iubet, incolumes eos abituros, si Bessum tradãt. Barbari Ptolemæũ cum suis copiis intromittũt. Ptolemęus capto Besso ad Alexandrũ reuertitur: nuntiúmque præmittit, qui percõtetur quomodo illũ in cõspectũ suũ adduci velit. Alexander nudum capistro alligatum adduci iubet, & ad dextrũ viæ latus, qua sibi cum exercitu trãscundum esset, sisti. Ptolemæus ita vt imperatum ei est facit. Alexãder Bessum conspicatus, currum sistens, rogauit quam ob causam Darium regem suum pariter atque amicum, & optimè de se meritum, comprehensum & in vinculis ductum interfecisset. cui Bessus, Non ex suo vnius consi-

Curt. Vtres quã plurimos stramẽtis refertos diuidit. His incubantes transnauere amnem.

Curt. Producẽtus est Bessus nõ vinctus modò, sed etiam omni velamento corporis spoliatus.

lio id factum fuisse, sed omniũ qui tum temporis Dario adfuerãt, vti ea ratione salutem sibi apud Alexandrum inuenirent. Tum Alexãder Bessum flagris cædi iussit, ac per præconem pronuntiari eadem illa quæ ipse Besso ob perfidiam suam exprobrarat. Bessus ita flagellis cæsus, in Bactra pœnas capite persoluturus, remittitur. Hæc Ptolemæus de Besso. Aristobulus verò autor est, eos qui cum Spitamene & Datapherne erant, Bessum Ptolemæo adduxisse, atque ita nudum capistro vinctum Alexãdro traditum fuisse. Alexander, equis quos ibi nactus est in supplemẽtum sui equitatus sumtis (multos enim equos tam in transitu Caucasi montis, quàm in itinere ad Oxum amnẽ & discessu ab Oxo amiserat) in Maracanda mouit, qua in vrbe Sogdianorum regia est. Inde ad Tanaim fluuiũ profectus est. huius fluminis (quod & alio nomine Orxantẽ à finitimis barbaris appellari Aristobulus dicit) fontes è Caucaso etiam monte oriuntur. in Hyrcanium etiam mare fertur. Alius porro est Tanais, de quo Herodotus historiarum scriptor dicit, octauum esse flumẽ Scythicum Tanaim, eiúsque fontes ex magno lacu ortos fluere, & in aliũ maiorem lacum, Mæotim dictum, ferri. Atque hunc Tanaim sunt qui Asiæ atque Europæ terminum statuant. quibus quidem ex intimo sinu ponti Euxini Mæotis palus oritur: atque hic Tanais in eam prolapsus, Asiam ab Europa separat: quemadmodũ mare quod inter Gades, & inter eos qui ex aduerso sunt Afros Numidas, Africam ab Europa diuidit, sicut etiam Africa à reliqua Asia Nilo flumine dirimitur. Eo loco nonnulli ex Macedonibus longius quàm par erat pabulatum digressi à barbaris cæsi sunt, qui sese statim in montes asperrimos omníque ex parte præruptos receperunt. Hi ad XXX M. erant: aduersus quos Alexander assumptis expeditioribus totius exercitus celeriter profectus est. Macedones frequentes in montem insultus faciunt: ac initio quidẽ icti à barbaris, multis vulneribus acceptis, repelluntur. atque ipse Alexander sagitta medium crus traiectus est, sagittæ spiculum in ipso crure abruptum hæsit. Collis nihilominus captus est, ac plerique barbarorum à Macedonibus cæsi, alij è rupibus sese præcipitantes interierunt: adeo vt ex triginta millibus non plures octo millibus euaserint.

Curt. Quos dum obsidet rex inter promptissimos dimicãs, sagitta ictus est, quæ in medio crure fixa reliquerat spiculum.

A ξαντα πρᾶξαι ἔφη, ἀλλὰ ξὺν τοῖς τότε ἀμφὶ Δαρεῖον οὖσιν, ὡς σωτηρίαν σφίσιν εὑρέσθαι παρ' Ἀλεξάνδρου. Ἀλέξανδρος ὁ, ὅτι τοῖσδε μαστιγοῦν ἐκέλευεν αὐτὸν, ὃ ἐπιλέγων τὸν κήρυκα ταῦτα ἐκεῖνα, ὅσα αὐτὸς τῷ Βήσσῳ ἐν τῇ πίστει ὠνείδισε. Βῆσσος μὲν δὴ ὕστερος αἰκισθείς, ἀπεπέμπετο ἐς Βάκτρα ἀποθανούμενος. καὶ ταῦτα Πτολεμαῖος ὁ Βήσσου ἀναγέγραφεν. Ἀριστόβουλος δ', τοὺς ἀμφὶ Σπιταμένη τε καὶ Δατάφερνην, Πτολεμαίῳ ἀγαγεῖν Βῆσσον, ὃ δεδοῦναι Ἀλεξάνδρῳ γυμνὸν ἐν κλοιῷ δήσαντας. Ἀλέξανδρος δ' ἀναπληρώσας τὸ ἱππικὸν ἐκ τῆς αὐτόθεν ἵππων (πολλοὶ γὰρ αὐτῷ ἵπποι ἔν τε τῇ ὑπερβολῇ τοῦ Καυκάσου, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ τὴν ἐπὶ τὸν Ὦξόν τε καὶ ἀπὸ τοῦ Ὤξου πορείᾳ ἐξέλιπον) ὡς ὅτι Μαράκανδα ἦγε. τὰ δέ ἐστι βασίλεια τῆς Σογδιανῆς χώρας. ἐνθένδε ἐπὶ τὸν Ταναΐν ποταμὸν ἐστείλει. τῷ δὲ Ταναΐδι τούτῳ, ὃν δὴ καὶ Ὀρξάντην ἄλλῳ ὀνόματι ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων βαρβάρων καλεῖσθαι λέγει Ἀριστόβουλος, αἱ πηγαὶ μὲν ἐκ τοῦ Καυκάσου ὄρους καὶ αὗται εἰσίν· ἐξίησι δ' ἐς τὴν Ἑρκανίαν θάλασσαν. ἄλλος δ' ἂν εἴη Ταναΐς, ὑπὲρ ὅτου λέγει ὁ Ἡρόδοτος ὁ λογοποιὸς, ὄγδοον εἶναι τὸν ποταμὸν τὸν Σκυθικὸν Ταναΐν, καὶ ῥέειν μὲν ἐκ λίμνης μεγάλης αὐτόχθονα, ἐκδιδόναι δ' ἐς λίμνην ἑτέρην μείζω τὴν καλουμένην Μαιῶτιν. καὶ τὸν Ταναΐν τοῦτον εἶναι οἱ ὅρον ποιοῦσι τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης οἷς δὴ ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ πόντου τοῦ Εὐξείνου ἡ λίμνη τε ἡ Μαιῶτις· καὶ ὁ ἐς ταύτην ἐξιὼν ποταμὸς ὁ Ταναΐς ἔστ', διείργει τὴν Ἀσίαν τε καὶ τὴν Εὐρώπην, καθάπερ ἡ κατὰ Γάδειρά τε καὶ τοὺς ἀντιπέραν Γαδείρων Λίβυας τοὺς Νομάδας θάλασσα, τὴν Λιβύην αὖ καὶ τὴν Εὐρώπην διείργει· οἷς γε δὴ ἡ Λιβύη ἀπὸ τῆς Ἀσίας τὰ ἄλλης τῆς Νείλῳ ποταμῷ διακέκριται. ἐνταῦθα ἀποσκεδασθέντες τινὲς τῶν Μακεδόνων ἐς νομὴν, κατακόπτονται ὑπὸ τῶν βαρβάρων. οἱ δ' ἀράσαντες τὸ ἔργον, ἀπέφυγον ἐς ὄρος τραχύτατον, καὶ πάντη ἀπότομον. ἦσαν δὲ τὸ πλῆθος ἐς τρισμυρίους· καὶ ἐπὶ τούτοις Ἀλέξανδρος τοῖς κουφοτάτοις τῆς στρατιᾶς ἀναλαβὼν ἦλθεν· ἔνθα δὴ προσβολαὶ πολλαὶ ἐγίγνοντο τοῖς Μακεδόσιν ἐς τὸ ὄρος. καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἀπεκρούοντο, βαλλόμενοι ἐκ τῶν βαρβάρων· καὶ ἄλλοι τε πολλοὶ τραυματίαι ἐγίγνοντο, καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐς τὴν κνήμην τοξεύεται βαμπάξ, καὶ τῆς περόνης τὸ ἀποθραύεται αὐτῷ ἐκ τοῦ τοξεύματος. ἀλλὰ καὶ ὡς ἑλὼν τὸ χωρίον, καὶ τῶν βαρβάρων οἱ μὲν αὐτὸ κατέκοψαν πρὸς τῶν Μακεδόνων, πολλοὶ δ' καὶ τὰ πετεινὰ ῥίψαντες σφᾶς ἀπέθανον· ὥστε ἐκ τρισμυρίων ὀλίγῳ πλείους ἀποσωθῆναι ὀκτακισχιλίων.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ Ἀλεξάνδρου,

Βιβλίον τέταρτον.

ΠΟΛΛΑΙΣ δὲ ἡμέραις ὕστερον, ἀφικνοῦνται παρ' Ἀλέξανδρον πρέσβεις, ὧνδρά τε Σκυθῶν τῶν Ἀβίων καλουμένων (οὓς κατ' ὄμηρος δικαιοτάτους ἀνθρώπων εἰπὼν ἐν τῇ ποιήσει, ἐπῄνεσεν. οἰκοῦσι δὲ ἐν τῇ Ἀσίᾳ οὗτοι αὐτόνομοι, οὐχ ἥκιστα ἀπορίαν τε καὶ δικαιότητα) καὶ παρὰ τοὺς ἐκ τῆς Εὐρώπης Σκυθῶν, οἳ δὴ τὸ μέγιστον ἔθνος Σκυθικὸν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐποικοῦσι. καὶ τούτοις ξυμπέμπει Ἀλέξανδρος τῶν ἑταίρων, πρόφασιν μὲν, κατὰ πρεσβείαν φιλίαν ξυνιστάμενος· ὁ δὲ νοῦς τῆς πομπῆς, ἐς κατασκοπήν τι μᾶλλον ἔφερε, φύσεώς τε τῆς χώρας τῆς Σκυθικῆς, καὶ πλήθους αὐτῶν, καὶ νομίμων, καὶ ὁπλίσεων ὁπόσα ἔχοντες στέλλονται ἐς τὰς μάχας. αὐτὸς δὲ πρὸς τὸν Τάναϊδι ποταμῷ ἐπενόει πόλιν οἰκίσαι, καὶ τοῦτο ἔργον ἐπώνυμον. ὅ, τε δὴ χῶρος ἐπιτήδειος αὐτῷ ἐφαίνετο αὐξῆσαι τὴν πόλιν ἐπὶ μέγα, καὶ ὅτι ἐν καλῷ οἰκιοθήσεσθαι τῆς ἐπὶ Σκύθας, εἴ ποτε ξυμβαίνοι, ἐλάσεως, καὶ τῆς προφυλακῆς τῆς χώρας πρὸς τὰς καταδρομὰς τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐποικούντων βαρβάρων. ἐδόκει δὲ αὐτῷ καὶ μεγάλη γενέσθαι ἡ πόλις, πλήθη τε τοῦ ἐς αὐτὴν ξυνοικιζομένων, καὶ τοῦ ὀνόματος τῇ λαμπρότητι. καὶ ἐν τούτῳ οἱ προσχωροῦντες τοῦ ποταμοῦ βάρβαροι τοῖς τε ἁρμάτα ἐν τοῖς πόλεσι σφῶν ἔχοντας στρατιώτας τοῦ Μακεδόνων ξυλλαβόντες ἀπέκτειναν, καὶ τὰς πόλεις ἐς ἀσφάλειαν ἵνα μᾶλλον ὠχύρουν. ξυνεπελάβοντο δὲ αὐτοῖς τῆς ἀποστάσεως καὶ τοῦ Σογδιανοῦ οἱ πολλοὶ, ἐπαρθέντες πρὸς τοῦ ξυλλαβόντων Βῆσσον. ὥστε καὶ τῶν Βακτριανῶν ἔστιν οἷς σφίσιν οὕτω ξυναπέσπασαν· εἴτε δὴ καὶ δείσαντες Ἀλέξανδρον, εἴτε καὶ λόγον ὅτι τῇ ἀποστάσει διδόντες, ὅτι ἐς ἕνα ξύλλογον ἐπαγγελεῖ Ἀλέξανδρος ξυνελθεῖν τοὺς ὑπάρχους τῆς χώρας ἐκείνης, εἰς Ζαριάσπα τὴν μεγίστην πόλιν, ὡς ἐτ' ἀγαθοῦ οὐδενὸς τοῦ ξυλλόγου γιγνομένου. παῦτα ὡς ἀπηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, ὡς ἀγγέλους τοῖς πεζοῖς καὶ λόχους κλιμακας ποιεῖσθαι, ὅσου ἑκάστῳ λόχῳ ἐπηγγέλθησαν, αὐτὸς μὲν ἐπὶ τὴν πρώτην ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ὁρμηθεὶς πόλιν προσχώρει, ᾗ ὄνομα ἦν Γάζα. ἐς δὲ ἑπτὰ πόλεις συμπεφυγέναι ἐλέγοντο οἱ ἐκ τῆς χώρας βάρβαροι. Κρατερὸν δὲ ἐκπέμπει πρὸς τὴν καλουμένην Κυρόπολιν, ὡσπερ μεγίστην πασῶν· καὶ ἐς αὐτὴν οἱ πλεῖστοι ξυνειλεγμένοι ἦσαν τῶν βαρβάρων. παρήγγελτο δὲ αὐτῷ στρατοπεδεῦσαι πλησίον τῆς πόλεως, καὶ τάφρον τε ἐν κύκλῳ αὐτῆς ὀρύξαι, καὶ χάρακι περιβάλλεσθαι, καὶ τὰς μηχανὰς ὅσας χρὴ ἄγεσθαι ξυμπαγνύναι· ὡς πρὸς τοὺς ἀμφὶ Κρατερὸν τῷ γνώμῃ πεπαυμένους οἱ ἐκ τῆς πόλεως παύσεσθαι, ὡσπερ τὰς ἄλλας πόλεις ἐποφελεῖν. αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὴν Γάζαν

ARRIANI HISTORIARVM DE EXPEDItione Alexandri,

Liber quartus.

PERAVCIS pòst diebus legati ad Alexandrum veniũt à Scythis, quos Abios vocant (quos & Homerus iustissimos mortalium appellãs in suo opere laudat. hi Asiam incolunt, nullis legibus subiecti, ob paupertatem nimirum cum iustitia cõiunctam) & à Scythis Europæis. maxima enim natio Scythica Europam colit. Cum his redeuntibus Alexander quosdam ex amicis mittit, prætextu quidem amicitiæ per legationem componendæ: re autem vera non aliò spectabat hæc missio, quàm vt naturam Scythicæ regionis specularentur, & quanta esset incolarum multitudo, qui mores, quáve armatura vtentes in pugnam prodirẽt, cognoscerent. Ipse iuxta Tanaim fluuium vrbem condere statuerat, eámq; suo de nomine vocare. Nam & ipse locus percommodus videbatur ad vrbem amplificandam, & opportunam sedem censebat ad expeditionem (siquando id res postularet) in Scythas faciẽdam. tum etiam propugnaculum fore regionis aduersus barbarorum qui cis flumen degebant incursiones. Magnam autem vrbem fore, tum ex incolarum frequentia, tum ex nominis splendore, autumabat. Interea barbari fluuio finitimi Macedonum milites, qui in Scythicis vrbibus præsidio constituti erant, comprehensos interficiũt, vrbésque suas maioris securitatis causa muniunt. Coniunxerant se illorum defectioni Sogdianorũ plerique, sollicitati ab iis qui Bessum ceperãt. qui & Bactrianorum nonnullos adse pertraxerunt: siue quòd Alexandrum timerent, siue rationẽ defectionis dantes, quòd Alexander præsidum illius prouinciæ conuentus ad Zariaspa vrbem maximam indixisset. è quo quidem conuentu nihil boni ipsis sperandum videbatur. Hæc vbi Alexãdro nuntiata sunt, quamprimùm vt pedites per singulas cohortes scalas parent iubet: ipséque ad primam ab exercitu vrbem (Gazæ nomen erat) cum copiis tendit. Nam in septem oppida barbari eius regionis confugisse ferebãtur. Craterum Cyropolim mittit, vt omnium vrbium maximam, & in quam plurimi barbarorum se receperant. Huic imperat vt castra prope vrbem locet, fossámque in orbem ducat, & vallo muniat, ac machinas quibus opus sit componat: vt oppidani Cratero propulsando occupati, aliis vrbibus opem ferre non possent. Ipse verò simulac Gazam

Curt. Alexander ad Tanaim amnem redit, & quãtum soli occupauerãt castris, muro circundedit. 1 x stadiorum vrbis murus fuit.

peruenit, primo ſtatim impetu murum terreum alioqui & parum altum inuadi iubet, ſcalis omni ex parte admotis. Tum fundito res & ſagittarij ac iaculatores ſimul cum peditibus impetum facientibus murorum propugnatores è machinis laceſſunt, teliſq; petunt. adeo vt præ nimia telorũ vi muro confeſtim propugnatoribus nudato, ſcalæ celeriter admotæ ſint, Macedonéſque murum conſcenderint. ac viros quidem omnes interimunt: (ita enim iuſſerat Alexander) mulieribus ac pueris, reliquáque præda direpta. Inde ad alteram ab hac vrbem ſtatim mouit, quæ eiuſdem cum Gaza ſtructuræ erat. eam quum eodem die cepiſſet, idem de captiuis quod de Gazæis ſtatuit. Tertiã deinde vrbem adortus, poſtero die primo impetu cepit. Interea verò dum ipſe has vrbes cum peditatu expugnat, equitatum ad alias duas vicinas vrbes mittit: iubens vt cauerẽt ne earum incolæ, vicinarũ vrbium expugnatione, ipſiúſque haud procul inde aduẽtu cognito, in fugã verſi, difficilem ſibi inſequẽdi rationẽ facerent. Et quidem ita vt cogitarat euenit, miſſióque equitũ neceſſaria fuit. Barbari enim qui duas alias vrbes nondum captas tenebant, conſpecto fumo incenſæ vrbis quæ ipſis ex aduerſo ſita erat, (& nonnulli etiam qui ex ea calamitate euaſerant captę vrbis nuntium attulerant) quammaxima celeritate poterant confertim ex vrbibus diffugientes, in inſtructum equitum agmen incidunt, multíque eorum interfecti ſunt. His quinque oppidis biduo captis ac direptis, ad maximam illorum vrbem Cyripolim contendit. Erat hæc editiore muro quàm aliæ munita, vtpote à Cyro condita: quúmque plurimi bellicoſiſſimíque eius regionis barbari in eam cõfugiſſent, non perinde facilè primo impetu à Macedonibus capi potuit. Porro Alexander tormentis admotis, murũ quatere ſtatuerat, & qua parte perfractus fuiſſet impetum facere. Cæterùm vt vidit alueũ fluminis, quod vrbẽ torrẽtis inſtar plabitur, aqua vacuum tum temporis ſiccúmque eſſe, neque contiguum muro eſſe, ſed tranſitum militibus ad ſubeundum in vrbem præbere: aſſumtis corporis cuſtodibus, & ſcutatis ac ſagittariis, Agrianíſque: barbaris ad machinas earúmque propugnatores conuerſis, clã per alueum cum paucis primùm in vrbem ſubit, refractíſque interius portis quæ ex ea parte erant, facilè reliquos milites intromittit. Tum barbari vbi captam iam vrbem eſſe ſenſerunt, nihilominus tamen in Alexandri milites conuerſi, atrocem conflictum edunt. Alexander ipſe ſaxum capite & ceruice excepit, Craterus multíque alij ex ducibus ſagittis icti. Barbari tandem foro pulſi ſunt. Interea qui murũ oppugnabant, eum iam propugnatoribus vacuũ capiunt: & primo quidem tumultu captæ vrbis cæſi ſunt ex hoſtibus circiter octo millia. Reliqui (erant enim in vniuerſum octodecim millia eorum qui

Curt. Vrbẽ corona circumdedit, munitiorẽ quàm vt primo impetu capi poſſet.

A ἐπεὶ ἀφίκετο, ὡς εἶχεν, ἐξ ἐφόδου σημαίνει προσβάλλειν τῷ τείχει, γνοὺς τε καὶ ἐκ ὑψηλοῦ ὄντι, προσθέντας ἐν κύκλῳ πάντοθεν τὰς κλίμακας. οἱ δὲ σφενδονῆται αὐτῷ, καὶ οἱ ἐξόδῳ καὶ οἱ ἀκοντισταί, ὁμοῦ τῇ ἐφόδῳ τῶν πεζῶν ἐσηκόντιζον εἰς τοὺς προμαχομένους ἀπὸ τοῦ τείχους, καὶ βέλη ἀπὸ μηχανῶν ἠφίετο. ὥστε ὀξέως μὲν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν βελῶν ἐγυμνώθη τὸ τεῖχος τῶν προμαχομένων, ταχεῖα δὲ ἡ προσθεσις τῶν κλιμάκων καὶ ἡ ἀνάβασις τῶν Μακεδόνων ἦν πρὶν τὸ τεῖχος ἐλιγνεῦ. τοὺς μὲν δὴ ἄνδρας πάντας ἀπέκτειναν, ἅτινος προς Α-
B λεξάνδρου προστεταγμένον· γυναῖκας δὲ καὶ παῖδας καὶ τἄλλα λείαν διήρπασαν. ἐνθένδε δὲ ὡς ἦλθον ἐπὶ τὴν δευτέραν ἀπ' ἐκείνης πόλιν· ὡκισμένην καὶ ταύτην παρ' αὐτῷ τε τέκτωνι, καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ λαμβάνει, καὶ τοὺς ἀλόντας τὰ αὐτὰ ἔπραξεν. ὁ δὲ ἦλθον ὅπῃ τὴν τρίτην πόλιν, καὶ ταύτην τῇ ὑστεραίᾳ ὅπῃ τῇ πρόσθεν προσβολῇ εἷλεν. ἐν ᾧ δὲ αὐτὸς ζὼν τοῖς πεζοῖς ἀμφὶ ταῦτα εἶχε, τοὺς ἵππους ἐκπέμπει ἐς τὰς δύο τὰς πλησίον πόλεις, προστάξας τοῖς ἀθρόοις τοὺς ἔνδον, μήποτε τὶν ἄλλοσιν αἰθρόμενοι τῶν πλησίον πόλεων, καὶ ἅμα τὶν αὐτὸν οὐ λάβῃ μακρῷ ἔφοδον, ἐς φυγὴν τραπέντες ἄποροι αὐτῷ διώκειν γένωνται. καὶ ξυνέβη ὅπως εἶπασε, καὶ ἐν δέοντι ἐγένετο αὐτῷ ἡ πομπὴ τῶν ἵππων. οἱ γὰρ τὰς δύο τὰς οὕτω καλουμένας πόλεις ἔχοντες τῶν βαρβάρων, ὡς καπνόν τε εἶδον ἀπὸ τῆς πρὸ σφῶν πόλεως ἐμπιπραμένης, καὶ ἵππους ἀπὸ τοῦ πάθους αὐτοῦ διαφυγόντας, αὐτάγγελοι τῆς ἁλώσεως ἐγένοντο· ὡς πέτρος ἔκαστοι εἶχον, ἀθρόοι ἐκ τῶν πόλεων φεύγοντες, ἐμπίπτουσιν εἰς τὸ
D σφίσι τῶν ἵππων ξυντεταγμένον, καὶ κατεκόπησαν οἱ πολέμιοι αὐτῶν. οὕτω δὴ τὰς πέντε πόλεις ἐν δυοῖν ἡμέραις ἑλών τε καὶ ἐξανδραποδισάμενος, ἦλθεν ὅπῃ τὴν μεγίστην αὐτῶν τὴν Κυρόπολιν. ἡ δὲ τετειχισμένη τε καλῶς ὑψηλοτέρῳ τείχει ἢ περ αἱ ἄλλαι, οἷα δὴ ὑπὸ Κύρου οἰκισθεῖσα, καὶ δὲ πολείτου καὶ μαχιμωτάτου τῶν τῇδε βαρβάρων ἐς τὴν πόλιν συμπεφευγότος, οὐχ ὡσαύτως ῥᾳδίᾳ ἐξ ἐφόδου ἑλεῖν τοῖς Μακεδόσιν ἐγίγνετο. ἀλλὰ μηχανὰς μὲν προσιόντων τῷ τείχει Ἀλέξανδρος, τῶν τῇ μὲν καθαιρεῖν ἐπενόει τὸ τεῖχος, καὶ τὸ ἀεὶ προῤῥηγνύμενον αὐτοῦ τὰς προσβολὰς ποιεῖσθαι. αὐτὸς δὲ ὡς κατεῖδε τοὺς ἐκ τοῦ ὁπλομοῦ, ὃς διὰ
E τῆς πόλεως χειμάρρους ὢν διέρχεται, ξηροὺς ἐν τῷ τότε ὕδατος, καὶ οὐ ξυνεχεῖς τοῖς τείχεσιν, ἀλλ' οἷος ἐπιβαθὺν χεῖν πάροδον τοῖς στρατιώταις ἐπιφανῆ ἐς τὴν πόλιν· ἀναλαβὼν τοὺς τε σωματοφύλακας, καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς, καὶ τοὺς τοξότας, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας· τεταγμένων τῶν βαρβάρων πρὸς ταῖς μηχαναῖς, καὶ τοὺς τῷ τῇ προσβολῇ τῶν ἐκ τοῦ ὁπλομοῦ, λανθάνει καὶ τοὺς ἐκ τῶν ξυνεχῶν ὀλίγους τὸ πρῶτον παρελθὼν ἐς τὴν πόλιν. ἀναῤῥήξας δὲ ἔνδοθεν τὰς πύλας, ἀνέῳξε καὶ τοῦτο τὸ χωρίον ἅπασιν, δέχεται καὶ τοὺς ἄλλους στρα-
F τιώτας ἀπέτεως. ἔνθα δὴ οἱ βάρβαροι ἐχομένην ἤδη τὴν πόλιν αἰσθόμενοι, ὅπῃ τοὺς ἀμφ' Ἀλέξανδρον ὅμως ἐῤῥάπησαν, καὶ γίνεται προσβολὴ αὐτῶν καρτερά. καὶ βάλλεται λίθῳ αὐτὸς Ἀλέξανδρος βιαίως τὸν κεφαλὴν καὶ τὴν αὐχένα, καὶ Κρατερὸς ἔξωθεν, καὶ πολλοὶ ἄλλοι τῶν ἡγεμόνων. ἀλλὰ καὶ ὡς ἔξεώσαν ἐκ τῶν ἀγορᾶς τοὺς βαρβάρους· καὶ ἐν τούτῳ οἱ κατὰ τὸ τεῖχος προσβοηθήσαντες, ἔρημον ἤδη τὸ τεῖχος τῶν προμαχομένων αἱροῦσιν. ἐν μὲν δὴ τῇ προτῃ καθαλήψει τῆς πόλεως ἀπέθανον τῶν πολεμίων μάλιστα ἐς ὀκτακισχιλίους·

οἱ δὴ λοιποὶ (ἦσαν γὰρ οἱ πάντες ἐς μυρίους καὶ ὀκτακισχιλίους οἱ ξυνελήλυθότες) καταφεύγουσιν ἐς τὴν ἄκραν. καὶ τούτοις προσπεσὼν Ἀλέξανδρος, ἡμέρᾳ μιᾷ ἐφρούρησεν· οἱ δὲ ἐνδεᾶ ὕδατος ἐνεχείρησαν σφᾶς Ἀλεξάνδρῳ. τὴν δὲ ἑβδόμην πόλιν ἐξ ἐφόδου ἑάλω. Πτολεμαῖος μὲν λέγει ὅτι αὐτοὺς σφᾶς ἐνδόντας· Ἀριστόβουλος δέ, ὅτι βίᾳ καὶ ταύτην ἑάλω, καὶ ὅτι πάντας τοὺς καταληφθέντας ἐν αὐτῇ ἀπέκτεινε. Πτολεμαῖος δὲ καταμεῖναι λέγει αὐτὸν τοῖς ἀνθρώποις τῇ στρατιᾷ, καὶ δεδεμένους κελεῦσαι φυλάττεσθαι, ἔστ' ἂν ὁπλίτας τινὰς ἀπολλάττηται αὐτός· ὡς μηδένα ὑπολειπόμενον τῶν τὴν ἀποστασιν προσαξάντων. ἐν τούτῳ δὲ τῶν ἀπὸ τῆς Ἀσίας Σκυθῶν στρατὸς ἀφικνεῖται πρὸς τοὺς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ταναΐδος, ἀκούσαντες οἱ πολλοὶ αὐτῶν ὅτι ἔστιν οἳ καὶ τῶν ἐπέκεινα τοῦ ποταμοῦ βαρβάρων ἀπ' Ἀλεξάνδρου ἀφεστᾶσιν· ὡς εἰ δή τι λόγου ἂν ἄξιον νεωτερίζοιτο, καὶ αὐτοὶ ὑποπτησόμενοι τοῖς Μακεδόσι. καὶ οἱ ἀμφὶ Σπιταμένην ἀπηγγέλθη ὅτι τοὺς ἐν Παρακάδοις καταλειφθέντας ἐν τῇ ἄκρᾳ, πολιορκοῦσιν. ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος ὑπὲρ μὲν τοὺς ἀμφὶ Σπιταμένην, Ἀνδρόμαχόν τε ἀποστέλλει καὶ Μενέδημον, καὶ Κάρανον, ἱππεῖς μὲν ἔχοντας τῶν ἑταίρων ὡς ἑξήκοντα, καὶ τῶν μισθοφόρων ὀκτακοσίους, ὧν Κάρανος ἦρχε· πεζοὺς δὲ μισθοφόρους ἑξακισχιλίους πεντακοσίους. ὑπετάσσει δὲ αὐτοῖς Φαρνούχην τὸν ἑρμηνέα, τὸ μὲν γένος Λύκιον, ἐμπειρότατον δὲ τῆς τε φωνῆς τῆς τούτων βαρβάρων ἔχοντα, καὶ τὰ ἄλλα ὁμιλῆσαι αὐτοῖς δεξιὸν φαινόμενον. αὐτὸς δὲ τὴν πόλιν, ὡς ἐπενόει, τάχιστα ἐν ἡμέραις εἴκοσι, καὶ ξυνοικίσας ἐς αὐτὴν τούς τε Ἑλλήνων μισθοφόρων, καὶ ὅσοις τῶν προσοικούντων βαρβάρων ἐθελοντὴς μετέσχε τῆς ξυνοικίσεως, καὶ ἵνας καὶ τῶν ἐκ τῆς στρατοπέδου Μακεδόνων, ὅσοι ἀπόμαχοι ἤδη ἦσαν· θύσας τοῖς θεοῖς ὡς νόμος αὐτῷ, καὶ ἀγῶνα ἱππικόν τε καὶ γυμνικὸν ποιήσας, ὡς οὐκ ἀπαλλαττομένοις ἑώρα τοὺς Σκύθας ἀπὸ τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, ἀλλ' ἐκθέοντες ἐς τὸν ποταμὸν ἐωρῶντο, οὐ πλατὺν τοῦτον ὄντα, καὶ ἵνα καὶ πρὸς ὕβριν ἔβαλλον Ἀλεξάνδρου βαρβαρικῶς ἐθρασυνόμενοι· ὡς δὴ καὶ τολμήσοντα Ἀλέξανδρον ἀφανδαστὶ Σκυθῶν, ἢ μαθόντα αὖ ὅ, τι περ τὸ ἁμάρτημα Σκύθαις τε καὶ τοῖς Ἀσιανοῖς βαρβάροις· τὸν τούτων παροξυνόμενος, ἐπενόει διαβαίνειν ἐπ' αὐτούς, καὶ τὰς διαφθορὰς παρεσκεύαζεν ὑπὲρ τοῦ πόρου. θυομένῳ δὲ ὅτι τῇ διαβάσει τὰ ἱερὰ οὐκ ἐλίγετο. ὁ δὲ βαρέως μὲν ἔφερεν ἀχνυμένων· ὅμως δὲ ἐκαρτέρει, καὶ ἔμενεν. ὡς δὲ οὐκ ἀνίεσαν οἱ Σκύθαι, ὡδὸς ὑπὲρ τῆς διαβάσεως ἐγένετο· καὶ αὖ ἐς κίνδυνον αὖθις σημαίνεσθαι Ἀλέξανδρος ὁμάντας ἔφαλλεν. ὁ δὲ κρεῖσσον ἔφη ἐς ἔλαττον κινδύνου ἐλθεῖν, ἢ καταγραμμένον ξύμπασιν ὀλίγου δεῖν τὴν Ἀσίαν, γέλωτα ἔφη Σκύθαις, καθάπερ Δαρεῖος ὁ Ξέρξου πατὴρ πάλαι ἐγένετο. Ἀλέξανδρος δὲ οὐκ ἔφη παρὰ τὰ οὐκ τοῦ θείου σημαινόμενα ἄλλα ὑποδείξασθαι, ὅτι ἄλλα ἐβούλετο ἀκοῦσαι Ἀλέξανδρος. ὁ δή, ὡς αἱ τε διαφθοραὶ αὐτῷ παρεσκευασμέναι ἦσαν ὅτι τῷ πόρῳ, καὶ ὁ στρατὸς ἐξωπλισμένος ἐφειστήκει τῷ ποταμῷ, αἵ τε μηχαναὶ ὑπὸ ξυμφήματος ἐξηκόντιζον ἐς τοὺς Σκύθας πρόσω ὄντας ὅτι τῆς ὄχθης· καὶ ἔστιν οἳ αὐτοῖς ἐπιῤῥώσκοντο οὐκ τοῦ βέλους, εἰς ὃ δὴ διὰ τοῦ ῥεύματος

A conuenerant) in arcem confugerunt. Quos quum Alexander vno die obsessos tenuisset, aquarum inopia pressi deditionem fecerũt. Septimam vrbem primo insultu cepit: deditione quidem, vt Ptolemæus scribit: Aristobulus verò etiam hanc vi captam tradit, omnésque in ea cõprehensos, interfectos fuisse. Ptolemæus captiuos in exercitum distributos narrat, vinctósque custodiri iussos, donec ipse ex ea regione discederet: nequis eorum qui defectionem fecerant relinqueretur. Dum hæc geruntur, Scytharum Asiaticorum exercitus ad ripas Tanais fluuij venit, quòd audissent nonnullos barbarorum trans flumen incolentes ab Alexandro defeciſſe: vt siqua insignis defectio fieret, ipsi quoque in Macedones irruerent. Eodem tempore nuntiatum est, Spitamenem eos qui Paracadis in arce relicti erant obsidere. Itaque Alexãder aduersus Spitamenem, Andromachum mittit, & Menedemum, ac Caranum, cúmque his equites ex sociis sexaginta, ex mercenariis octingentos, quos ducebat Caranus, pedites autem mercenarios mille quingentos. His adiungit Pharnuchẽ interpretem, Lycium genere, qui barbarorum linguam callebat, aptúsque qui cum iis ageret videbatur. Ipse vrbem, quam condere statuerat, viginti dierum spatio muro circumplexus, eam Græcis mercenariis habitandam dat, & finitimis barbaris quibus sua sponte eò commigrandi voluntas fuit, nonnullis etiam Macedonibus, qui inepti bello erant. Deinde facto diis sacrificio pro more suo, & certamine equestri ac gymnico edito, quum Scythas à flumine non recedere cerneret, sed trans flumen (cuius exigua erat ea parte latitudo) tela mittere, nonnulla etiam probra in Alexandrum barbarico more iacere: nimirum non audere Alexandrum cum Scythis congredi, aut, si faciat, experturum quantum inter Scythas & barbaros Asiaticos intersit: his rebus irritatus Alexander, transire in eos statuit, pellésque ad traiiciendum parari iubet. *Facto igitur pro transitu sacrificio, exta nihil prosperi portenderunt. quod quidem grauiter tulit, patienter tamen sustinuit, ibíque moram fecit. Scythis verò à contumelia non desistentibus, rursus pro transitu sacrificium fecit. quúmque Aristander vates *periculum portendi diceret, Alexander respondit, Satius esse extremum periculum adire, quàm se, tota pene Asia subacta, Scythis ludibrio esse, quemadmodum Darius Xerxis pater olim fuisset. *Aristander contrà, non alia quàm quæ diuinitus portẽdebantur declaraturum se respondit, tametsi Alexander alia audire mallet. Alexander nihilominus, paratis iam ad transitum pellibus, exercitúque armato ad amnem stante, tormentis tela, signo dato, in Scythas ad ripam obequitantes excuti iubet. ac nonnulli quidem Scythæ telorum iactu vulnerati sunt: vnus scutum & thoracem traiectus, ex equo

Curt. Aristandrum, cui credulitatem suam ad dixerat, explorare eucntus rerũ sacrificiis iubet.

Curt. Deos obstare cõsilio, magnúmque periculum, si flumen transisset, ostẽdi.

Curt. Aristander occurrerat, tristia exta fuisse significans.

procidit. At barbari; longinquo telorum iactu,& strenui illius viri cæde perterriti, parumper à ripa retrocesserunt. * Alexander illos telorum iactu perturbatos conspicatus, tubis clangentibus flumen transit: atque ipsum præeuntem reliquus exercitus subsequutus est: ac primùm quidem sagittariis & funditoribus transmissis, fundis telisq; Scythas lacessere iubet, ne in phalangem transeuntẽ irruerẽt, priusquam vniuersus equitatus trãsmissus esset. Quúmque iam omnes in vlteriorem ripam euasissent, primùm quidem equitum sociorum agmen vnum, & eorum qui sariſſas gestant cohortes quatuor in Scythas immisit. quorum impetum sustinentes Scythæ, atque equitatu cingẽtes, multi paucos premebant, simúlq; facilè se recipiebant. Alexander sagittarios atq; Agrianos, alióſq; expeditos quibus præerat Balacrus, equitibus permiscens, in Scythas immittit: iisque inter se congressis, tria equitum sociorum agmina, equitésque iaculatores omnes in eos ferri iubet: ipse reliquum equitatũ ducẽs ex aduerso in eos contendit. Iamque non amplius equitatum in orbem vt antea dutere poterant. Simul enim & equitatus eos premebat, atque expediti equitibus misti, equitatum tu tò circumducere non sinebant. Tum manifesta Scytharum fuga fit, cæsis circiter mille, & in iis vno ex ducibus Satrace, captis CL. Quúmque fugientes Scythas in summo æstu acerrimè insequerentur, vniuersus exercitus magna siti laborauit. Ipse etiam Alexander aqua, qualem ea regio fert, vitiosa nimirum, epota, vehementi profluuio alui correptus est. quæ res Macedones ab insequendis hostibus remorata fuit. Omnes alioqui, meo iudicio, ea in fuga interiissent, nisi Alexander corpore malè affecto fuisset. Ipse in summum vitæ discrimen adductus, retro in castra relatus est: atque ita Aristandri vaticinium euenit. Haud multo pòst legati à rege Scytharum ad Alexandrum veniunt, factum excusaturi: Non esse ei illata arma communi totius gentis Scythicæ cõsilio, sed ab iis qui latronum more ex rapto viuerent. se imperata facere velle. Alexander huic humaniter respõdet: quia neque honestum putabat, si excusationem illius suspectam haberet, prælium non decernere: neque opportunum sibi videbatur eo tempore prælium committere, At qui Maracãdis in arce obsidebãtur Macedones, quum Spitamenes cum suis copiis impetum in eos fecisset, excursione facta, nonnullos hostium interfecerunt, reliquos omnes repulerunt, ipsique incolumes in arcem sese receperunt. Postquam verò Spitameni nuntiatum est eos qui in Maracanda auxilio obsessis missi fuerant appropinquare, relicta obsidione arcis, ad Sogdianæ prouinciæ regiam contendit: Pharnuches autem & qui cum eo erant, illum ad fines Sogdianę regionis profligare nitentes, fugientem insequebatur, & in * Nomades Scythas præter opinionem simul incidunt. Spitamenes assumtis circiter sexcẽtis equitibus Scythis, statuit Macedonum insultum, Scythico auxilio fretus, excipere, aciéque ad Scythicam solitu-

Cur. Et vt territos recipiẽtésq; equos vidêre, alacres mutua adhortatione in terrã desiliere. Turbatis acriter pedem inferre cæperunt.

Fac. Scytharum pastores temerè adortus est.

καὶ τῶ Θρᾴκες Βαλακρὸν πλήξεις, πίπτει ἀπὸ τοῦ ἵππου· οἱ μὲν ἐξεπλάγησαν πρός τε τὴν βελῶν τὴν Ἀλεξάνδρου μακρόθεν ἄφεσιν, καὶ ὅτι αὐτὸς ὀργὴ ὡς αὐτοῖς τετελευτήκει, καὶ ὀλίγον ἀνεχώρησαν ἀπὸ τῆς ὄχθης. Ἀλέξανδρος δὲ τεταραγμένους πρὸς τὰ βέλη ἰδὼν, ὑπὸ σαλπίγγων ἐπέρα τὸν πόταμον, αὐτὸς ἡγούμενος· ἐπεὶ δὲ αὐτῷ καὶ ἡ ἄλλη στρατιὰ πρόθυμον μὲν δὴ τοῖς τοξόταις καὶ σφενδονήταις ἀποβιβάσας, σφενδονᾶν καὶ τοξεύειν ἐκέλευσεν ἐς τοὺς Σκύθας, ὡς μὴ πελάζειν αὐτοῖς τῇ φάλαγγι τῶν πεζῶν ἐκβαινούσῃ, πρὶν τὸν ἵππον αὐτῷ Ἀλαδῆναι πᾶσαν. ὡς δὲ ἀθρόοι ὑπὸ τῆ ὄχθῃ ἐγένοντο, ἀφῆκεν ὑπὸ τοὺς Σκύθας, τὸ μὲν πρόσθεν μίαν ἵππου ἀρχίαν τῶν ξένων, καὶ τῶν σαρισσοφόρων ἴλας τέσσαρας. καὶ τοὺς μὲν ἀκροβολισμοὶ οἱ Σκύθαι, καὶ ἐς κύκλους πρόσω ἰόντες, ἐβαλλόν τε πολλοὶ ὀλίγους, καὶ αὐτοὶ ἐλαφρῶς διεφύλαττον. Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς τε τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τοὺς ἄλλους ψιλοὺς ὧν Βάλακρος ἦρχεν, ἀναμίξας τοῖς ἵπποις, ἐπῆγε ὑπὸ τοὺς Σκύθας. ὡς δὲ ὁμοῦ ἤδη ἐγένοντο, ἐλάσας ἐκέλευσεν ἐς αὐτοὺς τὴν ἑταίρων τὰς ἵππους ἀρχίας, καὶ τοὺς ἵππακοντιστὰς ξύμπαντας. καὶ αὐτὸς δὲ τὴν λοιπὴν ἵππον ἄγων, ἀπὸ δὴ ἐνέβαλεν ὀρθίαις ταῖς ἴλαις. οὐκέτι ἐπὶ οἷόν τε ἦσαν ἐλαύνειν τὸν ἵππον ἀσίαν ἐς κύκλους, ὡς πρόσθεν ἔτι. ὁμοῦ μὲν γὰρ ἡ ἵππος προσέκειτο αὐτοῖς, ὁμοῦ δὲ οἱ ψιλοὶ ἀναμεμιγμένοι τοῖς ἵπποις οὐκ εἴων τὰς ὀπισθοφυλακὰς ἀσφαλεῖς ποιεῖσθαι. ἔνθα λαμπρὰ ἤδη φυγὴ τῶν Σκυθῶν ἦν. καὶ πίπτουσι μὲν ἐς χιλίους, καὶ ἅλωσαν τῶν ἡγεμόνων Σατράκης· ἑάλωσαν δὲ ἐς ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα. ὡς δὲ ἡ δίωξις ὀξεῖά τε καὶ ἀφ' ἁρμάτων πολλῶν ἐγίγνετο, δίψει τε ἡ στρατιὰ πᾶσα εἶχετο· καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐλαύνων, πίνει ὁπόθεν ἦν ὕδωρ ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ. καὶ (ἦν γὰρ πηγὴν τὸ ὕδωρ) ῥεῦμα ἀθρόον καθασκηπτὲς αὐτῷ ἐς τὰ μάσχαλα. καὶ ὅτι τοῦδε ἡ δίωξις οὐκ ὑπὸ πάντων Σκυθῶν ἐγένετο· εἰ δὲ μὴ, δοκεῖν αὖ μοι καὶ πάντες ἀφαφθαρῆναι ἂν ἐν τῇ φυγῇ, εἰ μὴ Ἀλεξάνδρῳ τὸ σῶμα ἐκάμνε, καὶ αὐτὸς ἐς ἔσχατον κινδύνου ἐλθὼν ἐκομίσθη ὀπίσω ἐς τὸ στρατόπεδον. καὶ ἔπω ξυνέβη ἡ μαντία Ἀριστάνδρῳ. ὀλίγον δὲ ὕστερον ἦλθε βασιλέως Σκυθῶν ἀφικνεῖται παρ' Ἀλέξανδρον πρέσβις, ὑπὲρ τῶν πραχθέντων ἐς ἀπολογίαν ἐκπεμφθέντες, ὅτι οὐκ ἀπὸ βουλῆς τῶν Σκυθῶν ἐπράχθη, ἀλλὰ καθ' ἁρπαγὴν ληστικῶς ὑπὸ τῶν ἐπιτυχόντων, καὶ αὐτὸς ὅτι ἐθέλοι ποιῶν τὰ ἐπιτελλόμενα. καὶ τούτῳ φιλάνθρωπα ἀπέστειλε Ἀλέξανδρος· ὅτι οὔτε ἀπιστοῦντα μὴ ἐπεξιέναι καλὸν αὐτῷ ἐφαίνετο, οὔτε καιρὸς ἦν ἐν τῷ τότε ἐπεξιέναι. οἱ δὲ ἐν Μαρακάνδοις ἐν τῇ ἄκρᾳ φρουρούμενοι Μακεδόνες, προσβολῆς γενομένης τῇ ἄκρᾳ ὑπὸ Σπιταμένους τε καὶ τῶν ἀμφ' αὐτὸν, ἐπεκδραμόντες ἀπέκτειναί τε τῶν πολεμίων ἔστιν οὓς, καὶ ἀπώσαντο ξύμπαντας· καὶ αὐτοὶ ἀπαθεῖς ἀπεχώρησαν ἐς τὴν ἄκραν. ὡς δὲ καὶ οἱ ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐξελθόντες ἐς Μαράκανδα, ἤδη προσιόντες Σπιταμένει ἐξηγγέλλοντο, τὸν μὲν πολιορκίαν ἐκλείπειν τῆς ἄκρας· αὐτὸς δὲ ὡς ἐς τὰ βασίλεια τῆς Σογδιανῆς ἀνεχώρει. Φαρνούχης δὲ καὶ οἱ ξὺν αὐτῷ ἀποδιδράσκοντα ἐξελαύνουσιν αὐτὸν παντάπασιν ὀπίσω τε τὰ ὅρια τῆς Σογδιανῆς, ξυνεπίοντο ὑποχωροῦντι, καὶ εἰς τοὺς νομάδας τοὺς Σκύθας ἀσθενεῖ λογισμῷ ξυνεσβάλλουσιν. ἔνθα δὴ προσλαβὼν ὁ Σπιταμένης τῶν Σκυθῶν ἱππέων ἐς ἑξακοσίους, προσεπήρθη ὑπὸ τοῦ ξυμμαχίας τῆς Σκυθικῆς δέξασθαι ὀπίσω τοὺς Μακεδόνας. ὡς δὲ παξάμενος ὁ ἐν χωρίῳ ὁμαλῷ πρὸς τῇ ἐρή-

μῳ τῆς Σκυθικῆς, ὑπομεῖναι μὴν τοὺς πολεμίους, ἢ αὐτὸς ἐς αὐτοὺς ἐμβαλεῖν οὐκ ἤθελε· ὡς ἱππόδρομον ἦ, ἐπόξυεν ἐς τὸν φάλαγγα τῶν πεζῶν· καὶ ἐπελαυνόντων αὐτοῖς τῶν ἀμφὶ Φαρνούχην, ἐφυγεμ ὑπετῶς, οἷα δὴ ὠκυτέρων τε αὐτοῖς ἐν τῷ τότε καὶ ἀκμαιοτέρων ὄντων τῶν ἵππων. Τοῖς δ' ἀμφὶ Ἀγισόμαχον, ὑπό τε τῆς ξυνεχοῦς πορείας, καὶ ἄμα χιλοῦ ἀπορίᾳ, κεκάκωτο ἡ ἵππος. μόγουσι δὴ ὑπεχωρησαν ἐπέκειντο δ' ἐρρώστως οἱ Σκύθαι. ἔνθα δὴ πολλῶν μὴν πεζωσκομένων ὑπὸ τῶν ἐξυμάτων, ἔστι δ' ὧν καὶ πιπτόντων, ἐς ταλαίσιον ἰσοπαλὲς πάξαντες τοὺς στρατιώτας, ἀνεχώρουν ὡς ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Πολυτίμητον, ὅτι νάπος παύτῃ ἦν· ὡς μή τε τοῖς βαρβάροις ὑπετὸς ἦ ἐπεξιέναι ὑπὸ ἐξυμάτων ἐς αὐτοὺς, σφίσι τε οἱ πεζοὶ ὠφελιμώτεροι ὦσι. Κάρανος δὲ ὁ ἱππάρχης, οὐκ ἀνακοινώσας Ἀνδρομάχῳ, διαβαίνειν ἐπεχείρησε τὸν ποταμὸν, ὡς ἀσφαλὲς παύτῃ καταστήσων τὸν ἵππον. καὶ οἱ πεζοὶ αὐτῷ ἐπηκολούθησαν, οὐκ ἐκ παραγγέλματος, ἀλλὰ φόβῳ τε καὶ ἀδενὶ κόσμῳ ἐχώρουν αὐτοῖς ἐς τὸν ποταμὸν ἔσβασις κρημνώδεις τὰς ὄχθας. καὶ οἱ βάρβαροι αἰσθόμενοι τὴν ἁμαρτίαν τῶν Μακεδόνων, αὐτοῖς ἵπποις ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐσβάλλουσιν ἐς τὸν πόρον. καὶ οἱ μὲν, αὐτῶν ἤδη διαβεβηκότων καὶ ἀποχωρούντων εἴχοντο, οἱ δὲ τοὺς διαβαίνοντας αὖ ἐμέποποι παθέντες, ἀνήρουν ἐς τὸν ποταμόν· οἱ δὲ ἀπὸ τῶν πλαγίων ἐξετόξευον ἐς αὐτούς· οἱ δὲ, τοῖς ἔτι ἐσβαίνουσιν ἐπέκηντο. ὥστε ἀπορία πάντοθεν ξυνεχόμενοι οἱ Μακεδόνες, ἐς νῆσόν τινα τῶν ἐν τῷ ποταμῷ ξυμφεύγουσιν οὐ μεγάλην. καὶ ὑπερβάντες αὐτοὺς οἱ Σκύθαι τε καὶ οἱ ξὺν Σπιταμένει ἵππεῖς ἐν κύκλῳ, πάντας κατετόξευσαν· ὀλίγους δὲ ὑδραποδίσαντο αὐτῶν, καὶ τούτους πάντας ἀπέκτειναν. Ἀγησόβουλος δὲ ἐνέδρᾳ τὸ πολὺ τῆς στρατιᾶς διαφθαρῆναι λέγει, τῶν Σκυθῶν ἐν ὑλώδει χώρῳ κρυφθέντων, οἳ οὐκ ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ἐπεγίγνοντο τοῖς Μακεδόσιν ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ, ἵνα τὸν μὲν Φαρνούχην ὑπεκχωρῆσαι τῆς ἡγεμονίας τοῖς ξυμπεμφθεῖσι Μακεδόσιν, ὡς οὐκ ἐμπείρως ἔχοντα ἔργων πολεμικῶν, ἀλλ' ὅτι τῷ καθομιλῆσαι τοῖς βαρβάροις μᾶλλόν τι ὑπὸ Ἀλεξάνδρου, ἢ ὅτι τῷ ἐν ταῖς μάχαις ἐξηγεῖσθαι, ἐσταλμένον· τοῖς δὲ, Μακεδόνας τε εἶναι καὶ ἑταίρους βασιλέως. Ἀνδρόμαχον δὲ καὶ Κάρανον, καὶ Μενέδημον, οὐ δεξαμένους τὴν ἡγεμονίαν· τὸ μὲν ὅτι, ὡς μὴ δοκεῖν ὑπό τε ἐπιγελμένα ὑπὸ Ἀλεξάνδρου αὐτοῖς τι κακὸν σφᾶς νεωτερίζειν· τὸ δὲ, ἐν αὐτῷ τῷ δεινῷ οὐκ ἐθελῆσαι τοὺς, εἰδότας, παῦσαι τὰς μὴ ὅσον κατ' ἄνδρα μόνον μετέχειν αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ ὡς τὸ πᾶν αὐτοῖς κακῶς ἐξηγησαμένους. ἐν τούτῳ δὴ τῷ θορύβῳ τε καὶ τῇ ἀταξίᾳ ὅτι ἐμέμφοντο αὐτῶν τοὺς βαρβάρους καταπέφασθαι πάντας, ὥστε ἱππέας μὲν μὴ πλείονας τῶν τεσσαράκοντα ὑποσωθῆναι, πεζοὺς δὲ ἐς τριακοσίους. ταῦτα δὲ ὡς ἠγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, ἤλγησέ τε τῷ πάθει τῶν στρατιωτῶν, καὶ ἔγνω αὐτοῦ δὴ ἐλαύνειν ὡς ὅτι Σπιταμένην τε καὶ τοὺς ἀμφ' αὐτὸν βαρβάρους. αἰσθόμενοι οὖν τῶν τε ἑταίρων ἱππέων τοὺς ἡμίσεας, καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς ξύμπαντας, καὶ τοὺς τοξότας, καὶ τοὺς Ἀγριανάς, καὶ τὴν φάλαγγος τοὺς κουφοτάτους, ἦει ὡς ὅτι Μαράκανδα, ἵνα ἐπανήκειν Σπιταμένην ἐπυνθάνετο, καὶ αὖθις πολιορκεῖν τοὺς ἐν τῇ ἀκρᾳ. καὶ αὐτὸς μὲν ἐν

A dinem loco plano instructa, neque expectare hostem, neque ipse impetum in eum facere volebat: sed circumequitans peditū phalangem sagittis incessebat. Pharnuche autē in se cum equitatu irruēte, facilè refugiebat: quòd equos & velociores & robustiores tū temporis haberet. Aristomachi verò equitatus, cùm ob continuata itinera, tum ob pabuli inopiam affectus erat. Scythæ eos siue resistentes, siue retrocedentes acriter premunt. Multis itaque sagittarum ictu vulneratis, nonnullis etiam occisis, quadrato agmine sese recipiunt ad flumen Polytimetū, quòd sylua illi vicina esset: ita vt barbari nō ita facilè eos sagittis peterent, & peditatus Macedonibus vsui esse posset. Caranus autem, vni equitum agmini præfectus, nō communicato cum Andromacho consilio, flumen transire tentabat, quòd tutius ibi equitatus locari posse videretur. Pedites eum sequuntur, non iussi, sed metu impulsi: atque inordinatus planè fuit is in amnem per præruptas ripas ingressus. Barbari, cognito Macedonū errato, diuersis è partibus equis vadum ingressi, alij eos qui iam transierant & retrocedebant premunt, alij in transeuntes ex aduerso delati eos in ipso amne interficiunt: alij ex obliquo eos sagittis petunt, alij in eos qui iam vadum ingrediebantur irruunt. Quibus difficultatibus vndique circumuenti Macedones in insulam quandam non magnam, eo in flumine sitam, confugiunt. Scythæ & Spitamenis equitatus his circumfusi, omnes sagittis interfecerunt, præter paucos quos captos occiderunt. Aristobulus scribit magnā exercitus partē insidiis oppressā fuisse à Scythis, qui in hortis abditi Macedonibus in ipso conflictu ex improuiso superuenerunt. Quo quidem loci Pharnuchem præfecturam suam Macedonibus qui vnà cum eo missi erant cedere voluisse, quippe qui rei bellicæ parum peritus esset, quique potius ad sermones cum barbaris conferendos ab Alexandro missus esset, quàm vt in prælio ducem ageret: ipsos verò, & Macedones, & regis amicos esse. Quúmque Andromachus, & Caranus ac Menedemus imperium recusarent, partim ne viderentur aliquid noui præter mandata regis moliti esse, partim quòd in ipso periculo id accipere noluissent. nō ignari nimirū, si res malè gereretur, non tātùm pro se quemque mali participem futurū, sed tanquā toto exercitu male administrato culpam in se redundaturā. In hoc tumultu & perturbatione rerum Scythas in eos irruisse, omnésque interfecisse, ita vt equites XL tantùm, pedites CCC euaserint. Hisce rebus Alexandro nuntiatis, vehementer militum suorum clade commotus, confestim in Spitamenem ac barbaros exercitum ducere statuit. Assumpta itaque sociorum equitum parte dimidia, scutatis omnibus, & sagittariis atque Agrianis, & ex phalange expeditioribus, Maracanda contendit: quò Spitamenem reuersum esse acceperat, denuóque eos qui in arce erant obsidere. Ipse tridui spatio mille quingenta

ſtadia emenſus, quarto die ſub auroram ad vrbem venit. Spitamenes cum ſuis copiis, vt Alexandrum aduentare intellexit, nō expectato eius aduentu, relicta obſidione, fugit. Alexander eos acriter inſequitur. quúmque ad eum locum venit vbi pugna cōmiſſa fuerat, militibus, prout tempus ferebat, ſepultis, fugientes ad Scythiæ deſerta vſque inſecutus eſt. Inde cōuerſus eorum agros vaſtat, & barbaros qui in loca munitiora confugerant interficit, quòd & ipſi Macedones oppreſsiſſe dicerentur. totámque eam regionem, quam Polytimetus amnis irrigans trāſit, percurrit. Nanque vbi aqua flum nis è conſpectu euaneſcit, omnis vlterior regio deſerta eſt. euaneſcit autem, etiam multam aquam trahens, ſub arenas ſe condens. Alij etiam ingentes ac perpetui amnes eadē ratione ibi ſe condunt, Epardus nimirum, qui per Mardorum regionem fluit, & Areus, à quo Areorū regio appellationem accepit, & Etymandrus, qui per Euergetas labitur: ſúntque omnes hi fluuij tantæ magnitudinis, vt nullus eorum Peneo Theſſalię amne ſit minor, qui per Tēpe fluēs in mare fertur. Polytimetus autem Peneum amnem magnitudine ſuperat. His rebus geſtis, ad Zariaſpa peruenit, ibiq; moram fecit, brumam quę tū vigebat tranſacturus. Interea ad eum venerunt Phrataphernes Parthorum ſatrapa, & Staſanor ad Areos miſſus, vt Arſacem comprehēderet. quem quidem vinctum adduxerunt, & Barzanem, quem Beſſus Parthis ſatrapam dederat, ac nōnullos alios qui tum temporis vnà cum Beſſo defecerant. Per idem quoque tempus acceſſerūt è maritima ora Epocillus, & Melanidas, ac Ptolemæus Thracū dux, qui pecunias cum Menete miſſas & ſocios ad mare deduxerant. Venerunt itē Aſander & Nearchus exercitum Græcorū mercenariorum adducentes: Beſſus etiam Syriæ ſatrapa atque Aſclepiodorus mari præfectus, hi quoque copias adduxerunt. Hic Alexander, conuentu omnium quotquot aderāt habito, Beſſum introduxit. accuſatáque eius in Darium perfidia, nares ei ſummáſq; aures præſcindi iubet: deinde in Ecbatana mittit, vt ibi in Medorum Perſarúmq; cōcilio morte mulctetur. Ego verò atrocem hanc de Beſſo vltionem nequaquam laudauerim. quinimo barbaricam eſſe duxerim hanc extremarum corporis partium mutilationem. adductum verò regem fuiſſe iudicauerim æmulatione quadam Medicæ Perſicæque ſuperbiæ, atque diuerſæ Barbarorū regum in eos quibus imperant conſuetudinis. Neque hoc vllo modo probauerim, quòd veſtem Medicā pro Macedonica ac patria (quum ex Heraclidarum genere eſſet) aſſumſerit. vt neq; hoc, q̄ cidarim Perſicā, iis quos prælio vicerat adētam, cum eo ornatu quem ipſe olim victor geſtare ſolebat, commutare non erubuerit. Cæterùm, ſiquid aliud, Alexandri certè præclara facinora documento eſſe poſſunt, ſiue quis corporis viribus polleat, ſiue generis ſplendore emineat, ſiue bellica virtute felicitatéque Alexandrum ipſum ſuperet, ſiue Africā ſimul atq; Aſiam (quemadmodum ille animo deſtinarat) pernauigans ſubiugarit, ſiue Europam

Cur. Vt cruci affixum, mutilatis auribus naribúſque, ſagittis configerent barbari.

Fort. ὅσιον.

ζισιν ἡμέραις ὁδὸν ἐλθὼν χιλίους καὶ πεντακοσίους σταδίους, τῇ τετάρτῃ ὑπὸ τὰς ἑω ἀφικνεῖται τὴν πόλιν. Σπιταμένης δὲ καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν, ὡς ἐξηγγέλθη προσιὼν Ἀλέξανδρος, οὐκ ἔμειναν· ἀλλ' ἐκλιπόντες τὴν πόλιν, φεύγουσιν. ὁ δὲ ἐχόμενος αὐτῶν, ἐδίωκεν. ὡς δ' ὅπη χώρων ἦκεν οὐκ ἀνέχη ἐγίγνετο, θέας τοὺς στρατιώτας οὐκ ἦν παρόντων, εἵπετο ἕως τε ὅπη τὴν ἔρημον τοῖς φεύγουσιν· ἐκεῖθεν δ' ἀναστρέφων, ἐπόρθει τὴν χώραν, καὶ τοὺς ἐς τὰ ἐρύματα καταπεφευγότας τῶν βαρβάρων ἔκτεινεν, ὅτι ξυνεπῃδέσαι ἐξηγγέλοντο καὶ αὐτοὶ τοῖς Μακεδόσι. Ἐς ἐπῆλθε πᾶσαν τὴν χώραν ὅσην ὁ ποταμὸς ὁ Πολυτίμητος ἐπάρδων ἐπέρχεται. ἵνα δὲ ἀφανίζεται τὸ ποταμοῦ τὸ ὕδωρ, ἐντεῦθεν ἤδη τὸ ἐπέκεινα ἔρημος ἡ χώρα ἐστίν. ἀφανίζεται δέ, καίπερ πολλοῦ ὄντος τοῦ ῥεύματος, ἐς τὴν ψάμμον. καὶ ἄλλοι ποταμοὶ ὡσαύτως ἐκεῖ ἀφανίζονται, μεγάλοι Ἐς ἀέννααι, ὅ, τε Ἔπαρδος, ὃς ῥέει διὰ Μαρδῶν τῆς χώρας· καὶ Ἄρειος, ὅτου ἐπώνυμος ἡ τῶν Ἀρείων γῆ ἐστι· καὶ Ἐτύμανδρος, ὃς δι' Εὐεργετῶν ῥέει· Ἐς εἰσὶ ξύμπαντες οὗτοι τηλικοῦτοι ποταμοὶ, ὥστε οὐδεὶς αὐτῶν μείων ἐστὶ τοῦ Πηνειοῦ τοῦ Θεσσαλικοῦ ποταμοῦ, ὃς διὰ τῶν Τεμπῶν ῥέων ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν. ὁ δὲ Πολυτίμητος πολὺ ἔτι μείζων ἢ κατὰ τὸν Πηνειὸν ποταμὸν ἐστί. ταῦτα δὲ διαπεραιωσάμενος, ἐς Ζαριάσπα ἀφίκετο, καὶ αὐτοῦ κατέμεινεν ἔστε παρελθεῖν τὸ ἀκμαῖον τοῦ χειμῶνος. ἐν τούτῳ δὲ ἀφίκοντο παρ' αὐτὸν, Φραταφέρνης τε ὁ Παρθυαίων σατράπης, καὶ Στασάνωρ ὁ ἐς Ἀρείους ἀποπεμφθεὶς, ὡς Ἀρσάκην συλλαβόντε· τόν τε Ἀρσάκην δεδεμένον ἄγοντες, καὶ Βαρζάνην, ὃς ἵνα Βῆσσος τῆς Παρθυαίων σατραπείαν κατέσχεσε, καὶ τινας ἄλλους τῶν τότε ξὺν Βήσσῳ ἀποστάντων. ἦκον δὲ ἐν τῷ αὐτῷ Ἐπόκιλλος καὶ Μελανίδας, καὶ Πτολεμαῖος ὁ τῶν Θρακῶν στρατηγὸς, ἀπὸ θαλάσσης, οἵ τε χρήματα ξὺν Μένητι πεμφθέντα, καὶ τοῖς συμμάχοις ὡς ὅπι θάλασσαν καταγον. Ἐ Ἀνδρος δὲ ἐν τούτῳ ἦκε, καὶ Νέαρχος, στρατιὰν ἐλλιπῶν μισθοφόρων ἄγοντες· καὶ Βῆσσός τε ὁ Συρείας σατράπης, καὶ Ἀσκληπιόδωρος, ὁ ὕπαρχος ὅπι θαλάσσης· καὶ οὗτοι στρατιὰν ἄγοντες. ἔνθα δὴ ξύλλεγον ἐκ τῶν παρόντων ξυναγαγὼν Ἀλέξανδρος, παρῆγαγε ἐς αὐτοὺς Βῆσσον· καὶ κατηγορήσας τὴν Δαρείου προδοσίαν, τούτε ῥῖνα Βήσσου ἀποτμηθῆναι καὶ τὰ ὦτα ἐκέλευσεν· αὐτὸν δὲ ἐς Ἐκβάτανα ἄγειν, ὡς ἐκεῖ ἐν τῷ Μήδων τε καὶ Περσῶν ξυλλόγῳ ἀποθανούμενον. καὶ ἐγὼ οὔτε τὴν ἄγαν ταύτην τιμωρίαν Βήσσου ἐπαινῶ, ἀλλὰ βαρβαρικὴν εἶναι τίθεμαι τὴν ἀκροτηρίων τε λώβην. καὶ ὑπαχθῆναι Ἀλέξανδρον ξύμφημι ἐς ζῆλον τῆς Μηδικοῦ τε καὶ Περσικοῦ τρόπου, καὶ τῆς ἐς τοὺς βαρβάρους βασιλέας ὑπερηφάνου διαιτήσεως. ἐθέλῃ τάπι ὅτι Μηδικὴν ἀντὶ τῆς Μακεδονικῆς τε Ἐ πατρίδος, Ἡρακλείδης ὢν, μετέλαβεν, οὐδαμῇ ἐπαινῶ· Ἐ τὴν κίδαριν τὴν Περσικὴν τῶν νενικημένων, ἀντὶ ὧν αὐτὸς ὁ νικῶν πάλαι ἐφόρει, ἀμείψαι οὐκ ἐπηνέθη, οὐδὲν τούτων ἐπαινῶ· ἀλλ' εἰ μέν τι ἄλλο καὶ Ἀλεξάνδρου μεγάλα πράγματα ἐς τεκμηρίωσιν τίθεμαι, ὡς οὔτε τὸ σῶμα ὅτῳ εἴη καρτερὸν, οὔτε ὅστις ἰδέᾳ ὅπι φανὴς, οὔτε κατὰ πόλεμον εἰ δή τις διαφέρεται ἔτι μᾶλλον ἢ Ἀλέξανδρος· οὐδὲ εἰ τὴν Λιβύην τις ἀεὶ τῇ Ἀσίᾳ (καθάπερ οὖν ἐπενόει ἐκεῖνος) ἐκπεραιωθῆναι δύσις κατέχοι· οὐδὲ εἰ τὴν Εὐρώπην ὅπι τῇ Ἀσίᾳ τε καὶ Λι-

ζύη τείτῳ. Τύτων οὐδέν τι ὄφελος ἐς εὐδαιμονίαν ἀνθρώπου, εἰ μὴ σωφρονεῖν ἐν ταὐτῷ ὑπάρχοι τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὰ μεγάλα, ὡς δοκεῖ, πράγματα πραξαντι. ἔνθα δὴ καὶ τὸ Κλείτου τοῦ Δρωπίδου πάθημα, καὶ τὴν Ἀλεξάνδρου ἐτ' αὐτῷ συμφορὰν, εἰ δ' ὀλίγον ὕστερον ἐπράχθη, οὐκ ἔξω τοῦ καιροῦ ἀφηγήσομαι. ἔθυε γὰρ ἡμέραν ἱερὰν ὁ Διονύσου Μακεδόσι, καὶ θύειν Διονύσῳ ὅσα ἔτη ἐν αὐτῇ Ἀλέξανδρον· τὸν δὲ τοῦ Διονύσου μὴν ἐν τῷ τότε ἀμελῆσαι λέγουσι, Διοσκούρειν δὲ θύσαι, ἐξότου δὴ ὀπισθραθέντα τὴν Διοσκούρειν τὴν θυσίαν. πόρρω δὲ τοῦ πότου προϊόντος (καὶ γὰρ καὶ τὰ τοῦ πότων ἤδη Ἀλεξάνδρῳ ἐς τὸ βαρβαρικώτερον νενεωτέριστο) ἀλλ' ἔν γε τῷ πότῳ τότε ἐπὶ τὴν Διοσκούρειν λόγοις γίγνεσθαι, ὅπως ἐς Δία ἀνήκοντα ἐχθῇ αὐτοῖν ἡ γένεσις, ἀφαιρεθεῖσα Τυνδάρεω· καί τινας τῶν παρόντων κολακείᾳ τῇ Ἀλεξάνδρου (οἷοι δὴ ἄνδρες διέφθαρταί τε ἀεὶ καὶ οὔποτε παύσονται ὀπτεύοντες τὰ τοῦ ἀεὶ βασιλέως πράγματα) κατ' οὐδὲν ἀξιοῦν συμβάλλειν Ἀλεξάνδρῳ τε καὶ τοῖς Ἀλεξάνδρου ἔργοις τὸν Πολυδεύκην καὶ τὸν Κάστορα. οἱ δὲ οὐδὲ τοῦ Ἡρακλέους ἀπείχοντο ἐν τῷ πότῳ· ἀλλὰ τὸν φθόνον γὰρ ἐμποδὼν ἵστασθαι τοῖς ζῶσι, τὸ μὴ οὐ τὰς δι' ἀρετὰς ἡμᾶς αὐτοῖς ἐν τῷ ζῆν τιμᾶσθαι. Κλεῖτον δὲ δῆλον μὲν ἦν πάλαι ἤδη ἀχθόμενον τοῦ τε Ἀλεξάνδρου τῇ ἐς τὸ βαρβαρικώτερον μετακινήσει, καὶ τοῖς κολακεύουσιν αὐτὸν τοῖς λόγοις. τότε δὲ αὐτὸν πρὸς τὸ οἶνον παροξυνόμενον, οὐκ ἐᾶν οὔτε ἐς τὸ θεῖον ὑβρίζειν, οὔτε τι τῶν πάλαι ἡρώων ἔργα σκώπτειν, χάριν ταύτην ἀρνεῖν παρὰ τῶν ἀνθρώπων Ἀλεξάνδρῳ. ἔθυε γὰρ καὶ οὗτος τὰ Ἀλεξάνδρου οὕτω τι μεγάλα καὶ θαυμαστὰ, ὡς ἐκεῖνοι ἐπαίρουσιν. οὐκοῦν μόνον καταφρᾶξαι αὐτὰ, ἀλλὰ τὸ γὰρ πολὺ μέρος Μακεδόνων ἔθ) τὰ ἔργα. καὶ τοῦτον τὸν λόγον αἰτιᾶσθαι Ἀλέξανδρον, λεχθέντα. ἐγὼ δὲ οὐ πάνυ τὸν λόγον, ἀλλὰ ἱκανὸν γὰρ ἔθ) τίθεμαι ἐν τοιᾶδε παροινίᾳ τὸ καθ' αὑτὸν σιγῶντα ἔχειν, μηδὲ τοῖς αὐτοῖς τοῖς ἄλλοις ἐς κολακείαν τὰ ἡμέτερα μέλειν. ὡς δὲ τοῦ Φιλίππου τινὲς ἔργων, ὅτι οὐ μεγάλα οὐδὲ θαυμαστὰ Φιλίππῳ κατεσκεύασται, οὐδεμιᾷ ξυῳδίκῃ ἐπιμηθήσαιο, χαριζόμενοι δὲ οὗτοι Ἀλεξάνδρῳ, τὸν Κλεῖτον ἤδη σοι ἐπὶ ἐν ἑαυτοῖς ὄντα, πρεσβεύειν μὲν τὰ τοῦ Φιλίππου, καταβάλλειν δὲ Ἀλέξανδρόν τε καὶ τὰ τούτου ἔργα· παροινοῦντα ἤδη τὸν Κλεῖτον τά τε ἄλλα, καὶ πολὺ ἔθ) ὀζονειδίζοντα Ἀλεξάνδρῳ, ὅτι πρὸς αὐτοῦ ἄρα ἐσώθη, ὁπότε ἡ ἵππομαχία ἡ ὅτε Γρανίκῳ ξυνεσήκει πρὸς Πέρσας. καὶ δὴ τὴν δεξιὰν τὴν αὐτοῦ σῶαν ἐῶσ ἀναπεπταμένην, Αὕτη σε ἡ χεὶρ (φασὶ) ὦ Ἀλέξανδρε ἐν τῷ τότε ἔσωσε. καὶ Ἀλέξανδρον οὐκ ἔφερεν τοῦ Κλείτου τὴν παροινίαν τε καὶ ὕβριν, ἀλλὰ ἀναπηδᾷν γὰρ ξὺν ὀργῇ ἐπ' αὐτὸν, κατέχειν δ' ὑπὸ τῶν ξυμπάντων. Κλεῖτον δὲ οὐκ ἀνιέναι ὑβρίζοντα. Ἀλέξανδρος δὲ ἐβόα, ἀνακαλῶν τοὺς ὑπασπιστάς· οὐδενὸς δὲ ὑπακούοντος, ἐς ταὐτὰ ἔφη καθεκτέον Δαρεῖον, ὁπότε πρὸς Βήσσου τε καὶ τῶν ἀμφὶ Βῆσσον ξυλληφθεὶς ἤγετο, οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ ὄνομα ἔχων βασιλέως. ἔκειτο ἔτι οἵοιστε ἔθ) κατέχειν αὐτὸν τοὺς ἑταίρους, ἀλλ' ἀναπηδήσαντα γὰρ, οἱ μὲν λόγχην ἁρπάσαι λέγουσι τῶν σωμάτων τινὰ, οἱ δὲ ἐκ τῆς παρεστώσης ἕρκης ἀσπίδα ἐπισπάσασθαι, καὶ ἐπιστὰς τῷ θυρεῷ τῷ Κλείτου, ἐπιστὰς δὲ καὶ τῷ ἀνθρώπῳ, ἐπεὶ μὴ ἐκεῖνος ἐνεδίδου, ἀλλ' ἀντεπεξῄει, ἐπεὶ δὲ καὶ ἐπεξῄει, ἐπεὶ δὲ καὶ ἐπεξῄει, ἐπεὶ δὲ καὶ ἐ

Curt. Alexander rapta lancea ex manibus armigeri, &c.
Idem, Vigili excubẽti hasta ablata.

custodibus corporis hastam abripuisse aiũt, eáq; ictum Clitum interemisse. alij sarissam, etiam à custodibus corporis acceptam. Aristobulus verò vnde hęc debacchatio orta sit, non recensẽt: omnem autem culpam in vno Clito fuisse dicit, quippe qui, quum iam Alexander ira percitus in eũm interfecturus prosiliret, ipse per ostium vltra muros & fossam in arcem subductus ad Ptolemęum Lagi F. corporis custodem, continere se non potuerit quin reuerteretur: quúmque in Alexandrum Cliti nomen inclamantem incidisset, eiq; respõdisset, En tibi Clitum, Alexander: tum sarissa ictum interiisse. Ego verò, vt Clitum ob contumelias in regem suum vehementer reprehendo, ita Alexandri vicem doleo, quòd se tũ temporis duobus vitiis obnoxium declararit, (à quorum altero virum temperantem nequaquam vinci conueniebat) iræ nimirum & vinolentiæ. Eo verò rursum nomine Alexandrum laudo, quòd statim maleficij pœnitentia ductus fuerit. Nonnulli enim ex iis qui de Alexandri rebus scribunt, autores sunt, ipsum in hastæ ad parietem firmatæ spiculum sese coniicere voluisse, quòd vitam sibi turpẽ existimaret amico per temulentiam interfecto. Plerique tamen scriptores hoc non recensent. Quum verò cubitum concessisset, iacuisse lamentantem, & Clitum nomine compellantem: Lanicémque Dropidis filiam, Cliti sororem, quę Alexandrum educauerat, egregiam scilicet educationis mereedem ab se iam viro accepisse: quæ & filios suos pro Alexãdro pugnãtes interfectos vidisset, & cui' ipse fratrẽ sua manu occidisset: amicorum interfectorẽ idẽtidem se esse clamitantem, ac triduũ totum à cibo & potu abstinuisse, neque aliam vllam corporis curam habuisse. Quibus è rebus nõnulli vates Liberi patris iram agnouerũt, quòd sacrificium éius ab Alexandro prætermissum esset. Alexander ægrè ab amicis eò adduci potuit, vt cibo ac potu sumto, corpus reficeret. Libero itaque sacrificium reddidit. siquidem non ingratum ei erat, casum illum ad irã numinis potius quàm ad suum maleficium referri. Eo verò nomine magnopere laudandũ Alexandrũ censuerim, quòd non eo facinore insolenter exultarit, neque, quod deterius fuisset, facto suo patrocinatus sit, sed humano more lapsum se agnouerit. Sunt qui scribant, Anaxarchũ sophistam consolandi eius causa accersitum, ad eum venisse. quúmq; cubantem atq; suspirantem offendisset, arridẽtẽ dixisse, Ignorare ipsum cur veteres sapientes Iustitiam Ioui assidentem fecerint: nimirum quia quicquid à Ioue decernitur, id iustè factum esse censeri debeat. oportere igitur, quæ à magno rege fierent, iusta existimari, primùm quidem ab ipso rege, deinde à cæteris mortalibus. Atq; hoc quidem dicto nõnihil solatij Alexãdro attulisse. Ego verò maioris errati quàm prioris autorem Alexandro Anaxarchum fuisse censeo, si illam viri sapientis sententiam esse statuit, Non oportere nimirum regem summo studio delectúque adhibito iusta agere: sed quicquid aut qualecunque sit quod rex faciat, iustum cen-

Fort. legendum, λέγουσιν εἰσὶν οἱ ἦλθε πὶ Ἀλεξ. ξυγγραφαίτων.

Cur. Rex triduũ iacuit inclusus. quem vt armigeri corporisq; custodes ad moriẽdum obstinatum esse cognouerũt, vniuersi in tabernaculum irrumpunt.
Cur. Scrutántém quę num ira deorum ad tantũ nefas actus esset, subit anniuersarium sacrificium Libero patri nõ esse redditũ statuto tempore. Itaq; inter vinũ & epulas cæde cõmissa, irã dei fuisse manifestam.

Fort. φασί.

Ἀ ματοφυλάκων τινὲς, ἓ τινὰ τῆ πάσαντα τὸν Κλεῖτον ἀποκτεῖναι· οἱ δὲ σάρισαν, ὡς δὰ τὴν φυλάκων τινὸς καὶ ταῦτα. Ἀριστόβουλος δέ, ὅθεν μὲν ἡ παροινία ὡρμήθη οὐ λέγει· Κλείτου δὲ φασὶ μόνον τὴν ἁμαρτίαν, ὀργιστοῦ ὄντος Ἀλεξάνδρου, καὶ ἀνατεθραμμένου τοῖς ἐπ' αὐτὸν ὡς διαχειρισομένου, ἐπαχθῆναι μὲν διὰ θυρῶν ἔξω ὑπὲρ τὸ τεῖχός τε καὶ τὸν τάφρον τῆς ἄκρας, ἵνα ἐγγύτερον εἴη τοῖς Πτολεμαίου τοῦ Λάγου τοῦ σωματοφύλακος· οὐ καρτερήσαντα δέ, ἀναστρέψαι αὖθις, καὶ ὡς ἐπὶ τῇ Ἀλεξάνδρῳ ἐλθεῖν Κλεῖτον ἀνακαλοῦντι, καὶ φάναι, ὅτι οὗτός τοι ἐγὼ ὁ Κλεῖτος, ὦ Ἀλέξανδρε. ἓ ἐν τούτῳ πληγέντα τῇ σαρίσῃ ἀποθανεῖν. καὶ ἐγὼ Κλεῖτον μὲν τῆς ὕβρεως τῆς ἐς τὸν βασιλέα τὸν αὐτοῦ, μεγάλως τι μέμφομαι· Ἀλέξανδρον δὲ τῆς συμφορᾶς οἰκτείρω, ὅτι δυοῖν κακοῖν ἐν τῷ τότε ἡμαρτημένον ἐπέδειξεν αὐτὸν (ὑφ' ὅτων δὴ καὶ τὸ ἑτέρου οὐκ ἐπέοικεν ἀνδρὶ σωφρονοῦντα ὀξηπλάσαι) ὀργῆς τε καὶ παροινίας. ἀλλὰ τοῦτο μὲν τοῖς δὲ αὖ ἐπαινῶ Ἀλεξάνδρου, ὅτι παραυτίκα ἔγνω ἀχέτλιον ἔργον ἐργασάμενον. ἓ λέγουσιν εἰσὶν οἱ τὰ Ἀλεξάνδρου, ὅτι ἐρείσας τὴν σάρισαν πρὸς τὸν τοῖχον, ὑπεπίπτειν ἐγνώκει αὐτῇ· ὡς οὐ καλὸν αὖτῳ ζῆν, ἀποκτείναντι φίλον αὖθ' ὑπὸ οἴνου. οἱ πολλοὶ μὲν ξυγγραφέων τοῦτο μὲν οὐ λέγουσιν, ἐπελθόντα δὲ ἐς τὴν αὐλὴν, κεῖσθαι ὀδυρόμενον, αὐτόν τε τὸν Κλεῖτον ὀνομαστὶ ἀνακαλοῦντα, καὶ τὴν Κλείτου μὲν ἀδελφὴν, αὐτὸν δὲ ἀναθρεψαμένην, Λανίκην, τὴν Δρωπίδου παῖδα, ὡς καλὰ ἄρα αὐτῇ τροφεῖα ἀποτετικὼς εἴη ἀνδρωθείς, ἥγε δὲ μὲν παῖδας δύο ἑαυτῆς ὑπὲρ αὐτοῦ μαχομένους ἐπεῖδεν ἀποθανόντας, τὸν ἀδελφὸν δὲ αὐτῆς αὐτὸς αὐτοχειρίᾳ ἔκτεινε. φονέα τε τῶν φίλων οὐ βαλεῖπειν αὐτὸν ἀνακαλοῦντα· ἄσιτόν τε ἓ ἄποτον καρτερεῖν ἔστε ὅπη τρεῖς ἡμέρας, οὐδέ τινα ἄλλην θεραπείαν θεραπεύσαι τὸ σῶμα. καὶ ὅτι τοῦτοις τῶν μάντεων τινὲς μῆνιν ἐκ Διονύσου εἶδον, ὅτι ἡ θυσία ὀξελείφθη Ἀλεξάνδρῳ ἡ τοῦ Διονύσου. καὶ Ἀλέξανδρος μόγις ποτὲ τῶν ἑταίρων πεισθεὶς, σίτου τε ἥψατο, καὶ τὸ σῶμα κακῶς ἐθεράπευσε. καὶ τῷ Διονύσῳ τὴν θυσίαν ἐπέδωκεν, ἐπεὶ οὐδὲ αὐτῷ ἄκοντι ἦν ἐς μῆνιν τοῦ θείου μᾶλλόν τι ἢ τῶν αὐτοῦ κακότητα ἀναφέρεσθαι τὸν ξυμφοράν. τοῦτο μὲν μεγάλως τι ἐπαινῶ Ἀλεξάνδρου, τὸ μήτε ἀπαθῆ διαπαθεῖν ὅτι καιρὸς, μήτε ποτὲ λάθειν τε ἓ ξυνήγορον κακίονα ἐπὶ ἡμέᾳ τοῦ ἁμαρτηθέντος, ἀλλὰ συμφῆσαι δὲ πεπωκέναι αὐθρωπόν γε ὄντα. εἰσὶ δὲ Ἀνάξαρχον τὸν σοφιστὴν ἐλθεῖν μὲν παρ' Ἀλέξανδρον κληθέντα, ὡς δὴ μυθησόμενον· δι' ὃν τε ἥκειν καὶ ὀδυσσόμενον καὶ ὀδυρόμενον τα, ὅτι γελάσαντα, ἀγνοεῖν (φάναι) διὰ τί ὅτι τὰ δὲ οἱ πάλαι σοφοὶ ἄνδρες τὴν Δίκην πάρεδρον τοῦ Διὸς ἐποίησαν, ὡς ὅ, τι ἂν ποτὲ ὁ Διὸς κυρωθῇ, δίκαιον ξυνδικηπεπραγμένον. καὶ οὖν καὶ τὰ ἐκ βασιλέως μεγάλου γιγνόμενα, δίκαια χρῆναι νομίζεσθαι, πρῶτα μὲν ποτὲ αὐτοῦ βασιλέως, ἔπειτα ποτὲ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. τοῦτο τε εἰπόντα δοκοῦσι μυθήσασθαι μὲν Ἀλέξανδρον ἐν τῷ τότε κακὸν ἢ μέγα, ὡς ἐγὼ φημι, ἐξεργάσασθαι Ἀλεξάνδρῳ, κρεῖσσον ἓν ἢ ὅτῳ τότε ξυνεγένετο, εἴπερ οὖν σοφοῦ ἀνδρὸς τὸν δὲ ἐγὼ τὸν δόξαν, ὡς οὐ τὰ δίκαια ἁπλᾶ χρὴ ἀποδοῦναι ὀδυσσόμενον πρᾶξαι τὸν βασιλέα, ἀλλὰ ὅ, τι ἂν καὶ ὁπωσοῦν ἐκ βασιλέως πραχθῇ, τοῦτο δίκαιον νομίζειν. ἐπεὶ καὶ πρόσκωπος ἐθέλειν

ἐθέλειν Ἀλέξανδρον λόγος κατέχει, ὑποὺς μὲν αὐτῷ καὶ τῆς ἀμφὶ τὸ Ἄμμωνος πατρὸς μᾶλλόν τι ἢ Φιλίππου δόξης. Θαυμάζοντα δὴ ἤδη τὰ Περσῶν καὶ Μήδων τῆς τε ἐσθῆτος τῇ ἀμείψει, καὶ τῆς ἄλλης θεραπείας τῇ μεταβουλῇ, σὺν ἐνδεῖσθαι ἢ οὐδὲ ὡς τὸ αὐτὸ τοῖς κολακείᾳ ἐς αὐτὸ ἐνδιδόντας, ἄλλους τε τινας, καὶ δὴ καὶ τῶν σοφιστῶν τὸν ἀμφ' αὐτὸν, Ἀνάξαρχόν τε καὶ Ἄγιν Ἀργεῖον ἐποποιόν. Καλλισθένην δὲ τὸν Ὀλυνθιον, Ἀριστοτέλους τε τοῦ λόγων θαυμαστοῦτα, καὶ τὸν τρόπον ὄντα ὑπαγροικότερον, σὺν ἐπαινεῖν ταῦτα. Τούτου μὲν δὴ ἕνεκα καὶ αὐτὸς Καλλισθένει ξυμφέρομαι· ἐκεῖνα δὲ σὺν ὅπως ἀληθῆ δοκῶ τὰ Καλλισθένους (εἴπερ ἀληθῆ ξυνεγράφθαι) ὅτι ὑφ' αὑτοῦ εἰς ἀπέφαινε καὶ τῇ αὐτὰ ξυγγραφῇ Ἀλέξανδρόν τε καὶ τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα. οὕτω αὐτὸς ἀφίχθαι ἀπ' Ἀλεξάνδρου δόξαν κτησόμενος, ἀλλὰ ἐκεῖνον δῆλα ἐς ἀνθρώπους ποιήσων· ἐς οὐδὲ θείου τινὸς μετουσίαν Ἀλεξάνδρῳ σὺν ἐξ ὧν Ὀλυμπιὰς ὑπὲρ τῆς γενέσεως αὐτοῦ ψεύδεται ἀνηρτῆσθαι, ἀλλ' ἐξ ὧν αὐτὸς ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου συγγράψας ἐξενέγκῃ ἐς ἀνθρώπους. εἰσὶ δ' οἳ καὶ τάδε ἀνέγραψαν, ὡς ἄρα ἤρετό ποτε αὐτὸν Φιλώτας, ἵνα οἱ οἱοιτο μάλιστα ὑμνῆσθαι παρὰ τῆς Ἀθηναίων πόλεως· τὸν δ' ἀποκρίνασθαι, Ἁρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονα, ὅτι τὸν ἕτερον τοῖν τυράννοιν ἐκτάναν, καὶ τυραννίδα ὅτι κατέλυσαν· ἐρέσθαι αὖθις τὸν Φιλώταν, εἴ τῳ τύραννον κτείναντι ὑπάρχοι, πῦρ οἱ ὑλίνας ἐθέλει τῆς Ἑλλάδος φυγόντι σώζεσθαι. καὶ ἀποκρίνασθαι αὖθις Καλλισθένην, κἂν μὴ παρ' ἄλλοις, παρά γε Ἀθηναίοις ὅτι φυγόντι ὑπάρχοι σώζεσθαι. Τούτοις δὲ καὶ πρὸς Εὐρυσθέα πολεμοῦσι ὑπὲρ τῆς παίδων τῆς Ἡρακλέους, τυραννουμένῃ τὰ ἐν τῇ τότε τῆς Ἑλλάδος. ὑπὲρ δὲ τῆς πρὸς κυνήσεως, ὅπως ἐπὶ αὐτῷ Ἀλεξάνδρῳ, καὶ τοιόσδε κατέχει λόγος. ξυγκεῖσθαι μὲν δὴ τῷ Ἀλεξάνδρῳ πρὸς τοὺς σοφιστάς τε καὶ τοὺς ἀμφ' αὐτὸν Περσῶν καὶ Μήδων τοῖς δοκιμωτάτοις, μνήμιον τοῦ λόγου τοῦδε ἐν τότῳ ἐμβαλεῖν· ἄρξαι δὲ τοῦ λόγου Ἀνάξαρχον, ὡς πολὺ δικαιότερον αὖ θεὸν νομιζόμενον Ἀλέξανδρον, Διονύσῳ τε καὶ Ἡρακλεῖ, μὴ ὅτι τῷ ἔργων ἕνεκα, ὅσα καὶ πλείω κατορθώκατον Ἀλεξάνδρῳ, ἀλλὰ καὶ ὅτι Διόνυσος μὲν Θηβαῖος ἦν, οὐδὲν ἧσσον Μακεδόσι, καὶ Ἡράκλης Ἀργεῖος, οὐδὲ οὗτος ἧσσον, ὅτι μὴ κατὰ γένος τὸ Ἀλεξάνδρου· Ἡρακλείδην δὲ εἶναι Ἀλέξανδρον. Μακεδόνας δὲ αὖ τὸν σοφὸν βασιλέα δικαιότερον θείαις τιμαῖς κοσμοῦντας· καὶ δὲ οὐδὲ ἐκεῖνο εἶναι ἀμφίλογον, ὅτι ἀπελθόντα γε ἐξ ἀνθρώπων, ὡς θεὸν τιμήσουσι. πόσῳ δὴ δικαιότερον ζῶντα γεραίρειν ἢ περ τελευτήσαντα, ἐς οὐδὲν ὄφελος τοῦ τιμωμένου; λεχθέντων δὲ τούτων τε καὶ τοιούτων λόγων πρὸς Ἀναξάρχου, τοῖς μὲν μετειληχόσι τῆς βουλῆς ἐπαινεῖν τὸν λόγον, καὶ δὴ ἐθέλειν ἄρχεσθαι τῆς προσκυνήσεως. τοῖς Μακεδόνας δὲ καὶ τοῖς πολλοῖς μαχομένοις τοῦ λόγου, σιγὴ ἦν. Καλλισθένους δὲ ὑποβοήσαντος, Ἀλέξανδρον μὲν (εἰπεῖν) ὦ Ἀνάξαρχε, ἀδεμίας ἀνάξιον ἀποφαίνω τιμῆς, ὅσαι ξυμμένουσι ἀνθρώπῳ· ἀλλὰ διακεκρίσθαι δὲ τοῖς ἀνθρώποις, ὅσαι τε ἀνθρώπιναι τιμαὶ, καὶ ὅσαι θεῖαι, πολλοῖς μὲν καὶ ἄλλοις, καθάπερ ναῶν τε οἰκοδομήσει, καὶ ἀγαλμάτων ἀναστάσει· ὅτι καὶ

seri debere. Siquidem & adorari se voluisse Alexandrum fama est, quippe qui eam opinionem conceperat, Ammonē potius sibi q̄ Philippū patrē esse. Quū verò Persas iam ac Medos admiraretur, eósq; vestis immutatione, totiúsq; cultus ratione imitaretur, nō videbatur ob eā rē vllis adulatoribus qui eius animū eò pellicerēt, neq; sophistis quidē, siue Anaxarcho siue Agide Argiuo poeta eguisse. Callisthenes verò Olynthius, Aristotelis discipulus, moribus paulo asperioribus præditus, hæc nō ꝓbabat. Qua quidē in re etiam ego Callistheni assentior. illud autē à Callisthene parū modestè scriptum (si re vera scripsit) cēseo, ꝙ Alexandrū eiúsq; facta se & suis scriptis inferiora esse prædicabat. Neq; verò se ad Alexandrū venisse, vt sibi ab eo gloriā cōpararet, sed vti Alexandrū inter mortales illustrē ac glorioſum redderet. prēterea diuinitatis cōmunicationem Alexādro nō ex iis quæ Olympias de ortu suo mētita esset pendere, sed ex iis quæ ipse de Alexādro scripsisset & ad mortaliū notitiam traduxisset. Sunt etiam qui scribant, quū aliquando à Philota interrogatus esset, quē putaret ab Atheniensibus in maximo honore haberi, respondisse Harmodium & Aristogitona, ꝙ alterum tyrannorum interfecissent, ac tyrannidē sustulisset. Philotā rursus interrogasse, si cui cōtingat tyrannū occidere, apud quos Græcorū profugiū illi tutū foret? Respōdisse Callisthenē, si nō alibi, certè apud Atheniēses tutū fore. Hos enim ꝙ filiis Herculis aduersus Eurystheū bellū gessisse, qui tū tēporis Græciā tyrannide premebat. De adoratione verò, quo pacto Alexādro Callisthenes restiterit, huiscemodi quippiā narratur. Cōuenerat inter Alexandrū & sophistas, eósq; qui ex Persis & Medis illustriores circa ipsum erāt, vt inter pocula in hūc sermonē ex cōposito venirent. Anaxarchū sermonis initiū fecisse, censentē, Alexandrū maiore iure pro deo habendū, quàm Liberū, aut Herculē. idq; nō modò propter magnitudinē atque præstantiā rerū ab Alexādro gestarū, verumetiā ꝙ Liber pater Thebanus fuisset, nihil cū Macedonibus cōmune habēs: Hercules autē Argiuus, ne ipse quidē cōueniēs, nisi quod ad Alexandri genus attinet. Alexandrū enim Heraclidem esse. Macedones verò multo conuenientius atque æquius suū ipsorū regē diuinis honoribus prosequi. Neque enim dubiū esse, quin postquā è viuis excessisset, vt deū culturi essent. multo igitur satius esse, viuo illi diuinos honores deferre quàm mortuo, quum nulla ad eum cultus vtilitas esset peruentura. Hæc atque alia in hanc sententiam quum ab Anaxarcho dicta essent, eos qui participes consilij initi erant, ea laudasse, & initium adorandi facere velle dixisse. pleroſque verò Macedones, qui Anaxarchi orationem improbarent, tacuisse. Callisthenem autem abrupto silentio in hanc sententiā dixisse: Equidem, Anaxarche, Alexandrū nullo planè honore, qui quidē hominibus conueniat, indignum esse censeo. Cæterum statuta sunt inter homines diuini & humani honoris discrimina, cùm multis aliis rebus, tum templorū exædificatione, & statuarū erectione.

diis enim delubra cõsecramus, iisque sacra fa cimus & libamus. rursus hymni deorũ sunt, laudes hominũ, sed non cũ adoratione coniunctæ. Hominibus siquidem à salutantibus oscula dãtur: eos verò edito loco positos, ne contingi quidẽ fas est, ideóque adoratione coluntur. Tripudia etiã saltationésque diis fiunt, & pæanes cãtantur. Neque verò mirũ id est, quũ ex diis alij aliis honores tribuantur. & quidẽ heroibus alij, etiã ipsi à diuinis honoribus diuersi. Non est igitur consentaneum hæc omnia inter se confundere, neque hominẽ nimiis honoribus supra humanum modũ extollere, & deos ad statum ab illorũ dignitate alienum redigere, vt nimirũ eodẽ quo homines cultu colãtur. Neque enim pateretur Alexander priuatum aliquem, regios honores electione suffragiisque illegitimis, vsurpare. Multo itaque iustius deos indignaturos si quis mortaliũ diuinos honores sibi arroget, aut ab aliis delatos sustineat. Atque Alexandrum quidem infinitis partibus fortium virorum fortissimum esse atque haberi, inter reges maximè regiũ, inter imperatores maximè imperio dignum. Ac te quidem, Anaxarche, si quẽ alium, oportebat huiusmodi sermonibus Alexandrũ instruere, atque à cõtrariis deterrere, cuius ille quotidiana cõsuetudine propter sapientiã & eruditionem vtitur. Neque te cõueniebat huius sermonis autorem esse: at potius meminisse, te non id Cambysæ aut Xerxi consulere, sed Philippi filio, qui ab Hercule atque Achille genus ducat, cuius maiores ex Argis in Macedoniam venerunt, neque vi sed Macedonũ moribus atque institutis imperium tenuerunt. sed ne Herculi quidem, quum adhuc in viuis esset, diuini honores à Græcis delati sunt, imo ne mortuo quidẽ, donec Delphico oraculo vt pro deo coleretur iussum fuit. Si verò, quòd in barbara regione pauci sint, barbaricos sensus induere oportet, ego te, Alexãder, vt Græciæ memineris oro, cuius gratia hæc omnis expeditio à te suscepta est, vt Asiam Græciæ adiicias. Nunc verò cogita, an quum in Græciam redieris, Græcos liberrimos populos adtui adorationẽ sis cõpulsurus, aut an, Græcis exemptis, Macedonas tãtum hoc dedecore sis oneraturus: aut an tibi diuersi planè honores sint decernẽdi, Græcis quidem humanos honores Græcorũ more tibi deferẽtibus: barbaris autẽ, barbaricè te colẽtibus. Si vero de Cyro Cambysæ filio dicitur, primum omniũ mortaliũ Cyrum ab hominibus adoratione cultum fuisse, atque ab hoc summissionẽ hãc Persis & Medis permãsisse, cogitare te oportet Scythas populum inopẽ, liberũ tamẽ, Cyri insolẽtiã cõpescuisse. Dariũ rursus alij Scythæ ad modestiã redegerũt, Xerxẽ Athenienses & Lacedæmonij, Artaxerxẽ Clearchus & Xenophon, cum decẽ tantum hominũ millibus. Dariũ etiam hunc, Alexander, quũ nulla illi adoratio decreta esset. Hæc aliáque eiusce modi quum dixisset Callisthenes, Alexandrũ quidẽ molestissimè tulisse, Macedonib' verò gratissima accidisse. quo cognito, Alexandrũ misisse qui Macedonas ambirent, vti adorationis memores essent, silẽtióq; ad hũc

A τεμένη τοῖς θεοῖς τὰς ἐξαιρέτους, καὶ θύεται ἐκείνοις, καὶ σπένδεται. καὶ ὕμνοι μὲν ἐς τοὺς θεοὺς ποιοῦνται, ἔπαινοι δὲ ἐς ἀνθρώπους· ἀτὰρ οὐχ ἥκιστα πρὸ τῆς προσκυνήσεως νόμῳ. Τοῖς μὲν γὰρ ἀνθρώποις φιλεῖσθαι πρὸς τοῦ ἀσπαζομένου τὸ θεῖον ἢ ἄνωπου ἐρρύμμενον, καὶ οὐδὲ φασὶν αὐτὸ θέμις, ὅτι πρόσεστι ἄρα τῇ προσκυνήσει χεῖρας αἴρεται. καὶ χορεῖ τοῖς θεοῖς ἔστιν, ἐς παιᾶνες ὅτι τοῖς θεοῖς ἁδόνται. καὶ οὐδὲν θαυμαστὸν, ὁπότε γε καὶ αὐτῶν τῶν θεῶν ἄλλοις ἄλλαι τιμαὶ προσκεινται, καὶ ναὶ μάλιστα ἥρωσιν ἄλλαι, καὶ αὖται δοκοῦσι μεμυῆσθαι τοῦ θείου. οὐκοῦν εἰκὸς ξύμπαντα ταῦτα ταράττοντας, τοὺς μὲν ἀνθρώπους ἐς ὀλίγα μανθάνειν καθιστάναι τῶν τιμῶν τὰς ὑπερβολάς, τοὺς θεοὺς δὲ (τόγε ὅτι σοφίσιν) ἐς ταπεινότητα οὐ πρέπουσαν καταβάλλειν, τὰ ἴσα αὐτοῖς τιμῶντας. οὕτω οὐδὲ Ἀλέξανδρον ἀναχέεσθαι ἄν, εἰ τῶν ἰδιωτῶν τὰς εἰ καὶ οἴοιτο τῆς βασιλικῆς τιμῆς χειροτονίαν ἢ ψήφῳ οὐ δικαίᾳ. πολὺ γὰρ οἶμαι δικαιότερον τοῖς θεοῖς διαφέρειν, ὅσοι αὐθρώποις ἐς τὰς θείας τιμὰς σφᾶς εἰσποιοῦσιν, ἢ πρὸς ἄλλων εἰσποιούμενοι ἀνέχονται. Ἀλέξανδρον δὲ πόρρω τῶν ἱκανῶν ἀνθρώπων ἀγαθῶν τὸν ἄριστον εἶναί τε καὶ δοκεῖν, καὶ βασιλέων τὸν βασιλικώτατον, καὶ στρατηγῶν τὸν ἀξιοστρατηγότατον. καί σε, εἴπερ τινὰ ἄλλον, ὦ Ἀνάξαρχε, εἰσηγητὴν τε τούτων τῶν λόγων ἐχρῆν γίγνεσθαι, καὶ κωλυτὴν τῶν ἐναντίων ὅτι σοφία τε καὶ παιδεύσει Ἀλεξάνδρῳ ξυνόντα. οὕτοιοὖν ἄρχειν σε τῶνδε τῶν λόγων πρέπον ἦν, ἀλλὰ μεμνῆσθαι γὰρ οὐ Καμβύσῃ οὐδὲ Ξέρξῃ ξυνόντα ἢ συμβουλεύοντα, ἀλλὰ Φιλίππου μὲν παιδὶ, Ἡρακλείδῃ δὲ ἀπὸ γένους, καὶ Αἰακίδῃ, ὅτου οἱ πρόγονοι ἐξ Ἄργους εἰς Μακεδονίαν ἦλθον, οὐδὲ βίᾳ ἀλλὰ νόμῳ Μακεδόνων ἄρχοντες διετέλεσαν. οὐκοῦν οὐδὲ αὐτῷ τῷ Ἡρακλεῖ ζῶντι ἔτι θεῖαι τιμαὶ παρ' Ἑλλήνων ἐγένοντο, ἀλλ' οὐδὲ τελευτήσαντι πρόθεν, ἢ πρὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν Δελφοῖς ὁπηδεπαθῶν, ὡς θεὸν τιμᾶν Ἡρακλέα. εἰ δ' ὅτι ἐν τῇ βαρβάρῳ γῇ ὀλίγοι γίγνωνται, βαρβαρικὰ χρὴ ἔχειν τὰ φρονήματα, καὶ ἐχθὲς τῆς Ἑλλάδος μεμνῆσθαί σε ἀξιῶ, ὦ Ἀλέξανδρε, ἧς ἕνεκα ὁ πᾶς πόλος σοι ἐκίνητο, πρόσθεν εἶναι τὴν Ἀσίαν τῇ Ἑλλάδι. καὶ οἶμαι ἐνθυμήθητι ὀκεῖσε ἐπανελθών, ἀφόρα καὶ τοῖς Ἕλλησιν τοῖς ἐλευθεροπρεπέστοις πρόσεστιν ἀγκάσις ἐς τὴν προσκύνησιν, ἢ Ἑλλήνων μὲν ἀφέξῃ, Μακεδόσι δὲ προθήσεις τήνδε τὴν ἀτιμίαν. ἢ Μακεδονίαν ἔσται σοι αὖτις τὰ τῆς τιμῆς ἐς ἅπαν, ὡς πρὸς Ἑλλήνων μὲν καὶ Μακεδόνων ἀνθρωπίνως τε καὶ Ἑλληνικῶς τιμᾶσθαι· πρὸς δὲ τῶν βαρβάρων μόνων βαρβαρικῶς. εἰ δὲ τῶν Κύρου δὲ Καμβύσου λέγεται, τὸ πρῶτον προσκυνῆσαι ἀνθρώπων Κῦρον, καὶ ὅτι τῶνδε ἐμμεῖναι Πέρσαις τε καὶ Μήδοις τήνδε τὴν ταπεινότητα, χρὴ ἐνθυμεῖσθαι ὅτι τὸν Κῦρον ἐκεῖνον Σκύθαι ἐσωφρόνισαν, πένητες ἄνδρες καὶ αὐτόνομοι, καὶ Δαρεῖον ἄλλοι αὖ Σκύθαι, καὶ Ξέρξην Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι, καὶ Ἀρταξέρξην Κλέαρχος καὶ Ξενοφῶν, καὶ οἱ ξὺν τούτοις μύριοι, καὶ Δαρεῖον τὸν Ἀλέξανδρος, μὴ προσκυνούμενος. ταῦτα δὴ καὶ τοιαῦτα εἰπόντα Καλλισθένη, αἰτιάσαι μὲν μεγάλως τι Ἀλέξανδρον, Μακεδόσι δὲ ἀδελφὰ εἰπεῖν· καὶ τοῦτο γνόντα Ἀλέξανδρον, πέμψαντα κυκλώσασθαι Μακεδόνας, μεμνῆσθαι ἔτι τῆς προσκυνήσεως. ἀλλὰ σιγῆς γὰ

ἡνιμᾶτο ὅτι τοῖς λόγοις, ἀναστάντας Περσῶν τοὺς πρεσβυτάτους, ἐφεξῆς προσκυνεῖν. Λέοννατον δ' ἕνα τῶν ἑταίρων, ἐπειδή τις ἐδόκει τῶν Περσῶν αὐτῷ οὐκ ἐν κόσμῳ προσκυνῆσαι, τὸν δ' ὑπογελάσαι τὸ σχῆμα τοῦ Πέρσου, ὡς ταπεινοῦ. καὶ τούτου χαλεπήναντα τότε Ἀλέξανδρον, ξυναλλαγῆναι αὖθις. ἀναγέγραπται δ' δὴ καὶ τοιόσδε λόγος· προπίνειν φιάλῃ χρυσῇ ἐν κύκλῳ Ἀλέξανδρον, πρῶτον μὲν τούτοις πρὸς οὓς ἔνας ξυνέκειτο αὐτῷ τὰ τῆς προσκυνήσεως· τὸν δὲ πρῶτον ἀκπόντα τὴν φιάλην, προσκυνῆσαί τε ἀναστάντα, καὶ φιληθῆναι πρὸς αὐτοῦ, καὶ τοῦτο ἐφεξῆς ἀπὸ πάντων χωρῆσαι· ὡς δ' ἐς Καλλισθένην ἦκεν ἡ πρόποσις, ἀναστῆναι μὲν Καλλισθένην, καὶ ἀκπιεῖν τὴν φιάλην· καὶ προσελθόντα ἐθέλειν φιλῆσαι, οὐ προσκυνήσαντα. τὸν δὲ τυχεῖν μὲν τότε Ἀμαλεγόμενον Φαισίωνι· οὕτω προσέχειν τὸν νοῦν· καὶ τὰ τῆς προσκυνήσεως ὕστερον αὐτῷ Καλλισθένει ἐγκλῆσαι. ἀλλὰ Δημήτριον δὲ τὸν Πυθωνακτος, ἕνα τῶν ἑταίρων, ὡς προσίοι αὐτῷ ὁ Καλλισθένης φιλήσων, φάναι, ὅτι οὐ προσκυνήσας προσοῖτο, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον οὐ προέσθαι φιλῆσαι ἑαυτόν· τὸν δὲ Καλλισθένη, φιλήσαι (φάναι) ἔλαττον ἔχων ἄπαμι. καὶ τούτων ἐγὼ ὅσα ἐς ὕβριν τὴν Ἀλεξάνδρου τὴν ἐν τοῖς παραπίπτει, καὶ ἐς σκαιότητα τὴν Καλλισθένους φέροντα, οὐδὲν οὐδαμῇ ἐπαινῶ· ἀλλὰ τὸ καθ' αὑτὸν δὲ κοσμίως πράξαι ἐξαρκεῖν φημι, αὔξοντα (ὡς αὐτὸν) τὰ βασιλέως πράγματα, ὅτῳ τις ξυνεῖναι οὐκ ἀπηξίωσεν. οὕτω ἀπράκτως δι' ἀπειθείας ἦλθεν Ἀλεξάνδρῳ Καλλισθένης πρᾶγμα, ὅτι τῇ ἀκαίρῳ τε παῤῥησίᾳ, καὶ ἀθρόγκῳ ἀβελτερίᾳ. ἐφ' ὅτῳ τεκμαίρομαι μὴ χαλεπῶς πρᾶξαι τοὺς κατηγόρους Καλλισθένους, ὅτι μετέσχε τῆς ὑποβουλῆς τῆς ἡνιομένης Ἀλεξάνδρῳ ὑπὸ τῶν παίδων· τοῖς δ', ὅτι καὶ ἐπῆρεν αὐτοῖς εἰς τὸ ὑποβουλεῦσαι. ξυνέβη δὲ τὰ τῆς ὑποβουλῆς ὧδε. Ἐκ Φιλίππου ἦν ἤδη καθεστηκὼς, τῶν ὑπὲρ τέλει Μακεδόνων τοῖς παῖσιν, ὅσοι ἐς ἡλικίαν ἐμβεβηκίσειαν, καταλέγεσθαι ἐς θεραπείαν τοῦ βασιλέως, τά τε ἄλλα τὴν αἴσαν τοῦ σώματος ἀκριβοῦσθαι βασιλεῖ, καὶ κοιμώμενον φυλάσσειν τούτοις ἐπετέτραπτο· καὶ ὁπότε ἐξελαύνοι βασιλεύς, τοῖς ἵπποις τοῖς τῶν ἱππαγωγῶν δεχόμενοι ἐκεῖνοι προσῆγον, καὶ ἀνέβαλλον οὗτοι βασιλέα τὸν Περσικὸν τρόπον, καὶ τῆς ὑπὲρ θήρας φιλοτιμίας βασιλεῖ κοινωνοὶ ἦσαν. Τούτων καὶ Ἑρμόλαος ἦν, Σωπόλιδος μὲν παῖς, φιλοσοφίᾳ δ' ἐδόκει προσέχειν τὸν νοῦν, καὶ Καλλισθένει θεραπεύειν. ὑπὲρ τοῦ δὲ τοῦτου λόγος πρεσβεύει, ὅτι ἐς θήραν προσφερομένου Ἀλεξάνδρῳ συὸς, ἔφθη βαλὼν τὸν συὸν ὁ Ἑρμόλαος. καὶ ὁ μὲν οὐς πίπτει βληθείς. Ἀλέξανδρος δ' τε καιροῦ ὑστερίσας, ἐχαλέπηνε τῷ Ἑρμολάῳ, καὶ κελεύει αὐτὸν πρὸς ὀργὴν τοῖς ἀγοῖς λαβεῖν, ὁρώντων τῶν ἄλλων παίδων, καὶ τὸν ἵππον αὐτοῦ ἀφέλεσθαι. τοῦτον τὸν Ἑρμόλαον ἀλγήσαντα τῇ ὕβρει, φράσαι τῷ Σώστρατον τὸν Ἀμυντου, ἡλικιώτην τε αὐτοῦ καὶ ἐραστὴν ὄντα, ὅτι οὐ βιωτόν ἐστι μὴ ἀμυνεισαμένῳ Ἀλέξανδρον τὴν ὕβρεως. καὶ τὸν Σώστρατον οὐ χαλεπῶς συμπεῖσαι μεταχεῖν τοῦ ἔργου, ἅτε ἐρῶντα. ὑπὸ τούτου δ' ἀναπεισθῆναι Ἀντιπατρόν τε τὸν Ἀσκληποδώρου τοῦ Συρίας σατράπου ὄντος, καὶ Ἐπιμένη τὸν Ἀρσέου, καὶ

sermonem facto, qui inter Persas ætate dignitatéque præstabant consurrexisse, eúmq; adorasse. Leonnatum verò, vnum ex amicis, quum ex Persis quendam indecorè adorantem conspexisset, gestum illius Persæ, vt nimis abiectũ, irrisisse. Alexandrũ verò tũc indignatũ, postea conciliatum fuisse. Sunt qui scribãt, Alexandrum phialam auream in corona propinasse, iis quidem primùm quibuscum de se adorando conuenisset: eúmq; qui primus ebibisset, consurrexisse atque adorasse, deinde osculatum esse. idque ordine deinceps à reliquis factitatum. Quúmque propinandi ordo ad Callisthenem veniisset, consurrexisse quidem, & phialam ebibisse, propiúsque accedentem osculari voluisse, adoratione prætermissa. At tũ fortè Alexandrũ sermonem cum Hephestione habuisse, eámque ob rem non animaduertisse an integrã adorationem deferret. Demetrium verò Pythonactis filium, vnum ex amicis, quũ Callisthenes Alexandrum osculaturus accederet, dixisse, illum eo non adorato accedere, atque ita Alexandrum eius osculum non admisisse. Tum Callisthenem dixisse, se osculi iactura facta discedere. Ego verò nihil aut eorum quæ ad ignominiam Alexandri pertinent, aut Callisthenis asperitatem morum laudauerim. Sufficere autem existimauerim modestiam præ se ferre, eúmque qui regi inseruire velit, eius negotia, quoad fieri potest, promouere. Non igitur immerito odiosum fuisse Alexandro Callisthenem censeo, ob intempestiuam eius loquendi libertatem, & ineptam arrogantiam. Quam quidem ob causam crediderim facilè fidem adhibitam fuisse delatoribus, qui Callisthenem insidiarum, quæ Alexandro per pueros structæ erant, conscium fuisse accusarant: aliíque, qui illos ab eo incitatos dicebant. Insidiæ verò huiuscemodi fuerunt. Erat iam antè à Philippo institutum, vti Macedonũ, qui in aliqua dignitate constituti essent, filij quum adoleuissẽt, ad regium ministeriũ deligerentur, & cùm ad alia quæ ad regij corporis curã pertinerẽt præsto essent, tũ eo cubante custodias agerẽt. Hi equos quũ rex ascensurus esset, ab equisonib⁹ acceptos ad regem adducebãt: eum Persico more in equũ imponebãt, & venationi studentẽ comitabantur. In his erat Hermolaus Sopolidis F. qui quidem philosophiæ studiosus esse videbatur, & Callisthenẽ obseruare. Hunc Hermolaũ, rumor est quũ Alexandro inter venandũ aper occurrisset, in eo feriendo Alexandrum præueniisse. atque aper quidem ictus procidit. Indignatum regem opportunitatem feriendi apri sibi præreptam, adolescentem per iram, cæteris pueris spectantibus verberari, eíque equum adimi, iussisse. quam contumeliam ægrè ferentem Hermolaum, rem cum Sostrato Amyntæ filio, æquali atque amico suo communicasse, vitam sibi acerbam testatum, nisi Alexandri iniuriam vlciscereturAc Sostratum quidem, non difficulter, vtpote amicũ, in societatẽ facinoris pertractum esse. Ab hoc Antipatrũ etiã Asclepiodori (qui satrapatũ Syriæ gerebat) F. persuasum, & Epimenem Arsei filium, atque

Curt. Polyperchõ, qui cubabat super regem; vnum ex his mento contingẽtem humum, per ludibriũ cœpit hortari, vt vehemẽtius id quateret ad terrã, elicuítque iram Alexandri.

Curt. Hermolaũ puer nobilis ex regia cohorte, quum aprum telo occupasset, quem rex ferire destinauerat, iussu eius verberibus affectus est.

Curt. Quã ignominiam ægrè ferens deflere apud Sostratũ cœpit. Ex eadẽ cohorte erat Sostratus, amore eius ardens.

Anticlem Theocriti, vnáque Philotam Carsidis Thracis filium. Quum itaque nocturnæ custodiæ vices ad Antipatrum reuolutæ essent, ea nocte statutum fuisse Alexandrum dormientem opprimere. Contigisse verò vt sua sponte, quemadmodum nonnulli scribunt, Alexander in lucem vsque potaret. At Aristobulus autor est, mulierem quandam Syram numine correptam Alexãdrum sequutam. atque hanc quidem initio & Alexandro eiúsque familiaribus risui fuisse. quum verò in illa numinis afflatione omnia vera vaticinaretur, non amplius ab Alexandro contemtui habitam, sed liberum Syræ ad regem & noctu & interdiu accessum factum fuisse, ac sæpenumero etiam dormienti ad fuisse. Hanc tum fortè regi è compotatione discedenti numine afflatam occurrisse, atque vt reuersus totam noctem potando traduceret orasse. Alexandrum diuinos monitus esse suspicatum, ad pocula rediisse. & puerorum conatus irritos fuisse. Postero die Epimenes Arsei filius vnus ex coniuratis Charicli Menãdri filio amico suo rem aperit, Charicles Eurylocho Epimenis fratri: Eurylochus Alexandri tabernaculum ingressus, Ptolomæo Lagi filio corporis custodi totum negotium declarat: is Alexandro id significat. qui statim eos quorum nomina detulerat Eurylochus comprehendi iubet. Hi quæstione adhibita, & suũ de insidiis consilium aperuerunt, & alios nonnullos nominarunt. Aristobulus quidem autor est, illos hoc etiam dixisse, se à Callisthene ad facinus adeundum incitatos fuisse. quod & Ptolemæus affirmat. Sunt verò qui aliter hac de re scribunt: nimirũ Alexandrũ quòd odio Callisthenis laboraret, & quòd magna Hermolao cum Callisthene familiaritas intercederet, facilè in sinistram de Callisthene suspicionẽ à delatoribus adductũ. Nonnulli etiã tradunt, Hermolaum ad Macedonas productum, insidias abs se structas confessum. Neque enim liberi hominis esse, Alexandri cõtumelias ferre. omniáq; ab Alexandro perpetrata recẽsuisse: nimirũ iniustã Philotæ necem, & patris eius Parmenionis, atque eorũ qui tum temporis interfecti fuerant, multo iniquiorẽ: Clitietiã per temulentiam cædem, habitum quoque Medorũ assumtũ. adorationẽ decretã, neque adhuc abolitã. adhæc potationes, & somnolentiã Alexãdri: quæ quũ diutius ferre nõ posset, voluisse se reliquósq; Macedonas in libertatem vindicare. Tum Hermolaũ & cæteros cõprehensos, à circunstantibus lapidibus obrutos fuisse. Aristobulus verò, Callisthenẽ cõpedibus vinctũ in exercitu ductũ fuisse, ac postea morbo interiisse scribit. Ptolemæus illũ tortũ ac deinde suspensum vitã finisse ait. adeo ne ipsi quidẽ scriptores quorum magna est fides, quiq; tum tẽporis Alexandro aderant, de rebus manifestis, queque quo pacto gestæ essent eos nequaquam latebant, inter se consentiunt. Multa verò etiam alia alij de hisce rebus diuersáque scripserunt. Sed de his abundè à me iam dictum est. quæ quidem, quia haud multo pòst tempore acta fuerunt, iis quæ Clito acciderunt adieci,

Curt. Stationis suæ nox.

Curt. Quæ agitauerant, sine cunctatione confessi sunt.

Curt. Quia nõvt ingenuis imperare cœpisti, sed quasi in mancipia dominaris.

A Ἀντικλέα τὸν Θεοκρίτου, καὶ Φιλώταν τὸν Κάρσιδος τῆς Θρᾳκός. ὡς οὖν ἐδέδοκτο ἐς Ἀντίπατρον ἡ νυκτερινὴ φυλακή, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ξυγκείμενον εἶ) ἀποκτεῖναι Ἀλέξανδρον, κοιμωμένῳ ἐπιπεσόντα. ξυμβῆναι μὲν οἱ αὐτομάτως λέγουσιν, ἔστε ἡμέραν πίνειν Ἀλέξανδρον. Ἀριστόβουλος δὲ ὧδε ἀνέγραψε· Σύραν γυναῖκα ἐφομαρτεῖν Ἀλεξάνδρῳ, κάτοχον ἐκ τοῦ θείου γιγνομένῳ, καὶ τοῦτο μὲν πρόσθεν γέλωτα εἶ) Ἀλεξάνδρῳ τε καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτόν. ὡς δὲ τὰ πάντα ἐν τῇ κατοχῇ ἀληθεύουσα ἐφαίνετο, ἐκέτι ἀμελεῖσθαι ὑπ' Ἀλεξάνδρου, ἀλλ' εἶ) δὲ τῇ Σύρᾳ πρόσοδον πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, καὶ καθεύδοντι πολλάκις ἤδη ἐπιστῆναι. καί ποτε ἀπαλλαττομένου ἐκ δείπνου κατεχομένῳ ἐκ τοῦ θείου ἐντυχεῖν, καὶ δεῖσθαι, ἐπανελθόντα πίνειν ὅλην τὴν νύκτα. καὶ Ἀλέξανδρον θεῖον εἶ) νομίσαντα, ἐπανελθεῖν τε καὶ πίνειν, ὃ οὕτω τοῖς πᾶσι ξυμπεσεῖν τὸ ἔργον. τῇ δ' ὑστεραίᾳ Ἐπιμένης ὁ Ἀρσέου τῶν μετεχόντων τῆς ἐπιβουλῆς, φράζει τὸν πρᾶξιν Χαρικλεῖ τῷ Μεναύδρου, ἐρασθῆ ἑαυτῷ γεγονότι· Χαρικλῆς δ' φράζει Εὐρυλόχῳ τῷ ἀδελφῷ δ' Ἐπιμένους. καὶ ὁ Εὐρύλοχος ἐλθὼν ὅπου τὸν σκηνὴν Ἀλεξάνδρου, Πτολεμαίῳ τῷ Λάγου τῷ σωματοφύλακι καταλέγει ἅπαν τὸ πρᾶγμα. ὁ δ' Ἀλεξάνδρῳ ἔφησε καὶ Ἀλέξανδρος ξυλλαβεῖν κελεύει, ὧν τὰ ὀνόματα εἶπεν ὁ Εὐρύλοχος. καὶ οὕτοι συνεβουλεύοντο, σφῶν τε αὐτῶν κατεῖπον τὸν ἐπιβουλὴν, καὶ ἵνας καὶ ἄλλους ὠνόμασαν. Ἀριστόβουλος μὲν λέγει, ὅτι καὶ Καλλισθένην ἐπᾶραι σφᾶς ἔφασαν ἐς τὸ τόλμημα· καὶ Πτολεμαῖος ὡσαύτως λέγει. οἱ δὲ πολλοὶ οὐ ταύτῃ λέγουσιν, ἀλλὰ Δι' ὕπνου δὲ τὸ ἤδη ὂν πρὸς Καλλισθένην ἐς Ἀλέξανδρον, καὶ ὅτι ὁ Ἑρμόλαος ἐς τὰ μάλιστα ὁπηδεῖ τῷ Καλλισθένει, οὐ χαλεπῶς πιστεῦσαι τὰ χείρω ὑπὲρ Καλλισθένους Ἀλέξανδρον. ἤδη δέ τινες καὶ πάλαι ἀνέγραψαν· τὸν Ἑρμόλαον προαχθέντα ἐς τοὺς Μακεδόνας, ὁμολογεῖν τε ἐπιβουλεῦσαι· καὶ δὴ οὐκ εἶναι ἐπ' ἐλάττονι αὐδεὶ φέρειν τὴν ὕβριν τὴν Ἀλεξάνδρου· πάντα καταλέγοντα, τήν τε Φιλώτα ὀργὴν ἐνδικον τελοῦσαν, καὶ τὸν πατρὸς αὐτοῦ Παρμενίωνος ἔτι ἐκνομωτέραν, καὶ τῶν ἄλλων τῶν τότε ἀποθανόντων, καὶ τὴν Κλείτου ἐν μέθῃ ἀναίρεσιν, καὶ τὴν ἐσθῆτα τὴν Μηδικὴν, καὶ τὴν προσκύνησιν τὴν βουλομένην, καὶ οὔπω πεπαυμένῳ, καὶ πότοις τε καὶ ὕπνοις τὸν Ἀλεξάνδρου, ταῦτα οὐ φέροντα εἶναι, ἐλευθεροῦσθαι ἐθελῆσαι ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους Μακεδόνας. τοῦτον μὲν δὴ αὐτόν τε καὶ τοὺς ξὺν αὐτῷ ξυλληφθέντας καταλευσθῆναι πρὸς τῶν παρόντων. Καλλισθένην δ' Ἀριστόβουλος μὲν λέγει δεδεμένον ἐν πέδαις ξυμπεριάγεσθαι τῇ στρατιᾷ, ἐπάντα νόσῳ τελευτῆσαι. Πτολεμαῖος δὲ ὁ Λάγου, στρεβλωθέντα καὶ κρεμασθέντα ἀποθανεῖν. οὕτως οὐδὲ οἱ πάνυ πιστοὶ ἐς τὴν ἀφήγησιν, καὶ ξυγγιγνόμενοι ἐν τῷ τότε Ἀλεξάνδρῳ, ὑπὲρ τῶν γνωρίμων τε καὶ οὐ λαθόντων σφᾶς ὅπως διεπράχθη, ξύμφωνα ἀνέγραψαν. πολλὰ δ' καὶ ἄλλα ὑπὲρ τούτων αὐτῶν ἄλλοι ἄλλως ἀφηγήσαντο· ἀλλ' ἐμοὶ τὰ ἀποχρώντα ἔστιν ἀναγεγραμμένα. τῶν τε μὲν δὴ οὐ πολλῷ ὕστερον πραχθέντα, ἐγὼ ἐν τοῖσδε τοῖς ἀμφὶ Κλεῖτον ξυνηνεγθεῖσιν Ἀλεξάνδρῳ ἀνέγραψα τούτοις μᾶλλον,

ὅπ οἰκεῖα ὑπολαβὼν ἐς τὴν ἀφήγησιν.

Παρ' Ἀλέξανδρον ἦκε καὶ αὖθις Σκυθῶν τῆς ἐκ τῆς Εὐρώπης πρεσβεία, ξὺν τοῖς πέρσβεσιν οὓς αὐτὸς ἐς Σκύθας ἔστειλεν· ὁμοῦ δὴ τότε βασιλεύοντος τῆς Σκυθῶν, ὅτε οὗτοι ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐπέμποντο, τετελευτηκὼς ἐτύγχανεν· ἀδελφὸς ἦν ἐκείνου ἐβασίλευεν. ἦν δὲ ὁ νοῦς τῆς πρεσβείας, ἐθέλειν ποιεῖν πᾶν τὸ ἂν Ἀλεξάνδρου ἐπαγγελλόμενον Σκύθας. καὶ δῶρα ἔφερον Ἀλεξάνδρῳ παρὰ τοῦ βασιλέως τῆς Σκυθῶν, ὅσα μέγιστα νομίζεται ἐν Σκύθαις. καὶ τὴν θυγατέρα ὅτι ἐθέλει Ἀλεξάνδρῳ δοῦναι γυναῖκα, βεβαιότητος οὕνεκα τῆς πρὸς Ἀλέξανδρον φιλίας τε καὶ συμμαχίας. εἰ δ' ἀπαξιοῖ τὴν Σκυθῶν βασίλισσαν γῆμαι Ἀλέξανδρος, ἀλλὰ τῆς γε σατραπῶν τῆς τῆς Σκυθικῆς χώρας, καὶ ὅσοι ἄλλοι δυνάσται κατὰ τὸν γλῶτταν τὴν Σκυθίδα, τούτων τὰς παῖδας ἐθέλειν δοῦναι τοῖς πιστοτάτοις τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον. ἥξειν δ' καὶ αὐτὸς ἔφασκεν, εἰ κελεύοιτο, ὡς παρ' αὐτὸν Ἀλέξανδρον ἀκούσας ὅσα ἐπαγγέλλοι. ἀφίκετο δ' ἐν τούτῳ παρ' Ἀλέξανδρον καὶ Φαραμάνης ὁ Χωρασμίων βασιλεύς, ξὺν ἵπποις εὖσι χιλίοις καὶ πεντακοσίοις. ἔφασκε δ' ὁ Φαραμάνης, ὅμορος οἰκεῖν τῆς τε Κόλχων γῆς καὶ τῆς γυναικοκρατουμένης τῶν Ἀμαζόνων. καὶ εἰ ἐθέλοι Ἀλέξανδρος, ἐπὶ Κόλχους τε καὶ Ἀμαζόνας ἐλάσας, καταστρέψασθαι τὰ ὅπη τὸν πόντον τὸν Εὔξεινον παύτῃ καθήκοντα ἡγεῖτο, ὁδῶν τε ἡγεμόνα ἕψεσθαι ἐπηγγέλλετο, καὶ τὰ ἐπιτήδεια τῇ στρατιᾷ παρασκευάζειν. τοῖς τε οὖν παρὰ τῶν Σκυθῶν ἥκουσι φιλάνθρωπα ἀποκρίνεται Ἀλέξανδρος, καὶ ἐς τὸν τότε καιρὸν ξύμφορα χάριν δ' οὐδὲν δεῖσθαι Σκυθικοῦ. καὶ Φαραμάνην ἐπαινέσας τε, καὶ φιλίαν καὶ ξυμμαχίαν ποιησάμενος πρὸς αὐτὸν ξυνεθέμην, αὐτῷ μὲν τότε οὐκ ἔφη ἐν καιρῷ ἔσεσθαι ἐλαύνειν ὅπη τὸν πόντον. Ἀρταβάζῳ δ' τῷ Πέρσῃ, ὅτῳ τὰ Βακτρίων ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐπετέτακτο, καὶ ὅσοι ἄλλοι παρορώρεοι τούτῳ σατράπαι, ξυσήσας Φαραμάνην ἀποπέμπει ἐς τὰ ἔθνη αὐτῶν· αὐτῷ δ' τὰ Ἰνδῶν ἔφη ἐν τῷ τότε μέλλειν, καὶ τούτοις καταστρεψάμενον, πᾶσαν δὴ ἔχειν τὴν Ἀσίαν. ἐχομένης δὲ τῆς Ἀσίας, ἐπανιέναι ἐς τὴν Ἑλλάδα. ἐκεῖθεν γὰρ ἐφ' Ἑλλήσποντόν τε καὶ τὴν Προποντίδος ξὺν τῇ ξυμμείει πάσῃ τῇ τε ναυτικῇ καὶ τῇ πεζικῇ, ἐλάσειν εἴσω τὸν πόντου. καὶ ἐς τὸ τότε ἡξίου ἀποθέσθαι Φαραμάνην, ὅσα ἐν τῷ παραυτίκα ἐπηγγέλλετο. αὐτὸς δ' ὅπη τὸν Ὦξόν τε ποταμὸν ἥει αὖθις, καὶ ἐς τὴν Σογδιανὴν χώραν προχωρεῖν ἐγνώκει, ὅτι πολλοὶ τῶν Σογδιανῶν ἐς τὰ ἐρύματα ξυμπεφυγέναι ἠγγέλλετο, οὐδὲ ἐθέλειν καταλείπειν τὰ σατράπου, ὅστις αὐτοῖς ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐπετέτακτο. ἀποστρατοπεδεύοντος δ' αὐτοῦ ὅπη τῷ ποταμῷ τῷ Ὦξῳ, οὐ μακρὰν τῆς σκηνῆς τῆς αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου, πηγὴ ὕδατος, καὶ ἄλλη ἐλαίου πλησίον αὐτῆς αὐέχρε. καὶ Πτολεμαίῳ τῷ Λάγου τῷ σωματοφύλακι ἐπὶ δὴ ἐσαγγελθῆναι τὸ πρᾶγμα, Πτολεμαῖος Ἀλεξάνδρῳ ἔφρασεν. Ἀλέξανδρος δ' ἔθυεν ὅπη τῷ φάσματι, ἐπεὶ οἱ μάντεις ἐξηγοῦντο. Ἀρίστανδρος δ', πόνων εἶναι σημεῖον τὸ ἐλαίου τε πηγὴν ἔφασκεν· ἄλλα δὲ νίκην ὅπη τοῖς πόνοις σημαίνειν. Βακτρίους οὖν ξὺν μέρει τῆς στρατιᾶς ἐς τὴν Σογδιανὴν, Πολυπέρχοντα δὲ καὶ Ἄτταλον καὶ Γοργίαν καὶ Μελέαγρον αὐτὸν ἐν Βακτροις ὑπολιπόμενος, τούτοις μὲν παρήγγειλε τήν τε χώραν ἐν φυλακῇ ἔχειν, ὡς μή τι

A quòd nō aliena ab hac narratione videretur.

Post hæc legati denuo ad Alexandrum à Scythis Europam incolentibus venerunt, vnà cum legatis quos ipse ad Scythas miserat. Rex enim Scytharum, qui tum temporis regnabat quum hi ab Alexandro mitterentur, mortem obierat, eiúsque frater regnum tenebat. Summa legationis erat, Scythas quicquid Alexander imperaret facere velle. dona etiam à Scytharum rege adferebant, quæ apud Scythas censentur amplissima. ad hęc se filiam suam Alexandro vxorem, ad amicitiam societatémque confirmandam, dare velle. At si Scytharum reginam vxorem ducere dedignaretur, principum Scythicæ regionis, & eorum qui apud sese in dignitate constituti essent filias, iis quos Alexander maximè caros ac fidos haberet, matrimonio copulaturum. Se quoque, si iuberetur, venturum, vt ab ipso Alexandro coram imperata acciperet. Eodem ferè tempore Pharæmanes Chorasmenorum rex ad Alexandrum venerat, cum equitibus M D qui se finitimum Colchorum genti & mulieribus Amazonibus esse dicebat. & si Alexander in Colchos & Amazonas profectus gētes Euxino ponto vicinas subigere in animo haberet, se & ducem itineris fore, omniáque exercitui necessaria suppeditaturum pollicebatur. " Alexander primùm Scythicis legatis benignè respondet, oratione tempori illi maximè accommodata vsus. se verò Scythicis nuptiis non egere. Deinde Pharæmane collaudato, ipsóque in amicitiam ac societatē recepto, sibi quidem tum commodum non esse dixit in Pontum proficisci. Artabazo autem Persæ, cui Bactrianorum regionem reliquósque vicinos satrapatus Alexander commiserat, Pharæmanem adiungens, ad suam gentem dimittit. Sibi verò res Indicas in animo esse dixit. Indis enim subactis, vniuersam Asiam in sua potestate fore. porrò Asia debellata, in Græciā reuersurum. illinc enim, per Hellespōtum & Propontidem, cum omnibus copiis, tam naualibus quàm terrestribus, pontum Euxinum petiturum: vtque in id tempus Pharæmanes promissa sua reseruaret iussit. Ipse rursus ad Oxum amnem contendit. decreuerat enim in Sogdianos proficisci, quòd plerosque Sogdianorum in arces sese recepisse intelligeret, neque satrapæ quem iis Alexander constituerat, morem gerere velle. Quúmque prope Oxum flumen castra poneret, gemini fontes, alter aquam alter oleum fundens, non procul ab ipsius Alexandri tabernaculo orti sunt. quod prodigium vbi Ptolemæo Lagi filio nuntiatū fuit, is protinus Alexandro significauit. qui statim ex vatum præscripto sacrificium fecit. Aristander fontem oleo manantem labores portendere respondit, victoriam tamen ex labore consecuturam. In Sogdianos itaque cum parte exercitus progressus, Polyperchonte verò & Attalo, & Gorgia atque Meleagro ibi apud Bactrianos relictis, vt regionem illam præsidio

Curt. Vtraque legatione benignè audita.

Curt. Cogitationes in bellum Indicum vertit.

tenerent, ne barbari eius loci noui aliquid molirentur, vtq; eos qui disiuncti ab ipsis essent expugnarent. ipse copiis suis in quinque partes diuisis, Hephæstionem tribus partib⁹ præesse iussit. Quarto autem agmini Cœnũ & Artabazum præfecit. Ipse quinta parte secum sumta, regionem ingreditur Maracanda versus. reliqui, vt quisque potuit, ingressi, alios qui in arces confugerant vi expugnarunt, alios deditionem voluntariè faciẽtes receperunt. Postquam verò vniuersæ copiæ, maiore Sogdianæ prouinciæ parte peragrata, ad Maracanda conuenerunt, Hephæstionem emittit, qui in Sogdianorum vrbes colonias deducat: Cœnum autem & Artabazum in Scythas, quòd nuntiatũ fuerat Spitamenem ad eos confugisse. Ipse reliquo exercitu Sogdianorum ditionem ingressus, cętera oppida, quæ ab iis qui defecerant occupabantur, paruo negotio expugnat. Dum hæc aguntur, Spitamenes, cum Sogdianorũ profugorum manu qui in Scytharum regionem profugerant, collectis Massagetis equitibus sexcentis, ad arcem quandam Bactrianis oppositam profectus, & præfectũ præsidij nihil hostile expectantem adortus, militibus qui in præsidio erant interfectis, præfectum in custodia tenuit. Ipsi capta hac arce, animis elati, paucis pòst diebus Zariaspis appropinquantes vrbem oppugnare statuerunt, multámque prædam inde abegerũt. Erant in ea vrbe equites nonnulli ex amicis, inualetudinis causa ibi relicti, & in his Pithõ Sosiclis filius, iis qui ex regia familia Zariaspis erant præfectus, & Aristonicus citharœdus. Hi cognita incursione Scytharum (iam enim conualuerant, armáque ferre & equos conscendere poterant) collectis mercenariis equitibus circiter LXXX, qui præsidio Zariaspis relicti fuerant, & regiorum puerorũ nonnullis, in Massagetas ferũtur. ac primùm quidem, impetu in Scythas nihil tale opinantes facto, omnem prædam illis abripiunt, & eorum qui prædam abigebant plerosque interficiunt. Qui quum incomposito agmine, solutísque ordinibus, vtpote nemine ipsos ducente, redirent, Spitamenes & Scythæ ex insidiis eos adorti, ex amicis quidem septem, ex mercenariis equitibus LX interimunt. Aristonicus citharœdus, qui in ea pugna se nõ vt citharœdum sed strenuum militem gesserat, interfectus est, Pithon saucius viuus in hostium potestatem venit. Hæc vt Cratero nuntiata sunt, confestim in Massagetas contendit. qui vt illum aduentare acceperunt, effusa fuga deserta petierunt. Craterus acriter eos insecutus, illos pariter aliósque Massagetarum equites circiter mille non procul à solitudine consequitur. acre ibi inter Macedones & Scythas certamen fit: victoria penes Macedones fuit. Ex Scythis quidem CL equites cæsi. reliqui facilè per solitudinem euaserunt, Macedonibus facultate persequẽdi adempta. Inter hæc Alexander, Artabazo à satrapatu Bactrianorum propter senectutem absoluto, Amyntam Nicolai filium in

Deest, πῖς: neque, aut quippiã ciusmõi.

Curt. Armis quidam subacti, plures ante certamẽ imperata fecerũt, quibus eorũ qui in defectione perseuerauerãt vrbes agrósque iussit attribui.

Curt. Celeriter ad Craterum huius cladis fama perlata est, qui eum omni equitatu superuenit.

A νεωτερίσωσιν οἱ ταύτῃ βάρβαροι, ἐς τοὺς ἔτι ἀφεστηκότας αὐτῶν ἐξαιρῆν· αὐτὸς δὲ ἐς πέντε μέρη διελὼν τὴν ἅμα οἱ στρατιὰν, τὸν μὲν Ἡφαιστίωνα ἄρχειν ἐπέταξε. τῆς δὲ τετάρτης τάξεως, Κοῖνος καὶ Ἀρταβάζος ἡγεμὼν ἦν αὐτῶν. τὴν δὲ πέμπτην μοῖραν αὐτὸς ἀναλαβὼν αὐτὸς, ἐπῆει τὴν χώραν ὡς ἐπὶ Μαράκανδα. ἐς οἱ ἄλλοι, ὡς ἑκάστοις τοῦ χώρου ἐπῆεσαν, τοὺς μὲν τινας τῶν ἐς τὰ ἐρύματα ξυμπεφευγότων βίᾳ ἑλόντες, τοὺς δὲ καὶ ὁμολογίᾳ τοῦ χωρουμένους σφέσιν ἀναλαμβάνοντες. ὡς δὲ ξύμπασαι αὐτῷ ἡ δυνάμις, ἐπῆλθον τῇ Σογδιανῇ τῆς χώρας τὴν πολλὴν, ἐς Μαράκανδα ἀφίκετο, Ἡφαιστίωνα μὲν ἐκπέμψας τὰς ἐν τῇ Σογδιανῇ πόλεις συνοικίζειν. Κοῖνον δὲ καὶ Ἀρταβάζον ὡς ἐς Σκύθας, ὅτι ἐς Σκύθας καταπεφευγέναι Σπιταμένης τε αὐτῷ ἐξηγγέλλετο. αὐτὸς δὲ ξὺν τῇ λοιπῇ στρατιᾷ ὅπλων τῆς Σογδιανῆς, ὅσαι ἔτι τοῖς τῆς ἀφεστηκότων κατέχετο, ταύτας ἅμα ἀλεπῶς ἐξῄρει. ἐν τούτοις δὲ Ἀλεξάνδρου ὄντος, Σπιταμένης τις καὶ συὺ αὐτῷ τῆς Σογδιανῶν ἵππους φυγάδων, ἐς τὴν Σκυθῶν καλουμένων τὴν χώραν ξυμπεφευγότες, ξυναγαγόντες τῶν Μασσαγετῶν ἱππέας ἑξακοσίους, ἀφίκοντο ἐπί τι φρούριον, τῆς κατὰ τὴν Βακτριανήν. καὶ τοῦτο μὲν φρουρὰν ἀδεᾶ πολέμιον προσδεχομένῳ ἐπιπεσόντες, ἑκατὸν τοῖς ξὺν τούτῳ τὴν φυλακὴν ἔχουσιν, τοὺς μὲν στρατιώτας διέφθειραν, τὸν φρούραρχον δὲ ἑλόντες εἰς φυλακὴν εἶχον. θαῤῥήσαντες δὲ ὅπλα ἐν φρουρίου τῇ καταλήψει, ὀλίγαις ἡμέραις ὕστερον Ζαριάσπαις πελάσαντες, τῇ μὲν πόλει προσβαλεῖν ἐπέγνωσαν· λείαν δὲ πολλὴν προβαλλόμενοι, ἤλαυνον. ἦσαν δὲ ἐν τοῖς Ζαριάσπαις, νόσῳ ὑπολελειμμένοι, τῶν ἱππέων ἑπτὰ μὲν οὐ πολλοί· καὶ ξὺν τούτοις, Πείθων τε ὁ Σωσικλέους, ὅτι τῆς βασιλικῆς θεραπείας τοῖς ἐν Ζαριάσπαις τεταγμένος, καὶ Ἀριστόνικος ὁ κιθαρῳδός. καὶ οὗτοι μὲν ἀθρόοι τῶν Σκυθῶν τὴν καταδρομὴν (ἤδη γὰρ ἐκ τῆς νόσου ἀναῤῥωθέντες ὅπλα τε ἔφερον, καὶ τῶν ἵππων ἐπέβαινον) ξυναγαγόντες τοὺς τε μαθοφόρους ἵππους ἐς ὀγδοήκοντα, οἳ ὅτι φυλακὴ τῶν Ζαριάσπαις ὑπολελειμμένοι ἦσαν, καὶ τῶν παίδων τινὰς τῶν βασιλικῶν, ἐκβοηθοῦσιν ὅτι τοὺς Μασσαγέτας. καὶ τῇ μὲν πρώτῃ προσβολῇ, οὐδὲν ὑποστήσασι τοῖς Σκύθαις ὅπλα πεσόντες, τὴν τε λείαν ξύμπασαν ἀφείλοντο αὐτοὺς, καὶ τῶν ἀγόντων τὴν λείαν ὀκτὼ μὲν ἀπέκτειναν. ἐπανιόντες δὲ αὐτοὶ ἀπέκτησαν, ἅτε οὐδενὸς ἐξηγουμένου, ἐνεδρευθέντες πρὸς Σπιταμένους καὶ τῶν Σκυθῶν, τῶν μὲν ἑπτὰ ἀποβάλλουσιν ἑκατὸν, τῶν δὲ μαθοφόρων ἵππους ἑξήκοντα. καὶ Ἀριστόνικος ὁ κιθαρῳδὸς αὐτὸς ἀποθνήσκει, οὐ κακὸν κιθαρῳδὸν οὐδὲ ἀγαθὸς γυμνὸς Πείθων τε τρωθεὶς, ζῶν λαμβάνεται πρὸς τῶν Σκυθῶν. καὶ ταῦτα ὡς Κρατερῷ ἐξηγγέλθη, αὐτοῦ δὴ ὅτι τοὺς Μασσαγέτας ἤλαυνεν. οἱ δὲ ὡς ἐπύθοντο πλησίον ἐπελαύνοντα σφίσι Κρατερὸν, ἔφυγον αὖθις κράτος ὡς ἐς τὴν ἐρήμην. καὶ Κρατερὸς ἐδίωκεν αὐτοὺς. αὐτοῖς τε ἐκείνοις προεπίπλει διὰ πόρρω τῆς ἐρήμου, καὶ ἄλλοις ἱππεῦσι Μασσαγετῶν ὑπὲρ τοὺς χιλίους. καὶ μάχη γίνεται τῶν Μακεδόνων καὶ τῶν Σκυθῶν καρτερά, καὶ ἔοικεν οἱ Μακεδόνες. τῶν δὲ Σκυθῶν ἀπέθανον μὲν ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα ἱππεῖς. οἱ δὲ ἄλλοι διὰ χαλεπῶς ἐς τὴν ἐρήμην διεσώθησαν, ὅτι ἄπορον ἦν προσωτέρω τοῖς Μακεδόσι διώκειν. καὶ ἐν τούτῳ Ἀλέξανδρος Ἀρταβάζου μὲν τῆς σατραπείας τῆς Βακτρίων ἀπαλλάττει, δῆθεν διὰ γῆρας· Ἀμύντην δὲ τὸν Νικολάου στρατάρχην

αὐτ' αὐτῷ καθίσησι. Κοῖνον ὃ ἀπολείπει αὐτῷ, τήν τε αὐτοῦ τάξιν καὶ τὴν Μελεάγρου ἔχοντα, καὶ τῆς ἑταίρων ἱππέωνες τετρακοσίους, καὶ τοὺς ἱππακοντισὰς πάντας, καὶ τῆς Βακτριανῶν καὶ Σογδιανῶν ὅσοι ἄλλοι μετὰ Ἀμυίντου ἐτάχθησαν· τοῦτον ἄρξαι ἅπασιν, ἀκούειν Κοίνου, καὶ διαχειμάζειν αὐτὸν ἐν τῇ Σογδιανῇ, τῆς τε χώρας ἕνεκα τῆς φυλακῆς, ἢ εἴ ποι ἄρα Σπιταμένει φεύγοντι καὶ τὸν χειμῶνα ἐνεδρεύσοντας ξυλλαβεῖν. Σπιταμένης δὲ καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν, ὡς φευκτὰ πάντα κατειλημμένα ἑώρων ἐκ τῆς Μακεδόνων, καὶ σφίσιν ἄπορα πάντα τὰ τῆς φυγῆς ἐγίγνετο, ὡς ἐπὶ Κοῖνόν τε καὶ τὴν ξυὴν τούτῳ στρατιὰν ἐτράποντο, ὡς τῷ τῇ μᾶλλόν τι ἀξιόμαχοι ἐσόμενοι· ἀφικόμενοι δὲ ἐς Γάβας, χωρίον τῆς Σογδιανῆς ὀχυρὸν, ἐν μεθορίῳ τῆς τε Σογδιανῶν γῆς καὶ τῆς Μασσαγετῶν Σκυθῶν ὠκισμένον, ἀναπείθουσιν δὲ χαλεπῶς τῆς Σκυθῶν ἱππέας ἐς τετρακισχιλίους συνεμβάλλειν σφίσιν ἐς τὴν Σογδιανήν. οἱ δὲ Σκύθαι οὗτοι ἀποραίτατοί τε πολλῇ ἔχονται, καὶ ἅμα ὅτι οὔτε πόλεις εἰσὶν αὐτοῖς, οὔτε ἕδραῖοι οἰκοῦσιν, ὡς δειμαίνειν ἂν τοῦτο τῆς Φιλίππου, οὐ χαλεποὶ ἀναπολέμωτοί εἰσιν ἐς ἄλλον καὶ ἄλλον πόλεμον. ὡς δὲ Κοῖνός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν ἔμαθον προσιόντας τοὺς ξὺν Σπιταμένους ἱππέας, ἀπήντων καὶ αὐτοὶ μετὰ τῆς στρατιᾶς. καὶ γίγνεται αὐτῶν μάχη καρτερά, καὶ νικῶσιν οἱ Μακεδόνες· ὥστε τῆς μὲν βαρβάρων ἱππέων ὑπὲρ τοὺς ὀκτακοσίους πεσεῖν ἐν τῇ μάχῃ, τῆς δὲ ξὺν Κοίνῳ ἱππέας μὲν ἐς εἴκοσι καὶ πέντε, πεζοὺς δὲ ὀλίγῳ δώδεκα. οἵ τε οὖν Σογδιανοὶ, οἵ ἔτι ὑπολιπόμενοι ξὺν Σπιταμένει, καὶ τῆς Βακτρίων πολλοὶ ἀπολείπουσιν ἐν τῇ φυγῇ Σπιταμένη· καὶ ἀφικόμενοι ἅμα Κοῖνον, παρέδοσαν σφᾶς αὐτοῖς Κοίνῳ. οἵ τε Μασσαγέται οἱ Σκύθαι κακῶς πεπραγότες, τὰ μὲν σκευοφόρα τῆς ξυμπαρταξαμένων σφίσι Βακτρίων τε καὶ Σογδιανῶν διήρπασαν· αὐτοὶ δὲ ξὺν Σπιταμένει ἐς τὴν ἔρημον ἔφυγον. ὡς δὲ ἐξηγγέλετο αὐτοῖς Ἀλέξανδρος ἐν ὁρμῇ ὢν ἤδη τὴν ἔρημον ἐλαύνειν, ἀποτεμόντες δὲ Σπιταμένους τὴν κεφαλὴν, ἅμα Ἀλέξανδρον πέμπουσιν, ὡς ἀποστρέψοντες ἀπὸ σφῶν αὐτὸν τούτῳ τῷ ἔργῳ. καὶ ἐν τούτῳ Κοῖνός τε ἐς Ναύταχα παρ' Ἀλέξανδρον ἐπανέρχεται, καὶ οἱ ἀμφὶ Κρατερόν τε καὶ Φραταφέρνην τὸν τῆς Παρθυαίων σατράπην, καὶ Στασάνορα Ἀραίων, πεπραγμένων σφίσι πάντων ὅσα ἐξ Ἀλεξάνδρου ἐτέτακτο. Ἀλέξανδρος δὲ ἅμα Ναύταχα ἀναπαύων τὴν στρατιὰν, ὅτι περ ἀκμαῖον τῷ χειμῶνος, Φραταφέρνην μὲν ἀποστέλλει ἐς Μάρδους καὶ Ταπείρους, Φραδάτην ἐπανάξοντα τὸν σατράπην, ὅτι πολλάκις ἤδη μεταπεμπόμενος ἐξ Ἀλεξάνδρου γιγνόμενος, οὐχ ὑπήκουε καλοῦντι. Στασάνορα δὲ ἐς Δράγγας σατράπην ἐκπέμπει, ἐς Μήδους δὲ Ἀτροπάτην ὅτι σατραπείαν· καὶ τέτον ὅτι Μήδων, ὅτι Ἐξοδάτης ἐθελοκακεῖν αὐτῷ ἐφαίνετο. Σαμάρην δὲ ὅτι Βαβυλῶνος στέλλει, ὅτι Μαζαῖος ὁ Βαβυλῶνος ὕπαρχος τετελευτηκέναι αὐτῷ ἐξηγγέλλετο. Σόπολιν δὲ καὶ Ἐπόκιλλον καὶ Μενοίδαν ἐς Μακεδονίαν ἐκπέμπει, τὴν στρατιὰν τὴν ἐκ Μακεδονίας αὐτῷ ἀνάξοντας. ἅμα δὲ τῷ ἦρι ὑποφαίνοντι, στρατεύεται ὡς ὅτι τὴν ἐν τῇ Σογδιανῇ πέτραν, ἐς ἣν πολλοὶ μὲν τῶν Σογδιανῶν ξυμπεφεύγεσαν αὐτῷ ἐξηγγέλλετο. ἡ δὲ Ὀξυάρτου γυνὴ τοῦ Βακτρίου, καὶ αἱ παῖδες αἱ Ὀξυάρτου ἐς τὴν πέτραν ταύτην ξυμπεφευγέναι ἐλέγοντο, Ὀξυάρτου αὐτὰς ὡς ἐς ἀπάλωτον δὴθεν τὸ χω-

A eius locũ suffecit. Cœnóque ibidem relicto cum suis ac Meleagri copiis, equitibúsque ex amicis cccc, & iaculatoribꝰ equestribus, tũ Bactrianis Sogdianisq;, quibus Amyntas prę fuerat, eos omnes Cœno parere, & in Sogdianis hybernare iussit: partim vt præsidio regioni essent, partim vt Spitamenẽ, si is fortè per hyemẽ ea loca peragraret, ex insidiis cãperent. Spitamenes verò cũ suis, vbi agnouit omnia passim loca præsidiis Macedonũ teneri, fugámque sibi perdifficilem fore, in Cœnum eiusque copias se conuertit, quòd facilior ea parte conflictus futurus videretur. quúmque Gabas peruenissent, munitum Sogdianorum oppidum, medium inter Massagetas & Sogdianos situm, Scytharum equitibus circiter III M facilè vt se ipsis cõiungant atque in Sogdianos vnà irrumpãt, persuadent. Hi Scythæ quum inopes admodum sint, quippe qui neque vrbes habeant, neque certas sedes figant, neque metu perdendi res maximè charas occupentur, non difficulter ad alia atque alia bella inducuntur. Cœnus cognito Spitamenis aduentu, obuiam cum exercitu profectus, acre cũ barbaris prælium committit. Macedones superiores euadunt. Ex barbaris DCCC amplius equites cæsi; à Cœni partibus equites XXV, pedites XII. Sogdiani qui cum Spitamene pugnæ superfuerant, & Bactrianorum plerique Spitamene in fuga deserto, ad Cœnum venerunt, séque in illius fidem dediderunt. Massagetæ verò Scythæ re male gesta, Bactrianorum & Sogdianorum sociorum impedimentis direptis, cum Spitamene in solitudinem confugerunt. Cæterùm postquam intellexerunt Alexandrum animo penetrandi deserta aduentare, interfecto Spitamenẽ caput eius ad Alexandrum mittunt, tanquam illum à sese hoc facto auersuri. Inter hæc Cœnus & Craterus Nautacá ad Alexandrum reuerterunt; & Phrataphernes ac Stasanor, ille Parthorum, hic Areorum satrapa, omnibus iis rebus quas Alexander imperarat confectis. Alexander quiete exercitui ad Nautacá data (vigebat enim tum bruma) Phrataphernem in Mardos ac Tapiros mittit, vt Phradatem satrapam, qui sæpius accersitus ab Alexandro non parebat, adducat. Stasanorem in Drangas præsidem mittit, in Medos Atropatem: atque hunc quidem in Medos, quòd Exodatem malè sibi velle intellexerat. Stamenem verò Babylonem ire iubet, quòd Mazæus Babylonis præses mortem obiisse nuntiaretur. Sopolim verò & Epocillum ac Menœdam in Macedoniam mittit, exercitum inde ducturos. Posthæc immminẽte vere ad petram in Sogdianis sitam proficiscitur, in quam multos Sogdianorum confugisse acceperat. atque in his Oxyartis Bactriani vxor, & filiæ sese recepisse dicebantur. Oxyartes enim eas in hunc locum vt inexpugnabilem subduci curarat. nam & ipse ab Alexandro defecerat.

Curt. Phrataphernem Hyrcaniam, Mardos cũ Tapiris tradidit, mandauitque vt Phradatem, cui succedebat, ad se in custodiam mitteret.

Porro ea petra capta, nihil reliquum Sogdianis fore videbatur, quod eos ad defectionem inuitaret. Simulac verò ad petram accessit, comperit præruptum vndique eius aditum esse, & barbaros frumentum in diuturnam obsidionem importasse. niuium etiam altitudo difficiliorem Macedonibus accessum faciebat, & aquarum copiam barbaris suppetebat. Alexander nihilominus oppugnandam esse petram statuit. Arrogans etiam ac superbum barbarorum responsum, ad gloriam simul atque iram Alexandrum excitauit. Quum enim eos ad colloquium euocasset, ac, si se dederent facultatem liberè in domos suas redeundi eis proposuisset, ipsi barbarè irridentes, vt alatos sibi milites Alexander quæreret, qui petram caperent, iusserunt, * quippe qui ab aliis hominibus nihil sibi metuerent. Tum Alexander per præconem edici iubet, Primo omnium qui in petram conscenderet XII talenta præmij loco se daturum. secundo deinde, ac tertio sua etiam ordine præmia: postremo qui in petram euasisset CCC Daricos proponit. quæ quidem præmij spes Macedones etiam sua sponte concitatos magis accendit. Collectis itaque ex omni numero eorum qui conscendendis rupibus in obsidionibus assueuerant, trecentis, præparatis paxillis ferreis quibus tabernacula affixa erant, ita vt in niuem, vbi illa gelu constricta esset, aut iis locis quæ niuem non haberent defigere possent, validos funes iis alligant, noctúque ad eam rupis partem quæ maximè prærupta arduáque erat, atque ob id præsidio egere non videbatur, sese conferunt, & palis partim in terram niue vacuam, partim in niuem ipsam quæ maximè congelata esset defixis, ipsi se alia atque alia via in altum nitentes subleuant. atque ex his quidem, XXX in ascensu perierunt, adeo vt ne corpora quidem, vt sepeliri possent, inuenta sint, in altam nimirum niuem demersa. reliqui sub lucem in verticem rupis euadunt, & linteorum quassatione Macedonũ exercitui ascensus significationem edunt. ita enim illis ab Alexandro imperatum fuerat. Misso itaque statim caduceatore, Alexander barbaris denuntiari iubet, vt nulla interposita mora sese dedant. Inuentos enim esse abs se homines alatos, & ab iis petræ cacumen teneri: simúlque iis milites qui in vertice rupis stabant ostendunt. Barbari inopinato spectaculo attoniti, plures eos quàm erant & bene armatos esse rati, sese dedunt. tanto terrori iis paucorum Macedonum aspectus fuit. Multæ ibi diuersorum vxores & liberi capti: atque in iis Oxyartis vxor & filiæ. Erat porrò Oxyartis filia Roxane virgo nubilis, quã omnium Asiaticarum mulierum pulcherrimam visu fuisse, post Darij vxorem, qui Alexandro militarunt, iudicarunt. qua visa, Alexandrum eius amore captum, nihilominus tamen contumeliam, vtpote captiuæ, inferre noluisse: matrimonio autem dedignatum non fuisse. Quod quidem Alexandri factum laude potius quàm reprehẽsione dignũ censuerim.

Fac. Veluti mortalium nemo eò scandere posset.

A εἶον ἐκεῖνο ὑπερθεμένῳ· ὅτι καὶ αὐτὸς ἀφικήσοι ἀπ' Ἀλεξάνδρου. πρώτης γὰρ ἐξαιρεθείσης, οὐκέτι οὐδὲν ὑπολειφθήσεσθαι ἐδόκει, τῷ Σογδιανῶν τοῖς νεωτερίζειν ἐθέλουσιν. ὡς δ' ἐπέλασαν τῇ πέτρᾳ, καταλαμβάνει πάντῃ ἀπότομον ἐς τὴν περισκολιὼ, στιπά τε ξυγκεκομισμένους τοῖς βαρβάροις, ὡς ἐς χρόνιον πολιορκίαν, καὶ χιὼν πολλὴ ὑπιπεσοῦσα, τῷ τε περάσασιν ἀπορωτέραν ἐποίει τοῖς Μακεδόσι· καὶ ἅμα ἐν ἀφθονίᾳ ὕδατος τοῖς βαρβάροις διῆγεν. ἀλλὰ καὶ ὡς περισκάλλειν ἐδόκει τῷ χωρίῳ. ὡς γάρ τι καὶ ὑπερόπτικον τοῦ τῶν βαρβάρων λεχθὲν, ἐς φιλοτιμίαν ξυνοργῇ ἐμβεβλήκει

B Ἀλέξανδρον· προκληθέντος γὰρ ἐς ξύμβασιν, καὶ πεπεισμένου σφίσιν, ὅτι σώοις ὑπάρχῃ ὅτι τὰ σφέτερα ἀπαλλαγήναι, ὡς δοῦσι τὸ χωρίον· οἱ δὲ σὺν γέλωτι βαρβαρίζοντες, πτηνοὶς ἐκέλευον ζητεῖν στρατιώτας Ἀλέξανδρον, οἵτινες αὐτῷ ἐξαιρήσουσι τὸ ἕρκος, ὡς τῷ γε ἄλλων ἀνθρώπων ἀδεμίαν ὥραν σφίσιν οὖσαν. ἔνθα δὴ ἐκήρυξεν Ἀλέξανδρος, τῷ μὲν πρώτῳ ἀναβαίνοντι, δώδεκα τάλαντα ἔσεσθαι τὸ γέρας· δευτέρῳ δ' ὅστις τοῦτο, τὰ δεύτερα, καὶ τρίτῳ τὰ ἐφεξῆς· ὡς τελευταῖόν γε τῷ λιθοβάτῃ αὐτῷ ἐλθόντι τριακοσίους Δαρεικοὺς τὸ γέρας. καὶ ὃ-

C τι τὸ κήρυγμα παρώξυνεν ἔτι μᾶλλον ἄλλους τοὺς Μακεδόνας ὡρμημένους. ξυνταξάμενοι δ' ὅσοι πετροβατεῖν ἐν τοῖς πολιορκίαις αὐτῷ μεμελετήκεισαν, τριακόσιοι τὸν ἀριθμὸν, καὶ παρασάλοις μικροῖς σιδηροῖς, οἷς αἱ σκηναὶ καταπεπήγεσαν αὐτοῖς, ὡς δὴ σκευάσαντες, τὰς καταπηγύνας αὐτοῖς ἐς τε τὴν χιόνα ὅπου πεπηγυῖα φανείη· καὶ εἴπου τι τῆς χώρας ἔρημον χιόνος ὑποφαίνοιτο, καὶ πύτοις καλωδίοις σκληνοῦ ἰσχυροῦ σκοινήσαντες, τῆς νυκτὸς ᾗ τὸ ἀπότομώτατόν τι τῆς πέτρας, καὶ ταύτῃ ἀφυλακτότατον. καὶ πύτοις

D τοῖς παρασάλοις καταπηγύντες, οἷς μὲν εἰς τὴν γῆν ὅπου διεφαίνετο, οἷς δὲ καὶ τῆς χιόνος ἐς τὰ μάλιστα οὐθρυφησόμενα, αὐτῶν σφᾶς αὐτοῖς ἄλλοι ἄλλῃ τῆς πέτρας. καὶ πύτων ἐς τριάκοντα μὲν ἐν τῇ αἰσθάσει διεφθάρησαν· ὥστε οὐδὲ τὰ σώματα αὐτῶν ἐς ταφὴν εὑρεθῆναι, σκεπεσόντα ἄλλη καὶ ἄλλη τῆς χιόνος. οἱ δὲ λοιποὶ αἰωρηθέντες ὑπὸ τῶν ἑαυτῶν, καὶ τὸ ἄκρον τὸ ὄρους καταλαβόντες, σινδόνας κατέσχον ὡς ὅτι τὸ στρατόπεδον τῷ Μακεδόνων· οὕτως αὐτοῖς ἐξ Ἀλεξάνδρου παρηγγελμένου. πέμψας δὲ κήρυκα, ἐμβοῆσαι ἐκέλευσε

E τοῖς προφυλάσσουσι τῷ βαρβάρων, μὴ μαχεῖσθαι ἔτι, ἀλλὰ ὡς δοῦναι σφᾶς· ἐξαιρῆσθαι γὰρ δὴ τοὺς πτηνοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἔχεσθαι ὑπ' αὐτῶν τὸ ὄρους τὸ ἄκρον· καὶ ἅμα ἐδείκνυον τοῖς ὑπὸ τῆς κορυφῆς στρατιώτας. οἱ δὲ βάρβαροι ἐκπλαγέντες τῷ ὡς δοκεῖν λόγῳ τῆς ὄψεως, καὶ πλείονας τε ὑποτοπήσαντες εἶναι τοὺς κατέχοντας τὸ ἄκρον, καὶ ἀκριβῶς ὡπλισμένους, ἐνέδοσαν σφᾶς αὐτοῖς· οὕτω πρὸς τὴν ὄψιν τῶν ὀλίγων ἐκείνων Μακεδόνων φοβεροὶ ἐγένοντο. ἔνθα δὴ καὶ τῶν τε

F πολλῶν γυναῖκες καὶ παῖδες ἐλήφθησαν, καὶ ἡ γυνὴ ἡ Ὀξυάρτου, καὶ αἱ παῖδες. καὶ γὰρ ἦν Ὀξυάρτου παῖς παρθένος ἐν ὥρᾳ γάμου, Ῥωξάνη ὄνομα, ἣν δὴ καλλίστην τῶν Ἀσιανῶν γυναικῶν λέγουσιν ὀφθῆναι τῷ Ἀλεξάνδρῳ στρατεύσαντες, μετά γε τὴν γυναῖκα Δαρείου· καὶ τούτων ἰδόντα Ἀλέξανδρον, ἐς ἔρωτα ἐλθεῖν αὐτῆς. ἐρασθέντα δ', οὐκ ἐθελῆσαι ὑβρίσαι καθάπερ αἰχμάλωτον, ἀλλὰ γήμασθαι γὰρ οὐκ ἀπαξιῶσαι. καὶ τὸ τοιόνδε Ἀλεξάνδρου τὸ ἔργον ἐπαινῶ μᾶλλόν τι ἢ μέμφομαι.

καίτοι τῆς Δαρείου (ἡ καλλίστη δὴ ἐλέγετο τῶν τῇ Ἀσίᾳ γυναικῶν) ἢ οὐκ ἥλθεν ἐς ἐπιθυμίαν, ἢ καρτερὸς αὐτὸς αὑτῷ ἐγένετο, νέος τε ὢν, καὶ τὰ μάλιστα ἐν ἀκμῇ τῆς εὐτυχίας, ὁπότε ὑβρίζουσιν οἱ ἄνθρωποι. ὁ δὲ καὶ ἠδέσθη τε καὶ ἐφείσατο, σωφροσύνῃ τε πολλῇ διαχρώμενος, καὶ δόξης ἅμα ἀγαθῆς οὐκ ἀπόπρω ἐφέστ. καὶ τοίνυν καὶ λόγος κατέχει, ὀλίγον κατὰ τὴν μάχην, ἢ ὡς ἔοικε Δαρείῳ τε καὶ Ἀλεξάνδρῳ συνέβη, ἀποδραύτας ἐλθεῖν ὡς τὰ Δαρεῖον τὸν εὐνοῦχον τὸν φύλακα αὐτὰ τῆς γυναικός. καὶ τοῦτον ὡς εἶδε Δαρεῖος, ἔρεσθαι μὲν πυθέσθαι, εἰ ζῷσιν αὐτῷ αἱ παῖδες, καὶ οἱ υἱοί, καὶ ἡ γυνή τε καὶ ἡ μήτηρ; ὡς δὲ ζῷσας ἐπύθετο, καὶ βασιλίσσας ὅτι καλοῖτο, καὶ ἡ θεραπεία ὅτι ἀμφ' αὐτάς ἐστιν, ἰδίωνα καὶ ὅτι Δαρείου ἐθεραπεύοντο, ὅτι τάδε αὖ πυθέσθαι, εἰ σωφρονεῖ αὐτῷ ἡ γυνὴ ἔτι. ὡς δὲ σωφρονοῦσαν ἐπύθετο, αὖθις ἐρέσθαι, μήτι βίαιον ὑπ' Ἀλεξάνδρου αὐτῇ ἐς ὕβριν ξυνέβη· καὶ τὸν εὐνοῦχον ἐπομόσαντα φάναι, ὅτι, ὦ βασιλεῦ, οὕτω τοι ὡς ἀπέλιπες ἔχει ἡ σὴ γυνή· καὶ Ἀλέξανδρος ἀνδρῶν ἄριστός τε δὴ καὶ σωφρονέστατος. ὅτι τοιῆσδε ἀνατεῖναι Δαρεῖον ἐς τὸν οὐρανὸν τὰς χεῖρας, καὶ εὔξασθαι ὧδε· ἀλλ' ὦ Ζεῦ, ὅτῳ ὑπιτέτραπται νέμειν τὰ βασιλέων πράγματα ἐν ἀνθρώποις, σὺ νυῦ μάλιστα μὲν ἐμοὶ φύλαξον Περσῶν τε καὶ Μήδων τὸν ἀρχὸν, ὡσπερ οὖν καὶ ἔδωκας. εἰ δὲ ἐγὼ οὐκέτι σοι βασιλεὺς τῆς Ἀσίας, σὺ δὲ μηδενὶ ἄλλῳ ὅτι μὴ Ἀλεξάνδρῳ δὸς δουλεῦσαι τὸ ἐμὸν κράτος. οὕτως οὐδὲ πρὸς τὸν πολεμίων ἄρα ἀμελεῖται, ὅσα σώφρονα ἔρχα. Ὀξυάρτης δὲ ἀκούσας τοὺς παῖδας ἐχομένους, ἀκούσας δὲ καὶ τὸν Ῥωξάνης τῆς θυγατρὸς, ὅτι μέλει αὐτῆς Ἀλεξάνδρῳ, θαρσήσας ἀφίκετο πρὸς Ἀλέξανδρον, καὶ ἐν τιμῇ παρ' αὐτῷ, εἴπερ εἰκὸς ὅτι ξυντυχίᾳ τοιαύτῃ. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς τὰ ἐν Σογδιανοῖς αὐτῷ διεπέπρακτο, ἐχομένης ἤδη καὶ τῆς πέτρας, ἐς Παραιτάκας προύχωρει· ὅτι καὶ ἐν Παραιτάκαις χωρίον τι ὀχυρὸν καὶ ἄλλῃ πέτραν κατέχειν ἐλέγετο πολλοὶ τῶν βαρβάρων. ἐκαλεῖτο δὲ αὐτὴ, Χοριήνου ἡ πέτρα· καὶ ἐς αὐτὴν αὐτός τε ὁ Χοριήνης ξυμπεφεύγει, καὶ ἄλλοι τῶν ὑπάρχων οὐκ ὀλίγοι. ἦν δὲ τὸ μὲν ὕψος τῆς πέτρας, ἐς σταδίους εἴκοσι κύκλῳ δὲ, ἐς ἑξήκοντα· αὐτὴ δὲ ἀπότομος πάντοθεν. ἀνόδος δὲ ἐς αὐτὴν μία, καὶ αὐτὴ στενή τε καὶ οὐκ εὔπορος, οἷα δὴ ὑπὸ τῆς φύσιν τοῦ χωρίου πεποιημένη, ὡς χαλεπὴ εἶναι καὶ μηδενὸς ἐργοντος καὶ καθ' ἕνα ἀνελθεῖν. φάραγξ δὲ κύκλῳ περιέρρει τὴν πέτραν βαθεῖα, ὥστε ὅστις προσάξειν σφαπανῇ τῇ πέτρᾳ ἐμελλε, πολὺ πρόσθεν αὐτὴν τὴν φάραγγα εἶναι χωστέον, ὡς ἐξ ὁμαλοῦ ὁρμᾶσθαι προσίοντα ἐς προσβολὴν τοῦ στρατοῦ. ἀλλὰ καὶ ὡς Ἀλέξανδρος ἤπετο ἔργου· οὕτω πάντα ὤετο χρῆναι βαπτά τε αὐτῷ καὶ ἐξαρετέα εἶναι· ἐς τοσόνδε τόλμης τε καὶ εὐτυχίας προεχώρησε. τεμὼν δὴ τὰς ἐλάτας (πολλαὶ δὲ καὶ ταύτῃ ἐλάται ἦσαν ἐν κύκλῳ τῷ ὄρους) κλίμακας ἐκ τούτων ἐποίει, ὡς κατόδου εἶναι ἐς τὴν φάραγγα τῇ στρατιᾷ. οὐ γὰρ ἂν ἄλλως καταλθεῖν ἐς αὐτήν. καὶ τὰς μὲν ἡμέρας αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐφεισήκει τῷ ἔργῳ, τὸ ἥμισυ τοῦ στρατοῦ ἔχων ἐργαζόμενον.

A Et Darij quidem vxoris (quæ formosissima omnium Asiæ mulierum habita fuit) aut desiderio tactus non fuit, aut cupiditati suæ imperauit, quanquam in ipso ætatis flore, summæque felicitatis culmine constitutus: quæ duo maximè humanos animos ad contumeliam aliis inferendam prouocare solent. Ipse verò quadam reuerentia ductus ei pepercit: magna profecto continentia vsus, & magno quodam gloriæ studio impulsus. Fama etiam tenet paulo pòst pugnam apud Issum inter Alexandrum & Darium com-
B missam, eunuchum Darij vxoris custodem, castris elapsum ad Darium confugisse, quem vt conspexit Darius, primùm interrogasse an filiæ ac filij, vxórque & mater viuerent, quas quum viuere, & reginas vocari, *eundémque honorē illis, qui apud Darium habitus fuerat, haberi dixisset, rursus quæsiuit an vxor matrimonij fidem seruaret. quod quum eunuchus affirmaret, rursus percontatus est, an Alexander illi vim aliquam quę ad eius ludibriū pertineret intulisset: quúm-
C que eunuchus iureiurando adhibito testaretur, vxorem Darij in eo statu quo eam reliquerat esse, & Alexandrum omnium mortalium optimum ac temperantissimum esse: tum Darium manus ad cælum tendentem, ita orasse: Iupiter rex, qui regum in terris negotia statúsque moderaris, tu mihi « Medorum ac Persarum imperium quod de- « disti stabilito. Sin verò iam de me transactū « est, vt rex Asiæ esse desinam, in neminem a- « lium quàm in Alexandrum imperiū meum
D transferto. Adeo ne ab hostibus quidem quod honestè quis agit, negligitur. Oxyartes verò vt filios suos captos audiuit, filiámque suam Alexandro curæ esse, erecto in bonam spem animo ad Alexandrum venit, magnóque in honore, vt par erat ob eiusmodi coniunctionem, ab Alexandro habitus fuit. His apud Sogdianos ita gestis, petráque occupata, Alexãder in Paratacas mouit, quòd ibi aliud quoddam oppidum munitum, petrámque aliam multi barbari insedisse nuntiarētur. Ea, petra Chorienis appellabatur: ipséque Chorienes atque alij principes non
E pauci in eam confugerant. Erat eius altitudo stadiorum circiter x x, in ambitu l x, ipsa vndique prærupta. ascensus ad eam vnicus, isque angustus & difficilis, vtpote præter loci naturam factus, adeò vt singuli, etiam nemine obstante, ægrè conscendere possent. Erat porro hæc petra profunda voragine in orbem cincta, adeo vt qui exercitum ad petram adducere vellet, multo antea illi cauernosæ illæ voragines aggere obruendæ essent, vt ex planitie exercitus admoueri rupémque oppugnare posset. Alexander nihilominus aggrediendum opus es
F se statuit, nihil omnino sibi inaccessum aut inexpugnabile censens, tantum fiduciæ ex perpetua felicitate conceperat. *Cæsis itaque abietibus, quarum magna in ambitu illius montis copia erat, scalas ex iis confici iubet, vt per eas exercitus in voraginem descenderet. Et interdiu quidem Alexander opus vrgebat, cum dimidia exercitus parte.

Curt. Quantuscunque reginis honor ab iis qui parēt haberi potest, tuis à victore seruatus est.

Curt. Cæditamē arbores & saxa congeri iussit.

Noctu verò vicissim corporis custodes Perdiccas & Leonnatus & Ptolemæus Lagi filius, reliquo exercitu in tres partes distributo, nocturni operis ipsis commissi curam gerebant. nec per diem plus x x cubitis, noctu paulo minus efficiebant, quantumuis vniuersus exercitus in opere esset. tāta erat & ipsius loci asperitas, & operis difficultas. Descendentes itaque in voraginem, paxillos quàm firmissimè potuerunt ad voraginis latera impegerunt, tāto spatio inter se distantes, quātum ponderi sustinendo par esset. His crates vimineas instrauerunt, quæ pōtis similitudinem præ se ferrent, illsque arctè colligatis terram ingesserunt, vt per planitiem exercitus ad petram adduceretur. Barbari initio Macedonum conatus tanquam vanos atque irritos irridebant. Postquam verò sagittis peti cœperunt, neque ipsi ex editiore petra Macedonas propulsare possent, (velamenta enim sibi construxerant, ne telorum iactu ab opere impedirentur) Chorienes molitionum nouitate attonitus, caduceatorem ad Alexādrum mittit, rogans vti Oxyartem ad se mittat. Is quum ad eum venisset, Chorieni suadere cœpit, vt se pariter atque petram Alexandro dedat. nihil enim Alexandro eiúsque exercitui imperuium esse. Si verò ad eius fidem amicitiámque se contulisset, fidem regis & benignitatem extollebat, se ipse in exemplum adducēs. Quibus rebus persuasus Chorienes, cum familiarium nōnullis ad Alexandrum venit. quem Alexander humaniter exceptum, quum in fidem amicitiámque suam recepisset, ipsum quidem penes se retinet: at ex iis qui cum ipso venerant nonnullos in petram remittit, qui vt deditionem faciant iubeant. atque ita ab iis qui eò confugerant petra tradita est. Quo facto Alexander assumtis argyraspidibus circiter quingentis, arcem spectandi causa conscendit. tantúmque abfuit vt indignum aliquid in Chorienem statueret, vt oppidum eius fidei rursus commiserit, * præsidémque omnium locorum quorum antea fuerat, statuerit. Per id tempus accidit vt exercitus, quum per hyemem in ea obsidione nix altè terram operuisset, commeatus & rerum necessariarum inopia laboraret: Chorienes frumentum & vinum quæ duobus mensibus sufficerent exercitui, ex eo commeatu qui in petra erat dedit. carnes etiam salitas per singula tentoria distribuit. quæ omnia quum dedisset, ne decimam quidem partem commeatus, quem eò ad obsidionem sustinēdā conuexerat, exhaustā esse dicebat. Qua de causa maiore ab Alexandro in honore est habitus, quippe qui non tā viquàm sua sponte deditionē fecisse videretur.

His rebus ita gestis Alexāder in Bactra mouit. Craterum autem cum sexcentis amicorum equitibus, suóque & Polyperchontis atque Attali & Alcetæ peditatu, aduersus * Catanem & Austanem, qui soli ex Paritacenis defecerant, mittit. acrique inter hos pugna commissa, Craterus superior euadit: Catanes inter pugnandum occisus, Austanes captus ad Alexandrum adductus est. Ex barbaris equites c c x x cæsi: pedites

Fac. videtur legisse ἵππαρχον.

Curt. Craterum ad persequēdum Austanem & Catenem, qui ab ipso defecerant, misit. quorū Austanes captus est, Catenes in prælio occisus.

τὰς δ' νύκτας ἐν μέρει οἱ σωματοφύλακες, Περδίκκας τε καὶ Λεοννάτος καὶ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου τῷ λοιπῷ μέρει τῆς στρατιᾶς τειχῶς διανενεμημένῳ, ὅπερ αὐτῷ ἐς τὴν νύκτα ἐπετέτακτο. ἦν δὲ τοῦτον τῆς ἡμέρας οὐ πολέον ἢ περ εἴκοσι πήχεις· καὶ τῆς νυκτὸς, ὀλίγου ἀποδέον, καίτοι ξυμπάσης τῆς στρατιᾶς ἐργαζομένης· οὕτω τό, τ' χωρίον ἄπορον ἦν, καὶ τὸ ἔργον ἐν αὐτῷ χαλεπόν. καταντῶντες δὲ τὴν φάραγγα, παντάλοις κατεπήγνυον ἐς τὸ ὀξύτατον τῆς φάραγγος, διέχοντας ἀλλήλων ὅσον ξύμμετρον πρὸς ἰσχύν τε καὶ ξυνοχὴν τῆς ἐπιβαλλομένων. ἐπέβαλλον δὲ πλέγματα ἐκ λύγων, εἰς γεφύρας μάλιστα ἰδέαν· καὶ πῶ τα ξυνδοῦντες, χοῦν αὖωθεν ἐπεφόρουν, ὡς ὁμαλοῦ γίγνεσθαι τῇ στρατιᾷ τὴν πρόσοδον τὴν πρὸς τὴν πέτραν. οἱ δὲ βάρβαροι τὰ μὲν πρῶτα κατεφρόνουν, ὡς ἀπόρου παντὶ τῷ ἐγχειρήματος. ὡς δὲ τοξεύματα ἤδη εἰς τὴν πέτραν ἐξικνεῖτο, καὶ αὐτοὶ ἀδύνατοι ἦσαν αὖωθεν ἐξειργεῖν τοὺς Μακεδόνας (ἐπεποίηντο γὰρ αὐτοῖς προκαλύμματα πρὸς τὰ βέλη, ὥστε ὑπ' αὐτοῖς ἀβλαβῶς ἐργάζεσθαι) ἐκπλαγεὶς ὁ Χοριήνης πρὸς τὰ γιγνόμενα, κήρυκα πέμπει πρὸς Ἀλέξανδρον, δεόμενος Ὀξυάρτην αὐτῷ ἀναπέμψαι· καὶ πέμπει Ὀξυάρτην Ἀλέξανδρος. ὁ δὲ ἀφικόμενος, πείθει Χοριήνην δεῖπνον παρασκευάσαντα Ἀλέξανδρον αὐτόν τε καὶ τὸ χωρίον. βίᾳ μὲν γὰρ οὐδὲν ὅ, τι οὐχ ἁλωτὸν εἶναι Ἀλέξανδρῳ, καὶ τῇ στρατιᾷ τῇ ἐκείνου· ἐς πίστιν δὲ ἐλθόντος καὶ φιλίαν, τήν τε πίστιν καὶ δικαιότητα μεγάλως ἂν ἐπῄνει τὸ βασιλέως, τά τ' ἄλλα, καὶ τὸ αὐτὸ ἐν προφάσει ἐς βεβαίωσιν τοῦ λόγου προσφέρων. τούτοις πεισθεὶς ὁ Χοριήνης, αὐτός τε ἦκε παρ' Ἀλέξανδρον, καὶ τῶν οἰκείων τινὲς τῶν ἑπομένων αὐτῷ. ἐλθόντι δὲ Χοριήνῃ, φιλάνθρωπά τε ἀπεκρίνατο, καὶ πίστιν ἐς φιλίαν δοὺς, αὐτὸν μὲν κατέχει, πέμψας δὲ κελεύει τῶν συγκατελθόντων τινὰς αὐτῷ ἐς τὴν πέτραν, τοῖς κελεύουσι παραδοῦναι τὸ χωρίον· καὶ ἐνδίδοται ὑπὸ τ' ξυμπεφορημένων. ὥστε καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἀναλαβὼν τῶν ὑπασπιστῶν ἐς πεντακοσίους, ἀνέβη καθ' ἑαυτὸν τὴν πέτραν. καὶ τοσοῦτῳ ἐδέησεν ἀνεπιεικές τι ἐς τὸν Χοριήνην ἔργον ἀποδείξασθαι, ὥστε καὶ αὐτὸ τὸ χωρίον ἐκεῖνον ἐπιτρέπει Χοριήνῃ, καὶ ὕπαρχον εἶναι ὅσων περ καὶ πρόσθεν ἦρχε. ξυνέβη τε χειμῶνι κακοπαθῆσαι αὐτῷ τὴν στρατιὰν, πολλῆς χιόνος πεσούσης ἐν τῇ πολιορκίᾳ, καὶ ἅμα ἀπορίᾳ τῶν ἐπιτηδείων ἐπέθησαν· ἀλλὰ Χοριήνης ἐς δίμηνον σιτία ἔφη δώσειν τῇ στρατιᾷ· καὶ ἔδωκε σῖτόν τε καὶ οἶνον τοῦ ἐν τῇ πέτρᾳ ἀποθέτου, κρέα τε ταριχηρὰ καὶ σκιωτήν. καὶ τοῦτα δοὺς, ἔφασκεν ἀναλῶσαι τοὺς παρασκευασμοὺς ἐς τὴν πολιορκίαν οὐδὲ τὴν δεκάτην μοῖραν· ἔνθεν ἐν τιμῇ μᾶλλον τοῦ Ἀλεξάνδρῳ ἦν, ὡς οὐ πρὸς βίαν μᾶλλον ἢ κατὰ γνώμην ἐνδοὺς τὴν πέτραν. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος Ἀλέξανδρος, αὐτὸς μὲν ἐς Βάκτρα ἦει. Κρατερὸν δὲ τοῦ ἑπομένου ἱππέας ἔχοντα ἑξακοσίους, καὶ τοῦ πεζῶν τὴν τε αὐτοῦ τάξιν καὶ τὴν Πολυπέρχοντος καὶ Ἀτταλου καὶ τὴν Ἀλκέτα, ἔπεμπε Κατάνῃ τε καὶ Αὐσάνῃ ἐκπέμπει, οἳ δὴ μόνοι ἐλείποντο ἐν τῇ Παραιτακηνῶν χώρᾳ ἀφεστηκότες. καὶ μάχης γενομένης πρὸς αὐτοὺς καρτερᾶς, νικῶσιν οἱ ἀμφὶ Κρατερὸν τῇ μάχῃ· καὶ Κατάνης μὲν ἀποθνήσκει αὐτοῦ μαχόμενος· Αὐσάνης δὲ ξυλληφθεὶς ἀπήχθη παρ' Ἀλέξανδρον. τοῦ δὲ ξὺν αὐτοῖς βαρβάρων, ἱππεῖς μὲν ἀπέθανον ἑκατὸν καὶ εἴκοσι· πεζοὶ δὲ, ἀμφὶ

τοὺς χιλίους πεντακοσίους. ταῦτα δὴ ὡς ἐπράχθη πῶς
ἀμφὶ Κρατερὸν, καὶ οὗτοι ἐς Βάκτρα ἦσαν· καὶ ἐν
Βάκτροις, τὸ ἀμφὶ Καλλισθένη τε καὶ τοὺς παῖδας
πάθημα Ἀλεξάνδρῳ ξυνελήφθη. ἐν Βάκτροις δὴ, ἐξή
κοντος ἤδη τοῦ ἦρος, ἀναλαβὼν τὴν στρατιὰν, προσύ-
χωρει ὡς ἐπὶ Ἰνδοὺς, Ἀμύνταν ἀπολιπὼν ἐν τῇ χώ-
ρᾳ τῇ Βακτρίων, καὶ ξὺν αὐτῷ ἱππέας μὲν τετρακισχιλίους
καὶ πεντακοσίους, πεζοὺς δὲ μυρίους. ἐπαρθαλῶν δὲ τὸν
Καύκασον ἐν δεκαπέντε ἡμέραις, ἀφίκετο ἐς Ἀλεξάνδρειαν
πόλιν, τὴν κτισθεῖσαν ἐν Παραπαμισάδαις, ὅτε τὸ
πρῶτον ἐπὶ Βάκτρων ἐστέλλετο. ἐς τὸν μὲν ὕπαρχον, B
ὅστις αὐτῷ ἐπὶ τῆς πόλεως τότε ἐτάχθη, ἀποδαλύει
τῆς ἀρχῆς, ὅτι οὐ καλῶς ἡγεῖσθαι ἔδοξε. προσκα-
τοικίσας δὲ ἄλλους τε προσοίκων τε καὶ ὅσοι τῶν στρα-
τιωτῶν ἀπόμαχοι ἦσαν ἐς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, Νικά-
νορα μὲν, ἕνα τῶν ἑταίρων, τὴν πόλιν αὐτὴν κοσμεῖν
ἐπέλαυσε. σατράπην δὲ Τυριάσπην κατέστησε τῆς χώ-
ρας τῆς Παραπαμισάδων δὲ τῆς ἄλλης, ἔστι δὲ ὅτι τὸν
Κωφῆνα ποταμόν. ἀφικόμενος δὲ καὶ ἐς Νίκαιαν πό-
λιν, δὲ τῇ Ἀθηνᾷ θύσας, προσύχωρει ὡς ἐπὶ τὸν Κωφῆ- C
να, πρεσβείας κήρυκα, ὡς Ταξίλῃ τε καὶ τοῖς ὅσοι τῶν
δὲ τὸν Ἰνδοῦ ποταμοῦ, κελεύσας ἅπαντας ὅπως ἂν ἕ-
κάστοις προχωρῇ. καὶ Ταξίλης τε καὶ οἱ ἄλλοι ὕπαρχοι
ἅπαντες, δῶρα τὰ μέγιστα παρ' Ἰνδοῖς νομιζόμενα
κομίζοντες· καὶ τοὺς ἐλέφαντας δώδεκα ἔφασκον, τοὺς
πολεμιωτάτους σφίσιν ὄντας, ἀριθμὸν ἐς πέντε καὶ εἴκοσιν. ἔν-
θα δὴ διελὼν τὴν στρατιὰν, Ἡφαιστίωνα μὲν δὲ Περ-
δίκκαν ἐκπέμπει ἐς τὴν Πευκελαώτιν χώραν, ὡς ἐπὶ τὸν
Ἰνδὸν ποταμὸν, ἔχοντας τήν τε Γοργίου τάξιν καὶ Κλείτου
δὲ Μελεάγρου, δὲ τὸ ἑταίρων ἱππέων τοὺς ἡμίσεας, καὶ
τοὺς μισθοφόρους ἱππέας ξύμπαντας· προστάξας D
τά τε κατὰ τὴν ὁδὸν χωρία ἢ βίᾳ ἑλεῖν, ἢ ὁμολογίᾳ
παρείσασθαι. δὲ ὅπως τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν ἀφικομένους,
γεφυροδέτειν ὅσα ἐς τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ
ξύμφορα. ξὺν τούτοις δὴ καὶ Ταξίλης, καὶ οἱ ἄλλοι ὕπαρ-
χοι ἐστέλλοντο. καὶ οὗτοι ὡς ἀφίκοντο πρὸς τὸν Ἰνδὸν πο
ταμὸν, ἐπράσσον ὅσα ἐξ Ἀλεξάνδρου ἐπετεταγμέ-
να. Ἄσης δὴ, ὁ τῆς Πευκελαώτιδος χώρας ὕπαρχος,
νεωτερίσας, αὐτός τε ἀπόλλυται, καὶ τὴν πόλιν προσ-
απώλεσεν, ἐς ἐπίνα ξυμπεφυγώς. ἐξεῖλον δὲ αὐ-
τὴν ἐν τριάκοντα ἡμέραις προσκαθήμενοι οἱ ξὺν Ἡ- E
φαιστίωνι. δὲ αὐτὸς δὴ Ἄσης ἀποθνήσκει, τῆς πόλεως
δὴ ὀπιμελεῖσθαι ἐτάχθη Σαγγαῖος· ὃς ἔπειθεν
πεφυγὼς Ἄσην, ἀποδαλύει Ταξίλῃ ἠτιμολόγει. καὶ
τοῦτο δὴ αὐτῷ τὸ πρῶτον πρὸς Ἀλέξανδρον. Ἀλέξαν-
δρος δὲ ἀγανῶς τοῖς ὑπαντιάσασι, καὶ τῶν ἑταίρων ἱππέων
ὅσοι μὴ ξὺν Ἡφαιστίωνι ἐστάλατο, καὶ τῶν Ἀσπα-
στέρων καλουμένων τὰς τάξεις, δὲ τοὺς τοξότας, καὶ τοὺς
Ἀγριᾶνας, δὲ τοὺς ἱππακοντιστὰς, προσύχωρει ἐς τὴν Ἀ-
σπασίων τε δὲ Θυραίων χώραν, καὶ Ἀρσακῶν. πορευθεὶς
δὲ καὶ τὸν Χόαν καλούμενον ποταμὸν, ἐρημίαν τε ὁ-
δὸν καὶ τραχεῖαν, καὶ τὸν Διάβασιν χαλεπῶς, τὸ μὲν
πεζῶν πλῆθος βάδην ἐπεσθαι οἱ ἐκέλευσεν. αὐτὸς
δὲ ἀναλαβὼν τοὺς ἱππέας ξύμπαντας, καὶ τῶν πεζῶν
τῶν Μακεδόνων ἐς ὀκτακοσίους, ὑπερβάσας τὸν ἱπ-
πον ξὺν ταῖς ἀσπίσι ταῖς πεζικαῖς, προσυδῆ ἤγγελλον, ὅτι
τοῖς ταύτῃ οἰκοῦσι τοὺς βαρβάρους ξυμπεφυγέναι ἐς
τε τὰ ὄρη τὰ καὶ τὴν χώραν ἐξηγγέλλετο αὐτῷ, δὲ ἐς τὰς πόλεις ὅσαι ὀχυραὶ αὐτῶν ἐς τὸ ἀπομάχεσθαι.

circiter M D. Quo facto Craterus in Bactra est profectus. in Bactris, Callisthenis & puerorum regiorum insidiæ Alexandro structæ detectæ sunt. Ex Bactris, adulto iam vere, coactis omnibus copiis in Indos mouit, Amynta apud Bactrianos relicto, cũ equitibus III M D, peditibus X M. decimisque castris transmisso Caucaso peruenit Alexandriam, quæ apud Parapamisadas condita fuerat, quum primam expeditionem in Bactra faceret: præsidémque illius vrbis amouit, quòd non bene officio suo functus fuisse videretur: pluribúsque colonis in Alexandriam, ex finitimis & Macedonibus qui inutiles bello erant, deductis, Nicanora vnum ex sociis illius vrbis gubernationi præficit. Tyriaspen totius regionis Parapamisadarũ, & reliquæ prouinciæ ad Cophenem amnem vsque, satrapam constituit. Inde Nicæam profectus, sacro Palladi facto, ad Cophenem amnem processit, & caduceatore præmisso, Taxilem ac cæteros qui trans amnem incolebant obuiam sibi progredi iussit. Et Taxiles quidem, reliquique præsides obuiam venerunt, dona quæ apud Indos censentur amplissima offerentes. Elephantos etiam, qui apud eos erant, numero XXV se missuros polliciti. Ibi diuiso exercitu, Hephæstionem ac Perdiccam in Peucelaotidẽ regionem mittit, Indum amnem versus, vnà cum Gorgiæ & Cliti atque Meleagri copiis, atque equitum amicorum dimidia parte, & mercenariis equitibus omnibus: mandatis traditis, vti oppida omnia quæ in itinere essent aut deditione reciperent, aut vi expugnarent. quúmque ad Indum fluuium peruenissent, omnia quæ ad traiiciendum necessaria essent apparerent. Cum his & Taxiles reliquique eius regionis præsides missi, vbi ad Indum flumen venerunt, quæ Alexander iusserat faciunt. Astes verò Peucelaotidis regionis præses, defectione tentata, & se & vrbem in quam confugit perdidit. Hephæstion enim eam XXX dies obsessam expugnauit, Astéque in ea interfecto, eius gubernationem Sangæo tradidit, qui paulo antè Astem fugiens, ad Taxilem se contulerat. quod quidem illi fidem apud Alexandrum auxerat. Alexander cum Argyraspidum manu, & equitatu sociorum qui Hephæstionem secuti non erant, & eorum qui Asseteri vocantur agmine, cúmque sagittariis atque Agrianis & hastatis equitibus, in Aspios, Thyræos, & Arasacos mouit. itineréque ad Choen fluuium facto, montano magna ex parte atque aspero, eóque amne difficulter transmisso, peditatum sensim subsequi iubet. Ipse sumto secum equitatu vniuerso, & Macedonũ peditibus, D C C C scuta pedestria gestantibus in equos impositis, summa celeritate contendit, quòd barbari eius regionis in montes confugisse nuntiarentur, & in vrbes munitiores ad repugnandum sese recepisse. Qua-

Curt. Victimis Mineruæ & victoriæ factis.

Curt. Alexãdro fines Indiæ ingresso gentium suarum reguli occurrerunt, imperata facturi.

Curt. Phalange sequi iussa, equitatum ac leuem armaturam eduxit.

rum vrbium primam in ipso itinere sitam adortus, oppidanos pro mœnibus instructa acie stãtes, primo impetu vt potuit repressos intra portas reiecit: ipse verò telo per thoracem ictus vulnus in humero accepit. Leuius tamen id fuit, quòd thorax, quominus telum altius in humerum penetraret, obstiterit. Ptolemæus etiam Lagi F. & Leonnatus vulnerati. Tum Alexander, qua parte commodior ad oppugnandum murus videbatur, ad vrbẽ castra locat. posteróque die sub lucem (duplici enim muro cincta vrbs erat) exteriorem, qui minus firmus erat, Macedones paruo negotio superant. ad interiorem barbari aliquamdiu restitere. Postquam verò admotis scalis, propugnatores omni ex parte telis peterẽtur, neque diutius sustinere possent, protinus eruptione per portas facta in montes sese proripiunt. quos insecuti Macedones, non paucos in fuga cędunt. quotquot autem viui in potestatem venerunt, eos etiam, animis ob Alexandri vulnus ira inflammatis, omnes interficiunt. multi eorum in montes non procul ab vrbe disitos euaserunt. Ea vrbe solo adæquata, in Andaca aliam vrbem exercitum duxit. qua vrbe deditione recepta, Craterum ibi cum alijs peditum ducibus reliquit, vt reliquas eius regionis vrbes, quæ se sponte non dederent, vi expugnet, & prouinciam, prout cõmodissimum præsenti rerum statui videretur, administraret. Ipse cum argyraspidibus, & sagittarijs, atque Agrianis, Cœníque & Attali copijs, & equitum agmine, atque amicorum equitum quatuor summùm turmis & equestriũ sagittariorum dimidia parte, ad flumen Euaspla contendit, vbi Aspiorum præfectus erat. magnóque itinere confecto secundis castris ad vrbem peruenit. Barbari simulac Alexandrum appropinquare senserunt, incensa vrbe in montes cõfugiunt. Macedones eos in montes vsque insecuti sunt. multáque barbarorũ cædes edita est, priusquam ad loca ob asperitatem tuta peruenirent. Quorum ducem Ptolemæus Lagi F. in colle quodam stantem cõspicatus, scutatorum manu comitatum, tametsi ipse numero militum multo inferior esset, eques in eum fertur. quúmque in collẽ accliuẽ difficulter subire posset, relicto cuidam ex argyraspidibus equo qui illum duceret, pedes Indum insequitur. Quem vt Indus appropinquantem vidit, continuò cum suis occurrens oblongam hastam in Ptolemæi thoracem vibrat: neque tamen ictus thoracem penetrauit. Ptolemæus Indi femore traiecto, illum prosternit, armisq; exuit. Barbari circunstantes ducem suum prostratum conspicati, in fugam vertuntur. Montani verò ducis cadauer ab hostibus ablatum esse indignati, decurrentes ad collem, acrem pro ducis corpore recuperando pugnam ineunt. Iam verò & Alexander aduenerat cum peditibus qui ex equis descenderant. qui quidem in barbaros irruentes, difficulter eos in montes repulerunt. Alexander deinde quum ad vrbem venisset (Arigæum ei nomen erat) eam ab incolis incensam ac desertam reperit. Dum

Curt. Eos qui occurrerãt, leui prælio in vrbẽ proximam cõpulit.

Curt. Cæterùm dũ obequitat mœnibus, sagitta ictus est.

Curt. Cepit tamen oppidum, & omnibus incolis eius trucidatis, etiam in tecta furitum est.

Curt. Quæ auersarétur imperiũ.

Al. Εὐαισπόλεως.

A καὶ τύπτον τῇ σφύρᾳ καθ' ὁδὸν πόλεϊ ὡκισμένῃ προσβαλὼν, τοὺς μὲν πρὸ τῆς πόλεως τεταγμένους, ὡς εἶχεν, ἐξ ἐφόδου ἐτρέψατο, καὶ κατέκλεισεν ἐν τῇ πόλει. αὐτὸς δὲ πυρώσκεται βέλει διὰ τοῦ θώρακος ἐς τὸν ὦμον. τὸ δὲ τραῦμα, οὐ χαλεπὸν αὐτῷ ἐγένετο. ὁ γὰρ θώραξ ἔσχε τὸ μὴ οὐ διαπαῖξαι διὰ τοῦ ὤμου ἐλθεῖν τὸ βέλος. καὶ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ἐτρώθη. καὶ Λεοννάτος. τότε μὲν δὴ ἵνα ὀπιμαχώτατον τὸ τεῖχος ἐφαίνετο, ἐστρατοπεδεύσατο πρὸς τῇ πόλει. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἀπὸ τοῦ ἕω (διπλοῦν γὰρ τεῖχος περιεβέβλητο τῇ πόλει) ἐς μὲν τὸ πρῶτον, ἅπερ οὐκ ἀκριβῶς τετειχισμένον, οὐ χαλεπῶς ἐ-
B βιάσατο. οἱ Μακεδόνες. πρὸς δὲ τῷ δευτέρῳ ὀλίγον αὐτοχόντες οἱ βάρβαροι, ὡς αἱ τῶν πλίνθων παρεσκεύαστο ἤδη, καὶ ἀπὸ τῆς θέλας πάντοθεν ἐπιρρώσκοντο οἱ προμαχόμενοι, οὐκ ἔμειναν· ἀλλὰ κατὰ τὰς πύλας, ὡς ὄπισθε τὰ ὄρη σκιπίσασιν οὐκ ἀπὸ πόλεως. καὶ τούτων οἱ μὲν ἐν τῇ φυγῇ ἀποθνήσκουσιν· ὅσους δὲ ζῶντας ἔλαβον αὐτῆς, ξύμπαντας ἀποκτείνουσιν οἱ Μακεδόνες, ὅτι ἐτρώθη ὑπ' αὐτῆς Ἀλέξανδρος ὀργιζόμενοι. οἱ πολλοὶ δὲ ἐς τὰ ὄρη, ὅτι οὐ μακρὰν τῆς πόλεως τὰ ὄρη ἦν, ἀπέφυγον. τὴν πόλιν δὲ καταπατήσας, ἐς Ἀνδακα ἄλλην πόλιν ἦγε.
C ταύτην δὲ ὁμολογίᾳ ἐνδοθεῖσαν καταλαβὼν, Κρατερὸν μὲν ξὺν τοῖς ἄλλοις ἡγεμόσι τῆς περᾶς καταλείπει αὐτῇ, ὅσα μὲν ἂν ἄλλαι πόλεις μὴ ἑκοῦσαι προσχωρῶσι, καὶ τὰ κατὰ τὴν χώραν ὅπως ξυμφορώτατον ἐς τὰ παρόντα κοσμεῖν. αὐτὸς δὲ ἄγων τοὺς ὑπασπιστὰς, καὶ τοὺς τοξότας, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τὴν Κοίνου τε καὶ Ἀτάλου τάξιν, καὶ τῆς ἵππου τὸ ἄγημα, καὶ τῆς ἄλλων ἑταίρων ἐς τέσσαρας μάλιστα ἵππου ἀρχάς, καὶ τῆς ἵππου στοχοτῶν τοὺς ἡμίσεας, ὡς ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Εὐάσπλα προσώκρει, ἵνα ὁ τῆς Ἀσπίων ὕπαρχος ἦν. καὶ διελ-
D θὼν πολλὴν ὁδὸν, δευτεραῖος ἀφίκετο πρὸς τὴν πόλιν. οἱ δὲ βάρβαροι προσούσαν αὐτὸ ὁμοῦ Ἀλέξανδρον, ἐμπεπτωκότες τὴν πόλιν, ἔφυγον πρὸς τὰ ὄρη. οἱ δὲ ἀμφὶ Ἀλέξανδρον εἶχοντο τῶν φευγόντων ἕως ἐπὶ τὰ ὄρη, καὶ φόνος πολὺς ἐγένετο τῶν βαρβάρων, πρὶν ἐς τὰς δυσχωρείας φθάσαι ἀπελθόντας. τὸν δὲ ἡγεμόνα αὐτῶν τῆς πατρίδος Ἰνδῶν, Πτολεμαῖος ὁ Λάγου πρός τινι ἤδη γηλόφῳ ὄντα καταδὼν, καὶ τῆς ὑπασπιστῶν ὄχλου οὐκ ἀμφ' αὐτὸν, ξὺν πολὺ ἐλάσσοσιν αὐτὸς ὢν ὁμως ἐδίωκεν ἐπὶ ἵππου. ὡς δὲ χαλεπὸς ὁ γήλοφος τῇ ἵππῳ ἀναβαθμεῖν ἦν, τὸν μὲν αὐτὸς καταλείπει, παραδοὺς τινὶ τῶν ὑπασπιστῶν ἄγειν· αὐτὸς δ' ὡς εἶχε, πεζὸς τῷ Ἰνδῷ εἵπετο. ὁ δὲ, ὡς πελάζοντα ἤδη καθεῖδε τὸν Πτολεμαῖον, αὐτός τε μεταβάλλεται ἐς τοὔμπαλιν, καὶ οἱ ὑπασπισταὶ ξὺν αὐτῷ. καὶ ὁ μὲν Ἰνδὸς τὸν Πτολεμαίου διὰ τοῦ θώρακος παίει ἐγχειρὶς ἐς τὸ σῆθος ξυσῷ μακρᾷ, καὶ ὁ θώραξ ἔσχε τὴν πληγήν. Πτολεμαῖος δὲ τὸν μηρὸν διαμπὰξ βαλὼν τοῦ Ἰνδοῦ, καταβάλλει τε καὶ σκυλεύει αὐτόν. ὡς δὲ τὸν ἡγεμόνα σφῶν κείμενον οἱ ἀμφ' αὐτὸν εἶδον, οὗτοι μὲν οὐκέτι ἔμενον· οἱ δὲ ἐκ τοῦ ὀρεινοῦ αἱρόμενον τὸν νεκρὸν ἔτι ὑπάρχοντες ἰδόντες πρὸς τοὺς πολεμίους ἠλύξησάν τε, καὶ καταδραμόντες ξυνάπτουσιν ἐπ' αὐτῷ μάχην καρτερὰν πρὸς τῷ γηλόφῳ. ἤδη δὲ καὶ Ἀλέξανδρος ἔχων τοὺς ἀπὸ τῆς ἵππου καταβεβηκότας πεζοὺς, πρὸς τῷ γηλόφῳ ἦν. καὶ οὗτοι ἐπιβοώμενοι μόγις ὤθισαν τοὺς Ἰνδοὺς ἐς τὰ ὄρη. Ἀλέξανδρος ἐς πόλιν κατῆλθεν, ἣ ὄνομα ἦν Ἀριγαῖον, καὶ τὴν τότε καταλαμβάνει ἐμπεπρησμένην ὑπὸ τῶν

ἐνοικούντων,

ἐνοικοῦντων, καὶ τοῖς αὐθρώποις πρὸς γήπας. ἐν τούτῳ δὲ ἦ ἀφίκοντο αὐτῷ καὶ οἱ ἀμφὶ Κρατερὸν ξὺν τῇ στρατιᾷ, πεπραγμένων σφίσι ξυμπάντων ὅσα ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἐτέτακτο. τούτων μὲν δὴ τὴν πόλιν, ὅπῃ ἐν ὀπωρικῷ χωρίῳ ἐδόκει ὠκεῖσθαι, ἐκτίζουσί τε προστάσσει Κρατερῷ, καὶ ξυνοικίσαι ἐς αὐτὴν τοῖς τε προσχώροις ὅσοι ἐθέλοιεν, καὶ εἴ δή τινες ἀπόμαχοι τῆς στρατιᾶς· αὐτὸς δὲ προυχώρει ἵνα ξυμπεφύγοιεν ἐπυνθάνετο τοῖς πολλοῖς τῆς παρόδου τῆς βαρβάρων. ἐλθὼν δὲ πρός τι ὄρος, κατεστρατοπέδευσεν ὑπὸ ταῖς ὑπωρείαις τοῦ ὄρους. καὶ ἐν τούτῳ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ἐκπεμφθεὶς μὲν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἐς προνομήν, προελθὼν δὲ προσωτέρω αὐτὸς ξὺν ὀλίγοις, ὡς ἐς κατασκοπήν, ἀπαγγέλλει Ἀλεξάνδρῳ πυρὰ καπδεῖν τῆς βαρβάρων πλείω ἢ ἐν τῇ Ἀλεξάνδρου στρατοπέδῳ. καὶ Ἀλέξανδρος τῷ μὲν πλήθει τῶν πυρῶν ἠπίστησεν· εἴ δέ τι ξυνεστηκὸς τῆς τούτων βαρβάρων αἰθόμενον, μέρος μὲν τῆς στρατιᾶς αὐτὸς καταλείπει πρὸς τῷ ὄρει, ὡς εἶχε στρατοπεδευμένους. αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν ὅσοι ἀποχρῶντες ἐς τὰ ἐπηγγελμένα ἐφαίνοντο, ὡς πλησίον ἤδη ἀφεώρων τὰ πυρά, ἔρχεται διαμένει τῇ στρατιᾷ· καὶ τῆς μὲν ἐνὶ ἐπέταξε Λεοννάτου τῶν σωματοφυλάκων, ξυντάξας αὐτῷ τῶν τε Ἀγριάνων καὶ τῶν Βαλακρατάξιν. τὴν δευτέραν δὲ μοῖραν Πτολεμαίῳ τῷ Λάγου ἄγειν ἔδωκε, τῆς τε ὑπασπιστῶν τῆς βασιλικῶν τὸ τρίτον μέρος, καὶ τῶν Φιλίππου καὶ Φιλώτου τάξιν, καὶ δύο χιλιαρχίας τῶν ἑξστῶν, καὶ τοὺς Ἀγριανάς, καὶ τῶν ἱππέων τοὺς ἡμίσεας. τὴν δὲ τρίτην μοῖραν αὐτὸς ἦγε, ἵνα οἱ πολέμιοι τῆς βαρβάρων ἐφαίνοντο. οἱ δὲ ὡς ἤσθοντο προσάγοντας τοὺς Μακεδόνας (κατεῖχον γὰρ χωρία ὑπερδέξια, τῆς τε πλήθει σφῶν θαρσήσαντες, καὶ τῆς Μακεδόνων ὅτι ὀλίγοι ἐφαίνοντο καταφρονήσαντες) ἐς τὸ πεδίον ὑπεκατέβησαν· καὶ μάχη γίγνεται καρτερά. ἀλλὰ τούτοις μὲν οὐ ξυνὸν ἐνίκα Ἀλέξανδρος. οἱ δὲ ἀμφὶ Πτολεμαῖον τὸν ἐν τῷ ὁμαλῷ παρετάξαντο, ἀλλὰ γήλοφον γὰρ κατεῖχον οἱ βάρβαροι, ὀρθίους ποιήσαντες τοὺς λόχους. Πτολεμαῖος προσῆγε, ἥπερ ὀπισθοφυλακώτατον τὸ λόφου ἐφαίνετο, οὐ πάντη τὸν λόφον κυκλωσάμενος, ἀλλ' ἀπολιπών, εἰ φεύγειν ἐθέλοιεν οἱ βάρβαροι, χώραν αὐτοῖς ἐς τὴν φυγήν. καὶ γίγνεται καὶ τούτοις μάχη καρτερά, ἕνεκα χωρίου τῆς χαλεπότητος, καὶ ὅτι οὐ κατὰ τοὺς ἄλλους τοὺς τῆδε βαρβάροις οἱ Ἰνδοί, ἀλλὰ πολὺ δή τι ἀλκιμώτατοι τῶν προσχώρων εἰσίν. ἐξώσθησαν δὲ καὶ οὗτοι ἀπὸ τοῦ ὄρους ὑπὸ τῶν Μακεδόνων, καὶ οἱ ἀμφὶ Λεοννάτον τῇ ἕκτῃ μοίρᾳ τῆς στρατιᾶς ὡσαύτως ἐπέσχον· ἐνίκων γὰρ καὶ οὗτοι τοὺς κατὰ σφᾶς. καὶ λέγει Πτολεμαῖος αὐθρώπους μὲν ληφθῆναι τοὺς πάντας ὑπὲρ τετρακισμυρίους, βοῶν δὲ ὑπὲρ τὰς τρεῖς καὶ εἴκοσι μυριάδας· καὶ τούτων τὰς καλλίστας ὁπλεξάμενον Ἀλέξανδρον, ὅτι διαφέρουσαι αὐτῷ κάλλει τε καὶ μεγέθει ἐφαίνοντο, πέμψαι ἐθέλειν ἐς Μακεδονίαν, ἐρχάζεσθαι τῶν χώραν. Ἐντεῦθεν δὴ τὴν Ἀσσακηνῶν χώραν ἦλθον. τούτοις γὰρ ἐξηγγέλλετο παρεσκευάσθαι ὡς μαχουμένοις, ἱππέας μὲν ἐς δισχιλίους ἔχοντας, πεζοὺς δὲ ὑπὲρ τοὺς τρισμυρίους, τριάκοντα δὲ ἐλέφαντας. Κρατερὸς μὲν δὴ ἐκπεπραγμένως ἤδη τὴν πόλιν ἐφ' ἧς ἔκτισμοῦ κατελέλειπτο, τοῖς τε βαρύτερον ὡπλισμένοις τῆς στρατιᾶς Ἀλεξάνδρῳ ἦγε,

A hæc geruntur, Craterus cum exercitu, peractis iis rebus quas Alexander imperarat, aduenit. Et quoniam eius vrbis situs peropportunus videbatur, Cratero eius instauran dæ negotium dat, vtque colonos ex finitimis qui sua sponte accedere vellent, & ex iis qui bello inutiles essent deducat iubet. Ipse eò contendit quò barbarorum pleroſque confugisse audierat. quúmque ad montem quendam peruenisset, ad eius radicem castra posuit. Interea Ptolemæus pabulatum ab Alexandro missus, longius cum e-
B xigua manu speculandi causa progressus, Alexandro nuntiat plures in barbarorũ quàm in Alexandri castris ignes videri. Atque Alexander quidem ignium frequentiæ parum fidei tribuit. Cæterùm quum intelexisset barbaros eò confluxisse, partem quidem exercitus ad montem vbi castra locarat relinquit. ipse assumtis iis quos pares imperatis exequendis fore censebat, quum ad ignium conspectum venisset, in tres partes copias diuidit. atque vni quidem Leonnatum corporis custodem præficit, adiuncto
C ei Attali & Balacri agmine. alteram partem Ptolemæo Lagi filio ducendam dat, & argyraspidum regiorum partem tertiam, Philippi præterea & Philotæ agmen huic adiungit, & sagittariorum duo millia, Agrianos etiam totiúsque equitatus dimidium. Tertiam partem ipse ducit qua confertissimam barbarorum aciem videt. Qui postquam Macedones appropinquantes sensere, (tenebant enim superiora loca, multitudine
D suorum confisi, & Macedonibus quòd pauci viderentur contemptis) in planitiem descendunt. atrox ibi pugna fit. Cæterùm hos non magno cum negotio vicit Alexander. Ptolemæus verò non in plano iis oppositus erat. collem enim occuparant barbari, acie accliui loco instructa. Ea itaque parte qua collis facilior oppugnatu videbatur exercitum admouet, non vtique collem omni ex parte cingens, sed locum ad fugam barbaris de industria relinquens. & cum his quoque acre certamen habitum fuit, tum
E propter iniquitatem loci, tum quòd longè alia sit Indorum quàm reliquorum eius prouinciæ barbarorum ratio, quippe qui finitimos omnes bellica virtute superent. Sed & hi à Macedonibus monte depulsi sunt. eodem modo & Leonnatus cum tertia exercitus parte rem gessit. nam & hic barbaros quos adortus est vicit. Ac Ptolemæus quidem autor est hominũ XLM capta fuisse, boum vltra CCXXXM: è quibus Alexandrum præstantissimas quasque delectas, quòd eximia pulchritudine atque magnitu-
F dine excellere viderentur, in Macedoniam, regionis colendæ causa, mittere voluisse.

Exinde Alexander in Assacenos mouit, qui quidem equitum duo millia, peditum XXXM, elephantos triginta, ad pugnam instruxisse nuntiabantur. Craterus instauratis mœnibus VIbis, ad cuius exædificationem relictus fuerat, milites grauioris armaturæ ad Alexandrum adduxit,

machinis etiam tormentisque aductis, sicubi obsidione opus esset. Alexander cũ equitatu amicorum & equestribus iaculatoribꝰ, vnáque Cœni ac Polyperchõtis agmine, atque Agrianis mille, & sagittariis, in Assacenos pergit, per Guræos iter faciens. & fluuiũ Guræum, eiusdẽ cum regione nominis, difficulter transit, cùm ob amnis profunditatẽ, & cursus rapiditatẽ, tum quòd rotunda eius fluminis saxa transeuntiũ vestigia fallerent. Barbari vt aduẽtare Alexandrum senserunt, cõferta acie subsistere non ausi, dissolutis ordinibus, prout cuiq; integrũ erat, in oppida sese recipiunt, iis sese tueri statuentes. atque Alexander quidem primùm Massaga cum exercitu petit, vrbem eius regionis maximã. Admoto itaque vrbi exercitu, barbari Indis mercenariis ex India interiore adductis freti (erant hi ad septem millia) in Macedonas qui iam castra locarant, cursu feruntur. Alexander quum pugnam sub ipsos vrbis muros futuram videret, longius à mœnibus eos prolicere cupiens, ne si fuga fieret, (quam futuram omnino cogitabat) è paruo loci interuallo in vrbem confugientes, facilè euaderent: statim atque barbaros excurrentes est conspicatus, conuersos Macedonas in collem quendam, septem circiter stadiis à flumine Guræo, vbi castra ponere statuerat, dissitum, retrocedere iubet. Tum hostes audaciores facti, vtpote retrocedẽtibus Macedonibus, effuso cursu nulloque ordine in eos feruntur. Postquã verò intra teli iactum venerunt, Alexãder dato signo in eos cõuersus phalangem magna vi immisit. Ac primi quidem iaculatores equites, atque Agriani & sagittarij excursione facta cum barbaris commissa, illos perfregerũt, ipse verò phalangẽ instructa acie duxit. Indi celeritate rei inexpectatæ perculsi, quúmque iam ad manus ventum esset, fuga sese in vrbem receperunt. ducenti ex iis cæsi, reliqui intra muros reiecti. Alexander confestim phalangem muris admouet. atque ibi sagitta calcem leuiter perstrictus est. Postero verò die machinis admotis, aliquã murorum parte facilè deiecta, quum Macedones per ruinas impetum facerent, Indi strenuè restiterunt. adeo vt eo die Alexander receptui cani iusserit. Postridie verò Macedones rursus maiore conatu vrbem aggrediuntur, turri lignea mœnibus admota, è quibus sagittarij magnam telorum vim torquentes, Indos acriter reprimebant. Sed ne sic quidem intra muros irrumpere potuerunt. Tertio exinde die Macedonum phalange rursus ad muros adducta, atque ex lignea turri ponte muris, qua parte perfracti erant, superiniecto, argyraspidas immittit, qui quidem Tyrum antea eadem ratione ceperant. quúmque magna animorum alacritate pontem subeunt, is nimio pondere fatiscens ruptus est, vnáque cũ Macedonibus ruinam fecit. Barbari eo casu alacriores facti, saxis omníque genere telorum, quæ quisque aut in manibꝰ habebat, aut tum

A καὶ τὰς μηχανὰς, εἴπου πολιορκίας δεήσειεν. αὐτὸς
ὁ Ἀλέξανδρος τούς τε ἑταίρους ἱππέας, ἢ τοὺς ἱππακοντισὰς, καὶ τὴν Κοίνου καὶ Πολυπέρχοντος τάξιν,
καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας τοὺς χιλίους, καὶ τοὺς τοξότας, ἦει
ὡς ἐπὶ τοὺς Ἀσσακηνούς. ἦγε δὲ διὰ τῆς Γουραίων χώρας, καὶ τὸν ποταμὸν τὸν ἐπώνυμον τῆς χώρας τὸν
Γουραῖον χαλεπῶς διέβη, διὰ βαθύτητά τε, καὶ
ὅτι ὀξὺς ὁ ῥοῦς ἦν αὐτῷ, καὶ οἱ λίθοι γρογγύλοι ἐν
τῷ ποταμῷ ὄντες σφαλεροὶ τοῖς ἐμβαίνουσιν ἐγίγνοντο. οἱ δὲ βάρβαροι ὡς προσήισαν ἤδοντο Ἀλέ-
B ξανδρον, αὐθρόοι μὲν ἐς μάχην καταστῆναι οὐκ ἐτόλμησαν. διαλυθέντες δὲ ὡς εἶχον ἕκαστοι κατὰ πόλεις,
ταύτας ἐπενόουν ἀποκλήσαντες διασώζειν. καὶ Ἀλέξανδρος προῆγε μὲν ἐπὶ Μάσσαγα ἦγε, τὴν μεγίστην τῆσδε τῆς γῆς πόλεων. ὡς δὲ προσῆλθε ἤδη τοῖς τείχεσι, θαρρήσαντες οἱ βάρβαροι τοῖς μισθοφόροις τοῖς
ἐκ τῆς πρὸς ἕω Ἰνδῶν (ἦσαν γὰρ αὐτοὶ ἐς ἑπτακισχιλίους) ὡς στρατοπεδουμένους εἶδον τοὺς Μακεδόνας,
δρόμῳ ἐπ' αὐτοὺς ἦεσαν. καὶ Ἀλέξανδρος ἰδὼν πλησίον τῆς πόλεως ἐσμῷ τὴν μάχην, προσωτέρω
C ἐκκαλέσασθαι αὐτοὺς βουληθεὶς τοῦ τειχῶν, ὡς εἰ
τροπὴ γίγνοιτο (ἐγίνωσκε γὰρ ἐσμῷ) μηδὲ ὀλίγου ἐς πόλιν καταφυγόντες ἀμαρτῇ διασώζοιντο· ὡς ἐκ θέοντας εἶδε τοὺς βαρβάρους, μεταβαλλομένους κελεύει τοὺς Μακεδόνας ὀπίσω ἀποχωρεῖν,
ὡς πρὸς γήλοφόν τινα ἀπέχοντα ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ
Γουραίου, ἵνα περ στρατοπεδεύειν ἐγνώκει, ἔπειτα πολλῷ μᾶλλον σφίσιν. καὶ οἱ πολέμιοι ἀναθαρσήσαντες,
ὡς ἐγκεκλικότων ἤδη τοὺς Μακεδόνων, δρόμῳ τε
καὶ ξὺν οὐδενὶ κόσμῳ ἐφέροντο ἐς αὐτούς. ὡς δὲ
D ὤκνησαν ἤδη τοὺς Μακεδόνων τοὺς τοξεύματα, ἐντεῦθεν Ἀλέξανδρος ἀπὸ ξυνθήματος σπασθέντας
ἐς αὐτούς, τὴν φάλαγγα δρόμῳ ἀνέπεμπε. πρῶτοι
δὲ οἱ ἱππακοντισταί τε αὐτοῦ, καὶ οἱ Ἀγριᾶνες, καὶ οἱ
τοξόται ἐπιδρομόντες, ξυνέμιξαν τοῖς βαρβάροις·
αὐτὸς δὲ τὴν φάλαγγα ἐν τάξει ἦγεν. οἱ δ' Ἰνδοὶ τρόπῳ τῷ ἐξαλόγῳ ἐκπλαγέντες, καὶ ἅμα ἐν χερσὶ γενομένης τῆς μάχης, ἐγκλίναντες ἔφευγον ἐς τὴν
πόλιν. καὶ ἀπέθανον μὲν αὐτῶν ἀμφὶ τοὺς διακοσίους· οἱ δὲ λοιποὶ ἐς τὸ τεῖχος κατεκλείσθησαν. καὶ
E Ἀλέξανδρος προῆγε τοῦ τείχους τὴν φάλαγγα· καὶ
ἐντεῦθεν τοξεύεται κατὰ τὸ τείχος ἐς τὸ σφυρὸν οὐ χαλεπῶς. ἐπιβαλὼν δὲ τὰς μηχανὰς τῇ ὑστεραίᾳ, τὸ
μὲν τειχῶν τι ὑμαρῶς κατέσεισε. διαζομένους δὲ
ταύτῃ τοὺς Μακεδόνας, ἢ παρέῤῥηκτο τι τοῦ τείχους,
οὐκ ἀτόλμως οἱ Ἰνδοὶ ἠμύνοντο. ὥστε ταύτῃ μὲν τῇ
ἡμέρᾳ ἀνεκαλέσαντο τὴν στρατιάν· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ
τοῦ Μακεδόνων αὐτῶν ἡ προσβολὴ κρατερωτέρα ἐγίγνετο, καὶ πύργος ἐπήχθη ξύλινος· τοῖς τείχεσιν· ὁ-
θεν ἐκτοξεύοντες οἱ τοξόται καὶ βέλη ἀπὸ μηχανῶν ἀφιέμενοι, οὐ σμικρὸν ὄφελος πολὺ τοῖς Ἰνδοῖς, ἀλλ'
οὐδὲ ὡς διασωθῆναι ἔσω τοῦ τείχους οἷοί τε ἐγίγνοντο. τῇ δὲ τρίτῃ προσαγαγὼν αὖθις τὴν φάλαγγα, καὶ ἀπὸ μηχανῆς γέφυραν ἐμβαλὼν τοῦ τείχους, ἢ παρέῤῥωγος ἦν, τούτῃ ἐπῆγε τοὺς ὑπασπιστάς,
οἱ περ αὐτῷ καὶ Τύρου ὡσαύτως ἐξεῖλον. πολλῶν δὲ
ὑπὸ προθυμίας ὠθουμένων, ἅθρόοι ἐσέβησαν μείζονα

ἡ γέφυρα κατερράγη· καὶ πίπτουσι ξὺν αὐτῇ οἱ Μακεδόνες. οἱ δὲ βάρβαροι ἰδόντες τὸ γιγνόμενον, λίθοις
τε ξὺν βοῇ ἀπὸ τῶν τειχῶν καὶ τοξεύμασι, καὶ ἄλλῳ ὅτῳ τις μὴ χεῖρας ἔχων ἐτύγχανεν, ἢ ὅτῳ τις ἐν τῷ τότε

ἔλαβεν, ἐξηνόντιζον ἐς τοὺς Μακεδόνας. οἱ δὲ κατὰ A
θύρας, αἱ ἦσαν αὐτοῖς κατὰ τὰ μεσοπύργια μικραὶ
ἦσαν, ἐκθέοντες, ἐκ χερὸς ἔπαιον τοὺς ἀγμοὺς. Ἀλέ-
ξανδρος δὲ ἦμπεμπε Ἀλκέτην ξὺν τῇ αὐτοῦ τάξει, τοὺς
τε καταπεπτωκότας ἀναλαβεῖν, καὶ ὅσοι προσεμά-
χοντο ἀναπαλέσασθαι ὡς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. καὶ τῇ
τετάρτῃ ὡσαύτως ἐπ' ἄλλης μηχανῆς ἄλλη ἐπιβά-
θρα αὖθις προσήγετο πρὸς τὸ τεῖχος. καὶ οἱ Ἰνδοὶ, τέ-
ως μὲν αὐτοῖς ὁ ἡγεμὼν τοῦ χωρίου προεμά-
χοντο καρτερῶς· ὡς δὲ βέλει ἀπὸ μηχανῆς τυπεὶς ἀ-
πεθνήσκει ἐκεῖνος, αὐτῶν τε οἱ μὲν ἄλλοι πεπτωκότες B
ἐν τῇ ξυνεχεῖ πολιορκίᾳ, οἱ πολλοὶ δὲ τραυματίαι τε
ἐς ἀπόμαχοι ἦσαν, ἐπεκηρυκεύοντο πρὸς Ἀλέξανδρον·
τῷ δὲ ἀσμένῳ γίνεται ἄνδρας ἀγαθοὺς σῶσαι. ξ
ξυμβαίνει δὴ τάδε Ἀλεξάνδρῳ τοῖς μισθοφόροις
Ἰνδοῖς, ὡς καταχθέντες ἐς τὴν ἄλλην στρατιὰν ξὺν
αὐτῷ στρατεύεσθαι. οἱ μὲν δὴ ἐξῆλθον ξὺν τοῖς ὅ-
πλοις, καὶ κατεστρατοπέδευσαν κατὰ σφᾶς ὅπῃ γη-
λόφῳ, ἀς ἐν αὐτίρροπος τῇ τῶν Μακεδόνων στρατοπέ-
δου. νυκτὸς δὲ ἐπενόησαν δρασμῷ χρήσασθαι, ἐς
τὰ σφέτερα ἤδη ἐπανασώσασθαι, σὺκ ἐθέλοντες ἐναντία C
αἴρεσθαι τοῖς ἄλλοις Ἰνδοῖς ὅπλα. ξ ταῦτα ὡς ἐξήγ-
γελθη Ἀλεξάνδρῳ, πεισθεὶς τῇ νυκτὸς τῷ γηλό-
φῳ τὴν στρατιὰν πᾶσαν, κατακόπτει τοῖς Ἰνδοὺς ἐν
μέσῳ ὑπολαβών· τήν τε πόλιν αἱρεῖ κατακράτος, ἐρη
μωθεῖσαν τῶν προμαχομένων, καὶ τὴν μητέρα τὴν Ἀσσακή-
νου καὶ τὰ παῖδα ἔλαβεν. ἀπέθανον δὲ ἐν τῇ πάσῃ πολιορ
κίᾳ τῶν ξὺν Ἀλεξάνδρῳ ἐς πέντε ξ εἴκοσιν. ἔνθεν δὴ Κοῖ
νον μὲν ὡς ὅπῃ Βάζιρα ἐκπέμπει, γνώμην ποιησάμε-
νος ὅπῃ μαθόντες τὴν Ἀσσακηνῶν τὴν ἅλωσιν, ἐνδώ-
σουσι σφᾶς αὐτοῖς. Ἄπαλον δὲ καὶ Ἀλκέταν καὶ Δη- D
μήτριον τὸν ἱππάρχου ὅπῃ Ὦρα κέλλει, ἄλλην πόλιν·
ὡς δὲ γγύλας προσιτίζειν τὴν πόλιν, ἔστ' ἂν ἀφί-
κηται αὐτός. καὶ γίγνεται ἐκδρομὴ τοῖς ἐκ τῆς πό-
λεως ὅπῃ τοὺς ἀμφὶ Ἀλκέταν. οὐ χαλεπῶς δὲ
προσφάμενοι αὐτοὺς οἱ Μακεδόνες, εἴσω τοῖς τείχεσι
ἐς τὴν πόλιν ἀποστρέφουσι. καὶ Κοίνῳ οὐ προσχω-
ροῦσι τὰ ἐν τοῖς Βαζίροις, ἀλλὰ πρόσθεν ἢ τὸ χω-
ρίου τῇ ὀχυρότητι (ὅτι ὑπερύψηλόν τι ἦν καὶ πάν-
τῃ ἀκροβαθὲς τετειχισμένον) οὐδὲν ξυμβατικὸν ἐνε-
δίδοσαν. ταῦτα μαθὼν Ἀλέξανδρος, ὥρμηται μὲν E
ὡς ὅπῃ Βάζιρα. γνοὺς δὲ ὅτι τῶν προσοίκων τινὲς βαρ-
βάρων παρεῖναι ἐς τὴν Ὦρα τὴν πόλιν λαθόντες μέλ
λουσι, πρὸς Ἀβισάρου ὅπῃ τάδε ἐσταλμένοι, ὅπῃ
τὰ Ὦρα προσῶν ἦγε· Κοῖνον δὲ ὅπιτεχίσαι τῇ πόλει τῶν
Βαζίρων καρτερόν τι χωρίον προστάξε, καὶ ἐν τού-
τῳ φυλακὴν καταλιπόντα ἱππικὴν, ὡς μὴ ἄδεια εἴη
τοῖς ἐν τῇ πόλει χρῆσθαι τῇ χώρᾳ, αὐτὸν ἄγον
τὰ τῆς στρατιᾶς τὰ λοιπὴν παρ' αὐτὸν ἰέναι. οἱ δ' ἐκ τῶν
Βαζίρων, ὡς εἶδον ἀπιόντα ξὺν τῷ πλείστῳ τῆς στρα-
τιᾶς τὸν Κοῖνον, καταφρονήσαντες τῶν Μακεδόνων, F
ὡς οὐ γνωμένων αὖ σφίσιν ἀξιομάχων, ἐπεκθέουσιν
ἐς τὸ πεδίον· καὶ γίγνεται αὐτῶν μάχη καρτερά. καὶ
ἐν ταύτῃ πίπτουσι μὲν τῶν βαρβάρων ἐς πεντακοσί-
ους, ἐλήφθησαν δὲ ζῶντες ὡσεὶ τοὺς ἑξδομήκοντα. οἱ
δὲ λοιποὶ ἐν τῇ πόλει ξυμφυγόντες, βεβαιότερον
ἤδη εἴργοντο τῆς χώρας ὑπὸ τῶν ἐκ τοῦ ὀπιτειχίσμα
τος. καὶ Ἀλεξάνδρῳ δὲ τῶν Ὦρων ἡ πολιορκία οὐ χαλεπὴ ἐγένετο· ἀλλ' αὐτὸς ἐξ ἐφόδου προσβαλὼν

aliunde assumsit, clamore sublato Macedones petunt: alij verò per angustas portulas interturriis interiectas prosilientes, perturbatos feriunt. Alexander Alcetam cum agmine emittit, qui & saucios recipiat, & eos qui vrbem oppugnabant in castra reuocet. Quarto die aliis operibus alium pontem in murum iacit. Atque Indi quidem, quandiu præfectus loci supererat, fortiter Macedonas propulsabant. At quum is telo ex machinis ictus occubuit, multique ex suis in continua oppugnatione cæsi, alij saucij pugnæque inutiles essent, ad Alexandrum mittunt. qui quidem libenter fortes strenuósque viros seruare statuerat. Pacisciturque itaque ea conditione cum mercenariis Indis, vt exercitui suo accensi secum militent. Hi cum armis vrbe egressi seorsim in colle quodam Macedonibus opposito castra faciunt, eo consilio vt noctu arrepta fuga domum redirent, quòd aduersus alios Indos arma ferre nollent. Quæ vt Alexandro nuntiata sunt, eadem nocte colle in quo constiterant copiis suis circumsesso, omnes ad internecionem cecidit: vrbémque propugnatoribus vacuam protinus vi capit, in eáque Assaceni matrem & filiam. Ab Alexandri partibus x x v tantùm in vniuersa obsidione desiderati. exinde Cœnum Baziram mittit, ratus oppidanos, Assacenorum expugnatione audita, deditionem facturos. Attalum verò & Alcetam ac Demetrium equitatus præfectum ad Oram oppidum mittit, vtque vrbem muro in orbem ducto intercludant, tantisperdum ipse aduenerit, iubet. Oppidani in Alcetam excursionem faciunt: quos Macedones facilè repulsos atque in vrbem reiectos muris clauserunt. At Cœno Bazirensium obsidio non statim ex sententia successit. siquidem oppidani loci munitione freti (erat enim vrbs & excelso loco sita, & valido muro omni ex parte cincta) nullam deditionis significationem edebant. Quo cognito, Alexander confestim cò mouit: quúmque accepisset nonnullos barbarorum finitimorum in Orã clam se immissuros, ab Abissaro ad id missos, Cœnum apud Bazira munitam arcem extruere, præsidióque in ea relicto, quod oppidanis agri vsum impedire posset, reliquum exercitum ad se ducere iubet. Bazirenses Cœnum cum maxima copiarum parte discessisse conspicati, contemta Macedonum qui relicti erant paucitate, in planitiem excurrunt. acrísque inter eos conflictus fit: quingentis barbaris ea pugna cæsis, viuis supra L x x captis: reliqui in vrbem repulsi, acrius deinceps ab excursione in agrũ, ab iis qui in arce ex aduerso murorũ extructa erãt, arcebãtur. Neque verò laboriosa Alexandro Oreorum obsidio fuit. Primo enim impetu

vrbem expugnauit, elephantis quos ibi repe
rit captis. Bazirēſes Oreorum expugnatio-
ne audita, viribus ſuis diffiſi, ſub mediam no
ctem deſerta vrbe in petram confugiunt.
quod & reliqui barbari imitati ſunt. Omnes
enim deſertis oppidis in petram ſeſe recepe
runt, quam Aornon vocant. Ingens porro
erat hæc petra eius regionis munimentum,
famáque tenuit, nec ab ipſo quidem Hercule
ab Ioue ſato vinci potuiſſe. Ego verò, an
Hercules Thebanus, aut Tyrius, aut AEgy-
ptius ad Indos penetrarit, nihil habeo quod
affirmare poſſim. potius tamē non eò pene-
traſſe (omnia enim quæ difficilia ſunt, ho-
mines vt difficiliora eſſe videantur, Hercu-
lem ipſum præſtare nequiuiſſe comminiſcū-
tur) verum eſſe crediderim. Equidem de hac
petra ita ſentio, augendæ rei cauſa Hercu-
lis nomen adhibitum eſſe. Ambitum huius
petræ c c ſtadiorū eſſe aiunt: altitudinē, qua
humillima eſt, ſtadiorum x r. vno tantum
arduo calle, eóque manu facto, adiri poſ-
ſe. multam etiam eámque puriſſimam in
vertice petræ aquam eſſe, fontémque inde
manare: ſyluam etiam habere, tantúmque
arabilis & fertilis agri, quantum mille ho-
mines colere poſſint. Quibus cognitis, A-
lexandrum magno eius montis capiendi
deſiderio captum fuiſſe. neque parum fabu-
la illa de Hercule vulgata illum accendit.
Itaque Oris & Maſſagis præſidio firmatis,
Baziræ muros extruxit. Hephæſtion etiam
& Perdiccas alia vrbe, Alexandri iuſſu, in-
ſtaurata (Orobatis vrbi nomen erat) relicto
ibidem præſidio, ad Indum flumen moue-
runt. quò vbi venerunt, omnia quæ de pon-
te iungendo Alexander imperarat faciunt.
Regioni cis Indum ſitæ Alexander ex ami-
cis Nicanorem ſatrapam conſtituit. Ipſe
primum ad Indum flumen mouit, vrbém-
que Peuceliotim haud procul ab amne ſi-
tam deditione recepit, præſidióque Mace-
donum impoſito, Philippum ei præfecit.
Multa præterea ignobilia oppida ad In-
dum amnem ſita ſubegit, comitātibus eum
Cophæo & Aſſagete præſidibus prouinciæ.
Poſtquam verò Embolima venit, quæ vrbs
non procul à petra Aorno ſita eſt, Crate-
rum cum parte exercitus ibi relinquit, vtque
frumentum quantum poſſet, aliáque ne-
ceſſaria ad longi temporis moram ibi fa-
ciendam in vrbem conuehat iubet, vt in-
de progreſſi Macedones, diuturna obſidio-
ne eos qui petram tenebant conficerent, ſi
primo impetu capi non poſſet. Ipſe aſſum-
tis ſagittariis atque Agrianis, Cœníque a-
gmine, & ex reliqua phalange delectis iis
qui & expeditiores & melius armati eſ-
ſent, præterea ex equitatu ſociorum ducen-
tis, ac ſagittariis equeſtribus centum, ex-
ercitum ad petram admouit. ac primo qui-
dem die caſtra commodo loco ponit. po-
ſtero die propius rurſum ad petram caſtra
locat. Interea finitimorum nonnulli ad
eum venerunt deditionem facientes, viám-
que ſeſe oſtenſuros dicentes, qua cōmodior

Curt. Incolæ armati petrā Aornū nomine occupauerunt. hāc ab Hercule fruſtra obſeſſam eſſe, terræque motu coactum abſiſtere fama vulgauerat.

Curt. Multa ignobilia oppida deſerta à ſuis, venere in poteſtatem regis.

A τοῖς πέριξοι τῆς πόλεως, ἐκράτησε· καὶ τοὺς ἐλέφαντας
τοὺς ἐγκαταλειφθέντας ἔλαβε. Ὁ δὲ ταῦτα οἱ ἐν τοῖς Βα-
ζίροις ὡς ἔμαθον, ἀποτρόντες τὰ σφέτερα πράγμα-
τα, ἀμφὶ μέσας νύκτας τὴν πόλιν ἐκλείπουσιν, ἔφυγον
δ' ἐς τὴν πέτραν· ὡς δὴ καὶ οἱ ἄλλοι βάρβαροι ἐποίησαν.
ἀπολιπόντες γὰρ τὰς πόλεις ξύμπαντες, ἔφυγον ἐς τὴν
πέτραν τὴν ἐν τῇ χώρᾳ, τὴν Ἄορνον καλουμένην. μέγα
γάρ τι τὸ χῆμα πέτρας ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἐστί. Ὁ δὲ λό-
γος ὑπὲρ ταύτης κατέχει, ὡς τὸν Ἡρακλέα τὸν Διὸς ἀλω-
τὸν γενέσθαι τὴν πέτραν. Εἰ μὲν δὴ καὶ ἐς Ἰνδοὺς ἀφίκετο
B ὁ Ἡρακλῆς ὁ Θηβαῖος, ἢ ὁ Τύριος, ἢ ὁ Αἰγύπτιος, ἐς
ἀδέσπερα ἔχω ἰσχυρίσασθαι· μᾶλλον δὲ δοκεῖ ὅτι οὐκ ἀ-
φίκετο (ἀλλὰ πάντα γὰρ ὅσα χαλεπὰ, οἱ ἀνθρωποι
ἐς τοσόνδε ἄρα αὔξουσιν αὐτῶν τὰ χαλεπότητα, ὡς καὶ
τὸν Ἡρακλέα ἂν ἄπορα γενέσθαι) ἀληθεύειν. καίγω ὑπὲρ
ταύτης τῆς πέτρας ἔτι γινώσκω, τὰ Ἡρακλέα ἐς
κόμπον ἐκ λόγου ὀνομαζόμενα. τὸν μὲν δὴ κύκλον τῆς
πέτρας λέγουσιν Ἀλεξανδρεῖς σταδίοις μάλιστα ἑξήκοντα·
ὕψος δὲ αὐτῆς, ἵνα περ βαθυμαλώτατον, σταδίων ἕνδεκα·
καὶ ἀνάβασιν χαροποιὸν μίαν χαλεπήν. ἔστι δὲ καὶ ὕ-
C δωρ ἐν ἄκρᾳ τῇ πέτρᾳ πολὺ καὶ καθαρὸν πηγὴν ἀ-
νίσχουσαν, ὡς καὶ ἀποῤῥεῖν ἀπὸ τῆς πηγῆς ὕδωρ· καὶ
ὕλην, καὶ γῆν ἀγαθὴν ἐργάσιμον, ὅσην καὶ χιλίοις ἀν-
θρώποις ἀποχρῆσαι ἂν εἰ ἐργάζεσθαι. καὶ ταῦτα ἀ-
κούοντα Ἀλέξανδρον πόθος λαμβάνει ἑλεῖν καὶ
τοῦτο τὸ ὄρος, οὐχ ἥκιστα ὅτι περὶ τοῦ ἀμφὶ τὸν Ἡρακλέα
μύθῳ πεφημισμένῳ. τῷ μὲν δὴ Πέρσῃ καὶ τῷ Μάσσα-
γα Φερσύεια ἐποίησεν ὅτι τὴν χώραν· τὰ Βάζειρα δὲ πό-
λιν ἐξετείχισε. καὶ οἱ ἀμφὶ Ἡφαιστίωνά τε καὶ Περ-
δίκκαν αὖτε ἄλλην πόλιν ἐκτείχισαν (Ὀρόβατις
D ὄνομα τῇ πόλει ἦν) καὶ Φρουρὰν καταλιπόντες, ὡς
ὅτι τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν ἥεσαν. ὡς δ' ἀφίκοντο, ἔπρασ-
σον ἤδη ὅσα ἐς τὸ ζεῦξαι τὸν Ἰνδὸν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου
ἐτέτακτο. Ἀλέξανδρος δὲ τῆς μὲν χώρας τῆς ὅτι τὰ δε
τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ σατράπην κατέστησε Νικάνορα, τὴν
ἑπέρων. αὐτὸς δὲ ἅμα ἕπετο ὡς ὅτι τὸν Ἰνδὸν ποτα-
μὸν ἤγε, καὶ πόλιν τε Πευκελιῶτιν οὐ πόῤῥω τοῦ Ἰνδοῦ
ὡκισμένην ὁμολογίᾳ παρεσκευάσατο· καὶ ἐν αὐτῇ Φρου-
ρὰν καταστήσας τῶν Μακεδόνων, καὶ Φίλιππον ὅτι τῆ
Φρουρᾷ ἡγεμόνα. ὁ δὲ καὶ ἄλλα προσηράγετο μικρὰ πο-
λίσματα πρὸς τῷ Ἰνδῷ ποταμῷ ὡκισμένα. ξυνέ-
E πιπτον δὲ αὐτῷ Κωφαῖός τε καὶ Ἀσσαγέτης, οἱ ὕπαρχοι
τῆς χώρας. ἀφικόμενος δὲ ἐς Ἐμβόλιμα πόλιν, ἣ ξυ-
νεχὴς τῆς πέτρας τῆς Ἀόρνου ὠκεῖτο, Κρατερὸν μὲν
ξὺν μέρει τῆς στρατιᾶς καταλείπει αὐτοῦ, σῖτόν τε ἐς τὴν
πόλιν ὡς πλεῖστον ξυνάγειν, καὶ ὅσα ἄλλα ἐς χρόνιον ξυ-
βιῶναι· ὡς ἐντεῦθεν ὁρμωμένους τοὺς Μακεδόνας πρὸς
νίῳ πολιορκίαν ἐκτελεῖν τοὺς κατέχοντας τὴν πέτραν,
εἰ μὴ ἐξ ἐφόδου ληφθείη. αὐτὸς δὲ τοὺς ἑταίρους τε
αἰεὶ ἀλαλάβων, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τὴν Κοίνου τάξιν, καὶ
F ἀπὸ τῆς ἄλλης φάλαγγος ὁπλίτας τοὺς κουφοτάτους τε καὶ ἅμα δυσαλοτάτους, καὶ τῶν ἑπέρων ἱππέων ἐς
διακοσίους, καὶ ἱπποτοξότας ἐς ἑκατόν, πορεύεται τῇ
πέτρᾳ. καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ κατεστρατοπεδεύσατο
ἵνα ὅτι τὴ δεῖον αὐτῷ ἐφαίνετο. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὀλίγον προελθὼν, ὡς πρὸς τὴν πέτραν αὖθις ἐστρατοπε-
δεύσατο. Καὶ ἐν τούτῳ ἦκον παρ' αὐτὸν τῶν προχώρων τι-
νὲς, σφᾶς τε αὐτοὺς ἐνδιδόντες, καὶ ἡγήσασθαι φάσκον-

τες ἐς τῆς πέτρας τὸ ὀπτιμαχώτατον, ὅθεν οὐ χαλεπὸν αὐτῆς ἔσεσθαι ἑλεῖν τὸ χωρίον. καὶ ξυνέβαινε τούτοις πέμπειν Πτολεμαῖον τὸν Λάγου τὸν σωματοφύλακα, τούς τε Ἀγριᾶνας ἄγοντα, καὶ τοὺς ψιλοὺς τοὺς ἄλλους, καὶ τῆς ὑπασπιστῶν ὁπλέκτους· ὡς τάξας, ἐπεὶ δὲν καταλάβῃ τὸ χωρίον, κατέχειν μὲν αὐτὸ ἰσχυρᾷ φυλακῇ, οἵ ἦ σημαίνειν ὅτι ἔχοιτο. καὶ Πτολεμαῖος ἐλθὼν ὁδὸν τραχεῖαν τε καὶ δύσπορον, λανθάνει τοὺς βαρβάρους καταλαβὼν τὸν τόπον. καὶ τοῦτον χάρακι ἐν κύκλῳ καὶ τάφρῳ ὀχυρώσας, πυρσὸν αἴρει ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἐν ᾧ ὁρῴη σεσθαι ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἔμελλε. καὶ ὃς ὁρᾷ τε ἅμα ἡ φλὸξ, καὶ Ἀλέξανδρος ἐπῆγε τῇ ὑστεραίᾳ τὴν στρατιάν. ἀμπωμοκότων δὲ τῶν βαρβάρων, ἀδὲν πλέον αὐτῷ ἐποίησε διαχωρίας ἐγγενέσθαι. ὡς δὲ Ἀλεξάνδρῳ ἄπορον τὴν προσβολὴν κατέμαθον οἱ βάρβαροι, ἀναστρέφαντες τοῖς ἀμφὶ Πτολεμαῖον αὐτοὶ προσέβαλλον. καὶ γίνεται αὐτῶν τε καὶ τῶν Μακεδόνων μάχη καρτερά· τῶν μὲν, ἀμφισάσαι τὸν χάρακα παντελῶς ποιουμένων τὴν Ἰνδῶν· Πτολεμαίου δὲ, ἀμφυλάξαι τὸ χωρίον· καὶ μεῖον σχόντες οἱ βάρβαροι ἐν τῇ ἀναχωρήσει, νυκτὸς ἐπιγενομένης ἀνεχώρησαν. Ἀλέξανδρος δὲ τῶν Ἰνδῶν ἕνα τῶν αὐτομόλων, πιστόν τε ἄλλως καὶ τῶν χωρίων δαήμονα, ὁπλίζει ἀμφὶ τὸν, πέμπει πρὸς Πτολεμαῖον τῆς νυκτὸς γράμματα φέροντα τὸν Ἰνδόν, ἵνα ἐγείραιτο· ἐπεὶ δὲν αὐτὸς προσβάλῃ τῇ πέτρᾳ, τὸν δὲ ὄπιεναι τοῖς βαρβάροις κατὰ τὸ ὄρος, μὴ σφᾶς ἀμαπᾶν ἐν φυλακῇ ἔχοντα τὸ χωρίον, ὡς ἀμφοτέρωθεν βαλλομένους τοῖς Ἰνδοῖς ἀμφιβόλοις γίνεσθαι. καὶ αὐτὸς ἅμα τῇ ἡμέρᾳ ἄρας ἐκ τῆς στρατοπέδου, προσῆγε τὴν στρατιὰν κατὰ τὰ προσβασιν, ἧπερ Πτολεμαῖος λαθὼν ἀνέβη· γνώμῃ ποιούμενος, ὡς εἰ ταύτῃ βιασάμενος ξυμμίξοι τοῖς ἀμφὶ Πτολεμαῖον, οὐ χαλεπὸν ἐπεσόμενον αὐτῷ τὸ ἔργον· καὶ ξυνέβη οὕτως. ἔστε μὲν γὰρ ἐπὶ μεσημβρίαν ξυνεστήκει καρτερὰ μάχη τοῖς τε Ἰνδοῖς καὶ τοῖς Μακεδόσιν, τῶν μὲν ἐκβιαζομένων ἐς τὰ πρόσβασιν, τῶν δὲ βαλλόντων ἀνιόντας. ὡς δὲ οὐκ ἀνήεσαν οἱ Μακεδόνες, ἄλλοι ἐπ' ἄλλοις ὑπιόντες, οἱ δὲ πόθεν ἀναπαυόμενοι, μόλις ἀμφὶ δείλην ἐκράτησαν τῆς παρόδου, καὶ ξυνέμιξαν τοῖς ξὺν Πτολεμαίῳ. ἐκεῖθεν δὲ ὁμοῦ ἤδη γιγνομένῃ ἡ στρατιὰ πᾶσα, ἐπήγετο αὖθις ὡς ἐς αὐτὸν τὸν πέτραν. ἀλλὰ γὰρ ἔτι ἄπορος ἦν αὐτῇ ἡ προσβολή. ταύτῃ μὲν δὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦτο τὸ τέλος γίγνεται. ὑπὸ δὲ τὸν ἕω παραγγέλλει στρατιώτῃ ἑκάστῳ, κόπτειν χάρακας ἑκατὸν κατ' ἄνδρα. καὶ οὗτοι κεκομμένοι ἦσαν, καὶ αὐτὸς ἐχώννυεν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου, ἵνα ἐστρατοπεδευκότες ἦσαν, ὡς ἐπὶ τὸν πέτραν χῶμα μέγα, ἔνθεν τοξεύματά τε αὖ ἐκκινεῖσθαι ἐς τοὺς προμάχους, καὶ ἀπὸ μηχανῶν βέλη ἀφιέμενα. ὃ ἐχώννυεν αὐτὸ πᾶς ἕκαστος ἀναλαμβανόμενος τοῦ ἔργου· καὶ αὐτὸς ἐφειστήκει θεατὴς καὶ ἐπαινέτης τοῦ ξυνωμοσίᾳ περαινομένου, κολαστὴς δὲ τοῦ ἐν τῷ προσχώματι σκλιποῦς. τῇ μὲν δὴ πρώτῃ ἡμέρᾳ ὡς ἐπὶ σταδίου ἔχωσεν αὐτῷ ὁ στρατός. ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν, οἵ τε σφενδονῆται σφενδονῶντες ἐς τοὺς Ἰνδοὺς ἐκ τοῦ ἤδη κεχωσμένου, καὶ ἀπὸ τῶν μηχανῶν βέλη ἀφιέμενα ἀνέστελλε τῶν Ἰνδῶν τὰς ἐκδρομὰς, ὡς ἐπὶ τοὺς χωννύοντας. καὶ ἐχώννυτο αὐτῷ ἐς τρεῖς ἡμέρας ξυνεχῶς τὸ χωρίον. τῇ τετάρτῃ δὲ βιασάμενοι τῶν Μακεδόνων οὐ πολλοὶ,

A petræ oppugnatio futura esset, paruóque negotio capi posset. Cum his Ptolemæum Lagi filium corporis custodem mittit, Agrianos secum ducentem, alióque leuis armaturæ, & argyraspidum lectissimos quosque, iubens, vt quum oppidum occupasset, firmo id præsidio muniret, vtque occupati loci significationem aliquam ederet. Ptolemæus via ardua atque difficili contendens, non sentientibus barbaris in verticem euadit, & loco in orbem vallo ac fossa communito, facem accensam, ab ea parte montis qua B conspici ab Alexandro posset, tollit. Alexander conspecto flammæ splendore, postridie exercitum admouit. at barbaris acriter sese tuentibus, nihil tum effecit. Quum verò barbari animaduerterent Alexandrum ab ea parte frustra niti, in Ptolemæum conuersi feruntur. atrox ibi cum Macedonibus pugna miscetur, Indis quidem vallum rescindere nitentibus, Ptolemæo omnibus viribus locum tutante. Demum barbari Macedonum velitari conflictu malè excepti, nocte interueniente retrocedunt. Alexan- C der interea Indum quendam transfugam, locorum peritum, noctu cum literis ad Ptolemæum mittit. quibus monet, vt quum ipse petram adoriretur, Ptolemæus eodem tempore ex monte impetum in hostes faceret, neque in præsidio se continere contentus esset, vt vtrinque petiti barbari in ambiguo versarentur. Ipse prima luce exercitum ad eam partem ducit, qua Ptolemæus clam hostibus montem conscenderat, ita secum statuens, si illac se cum Ptolemæo coniungere posset, non ita difficile negotium ei futurum. quod quidem ita euenit. D Nam ad meridiem vsque acre inter Indos & Macedones certamen fuit, his quidem conscendere nitentibus, illis subeuntes propulsantibus. quum verò Macedones non desisterent alij aliis succedere, priorésque interim à labore reficerentur, vix ante noctem transitu potiti, sese cum Ptolemæo coniunxerunt. Exinde quum iam omnes copiæ vnà essent, rursus petram adoriuntur. Sed ne hac quidem ratione petra subiri potuit. atque ita dies ille consumptus est. E Sub lucem milites singulos centum palos cædere iubet. quibus comportatis aggerem à summo colle in quo castra locarat ad petram molitur, vnde & sagittæ & tela machinis excussa ad hostes pertingere possent: vniuersóque exercitu ad opus intento, ipse & spectator & laudator adstabat, eos quidem qui magna contentione opus promouebant collaudans: segniores verò castigans. Ac primo quidem die exercitus in F stadij longitudinem aggerem perduxit. postero die funditores ac sagittarij per aggerem dispositi, facilè Indorum in eos qui aggerem struebant excursiones repressérunt. atque ita agger triduo toto perfectus est. Quarto die quum Macedones

aliquot collem quendam petræ oppositum, æqualis cum ea altitudinis, cepisset, Alexander confestim eò contendit, aggerémque ad eum collem quem pauci tenebant continua re statuit. Barbari ob incredibilem Macedonum qui collem illum superarant, audaciam attoniti, aggerémque iam ad collem perductum conspicati, à defensione desistunt, missóque ad Alexandrum caduceatore, spondent sese, si pacisci cum iis velit, petræ deditionem facturos. Consilium verò ipsorum erat, vt totum illum diem pactionibus faciendis transigentes, noctu sese quisque in domos suas reciperent. Quo cognito, Alexander tempus satis amplum iis ad discedēdum concessit, omni præsidio per circuitum amoto. ipséque ibi tantisperdum discedere inciperent mansit. Posthæc assumtis ex custodibus corporis & argyraspidibus D C C, primus in desertam ab hostibus petram conscendit. Macedones quoque, alius aliâ sese mutuò subtrahentes, eodem ascenderunt. Exinde in recedentes barbaros signo dato conuersi, multos in fuga interfecerunt. Illorum plerique trepidè fugientes, per præcipitia delapsi perierunt. Alexander potitus petra, quam ne Hercules quidem ipse superare potuerat, sacrificio in ea facto, præsidium imposuit, eique Sisicoptum præfecit, qui ex Indis ad Bactra ad Bessum transfugerat, & postquam Alexander Bactrianorum regionem subiugarat, coniunctis cum eo copiis fidelem imprimis ei operam nauarat. Alexander è petra in Assacanorũ regionem mouit. Assacani enim fratrem, cum elephantis & finitimorum barbarorum non exigua manu, in illius regionis montes confugisse acceperat. quúmq; ad vrbem Dyrtam peruenissēt, neminem incolarum aut in ea aut in vicina regione reperit. Postero autem die Nearchum & Antiochum, qui singuli mille argyraspidibus præfecti erant, emittit. ac Nearcho quidem Agrianos leuis armaturæ, Antiocho ad mille argyraspides quos ducebat, alia duo millia adiungit. Hos speculatum in illa loca mittit, & an fortè nonnullos ex barbaris comprehendere possint, è quibus cùm alia ad regionis notitiam pertinentia, tum de elephantis cognoscerēt. Ipse ad Indum flumen pergit: exercitu qui viam faceret præmisso. neque enim aliter ea loca transiri possunt. Eo loci barbaris nonnullis captis, certior factus est Indos eius regionis ad Barisadem confugisse. Elephantos in pascuis apud Indum amnem relictos esse. quo cognito, vt se ad eum locum vbi elephanti erant ducant iubet. Sunt autem plerique Indi elephantorum venatores, & ob id Alexander hos apud se charos habebat. ac tum quidem elephātos venatus est. duo inter persequendū è præcipitiis lapsi perierūt: reliqui capti, admissis sessoribus, exercitui admoti sunt. Syluā quoque cæduam apud flumen nactus, eam ab exercitu cædi naúésque ædificari iussit, quibus in Indum flumen subductis, ad pontē quē iam multo antè Hephæstion & Perdiccas construxerant, vectus est.

A κατέχον ὀλίγον γήλοφον ἰσόπεδον τῇ πέτρᾳ. καὶ Ἀλέξανδρος ἰδών τι ἐλεννύων ἐπῆγε τὸ χῶμα, ξυνάψαι ἐθέλων τὸ χωννύμενον τῷ γηλόφῳ, ὅν ἵνα οἱ ὀλίγοι αὐτῷ ἤδη κατεῖχον. οἱ δὲ Ἰνδοὶ πεός τε τὸ ἀδύνατον τόλμαν τῶν ἐς τὸν γήλοφον βιαζομένων Μακεδόνων ἐκπλαγέντες, καὶ τὸ χῶμα ξυναπτὸν ἤδη ὁρῶντες, τῷ μὲν ἀπομάχεσθαι ἐπαπείχοντο. πέμψαντες δὲ κήρυκα σφῶν παρ' Ἀλέξανδρον, ἐθέλειν ἔφασκον ἐνδοῦναι τὴν πέτραν, εἰ σφίσιν αὐτὸν ἐνδοῖτο. γνώμῃ δ' ἐπεποίητο ἐν τῷ ἐλλομένου τοῦ αὐτονδῶν ἀπαγόντας τὴν B ἡμέραν, νυκτὸς ὡς ἕκαστοι ἀφοσιωσάμενοι ἀπιέναι. καὶ τοῦτο ὡς ἐπύθετο Ἀλέξανδρος, ἐνδίδωσιν αὐτοῖς χρόνον τε ἐς τὴν ἀποχώρησιν, καὶ τῆς φυλακῆς τὴν κύκλωσιν τὴν πάντη ἀφελεῖν. καὶ αὐτὸς ἔμενεν ἕστε ἤρξαντο τῆς ἀποχωρήσεως. καὶ ἐν τούτῳ ἀναλαβὼν τοῦ σωματοφυλάκων καὶ τοῦ ὑπασπιστῶν ἐς ἑπτακοσίους, καὶ τὸ ἐκλελειμμένον τῆς πέτρας ἀνέρχεται ἐς αὐτὸ τοῦτο. καὶ οἱ Μακεδόνες ἄλλος ἄλλῃ αὐτομῶντες ἀλλήλους ἀφίεσαν, καὶ οὔτι ὅπῃ ἕκαστοι ἀποχωροῦντας τοὺς βαρβάρους ἔφθανον ἐπόμενοι ἀπὸ ξυνθήμα- C τος, πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἐν τῇ φυγῇ ἀπέκτειναν· οἱ δὲ καὶ πεφοβημένως ἀποχωροῦντες, καὶ τοῦ κρημνοῦ ῥήξαντες σφᾶς, ἀπέθνησκον. εἵλετό τε Ἀλέξανδρος ἡ πέτρα, ἣν τοῦ Ἡρακλεῖ ἄπορος νομισθεῖσα. καὶ ἔθυσεν ἐπ' αὐτῇ Ἀλέξανδρος, καὶ κατεσκεύασε φρούριον, καὶ ἐπέστησε Σισικόπτῃ ἐπιμελεῖσθαι τῆς φρουρᾶς, ὃς ἐξ Ἰνδῶν μὲν πάλαι αὐτομολήσει ἐς Βάκτρα καὶ δεῦρο Βῆσσον· Ἀλεξάνδρου δὲ καταλαβόντος τὴν χώραν τὴν Βακτρίαν, ξυνεστράτευσέ τε αὐτῷ, καὶ πιστὸς ἐς τὰ μάλιστα ἐφαίνετο. ἄρας δὲ ἐκ τῆς πέτρας, ἐς τὴν τῶν Ἀσσακανῶν χώραν ἐμ- D βάλλει. τὸ γὰρ ἀδελφὸν Ἀσσακάνου ἐξηγγέλλετο ἰέναι τούς τε ἐλέφαντας ἔχοντα καὶ τὴν προσοχώρων βαρβάρων πολλοὺς, ξυμπεφευγέναι ἐς τὰ ταύτης ὄρη. καὶ ἀφικόμενος εἰς Δύρτα πόλιν, τὴν μὲν οἰκουμένην οὐδένα καταλαμβάνει, οὐδὲ ἐν τῇ χώρᾳ τῇ πρὸς τῇ πόλει. ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν, Νέαρχόν τε καὶ Ἀντίοχον τοὺς χιλιάρχους τῶν ὑπασπιστῶν ἐκπέμπει. καὶ Νεάρχῳ μὲν τοὺς Ἀγριᾶνας τοὺς ψιλοὺς ἄγειν ἔδωκεν· Ἀντιόχῳ δὲ τήν τε αὐτοῦ χιλιαρχίαν, καὶ δύο ἄλλας ἐπὶ ταύτῃ. ἐξέλιπον δὲ καὶ τὰ χωρία καταφόβῳ οἱ βάρβαροι. καὶ εἴπου ἴναι τῶν βαρβάρων ξυλ- E λαβεῖν, ἐς ἔλεγχον τῆς τε χώρας τῆς τε ἄλλων, καὶ μάλιστα δὴ τῶν ἀμφὶ τοὺς ἐλέφαντας ἐμελλον αὐτῷ μαθεῖν. αὐτὸς δὲ, ὡς ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν ἤδη ἦγε, καὶ ἡ στρατιὰ αὐτῷ ὡδοποιεῖτο πρόσω ἰοῦσα, ἄπορα ἄλλως ὄντα τὰ ταύτῃ χωρία, ἐντεῦθεν ξυλλαμβάνει ὀλίγους τῶν βαρβάρων, καὶ παρὰ τούτων ἔμαθεν, ὅτι οἱ μὲν ἐν τῇ χώρᾳ Ἰνδοὶ παρὰ Βαρισάδην ἀποπεφευγότες εἶεν. τοὺς ἐλέφαντας δὲ ὅτι αὐτοῦ κατέλιπον νέμεσθαι πρὸς τῷ ποταμῷ τῷ Ἰνδῷ. καὶ τούτους ἤρησθαί οἱ τὴν ὁδὸν ἐκέλευσεν ὡς ὅπῃ τοὺς ἐλέφαντας. εἰσὶ δὲ Ἰν- F δῶν πολλοὶ κυνηγέται τῶν ἐλεφάντων, καὶ τούτοις αὐτοῦ ἤρεσε μάλιστα περὶ αὐτοὺς εἶχον Ἀλέξανδρος, καὶ τότε ἐθήρα ξὺν τούτοις τοὺς ἐλέφαντας. καὶ δύο μὲν αὐτῷ ἀπόλοντο, καταπρημνισμοὺς σφᾶς ῥίψαντες ἐν τῇ διώξει· οἱ δὲ ἄλλοι ξυλληφθέντες, ἐφέροντό τε τοῖς αἰχμάταις, καὶ τῇ στρατιᾷ ξυνεδέδοντο. ἐπεὶ δὲ καὶ ὕλην ἔρυμα σίμῳ ἐνέπηξε παρὰ τὸν ποταμὸν, καὶ αὐτῇ ἐπόπτην αὐτῷ τὸν τε στρατιάς, καὶ ναῦς ἐποίησαν. καὶ αὖθις κατὰ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν ἤγοντο ὡς ἐπὶ γέφυραν ἰοῦσιν Ἡφαιστίων καὶ Περδίκκας αὐτῷ ἐξωκοδομηκότες πάλαι ἦσαν.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ Ἀλεξάνδρου,

Βιβλίον πέμπτον.

ΕΝ ΔΕ τῇ χώρᾳ ταύτῃ, ἐς ἣν μεταξὺ τοῦ τε Κωφῆνος καὶ τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ ἐπῆλθεν Ἀλέξανδρος, καὶ Νύσαν πόλιν ᾠκίσθαι λέγουσι· τὸ δὲ κτίσμα εἶναι Διονύσου. Διόνυσον δὲ κτίσαι τὴν Νύσαν, ἀφ' οὗ τε Ἰνδοὺς ἐχειρώσατο. ὅστις δὴ οὗτος ὁ Διόνυσος, καὶ ὁπότε ἢ ὁπόθεν ἐπ' Ἰνδοὺς ἐστράτευσεν οὐκ ἔχω συμβαλεῖν, εἰ ὁ Θηβαῖος Διόνυσος ὃς ἐκ Θηβῶν, ἢ ἐκ Τμώλου τοῦ Λυδίου ὁρμηθεὶς ἐπ' Ἰνδοὺς ἦκε στρατιὰν ἄγων. Τοσαῦτα μὲν ἔθνη μάχιμα καὶ ἄγνωστα τοῖς τότε Ἕλλησιν ἐπελθὼν, οὐδὲν δὴ αὐτῶν ἄλλο ὅτι μὴ τὸ Ἰνδῶν βίᾳ χειρωσάμενος· πλεῖστα δὴ οἶμαι ἐκ ἀκριβοῦς ἐξεπιστήσασθαι ἔχειν τὰ περὶ τοῦ θείου ἐκ παλαιῶν μεμυθευμένων. τοῦ γάρ τοι καὶ τὸ εἰκὸς ξυνιέναι ἔνεστι καὶ πιστὰ, ἐπειδὰν τὸ θεῖον τοῖς προσθῇ τοῦ λόγου, ἃ πάντη ἄπιστα φαίνεται. ὡς δὲ ἐπέβη τῇ Νύσῃ Ἀλέξανδρος ἐκπέμπουσι παρ' αὐτὸν οἱ Νυσαῖοι τὸν κράνις δόντα σφῶν (ὄνομα δὲ ᾧ αὐτῷ Ἀκουφις) ἐς ξυν αὐτῷ πέσθεις τοὺς δοκιμωτάτων τριάκοντα, δεησομένους Ἀλεξάνδρου, ἀφεῖναι τοῦ ἱεροῦ τὴν πόλιν. παρελθεῖν τε δὴ ἐς τὴν σκηνὴν τὴν Ἀλεξάνδρου τοὺς πέσθεις, καταλαβεῖν καθήμενον κεκονιμένον ἔτι ἐκ τοῦ ἀθλου, ξυν τοῖς ὅπλοις τοῖς τε ἄλλοις, καὶ τὸ κράνος αὐτῷ προκείμενον, καὶ τὸ δόρυ ἔχοντα, θαμβῆσαι ἰδόντας τὴν ὄψιν, καὶ πεσόντας ἐς γῆν οὐκ ὀλίγον σιγὴν ἔσχον. ὡς δὲ ἐξανέστησέ τε αὐτοὺς Ἀλέξανδρος, καὶ θαρρεῖν ἐκέλευσε, τότε δὴ τὸν Ἄκουφιν δεξάμενον λέγειν τάδε, Ὦ βασιλεῦ, δέονταί σου Νυσαῖοι, ἐάσαι σφᾶς ἐλευθέρους τε καὶ αὐτονόμους, αἰδοῖ τοῦ Διονύσου. Διόνυσος γὰρ ἐπεὶ δὴ χειρωσάμενος τὸ Ἰνδῶν ἔθνος, ὅτε ἁλίσκεται ὑπὸ σωκατήει τὴν Ἑλλησικὴν, ἐκ τῶν ἀπομάχων στρατιωτῶν, οἱ δὴ αὐτῷ καὶ Βάκχοι ἦσαν, κτίζει τὴν πόλιν τήνδε, μνημόσυνον τῆς αὐτοῦ θαλάσσης τε καὶ νίκης τῆς ἔπειτα ἐπιμυθίου. καὶ ἱερωσύνῃ καὶ σὺ αὐτὸς Ἀλεξάνδρειαί τε ἔκτισας πρὸς Καυκάσῳ ὄρει, καὶ ἄλλην Ἀλεξάνδρειαν ἐν τῇ Αἰγύπτῳ γῇ, καὶ ἄλλας πολλὰς τὰς μὲν ἔκτισας ἤδη, τὰς δὲ κτίσεις αὐτὰ χρόνον, οἷα δὴ θαλείονα Διονύσου ἔργα ἀποδεικνύμενος. Νύσαν τε οὖν ἐκάλεσε τὴν πόλιν ὁ Διόνυσος ἀπὸ τῆς τροφοῦ τῆς Νύσης, καὶ τὴν χώραν Νυσαίαν. τὸ δὲ ὄρος ὅ, τι περ θαλλοῦσιν ὀρεινὸν τῆς πόλεως, καὶ τοῦτο Μηρὸν ἐπωνόμασε Διόνυσος, ὅτι δὴ κατὰ τὸν μῦθον, ἐν μηρῷ τοῦ τοῦ Διὸς ἐτύχθη. καὶ ἐκ τούτου ἐλευθέραν τε οἰκοῦμεν τὴν Νύσαν· καὶ αὐτοὶ αὐτόνομοι, καὶ ἐν κόσμῳ πολιτεύοντες. τῆς δὲ ἐκ Διονύσου οἰκίσεως, καὶ τόδε σοι γνώσεσθαι τεκμήριον. κισσὸς γὰρ, ἐκ ἄλλης τῆς Ἰνδῶν γῆς φυόμενος, παρ' ἡμῖν φύεται. καὶ ταῦτα πάντα Ἀλεξάνδρῳ πρὸς θυμοῦ ἐγίγνετο ἀκούειν, καὶ ἤθελε πίστα εἶναι τὰ λεγόμενα περὶ τοῦ

ARRIANI HISTORIARVM DE EXPEDITIONE Alexandri,

Liber quintus.

IN HAC regione, quam inter Cophenem & Indũ fluuios interiacentem Alexander aggressus est, Nysam etiam vrbẽ sitam esse ferunt, à Dionysio conditam, eo tempore quo Indos domuit. Quisnam verò is Dionysius fuerit, & quando aut vnde Indis bellum intulerit coniicere non possum. sitne is qui Thebanus ex Thebis, an verò ex Tmolo Lydiæ profectus in Indos exercitum duxerit. qui quum tot bellicosas, & tum temporis Græcis ignotas gentes adierit, nullam ex iis præterquam Indorum vi subegerit: hoc tantùm censuerim, ea quæ de diis veteres fabulis suis conscripsere, non esse nimium curiosè perueſtiganda. Scripta enim quibus meritò fides derogari posset, quando numinis alicuius mentio accedit, fit vt non omnino incredibilia esse videantur. Alexander itaque simulac Nysam cum exercitu venit, oppidani Acuphim principẽ ciuitatis ad eum mittunt, & cum eo legatos xxx ex primoribus, orantes vti numini suo vrbem liberam relinquat. Legati ad Alexandri tabernaculum adducti, quum illum sedentem nondum detorso puluere, omni adhuc armatura indutũ, galeáque tectum, & lanceam manu tenentẽ vidissent, aspectu eius perterrefacti in terrã prociderunt, diúque silentium tenuerunt. Postquam verò Alexander surgere illos, bonóque animo esse iussit, Acuphimita orsum, ORANT te, ô rex, Nysæi, vti Liberi patris « reuerentia adductus ciuitatem ipsis liberam « legibúsque suis vtentem relinquas. Dionysius enim debellatis Indis, quum ad Græ- « canicum mare reuerteretur, ex militibus ru- « de donatis, qui & ipsi Bacchici erant, hanc « vrbem condidit, quæ perpetuum peregrina « tionis victoriæque suæ monimentum poste « ris extaret. quemadmodum tu ipse Alexan- « driam ad Caucasum montem condidisti, a- « liámque in AEgyptiorum regione, aliásque « multas partim iam exædificasti, partim nũc « ædificas: vtpote qui iam plura quàm Diony « sius præstiteris. Nysam autem vocauit vrbẽ « à nutrice Nyssa, & prouinciam Nyssæam. « mõtem verò qui vrbi imminet, Meron [*hoc « est femur*] vocari voluit, quòd, secundum fa- « bulas, in femore Iouis succreuerit. Ex eo « tempore liberam Nysam incolimus, nostris- « que legibus vtẽtes cõpositè viuimus. Quòd « verò à Libero patre ædificata sit, hoc etiam « tibi documento esse potest, quòd nusquam « alibi apud Indos hedera nascatur. Grata « Alexãdro Acuphis oratio accidit. Cupiebat

enim fide digna esse quæ de Liberi peregrinatione fabulæ narrant: faciléque credi volebat, Nysam ab eo conditam fuisse. quippe quòd iam eò quò Dionysius peruenisset, & vlterius quàm Dionysius progressurus esset: & Macedonas non illibenter cum ipso æmulatione quadam rerum à Dionysio gestarum, vlteriores labores adituros putabat. Itaque Nysæis ciuibus libertatem, vtq; suis legibus vterentur concessit. Deinde quum leges eorum cognouisset, quódque rempub. ex optimatibus constitutam haberent, illorum institutum collaudauit, & c c c equites ad se mitti iussit, centum præcipuis ex iis qui remp. regerent (qui & ipsi c c c erant) sibi delectis. Acuphis autem ex numero selectorum erat, quem ipse præsidē Nysææ prouinciæ constituerat. Ad hæc postulata Acuphim subrisisse ferunt. & Alexandro interrogante causam risus, respondisse Acuphim,
» Quonam pacto, ô rex, ciuitas centum bonis
» viris priuata, rectè deinceps gubernari queat?
» At tu, si Nysæorum salus tibi cordi est, equi-
» tes quidem c c c, & si velis plures, accipe. sed
» pro centum quos ex optimis deligi tibi iu-
» bes, ducentos ex deterioribus dari patiare, vt
» siquādo huc reuertaris, ciuitatem pristinum
» statum decúsque retinuisse intelligas. His dictis (quod prudēter respondisse videretur) Alexandrum persuasum fuisse. atque equites quidem vt mitterentur iussisse: centum verò illos ex præcipuis delectos neque petiisse, neque eorum loco alios. Acuphis verò filium, eiúsq; ex sorore nepotem vnà ad Alexandrū missum. Posthæc Alexandrum cupido cepit visendæ illius vrbis, in qua Nysæi monimēta quædam Dionysij esse gloriabantur: adeundi etiam mōtis Meri cum equitatu amicorū, & peditum agmine, vt montem hedera lauróque refertum, lucósque opacos omni ferarum genere abundantes videret. Macedonibus hederæ conspectū iucundum fuisse, quā nimirum à multo tēpore non vidissent (neq; enim Indorum regio hederā fert, ne ibi quidem vbi vites sunt) coronásq; ex ea fecisse, & capita redimitos Dionysio hymnos cantasse. variis eum appellationibus inuocātes: Alexādrū Dionysio sacrificiū fecisse & cū amicis epulatū esse. Tradūt etiā nōnulli (si cui hęc credibilia videntur) multos nō obscuri nominis Macedones hedera coronatos in eo epulo Dionysij numine correptos, bacchātes discurrisse. Cæterū his vnicuiq; per me integrū sit, fidē prout velit aut tribuere aut derogare. Neque verò Eratosthenis Cyrenæo prorsus assentior, qui autor est, quicquid honoris numini à Macedonibus delatū fuit, in gratiā Alexandri fastu quodā, faustis acclamationibus adhibitis, factitatū fuisse. Dicit etiā Macedonas specū quandā apud Parapamisadas conspicatos, fabula quadā ab incolis audita, aut ab ipsismet cōficta, sparsisse specū illā Promethei antrū esse, vbi religatus olim is fuit, aquilámq; eò venire solitā quę eius viscera depasceretur: Herculis autē interuentu aquilā interfectā, & Prometheū vinculis solutū. Caucasum montē ex Ponto ad orientales terræ partes & Parapamisadarū regionē, ad Indos

Cur. Credo equidem non diuino instinctu, sed lasciuia esse prouectos, vt passim hederæ ac vitiū foliadecerperēt, redimitíque frōde toto nemore similes bacchātibus vagarentur.

A Διονύσου τῆς πλάνης μυθολόγημα. καὶ κτίσμα εἶναι Διονύσου τὴν Νύσαν ἤθελεν, ὡς ἤδη τε ἥκειν αὐτὸς ἔνθα ἦλθε Διόνυσος, καὶ ἐπέκεινα ἐλθεῖν Διονύσου· οὐδ' ἂν Μακεδόνας τὸ πρόσω ἀπαξιῶσαι συμπονεῖν οἱ ἔτι, καὶ ζῆλον τοῦ Διονύσου ἔργων. καὶ δίδωσιν ἐλευθέροις τε εἶναι τοῖς οἰκήτορας τῆς Νύσης, καὶ αὐτονόμοις. ὡς ἂν καὶ τοῖς νόμοις ἐπύθετο αὐτοῦ, καὶ ὅτι πρὸς τοῦ ἀρίστων τὸ πολίτευμα ἔχοιεν, τῶν τά τε ἐρωτήσεσι, καὶ ἠξίωσε τοῦ ἱππέων οἱ ξυμπέμψαι ἐς ἑξακοσίους, καὶ τοῦ πρεσβυτάτων τὸ πολιτεύματος (ἦσαν δὲ καὶ αὐτοὶ τριακόσιοι) ἑκατὸν τοῖς ἀρίστοις ὁπλεξάμενος. Ἄκουφιν δὲ B ἕνα τῶν ὁπλεχόμενον, ὃν τινα καὶ ὕπαρχον τῆς χώρας τῆς Νυσαίας κατέστησεν αὐτός. τὸν δὲ Ἄκουφιν τῶν τα ἀκούσαντα ἔτι μειδιάσαι λέγεται τοῦ λόγου. ἐς Ἀλέξανδρον ἐρέσθαι, ἐφ' ὅτῳ ἐγέλασεν· ἀποκρίνασθαι δὲ Ἄκουφιν, Καὶ πῶς ἄν, ὦ βασιλεῦ, μία πόλις ἑκατὸν ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἐρήμων θείαι, ἔτι καλῶς πολιτεύοιτο; ἀλλὰ σύ, εἴ σοι μέλει Νυσαίων, ἑξακοσίους μὲν ἄγεσθαι τοὺς τριακοσίους, καὶ εἰ βούλει ἔτι τούτων πλείονας· αὐτὶ δὲ ἑκατὸν, ἕως τινας τοὺς ἀρίστους ὁπλέξῃ σὺ κελεύεις, διπλασίους τοῦ ἄλλων τοῦ κακῶν ἄγεσθαι, ὡς σοι καὶ αὖθις ἀφικομένῳ θεῦρο ἐν τῷ αὐτῷ τούτῳ κόσμῳ φανείη ἡ πόλις. τῶν δὲ λεγόντα (λέγειν γὰρ δόξαι φρόνιμα) πεῖσαι Ἀλέξανδρον. καὶ τοῖς μὲν ἱππεῖς ξυμπέμπειν οἱ ἐκέλευσε· τοῖς δὲ ἑκατὸν τοῖς ὁπλεκτοῖς μηκέτι αἰτῆσαι, ἀλλὰ μήσ' αὐτὸ αὖθις ἄλλους. τὸν δὲ παῖδα ἄρα τῷ Ἀκούφιος, καὶ τῆς θυγατρὸς τὸν παῖδα ξυμπέμψαι αὐτῷ Ἄκουφιν. Ἀλέξανδρον δὲ πόθος ἔλαβεν ἰδεῖν τὸν χῶρον, ὅπου τινὰ ὑπομνήματα Διονύσου οἱ Νυσαῖοι ἐκόμπαζον, ἐλθεῖν τε ἐς τὸ ὄρος τὸν Μηρὸν ξὺν τοῖς ἑταίροις ἱππεῦσι, καὶ τοῦ περιηκοῦ ἀγήματος, ᾗ ἰδεῖν κισσοῦ τε ἀνάπλεων καὶ δάφνης τὸ ὄρος, καὶ ἄλση παντοῖα· καὶ ἰδεῖν σύσκιον, καὶ θήρας ἐν αὐτοῦ εἶναι θηρίων παντοδαπῶν. καὶ τοῖς Μακεδόνας ἡδέως τὸν κισσὸν ἰδόντας, οἷα δὴ ἀπὸ μακροῦ ὀφθέντα (ἀγνοεῖ γὰρ ἐν τῇ Ἰνδῶν χώρᾳ κισσὸν, οὐδ' ἵναπερ αὐτοῖς ἄμπελοι ἦσαν) στεφάνοις στοῦδῃ ἀπ' αὐτοῦ ποιεῖσθαι, καὶ στεφανώσασθαι, ὡς εἶχον ἐθυμοῦντας, καὶ Διόνυσόν τε καὶ τὰς ἐπωνυμίας τοῦ θεοῦ ἀναβοῶντας. θύσαι τε αὐτοῦ Ἀλέξανδρον τοῦ Διονύσῳ, καὶ ὠνομάσθαι ὁμοῦ τοῖς ἑταίροις. οἱ δὲ καὶ τάδε ἀνέγραψαν (εἰ δή τῳ πιστὰ καὶ ταῦτα) πολλοὺς τοῦ ἀμφ' αὐτὸν τοῦ οὐκ ἠμελημένων Μακεδόνων τοῦτε κισσῷ στεφανωθῆναι, καὶ ὑπὸ τῇ κατακλίσει τοῦ θεοῦ κατασχεθῆναί τε πρὸς τοῦ Διονύσου, καὶ ἀναβοῆσαι τὸν θεὸν, καὶ βακχεῦσαι. καὶ ταῦτα ὅπως τῳ ἐθέλοι ὑπολαμβάνειν ἀπιστείτω ἢ πιστευέτω. οὐ γὰρ ἔγωγε ἐρασθένει τοῦ Κυρηναίῳ πάντη ξυμφέρομαι, ὃς λέγει πάντα ὅσα ἐς τὸ θεῖον ἀναφέρεται ὑπὸ Μακεδόνων, πρὸς χάριν τῷ Ἀλεξάνδρου ἐς τὸ ὑπέρογκον ἐπευφημηθῆναι. καὶ γὰρ καὶ ἀπήλαιον λέγει ἰδόντας ἐν Παραπαμισάδαις τοὺς Μακεδόνας, καὶ ἵνα μῦθον ὑπηχώεσαν ἀκούσαντας, ἢ καὶ αὐτοῖς ξυνθέντας, φημίσαι ὅτι τοῦτο ἄρα ἦν τὸ Προμηθέως τὸ αὐτεον, ἵνα ἐδέδετο· καὶ ὁ ἀετὸς ὅτι ἐκεῖσε ἐφοίτα, δαιτυμόνων τοῦ ἀπλάστων τοῦ Προμηθέως. καὶ ὁ Ἡρακλῆς ὅτι ἐκεῖσε ἀφικόμενος, τόν τε ἀετὸν ἀπέκτεινε, καὶ τὸν Προμηθέα τῶν δεσμῶν ἀπέλυσε. τὸν δὲ Καύκασον τὸ ὄρος ἐκ τοῦ Πόντου ἐς τὰ πρὸς ἕω μέρη τῆς γῆς καὶ τῷ Παραπαμισάδων χώραν, ὡς ὑπὲρ Ἰνδοὺς μετάγειν τοῦ λόγου τοὺς

Μακεδόνας, Παραπάμισον ὄνπερ τὸ ὄρος αὐτοῖς καλουμένους Καύκασον, τῆς Ἀλεξάνδρου ἕνεκα δόξης, ὡς ὑπὲρ τὸν Καύκασον ἄρα ἐλθόντα Ἀλέξανδρον. ἔν τε αὐτῇ τῇ Ἰνδῶν γῇ βοῦς ἰδόντας ἐγκεκαυμένας ῥόπαλον, τεκμηριοῦσθαι ὅτι τῇδε ὁ Ἡρακλῆς ἐς Ἰνδοὺς ἀφίκετο. ὅμοια δὴ καὶ ὑπὲρ Διονύσου τῆς πλάνης ἀπιστεῖ Ἐρατοσθένης. ἐμοὶ δ' ἐν μέσῳ κείσθων οἱ ὑπὲρ τούτων λόγοι.

Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἀφίκετο ὅπῃ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν, καταλαμβάνει φέφυραί τε ἐπ' αὐτῷ πεποιημένῃ πρὸς Ἡφαιστίῳ, καὶ πλοῖα πολλὰ μὲν σμικρότερα, δύο δὲ τριακοντόροις, καὶ δῶρα παρὰ Ταξίλου τοῦ Ἰνδοῦ δῶρα ἥκοντα, ἀργυρίου μὲν τάλαντα ἐς διακόσια· ἱερεῖα δὲ, βοῦς μὲν τρισχιλίους· πεδῶν δὲ ὑπὲρ μυρίους· ἐλέφαντας δὲ ἐς τριάκοντα· καὶ ἵππων ἐς ὀκτακοσίους αὐτῶν Ἰνδῶν ἐς ξυμμαχίαν παρὰ Ταξίλου ἦκον. ἔστι δὲ τὴν πόλιν Ταξίλα, τὴν μεγίστην μεταξὺ Ἰνδοῦ τε ποταμοῦ καὶ Ὑδάσπου, ὅπῃ αὐτῷ Ταξίλης ἐνδέδωσιν. ἐν τούτῳ δὲ θύει Ἀλέξανδρος τοῖς θεοῖς ὅσοις αὐτῷ νόμος. καὶ ἀγῶνα ποιεῖ γυμνικὸν καὶ ἱππικὸν ὅπῃ τῷ ποταμῷ, καὶ γίγνεται αὐτῷ ὅπῃ τῇ Διαβάσει τὰ ἱερά. ὁ δὲ Ἰνδὸς ποταμὸς ὅπερ μέγιστος ποταμῶν ὅσους τὴν τε Ἀσίαν καὶ τὴν Εὐρώπην, πλὴν Γάγγου, καὶ τούτου Ἰνδοῦ ποταμοῦ· καὶ ὅπερ αἱ πηγαὶ εἰσὶν αὐτῷ ἐπὶ τάδε τὸ ὄρος τὸ Παραπαμίσου ἢ Καυκάσου· καὶ ὅπερ ἐκδίδωσιν εἰς τὸν μεγάλῳ θαλάσσαν τὸν κατὰ Ἰνδούς, ὡς ὅπῃ νότον ἄνεμον· καὶ ὅπερ δίστομός ἐστιν ὁ Ἰνδὸς, καὶ αἱ ἐκβολαὶ αὐτοῦ ἀμφότεραι πεντώδεις, καθάπερ αἱ πέντε τοῦ Νείλου· καὶ ὅπερ δέλτα ποιεῖ ἐς αὐτὸς ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ, τῷ Αἰγυπτίῳ δέλτα ὡμοιωμένον· καὶ τοῦτο Πάταλα καλεῖται τῇ Ἰνδῶν φωνῇ. ταῦτα μὲν ὑπὲρ τοῦ Ἰνδοῦ τὰ μάλιστα ὧν ἀμφίλογα ἐμοὶ ἀναγεγράφθω· ἔπειτα καὶ ὁ Ὑδάσπης, καὶ Ἀκεσίνης καὶ Ὑδραώτης καὶ Ὑφασις, καὶ οὗτοι Ἰνδοὶ ποταμοὶ ὄντες, τὸν μὲν ἄλλων τὸν Ἀσιανὸν ποταμὸν πολύ τι κατὰ μέγεθος ὑπερφέρουσι· τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ δὲ μείονες εἰσὶ, καὶ πολὺ δὴ μείονες, ὅπου καὶ αὐτὸς ὁ Ἰνδὸς τοῦ Γάγγου. καὶ Κτησίας (εἰ δή τῳ ἱκανὸς καὶ Κτησίας ἐς τεκμηρίωσιν) ἵνα μὲν στενώτατος αὐτὸς αὐτοῦ ὁ Ἰνδὸς ὄρος, πεντακόσιοις σταδίοις ὅλοις διέχουσιν αὐτὸν αἱ ὄχθαι· ἵνα δὲ πλατύτατος, καὶ ἑκατὸν τὸ πολὺ δὴ ἐστὶ τὸ μέσον τούτοιν. τοῦτον τὸν ποταμὸν Ἰνδὸν ὑπὸ τῶν ἑῴων διέβαινε ξὺν τῇ στρατιᾷ Ἀλέξανδρος ἐς τὴν Ἰνδῶν τὴν γῆν. ὑπὲρ ὧν ἐγὼ οὔτε οἷς ἔχουσι νόμοις διαχρῶνται ἐν τῇδε τῇ ξυγγραφῇ αὐτὰ ἐγραψα, οὔτε ζῷα εἰ δή τινα ἄτοπα ἡ χώρα αὐτοῖς ἐκφέρει, οὔτε ἰχθύας ἢ κήτη ὅσα ἢ ὁ Ἰνδὸς, ἢ ὁ Ὑδάσπης, ἢ ὁ Γάγγης, ἢ ἄλλοι Ἰνδῶν ποταμοὶ φέρουσιν· οὐδὲ τοὺς μύρμηκας, τοὺς τὸν χρυσὸν σφίσιν ἐργαζομένους, οὐδὲ τοὺς γρῦπας τοὺς φύλακας, οὐδὲ ὅσα ἄλλα ἐφ' ἡδονῇ μᾶλλόν τι πεποίηται, ἢ ἐς ἀφήγησιν τῶν ἐντῶν· ὡς τάγε κατ' Ἰνδοὺς ὅσα αὐτὰ ἄπιστα φαίνεται, ἐκ ἐξελεγχθησόμενα πρὸς οὐδαμῶν. ἀλλὰ Ἀλέξανδρόν γε καὶ οἱ ξὺν αὐτῷ στρατεύσαντες τὰ πολλὰ ἐξήλεγξαν, ὅσα γε μὴν καὶ αὐτῶν ὅσον οἱ ἐφεύσαντο· ἀχρύσους τε εἶναι Ἰνδοὺς ἐξήλεγξαν, ὅσους τε δὴ Ἀλέξανδρος ξὺν τῇ στρατιᾷ ἐπῆλθε (πολλοὺς δὲ ἐπῆλθε) καὶ ἥκιστα χλιδῶντας κατὰ τὴν δίαιταν· ἀλλὰ μεγάλους μὲν τὰ σώματα, οἷα μεγίστους κατὰ τὴν Ἀσίαν, πεντεπήχεις

Μακεδόνας, Παραπάμισον ὄνπερ τὸ ὄρος αὐτοῖς καλουμένους Καύκασον, τῆς Ἀλεξάνδρου ἕνεκα δόξης, ὡς ὑπὲρ τὸν Καύκασον ἄρα ἐλθόντα Ἀλέξανδρον. ἔν τε αὐτῇ τῇ Ἰνδῶν γῇ βοῦς ἰδόντας ἐγκεκαυμένας ῥόπαλον, τεκμηριοῦσθαι ὅτι τῇδε ὁ Ἡρακλῆς ἐς Ἰνδοὺς ἀφίκετο. ὅμοια δὴ καὶ ὑπὲρ Διονύσου τῆς πλάνης ἀπιστεῖ Ἐρατοσθένης. ἐμοὶ δ' ἐν μέσῳ κείσθων οἱ ὑπὲρ τούτων λόγοι.

Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἀφίκετο ὅπῃ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν, καταλαμβάνει φέφυραί τε ἐπ' αὐτῷ πεποιημένῃ πρὸς Ἡφαιστίῳ, καὶ πλοῖα πολλὰ μὲν σμικρότερα, δύο δὲ τριακοντόροις, καὶ δῶρα παρὰ Ταξίλου τοῦ Ἰνδοῦ δῶρα ἥκοντα, ἀργυρίου μὲν τάλαντα ἐς διακόσια· ἱερεῖα δὲ, βοῦς μὲν τρισχιλίους· πεδῶν δὲ ὑπὲρ μυρίους· ἐλέφαντας δὲ ἐς τριάκοντα· καὶ ἵππων ἐς ὀκτακοσίους αὐτῶν Ἰνδῶν ἐς ξυμμαχίαν παρὰ Ταξίλου ἦκον. ἔστι δὲ τὴν πόλιν Ταξίλα, τὴν μεγίστην μεταξὺ Ἰνδοῦ τε ποταμοῦ καὶ Ὑδάσπου, ὅπῃ αὐτῷ Ταξίλης ἐνδέδωσιν. ἐν τούτῳ δὲ θύει Ἀλέξανδρος τοῖς θεοῖς ὅσοις αὐτῷ νόμος. καὶ ἀγῶνα ποιεῖ γυμνικὸν καὶ ἱππικὸν ὅπῃ τῷ ποταμῷ, καὶ γίγνεται αὐτῷ ὅπῃ τῇ Διαβάσει τὰ ἱερά. ὁ δὲ Ἰνδὸς ποταμὸς ὅπερ μέγιστος ποταμῶν ὅσους τὴν τε Ἀσίαν καὶ τὴν Εὐρώπην, πλὴν Γάγγου, καὶ τούτου Ἰνδοῦ ποταμοῦ· καὶ ὅπερ αἱ πηγαὶ εἰσὶν αὐτῷ ἐπὶ τάδε τὸ ὄρος τὸ Παραπαμίσου ἢ Καυκάσου· καὶ ὅπερ ἐκδίδωσιν εἰς τὸν μεγάλῳ θαλάσσαν τὸν κατὰ Ἰνδούς, ὡς ὅπῃ νότον ἄνεμον· καὶ ὅπερ δίστομός ἐστιν ὁ Ἰνδὸς, καὶ αἱ ἐκβολαὶ αὐτοῦ ἀμφότεραι πεντώδεις, καθάπερ αἱ πέντε τοῦ Νείλου· καὶ ὅπερ δέλτα ποιεῖ ἐς αὐτὸς ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ, τῷ Αἰγυπτίῳ δέλτα ὡμοιωμένον· καὶ τοῦτο Πάταλα καλεῖται τῇ Ἰνδῶν φωνῇ. ταῦτα μὲν ὑπὲρ τοῦ Ἰνδοῦ τὰ μάλιστα ὧν ἀμφίλογα ἐμοὶ ἀναγεγράφθω· ἔπειτα καὶ ὁ Ὑδάσπης, καὶ Ἀκεσίνης καὶ Ὑδραώτης καὶ Ὑφασις, καὶ οὗτοι Ἰνδοὶ ποταμοὶ ὄντες, τὸν μὲν ἄλλων τὸν Ἀσιανὸν ποταμὸν πολύ τι κατὰ μέγεθος ὑπερφέρουσι· τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ δὲ μείονες εἰσὶ, καὶ πολὺ δὴ μείονες, ὅπου καὶ αὐτὸς ὁ Ἰνδὸς τοῦ Γάγγου. καὶ Κτησίας (εἰ δή τῳ ἱκανὸς καὶ Κτησίας ἐς τεκμηρίωσιν) ἵνα μὲν στενώτατος αὐτὸς αὐτοῦ ὁ Ἰνδὸς ὄρος, πεντακόσιοις σταδίοις ὅλοις διέχουσιν αὐτὸν αἱ ὄχθαι· ἵνα δὲ πλατύτατος, καὶ ἑκατὸν τὸ πολὺ δὴ ἐστὶ τὸ μέσον τούτοιν. τοῦτον τὸν ποταμὸν Ἰνδὸν ὑπὸ τῶν ἑῴων διέβαινε ξὺν τῇ στρατιᾷ Ἀλέξανδρος ἐς τὴν Ἰνδῶν τὴν γῆν. ὑπὲρ ὧν ἐγὼ οὔτε οἷς ἔχουσι νόμοις διαχρῶνται ἐν τῇδε τῇ ξυγγραφῇ αὐτὰ ἐγραψα, οὔτε ζῷα εἰ δή τινα ἄτοπα ἡ χώρα αὐτοῖς ἐκφέρει, οὔτε ἰχθύας ἢ κήτη ὅσα ἢ ὁ Ἰνδὸς, ἢ ὁ Ὑδάσπης, ἢ ὁ Γάγγης, ἢ ἄλλοι Ἰνδῶν ποταμοὶ φέρουσιν· οὐδὲ τοὺς μύρμηκας, τοὺς τὸν χρυσὸν σφίσιν ἐργαζομένους, οὐδὲ τοὺς γρῦπας τοὺς φύλακας, οὐδὲ ὅσα ἄλλα ἐφ' ἡδονῇ μᾶλλόν τι πεποίηται, ἢ ἐς ἀφήγησιν τῶν ἐντῶν· ὡς τάγε κατ' Ἰνδοὺς ὅσα αὐτὰ ἄπιστα φαίνεται, ἐκ ἐξελεγχθησόμενα πρὸς οὐδαμῶν. ἀλλὰ Ἀλέξανδρόν γε καὶ οἱ ξὺν αὐτῷ στρατεύσαντες τὰ πολλὰ ἐξήλεγξαν, ὅσα γε μὴν καὶ αὐτῶν ὅσον οἱ ἐφεύσαντο· ἀχρύσους τε εἶναι Ἰνδοὺς ἐξήλεγξαν, ὅσους τε δὴ Ἀλέξανδρος ξὺν τῇ στρατιᾷ ἐπῆλθε (πολλοὺς δὲ ἐπῆλθε) καὶ ἥκιστα χλιδῶντας κατὰ τὴν δίαιταν· ἀλλὰ μεγάλους μὲν τὰ σώματα, οἷα μεγίστους κατὰ τὴν Ἀσίαν, πεντεπήχεις

A nimirum ea ratione Macedones suis sermonibus transferre, & Parapamisum montem Caucasum vocare in Alexandri gloriã, vtpote qui Caucasum superarit. quúmque in eadem Indorum regione boues vidissent, quibus clauæ inustæ essent, ex hoc cõiectasse Herculẽ ad Indos peruenisse. Similia de Dionysij peregrinatione Eratosthenes improbat. Mihi verò hac de re sermo in medio relinquendus videtur.

Alexander vbi ad Indum peruenit, pontẽ iam ab Hephæstione perfectum reperit, mul
B táque minora nauigia, duas verò naues triginta remorum. adhæc dona à Taxile allata, argenti talenta CC, boues III M, oues vltra X M, elephantos XXX. Equites etiam DCC Indi à Taxile auxilio missi. vibis quoque Taxilæ, quæ inter Indum & Hydaspem fluuios maxima est, Taxiles deditionem fecit. Alexander ibi diis quibus consueuerat sacrificio facto, ludos gymnicos & equestres ad flumen edidit. exta felicem transitũ por-
C tenderunt. Indus porro omnium Asiæ atq; Europæ fluuiorum maximus est, præter Gangem, qui etiam Indiæ fluuius est. Fontes eius ex Parapamiso vel Caucaso monte oriuntur, atque in Oceanum Indicum Austrum versus fertur. Duo sunt eius ostia cáque palustria, quemadmodum quinque Istri ostia: & delta literæ figuram in regione Indorum cursu suo efficit, AEgyptio delta simile, quod Indorum lingua Patala vocatur. Atque hæc quidẽ de Indo flumine quæ
D maximè certa sunt mihi scripta sint. nanque & Hydaspes & Acesines, itémque Hydraotes & Hyphasis Indiæ flumina quum sint, omnes Asiæ fluuios magnitudine superant: sed Indo flumine minora sunt, & tanto quidem minora, quanto ipse Indus Gange minor est. Ac Ctesias quidem (si cui eius autoritas ad probãdum sufficiat) asserit Indi, qua angustissimus is est, XL stadiorum latitudine ripas inter se distare: quà verò latissimus, etiam centum summum stadiorum spatium intermedium esse. Hunc amnem Indum Alexander sub lucem cum ex-
E ercitu traiecit in Indorum regionem. De quibus equidem, "neque quibus legibus vtantur in hac historia conscripsi, neque quę monstra animalium ea regio ferat, neque pisces aut cæte quæcunque aut Indus aut Hydaspes, aut Ganges, aut alij Indorum fluuij gignunt, neque formicas aurum ipsis operantes, neque gryphas custodes: quæ delectandi causa potius, quàm quòd re vera ita se habeant, scripta sunt. quippe quòd quantumuis absurda de Indiis confingant,
F neminem sint habituri qui eos mendacij arguat. Cæterùm Alexander & qui cum Alexandro militarunt, multa deprehenderunt quæ de ipsis nonnulli mentiti sunt. Indos enim, quos Alexander cum exercitu adiit (multos autem adiit) aurum non habere, neque delicato victu vti comperierunt. Cæterùm grandibus quidem corporibus præditos esse, quippe qui maximi sint omnium Asię populorum, quinque cubitos

De Indo fluuio & Gange, aliisque Indiæ fluuiis déque animalibus, metallis & aliis rebus quas ea regio fert, vide Curtium lib. VIII.

aut paulo minus plerique alti, cæteriſq; mortalibus, exceptis AEthiopibus, nigriores. omnium etiam Aſiæ populorum bellicoſiſſimi. Nam Perſas illos, quorum virtute olim Cyrus Cambyſæ filius Aſiæ imperium Medis abſtulit, aliáſque gentes partim ſubegit partim voluntaria deditione recepit, non auſim in vniuerſum cum Indis comparare. Nã Perſæ iis temporibus & inopes erant, & aſpera loca colebant, & leges atque inſtituta habebant Lacedæmoniorum diſciplinæ maximè conſentanea. Clades verò quam Perſæ in Scythica regione acceperunt, equidem pro certo affirmare non auſim, an iis quòd locorum anguſtiis preſsi eſſent, an alla quapiam Cyri culpa acciderit, an quòd Perſæ Scythis illis bellica virtute inferiores fuerint. Cæterùm de Indis ſeorſim ſcribam quæ narratu fidéq; digniſsima tum ij qui cum Alexandro militarunt, tum Nearchus qui Oceanum Indicum pernauigauit, deinde quæ Megaſthenes & Eratoſthenes probatiſsimi authores memoriæ prodiderunt: Indorum etiam leges atque inſtituta, & ſi quę illic monſtruoſa animalia naſcantur, ipſam denique totius exterioris maris circumnauigationem deſcribam. In præſentia verò tantum quantum ad Alexandri res geſtas pertinet, adſcribendum mihi putaui. Taurus mons per omnẽ Aſiam porrigitur, initio facto à Mycale mõte qui eſt Samo inſulæ oppoſitus: deinde Pamphyliam ac Ciliciam ſecans in Armeniam protenditur, ex Armeniis in Mediam trans Parthos & Charaſmios penetrat. ac circa Bactrianos Parapamiſo monti cõmittitur, quẽ Macedones Alexãdro militantes Caucaſum appellabãt, ſtudio (vt fertur) Alexãdri res geſtas amplificandi. quaſi Caucaſum continuata victoria Alexander ſuperaſſet. Fieri autem poteſt vt hic ipſe mons cum altero Scytharum Caucaſo coeat, quemadmodum Taurus cum hoc. atque ego quidem ipſe idcirco ſuperius hunc montem Caucaſum vocaui, & deinceps hoc nomine appellabo. Porro * Caucaſus hic Orientem verſus ad Oceanũ Indicum pertingit. Omnes itaque fluuij quotquot per Aſiam celebres ſunt ex Tauro & Caucaſo orientes, alij quidem in Septẽtrionem aquas voluũt, eorúmq; nõnulli in Męotim paludem feruntur: alij verò in Hyrcaniũ mare, Oceani ſinum, labuntur. alij Auſtrum verſus fluunt: ij ſunt Euphrates, Tigris, Indus, Hydaſpes, Aceſines, Hydræotes, Hyphaſis, denique quotquot medij inter hos & Gangem in mare feruntur, aut per paluſtria loca occulto meatu ſub terris labuntur. quemadmodum Euphrates fluuius ſe condit. Quę igitur Aſiæ ſitus ita ſe habet, vt Taurus & Caucaſus eam ab Zephyro in Subſolanũ ſcindat, illac duæ hæ maximæ totius Aſiæ partes à Tauro fiũt. hęc quidem meridiem & Notum, altera ſeptentrionem ac Boreã ſpectans. Porro Aſiæ quæ ad Auſtrũ vergit, quæ & ipſa in quatuor partes ſcinditur, maximam partem eſſe ſtatuit Indorum regionem Eratoſthenes & Megaſthenes: qui quidem quum apud Sibyrtium Arachoſiorum ſatrapam

Alexãdri res geſtas.

Curt. Caucaſi dorſũ Aſiã perpetuo iugo diuidit. Taurus ſecũdæ magnitudinis mons committitur Caucaſo: à Cappadocia ſe attollẽs Ciliciã præterit. &c.

A Τοὺς πολλοὺς, ἢ ὀλίγου ἁπάντας, καὶ μελανοτέρους τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, πλὴν Αἰθιόπων. καὶ τὸ πολέμιον πολύ τι γενναιότατοι, τῆς γε δὴ τότε ἐποίκων τῆς Ἀσίας. τὸ γὰρ Περσῶν τῆς πάλαι, ξὺν οἷς ὁρμηθεὶς ὁ Κῦρος ὁ Καμβύσου Μήδους τε τῶν πρὸ ἐκείνου τῆς Ἀσίας ἀφείλετο, καὶ ἄλλα ἔθνη τὰ μὲν κατεστρέψατο, τὰ δὲ προσχωρήσαντα τῷ ἑαυτοῦ εἶχεν, οὐκ ἔχω ἀτρεκῶς ὡς γε δὴ πρὸς τοὺς Ἰνδῶν ξυμβαλεῖν. καὶ γὰρ καὶ Πέρσαι τότε πένητές τε ἦσαν, καὶ χώρας τραχείας οἰκήτορες· καὶ νόμιμα σφίσιν ἦν, οἷα ἐγγύτατα εἶναι τῆς Λακωνικῆς παιδεύσεως. τὸ δὲ τραῦμα τὸ ἡνιόχειον Πέρσαις ἐν τῇ Σκυθικῇ γῇ, οὐδὲ τοῦτο ἔχω ἀτρεκῶς ξυμβαλεῖν, πότερα δυσχωρείαις ξυνηνέχθη εἶναι, ἢ τινὶ ἄλλῃ Κύρου ἁμαρτίᾳ ξυνέβη· ἢ Σκυθῶν γε τῆς τοιᾶσδε κακίους τὰ πολέμια Πέρσας ἦσαν, ἀλλ' οὐδὲ Ἰνδῶν οἱ Δᾶμοι γε γράφεται, ὅσοι πιστότατοι ἐς ἀφήγησιν οἵ τε ξὺν Ἀλεξάνδρῳ στρατεύσαντες, καὶ ὁ ἐκπεριπλεύσας τῆς μεγάλης θαλάσσης τὸ κατ' Ἰνδοὺς Νέαρχος· ἔπειτ' ὅσα Μεγασθένης τε καὶ Ἐρατοσθένης δοκίμω ἀνδρὶ ξυνεγράψατον, καὶ νόμιμα ἄττα Ἰνδοῖς ὄντα, καὶ εἰ δή τινα ἄτοπα ζῷα αὐτόθι φύεται, καὶ τὸν ὅλον περίπλουν αὐτὸν τῆς ἔξω θαλάσσης. νῦν δὴ ὅσον ἐς τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα ἀποχρῶν ἐφάνετο, τοσοῦνδέ μοι αὐτὰ γεγράφθω· τὸν Ταῦρον τὸ ὄρος ἀπείργειν τὴν Ἀσίαν· ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ Μυκάλης τοῦ κατάντικρυ Σάμου τῆς νήσου ὄρος, ἀποτεμνόμενον δὲ τήν τε Παμφυλίων καὶ Κιλίκων γῆν, ἔνθεν μὲν ὡς ἐς Ἀρμενίαν παρήκειν· ἀπὸ δὲ Ἀρμενίων ὡς ἐπὶ Μηδίαν τε καὶ Παρθυαίους τε καὶ Χαραξμίους. κατὰ δὲ Βακτρίους ξυμβάλλειν τῷ Παραπαμίσῳ ὄρει, ὃ δὴ Καύκασον ἐκάλουν οἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ ξυστρατεύσαντες Μακεδόνες (ὡς μὲν λέγεται) τὸ Ἀλεξάνδρου αἴξοντες, ὅτι δὴ καὶ ἐπέκεινα ἅρα τοῦ Καυκάσου κρατοῦσι τοῖς ὅπλοις ἦλθεν Ἀλέξανδρος. τυχὸν δὲ καὶ ξυνεχὴς τυγχάνει ὂν τοῦτο τὸ ὄρος τῷ ἄλλῳ τῷ Σκυθῶν Καυκάσῳ, καθάπερ οὕτω πού τῳ ὁ Ταῦρος. Ἐμοὶ αὐτῷ μὲν οὐ πρόσθεν ὄρος ποτὲ ὅδε λελεκται Καύκασος τὸ ὄρος τοῦτο, καὶ ὕστερον τῷδε τῷ ὀνόματι κληθήσεται. τὸν δὲ Καύκασον τοῦτον καθήκειν ἔστε ἐπὶ μεγάλῃ τινὶ τοῦ πρὸς ἕω τε καὶ Ἰνδοὺς θαλάσσαν. τοὺς οὖν ποταμοὺς ὅσοι κατὰ τὴν Ἀσίαν λόγου ἄξιοι, ἐκ τοῦ Ταύρου τε καὶ τοῦ Καυκάσου ἀνίσχοντας, τοὺς μὲν ὡς ἐπ' ἄρκτον τετραμμένον ἔχειν τὸ ὕδωρ, καὶ τούτων τοὺς μὲν ἐς τὴν λίμνην ἐκδιδόναι τὴν Μαιῶτιν, τοὺς δ' ἐς τὴν Ὑρκανίαν καλουμένην θάλασσαν, καὶ ταύτην κόλπον οὖσαν τῆς μεγάλης θαλάσσης· τοὺς δὲ ὡς ὅτι Νότον ἄνεμον, τὸν Εὐφράτην τε ἐξ) καὶ τὸν Τίγρητα, καὶ τὸν Ἰνδόν τε, καὶ τὸν Ὑδάσπην, καὶ τὸν Ἀκεσίνην, καὶ Ὑδραώτην, καὶ Ὑφασιν, καὶ ὅσοι ἐν μέσῳ τούτων τε καὶ τοῦ Γάγγου ποταμοῦ ἐς θάλασσαν καὶ οὗτοι ἐσβάλλουσιν· ἢ εἰς τενα γῆν δὴ ἀναχρόμενοι ἀφανίζονται, καθάπερ ὁ Εὐφράτης ποταμὸς ἀφανίζεται. ὅτῳ δὴ τὰ τῆς Ἀσίας ὧδε ἔχει, ὡς πρὸς τὸν Ταύρου τε καὶ τὸν Καυκάσου τέμνεσθαι ὑπ' ἀνέμου Ζεφύρου, ὡς ἐπ' Ἀπηλιώτην ἄνεμον τὴν Ἀσίαν· τούτῳ δύο μὲν αὖται μέγιστοι πρὸς αὐτοῦ τοῦ Ταύρου τῆς Ἀσίας μοῖραι γίγνονται, ἡ μὲν πρὸς μεσημβρίαν τε καὶ Νότον ἄνεμον τοῦ Ταύρου κεκλιμένη, ἡ δὲ ἐπ' Ἄρκτον τε καὶ ἄνεμον Βορρᾶν. τῆς δὲ ὡς ὅτι Νότον Ἀσίας τετραχῇ αὐτεμνομένης, μεγίστην μὲν μοῖραν τῆς Ἰνδῶν γῆν ποιεῖ Ἐρατοσθένης τε καὶ Μεγασθένης, ὃς ξυνῆν μὲν Σιβυρτίῳ

τῷ σατράπῃ τῆς Ἀραχωσίας· πολλάκις ἢ λέγῃ ἀφικέσθαι ὡς Σανδράκοντον τὸν Ἰνδῶν βασιλέα. ἐλάττω δ' ὅσην ὁ Εὐφράτης ποταμὸς ἀπείργει, ὡς πρὸς τὴν ἡμετέραν θάλασσαν. δύο δ' αἱ μεταξὺ Εὐφράτου τε ποταμοῦ καὶ τοῦ Ἰνδοῦ ἀπορρέουσαι, αἱ δύο ξυμπεσοῦσαι μόλις ἀξίαν τῆς Ἰνδῶν γῆς ξυμβαλοῦσιν. ἀπείργεσθαι δ' τὴν Ἰνδῶν χώραν πρὸς μὲν ἕω τε καὶ Ἀφηλιώτην ἄνεμον, ἔστ' ὅπου τὴν μεσημβρίαν τῇ μεγάλῃ θαλάσσῃ· τὸ πρὸς βορρᾶν δ' αὐτῆς ἀπείργειν τὸν Καύκασον τὸ ὄρος, ἔστ' ὅπου τοῦ Ταύρου τὴν ξυμβολήν· τὴν δ' ὡς πρὸς ἑσπέραν τε καὶ ἄνεμον Ζέφυρον ἔστ' ὅπου τὴν μεγάλην θάλασσαν, ὁ Ἰνδὸς ποταμὸς ἀποτέμνει. καὶ ἔστι πεδίον ἡ πολλὴ αὐτῆς· καὶ τοῦτο (ὡς εἰκάζουσιν) ἐκ τῶν ποταμῶν προσκεχωσμένων. εἰ δ' οὖν καὶ τῆς ἄλλης χώρας ὅσα πεδία ἀπὸ πολλοῦ θαλάσσης τὰ πολλὰ τῶν ποταμῶν παρ' ἑκάστοις ποιήματα· ὥς τε καὶ τῆς χώρας τὴν ἐπωνυμίαν τοῖς ποταμοῖς ἐκ παλαιοῦ προσκεῖσθαι, καθάπερ Ἕρμου τε τὸ πεδίον λέγεσθαι, ὃς κατὰ τὴν Ἀσίαν γῆν αὐίσχων ἐξ ὄρους μητρὸς Δινδυμήνης, πρὸς πόλιν Σμύρναν Αἰολικὴν ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν. καὶ ἄλλο Καΰστρου πεδίον Λύδιον, ἀπὸ Λυδίου ποταμοῦ, καὶ Καΐκου ἄλλο ἐν Μυσίᾳ, καὶ Μαιάνδρου τὸ Καρικὸν, ἔστ' ὅπου Μίλητον πόλιν Ἰωνικὴν. Αἴγυπτον Ἡρόδοτός τε καὶ Ἑκαταῖος οἱ λογοποιοὶ (ἢ εἰ δή του ἄλλου ἢ Ἑκαταίου ἐστὶ τὰ ἀμφὶ τῇ γῇ τῇ Αἰγυπτίᾳ ποιήματα) δῶρόν τε τοῦ ποταμοῦ ἀμφότεροι ὡσαύτως ὀνομάζουσι, καὶ οὐκ ἀμαυρῶς τεκμηρίοις ὅτι ταύτῃ ἔχει Ἡροδότῳ δεδήλωται· ὡς καὶ τὴν γῆν αὐτὴν τοῦ ποταμοῦ ἔστ') ἐπώνυμον. Αἴγυπτον γὰρ τὸ παλαιὸν ὁ ποταμὸς ὅλην ἐκαλεῖτο, ὀνομάζοντες νεῦν Νεῖλον Αἰγύπτιοί τε, καὶ οἱ ἔξω Αἰγύπτου αὐτόχθονοι ὀνομάζουσιν, ἱκανὸς τεκμηριῶσαι Ὅμηρος, λέγων ὅτι τῇ ἐκβολῇ τοῦ Αἰγύπτου ποταμοῦ τὸν Μενέλεων φῆσαι τὰς νέας. εἰ δὴ οὖν εἷς τε ποταμὸς παρ' ἑκάστοις, καὶ οὐ μεγάλοι οὗτοι ποταμοὶ ἱκανοὶ γοῦν πολλὴν ποιεῖσθαι, ἐς θάλασσαν προχέοντες, ὁπόσην ἰλὺν καταφέρουσιν καὶ πολὺν ἐκ τῶν ἄνω τόπων, ἔνθεν περ αὐτοῖς αἱ πηγαί εἰσιν, οὐδ' ἂν τῆς Ἰνδῶν ἄρα χώρας ἐς ἀπιστίαν ἔοι ἄξιον, ὅπως πεδίον τε ἡ πολλή ἐστι, καὶ ἐκ τοῦ ποταμοῦ τὸ πεδίον ἔχει προσκεχωσμένον. Ἕρμον γὰρ, καὶ Καΰστρον, καὶ Καϊκόν τε καὶ Μαίανδρον, ἢ ὅσοι πολλοὶ ποταμοὶ τὰ Ἀσιάσε τὴν δεῦρο ἐντὸς θάλασσαν ἐκδιδοῦσιν, οὐδὲ ξύμπαντας ξυμπεσόντας ἐνὶ τῶν Ἰνδῶν ἄξιον ξυμβαλεῖν πλήθους ἕνεκα τοῦ ὕδατος, μὴ ὅτι τοῦ Γαγγητοῦ μείζω, ὅτῳ οὔτε Νείλου ὕδωρ ἔστ' Αἰγυπτίῳ, ἔτι ὁ Ἴστρος ὁ κατὰ τὴν Εὐρώπην ῥέων ἄξιος ξυμβαλεῖν· ἀλλ' οὐδὲ τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, ἐκεῖνοί γε πάντες ξυμμιχθέντες, ἴσον ἔρχον). ὃς μέγας τε οὗτος ἀπὸ τῶν πηγῶν αὐίσχει, καὶ πεντακοσίους καὶ πολλοὺς πάντας τοὺς Ἀσιανοὺς μείζονας ὑδάτων, καὶ τῇ ἐπωνυμίᾳ κρατήσας, οὕτως ἐκδιδοὺς ἐς θάλασσαν. ταῦτα μοι ἐν τοσούτῳ περὶ τῆς Ἰνδῶν τῆς χώρας λελέχθω· τὰ δὲ ἄλλα ἀποκεῖσθω ἐς τὴν Ἰνδικὴν ξυγγραφήν. τὸ δ' ζεῦγμα τὸ ὅτι τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, ὅπως μὲν ἐποιήσατο Ἀλέξανδρος, οὔτε Ἀριστόβουλος οὔτε Πτολεμαῖος, οἷς μάλιστα ἐγὼ ἕπομαι, λέγουσιν· οὐδὲ αὐτὸς ἔχω ἀτρεκῶς εἰκάσαι, πότερα πλοίοις ἐζεύχθη ὁ πόρος, καθάπερ ὁ Ἑλλήσποντος τε πρὸς Ξέρξου, καὶ ὁ Βόσπορός τε καὶ Ἴστρος πρὸς Δαρείου, ἢ γέφυρα

degeret, frequenter se ad Sandracontum Indorum regem commeasse scribit: minimam verò, quam Euphrates intersecat, ad nostrum mare conuersam: reliquas duas inter Euphratem & Indum positas, si coniungantur, vix dignas esse quæ Indorum regioni comparentur. Terminari autem Indiam, orientem & Subsolanum versus, Oceano: à septētrione verò, Caucaso monte, ad Tauri vsque confinia. ab occidente & Iapyge vento, ad Oceanum vsque Indo amne distingui. magnámque eius partem planam & campestrē esse. quæ quidem planities (vt suspicantur) ab ipsis fluminibus terram sua eluuione accumulantibus fit, quemadmodum reliqua campestria loca non procul à mari sita planitiem suam fluminum illuuionibus debent. adeò vt regionum ipsarum appellationes fluminibus iam olim inditę sint: quemadmodum Hermi campus dicitur, qui amnis in Asia oriens ex monte matris Dindymenes, ad Smyrnam vrbem AEolicam in mare fluit. item Caystri campus Lydius, à Lydio flumine, & Caici alius in Mysia, & Mæandri in Caria, Miletum Ionicam vrbem vsque. AEgyptum quoque Herodotus & Hecatæus historiarum scriptores, (nisi alterius cuiusquam quàm Hecatæi sint illa de regione AEgypti scripta) fluminis donum eodem modo appellant. neque inanibus argumentis Herodotus id ita esse demonstrat. adeo vt & regioni ipsi fortasse fluminis nomen inditum sit. Quòd autem amnis hic olim AEgyptus vocatus sit, quem nunc AEgyptij pariter reliquæq; extra AEgyptum gentes Nilum appellant, Homeri autoritas satis probauerit, qui Menelaum ad AEgypti fluminis fauces classem constituisse commemorat. Si igitur singuli amnes, neque ij quidē magni, id præstant vt in mare prolabentes, quum multum luti atque limi secum ex superioribus locis vbi fontes eorum oriuntur trahant, multum terrę sua alluuione regioni addant: certè non video cur non idem de Indorum regione credi possit, quandoquidem magna ex parte campestris est, & fluuij in eius campos eluuionē faciunt. Hermum enim & Caystrum, & Caicum ac Mæandrum, reliquósque Asiæ fluuios qui in *mare interius feruntur, ne si omnes quidem coniunxeris, digni sint qui vni Indorum flumini aquarum copia conferantur: nedum Gangi maximo, cui neque Nili AEgyptij fluenta, neque Ister per Europam fluens cōparari possunt. Sed ne ij quidē omnes si simul misceātur, Indum æquant, qui magnus statim ab ipsis fontibus erumpens, & XV ex maioribus Asiæ fluminibus in se receptis, nomen suum perpetuò retinens in mare cōtendit. Atque hæc quidē in præsentia de Indorum regione dixisse sufficiat, reliqua in historiam Indicam reiiciantur. Quonam autem modo Alexander Indum amnē ponte iunxerit, neque Aristobulus neque Ptolemæus, quos ego maximè secutus sum, scribunt. neque ego certi aliquid affirmare ausim, an nauigiis pons iunctus fuerit, quēadmodū Hellespōtus à Xerxe, & Bosphorus ac

Fac. Mare mediterraneum.

Danubius à Dario:an verò cõtinuus põs flumini impoſitus fuerit. Mihi certè probabilius videtur nauibus iunctũ fuiſſe. neq; enim pontẽ iaci pateretur amnis altitudo:neq; adeo breui temporis ſpatio tam ingẽs opus perfici potuiſſet. At ſi omnino nauigiis põs iunctus fuit,an ea rudẽtibus colligata atq; ita in ordinẽ ducta põti iũgẽdo ſuffecerint (vt Herodotus teſtatur Helleſpontũ ponte ſtratum fuiſſe)an verò ea ratione qua Romani Danubiũ aut Rhenũ Celticum põte iunxerunt, & per Euphratẽ ac Tigrim quoties neceſſe fuit pontem duxerunt,ne hoc quidem ipſum cõpertum habeo. Porro facillima expeditiſſimáq; fuit Romanorũ,quòd norim, ſtruẽdorũ pontiũ ratio. quam quidẽ ego, ꝙ cõmemoratu digna eſt,hîc recenſebo. Naues dato ſigno in amnẽ demittebantur, non quidẽ rectà, ſed tanquã puppibus inhibitæ. atque has quidem ſubducit(vt par eſt)curſus fluminis:remigiorũ verò impulſus retinet, donec ad ſtatũ locũ peruenerint.tũ crates vimineas in pyramidũ modum extructas, ſelectis ad id ſaxis oppletas,ad proras ſingularũ nauiũ demittũt,ad inhibẽdũ fluminis curſum. quúmque iam vna nauiũ ita firmata fuerit, aliã cõtinuò aduerſa prora admouent, tanto ſpatio ab ea ſeparatam, quantum onus quod ei inſternendum eſt requirere videtur. Exinde,tignis iniectis quę ad vtriuſq; nauis extremitatẽ pertingerẽt,tabulas tranſuerſas quibus tigna inter ſe iungãtur colligẽtúrq; imponũt. atq; ita deinceps per reliquas naues quæ ad iungendum ponte ſtabilẽ ſufficiant eadẽ operis ratio ſeruatur. Ad vtrunq; verò pontis caput amplos gradus ligneos affigunt,quò tutior ſit equorũ atq; curruum traiectus. Breui porro tẽpore totã opus perficitur, neq; ſuus operi in ſpeciẽ tumultuario ordo deeſt. & gubernatorũ per ſingulas naues celeuſmata, atque illorũ qui ſegniores in officio ſunt obiurgationes nihil impediunt; quominus mãdata cõfeſtim auribus excipiãtur, opúſq; ſumma celeritate cõficiatur. Atq; hanc quidẽ veteres Romani rationẽ tenuerunt. Quonã verò pacto Indus amnis põte iunctus fuerit, mihi nõ cõſtat. neq; enim qui cũ Alexãdro militarũt vllã eius mentionẽ fecerũt. putarim tamẽ eos proximè ad hanc rationẽ acceſſiſſe. ſi verò alia quapiã arte vſi fuerint,illa valeat. Tranſmiſſo itaq; Indo Alexander dïus patrio more ſacrũ facit. atq; inde profectus, Taxilã vrbẽ populoſam atq; opulẽtã puenit. Eſt enim hęc omniũ quę inter Indũ & Hydaſpẽ ſunt oppidorũ maxima. Taxiles, quíq; in ea vrbe erant Indi amicè cũ exceperũt: Alexãder iis tãtũ finitimæ regionis quãtum petierũt adiecit. Eo loci legati ad Alexãdrũ ab Ambiſaro mõtanorũ Indorũ rege cũ ipſius Ambiſari fratre, aliis aliquot primoribus comitato, venerũt, nonnulli etiam à Doxareo præſide, dona adferentes. In Taxilis Alexander rurſus ſacrificia conſueta peragit, ludos gymnicos & equeſtres facit. & Philippo Machatæ præſide illius regionis conſtituto, præſidióque Taxilis impoſito, milites inualetudinis cauſa bello inutiles ibi relinquit. ipſe Hydaſpem amnem verſus mouit. Porum enim cis Hydaſpem cum exercitu conſediſſe nun-

A κ᾽ τὸ ποταμοῦ διηνεκὴς ἐποιήθη αὐτῷ. δοκεῖ ᾽ ἔμοι γε πλοίοις μᾶλλον ζεύχθῆναι· οὐ γὰ ἂν δέξαθαι γέφυραν τὸ βάθος τὸ ὕδατος, οὐδ᾽ ἂν ἐν τοσῷδε χρόνῳ ἔργον οὕτως ἄπαυστον ξυντελεσθῆναι. εἰ δὲ δὴ πλοίοις ἐζεύχθη ὁ πόρος, πότερα ξυντεθεῖσαι αἱ νῆες κοίνοις καὶ κ᾽ σεῖχον ὁρμισθεῖσαι ἐς τὸ ζεῦγμα ἀπήρεισαν, (ὡς λέγ Ἡρόδοτος ζεῦχθῆναι τὸν Ἑλλήσποντον) ἢ ὅτῳ τρόπῳ Ῥωμαίοις ὅτι τοῦ Ἴστρου ποταμοῦ ζεῦγμα ποιεῖσθαι, καὶ ὅτι τοῦ Ῥήνου τοῦ Κελτικοῦ, καὶ τὸν Εὐφράτην καὶ τὸν Τίγρητα ὁσάκις κατέλαβεν αὐτοῖς ἀνάγκη ἐγεφύρωσαν, οὐδὲ τοῦτο ἔχω ξυμβαλεῖν. καίτοι γε ταχυπάτη, ὡς ἐγὼ οἶδα, Ῥωμαίοις ἡ γε φύρωσις ἡ διὰ τοῦ νεὸν γίγνεται· καὶ τοῦτο ἐγὼ ἀφηγήσομαι ἐν τοῦ παρόντι, ὅτι λόγου ὄξιν ἀξία. Αἱ νῆες αὐτοῖς κατὰ πόρου ἀφίενται ἀπὸ ξυνθήματος, οὐκ ἐπ᾽ ὠὴν, ἀλλὰ καθάπερ αἱ πεύμναι κρεμάμεναι. ταύτας ὑποφέρει μὲν, οἷα εἰκὸς, ὁ ῥοῦς, ἀνέχει ᾽ κελήτιον ἐπῆρες, ἔστ᾽ ἂν καταντήσῃ ἐς τὸ τεταγμένον χωρίον. καὶ ὄντως ἤδη καθίεται πλέγματα οὐκ λύγου πυκαμοειδῆ, πλήρη λίθων λοχάδων, ἀπὸ πρῴρας ἑκάστης νεὼς, τοῦ ἀνέχειν τὴν ναῦν πρὸς τὸν ῥοῦν. ὅτε ᾽ μία τὴν νεὼν ἅμα δὴ ἐχέθη, καὶ ἄλλη ἀπὸ ταύτης, διέχουσα ὅσον ξύμμετρον πρὸς ἰσχὺν τοῦ ἐμβαλλομένων, αὖ πρόῳρος πρὸς τὸ ῥεῦμα ὁρμίζεται. Ἐκ ἀπ᾽ ἀμφοῖν ξύλα πεύκινα ὀξέως ἐμβάλλεται, καὶ σανίδες ἐγκάρσιαι ἐς τὸ ξυνδεῖν. καὶ διὰ πασῶν οὕτω τοῦ νεῶν, ὅσαι ἱκαναὶ γεφυρῶσαι τὸν πόρον, χωρεῖ τὸ ἔργον. ἑκατέρωθεν ᾽ τοῦ ζεύγματος κλίμακες προσβάλλονται καταπηγνύμεναι, τοῦ ἀσφαλεστέραν τοῖς τε ἵπποις καὶ τοῖς ζεύγεσι τὴν ἔφοδον γίγνεσθαι, καὶ ἅμα ὡς συνδεσμος εἶναι τοῦ ζεύγματος· δι᾽ ὀλίγου τε ξυντελεῖται ἅπαν, καὶ ξὺν πολλῷ θορύβῳ, καὶ τὸ τεταγμένον ἐν τοῦ θρωιδύῳ ἕμως σὺν ἄπεσιν· οἵ τε ὠδαγελσμοὶ ὡς ἐντύχοιεν κατὰ ναῶν ἑκάστην, καὶ αἱ ὅπη τιμήσεις τοῦ σκλιποῖς, οὔτε τὴν κατάκουσιν τοῦ ὠδαγγελμάτων οὔτε τὴν ὀξύτητα τοῦ ἔργου ἀφαιροῦντα. Ἐωμαίοις μὲν δὴ οὕτε ταῦτα ἐκ παλαιοῦ ἐπήσκηται· Ἀλεξάνδρῳ ᾽ ὅπως ἐζεύχθη ὁ Ἰνδὸς ποταμὸς οὐκ ἔχω εἰπεῖν, ὅτι μηδὲ οἱ ξυστρατεύσαντες αὐτῷ εἶπον. ἀλλά μοι δοκεῖ ὡς ἐγγυτάτω τούτων ἐζεῦχθαι· ἢ εἰ δή τινι ἄλλῃ μηχανῇ, ἐκείνῃ ἐχέτω. ὡς ᾽ διέβη πέραν τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐντεῦθα αὖ θύει κατὰ νόμον Ἀλέξανδρῳ. ἄρας δὲ ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ, ἐς Ταξίλα ἀφίκετο πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα, τὴν μεγίστην τοῦ μεταξὺ Ἰνδοῦ τε ποταμοῦ καὶ Ὑδάσπου. καὶ ἐδέχετο αὐτὸν Ταξίλης ὁ ὕπαρχος τῆς πόλεως, ἐ αὐτοὶ οἱ τοῦ τῆ Ἰνδοὶ φιλίως· καὶ Ἀλέξανδρος προστίθησιν αὐτοῖς χώραν τῆς ὁμόρου ὅσης ἐδέοντο. ἦκον δ᾽ ἐντεῦθα παρ᾽ αὐτὸν καὶ ὠδὰ Ἀμβισάρου πρέσβεις, τοῦ τοῦ ὀρείων Ἰνδῶν βασιλέως, ὅ,τι ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀμβισάρου, καὶ ἄλλοι ξὺν αὐτῷ οἱ δοκιμώτατοι· καὶ ὠδὰ Δοξάρεως νομάρχου ἄλλοι, δῶρα φέροντες. καὶ ἐντεῦθα αὖ Ἀλέξανδρος ἐν Ταξίλοις θύει ὅσα οἱ νόμος, καὶ ἀγῶνα ποιεῖ γυμνικόν τε καὶ ἱππικόν. καὶ ἀποδείξας στρατηγὸν τοῦ τῆ Ἰνδῶν Φίλιππον τὸν Μαχάτα, Φερουραίαν τε ἀπολείπει ἐν Ταξίλοις, καὶ τοῖς ἀπομάχοις τοῦ στρατιωτοῦ διὰ νόσον· αὐτὸς δὲ ἤλαυνε ὡς ἐπὶ τὸν Ὑδάσπην ποταμόν. ἐπίκεινα ᾽ τοῦ Ὑδάσπου πῶρος αὐτῷ ἐπῆν ἀπηγγέλλετο ξὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ, ἐγνωκὼς

ἐρύξειν

εἴργλν τῦ πόρου αὐτὸν, ἢ περῶντι ὅπλα τιθέναι. ταῦτα ὡς ἔγνω Ἀλέξανδρος, Κοῖνον μὲν τὸν Πολεμοκράτους πέμψας ὀπίσω ὅπλα τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν, τὰ πλοῖα ὅσα παρεσκεύασο αὐτῷ ὅπλα τῦ πόρου τῦ Ἰνδοῦ, ξυντεμόντα κελεύει φέρειν ὡς ὅπλα τὸν Ὑδάσπην ποταμόν. καὶ ξυνετμήθη τε τὰ πλοῖα καὶ ἐκομίσθη αὐτῷ, ὅσα μὲν ἑπτακόντοροι ἦ πεντηκόντοροι ἦσαν, καὶ τὰ τμήματα ὅπλα ζυγῶν διεκομίσθη ἑξῆς ὅπλα τὸν ὄχθον τὸν Ὑδάσπου· κἀκεῖ ξυμπηχθὲν τὸ ναυτικὸν αὖθις δὴ ὁμοῦ ὤφθη ἐν τῷ Ὑδάσπῃ. αὐτὸς ἦ ἀναλαβὼν τήν τε δύναμιν ἦκεν ἐς Ταξίλα. καὶ πεντακισχιλίους τοὺς Ἰνδῶν ἔχων οἷς Ταξίλης τε καὶ οἱ τούτῳ ὑπῆρχον ἦγον, ἦει ὡς ὅπλα τὸν Ὑδάσπην ποταμόν. ᾗ Ἀλέξανδρ@ κατεστρατοπέδευσεν ὅπλα τῇ ὄχθῃ τῦ Ὑδάσπου. καὶ Πῶρος καλὰ τὸν αὐτιπέραν ὄχθον ὤφθη ξὺν πάσῃ τῇ στρατιᾷ, ἐλεφάντων τε ἕνεκα· τούτῳ μὲν δὴ ἡ κατεστρατοπεδευκότα εἶδεν Ἀλέξανδρον, αὐτὸς μέντοι ἐφύλαττε τὸν πόρον. ὅσα δ' ἄλλα τῦ ποταμοῦ εὐπορώτερα, ὅπλα τοῦτο τὰ φερούσας ἁμαπέμψας, καὶ ἡγεμόνας ὅπλισήσους ἑκάστοις, εἴργλν ἐποιεῖτο ἁπὸ τῦ πόρου τοὺς Μακεδόνας. τῶν τε ἑῴων τι Ἀλεξάνδρῳ κινητέα ἐς αὐτὸ ἐδόκει ἡ στρατιὰ πολλαχῇ, ὡς τὸν Πῶρον ἀμφίβολον γίγνεσθαι. διελὼν δ' ἐς πολλὰ τὸν στρατὸν τοῖς μὲν αὐτὸς ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ἦγε τῆς χώρας, τὰ μὲν πορθῶν ὅσα πολέμια· τὰ ἦ σκοπῶν, ὅπῃ εὐπορώτερος αὐτῷ ὁ ποταμὸς φανεῖται. τοῖς ἦ τῶν ἡγεμόνων ἄλλοις κἀ ἄλλοις ὅπλα τάξας, ἐς αὐτοὺς πολλαχῇ διέπεμπε. οἵτος ἦ αὐτῷ πάντοθεν ἐκ τῆς ὅπλα τάδε τῦ Ὑδάσπου χώρας ἐς τὸ στρατόπεδον ξυνεκομίζετο, ὡς δῆλον εἶναι τῷ Πώρῳ, ὅτι ἐγνωκὼς εἴη ποσὶ λιπαρεῖν τῇ ὄχθῃ, ἔστε τὸ ὕδωρ ἐκ ποταμοῦ μεῖον γενόμενον ἐκ χειμῶνος, πολλαχῇ ποῦ δοκῶσι οἱ τὸν πόρον· πάντα πλοῖα αὐτῷ ἄλλῃ ἐς ἄλλῃ ποῦ παλέοντα, καὶ αἱ διαφοραὶ τῆς κάρφης ἐμπαλόμεναι, καὶ ἡ ὄχθη πλήρης πᾶσα φανομένη τῇ μὲν ἱππέων, τῇ ἦ πεζῶν, σὺν εἱα ἠρεμεῖν τὸν Πῶρον· οὐδὲ ἓν πω ὅπλεξάμενον ἐς φυλακὴν ξύμφορον, ἐς τοῦτο ἐκ πάντων ποῦ σκοπούμενος. ἄλλως τε ἐν μὲν τῷ τότε οἱ πλωμοὶ πάντες οἱ Ἰνδοὶ πολλοῦ τε ὕδατος καὶ θολεροῦ ἔρρεον, καὶ ὀξέος ἐκ ῥύματος. λιὼ δὲ ὥρα ἐστοῖς ἦ μὴ τροπὰς μᾶλιστα ἐν θέρει τρέπεται ὁ ἥλιος. τούτῳ ἦ τῇ ὥρα ὕδατά τε ἐξ οὐρανοῦ ἀθρόα τε καταφέρεται ἐς τὴν γλῶ τὴν Ἰνδικὴν, καὶ αἱ χόνες αἱ τοῦ Καυκάσου (ἔνθεν περ τῷ πολλῶν ποταμῶν αἱ πηγαί εἰσι) καταπηκόμεναι αὔξουσιν αὐτοῖς τὸ ὕδωρ ὅπλα μέγα. χειμῶνος ἦ ἔμπαλιν ἰσχουσιν, ὀλίγοι τε γίγνονται καὶ καθαροὶ ἰδεῖν, καὶ εἰσὶν ὅπου πεζάσιμοι, πλὴν γε δὴ τῦ Ἰνδοῦ καὶ Γάγγου, καὶ τυχὸν καὶ ἄλλου. ἀλλ' ὁ γ' Ὑδάσπης πέρατος γίγνεται. τούτων οὖν τὴν ὥραν ἦ ἔτοις ποσμεῖν ἐς τὸ φανερὸν ἔφασκεν, εἰ ἐν τῷ τότε εἴργοιτο. ὁ ἦ, ἅτε οὐδὲν μεῖον ἐφεδρεύων ἔμενεν, εἰ ποι λάθοι ὑφαρπάσας ὀξέος τὸν πόρον. ἦ μὲν δὴ αὐτὸς Πῶρος κατεστρατοπεδεύκει ποὸς τῇ ὄχθῃ τῦ Ὑδάσπου, ἔγνω ἀδυνάτως ὢν περᾶσαι, ἅτε τῦ πλήθους τῦ ἐλεφάντων, καὶ ὅτι πολλὴ στρατιὰ ἑαυτῇ παραγεμένη τε καὶ ἀκριβῶς ὡπλισμένη ἐκβαίνουσιν αὐτοῖς ὅπλησέσθαι ἔμελλεν. οἵ τε ἵπποι σὺν αὐ ἐδόκουν αὐτῷ ἐθελῆσαι οὐδὲ ὅπλιβῶναι ἐς ὄχθας τὰ πέραν, ποσκειμένων σφίσιν ἀθρόως τῷ ἐλεφάντων, καὶ τῇ τε ὄψει ἅμα καὶ τῇ φωνῇ φοβουμένων.

tiabatur, eo animo vt aut Alexandrū trāsitu amnis prohiberet, aut trāsgressū adoriretur. Quibus cognitis Alexander Cœnū Polem. F. retro ad Indū amnē mittit, vtque nauigiis quæ ad traiiciendum Indū præpararat dissectis, ad Hydaspem fluuiū ea trāsferat iubet. Nauigia itaque dissecta allata sunt, breuioribus quidē in duas, quæ verò triginta remis instructa erāt, in tres partes dissectis: segmēta curribus in ripā Hydaspis transuecta sunt. ibique nauigiis rursus cōpactis atque in amnem subductis, ipse assumtis copiis Taxilam peruenit. dehinc quinque Indorū millia nactus, quos Taxiles eiúsq; regionis præsides ducebāt, ad Hydaspē fluuiū cōtendit, & ad eius ripā castra locauit. Porus in aduersa ripa cū omni exercitu cōspiciebatur, elephātis stipatus. qui quidē qua parte Alexandrū castra posuisse videbat, ipsemet transitū tuebatur: ad reliquas verò fluminis partes qua facilius transiri posse videbatur, præsidia mittebat, ducésq; singulis præficiebat, qui Macedones trāsitu fluminis prohiberent. Hæc animaduertēs Alexāder, sibi quoq; exercitū in varias partes mittēdū esse statuit, vt Pori cōsilia turbaret dubiáq; redderet. Diuiso itaq; in multas partes exercitu, aliis aliò atq; aliò dimissis, partim quæcunq; hostilia erant vastans, partim cōtemplans qua cōmodius trāsmitti flumē posset: ducū etiā alios atq; alios mādatis additis in varias partes dimisit. Multū præterea frumēti ex omni regione ad Hydaspē sita in castra cōuehebatur, vt Poro fides fieret Alexandrū ibi ad ripā hæsurū, donec aqua fluminis per hyemē subsidēte facultas ei diuersis partibus trāseundi fieret. Nauigia etiā in aliā atq; aliā partē ducta, & pelles tentoriorū stramētis repletæ, totáq; ripa equitatu pariter ac peditatu obsessa, anxium atq; solicitū Porū tenebāt: neque, siquid cōsilij quod ad ripæ custodiā expediret cepisset, id omnino exequi sinebant. Accedebat huc quòd eo tēpore omnes Indiæ fluuij multā eámq; turbulētā aquā trahebāt, & rapido cursu ferebātur. Erat enim per id anni tēpus solstitiū æstiuū. quo quidē tēpore creberrimi imbres è cælo in Indorū regionem ruunt, & Caucasi niuibus (quo in mōte multi fluuiorū fōtes oriūtur) æstu solutis amnes summopere augētur. hyeme verò rursum & niues sese cōtinent, amnésque minores puri orésque fiunt, ac nonnullis in partibus vado transiri possunt, excepto Indo & Gange, & fortassis alio aliquo. Hydaspes certè vado trāsiri potest. Hoc itaque anni tēpus expectaturū se Alexāder vulgauerat, si tum tēporis transitu prohiberetur. Nihilominus tamē insidias locarat, ea spe vt alicubi clam hostib⁹ celeriter flumē transmitteret. Quúmq; ea quidē parte qua Porus castra posuerat ad ripā Hydaspis trāsiri posse diffideret, cùm ob multitudinē elephantorū, tum quòd ingēs exercitus bene ad pugnā instructus optiméque armatus in suas copias flumē egredientes impetū facturus esset: præterea quòd existimaret se equos ipsos difficulter in vlteriorē ripā perducturū, elephātis occurrētib⁹, qui ipso aspectu & clamore equis terrorē incussuri essent. Sed ne ipsos quidē equos apud pelles iuxta

Curt. In vlteriore ripa Porus cō federat, transitu prohibiturus hostem.

Curt. de Poro, Terribilior erat facies ripæ, quā equi virique cō pleuerant.

flumẽ cõtineri posse suspicabatur, sed statim atque elephãtos in aduersa ripa positos conspexissent, attonitos amnẽ petituros. * Furtiuo itaque transitu vtendum sibi esse ratus, ita rem instituit. Noctu equitibus ad diuersas ripæ partes adductis, clamore sublato & classico cani iusso, omnibúsq; rebus ad trãsitum præparatis, ingens tumultus excitabatur. Porus contrà ad eam partem qua clamor edebatur elephantos adducit. Alexander suo more se hostili aciei opposuit. Quúmque multo tempore hoc fieret, neque aliud præter clamores ederetur, Porus ad equitum incursiones moueri destitit. metus enim causa intellecta, eo loci vbi castra fixerat mansit, speculatoribus per varia ripæ loca dispositis. Alexander vt iam Poro metum nocturnarum excursionum exemerat, huiusce modi quid molitur. * Rupes erat ad ripam Hydaspis sita, ea parte qua amnis sese magnopere flectit, arboribus varij generis perfrequens. iuxta rupem insula in medio amne erat syluosa, atque ob solitudinem inaccessa, quã quũ animaduertisset ex aduerso rupis, & vtrinque syluestria loca quæque Macedones transitũ tentantes occulere possent, hac parte exercitum trãsmittere statuit. Distabat ea rupes atque insula à magnis castris C L stadiis. Porro per omnem ripam custodiæ dispositę erant, tanto inter se spatio distinctæ, vt alij alios cernere faciléque mandata excipere possent. Clamores etiam noctu variis ex locis, idque multis noctibus edi, ignésque excitari iubet: vbi verò amnem transire statuit, in castris quidem magnus ad traiiciendum apparatus fiebat. Ac Craterus quidem apud castra relictus erat, cui ad suam equitum præfecturam Arachoti etiam & Parapamisadæ equites adiuncti erant: præterea Macedonum phalanx, & Alcetæ ac Polyperchontis agmen, & citerioris Indiæ præsides cum quinque Indorum millibus. imperatum autem erat Cratero, ne prius amnem transiret quàm Porus cum exercitu in eos ferretur, ísque aut in fugam versus aut victus esset. Si verò Porus parte exercitus sumta in me contendat, partémque aliam cum elephantis apud castra relinquat: tu quidem meritò tuo loco te contine. At si omnes elephantos aduersus me ducat, reliquo exercitu apud castra relicto, tu celeriter amnem transmitte (soli enim, inquit, elephanti equis difficilem transitum efficiunt) reliquus autem exercitus ibi maneat. Atque hæc quidem Cratero mandata sunt. Medio autem loco inter insulam & castra, apud quæ Craterum reliquerat, Meleagrum atque Attalum & Gorgiam cum mercenariis equitibus ac peditibus statuit: mandatis additis, vt diuiso in partes exercitu, quum Indos pugnæ implicitos cernerent, etiam ipsi traiicerent. Ipse delecto amicorũ agmine & equitatu Hephæstionis, Perdiccæ & Demetrij, Bactrianis etiam &

Curt. Alexãder inops consilii tãdem ad fallendũ hostem talem dolum intendit.

Curt. Erat insula in flumine ampliór cæteris, syluestris eadem & tegẽdis insidiis apta. Fossa quòque prælta, haud procul à ripa quam tenebat ipse, non pedites modò, sed etiam cum equis viros poterat abscondere.

οὐδ' αὖ ἔπι ποδὸς ἦεν μεῖναι ὅπῃ τῷ διαφθερῶν κατὰ τὸν πόρον, ἀλλ' ἐκπηδᾶν δὲ ἐς τὸ ὕδωρ, ἀφορῶντες πέραν τοὺς ἐλέφαντας, καὶ ἔκφοβοι γιγνόμενοι. κλέψαι οὖν ἐπενόει τὼ Μακεδόσιν, ὧδε ποιήσων. νύκτωρ δὲ ἀφαγαγὼν ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ τῆς ὄχθης τοὺς πολλοὺς τῷ ἵππων, βοῶ τε ἐπίει καὶ ἠλαλάζετο τῷ Ἐνυαλίῳ· καὶ τ' ἄλλα ὅσα ὅπῃ Μακεδόσι συσκευαζόμενα, θόρυβος παντοδαπὸς ἐγίγνετο. καὶ ὁ Πῶρος τε ἀντιπαρῆγε πρὸς τὼ βοῶ ἐπάγων τοὺς ἐλέφαντας· καὶ Ἀλέξανδρος ἐς ἕδος αὐτὸν τῆς ἀντιφαλαγγίης καθίση. ὡς δ' ὅπῃ πολὺ δὴ τὸ ἐγίγνετο, καὶ ἡ βοὴ μόνον καὶ ὁ ἀλαλαγμὸς ἦν, οὐκέτι ὁ Πῶρος μετεκινεῖτο πρὸς τὰς ἐκδρομὰς τῶν ἱππέων, ἀλλ' ἐκείνων δὲ γνοὺς τὸν φόβον, κατὰ χώραν ὅπῃ στρατοπέδου ἔμενε· σκοποὶ δ' αὖπω πολλαχοῦ τῆς ὄχθης καθίσταντο. Ἀλέξανδρος δ' ὡς ἐξειργάσατο αὖπω ἄφοβον τὸ τοῦ Πώρου εἰς τὰς νυκτερινὰς ἐπιχειρήσεις, μηχανᾶται τοιόνδε. ἄκρα ἦν αὐέχουσι τῆς ὄχθης τοῦ Ὑδάσπου, ἵνα ἐπέκαμπτεν ὁ ποταμὸς λόγου ἀξίως· αὐτή τε δασεῖα παντοίων δένδρων εἶδει, καὶ κατ' αὐτὼ νῆσος ἐν τῷ ποταμῷ ὑλώδης τε καὶ ἀσβὴς ὑπ' ἐρημίας. ταύτῳ καταμαθὼν τὼ νῆσον καταντικρὺ τῆς ἄκρας, ἀμφότερον ὑλώδη τε χωρία καὶ οἷα κρύψαι τῆς Μακεδόσεως τὼ ἐπιχείρησιν, ταύτῃ ἔγνω Μακεδοδάζειν τὸν στρατόν. ἀπέχει δ' ἥ τε ἄκρα καὶ ἡ νῆσος τοῦ μεγάλου στρατοπέδου ἐς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν σταδίους. ὡς δὲ πᾶσιν δὴ τῷ ὄχλῳ φυλακή τε αὖπω καθεστηκυῖα ἦεν, Μακεδόνων ὅσον ξύμμετρον ἐς τὸ ξυωρᾶν τε ἀλλήλοις καὶ κατακούειν δι' ἐπετοῦς ὁπόθεν τι βοᾶσθαι ἐγγέλλοιτο. καὶ παντα χόθεν βοαί τε νύκτωρ ὅπῃ πολλὰς νύκτας ἐγίγνοντο, καὶ πυρὰ ἐκαίετο. ἐπεὶ δὴ δ' ἔγνω Μακεδόνας τὸν πόρον, κατὰ μὲν τὸ στρατόπεδον φανερῶς αὖπω τὰ τῆς Μακεδόσεως παρεσκεύαζετο. καὶ Κρατερὸς ὑπελέλειπτο ὅπῃ στρατοπέδου, τῷ τε αὐτῷ ἔχων ἱππαρχίαν, καὶ τοὺς ἐξ Ἀραχώτων καὶ Παραπαμισάδων ἵππους, καὶ τῆς Φάλαγγος τῆς Μακεδόνων, τῷ τε Ἀλκέτου καὶ τῷ Πολυπέρχοντος τάξιν, καὶ τοὺς νομάρχας τῆς ὅπῃ τάδε Ἰνδῶν ἅμα τούτοις τοῖς πεντακισχιλίοις· παρηγγέλλετο δ' Κρατερῷ μὴ πρὶν Μακεδαίνειν τὸν πόρον, πρὶν ἀπαλλαγῶσι Πώρου ἐπὶ σφᾶς ἰόντι τῇ δυνάμει, ἢ φεύγοντα μαθεῖν, αὐτοὺς δ' νικῶντας. ὧν δ' μέρος μὲν τῆς στρατιᾶς ἀπαλαλκεῶν Πώρος ἐπ' ἐμὲ ἄγῃ, μέρος δέ τι ὑπολιφθῇ αὖπω ὅπῃ στρατοπέδου καὶ ἐλέφαντες, σὺ δ' δικαίως μένε κατὰ χώραν· εἰ δ' τοὺς ἐλέφαντας ξύμπαντας ἅμα οἱ ἐπάγῃ Πώρος ἐπ' ἐμὲ, τῆς δ' ἄλλης στρατιᾶς ὑπολείποιτό τι ὅπῃ στρατοπέδῳ, σὺ δ' Μακεδαίνε παρουσῇ (οἱ γὰρ ἐλέφαντες μόνοι, ἔφη, ἄπορόι εἰσιν ποὸς τοὺς ἐκβαίνοντας ἵππους) ἡ δ' ἄλλη στρατιὰ μένέτω. ταῦτα μὲν Κρατερῷ ἐνετέλλετο. ἐν μέσῳ δ' τῆς νήσου τε καὶ μεγάλα στρατοπέδου, ἵνα αὐτῷ Κρατερὸς ὑπελέλειπτο, Μελέαγρός τε καὶ Ἄτταλος καὶ Γοργίας ξὺν τοῖς μισθοφόροις ἱππεῦσί τε καὶ πεζοῖς ἐτετάχατο. καὶ τούτοις Μακεδαίνειν παρηγγέλλετο κῇ μέρη διελόντας τὸν στρατὸν, ὁπότε ξυνεχομένους ἤδη ἐν τῇ μάχῃ τοὺς Ἰνδοὺς ἴδοιεν. αὐτὸς δ' ὑπελέλειπτο τῷ τε ἐπ' ἀγμα, καὶ τῷ Φαισίωνος ἱππαρχίαν, καὶ τῷ Περδίκκου τε καὶ Δημητρίου, καὶ τοὺς ἐκ Βάκτρων καὶ

Σογδιανῶν, καὶ τοῖς Σκύθαις ἱππεῦσι, & Δάας τοὺς A
ἱπποτοξότας, & τῆς φάλαγγος τοῖς τε ὑπασπισταῖς,
καὶ τῶν Κλείτου τε καὶ Κοίνου τάξιν, & τοῖς τοξότας, καὶ
τοῖς Ἀγριᾶνας, ἦλθε ἀφανῶς πολύ τι ἀπέχων τῆς ὄχθης,
ἕως μὴ καταφανὴς εἴη ἄγων ὅπῃ τῶν νήσων καὶ τῆς ἄκρας,
ἔνθεν διαβαίνειν αὐτῷ ἐγνωσμένον. καὶ ἐνταῦθα
ἐπληροῦτο τῆς νυκτὸς αἱ διφθέραι τῆς κάρφης ἐκ
πολλοῦ ἤδη παρεσκευασμέναι, καὶ καπρέαπλοντο ἐς ἀ-
κρίβειαν· ὕδωρ τε ἐξ οὐρανοῦ τῆς νυκτὸς λάβρον
γίνεται τότε, καὶ μᾶλλόν τι ἢ ὡδασκόπει τε αὐτῷ
καὶ ἡ ἐπιχείρησις ἦν ἐς τὸν διάβασιν οὐ φανερὰ κα- B
τεσκίει, τοῦ κτύπου τοῦ ἀπὸ τῶν ὅπλων, & τοῦ θορύ-
βου τοῦ ἀπὸ τῶν ἀνδρισμάτων, τῶν τε βοώντων καὶ
τῶν ὁμόρων ἀνιππαστιγούντων· καὶ τῶν πλοίων τε τὰ
πολλὰ αὐτῶν ξυστετμημένα παρεκεκόμιστο ἐς τὸ χω-
ρίον τοῦτον, καὶ ἀφανῶς αὖθις ξυμπεπηγμένα ἐν τῇ ὕ-
λῃ ἐκρύπτετο, & τἆλλα & αἱ τριακόντοροι. ὑπὸ δὲ
ἕω ὄντι, ἄνεμος & ὁ ὄμβρος κεκοίμητο, καὶ ἡ μὲν ἄλ-
λη στρατιὰ αὐτῷ ἱππικὴ τῆς διφθερᾶς ὑπεβάσαν,
καὶ ὅσοις τῆς πεζῆς τὰ πλοῖα ἐδέχετο, ἐπέρα κατὰ τὸν C
νῆσον, ὡς μὴ πρόσθεν ὀφθεῖεν πρὸς τῆς σκοπῶν τῆς
ἐκ Πώρου καθεζομένων, πρὶν προσβαλόντας τὸν
νῆσον ὀλίγον ἔτι ἀπέχειν τῆς ὄχθης. αὐτὸς δὲ ὑπέβας
τριακοντόρῳ ἑτέρᾳ, καὶ ἅμα αὐτῷ Πτολεμαῖός τε καὶ
Περδίκκας καὶ Λυσίμαχος οἱ σωματοφύλακες, καὶ
Σέλευκος τῆς ἑτέρου, ὁ βασιλεύσας ὕστερον, καὶ τῆς
ὑπασπιστῶν οἱ ἥμισεες· τοὺς δὲ ἄλλους ὑπασπιστὰς
ἄλλαις τριακοντόροις ἔφερον. ὡς δὲ τὸν νῆσον παρήλ-
λαξεν ἡ στρατιά, φανερῶς ἤδη ἐπεῖχον τῇ ὄχθῃ. καὶ
οἱ σκοποὶ καταδόντες αὐτῶν τὸν ὁρμὸν, ὡς ἑκάστοις
τάχος οἱ ἵπποι εἶχον, ἤλαυνον ὡς ὅπι τὸν Πῶρον. ἐν D
τούτῳ δὴ Ἀλέξανδρος πρῶτος αὐτὸς ἐνέβας, & τοὺς
ἀπὸ τῶν ἄλλων τριακοντόρων ἀναλαβὼν, ξυνέταττε τοὺς
ἀεὶ ἐνβαίνοντας τῆς ἱππέων. οἱ δὲ ἱππεῖς πρῶτον ἐ-
τετάγατο αὐτῷ ἐνβαίνειν· καὶ τούτοις ἄγων πρῶτος
ἐν τάξει. ἔλαθε δὲ οὐκ ἐς βέβαιον χωρίον ἐνβας ἀ-
γνοίᾳ τοῦ τόπου, ἀλλὰ ἐς νῆσον δὴ καὶ αὐτὸν μεγά-
λην, ἢ δὴ καὶ μᾶλλον νῆσος οὔσα ἔλαθεν, οὐ πολλῷ
ὕδατι πρὸς τὸ ποταμοῦ ἀποτεμνομένη ἀπὸ τῆς
ἄλλης γῆς. καὶ ἅμα ἠυξάνετο τὸ ὕδωρ ὁ ὄμβρος λά-
βρος τε καὶ ἀπὸ λυ τῆς νυκτὸς καταιχών, ὡς τ' οὐκ E
ἐξεύρισκον αὐτῷ οἱ ἵπποι ἐς τὸν πόρον, καὶ δέος μὴ
αὖθις ἄλλου δεήσαι αὐτῷ ὅπι τῇ διαβάσῃ ἴσου τῷ
πρόσθεν πόνου. ὡς δὲ ἐξηυρέθη ποτὲ ὁ πόρος, ἦγε
κατ' αὐτὸν χαλεπῶς. μόλις γὰρ τῆς μὲν πεζὸν ὑπὲρ τοὺς
μασχοὺς τὸ ὕδωρ, ἵνα περ τὸ βαθύτατον αὐτό· τῆς δὲ
ἵππων, ὅσον τὰς κεφαλὰς ὑπερέχειν τὸ ποταμοῦ·
ὡς δὲ & τοῦτο ἐπέρατο αὐτῷ τὸ ὕδωρ, ὅπι μὲν τὸ δε-
ξιὸν κέρας παρῆγε τό, τε ἄγημα τῶν ἱππέων, καὶ
τῶν ἄλλων ἱππαρχιῶν τοῖς κρατίστοις ὁπλεξάμενος.
τοὺς δὲ ἱπποτοξότας τῆς πάσης ἵππου προέταξε· F
τῶν δὲ πεζῶν πρόσθεν μὲν τοῖς ὑπασπισταῖς τοῖς βασι
λικοῖς, ὧν ἡγεῖτο Σέλευκος, ἐπέταξε τὴν ἵππον. ὅπι δὲ
τούτοις τὸ ἄγημα τὸ βασιλικόν· ἐχομένους δὲ τούτων
τοῖς ἄλλοις ὑπασπιστὰς, ὧν ἑκάστοις αἱ ἡγεμονίαι ἐν
τῷ τότε ξυνέβαινον. κατὰ δὲ τὰ ἄκρα τῆς φά-
λαγγος οἱ τοξόται αὐτῷ καὶ οἱ Ἀγριᾶνες, καὶ οἱ ἀ-
κοντισταὶ ἑκατέρωθεν ἐπέσησαν. οὕτως ἐκτάξας,
τὸν μὲν πεζὸν στρατὸν ἐν κόσμῳ βάδην ἐπῆγεν

Sogdianis, & Scythis equitibus, & Daarum equestribus sagittariis, ex phalange verò sumtis argyraspidibus, Clitique ac Cœni copiis, & sagittariis atque Agrianis, remotius nõnihil à ripa, ne ab hostibus ad rupem atque insulã (qua traiicere statuerat) sese conferens cerneretur, exercitum duxit. Tum per noctem pelles iam multo ante eò allatæ stramentis implentur, accuratéque consuuntur. largus etiam imber ea nocte è cælo fusus effecit, vt apparatus qui ad traiiciendum fiebat minus sentiretur, quum & tonitruorum & imbrium sonus strepitum armorum & clamores imperantium ducum interciperet. Pleraque etiam nauigia dissecta ad eum locum aduecta & clam compacta in sylua occultabantur, atque inter alia naues triginta remorum. Sub lucem itaque vento pariter atque imbre sedato, equitatus ac peditatus, quantum aut pelles aut nauigia ferre potuerunt, in insulam euasit, ita vt non prius à speculatoribus quos Porus ad ripam statuerat conspecti sint, quàm præterita insula iam non procul ab ripa abessent. Ipse conscensa naue x x x remorum in ripam euasit, vnáque cum eo Ptolemæus & Perdiccas ac Lysimachus corporis custodes, ex sociis etiam Seleucus cui postea regnare contigit, & argyraspidum dimidia pars. reliquos argyraspidas aliæ naues triginta remorum vexerunt. Simulac verò exercitus insulam prætergressus est, conspiciente iam hoste in ripam contendebat. Speculatores itaque cognito Macedonum aduentu, quanta maxima celeritate potuerunt equis ad Porum contendunt. Interea Alexander qui primus in terra pedem posuerat, iis qui aliis nauibus x x x remorum traiiciebant assumtis, alios etiam equites trãseuntes in ordinem redigebat. equites enim primi omnium transire iussi erant. hos ducens acie instructa processit. Cæterùm ignoratione locorum in locum parum firmum descendit. In aliam enim insulam eámq; amplã incidit, quę vel ideo minus insula esse videbatur, quòd eam aqua exiguo spatio à terra seiunxerat. Accedebat huc quòd nocturnus imber aquam mirum in modum auxerat, ita vt equites vadum reperire non possent, metuerentque ne hic traiectus tantum ipsis negotij quantum prior faceſſeret. Tandem reperto vado, ægrè per eum transitum est. aqua enim vbi altissima erat peditum pectora, equorum ceruices æquabat. Porrò illa quoque aqua traiecta, agmen equitum ad dextrum cornu traduxit, delectis optimis quibusque equitum præfectis. sagittarios verò equites vniuerso equitatui præposuit. peditum autem primos argyraspidas regios, quos ducebat Seleucus, equitatui adiunxit. proximè his agmen regium. exinde reliquos argyraspidas, prout singulis præfecturæ cõtigerant. ab vtroque phalangis latere sagittarios atque Agrianos, & iaculatores cõstituit. Acie ita instructa, peditatũ sex circiter

Curt. Procella imbrem vix sub tectis tolerabilem effudit.

Curt. Tumultuãtiũ fremitus obstrepentibus ripis ab hoste non poterat audiri.

milliũ ordine & ſenſim ſequi iubet. Ipſe, ꝙ equitatu ſuperior futur⁹ videretur, equitũ ſolummodo v M aſſumtis celeriter cõtendit, Taurone ſagittariorum prefecto ſagittarios ad equitatum feſtinanter adducere iuſſo. Ita verò ſecum ſtatuerat, vt ſi Porus cum vniuerſo exercitu eum adoriretur, ſe vel facilè cum equitatu irruentem ſuperiorem fore, vel certè tantiſperdum peditatus accederet hoſtilem impetum moraturum. Sin verò Indi improuiſo trãſitu perculſi ſeſe in fugã verterent, non procul ab ipſis in fuga abfuturum, & quo maior inter fugiendum cędes edita eſſet, tanto minus negotij ſibi reliquum futurum. Ariſtobulus autem autor eſt Pori filium cum L X curribus eò veniſſe, priuſquam per minorem illam inſulam Alexander exercitum tranſmiſiſſet. Atque hunc quidem Alexandrum tranſitu prohibere potuiſſe, quippe qui difficulter etiam nemine obſiſtente tranſiſſet, ſi modò Indi è curribus deſilientes in primos quoſque tranſeuntes impetum fecißent. cæterùm illum cum curribus prætergreſſum, tutum Alexandro tranſitum reliquiſſe. in quos quum Alexander equeſtres ſagittarios immiſiſſet, in fugam non incruentam vertiſſe. Alij Indos qui Pori filium ſecuti erant cum Alexandro eiúſque equitatu flumen egrediente conflixiſſe tradunt. maioribus enim copiis Pori filium inſtructũ veniſſe, ipſúmque Alexandrũ ab eo vulnus accepiſſe, Bucephalũ vero equũ, qui chariſſimus Alexandro erat, etiam à Pori filio vulneratum interiiſſe. Sed Ptolemæus, cui ego aſſentior, aliter ſentit. Nam & ipſe filium à Poro miſſum fuiſſe ſcribit, non autem L X ſolum currus ducentem. neque enim veriſimile eſt, Porum quum iam per ſpeculatores certior factus eſſet, aut ipſum Alexandrum, aut certè partem exercitus Hydaſpem tranſiiſſe, filium ſuum cum L X tantum curribus emiſiſſe. qui quidem veluti ad ſpeculandum miſſi, ſatis multi etiam non bene inſtructi erant vt nimirum expeditius ſeſe recipere poſſent: at verò ad arcendum hoſtes nondum tranſgreſſos, aut cum eis iam tranſgreſſis confligendum, nequaquam pares erant. Cæterùm duo millia equitum ſecum duxiſſe Pori filium ſcribit, currus C X X. at priuſquam eò peruenißet, Alexandrum etiam vltimum ex inſula vadum tranſiſſe. Idem Ariſtobulus narrat Alexandrum primò ſagittarios equeſtres in illos emiſiſſe: ipſum verò equites duxiſſe, exiſtimantem Porum cum vniuerſo equitatu aduentare. equitatum verò primo loco poſitum, reliquum exercitum præceſſiſſe. Poſtquam autem ex ſpeculatoribus numerum hoſtium Indorum cognouit, tum acriter cum equitatu quem penes ſe habebat in eum inuectum fuiſſe: illos in fugam verſos, ſimulac Alexandrum ipſum equitúmque qui ei aderant agmen non exporrecta acie ſed turmatim in ſeſe ferri viderunt. ex his equites quidem C C C C cæſos eſſe, atque in iis etiam Pori filium, currúſque vnà cum equis captos, ꝙ & tardiores in fuga eſſent, &

A ἐκέλευσεν, οὐ πολὺ ἀποδέοντας τῶν ἑξακισχιλίων· αὐτὸς γὰρ ὅτι κρατεῖν ἐδόκει τῇ ἵππῳ, τοὺς ἱππέας μόνον ἀναλαβὼν ἀπουδῇ ἡγεῖτο, ὄντας ἐς πεντακισχιλίους. Ταύρωνι δὲ τῷ ταξιάρχῃ προστάξας τοὺς τοξότας ἐπάγειν τῇ ἵππῳ καὶ αὐτοὺς ἀπουδῇ· γνώμην δὲ ἐπεποίητο, ὡς εἰ μὲν προσμίξειαν αὐτῷ οἱ ἀμφὶ τὸν Πῶρον ξὺν τῇ δυνάμει ἁπάσῃ, ἢ κρατήσειν αὐτῶν οὐ χαλεπῶς τῇ ἵππῳ προσβαλὼν, ἢ ἀπομάχεσθαί γε ἔς τε τοὺς πεζοὺς ἐν τῷ ἔργῳ ὀπίσω γενέσθαι. εἰ δὲ πρὸς τὴν τόλμαν τῆς διαβάσεως ἄτοπον γνωμοῦσιν οἱ Ἰνδοὶ ἐκπλαγέντες φεύγοιεν, οὐ πόρρωθεν ἕξεσθαι αὐτῶν κατὰ τὴν φυγὴν, ὡς πολέμιόν γε ἐν τῇ ἀποχωρήσει τὸν φόνον γιγνόμενον, ὀλίγον ἔτι ὑπολείπεσθαι αὐτῷ τοῦ ἔργου. Ἀριστόβουλος δὲ τὸν Πώρου παῖδα λέγει φθάσαι ἀφικόμενον ξὺν ἅρμασιν ὡς ἐξήκοντα, πρὶν τὸ ὕστερον ἐκ τῆς νήσου τῆς μικρᾶς περᾶσαι Ἀλέξανδρον. καὶ τοῦτον διευηθῆναι αὖ εἴργειν Ἀλέξανδρον τῆς διαβάσεως, χαλεπῶς καὶ μηδενὸς εἴργοντος περαιωθέντα· εἰπερουῦν καταπηδήσαντες οἱ Ἰνδοὶ ἐκ τῶν ἁρμάτων προσέκειντο τοῖς προόδοις τῶν ἐκβαινόντων· ἀλλὰ ῥᾳδίως ἁλῶναι γὰρ ξὺν τοῖς ἅρμασι, καὶ ἀκίνδυνον ποιῆσαι Ἀλέξανδρῳ τὴν διάβασιν· καὶ ὅτι τούτοις ἀφεῖναι Ἀλέξανδρον τοὺς ἱπποτοξότας, καὶ ξαπῆναι αὐτοῖς οὐ χαλεπῶς πολλοὺς λαμβάνοντας. οἱ δὲ, καὶ μάχῃ λέγουσιν ἐν τῇ ἐκβάσει γενέσθαι τῶν Ἰνδῶν τῶν ξὺν τῷ παιδὶ τῷ Πώρου ἀφιγμένων, πρὸς Ἀλέξανδρόν τε καὶ τοὺς ξὺν αὐτῷ ἱππέας. καὶ γὰρ καὶ ἀφικέσθαι ξὺν μείζονι δυνάμει τὸν Πώρου παῖδα, καὶ αὐτόν τε Ἀλέξανδρον τρωθῆναι παρ' αὐτοῦ, & τὸν

B ἵππον αὐτοῦ ἀποθανεῖν τὸν Βουκεφάλαν, φίλτατον

C Ἀλεξάνδρῳ ὄντα· καὶ τοῦτον τρωθέντα ὑπὸ τοῦ παιδὸς τοῦ Πώρου. ἀλλὰ Πτολεμαῖῳ ὁ λόγος, ὅτῳ καὶ ἐγὼ ξυμφέρομαι, ἄλλως λέγει. ἐκπεμφθῆναι μὲν γὰρ τὸν παῖδα ὑπὸ τοῦ Πώρου, ἀλλ' οὐχ ἑξήκοντα μόνα ἅρματα ἄγοντα. οὐδὲ γὰρ εἰκὸς Πώρου ἀκούσαντα ἐκ τῶν σκοπῶν ὅτι δὴ ἡ αὐτὸς Ἀλέξανδρος διαβέβηκε τοῦ Ὑδάσπου τὸν πόρον, ἢ μέρος γέ τι τῆς στρατιᾶς, σὺν ἑξήκοντα ἅρμασι μόνοις ἐκπέμψαι τὸν αὐτοῦ παῖδα· ἃ δὴ ὡς μὲν ἐπὶ κατασκοπῇ ἐκπεμπόμενα, πολλά τε καὶ οὐκ ὀλίζωνα ἐς τὴν ἀποχώρησιν ἦν· ὡς δὲ εἰς τὸ εἴργειν τε τοὺς οὔπω πεπερακότας τῆς πολεμίων καὶ τοῖς ἤδη ἐκβεβηκόσιν ἐπιθέσθαι, οὐδαμῇ ἀξιόμαχα. ἀλλὰ διχιλίους μὲν λέγει ἱππέας ἄγοντα ἀφικέσθαι τὸν Πώρου παῖδα, ἅρματα δὲ ἑκατὸν καὶ εἴκοσι. φθάσαι δὲ περάσαντα Ἀλέξανδρον & τὸν ἐκ τῆς νήσου τὸν τελευταῖον πόρον· καὶ ὅτι τούτοις τὰ μὲν πρῶτα ἐκπέμψαι Ἀλέξανδρον ἐκ δόξης λέγει τοὺς ἱπποτοξότας, αὐτὸν δ' ἄγειν τοὺς ἱππέας. προσπίπτειν μὲν οἰηθῆναι Πώρου ξὺν τῇ δυνάμει πάσῃ· τὸν δὲ ἵππον τοῦτον προπορεύεσθαι πρὸ τοῦ ἄλλου στρατοῦ. ὡς δὲ κατέμαθεν ἀτειρεκῶς τὸ πλῆθος τὸ τῶν Ἰνδῶν, ἐντεῦθεν δὴ ὀξέως ἐπιπεσεῖν αὐτοῖς ξὺν τῇ ἀμφ' αὐτὸν ἵππῳ· τοὺς δὲ ἐγκλίναι, ὡς Ἀλέξανδρόν τε αὐτὸν κατεῖδον & τὸ σῖφος ἀμφ' αὐτὸν τῶν ἱππέων, οὐκ ἐπὶ μετώπῳ ἀλλὰ κατ' ἴλας ἐμβεβηκός. ἐν τούτων ἱππέας μὲν πεσεῖν ἐς τεσσαρακοσίους, πεσεῖν δὲ καὶ τοῦ Πώρου

D τὸν παῖδα· τὰ δὲ ἅρματα αὐτοῖς ἵπποις ἁλῶναι, ἐν τῇ ἀποχωρήσει βαρέα γιγόμενα, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ

ἔργω ὑπὸ πηλοῦ ἀχρεῖα. Πώρος, ὃ ὡς αὐτῷ ὅσοι ἱπ- A
πεῖς ἐκ τῆς φυγῆς διεσώζοντο, Ἀλέξανδρόν τε αὐτὸν
πεπερακότα ξὺν τῇ φαλαγγὶ ἐς τὸ καρτερώτατον, καὶ
τὸν παῖδα ἐν τῇ μάχῃ τετελευτηκότα ἤγγελλον, ἐγί-
γνετο μὲν καὶ ὡς ἀμφίβολος τῇ γνώμῃ, ὅτι οἱ ἀπὸ
τοῦ καταντικρὺ τοῦ μεγάλου φαλαγγίου, οἱ ξὺν Κρα-
τερῷ ὑπολελειμμένοι ἐπιχειρήσοιντο τῇ Μακεδόσι
ἐφαίνοντο. εἵλετο δὴ οὖν ἐπ' αὐτὸν Ἀλέξανδρον
ἐλάσας ξὺν τῇ φαλαγγὶ πάσῃ, ἐς τὸ καρτερώτα-
τόν τε τῶν Μακεδόνων καὶ αὐτὸν τὸν βασιλέα Δαρεί-
ου νίσεσθαι· ἀλλὰ καὶ ὡς ὀλίγους τῶν ἐλεφάντων σὺν οὐ B
πολλῇ φαλαγγὶ αὐτοῦ ὄντι τοῦ φαλαγγίου ἀπέλιπεν, ὡς
φοβεῖν δοκοῦντας τοὺς ξὺν Κρατερῷ ἵππέας· αὐ-
τὸς δὲ τῷ τε ἵππων ἀναλαβὼν πᾶσιν ἐς τετρακισχι-
λίους ἱππέας, καὶ τὰ ἅρματα πάντα τριακόσια ὄντα,
ἐς τοὺς ἐλεφάντων Δακησίους, καὶ τῶν πεζῶν ὅ, τι περ
ὄφελος ἐς τρισμυρίους, ἤλαυνεν ὡς ἐπ' Ἀλέξανδρον.
ὡς δὲ ἐνέτυχε χωρίῳ ἵνα οὐ πηλὸς αὐτῷ ἐφαίνετο,
ἀλλ' ὑπὸ ψάμμου δὴ ξύμπαν ὂν ἀπέδον καὶ στερεὸν ἐς
τὰς ἐφόδους τε καὶ ἀναστροφὰς τῶν ἵππων, ἐνταῦθα
ἔταττε τὴν φαλαγγα, πρόσθεν μὲν τοὺς ἐλέφαντας C
ὅτι μετώπου, διέχοντα ἐλέφαντα ἐλέφαντος ὀλίγῳ
πλέθρου, ὡς διὰ πάσης τε τῆς φάλαγγος τῶν πεζῶν
δοκεῖν ἀσφαλῶς εἶναι αὐτῷ τοὺς ἐλέφαντας ὅτι μετώπου,
καὶ φόβον πάντη παρέχειν τοῖς ἀμφ' Ἀλέξανδρον ἱπ
πεῦσιν. ἄλλως τε οὐδὲ ἡδίου ἐς τὸ διαλείποντα τῶν
ἐλεφάντων τολμῆσαι ἂν ἵνα ὦσιν οἱ τῶν πολεμίων,
οὔτε ξὺν ἵπποις διὰ τὸν φόβον τῶν ἵππων· πεζοίς τε
ἔτι μεῖον. κατὰ γόμφα τε γὰρ ἂν ὡς τὸ ὁπλιτῶν πρὸς
βαλλόντων ἔργεσθαι καὶ καταπατήσεσθαι, ὑπερε-
φάντων ἐν αὐτοῖς τῶν ἐλεφάντων. ὅτι τοῦτο οἱ D
πεζοὶ αὐτῷ ἐτετάχατο, οὐκ ἴσον τὸ μέτωπον τοῖς θη-
ρίοις ἐπέχοντες, ἀλλ' ἐν δευτέρῳ μετώπῳ μετὰ τοὺς
ἐλέφαντας, ὅσον ἐς τὰ διαλείποντα ἐπ' ὀλίγον ἐμβε-
βλῆσθαι τοὺς λόχους. ἦσαν δ' αὖ καὶ κατὰ τὰ κέρα-
τα ἔτι ὀπίσω τοῖς ἐλέφασι πεζοὶ ἐφεστηκότες. ἑκα-
τέρωθεν δὴ τῶν πεζῶν ἡ ἵππος αὐτῷ ἐτέτακτο, καὶ πρὸ
τούτων τὰ ἅρματα ἑκατέρωθεν. αὕτη μὲν ἡ Πώρου
τάξις ἦν. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἤδη καθεώρα τοὺς Ἰν-
δοὺς ἐκπαταγοῦντας, ἐπέῤῥησε τοῖς ἱππεῦσι τὸ πρόσω, E
ὡς ἀναλαμβάνειν τῶν πεζῶν τοὺς ἀεὶ προσάγοντας.
ὡς δὲ καὶ ἡ φάλαγξ αὐτῷ ῥᾳδίως σωθήσεσθαι ὁμοῦ
ἤδη ἦν, ὁ δὲ οὐκ αὖθις ἐκτάξας ἐπῆγεν, ὡς μὴ κα-
ματηροῖς τε καὶ πονουμένοις ἀκμῇσι προσβάλοιεν
τοῖς βαρβάροις, ἀλλὰ ἐς κύκλους πρεσβύων αὐτῶν ἐπ-
έπαυε τοὺς πεζούς, ἔστε κατασχεῖν αὐτοῖς τὸν θυ-
μόν. ὡς δὲ τὸν τάξιν κατεῖδε τῶν Ἰνδῶν, κατὰ μέσον
μὲν, ἵνα οἱ ἐλέφαντες προεβέβλητο, καὶ πυκνὴ ἡ φά
λαγξ κατὰ τὰ διαλείποντα αὐτῶν ἐπετέτακτο, οὐκ
ἔμενε προσβαλών, αὐτὰ ἐκεῖνα ὀκνήσας ἅπερ ὁ Πώρος F
τῷ λογισμῷ ξυνθεὶς τούτῳ ἐτάξεν· ἀλλὰ αὐτὸς
μὲν ἅ τε ἱππακοντῶν, τὸν πολλὸν τῆς ἵππου ἀνα-
λαβὼν ὅτι τὸ δεξιώνυμον κέρας τῶν πολεμίων παρή-
λαυνεν, ὡς ταύτῃ ὁπλισόμενος· κοῖνον δὲ πέμπει ὅτι
τὸ δεξιὸν, τὸν Δημητρίου καὶ τὸν αὐτὸν ἔχοντα ἱππαρ-
χίαν κελεύσας, ἐπὶ δὲν τὸ κατὰ σφᾶς τοῦ Πώρου ἵππα-
πέων ἰδόντες οἱ βάρβαροι αὖ τὸ πρὸς ἵππους σῶσιν αὖτε,
κατόπιν ἔχοιεν αὐτῶν. τὸ πεζὸν δὲ τὸν φάλαγγα σελδύχῳ ἐς Ἀντιγόνειον καὶ Ταύρωνι προσέταξεν ἄγειν·

limus cursum impediret. Porum verò, simulac qui fuga euaserant equites nuntiarunt, Alexandrum cum maiore exercitus parte traiecisse, filiúmque in pugna cæsum, ancipitis consilij vel eo præcipuè nomine esse factũ, quòd qui cũ Cratero relicti erant transitum quoque tentare viderentur. Tandẽ statuisse Alexandro cum vniuerso exercitu occurrere, & aduersus Macedones, vtpote firmissimam exercitus partem, regémque ipsum pugnam inire. quod tamen ita fecit, vt elephantos nonnullos atque aliquam exercitus partem apud castra relinqueret, qui Crateri equitibus ex ripa terrori essent. Ipse assumto vniuerso equitatu (qui quatuor millium erat) & curribus c c c, elephantis c c, peditibus verò qui vsui esse possent x x x millibus, aduersus Alexandrum contendit. quúmque ad campum minimè lutosum veniisset, quem arena planum firmúmque fecerat, & ducendo circumagendóque equitatui idoneum, exercitũ hoc pacto instruit. Elephãtos primùm in fronte collocat, centum pedum spatio inter se disiunctos, qui ante vniuersam peditum phalangem exporrecti starent, metúmque Alexandri equitibus incuterent. neque enim putabat quenquam hostium per illa elephantorum interstitia penetrare ausurum, sed ne equites quidem, equitum metu: pedites verò multo minus, quòd & armati milites eos ex aduerso ferientes propulsaturi, & elephanti proculcaturi essent. Post hos collocati erant pedites: non quidem in eadem cum elephantis serie, sed secundo post elephantos ordine, adeo vt fere ipsis interstitiis interiecta essent agmina. Adhæc ad cornua aciei pedites elephantis imposuerat. vtrũque verò peditum latus equitatu cinxerat, equitatum vtrinque curribus munierat. Atque hæc quidem Pori acies erat. Alexander simulatque Indos acie instructa stantes vidit, equites subsistere iubet, vt paulatim aduenientes pedites reciperet. quúmque iam phalanx cursim sese cum reliquis copiis coniunxisset, Alexander non continuò eos in aciem eduxit, ne cursus celeritate defatigatos atque anhelos barbaris obiiceret: sed in orbem equitatum ducens, respirandi locum peditibus dedit, donec animum recollegissent. Acie itaque Indorum conspecta, non à fronte, qua parte elephanti obiecti erant, & peditum agmina per interstitia collocata, impetum facere statuit, id ipsum metuens quod Porum ad ita instruendam aciem induxerat: sed ipse (vt qui equitatu superior erat) assumta maiore equitum parte in sinistrum Pori cornu mouet, tanquam ea parte irrupturus. Cœnum ad dextrum cornu mittit, suas & Demetrij turmas ducentem, mandatis additis, vt quum barbari suũ equitatum aduersus agmen equitum quòd eos adoriebatur ducerent, eorum terga premerent. peditum autem phalangem Seleuco, Antigeni & Tauroni ducendam dedit,

vtque non prius prelium ineant iubet, quàm equitatum hostilem & phalangem à suis equitibus perturbatam viderint. Quúmque intra teli iactum appropinquasset, cõfestim sagittarios equestres circiter mille in sinistrum Indorum cornu immittit, vt frequentia telorum & equorum irruptione hostes ex ea parte cõstitutos turbarent. Ipse etiam equitatum amicorum apud se habens ad sinistrum barbarorũ cornu contendit, eo consilio vt prius perturbatos aggrediatur, quàm equitatus phalangi admoueri posset. Interea Indi omni ex parte conglomerati equitatum contra Alexandrum, impetum eius propulsaturi, ducunt. quum statim Cœnus cum suis copiis, vti ei imperatum erat, eorum tergo imminet. quod conspicati Indi equitatum in duas acies diducere sunt coacti, atque eam quidem quæ & pluribus & prestantioribus copiis constabat, in Alexandrũ: alteram verò in Cœnum ducebant. quod quidem statim Indorum ordines pariter atque animos turbauit. Alexander opportunitate rei animaduersa, interea dum se equitatus in duas partes diuidit, in eam quę in se conuersa erat impetum facit. quem quum Indi sustinere non possent, ad elephantos tanquam ad amicos muros confugiunt. quorum rectores quum belluas in equitatum concitassent, Macedonum phalanx inuecta telorum iactu tum sessores tum elephantos ipsos omni ex parte premebat. erátque hæc pugna nulli priorum certaminum similis. Belluæ enim in peditum agmina delatæ, quacunque sese vertebant Macedonũ phalangem quantumuis densam perfringebant: adhæc Indorum equites quum peditatum laborare viderent, denuo conuersi equitatum inuadebant. qui quum iterum ab iis qui circa Alexandrum erant victi essent, (quippe qui & robore & peritia rei militaris longè erant superiores) ad elephantos rursus confugiebant. Interea vniuersus Alexandri equitatus iam in vnum agmen conglomeratus, non quidem ipsius mandato, sed in ipso certamine in eum ordinem redactus, quacunque in agmina Indorum incidebat, cum multa cæde discedebat. Belluæ verò quum iam in angustum redactæ essent, nõ minus damni suis quàm hostibus inferebant, multis dum vexantur atque agitantur protritis. Equitibus itaque angusto loco cum elephantis conclusis magna strages edebatur. plerique etiam elephantorum rectores telorum iactu saucij, ipsíque elephanti partim vulnerati partim defatigati & rectoribus destituti non amplius in pugna certum locum tenebant, sed vulnerum impatiẽtia, rabie instinctis similes, nullo discrimine suos iuxta atque hostes proculcabant atque interimebant. At Macedones maiorem loci amplitudinem ex animi sententia nacti, irruentibus in se belluis cedebant: contra, recedentes iaculis cõfodiebant. At Indi qui circum elephantos versabantur maiore damno afficiebantur. Postquam verò belluæ defatigatæ non iam amplius validos impetus facerent, sed ægrè

A μὴ πρόσθεν ἢ ἄπεισιν τὸ ἔργον, πρὶν ἀπὸ τῆς ἵππου τῆς ἀμφ' αὐτὸν τεταραγμένην τὴν τε φάλαγγα τῶν πεζῶν καὶ τοὺς ἱππέας κατίδωσιν. ἤδη τε ἐντὸς βελῶν ἐγίγνετο, καὶ ἐφῆκεν ὅπῃ τὸ κέρας τὸ δεξιὸν τῶν Ἰνδῶν τοὺς ἱπποτοξότας, ὄντας ἐς χιλίους, ὡς ταράξαι τὸ παρὰ τὴν ἐφεστηκότας τῶν πολεμίων, τῇ πυκνότητί τε τῶν ὀϊστευμάτων, καὶ τῶν ἵππων τῇ ἐπελάσει. καὶ αὐτὸς ἦ τοῖς ἑταίροις ἔχων τοὺς ἱππέας παρήλαυνεν ὀξέως ὅπῃ τὸ δεξιὸν τῶν βαρβάρων, κέρας ἔτι τεταραγμένοις ἐμβαλεῖν σπουδῇ προϋμύνων, πρὶν ὅπῃ φάλαγγος ἐκπαγλῶσιν αὐτοῖς τὸ ἱππικὸν, ἐν τούτῳ ἦ οἵ τε Ἰνδοὶ τοὺς ἱππέας πάντοθεν ξυναλίσαντες παρέππλουν Ἀλεξάνδρῳ, ἀντιπαρεξάγοντες τῇ ἐλάσει. καὶ οἱ περὶ Κοῖνον, ὡς παρήγγελτο, κατόπιν αὐτοῖς ἐπεφαίνοντο. τῶν τα ξυνιδόντες οἱ Ἰνδοὶ, ἀμφίσημον ἠναγκάσθησαν ποιῆσαι τὴν τάξιν τὴν τοῦ ἵππου, τὸ μὲν ὡς ἐπ' Ἀλέξανδρον τὸ πολλόν τε καὶ κρατίστων· τὸ ἦ ὡς ὅπῃ Κοῖνόν τε καὶ τοὺς ἅμα τούτῳ ἐπέστρεφον. τοῦτό τε οὖν δείσαντες ἐτάραξε τὰς τάξεις τε καὶ τὰς γνώμας τῶν Ἰνδῶν. καὶ Ἀλέξανδρος ἰδὼν τὸ καιρὸν, ἐν αὐτῇ τῇ ὅπῃ θατέρα ὑπεστρόφη τῆς ἵππου, ὅπῃ πίθεται τοῖς καθ' αὐτόν· ὥστε οὐδὲ τὸ ἐμβολὸν ἐδέξαντο τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον ἱππέων οἱ Ἰνδοὶ, ἀλλὰ κατερράχθησαν ὥσπερ εἰς τεῖχός τι φίλιον ἐς τοὺς ἐλέφαντας· καὶ ἐν τούτῳ οἱ ὄπισθεν τῶν ἐλεφάντων αὐτεπῆγον τῇ ἵππῳ τὰ θηρία. καὶ ἡ φάλαγξ αὐτὴ τῶν Μακεδόνων αὐτεπῆει πρὸς τοὺς ἐλέφαντας, τοὺς ὄπισθάτας αὐτῶν ἀκοντίζοντες, καὶ αὐτὰ τὰ θηρία πρόσωθεν πάντοθεν βάλλοντες. καὶ ὧδε τὸ ἔργον οὐδενὶ τῶν πρόσθεν ἀγώνων ἐοικός. πέτε γὰρ θηρία ἀπεκ-
D θέοντα ἐς τὰς τάξεις τῶν πεζῶν, ὅπῃ ἐπιστρέψειεν ἐκεραΐζε καπερ πυκνὴν οὖσαν τὴν Μακεδόνων φάλαγγα· καὶ οἱ ἱππεῖς οἱ τῶν Ἰνδῶν τοῖς πεζοῖς ἰδόντες ξυνεσηκὸς τὸ ἔργον, ὄπισθέ φαντες αὖθις καὶ αὐτοὶ ἐπήλαυνον τῇ ἵππῳ. ὡς ἦ πάλιν ἐκράτησαν αὐτῶν οἱ ἀμφ' Ἀλέξανδρον, τῇ τε ῥώμῃ & τῇ ἐμπειρίᾳ πολὺ προέχοντες, ὡς ὅπῃ τοῖς ἐλέφαντας αὖθις κατελήθησαν· καὶ ἐν τούτῳ πᾶσι ἡ ἵππος Ἀλεξάνδρῳ ἐς μίαν ἴλην ἤδη ξυνηγμένη, οὐκ ἐκ παραγγέλματος, ἀλλὰ ἐν τῷ ἀγῶνι αὐτῷ ἐς τήνδε τὴν τάξιν κατεστάθη, ὅποι πρόσθεν οἱ Ἰνδῶν πᾶς τάξεσι, ξυὺ πολλῷ φόνῳ ἀπελύοντο. καὶ ἐς στενὸν ἤδη κατειλημμένων τῶν θηρίων, ἐλάττω πρὸς αὐτῶν οἱ φίλοι ἢπερ οἱ πολέμιοι ἐβλάπτοντο, ἐν πᾶσι ὄπισθοφάσεσί τε καὶ τοῖς ὠθισμοῖς καταπατούμενοι. τῶν τε οὖν ἱππέων οἷα δὴ ἐν στενῷ πρὸς τοὺς ἐλέφαντας εἱλουμένων, πολὺς φόνος ἐγίγνετο. καὶ οἱ ἡγεμόνες τῶν ἐλεφάντων οἱ πολλοὶ κατηκοντισμένοι ἦσαν. καὶ αὐτοὶ οἱ ἐλέφαντες τὰ μὲν ὑπεωσκόμενοι, τὰ ἦ ὑπό τε τῶν πόνων καὶ ἐρημίας ἡγεμόνων, ἔκπλη Διακεκερμένοι ἐν τῇ μάχῃ ἦσαν· ἀλλ' οἷα δὴ ὑπὸ ἔ κακοῦ ἔκφρονες, φιλίοις τε ὁμοῦ καὶ πολεμίοις προσφερόμενοι, πάντα τρόπον ὀλῴοντο τε καὶ κατεπάτουν καὶ κατέκαινον. ἀλλ' οἱ μὲν Μακεδόνες ἅ τε ἐν εὐρυχωρίᾳ τε καὶ κῇ γνώμῃ τῷ σφῶν προσφερόμενοι τοῖς θηρίοις, ὅπῃ μὲν ὄπτι φέροιντο, εἶκον· ὁπόσα δὲ φθάντων ἦ εἴχοντο ἐσακοντίζοντες. οἱ ἦ Ἰνδοὶ ἐν αὐτοῖς ἀναστρεφόμενοι, τὰ πολλὰ ἤδη πρὸς ἐκείνων ἐβλάπτοντο. ὡς ἦ καματηρά τε καὶ τὰ θηρία, ἦ ἔτι αὖτις ἐρρωμένα οἱ ἐκ-

ὁρομῇ ἐλήγοντο, ἀλλὰ συεῖγμῷ μόνον Δαχρώμενα, ὥσπερ αἱ πρύμναν κρουόμεναι νῆες, ὅτι πόδα ὑπεχώρουν. αὐτὸς μὲν Ἀλέξανδρος ἐμβάλλει ἐν κύκλῳ τῷ ἵππων τῇ πάσῃ τάξει, τοῖς πεζοῖς ὄχ ξυνασπίσαντας ὡς ἐς πυκνοτάτῳ ξύγκλεισιν ἐπάγειν τῷ Φάλαγγα ἐκέλευε. καὶ οὕτως οἱ μὲν ἱππεῖς τῶν Ἰνδῶν πολλῷ ὀλίγων κατεκόπησαν ἐν τῷ ἔργῳ· ἐκέκλοντο γὰρ καὶ οἱ πεζοὶ παντα χόθεν ἤδη περικεκυμένων τῶν Μακεδόνων. καὶ ἐν τούτῳ, ἵνα διέχευε ἡ ἵππος ἡ Ἀλεξάνδρου, ἐς φυγὴν πάντες ἐπεστράφησαν. καὶ ἐν τῷ αὐτῷ Κρατερός τε καὶ οἱ ἄλλοι ὅσοι τῆς στρατιᾶς τῆς Ἀλεξάνδρου ὑπὸ τῇ ὄχθῃ τὸ Ὑδάσπου ὑπολειπόμενοι ἡγεμόνες ἦσαν, ὡς νικῶντα λαμπρῶς Ἀλέξανδρον κατεῖδον, ἐπέρων καὶ αὐτοὶ τὸν πόρον. καὶ οὗτοι μείονα τὸν φόνον ἐν τῇ ἀποχωρήσει τῶν Ἰνδῶν ἐποίησαν, ἀκμῆτες αὐτὶ κεκμηκότων τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον ἐπιγιγνόμενοι τῇ διώξει. ἀπέθανον δὲ τῶν Ἰνδῶν πεζοὶ μὲν ὀλίγον ἀποδέοντες τῶν δισμυρίων, ἱππεῖς δὲ ἐς τρισχιλίους. τὰ δ' ἅρματα ξύμπαντα κατεκόπη, καὶ Πώρου δύο παῖδες ἀπέθανον· καὶ Σπιτάρκης ὁ νομάρχης τῆς αὐτῆς Ἰνδῶν, καὶ τῶν ἐλεφαντων καὶ ἁρμάτων οἱ ἡγεμόνες, καὶ οἱ ἱππάρχαι, καὶ οἱ στρατηγοὶ τῆς στρατιᾶς τοῦ Πώρου ξύμπαντες· ἐλήφθησαν δὲ καὶ οἱ ἐλέφαντες, ὅσοι γε αὐτῶν αὐτοῦ μὴ ἀπέθανον. τῶν δ' ἀμφὶ Ἀλέξανδρον πεζοὶ μὲν, ἀπὸ ἑξακισχιλίων τῶν ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ γενομένων, ἐς ὀγδοήκοντα μάλιστα ἀπέθανον· ἱππεῖς δὲ τῶν μὲν ἱππαγετῶν, οἱ δὲ καὶ πρῶτοι τὸ ἔργου ἦψαντο, δέκα· τῆς δὲ ἑταιρικῆς ἵππου, ἀμφὶ τοὺς εἴκοσι· τῶν δ' ἄλλων ἱππέων, ὡς Δαμάσιοι. Πῶρος δὲ μεγάλα ἔργα ἐν τῇ μάχῃ ἀπεδείξατο, μὴ ὅτι στρατηγοῦ ἀλλὰ καὶ στρατιώτου γενναίου, ὡς τῶν τε ἱππέων τὸν φόνον κατεῖδε, καὶ τῶν ἐλεφάντων τοὺς μὲν αὐτοῦ πεπτωκότας, τοὺς δὲ ἐρήμους τῶν ἡγεμόνων λυπηροὺς περιλαιημένους, τῶν δὲ πεζῶν αὐτῷ οἱ πλείους ἀπολώλεσαν· οὐχ ὥσπερ Δαρεῖος ὁ μέγας βασιλεὺς ἐξάρχων τοῖς ἀμφ' αὐτὸν τῆς φυγῆς ἀπεχώρει, ἀλλὰ ἔστε γὰ ὑπέμεινέ τι τῶν Ἰνδῶν ἐν τῇ μάχῃ ξυνεσηκὼς, ἐς τοσόνδε ἀγωνισάμενος. τετρωμένος δὲ τὸν δεξιὸν ὦμον, ὃν δὴ γυμνὸν μόνον ἔχων ἐν τῇ μάχῃ αἰεὶ ἐφέρετο (ἀπὸ γὰ τοῦ ἄλλου σώματος ἦρκει αὐτῷ τὰ βέλη ὁ θώραξ) προθυμότερος ὢν καὶ πρὸ τοῦ ἰσχυὸς, καὶ τὸν ἁρμονίαν, ὡς ὕστερον καταμαθεῖν ἐθεωμένοις δοκῶ, τότε δὴ καὶ αὐτὸς ἀπεχώρει διστρέφας τὸν ἐλέφαντα. καὶ Ἀλέξανδρος μέγαν τε αὐτὸν καὶ γενναῖον ἄνδρα ἰδὼν ἐν τῇ μάχῃ, σῶσαι ἐπεθύμησε. πέμπει δὴ παρ' αὐτὸν πρῶτα μὲν Ταξίλην τὸν Ἰνδόν. καὶ Ταξίλης προσιππεύσας ἐφ' ὅσον οἱ ἀσφαλὲς ἐφαίνετο τῷ ἐλέφαντι ὃς ἔφερε τὸν Πῶρον, ὅπως ἠδύνατό τε ἤδιον τὸ θηρίον (ἔτρεχε γὰ ἔτι φοβούμενον) καὶ ἀκοῦσαι τῶν παρ' Ἀλεξάνδρου λόγων. ὁ δὲ ἰδὼν ἄνδρα ἐχθρὸν ἐκ παλαιοῦ τὸν Ταξίλην, διστρέφας αὐτίκα ἐτίτρωσκε ὡς ἀκοντίσων. καὶ αὐ καὶ κατέκανεν αὐτυχὸν, εἰ μὴ ὑποφθάσας ἐκεῖνος ἀπέλασεν ἀπὸ τοῦ Πώρου πρόσω τὸν ἵππον. Ἀλέξανδρος δὲ οὐδὲ ὅπως τῷ δε, τῷ Πώρῳ χαλεπὸς ἐγίγνετο. ἀλλ' ἄλλους τε ἐν μέρει ἔπεμπε, καὶ δὴ καὶ Μερόην ἄνδρα Ἰνδόν, ὅτι φίλον ἦν ἐκ παλαιοῦ τῷ Πώρῳ τὸν Μερόην ἐμαθε. Πῶρος δὲ ὡς τὰ παρὰ Μερόου ἤκουσε, καὶ ἐκ τῆς δίψης ἅμα ἐκρατεῖτο, ἐπέρησέ τε τὸν ἐλέφαντα καὶ κατέβη ἀπ' αὐτοῦ. ὡς δὲ ἐπί τε

A membrâ trahentes instar nauis puppi inhibita pedem retro ferrent: Alexãder repentè omni equitatu hostibus circumfuso, signo dato imperat vti pedites inter se consertis scutis confertissimáque phalange in eos ferantur. atque ita vndique circumuenti Indorum equites omnes fere ea in pugna cęsi sũt. Peditum etiam, irruentibus omni ex parte Macedonibus, magna strages edita est. Tum omnes, qua Alexandri equitatus semotior erat in fugam vertuntur. Interea Craterus aliíque duces qui cum eo ad ripam Hydaspis relicti fuerant, manifesta Alexandri victoria conspecta, amnem traiiciunt. qui quidem non minorem fugientium Indorum cædem ediderunt, quippe qui integri fessis Alexandri militibus in insequendo succederent. Cæsi sunt ex Indis pedites paulo minus XX M. equites III M. currus omnes dissipati. duo Pori filij interfecti. Spitarches etiam Indorum illius regionis præses, omnésque elephantorum & curruum præfecti, & equitatus ac peditatus Pori duces. elephanti etiam qui in pugna cæsi non erant, capti. Ex peditatu Alexandri, qui VI M numero primum conflictum adierunt, LXXX summùm desiderati. ex sagittariis equestribus, qui quidem primi pugnam aggressi sunt, X. ex amicorum equitatu XX. ex reliquo omni equitatu CC. Porus qui in ea pugna rem præclarè gesserat, non ducis solùm verumetiam strenui militis officio functus, conspecta equitum cæde, quúmque elephantorum alios prostratos, alios absque rectoribus & saucios errare, peditatus etiam maximam partem interiisse cerneret: non tamen veluti magnus ille rex Darius qui ex suis fugam primus inierat, trepidus fugit, sed quamdiu partem aliquam Indorum pugnantem vidit, tamdiu etiam ipse conflixit. quũ verò in dextro humero, quem quidem solum in pugna nudum ferebat, vulnus accepisset (nam à reliquo corpore thorax facilè tela propulsabat) ipse alioqui insigni & robore & membrorum conuenientia præditus, vt postea eius conspectus docuit, conuerso elephante recessit. Alexander, quòd magnum ac generosum virum in pugna se præstitisset, saluum cupiebat. ac primum quidem Taxilem Indum ad eum mittit. qui quum adequitasset, séque Poro, quantum per elephantem qui eum gestabat tutum erat, conuinxisset, & Porum rogasset vt sisteret elephantum (neque enim amplius fugere posse) vti Alexandri postulata aeciperet, viso Taxile vetere hoste, conuersus in eum ferebatur, tanquam lancea petiturus. & quidem fortassis interfecisset, nisi ille confestim cum equo è Pori conspectu se proripuisset. Alexander ne hanc quidem ob causam Poro succensebat, sed alios atque alios nihilominus submittebat, & in iis Meroem hominem Indum, quòd veterem ei cum Poro amicitiam intercedere accepisset. Porus Merois oratione audita, & quòd vehementi siti premebatur, cum elephanto substitit atque ex eo descendit. Quúmque bibisset, ac

Curt. Tum belluam in fugam concitat sequenti se Alexandro.

Curt. Porus humanæ magnitudinis propemodum excefferat formam.

Cur. Interrogatus quid ipſe victorem ſtatuere debere cenſeret &c.

Cur. In amicorũ numerũ recepit. mox donauit ampliore regno quã tenuit.

Cur. Rex duabus vrbibus conditis in vtraq; fluminis quod ſuperauerat ripa &c.

nonnihil reſpiraſſet, continuò illum ad Alexandrum adducit. Alexander vt eum appropinquare intellexit, nonnihil ante aciẽ progreſſus, amicis aliquot comitatus Poro obuiam iuit. equúmq; ſiſtens, magnitudinẽ Poriſerat enim quinq; cubitos altus) & pulchritudinem ſimul admiratus eſt, quódque nullũ adhuc ſeruitutis animo conceptæ ſpecimẽ præ ſe ferre videretur, ſed vt generoſus cum alio generoſo viro congreſſus, pro regno ſuo aduerſus alium regem decertaſſet. Tum Alexander prior eum compellans, quid ſibi fieri cuperet dicere iuſsit. Cui Porum reſpondiſſe ferunt, Vt me regiè tractes Alexander. Poro Alexander ea oratione delectatus, Hoc tibi, inquit, Pore mea cauſa cõtinget: tu quod tua cauſa tibi gratum ſit poſtula. Cui Porus, omnia iis quæ dixiſſet contineri, reſpondit. Quo reſponſo lætior Alexander, Poro regnũ Indorũ reſtituit, & vltra priſtinũ imperiũ aliã ei regionem vetere ampliorem adiecit. atq; ita & regiè hominẽ generoſum tractauit, & fido in poſterum amico ad omnia eſt vſus. Huiuſmodi exitum habuit pugna Alexandri aduerſus Porum & Indos trans Hydaſpem amnem colentes, archonte Athenis Hegemone, menſe Martio. Porro eo loco quo & pugna commiſſa fuerat & quo ad traiiciendũ Hydaſpem mouerat, vrbes condidit. atque illam quidem à victoria aduerſus Indos parta Nicæam appellauit: alteram, Bucephalam in equi ſui Bucephali memoriam, qui quidẽ eo loci interiit, non quidẽ ab aliquo vulneratus, ſed laboribus pariter atq; ætate fractus. Siquidem trigeſimum annum agebat, quum hæc defatigatio ei accideret. multos verò etiã antea labores, multa pericula cum Alexãdro adierat, ſolúmq; Alexandrũ ſeſſorem admittebat, reliquos reiiciebat, magnitudine ſimul corporis eximia atque animo generoſo præditus. Nota ei inſignita erat bouis caput, cuius etiam cauſa nomen ei Bucephalo inditũ eſt. vel quòd, vt aliis placet, quum ipſe nigri coloris eſſet, albam in capite notam haberet, bouis capiti perquàm ſimilẽ. Hunc ipſum equum quum in Vxiorum regione amiſiſſet Alexander, per vniuerſam regionem proclamari iuſsit, niſi equum ei reducerẽt, ſe Vxios omnes ad internecionẽ interfecturũ. ad hoc edictum equus reductus fuit. adeo hic charus Alexãdro, & Alexander terribilis barbaris fuit. Et hęc quidẽ in laudẽ Bucephali Alexandri cauſa dicta ſint. Alexander quũ iis qui in pugna cecidiſſent debitum honorem perſoluiſſet, ſacrificiáq; conſueta diis pro victoria feciſſet, ludis etiã gymnicis atq; equeſtribus ad Hydaſpis ripam habitis, eo loco quo primũ cum exercitu traiecit, Craterũ ibi cũ parte copiarũ reliquit, qui vrbes quas ibi cõdere cœperat exædificaret, muróq; cingeret. Ipſe in Indos Pori regno finitimos mouit. hi Glaucanicæ, vt autor eſt Ariſtobulus, dicebãtur: vt verò Ptolemęus, Glauſę. at quonã tandẽ nomine appellati fuerint nõ laboro. Alexãder regionẽ eorũ ingreſſus eſt, equitatus amicorũ alterũ partẽ apud ſe habens, & ex ſingulis peditũ phalangibus ſelectiſsimos quoſq;, equeſtres ſagittarios omnes, Agria-

A ανέψυξεν, ἄγει αὐτὸν ἀπουδῇ πρὸς Ἀλέξανδρον. καὶ ὁ μὲν ἤγετο· Ἀλέξανδρος δὲ ὡς πρόσω τε ἐπύθετο, προσιππάσας πρὸ τῆς τάξεως ξὺν ὀλίγοις τοῖς ἑταίροις ἀπαντᾷ τῷ Πώρῳ, καὶ θηεησάμενος τὸν ἵππον, τό, τε μέγεθος ἐθαύμαζεν (ὑπὲρ πέντε πήχεις μάλιστα ξυμβαῖνον), καὶ τὸ κάλλος τὸ Πώρου, καὶ ὅτι οὐ δεδουλωμένος τῇ γνώμῃ ἐφαίνετο, ἀλλ' ὥσπερ ἀνὴρ ἀγαθὸς ἀνδρὶ ἀγαθῷ προσέλθοι, ὑπὲρ βασιλείας τε αὐτὸς πρὸς βασιλέα ἄλλον καλῶς ἠγωνισμένος. ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος πρῶτος προσπτὼν αὐτὸν, λέγειν ἐκέλευσεν ὅ, τι οἱ γενέσθαι ἐθέλοι. Πῶρον δὲ ἀποκρίνεσθαι λόγον, ὅτι βασιλικῶς μοι χρῆσαι, ὦ Ἀλέξανδρε· καὶ Ἀλέξανδρος ἡσθεὶς τῷ λόγῳ, Τοῦτο μὲν ἔσται σοι Πῶρε, ἔφη, ἐμοῦ ἕνεκα· σὺ δὲ σοῦ ἕνεκα εἰπέ, τι σοὶ φίλον ἀρίστου. ὁ δὲ, πάντα ἔφη ἐν τούτῳ ἐνεῖναι. καὶ Ἀλέξανδρος τούτῳ ἔτι μᾶλλον τῷ λόγῳ ἡσθεὶς, τήν τε ἀρχὴν τοῦ Πώρου τοῦτ' αὐτὸν Ἰνδῶν ἔδωκε, καὶ ἄλλην ἔτι χώραν πρὸς τῇ πάλαι οὔσῃ πολλοῦ ἐλάσσονα τῆς πρόσθεν προσέθηκε. ἔστι δὲ καὶ τὸ βασιλικῶς κεχρηματίσθαι ἦν αὐτῷ ἀγαθῷ, καὶ ἐκείνῳ ἐκ τούτου ἐς ἅπαντα πιστῶς ἐχρήσατο. τοῦτο τὸ τέλος τῆς μάχης τῇ πρὸς Πώρον τε καὶ οἷς ἐπῆκεινα τοῦ Ὑδάσπου πολέμου Ἰνδοὶς Ἀλεξάνδρῳ ἐγένετο, ἐπ' ἄρχοντος Ἀθηναίοις Ἡγεμόνος, μηνὸς Μαιμακτηριῶνος. Ἵνα δὲ ἡ μάχη ξυνέβη, καὶ ἔνθεν ὁρμηθεὶς ἐπέρασε τὸν Ὑδάσπην ποταμὸν, πόλεις ἔκτισεν Ἀλέξανδρος. καὶ τὴν μὲν, Νίκαιαν, τῆς νίκης τῆς κατ' Ἰνδῶν ἐπώνυμον ὠνόμασε· τὴν δὲ, Βουκεφάλαν, ἐς τε ἵππου τοῦ Βουκεφάλου τὴν μνήμην, ὃς ἀπέθανεν αὐτοῦ, οὐ βληθεὶς πρὸς οὐδενὸς ἀλλ' ὑπὸ καύματός τε καὶ ἡλικίας. ἦν γὰρ ἀμφὶ τὰ τριάκοντα ἔτη, καματηρὸς ἡμόμην. πολλὰ δὲ πρόσθεν ξυλλαμών τε καὶ συγκινδυνεύσας Ἀλεξάνδρῳ, ἀναβαινόμην τε πρὸς μόνου Ἀλεξάνδρου ὁ Βουκέφαλος οὗτος, ὅτι τοὺς ἄλλους πάντας ἀπηξίου ἀμβάτας, καὶ μεγέθει μέγας καὶ τὸν θυμὸν γενναῖος. σημεῖον δὲ οἱ ἦν βοὸς κεφαλὴ ἐγκεχαραγμένη, ἐφ' ὅτῳ καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο λέγουσιν ὅτι ἔφερεν. οἱ δὲ λέγουσιν ὅτι λευκὸν σῆμα εἶχεν ὅσον τῆς κεφαλῆς, μέλας ὢν αὐτὸς, ἐς βοὸς κεφαλὴν μάλιστα εἰκασμένον. οὗτος ὁ ἵππος ἐν τῇ Οὐξίων χώρᾳ ἀφανὴς ἐγένετο Ἀλεξάνδρῳ, καὶ Ἀλέξανδρος προσεκήρυξεν αὐτὰ τὴν χώραν πάντας ἀποκτενεῖν Οὐξίους, εἰ μὴ ἀπάξουσιν αὐτῷ τὸν ἵππον· καὶ ἀπῆχθη Οὐξίοις ὅσον τῷ κηρύγματι· τοσόνδε μὲν ἀπουδὴ Ἀλεξάνδρῳ ἀμφ' αὐτὸν ἦν, τόσος δὲ Ἀλεξάνδρου φόβος τοῖς βαρβάροις. καὶ ἐμοὶ ἐς τοσόνδε τετιμήσθω ὁ Βουκέφαλος οὗτος Ἀλεξάνδρου ἕνεκα. Ἀλέξανδρος δὲ ἐπειδὴ οἱ ἀποθανόντες ἐν τῇ μάχῃ κεκόσμηντο τῷ πρέποντι κόσμῳ, ὁ δὲ τοῖς θεοῖς τὰ νομιζόμενα ἐπινίκια ἔθυε, καὶ ἀγὼν ἐποιεῖτο αὐτῷ γυμνικὸς καὶ ἱππικὸς αὐτοῦ ἔτι τῇ ὄχθῃ τοῦ Ὑδάσπου, ἵνα περ τὸ στρατόπεδον διέβη ἅμα τῷ στρατῷ, Κρατερὸν μὲν δὴ ξὺν μέρει τοῦ στρατιᾶς ὑπελείπετο, τὰς πόλεις ἀσφαλεστάτας τε τῇ ἐκλιπούσῃ ἀναστήσοντά τε καὶ ἐκτειχιοῦντα· αὐτὸς δὲ ἤλαυνεν ὡς ἐπὶ τοὺς πρόσχωρους τῇ τοῦ Πώρου ἀρχῇ Ἰνδούς· ὄνομα δὲ ἦν τῷ ἔθνει Γλαυκανίκαι, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος· ὡς δὲ Πτολεμαῖος, Γλαῦσαι. ὁποτέρως δὲ ἔχει τὸ ὄνομα οὐ μοι μέλλει. ἐπῆλθε δὲ τὴν χώραν αὐτῶν Ἀλέξανδρος, τῷ τε ἑτέρῳ ἵππεσι χίλιοις καὶ τοῖς ἡμίσεσι, καὶ τῷ πεζῶν ἀπὸ φάλαγγος ἑκάστης ὁπλίταις τοῖς, καὶ τοῖς ἱπποτοξόταις σύμπασι, καὶ τοῖς Ἀγριᾶσι, καὶ τοῖς τοξόταις, ἓξ

προσεχώρουν αὐτῷ ὁμολογίαν πάντες. καὶ ἔλαβε πόλεις μὲν ἐς τριάκοντα καὶ ἑπτά· ὧν ἦσαν οἱ μὲν ἐλάχιστοι οὐκ ἐλάττους ἢ πεντακισχιλίων ἀνθρώπων, πολλῶν δὲ καὶ ὑπὲρ τοὺς μυρίους. ἐκώμας δὲ πολλὰς ἑάλω, καὶ πολυανθρώποις οὐ μείους τῶν πόλεων. καὶ ταύτης τῆς χώρας Πώρῳ ἄρχειν ἔδωκε· καὶ Ταξίλην τὸν Ἀμμιάτου Πῶρον, καὶ Ταξίλῃ ἀποπέμπει ὀπίσω εἰς τὰ ἤθη τὰ αὐτοῦ. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ τοὺς Ἀβισάρου πρέσβεις ἦκον, ἐνδιδόντες αὐτόν τε Ἀλεξάνδρῳ Ἀβισάρην καὶ τὴν χώραν ὅσης ἦρχε. καὶ τοι πρὸ γε τῆς μάχης τῆς πρὸς Πῶρον γνομένης Ἀλεξάνδρῳ, ἐπενόει Ἀβισάρης καὶ αὐτὸς ξυὺν Πώρῳ βίᾳ σῴσεσθαι. τότε δὲ καὶ τὸν ἀδελφὸν τὸν αὑτοῦ ξυὺν τοῖς ἄλλοις πρέσβεσι παρ' Ἀλέξανδρον ἔπεμψε, χρήματά τε κομίζοντα, καὶ ἐλέφαντας τεσσαράκοντα, δῶρον Ἀλεξάνδρῳ. ἦκον δὲ καὶ παρὰ τῶν αὐτονόμων Ἰνδῶν πρέσβεις παρ' Ἀλέξανδρον, καὶ παρὰ Πώρου ἄλλοι ὑπάρχοντος Ἰνδῶν. Ἀλέξανδρος δὲ μετὰ τάχους Ἀβισσάρην ἰέναι παρ' αὐτὸν κελεύει, ἐπαπειλήσας εἰ μὴ ἔλθοι ὅτι αὐτὸν ὄψεται ἥκοντα ξυὺν τῇ στρατιᾷ, ἵνα δὲ χαίρῃ ἰδών. ἐν τούτῳ δὲ Φραταφέρνης τε ὁ Παρθυαίων καὶ Ὑρκανίας σατράπης, τοὺς καταλειφθέντας πρὸ αὐτοῦ Θρᾷκας ἄγων, ἦκεν ὡς Ἀλέξανδρον· καὶ παρὰ Σισίκου δὲ Ἀσσακηνῶν σατράπου ἄγγελοι, ὅτι τόν τε ὕπαρχον σφῶν καὶ ἀπεκτονότες εἶεν οἱ Ἀσσακηνοί, καὶ ἀπ' Ἀλεξάνδρου ἀφεστηκότες. καὶ ἐπὶ τούτοις Φίλιππον ἐκπέμπει καὶ Τυριέσπην σὺν στρατιᾷ, τά τε πρὸς τὴν Ἀσσακηνῶν χώραν καταστησομένους καὶ κοσμήσοντας. αὐτὸς δὲ ὡς ἐπὶ τὸν Ἀκεσίνην ποταμὸν προυχώρει. Τούτου δὲ Ἀκεσίνου τὸ μέγεθος μόνον τῶν Ἰνδῶν ποταμῶν Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ἀνέγραψεν. εἰ γὰρ ἵνα ἐπέρασεν Ἀλέξανδρος αὐτὸν ἐπὶ τῶν πλοίων τε καὶ τῶν διφθερῶν ξυὺν τῇ στρατιᾷ, τὸ μὲν ῥεῦμα ὀξὺ τοῦ Ἀκεσίνου, πέτραις μεγάλαις καὶ ὀξείαις, καθ' ὧν φερόμενον βίᾳ τὸ ὕδωρ κυμαίνεσθαί τε καὶ καχλάζειν. τὸ δὲ εὖρος σταδίους ἐπέχειν πεντεκαίδεκα. καὶ τοῖς μὲν δὴ ἔτι τῶν διφθερῶν περῶσιν οὐ μακρὴ γίγνεσθαι τὸν πόρον· τοῖς δ' ἐν τοῖς πλοίοις διαβαίνουσιν, ἐποκειλάντων πολλῶν πλοίων ἐπὶ τὰς πέτρας καὶ συναρραχθέντων, οὐκ ὀλίγους αὐτοῦ ἐν τῷ ὕδατι διαφθαρῆναι. εἴη δ' οὖν οὐκ ἐκ τοῦδε τοῦ λόγου ξυνιδεῖν τεκμηριοῦσθαι, ὅτι οὐ πόρρω τοῦ ἀληθοῦς ἀναγέγραπται τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ τὸ μέγεθος, ὅσοις ἐς τεσσαράκοντα σταδίους δοκεῖ τοῦ Ἰνδοῦ εἶναι τὸ εὖρος, ἵνα μέσως ἔχει αὐτὸς αὐτοῦ ὁ Ἰνδός· ἵνα δὲ γενώσατός τε καὶ διὰ γενότητα βαθύτατος, ἐς τοὺς πεντεκαίδεκα ξυνάγεσθαι. καὶ τοῦτο μάλιστα εἶναι τοῦ Ἰνδοῦ. καὶ γὰρ ἐς τοῦ Ἀκεσίνου τεκμαίρομαι ἐπιλέξασθαι Ἀλέξανδρον, ἵνα περ τὸ πλατύτατον ἦν τοῦ πόρου, ὡς χαλεπωτέρῳ χρήσασθαι τῷ ῥεύματι. περάσας δὲ τὸν ποταμόν, Κοῖνον μὲν ξυὺν τῇ αὐτοῦ τάξει ἀπολείπει αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ὄχθῃ, ὡς τὰξας ἐπιμελεῖσθαι τῆς ὑπολελειμμένης στρατιᾶς τῆς διαβάσεως, οἳ τόν τε σῖτον αὐτῷ τὸν ἐκ τῆς ἤδη ὑπηκόου τῶν Ἰνδῶν χώρας καὶ τὰ ἄλλα ἐπιτήδεια ξυγκομίζειν ἔμελλον. Πῶρον δὲ ἐς τὰ αὐτοῦ ἤθη ἀποπέμπει, κελεύσας Ἰνδῶν τε τοὺς μαχιμωτάτους ἐπιλεξάμενον, καὶ εἴ τινας παρ' αὐτῷ ἔχοι ἐλέφαντας, τούτους δὲ ἀναλαβόντα ἰέναι παρ' αὐτόν. αὐτὸς δὲ Πῶρον τὸν ἕτερον τὸν κακὸν, ὅτι

nos præterea & sagittarios. Vrbes itaque XXXVII deditione recepit, quarum quæ minima erat, non minus VM incolarum habebat: multæ verò etiam XM. pagorũ quoque magnum numerũ cepit, atque eos quidem non minus quàm vrbes ipsas incolarũ frequentia celebres. totius verò huiusce regionis imperium Poro dedit. Taxilem etiã Poro conciliatum in suum regnum mittit. Per id tempus legati ab Abissare venerunt, Abissarem ipsum totámque eius regionem dedentes. Porro ante pugnam cum Poro commissam statuerat Abissares copias suas cum Poro coniungere. tum verò fratrem suum aliósque legatos ad Alexandrum cum pecuniis & elephantis XL misit. Venerunt etiam legati ab Indis qui liberè suis legibus vtentes viuunt, & à Poro alio Indorum præfecto. Alexander confestim Abissarem ad se venire iubet, minatus nisi pareret se cum exercitu magno eius malo eò iturum. Dum hęc gerũtur, Phrataphernes Parthorum atque Hyrcaniæ satrapa cum Thracibus sibi comm issis ad Alexandrum venit. & nuntij à Sisico Assacenorum satrapa, Assacenos interfecto præside ab Alexandro defeciſſe nuntiantes. Aduersus hos Philippum & Tyriespem cum exercitu mittit, qui Assacenorum motus compescant & prouinciam regant. Ipse ad Acesinem amnem mouit. Huius amnis solius ex Indiæ fluminibus magnitudinem Ptolemæus Lagi filius descripsit. esse enim, ea parte qua Alexander eum nauigiis & pellibus cum exercitu transmisit, rapidum Acesinis cursum, magnis asperisque cautibus interiectis, quibus illisæ ac repercussæ vndæ ingentes æstus vorticésque concitent. latitudinem verò esse quindecim stadiorum. Atque iis quidem qui vtribus transportati sunt facilem traiectum fuisse: eorum verò qui nauibus transuecti sunt, quum pleræque cautibus illisæ rumperentur, non paucos in amne periisse. Ex quibus verbis facilè quis colligere queat, non multum à vero abhorrere quod de Indi amnis magnitudine scriptum est ab iis qui Indi latitudinem XL stadiorum esse statuunt vbi latissimus is est: vbi vero angustissimus & ob angustiã profundissimus, in XV stadia contrahi. atque hanc quidem ferè esse Indi fluminis plerisque in locis latitudinem. Atqui existimauerim Alexandrum ad traiiciendum Acesinem amnem eam partem delegisse qua maximè amplus eius cursus, eáque de causa minus rapidus esset. Transmisso itaque flumine, Cœnum cum suis copiis ad ripam relinquit, qui reliqui exercitus transitum curaret, qui & frumentum & alia necessaria ex regione Indorum quæ ei parebat allaturi erant. Porum in regnum suum remittit, mandatis additis, vt lectissimis Indorum qui bellicosissimi haberentur copiis, & elephantis (si quos haberet) collectis ad se veniret. Ipse verò alium illum Porum hominem malum, qui deserta prouincia cui præerat fugisse nuntiabatur, cum expedi-

Curt. Abiasares, qui prius quàm cum Poro dimicaretur legatos ad Alexandrum miserat, rursus alios misit, pollicentes omnia facturum quæ imperasset, modò ne cogeret corpus suũ dedere.

Vet. cod. ἢν ἀμέσως.

tissimo milite insequi statuit. Porus enim hic, quamdiu Alexander cum alio Poro bellum gerebat, legationes ad Alexandrum mittens se pariter & regionem cui imperabat Alexandro dedebat, magis odio Pori quàm amore Alexandri motus. quum autem Porum ad Alexandrum venisse, & regnum suum idque multo auctius ei restitutum esse cognouit, non tam Alexandri quàm Pori, qui eiusdem cũ ipso nominis erat, metu è regno suo aufugit, omnibus iis qui bello apti essent, (quibus quidem persuadere potuit vt fugæ comites essent) secum sumtis. In hunc profectus Alexander ad Hydraotem alium Indiæ fluuium peruenit, latitudine quidem Acesine nihilo minorem, cursus verò rapiditate inferiorem. & per omnem regionem præsidia idoneis locis posuit, vt Craterus & Cœnus tutò ad se peruenirent, frumento per maximam regionis partem direpto. Deinde Hephæstioni partem exercitus committens, peditum scilicet phalanges duas: ex equitibus, Demetrij agmen ad suum adiungens, & sagittariorum dimidiam partem, eum in Pori illius qui aufugerat regionem mittit, eámque vt alteri Poro tradat iubet. & siquæ aliæ ad ripam Hydraotis fluuij gentes Indorum essent liberè suis legibus viuentes, earum omnium gubernationẽ Poro det. Ipse Hydraotem fluuium non ita difficulter atque Acesinem traiecit. dehinc vltra ripam Hydraotis progressus, plerosque deditione recepit: nõnullos etiam cum armis occurrentes, alios verò fugientes captos vi subegit. Inter hæc Alexandro nuntiatur alios quosdam Indos liberos & Cathæos paratos esse, si eò exercitum duceret, pugnã experiri, reliquósque finitimos etiam liberè viuentes ad societatem solicitare. vrbem verò ad quam confligere statuissent (nomine Sangala) munitam esse. Cathæi quoque strenui in primis reique bellicæ peritissimi habebãtur. Cum his conspirasse Oxydracas aliam Indorum gentem, & Mallos aliam ab his diuersam: aduersus quos paulo antè & Abissares & Porus coniunctis copiis, ac multis Indorũ in societatem adscitis, profecti, quum nihil tanto belli apparatu dignum gessissent, recesserant. Hæc vt Alexandro nuntiata sunt, confestim in Cathæos contendit, & secundis castris ab Hydraote fluuio ad vrbem peruenit cui Pimprama nomen est. Ea Indorum gens Adraistæ vocabantur. ij statim pactionibus deditionem fecerunt. Alexander postero die militibus ad quietẽ dato, tertio die Sangala profectus est, vbi & Cathæi aliique his finitimi qui sese iis coniunxerãt, ante vrbem in colle non omnino arduo instructa acie stabant. Hunc collem triplici in orbem ordine curribus dispositis munierant, castris in medio locatis. Alexander naturam loci hostiúmque multitudinem contemplatus, vbi commodissimum visum est castra posuit, & sagittarios equestres continuò qui eos telis lacessant emittit, vtque adequitent iubet,

Vet. cod. ἴγνα διῆν ἐλαύνειν.

Al. Ἰνδῶν.

Cur. Barbari vehiculis inter se iunctis dimicaturi occurrerunt.

A ἐξηγγέλθη περδικκᾶι ἀποληπὼν τὴν χώραν ἧς ἦρχεν, ἐπενόει διώκειν σὺν τοῖς νεωφυστοις τῆς στρατιᾶς. ὁ γὰρ Πῶρος οὗτος, ἐς τε μὲν πολέμια ξυνειστήκειν Ἀλεξάνδρῳ τὰ πρὸς τὸν ἄλλον Πῶρον, πρέσβεις πρὸς Ἀλέξανδρον πέμπων, αὐτόν τε καὶ τὴν ὑπὸ οἱ χώραν ἐνεδίδου Ἀλεξάνδρῳ, καὶ ἔχθρα τὸ Πώρου μᾶλλον ἢ φιλία τῇ Ἀλεξάνδρου. ὡς δὲ ἀφικόμενόν τε ἐκεῖνον, καὶ πρὸς τῇ αὐτῇ καὶ ἄλλης πολλῆς ἀρχόντα ἔμαθε, τότε δὴ φοβηθεὶς, οὐχ οὕτω τι Ἀλέξανδρον αὐτὸν ὡς τὸν Πῶρον ἐκεῖνον τὸν αὐτῷ ὁμώνυμον, φεύγει τὴν ἑαυτοῦ, καὶ λαβὼν ὅσους τῶν μαχίμων ξυμπεῖσαι ἐδυνήθη μεταχεῖν οἱ τῆς φυγῆς. ἐπὶ τοῦτον ἐλαύνων Ἀλέξανδρος καὶ ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸν Ὑδραώτην ποταμὸν ἄλλον αὖ τοῦτον Ἰνδὸν πολλῷ μείονα μὲν οὐδὲν τὸν Ἀκεσίνου, ὀξύτητι δὲ τοῦ μείονα· ἔστιν δὲ τῆς χώρας ἐς τε ἐπὶ τὸν Ὑδραώτην ἐπῆλθε, φυλακὰς ὑπέλιπεν ἐν τοῖς ἐπικαιροτάτοις χωρίοις, ὅπως οἱ ἀμφὶ Κρατερόν τε καὶ Κοῖνον δι' ἀσφαλείας ἐπέρχοιντο, τῆς χώρας τὴν πολλὴν πεφομαδοῦντες. ἐνταῦθα Ἡφαιστίωνα μὲν ἐκπέμπει, δοὺς αὐτῷ μέρος τῆς στρατιᾶς, πεζῶν μὲν φάλαγγας δύο, ἱππέων δὲ τήν τε αὐτοῦ καὶ τὴν Δημητρίου ἵππαρχίαν, καὶ τῶν τοξοτῶν τοὺς ἡμίσεας, ἐς τὴν Πώρου τοῦ ἀφεστηκότος χώραν, κελεύσας παραδιδόναι ταύτην Πώρῳ τῷ ἄλλῳ, καὶ εἴ δή τινα πρὸς τῆς ὄχθης τοῦ Ὑδραώτου ποταμοῦ αὐτόνομα ἔθνη Ἰνδῶν νέμεται, καὶ τῶν τε προσαγόμενον τῷ Πώρῳ ἀρχὴν ἐγχειρίσαι. αὐτὸς δὲ ἐπέρα τὸν Ὑδραώτην ποταμὸν, οὐ καθάπερ τὸν Ἀκεσίνην χαλεπῶς. προχωροῦντι δὲ αὐτῷ ἐπέκεινα τῆς ὄχθης τοῦ Ὑδραώτου, τοὺς μὲν πολλοὺς καθ' ὁμολογίαν προχωρῆσαι ξυνέβαινεν. ἤδη δέ τινας ξὺν ὅπλοις ἀπαντήσαντας, οἷς δὴ καὶ ὑποφεύγοντας ἑλὼν βιαστερέφατο. ἐν τούτῳ δὴ ἀγγέλλεται Ἀλεξάνδρῳ, τοὺς αὐτονόμων Ἰνδῶν ἄλλους τέ τινας, καὶ τοὺς καλουμένους Καθαίους αὐτούς τε παρασκευάζεσθαι ὡς πρὸς μάχην, εἰ προσίοιτο τὴν χώραν αὐτοῦ Ἀλέξανδρος, καὶ ὅσον ὅμορα σφίσιν ὠκοῦντας αὐτονόμους, καὶ τῶν τε παρακαλεῖν ἐς τὸ ἔργον. εἶναι δὲ τὴν τε πόλιν ὀχυρὰν πρὸς ἣν ἐπενόουν ἀγωνίσασθαι· Σάγγαλα δὲ τῇ πόλει ὄνομα. καὶ αὐτοὶ οἱ Καθαῖοι δυσπολεμώτατοί τε καὶ τὰ πολέμια κράτιστοι νομίζοντο· καὶ τούτοις δὴ τοῖς αὐτοῖς Ὀξυδράκαι ἄλλο Ἰνδῶν ἔθνος· καὶ Μαλλοὶ, ἄλλο καὶ τοῦτο. ἐπὶ καὶ ὀλίγῳ πρόσθεν στρατεύσαντας ἐπ' αὐτοὺς Πώρόν τε καὶ Ἀβισάρην ξυύντε τῇ σφετέρᾳ δυνάμει, καὶ πολλὰ ἄλλα ἔθνη τῶν αὐτονόμων Ἰνδῶν ἀναστήσαντας, οὐδὲν προέξαντας τῆς παρασκευῆς ἄξιον ξυνέβη ἀπελθεῖν. ταῦθ' ὡς ἐξηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, παρευθὺ ἤλαυνεν ὡς ἐπὶ τοὺς Καθαίους. καὶ δευτεραῖος μὲν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ὑδραώτου πρὸς πόλιν ἦκεν ἣ ὄνομα Πίμπραμα· τὸ δ' ἔθνος τοῦτο τῶν Ἰνδῶν Ἀδραίστῃ ἐκαλοῦντο. οὗτοι μὲν δὴ προσεχώρησαν ὁμολογίᾳ Ἀλεξάνδρῳ. καὶ Ἀλέξανδρος ἀναπαύσας τῇ ὑστεραίᾳ τὸν στρατιὰν, τῇ τρίτῃ προὐχώρει ἐπὶ τὰ Σάγγαλα, ἵνα οἱ Καθαῖοί τε καὶ οἱ ἄλλοι πρόσχωροι αὐτοῖς ξυνελήλυθότες πρὸ τῆς πόλεως παρετεταγμένοι ἦσαν ἐπὶ γηλόφου ἀπάντη ἀποτόμου· κύκλῳ γὰρ γηλόφου ἀμφέχας προεσήσαντες, ἐντὸς αὐτῶν ἐστρατοπέδευον, ὡς ξυνελὼν χάρακα προβεβλῆσθαι τῶν ἁμαξῶν. Ἀλέξανδρος δὲ τό, τε πλῆθος καταδὼν τῶν βαρβάρων, καὶ ξὺν τοῖς χωρίοις τὴν φύσιν, ὡς μάλιστα πρὸς τὰ παρόντα ἐν καιρῷ οἱ ἐφαίνετο παρετάσσετο. καὶ τοὺς μὲν ἱπποτοξότας αὐτοὺς, ὡς εἶχεν, ἐκπέμπει ἐπ' αὐτοὺς ἀκροβολίζεσθαι, κελεύσας παριππεύσαντας

τας, ὡς μήτε ἐκ δρομοῦ ἵνα ποιήσωνται τοὺς Ἰνδούς, πεῖραν ξυντεταχθῶσι αὐτῷ τῇ στρατιᾷ, καὶ ὡς καταπλήξεως γίγνεσθαι αὐτοῖς καὶ πρὸ τῆς μάχης ἐντὸς τοῦ ὀχυρώματος. αὐτὸς μὲν οὖν πρῶτος τοῦ δεξιοῦ κέρως τὴν ἵππον ἦγε καὶ τὸ ἄγημα κατέστησε, καὶ τῷ Κλείτῳ ἵππαρχίαν· ἐχομένους δὲ τούτων τοὺς ὑπασπιστάς, καὶ ὅπισθεν τούτοις τοὺς Ἀγριανάς. τὸ δὲ εὐώνυμον Περδίκκας τε αὐτῷ ἐτέτακτο, τῷ τε αὐτοῦ ἔχων ἵππαρχίαν, καὶ τοὺς τῶν Ἀσσητέρων ἄγειν. ὅπη κέρως ἑκατέρου οἱ τοξόται αὐτῷ διχῇ διακεκριμένοι ἐτάχθησαν. ἐκατέρωθεν δὲ αὐτῷ παρεγίγνοντο καὶ οἱ ἀπὸ τῆς ὁπλοφυλακίας πεζοί τε καὶ ἱππεῖς· καὶ τούτων τοὺς μὲν ἱππέας ὅπη τῷ κέρατα διελὼν παρήγαγεν· ἀπὸ δὲ τῶν πεζῶν τῶν προσηγμένων πυκνοτέραν τὴν σύγκλεισιν τῆς φάλαγγος ποιήσας, αὐτὸς ἀναλαβὼν τὸ ἵππον τὴν ὅπη τοῦ δεξιοῦ τεταγμένου, παρήγαγε ὅπη τὰς κατὰ τὸ εὐώνυμον τῶν Ἰνδῶν ἀμάξας. ταύτῃ γὰρ εὐπροσοδώτερον αὐτῷ ἐφαίνετο τὸ χωρίον, καὶ οὐ πυκναὶ ὡσαύτως αἱ ἅμαξαι ἐφειστήκεσαν. ὡς δὲ ὅπη τὸ ἵππον προσαγαγοῦσαν οὐκ ἐξέβαινον οἱ Ἰνδοὶ ἔξω τῶν ἁμαξῶν, ἀλλ' ὑπεβεβηκότες αὐτῶν ἐφ' ὑψηλοῦ ἠκροβολίζοντο, γνοὺς Ἀλέξανδρος ὅτι οὐκ εἴη τὰ ἱππέων τὸ ἔργον, καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἵππου, πεζὸς ἐπῆγε τῶν πεζῶν τὴν φάλαγγα. καὶ ἀπὸ μὲν τῶν προφθασάντων ἁμαξῶν οὐ χαλεπῶς ἐδιάσαντο οἱ Μακεδόνες τοὺς Ἰνδούς· πρὸς δὲ τῶν δευτέρων οἱ Ἰνδοὶ ὥσπαρ ξάμενοι ῥᾷον ἀπεμάχοντο· οἷα δὴ πυκνότεροί τε ἐφεστηκότες ἔλαττον τοῦ κύκλου, καὶ τῶν Μακεδόνων οὐ κατ' εὐρυχωρίαν ὡσαύτως προσιόντων σφίσιν. ἐν ᾧ τάς τε προφθάσας ἁμάξας ὑπεξῆγον, καὶ κατὰ τὰ διαλείμματα αὐτῶν, ὡς ἑκάστοις προὐχώρει, ἀτάκτως προσέβαλλον· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τούτων ὅμως ἐξωθήσθησαν οἱ Ἰνδοὶ διαθέντες ὑπὸ τῆς φάλαγγος· οἱ δὲ ἔτι οὐκέτι ἀνέμενον, ἀλλ' ὡς τάχιστα εἶχον φυγῇ εἰς τὴν πόλιν κατεκλείσθησαν. καὶ Ἀλέξανδρος τοῦ τε μὴ τὴν ἡμέραν προεξαναστοπέδωσε τοῖς πεζοῖς τὴν πόλιν, ὅσα γε ἠδυνήθη αὐτῷ προεξαλεῖν ἡ φάλαγξ. ὅτι πολὺ γὰρ ἐπέχον τὸ τεῖχος τῷ στρατοπέδῳ κυκλώσασθαι οὐ δυνατὸς ἐγίγνετο. κατὰ δὴ τὰ διαλείμματα αὐτά, ἵνα ἐς λίμνην οὐ μακρὰν τὸ τεῖχος ἦν, τοὺς ἱππέας ἐπέταξεν ἐν κύκλῳ τῆς λίμνης, γνοὺς οὐ βαθεῖαν οὖσαν τὴν λίμνην· ἐς ἅμα εἰκάσας, ὅτι φοβερῶς ἡγούμενοι Ἰνδοὶ ἀπὸ τῆς προτέρας ἡττης ἀπολείψουσι τῆς νυκτὸς τὴν πόλιν· ἐς ξυνέβη οὕτως ὅπως εἴκασεν. ἀμφὶ γὰρ δευτέραν φυλακὴν ἐκπίπτοντες ἐκ τοῦ τείχους οἱ πολλοὶ αὐτῶν, ἐνέκυρσαν ταῖς προφυλακαῖς τῶν ἱππέων. καὶ οἱ μὲν πρῶτοι αὐτῶν κατεκόπησαν πρὸς τῶν ἱππέων· οἱ δὲ ὕστεροι τούτοις αἰσθόμενοι ὅτι φυλάσσεται ἐν κύκλῳ λίμνη, ἐς τὴν πόλιν αὖθις ἀνεχώρησαν. Ἀλέξανδρος δὲ χάρακί τε ἀντιπρὸ πρὸς τὸ τεῖχος ἔβαλλε, ἵνα περ μὴ εἴργοι ἡ λίμνη τὴν πόλιν· καὶ φυλακὰς ἐν κύκλῳ τῆς λίμνης ἀκριβεστέρας κατέστησεν. αὐτὸς δὲ μηχανὰς προσῆγε τῷ τείχει ἐπινοῶν, ὡς καθαιρεῖεν τὸ τεῖχος. αὐτομολήσαντες δὲ αὐτῷ τῶν ἐκ τῆς πόλεως τινες, φράζουσιν ὅτι ἐν νῷ ἔχοιεν αὐτῆς ἐκείνης τῆς νυκτὸς ἐκπίπτειν ἐκ τῆς πόλεως οἱ Ἰνδοὶ καὶ τὴν λίμνην, ἵνα περ τὸ ἐλλιπὲς ἦν τοῦ χάρακος. ὃν δὴ Πτολεμαῖον τὸν Λάγου ὑπατεύοντα ἐν τῷ ἔτει τοῦτο, τὸ τε ὑπασπιστῶν αὐτῷ δισχιλιαρχίας τρεῖς, καὶ τοὺς Ἀγριανάς

ne nimirum Indi nondum satis instructa Macedonum acie excursionem aliquam faciant. vtque Indis intra ipsa munimenta consistentibus terror incuteretur. Dehinc equitum agmen ad dextrum cornu constituit, quibus Cliti equitum præfecturam adiunxit. proximos his argyraspidas locat, mox Agrianos. ad sinistrum cornu Perdiccam statuit, cui ad suam equitum præfecturam eorum etiam qui Asseteri vocantur agmina adiunxit. Ad vtriusque cornu latera sagittarios in duas partes diuisos collocat. Ad læuâ Perdiccam constituit, sua equestri præfectura & Asseterorũ agminibus instructum, sagittariis in vtrunque cornu diuisis. Alexandro ita aciem instruente, pedites atque equites qui nouissimo agmini præsidio erant aduenerũt. atque ex his quidem equites cornibus admouit: ex peditibus verò qui accesserant, phalangis structura confertiore effecta, ipse assumto equitatu quem ad dextram statuerat, in currus Indorum ad lævam sitos duxit. Hac enim facilior ad collem aditus fore videbatur, neque ita densus erat ex hac parte curruum ordo. Postquam verò Indi aduersus equitatum extra munimenta non procurrerent, sed consensis curribus tela ex editiore loco torquerent, equitatum parum idoneum ad hanc rem ratus, desiliens ex equo pedes ipse peditum phalangem in eos duxit. Atqui à prima curruum serie non difficulter Indi à Macedonibus sunt repulsi. ad secundũ verò ordinem conferti facilius sese tuebantur, quippe quòd & densiores in orbem curribus circumfusi starent, & Macedones non ita spatioso loco in eos ferrentur. Interea tamen primos currus submouerunt, & per illorum interstitia, prout quisque poterat, inordinatè irruperunt. Cæterùm iis etiam curribus Indi à phalange depulsi sunt. quúmque diutius impetum ferre non possent, fuga quàm celerrima potuerunt sese in vrbem receperunt: quibus ea conclusis, Alexander eo ipso die peditum copiis (quatenus phalanx sufficiebat) oppidum obsedit. Murus enim in circuitu amplior erat, quàm vt ab exercitu totus in orbem cingi posset. vacuis verò peditatu locis (vbi & stagnũ quoddam non procul à muris situm erat) equitatum circumduxit, sciens stagnum id parum profundum esse: simúlque facilè coniiciens, Indos cladis acceptæ metu perculsos noctu vrbem deserturos. quod quidem ita vt cogitarat euenit. Nam circiter secundam noctis vigiliam plerique eorum vrbe elapsi, in equitum procubias inciderunt. quorũ quidem primi ab equitibus cæsi sunt: alij hos secuti quum stagnum equitatu circunsessum esse sensissent, rursus in vrbem sese receperũt. Alexãder vrbẽ (ea parte qua stagnũ impedie bat excepta) duplici vallo in orbẽ cingit, & accuratiores ad circuitũ stagni custodias locat. ipse tormenta muris admouere eósque quatere statuit. quũ transfugæ quidã ex vrbe ad eũ venientes nuntiarũt Indos ea nocte ex vrbe sese subducere cõstituisse, ea parte qua vallũ desinebat. Alexãder Ptolemæũ Lagi f. eo loco statuit, argyraspidum tria millia ei

Fort. ἐλάττω.

adiungẽs, Agrianos omnes, vnúmq; sagittariorum agmen, ostenso loco qua verisimile erat barbaros erupturos: mandatis additis, vt simulac eos eruptionem tentantes sensisset, ipse cum exercitu transitu prohibeat: tubicini vt signum tuba det iubeat. ducibus etiam imperat, vt statim audito signo cũ suis quisque copiis, quò tuba vocauerit aduolẽt. Se quoque pugnę non defuturum promittit. Atque hæc quidem Alexander quum imperasset, Ptolemæus multis curribus qui in prima illa fuga relicti fuerãt collectis, transuersos eos in via disponit, vt à fugientibus per noctem cerni non possent. vallúmque inter muros & stagnum, rescissum neque adhuc satis firmum, perfici iubet. quod quidẽ ea nocte à militibus confectum est. Barbari sub quartam noctis vigiliam, quemadmodũ Alexandro significatum fuerat, effusi portis quæ ad stagnum vergebant, cursum eo ferebantur. sed neque procubias, neque Ptolemæum qui eo loci confederat latere potuerunt. In hoc rerum statu tubicines signum dant. quo audito ipse cum exercitu armato atque in ordinem redacto in barbaros contendit. At verò currus & vallum loco inter stagnum medio ductum, magno barbaris impedimento erãt. Quum verò ad tubę sonitum Ptolemæi copiæ acriter in eos ferrentur, magnámq; eorum qui procurrẽtes in currus impingebant stragem ederent, rursus in vrbẽ confugiunt: quingenti barbari in ea fuga cæsi. Interea Porus aduenit reliquos elephantos adducẽs, & Indorũ v M. Iámq; & machinæ Alexãdro cõfectæ erãt & muris admouebantur. Macedones mœnibus nondum quassatis, sed lateritio muro suffosso scalísque omni ex parte admotis vrbem vi capiunt. In eius vrbis expugnatione XVII M Indorum trucidata sunt: capti supra LXX M. currus CCC. equites D. De Alexandri exercitu circiter centum in vniuersa obsidione desiderati. vulneratorum maior quàm cæsorum numerus fuit. mille enim circiter & quingenti hi fuerunt. in his, cùm alij duces tum Lysimachus corporis custos. Posthæc Alexander cæsis patrio more sepultis, Eumenem scribam ad duas vrbes quæ vnà cum Sangalis defecerant mittit, trecentis equitibus ei adiunctis, qui oppidanis denuntient Sangala vrbem abs se expugnatam. nihil verò ipsis sinistri euenturum, si Alexandri imperium non detrectantes amicè eum excipiant, vt nec aliis Indis liberè viuentibus accidisset, qui voluntariam deditionem fecissent. Sed hi iam antea de Sangalorum expugnatione certiores facti, metu perculsi desertis vrbibus fugerant. quorum fuga cognita, Alexander acriter eos insecutus est. at multi eorum fuga euaserunt (multo enim postea quàm fugerant tempore insequi cœptum est) quotquot verò è fuga ob inualetudinem relicti sunt, quingenti circiter, ab exercitu comprehensi cæsíque sunt. Depositа itaque spe assequendi fugientes,

Al. σωμαθῶσαι.

A ξὺμπαντας, καὶ μίαν πέζην τὴν τοξοτῶν, ἀποδείξας τὸ χωρίον ἢπερ μάλιστα ἐλπίζε διάξεσθαι τοὺς βαρβάρους. σὺ δ' ἐπειδὰν αἴσθῃ, ἔφη, βιαζομένους ταύτῃ, αὐτὸς μὲν ξὺν τῇ φαλαγγὶ εἶργε τοὺς βαρβάρους τοῦ πρόσω· τὸν δὲ σαλπιγκτὴν κέλευε σημαίνειν. ὑμεῖς δὲ (ἄνδρες ἡγεμόνες) ἐπειδὰν σημανθῇ ξὺν τοῖς καθ' αὑτοὺς ἕκαστοι ξυντεταγμένοι ἴεναι ὅπῃ τὸν θόρυβον, ἵν' ὡς ἥκιστα σαλπιγξ ὠφελήσῃ· ἀποφάτης ὧδε οὐδὲ ἐγὼ τὸ ἔργου. ὁ μὲν τὰ τε παρήγγελε. Πτολεμαῖος δὲ ἅμα ἕῳ τοὺς ἀπολελειμμένους ἐν τῇ προτέρᾳ φυγῇ ἀμαξῶν ταύτῃ ξυναγαγὼν, ὡς πλείστας κατέστησεν ἐγκαρσίας, ἵνα πολλὰ ἐν νυκτὶ τὰ ἄπορα φαίνηται τοῖς φεύγουσι, καὶ τὸ χάρακες τὸ κεκομμένου τε καὶ οὐ καταπηχθέντος, ὅσωνπερ ἄλλη καὶ ἄλλη ἐκέλευσεν ἐν μέσῳ τῆς τε λίμνης καὶ τοῦ τείχους. Ὑπὸ ταῦτα αὐτῷ οἱ στρατιῶται ἐν τῇ νυκτὶ ἐξειργάσαντο. ἤδη τε ἦν ἀμφὶ τετάρτην φυλακὴν, καὶ οἱ βάρβαροι, καθάπερ ἐξηγέλλετο Ἀλεξάνδρῳ, ἀνοίξαντες τὰς ὡς ὅπι τὸν λίμνην πύλας, δρόμῳ ἐπ' αὐτὸν ἐφέροντο. οὐ μὴν ἔλαθον τὰς ταύτῃ φυλακὰς, οὐδὲ Πτολεμαῖον τὸν ἐπ' αὐτῇς τεταγμένον· ἀλλὰ ἐν τούτῳ οἵ τε σαλπιγκτὴν ἐσήμαινον αὐτῷ, καὶ αὐτὸς τὴν στρατιὰν ὡπλισμένην τε καὶ συντεταγμένην ἔχων ἐχώρει ὅπῃ τοῖς βαρβάροις. τοῖς δὲ αἱ τε ἅμαξαι ἐμποδὼν ἦσαν, καὶ ὁ χάραξ ἐν μέσῳ καταβεβλημένος. ὡς δ' ἤπτε σάλπιγξ ἐφθέγξατο, καὶ οἱ ἀμφὶ Πτολεμαῖον προσέπεσον αὐτοῖς, τοὺς αἰεὶ σκιπτίοντας ἀπὸ τῶν ἁμαξῶν κατακαίνοντες, ἐνταῦθα δὴ ἀποστρέφονται αὖθις ἐς τὴν πόλιν. καὶ ἀπέθανον αὐτῶν ἐν τῇ ἀποχωρήσει ἐς πεντακοσίους. ἐν τούτῳ δὲ καὶ Πῶρος ἀφίκετο, τοὺς δὲ ὑπολοίπους ἐλέφαντας ἄμα οἱ ἄγων, καὶ τῶν Ἰνδῶν ἐς πεντακισχιλίους· αἵ τε μηχαναὶ Ἀλεξάνδρῳ ξυμπεπηγμέναι ἦσαν, καὶ προσῆγοντο ἤδη τοῦ τείχους. ἀλλὰ οἱ Μακεδόνες πεῖν καὶ κεκαθαρμένοι τι τὸ τείχους, ὑπορύττοντές τε αὐτὸ πολὺ θίνον ὂν τὸ τεῖχος, καὶ τὰς πλίνθους ἐν κύκλῳ πάντῃ προσθέντες, αἰθούσι καταφανὲς τὴν πόλιν. καὶ ἀποθνήσκουσι μὲν ἐν τῇ καταλήψει τῶν Ἰνδῶν ἐς μυρίους καὶ ἑπτακισχιλίους. ἑάλωσαν δὲ ὑπὲρ τὰς ἑπτὰ μυριάδας, καὶ ἅρματα τριακόσια, καὶ ἵππων πεντακόσιοι. τῆς δὲ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ στρατιᾶς ἀπέθανον μὲν ὀλίγον ἀποδέοντες τῶν ἑκατὸν ἐν τῇ πάσῃ πολιορκίᾳ. τραυματίαι δὲ οὐκ ἴσῃ τὸ πλῆθος τῶν νεκρῶν ἐγένοντο, ἀλλ' ὑπὲρ τοὺς χιλίους καὶ δισχιλίους, καὶ ἐν τούτοις τῶν ἡγεμόνων ἄλλοι τε καὶ Λυσίμαχος ὁ σωματοφύλαξ. θαλφὰς δὲ ὡς νόμος αὐτῷ τοῖς τελευτήσασιν, Εὐμένην τὸν γραμματέα ἐκπέμπει ἐς τὰς δύο πόλεις τὰς ξυναφεστώσας τοῖς Σαγγάλοις, δοὺς αὐτῷ τῶν ἱππέων ἐς τριακοσίους, φράσοντας τοῖς ἔχουσι τὰς πόλεις τῶν τε Σαγγάλων τὴν ἅλωσιν, καὶ ὅτι αὐτοῖς οὐδὲν ἔσται χαλεπὸν ὑπ' Ἀλεξάνδρου, ὑπομένουσί τε καὶ δεχομένοις φιλίως Ἀλέξανδρον· οὐδὲ γὰρ ἄλλοις πω ἠνέσθη τῶν αὐτονόμων Ἰνδῶν, ὅσοι ἑκόντες σφᾶς ἐνέδοσαν. οἱ δὲ (ἤδη γὰρ ἐξήγγελτο αὐτοῖς καταφανὲς ἁλωσόμενον πρὸς Ἀλεξάνδρου τὰ Σάγγαλα) φοβηθέντες ἠρέμουν, ἔφυγον δὲ ἀπολιπόντες τὰς πόλεις. καὶ Ἀλέξανδρος ἐπειδὴ ἐξηγγέλθη αὐτῷ ἡ φυγὴ, αὐτοῦ ἐδίωκεν. ἀλλὰ οἱ πολλοὶ μὲν αὐτῷ ἔφθασαν ἀποφυγόντες (ἀπὸ μακροῦ γὰρ ἡ δίωξις ἐγένετο) ὅσοι κατὰ τὴν ἀποχώρησιν ἀσθενείᾳ ὑπελέποντο, οὓς ἐπιγενομένους ἐκπαλαι φθέντες πρὸς τῆς φαλαγγὸς, ἀπέθανον ἐς πεντακοσίους μάλιστα. ὡς δ' ἀπίγνω διώκειν τὸ πρόσω

πεζοσω τοις φεύγοντας, ἐπανελθὼν ἐς τὰ Σάγγαλα, τὴν πόλιν μὲν κατέσκαψε, τὴν χώραν δὲ, τῷ Ἰνδῶν τοῖς πάλαι μὲν αὐτονόμοις, τότε δ' ἑκουσίως πεζοχωρήσασι πεζοέθηκε. καὶ Πῶρον μὲν ξὺν τῇ δυνάμει τῇ ἀμφ' αὐτὸν, ἐκπέμπει ὅπη τὰς πόλεις αἱ προσνεχωρήκεσαν, φρουρὰς εἰσόξοντα εἰς αὐτάς· αὐτὸς δ' ξὺν τῇ στρατιᾷ ὅπῃ τὸ Ὑφασιν ποταμὸν προύχώρει, ὡς καὶ τοῖς ἐπέκεινα Ἰνδοῖς καταστρέψαιτο· οὐδὲ ἐφαίνετο αὐτῷ πέρας τι τοῦ πολέμου, ἐστε ὑπελείπετο τι πολέμιον. τὰ δὲ δὴ πέραν τοῦ Ὑφάσιος, δύδαίμονά τε τὴν χώραν εἶναι ἐξηγγέλλετο, καὶ ἀνδρόφοις ἀγαθοῖς μὲν γῆς ἐρχάτας, γυναίοις δὲ τὰ πολέμια, καὶ εἰς τὰ ἴδια δ' σφῶν ἐν κόσμῳ πολιτεύοντας. πεζὸς γὰρ τῷ δρίστων ἄρχεσθαι τοὺς πολλοὺς, τοὺς δ' οὐδὲν ἧσσον ὑπείκοις ἐξηγεῖσθαι· πλῆθός τε ἐλεφάντων ἐν τοῖς ταύτῃ ἀνδρόφοις πολὺ ὑπὲρ τοὺς ἄλλους Ἰνδοὺς, καὶ μεγέθει μεγίστους τε καὶ ἀνδρείᾳ. ταῦτα δὴ ἐξαγγελλόμενα Ἀλέξανδρον μὲν παρώξυνεν ἐς ἐπιθυμίαν τοῦ πεζοσω ἰέναι αὐτόν· οἱ δὲ Μακεδόνες ἐξέκαμνον ἤδη τοῖς γνώμαις, πόνους τε ἐκ πόνων καὶ κινδύνους ἐκ κινδύνων ἐπαναιρούμενον ὁρῶντες τὸν βασιλέα· ξύλλογοί τε ἐγίγνοντο κατὰ τὸ στρατόπεδον, τῷ μὲν τὰ σφέτερα ὀδυρομένων, ὅσοι ὑπείκέσαι· τῷ δὲ οὐκ ἀνελουθήσειν, οὐδὲ ἐπ' ἄγῃ Ἀλέξανδρον, ἐπαχυιζομένων. ταῦτα ὡς ἐπύθετο Ἀλέξανδρος, πρὶν καὶ προελθεῖν ὅτι μεῖζον τὴν παρασκευὴν τοῖς στρατιώταις καὶ τὴν ἀθυμίαν, ξυγκαλέσας τοὺς ἡγεμόνας τῶν τάξεων, ἔλεξεν ὧδε, Ὁρῶν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Μακεδόνες τε καὶ ξύμμαχοι, οὐχ ὁμοίᾳ ἐπὶ τῇ γνώμῃ ἑπομένους μοι ἐς τοὺς κινδύνους, ξυνήγαγον ἐς ταυτὸ, ὡς ἢ πείσας ἄγειν τὸ πεζόσω, ἢ πεισθεὶς ὀπίσω ἀποστρέφεσθαι. εἰ μὲν δὴ μεμπτοί εἰσιν ὑμῖν οἱ ἡμέτεροι μέχρι δεῦρο πονηθέντες πόνοι, καὶ αὐτὸς ἐγὼ ἡγούμενος, οὐδὲν ἔτι προὔργου λέγειν μοι δοκῶ· εἰ δὲ Ἰωνία τε πεζὸς ἡμῖν διὰ ταῦτα τοῖσδε τοῖς πόνοις ἔκτηται, καὶ Ἑλλήσποντος, καὶ Φρυγίαι ἀμφότεροι, καὶ Καππαδόκαι, καὶ Παφλαγόνες, καὶ Λυδοὶ, καὶ Κᾶρες, καὶ Λύκιοι, καὶ Παμφυλία τε καὶ Φοινίκη, καὶ Αἴγυπτος, ξὺν τῇ Λιβύῃ τῇ Ἑλληνικῇ, καὶ Ἀραβίας ἔστιν ἃ, καὶ Συρίας ἥ τε κοίλη καὶ ἡ μέση τῶν ποταμῶν, καὶ Βαβυλὼν δ' ἔκτηται, καὶ τὸ Σουσίων ἔθνος, καὶ Πέρσαι, καὶ Μῆδοι, καὶ ὅσων Πέρσαι καὶ Μῆδοι ἐπῆρχον, καὶ ὅσων δ' οὐκ ἦρχον· τὰ δὲ πρὸς τὰς Κασπίας πύλας, καὶ ἐπέκεινα τοῦ Καυκάσου, ὅταν ἐς τὰ πεζόσω ἐπὶ τὸν Ταναΐδος, Βακτριανοὶ, Ὑρκάνιοι, ἡ θάλασσα ἡ Ὑρκανία· Σκύθας τε ἀνεστείλαμεν ἔστ' ὄπη τὴν ἔρημον· ὅπη τούτοις μὲν τοῖ καὶ ὁ Ἰνδὸς ποταμὸς διὰ τὸ ἡμέτερα ῥεῖ, ὁ Ὑδάσπης, ὁ Ἀκεσίνης, ὁ Ὑδραώτης· τί οὐκ ἔστε καὶ τὸν Ὑφασιν καὶ τὰ ἐπέκεινα τοῦ Ὑφάσιος ἤδη προσθῆναι τὴν ἡμετέραν Μακεδόνων ἀρχὴν ἢ δεδοίκατε μὴ δέξων ὑμᾶς ἔπαλλοι βάρβαροι ὄπιόντας; ὧν οἱ μὲν προσχωρήσουσιν ἑκόντες, οἱ δὲ φεύγοντες ἁλίσκονται, οἱ δὲ ἀποφυγόντες τὴν χώραν ἡμῖν ἔρημον παραδιδόασιν, οἱ δὲ τοῖς ξυμμάχοις τε καὶ τοῖς ἑκουσίως προσχωρήσασι προστίθεν). πέρας δὲ τῶν πόνων ἤδη μοι αὐδρὶ ἐδέν δοκεῖ ἔτ' εἶναι, ὅπη μὴ αὐτοὺς τοὺς πόνους ὅσοι αὐτῶν ἐς καλὰ ἔργα φέρουσιν. εἰ δέ τις καὶ αὖτῳ τοῦ πολεμεῖν ποθεῖ ἀκοῦσαι ὅ, τι περ ἔσται πέρας, μαθέτω ὅτι τὰ πολλὰ ἔτι ἡμῖν ἡ λοιπὴ ὁδός ἐστε ὄπη τὸν ποταμόν τε Γάγγην καὶ τὴν ἑῴαν θάλασσαν.

A Sangala reuersus, vrbem solo æquauit: regionē autē ipsam Indis, qui antea liberè legib⁹ suis viuebāt, & spōte deditionē fecerāt, attribuit. Ac Porū quidē cum copiis suis ad vrbes quæ deditionē fecerāt mittit, præsidia iis impositurū: ipse cum exercitu ad Hyphasim amnē processit, Indos qui trās flumē habitabāt, subacturus. Neque enim vllum bellī finem cernebat, quandiu aliquid hostile superesset. Porro regionem illam trans Hyphasim opulentā esse audierat, incolas, & bonos agricolas & strenuos milites esse. priua-
B tim etiam cōpositè viuere. pleraſque enim ciuitates ab optimatibus regi, nihilq; ab iis iniquè decerni: maiorem apud hosce quàm apud vllos Indos elephantorū copiam esse, & mole corporis roboréque excellere. Quę quidem Alexandro nuntiata, vehemēti eius animum vlterius procedēdi studio exstimulabant. Macedonum verò animi iam fatisce re ceperant, quum regem labores ex laboribus suscipientem, pericula ex periculis adeuntem viderent. Conuentus etiam in castris agebant, aliis, qui modestiores erant,
C fortunam suam deplorantibus: aliis se non secuturos, etiam ducente rege, affirmantibus. Quæ postquam cognouit Alexander, priusquàm tumultus militaris simul & animorum abiectio longius serperet viréſque acciperet, conuocatis ordinum ducibus, ita orsus est, Qvvmintelligam vos, ô Mace- «
dones & socij, non eadem qua soletis volun «
tate pericula mecum adire, idcirco hac mi- «
hi apud vos concione vtendum esse putaui: «
vti aut persuadens vlterius ducam, aut per- «
D suasus pedem referam. Porro, si neque labo- «
res in hunc vsque diem actos, neque me qui «
ad eos subeundos dux vobis fui, probatis, «
non est quòd pluribus vobiscum agam: sin «
autem Ionia nobis, hisce laboribus, Hel- «
lespontus, Phrygia vtraque, Cappadocia, «
Paphlagonia, Lydia, Caria, Lycia, Pam- «
phylia, Phœnice, & AEgyptus, cum ea Li- «
byæ parte quam Græci tenent, parta est: si A- «
rabiæ etiam aliquam partem, & Syriam quæ «
Cœle & eā quæ Mesopotamia dicitur, Baby «
E lonē præterea gentémq; Susiorū subegistis: «
adhæc Persas ac Medos, gentésque omnes «
quæ horū imperio parebant, quæq; non pa- «
rebant: si regiones etiā trans portas Caspias, «
vtráque Caucasum positas, & qui vltra Ta- «
naim habitāt, Bactrianos, Hyrcanios, maré- «
que Hyrcaniū nobis subiecimus: si Scythas «
in solitudines repulimus, perficimúsque vt «
Indus amnis, Hydaspes, Acesines & Hydra- «
otes per nostrā ditionē fluant: quid cuncta- «
mini Hyphasim etiā, quæq; vltra Hyphasim «
sunt gentes nostro Macedonū imperio ad- «
F iicere? An veremini vt vlli deinceps barbari «
nos bellū inferentes propulsent? quū alij sua «
sponte deditionē faciant, alij fugientes ca- «
piantur, alij fuga elapsi regiones nobis ab «
incolis desertas relinquāt: nōnulli etiā se so- «
ciis & iis qui volūtariè sese dediderūt adiun- «
gant? Ego verò nullū generoso viro laborū «
finē statuo, quàm labores ipsos qui ad glo- «
riam ac decus ducunt. Siquis tamen cupit «
cognoscere, quisnam bellandi finis futurus «
sit, is intelligat parum terræ nobis vsque ad Gangem fluuium & orientalem Oceanum restare. «

» Ibi(inquam)Hyrcaniũ mare huic coniunctũ
» cernetis. ambit enim vniuersum terrarũ or-
» bem Oceanus. Tum ego vobis, Macedones
» ac socij,cõmonstrabo,Indicũ sinũ cum Per-
» sico cõfluere, Hyrcaniã cũ Persico sinu con-
» iungi. A sinu verò Persico in Libyam trans
» Herculis colũnas nauigabimus.A columnis
» vniuersa interior Libya nostra erit, tota etiã
» Asia: iidémq; limites qui à Deo orbi terrarũ
» positi sunt,imperiũ nostrũ terminabũt. At si
» nunc reuertamur, multæ quidẽ vltra Hypha
» sim ad orientalẽ vsque oceanũ bellicosę gẽ-
» tes relinquũtur, multæ etiã septentrionẽ ver-
» sus, ad mare vsque Hyrcaniũ. Scythicæ quo-
» que gentes non procul ab his remotæ sunt.
» Quare timendũ nobis est ne retrocedẽtibus
» nobis,ea etiã quæ nunc tenemus,nondũ satis
» stabilita, ab iis qui nondum subacti sunt ad
» defectionẽ incitẽtur. Tum verò omnes acti
» labores nobis perierint, aut certè noui labo-
» res,nouáq; pericula adeunda erunt. Quam-
» obrem persistite, Macedones ac socij. La-
» bores enim & præclara facinora adeuntib⁹,
» & vita ipsa cum virtute cõiuncta iucũda est,
» & mors nequaquã acerba, immortalẽ nomi-
» nis sui gloriã relinquẽtibus.An ignoratis,p-
» genitorẽ nostrũ nunquã ad tantã gloriã per-
» uenturũ fuisse vt ex homine deus fieret, aut
Ver.cod.φαυλο- » haberetur,si apud Tirynthũ, aut Argos, vel
πίσου. » Pelopõnesum , aut Thebas,deses mansissetẽ
» Sed neque Dionysij(cuius quidẽ sublimius q̃
» Herculis numẽ est)exigui labores memoran
» tur.At nos,etiã vltra Nysam progressi sum⁹,
» & Aornos petra Herculi ipsi inexpugnabi-
» lis in nostra potestate est. Vos itaque, quic-
» quid in Asia reliqui est,iis quæ tenemus,pau
» ca nimirũ multis,adiicite.Siquidẽ nos etiam
» quidnã magnũ ac memorabile in vita egis-
Cart. Licuit pa- » semus,si desides in Macedonia satis habuis-
ternis opibus cõ » semus, laboris expertes,domos nostras tue-
tento,intra Ma- » ri? Thracas finitimos, aut Illyrios, aut Tri-
cedoniæ termi- » ballos, vel eos qui ex Græcis nobis infesti e-
nos,per otiũ cor- » rant propulsantes. Quòd si vobis labores&
poris expectare » pericula adeuntib⁹, ego dux vester nullã ipse
obscurã & igno- » laborũ & periculorũ partẽ subirẽ, nõ imme-
bilem senectutẽ. » ritò animis caderetis, quippe qui labores,ve
» stros esse intelligeretis, præmiis verò laborũ
» alios frui.At labores cõmunes mihi vobiscũ
» sunt,pericula ex æquo vobiscũ adeo:prędmia
» in medio proposita sunt omnibus. Nam &
» regio ipsa vestra est, & vos ei præestis, & pe-
» cuniarũ maxima pars ad vos peruenit. Quũ
» verò tota Asia subacta fuerit,tum medius fi-
» dius spẽ expectationémq; cuiusq; vestrũ non
» explebo tantùm,verumetiã superabo. quíq;
» in domos suas reuerti voluerint dimittã,aut
» reducã ipse:qui verò permãserint , faxo vt iis
» qui discesserint inuidiosi sint. Hæc aliáque
» in hãc sententiã quũ dixisset Alexander,altũ
» quoddã silentiũ subsecutum est: quũ neque
» apertè regis volũtati refragari auderẽt, neq;
» assentiri vellẽt. Quúmque identidẽ iuberet
» Alexãder , vt siquis rem secus atque ipse di-
» xisset intelligeret , sententiã suã declararet:
» magnum tamẽ nihilominus omnes silentiũ
» tenuit: tandẽ Cœnus Polemocratis f.sumta
» audacia hunc in modum orsus est,

A ταύτῃ ἦ, λέγω ὑμῖν, ξυναφὴς φανεῖται ἡ Ὑρκανία θάλασσα. ἐκπεσὼν γὰρ ἐρχεται ἐπὶ πᾶσαν ἡ μεγάλη θάλασσα. Ἐγὼ δὲ ἐπιδείξω Μακεδόσι τε καὶ τοῖς ξυμμάχοις τὸ μὲν Ἰνδικὸν κόλπον ξύῤῥουν ὄντα τῇ Περσικῇ, τὸ δὲ Ὑρκανίαν τῇ Ἰνδικῇ. ἀπὸ δὲ τοῦ Περσικοῦ ἐς Λιβύην πλεωλδωθήσεται ἡμετέρῳ στόλῳ μέχρι Ἡρακλέους στηλῶν. ἀπὸ δὲ στηλῶν, ἡ ἐντὸς Λιβύη πᾶσα ἡμετέρα γίγνεται, καὶ ἡ Ἀσία δὴ ἅπασα, καὶ ὅροι τὰ αὐτῆς ἀρχῆς, οἷπερ καὶ τῆς γῆς ὅρους ὁ θεὸς ἐποίησε. νεῶν δὲ δὴ ἀποδεομένων, πολλὰ μὲν μάχιμα ὑπολείπεται γῆς ἐπέκεινα τοῦ Φάσιος, ἔστε ὅπῃ τὸ ἑῷαν θάλασσαν· πολλὰ δὲ ἀπὸ τούτων ἔστιν ὅπῃ τὴν Ὑρκανίαν ὡς ὅπῃ Βορέαν ἄνεμον· καὶ τὰ Σκυθικὰ γῆς ἀπόῤῥω τούτων. ὥστε δέος μὴ ἀπελθόντων ὀπίσω, καὶ τὰ νεῶν κατειλήμματα ἀβέβαια ὄντα, ἐπαρθῇ θεὸς ἀποστάσιν θεὸς τῆς μήπω ἐχομένων· καὶ τότε δὴ ἀνόνητοι ἡμῖν ἔσονται οἱ πολλοὶ πόνοι. ἢ ἄλλων αὖθις δεῖ ἀρχῆς δεήσει πόνων τε καὶ κινδυνεύων. ἀλλὰ ὧδε μείνατε ἄνδρες Μακεδόνες καὶ ξύμμαχοι. πονοῦντων τοι καὶ κινδυνευόντων τὰ καλὰ ἔρρωται· καὶ ζῆν τε ξὺν ἀρετῇ ἡδύ, καὶ ἀποθνήσκειν, κλέος ἀθάνατον ὑπολειπομένους. ἢ οὐκ ἴστε ὅτι ὁ θεὸς γονὸς ὑμέτερος οὐκ ἐν Τιρυνθῷ, οὐδ' ἐν Ἄργει, ἀλλ' οὐδὲ ἐν Πελοποννήσῳ ἢ Θήβαις μοῦνον, ἐς πόνδε κλέος ἦλθεν, ὡς θεὸς ἐξ ἀνθρώπου γένοιτο, ἢ δοκεῖν; ἐμοὶ μὲν δὴ οὐδὲ Διονύσου, ἀκροτέρου τούτου θεοῦ ἢ καθ' Ἡρακλέα, ὀλίγοι πόνοι· ἀλλὰ ἡμεῖς γε ἐπέκεινα τῆς Νύσης ἀφίγμεθα, καὶ ἡ Ἄορνος πέτρα, ἡ τοῦ Ἡρακλέους ἀνάλωτος, θεοῦ ἡμῖν ἔχεται. ὑμεῖς δὲ καὶ τὰ ὑπόλοιπα τῆς Ἀσίας θεμένοι ἔστε τοῖς ἤδη κεκτημένοις, καὶ τὰ ὀλίγα τοῖς πολλοῖς. ἐπεὶ καὶ ἡμῖν αὐτοῖς τὰ μὲν μέγα καὶ καλὸν κατεπέπρακται, εἰ ἐν Μακεδονίᾳ καθήμενοι, ἱκανὸν ἐποιούμεθα ἀπόνως τὴν οἰκίαν διασώζειν, Θρᾷκας τοὺς ὁμόρους, ἢ Γλυσίους, ἢ Τριβαλλούς, ἢ καὶ τοὺς Ἑλλήνων ὅσοι σὺν ὀλιγηδείοις ἐς τὰ ἡμέτερα ἀναστέλλοντες; εἰ μὲν δὴ ὑμᾶς πονοῦντας καὶ κινδυνεύοντας αὐτοὺς ἀπόνως καὶ ἀκινδύνως ἐξηγούμενος ἦγον, σὺν ἀπηχθείᾳ ἂν παρεκάμνετε τῇ γνώμῃ· τὰ μὲν πόνων μόνοις ὑμῖν μετὸν, τὰ δὲ ἆθλα αὐτῶν ἄλλοις παρεσκευάζοντες. νῦν δὲ κοινοὶ μὲν οἱ πόνοι, ἴσον δὲ μέτεστι τῶν κινδύνων· τὰ δὲ ἆθλα ἐν μέσῳ κεῖται ξύμπασιν. ἥτε γὰρ χώρα ὑμετέρα, καὶ ὑμεῖς αὐτῆς σάῤῥαπ ἔστε· καὶ τῶν χρημάτων τὸ μέρος νεῶν τε ἐς ὑμᾶς πολὺ ἔρχεται. καὶ ἐπειδὰν ἐπεξέλθωμεν τὴν Ἀσίαν, τότε σὺν ἐμοὶ πολίσεις μὰ Δία ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ ὑπερβαλῶν ὅσον ἕκαστος ἐλπίζει ἀγαθὰ ἔσεσθαι, τοῖς μὲν ἀπέναι οἴκαδε ἐθέλουσι, εἰς τὴν οἰκείαν ἀποπέμψω, ἢ ἐπανάξω αὖθις· τοῖς δὲ αὐτοῦ μένουσι, ζηλωτοὺς τοῖς ἀπελθοῦσι ποιήσω. ταῦτα καὶ τοιαῦτα εἰπόντος Ἀλεξάνδρου, πολὺν μὲν χρόνον σιωπὴ ἦν, οὔτε ἀπειλεῖν τολμώντων πρὸς τὸν βασιλέα σὺν τῷ δίκῃ, οὔτε ξυγχωρεῖν ἐθελόντων· ἐν δὲ τούτῳ, πολλάκις μὲν Ἀλέξανδρος ἐκέλευε λέγειν τὸν βουλόμενον, εἰ δή τις τὰ ἐναντία τοῖς ὑπ' αὐτοῦ λεχθεῖσι γινώσκει· ἔμενε δὲ καὶ ὡς δῆλον πολὺ ἡ σιωπή. ὀλίγον δέ ποτε διαλιπόντος Κοῖνος ὁ Πολεμοκράτους, ἔλεξε τοιάδε,

Ἐπειδή αὐτός, ὦ βασιλεῦ, οὐ κατὰ πρόσταξιν ἐθέλεις Μακεδόνων ἄρχειν, ἀλλὰ πείσας μὲν ἄγειν φῂς, πεισθεὶς δὲ οὐ βιάσεσθαι, οὐκ ἂν

» QVONIAM, ô rex, negas te imperiosè Macedonibus præfuturum, sed,si persuaseris, du-
» cturum te vlterius dicis: sin ipsi tibi persuaserint, nequaquam coacturum: non pro nobis copia-

ἡμῶν τῶνδε ποιήσαιμι ἐγὼ τοῖς λόγοις, οἳ καὶ τοσοῦτο μόνοι τῶν ἄλλων, καὶ τὰ ἆθλα τῶν πόνων οἱ πολλοὶ ἤδη κεκομισμένοι, καὶ τοῦ κρατεῖν αὖθις τοῖς ἄλλοις προθυμοί σοι ἐς πάντα ἑσμεν· ἀλλ' ὑπὲρ τῆς στρατιᾶς τῆς πολλῆς. οὐδὲ ὑπὲρ τωύτης ἐρῶ τὰ καθ' ἡδονὴν ἐκείνοις, ἀλλ' ἃ νομίζω ξύμφορά τε σοὶ ἐς τὰ παρόντα, καὶ ἐς τὰ μέλλοντα μάλιστα ἀσφαλῆ εἶ). δίκαιος ἂν εἰμὶ καθ' ἡλικίαν τι μὴ ἀποκρύπτεσθαι τῶν δοκούντων βέλτιστα, καὶ κτᾶσθαι σὺν σοῦ μοι οὕνεκα καὶ ἐς τοὺς ἄλλους ἀξίωσιν, καὶ κτᾶσθαι ἐν τοῖς πόνοις τε καὶ κινδύνοις ἐς τόδε ἀπροφάσιστον τόλμαν. ὅσῳ γάρ τοι πλείστα καὶ μέγιστα σοί τε ἡγουμένῳ κατεπράξαμεν, καὶ τοῖς ἅμα σοὶ οἴκοθεν ὁρμηθεῖσι, τοσόνδε μᾶλλόν τι ξύμφορόν μοι δοκεῖ πέρας τι ἐπιθεῖναι τοῖς πόνοις τε καὶ κινδύνοις. αὐτὸς γάρ τοι ὁρᾷς, ὅσοι μὲν Μακεδόνων τε καὶ Ἑλλήνων ἅμα σοὶ ὥρμηθημεν, ὅσοι δ' ὑπολελείμμεθα· ὧν, Θετταλοὶς μὲν ἀπὸ Βακτρίων δύθι, ἃ προθύμοις ἔτι ἐς τοὺς πόνους αἰωθόμεθα, οἱ κακῶς ποιοῦν) ἀπέπεμψας· τῶν δ' ἄλλων Ἑλλήνων, οἱ μὲν ἐν ταῖς πόλεσι ταῖς ἐκ σοῦ οἰκισθείσαις κατῳκισμένοι, ἀσμένοι οὕτοι πάντη ἐκόντες μένουσιν· οἱ δ' ξυμπονούμενοί τε ἔτι καὶ ξυγκινδυνεύοντες, αὐτοί τε καὶ ἡ Μακεδονικὴ στρατιά, τοῖς μὲν ἐν ταῖς μάχαις ἀπόλωλέκασιν, οἱ δ' ἐκ τῶν τραυμάτων ἀπομαχοιγεγηρακότες, ἄλλοι ἄλλῃ τῆς Ἀσίας ὑπολελειμμένοι εἰσίν· οἱ πολλοὶ ἀπολώλεσαν, ὀλίγοι δ' ἐκ πολλῶν ὑπολείπονται, καὶ οὔτε τοῖς σώμασιν ἔτι ὡσαύτως ἐρρωμένοι, τῆς τε γνώμης πολὺ ἔτι μᾶλλον πεφειδημένοι. καὶ τούτοις ξύμπασι πόθος μὲν γονέων ἔστιν, ὅσοις ἔτι σώζονται, πόθος δὲ γυναικῶν καὶ παίδων, πόθος δὲ δὴ τῆς γῆς αὐτοῖς τῆς οἰκείας, ἣν ξυνοῦσι τῷ ἐκ σοῦ προειλόμενοι σφίσι κόσμῳ, μεγάλοι τε αὐτὶ μικρῶν, καὶ πλούσιοι ἐκ πενήτων ἀναρρέοντες, ξύγγνωστοί εἰσιν ὑπιδεῖν ποθοῦντες. σὺ δ' ἡμῖν μὴ ἄγαν ἀνέντας. οὐδὲ γὰρ ὁμοίοις ἔτι χρήσῃ ἐς τοὺς κινδύνους, οἷς τὸ ἑκούσιον ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἀπέσχεν. ἐπανελθὼν δ' αὐτός τε, εἰ δοκεῖ, ἐς τὴν οἰκείαν, καὶ τὴν μητέρα τὴν σαυτοῦ ἰδών, καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων καταστησάμενος, καὶ τὰς νίκας πάσας τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας ἐς τὸν πατρῷον οἶκον κομίσας· οὕτω δὴ ἐξ ἀρχῆς ἄλλον στόλον στέλλεσθαι, εἰ μὲν βούλει, ἐπ' αὐτὰ ταῦτα τὰ πρὸς τὴν ἕω ὡκισμένα Ἰνδῶν γῆν· εἰ δ' βούλει, ἐς τὸν Εὔξεινον πόντον· εἰ δὲ ὅπη Καρχηδόνα, καὶ τὰ ἐπέκεινα Καρχηδονίων τῆς Λιβύης. πάντα δὲ σὺν ἤδη ἐξηρῆσθαι· ἕψονται δέ σοι ἄλλοι Μακεδόνες, νέοι τε αὐτὶ γερόντων, καὶ ἀκμῆτες αὐτὶ κεκμηκότων, καὶ οἷς τὰ τοῦ πολέμου ἀφ' τὸ ἀπείρατον ἐς τε τὸ παραυτίκα οὐ φοβερά, καὶ κατὰ τὴν τῶν μέλλοντος ἐλπίδα ἐν ἀσουδῇ ἔσται. οἷς καὶ πάντη ἔτι προθυμότερον ἀκολουθήσαν σοὶ εἰκὸς, ὁρῶντας τοῖς πρότερον ξυμπονήσαντάς τε καὶ ξυγκινδυνεύσαντας, ἐς τὰ σφέτερα ἤδη ἐπανεληλυθότας, πλουσίους τε αὐτὶ πενήτων, καὶ αὐτὶ ἀφανοῦς τοῦ πάλαι δόξης. καλὸν δ', ὦ βασιλεῦ, εἰ πέρ τι καὶ ἄλλο, ἓ ἐν τῷ δύτυχεῖν σωφρονεῖν. σοὶ μὲν δὴ αὐτῷ ἡγουμένῳ ἓ στρατιὰν τοιαύτην ἄγοντι, ἐκ μὲν πολεμίων δέος ἀδέν· τὰ δ' ἐκ τοῦ δαιμονίου, ἀδόκητά τε καὶ ταύτῃ καὶ ἀφύλακτα τοῖς ἀνθρώποις ἐστί. τοιαῦτα εἰπόντος τοῦ Κοίνου, θόρυβον γενέσθαι ἐκ τῶν παρόντων ὅτι τοῖς

A rum ducibus, qui præ cæteris honore abs te affecti sumus, & præmia laborū plerique iam accepimus, quíque, quòd nos aliis impe rare voluisti, parati ad omnia tibi sumus, sed pro vniuerso exercitu dicā. Sed ne ea quidē quæ militib⁹ cordi sint dicturus sum; sed quę tibi cùm in præsentia salutaria, tum in poste rū tutissima fore cēseo. Porro & ætas mea id postulat, vt quæ maximè expedire videātur non celem, & dignitas qua me etiā præ aliis ornare voluisti, tot deniq; à me labores, tot pericula audacter citra vllā tergiuersationē adita. Quo enim plura præclarioráq; facino ra, cùm abs te duce tum ab iis qui te è domi- bus suis secuti sunt, gesta fuerūt, eo cōsul- tius esse iudico finē aliquē laborib⁹ ac peri- culis imponere. Vides enim ipse ex tāta Ma cedonū & Græcorū qui te secuti sumus mul titudine, quàm pauci reliqui simus. ex quib⁹, Thessalos quidē statim à Bactris, quòd ala- critatē ad perferēdos labores in eis imminu tam sentires, domū (& rectè quidē) remisisti. Reliquorū verò Græcorū, alios in vrbib⁹ abs te cōditis collocasti (qui nec ipsi quidē libē- ter ibi manent) alij tecū labores ac pericula adeūtes cū Macedonico exercitu, partim in præliis cæsi sunt, partim vulneribus inutiles ad pugnā effecti in diuersis Asię partibus re- licti: maxima verò pars morbo periit. pauci denique ex tāta multitudine supersunt, iisque nec corporibus sunt perinde firmis, animis verò multo magis fracti. atque iis quidē o- mnibus qui adhuc supersunt insitū est natu- ra desideriū parentū, vxorū, liberorū, patriæ & soli natalis. quorū desiderio si tanguntur, ornati præsertim abs te atque aucti, diuitésq; ex pauperibus effecti reuertētes, certè veniā merētur. Tu verò ne inuitos ducito. neque enim eosdē illos in periculis es experturus, quum voluntas adeundi certamina in iis nō sit futura. Quin potius tu quoque, si placet, domū reuersus matrem inuisas, Græcorū si- mul res cōpositurus, & tot támque ingentes victorias in paternā domum reportaturus. Tum licebit tibi denuo nouam expeditio- nem suscipere, siue aduersus istas Indorū gē- tes quæ orientē versus sitæ sunt, siue malis in pontū Euxinū, siue in Carthaginē & Libyā quę vltra Carthaginē est. Tunc enim tui mu neris erit exercitū quò libuerit ducere. Se- quētur autē te alij Macedones, iuniores pro senioribus, integri pro defessis, & quib⁹ bel- lum, vtpote inexpertis, nō statim tāto terro- ri, & futurorū cōmodorum spe in votis erit: quos etiā tanto alacrius te secuturos esse ve- risimile est, quū eos qui tibi laborū atq; pe- riculorū socij extiterūt in suas domos reuer- sos videbūt, ex pauperib⁹ opulētos, & ex ob- scuris claros. Præclarū etiā est, ô rex, si quic- quā aliud, animo in secundis rebus modera- ri posse. Tibi quidē imperatori, atque hu- iusmodi exercitū ducēti, nihil ab hoste me- tuendū est: fortunæ verò inopinati sunt e- uentus, atque ideo hominibus ineuitabiles. Hęc Cœni oratio fremitu quodā audientiū excepta est. multorū etiā lacrymę subsecutæ

sunt. quod ipsum maiori documento erat, inuitos sese viteriora pericula adituros: reditum verò in patriam periucundum ipsis fore. Alexander, Cœni libertate loquendi & reliquorum ducum ignauia offensus, concionem dimisit. qua postridie rursum iracundè conuocata, se quidem vlterius perrecturum dixit: neminem verò Macedonum ad sequendum coacturum. Neque enim defuturos qui regem suum sua sponte sequerentur: iis autem qui abire statuissent, per se liberum esse, vtque amicis nuntiarent sese, rege suo in mediis hostibus destituto, domum reuerti. Hæc quũ dixisset, in tabernaculum se recepit, neque quenquam amicorum ad tertium ab eo diem in colloquium admisit: expectans siqua fortè animorum mutatio (vt plerunque in turba militari euenire solet) Macedonibus ac sociis incidisset, quę faciliores persuasu eos redderet. Cæterùm quũ exercitus in eodem silentio persisteret, satisque intelligeretur milites indignatione Alexandri vehementer commotos esse, animis tamen non mutari: tum (vt autor est Ptolemæus) nihilominus pro trãsitu sacrum fecit. Quúmque exta infaustos euentus portendissent, conuocatis amicis qui & ætate grandiores maximéque familiares ei erant, quoniam omnia illum ab vlteriore profectione reuocarent, exercitui declarasse, statutum sibi esse domum reuerti. Hanc vocem clamore, qualis à multitudine lætitiam significante edi solet, exceptam fuisse: multis lacrymas erupisse. alios ad regium tabernaculum accessisse, multa Alexandro fausta precantes, quòd ab iis solis vinci se passus esset. Eo loci diuiso per ordines exercitu, XII aras extrui iubet, altitudine quidem maximis turribus bellicis pares, latitudine, quàm quæ turrium est, maiore. quibus diis gratias agebat quòd ipsum eò vsque victorem perduxissent, & laborum suorum monumenta consecrabat. Extructis itaque aris, sacrificium patrio more in aris illis peragit. ludos etiam gymnicos & equestres facit: totique regioni ad Hyphasim amnem vsque Porum præficit. ipse ad Hydraotem fluuium redit. quo traiecto ad Acesinem retrocedit. atque ibi vrbem exædificatam reperit, ad quam condendam Hephæstion ab eo relictus fuerat: in quam inductis colonis ex finitimis qui cũque in eam commigrare vellent, & mercenariis ad militiam ineptis, ipse quæ ad nauigationem Oceanum versus necessaria erant parare cœpit. In hoc rerum statu Arsaces, prouinciæ Abisari finitimæ præses, & frater Abisaris, aliique amici ad eum venerunt, dona adferentes quæ apud Indos censentur maxima: elephantos etiam ab Abisare missos triginta: Abisarem ipsum morbo impeditum venire non potuisse dicentes. quod quum & legati qui ab Alexandro ad Abisarem missi fuerant confirmarent, facilè persuasus rem ita se habere, Abisarẽ prouinciæ ipsius satrapam constituit, atque Arsacem

A λόγοις. πολλοῖς ὴ καὶ δάκρυα προχυθέντα, ἐπὶ μᾶλλον δηλῶσαι τό, τε ἀκούσιον τῆς γνώμης ἐς τοὺς πρόσω κινδυνους, καὶ τὸ καθ' ἡδονὴν σφίσιν εἶναι τὴν ἀποχώρησιν. Ἀλέξανδρος ὴ, τότε μὲν ἀχθεσθεὶς τῇ τε κοινοῦ τῇ παῤῥησίᾳ, καὶ τῷ ὄκνῳ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων, διέλυσε τὸν ξύλλογον. ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν ξυγκαλέσας αὖθις ξυν ὀργῇ τοὺς αὐτοὺς, αὐτὸς μὲν ἰέναι ἔφη τῷ πρόσω, βιάσεσθαι δὲ οὐδένα ἀκοντα Μακεδόνων ξυνέπεσθαι. ἔξειν γὰρ τοὺς ἀκολουθήσοντας τῷ βασιλεῖ σφῶν ἑκόντας· τοῖς ὴ καὶ ἀπέναι οἴκαδε ἐθέλουσιν, ὑπάρχειν ἀπέναι, καὶ ἐξαγγέλλειν
B τοῖς οἰκείοις ὅτι τὸν βασιλέα σφῶν ἐν μέσοις τοῖς πολεμίοις ἐπανήκουσιν ἀπολιπόντες. ταῦτ' εἰπόντα ἀπελθεῖν ἐς τὴν σκηνὴν, μηδένα τε ἐπὶ πλέον προσέσθαι αὐτῆς τ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας, καὶ ἐς τὴν τρίτην ἔτι ἀπ' ἐκείνης· ὑπομένοντα εἰ δή τις τροπὴ τῆς γνώμης τῶν Μακεδόνων τε καὶ ξυμμάχων (οἷα δὴ ἐν ὄχλῳ στρατιωτῶν τὰ πολλὰ φιλεῖ γίγνεσθαι) ἐμπεσοῦσα, ὑπ' αὐθεσέρεις παρέξει αὐτοῖς. ὡς ὴ σιγὴ πολλὴ ἦν ἀνὰ τὸ στρατόπεδον, καὶ ἀχθόμενοι μὲν τῇ
C ὀργῇ αὐτοῦ δῆλοι ἦσαν, οὐ μὴν μεταβαλλόμενοί γε ὑπ' αὐτῆς· ἐν τοῦτῳ δὴ λέγει Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ὅτι ὑπὸ τῇ Διαβάσει οὐδὲν μεῖον ἐθύετο, θυομένῳ ὴ οὐκ ἐγίγνετο αὐτῷ τὰ ἱερά· τότε δὴ τοῖς πρεσβυτάτοις τε τῶν ἑταίρων, καὶ μάλιστα τοῖς ὑπομνησείοις αὐτοῦ ξυναγαγὼν, ὡς πάντα ἐς τὴν ὀπίσω ἀποχώρησιν αὐτῷ ἔφερεν, ἐκφαίνει ἐς τὴν στρατιὰν ὅτι ἐγνωσμένη ὀπίσω ἀποστρέφειν. οἱ δὲ ἐβόων τε, οἷα ἂν ὄχλος ξυμμιγὴς χαίρων βοήσαι, & δάκρυον οἱ πολλοὶ αὐτῶν ἠφίεσαν· οἱ ὴ, καὶ τῇ σκηνῇ τῇ βασιλικῇ πε-
D λάζοντες, ηὔχοντο Ἀλεξάνδρῳ πολλὰ καὶ ἀγαθὰ, ὅτι πρὸς σφῶν μόνων νικηθῆναι ἠθέλησε. ἔνθα δὴ διελὼν κατὰ τάξεις τὴν στρατιὰν, δώδεκα βωμοὺς καθασκευάζειν πρὸς τάφῳ· ὕψος μὲν, κατὰ τοὺς μεγίστους πύργους· εὖρος ὴ, μείζονας ἔτι ἢ καθὰ πύργους· χαριστήρια τοῖς θεοῖς, τοῖς ἐς τοσόνδε ἀγαγοῦσιν αὐτὸν νικῶντα, καὶ μνημεῖα τῶν αὐτοῦ πόνων. ὡς ὴ κατεσκευασμένοι αὐτῷ οἱ βωμοὶ ἦσαν, θύει ἐπ' αὐτῶν, ὡς νόμος· καὶ ἀγῶνα ποιεῖ γυμνικὸν τε καὶ ἱππικόν. καὶ τὴν μὲν χώραν τὴν μέχρι τοῦ Ὑφάσιος ποταμοῦ Πώρῳ ἄρχειν προσέθηκεν, αὐτὸς δ' ὅπη τὸν
E Ὑδραώτην αὖ ἔρεφε. διαβὰς ὴ τὸν Ὑδραώτην, ὅπη τὸν Ἀκεσίνην ἐπανήει ὀπίσω. καὶ ἐνταῦθα καλαμᾶται τὴν πόλιν ἐξωκοδομημένην, ἣν τινα Ἡφαιστίων αὐτῷ ἐκτίσαι ἐτάχθη. καὶ ἐς ταύτην ξυνοικίσας τῶν τε προσχώρων ὅσοι ἐθελονται κατῳκίζοντο, ἢ τῷ μισθοφόρων ὅ, τι περ ἀπόμαχον, αὐτὸς τὰ ὅπη τῷ καθ' ὑγρὸν παρεσκευάζετο ἐς τὴν μεγάλην θάλασσαν. ἐν τούτῳ δὴ ἀφίκοντο πρὸς αὐτὸν Ἀρσάκης τε ὁ τῆς ὁμόρου Ἀβισάρῃ χώρας ὕπαρχος, καὶ ὁ ἀδελ-
F φὸς Ἀβισάρου, καὶ οἱ ἄλλοι οἰκεῖοι, δῶρά τε κομίζοντες ἃ μέγιστα παρ' Ἰνδοῖς, καὶ ἐλέφαντας, ἐς τριάκοντα τὸν ἀριθμόν. Ἀβισάρῃ γὰρ νόσῳ ἀδυνάτῳ ἐλθεῖν ξυνέβαινον ὴ τούτοις καὶ οἱ παρ' Ἀλεξάνδρου ἐκπεμφθέντες πρέσβεις πρὸς Ἀβισάρην. καὶ ταῦτα οὐ χαλεπῶς πιστώσας οὕτως ἔχειν, Ἀβισάρῃ τε τῆς αὐτῆς χώρας σατραπεύειν ἔδωκε, καὶ Ἀρσάκην τῇ Ἀβισάρου

ὅπλα τε ἁρμοσάμενος· καὶ φόρους εἰσπράξας ἀπὸ ἰσούσι ταύτας, ἦλθεν αὖ καὶ ἐπὶ τὸν Ἀκεσίνην ποταμὸν· καὶ τὸν Ἄφεσιν, ἐπὶ τὸν Ὑδάσπην ἦκεν, ἵνα καὶ τὴν πόλεων, τῆς τε Νικαίας καὶ τὴν Βουκεφάλων, ὅσαι ὑπὸ τοῦ ὄμβρου πεπονήκεσαν ἐπεσκεύασε, καὶ τὰ ἄλλα τὰ κατὰ τὴν χώραν ἐπέσκεψε.

A Abisaris imperio adiunxit: & tributis quæ penderent imperatis, ad Acesinem fluuium rursus sacrificium fecit. quo transmisso, ad Hydaspem venit. vbi quicquid in Nicæa & Bucephala imbres corruperant, militum opera instaurauit, aliáque ad regionis illius custodiam pertinentia curauit.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ Ἀλεξάνδρου,

ARRIANI HISTORIARVM DE EXPEDITIONE Alexandri,

Βιβλίον ἕκτον.

Liber sextus.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ δὲ, ἐπεὶ ἤδη παρεσκεύαστο αὐτῷ ἐπὶ Ὑδάσπου τῆς ὄχθης πολλὰ μὲν τριακόντοροι καὶ ἡμίολοι, πολλὰ δὲ καὶ ἱππαγωγὰ πλοῖα, καὶ ἄλλα ὅσα ἐς εὐδαιμονίαν στρατιᾶς ποταμοῦ δύπορα, ἔγνω καταπλεῖν κατὰ τὸν Ὑδάσπην, ὡς ἐπὶ τὸν μεγάλην θάλασσαν. πρότερον μὲν γε ἐν τῷ Ἰνδῷ ποταμῷ κροκοδείλους ἰδὼν, μόνῳ τῶν ἄλλων ποταμῶν, πλὴν Νείλου, πρὸς δὲ τῆς ὄχθης τῷ Ἀκεσίνου κυάμους πεφυκότας, ὁποίους ἡ γῆ ἐνέφερεν ἡ Αἰγυπτία· καὶ ἀκούσας ὅτι ὁ Ἀκεσίνης ἐμβάλλει εἰς τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν, ἔδοξεν ἐξωρυχέναι τῷ Νείλου τὰς ἀρχάς, ὡς τὸν Νεῖλον ἐνθένδε ποθὲν ἐξ Ἰνδῶν αὐλίζοντα, καὶ διὰ ἐρήμου πολλῆς γῆς ῥέοντα, καὶ ταύτῃ ἀπολλύοντα τὸν Ἰνδὸν τὸ ὄνομα· ἔπειτα ὁπόθεν ἄρχεται ἀφ' τῆς οἰκουμένης χώρας ῥεῖν, Νεῖλον ἤδη πρὸς Αἰθιόπων τε τῶν ταύτῃ καὶ Αἰγύπτιον καλούμενον (ὡς Ὅμηρος ἐποίησεν ἐπώνυμον τὸ Αἰγύπτου Αἴγυπτον) οὕτω δὴ ἐκδιδόναι ἐς τὸ ἐντὸς θάλασσαν. καὶ δὴ καὶ πρὸς τὸν Ὀλυμπιάδα γράφοντα, ὡσπερ τῶν Ἰνδῶν τῆς γῆς ἄλλα τε γράψαι καὶ ὅτι δοκοίη αὐτῷ ἐξωρυχέναι τὰ Νείλου τὰς πηγάς· μικροῖς δή τισι καὶ φαύλοις ὡσπερ τῶν πηλικούτων τεκμαιρόμενον. ἐπεὶ μέντοι ἀκριβέστερον ἐξήλεγξε τὰ ἀμφὶ τῷ ποταμῷ τῷ Ἰνδῷ, οὕτω δὴ μαθεῖν παρὰ τῶν ἐπιχωρίων, τὸν μὲν Ὑδάσπην τῷ Ἀκεσίνῃ, τὸν Ἀκεσίνην δὲ τῷ Ἰνδῷ τό τε ὕδωρ ξυμβάλλοντας, καὶ τῷ ὀνόματι ξυγχωροῦντας. τὸν Ἰνδὸν δὲ ἐκδιδόντα ἤδη ἐς τὴν μεγάλην θάλασσαν, δίσχεμον τὸ Ἰνδὸν ἔντα, ἐδέη οἱ αὐτῷ προσκτήσασθαι τῆς γῆς τῆς Αἰγυπτίας. τὴν μὲν οὖν τῆς ἀπιστολῆς τῆς πρὸς τὴν μητέρα τοῦτο ἀμφὶ τῷ Νείλῳ γράφειν ἀφελεῖν· καὶ τὸ καταπλώειν τὸ κατὰ τοὺς ποταμοὺς ἐστὶν ὅτι μεγάλην θάλασσαν ἀπενοοῦντα, ὡδάσκαλοι αὐτῷ οἱ ἐπὶ τῇδε κελεύσαι τὰς ναῦς. αἱ δὲ ὑπηρεσίαι αὐτῷ ἐς τὰς ναῦς ξυνεπληρώθησαν ἐκ τῶν ξυνεπομένων τῇ στρατιᾷ Φοινίκων, καὶ Κυπρίων, καὶ Καρῶν, καὶ Αἰγυπτίων. ἐν δὲ τούτῳ, κοινῷ μὲν ἐν τοῖς πιστοτάτοις Ἀλεξάνδρῳ ὢν τῷ ἐπιφορτικώτατος τελευτᾷ· καὶ τοῦτον θάπτει ἐκ τῶν παρόντων μεγαλοπρεπῶς. αὐτὸς δὲ ξυναγαγὼν

B C D E F

ALEXANDER, quũ iam ad Hydaspis ripas multas triginta remorum naues & biremes paratas haberet, multas etiam trãsmittẽdis equis aptas, cæteráque omnia ad vehendum exercitum necessaria, per Hydaspem ad Oceanum nauigare statuit. Quúmque antea in Indo amne, solo ex reliquis fluminibus præter Nilum, crocodilos vidisset: fabas etiam ad Acesinis ripas, quales AEgyptia tellus fert: audisséque Acesinem in Indum fluere: Nili se caput reperisse arbitrabatur: suspicatus Nilum inde vspiam in India oriri, & per ingentes solitudines fluere, ibíque Indum nomen amittere: deinde vnde incipit per cultam regionem labi, & Nilum iam atque AEgyptum ab AEthiopibus ea loca colentibus vocatum (quemadmodum etiam Homerus Nilum communi cum AEgypti regione nomine AEgyptũ nominauit) atque ita in interius mare fluere. Itaque Alexander ad Olympiadem de Indorum regione scribens, inter alia hoc scribebat, existimare se fontes Nili absse repertos esse: paruis quibusdam atque inanibus coniecturis in re tanti momenti vsus. Quum verò accuratius de Indo flumine inquisisset, ab incolis edoctus est Hydaspem in Acesinem, hunc autem in Indum, nomina etiam sua amittentes labi. Indum porro duplici ostio in Oceanum ferri, nec ad eum quicquam AEgyptum pertinere: ac tum demum id quod ad matrem suam de Nilo scripserat, ex epistola deleuisse: nauigationéque ad Oceanum per flumina decreta, naues ad hoc parari iussisse. Remigia itaque nauiũ statim ei à Phœnicibus, Cypriis, Caribus & AEgyptiis exercitum sequutis expleta sunt. Per id tempus Cœnus ex intimis fidelissimisque Alexandri amicis, morbo interiit. Quo magnificè pro eo ac tẽpus

Fac. In mediterraneum mare.

ferebat sepulto, ipse conuocatis amicis, omnibúsque Indorum legatis ad se profectis, vniuersæ Indicæ regionis abs se victæ Porũ regem constituit, gentium quidem omnino septem, vrbiũ autem quas gẽtes illæ incolebãt supra 11 M. Post hæc exercitũ ita diuidit. argyraspidas omnes,& sagittarios atque Agrianos, & equitum agmen secum nauibus imponit: Craterus ei peditum atque equitũ partem ad dexteram Hydaspis ripam duxit. Ad sinistram ripam Hephæstionẽ cum maiore melioréque exercitus parte, atque elephantis CC procedere iubet. His imperatũ
Curt. Sophitis. erat vt quamcelerrimè ad Sopithi regiam contendant. Philippo autem præfecto regionis vltra Indum sitæ, cui in Bactrianorũ regione triduo cessandum erat, iussum erat cum suis copiis sequi. Nysæos verò equites Nysam remittit. Nearchum vniuersæ classi præficit. Onesicritum nauis suæ gubernatorem constituit, qui quidem in ea historia quam de Alexandro conscripsit etiam hoc mentitur,quòd se classis præfectũ fuisse scribat, quum gubernator nauis tantùm esset. Erat autem nauium omnium numerus (vt Ptolemæus Lagi filius tradit, quem ego potissimũ sequor)naues triginta remorũ LXXX. At in vniuersum omnes naues tã quę equos vehebant quàm actuariæ & fluuiales, quæ aut multo antè aut tum temporis constructæ fuerant, circiter 11 M. Omnibus itaque rebus ad nauigationem præparatis, exercitus sub auroram naues conscendit. ipse patrio more diis & Hydaspi flumini ex vatum præscripto sacrum fecit: conscensáque naue, aurea phiala ex prora in flumen fusa libauit, Acesinem simul & Hydaspem inuocans: quem quidem Acesinem reliquorum fluuiorum maximũ in Hydaspem fluere acceperat,& confluentes non procul inde abesse. Indum etiam inuocans, in quem Acesines cum Hydaspe fertur. Deinde quum Herculi progenitori libasset,simúlque Ammoni & aliis diis consueuerat, signum educendis nauibus tuba dari iubet: quo audito, statim naues ordine subducuntur. Imperatum enim erat quãto spatio actuarias, quanto hippagines,quanto bellicas naues seiunctas inter se esse oporteret: ne temerè nullóque ordine nauigantes colliderentur, neque iis quæ velociores erant interrupto ordine alias præuertere permitteretur. Miranda res erat,remorum sonitum exaudire, tot nauibus vno temporis momento remigantibus,& naucleris suo celeusmate remigationis initium intermissionémque præscribentibus, tot remigũ vno impetu flumen remis verberantium clamoribus sublatis. Ripæ etiam ipsę nauibus multo altiores,clamorem in arctum redigentes multo vehementiorẽ illum sua compressione reddebãt, & nemora vtrinque ripis circumiecta sonitum illum remorum excipientia multo auctiorem sua repercussione efficiebant. Equi etiam in hippaginibus visi, (neque enim vnquam antea Indi equos nauibus vehi viderant, neque Dionysij in Indos expeditionem naualem fuisse memorabant) magnam barbaris ad-

A τοὺς τε ἑταίρους, καὶ ὅσοι Ἰνδῶν πρέσβεις παρ' αὐτὸν
ἀφιγμένοι ἦσαν, βασιλέα μὲν τῆς ἁλωκυίας ἤδη
Ἰνδῶν γῆς ἀπέδειξε Πῶρον, ἐπὶ ἅμα μὲν ἐθνῶν τριῶν πάντων, πόλεων δὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τὰς δισχιλίας.
τὴν στρατιὰν δὲ διενείματο ὧδε. αὐτὸς μὲν τοὺς ὑπασπιστάς τε ἅμα οἱ ξύμπαντας ὅπη τὰς ναῦς αὐτὸς ἔβαινε, καὶ
τοὺς τοξότας, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τὸ ἄγημα τῆς ἱππέων· Κρατερὸν δὲ αὖτε μοῖράν τε τῆς πεζῆς καὶ τῆς ἱππέων ἄγειν ἐπὶ θάτερα τοῦ ὄχθου τοῦ ὑδάσπου τοῦ ἐν δεξιᾷ
ἦρε. κατὰ δὲ τὸν ἕτερον ὄχθον, τὸ πλεῖστόν τε καὶ κράB τιστον τῆς στρατιᾶς καὶ τοὺς ἐλέφαντας Φηγείου πεζοῦ χωρεῖν ἄγειν, ἤδη ὄντας ἐς Δρακοσίους. τούτοις δὲ ἐπαρηγγελμένον ὡς τάχιστα ἄγειν, ἵνα περ τὰ Σωπείθου βασίλεια ἦν· Φιλίππῳ δὲ τῷ σατεάπῃ τὲ ἐπέκεινα τοῦ Ἰνδοῦ, ὡς ὅπη Βακτρίων γῆς Δραγγῶν τε καὶ Ἀραχωτῶν τρεῖς ἡμέρας, παρήγγελτο ἕπεσθαι ξὺν τοῖς ἀμφ' αὐτόν. τοὺς δὲ ἵππους δὲ καὶ τοὺς Νυσαίους ὀπίσω ἀποπέμπει ἐς τὴν Νύσαν. τῶν μὲν δὴ ναυτικοῦ παντὸς Νέαρχος αὐτῷ ἐξηγεῖτο· τῆς δὲ αὐτοῦ νεὼς κυβερνήτης Ὀνησίκριτος, ὃς ἐν
τῇ ξυγγραφῇ ἐπῴδυσεν ὑπὲρ τοῦ Ἀλεξάνδρου ξυνεγράC ψε, καὶ τοῦτο ἐνεδύσατο, ναύαρχον ἑαυτὸν ἐγγράψας, κυβερνήτην ὄντα. ἦν δὲ τὸ ξύμπαν πλῆθος τῶν νεῶν, (ὡς λέγει Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ᾧ μάλιστα ἐγὼ ἕπομαι) τριακόντοροι μὲν ἐς ὀγδοήκοντα· τὰ δὲ πάντα πλοῖα σὺν τοῖς ἱππαγωγοῖς καὶ κερκούροις, καὶ ὅσα ἄλλα ποταμία, ἢ τὰ πάλαι πλεόντων κατὰ τοὺς ποταμοὺς, ἢ ἐν τῷ τότε ποιηθέντων, οὐ πολὺ ἀποδέοντα τῶν δισχιλίων. ὡς δὲ ξύμπαντα αὐτῷ παρεσκεύασο, ὑπὸ τὴν
ἕω ὁ μὲν στρατὸς ἐπέβαινε τῶν νεῶν, αὐτὸς δὲ ἔθυε τοῖς D θεοῖς ὡς νόμος, καὶ τῷ ποταμῷ τῷ Ὑδάσπῃ, ὅπως οἱ μάντεις ἐξηγοῦντο. καὶ ὕπαθεν τῆς νεὼς, ἀπὸ τῆς πρῴρας ἐκ χρυσῆς φιάλης ἔσπενδεν ἐπὶ τὸν ποταμὸν, τόν τ' Ἀκεσίνην ξυνεπικαλούμενος τῷ Ὑδάσπῃ, ὅπως μέγιστον τῶν ἄλλων ποταμῶν ξυμβάλλειν τῷ Ὑδάσπῃ ἐπέπυστο, καὶ ἀ πόρρω αὖτε εἰς τὰς ξυμβολάς· καὶ τὸν Ἰνδὸν, ἐς ὃν ἅμα ὁ Ἀκεσίνης ξὺν τῷ Ὑδάσπῃ ἐμβάλλει. ἐπεὶ δὲ Ἡρακλεῖ τε τῷ πατρὶ ἀπείσιος, καὶ Ἄμμωνι, καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς οἷσπερ αὐτῷ νόμος, σημῆναι ἐς ἀναγωγὴν κελεύει τῇ σάλπιγγι· ἅμα τε δὴ ἐσημάνθη, καὶ ἀνήγοντο ἐν κόσμῳ. παρήγγελτο γὰρ ἐφ' ὅE σον τε τὰ σκαφοφόρα πλοῖα ἐχρῆν τε πάσχειν, καὶ ἐφ' ὅσον τὰ ἱππαγωγὰ, ἐφ' ὅσον τε τὰς μακίνους τῶν νεῶν, ὡς μὴ συμπίπτειν ἀλλήλαις καὶ τὸν πόρον εἰρῆν πλεούσας· καὶ τὰς ταχυναυτούσας φθάνειν οὐκ ἐφίετο ἔξω τῆς τάξεως. ἦν δ', τε κτύπος τῆς εἰρεσίας ἑνὶ ἄλλῳ ἐοικώς, ἅτε ἀπὸ πολλῶν νεῶν ἐν ταυτῷ ἐρεσσομένων, καὶ βοὴ ἀπό τε τῶν κελευστῶν ἐνδιδόντων τὰς ἀρχάς τε καὶ ἀναπαύλας τῇ εἰρεσίᾳ, καὶ τῶν ἐρετῶν, ὁπότε ἀθρόοι ἐμπίπλοντες τὸν ῥοθίῳ ἐπαλαλάζειαν. αἱ τε ὄχθαι ὑψηλότεραι τῶν νεῶν πολλαχῇ οὖσαι, ἐς F κενόν τε τὸν βοὸν ξυνάγουσαι, καὶ τῇ ξυναγωγῇ αὐτῇ ὅπῃ μέγα ἠυξημένην ἐς ἀλλήλας αὐτὲ ἔπεμπον· καί που καὶ ἀπαντῇ ἑκατέρωθεν ἐς ποταμοῦ τῇ τ' ἐρημίᾳ καὶ τῇ ἀντιπέμψει ἐς κτύπου, καὶ αὖτα ξυνεπελάμβανον· οἵ τε ἵπποι διαφαινόμενοι διὰ τῶν ἱππαγωγῶν πλοίων (ἀ πρόσθεν ἵπποι ὅπῃ νεῶν ὀφθέντες ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ· καὶ γὰρ καὶ τὸν Διονύσῳ ἐπ' Ἰνδοὺς στόλον οὐκ ἐμέμνηντο ἡγεῖσθαι ναυτικὸν) ἔκπληξιν παρεῖχον τοῖς θεωμένοις τῷ βαρβάρῳ, ὥσπερ οἱ μὲν

αὐτόθεν τῇ ἀναχωρήσει θορυβούμενοι, ὅτι πολὺ ἐφ' ὁμήρετον. ἐς ὅσους ἦλθε ἤδη Ἀλεξάνδρῳ μεσοπεχωρηκότων Ἰνδῶν ἢ βοὴ τῶν ἐρετῶν ἢ ὁ κτύπος τῆς εἰρεσίας ἀΐκετο, καὶ οὕτω ὅτι τῇ ὄχθῃ κατέθεον, καὶ ξυνέπον τὸ ἐπάδοντες βαρβαρικῶς. φιλῳδοὶ γὰρ εἰσὶν οἱ Ἰνδοὶ, καὶ φιλορχήμονες ἀπὸ Διονύσου ἔτι, καὶ τῶν ἅμα Διονύσῳ βακχευσάντων καὶ τὴν Ἰνδῶν γῆν. οὕτω δὴ πολέων, τρίτῃ γε ἡμέρᾳ κατέσχεν, ἵνα περ Ἡφαιστίωνί τε καὶ Κρατερῷ καὶ τὸ αὐτὸ στρατοπεδεύειν ὅτι τῆς αὐτοπέρας ὄχθης παρήγγελτο. μείνας ὃ ἐν ταύτῃ ἡμέρας δύο, ὡς καὶ Φίλιππος αὐτῷ ξὺν τῇ λοιπῇ στρατιᾷ ἀφίκετο, τὸν μὲν ὅτι τὸν Ἀκεσίνην ποταμὸν σκέπεμπε ξὺν οἷς ἔχων ἦκε, τάξας παρὰ τὸν Ἀκεσίνου ποταμοῦ τὴν ὄχθην πορεύεσθαι· τοῖς δ' ἀμφὶ Κρατερόν τε καὶ Ἡφαιστίωνα αὖθις σκέπεμπε, προαγγείλας ὅπως χρὴ τὴν πορείαν ποιεῖσθαι. αὐτὸς δ' ἔπλει καὶ τὸν Ὑδάσπην ποταμὸν, οὐδαμοῦ μείονα ἐν τῷ καταπλῷ εἴκοσι σταδίων τὸ εὖρος. πεσορμιζόμενος δ' ὅπη τύχοι τῆς ὄχθης, τοὺς πεσοικοῦντας τῷ Ὑδάσπῃ Ἰνδοὺς, τοὺς μὲν ἐνδιδόντας σφᾶς ὁμολογίαις κατελάμβανεν· ἤδη δέ τινας καὶ ἐς ἀλκὴν χωρήσαντας, βίᾳ κατεστρέψατο. αὐτὸς δ' ὡς ὅπῃ τὴν Μαλλῶν τε καὶ Ὀξυδράκων γῆν σπουδῇ ἔπλει, πολεῖσιν τε καὶ μαχιμωτάτοις τῶν τῇδε Ἰνδῶν πιθανόμενος· καὶ ὅτι ἐξηγγέλλοντο αὐτῷ παῖδας μὲν καὶ γυναῖκας ἅπαντας ἐσπεπομφέναι ἐς τὰς ὀχυροτάτας τῶν πόλεων, αὐτοὺς δὲ ἐγνωκέναι διὰ μάχης ἰέναι πρὸς αὐτόν. ἐφ' ὅτῳ δὴ καὶ σπουδῇ πλείονι ἐποιεῖτο τὸν πλοῦν, ὅπως μὴ καθεσηκόσιν αὐτοῖς, ἀλλὰ ἐν τῷ ἐνδεεῖ πέρι τοῦ παρασκευῆς καὶ τεταραγμένῳ πρὸς φέρηται. ἔνθεν δὲ ὁρμηθεὶς τέταρτον, καὶ πέμπτῃ ἡμέρᾳ ἀφίκετο ὅτι τῷ ξυμβολῷ τοῦ τε Ὑδάσπου καὶ τοῦ Ἀκεσίνου. ἵνα δὲ ξυμβάλλουσιν οἱ ποταμοὶ οὗτοι, στενώτατος ἐκ ποταμὸς ἐκ τοῖν δυοῖν γίγνεται, καὶ τὸ ῥεῦμα αὐτῷ ὀξὺ ὅτι τῇ στενότητι, καὶ δίναι ἄτοποι ὑποστρέφοντος τοῦ ῥοῦ· καὶ τὸ ὕδωρ κυμαίνεταί τε καὶ καχλάζει ὅτι μέγα, ὡς καὶ πόρρω ἔτι ὄντων ἀκούεσθαι τὸν κτύπον τοῦ κύματος. καὶ τῷ μὲν προεξηγγελμένα ταῦτα Ἀλεξάνδρῳ ἐκ τῶν ἐγχωρίων ἦν· Ἀλεξάνδρᾳ τῇ στρατιᾷ· ὅμως δ' ἐπεδήλατο ἐπέλαζεν αὐτῷ τῆς ξυμβολῆς ὁ στρατὸς, ἐς τοσόνδε ὁ ἀπὸ τοῦ ῥοῦ κτύπος κατεῖχεν, ὥστε ἐπέσησαν τὰς εἰρεσίας οἱ ναῦται, οὐκ ἐκ προαγγέλματος, ἀλλὰ τῷ κελευστῶν ὑπὸ θαύματος ἐκπεπληγμένων, καὶ αὐτοὶ μετέωροι πρὸς τὸν κτύπον ἠρέμουν. ὡς δ' οὐ πόρρω τῆς ξυμβολῆς ἦσαν, ἐνταῦθα δὴ οἱ κυβερνῆται προαγγέλλουσιν ὡς βιαιοτάτη εἰρεσία χρωμένους ἐλαύνειν ἐκ τῶν στενῶν, τοῦ μὴ ἐμπεσούσας ταῖς ναυσὶ ἐς τὰς δίνας ἀναστρέφεσθαι πρὸς αὐτῶν, ἀλλὰ κρατεῖν γὰρ τῇ εἰρεσίᾳ τῶν ὑποστροφῶν τοῦ ὕδατος. τὰ μὲν δὴ στρογγύλα πλοῖα ὅσα καὶ ἔτυχεν αὐτῶν προεστραφέντα πρὸς τοῦ ῥοῦ, οὐδέν τι παθόντα ἐν τῇ ὑποστροφῇ, ὅτι μὴ παράξαντα τοῖς ἐμπλέουσι, κατέσχε ἐς δ' τὸ πρὸς αὐτὰ τοῦ ῥοῦ ὀρθωθέντα· αἱ δὲ μακραὶ νῆες, ἐκ ὠσταῖ τε ἀπαθεῖς ἀπῆλθον ἐν τῇ ὑποστροφῇ, οὔτε μετέωροι ὅτι τὸ ὑπικαχλάζοντος κύματος ὠσταῖ τε οὖσαι· ὅσαι τε δίκροτοι αὖ τὰς κάτω κώπας οὐκ ὅτι πολὺ ἔξω ἔχουσαι τοῦ ὕδατος· οἱ δὲ κῶπαι ἦσαν αὐτοῖς πλαγίοις ἐν τῇ δίναις ἐμπεσοῦσαι, σπασθέντος, ὅσων γε ἐκατελήφθησαν

A miratione inferebant. adeo vt multi classem inde discedentem per longum spatium prosequuti sint. Quotquot vero Indi Alexãdro amici è remotioribus locis remigum clamorem & remigiorum sonitum exaudierant, etiam hi ad ripam accurrentes barbarico ritu accinebãt. Studiosi enim musices, siqui alij, sunt Indi: saltationibus quoque addicti iam inde à Libero patre, eorúmque qui in India bacchati sunt tempore. Alexãder hoc pacto nauigans tertio die eo loci appulit, quo Craterum & Hephæstionem in
B vtraque ripa castra locare iusserat. biduum ibi cõmoratus dum Philippus cum reliquo exercitu aduenisset, atque hunc quidem cum iis quos adduxit ad Acesinẽ fluuium mittit, iuxta fluminis ripam iter facere iussum. Craterum etiam & Hephæstionem rursus emittit, itineris quod tenerent ratione præscripta. Ipse per Hydaspem fluuium nauigationem persequebatur, nusquam x x stadiorum spatio angustiorem. vbicunque appellebat,
C Indos Hydaspis ripã accolentes partim deditionem facientes in amicitiam ac fidem recipiebat, partim ad arma confugientes vi subigebat. Porro magna celeritate in Mallos & Oxydracas contendebat, quòd & plurimos eos & bellicosissimos illius tractus esse acceperat: quódque liberis atque vxoribus in munitissima oppida traductis, ipsi prælio cum Alexandro decernere statuisse nuntiarentur: tantóque magis accelerandũ sibi putabat, vt eos nondum cõstitutos sed apparandis rebus perturbatos opprimeret.
D Itaque inde rursum monit, & quinto die ad confluẽtem Hydaspis & Acesinis peruenit. vbi verò hi duo fluuij confunduntur, vnus ex duobus ísque angustissimus alueus efficitur, rapidúsque eius ob angustiam cursus fit, & ingentes vortices voluit: æstuantésque & collisi inter se fluctus, sonitum in loca longissimè inde remota transmittunt. Quę quidem multo antè Alexandro e iúsque exercitui ab incolis prædicta fuerant: postquam tamẽ confluentibus appropinquauit, tantus fluminum concurrentium sonitus remigum aures peruasit, vt nautæ remos remitterent, non quòd ita eis imperatum esset, sed quòd naucleri ipsi admiratione rei perculsi conticescerent, soni vehementia attonitis similes redditi. Quum verò iam ad confluentes ventum esset, gubernatores nauiũ imperant vt summa vi remigãtes ex angustiis naues protrudant, ne à vorticibus correptæ subuerterẽtur, sed remigiorum impulsu fluctuũ vim frangant: & rotundiora quidem nauigia, quæ vorticibus circumagi contigit, nihil aliud quàm eorũ qui in iis nauigabãt perturbationem passa, statim erecta cursum suum
F tenuerunt. Oblongæ verò naues, quarum latera non ita alta erant vt collidentium vndarum impetum ferrent, maius à vorticibus damnum acceperunt: vt & biremes, quippe quarum inferiores remi parum admodũ supra vndas eminerent. quúmque transuersæ in ipsis fluctibus hærerent, neque remos attollere possent, facilè vndarum vi con-

Curt. Acesines Hydaspi confunditur. Cæterum amnium cœtus maritimis similes fluctus mouent, multóque ac turbido limo, quod aquarum concursu subinde turbatur, iter qua meant nauigiis in tenuẽ alueum cogunt.

Vet. cod. ἐκθαυμαστότη.

Obtt. In oculis duo maiora omniũ nauigia submersa sunt. leuiora, quum & ipsa nequirent regi, in ripam tamen innoxia expulsa sunt.

fringebãtur. Multæ itaq; naues quassatæ, duę inter se collisæ, cum multis qui eis vehebantur, perierunt. At postquam fluminis alueus sese aperire cœpit, mitiore iam cursu, minúsque violentis vorticibus redditis, Alexander classe ad dextram ripam appulsa, quòd ibi sinus quidam erat quem rupes fluctibus obiecta tutum ad subducendas naues faciebat, eas simul & siqui adhuc viui euaserant recepit. Posthæc refectis nauibus, Nearchum nauigationem, donec ad Mallorum fines perueniat, continuare iubet: ipse verò in barbaros qui deditionem non fecerant excursione facta, quum iis ne Mallis suppetias ferrent interdixisset, ad classem reuersus est: ibique Hephæstionem, Craterum & Philippum cum suis quẽque copiis reperit. Ipse, elephantis & Polyperchõtis copiis, & sagittariis equestribus ac Philippo per Hydaspem transmissis, Cratero eas ducendas dat. Nearchum verò cum classe mittit, præcipiens vti trium dierum itinere exercitum præuertat. Reliquas copias in tres partes diuisit: atque Hephæstionem quidem quinque dierum iter præcedere iubet, vt siqui Alexandri aduentum fugientes in vlteriora sese celeriter proriperent, in Hephæstionem incidentes caperentur. Ptolemæum autem Lagi filium, data etiam huic exercitus parte, triduo post suum discessum sequi iubet: eo consilio vt qui fugiẽtes retrorsum se reciperent, in Ptolemæi copias inciderent. quum verò ad confluentes Acesinis & Hydraotis peruenissent, eos qui prætergressi erant expectare iussit, dum & ipse eò veniat, & Crateri ac Ptolemæi copiæ ei coniunctæ sint. Ipse, sumtis argyraspidibus, & sagittariis atque Agrianis, & Pythonis agmine, quod iis qui Asseteri vocantur constabat, sagittariis etiam equestribus omnibus, & ex equitatu amicorum dimidia parte, per siticulosam regionem cõtendit in Mallos, Indorũ liberè suis legibus viuentiũ gentem. Ac primo quidem die iuxta amnem non magnum castra locauit, distantem ab Acesine stadiis centum. Ibi curato corpore, & exigui tẽporis quiete militibus data, mandat vt quas quisque lagenas habeat aqua repleat. Progressúsque per id quod supererat diei & per noctem totam ad XL circiter stadia, sub lucem ad vrbem peruenit in quam multi Mallorum confugerant. qui quòd putassent Alexandrum nunquam per siticulosa illa loca ad sese venturum, extra vrbem inermes vagabantur: quum tãdem senserunt Alexandrum illac exercitum duxisse, qua quia difficulter duci poterat, verisimile hostibus visum fuerat non ducturum. Quum itaque his ex improuiso superuenisset, plerosque eorum ne ad tutandos quidem sese, vtpote inermes, conuersos, occidit. aliis in vrbem repulsis ac conclusis, equitatu loco valli (peditum enim phalanx eum assequuta non erat) muros in orbem cinxit. Statim verò ac peditatus aduenit, Perdiccam quidem cum suis & Cliti equestribus copiis, cúmque Agrianis, ad aliam Mallorum vrbem obsidenA ὑπὸ τοῦ ὕδατος, οὐ φθασάντων αὐτὰς μετεωρίσαι· ὡς πολλὰς μὲν πονῆσαι τῇ νεῶν, δύο δὲ ἀπ' ἐπισούσας ἀλλήλαις, αὐτάς τε διαφθαρῆναι, καὶ τῶν ἐμπλεόντων ἐν αὐταῖς πολλούς. ὡς δ' ἐς πλάτος ἤδη ὁ ποταμὸς διέχειν, ἐνταῦθα δὴ ὁ, τε ροῦς οὐκέτι ὡσαύτως χαλεπὸς ἦν, καὶ αἱ δίναι οὐχ ὁμοίᾳ τῇ βίᾳ ἐπέφερον. προσορμίσας οὖν τῇ ἐν δεξιᾷ ὄχθῃ ὁ Ἀλέξανδρος τὸν στρατὸν, ἵνα σκέπη τε ἦν τὸ ῥοῦ καὶ προσβολὴ τῶν ναυσὶ, καί τις καὶ ἄκρα τοῦ ποταμοῦ ἀπιτηδείως ἀνέσχεν ἐς τὴν ναυαγίων τε τὴν ξυναγωγὴν, καὶ εἴπερ ἐπ' αὐτὴν
B ζῶντες ἐπὶ ἐφέροντο, τούτους τε διέσωσε· καὶ ἀποσκάσας τὰς πεπονηκυίας τὴν νεῶν, Νέαρχον μὲν καταπλεῖν κελεύει, ἔστ' ἂν ἀφίκηται ὅπῃ τὰ ὄρια τῶν Μαλλῶν ἔθνους· αὐτὸς δὲ τὴν βαρβάρων τοὺ προσχωρούντων καταδρομὴν τῆς χώρας ποιησάμενος, καὶ κώλυσιν ἀπεκειρήσατο αὐτοῖς τοῖς Μαλλοῖς, οὕτω δὴ αὖθις ξυνέμιξε τῷ ναυτικῷ. καὶ ἐνταῦθα Ἡφαιστίων τε αὐτῷ καὶ Κρατερὸς καὶ Φίλιππος ξὺν τοῖς ἀμφ' αὐτοὺς ὁμοῦ ἤδη ἦσαν. οἱ δὲ τοῖς μὲν ἐλέφασιν, καὶ τῇ Πολυπέρχοντος τάξιν, καὶ τοῖς ἱπποτοξόταις, καὶ Φιλίππου ξυὺ τῇ
C ἀμφ' αὐτὸ σατραπίᾳ, διαβιβάσας τὸ ὕδατος τὸν ποταμὸν, Κρατερῷ ἄγειν προσέταξε. Νέαρχον δὲ ξὺν τῷ ναυτικῷ πέμπτῃ, τρισὶν ἡμέραις τὸ σατραπιὰν κελεύσας φθάνειν καὶ τὸ πλοῦν· τὸ δ' ἄλλον στρατὸν ξυνῇ διένειμε. καὶ Ἡφαιστίωνα μὲν πέντε ἡμέραις προϊέναι ἔταξεν, ὡς εἴ τινες τοῖς ξὺν αὐτῷ τε ταλαιπώρους φεύγοντες ἐς τὸ πρόσω καὶ ἀσυδήν ἴοιεν, τοῖς ἀμφ' Ἡφαιστίωνα ἐμπίπτοντες ἁλίσκωνται· Πτολεμαῖον δὲ τὸ λάγου, δοὺς καὶ τούτῳ τὸ σατραπιᾶς μέρος, τρισὶν ἡμέραις ὑπολειπόμενον ἕπεσθαι ἐκέλευσεν, ὡς ὅσοι τοὔμπαλιν ὑποστρέφοιεν αὐτὸ φεύγοντες, οὗτοι δὴ ἐς τοῖς ἀμφὶ τὸ Πτολεμαῖον
D ἐμπίπτοιεν. ἐπὰν δὲ ἀφίκωνται ἐς τὰς ξυμβολὰς τό τε Ἀκεσίνου καὶ τὸ Ὑδραώτου ποταμοῦ, ἐνταῦθα δὴ τοῖς τε φθάνοντας ὑπομένειν ἐκέλευσεν, ἔστ' ἂν ἥκῃ αὐτὸς, καὶ τοῖς ἀμφὶ Κρατερὸν καὶ Πτολεμαῖον αὖπαλ ξυμβαλεῖν. αὐτὸς δ' ἀναλαβὼν τοὺς ὑπασπιστὰς τὸ καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τὸ Ἀστεταῖρον καλουμένων τὸ Πύθωνος τάξιν, καὶ τοὺς ἱπποτοξότας τε πάντας, καὶ τὸ ἱππέων τὸ ἑτέρων τοὺς ἡμίσεας, διὰ γῆς ἀνύδρου ὡς ὅπῃ Μαλλοὺς ἤγλυ, ἔθνος Ἰνδικὸν, Ἰνδῶν τὸ αὐτονόμων.
E καὶ τῇ μὲν πρώτῃ καταστρατοπέδευσε πρὸς ὕδατι οὐ πολλῷ, ὃ δὴ ἀπεῖχε δὲ Ἀκεσίνου ποταμοῦ σταδίους εἰς ἑκατόν. δειπνοποιησάμενος δὲ καὶ ἀναπαύσας τὸ στρατιὰν οὐ πολὺν χρόνον, ὡς διεγένετο, πρὶν τὴν ἕωθεν ἀῦπνος ἐμπλῆσαι ὕδατος. διελθὼν δὲ τῆς τε ἡμέρας τὸ ἔτι ὑπολειπόμενον καὶ τὸ νύκτα ὅλην ἐς τετρακοσίους μάλιστα σταδίους, ἅμα ἡμέρᾳ πρὸς πόλιν ἀφίκετο ἐς ἣν ξυμπεφεύγεσαν πολλοὶ τῶν Μαλλῶν. οἱ δὲ οὔποτ' ἂν οἰηθέντες
F διὰ τὸ ἀνύδρου ἐλθεῖν ὅπῃ σφᾶς Ἀλέξανδρον, ἔξω τε τὸ πόλεως οἱ πολλοὶ καὶ ἄοπλοι ἦσαν· ἐφ' ὅτῳ δὴ καὶ ἥλως ἐγένετο τοῦτο ἀγαγὼν Ἀλέξανδρος, ἦν ὅτι οὕτω ἀγαγεῖν χαλεπὸν ἦν, ὅτι τῷδε οὐδὲ τοῖς πολεμίοις ὅπῃ ἄξει πιστὸν ἐφαίνετο. τούτοις μὲν δὴ οὐ προσδικήσασιν ὑπέπεσον, τοῖς μὲν πολλοῖς ἀπέκτανεν αὐτὸς, οὐδὲ εἰς ἀλκὴν οἷα δὴ ἀνόπλοις τραπέντας· τὸ δ' ἄλλων ἐς τὸ πόλιν καταφληθέντων, κύκλῳ προβὰς περὶ τὸ τεῖχος τοῖς ἱππεῦσι (ὅτι μὴ πω ἡ φάλαγξ τοῦ πεζῶν ἠκολούθηκε αὖπω) αὐτὸ χάρακος ἐνέβαλε τῇ ἵππῳ. ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ πεζοὶ ἀφίκοντο, περδίκκαν μὲν τὸν τε αὐτῶν ἵππαρχὸν ἔχοντα καὶ τὸ Κλείτου, καὶ τοῖς Ἀγριᾶνας, πρὸς

ἄλλῳ πόλιν ἐκπέμπει τῶν Μαλλῶν, ἣ ξυμπεφύγότες ἦσαν πολλοὶ τῶν ταύτῃ Ἰνδῶν, φυλάσσειν τοὺς ἐν τῇ πόλει κελεύσας· ἔργου δὲ μὴ ἔχεσθαι, ἕστ' ἂν αὐτὸς ἀφίκηται· ὡς μηδὲ ὑπὸ ταύτης τῆς πόλεως διαφυγόντας τινὰς αὐτῶν ἀγγέλους γενέσθαι τοῖς ἄλλοις βαρβάροις, ὅτι προσπέλας ἤδη Ἀλέξανδρος. αὐτὸς δὲ προσβάλλει τῷ τείχει· οἱ δὲ βάρβαροι τὸ μὲν τεῖχος ἐκλείπουσιν, ὡς οὐκ ἂν διαφυλάξοντες αὐτό, πολλῶν ἐν τῇ καταλήψει τεθνηκότων, τῶν δὲ καὶ ὑπὸ τραυμάτων ὑπομάχων γεγυμνωμένων· ἐς δὲ τὴν ἄκραν ξυμφυγόντων, χρόνον μέν τινα ἠμύνοντο ἐκ ὑφηλοῦ τε χωρίου καὶ χαλεποῦ ἐς προσβολήν· προσκειμένων δὲ πάντοθεν σφίσιν τῶν Μακεδόνων, καὶ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου ἄλλοτε ἄλλῃ ὁπιφαινομένου τῷ ἔργῳ, ἥτε ἄκρα καθ' κράτος ἑάλω, καὶ οἱ ξυμφυγόντες ἐς αὐτὴν πάντες ἀπέθανον· ἦσαν δὲ ἐς δισχιλίους. Περδίκκας δὲ ἐς τὴν πόλιν ἐφ' ᾗπερ ἐστάλη ἀφικόμενος, τὴν μὲν πόλιν ἔρημον καταλαμβάνει· μαθὼν δὲ ὅτι οὐ πρὸ πολλοῦ πεφύγασιν ἐξ αὐτῆς οἱ ἐνοικοῦντες, ὁρμῶν ἤλαυνε κατὰ στόμα τῶν φυγόντων. οἱ δὲ ψιλοὶ ὡς τάχιστα εἶχον ποδῶν αὐτῷ ἐφέποντο. καταλαβὼν δὲ τῶν φυγόντων κατέκοψεν, ὅσοι γε μὴ ἔφθασαν ἐς τὰ ἕλη ξυμφυγόντες. Ἀλέξανδρος δὲ δεινοπαθήσαντός τε καὶ ἀναπαύσας τοὺς ἀμφ' αὐτὸν, ἕως τε ὀπὶ πρώτην φυλακήν, ἦγε τὸ στρατόν· καὶ τὴν νύκτα διελθὼν πολλὴν ὁδὸν, ἅμα ἡμέρᾳ ἀφίκετο πρὸς τὸν Ὑδραώτην ποταμόν. ἔνθα δὴ τῶν Μαλλῶν τοὺς μὲν πολλοὺς διαβεβηκότας ἤδη ἔμαθε, τοῖς δὲ καὶ διαβαίνουσιν ὀπιγομένῳ ᾗει αὐτὸν τὸν πόρον, πολλοὺς αὐτῶν διέφθειρε· καὶ αὐτὸς ὡς εἶχε ξυνδιαβὰς κατὰ τὸν αὐτὸν πόρον, διώκων εἴχετο τῶν φθασάντων ἐς τὴν ὑποχώρησιν· καὶ πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινεν αὐτῶν, τοὺς δὲ καὶ ζωντας ἔλαβεν. οἱ πλείους δὲ κατέφυγον ἔς τι χωρίον ὑψηλὸν καὶ τετειχισμένον. Ἀλέξανδρος δὲ, ὡς οἱ πεζοὶ ἀφίκοντο αὐτῷ, ὑποστέλλει ὀπὶ τούτους Πύθωνα, τήν τε αὐτὴν τάξιν ἔχοντα, καὶ τῶν ἱππέων δύο ἵππαρχίας. καὶ οἵδε δὴ ἐξ ἐφόδου προσβαλόντες λαμβάνουσι τὸ χωρίον, καὶ τοὺς καταπεφυγότας ἐς αὐτὸ ἀνδραποδίσαν, ὅσοι γε μὴ ἐν τῇ προσβολῇ διεφθάρησαν. ταῦτα δὲ οἱ ἀμφὶ τὸν Πύθωνα διαπραξάμενοι, ἐπανῆλθον αὖθις ἐς τὸ στρατόπεδον. αὐτὸς δὲ Ἀλέξανδρος ὡς ὅτι τῶν Βραχμάνων τινὰ πόλιν ἤκουσε, ὅθι καὶ ἐς ταύτην ξυμπεφυγέναι τινὰς τῶν Μαλλῶν ἐμαθεν. ὡς δὲ ἀφίκετο πρὸς αὐτὴν, ἐπεῖπε τῷ τείχει πάντοθεν πυκνὴν τὴν φάλαγγα· οἱ δὲ ὑπορυσσόμενα τὰ τείχη ἰδόντες, καὶ ὑπὸ τῶν βελῶν ἀναστελλόμενοι, τὰ μὲν τείχη καὶ οὗτοι ἐκλείπουσιν, ἐς δὲ τὴν ἄκραν ξυμφυγόντες, ἐκεῖθεν ἠμύνοντο. ξυνεστηκότων δὲ αὐτοῖς ὀλίγων Μακεδόνων, μεταβαλλόμενοι καὶ ξυστραφέντες, τοὺς μὲν ἐξέωσαν αὐτῶν, ἀπέκτειναν δὲ ἐν τῇ ὑποστροφῇ ἐς πέντε καὶ εἴκοσι. καὶ ἐν τούτῳ Ἀλέξανδρος τάς τε κλίμακας πάντοθεν κελεύει προσθῆναι τῇ ἄκρᾳ καὶ ὑπορύττειν τὸ τεῖχος. ὡς δὲ πύργος τε ἔπεσεν ὑπορυσσόμενος καὶ τῆς μεταπυργίου τι παραῤῥαγὲν ὀπίσω κατέσεισεν αὐτὴν ἐποίησε τῷ ἄκρᾳ, πρῶτος Ἀλέξανδρος ἐπιβὰς τῆς τείχους ὤφθη ἔχων τὸ τεῖχος. καὶ τοῦτον ἰδόντες οἱ ἄλλοι Μακεδόνες, ἀλαλάξαντες ἄλλος ἄλλῃ ἀνίεσαν. εἵλετό τε ἤδη ἡ ἄκρα. ἐκ τῶν Ἰνδῶν οἱ μὲν τὰς οἰκίας ἐνεπίμπρασαν, καὶ ἐν αὐταῖς ἐγκαταλαμβανόμενοι ἀπέθνησκον· οἱ πολλοὶ δὲ μαχόμενοι αὐτῶν.

dam mittit; in quam Indorum non paruam manum confugisse acceperat: mandans vt eos vrbe inclusos teneant, neque oppugnationem aggrediantur donec ipse aduenerit: tantùm curent, nequi vrbe elapsi alios barbaros de Alexandri aduentu certiores faciãt. Posthæc vrbem oppugnare cœpit. barbari murum deserunt, desperantes nimirum se diu eum tueri posse, multis in expugnatione cæsis. quúmque multi vulneribus acceptis inutiles ad pugnãdum effecti in arcem sese recepissent, ij se aliquandiu ex loco edito aditúque difficili tutati sunt. At quum Macedones omni ex parte fortiter vrgerent, & Alexander ipse acriter instaret, arx vi capta est, quíque in eam confugerant, (11. M. hi erant) ad vnum omnes cæsi. Perdiccas ad vrbem quam obsidere iussus fuerat profectus, eam ab incolis desertam reperit: quos quum non multo antè tempore effugisse cognouisset, cursim fugientium vestigia sectatus est. Expediti quanta maxima celeritate pedum potuerunt eum sequuti sunt. eos in fuga nactus, omnes fere occidit: reliquis palustria loca saluti fuerunt. Alexãder, curato corpore & quiete suis data, ad primam noctis vigiliam progressus est: magnúmque iter ea nocte emensus, sub diluculum ad Hydraotem fluuium peruenit: ac multos quidem Mallorum iam amnem transgressos cognouit: alios alueum transeuntes adortus, pleroſque interfecit, amnéque pertransito, eos qui transmiserant consequutus, multos ex iis cæcidit, multos cepit. Maxima tamen pars in oppidum natura atque opere munitum se recepit. Alexander, postquam peditatus aduenit, Pythonem in eos mittit cum suo aliisque duobus equitum agminibus. qui quidem primo impetu illapsi oppidum capiunt, omnibus qui eò confugerant (qui quidem in illo impetu interfecti non erant) in seruitutem redactis. quo facto Python in castra rediit. Alexander deinde in quandam Brachmanorum vrbem exercitum duxit, quò aliam Mallorũ manum confugisse audierat. Eò simulac venit densam phalangem omni ex parte muro admouit. Oppidani, muros suffossos conspicati, & telis petiti desertis mœnibus in arcem confugiunt, & ex ea se tuentur. Macedonibus verò aliquot vnà cum iis immistis atque in arcẽ illapsis, conuersi & in vnũ collecti nonnullos ex iis extruserũt, occiderũt autẽ XXV dum in eos pedẽ referrent. Interhæc Alexãder scalas vndequaque arci admoueri iubet, & murum suffodi. quo suffosso quum turris quædam concidisset, & pars aliqua interturrij perfracta faciliorem arcis oppugnationem fecisset, ipse primus murum conscendit. quo viso, alij Macedones pudore suffusi, alius alia in murum euadũt. Iámq; arx victa erat, quũ Indorũ alij successis suis ædibus ipsi etiam earum incendio perierunt: plerique pugnantes interfecti.

Curt. Quũ in obsidione perseuerasset, oppidani desperata salute subiecere ignem tectis, se quoque ac liberos coniugésque incendio cremant.

Quinque in vniuersum millia cæsa: pauci (tanta eorum virtus fuit) viui in potestatem venerunt. Alexander vnum diem ibi commoratus, quiete exercitui data, postridie in alios Mallos mouit. quos quidem vrbes deseruisse & in solitudines sese abdidisse cognouit. Ibi etiam vno die cum exercitu substitit. postero die Pythonem & Demetrium equestris agminis præfectum retro ad flumen misit, quibus ad copias quas ducebant expeditorum cohortes aliquot, quæ rei gerendæ sufficerent, adiunxit: mandatis additis, vt ad ripam fluminis iter facientes, siquos eorum qui in syluas ripis circumiectas cõfugerãt reperissent, nisi sponte deditionem facerent, interficerent. Multos itaque in syluis nacti occidêre. Ipse in maximam Mallorum vrbem exercitum duxit, in quam etiam ex aliis oppidis multi sese recepisse nũtiabantur. Sed & hanc Indi, simulatque Alexandrũ aduentare intellexerant, deseruerant, transitóq; Hydraote fluuio, in ripis eius quæ altæ in primis erant aciem instruxerant, tanquam transitu prohibituri. Quo cognito, Alexander confestim ad eam fluminis partem vbi consederant equitatum ducit, peditatu sequi iusso. quúmque ad Hydraotem amnem venisset, hostes in aduersa ripa instructa acie stantes conspicatus, ita vt ex itinere aduenerat amnem cum solo equitatu ingreditur. Indi Alexandrum in medio amnis constitutum conspicati, celeriter, ordinatè tamen, à ripa recedunt. Alexander eos cum solo equitatu insequitur. Indi, quum equitatum solum esse sensissent, conuersi acriter pugnant. Indorum quinquaginta circiter millia erant. Alexander confertam eorum phalangem videns, quum peditatum secum non haberet, excursiones obequitando faciebat, prælium nequaquam committendum censens. quum interea Agriani, aliáque expeditorum agmina, quos selectissimos secum ducebat, & sagittarij, aduenirent: & peditum phalanx haud procul inde apparebat. Indi tot simul malis pressi concitato cursu in vicinam vrbem munitam confugiunt. quos insequutus Alexander, multos interficit: quúmque iam vrbe conclusi essent, primo quidem accessu muros equitatu cingit: postquã verò peditatus aduenit, eo ipso quidẽ die vrbẽ circumsidet: quòd & parum diei ad impetum faciendum reliquum esset, & pedites longo itinere, equitésque continua hostium persecutione ipsóque fluminis trãsitu defatigati essent. Postero verò die diuiso in duas partes exercitu, ipse alteram earũ ducens, Perdiccas alteram, impetum in murum fecit. quem quum Indi sustinere non possent, desertis mœnibus in aream se recipiunt. Alexander, cum iis qui circa ipsum erant, primus perfracta quadam porta in vrbem irrupit. Perdiccas & qui cum eo erant milites non ita citò muros transcenderunt. neque enim scalas plerique eorum admouebant, quòd captam esse vrbem

A ἀπέθανον ᾗ οἱ πάντες ἐς πεντακισχιλίους· ζῶντες ᾗ δὶ αὐτῶν ὀλίγοι ἐλήφθησαν. μείνας ᾗ αὐτοῦ μίαν ἡμέραν, καὶ ἀναπαύσας τὴν στρατιάν, τῇ ὑστεραίᾳ πρωὶ χώρει ὡς ἐπὶ τοὺς ἄλλους Μαλλούς. ἐς πόλεις ἐκλελοιπότας καταλαμβάνει, αὐτοὺς ᾗ ἔμαθεν ὅτι πεφυγότες εἶεν ἐς τὴν ἔρημον· καὶ ἐνταῦθα μίαν ἡμέραν ἀναπαύσας τὴν στρατιάν, ἐς τὴν ἐπιοῦσαν Πύθωνα μὲν καὶ Δημήτριον τὸν ἵππαρχον πρὸς τὸν ποταμὸν ὀπίσω ἀπέπεμψεν, ὧν τε αὐτοὶ ἡγοῦντο ἄγοντας, καὶ πρὸς τούτοις ψιλῶν τάξεις δοὺς αὐτοῖς ὅσαι ἱκαναὶ πρὸς τὸ ἔργον. πρόσταξε ᾗ, ἢν ἄρα τῇ ὄχθῃ τὸ ποταμοῦ ἰόντας, εἴ τισι περιτυγχάνοιεν τῶν ἐς τὰς ὕλας ξυμπεφυγότων, ἃ δὴ πολλαὶ πρὸς τῇ ὄχθῃ τοῦ ποταμοῦ ἦσαν, τούτους κτείνειν ὅσοι μὴ ἐθέλοντας σφᾶς ἐνδιδοῖεν. καὶ πολλοὺς καταλαβόντες ἐν ταῖς ὕλαις οἱ ἀμφὶ Πύθωνά τε καὶ Δημήτριον ἀπέκτειναν. αὐτὸς ᾗ ἦλθ ἐπὶ τὴν μεγίστην τῶν Μαλλῶν πόλιν, ἵνα καὶ ἐκ τῶν ἄλλων πόλεων πολλοὺς ξυμπεφευγέναι αὐτῷ ἐξηγγέλλετο· ἀλλὰ καὶ ταύτην ὀλίγου οἱ Ἰνδοί, ὡς πρόσω ἄγοντα Ἀλέξανδρον ἔμαθον. διαβαίντες ᾗ τὸν Ὑδραώτην ποταμὸν, ἐπὶ ταῖς ὄχθαις αὐτοῦ, ὅπη ὑψηλαὶ αἱ ὄχθαι ἦσαν, ὡς τάχιστα ταγμοὺς ἔστησαν, ὡς ἐρξόντες τῆς πόρου Ἀλέξανδρον. καὶ τοῦτο ὡς ἤκουσεν, ἀναλαβὼν τὸν ἵππον τὴν ἅμα αὐτῷ πᾶσαν, ἦει ὡς ὅπη τὸν Ὑδραώτην, ἵνα περ ὀλίγα τε πρόσθεν τοῖς Μαλλοὺς ἐξηγγέλλετο. οἱ ᾗ πεζοὶ ἕπεσθαι αὐτῷ ἐτάχθησαν. ὡς ᾗ ἀφίκετό τε ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἐν τῷ πέραν τοὺς πολεμίους κατεῖδέ τε ταγμούς, ὡς εἶχεν ἐκ τῆς ὁδοῦ ἐμβάλλει ἐς τὸν πόρον ξὺν τῇ ἵππῳ μόνῃ. οἱ ᾗ, ἰδόντες ἐν μέσῳ τῷ ποταμοῦ ὄντα ἤδη Ἀλέξανδρον, καὶ σπουδὴν μὲν, ξυντεταγμένοι ᾗ ὅμως· ἀπεχώρουν ἀπὸ τῆς ὄχθης· καὶ Ἀλέξανδρος ξὺν μόνῃ τῇ ἵππῳ εἵπετο. ὡς ᾗ κατεῖδον ἵππέας μόνους, ἐπιστρέψαντες οἱ Ἰνδοὶ καρτερῶς ἐμάχοντο, πολλῷ ὄντες ἐς πέντε μυριάδας. καὶ Ἀλέξανδρος ὡς τήν τε Φάλαγγα αὐτῶν πυκνὴν κατεῖδε, καὶ αὐτῷ οἱ πεζοὶ ἀπῆσαν, πρόσω σολας μὲν ἐποίει, τοὺς κύκλῳ παρίππους ἐς χεῖρας ᾗ ἰὼν ἐπ' Ἰνδούς. καὶ ἐν τούτῳ ξυνέβαινον πη αὐτῷ οἵ τε Ἀγριᾶνες, καὶ ἄλλαι τάξεις τῶν ψιλῶν, ἃς δὴ ἐπιλέκτους ἀμφὶ οἱ ἦγε, καὶ οἱ τοξόται· οὐ πόρρω ᾗ οὐδὲ ἡ Φάλαγξ ἐφαίνετο τῶν πεζῶν. οἱ δὲ Ἰνδοὶ, ὁμοῦ σφίσι πάντων τῶν δεινῶν προσκειμένων, ἀποστρέψαντες ἤδη πρὸς τὴν ἑῴαν ἔφυγον ἐς πόλιν ὀχυροτάτην τῶν ταύτῃσι. καὶ Ἀλέξανδρος ἐπὶ μύους τε αὐτοῖς πολλοὺς ἔκτεινε, καὶ ὡς ἐς τὴν πόλιν ξυμφεύγοντες κατελήφθησαν, προσῆγε μὲν τοῖς ἵπποις οὖσιν ἐξ ἐφόδου κύκλῳ περὶ τὴν πόλιν· ὡς ᾗ οἱ πεζοὶ αὐτῷ παρῆσαν, ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ προσεστρατοπεδεύσατο κύκλῳ τοῦ τείχους, ὅτι οὐ πολύ τι τῆς ἡμέρας ὑπελείπετο ἐς τὴν προσβολήν· καὶ ἡ στρατιὰ αὐτῷ, ὑπό τε πορείας μακρᾶς οἱ πεζοὶ, καὶ ὑπὸ διώξεως σφισὶ τοῖς ἵπποις, καὶ οὐχ ἥκιστα καὶ τὸν πόρον τοῦ ποταμοῦ τε ταλαιπωρήσασαν. τῇ ᾗ ὑστεραίᾳ διελὼν τὸν στρατὸν, τὸ μὲν ἑτέρου αὐτὸς ἡγεμόνος προσέβαλλε τῷ τείχει· τὸ ᾗ ἕτερον Περδίκκας προσῆγε. ἐν τούτῳ οὐ δεξάμενοι οἱ Ἰνδοὶ τὴν Μακεδόνων τὴν ὁρμὴν, τὸ μὲν τεῖχος τῆς πόλεως λείπουσιν, αὐτοὶ ᾗ ἐς τὸν ἄκρον ξυνέφυγον. Ἀλέξανδρος ᾗ καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν, πυλίδα τινὰ κατιδόντες, παρῆλθον εἰς τὸν πόλιν πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων· οἱ ᾗ ὁμοῦ Περδίκκα τεταγμένοι, ὑστέρησαν καταβαίνοντες τὰ τείχη σὺν δίκῃ τῶν· οὐδὲ πάνυ ἡλίσκοντο οἱ πολλοὶ αὐτῶν φεύγον-

τες, ὅτι ἐαλωκέναι αὐτοῖς ἐδόκει ἡ πόλις, ὡς ἐρημού- A
μενα τῶν προμαχομένων τὰ τείχη καθεῖδον. ὡς δὲ ἡ
ἄκρα ἐχομένη ὑπὸ τῶν πολεμίων, καὶ πρὸ ταύτης
τεταγμένοι εἰς τὰ ἀποβάθρα πολλοὶ ἐφαίνοντο, ἐν-
ταῦθα δὴ οἱ μὲν, ὑπορύσσοντες τὸ τεῖχος, οἱ δὲ προσθέ-
σθαι, ὅπη παρεῖκοι, τῶν κλιμάκων βιάσασθαι ἐπῄροντο
εἰς τὴν ἄκραν. Ἀλέξανδρος δέ, ὡς βλακεύειν αὐτῷ οἱ
Μακεδόνες ἐδόκουν οἱ φέροντες τὰς κλίμακας,
ἁρπάσας κλίμακα ἑνὸς τῶν φερόντων, προσῆκε τῷ
τείχει αὐτὸς, καὶ εἰληθεὶς ὑπὸ τῇ ἀσπίδι ἀνέβαινεν.
ὅθεν δὲ αὐτῷ Πευκέστας, ὁ τὴν ἱερὰν ἀσπίδα φέρων, B
λαβὼν ἐκ τοῦ νεὼ τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Ἰλιάδος λαβὼν ἅμα
οἱ εἶχεν Ἀλέξανδρος, καὶ προσῆν αὐτὸς ἐφέρετο ἐν ταῖς
μάχαις. ὅθεν δὲ τούτῳ Λεοννάτος ἀνῆει κατὰ τὴν αὐ-
τὴν κλίμακα ὁ σωματοφύλαξ· κατὰ δὲ ἄλλην κλί-
μακα Ἀβρέας τῶν δορυφορουμένων. ἤδη
τε πρὸς τῇ ἐπάλξει τοῦ τείχους ὁ βασιλεὺς ἦν, καὶ ἐ-
ρείσας ἐπ' αὐτῇ τὴν ἀσπίδα, τοὺς μὲν ὤθει ἔσω τοῦ
τείχους τῶν Ἰνδῶν· τοὺς δὲ καὶ αὐτὸν τὸν ξίφει ἀποκτεί-
νας γεγυμνώκει τὸ τοῦτο τεῖχος· καὶ οἱ ὑπασπισταὶ
ὑπὸ φόβου ἠρέμουν ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἀπουδῇ ὠ- C
θούμενοι κατὰ τὴν αὐτὴν κλίμακα, σωτηρίου σὺν
αὐτῷ· ὥστε οἱ μὲν ἤδη αἰσθόντες αὐτῶν, κάτω ἔπε-
σον· τοῖς δὲ ἄλλοις ἄπορον ἐποίησαν τὴν ἀνοδον. Ἀλέ-
ξανδρος δὲ, ὡς ὅθεν τοῦ τείχους σταὶς, κύκλῳ τι ἀπὸ τῶν
πλησίον πύργων ἐβάλλετο, (οὐ γὰρ πελάσαι γε ἐτόλμα
τοῖς αὐτῷ τῶν Ἰνδῶν) καὶ ἀπὸ τῆς ἐκ τῆς πόλεως, ἀδε-
πόρρω τούτων γε ἑστηκὼν λιζόντων. ἔτυχε γάρ τι καὶ προσ-
κεχωσμένον ταύτῃ πρὸς τὸ τεῖχος· δῆλος μὲν ὢν Ἀ-
λέξανδρος τῶν τε ὅπλων τῇ λαμπρότητι, καὶ τῷ ἀ-
νύπω τῆς τόλμης, ἔγνω δὴ ὅτι αὐτὸς μὲν μόνων κιν- D
δυνεύσει, μηδὲν ὅ, τι καὶ λόγου ἄξιον ἀποδεικνύμε-
νος· καταπηδήσας δὲ ἔσω τοῦ τείχους, τυχὸν μὲν αὐ-
τῷ τούτῳ ἐκπλήξει τοὺς Ἰνδούς· εἰ δὲ μή, κινδυνεύ-
ειν δὲ οἱ μεγάλα ἔργα καὶ τοῖς ἔπειτα πυθέσθαι ἄξια
ἐργασάμενος, οὐκ ἀπονδεὶ ἀποθανεῖται. ταῦτα
γνοὺς, καταπηδᾷ ἀπὸ τοῦ τείχους ἐς τὴν ἄκραν. ἔνθα
δὴ ἐρισθεὶς πρὸς τῷ τείχει, τοὺς μὲν ἵνας ἐς χεῖρας
ἐλθόντας, καὶ τὸν γε ἡγεμόνα τῶν Ἰνδῶν προσφερό-
μενόν οἱ θρασύτερον, παίσας τῷ ξίφει ἀποκτείνει·
ἄλλον δὲ πελάζοντα λίθῳ βαλὼν ἔσχε· καὶ ἄλλον, λί- E
θῳ· τὸν δὲ ἐγγυτέρω προσάγοντα, τῷ ξίφει αὖθις.
οἱ δὲ βάρβαροι πελάζειν μὲν αὐτῷ οὐκέτι ἤθελον, ἕ-
καλλον δὲ πάντοθεν προϊεμηκότες, ὅ, τι τις ἔχων βέλος
ἐτύγχανεν, ἢ ἐν τῷ τότε ἔλαβεν. ἐν τούτῳ τε Πευ-
κέστας τε καὶ ὁ δορυφόρος Ἀβρέας, καὶ ἐπ' αὐτοῖς
Λεοννάτος, οἳ δὴ μόνοι ἔτυχον πρὶν ξυντρεχθῆναι τὰς
κλίμακας ἀναβεβηκότες ὅτι τὸ τεῖχος, καταπηδή-
σαντες καὶ αὐτοὶ, πρὸ τοῦ βασιλέως ἐμάχοντο. καὶ
Ἀβρέας μὲν ὁ δορυφόρος πίπτει αὐτὸς, βεβλημένος ἐς
τὸ πρόσωπον. Ἀλέξανδρος δὲ βάλλεται καὶ αὐτὸς F
διὰ τοῦ θώρακος ἐς τὸ στῆθος τοξεύματι κατὰ τὸν μα-
στόν. (ὥστε λέγει Πτολεμαῖος ὅτι καὶ πνεῦμα ὁμοῦ
τῷ αἵματι ἐκ τοῦ τραύματος ἐξεπνεῖτο) ὁ δὲ, ἕστε
μὲν ἔτι θερμὸν ἦν αὐτῷ τὸ αἷμα, καίπερ κακῶς ἔχων,
ἠμύνετο· πολλοῦ δὲ δὴ τοῦ αἵματος καὶ ἀθρόου, οἷα
δὴ ξιὼ πνεύματι ἐκρυέντος, ἴλιγγός τε αὐτὸν καὶ λει
ποψυχία κατέσχε, καὶ πίπτει αὐτὸς ὅτι τὴν ἀσπίδα ξυνωθούμενος. Πευκέστας δὲ θεσσαλὸς πεδιακός, καὶ

iudicarent, quum nimirum muros à propugnatoribus destitutos viderent. Occupatâ verò iam ab hostibus arce, multisque passim ad eam tuendam dispositis, Macedones alij murum suffodientes, alij scalas admouentes irrumpere conabantur. Quum autem cunctari Macedones in admotione scalarum viderentur, Alexander ipse scalâ cuidam eam gestanti ereptam muro applicat, scutóque tectus conscendit. Post hunc Peucestas, sacrum scutum gestans, quod Alexander ex æde Palladis Iliacæ sumtũ in omnibus præliis præ se gestari curabat. Post Peucestam Leonnatus corporis custos per eandem scalam subit: per aliam scalam Abreas vnus ex duplariorum ordine. Iámque Alexander in summum muri fastigium euaserat, quum obfirmato scuto, aliis introrsum depulsis, aliis interfectis, murum ea parte propugnatoribus nudauerat. Tum argyraspides de rege soliciti, quum & ipsi celeriter scalas conscendunt, fractis scalis præcipites in terram corruerunt, aliisque simul conscendendi facultatem sustulerunt. Alexãder verò, quum in muro stans, è vicinis circumquaque turribus peteretur, (neque enim quisquam Indorum cominus eum ferire audebat) atque adeo ab iis etiam qui in vrbe erant, qui nec ipsi longè ab eo disiuncti tela torquebant, (erat enim ea parte agger quidã muro propinquus, & Alexandrum cùm armorum splendor tum insignis audacia notum faciebat) statuit tandem, si diutius in muro persisteret, periclitaturum se, neque quicquam operæpretium facturum: at si intrâ arcem se coniiceret, fortassis eo ipso facto hostes territurum. sin minus, saltem egregium facinus editurum, & laude admiratione néque apud posteros parta moriturum. Ita secum statuens è mœnibus in arcem desilit, ad cuius murum obfirmatus, nonnullos cominus eum lacessentes, atque adeo ipsum Indorum ducem audacius irruentem gladio interficit. alium propius accedentem saxo, alium rursus gladio ferit. nec iam amplius barbari propius pedem ferre audebãt, sed circumfusi, telis quæ aut habebant aut sors offerebat eminus eum petebant. Interea Peucestas & Abreas duplarius, ac Leonnatus, qui quidem antequam scalæ rumperentur in murum euaserant, desiliunt, acritérque pro rege pugnant. atque Abreas quidem faciem sagitta traiectus cecidit. Alexander etiam ipse thorace sagitta discussa graue in pectore vulnus accipit, quod quidem (vt autor est Ptolemæus) eiusmodi fuit, vt vnà cum sanguine spiritum etiam ex vulnere sufflaret. qui quidem, quandiu illi sanguis feruebat, tametsi grauiter saucius, acriter se nihilominus tuebatur. At quum multus sanguis simul & spiritus continuò erumperet, vertigine oculorum animique defectione correptus, pronus in scutum collapsus est. Peucestes Palladis Iliacæ

Curt. Admoueri iubet scalas, cũctantibúsque cæteris euadit in murum.

Fac. Decurionẽ.

Curt. Duos gladio ita excepit, vt ante ipsum eximes proculberent.

Curt. Nam quũ eminus vnum procul totmanus peterent; nemo tamen audebãt propius accedere.

scuto interiecto, regem protegebat: Leonnatus etiam ictus excipiebat. sed & hi quoque grauiter vulnerantur: parúmque aberat quin vita Alexandrum simul cum sanguine deficeret. Macedones enim vel eo nomine in arcem conscendere non poterant, quòd quum Alexandrum in muro telis peti, atque ex eo in arcem interiorem desiliisse vidissent, studio pariter & metu ne rex qui se temeratio periculo obiecerat, malè exciperetur, ruptis scalis, alij alia instrumenta ad conscendendum murum apta excogitabant: alij palis in murũ terreum infixis, iisque pendẽtia corpora subleuantes in altum nitebantur. Quúmque ita alij super alios in fastigium muri euaderent, qui primus conscenderat, sese è muro in vrbem coniiciebat, quâ regem prostratum cernebat: móxque alij cum clamore atque eiulatu accurrentes pugnam atrocem ineunt, Macedonibus regem suum prætensis scutis acriter tuentibus. Interea alij, portulæ quæ inter duas turres sita erat vectibus reuulsis, nonnullos præterea intromiserunt, alij qua parte nonnihil patebat porta* humeris interiectis muri partem introrsum deturbarunt, aditúmque in arcem aperuerunt. Magna tum Indorum strages fit, omnibus ad vnum cæsis, ne* mulieribus quidem aut infantibus exceptis. Dehinc regem pessimè affectum scuto efferunt, viueret nécne incerti. Sunt qui scribant Critodemũ medicũ Coũ, ex Aesculapij stirpe, resoluta plaga sagittam euulsisse: alij Perdiccam, quum medicus vrgente necessitate non adesset, iubente Alexandro ense vulnus rescidisse, telúmque exemisse: inq; euulsione magnam sanguinis vim erupisse. quúmque Alexander rursum animo linqueretur, syncopen ipsam sistendo sanguini remedio fuisse. Multa præterea alia de hoc Alexandri casu ab historicis scripta sunt, quę fama à primis mendacii autoribus sparsa in hunc vsque diem transmisit: neque desinet mendacij fides etiam in posteros propagari, nisi hoc scripto finis ei imponatur. Infortuniũ hoc in Oxydracis Alexandro obtigisse cõmunis opinio est: quod tamẽ apud Mallos, liberam Indorum gentem, accidit. Nam & vrbs Mallorũ erat, & à Mallis ictus fuit Alexander. Porro statuerant quidem Malli Oxydracis sese coniungere, atque ita prælium inire, sed Alexander itinere per arida & siticulosa loca facto eos preuerterat, priusquam aut Malli Oxydracis, aut Oxydraci Mallis adiumẽto esse possent. Sed & vltimam pugnam cum Dario commissam, in qua fugit Darius, neque prius destitit à fuga quàm à Besso caperetur, atque aduentante Alexandro interficeretur, apud Arbela accidisse, publica opinio est. quemadmodum & illam quæ antè hanc fuit, ad Issum: & primum equestre prælium, ad Granicum commissum esse. Contigit enim quidem equestris pugna ad Granicum, & apud Issum altera cum Dario. Arbela verò ab eo loco, in quo Darius & Alexander postremò dimicarunt, qui plurimum prodidere, dicũt abesse sexcẽtis stadiis: qui minimum, quingentis. Sed apud Gauga-

Curt. Dolabris perfregere murum, & qua moliti erant aditum, irrupere invrbẽ.

Curt. Non senibus, non fœminis, non infantibus parcitur.

A ὑπερχὼν τὴν ἱερὰν τὴν ἐξ Ἰλίου ἀποικίδα, πρὸς αὐτὸ εἶχε, καὶ Λεοννάτος ἐς τὰ ὅπλα ἀτέρα. ἄμφω γὰρ ἐβάλλοντα ἀμφοτέρωθι, καὶ Ἀλέξανδρος ἐγγὺς ἦν ἤδη ὑπὸ τοῦ αἵματος ἐκλιπεῖν. τοῖς γὰρ Μακεδόσι καὶ τὴν ἐν ἀπόρῳ γεγενημένην τὰ τῆς προσβολῆς, ὅτι οἱ τὸν Ἀλέξανδρον βαλλόμενόν τε ὑπὸ τὰ τείχη ἰδόντες, καὶ πηδῶντα ἔσω ἐς τὴν ἄκραν, ὑπὸ σπουδῆς τε καὶ φόβου μή τι αὐτῷ ὁ βασιλεὺς πάθῃ οὐ ξὺν νόῳ κινδυνεύων, τὰς κλίμακας συντρίφοντες, ἄλλοι ἄλλας μηχανὰς ἐς τὸ ἀνελθεῖν ὅπῃ τὸ τεῖχος, ὡς ἐν ἀπόροις ἐμηχανῶντο. οἱ μὲν, πάσσαλοις ἐμπηγνύοντες ἐς τὸ τεῖχος χήϊνον ὄν, καὶ ἐπὶ τούτοις σκηρεμαννύμενοι χαλεπῶς ἀνέρπον· οἱ δὲ ἄλλοι ἐπ' ἄλλοις ἐπιβαίνοντες. ὁ δὲ πρῶτος ἀνελθὼν ἐκρίπτει ἑαυτὸν ἐπὶ τὸ τεῖχος ἐς τὴν πόλιν, ἵνα περ τὸν βασιλέα ἑώρων κείμενον, ξὺν οἰμωγῇ καὶ ἀλαλαγμῷ πάντες. ἤδη τε ἀμφ' αὐτῷ πεπτωκότι καρτερὰ μάχη ξυνειστήκει, ἄλλου ἐπ' ἄλλῳ τῶν Μακεδόνων προαπιζόντος. καὶ ἐν τούτῳ οἱ μὲν τὸν μοχλὸν, ὅτῳ εἴχετο ἡ ἐπὶ τὸ μεταπύργιον πύλη, καταράσσοντες, ἔτι ὀλίγους παρίεσαν· οἱ δὲ καθότι ἡ πύλη διέχει, τοῖς ὤμοις ὑποδύντες, καὶ ὦσαντες ἐς τὸ ἔσω τὸ τεῖχος, ἀνέπεσον τῇ τῆς ἄκρας· ἐν τούτῳ δὴ οἱ μὲν ἔκτεινον τοὺς Ἰνδοὺς, καὶ ἀπέκτειναν γε πάντας, οὐδὲ γυναῖκα ἢ παῖδα ὑπελείποντο· οἱ δὲ ἐξέφερον τὸν βασιλέα ὅπῃ τῆς ἀποικίδος κακῶς ἔχοντα, οὔπω γιγνώσκοντες βιώσιμον ὄντα. τὸ δὲ βέλος ἐξελκύσαι ἐκ τοῦ τραύματος ὀπιτεμόντα τὴν πλευρὴν οἱ μὲν Κριτόδημον ἀνέγραψαν, ἰατρὸν Κῷον, τὸ γένος τῶν Ἀσκληπιαδῶν· οἱ δὲ, Περδίκκαν τὸν σωματοφύλακα, οὐ παρόντος ἐν τῷ δεινῷ ἰατροῦ, ἐγκελευσαμένου Ἀλεξάνδρου, τῷ ξίφει ὀπιτεμεῖν τὴν πλευρὴν, καὶ κωλύσαντα τὸ ἕλκος. ἐν δὲ τῇ κωμῃδίᾳ Φοβᾶ αἵματος πολλοῦ γίγνεται, ὥστε λειποψυχῆσαι αὖθις Ἀλέξανδρον, καὶ οὕτω ὀχεῖσθαι αὐτῷ τὸ αἷμα ὑπὸ τῇ λειποψυχίᾳ. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἀναγέγραπται τοῖς ξυγγραφεῦσιν ὑπὲρ τοῦ παθήματος. ἃ ἡ φήμη προσδεξαμένη αὐτὰ καὶ τοῖς πρώτοις ψευσαμένους, ἔτι καὶ εἰς ἡμᾶς διασώζει· οὐδὲ ἀφήσει προσδιδοῦσα ἐς ἔπειτα ἄλλοις τε ψεύδη, εἰ μὴ ὑπό τῆσδε τῆς ξυγγραφῆς παύσεται. αὐτίκα ἐν Ὀξυδράκαις τὸ πάθημα τοῦτο ἡνέσθαι Ἀλεξάνδρῳ, ὁ πᾶς λόγος κατέχει· τὸ δὲ ἐν Μαλλοῖς ἔθνει αὐτονόμῳ Ἰνδικῷ ξυνέβη. καὶ ἡ τε πόλις Μαλλῶν ἦν, καὶ οἱ βαλόντες Ἀλέξανδρον, Μαλλοί· οἱ δὴ ἐγνώκεσαν μὲν, ξυμμίξαντες τοῖς Ὀξυδράκαις, οὕτω διαχωρίζεσθαι· ἔφη δὲ διὰ τὸ αὐύδρου ἐπ' αὐτοὺς ἐλάσαι, πρὶν ἵνα ὠφέλειαν αὐτοῖς προσᾖ τὴν Ὀξυδράκων ἡνέσθαι, ἢ αὐτοῖς ἐκείνοις ἢ ἐπωφελῆσαι. ἐπεὶ καὶ τὴν τελευταίαν μάχην τὴν πρὸς Δαρεῖον γενομένην, καθ' ὧντινα ἔφυγε Δαρεῖος, οὐδὲ πρόσθεν ἔληξε τῆς φυγῆς, πρὶν ξυλληφθῆναι ὑπὸ τῶν ἀμφὶ Βῆσσον, καὶ προσάγοντος ἤδη Ἀλεξάνδρου ἀποθανεῖν, πρὸς Ἀρβήλοις ἡνέσθαι ὁ πᾶς λόγος κατέχει· καθάπερ οὖν καὶ τὴν πρὸ ταύτης, ἐν Ἴσσῳ. ἐς τὰ πρόσω ἱππομαχίαν, πρὸς Γρανίκῳ. ἀλλὰ πρὸς Γρανίκῳ μὲν ξυνέβη μάχη ἱππικὴ, καὶ πρὸς Ἴσσῳ ἡ αὖθις πρὸς Δαρεῖον μάχη. Ἀρβήλοις δὲ τῷ χώρῳ, ἐν ᾧ τὴν ἐσχάτην μάχην Δαρεῖός τε καὶ Ἀλέξανδρος ἐμαχέσαντο, οἱ μὲν τὰ πλεῖστα ξυγγράφαντες λέγουσιν ὅτι ἑξακοσίοις σταδίοις ἀπέχει· οἱ δὲ τὰ ἐλάχιστα, ὅτι ἐς πεντακοσίους. ἀλλὰ ἐν Γαυγαμήλοις γὰρ ἡνέσθαι τὴν μάχην πρὸς τῷ

τῷ ποταμῷ Βουμηλῷ, λέγει Πτολεμαῖος καὶ Ἀριστόβουλος. πόλις ἦν οὐκ ἔτι τὰ Γαυγάμηλα, ἀλλὰ κώμη οὐ μεγάλη· οὐδὲ ὀνομαστὸς ὁ χῶρος, οὐδὲ εἰς ἀκοὴν ἡδὺ τὸ ὄνομα. ἔνθεν δέ (μοι δοκεῖ) πόλις οὔσα τὰ Ἄρβηλα, ἀπηνέγκατο τιμὴν δόξαν τῆς μεγάλης μάχης. εἰ δὲ πρὸς Ἀρβήλοις χρὴ οἴεσθαι γεγενῆσθαι τὸ ἔργον ἐκεῖνο, εἰς τοσόνδε Ἀρβήλων ἀπέχον· καὶ τὴν ἐν Σαλαμῖνι γεγενημένην ναυμαχίαν, πρὸς ἰσθμῷ τῷ Κορινθίων ἔξεστι λέγειν ὅτι ἐγένετο· καὶ τὴν ἐπ' Ἀρτεμισίῳ τῆς Εὐβοίας, πρὸς Αἰγίνῃ ἢ Σουνίῳ. κἀ μὴν ὑπὲρ τῶν ὑπερκαπισώντων ἐν τῷ κινδύνῳ Ἀλέξανδρῳ, Πευκέσταν μὲν γεγενῆσθαι ξύμπαντες ὁμολογοῦσιν· ὑπὲρ Λεοννάτου δ' οὐκέτι ξυμφέρονται, οὐδὲ ὑπὲρ Ἀβρέου τὸ διμοιρέτου. καὶ οἱ μὲν ξύλῳ πεπληγότα κατὰ τὸ κρᾶνος Ἀλέξανδρον, καὶ ἰλιγιάσαντα πεσεῖν, αὖθις δ' ἀναστάντα, βληθῆναι βέλει διὰ τοῦ θώρακος ἐς τὸ στῆθος. Πτολεμαῖος δ' ὁ Λάγου, καὶ τοῦτο μόνος τοῦ πεπληγέναι πεπληγέναι λέγει τὸν ἐς τὸ στῆθος. τὸ δὲ μέγιστον πεπιμέλημα τῆς ξυγγραφῆς τῶν περὶ Ἀλέξανδρον, ἐκεῖνο τί ἄρα ἔχοι. Πτολεμαῖον γὰρ τὸν Λάγου ἔστιν οἳ ἀναγράψαι ξυναναβῆναί τε Ἀλέξανδρῳ κατὰ τὴν κλίμακα ὁμοῦ Πευκέστᾳ, καὶ ὑπασπίσαι κειμένου, καὶ ὑπὲρ τῆς Σωτῆρα ὀπισθεν ἐπικληθῆναι τὸν Πτολεμαῖον. καίτοι αὐτὸς Πτολεμαῖος ἀναγέγραφεν οὐδὲ ὑπερφυᾶ τούτῳ τῷ ἔργῳ· ἀλλὰ στρατιᾶς, ἣν αὐτὸς ἡγούμενος, ἄλλας μάχεσθαι μάχας καὶ πρὸς ἄλλους βαρβάρους. πῶς τὰ μὲν δὴ ἐν ἐκβολῇ τοῦ λόγου ἀναγεγράφθω μοι, ὡς μὴ ἀτελαίπωρον γίγνεσθαι τοῖς ἔπειτα ἀνθρώποις τὰ ὑπὲρ τῶν τηλικούτων ἔργων τε καὶ παθημάτων ἀφήγησιν. Ἐν ᾧ δὴ Ἀλέξανδρος αὐτὸς μὲν τὸ στράτευμα ἐθεράπευετο, ἐς τὸ στρατόπεδον, ἔνθεν περ ὥρμητο, ὅπως τοῖς Μάλλοις, ὁ μὲν πρῶτος λόγος ἦκεν ὅτι πεθνηκὼς εἴη ἐκ τοῦ τραύματος. καὶ τὸ μὲν πρῶτον οἰμωγὴ ἦν τῆς στρατιᾶς ξυμπάσης, ἄλλου ἄλλῳ παραδιδόντος τὸν φήμην· παυσάμενοι δὲ τῆς οἰμωγῆς, ἀθυμοί τε ἦσαν, ὅσοις μὴ ὀξηγούμενος ἔστη τῆς στρατιᾶς· (πολλοῖς γὰρ δὴ ἐν ἴσῳ τὸ τῆς ἀξιώσεως ἐδόκει πρός τε αὐτὸν Ἀλέξανδρον καὶ πρὸς Μακεδόνων καθεστηκέναι) ὅπως δὲ ἀποσωθήσοντα εἰς τὴν οἰκείαν, τοσούτων μὲν ἐθνῶν μαχίμων περιεργόντων σφᾶς ἐν κύκλῳ· τῆς μὲν οὔπω πρόσω περιχωρηκότων, ἃ δὴ καὶ τῆς ἐλάσεως εἶναι ἔμελλον ἀγωνιεῖσθαι καρτερῶς· τὴν δὲ ἀποστατούσαν, ἀφαιρεθέντος αὐτοῖς Ἀλεξάνδρου φόβον· πλήθη τε ἐν μέσῳ ἀδιάβατα. τότε δὴ ἐδόκουν εἶναι καὶ πάντα σφίσιν ἄπορα καὶ ἀμήχανα ἐρήμοις Ἀλεξάνδρου ἐφαίνετο. ὡς δὲ ἦκε ποτὲ λόγος ὅτι ζῇ Ἀλέξανδρος, οὕτω μὲν μόγις ξυνεχώρησαν· εἰ δὲ βιώσιμός ἐστιν, οὔπω ἐπίστευον. ὡς δὲ καὶ γράμματα παρ' αὐτοῦ ἦκεν, ὅτι ὅσον οὔπω καταλύσειν μέλλει τὸ στρατόπεδον, ἀδὲ πᾶσι τοῖς πολλοῖς ὑπὸ τοῦ ἄγαν δέους πιστὰ ἐφαίνετο· ἀλλὰ πλάττεσθαι γὰρ πρὸς τῶν ἀμφ' αὐτὸν σωματοφυλάκων τε καὶ στρατηγῶν εἰκάζετο. ὃ δὴ καὶ ἐννοήσας Ἀλέξανδρος, μή τι νεωτερισθείη ἐν τῇ στρατιᾷ, ὅτι πρῶτον ἠδυνήθη κομίζεσθαι ὅτι τοῦ πολέμου τοῦ Ὑδραώτου τὰς ὄχθας, κατέπλεων καὶ τὸν ποταμόν. ἵν' γὰρ τὸ στρατόπεδον ὅπῃ τῆς ξυμβολῆς τοῦ τε Ὑδραώτου

A mela ad flumen Bumelũ pugnam eam fuisse commissam Ptolemæus & Aristobulus tradunt. Atqui Gaugamela non oppidum est, sed vicus nõ magnus, neque locus celebris, aut gratũ auribus nomen prę se ferens. Quo factum puto vt Arbelis, vtpote vrbi celebri, gloria pugnæ apud illam commissæ adscripta fuerit. Si verò apud Arbela prælium hoc contigisse dicendum est, quum tanto spatio ab Arbelis distet: eodem modo & naual prælium apud Salamina gestum, Isthmo Corinthio adscribere licebit: & id quod ad Artemisium Euboicam insulam, apud B AEginam vel Sunium gestum fuisse dicetur. Sed & in iis qui Alexandrum in eo periculo scutis suis protexerunt, Peucestam fuisse omnes profitentur: de Leonnato non omnes consentiunt, vt nec de Abrea duplario. Rursus alij Alexandrum fuste ad galeam ictum, caligine oculis oborta procidisse scribunt. quúmque se denuo erexisset, thorace traiectum sagittam pectore excepisse. Ptolemęus Lagi filius in pectore solùm vulneratũ fuisse tradit. In eo autem præcipuè mihi errasse videntur qui Alexandri res conscripserunt, C quòd Ptolemæũ Lagi filium vnà cum Alexandro & Peucesta scalam cõscendisse scribant, iacentémq; obiecto scuto protexisse. ideóque Ptolemæũ Soterẽ, id est seruatorẽ à militibus appellatũ fuisse. quũ alioqui Ptolemæus ipse scribat se huic pugnæ nõ interfuisse: sed eo tempore copiarum ducem aduersus alios barbaros pugnasse. Hæc mihi per digressionẽ dicta sint, vt in tantorum facinorum & casuum expositione posteri plus diligentiæ adhibeãt. Porro quũ Alexãder D ibi ad curandũ vulnus cõmoraretur, primo statim rumore perlatũ est in castra, vnde is in Mallos profectus fuerat, eum ex vulnere interiisse. Ac primò quidẽ ciulatus totis castris auditus est, quum ex aliis in alios fama spargeretur. Quum verò iam lamentis modum fecissent, vehementer animis cõsternati dubiique erant, quis exercitui præfuturus esset. (multos enim ex æquo huius dignitatis videri capaces, cùm ipsius Alexãdri tum Macedonum iudicio) quo pacto etiam salui E domum reuersuri essent tot vndique bellicosis gentibus cincti: quarũ quidẽ alias nondũ domitas verisimile ipsis fiebat acriter pro libertate pugnaturas: alias defectionẽ facturas, sublato Alexandri metu. quúmq; tot flumina, quæ nulla ratione transiri possent, interiecta esse cogitarent, desperatione quadã acti quid consilij caperent Alexandro destituti nescíebant. Postquam verò nuntiatum est Alexandrum viuere, fides nuntio ægrè habita est. neque enim adduci poterant vt crederent aliquam de vita eius spem superesse. quúmque literæ ab eo adferrentur, F quibus significabat se breui in castra venturum, ne id quidem plerisque præ ingenti metu credibile videbatur. Contingi enim id à custodibus corporis ducibúsque credebant. Hac trepidatione cognita Alexander, nequi in exercitu motus fierent, quàm potuit celerrimè ad Hydraotis fluuij ripas se deferri curauit, secundo amne nauigaturus ad castra, quæ circa confluentes Hydraotis & Ace-

Curt. Ptolemæũ qui postea regnauit, huic pugnæ affuisse autor est Clitarchus & Timagenes: sed ipse, si gloriæ suæ non refragatus, abfuisse se missũ in expeditionem memoriæ tradidit. Tanta componentiũ vetustarum monumẽta vel securitas, vel par huic vitium credulitas fuit.

finis subsistebant: vbi Hephæstion exercitui, & Nearchus classi præerant. Mox vbi nauis quæ regem vehebat castris appropinquare cœpit, tētorium è nauis suæ puppi auferri iussit, vt ab omnibus conspici posset. At ne tum quidē credidere, corpus Alexandri exanime adferri existimantes, donec naui ad ripam appulsa dextrā multitudini porrexit. Tum ingenti clamore sublato, alij in cælum, alij in Alexandrū manus tēdunt: multis præ insperato gaudio lacrymæ spōte obortæ sunt. Quúmque argyraspides ei nauem egresso lecticam adferrent, ipse equum adduci iussit. quem vt insc endit, ab vniuerso rursum exercitu applausum est, ripis ac syluis circumvicinis clamore resonātibus. Tabernaculo autē appropinquans ex equo desiliit, vt & pedibus incedens conspici posset. Tum certatim alij atque alij accurrebāt, alij manus, alij genua, alij vestē ipsius contigisse, alij vel vidisse tantùm contenti, & salutem felicitatémque ei precantes: alij corollas, alij flores quoscunque fert Indorum regio inspergere. Nearchus verò autor est amicos qui eum deducebant factum eius reprehendisse, quòd se tanto discrimini pro exercitu obiecisset: neque enim id ducis sed militis officium esse. qua quidem oratione offensus mihi fuisse Alexander videtur, quòd vera esset, séque meritò reprehendi sentiret. Cæterùm insigne Alexandri in pugnando robur, & immensa gloriæ præ cæteris rebus cupiditas transuersum illum ad pericula abripiebat. Narrat idem Nearchus seniorē quendā Bœotum, cuius nomē non adscribit, quum Alexandrū reprehensiones amicorum ægrè ferre intelligeret, & indignationē vultu præ se ferre videret, Bœotica lingua eum cōpellasse, ac dixisse, O Alexander, Virorū est præclara facinora aggredi: simúlq; iambicū versum subdidisse, cuius hæc erat sentētia, Qui magnum aliquid faciat, æquum esse & pati. Ac senis quidē dictum Alexādro placuisse, & chariorem ei deinceps eo nomine fuisse. Inter hæc legati à Mallis, qui reliqui erant, ad Alexandrū venerunt, deditionem totius gentis facientes. itémque ab Oxydracis vrbium præfecti ac præsides ipsi, & cum his alij CL principes illius gentis, qui pro fœdere ineūdo dona quæ apud Indos censentur amplissima adferebant, etiam ipsi gentem dedentes. Veniam autē deprecabantur, quòd non antea legatos misissent. quam vel ideo mereri se dicebāt, quòd, quemadmodū quidam alij, maiore adhuc iure ipsi liberi suis legibus viuere cupiissent, quam quidē libertatem iam inde ab eo tēpore quo Liber pater in Indiā venerat ad Alexandrū vsque saluā tenuerant. Quòd si ita Alexandro visum esset (quoniā & ipsum ex deorū genere ortum fama esset) satrapam quem daret accepturos, tributa quę imperaret pensuros, obsides quot peteret daturos. Alexander mille ex primoribus gentis sibi mitti iubet, quos vel pro obsidibus si vellet, teneret, vel vt militibus vteretur, donec reliquos Indos debellasset. Atq; hi quidē mille viros, quos & præstantissimos & maximos selegerāt, miserunt:

A καὶ τῶ Ἀκεσίνου· ἵνα Ἡφαιστίων τε ὀπὶ τῆς στρατιᾶς
λῶ, καὶ Νέαρχος τὸ ναυτικὸν αὖτῳ εἴχεν. ὡς δ' ἐπέλαζεν ἡ ναῦς ἤδη τῷ στρατοπέδῳ τὸν βασιλέα φέρουσα, κελεύει δὴ ἀφελεῖν τὸ σκῆνος ἀπὸ τῆς πρύμνης, ὡς καταφανὴς ἦ πᾶσιν· οἱ δ' ἔτι ἠπίστουν,
ὡς νεκρῶ δὴ ἤδη κομιζομένου Ἀλεξάνδρου, πρίν γε δὴ προσχούσης τῆς νεὼς τῇ ὄχθῃ, ὁ μὲν τὸ χεῖρα ἀνέτεινεν ἐς τὸ πλῆθος· οἱ δ' ἀνεβόησαν, ἐς τὸν οὐρανὸν ἀναχόντες τὰς χεῖρας, οἱ δ' πρὸς αὐτὸν Ἀλέξανδρον·
πολλοῖς δ' καὶ δάκρυα ὀπὶ τῷ ἀνελπίστῳ προεχύθη
B ἐκούσια. καὶ οἱ μὲν τῶν ὑπασπιστῶν κλίνῃ προσέφερον αὖτῳ ἐκ κομιζομένῳ ἐκ τῆς νεώς· ὁ δ', τὸν ἵππον προσαγαγεῖν ἐκέλευσεν. ὡς δ' ἐπιβὰς τοῦ ἵππου ὤφθη, αὖθις κρότῳ δὴ πολλῷ ἐπεκτύπησεν ἡ στρατιὰ πᾶσα· ἐπήχησαν δ' αἴ τε ὄχθαι, καὶ αἱ πλησίον αὐτῶν νάπαι. προσιόντων δ' ἤδη τῇ σκηνῇ κατέβαινεν ἀπὸ τοῦ ἵππου, ὥστε καὶ βαδίζων ὀφθῆναι· οἱ δ' ἐπέλαζον ἄλλοθεν ἄλλος, οἱ μὲν χερῶν, οἱ δ' γονάτων, οἱ δ' τῆς ἐσθῆτος αὐτῆς ἁπτόμενοι· οἱ δ', καὶ ἰδεῖν ἐγγύθεν,
καί τι καὶ ἐπιφημίσοντες ἀπελθεῖν· οἱ δ' πανίαις
C ἔβαλλον, οἱ δ' ἄνθεσιν, ὅσα ἐν τῷ τότε ἡ Ἰνδῶν χώρα παρεῖχε. Νέαρχος δ' λέγῃ ὅτι χαλεποὶ αὖτῳ τῷ Φίλων ἐγίνοντο ὅσοι ἐκέμιζον, ὅτι αὐτὸς περὶ τῆ στρατιᾶς κινδυνεύοι· οὐ γὰρ στρατηγοῦ τοῦτο, ἀλλὰ στρατιώτου εἶναι. καί μοι δοκεῖ ἄληθεσθαι Ἀλέξανδρος τοῖς δὲ τοῖς λόγοις, ὅτι ἀληθεῖς τε ὄντες ἐγίνωσκε, καὶ αὐτὸν ὑπάγιον τῇ ὄπτιμήσῃ· καὶ ὅμως ὑπὸ μύθοις τε τοῦ ἐν τοῖς μάχαις, & ἔρωτος τῆς δόξης, καθάπερει ἄλλης ἵνος, ἕλκη πλώμενος, οὐ καρτερὸς ἦν ἀπέχεσθαι τῶ κινδυνῶν. αὖθροπον δέ τινα πρεσβύτερον λέγῃ Βοι-
D ώτιον (τὸ δ' ὄνομα τοῦ αὐθρώπου ἀ λέγῃ) ὡς ἀχθόμενόν τε πρὸς τὰς ὀπιμήσεις τῶν φίλων κατέμαθεν Ἀλέξανδρον, & ἐσκυθρωπακότα, προσελθόντα τοῦτον Βοιωτιάζοντα ἅμα τῇ φωνῇ, ταῦτα φάναι, Ὦ Ἀλέξανδρε ἀνδρῶν τὰ ἔργα· καί τι & ἰαμβεῖον ὑπιπεῖν, τὸν δ' νοῦν εἶ δ' ἰαμβείου, ὅτι τῷ ἰδρῶντι, & παθεῖν ὄξιν ὀφειλόμενον. & τοῦτον ἐν τε τῷ παραυτίκα ἀδοκιμῆσαι, & ὀπιτιδειότερον ἐς τὸ ἑπῆτα Ἀλεξάνδρῳ γενέσθαι. ἐν τούτῳ δ' ἀφίκοντο παρ' Ἀλέξανδρον τῶν Μαλλῶν τ ὑπολειπομένων πρέσβεις, ἐνδιδόντες τὸ
E ἔθνος· & δὴ & Ὀξυδρακῶν οἵ τε ἡγεμόνες τ πόλεων, & οἱ νομάρχαι αὐτοί, & ἄλλοι ἅμα τούτοις ἑκατὸν & πεντήκοντα οἱ γνωριμώτατοι αὐτοκράτορες, τῶν ἀργυρῶν δώρα τε ὅσα μέγιστα παρ' Ἰνδοῖς νομίζοντες, & τὸ ἔθνος & οὗτοι ἐνδιδόντες. συγγνώσεσθαι δ' ἁμαρτεῖν ἔφασαν, οὐ πάλαι παρ' αὐτὸν πρεσβεύσαντες. ὑπιθυμεῖν γὰρ, ὥσπερ ἵνες ἄλλοι, ἐλευθερίας τε καὶ αὐτόνομοι εἶναι· ἴῶ τινα ἐλευθερίαν
F ἐξότου Διόνυσος ἐς Ἰνδοὺς ἦκε, σώαν σφίσιν εἶ ἐς Ἀλέξανδρον. εἰ δ' καὶ Ἀλεξάνδρῳ δοκοῦ ὄξιν (ὅπ καὶ Ἀλέξανδρον ἀπὸ θεῶν γενέσθαι λόγος κατέχει) αὐτεξάπην τε ἀπαδέξεσθαι, ὄντινα πάτροι Ἀλέξανδρος, καὶ φόροις ἀποίσειν τοῖς Ἀλεξάνδρῳ δόξαντας. δύνασθαι δ' καὶ ὁμήρους ἐθέλειν ὅσους αὐ αὐτῆ Ἀλέξανδρος· ὁ δ' χιλίους ἤτησε τοὺς κρατοῦντας τῶν ἐθνῶν· οὓς εἰ μὲν βούλοιτο, ἀντ' ὁμήρων κατέχειν· εἰ δ' μή, ξυστρατεύοντας ἔχειν, ἕστ' ἂν πολεμηθῇ αὖτῳ πρὸς τοὺς ἄλλους Ἰνδούς. οἱ δ' τούς τε χιλίους ἔπεμψαν, τοὺς κρατίστους & μεγίστους σφῶν ὁπλεξάμενοι,

καὶ ἅρματα πεντακόσια, οὐκ αὐτηρέτας, καὶ τοὺς ἀμ A quingentis etiam curribus eorúmque pro-
βάτας τῶν ἁρμάτων. Ἀλέξανδρος δὲ συνεξέπεμψε μὲν pugnatoribus (quos Alexander ne petierat
τούτοις τε καὶ τῷ Μαλλῶν τοῖς ἐπὶ σωζομένοις ἐπέ- quidem) adiectis. His itaque reliquísque
ταξε Φίλιππον· τοῖς δὲ ὁμήρους τε αὐτοῖς ἀφῆκε καὶ τὰ Mallis qui seruati erant, Philippo satrapa
ἅρματα ἔλαβεν. ὡς δὲ ταῦτα αὐτῷ κεκόμιστο, καὶ constituto, obsides remittit, currus accipit.
πολλοῖα δὴ τῇ Δραπομίῃ τῷ τραύματος πολλὰ συσ- His rebus ita gestis, nauibúsque compluri-
ενεναυπήγητο, ἀναβιβάσας ἐς τὰς ναῦς τῶν μὲν ἑπτ- bus dum vulnus curatur constructis, mili-
έρων ἱππέας ἑπτακοσίους καὶ χιλίους, τῶν φίλων δὲ téque iis impositoequitib⁹ ex sociis M DCC,
ὅσοις περ καὶ πρόσθεν, πεζοὺς δὲ ἐς μυρίους, ὀλίγου expeditis totidem quot antea,peditib⁹ x M,
μέν τοι τῷ Ὑδραώτῃ ποταμῷ κατέπλωσεν. ὡς δὲ non multum spatij per Hydraotem emen-
συνέμιξεν ὁ Ὑδραώτης τῷ Ἀκεσίνῃ, ὅπερ ὁ Ἀκεσίνης sus, ad confluentes Hydraotis & Acesinis
κρατεῖ τοῦ Ὑδραώτου ἐν τῇ ἐπωνυμίᾳ, κατὰ τὸν Ἀ- B peruenit. Ibi Hydraotes in Acesinem fluens
κεσίνην αὖ ἐρρεῖ, ἔστε δὴ πρὸς ξυμβολὴν τοῦ Ἀκε- nomen amittit. per Acesinem itaque naui-
σίνου καὶ τοῦ Ἰνδοῦ ἦκε. τέσσαρες γὰρ οὗτοι μεγάλοι gans ad confluentem Acesinis atque Indi
ποταμοὶ, καὶ ναυσίπορροι οἱ τέσσαρες, εἰς τὸν Ἰνδὸν venit. Siquidem quatuor hi magni & nau-
ποταμὸν τὸ ὕδωρ ξυμβάλλουσιν, οὐ ξυὺ τῇ σφετέ- igabiles fluuij in Indum amnem labuntur,
ρᾳ ἑκάστου ἐπωνυμίᾳ· ἀλλὰ ὁ Ὑδάσπης μὲν ἐς τὸν Ἀ- non quidem sua singuli nomina seruantes,
κεσίνην ἐμβάλλει· ἐμβαλὼν δὲ τὸ πᾶν ὕδωρ, Ἀκεσί- sed Hydaspes in Acesinem fertur, nomen
νης παρέρχεται καλούμενον. αὖθις δὲ ὁ Ἀκεσίνης οὗ- suum amittens. Acesines verò cum Hydra-
τος ξυμβάλλει τῷ Ὑδραώτῃ, καὶ ὠνόμασται τέτον, C ote in vnum alueum coit: eóque assumto,
ἐπὶ Ἀκεσίνης ὄντι. καὶ τὸν Ὕφασιν ὅπῃ τούτῳ ὁ Ἀκε- nomen tamen suum Acesines retinet. Hy-
σίνης ὠνόμασται, τῷ αὐτῷ δὴ ὀνόματι ἐς τὸν Ἰνδὸν phasi etiam in se recepto,veterique Acesinis
ἐμβάλλει· ξυμβαλὼν δὲ, ξυγχωρεῖ δὴ τῷ Ἰνδῷ. ἔνθεν nomine seruato in Indum amnem fertur,
δὴ ὁ Ἰνδὸς, πρὶν ἐς τὸ δέλτα ἐκθεῖν, οὐκ ἀπιστῶ cuius alueo immissus, appellationem suam
ὅπῃ καὶ ἐς ἑκατὸν σταδίους ἔρχεται, καὶ ἔστιν οἷς Indo cedit. Inde, priusquam in Δ literæ fi-
ἑκατὸν τυχὸν, ἵνα πλεῖστον μάλλον. ἐνταῦθα δὴ guram scindatur, centum stadia patere In-
πρὸς ξυμβολὰς τοῦ Ἀκεσίνου καὶ τοῦ Ἰνδοῦ παρεσκεύα- dum crediderim,imò eo amplius,vbi stagnũ
ζετο Ἀλέξανδρος, ἔστε ἀφίκετο αὖθις ξυὺ τῇ στρατιᾷ Περδίκκας, efficit. Eo igitur loci vbi Acesinis & Indi
καταστρεψάμενος ἐν παρόδῳ τὸ Ἀβασηνῶν ἔθνος αὐ- confluentes sunt Alexander cum classe sub-
τόνομον. ἐν τούτῳ δὲ ἄλλα τε παρεγίγνοντο Ἀλεξάν- stitit, donec Perdiccas cum exercitu adue-
δρῳ τριακόντοροι, καὶ πολλοῖα στρογγύλα ἄλλα, ἃ δὴ ἐν D nit, Abastanis, libera Indorum gente, ex ip-
Ξάνθοις ἐναυπεπήγητο αὖθις, καὶ ἄλλο ἔθνος Ἰνδῶν αὐ- so itinere subactis. Inter hæc aliæ triginta
τόνομον, παρεσχέθησαν. καὶ πρὸς Ὀξυδρακῶν, καὶ Σύ- remorum naues, aliæque onerariæ, quæ in
δρων ἡγεμόνες αὐτόνομοι Ἰνδικοῦ, πρέσβεις ἦκον, ἐνδι- Xathris (libera etiam Indorum gente) con-
δόντες καὶ οὗτοι τοῖς Ὀξυδρακοῖς. Φιλίππῳ μὲν δὴ τῆς structæ fuerant aduenerunt. Præterea legati
σατραπείας ὅρους ἔταξε τοὺς συμβολὰς τοῦ τε Ἀκεσί- ab Oxydracis libero quoque Indorum popu-
νου καὶ Ἰνδοῦ. καὶ ἀπολείπει ξυὺ αὐτῷ τοῖς τε Θρᾳ- lo, Alexandrum adierunt deditionem fa-
κας πάντας, καὶ ὅσα τάξεων ὅσοι ἐς φυλακὴν τῆς cientes. Dehinc Alexander Philippo satra-
χώρας ἱκανοὶ ἐφαίνοντο. πόλιν τε ἐνταῦθα κτίσαι ἐ- patus sui limites Acesinis & Indi conflu-
κέλευσεν ἐπ' αὐτῇ ξυμβολῇ τοῦν ποταμοῖν (ἐλπίσας entibus terminat, vniuerso Thracum equita-
μεγάλου τε ἔσεσθαι καὶ ὅπῃ φανῇ ἐς αὐθρώπους) E tu ei relicto, aliisque agminibus, quæ pro-
καὶ νεωσοίκοις ποιῆσαι. ἐν τούτῳ δὲ καὶ Ὀξυάρτης ὁ uinciæ custodiendæ sufficere viderentur.
Βάκτριος, ὁ Ῥωξάνης τῆς γυναικὸς Ἀλεξάνδρου πε- Ad hæc vrbem ad confluentes fluminum
πτὴρ, ἦκε παρ' Ἀλέξανδρον, ἐς ὃν πρόσθεν αὖτῷ Πα- cõdi iussit, arbitratus populosam & claram
ραπαμισάδων σατράπην εἶναι· ἀπαλλάξας Τιρυέσην τὸν fore. naualia etiam ibi exstrui curauit. Per
πρόσθεν σατράπην, ὅτι οὐκ ἐν κόσμῳ ἐξηγεῖτο αὐ- eosdem dies Oxyartes Bactrianus Roxa-
τῷ ὁ Τιρυέσης ἐξήγγελτο. ἔνθα δὴ Δραβιβάσιος Κρα- nes Alexandri vxoris pater ad Alexandrum
τερόν τε καὶ τῆς στρατιᾶς τὴν πολλὴν, καὶ τοὺς ἐλέ- venit. Huic Parapamisadarum satrapatum
φαντας ἐν δεξιᾷ τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, ὅτι δυσπορω- dedit, submoto Tiryeste priore satrapa, ꝙ
τατά τε ταύτῃ τὰ ὕδατα τὸν ποταμὸν στρατιᾷ βαρεία non bene officio suo functus fuisse nuntia-
ἐφαίνετο, καὶ τὰ ἔθνη τὰ πρόσοικα ἅπαντα φιλία F retur. Deinde Cratero cum magna exerci-
λῶ, αὐτὸς κατέπλει ἐς τὸ Σόγδων τὸ βασίλειον. καὶ ἐν- tus parte & elephantis ad sinistram Indi flu-
ταῦθα πόλιν τε ἐτείχιζεν ἄλλην, καὶ νεωσοίκους ἐποίει minis ripam tradvcta, quòd ab ea parte
ἄλλους· καὶ τὰ πολλοῖα αὖτῷ τὰ πεπονηκότα ἐπεσκεύά- exercitui grauioris armaturæ commodior
σθη. τῆς δὲ ἀπὸ τοῦ ξυμβολαῖν ἔς τε Ἰνδοῦ καὶ Ἀκεσί- via futura videretur, & gentes finitimæ non
νου χώρας, ἔστε ὅπῃ ἁλάσασαν, σατράπην ἐπέδειξεν omnino amicæ essent: ipse secundo amne
Ὀξυάρτην καὶ Πύθωνα, ξυὺ τῇ ναυτικῇ πάσῃ τῆς in Sogdiorum regiam nauigauit. ibique a-
Ἰνδῶν γῆς. καὶ Κρατερὸν μὲν ἐκπέμπει αὖθις ξυὺ τῇ στρατιᾷ, διὰ τῆς Ἀραχωτῶν καὶ Δραγγῶν γῆς· αὐτὸς δὲ liam vrbem condidit, portúsque & naualia
exstruxit: nauésque quassatas reparari iussit. Totius verò regionis quæ à cõfluentibus Acesinis atque Indi ad mare vsque pertinet Oxyartem & Pythonem satrapas constituit, vniuersa etiam maritima ora illis adiuncta. Cratero deinde rursus cum exercitu per fines Arachotorum & Drangorum emisso,

Curt. Hic Deste riolem satrapen, quem Parapamisadis præfecerat, iisdem arguenti bus, cognouit: multáque auarè ac superbè fecisse cõstictum, interfici iussit.

ipse secundo amne in Musicani regnum venit(quod quidem opulentissimũ totius Indorũ regionis esse audierat) cõmotus, quòd Musicanus nondum sibi obuiam processerat,se pariter & regionẽ dediturus, neq; per legatos amicitiam petierat, neque dona (vt magnum regem decebat) miserat,neq; quicquam omnino ab Alexãdro postularat:tantáque celeritate per fluuiũ cõtendit, vt prius in Musicani fines irrumperet, quàm is quicquam de Alexãdri expeditione audisset. Inopinato itaque eius aduentu perculsus Musicanus, confestim Alexandro obuiam processit, dona quæ apud Indos censentur amplissima adferens, vniuersos etiam quos habebat elephantos ducens,gentémq; pariter & se dedẽs,ac culpam suam agnoscẽs. quod quidem ad ea quę quis petiisset impetranda summam apud Alexandrum vim habebat. Alexander itaque Musicano venia culpæ data,vrbem simul regionémq; admiratus, pristinum imperium ei reliquit. Cratero vt arcem in vrbe exstruat iubet: quæ quidẽ præsente adhuc Alexandro exædificata est,præsidiúmque ei impositum. quòd peridoneus is locus videretur ad finitimas gentes in fide atque officio continendas. Inde assumtis sagittariis atque Agrianis, omníque equitatu quẽ in nauibus vehebat,in eius regionis præsidem, Oxycanũ nomine,mouet, quòd nec is legatos de deditione misisset:ac duas quidem vrbes maximas quæ Oxycano parebãt primo impetu cepit. in altera harum etiam ipse Oxycanus captus. Alexander prædam militi dat,& elephantos secum abducit: reliquæ vrbes aduentante Alexandro deditionem faciunt, nulla earum ad arma cõuersa. Ita omniũ Indorum animos Alexãdri virtus & fortuna subiugarat. Post hæc aduersus Sambum rursus copias ducit, quẽ montanis Indis satrapam constituerat, fugissèq; acceperat,quum Musicanũ ab Alexandro dimissum,suæq; regioni præfectum audisset. Nam cum Musicano graues inimicitias gerebat. Postquã verò vrbi quæ illius imperij caput est, (Sindomana ei nomen erat) appropinquauit,portæ vrbis ei apertæ sunt, quiq; Sambo familiares ac domestici erãt cum numerata pecunia & elephantis occurrerunt, declarantes Sambum non hostili animo in Alexandrum fugisse, sed Musicani dimissi metu. Quibus in fidem receptis,aliam quandã vrbem quæ defecerat cepit, & Brachmanorum nonnullos (qui quidem sophistæ siue sapientes apud Indos habentur) quos defectionis autores fuisse constabat, interfecit: de quorum sapientia,si modò vlla est,in Indica historia tractabimus. Dum hæc geruntur,Musicani defectio nuntiatur. quapropter Pythone Agenoris filio , satrapa , cum idoneo exercitu in eum misso , ipse vrbes Musicano subditas adortus, alias direptas subuertit, aliis præsidia imposuit, arcésque in iis exstruxit.His gestis,ad castra & classem rediit, quò Musicanus à Pythone captus adducitur : Alexander illum in sua regione laqueo suspẽdi iubet, vnáque cũ eo quotquot

Curt. Portican' quum in arcem confugisset,legatos de cõditione deditionis misit ad regẽ. Sed antequam adirent eum , duæ turres cum ingenti fragore procidẽrãt. per quarum ruinas Macedones euasere in arcẽ, qua capta Porticanus cum paucis repugnans occiditur.

A κατέωλει ἐς τὴν Μουσικανοῦ ὑπερεκπλαγήν, ὡς πινα
ὐδαιμονεστάτην τῆς Ἰνδῶν γῆς εἶναι ἐξηγγέλλετο,
ὅτι οὔπω ἀπηντήκει αὐτῷ Μουσικανὸς, ἐνδιδοὺς αὐ-
τόν τε & τὴν χώραν, οὔτε πρέσβεις ὅπη φιλίαν ἐκπέμ-
ψει, οὐδέ τι οὔτε αὐτὸς ἐπεπόμφει, ἃ δὴ μεγάλῳ βα-
σιλεῖ εἰκὸς, οὔτέ τι ἠτήκει ἐξ Ἀλεξάνδρου. & γίγνε-
ται αὐτῷ ὁ πλοῦς κατ' τὸν ποταμὸν ἐς τοσόνδε ἐπισφα-
σμένος, ὥστε ἐφθη ὅπι τοῖς ὀρείοις ἡγεμόσι τῆς Μου-
σικανοῦ χώρας, πρὶν πυθέσθαι Μουσικανὸν ὅτι ὥρμη-
ται ὡς ἐπ' αὐτὸν Ἀλέξανδρον. οὕτω δὴ ἐκπλαγείς,
κατὰ τάχος ἀπήντα Ἀλεξάνδρῳ, δῶρά τε τὰ πολέι-
μου ἄξια παρ' Ἰνδοῖς κομίζων, καὶ τοὺς ἐλέφαντας
ξύμπαντας ἄγων, & τὸ ἔθνος τε καὶ αὐτὸν ἐνδιδοὺς, κ'
ὁμολογῶν ἀδικεῖν· ὅπερ μέγιστον παρ' Ἀλεξάνδρῳ ἵν'
ἐς τὸ τυχεῖν ὧν τις δέοιτο. καὶ οὖν καὶ Μουσικανῷ ἐ-
πὶ τοῖσδε ἄδεια ἐδόθη ἐξ Ἀλεξάνδρου· καὶ τὴν πόλιν
ἐθεώμασεν Ἀλέξανδρος, καὶ τὴν χώραν, καὶ ἔδωκεν
αὐτῆς Μουσικανῷ ἐπίσπαστον. Κρατερὸς δ' ἐν τῇ πόλει
ἐβάθη τὴν ἄκραν σκηνοῦσαι· καὶ παρόντος ἔτι ἐτε-
τείχιστο Ἀλεξάνδρου, καὶ φυλακὴ κατεστάθη, ὅτι ὀπι-
τήδειον αὐτῷ ἐφαίνη τὸ χωρίον ἐς τὸ κατέχεσθαι τὰ
κύκλῳ ἐθνη φυλακτήριον. ἔνθεν δ' ἀναλαβὼν τοὺς
τε τοξότας, καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας, καὶ τὴν ἵππον τὴν ἀ-
μφὶ οἱ πλέουσαν, ἐξελαύνει ὅπι τὸν νομάρχην τῆς
ταύτῃ γῆς (Ὀξύκανον δ' ἐγὼ ὀνομάζω) ὅτι μήτε αὐτὸς
ἀφῖκτο, μήτε πρέσβεις παρ' αὐτὸν ἥκοντας, ἐνδιδόντες αὐ
τόν τε & τὴν χώραν. δύο μὲν δὴ πόλεις τὰς μεγίστας
τὴν ὑπὸ τῷ Ὀξυκάνῳ ἐξ ἐφόδου καθ' κράτος ἑλα-
βεν· ἐν δὲ τῇ ἑτέρᾳ τούτων & αὐτὸς Ὀξυκανὸς ἑάλω. ὁ
δὲ τὸ μὲν λείαν τῇ στρατιᾷ δίδωσι, τοὺς ἐλέφαντας δ' ἅ-
μα οἱ ἦγε. & ἄλλαι δὲ πόλεις αὐτῷ αἱ ἐν τῇ αὐτῇ χώ-
ρᾳ ἐνεδίδοντο ὅπιόντι, οὐδέ τις ἐτράπετο ἐς ἀλκήν.
οὕτω καὶ Ἰνδοὶ πάντες ἐδεδούλωντο ἤδη τῇ γνώμῃ
τοὺς Ἀλεξάνδρου τε καὶ τῆς Ἀλεξάνδρου τύχης. ὁ δὲ
ὅπι Σάμβον αὖ ἦγε, τὸν ὀρείων Ἰνδῶν σατράπην ὑπ'
αὐτὸ καταστάντα, ὃς πεφεύγοι αὐτῷ ἐξηγγέλ-
λετο, ὅτι Μουσικανὸν ἀφειμένον τοῦς Ἀλεξάνδρου
ἐπύθετο, καὶ τῆς χώρας τῆς ἑαυτοῦ ἄρχοντα. τὰ γὰρ
πρὸς Μουσικανὸν αὐτῷ πολέμια ἦν. ὡς δ' ἐπέλαζεν
ἤδη τῇ πόλει Ἀλέξανδρος ἵν' τινα μητρόπολιν εἶχεν ἡ
Σάμβου χώρα (ὄνομα ἦν τῇ πόλει Σινδόμανα) αἵ τε
πύλαι αὐτῷ ἀνοίγονται προσάγοντι, καὶ οἱ οἰκεῖοι τοῦ
Σάμβου τά τε χρήματα ἀπηντίαζον καὶ τοὺς ἐλέ-
φαντας μὴ σφᾶν ἄγοντες ἀπήντων. οὐ γὰρ δὴ Ἀλε-
ξάνδρῳ γε πολεμίως ἔχοντα Σάμβον φυγεῖν, ἀλλὰ
Μουσικανοῦ τῷ ἀφεσιν δείσαντα. ὁ δὲ καὶ ἄλλην πό-
λιν ἐν τούτῳ ἀποστᾶσαν εἶλε, καὶ τῶν Βραχμάνων (οἳ
δὴ σοφισταὶ τοῖς Ἰνδοῖς εἰσὶν) ὅσοι αἴτιοι τῆς ἀποστά-
σεως ἐγένοντο, ἀπέκτεινεν. ὑφ' ὧν ἐγὼ τῆς σοφίας, εἰ
δή τις ἔστιν, ἐν τῇ Ἰνδικῇ ξυγγραφῇ δηλώσω. καὶ ἐν
τούτῳ, Μουσικανὸς αὐτῷ ἀφεστάναι ἐξήγγελτο· καὶ
ὅπι ἕτερον μὲν ἐκπέμπει Πύθωνα τ' Ἀγήνορος, στρά-
πην, ξὺν στρατιᾷ ἀποχρώσῃ. αὐτὸς δ' ἐς τὰς πόλεις τὰς
ὑπὸ Μουσικανῷ τεταγμένας ἐπελθών, τὰς μὲν ἑκὼν
ἀραποδίσας αὖτ κατέσκαψεν· εἰς ἃς δ' φρουρὰς εἵσή
γαγε, & ἄκρας ἐξετείχισε. ταῦτα δ' ἁψάμενος,
ὅπι τὸ στρατόπεδόν τε ἐπανῆκε, & τ' σῶλον. ἔνθα δὴ Μου
σικανός τε ξυλληφθεὶς ἄγεται πρὸ Πύθωνος· & τοῦ
τον κρεμᾶσαι Ἀλέξανδρος κελεύει ἐν τῇ αὐτοῦ γῇ, &

τῶν Βραχμάνων ὅσοι αὖ ποι τῆς ἀποστάσεως τῷ Μουσικανῷ κατέσησαν. ἀφίκετο δ' αὐτῷ καὶ ὁ τῶν Παταλάων τῆς χώρας ἄρχων (ὅπου δὴ τὸ δέλτα ἔφιν ἐργάζεσθαι τὸ ποταμοῦ τοῦ Ἰνδοῦ ποιούμενον, μεῖζον ἢ τὸ τοῦ Αἰγυπτίου) ἅμα οὗτος τήν τε χώραν αὐτὸς ἐνεδίδου πᾶσαν, καὶ αὐτόν τε καὶ τὰ αὑτοῦ ἐπέτρεψε. τοῦτον μὲν δὴ ὅτι τῇ αὐτοῦ ἀρχῇ ἀπέπεμψε αὖθις, παραγγείλας ὡς δασκιάζειν ὅσα ἐς εὐπορίην τῇ στρατιᾷ· αὐτὸς δὲ Κρατερὸν μὲν, τήν τε Ἀτάλου τάξιν ἄγοντα, καὶ τὴν Μελεάγρου, καὶ Ἀντιγένους, καὶ τῶν ξυντεταγμένων ὅσην οἷς, καὶ τῶν ἐπιφόρων τε καὶ ἄλλων Μακεδόνων ὅσοις ἐς Μακεδονίαν ἀποπέμπειν ὄντας ἤδη ἔγνω, καὶ τὴν Ἀραχώτων καὶ Ζαραγγῶν ἐπέμπειν ἐς Καρμανίαν, καὶ τοῖς ἐλέφαντας τούτῳ ἄγειν ἔδωκε· τὴν δὲ ἄλλην στρατιὰν, ὅση γε μὴ ξὺν αὐτῷ κατέμελλε ὡς ὅτι θάλασσαν, Ἡφαιστίων ἐπετάχθη. Πύθωνα δὲ τοῖς τε ἱππακοντισταῖς ἄγοντα, καὶ τοῖς Ἀγριᾶσιν, ἐς τὴν ἐπέκεινα ὄχθην τοῦ Ἰνδοῦ διαβιβάσοντα, οὐχ ἧπερ Ἡφαιστίων τὴν στρατιὰν ἄγειν ἔμελλε, πρίν τε σκεπτήσασθαι ἤδη πόλεις ξυνοικίσαι ἐκέλευσε· καὶ εἰ δή τινα νεωστὶ ἐρείζοιτο πρὸς τοῦ τῇ Ἰνδῶν, καὶ ταῦτα ἐς κόσμον καταστήσαντα ξυμβάλλειν οἱ ἐς τὰ Πάταλα. ἤδη δὲ τρίτην ἡμέραν οὗτος τοῦ πλοῦ ἔχοντι ἐξαγγέλλεται ὅτι τῶν Παταλάων ὕπαρχος ξυλλαβὼν τῶν Παταλέων τοῖς πολλοῖς, ἀποδεδρακὼς οἴχοιτο, ἀπολιπὼν τὴν χώραν ἔρημον· καὶ ὅτι τούτῳ πλείοσι ἢ πρόσθεν ἀπουδῇ κατέπλει Ἀλέξανδρος. ὡς δὲ ἀφίκετο ἐς τὰ Πάταλα, τήν τε πόλιν καὶ τὴν χώραν ἔρημον καταλαμβάνει τῶν ἐνοικούντων τε καὶ ἐπερχομένων. ὁ δὲ κατὰ δίωξιν τῶν φυγόντων σκεπάμενος τῆς στρατιᾶς τοὺς κουφοτάτους, ἐπείγοντας αὐτῶν ξυνελήψεσθαι, ἀποπέμπει τούτοις καὶ τοῖς ἄλλοις, ἐντελλόμενος ἐπανιέναι θαρροῦντας. ἐπῆλθε δὲ αὐτοῖς τήν τε πόλιν οἰκεῖν ὡς πρόσθεν, καὶ τὴν χώραν ἐργάζεσθαι· καὶ ἐπανῆλθον οἱ πολλοὶ αὐτῶν. αὐτὸς δὲ Ἡφαιστίωνι πρὸς τάξας τὰ ἐς τοὺς Παταλάους ἄκραν, ἀποπέμπει ἐς τὴν αὐχμηρὸν τῆς παραλίου γῆς φρέατά τε ὀρύξοντας, καὶ οἰκήσιμον τὴν χώραν καταστησομένους. καὶ τούτοις ἐπέθεντο τῶν προσχώρων τινὲς βαρβάρων, ἅτε ἐς μὲν οἷς διέφθειραν αὐτῶν ἄφνω προσπεσόντες, πολλοὺς δὲ καὶ σφῶν ἀποβαλόντες, ἔφυγον ἐς τὴν ἔρημον· ὥστε ἀπρατελεστῶς τοῖς σκεμμένοις τὰ ἔργα, προσγνωσθείσης αὐτοῖς καὶ ἄλλης στρατιᾶς, ἣν Ἀλέξανδρος, πυθόμενος τῶν βαρβάρων τὴν ὁρμήν, ἐστέλλετο μεθέξοντας τοῦ ἔργου. ἐπεὶ δὲ τοῖς Παταλάοις χρῄζειν ἔδοξε τοῦ Ἰνδοῦ τοῦ ὕδατος ἐς δύο ποταμοὺς μεγάλους· καὶ οὗτοι ἀμφότεροι σῴζουσι τοῦ Ἰνδοῦ τὸ ὄνομα, ἔστε δὴ τὴν θάλασσαν· ἐνταῦθα ναυστάθμου τε καὶ νεωσοίκους ἐποίει Ἀλέξανδρος. ὡς δὲ προυκεχωρήκει αὐτῷ τὰ ἔργα, ὁ δὲ καταπλεῖν ἐπενόει ἔστε δὴ τὴν ἐκβολὴν ἣ ἐν δεξιᾷ ῥέοντος ποταμοῦ ἐς τὴν θάλασσαν Λεοννάτον μὲν δὴ, σὺν οἷς αὐτῷ τῆς τε ἱππέων ἐς χιλίους, καὶ τῆς ὁπλιτῶν τε καὶ ψιλῶν ἐς ὀκτακισχιλίους, καπὶ τὴν νῆσον τὰ Πάταλα ἀποπέμπει αὐτίκα δὴ τὸν στόλον· αὐτὸς δὲ τὰς μάλιστα τῆς νεὼς ταχυναυτούσας ἀναλαβὼν, ὅσαί τε ἡμιόλιαι, καὶ τὰς τριακοντόρους πάσας, καὶ τῆς περκνοτέρου ζύγου οἷς, ἔπλει καπὶ τὸν ποταμὸν τὸν ἐν δεξιᾷ. σὺν ἔχοντι δ' αὐτῷ ἡγεμόνα τοῦ πλοῦ, ὅτι πρόσθεν οἱ τῶν

A Brachmani Muſicanum ad defectionem inſtigarant. Eodem tempore ad eum venit Pattalorum regulus (quam regionem Indũ amnem in literæ Δ figuram ſecare dixi, maiorémque quàm eſt AEgyptium delta efficere) ſe ſuáſque ditiones Alexandri fidei cõmittens. atque hunc quidem imperio ſuo reſtitutum, omnia quæ ad excipiendum exercitum neceſſaria eſſent parare iuſſit. Ipſe Craterum Attali agmen ducentem, & Meleagri atque Antigenis, nonnullóſque ex ſagittariis, ex amicis etiam & Macedonibus B quos inutiles bello factos in Macedoniam ablegarat, in Carmaniam per Arachotos & Zarangos proficiſci, elephantóſque ducere iubet. reliquo exercitui, præter eas copias quæ ſecum in maritimam oram nauigabãt, Hephæſtionẽ præfecit. Pythonem verò, qui equeſtres iaculatores & Agrianos ducebat, in vlteriorem Indi ripam traductum, non eam qua Hephæſtion exercitum ducturus erat, vt colonos in vrbes abs ſe conditas ducat imperat, & ſiquid apud finitimos Indos nouatum eſſet, rebus compoſitis ad Pattala ſe cum reliquis copiis coniungat. Quúmque iam triduo nauigaſſet, nuntiatum ei eſt Pattalorum regulum, magna Pattalenſium manu coacta, vrbe deſtituta aufugiſſe. quo nuntio accepto Alexander properãtius claſſem C agit. Quúmque Pattala peruenit, vrbem incolis, agrum agricolis vacuum reperit. Inde expeditiſsimis quibuſq; è toto exercitu qui fugientes inſequerentur miſſis, quum nonnulli eorum capti eſſent, confeſtim eos ad alios adhuc fugientes miſit, qui illos ad reD ditum hortarentur. liberam enim illis fore vt antea & vrbis habitationem & agri culturam, multique eorum rediere. Deinde Hephæſtione in Pattalis arcem ędificare iuſſo, alios in eam regionem quæ aquarum inopia laborabat mittit qui puteos foderent, regionémque habitabilem facerent. Hos barbarorum finitimorum nonnulli ex improuiſo adorti, quum aliquot interfeciſſent, multis etiam ſuorum deſideratis, in ſolitudinem ſeſe receperunt. Alexander, cognito E barbarorum inſultu, alias copias mittit quæ ſe prioribus adiungãt, quo tutius opera iam incepta abſoluant. Porro apud Pattala Indus amnis in duos ingentes fluuios ſcinditur, quorum vterque Indi appellationem ad mare vſque retinet. Hoc loco etiam Alexander portus & naualia exſtrui iuſſit. Quúmque res omnes ex animi ſententia ſuccederẽt, ſtatuit per oſtia fluminis quod dextrorſum ferebatur mare petere. Itaque Leonnatum emittit cum mille equitibus, peditibus circiter VIII M; qui ad Pattala inſulam claſſem promoueat. Ipſe delectis nauibus quæ velociores erant, & biremibus F omnibus, & triginta remorum nauibus, actuariiſque nonnullis, per dexteriorem amnem vehi cœpit. Cæterùm quum ipſe neminem nauigationis ducem haberet

(Indi enim qui ea loca habitabant, profugerant) difficilis ea in primis fuit. Postridie enim quàm soluerant orta tempestas, ventúsque æstui contrarius cauas vndas ciebat, nauésque inter se collidebat: adeo vt pleræque quassatæ, nonnullæ verò ex triginta remorum nauibus prorsus dissipatæ fuerint, ægréque ad ripam, priusquam à vorticibus planè absorberentur, appulsæ sint. Aliis igitur nauibus fabricatis, & nonnullis qui inter leuis armaturæ milites expeditissimi essent in vlteriorem ripam emissis, Indos aliquot cepit, quibus deinceps in eo flumine nauigationis ducibus est vsus. Postquam verò eò peruētum est vbi amnis latitudo in CC stadia extenditur, qua nimirum parte amplissimus est, quū ventus à mari vehementior incubuisset, remíque ægrè procellas retundere possent, rursus in sinum quendam quem duces nauigationis iis præmonstrarunt se recipiunt. Ibi quum in statione essent, in nouum metum inciderunt. Recedente enim æstu naues siccæ in limo hærebant. quod quū Græci antea ignorassent, tanto maiori illis admirationi fuit: multo tamen maiori, quū statò tempore recurrens æstus naues subleuauit: & quidem quæ limo firmiter insederant naues, citra vllum detrimentum sublatæ rursus nauigarunt. quæ verò in ficciore terra parum firmiter hæserāt, earum aliæ recurrentis æstus impetu raptæ, inuicem illisæ sunt, aliæ in ripam propulsæ dissilierunt. His omnibus pro eo ac tempus ferebat reparatis, Alexāder duab[9] actuariis nauib[9] secundo flumine præmittit qui insulam explorent, in quam indigenæ aiebāt ipsi descendendū esse ad Oceanum nauiganti. Eam insulā Cillutam vocabant. Qui postquam renuntiauerunt ipsam insulam magnam esse, portúsque commodos & aquam habere, reliquam classem eò agi iubet. Ipse cum lectiorib[9] nauibus vlterius progreditur, exploraturus an ea parte qua flumē in mare exit facilis classi transitus futurus esset: progressúsque ab insula CC circiter stadia, aliam insulam prospicit iam in mari sitam. Tum ad priorem fluminis insulā redit, atque ad eius promontorium appulsus, diis quibus ab Ammone se sacrificare iussum esse dicebat, sacrum facit. Postero die ad aliam in Oceano sitam insulam nauigat. quò vbi venit, aliis hostiis, aliis etiam diis, alio quoque modo sacrificat. id quoque ex Ammonis oraculo facere se prædicans. Ipse Indi amnis ostia prætergressus in vasto pelago nauigauit, exploraturus (vt ipse quidem dicebat) an aliqua regio vicina mari appareret: meo verò iudicio, præcipuè vt in Oceano qui vltra Indos est nauigasse diceretur. Ibi tauros Neptuno cæsos in mare proiecit, libationéque sacrificio superaddita, phialam auream & crateras aureos gratias agens in vndas immisit. precatus vt exercitum naualem, quem cum Nearcho in sinum Persicum atque ostia Euphra-

Curt. Cursus æstu verberabatur.

Curt. Collidi inter se naues, abstergerique inuicem remi, & alii aliorum naufragia vrgere cœperūt.

A Ἰνδοὶ, ὅσοι ἑώτερα τῆ κατάπλου ἔῳ· ἡμῶν τε ὑπολίγωτερι ἐς τὴν ὑστεραίαν ἀπὸ τ αἰωρωσῆς, καὶ ὁ ἄνεμος τῷ ῥόῳ πνέων ὑπεναντίος κοῖλόν τε ἐποίει τὸν ποταμὸν, καὶ τὰ σκάφη διέσεισεν· ὥστε ἐπόνησαν αὐτῷ αἱ τολῆσιν τῶν νεῶν. τῶν ἢ τριακοντόρων ὀκτὼ καὶ πάντη διελύθησαν· ἔφθασαν ἢ ἐποκείλαντες αὐτοὺς, πρὶν παντάπασι ἀφανισθῆναι ἐν τῷ ὕδατι. ἕτεραι οὖν ξυνεπήχθησαν· καὶ τῶν ψιλῶν τοὺς κουφοτάτους ἐκπέμψας ἐς τὴν πρόσω τῆς ὁρμῆς χώραν, ξυλλαμβάνει ἀνδρας τῶν Ἰνδῶν, καὶ οὗτοι ἀπὸ τῆδε ἐξηγοῦντο αὐτῷ τὸν πόρον. ὡς ἢ ἦκεν ἵνα περ ἀναχεῖται B ἐς εὖρος ὁ ποταμὸς, ὡς κ διακοσίους ταύτῃ σταδίους ἐπέχειν, ἢ περ δὴ εὐρύτατος αὐτὸς αὑτῷ ἐστὶ, τότε πνεῦμα κατῆκε μέγα ἀπὸ τῆς ἔξω θαλάσσης, καὶ αἱ κῶπαι ἐν κλύδωνι χαλεπῶς ἀνεφέροντο, ξυμφδύουσιν αὖ ἐς διώρυχα, ἐς ἣν τινα οἱ ἡγεμόνες αὐτῷ καθηγήσαντο. ἐνταῦθα ὁρμισαμένων, τὸ πάθημα ὑπολίγωτερι τῆς μεγάλης θαλάσσης ἡ ἄμπωτις· ὥστε ὑπὸ ξηρῷ ἀπελείφθησαν αὐτοῖς αἱ νῆες. καὶ τοῦτο οὐ τοσοῦτον ἐγνωκόσι τοῖς ἀμφ' Ἀλέξανδρον, ἔκπληξιν μὲν καὶ C αὐτὸ οὐ σμικρὰν παρέχε· πολὺ ἢ δὴ ἔτι μείζονα, ἀπό τε διελθούσης τῆς ὥρας πρόσω τε τὸ ὕδωρ, καὶ τὰ σκάφη μετεωρίζοντο. ὅσαι μὲν δὴ τῶν νεῶν ἐν τῷ πλήρει ἑδραίως κατέλαβον, αὖται ἢ ἀβλαβῶς τε ἐμετεωρίσθησαν, καὶ οὐδὲν χαλεπὸν παθοῦσαι, ἐπλεον αὖθις· ὅσαι ἢ ἐν ξηροτέρᾳ τε τῇ γῇ, καὶ οὐ βεβαίως γε τὴν ἕδρην ἐχουσαι ὑπελείφθησαν, αὖται ἢ ἀθρόου ἐπελθόντος τοῦ κύματος, αἱ μὲν αὐτῶν ἐμπεσοῦσαι ἐς ἀλλήλας, αἱ ἢ πρὸς τῇ γῇ ἐρρηχθεῖσαι ξυνετρίβησαν. ταῦτά τε οὖν ἐπεσκόπασεν Ἀλέξανδρος ἐν τῷ D παρόντων, καὶ ἐν κερκούροιν δυοῖν πρόπεμπε κ τὸν ποταμὸν τοῖς κατασκοποῦσι τὴν νῆσον, ἐς ἣν τινα οἱ ἐπιχώριοι ἔφασκον ὁρμισέα εἶ) αὖτῷ κ τὰ πλοῖα τὸν ἐς τὴν θάλασσαν. Κιλλουτὰ ἢ τῇ νήσῳ τὸ ὄνομα ἔλεγον. ὡς ἢ ἐξηγγέλθη ὅτι ὁρμοί τε ἐν τῇ νήσῳ εἰσὶ, καὶ αὐτὴ μεγάλη, καὶ ὕδωρ ἔχουσα, ὁ μὲν ἄλλος αὐτῷ στόλος ἐς τὴν νῆσον κατέσχεν· αὐτὸς ἢ πᾶς ἄρισε πλεούσας τῶν νεῶν ἐπέκεινα προϋχώρει, ὡς ἀποδεῖν τοῦ ποταμοῦ τὴν ἐκβολὴν τὴν ἐς τὴν θάλασσαν, εἰ παρέχοι τὸν ἔκπλοον ἐπὶ πόρον. προελθόντες ἢ ἀπὸ τῆς E νήσου σταδίους ὅσον διακοσίους, ἀφορῶσιν ἄλλην νῆσον τοῦ τὴν ἤδη ἐν τῇ θαλάσσῃ. τότε μὲν δὴ ἐπανῆλθον ἐς τὴν ἐν τῷ ποταμῷ νῆσον· καὶ προὸς τοῖς ἄκροις αὐτῆς καθορμισθεὶς, θύει τοῖς θεοῖς Ἀλέξανδρος, ὅσοις ἔφασκεν ὅτι φράσαι τε Ἄμμων ἐπηγγελμένον ἦν θύσαι αὐτῷ. ἐς ἢ τὴν ὑστεραίαν κατέπλει ὡς ὑπὸ τ ἄλλην τὴν ἐν τῷ πόντῳ νῆσον. καὶ προσορμῶν καὶ ταύτῃ, ἔθυε κ ἐνταῦθα ἄλλας αὖ θυσίας, ἄλλοις τε θεοῖς καὶ ἄλλῳ τρόπῳ· καὶ ταύτας ἢ κατ' ὀπισθεπισμὸν θύει τῷ Ἄμμωνι. αὐτὸς ἢ ὑποβαλὼν τῷ Ἰνδοῦ πο F ταμοῦ τὰς ἐκβολὰς, ἐς τὸ πέλαγος αὐέπλει, ὡς μὲν ἔλεγεν, ἀποδεῖν εἴπου τὴν χώραν πλησίον αὐίσχει ἐν τῷ πόντῳ· ἐμοὶ ἢ δοκεῖ, οὐχ ἥκιστα ὡς πεπλοκέναι τὸν μεγάλλον τὸν ἔξω Ἰνδῶν θαλάσσαν λέγοιτο. ἐνταῦθα ταύροις τε σφάξας τῷ Ποσειδῶνι, ἀφῆκεν ἐς τὸν θάλασσαν· καὶ αἰτείσας ὅπῃ τῇ θυσίᾳ, τόν τε φιάλλον χρυσῆν οὖσαν, Ϲ κρατῆρας χρυσοῦς ἐνέβαλλεν ἐς τὸν πόντον χαριστήρια· δι' ὁμβρους σῶον οἱ ἀφανέμψαι τὸν στρατὸν τὸν ναυτικὸν, ὅντινα ἔχων Νέαρχος ἐπενόει στέλλειν ὡς ὑπὸ τὸν κόλπον τὸν Περσικὸν, Ϲ

τὰς ἐκβολὰς τῶν τε Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγρητος. ἐπανελθὼν δὲ ὀπίσω ἐς τὰ Πάτταλα, τόν τε ἄκραν πεδίχισμένον καταλαμβάνει, καὶ Πύθωνα ξὺν τῇ στρατιᾷ ἀφίγμενον, καὶ τούτῳ ξύμπαντα καταπεφραγμένα ἐφ' οἷσπερ ἐστάλη. Ἡφαιστίων μὲν δὴ ἐπέχθη ποιήσασθαι τὸ ποιεῖν τὸν ἐκτειχισμὸν τοῦ ναυσταθμοῦ, καὶ τῶν νεωσοίκων τῶν κατασκευήν. καὶ γὰρ ἐν τούτοις ἐπενόει στόλον ἐπιτελεῖσθαι νεῶν οὐκ ὀλίγων ποιεῖν τῇ πόλει τοῖς Πατταλίοις, ἵνα περ ἐσχίζετο ὁ ποταμὸς ὁ Ἰνδός. αὐτὸς δὲ κατ' ἄλλο στόμα τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, κατέπλει αὖθις ἐς τὸν μεγάλην θάλασσαν, ὡς καταμαθεῖν ὅπη εὐπορώτερον ἡ ἐκβολὴ τοῦ Ἰνδοῦ ἐς πόντον γίνεται. ἀπέχει δὲ ἀλλήλων τὰ στόματα τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἰνδοῦ ἐς σταδίους μάλιστα ὀκτακοσίους καὶ χιλίους. ἐν δὲ τῷ κατάπλῳ ἀφίκετο τῆς ἐκβολῆς ἐς ποταμοῦ ἐς λίμνην μεγάλην, ὑπὸ ἀναχέομενος ὁ ποταμὸς, τυχὸν δὲ καὶ ὑπὸ πέλαξ ὑδάτων ἐμβαλόντων ἐς αὐτὸν, μεγάλην τε ποιεῖ καὶ κόλπῳ θαλάσσης μάλιστα ἐοικυῖαν. καὶ γὰρ ἰχθύες ἤδη ἐν αὐτῇ τῇ ἀπὸ θαλάσσης ἐφαίνοντο, μείζονες τῶν ἐν τῇδε τῇ ἠμετέρᾳ θαλάσσῃ. πεποιημένης οὖν καλὰ τὸν λίμνην, ἵνα περ οἱ καθηγεμόνες ἐξηγοῦντο, τῶν μὲν στρατιωτῶν τοὺς πολλοὺς καταλείπει σὺν Λεοννάτῳ αὐτῷ, καὶ τοῖς πεζεταίροις ξύμπαντας· αὐτὸς δὲ τοῖς ἱππεῦσι τοῖς τε ἑταιρικοῖς καὶ ἡμιολίοις ἐσβαλὼν τὸν ἐκβολὸν τοῦ Ἰνδοῦ, καὶ πεζὸς ἐλθὼν καὶ αὖθις ἐς τὸν θάλασσαν, ὑπορωρύχους τε κατέμαθε τὸν ὅπῃ πάντα τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ ἐκβολῶν. καὶ αὐτὸς πεποιημένης τῶν αἰγιαλῶν, καὶ τῶν ἱππέων ἵνας ἅμα οἱ ἔχων, ὅθα θάλασσαν ἦεν σαθμοὺς τεσσαράκοντα τόν τε χῶρον ὁποῖά τις ἔστιν ἡ ἐν τῷ ὅθα πλῷ ὑποσκεπόμενος, καὶ φρέατα ὀρύσσεσθαι κελεύων, ὅπως ἔχοιεν ὑδρεύεσθαι οἱ πλέοντες, αὐτὸς μὲν δὴ ἐπανελθὼν ἐπὶ τὰς ναῦς, αὖθις ἔπλει ἐς τὰ Πάτταλα· μέρος δὲ τῆς στρατιᾶς τὰ φρέατα τῶν τε ἐργασομένους, καὶ τὸν παραλίαν ἔπεμψεν, ἐπανιέναι καὶ τούτους πρὸς πάσας ἐς τὰ Πάτταλα. αὖθις δὲ ὡς ἐπὶ τὸν λίμνην κατέπλευσεν, ἄλλον ναύσταθμον καὶ ἄλλοις νεωσοίκοις ἐνταῦθα κατεσκεύασε. καὶ φυλακὴν καταλιπὼν τῆς χώρης, ὅσον τε ὅσον καὶ ἐς τέσσαρας μῆνας ἐξαρκέσειν τῇ στρατιᾷ ἐπηγάγετο, καὶ τἆλλα ὅσα ἐν τῷ παράπλῳ παρεσκεύασεν. ἐν ᾧ δὲ ἐν μὲν τῷ τότε ἄπορος ἡ ὥρα ἐς τὸν πλοῦν. οἱ γὰρ Ἐτησίαι ἄνεμοι κατεῖχον, οἳ δὴ τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ οὐ καθάπερ παρ' ἡμῖν ἀπ' ἄρκτου, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς μεγάλης θαλάσσης ἀπὸ Νότου μάλιστα αὔραν ἵστανται. ἀπὸ δὲ τοῦ χειμῶνος τῆς ἀρχῆς, τὰ ἀπὸ Πλειάδων δύσεως, ἔστε ὅπῃ τροπὰς αὖ ἐν χειμῶνι ὁ ἥλιος ὅπῃ τρέφει, πλοῖμα εἶναι τὴν ἐξηγγέλλετο. τότε γὰρ καὶ γῆν μᾶλλον, οἷα δὴ πολλὰ ὕδατα ἐξ οὐρανοῦ βεβρεγμένην, αὔρας ἵστασθαι μαλθακὰς, καὶ ἐς τὸν θάλασσαν τοῖς τε κώπαις καὶ τοῖς ἱστίοις ξυμμέτρους. Νέαρχος μὲν δὴ ὅπῃ πεπύθοιτο τὸν ναυτικὸν στρατὸν μένειν τὸν ὥραν τοῦ θάλασσαν· αὐτὸς δὲ ὅρας ἐκ Παττάλων, ἔστε μὲν ὅπῃ τὸν ποταμὸν τὸν Ἀραβίαν ξὺν τῇ στρατιᾷ πᾶσῃ παρεύχωρει. ἐκεῖθεν δὲ ἀναλαβὼν τὸν ὑπασπιστῶν τε καὶ τὸν ἑξακοντοφόρων τοὺς ἡμίσεας, καὶ τὸν Ἀσπετέρων καλουμένων τοὺς πάντας, καὶ τῆς ἵππου τῆς ἑταιρικῆς τό, τε ἄγημα, καὶ ἴλην ἀφ' ἑκάστης ἵππαρχίας, καὶ τοὺς ἱπποτοξότας ξύμπαντας, ὡς ὅπῃ τὸν θάλασσαν ἐν δεξιᾷ ἑτέροντο, ὕδατά τε ὀρύσσας, ὡς καὶ τοῦ πλοῦ ἀφθονα εἶναι τῇ στρατιᾷ τῇ πλεούσῃ, καὶ ἅμα ὡς τοῖς ὡρέοις

tis & Tigritis mittere ſtatuerat, ſaluũ & incolumem traducat. Poſt hæc Pattala reuerſus, arcem exædificatã reperit, & Pythonem cum copiis rediiſſe, omnibus iis rebus ad quas miſſus fuerat peractis. Igitur Hephęſtioni ſtruendorum naualium negotio dato (ſtatuerat enim partẽ claſſis ad vrbem Pattala, vbi Indus amnis diuiditur, relinquere) ipſe per alias Indi fauces rurſus in Oceanum nauigat, vt qua parte facilior minúſque vehemens eius in mare irruptio ſit cognoſcat. Diſtant autem inter ſe duo hæc Indi amnis oſtia ſtadiis M D C C C. Quúmque iam non procul à faucibus fluminis abeſſet, ad lacum quendam peruenit, qui aut ab ipſo flumine latè diffuſo efficitur, aut ab aquis ex circũcinis locis influẽtibus, fluménque auctius & marino ſinui perquã ſimile reddentibus. Nã & piſces marini iam in eo cõſpiciebãtur, maiores quàm noſtrum mare fert. Ad eam itaque lacus partem quam duces nauigationis monſtrabant appulſus, pleroſque militum cum Leonnato ibi relinquit, actuariáſque naues omnes: ipſe cum aliquot nauibus triginta remorum & biremibus ſuperato fluminis oſtio, ea quoque parte in Oceanum excurrit, faciliúſque ea parte claſſem in mare ſubduci poſſe cognouit. Deinde in littus cum equitibus aliquot egreſſus, ad maris oram tridui iter fecit, & regionis quã adnauigabat ratione explorata, puteos complures effodi iubet, vnde aqua claſſi ſuppetere poſſet. Hinc conſcenſis rurſus nauibus Pattala remeat: mox partem exercitus ad puteos illos effodiendos in maritimam oram mittit, mandatis additis vt abſoluto opere Pattala redeant. Ipſe denuo in lacum nauigans, alias porticus naualiáque exſtruxit: præſidióque ibidem relicto, frumentum in quatuor menſes conuexit, aliáque ad nauigationem neceſſaria parauit. Erat verò id anni tempus ad nauigandum ineptum. Eteſiæ enim ſpirabant, qui quidem ea anni parte nõ à ſeptentrione vt apud nos, ſed ab Oceano ex auſtro potiſſimùm exurgunt. Siquidem ab initio hyemis, quæ ſimul cum occaſu Pleiadum incipit, ad ſolſtitium hybernum vſque nauigabilem iis in locis Oceanũ eſſe narrabant. Tum enim temporis quum regio multis pluuiis madet, lenes auras excitari, & ad nauigationem tam velis quàm remis faciendam accommodatas. Nearchus itaque claſſis præfectus tempus ad nauigandum opportunum expectabat. Ipſe ex Pattalis ſoluens, ad Arabium amnem cum exercitu proceſſit. Inde aſſumta argyraſpidum & ſagittariorum dimidia parte, agminibúſque eorum qui Aſſeteri vocantur, agmine etiam equitatus ex amicis, & ex ſingulis præfecturis equitum cohorte vna, equeſtribúſque ſagittariis omnibus, ad Oceanũ lęuam verſus conuertitur: puteóſque fodi iuſſit, vt exercitui præternauiganti aqua abundè ſuppeteret, ſimúlque vt Oritas Indorum

gentem iam inde à multo tempore liberam, insperatò adoriretur: quòd nullam amicitiæ erga se aut exercitum significationem edidissent. Reliquas copias Hephæstioni ducendas tradit. Cæterùm Arabitæ, ipsi quoque liberi, Arabium flumen accolentes, quum neque satis virium haberent vt cum Alexandro confligerent, neque tamen sese subiicere ei vellent, simulatque eum cum exercitu aduentare senserunt, in solitudines aufugerunt. Alexander transito amne, qui & angustus & modicæ altitudinis erat, magnam solitudinis partem ea nocte transgressus, sub auroram cultæ habitatæque regioni appropinquauit. Tum peditibus instructa acie sequi iussis, ipse sumtis equitibus, iisque per turmas distributis atque expansis, vt magnam campi partem occuparent, Oritarum fines inuadit. Plerique eorum qui ad arma confugerant ab equitatu cæsi: non pauci etiam viui in potestatem venerunt. Post hæc modico fluuio reperto, iuxta eum castra locat. Deinde vbi Hephæstion cum reliquis copiis aduenit, viterius progressus est. Quúmque ad pagum quẽdam venisset, qui erat eius gentis maximus, (Rambacia ei nomen erat) situm loci laudauit, vrbémque magnam & opulentam, colonia in eam deducta, fore iudicabat. Atq; Hephæstioni quidem id negotij dat: ipse sumta rursùs secum argyraspidum atque Agrianorum dimidia parte, equitúmque agmine & sagittariis equestribus, ad fines Gadrosorum atque Oritarum contendit, qua angustus ad eos aditus patere nuntiabatur. ad quos Oritæ Gadrosis coniuncti castra locarant, Alexãdrum transitu prohibituri. Atq; ij quidem acie instructa stantes, simulac aduentare Alexandrum audierunt, deserto præsidio ex angustiis profugerunt. At verò duces Oritarum ad eum profecti, & se & gentem in eius potestatem dederunt. His imperat vt conuocata Oritarũ multitudine, domum eos remittãt: nihil incommodi, si id faciant, acceptu-ros. Satrapam iis constituit Apollophanẽ, Leonnato corporis custode illi adiũcto, qui in Oris Agrianos omnes, & sagittariorum equitúmque nonnullos, aliósque pedites & equites Græcos mercenarios apud se habeant. vtque classem expectantes dum illa regionem circumnauigarit, vrbem inhabitandam curent, & Oritarum res componant, vt satrapæ dicto audientes sint. Ipse cum magna exercitus parte (iam enim Hephæstion aduenerat reliquas copias adducens) in Gadrosorum regionẽ maxima ex parte defertam contendit. In hac solitudine tradit Aristobulus multas myrrhæ arbores nasci, vulgari myrrha maiores. Phœnices autem qui mercimoniorũ causa exercitum comitabantur, collecta lacryma myrrhæ (ingens enim eius copia erat, quippe quòd & rami magni erant, & núquam antea quicquam ex iis collectum fuerat) iumenta oneraſſe. Habere præterea eam solitudinẽ magnam nardi odoratæ radicũ copiã, & Phœnices magnam quoq; eius vim legisse. Multũ etiam ab exercitu proculcatũ fuisse, atq; ex ea protritio ne suauissimũ odorẽ latè diffusum. tantam ibi eius esse copiam. Alia præterea

A τας, τοῖς τωύτῃ ἔνδοξοις αὐτονόμοις ἐκ πολλοῦ οὖσιν, ἀφνω ἐπιπεσεῖν· ὅτι μηδὲν φίλιον αὐτῆς ἐς αὐτόν τε καὶ τὴν στρατιὰν ἐπιφανείη. τῆς δ' ὑπολειφθείσης δυνάμεως Ἡφαιστίων ἀφηγεῖτο. Ἀραβίτας μὲν δὴ, ἔθνος καὶ τοῦτο αὐτόνομον, τῷ ποταμῷ τῷ Ἀραβίῳ ποταμῷ νεμομένων, οὔτε ἀξιόμαχοι δόξαντες εἶναι Ἀλεξάνδρῳ, οὔτε ὑποδύναι ἐθελήσαντες, ὡς προσάγοντα ἐπύθοντο Ἀλέξανδρον, φεύγουσιν ἐς τὴν ἔρημον. Ἀλέξανδρος δὲ διαβὰς τὸν Ἀραβίον ποταμὸν, ξενόν τε καὶ ὀλίγου ὕδατος, διελθὼν ἐν νυκτὶ τῆς ἐρήμου τὴν πολλὴν, ὑπὸ τῇ ἕῳ πρὸς τῇ οἰκουμένῃ ἦν. καὶ τοῖς μὲν πεζοῖς ἐν τάξει ἐκέλευσεν ἕπεσθαι, τοὺς δ' ἱππέας ἀναλαβὼν αὐτὸς, καὶ ἐς ἴλας κατανείμας, ὅπως ἐπιπολῆσιν τὸ πεδίον ἐπέρχοιεν, ἐπῄει τὴν χώραν τῶν Ὠρειτῶν. ὅσοι μὲν δὴ ἐς ἀλκὴν ἐτράποντο αὐτῷ, κατεκόπησαν πρὸς τῶν ἱππέων· πολλοὶ δὲ καὶ ζῶντες ἑάλωσαν. ὁ δὲ, τότε μὲν κατεστρατοπέδευσε πρὸς ὕδατι πολλῷ· ὡς δὲ καὶ οἱ πρὸς Ἡφαιστίωνα αὐτῷ ὁμοῦ δὴ ἦσαν, προσυχώρει ἐς τὸ πρόσω. ἀφικόμενος δὲ ἐς κώμην, ἥπερ μεγίστη τοῦ ἔθνους τῶν Ὠρειτῶν (Ῥαμβακία ἐκαλεῖτο ἡ κώμη) τόν τε χῶρον ἐπῄνεσε, καὶ ἐδόκει αὐτῷ πόλις ξυνοικισθεῖσα, μεγάλη καὶ δυσάλωτος γενέσθαι. Ἡφαιστίωνα μὲν δὴ ὅπῃ τούτοις ὑπελείπετο· αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν αὖθις τῶν ὑπασπιστῶν καὶ τῶν Ἀγριάνων τοὺς ἡμίσεας, καὶ τὸ ἄγημα τῶν ἱππέων, καὶ τοὺς ἱππάδας ἕλκοντας, προῆει ὡς ὅπῃ τι ὄρεα τῶν τε Γαδρωσῶν καὶ Ὠρειτῶν, ἵνα περ στενή τε ἡ πάροδος αὐτῷ εἶναι ἐξηγγέλλετο, καὶ ὡρῆπται τοῖς Γαδρωσοῖς ξυντεταγμένοι πρὸς τῶν στενῶν στρατοπεδεύειν, ὡς εἰρξοντες τὴν παρόδου Ἀλέξανδρον· καὶ ἦσαν μὲν καὶ τότε τεταγμένοι ὡς ἐπὶ προσιόντων ἤδη ἐξηγγέλλετο οἱ μὲν πολλοὶ ἐφυγον ἐκ τῶν

D στενῶν, λιπόντες τὴν φυλακήν· οἱ δὲ ἡγεμόνες τῶν Ὠρειτῶν ἀφίκοντο παρ' αὐτὸν, σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὸ ἔθνος ἐνδιδόντες. τούτοις μὲν δὴ πρὸς πάντα, ξυγκαλέσαντας τὸ πλῆθος τῶν Ὠρειτῶν, πέμπειν ὅπῃ ἑαυτοῖς φέτερα ἦν, ὡς δεινὸν οὐδὲν ποιησομένους. σατράπην δὲ καὶ τούτοις ἐπιστήσας Ἀπολλοφάνην, καὶ ξὺν τούτῳ ἀπολείπει Λεοννάτον τῶν σωματοφυλάκων, ἐν Ὠρείοις ὀγδοήκοντα τοὺς τε Ἀγριᾶνας ξύμπαντας, καὶ τῶν τοξοτῶν ἔστιν οἷς καὶ τῶν ἱππέων, καὶ ἄλλους πεζούς τε καὶ ἱππέας Ἕλληνας μισθοφόρους. τὸ δὲ ναυτικὸν ὑπομένειν ἔστ' ἂν περιπλεύσῃ τὴν χώραν, καὶ τὴν πόλιν ξυνοικίζειν, καὶ τὰ κατὰ τοὺς Ὠρείτας κοσμεῖν, ὅπως μᾶλλόν τι προσέχοιεν τῷ σατράπῃ τὸν νοῦν. αὐτὸς δὲ ξὺν τῇ στρατιᾷ τῇ πολλῇ (καὶ γὰρ καὶ Ἡφαιστίων ἀφίκετο ἄγων αὐτῷ τοὺς ὑπολειφθέντας) προσυχώρει ὡς ὅπῃ Γαδρώτοις, ἔρημον τὴν πολλήν. καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ λέγει Ἀριστόβουλος σμύρνης πολλὰ δένδρα πεφυκέναι, μείζονα ἢ κατὰ τὴν ἄλλην σμύρναν· καὶ τοὺς Φοίνικας τοὺς κατ' ἐμπορείαν τῇ στρατιᾷ ξυνεπομένους, ξυλλέγοντας τὸ δάκρυον τῆς σμύρνης (πολὺ γὰρ εἶναι, οἷα δὴ ἐκ μεγάλων τε τῶν πρέμνων, καὶ οὔπω προσθεν ξυλλεγομένων) ἐμπλῆσαι τὰ ὑποζύγια ἅπαντα. ἔχειν δὲ τὴν ἔρημον ταύτην καὶ νάρδου ῥίζαν πολλήν τε καὶ εὐόσμου, καὶ τῶν ξυλλέγειν τοὺς Φοίνικας. πολὺ δὲ εἶναι αὐτῆς τὸ καταπατούμενον πρὸς τῆς στρατιᾶς, καὶ δοκεῖν πεπυκνῶσθαι ὁδὸν ἡδεῖαν κατέχειν ὅτι πολὺ τῆς χώρας τοσόνδε εἶναι τὸ πλῆθος. εἶναι δὲ καὶ ἄλλα δένδρα ἐν τῇ ἐρῇ

μῳ, τὸ μὴν τι δάφνῃ ἐοικὸς τὸ φύλλον· καὶ τῶτο ἐν τοῖς
ωεθσκλυζομένοις τῇ θαλάσσῃ χωρίοις πεφυκέναι.
καὶ ἀπολείπεσθαι μὲν τὰ δένδρα ωεθὸς τῆς ἀμπώτεως
ἀπὶ ξηροῦ· ἐπελθόντος δ' τὸ ὕδατος, ἐν τῇ θαλάσσῃ
ὑπικλύζεσθαι, ὅσα ἐν κοίλοις χωρίοις ἐπεφύκει. ἔν-
θεν περ οὐχ ὑπενόησε τὸ ὕδωρ, ἐς ὁμως οὐ διαφθείρε-
σθαι τὸ δένδρον ωεθὸς τῆς θαλάσσης. εἶναι δ' τὰ δένδρα
ταύτη πήχεων τριάκοντα ἔσιν ἃ αὐτῶν· τυχεῖν τε αὐ-
θοιῶτα ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, καὶ τὸ ἄνθος εἶναι τῷ λευκῷ
μάλιστα ἰῷ ωεθσφερές, τῷ ὀδμῷ δ' πολύ τι ἥδι-
φέρον. καὶ ἄλλον εἶναι καυλὸν ἐκ τῆς πεφυκότα ἀκάν
θης, καὶ τούτῳ ἐπεῖναι ἰσχυρὰ τῷ ἀκανθαν, ὥστε ἤ-
δη ἵππον καὶ παρίππους ἐμπεπλακεῖσιν τῷ ἐ-
θῆτα, καταπάσας δοὺς ἵππου μᾶλλόν τι πὴν ἱπ-
πέαν, ἢ αὐτῷ ἀποχιθῆναι δοὺς καυλοῦ. καὶ τῆς
λαγωοῦ λέγεται ὅτι ωαθαθέντων ἔχον δ' ἐν τοῖς θελ-
ξιν αἱ ἄκανθαι· καὶ ὅτι οὕτως ἁλίσκοντο οἱ λαγωοὶ,
καθάπερ ὑπὸ ἰξοῦ αἱ ὄρνιθες, ἢ τοῖς ἀγκίστροις οἱ ἰ-
χθύες. σιδήρῳ δ' ὅτι διακοπῆναι οὐ χαλεπῶ· καὶ
ὁπὸν ὅτι αὐξει πολὺ ὁ καυλὸς, τῆς ἀκάνθης τεμνο-
μένης, ἔτι πλείονα ἢ αἱ συκῆς τὸ ἦρος, καὶ θριμύτε-
ρον. ἔνθεν δ' διὰ τῆς Γαδρώσων χώρας ἦει ὁδὸν χα-
λεπὴν, καὶ ἄπορον τῆς ὑπτιηδείων, τῆς τε ἄλλων, καὶ
ὕδωρ πολλαχοῦ τῇ στρατιᾷ σὺν ἰῷ· ἀλλα νύκτωρ ἰῶ-
αγκάζοντο γῆν πολλὴν πορεύεσθαι, καὶ ωεθσωτέρω
ἀπὸ θαλάσσης. ἐπεὶ αὐτῷ γε ἐν ασουδῇ ἰῶ ἐλθεῖν ἐς
ωῦδα τῶν θαλάσσαν τῆς χώρας, ἐς λιμένας τε ἰδεῖν
τοὺς ὄντας, καὶ ὅσα τε ἐν παρόδῳ δυνατὰ γίνοιτο τῆς
ναυτικῆς ωαθασκευάσαι, ἢ φρέατα ὀρύξαντας, ἢ ἀ-
γορᾶς που ἢ ὅρμου ἐπιμεληθέντας. ἀλλὰ ἰῶ δὲ ἔρη-
μα πανταπάσι τὰ ωεθὸς τῇ θαλάσσῃ τῆς Γαδρώσων
γῆς. ὁ δ' Θόαντα τὸν Μανδροδώρου καταπέμπει ἐπὶ
θάλασσαν ξὺν ὀλίγοις ἱππεῦσι, καθασκεψόμενον εἴ-
που τὴς ὅρμος ὢν τυγχάνει ταύτῃ, ἢ ὕδωρ οὐ πόρρω
ἀπὸ θαλάσσης, ἢ τι ἄλλο τῆς ἐπιτηδείων. καὶ οὗτος
ἐπανελθὼν ἀπήγγειλεν ἁλιέας τινὰς καταλαβεῖν
ἐπὶ τῶ αἰγιαλοῦ ἐν καλύβαις πενιχραῖς. πεποιῆσθαι
δ' τὰς καλύβας, ξυνθέντας τὰς κόγχας· εἶναι δ' ἐν
αὐτοῖς τὰς ἀκάνθας τῆς ἰχθύων. καὶ τούτοις τοῖς ἁ-
λιέας ὕδατι ὀλίγῳ διαχρῆσθαι, χαλεπῶς διαμω-
μένοις τὸν κάχληκα· ἐς οὐδὲ τούτῳ πάντη γλυκεῖ τῆ
ὕδατι. ὡς δ' ἀφίκετο Ἀλέξανδρος ἐς χῶρόν ἵνα τῆς
Γαδρωσίας, ἵνα ἀφθονώτερος ἰῶ σῖτος, διανέμει ἐς
τὰ ἱππαγωγία τὸν καταληφθέντα. καὶ τῶτον σημήνα-
μένος τῇ ἑαυτῶ σφραγῖδι, κατακομίζεσθαι κελεύει
ὡς ὅπι θάλασσαν. ἐν ᾧ δ' ἦει ὡς ὅπι τὸν ωεθμὸν, ἔν-
θεν περ ἐγγύτατα ἰῶ ἡ θάλασσα, ἐν τούτῳ ὀλίγον
φρονήσαντες οἱ στρατιῶται τῆς σφραγῖδος, αὐτοί τε
οἱ φύλακες τῷ σίτῳ ἐχρήσαντο, καὶ ὅσοι μάλιστα λι-
μῷ ἐπιέζοντο ἐς τούτοις μετέδωκαν. ἐς τοσόνδε ωεθὸς
τῶ κακοῦ ἐνικῶντο, ὡς τὸν ωεθόδηλον καὶ παρόντα
ἤδη ὄλεθρον, τῶ ἀφανοῦς τε καὶ ωεθσω ἔτι ὄντος ἐκ
τῶ βασιλέως κινδυνεύειν, ξυὶ λογισμῷ ἔδοξε σφίσιν
ἐμωεσθεν ποιήσασθαι. καὶ Ἀλέξανδρος καταμα-
θὼν τὴν ἀνάγκην, συνέγνω τοῖς ωεράζασιν. αὐτὸς δ'
ὅσα ἐκ τῆς χώρας ἐπίσταμαι ξυναγαγεῖν ἠδυνήθη
εἰς ἐπισιτισμὸν τῇ στρατιᾷ τῇ ωεὶ πλεούσῃ ξὺν τῷ
σόλῳ, ταῦτα κομίσοντα πέμπει Κρηθέα τὸν Καλλατιανόν· καὶ τοῖς ἐγχωρίοις ωεοστάξθη, ἐκ τῆς αὐτῆς
τόπων σῖτόν τε ὅσον δυνατοὶ ἦσαν κατακομίσαι ἀλέσαντας· καὶ τὰς βαλανους τὰς τῆς φοινίκων, καὶ

A ibi nasci arborum genera, quarum folia lauri foliis sint similia. atque eas quidem iis locis quas mare alluit nasci, & recedente æstu in sicco destitui: accedente verò æstu, inundari eas quæ in concauis atque sinuosis locis nascuntur. vbi verò mare non recedit, ne iis quidē locis natas arbores à mari corrumpi. Harum arborum altitudinem esse triginta cubitorum: ac tum quidem temporis floruisse: florem albæ violæ persimilem esse, odoris tamen suauitate longè superare. caulem etiam esse ex spina ortum, eique adeo
B valida spinam adnasci, vt sicuius adequitantis vesti implicata fuerit, eques citius equo detrahatur quàm ipse à caule auellatur. Leporum etiam prætercurrentium pilis ita adhæresce re spinæ dicūtur, vt perinde ac visco aues, aut hamis pisces, ita lepores spinis istis capiantur. Ferro tamen non difficulter incidi, spináque dissecta multum succi emitti, multóq; vberiorem quàm ex ficubus verno tempore, ac magis austerum. Exinde Alexander per Gadrosorum regionem profe-
C ctus est via difficili, & rerum necessariarum indiga. atque inter alia, magna aquæ penuria exercitus laborabat, noctúque multum itineris conficere, longéque à mari discedere cogebatur. Cupiebat enim Alexander regionem mari vicinam obire, & quinam portus propinqui essent perlustrare, simúlque per transitū quæ classi necessaria essent præparare, & puteos effodi, foráque & portus statui curare. Cæterùm Gadrosorum regio mare versus deserta penitus erat. Thoātem tamen Mandrodori filium cum modico e-
D quitatu ad mare speculatum mittit, visurum an vllus vspiam portus, aut aqua non procul à mari, aut aliud quicquam necessariorum reperiatur. Qui reuersus nuntiauit, piscatores quosdam abs se in littore inuentos sub angustis tuguriis degentes. Ea tuguria ex conchis congestis facta esse, tecta ex piscium spinis. Eos verò ipsos piscatores modica aqua vti (quam magna cum difficultate è fabulo effodissent) ac ne illa quidem omnino dulci. Posteaquam verò Alexāder in locum
E quendam Gadrosorum venisset frumento abundantem, id acceptum & sigillo suo obsignatum iumentisque impositum ad mare vehi iussit. Interea verò dum in portum mari proximum it, milites neglecto sigillo, atque ipsi adeò custodes frumento vsi sunt, iis qui maximè fame premebantur partiti. quæ quidem adeo ingens erat, vt manifestæ ac præsentis iam mortis, potius quàm incerti & procul remoti ab rege periculi rationem habendam sibi putarent. Alexāder cognita necessitate qua adacti id fecissēt, iis ignouit.
F Ipse quicquid frumenti peragrata ea regione conquiri potuit, Cratheum Callatianum mittit qui ad classem cum exercitu adnauigantem adducat. Indigenis etiam imperat vt ex superioribus locis quātum possent frumenti moliti, palmarum etiam fructus &

Cur. Per e c c c stadia ne modicus quidem humor existit.

Curt. Tuguria conchis & cæteris purgamentis maris instruunt.

Curt. Radices palmarum vbique rimantes.

pecudes ad mercatum adferant. Telephum quoque, vnum ex amicis, in alium locum cũ frumento molito non multo misit. Ipse ad Gadrosorum regiam contendit (locus is Pura dicebatur) ad quam sexagesimo postquam ex Oris discessit die peruenit. At verò multi ex iis qui Alexandri res gestas conscripserũt, tradunt, labores quoscunque exercitus per Asiam perpessus esset, iis quos in hac regione pertulit comparandos non fuisse. Alexandrũ verò non ignorata eius itineris difficultate, illac profectum voluisse (hoc autem vnus Nearchus scribit) quum videlicet audisset neminem adhuc ducem exercitum per ea loca saluum traduxisse, excepta Semiramide ex Indis fugiente: quam quidem indigenæ narrabant cum viginti solis ex toto exercitu euasisse: Cyrum verò Cambysæ filium cum VII solis. Venisse enim etiã in hæc loca Cyrum, vt Indorum regionem inuaderet. peruenisse autem, magna exercitus sui parte per solitudines difficillimáque itinera amissa. Atque hæc quidem Alexandro nuntiata, æmulationem quandam Cyri & Semiramidis in eius animo excitasse. His igitur de causis, simúlque vt clasi non procul remotæ necessaria subministraret, tradit Nearchus Alexandrum hac via rediisse. * Ingenti verò solis ardore, aquarúmque inopia magnam exercitus partem, ac præcipuè iumenta extincta esse. Hæc enim ob altitudinem arenæ & calorem (ardenti enim similis erat) & ob sitim interiisse. Incidisse enim in altos colles quos arena accumulata effecerat, in quibus alia atque alia supergradientia, perinde ac cœno, aut potius niui nondum calcatæ, infixa hærebant. simul etiam in ascensu ac descensu equi pariter & muli ob inæqualitatem viæ, & quidem illius non firmæ, vehementer affligerentur. Longa etiam stationum interualla exercitũ magnopere angebant. Siquidem summa aquæ inopia iter accelerare cogebat. Ac noctu quidem iter, quod ante auroram conficiendum erat, ineuntes, quum manè ad aliquam aquam venirent, * non vsqueadeo vehementer grauabantur. Procedẽte verò die, si adhuc præ longitudine viæ in itinere hærerent, tum ingenti æstu, immensa siti conficiebantur. Multa etiam iumenta milites ipsi sua sponte interficiebant. Quum enim frumentũ ipsos deficeret, cõcursu facto equos plerosq; trucidãtes, & mulorũ carnibus vescentes, æstu atque labore defecisse, vel siti extinctos esse dicebãt. Neq; quisquã erat qui de rei veritate seriò inquireret, quòd & omnes in eadem culpa essent, & Alexander quidem factum non ignoraret, sed præsentis rerum status remedium potius in simulatione ignorationis, quàm facti abs se cogniti permissione consistere iudicaret. Iámque nec ægri, nec qui prę defatigatione in via relicti erant vehi amplius poterant, partim iumentorum inopia, partim quòd currus confregissent: quippe qui ob altitudinem arenæ duci non possent. quódq; propter currus in primis stationibus non breuissima itinera, sed quæ curribus ducendis erant accommodatiora, perse-

Cur. Arenas vapor æstiui solis accendit. quæ vbi flagrare cœperunt, haud secus quàm continenti incendio cuncta torrentur.

Curt. Nocturnũ iter tolerabile videbatur, quia rore & matutino frigore corpora leuabãtur: cæterùm cũ ipsa luce æstus oritur, omnémq; naturalẽ absorbet humorem siccitas, ora viscerá; penitus vruntur.

A πεύβατα ἐς ἀγορὰν τῷ στρατῷ. καὶ ἐς ἄλλον αὖ τόπον Τήλεφον κατέπεμψε, τῷ ἐπιέρων, σὺν σίτῳ οὐ πολλῷ ἀληλεσμένῳ· αὐτὸς ἤ πρὸς χώρῃ ὡς ὅδε τῷ βασίλεια τῷ Γαδρωσῶν (ὁ ἦ χῶρος Πύρα ὀνομάζεται) ἵνα περ ἀφίκετο ἐξ Ὠρῶν ὁρμηθείς, ἐν ἡμέραις τῇσι πάσῃσι ἐξήκοντα. καὶ λέγουσιν οἱ πολλοὶ τῷ ξυγγραφάντων τὰ ἀμφ' Ἀλέξανδρον, οὐδὲ τὰ ξύμπαντα ὅσα ἐταλαιπώρησεν αὐτῷ κῇ τῷ Ἀσίαν ἡ στρατιὰ, ξυμβληθῆναι ἄξια εἶναι τοῖς τῇδε πονηθεῖσι πόνοις. οὐ μὲν ἀγνοήσαντα Ἀλέξανδρον τῆς ὁδοῦ τῷ χαλεπότητα, τῷ τῇ ἐλθεῖν (τοῦτο μὲν μόνος Νέαρχος λέγει B ὧδε) ἀλλὰ ἀκούσαντα γὰρ ὅτι οὔπω τὶς πρόσθεν διελθὼν τῷ τῇ ξὺν στρατιᾷ ἀπεσώθη, ὅτι μὴ Σεμίραμις ἐξ Ἰνδῶν ἔφυγε. καὶ τῷτῳ ἦ ἔλεγον οἱ ἐπιχώριοι ξὺν εἴκοσι μόνοις τῆς στρατιᾶς ἀποσωθῆναι· Κῦρον ἦ τὸν Καμβύσου, ξὺν ἑπτὰ μόνοις Ϛ τοῦτον. ἐλθεῖν γὰρ δὴ καὶ Κῦρον ἐς τοὺς χώρους τούτους, ὡς ἐσβαλοῦντα ἐς τῷ Ἰνδῶν γῆν· φθάσαι ἦ, διὰ τῆς ἐρημίας τε καὶ ἀπορείας τῆς ὁδοῦ ταύτης, ἀπολέσαντα τῷ πολλῷ τῆς στρατιᾶς. καὶ ταῦτα Ἀλεξάνδρῳ ἐξαγγελλόμενα, ἐλθεῖν ἐμβαλεῖν πρὸς Κῦρον καὶ Σεμίραμιν. τούτων τε C οὖν ἕνεκα, καὶ ἅμα ὡς τῷ ναυτικῷ ἐγγύθεν ἐκπορίζεσθαι τὰ ἀναγκαῖα, λέγει Νέαρχος τῷτῳ τεκμήραι Ἀλέξανδρον. τό, τε οὖν καῦμα ὅπῃ φλέγον, καὶ ὕδατος τῷ ἀπορείαν πολλῷ τῆς στρατιᾶς διαφθεῖραι, καὶ μάλιστα δὴ τὰ ὑποζύγια. ταῦτα μὲν δὴ πρὸς τὸ βάθος τε τῆς ψάμμου καὶ τῆς θέρμης, ὅτι κεκαυμένη λῷ τὰ πολλά, καὶ δίψῃ ἀπόλυσθαι. καὶ γὰρ καὶ γηλόφοις ἐπιτυγχάνειν ὑψηλοῖς, ψάμμου βαθείας αἰηνεγμένης· ἀλλοῖα δέχεσθαι, καθάπερ ἐς πηλὸν ἢ ἐς νιφετὸν ἐμβαίνοντα. καὶ ἅμα ἐν τῇς προσβάσεσί τε καὶ καταβάσεσι τοῖς τε ἵπποις καὶ τοῖς D ἡμιόνοις, ἐπὶ μᾶλλον κακοπαθεῖν τῷ αὐχμηρῷ τῆς ὁδοῦ, καὶ ἅμα οὐ βεβαίῳ· τῷ τε σταθμῷ τῷ μήκη πέσαι οὐχ ἥκιστα τὴν στρατιάν. ἀπορία γὰρ ὕδατος οὐ ξυμμάχος οὖσα μᾶλλόν τι ἦγε πρὸς ἀνάγκην τὰς πορείας ποιεῖσθαι. ὁπότε μὲν δὴ τῆς νυκτὸς ἐπελθόντες τῷ ὁδὸν, ἵνα τινα αὔσαι ἐλπίδα, ἕωθεν πρὸς ὕδωρ ἐλθοιεν, οὐ πάντη ἐταλαιπώρουν· προχωρούσης ἦ τῆς ἡμέρας, ὑπὸ μήκους τῆς ὁδοῦ, εἰ ὁδοιπορῶντες ἔτι ἐγκαταληφθεῖεν, ἐνταῦθα ἂν ἐταλαιπώρουν πρὸς τὸ καύματός τε καὶ ἅμα δίψει ἀπαύστῳ συνεχόμενοι. τὸ ἦ δὴ ὑποζυγίων πολλῶν ὁ φθόρος καὶ ἑκούσιος τῇ στρατιᾷ ἐγίγνετο. ξυνιόντες γὰρ ὁπότε ἀπολείποι σφᾶς τὰ σιτία, καὶ τῷ ἵππων τοὺς πολλοὺς ἀποσφάζοντες, καὶ τῷ ἡμιόνων τὰ κρέα ἐσιτοῦντο· καὶ ἔλεγον δίψει ἀποθνῃσκειν αὐτοὺς, ἢ ὑπὸ καμάτου ἐκλιπόντας. καὶ ὁ τὰ ἀτρέκειαν δ' ἔργου ἐξελέγχων ὑπό τε δ παντὸς, οὐδεὶς ἦν, καὶ ὅτι ξύμπαντες τὰ αὐτὰ ἡμάρτανον. ἦ Ἀλέξανδρον μὲν οὐκ ἐλελήθη τὰ γιγνόμενα, ἴασιν ἦ τῷ παρόντων ἐώρα, τὸ τῆς ἀγνοίας προσποίησιν μᾶλλόν τι, ἢ τὰ ὡς γιγνωσκομένων ὑπεχώρησιν. οὐκουν οὐδὲ τοῖς νόσῳ κάμνουσι τῆς στρατιᾶς, οὐδὲ τοῖς διὰ κάματον ὑπολειπομένους ἐν τῇ ὁδοῖς, ἀγὴν ἔτι ἦν οὐμαρῆς, ἀποχώρησίν τε τῷ ὑποζυγίων, καὶ ὅπῃ τὰς ἁμάξας αὐτοὶ κατέκοπτον, ἀπόρους οὔσας αὐτοῖς ὑπὸ βάθους τῆς ψάμμου ἀγεσθαι· Ϛ ὅτι ἐν τῇς πρόσθεν σταθμοῖς διὰ ταῦτα ἠναγκάζοντο οὐ τὰς βραχυτάτας ἴέναι τῷ ὁδῶν, ἀλλὰ τὰς εὐπορωτάτας τοῖς ζεύγεσι.

καὶ οὗτοι οἱ μὲν νόσῳ καὶ τὰς ὁδοὺς ὑπελείποντο, οἱ ἢ ὑπὸ καύματος ἢ καύματος, ἢ τῷ δίψει οὐκ αἰτέχοντες. καὶ οὔτε οἱ ἄγοντες ἦσαν, οὔτε οἱ μένοντας θεραπεύοντες. ἀπουδῇ δὲ πολλῇ ἐγίγνετο ὁ στόλος, καὶ ἐν τῷ ὑφ' τῶ παντὸς πεθυμίῳ, τὸ καθ' ἑκάστους ξὺν ἀνάγκῃ ἠμελεῖτο. οἱ δὲ καὶ ὕπνῳ κάτοχοι καὶ τὰς ὁδοὺς ἠμόιμοι, οἷα δὴ νυκτὸς τὸ πολὺ τὰς πορείας ποιούμενοι, ἔπειτα ἐξαναστάντες, οἷς μὲν δυνάμις ἔπι ἰὼν, καὶ τὰ ἴχνη τῆς στρατιᾶς ἐφορμοτήσαντες, ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν ἐσώθησαν· οἱ πολλοὶ δ' ὥσπερ ἐν πελάγει ἐκπεσόντες ἐν τῇ ψάμμῳ ἀπώλοντο. ξυνωλέχθη δὲ τῇ στρατιᾷ καὶ ἄλλο πάθημα, ὃ δὴ οὐχ ἥκιστα ὠθπίεσεν αὐτοὺς τε καὶ τοὺς ἵππους καὶ τὰ ὑποζύγια. ὕεται γὰρ ἡ Γαδρωσίων γῆ ὑπ' αὐέμων τῶν Ἐτησίων, καθαπερουῦ καὶ ἡ Ἰνδῶν γῆ, οὐ τὰ πεδία τῆς Γαδρωσίων, ἀλλὰ τὰ ὄρη, ἵνα περ νέφη φέρονται τε αἰνεφέλαι ἐκ τοῦ πνεύματος, καὶ ἀναχέονται, οὐχ ὑπερβάλλουσαι τῆς ὀρῶν τὰς κορυφάς. ὡς δὲ ἠυλίσθη ἡ στρατιὰ νεὸς χειμάρρῳ ὀλίγου ὕδατος, αὐτὰρ δὴ ἕνεκα τοῦ ὕδατος, ἀμφὶ δευτέραν φυλακὴν τῆς νυκτὸς, ἐμπλησθεὶς ὑπὸ τῶν ὄμβρων ὁ χειμάρρους ὁ πρώτῃ ῥέων, ἀφανὴς τῇ στρατιᾷ γεγενημένων τῶν ὄμβρων, τοσοῦτον ἐπλήσθη τῷ ὕδατι, ὡς γυναῖα καὶ παιδάρια τὰ πολλὰ τῶν ἑπομένων τῇ στρατιᾷ ἀλαφθεῖραι, καὶ τῶν καταστόλων τῶν βασιλικῶν ξύμπασαν ἀφανίσαι, καὶ τῶν ὑποζυγίων ὅσου ἀπελείποντο· αὐτοῖς δὲ μόλις καὶ χαλεπῶς ξυνῆσαν ὄκνοις, οὐδὲ τούτοις πᾶσιν, ἀποσωθῆναι. οἱ πολλοὶ δὲ καὶ πίνοντες ἀπό τε σκηνώματος τε καὶ δίψος, ὕδατι ἀθρόῳ ἐπιτυχόντες, ὡς ἀπὸ τοῦ ἀπαύστου ποτοῦ ἀπώλοντο. καὶ τούτων ἕνεκα Ἀλέξανδρος τὰς στρατοπεδείας ἀπὸ τοῦ ὕδατος αὐτοῖς τὸ πολὺ ἐποιεῖτο, ἀλλὰ ἀπέχων ὅσον εἴκοσι σταδίους μάλιστα, ὡς μὴ ἀθρόοις ἐμπίπτοντας τῷ ὕδατι, αὐτούς τε καὶ τὰ κτήνη ἀπόλλυσθαι· καὶ ἅμα τοὺς μάλιστα ἀκροβολισταὶ σφῶν ἐπεμβαίνοντας ἐς τοὺς πηγὰς, ἢ τὰ ῥεύματα, ἀλαφθείρειν καὶ τῇ ἄλλῃ στρατιᾷ τὸ ὕδωρ. ἔνθεν δὴ ἔργον καλὸν, εἰ πέρ τι ἄλλο τῷ Ἀλεξάνδρου, οὐκ ἔδοξέ μοι ἀφανίσαι, ἢ ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ πραχθὲν, ἢ ἔτι ἔμπροσθεν ἐν Παραπαμισάδαις, ὡς μεταξέτεροι αὐέγραψαν· ἐᾶναι μὲν τὴν στρατιὰν ἀλγεῖν τε καὶ τῷ καύματος ἤδη ὀπιφλέγοντος, ὅτι πρὸς ὕδατι ἐχρῆν ὀξανύσαι (τὸ δὲ ἔτι πρόσθεν τῆς ὁδοῦ) καὶ αὐτόν τε Ἀλέξανδρον δίψει κατεχόμενον, μόλις μὲν καὶ χαλεπῶς, πεζὸν δ' ὅμως ἠγεῖσθαι. ὡς δὲ τοῖς ἄλλοις στρατιώτας (οἷά περ φιλεῖ ἐν τῷ τοιῷδε) κουφοτέρους φέρειν τοὺς πόνους, ἐν ἰσότητι τῆς ταλαιπωρίσεως. ἐν δὲ τούτῳ τῷ ψιλῶν ἵππας, καὶ ζήτησιν ὕδατος ἀποστειλάντας ἀπὸ τῆς στρατιᾶς, εὑρεῖν ὕδωρ συλλελεγμένον ἐν ἵππου χαράδρᾳ οὐ βαθείᾳ, ὀλίγην καὶ φαύλῃ πίδακα. καὶ τοῦτο οὐ χαλεπῶς συλλέξαντας, ἀπουδῇ ἱέναι παρ' Ἀλέξανδρον, ὡς μέγα δή τι ἀγαθὸν φέροντας. ὡς δὲ ἐπέλαζον ἤδη, ἐμβαλόντας ἐς κράνος τὸ ὕδωρ πρόσενεγκεῖν τῷ βασιλεῖ· τὸν δὲ λαβεῖν μὲν, καὶ ἐπαινέσαι τοὺς κομίσαντας· λαβόντα δὲ, ἐν ὄψει πάντων ἐκχέαι. καὶ ὅπῃ τῷδε τῷ ἔργῳ ἐς ποιόνδε ὑπῆρωθῆναι τὴν στρατιὰν ξύμπασαν, ὥστε εἰκάσαι αὖ ἕνα πόνον ἡγεῖσθαι πᾶσιν ἐκεῖνο τὸ ὕδωρ τὸ πρὸς Ἀλεξάνδρου ἐκχυθέν. τοῦτο ἐγὼ, εἴπερ τι ἄλλο, τὸ ἔργον εἰς καρτερίαν τε καὶ ἅμα στρατηγίαν ἐπαινῶ Ἀλεξάνδρου.

A qui coacti fuissent. atq; ita alij præ morbo, alij præ nimia defatigatione, æstu, ac siti, in itinere relicti sunt. neque qui eos veherent, aut relictos curarent vlli erant: magna enim celeritate agmen agebatur. Nam præ communis salutis studio, singulorum cura necessariò negligebatur. Siquos autem nocturni itineris lõgitudine defatigatos somnus oppresserat, ij postea excitati, si modò vires suppetebant, per vestigia agmen sequentes pauci è multis incolumes peruenerunt. plerique in arenas tãquam vastum pelagus delati perierunt. Accessit & alia exercitui calamitas, quæ vel præcipuè ipsos pariter atque equos & iumenta afflixit. Gadrosorum enim regio, flantibus Etesiis, imbribus obnoxia est, quemadmodum & Indorum regio, non quidem in planis Gadrosorũ locis, sed montanis, vbi nubes à ventis coguntur ac refunduntur, montium cacumina non excedentes. Quúmque exercitus prope torrentem quendam aquæ causa consedisset, circiter vigiliam noctis secundam torrens imbribus improuisis auctus (neque enim exercitus pluuiam senserat) tanto impetu exundauit, vt plerasque fœminas & pueros agmẽ sequentes, omnémque apparatum regium, & iumenta quæ reliqua erant secum rapuerit. adeo vt ipsi milites ægrè cum armis, ac ne iis quidem omnibus, euaserint. multi ardore sitique pressi, *aquarum copiam nacti immodico potu interierunt. Qua de causa Alexander deinceps nequaquam castra prope torrentem locauit, sed x x minimùm stadiis remota, ne confertim ad aquam proruẽtes, ipsi simul & iumenta extinguerentur, néve qui vehementiore siti premebantur fontes aut riuos pedibus ingressi, aquam reliquo exercitui turbidam inutilémque efficerent, Eo loci egregium quoddam facinus ab Alexandro editum, nequaquam silentio prætereundum putaui, siue id in hac solitudine, siue antea apud Parapamisadas, vt alij scribunt, factum fuerit. id huiusmodi fuit: quũ exercitus per arenas solis ardore flagrantes iter faceret, quod quidem ad aquæ locum qui non longè aberat, conficiendum erat, Alexandrum ipsum siti pressum, ægrè quidẽ atque difficulter, peditem tamen agmen duxisse, vt reliqui milites (quemadmodum in eiusce modi rerum statu fieri solet) ob æqualitatem ærumnarum labores facilius ferrẽt. *Interea nonnullos leuis armaturæ milites ab exercitu digressos, in torrentis cuiusdam alueo non profundo exiguum quendã fontem neque purum illum inuenisse, collectáque inde aqua confestim ad Alexandrum accurrisse, veluti magnum aliquod bonum regi adferentes. Quúmque propius ad Alexandrum venissent, aquam galeæ infusam regi obtulisse. atque illum quidem accepisse, laudatis qui attulerant, eámque protinus in conspectu omnium in terram profudisse. eóque facto ita militum animos confirmatos fuisse, perinde acsi illius aquæ ab Alexandro effusæ potu totus exercitus refocillatus fuisset. Quod certè Alexandri factũ, si quod aliud, cùm ob tolerantiam, tum ob præclarum boni imperatoris exemplum laudo.

Curt. Qui interemperantius hauserant, intercluso spiritu extincti sunt.

Curt. Ex eis qui præcesserant ad capiendum locũ castris, duo occurrunt vtribus aquam gestãtes, vt filiis suis quos in eodem agmine esse, & ægrè pati sitim non ignorabant, occurrerent. qui quum in regem incidissent, alter ex eis vtre resoluto vas quod simul ferebat, implet, porrigens regi.

Ad hęc mala hoc etiã exercitui accidit: duces, delectis à vento viæ vestigiis, viæ sese oblitos esse dicebant. Neque enim in arena quæ densa æquáque omni ex parte viã obduxerat eam cognosci posse. quòd neque arbores iuxta viam positæ essent, neque firmus aliquis certúsque colliis extaret: neque ex astris noctu, aut ex sole interdiu itineris rationẽ obseruarent: quemadmodum nautæ ex Vrsis, Phœnices quidem ex minore, reliqui verò mortales ex maiore. Ibi Alexandrum coniectura assequutum, ad siniſtram deflectẽdum esse, paucis equitibus assumtis processisse. quorum equis nimio æstu defatigatis, multos in itinere relictos: ipsum cum quinque in vniuersum equis euasisse, & mare inuenisse. fabulóque effosso aquam dulcem ac puram, atque ita vniuersum exercitum eò traductũ, septimóque die postquam aqua ex littore allata refocillati essent ad mare venisse. Tum duces itineris viam agnouisse, & ad interiorem regionem duxisse. Postquam verò in Gadrosorum regiã peruenit, militibus ibi quietem dedit. Apollophanem, quòd nihil eorum quæ imperata ei fuerant perfeciſſet, satrapatu deponit, Thoante in eius locum suffecto: qui quum ex morbo decesisset, Sisyrtius ei successor est datus. Hic ipse Carmaniæ satrapa erat, nuper admodum id muneris ab Alexandro consequutus: tum verò Arachotorum & Gadrosorum imperium illi collatum est. Carmaniam verò Tlepolemus Pythophanis filius tenuit. Iámque Carmaniam versus processerat rex, quum ei nuntiatur Philippum Indorum satrapã mercenariorum fraude ex insidiis interemtum. ac percussores quidem à Macedonibus, qui Philippo corporis custodes erant, partim in ipsa cæde, partim post perpetratum facinus captos, interfectos esse. Quo cognito, Eudemo & Taxilæ per literas iubet, vt regionis quę antea Philippo subdita fuerat curam administrationémque suscipiãt, tantisperdum ipse satrapam aliquem eò mittat. Alexandro iam Carmaniam ingresso, Craterus ad eum venit, reliquum exercitum, & elephantos secum ducens. vnáque Ordonem, quem quòd defectionem molitus esset ceperat. Eòdem etiam Stasanor Ariorum & Zarãgorũ satrapes venit, & cum his Pharismanes Phrataphernis Parthorum & Hyrcanorum satrapę filius. Venerunt etiam duces copiarum, quas cum Parmenione in Media reliquerat, Cleander, Sitalces & Heracon, magnã & ipsi exercitus partem ducentes. E quibus Cleandrum & Sitalcem accusatos ab indigenis pariter atque exercitu ipso, quòd templa spoliassent, veteráque monimenta mouissent, multáque alia in subditos improbè atque auarè perpetrassent. Quæ vt nuntiata sunt, necari eos iussit, vt & reliqui satrapę, aut præsides, aut principes qui ijs locis constituerentur, metuerent si officium non feciſſent sese eodem supplicio affectum iri. quod certè, siquid aliud, gen-

Curt. Præposito igitur regioni Siburtio (nãq; Menon præfectus eius nuper interiit morbo) is in Carmaniam ipse processit.

Curt. A Cratero quoq; nũtius venit, Ozinẽ & Zariaspem nobiles Persas defectionem molientes oppressos à se, in vinculis esse. Fac. Sangorum.

A ξωνιωέχθη δέ π καὶ τοιόνδε τῇ στρατιᾷ ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ. οἱ γὰρ ἡγεμόνες τῆς ὁδοῦ τελευτῶντες, οὐκέτι μεμνῆσθαι ἔφασκον τὴν ὁδὸν, ἀλλ' ἀφανισθῆναι τὰ σημεῖα αὐτῆς ὑπὸ ἀνέμου ἐπιπνεύσαντος. καὶ οὐ γὰρ εἶ ἐν τῇ ψάμμῳ πολλή τε καὶ ὁμοία πάντη νενημένη, ὅτῳ τεκμηριώσονται τὴν ὁδόν. οὔτ' οὖν δένδρα ξυνήθη παρ' αὐτὴν πεφυκότα, οὔτε τινὰ χῆλοφον βέβαιον ἀνεσηκότα, οὐδὲ ποῖς τὰ ἄστρα ἐν νυκτὶ ἢ μεθ' ἡμέραν πρὸς τὸν ἥλιον μεμελετηκότες τὰς πορείας, καθάπερ τοῖς ναύταις πρὸς τὴν ἄρκτον· τοῖς μὲν Φοίνιξι τὴν B ὀλίγην, τοῖς δ' ἄλλοις ἀνθρώποις τὴν μείζονα. ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρον συνιέντα ὅτι ἐν ἀριστερᾷ δεῖ ἀποκλίναντα ἄγειν, ἀναλαβόντα ὀλίγους ἅμα οἱ ἱππέας, προελθεῖν ἀνεχωρηκέναι. ὡς δὲ καὶ τούτων οἱ ἵπποι ἐκάμνον ὑπὸ τοῦ καύματος, ἀπολιπεῖν καὶ τούτων τοὺς πολλούς· αὐτὸν δ' ἓξ ὺν πέντε τοῖς πᾶσιν ἀφικέσθαι, καὶ εὑρεῖν τὴν θάλασσαν. ἀφεμησάμενόν τε αὐτὸν ὑπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ τὸν κάχληκα, ὑπτιάσαι ὕδατι γλυκεῖ καὶ καθαρῷ, καὶ οὕτω μετελθεῖν τὴν στρατιὰν πᾶσαν, καὶ ἐς ἑπτὰ ἡμέρας ἱέναι παρὰ τὴν θάλασσαν ὑδρευόμενοι ἐκ τῆς ἠιόνος. ἔνθεν δ' (ἤδη γάρ τι γιγνώσκειν C τὴν ὁδὸν τοὺς ἡγεμόνας) ὑπὲρ τῆς μεσογαίας προιέναι τὸν στόλον. ὡς δ' ἀφίκετο ἐς τῶν Γαδρωσίων τὰ βασίλεια, ἀναπαύεσθαι ἐνταῦθα τὴν στρατιάν· καὶ Ἀπολλοφάνην μὲν παῦσαι τῆς σατραπείας, ὅτι οὐδένος ἐγνω ἐπιμεληθέντα τῶν παρεσκευασμένων· Θόαντα δὲ σατραπεύειν τῆσδε τῆς τάξεως. τοῦτον δὲ νόσῳ τελευτήσαντος, Σισύρτιος τὴν σατραπείαν ἐκδέχεται. ὁ αὐτὸς δὲ καὶ Καρμανίας σατράπης ἦν, νεωστὶ ἐξ Ἀλεξάνδρου ταχθείς· τότε δὴ τούτῳ μὲν Ἀραχωσίδος τε καὶ τῆς Γαδρωσίων ἀρχὴν ἐδόθη· Καρμανίαν δ' ἔσχε Τληπόλεμος D ὁ Πυθοφάνους. ἤδη τε ὄντι Καρμανίας προϊόντι ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀγγέλλεται αὐτῷ Φίλιππον τὸν σατράπην τῆς Ἰνδῶν γῆς, ὑπὸ βουλαῖόν τε τῶν μισθοφόρων, δόλῳ ἀποθανεῖν· τοὺς μὲν ἀποκτείναντας, ὅτι οἱ σωματοφύλακες τοῦ Φιλίππου οἱ Μακεδόνες, τοὺς μὲν ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ, τοὺς δὲ καὶ ὕστερον λαβόντες, ἀπέκτειναν. τοῦτο δὲ ὡς ἔγνω, ἐκπέμπει γράμματα ἐς Ἰνδοὺς πρὸς Εὐδήμου τε καὶ Ταξίλου, ὑπομελεῖσθαι τῆς χώρας τὰ παρόντα ὑπὸ Φιλίππῳ τε ταξαμένης, ἕως ἂν αὐτὸς σατράπην ἐκπέμψας ἐπ' αὐτῆς. ἤδη δὲ ἐς E Καρμανίαν ἥκοντος Ἀλεξάνδρου, Κρατερὸς ἀφικνεῖται, πρός τε ἄλλῳ στρατιὰν ἄγων, καὶ τοὺς ἐλέφαντας, καὶ Ὀρδώνην τὸν ἀποστάντα καὶ νεωτερίσαντα συνειληφώς. ἐνταῦθα δὴ Στασάνωρ τε ὁ Ἀρείων καὶ ὁ Ζαρδρῶν σατράπης ἦκε· καὶ ὺν αὐτοῖς Φαρισμάνης ὁ Φρατα Φέρνου τοῦ Παρθυαίων καὶ Ὑρκανίων σατράπου παῖς. ἦκον δὲ καὶ οἱ στρατηγοὶ οἱ ὑπολειφθέντες ἅμα Παρμενίωνι ὅτε τῆς στρατιᾶς τὰ ἐν Μηδίᾳ, Κλέανδρός τε καὶ Σιτάλκης, καὶ Ἡράκων, ἔχοντες πολλὴν τῆς στρατιᾶς καὶ οὗτοί γε ἄγοντες. τοὺς μὲν δὴ ἀμφὶ Κλέανδρόν τε καὶ Σιτάλκην, πολλὰ ὑπὸ καλούντων αὐτῆς τά τε ἐγχωρίων καὶ τῆς στρατιᾶς αὐτῆς, ὡς ἱερά τε σφῶν αὐτῶν συνειλημμένα, καὶ θήκας παλαιὰς κεκινημένας, καὶ ἄλλα ἀδικήματα ἐς τοὺς ὑπηκόους τετολμημένα καὶ ἀπάθαλα· ταῦτα μὲν ὡς ἐξηγγέλθη, τοὺς μὲν ἀπέκτεινεν, ὡς καὶ τοῖς ἄλλοις δέος ἦ), ὅσοι σατράπαι ἢ ὑπαρχοι ἢ νομάρχαι ἀπολείποιντο, τὰ ἴσα ἐκείνοις τολμηρολοῦντας πείσεσθαι. καὶ ἔτι ἐπέρ τι ἄλλο, κατέσχεν ἐν κόσ-

μῳ

μοι τὰ ἔθνη τὰ ὑπ' Ἀλεξάνδρου δορυάλωτα, ἢ ἑκόντα A
προσχωρήσαντα, ὅσων τε μὴ πολλὰ ἦν τὰ ὄντα, τόσον ἂν
ἀλλήλων ἀφεστήκοτα· ὅπερ οὐκ ἐξὸν ἦν τῇ Ἀλεξάν-
δρου βασιλείᾳ ἀδικεῖσθαι τοὺς ἀρχομένους ὑπὸ τῆς
ἀρχόντων. Ἡράκων δὲ τότε μὲν ἀφεῖτο τῆς αἰτίας·
ὀλίγον δ' ὕστερον ἐξελεγχθεὶς πρὸς ἀνδρῶν Σουσίων
συνηνεγκέναι τὸ ἐν Σούσοις ἱερόν, καὶ οὗτος ἔδωκε δί-
κην. οἱ δὲ σὺν Στασάνορι καὶ Φραταφέρνῃ πολλῆς τε
ὑποζυγίων παρ' Ἀλέξανδρον ἄγοντες ἦλθον, καὶ κα-
μήλους πολλὰς, ὡς ἔμαθον ὅτι τῶν ὑπὲρ Γαδρωσίων
ἄγοι, εἰκάσαντες ὅτι τὰ αὐτὰ ἐκεῖνα πείσεται αὖθις ἡ
στρατιὰ ἃ ἤδη ἔπαθε. Ἐς οὖν καὶ ἐν καιρῷ μᾶλλον ἔδοξε B
ἀφικοντο, ἐν καιρῷ δὴ αἵ κάμηλοί τε καὶ τὰ ὑποζύ-
για. διένειμε γὰρ ξύμπαντα Ἀλέξανδρος, τοῖς μὲν
ἡγεμόσι κατ' ἄνδρα, τοῖς δὲ κατ' ἴλας τε καὶ ἑκατο-
στύας, τοῖς δὲ κατὰ λόχους, ὅπως τὸ πλῆθος τῆς ὑπο-
ζυγίων τε καὶ καμήλων αὖθις ξυνέβαινεν. ἤδη δέ τι-
νες καὶ τοιάδε ἀνέγραψαν, οὐ πιστὰ ἐμοὶ λέγοντες, ὡς
συζεύξας δύο ἁρματοπέζας, κατακείμενος ξυὶ τοῖς
ἑταίροις κατεσπένδετο, τῷ Διὶ Καρμανίας ἡγού-
μενος· ἡ στρατιὰ δ' αὖτῷ ἐστεφανωμένη τε καὶ παίζουσα εἵπε-
το. προὔκειτο δὲ αὐτῇ σῖτός τε, καὶ ὅσα ἄλλα ἐς ξυ- C
φλὴν, ἅπερ ἐς ὁδοὺς συγκεκομισμένα πρὸς τῆς
Καρμανίων. καὶ ταῦτα πρὸς μίμησιν τῆς Διονύσου
βακχείας ἀπῃκάσθη Ἀλεξάνδρῳ, ὅτι καὶ ὧδε ἐ-
κείνου λόγος ἐλέγετο, καταστρεψάμενον Ἰνδοὺς Διό-
νυσον, οὕτω τῷ πολλῷ τε Ἀσίας ἐπελθεῖν· ἐς Θρίαμ-
βόν τε αὐτὸν ὑπικληθῆναι τὸν Διόνυσον, καὶ ἐς ὅτι
τῆς νίκης τῆς ἐκ πολέμου πομπὰς ὑπὲρ τοῦ αὐτῷ
τούτῳ, θριάμβους. ταῦτα δ' οὔτε Πτολεμαῖος ὁ Λά-
γου, οὔτε Ἀριστόβουλος ὁ Ἀριστοβούλου ἀνέγραψαν,
οὐδέ τις ἄλλος ὁντινα ἱκανὸν αὖ τις ποιήσαιτο τεκμη- D
ριῶσαι ἐπὶ τοιῶνδε· καί μοι ὡς οὐ πιστὰ ἀναγε-
γράφθαι ἐξήρκεσαν. ἀλλ' ἐκεῖνο ἤδη Ἀριστοβούλῳ ἐ-
πόμενος ξυγγράφω, ᾗσαι ἐν Καρμανίᾳ Ἀλέξανδρον
χαριστήρια τῆς κατ' Ἰνδῶν νίκης, καὶ ὧδε τῆς στρα-
τιᾶς ὅτι ἀπεσώθη ἐκ Γαδρωσίων, καὶ ἀγῶνα ᾆσαι θεῖ-
ναι μουσικόν τε καὶ γυμνικόν. καταλέξαι δὲ καὶ Πευ-
κέσταν ἐς τοὺς σωματοφύλακας, ἤδη μὲν ἐγνωκότα σα-
τράπην καταστῆσαι τῆς Περσίδος, ἐθέλοντα δὲ πρὸ τῆς
σατραπείας μηδὲ τὼ τῆς ὑμῆς καὶ πίστεως ἀπείρα
τον εἶναι, ὑπὲρ τοῦ ἐν Μαλλοῖς ἔργου. εἶναι δὲ αὖτῷ ἑπτὰ E
ἐς τότε σωματοφύλακας, Λεοννάτον Ἀντέου, Ἡφαι-
στίωνα τὸν Ἀμυντόρου, Λυσίμαχον Ἀγαθοκλέους, Ἀ-
ριστόνουν Πεισαίου· τούτοις μὲν, Πελλαίοις· Περδίκ-
καν δὲ, Ὀρόντου, ἐκ τῆς Ὀρεστίδος· Πτολεμαῖον δὲ τὸν
Λάγου, καὶ Πύδνα Κρατεᾶ, Ἐορδαίους. ἔγνωσαν δὲ πρὸς
ἡγεμόνα αὐτοῖς Πευκέσταν τὸν Ἀλεξάνδρῳ ὑπασπίσα-
σαντα. ἐν τούτῳ δὲ Νέαρχος περιπλέοντας τὴν Ὠ-
ρείων τε καὶ Γαδρωσίων γῆν, καὶ τὴν Ἰχθυοφάγων, κατῆ-
ρεν ἐς τῆς Καρμανίας τὰ πρὸς θάλασσαν ὡρισμένα·
ἔνθεν δὲ ἀνελθὼν σὺν ὀλίγοις, Ἀλεξάνδρῳ ἀπήγγει- F
λε τὰ ἀμφὶ τὸν περίπλουν τὸν γενόμενον αὐτῷ κατὰ
τὴν ἔξω θάλασσαν. τοῦτον μὲν δὴ καταπέμπει αὖ-
θις, ἐκπεριπλεύσοντα ἐς ὅτι τὴν Συσιανὴν τε
γῆν, καὶ τὸ Τίγριος ποταμοῦ τὰς ἐκβολάς. ὅπως δὲ
ἐπλεύσθη αὖτῷ τὰ ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ ὅτι τὴν
θάλασσαν τὴν Περσικὴν καὶ τὸ στόμα τὸ Τίγριτος,
ταῦτα ἰδίᾳ ἀναγράψω, αὖτῷ Νεάρχῳ ἑπόμενος, ὡς καὶ

tes quæ ab Alexandro vi ſubactæ eſſent, vel ſua ſponte deditionem feciſſent (quarū tanta erat multitudo, tantóque locorū interuallo inter ſe diſiungebantur) in officio cōtinuit. Neque enim licebat ſub Alexādri imperio cuiquam præfecto ſubditos iniuria afficere. Heracon quidem tum temporis criminationem ſubterfugerat: cæterùm paulo pòſt à Suſiis conuictus, quòd eorum templum diripuiſſet, etiā ipſe pœnas dedit. Stasanor verò & Phrataphernes magnā iumentorum atque elephātorum copiam ad Alexandrum duxerunt, ſimulac eum in Gadroſios exercitū ducere intellexerunt, exiſtimantes exercitū eadem illa incōmoda quę paſſus fuerat ſubiturum. Et quidem peropportunè cùm ipſi, tum cameli & iumenta aduenerūt: omniáq; partim in ſingulos præfectos, partim per centurias & cohortes pro numero elephantorū partitus eſt. Sunt etiā nōnulli qui ſcribāt (quod quidē mihi veriſimile non videtur) Alexandrū duobus curribus iūctis, inter amicos muſicis modulationibus aures eius demulcentes ſtratum, per Carmaniam exercitū duxiſſe: milites coronatos ludentéſque ſequutos, frumētum aliáſque res quę ad voluptatem pertinēt, ad viam Carmaniis apponentibus. Atque hæc quidē æmulatione quadam Dionyſiacæ bacchationis ab Alexandro fiebant. Fama enim tenebat Liberum patrē, Indis deuictis, hoc etiam pacto magnā Aſiæ partem peragraſſe: & Dionyſū ipſum Triūphū vocatū eſſe, & pompas quę ob bellicas victorias fiunt, ea de cauſa triūphos dici. Cæterùm hæc neque Ptolemæus Lagi, neque Ariſtobulus Ariſtobuli filius, neque alius quiſpiā autor, cui hāc in parte fides haberi poſſit, memoriæ prodiderūt: ſufecerítque à me tanquā indigna fide relata eſſe. Illud verò, Ariſtobulū ſequutus, ſcribo, Alexandrū in Carmania gratias diis agentē ſacrum feciſſe ob victoriā de Indis partā, & ob exercitū ex Gadroſiis ſeruatū: ludos etiā muſicos & gymnicos edidiſſe: præterea Peucestam in corporis ſui cuſtodē adſcripſiſſe, quem quidem iam Perſidis ſatrapam cōſtituere decreuerat, ſed antequam illi ſatrapatum deferret, ne hoc quidem honore fideíque teſtimonio carere eum voluit, ob eximiam eius operam apud Mallos præſtitam. Fuiſſe autem illi tum temporis ſeptem corporis cuſtodes, Leonnatum Antei, Hephæſtionem Amyntoris, Lyſimachum Agathoclis, Ariſtonū Piſei filium: hos, Pellæos. Perdiccā Orontis ex Oreſtide, Ptolemæum Lagi & Pythonē Crateę f. Eordenſes: octauum verò iis acceſſiſſe Peuceſtā qui Alexandrum ſcuto ſuo protexerat. Inter hæc Nearchus, quū iā Oreorū & Gadroſorū atque Ichthyophagorū regionē circumnauigaſſet, ad maritimā Carmaniæ orā appulit. Inde cum paucis ad Alexandrū profectus, omnia quæ in ea ad exterius mare nauigatione viderat ei refert. Hunc mox ad claſſem remittit, vt ad Suſianorum regionem & Tigritis fluminis oſtia nauiget. Quomodo autem ab Indo flumine ad mare Perſicū & Tigritis oſtia enauigarit, ſeorſim cōſcribā, Nearchū ſequēs,

in libello nempe quem de maris rubri periplo Lemnaui gatione conſcripſit

cuius Græca extat de rebus Alexãdri hiſtoria. quod quidẽ fortaſſis ad finẽ huius hiſtoriæ à me præſtabitur, ſi me animus & fortuna eò ducat. Alexãder Hephæſtionem cum maiore exercitus parte, cúmque iumentis & elephantis ſecus mare ex Carmania in Perſidem mittit, quòd per hyemis tempus Perſicum mare tranquillũ eſſet, & claſſis omniũ rerum copia abundaret. Ipſe cum expeditiſſimis peditũ, cúmque ſociorum equitatu, & aliqua ſagittariorũ parte, aduerſus Paſargadas Perſidis profectus eſt: Staſanorẽ verò in ſuam prouinciã mittit. Quúmq; ad Perſidis fines veniſſet, Phraſaortẽ ibi ſatrapatu fungẽtem nõ reperit (qui, Alexãdro adhuc apud Indos res gerente, morbo deceſſerat) Orxines verò prẽſidem agebat, nõ quidem ab Alexandro cõſtitutus, ſed quòd non indignũ cenſuiſſet Perſas Alexandro in officio cõtinere, quandiu nemo eſſet qui eius prouinciæ curã gereret. Acceſſit quoque ad eum in Paſargadas Atrobates Mediæ ſatrapa, iſq; Baryaxem Medum captũ adducebat, & erecta cidari capiti impoſita Perſarũ ac Medorum regem ſe appellaſſet, & cum eo omnes defectionis ſocios: quos Alexãder necari iuſſit. AEgerrimè verò ferebat ſcelus in Cyri Cambyſæ filij ſepulcrum admiſſum. quod quidẽ perfractũ ſpoliatúmque reperit, vt autor eſt Ariſtobulus. Eſſe enim apud Paſargadas in hortis regiis Cyri illius ſepulcrũ, & circũ id, lucum omnis generis arboribus cõſitum, aquiſq; irriguũ, atque alto gramine hortum ipſum refertũ eſſe: ſepulcrum ipſum ab ima parte ſaxo quadrato ſtructum quadrãgularẽ formã præ ſe ferre. In editiore parte ædiculam eſſe lapideo fornice contectam, portulámq; habere quæ in eam ducat, ita anguſtã vt ægerrimè vn⁹ aliquis, neq; is magnæ ſtaturæ, ingredi poſſit. in ædicula vrnam auream eſſe poſitã, in qua Cyri corpus conditũ ſeruatur: lecticam vrnæ adſtare, cuius pedes ex ſolido auro fabrefacti ſint. hanc tapetis Babyloniis ſtratam, ſtragulis purpureis ſubſtratis: lecticæ candym regiam aliáſque veſtes Babylonij operis impoſitas eſſe. Femoralia etiam Medica: ſtolas quoque hyacinthino colore tinctas ibi poſitas fuiſſe ſcribit: atque has quidem, purpurei, alias varij coloris. torques quoque & armillas ac gladios & inaures, aliáque ornamẽta ex auro & gemmis compoſita. menſa præterea ibi poſita erat. in medio verò lecticæ vrna, corpus Cyri continens. Eſſe præterea intra ambitum in ipſo ad ſepulcrum aſcenſu exiguam quandam ædiculam, Magis extructam, qui quidem ſepulcrum cuſtodiebant, iam inde à Cambyſe Cyri filio cuſtodiæ munere à patribus in filios tranſmiſſo. Atque his quidem ouis in ſingulos dies ab rege dabatur, viníque & farinæ certus modus: ſingulis etiam menſibus equus vnus quem Cyro ſacrificarent. Titulus ſepulcri Perſicis literis inſcriptus, hoc ſignificabat, O MORTALIS, Cyrus ego ſum Cambyſę filius, qui Perſis regnum conſtitui, Aſiáque imperaui.

Hæc de Cyri ſepulcro Curt. lib. x. longè aliter narrat.

hieme mare Perſicum tranquillum

Cyri ſepulchrum Paſargadis

A τὴν δὲ εἶναι ὑπὸ Ἀλεξάνδρου Ἑλληνικὴν ξυγγραφήν. ταῦτα μὲν δὴ ἐν ὑστέρῳ ἔσται τυχόν, εἴσόγε καὶ ἐμὲ καὶ ὁ δαίμων ἄγῃ πώτῃ. Ἀλέξανδρος δὲ ἦρε Ἡφαιστίωνα μὲν σὺν τῇ πολείσῃ μοίρᾳ τῆς στρατιᾶς καὶ τοῖς ὑποζυγίοις, καὶ τοὺς ἐλέφαντας ἅμα οἱ ἕξοντα, τὴν ἐπὶ θάλασσαν ἀπὸ τῆς Καρμανίας ὡς ἐπὶ τὴν Περσίδα ἄγειν ἐκέλευσεν· ὅτι χειμῶνος ὥρα γιγνομένου αὐτῷ τὸ σάλου, τὰ πρὸς τῇ θαλάσσῃ Περ
B σίδος ἐλεεινά τε ἰδεῖν, καὶ τῷ ἀπιτηδείων ἀφθόνως ἕξοντα. αὐτὸς δὲ ξὺν τοῖς κουφοτάτοις τῷ πεζῶν, καὶ ξὺν τοῖς ἑταίροις τῷ ἱππέων, καὶ μέρει τινὶ τῷ ἑξοτῶν, ἦει τὴν ἐπὶ Πασαργάδας τῆς Περσίδος· Στασανόρα δὲ καταπέμπει ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τὴν ἑαυτοῦ. ὡς δὲ ἐπὶ τοῖς ὅροις ἦν τῆς Περσίδος, Φρασαόρτην μὲν οὐ κατέλαβε σατραπεύοντα ἔτι (νόσῳ γὰρ τετελευτηκὼς ἐτύγχανεν, ἐν Ἰνδοῖς ἔτι Ἀλεξάνδρου ὄντος) Ὀρξίνης δὲ ἐπεμέλετο τῆς Περσίδος, ἀ πρὸς Ἀλεξάνδρου καταστὰς, ἀλλ' ὅτι οὐκ ἀπηξίωσεν αὐτὸς ἐν κόσμῳ Πέρσαις διαφυλάξαι Ἀλεξάνδρῳ, οὐκ ὄντος ἄλλου ἄρχοντος. ἦλθε δὲ ἐς Πασαργάδας καὶ Ἀτροπάτης ὁ Μηδίας σατράπης, ἄγων Βαρυάξην αὐτὸν Μῆ
C δον στεφανηφορούμενον, ὅτι ὀρθὴν τὴν κίδαριν ἐφέμενος, βασιλέα προσεῖπεν αὐτὸν Περσῶν τε καὶ Μήδων· καὶ ξὺν τούτῳ τοὺς μεταίχμια αὐτῷ τὰ νεωτερισμοῦ τε καὶ τῆς ἀποστάσεως. τούτους μὲν δὴ ἀπέκτεινεν Ἀλέξανδρος. ἐλύπησε δὲ αὐτὸν ἡ παρανομία ἡ ἐς τὸν Κύρου καὶ Καμβύσου τάφον, ὅτι διορωρυγμένον τε καὶ σεσυληκότα κατέλαβε τὸν Κύρου τὸν τάφον· ὡς λέγει Ἀριστόβουλος. εἶναι γὰρ ἐν Πασαργάδαις ἐν τῷ παραδείσῳ τῷ βασιλικῷ Κύρου ἐκεῖνου τάφον· καὶ
D περὶ αὐτὸν ἄλσος ἐμπεφυτεῦσθαι δένδρων παντοίων, καὶ ὕδατι εἶναι καταῤῥυτον, καὶ πόαν βαθεῖαν πεφυκέναι ἐν τῷ λειμῶνι· καὶ αὐτὸν δὴ τὸν τάφον τὸ κάτω λίθῳ τετραπέδῳ ἐς τετράγωνον σχῆμα πεποιῆσθαι· αὐ ὠθεν δὲ οἴκημα ἐπεῖναι λίθινον ἐσεσαρμένον, θυρίδα ἔχον φέρουσαν ἔσω στενὴν, ὡς μόλις ἂν ἐνὶ ἀνδρὶ οὐ μεγάλῳ πολλὰ κακοπαθοῦντι παρελθεῖν. ἐν δὲ τῷ οἰκήματι πύελον χρυσῆν κεῖσθαι, ἔνθα τὸ σῶμα τὸ Κύρου ἐτέθαπτο· καὶ κλίνην ὠθεῖσθαι τῇ πυέλῳ. πόδας δὲ εἶναι τῇ κλίνῃ χρυσοῖς σφυρηλάτοις, καὶ τάπητα ἐπιβεβλημένον Βαβυλωνίων, καὶ καυνάκας
E πορφυρᾶς ὑποστρώννυσθαι. ἐπεῖναι δὲ καὶ κάνδυς, καὶ ἄλλους χιτῶνας τῆς Βαβυλωνίου ἐργασίας. καὶ ἀναξυρίδες Μηδικαὶ καὶ στολὰς ὑακινθινοβαφεῖς λέγει ὅτι ἔκειντο· αἱ δὲ πορφύραι, αἱ δὲ ἄλλης καὶ ἄλλης χρόας· καὶ ψέλια, καὶ ἀκινάκην, καὶ ἐνώτια χρυσοῦ τε καὶ λίθων κολλητά· καὶ τραπέζια ἔκειντο. ἐν μέσῳ δὲ τῆς κλίνης ἡ πύελος ἔκειτο, ἡ τὸ σῶμα τὸ Κύρου ἔχουσα. εἶναι δὲ ἐντὸς δ' περιβόλου, πρὸς τῇ ἀναβάσει τῇ ὅπῃ τὸν τάφον φερούσῃ, οἴκημα σμι
F κρὸν τοῖς μάγοις πεποιημένον, οἳ δὴ ἐφύλαττον τὸν Κύρου τάφον, ἔτι ἀπὸ Καμβύσου τοῦ Κύρου, παῖς παρὰ πατρὸς, ἐκδεχόμενοι τὴν φυλακήν. καὶ τούτοις προβατόν τε ἐς ἡμέραν ἐδίδοτο ἐκ βασιλέως, καὶ ἄλφιτα τε καὶ οἶνου τεταγμένα, καὶ ἵππος κατ' μηνα ἐς θυσίαν τῷ Κύρῳ. ἐπιγέγραπτο δὲ ὁ τάφος Περσικοῖς γράμμασι, καὶ ἑλληνίζουσι τάδε, Ω Α' Ν-
Θ Ρ Ω Π Ε, ἐγὼ Κῦρός εἰμι ὁ Καμβύσου, ὁ τ' ἀρχὴν Πέρσαις καταστησάμενος, καὶ τ' Ἀσίας βασιλεύσας.

μὴ οὖν φθόνει μοι τοῦ μνήματος. Ἀλέξανδρος ὁ (ἐπιμελὴς γὰρ ὢν αὐτοῦ, ὁπότε ἔλοι Πέρσας, παριέναι ἐς τὸν Κύρου τάφον) τὰ μὲν ἄλλα καταλαμβάνει ὑπὸ φορημένα, τοῦ τε πέπλου καὶ τῆς κλίνης. οἱ δὲ καὶ τὸ σῶμα τοῦ Κύρου ἐλωβήσαντο, ἀφελόντες τὸ πῶμα τῆς πύελου καὶ τὸν νεκρὸν ἐξέβαλλον· αὐτοῦ δὲ τοῦ πύελον ἐπειρῶντο διαγνῶναι σφίσι ποιήσασθαι, καὶ τοῦτο διφθερῶν, τὰ μὲν ἀποκόπτοντες, τὰ δὲ ξυνθλῶντες αὐτῆς. ὡς δὲ οὐ παρεχώρει αὐτοῖς τοῦτο τὸ ἔργον, οὕτω δὴ ἐάσαντες τοῦ πύελον ἀπῆλθον. καὶ λέγει Ἀριστόβουλος, αὐτὸς ταφῆναι ὑπὸ Ἀλεξάνδρου κοσμῆσαι ἐξ ἀπορρήτου τὸν Κύρου τάφον· καὶ τοῦ μὲν σώματος ὅσα περιῆν σώματα λαβεῖν, καταθεῖναι ἐς τοῦ πύελον, καὶ τὸ πῶμα ὑπιδεῖναι· ὅσα δὲ λελῴβητο αὐτῆς, κατορθῶσαι· καὶ τοῦ κλίνην ἐντεῖναι ταινίαις, καὶ τἆλλα ὅσα ἐς κόσμον ἔκειτο, καὶ τὸ ἀριθμόν τε τοῖς πάλαι ὅμοια ἀποδεῖναι, καὶ τοῦ θυέλλας ἀφανίσαι, τὰ μὲν αὐτῆς λίθῳ ἐνοικοδομήσαντα, τὰ δὲ πηλῷ ἐμπλάσαντα· καὶ ὑπὲρ αὐλεῖν τῷ πηλῷ τὸ σημεῖον τὸ βασιλικόν. Ἀλέξανδρος ὁ ξυλλαβὼν τοὺς μάγους τοὺς φύλακας τοῦ τάφου, ἐρρέβλωσεν, ὡς κατὰ πεῖν τοὺς δράσαντας. οἱ δὲ οὔτε σφᾶν οὔτε ἄλλου κατεῖπον ἐρεβλούμενοι, οὐδὲ ἄλλη πῃ ξυνηλέγχοντο ξυνειδότες τῷ ἔργῳ. ὃ δὴ τῷδε ἀφείθησαν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου. ἔνθεν δὲ ἐς τὰ βασίλεια ἦλθε τῶν Περσῶν, ἃ δὴ πρόσθεν κατέφλεξεν αὐτὸς, ὡς μοι λέλεκται ὅτι οὐκ ἐπῄνεσε αὐτὸ τὸ ἔργον· ἀλλ' οὐδὲ αὖθις Ἀλέξανδρος ἐπανελθὼν ἐπῄνει. ἐγὼ μὲν δὴ καὶ κατὰ Ὀρξίνου πολλοὶ λόγοι ἐλέχθησαν πρὸς Περσῶν, ὃς ἦρξε Περσῶν ἐπὶ δὴ Φρασαόρτης ἐτελεύτησε. καὶ ὑπεξελέγχθη Ὀρξίνης ἱερά τι ὅτι συλήσας, καὶ τάφους βασιλικοὺς, καὶ Περσῶν πολλοὺς ὅτι μὴ ἔγωγε δίκῃ ἀπέκτανε. τὴν μὲν δὴ οἷς ἐπάχθη τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐκρέμασαν. σατράπην δὲ Πέρσης ἔταξε Παρυπέδων τὸν σωματοφύλακα, πιστόν τε οἱ ἐς τὰ μάλιστα πιθέμενον, ἔς τε ἄλλα, καὶ ὅτι τῶν Μαλλοῖς ἔργῳ, ἵνα προεκινδυνεύσοι τε καὶ σωτὴρ ἔσοιτο Ἀλέξανδρον, καὶ ἄλλως, τῷ βαρβαρικῷ τρόπῳ τὸ διαίτης οὐκ ἀξύμφορον. ἐδήλωσε δὲ ἐσθῆτί τε δύσει, ὡς κατεσκεύαστο σατραπεύειν Περσῶν, μόνος δὴ ἀλλων Μακεδόνων μεταβαλὼν τὴν Μηδικὴν, καὶ φωνὴν τὴν Περσικὴν ἐκμαθών, καὶ τἆλλα ξύμπαντα τὰ ἐς τρόπον τὸν Περσικὸν κατασκευασάμενος. ἐφ' οἷς Ἀλέξανδρός γε ἐπῄνει αὐτὸν, καὶ οἱ Πέρσαι ὡς τὰ μάλιστα σφίσι πρὸ τοῦ παιζόντων πρεσβεύοντι ἐχαιρον.

A Itaque ne meo monimento inuideas. Alexander, (incesserat enim eũ cupido iam tum quum Persas vicisset, adeundi illius sepulcri) reliqua omnia furto sublata, præter vrnam & lectum reperit. Nonnulli ne ipsius quidẽ corpori pepercerant. sublato enim vrnæ operculo corpus eiecerant: ipsam verò vrnam imminuere conati fuerant, vt commodius auferrí posset: partim præscindentes, partim contundentes atque confringẽtes: quúmq; opus non succederet ex sententia, relicta tandem vrna abierũt. Aristobulus ab Alexãdro B designatũ se fuisse ait, qui sepulcrum de integro instauraret, corporísque reliquias quę supererant in vrna conderet, operculóque tegeret: quæque rupta essent reficeret, pristinóque ornatu restitueret. ad hæc ædiculæ portam lapide & calce obstrueret, regio signo illi impresso. Post hæc Alexander magos sepulcri custodes comprehensos in quæstionem dari iubet, vti autores facinoris indicent. qui quidem torti, neque de se C neque de aliis quicquam confessi sunt, neque vllius rei sibi conscij esse sunt deprehensi. quapropter ab Alexandro dimissi. Inde in regiam Persarum profectus est, quam ipse antea concremarat. quod quidem factum neque ego probaui, neque Alexander ipse reuersus laudauit. Ibi multa Orxini (qui Persas post Phrasaortis obitum rexerat) crimina obiecta sunt: quòd templa, & sepulcra regia spoliasset, multósque Persarum iniustè peremisset. atque hunc quidẽ iussu Alexandri in crucem sustulerunt. Dehinc Peucestẽ corporis custodem (quòd fidem eius egre- D giam cùm aliis in rebus tum apud Mallos expertus esset, vbi magno suo periculo Alexandrum seruarat) Persis satrapam constituit, qui quidem barbarica morum ratione ab illorũ ingeniis minimè alienus erat. quod quidem declarauit, quum statim atque satrapatum apud Persas gerere cœpit, solus ex omnibus Macedonibus veste Medica mutata, linguam Persicam didicit, reliquáque omnia ad Persicum modum accommodauit. Quo quidem nomine Alexander eum E collaudauit: & Persæ, quòd Persicum cultũ patrio prætulissent, gauisi sunt.

Curt. Præter clypeum eius putre & arcus duos Scythicos & aciacem, nihil reperit.

ARRIANI HISTORIARVM DE EXPEDITIONE Alexandri, Liber septimus.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ Ἀλεξάνδρου, Βιβλίον ἕβδομον.

POSTQVAM Alexãder in Pasargadas ac Persepolim venit, cupido eum cepit nauigandi per Euphratẽ ac Tigrim in Persicum mare, fluminúmq; in mare exitus visẽdi, quẽadmodum & Indi ostia, & quod ex ea parte est mare viderat. Sunt etiam qui tradant Alexãdrum in animo habuisse magnam Arabiæ partem circumnauigare, & AEthiopum regionem, Libyámq; & Numidas, atque ita superato Atlante mõte, ad Gades in nostrũ mare, Africa Carthaginéque subacta, penetrare. Ita enim meritò totius Asiæ regẽ vocari posse (Persarum enim ac Medorũ reges, quum ne millesimam quidem Asiæ partẽ tenerent, iniquè sese magnos reges vocasse) Hinc sunt qui dicãt eum per Euxinum pontum nauigare voluisse in Scythas & Męotim paludem: alij, in Siciliam & Iapygium promontorium. Iam tum enim Romanorũ nomen latè diffusum, animum eius cõmouisse. Ego verò quid in animo suo agitarit neque certò affirmare possum, neque curæ mihi est id coniecturis assequi. Illud certè mihi asseuerare posse videor, illum nihil humile aut exigui momẽti animo voluisse, neque quantumlibet terrarũ suo imperio adiecisset, conquieturum fuisse: non si Europam Asiæ, aut Britannicas insulas Europæ cõiunxisset, sed vlterius semper aliquid à notitia hominum remotum quæsiturum: & si cum alio nemine, cum suo ipsius animo perpetuam ei contentionem futuram fuisse. Quo quidẽ nomine Indorum sapientes laudo, quorũ nonnullos quum aliquando in horto, in quem commentandi causa conuenire solent, sub dio ambulantes offendisset, eos ad Alexandri atque exercitus cõspectum nihil aliud feciisse, quàm pedibus terrã quam calcabant pulsasse. Alexandro autem causam eius facti per interpretes interrogãte, ita respõderunt, Quoniam, ô rex Alexander, vnusquisque mortalium tantum terræ possidet, quantum hoc est quod calcamus: tu verò homo reliquis similis es, præterquam quòd curiosus atque iniquus tam procul à domo tua discesseris, tibi pariter atque aliis negotiũ facessens. quũ alioqui exiguo ab hinc tẽpore moriturus, nõ plus terræ sis possessurus, quàm corpori tuo sepeliendo sufficiat. Atque Alexãder quidem sapientum sententiam laudauit: non destitit tamen alia, & quidem iis quæ laudarat cõtraria, persequi. Siquidem & Diogenẽ Sinopeum in Isthmo admiratus fuisse dicitur, quum illũ ad solem stratũ apricantémq; offendisset, cũ argyraspidũ & sociorũ manu propius accessisse, rogasséque num aliqua re indigeret: Cui Diogenes nulla se re egere respõdit, simúlq; Alexãdrũ cũ suo comitatu re-

Curt. Rex cognoscendi plura cupidine accensus, rursus eos terram legere iubet, donec ad Euphratem appellerẽt classem, inde aduerso amne Babyloniã subituros. Ipse animo infinita complexus statuerat, omni ad Orientẽ ritima regione perdomita, ex Syria petere Africam, Carthagini infensus. Inde Numidiæ solitudinibus peragratis cursum Gades dirigere.

ΩΣ ΔΕ' ΕΣ Πασαργάδας τε καὶ ἐς Περσέπολιν ἀφίκετο Ἀλέξανδρος, πόθος καθαλαμβάνει αὐτὸν καταπλεῦσαι κ᾽ τὸν Εὐφράτην τε & κ᾽ τὸν Τίγρητα ὅπῃ τὴν θάλασσαν τὴν Περσικὴν, & τ᾽ τε ποταμῶν ἰδεῖν τὰς ἐκβολὰς τὰς ἐς τὸν πόντον, καθάπερ & Ἰνδοῦ, & τὴν ταύτῃ θάλασσαν. οἱ δ᾽ κ᾽ τάδε ἀνέγραψαν, ὅτι ἐπενόει Ἀλέξανδρος περιπλεῦσαι τήν τε Ἀραβίαν τὴν πολλὴν, & τὴν Αἰθιόπων γῆν, & τὴν Λιβύην τε κ᾽ τοὺς Νομάδας, παρὰ τὸν Ἄτλαντα τὸ ὄρος, ὡς ὅπῃ Γάδειρα ἔσω ἐς τὴν ἡμέτεραν θάλασσαν, & τὴν Λιβύην τε καταστρεψάμενος & Καρχηδόνα, οὕτω δὴ τῆς Ἀσίας πάσης δικαίως αὖ βασιλέα καλεῖσθαι. (τοὺς μὲν γὰρ τοὺ Περσῶν κ᾽ Μήδων βασιλέας, οὐδὲ & πολλοστοῦ μέρους τῆς Ἀσίας ἐπάρχοντας, οὐ συνῳδὴ κα λεῖν σφᾶς μεγάλους βασιλέας) ἔνθεν δ᾽ οἱ μὲν λέγουσιν ὅτι ἐς τὸν πόντον τὸν Εὔξεινον ἐστολεῖν ἐπενόει, ἐς Σκύθας τε & τὴν Μαιῶτιν λίμνην. οἱ δ᾽, ὅτι ἐς Σικελίαν τε κ᾽ ἄκραν Ἰαπυγίαν. ἤδη δ᾽ & τότε κινεῖν αὐτὸν τὸ Ῥωμαίων ὄνομα, προχωροῦν ὅπῃ μέγα. ἐγὼ δ᾽, ὁποῖα μὲν ἐν Ἀλεξάνδρᾳ & ἐνθυμήματα, ἃ τε ἔχω ἀρρεκτῶς ξυμβαλεῖν, ἃ τε μέλει ἐμοιγε εἰκάζειν· ἐκεῖνο δ᾽ κ᾽ αὐτὸς ἂν μοι δοκῶ ἰσχυρίσασθαι, ἅτε μικρόν τι καὶ φαῦλον ὀπινοεῖν Ἀλέξανδρον, ἅτε μείζονα αὖ ἀεὶ μοῦτα ἐπ᾽ ἀδὲν τῷ ἤδη κεκτημένῳ, οὐδὲ εἰ τὴν Εὐρώπην τῇ Ἀσίᾳ προσεθήκεν, οὐδ᾽ εἰ τὰς Βρεττανῶν νήσους τῇ Εὐρώπῃ, ἀλλά τι αὖ ἐπέκεινα ζητεῖν τι τῶν ἠγνοημένων· εἰ καὶ μὴ ἄλλῳ τῳ, ἀλλὰ αὐτόν γε αὑτῷ ἐρίζοντα. κ᾽ ὅπῃ τῷδε ἐπαινῶ τοὺς σοφιστὰς τῶν Ἰνδῶν, οὓς λέγουσιν εἶναι οἷς καταληφθέντας ὑπ᾽ Ἀλεξάνδρου ὑπαθρίοις ἐν λειμῶνι, ἵνα περ αὐτοῖς σχολὴ εἴη, ἄλλο μὲν οὐδὲν ποιοῦντας πρὸς τ᾽ ὄψιν αὐτοῦ τε κ᾽ τῆς στρατιᾶς, κρούειν δ᾽ τοῖς ποσὶ τὴν γῆν ἐφ᾽ ἧς βεβηκότες ἦσαν. ὡς δ᾽ ἤρετο Ἀλέξανδρος δι᾽ ἑρμηνέων, οὕτινος αὐτοῖς τὸ ἔργον· τοὺς δ᾽ ἀποκρίνασθαι ὧδε, Ὦ βασιλεῦ Ἀλέξανδρε, ἀνθρωπος μὲν ἕκαστος τοσόνδε τῆς γῆς κατέχει, ὅσον περ τοῦτό ἐστιν ἐφ᾽ ὅτῳ βεβήκαμεν· σὺ δ᾽ ἄνθρωπος, ὢν, πολυπλήσιος τοῖς ἄλλοις, πολλῷ γε δὴ ὅτι πολυπράγμων & ἀτάσθαλος, ἀπὸ τ᾽ οἰκείας τοσαύτην γῆν ἐπεξέρχῃ, πρᾶγμα πρὸς ἔχων τε καὶ παρέχων ἄλλοις· & σὺ κ᾽ ὀλίγον ὕστερον ἀποθανῶν, τοσοῦτον καθέξεις τῆς γῆς, ὅσον ἐξαρκεῖ ἐντεθάφθαι τῷ σώματι. καίτοῦθα ἐπῄνεσε μὲν Ἀλέξανδρος τούτοις τοῖς λόγοις καὶ τοῖς εἰπόντας, ἐθαύμασε δ᾽ ὅμως ἄλλα καὶ τἀναντία οἷς ἐπῄνεσεν. ἐπεὶ καὶ Διογένη τὸν & Σινώπης θαυμάσαι λέγεται & Ἰσθμῷ, & ντυχὼν αὐτῷ κατακειμένῳ & ἡλίῳ, ὅπισθεν σὺν τοῖς ὑπασπιστῶν καὶ τοῖς πελταστῶν, καὶ & ἐρόμενος & τοῦ δέοιτο. ὁ δ᾽ Διογένης ἄλλου μὲν ἔφη δεῖσθαι οὐδενὸς, ἀπιέναι δὲ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἡλίου βραχύ τι. ἐπεὶ δὲ ἀπῆλθεν ὁ Ἀλέξανδρος, ἐπιστρέψας πρὸς τοὺς ἑταίρους, Ἀληθῆ μὲν, ἔφη, ἔλεγεν ὁ Διογένης, ὅτι ἐμοῦ δεῖται· εἰ γὰρ μὴ ἐγὼ Ἀλέξανδρος, βουλοίμην & ἂν Διογένης εἶναι.

Ταῦτα μὲν δὴ ἐν τῷ ἔπειτα χρόνῳ ἐγένετο· τότε δὲ ἐν Πασαργάδαις ἐπεθύμησε μὲν Ἀλέξανδρος τὸν Εὐφράτην τε & καὶ τὸν Τίγρητα ἐκπλεῦσαι, ἐπεθύμησε δὲ καὶ τὴν λίμνην τὴν Ἀραξάνην διαπλεῦσαι, ἣ ἐκδιδοῦσα ἐς τὸν Ἀράξην ποταμὸν ἐκδίδωσιν ἐς τὴν Ὑρκανίαν θάλασσαν. ἐπεθύμησε δὲ καὶ τὸν Ἀράξην ποταμὸν πλεῦσαι, ἐπεθύμησε δὲ καὶ τὸν Κάσπιον κόλπον, εἰ ἄρα κόλπος ἐστὶν ἡ Κασπία θάλασσα, ἐπεθύμησε δὲ καὶ τὴν Ὑρκανίαν θάλασσαν περιπλεῦσαι, καὶ ἐπισκέψασθαι ποῖ τι ἐπικλύζει τὸ πέλαγος. ἐπεθύμησε δὲ καὶ τὸν Ἰαξάρτην ποταμὸν πλεῦσαι, ἐπεθύμησε δὲ καὶ τὴν Μαιῶτιν λίμνην καὶ τὸν Κιμμέριον Βόσπορον διαπλεῦσαι, καὶ ἐπὶ τὴν Σκυθικὴν ἐπιβῆναι, καὶ περιπλεῦσαι τὸν Εὔξεινον πόντον, καὶ ἐπὶ τὴν Καρχηδόνα καὶ τὴν Λιβύην καὶ τὰ Ἡρακλέους στήλας ἐλθεῖν. ἐπεθύμησε δὲ καὶ τὴν Ἀραβίαν περιπλεῦσαι, ἐπεθύμησε δὲ καὶ τὴν Αἰθιοπίαν, καὶ τὴν Λιβύην καὶ τὴν Νομάδα, καὶ τὰ Ἡρακλέους στήλας ἐλθεῖν. ἐπεθύμησε δὲ καὶ τὴν Ἀραβίαν περιπλεῦσαι, ἐπεθύμησε δὲ καὶ τὴν Αἰθιοπίαν, καὶ τὴν Λιβύην καὶ τὴν Νομάδα, καὶ τὰ Ἡρακλέους στήλας ἐλθεῖν.

ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἢ ἀπολιθεῖν ἐκέλευσεν αὐτόν τε καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. οὕτω τοι οὐ πάντη ἔξω λῶ τῆς ὑπονοίας τὸ κρείττω Ἀλέξανδρος, ἀλλ' ἐκ δόξης γὰρ δεινὰς ἐκράτειτο. ἐπεὶ καὶ ἐς Ταξίλα αὐτῷ ἀφικομένῳ, ἐς ἰδόντι τῶν σοφιστῶν Ἰνδῶν τοὺς γυμνοὺς, πόθος ἐγένετο ξυνεῖναί τινα οἱ τῶν ἀνδρῶν τούτων, ὅτι τὴν καρτερίαν αὐτῶν ἐθαύμασε. καὶ ὁ μὲν πρεσβύτατος τῶν σοφιστῶν, ὅτου ὁμιλητὰς οἱ ἄλλοι ἦσαν, Δάνδαμις ὄνομα, οὔτε αὐτὸς ἔφη παρ' Ἀλέξανδρον ἥξειν, οὔτε τοὺς ἄλλους ἐᾶν· ἀλλ' ἀποκεῖναθαι γὰρ λέγεται, ὡς Διὸς υἱὸς καὶ αὐτὸς εἴη, εἴπερ οἷός τε καὶ Ἀλέξανδρος· καὶ ὅτι οὔτε δέοιτό του τῶν παρ' Ἀλεξάνδρῳ (ἔχειν γὰρ οἱ εὖ τὰ παρόντα) καὶ ἅμα ὁρᾶν τοὺς ξὺν αὐτῷ πλανωμένους βουλόμενος καὶ θαλάσσαν ἐπ' ἀγαθῷ οὐδενὶ, μήτε πέρας τι αὐτοῖς γινόμενον τῶν πολλῶν πλανῶν. οὔτ' οὖν ποθεῖν τι αὐτὸς, ὅτου κύριος ὢν Ἀλέξανδρῳ δουλεύειν· οὔτ' ἂν δεδιέναι, ὅτου κρατοίη ἐκεῖνος ἐς τὸ εἴργεσθαι. ζῆν τε μὲν γὰρ οἱ τὴν Ἰνδῶν γῆν ἀρκεῖν, φέρουσαν τὰ ὡραῖα· ἀποθανόντι δ', ἀπαλλαγήσεσθαι τοῦ σώματος ἀκούων δὲ Ἀλέξανδρον ἐπιχειρήσειν βιάσασθαι, γνῶναι ἐλθόντα οὐκ ἐπιεικοῦς ἄνδρα· ἀλλὰ κάλλιον δὴ ἀναπολιῶσαι τὴν τῶν σοφιστῶν, ἵνα μάλιστα δὴ αὐτὸς ἀκράτορα Μεγασθένης αὐτὸν ἀπέφηνεν· αὐτός τε τοὺς σοφιστὰς λέγων κακίζοντα τὸν Κάλανον, ὅτι ἀπολιπὼν τὴν σοφὸν δαιμονίαν, ὁ δὲ ἀπόπληκτον ἄλλον ἢ τὸν θεὸν ἐθεράπευε. πῶς τε ἐγὼ αὐτὸν ἀπέφηνα, ὅτι καὶ τὸν Κάλανου ἐχρῆν εἰπεῖν ἐν τῇ πρὸς Ἀλέξανδρου ξυγγραφῇ. μαλακιδιῶσαι γάρ τι τὸ σῶμα τὸν Κάλανον ἐν τῇ Περσίδι γῇ, ὅπως αὐτόθεν νοσήσειε τὰ ἀκοῦσαι οὐδὲ δίαιταν διαιτᾶσθαι θέλειν ἀρρώστου ἀνδρός, ἀλλὰ εἰπεῖν δὲ πρὸς Ἀλέξανδρον, καλῶς αὐτῷ ἔχειν ἐν τῷδε καταστρέψαι, πρὶν νόσος ἐς πεῖραν ἐλθεῖν παθήματος, ὃ, περ ἐξαναλήσῃ αὐτὸν μελαδιάλλειν τὴν πρόθεν δίαιταν. καὶ Ἀλέξανδρον αὐτεπεῖν μὲν αὐτῷ ὀπιπολύ· ὡς δὲ ἀχθηνόμενον ἐᾶσαι, ἀλλὰ ἄλλως αὖ ἀπαλλαγῆναι, εἰ μή τις τοῦτο ὑπέκθοιτο· ὅτω δὴ ἀπήγγελλεν αὐτὸς κελεῦσαι ἀφῆναι αὐτῷ πυρὰν, καὶ ταύτης ἐπιμεληθῆναι Πτολεμαῖον τὸν Λάγου τοῦ σωματοφύλακα. οἱ δὲ κομπὴν ἵνα ποιήσωνται καὶ αὐτοὶ λέγουσιν ἵππους τε καὶ ἄνδρας, τοὺς μὲν ὡπλισμένους, τοὺς δὲ θυμιάματα παντοῖα τῇ πυρᾷ ἐπιφέροντας. οἱ δὲ καὶ σκήπτρα χρυσᾶ καὶ δορυφορᾶ, καὶ ἑδωδὴν βασιλικὴν λέγουσιν ὅτι ἐφέρετο. αὐτὸν δὲ ὠδήσκοντα θῶαι μὲν ἵππον, ὅτι βαδίσαι ἀδυνάτως εἶχεν ὑπὸ τῆς νόσου· ἅμιλλαν δὲ γενέσθαι γε οὐδὲ τὸν ἵππον ὑπολῶσαι, ἀλλὰ ὑπὸ κλίνης δὲ κομιζόμενον φερόμενόν τε τῶν Ἰνδῶν νόμῳ, καὶ ᾄδοντα τῇ Ἰνδῶν γλώττῃ. οἱ δὲ Ἰνδοὶ λέγουσιν ὅτι ὕμνοι θεῶν ἦσαν καὶ αὐτοὶ οἱ ἔπαινοι. τὸν μὲν ἵππον τὸν ὅτου ὑπεδήσεσθαι ἔμελλε (βασιλικὸν ὄντα τῶν Νυσαίων) πρὶν ἀναθῶσαι ὑπὸ τὴν πυρὰν, Λυσιμάχῳ χαρίσασθαι, τῶν ἵνα θεραπόντων αὐτὸν ὑπὸ σοφίας τῆς δὴ ἐκπομπόντων ἢ γραμμάτων ὅσα ἐμβληθῆναι εἰς τὴν πυρὰν κόσμον αὐτῷ τεταχὼς Ἀλέξανδρος, ἄλλα ἄλλοις δοῦναι τῶν ἀμφ' αὐτόν. οὕτω δὴ ὑπεκαύετο τῇ πυρᾷ, κατακλιθῆναι μὲν ἐν κόσμῳ, ἐᾶσαι δὲ πρὸς τῆς γραπιᾶς ξυμπάσης. Ἀλεξ ανδρῳ δὲ οὐκ ὀπιεικὲς φανῶναι τὸ θέαμα, ὑπὲρ φίλῳ ἀνδρὶ

A cedere iussit, ne obiectu corporũ solis calorẽ interciperẽt. Ita nõ planè alienus erat ab optimarũ rerũ cõsideratione, sed gloriæ cupiditas transuersum eum rapiebat. Nã & quũ ad Taxilã vrbẽ venissẽt, Indorũ sapiẽtes nudos conspicatus, aliquẽ eorũ sibi adiungi optabat, incredibilẽ in eis laborũ tolerãtiam admiratus. At qui inter illos sapientes erat natu maximus, cuius reliqui sectatores erãt, Dandamis nomine, respõdit, neque se ad Alexandrũ venturũ, neque aliis vt irent permissurũ. se enim etiã Iouis filiũ esse, perinde B atque Alexãder. neque vlla re ab Alexãdro egerẽ: iis enim quæ haberet contentũ esse. Addidit præterea videre se, iis qui vnà cũ eo tantũ terrarũ ac maris peruagati essent, nihil boni propositũ esse, neque vilum erroribus eorũ finẽ statuí. Nihil itaque se expetere eorum quæ Alexãder largiri posset: sed nec timere quidẽ ne iis quæ ipse possideret prohiberetur. Quãdiu enim viueret, Indorũ regionem tẽpestiuos statis anni partibus fructus ferentẽ ipsi sufficere: quũ verò mori cõtingeret, se à corpore vt socio nõ satis æquo discessurum. Quę quũ audisset Alexãder, noluit inuitũ cogere, q liberũ hominẽ esse intelligeret: Calano tamẽ persuasisse, vni ex sapientum numero: quẽ quidẽ incõtinentẽ fuisse Megasthenes scribit: reliquósq; sapiẽtes iudicasse perperã id à Calano factũ fuisse, q relicta felicitate quam sese cõsecutos cẽlebãt, aliũ dominũ quàm Deũ coleret. Atque hæc quidẽ cõmemorauí, quoniã & Calani mentionẽ fieri oportebat in historia Alexandri. Is nãque quũ in Perside corpore esset imbecillo, qui nunquã antea æger fuerat, nõ patiebatur se ad ægrotantiũ regulã ac diętã curari: quin potius Alexandro dicebat, præclarè secũ agi, quòd in eo statu mori sibi cõtingeret, priusquam aliquod incõmodum experiretur, quod pristinã viuẽdi rationẽ immutare cogeret: Alexãder cõtrà eius sententię acriter reluctabatur. Quũ verò ab instituto deduci non posse cerneret, sed aliud genus mortis quæsiturũ, nisi istud ei cõcederetur, crederet, rogũ ei, vt petierat, accẽdi iussit: eiúsq; rei negotiũ dat Ptolemæo Lagi f. corporis custodi. Sũt qui asserãt pompã etiã ab Alexãdro prẽmissam fuisse, equósq; & viros, alios quidẽ armatos, alios varij generis odoramẽta in rogũ cõgessisse: alij pocula aurea & argentea, atque adeò vestẽ regiã illatam aiunt. Ipsi verò, q præ morbo incedere nõn posset, equũ adductũ fuisse. quúmq; ne equũ quidẽ cõscendere posset, lectica vectũ, atque Indico more coronatũ fuisse, hymnos patria lingua canentẽ: quos quidẽ Indi ipsi laudes deorũ continere dicebãt. Porro equũ quem C fuerat insceẽsurus (erat autẽ regius, ex genere Nysæorũ) priusquã in rogũ se immitteret, Lysimacho cuidã, qui eum sapiẽtiæ nomine obseruarat ac coluerat, dedit. Pocula verò & stragula quę Alexander ornandi eius causa in rogũ cõuici iusserat, aliis atque aliis qui ei aderant distributa sunt. Dehinc conscenso rogo decorè se reclinasse in cõspectu totius exercitus. Alexander indecorum censuit spectaculo interesse, quòd amicus esset:

reliquis summæ admirationi fuit, in mediis flammis corpus non mouens. Simulac verò ij quibus id negotij datum erat ignem rogo immiserũt, tubas clanxisse Nearchus tradit, (ita enim ab Alexandro imperatum erat) vniuersũmque exercitum clamores sustulisse, perinde atque quum prælium inire consueuit: elephantos etiam ingentem quendam bellicúmque fremitum edidisse, Calanum cohonestantes. Hæc aliáque huiuscemodi autores fide digni de Calano conscripsere, non inutilia quidem hominibus quibus curæ est intelligere, quàm fortis atque inuictus sit humanus animus, si aliquid sibi firmiter proponat.

Post hæc Alexander Atropatem in satrapatum suum mittit, ipse Susa proficiscitur. Abulitem eiúsque filium Oxathrem, quòd res Susiorum non rectè administrarant, comprehensos necauit. Multa porrò flagitia admissa erant ab iis qui regiones ab Alexãdro debellatas administrabãt, cùm in templa & sepulcra, tum in subditos ipsos. Diuturna enim regis in Indos expeditio fore videbatur: neque verisimile eis fiebat eum ex tot gentibus tótque elephantis sospitem rediturum, sed trans Indum, Hydaspem, Acesinem, atque Hyphasim interiturum. Calamitas etiam illa quæ exercitui apud Gadrosios acciderat, satrapas illius regionis magis exstimularat, vt de ipsius reditu omnem cogitationem deponerent. Porro Alexãder prono iam ad fidem delationibus adhibendã factus erat, atrocibúsque suppliciis leuiter etiam delinquentes afficiebat, quippe quos maiora delicta animo agitasse cogitabat. Posthæc ad nuptias & suas & amicorum in Susis celebrandas animum conuertit: atque ipse quidem Barsinem ex Darij filiabus natu maximam vxorem duxit, & præter hanc aliam (vt Aristobulus tradit) Parysatin, ex filiabus Ochi natu minimam: sed & antea Roxanem Oxyartis Bactrij filiam duxerat. Drypetim, Darij filiam, vxorisque suę sororẽ Hephæstioni dat. (volebat enim Hephæstionis liberos sibi consobrinos esse) Craterо Amastrinẽ Oxyartis Darij fratris filiam: Perdiccæ, Atropatis Medorum satrapæ filiã: Ptolemæo corporis custodi, atque Eumeni scribæ regio, Artabazi filias: illi quidem Artacamam, huic verò Artonim: Nearcho Spitamenis Bactrij filiam dedit, atque ita reliquis etiam amicis Persarum ac Medorum illustrium filias LXXX matrimonio copulauit. Nuptiæ Persico more celebratæ sunt. sedilia ex ordine iis posita erãt qui vxores ducturi erant, & post conuiuium sponsæ adductæ singulæ suis sponsis assederunt, qui mox dextris datis osculo eas exceperunt, initio à rege facto. cunctorum enim nuptiæ simul agebantur. quod quidem, siquid aliud, populariter atque amicè ab Alexandro factum esse iudicabatur. Sponsi sua quisque sponsa accepta recesserunt: Alexãder dotes omnibus contulit. Nomina præterea reliquorum Macedonum qui Asiaticas vxores duxissent conscribi iussit. numerus decẽ millium fuit:

γενόμενον· ἀλλὰ τοῖς μὲν ἄλλοις θαῦμα ὠφθη ἐκεῖνο, οὐδέν τι προσκινήσαντος ἐν τῷ πυρὶ τὸ σῶμα τος. ὡς δὲ τὸ πῦρ ἐς τὸν πυρὰν ἐνέβαλον οἷς προστεταγμένον ἦν, τάς τε σάλπιγγας φθέγξασθαι λέγει Νέαρχος (ἔστω δὲ ὑπ' Ἀλεξάνδρου προστεταγμένον) καὶ τὸ στρατιὰν ἐπαλαλάξαι πᾶσαν, ὁποῖόν τι καὶ ἐς τὰς μάχας ἰοῦσι ἐπαλάλαξε. καὶ τοὺς ἐλέφαντας συνεπηχῆσαι τὸ ὀξὺ καὶ πολεμικὸν, μιμοῦντας Κάλανον. ταῦτα καὶ τοιαῦτα περὶ Καλάνου τοῦ Ἰνδοῦ ἱκανοὶ ἀναγεγράφασιν, οὐκ ἀχρεῖα πάντα ἐς ἀνθρώπους, ὅτῳ γνῶναι ἐπιμελὲς, ὅτι ὡς καρτερόν τε ἐξ καὶ ἀήττητον γνώμη ἀνθρωπίνη ὅ, τι περ ἐθέλοι ἐξεργάσασθαι.

Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλέξανδρος Ἀτροπάτιον μὲν ὅπι τὴν αὐτοῦ σατραπείαν ἐκπέμπει, παρελθὼν ἐς Σοῦσα· Ἀβουλίτην δὲ καὶ τὸν τούτου παῖδα Ὀξάθρην, ὅτι κακῶς ἐπεμελεῖτο τῶν Σουσίων, συλλαβὼν ἀπέκτεινε. πολλὰ μὲν δὴ πεπλημμέλητο ἐκ τῶν κατεχόντων τὰς χώρας ὅσαι δορύκτητοι πρὸς Ἀλεξάνδρου ἐγένοντο, ἔς τε τὰ ἱερὰ καὶ τὰ θεῖα, καὶ αὐτοὺς τοὺς ὑπηκόους· ὅτι χρόνιος ὁ εἰς Ἰνδοὺς στόλος ἐνενόητο τῷ βασιλεῖ, καὶ οὐ πιστὸν ἐφαίνετο δόκησιν αὐτὸν ἐκ τοσῶνδε ἐθνῶν, καὶ τοσῶνδε ἐλεφάντων, σὺν τὸν Ἰνδόν τε καὶ Ὑδάσπην, καὶ τὸν Ἀκεσίνην καὶ Ὑφασιν, φθερόμενον. ἔτι ἐν Γαδρωσίοις δὲ αὐτῷ ξυμφοραὶ ξυνενεχθεῖσαι ἐπὶ μᾶλλον ἐπῆραν τοῖς ἐν ταύτῃ σατραπεύουσι, καὶ κατέφερ ον αὐτοὺ τῆς οἴκοι δόκησέως. καὶ μὴν ἀλλὰ καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ὀξύτερος λέγεται γενέσθαι ἐν τῷ τότε ἐς τὸ πιστεῦσαί τε τοῖς ἐπικαλουμένοις, ὡς πιθανοῖς δὴ ἐν παντὶ οὖσι· καὶ ὅπι τὸ μωρήσασθαι μεγάλως τοὺς ὅπι μικροῖς ἐξελεγχθέντας, ὅτι καὶ τὰ μεγάλα αὖ ἐδόκουν αὐτῷ τῇ αὐτῇ γνώμῃ ἐξεργάσασθαι. ὃ δὴ καὶ χαλεποὺς ἐποίησεν ἐν Σούσοις ἑαυτῷ τε καὶ τῷ ἑταίρων· αὐτὸς μὲν τῷ Δαρείου θυγατέρων τὴν πρεσβυτάτην Βαρσίνην ἠγάγετο. ὡς δὲ λέγει Ἀριστόβουλος, καὶ ἄλλην τῷ αὐτῇ τῷ Ὠξυάρτου θυγατέρων τὴν νεωτάτην Παρύσατιν· ἤδη δὲ καὶ αὖθις ἠγαμμένην καὶ ἡ Ὀξυάρτου τοῦ Βακτρίου παῖς Ῥωξάνη· Δρύπετιν δὲ Ἡφαιστίωνι δίδωσι, Δαρείου παῖδα, καὶ τὼ τὼ ἀδελφὼ τῆς αὐτοῦ γυναικὸς (ἐθέλειν γάρ οἱ ἀνεψιοὺς τοὺς παῖδας γενέσθαι τοὺς Ἡφαιστίωνος παῖδας) Κρατερῷ δὲ Ἄμαστριν, τὴν Ὀξυάρτου τοῦ Δαρείου ἀδελφοῦ παῖδα· Περδίκκᾳ δὲ τὴν Ἀτροπάτου τοῦ Μηδίας σατράπου παῖδα ἔδωκε· Πτολεμαίῳ δὲ τῷ σωματοφύλακι, καὶ Εὐμένει τῷ γραμματεῖ τῷ βασιλικῷ, τὰς Ἀρταβάζου παῖδας· τῷ μὲν Ἀρτακαμᾶν, τῷ δὲ Ἄρτονιν· Νεάρχῳ δὲ τὴν Σπιταμένους τοῦ Βακτρίου παῖδα. ὡσαύτως δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἑταίροις τοὺς δοκιμωτάτους Περσῶν τε καὶ Μήδων παῖδας, ἐς ὀγδοήκοντα. οἱ γάμοι δὲ ἐποιήθησαν νόμῳ τῷ Περσικῷ· θρόνοι ἐτέθησαν τοῖς νυμφίοις ἐφεξῆς, καὶ μετὰ τὸν πότον ἦκον αἱ γαμούμεναι, καὶ παρεκαθέζοντο ἑκάστῃ τῷ ἑαυτῆς. οἱ δὲ ἐδεξιώσαντό τε αὐτὰς καὶ ἐφίλησαν· πρῶτος δὲ ὁ βασιλεὺς ἦρξεν. ἐν τῷ αὐτῷ γὰρ πάντων ἐγίγνοντο οἱ γάμοι. καὶ τοῦτο, εἴπέρ τι ἄλλο, ἔδοξε δημοτικόν τε καὶ φιλάνθρωπον πρᾶξαι Ἀλέξανδρος. οἱ δὲ πολλαπλασίονες ἀπῆγον τὴν ἑαυτῶν ἕκαστος· προῖκας δὲ ξυμπάσαις ἐπέδωκεν Ἀλέξανδρος. καὶ ὅσοι δὲ ἄλλοι ἠγαμμένοι ἦσαν Μακεδόνες τῶν Ἀσιανῶν γυναικῶν, ἀπογραφῆναι ἐκέλευσε· καὶ τούτων τὰ ὀνόματα, καὶ ἐγράφοντο παρὰ τοῖς μυρίοις·

Ἐ τούτοις δωρεαὶ Ἀλεξάνδρου ἐδόθησαν ὅπη τοῖς γάμοις. Ἐ τὰ χρέα ὅπηλύσασθαι τῆς στρατιᾶς ὅσοις χρέα ἦν, ἐν ἡμέρᾳ οἱ ἔδοξε. καὶ κελεύει ἀπογράφεσθαι ὁπόσον ὀφείλοι ἕκαστος, ὡς ληψομένους. Ἐ τὰ μὲν πρῶτα ὀλίγοι ἀπέγραψαν σφᾶς τὰ ὀνόματα, δεδιότες δῆλα Ἀλεξάνδρῳ μὴ πεῖρα αὐτὴ εἴη καθ' ἡμέραν, ὅτῳ ἐκ ἀποχρώσει ἡ μισθοφορὰ τῆς στρατιώτου ὄντι, καὶ ὅτῳ πολυτελὴς ἡ δίαιτα· ὡς ὑπήγγελτο ὅτι οὐκ ἀποχρῶσι σφᾶς οἱ πολλοί, ἀλλ' ὑπερκρύπτουσιν ὅτῳ τι εἴη συμβόλαιον, τὸν μὲν ἀπιστίαν τῆς στρατιώτου ἐκάκισεν· (οὐ γὰρ χρῆναι οὔτε σφῶν τὸν βασιλέα ἄλλο τι ἢ ἀληθεύειν πρὸς τοὺς ὑπηκόους, οὔτε τῆς ἀρχομένων ἕνα ἄλλο τι ἢ ἀληθεύειν δοκεῖν τὸν βασιλέα) καταθεὶς ὑπερπέζας ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ ὅπη τούτων χρυσίον, καὶ τοῖς ὑπιμελησομένοις τῆς δόσεως ἑκάστοις, ὅσα τις συμβόλαιον ἐπεδείκνυτο, ὑπαλύεσθαι τὰ χρέα ἐκέλευεν, οὐκ ἀποχραφομένοις ἐπὶ τὰ ὀνόματα. καὶ οὕτω δὴ ὅπως δύναιτό τε ἀληθεύειν Ἀλέξανδρον· καὶ σὺν χάριτι μείζονι ἐγίγνετο αὐτοῖς τὸ μὴ γνωσθῆναι μᾶλλόν τι, ἢ τὸ παύσασθαι ὀφείλοντας. λέγεται δ' ἡνέσθαι ἡ δόσις αὕτη τῇ στρατιᾷ ἐς τάλαντα δισμύρια. ἔδωκε δὲ καὶ δῶρα ἄλλοις ἄλλα, ὅπως τὶς κατ' ἀξίωσιν ἐτιμᾶτο, ἢ κατ' ἀρετήν, εἴ τις ὅπιφανὴς ἐγεγένει ἐν τοῖς κινδύνοις. καὶ ἐστεφάνωσε χρυσοῖς στεφάνοις τοὺς ἀνδραγαθίᾳ ἁλόντας ἐπόντας· πρῶτον μὲν Πευκέστην τὸν ὑποσπίσαντα ἑπτὰ τε Λεοννάτον, καὶ τοῦτον ὑποσπίσαντα, καὶ ἅλα τοῖς ἐν Ἰνδοῖς κινδύνοις, καὶ τὴν ἐν Ὄρεσι νίκην νικωμένην, ὅτε Φιλοξάνῳ σὺν τῇ ὑπολειφθείσῃ δυνάμει πρὸς τοὺς νεωτερίζοντας τῆς τε Ὠρειτῶν καὶ τῆς ὠλησίου τούτοις ὠκισμένων, τῇ τε μάχῃ ἐκράτησε, καὶ τἄλλα καλῶς ἔδοξε τὰ ἐν Ὄρεσι κοσμῆσαι. ὅπη τούτοις ὁ Νέαρχον ὅπη τῶν πρὸς τῷ κόλπῳ τῷ ἐκ τῆς Ἰνδῶν γῆς κατὰ μεγάλην θάλασσαν, ἐστεφάνωσε· καὶ γὰρ ἔπος ἀφιγμένος ἤδη ἐς Σοῦσα λῶν· ὅπη τούτοις ὁ, ὀνησίκριτον τὸν κυβερνήτην τῆς νεὼς τῆς βασιλικῆς· ἔπ' ὁ Ἡφαιστίωνα καὶ τοῖς ἄλλοις σωματοφύλαξι. ἦκον δ' οὗτοι καὶ οἱ σατράπαι, οἱ ἐκ τῆς πόλεών τε τῆς νεοκτίστων, καὶ τῆς ἄλλης γῆς τῆς δορυαλώτου, παῖδας ἡβάσκοντας ἤδη ἐς τρισμυρίους ἄγοντες, τὸν αὐτὸν ἡλικίαν γεγονότας (οὓς καὶ ὀπιγόνους ἐκάλει Ἀλέξανδρος) κεκοσμημένους Μακεδονικοῖς ὅπλοις, καὶ τὰ πολέμια ἐς τὸν τρόπον τὸν Μακεδονικὸν ἠσκημένους. Ἐ οὗτοι ἀφικόμενοι λέγονται ἀνιάσαι Μακεδόνας, ὡς πάντα δὴ μηχανωμένου Ἀλεξάνδρου ὅπως μηκέτι ὦσιν ὅμοιοι Μακεδόνων. εἶναι γὰρ οὐ Ἐ Μηδικὴν τὸν Ἀλεξάνδρου στολὴν ἄλογον οὐ σμικρὸν Μακεδόσιν ὀφθαλμοῖς. καὶ τοῖς γάμοις ἐν τῷ νόμῳ τῷ Περσικῷ ποιήσαντας, ἃ πρὸς θυμοῦ ἡνέσθαι τοῖς πολλοῖς αὐτῶν, οὐδὲ τῆς γνώμης ἦν οἷς, καίτοι τῇ ἰσότητι τῇ ἐς τὴν βασιλέα μεγάλως τετιμημένοις. Πευκέστας τε ὁ Περσῶν σατράπης τῇ τε σκευῇ Ἐ τῇ φωνῇ Περσίζων ἐλύπει αὐτοὺς, ὅτι τῷ βαρβαρισμῷ αὐτὸ ἐχαρεν Ἀλέξανδρος· Ἐ οἱ Βακτρίων ὁ καὶ οἱ Σογδιανῶν καὶ Ἀραχωτῶν ἵππεῖς, Ἐ Ζαράγγων ὁ καὶ Ἀρείων, καὶ Παρθυαίων, καὶ ἐκ Περσῶν οἱ Εὐάκαι καλούμενοι ἱππεῖς, καταλοχισθέντες εἰς τὸν ἵππον τὸν ἑταιρικὴν,

A & his etiam sponsalia munera ab Alexãdro data sunt. Ad hæc opportunum ei visum est quidquid æris alieni milites conflauerant dissoluere. Quúmque quantum quisque deberet ad se referri iussisset, vt pecuniam acciperent, initio quidem pauci nomina sua conscribi passi sunt, veriti ne Alexander id eo cõsilij faceret, vt exploraret quibus militib⁹ ob immoderatos sumptus quos facerẽt stipendium non sufficeret: posteaquam verò renũtiatum ei est plerosque nomina dare nolle, sed suas vnumquenq; rationes & con
B tractus occultare, militum diffidentiam reprehendit (dicens non debere regem erga subditos suos alium quàm veracem esse, neque quenquam subditorum aliter affectũ esse debere, quàm vt regem veracem esse credat) deinde mensis per castra dispositis, pecuniáque iis imposita, & constitutis qui largitionem illam administrarent, omnium qui rationes contractúsque suos adferrent nomina dissolui iussit, ne nominibus quidem
C debitorum conscriptis: ac tum demum veracem Alexandrum crediderunt, gratiúsque eis accidit ignorari nomina, quàm debito liberari. Ea largitio exercitui facta XX M talentũm fuisse dicitur. Ad hæc alia aliis pro vniuscuiusq; dignitate dona dedit, aut pro virtute qua quis in periculis eminuisset. Eos verò qui præclarum aliquod facinus edidissent aureis coronis donauit. ac primùm quidem Peucestam qui scuto eum protexerat: deinde Leonnatum, qui etiam cum propugnarat, & ob pericula apud Indos adita, &
D victoriam apud Oros partam, quódq; cum copiis suis in aciem progressus, Oritarum iisque finitimorum populorum motus defectionémque compescuisset & prælio superasset, multáque alia apud Oros præclarè gessisset. Dehinc Nearchum, quòd classem ex Indorum regione in Oceanum duxisset, coronauit. nam & hic iam Susa peruenerat. Post hunc Onesicritum gubernatorem nauis regiæ: deinde Hephæstionem aliósque corporis custodes. Post hæc satrapæ nouarũ vrbium abs se conditarum, aliarúmque pro
E uinciarum quas debellarat, ad Alexandrum venerunt, XXX M adolescentum pubescentium & æqualium ducentes, (quos Alexander Epigonos siue * posteros suos vocabat) Fac. Successores.
omnes Macedonicis armis instructos, & ad militiã Macedonico more exercitatos. Horum aduentũ Macedones ægrè tulisse dicuntur, vtpote machinante omnibus modis Alexandro, ne in posterum perinde Macedonibus egeret. Improbari enim eis vehementer, quòd stola Medica Alexandrum indutũ Vet.cod. ἄλογον.
F cernerẽt: quódque nuptiæ Persico more celebratæ essent, multis etiam eorum qui vxores duxerant displicuisse: tametsi æqualitate ac societate regiarum nuptiarum vehementer cohonestati fuissent. Malè etiam eos habebat, quòd Peucestas Persarum satrapa cultu ipso atque sermone Persizaret, quódque Alexãder barbarica illa affectatione delectaretur. præterea & Bactriani, Sogdiani, Arachoti, Zarangi, Arij, Parthi, & qui ex Persis Euacæ vocantur equites, amicorum equitatui accensi

permistíq; essent, quotquot dignitate aut corporis præstãtia aut virtute aliqua præditi iudicarentur. adhæc quòd quinta equitum præfectura accessisset, nõ quidem tota solis barbaris constans, sed quòd vniuerso equitatu aucto, nõnulli barbari in eam admissi essent. atque agemati quidem accensi fuissent Cophes Artabazi f. Hydarnes, Artiboles, Mazæi filij, Phradasmenes, & Phrataphernis Parthorum atque Hyrcaniæ satrapæ filij: Itanes Oxyartis filius, & Roxanes Alexandri vxoris frater: Egobares, eiúsq; frater Mithrobæus: quódque horum dux esset Hydaspes Bactrianus. & quòd his Macedonicæ hastæ loco barbaricorum iaculorum datæ essent. Hæc omnia Macedones periniquo animo ferebant, quòd Alexander in barbaricos planè mores abire videretur, Macedonum verò institutaipsósq; adeò Macedones despectui haberet. Post hæc Alexander pedestris exercitus maiorem partem Hephæstioni in Persicum mare ducendam cõmittit. Ipse verò classe in Susiorum regionem appulsa, cõscensis nauibus cũ argyraspidibus & agemate, ac parte equitum amicorum per Eulæum amnem ad mare nauigauit. Quúmque iam non procul ab ostiis quibus in mare fertur abesset, plerisq; nauibus atque iis quæ quassatæ erant ibi relictis, ipse cum velocioribus ab Eulæo amne per mare ad Tigritis ostia contendit. reliquæ naues per Eulæum aduectę in alueum qui ex Tigrite in Eulæum amnem ducitur, in Tigrim deuectæ sunt. Nam ex duobus fluuiis, Euphrate nimirum & Tigri, qui Assyriam interiectam terminant (vnde & Mesopotamia ab indigenis vocata est) Tigris quidem Euphrate multò humilior multos alueos ex Euphrate in se recipit: multos etiã alios fluuios admittens, & ex eis auctus in pontum Persicum fertur: magnus ipse, neque vsquam ad ostium maris vsque vado transmeabilis, quandoquidem nihil ex eo flumine in terram diffunditur quod eius profunditatẽ imminuat. Est enim ea parte terra altior quàm aqua. neque hic fluuius in alios alueos aut alia flumina diffunditur, sed potius in se recipit: terram verò ipse non irrigat. At Euphrates per altiora loca labitur, & passim suis aquis terræ quam alluit altitudinem exæquat, multíque ex eo aluei deriuantur: alij quidem perennes, ex quibus vtriusque ripæ accolæ aquam petunt, alij certo tempore fiunt, quum aquæ ad irrigandam terram inopia premuntur (rarò enim iis in locis imbres è cœlo cadunt) quò fit vt in aquam non omnino magnam, & vadosam alioqui, Euphrates desinat. Alexander circumuectus mari, quidquid spatij inter Eulæum amnem & Tigrim Persici sinus littus continet, per Tigrim ad castra nauigauit, vbi Hephæstion cum omnibus copiis consederat. Inde rursus Opim, vrbem ad Tigrim sitam profectus est, atq; inter nauigandum cataractas omnes tolli amnémque exequari iubet. quas quidem cataractas Persæ confecerant, ne quis è mari nauali classe in

A ὅσοι αὐτῶν κατ' ἀξίωσιν καὶ κάλλει τε σώματος ἢ τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ ὑπερφαίνοντες ἐφαίνοντο. καὶ πέμπτη δὴ τούτοις ἵππαρχία προσῆμοσθη, οὐ βαρβαρικὴ ἡ πᾶσα, ἀλλὰ ἐπωνυμηθέντος μὲν τοῦ παντὸς ἱππικοῦ, κατελέγησαν ἐς αὐτὸ τῶν βαρβάρων· τοί τε ἀγήματι προσκαταλεχθέντες Κώφης τε ὁ Ἀρταβάζου, καὶ Ὑδάρνης καὶ Ἀρτιβόλης, οἱ Μαζαίου· ἔτι Φρασμάτρμθης, καὶ οἱ Φρασταφέρνου τοῦ Παρθυαίων καὶ Ὑρκανίας σατράπου παῖδες· καὶ Ἰτάνης Ὀξυάρτου μὲν παῖς, Ῥωξάνης δὲ τῆς γυναικὸς Ἀλεξάνδρου ἀδελφός· καὶ Αἰγοβάρης, καὶ ὁ τούτου ἀδελφὸς Μιθροβαῖος· καὶ ἡγεμὼν ὅπλων τούτοις ἐπιστάθεις Ὑδάσπης ὁ Βακτριανός. καὶ τούτοις δόρατα Μακεδονικὰ ἀντὶ τῶν βαρβαρικῶν μεσαγκύλων δοθέντα. ταῦτα πάντα ἐλύπει τοὺς Μακεδόνας, ὡς πάντη δὴ βαρβαρίζοντος τῇ γνώμῃ Ἀλεξάνδρου, τὰ δὲ Μακεδονικὰ νόμιμά τε καὶ αὐτοὺς Μακεδόνας ἐν ἀτιμίῳ ἤδη ἄγοντος. Ἀλέξανδρος δὲ τῆς μὲν πεζῆς στρατιᾶς τὴν πολλὴν Ἡφαιστίωνα ἄγειν ἐκέλευεν ἕως ἂν ἐπὶ τὸν θάλασσαν τὸν Περσικὸν· αὐτὸς δὲ, ἀναπλεύσαντος αὐτῷ τοῦ ναυτικοῦ ἐς τὸν Σουσίαν χῆν, ἐπιβὰς τῶν νεῶν ξὺν τοῖς ὑπασπισταῖς τε καὶ τοῖς ἀγήμασι, καὶ τῶν ἱππέων τῶν ἑταίρων ἀναβιβασάμενος· οὐ πολλοῖς, κατέπλει κατὰ τὸν Εὐλαῖον ποταμὸν ὡς ἐπὶ θάλασσαν. ἤδη δὲ πλησίον ὢν τῆς ἐκβολῆς τῆς ἐς τὸν πόντον, τὰς μὲν πλείονας τε καὶ πονηροτέρας τῶν νεῶν καταλείπει αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ τὰς μάλιστα ταχυναυτούσας περέπλει ἐπὶ τὰ Εὐλαίου ποταμοῦ κατὰ θάλασσαν, ὡς ἐπὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Τίγρητος. αἱ δὲ ἄλλαι ὑπὸ νῆες ἀναπομισθεῖσαι κατὰ τὸν Εὐλαῖον ἔστ' ἐπὶ τὸ διώρυχα ἣ τέτμηται ἐκ τοῦ Τίγρητος ἐς τὸν Εὐλαῖον, ταύτῃ διεκομίσθησαν ἐς τὸν Τίγρητα. τῶν δὲ ποταμῶν τὸν τε Εὐφράτου καὶ τὸν Τίγρητος, οἱ τὴν μέσην σφῶν Ἀσσυρίαν ἀπείργουσιν (ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα Μεσοποταμία ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων κληίζεται) ὁ μὲν Τίγρης πολὺ ἐστὶ ταπεινότερος ῥεόντων τοῦ Εὐφράτου, διώρυχάς τε πολλὰς ἐκ τοῦ Εὐφράτου ἐς αὐτὸν δέχεται, καὶ πολλοῖς ἄλλοις ποταμοῖς αὐξόμενος, καὶ οὐδὲ αὐτῷ ξηθεὶς ἐσβάλλει ἐς τὸν πόντον τὸν Περσικόν, μέγας τε ὢν καὶ ἀδαμοῦ διαβατὸς ἔστε ὅπη τῷ ἐκβολῇ, καθότι οὐδὲν καταναλίσκεται αὐτοῦ οὐδὲν ἐς τὴν χώρην. ἔστι γὰρ μετεωροτέρα ἡ ταύτῃ γῆ τοῦ ὕδατος· οὐδὲ ἐκδίδωσιν οὗτος καὶ τὰς διώρυχας, οὐδὲ ἐς ἄλλον ποταμὸν, ἀλλὰ δέχεται γὰρ ἐκείνους μᾶλλον· αὐλακώδη τε ἀφ' αὑτοῦ τῇ χώραν οὐδαμῇ παρέχει. ὁ δὲ Εὐφράτης μετέωρός τε ὁδῷ καὶ ἰσοχείλης παντοχῇ τῇ γῇ, καὶ διώρυχές τε πολλὰς ἀπ' αὐτοῦ πεποίηται· αἱ μὲν ἀέναοι, ἀφ' ὧν ὑδρεύονται οἱ παρ' ἑκάτερα ὠκισμένοι· τὰς δὲ ἐς καιρὸν πιέζονται, ὁπότε σφίσιν ὕδατος ἐνδεὲς ἔχοι, ἐς τὸ ἐπάρδειν τὴν χώραν (οὐ γὰρ ὕεται τὸ πολὺ ἡ γῆ αὕτη ἐξ οὐρανοῦ) καὶ οὕτως ἐς οὐ πολὺ ὕδωρ ὁ Εὐφράτης τελευτᾷ, καὶ τεναγώδης ἐς τοσοῦτος ἀποπαύεται. Ἀλέξανδρος δὲ περιπλεύσας καὶ τὴν θάλασσαν, ὅσον μεταξὺ τῶν τε Εὐλαίου ποταμοῦ καὶ τοῦ Τίγρητος ἐπεῖχεν ὁ αἰγιαλὸς τοῦ κόλπου τοῦ Περσικοῦ, ἀνέπλει καὶ τὸν Τίγρητα ἔστε ὅπη τὸ στρατόπεδον, ἵνα Ἡφαιστίων αὐτῷ τὴν δύναμιν πᾶσαν ἔχων ἐστρατοπεδεύκει. ἐκεῖθεν δὲ αὖθις ἔπλει ἐς Ὦπιν, πόλιν ὅπη τοῦ Τίγρητος ὠκισμένην. ἐν ᾗ τὰ ἀνάπλω, τοῖς καταῤῥάκτας τοῖς καὶ τὸ ποταμὸν ἀφανίζων, ὁμαλὸν πάντη ἐποίει τὸν ῥοῦν, οἳ δὴ ἐκ Περσῶν πεποιημένοι ἦσαν, ἢ μή τινα ὑπὸ θαλάσσης ἀνα-

πολεῦσαι εἰς τὴν χώραν αὐτῶν νηΐτῃ σόλῳ κρατήσαντα. ταῦτα ὃ μεμηχάνητο ἅπτ δὴ οὐ ναυτικοῖς τοῖς Πέρσαις. οὕτω δὴ σωεχεῖς οἱ καταῤῥάκται πεποιημένοι ἀπορον τὸν ἀνάπλουν ἐποίουν τὸν κατὰ τὸν Τίγρητα. Ἀλέξανδρος ὃ οὐκ ἔφη τῶν κρατούντων τοῖς ὅπλοις εἶναι τὰ τοιαῦτα σοφίσματα. οὐκουν ὡς αὐτῷ ἐπιεῖτο ταύτην τὴν ἀσφάλειαν, ἵνα ἔργῳ οὐδὲ λόγου ἀξίαν ἀπέφηνε, οὐ χαλεπῶς Μακεδόνας τῶν Περσῶν τὰ κατασκάσματα. ὡς ὃ ἐς τὴν Ὦπιν ἀφίκετο, ξυναγαγὼν τοὺς Μακεδόνας, ἔφρασεν ὅτι τοῖς ὑπὸ γήρως ἢ πηρώσεως ἢ σώματος ἀχρείοις ἐς τὰ πολέμια ὄντας, ἀπαλλύει μὲν τῆς στρατιᾶς, ἀποπέμπει ὃ ἐς τὰ σφέτερα ἤθη· ὅπισθεν ὃ μένουσιν, ὅσα αὐτοῖς τε ζηλωτοτέροις ποιήσει τοῖς οἴκοι, καὶ τοὺς ἄλλους Μακεδόνας ὀρμήσει ἐς τὸ θέλειν τῶν αὐτῶν κινδύνων τε καὶ πόνων μετέχειν. Ἀλέξανδρος μὲν, ὡς χαριούμενος δὴ ἔφη τοῖς Μακεδόσι, ταῦτα ἔλεγε· οἱ ὃ, ὡς ὑποροφόμενοί τε ἤδη ὑπὸ Ἀλεξάνδρου, καὶ ἀχθεῖοι πάντη ἐς τὰ πολέμια νομιζόμενοι, οὐκ ἀλόγως αὖ τῷ λόγῳ ἠχθέσθησαν τῷ ὑπὸ Ἀλεξάνδρου λεχθέντι κατὰ τὴν στρατιὰν ταύτην πᾶσαν· πολλοῖς καὶ ἄλλοις ἀχθεσθέντες, ὅτι πολλάκις ἤδη ἐλύπησαν αὐτοὺς ἥ, τε ἐσθὴς ἡ Περσικὴ ἐς τοῦτο φέρουσα, καὶ τῶν Ἐπιγόνων τῶν βαρβάρων τὰ Μακεδονικὰ ἤθη· κόσμησις καὶ ἀνάμιξις τῶν ἀλλοφύλων ἵππων ἐς τὰς τῶν ἐπήρων τάξεις. οὕτω σιγῇ ἔχοντες ἐκαρτέρησαν, ἀλλὰ πάντας δὴ ἀπαλλάττειν τῆς στρατιᾶς ἐκέλευον, αὐτὸν ὃ μετὰ τοῦ πατρὸς στρατεύεσθαι· τὸν Ἄμμωνα δὴ τῷ λόγῳ ὑπερτεμνῶντες. ταῦτα ἀκούσας Ἀλέξανδρος (ἦν γὰρ δὴ ὀξύτερός τε ἐν τῷ τότε, καὶ ἀπὸ τῆς βαρβαρικῆς θεραπείας οὐκέτι ὡς πάλαι ὑπεικὴς ἐς τοὺς Μακεδόνας) καταπηδήσας σὺν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἡγεμόσιν ἀπὸ τοῦ βήματος, ξυλλαβεῖν τοὺς ὑπιφανεστάτους τῶν παραξάντων τὸν ὄχλον κελεύει· αὐτὸς τῇ χειρὶ δεικνύων τοῖς ὑπασπισταῖς, οὓς ἦν χρὴ ξυλλαμβάνειν· καὶ ἐχθέντο οὗτοι ἐς τριακαίδεκα. Τούτους μὲν δὴ ἀπάγειν κελεύει ἐπὶ θανάτῳ. ὡς ὃ κατεσιώπησαν οἱ ἄλλοι ἐκπλαγέντες, ἀναβὰς αὖθις ἐπὶ τὸ βῆμα, ἔλεξεν ὧδε, Οὐ χὰρ τοῦτό γε καταπαύσει ὑμῶν τὴν οἰκαδε ὁρμήν, ὦ Μακεδόνες, λεχθήσεταί μοι ὁ λόγος, (ἔξεστι γὰρ ὑμῖν ἀπιέναι ὅποι βούλεσθε, ἐμοῦ γε ἕνεκα) ἀλλ' ὡς γνῶναι ὑμᾶς ποίους ἵνας ὑμᾶς ὄντας ὁποῖοί τινες αὖτε γενόμενοι ἀπαλλάσσεσθε. καὶ ποῦ γε ἀπὸ Φιλίππου τοῦ πατρὸς, ἥπερ καὶ εἰκὸς, τοῦ λόγου δέξομαι. Φίλιππος γὰρ ἀθρόους ὑμᾶς πλανήτας καὶ ἀπόρους, ἐν διφθέραις τοὺς πολλοὺς νέμοντας αἰὰ τὰ ὄρη ποιμένια ὀλίγα, καὶ χὰρ τούτων κακῶς μαχομένους Ἰλλυριοῖς τε καὶ Τριβαλλοῖς, καὶ τοῖς ὁμόροις Θρᾳξὶ, χλαμύδας μὲν ὑμῖν ἀντὶ τῶν διφθερῶν φορεῖν ἔδωκε, κατήγαγε ὃ ἐκ τῶν ὀρέων ἐς τὰ πεδία, ἀξιομάχους κατασήσας τοῖς προσχώροις τῶν βαρβάρων, ὡς μὴ χωρίων ἔτι ὀχυρότητι πιστεύοντας μᾶλλον ἢ τῇ οἰκείᾳ ἀρετῇ σώζεσθαι· πόλεών τε οἰκήτορας ἀπέφηνε, καὶ νόμοις καὶ ἤθεσι χρησταῖς ἐνόσμησεν· αὐτῶν ὃ ἐκείνων τῶν βαρβάρων, ὑφ' ὧν πρόσθεν ἠγεσθε καὶ ἐφέρεσθε αὐτοί τε καὶ τὰ ὑμέτερα, ἡγεμόνας κατέστησεν ἐκ δούλων καὶ ὑπηκόων· καὶ τῆς Θρᾴκης

A eorum regionem penetraret. atque ita confectæ erãt à Persis, quòd rei nauticę periti nõ essent, & cataractarum frequentia difficilẽ admodum nauigationem faceret. Alexander huiusmodi inuenta esse dicebat hominũ qui armis parum válerent. Neque verò eam munitionem sibi obtinẽdam putauit, quam reuera nullius momenti esse statuebat, Persarúmque molitiones paruo negotio deleuit. Opim quum venit, conuocatis Macedonibus pronuntiauit, se omnes eos qui vel ætate vel membrorum mutilatione inutiles ad pugnam facti essent missos ab exercitu fa
B cere, & in domos suas redeundi potestatem dare: qui verò voluntariè manerent, tantum se largiturum, vt meritò aliis qui domi desideant, inuidiosi sint futuri, aliósque Macedones excitaturi vt libenter vnà cum eis pericula ac labores adeant. Atque hæc quidẽ Alexander animo gratificandi Macedonibus dicebat: ipsi, ita interpretati acsi ab Alexandro despicerentur inutilésque ad res bellicas iudicarentur, vehementer ea oratione
C commoti sunt, quà Alexãder ad vniuersum exercitum vsus fuerat. Accedebant & aliæ indignationis causæ, quòd iam sæpenumero eos offenderat Persica vestis eòdem pertinẽs, & ornatus Macedonic⁹ barbaris adolescentibus, quos Posteros suos vocabat, concessus, deinde peregrini equites, amicorum cohortibus accensi & permisti. Non igitur iam amplius silentium tenuerunt, sed omnes militiæ sacramento absolui petierunt. adiicientes, vt cum patre suo bellum
D gereret, Ammonem iis verbis sugillantes. Quæ quum audisset Alexander (erat enim iam magis solito ad iram procliuis, atque ob barbaricum comitatum non ita atque olim erga Macedonas facilis atque humanus) confestim cum ducibus qui eum circũstabant è solio prosiliens, præcipuos eorum qui multitudinem ad seditionem concitabant cõprehendi iubet, argyraspidibus manu designans quósnam capi vellet: tredecim hi fuere. quos statim ad supplicium rapi iubet. Quo facto quum reliqui attoniti silentium fecissent, conscenso rursus solio, in hũc
E modum orsus est, Non sum facturus verba, Macedones, vt vos ab ista domum redeundi cupiditate demoueam (siquidem per me integrũ vobis est quò libuerit abire) sed vt intelligatis, quid ego vobis præstiterim, & qualem vos mihi vicem rependentes discedatis. Ac primùm à Philippo patre (vt par est) ordiar. Philippus enim vos incertis sedibus errantes atque inopes, & plerosque sub pellibus degẽtes, exiguósque ouium greges in montibus pascentes, ac pro iis parum fe-
F liciter aduersus Illyrios, Triballos, & finitimos Thracas bellum gerentes, pro pellibus chlamydes gestandas dedit, ex montibus in planitiem deduxit, paréque hostibus ad pugnandum effecit, vt non tam in locorũ munitione deinceps, quàm in vestra virtute salutem collocaretis: vrbes vobis habitandas dedit, optimísq; legibus atque institutis ornauit. Idem vobis in eos ipsos barbaros qui vos assiduis populationib⁹ lacessebãt, imperiũ acquisiuit, & dominos è seruis effecit: magnã Thracię

» partē Macedoniæ adiecit, oppidiſq; ad ma-
» ritimam oram peropportunis in poteſtatem
» ſuam redactis, commerciorum facultatem a-
Al. αἰνδεῖῃ. » peruit, & tutas metallorum fodinas ſup-
» peditauit. Theſſalos præterea, quorum metu
» olim exanimati eratis, veſtro imperio ſubie-
» cit: gente Phocēſium afflicta, aditum in Græ-
» ciam amplū & expeditū pro anguſto & dif-
» ficili vobis patefecit. Atheniēſes verò & The
» banos, qui vobis inſidiabantur, ſic afflixit,
» nobis iam ſecum vnà militantibus, vt quum
» antea vectigal Athenienſibus penderemus,
» Thebanis pareremus, iam vice verſa vtranq;
» illam ciuitatem in fide ac tutela noſtra ha-
» beamus. In Pelopōneſum etiam ingreſſus, res
» illas conſtituit. Imperator deniq; totius Græ
» ciæ deſignatus, vt bellum aduerſus Perſas ſu-
» ſciperet, gloriam eius rei nō ſibi magis quàm
» genti & nomini Macedonum adiecit. Atque
» hæc ſunt patris mei erga vos beneficia, ma-
» gna illa quidem, ſi cum aliis non comparen-
» tur: parua, ſi cum noſtris conferātur. Nam e-
» go patri ſuccedens, aurea quædam pauca ar-
» genteáque pocula nactus in patrijs theſauris,
» talenta verò ne ſexaginta quidem: quāquam
» ære alieno preſſus, ꝙ mihi pater ad quingēta
» circiter talenta reliquerat, tamen contracto
» novo ære alieno talentūm octingentorum,
» ex Macedonia, quæ vos vix alere poterat, ca-
» ſtra moui: ac protinus fretum Helleſponti vo
» bis patefeci, Perſis, qui tum imperium maris
» tenebant, ſuperatis: deuictis deinde Darij du
» cibus equeſtri prælio totam Ioniam, AEo-
» liam, vtranque Phrygiam, Lydiam quoque
» imperio Macedonum adieci, Miletum obſi-
» dione cepi: cæteras gentes & nationes, quæ
» voluntariam fecerunt deditionē, vobis ſub-
» icci, ſtipendiariáſque feci. AEgypti Cyrenéſ-
» que opes, quibus potiti ſumus ſine vi, eę quo-
» que ad vos acceſſerunt: Cœleſyria, Palæſtina,
» Meſopotamia, poſſeſſiones veſtrę ſunt: Baby
» lon, Bactra, Suſa, in veſtra poteſtate ſunt: o-
» pes Lydorum veſtræ ſunt, theſauri Perſarum,
» opes Indorum, veſter denique Oceanus eſt:
» vos ſatrapæ, vos duces, vos ordinum princi-
» pes & ductores. Nam mihi ipſi ex tot labori-
» bus quid aliud ſupereſt quàm iſta purpura, &
» iſtud diadema? priuatim enim nihil habeo:
» neque eſt qui meos demonſtrare poſſit the-
» ſauros, præterea quæ vos tenetis, vel quæ
» ſeruantur veſtri cauſa. quandoquidem non
» habeo ad quid eos referuem in priuatum v-
» ſum, quippe qui iiſdem vtor cibis atque vos,
» & æquè ſomnum capio atq; vos. Quin vilio-
» ribus etiam cibis vtor quàm vos, quicūq; vi-
» uitis delicioſius: ac pro vobis vigilare me cer
» tò ſcio, vt ipſi nimirum placidè quietéq; dor-
» miatis. Sed fortaſſe hæc omnia, vobis labores
» & pericula ſubeuntibus, ipſe veſter impera-
» tor laborū & periculorum omniū immunis,
» adeptus ſum. Et quiſnam veſtrūm auſit dice-
» re ſe plures pro me labores, quàm me pro il-
» lo ſubiiſſe? Age etiam quicunque veſtrūm ha
» bet vulnera, denudet corpus, oſtendat cica-
» trices: oſtendam ipſe quoque viciſsim meas.
» Nam nulla eſt aduerſa corporis pars quæ cicatrice careat: neque vllum ſane teli genus eſt, quod
» cominus tractetur, vel eminus iaciatur, cuius in meo corpore aliqua veſtigia nō extent: ſed & gladio

A τὰ πολλὰ τῇ Μακεδονίᾳ προσέθηκε, & ὅπῃ ἔθνη θαλάττης χωρίων τὰ ὀπτικαιρότατα καταλαμβάνει, τὼν ἐμποριῶν τῇ χώρᾳ αὐξητάσας, καὶ τῶν μεταλλων τὼν ἐργασίαν ἀδεᾶ παρέσχε. Θεσσαλῶν ἢ ἀρχοντας, ὧν πάλαι ἐτεθνήκατε τῷ δέει, ἀπέφηνε· καὶ τὸ Φωκέων ἔθνος ταπεινώσας, τὼν ἐς τὼν Ἑλλάδα πάροδον θαλατταίαν καὶ δι' ὁρῶν αὐτοῖς τε καὶ ὑμῖν ἐποίησεν. Ἀθηναίοις τε καὶ Θηβαίοις ἐφεδρεύοντας ἀεὶ τῇ Μακεδονίᾳ ἐς τοσόνδε ἐταπείνωσεν, ὥστε ταῦτά γε καὶ ἡμῶν αὐτῷ ξυμπονησάντων, ὡς αὐτὶ μὲν Φέραις τε-
B λεῖν Ἀθηναίοις καὶ ὑπακούειν Θηβαίων, παρ' ἡμῶν ἐν τῷ μέρει ἐκείνοις τὼν ἀσφάλειαν σφίσι προίζεσθαι. ἐς Πελοπόννησον δὲ παρελθὼν, τὰ ἐκεῖ αὖ ἐκόσμησε· καὶ ἡγεμὼν αὐτοκράτωρ συμπάσης τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἀποδειχθεὶς τῆς ἐπὶ τὸν Πέρσην στρατιᾶς, οὐκ ἐαυτῷ μᾶλλόν τι τὼν δόξαν τὼν δὲ καὶ τῷ κοινῷ τῶν Μακεδόνων προσέθηκε. τῶν τε μὲν τὰ ἐκ τοῦ πατρὸς τὰ ἐμοῦ ἐς ὑμᾶς ὑπερβάλλοντα, ὡς μὲν αὐτὸς ἐφ' ἑαυτῷ σκέψασθαι, μεγάλα· μικρὰ δὲ, ὥς γε δὴ καὶ τὰ ἡμέτερα ξυμβαλεῖν. ὃς παραλαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς χρυσᾶ μὲν καὶ ἀργυρᾶ σκεύη ὀλίγα, τάλαντα δὲ οὐδὲ
C ἑξήκοντα ἐν τοῖς θησαυροῖς, χρεῶν δὲ ὀφειλόμενα ὑπὸ Φιλίππου ἐς πεντακόσια τάλαντα, δανεισάμενος· ὅπῃ τούτοις αὐτὸς ἄλλα ὀκτακόσια, ἐρημηθεὶς ἐκ τῆς χώρας τῆς γε οὐδὲ ὑμᾶς αὖ τοὺς βοσκήσας καλῶς, ὑπὸς μὲν ἔλλης πόνου ὑμῖν τὸν πόρον, θηλασοκρατουμένων ἐν τῷ τότε Περσῶν, αἱρεθέντας· κρατήσας δὲ τῇ ἵππῳ τοὺς σατράπας δὲ Δαρείου, τῶν τε ἰωνίαν πᾶσαν τῇ ὑμετέρᾳ ἀρχῇ προσέθηκα, καὶ τὴν Αἰολίδα πᾶσαν, & Φρύγας ἀμφοτέρους, καὶ Λυδοὺς, καὶ Μίλητον εἷλον πολιορκίᾳ· τὰ δὲ ἄλλα πάντα ἑκόντα τε προσχωρήσαντα
D λαβὼν, ὑμῖν καρποῦσθαι ἔδωκα. καὶ τὰ ἐξ Αἰγύπτου καὶ Κυρήνης ἀγαθὰ, ὅσα ἁμαχεὶ κτησάμενος, ὑμῖν ἔρχεται· ἥ τε κοίλη Συρία, καὶ ἡ Παλαιστίνη, καὶ ἡ μέση τῶν ποταμῶν, ὑμέτερον κτῆμά ἐστι· καὶ Βαβυλὼν, καὶ Βάκτρα, καὶ Σοῦσα, ὑμέτερα· καὶ ὁ Λυδῶν πλοῦτος, καὶ οἱ Περσῶν θησαυροὶ· καὶ τὰ Ἰνδῶν ἀγαθὰ, καὶ ἡ ἔξω θάλασσα, ὑμέτερα· ὑμεῖς σατράπαι, ὑμεῖς στρατηγοὶ, ὑμεῖς ταξιάρχαι. ὡς ἔμοιγε αὐτῷ τι περίεστιν ἀπὸ τούτων τῶν πόνων, ὅτι μὴ αὐτὴ ἡ πορφύρα, καὶ τὸ διάδημα τοῦτο; κέκτημαι δὲ ἰδίᾳ οὐδὲν, οὐδὲ ἔχοι τις ἀποδεῖξαι θησαυροὺς ἐμοὺς, ὅτι μὴ τοῦτα ὑμέτερα κτήματα, ἢ ὅσα ἕνεκα ὑμῶν φυλάττεται. ἐπεὶ οὐδέ ἐστιν ἰδίᾳ μοι ἐς ὅ, τι φυλάξω αὐτοῖς, σιτουμένῳ τε τοῖς αὐτοῖς ὑμῖν σιτία, καὶ ὕπνον τὸν αὐτὸν αἱρουμένῳ. καὶ οὐδὲ σιτία ἐμοὶ δοκῶ τὰ αὐτὰ τοῖς τρυφῶσιν ὑμῶν σιτεῖσθαι· πρὸς ἀργυρωνῶν δὲ ὑμῶν οἶδα, ὡς καθεύδειν ἔχοιτε ὑμεῖς. ἀλλὰ ταῦτα δὴ, ὑμῶν πονούντων καὶ ταλαιπωρουμένων, ἐκτησάμην αὐτὸς ἀπόνως καὶ ἀταλαιπώρως ἀζημιούμενος. καὶ τίς ὑμῶν ἢ πονήσας οἶδεν
F ἐμοῦ μᾶλλον ἢ ἐγὼ ὑμᾶς περὶ ἐκείνου; ἄγε δὴ ὅ τῳ ἔστιν ὑμῶν ὅτι, γυμνώσας αὐτὰ ὑπόδειξάτω, καὶ ἐγὼ τἀμὰ ὑπόδειξω ἐν μέρει· ὡς ἔμοιγε οὐκ ἔστιν ὅ, τι σώματος τοῦ ἐμοῦ ἔμπροσθεν μερῶν ἄδηλον ὑπολέλειπται· οὐδὲ ὅπλον τι ἔστιν ἢ ἐκ χειρὸς, ἢ τῶν ἀφιεμένων, οὗ οὐκ ἴσχει ἐν ἐμαυτῷ φέρων· ἀλλὰ καὶ ξίφει

ἐκ χερὸς τέτρωμαι, καὶ τετόξευμαι ἤδη, καὶ ἀπὸ μηχανῆς βέβλημαι· καὶ λίθοις πολλαχῇ & ξύλοις παίομαι & ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῆς ὑμετέρας δόξης, καὶ τοῦ ὑμετέρου πλούτου, νικῶντας ὑμᾶς ἄγω διὰ πάσης γῆς καὶ θαλάσσης, καὶ πάντων ποταμῶν καὶ ὀρῶν & πεδίων πάντων. γάμους τε ὑμῖν τοῖς αὐτοῖς γεγάμηκα, καὶ πολλῶν ὑμῶν οἱ παῖδες συγγνῶσι ἔσονται τοῖς πατρὶ τοῖς ἐμοῖς. ἔτι τε ὠφείλεσθε μοι, οὐ πολυπραγμονήσαντες ἐφ' ὅτῳ ἐγένετο, ὅσα τε μὴ μισθοφορήσαντες, ὅσα τε ἁρπάζοντες, ὁπότε ἐκ πολιορκίας ἁρπαγὴ γίγνοιτο, διαλέλυμαι ταῦτα. σέφανοί τε χρυσοῖ τοῖς πλείοσιν ὑμῖν εἰσι, μνημεῖα τῆς τε ἀρετῆς τῆς ὑμετέρας καὶ τῆς ἐξ ἐμοῦ ὑμῖν ἀθανάτου. ὅστις δὲ δὴ καὶ ἀπέθανεν, οὐκ ἐλεὴς μὲν αὐτῷ ἡ τελευτὴ ἐγένετο, ὡς ἐφάνης ὁ πάθος· χαλκαῖ δ' αἱ εἰκόνες τῶν πλείστων οἴκοι ἑστᾶσιν, οἱ γονεῖς δ' ἔντιμοι εἰσι, λειτουργίας τε ξυμπάσης καὶ εἰσφορᾶς ἀπηλλαγμένοι. ἃ γάρ τις φεύγων ὑμῖν ἐτελεύτα, ἐμοῦ ἄγοντος. καὶ νῦν τοῖς ἀπολέμοις ὑμῖν, ζηλωτοῖς τοῖς οἴκοι δόντες πέμψειν ἔμελλον. ἀλλ' ἐπειδὴ πάντες ἀπιέναι βούλεσθε, ἄπιτε πάντες· καὶ ἀπελθόντες οἴκοι ἀπαγγείλατε, ὅτι τὸν βασιλέα ὑμῖν Ἀλέξανδρον, νικῶντα μὲν Πέρσας & Μήδους καὶ Βακτρίους, καὶ Σάκας, καταστρεψάμενον δὲ Οὐξίους τε καὶ Ἀραχώτους καὶ Δράγγας, κεκτημένον δὲ καὶ Παρθυαίους καὶ Χωρασμίους & Ὑρκανίους, ἔστε ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν Κασπίαν· ὑπερβάντα δὲ τὸν Καύκασον ὑπὲρ τὰς Κασπίας πύλας, καὶ περάσαντα ὄξον τε τὸν ποταμὸν καὶ Ταναΐν, ἔτι δὲ τὸν Ἰνδὸν ποταμόν, οὐδενὶ ἄλλῳ ὅτι μὴ Διονύσῳ περαθέντα· καὶ τὸν Ὑδάσπην, καὶ τὸν Ἀκεσίνην, καὶ τὸν Ὑδραώτην, καὶ τὸν Ὑφασιν διαπεράσαντα αὖ, εἰ μὴ καὶ ὑμεῖς ἀποκνήσαιτε· καὶ εἰς τὴν μεγάλην θάλασσαν, κατ' ἀμφότερα τὰ τοῦ Ἰνδοῦ τὰ ῥέεθρα ἐμβαλόντα, καὶ διὰ τῆς Γαδρωσίας τῆς ἐρήμου ἐλθόντα, ἣν οὐδεὶς πω στρατιᾷ ἦλθε· καὶ Καρμανίαν ἐν παρόδῳ στρεψάμενον, καὶ τὴν Ὠρειτῶν γῆν· στείνεσθαι δὲ κότος ἦν ἤδη αὖθις δι' ἀναπλοῦ τὴν ἀπ' Ἰνδῶν γῆς εἰς Πέρσας θάλασσαν, ὡς εἰς Σοῦσα ἐπανηγάγετε· δόντες ὀλίγον τε ἦτε, καὶ δόντες φυλάσσειν τοῖς νενικημένοις βαρβάροις. ταῦτα ὑμῖν καὶ στρατῷ καὶ ἀνθρώπων ἴσως οὐκλεᾶ, καὶ στρατῷ θεῶν ἴσια δήπου ἔσται ἀπαγγελθέντα. ἄπιτε.

Ταῦτα εἰπὼν, καταπηδήσας τε ἀπὸ τοῦ βήματος ὀξέως, καὶ ἐς τὰ βασίλεια παρελθών, οὔτε ἐθεράπευσε τὸ σῶμα, οὔτε τῷ ὠφῆ τῆς ἡμέρας. ἀλλ' εὐθὺς ἐς τὴν ὑστεραίαν ὠφῆ. τῇ τρίτῃ δὲ καλέσας εἰσῶ τοὺς Περσῶν τοὺς ἀπιλέκτους, τάς τε ἡγεμονίας αὐτοῖς τῆς τάξεως διένειμε· καὶ ὅσους συγγνοὺς ἀπέφηνε, τούτους δὴ νόμιμον ἐποιήσε φιλεῖν αὐτὸν μόνους. οἱ δὲ Μακεδόνες ἔντε τῇ παραυτίκα ἀκούσαντες τῆς λόγων σκυθρωπῆ μοιρῶσι, σιγῇ ἔμενον αὐτοῦ πρὸς τῷ βήματι· οὐδὲ ὡς ἠκολούθησε τῷ βασιλεῖ ἀπαλλαττομένῳ, ὅτι μὴ οἱ ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροί τε καὶ οἱ σωματοφύλακες· οἱ δὲ πολλοὶ, οὔτε μανθάνοντες ὅ, τι πραχθήσοιτο ἢ λέγοιτο εἶχον, οὔτε ἀπαλλάσσεσθαι ἤθελον. ὡς δὲ τὰ Περσῶν τε καὶ Μήδων αὐτοῖς ἐξηγγέλλετο, αἵ τε ἡγεμονίαι Πέρσαις διδόμεναι, καὶ ἡ στρατιὰ ἡ βαρβαρικὴ ἐς λό-

A cominus sauciatus sum, & sagittis vulneratus, & catapultis malè habitus. Quanquã & verò & lapidibus & lignis passim pro vobis; & vestráque gloria & opibus, fuerim appetitus, tamẽ vos duco victores per omnes terras, omniáque maria, per flumina, per montes, per loca plana. Nuptias etiam perinde atque vos celebraui, vt liberi bonæ partis vestrûm futuri sint cognati meis liberis. Præterea æs alienum, quo quis vestrûm premebatur, non curiosius exquirẽs qua de re fuerit contractum, ipse dissolui: quanuis & stipendium militare ingẽs persoluerem, & vos B ex vrbium direptione quæstus ingentes faceretis. Adde quòd plerosque vestrûm coronis aureis donaui, quæ vestræ virtutis, & honorum quos vobis tribui, æterna monumenta futuræ essent. Quòd si cui fortiter pugnanti contigit occumbere, is præter mortis honestatẽ & gloriam quam adeptus est, monumento insigni decoratus est. plerisque domi æneæ statuæ sunt erectæ: parentibus eorum honores tributi sunt, & immunitas à publicis muneribus atque tributis C cõcessa. nam nemo adhuc vestrûm sub meis auspiciis fugiens cecidit: iámque mecũ constitueram domum remittere quicunque vestrûm militiæ oneribus sustinẽdis pares non sunt, honoribus & præmiis ita decoratos vt sui ciues eos fortunatos & beatos essent existimaturi. Sed posteaquã idẽ abeũdi animus omnibus est, abite omnes, ac domũ renũtiate vos regẽ vestrum Alexandrũ, qui Persas, Medos, Bactrianos vicit, qui Vxios, Arachotos & Drangas subegit; qui tenet Parthos, Choramios, Hyrcanos, ad mare vsque Caspiũ: qui Caucasũ montẽ superauit, portásq; Caspias, qui Oxũ flumẽ Tanainq; trãsmisit, Indũ etiã à nullo antea nisi à Dionyso superatũ: qui etiã Hydaspẽ, Acesinẽ, Hydraoten, Hyphasinque traiecisset, ni per vos stetisset, qui eũ sequi noluistis: qui denique in Oceanum per vtrunque Indi ostium ingressus, per solitudines, & fines Gadrosiorum (quò nemo ante eũ cum exercitu venit) iter habuit, & Carmaniã ex itinere atque Oritas subegit: D quem, classe iam eius circumuecta ex finibus Indorũ in mare Persicum, victorẽ Susa reduxistis: eum (inquam) ciuibus vestris renuntiate vos deseruisse, atque discessisse, & fidei barbarorum qui ab eo sunt deuicti, commisisse. Hæc scilicet renuntiata gloriam apud homines, opinionẽ pietatis apud deos sunt vobis adiunctura. Iam itaque abite.

E Hęc proloquutus profiliit è solio, regiámque ingressus neque corpus curauit, neque amicorum quenquam eo die admisit. sed ne postridie quidem. Tertio autem die vocatis ad se Persarũ principibus ducatus agminum inter eos partitus est, & quotquot consanguineos effecerat, iis solis vt deosculari ipsũ liceret sanxit. At Macedones regis oratione cõmoti, attonitis similes apud solium taciti consistebant. neque quisquã regem discedentem comitatus est, præterquam amici & custodes corporis. plerique verò eorum F qui manserant, neque quid dicerent, neque quid facerent sciebãt: neque discedere volebãt. Postquam verò quid de Medis ac Persis statuisset cognouerunt, ducatus nimirũ Persis datos esse, barba-

róſq; pervarios ordines diſtributos,& Macedonico nomine Perſicũ agema vocari,& peditũ ſociorũ agmẽ ex Perſis cõſtitutũ,alióſq; aſſeteros,argyraſpidũ etiã agmẽ Perſicum,& amicorum equitatũ, aliúdq; agema regium, non amplius ſeſe continere potuerũt:ſed cõcurſu ad regiam facto, arma ante ianuã proiecerunt, quæ regi" libelli ſupplicis loco eſſent. Ipſi pro foribus ſtantes clamorem tollebãt,intromitti poſtulantes,autores tumultus quíq; clamandi initium fecerant deditori:neque à ianua interdiu vel noctu diſceſſuri, niſi Alexander eorum cõmiſeratione tangeretur. Quæ vt Alexandro nuntiata ſunt, confeſtim ad eos egreditur,humiléſq; ac demiſſos conſpicatus,& communi omniũ mœrore atque eiulatu commotus collacrymatus eſt. Quúmque aliquantum veluti aliquid dicturus conſtitiſſet,ipſi ſupplices permanſerunt.Tum Callines quidam & ætate & præfectura in amicorum equitatu non obſcurus,i-
" ta loquutus eſt,Hoc est,ô rex,quod Ma-
" cedonum animos malè habet, quòd iã non-
" nullos Perſarum tibi conſanguineos effeci-
" ſti,quódque Perſæ cognati Alexandri appel-
" lantur.hos te deoſculari ſinis, Macedonibus
" ab huiuſcemodi honore excluſis. Tum Ale-
" xander eius orationem interrumpẽs, Omnes
" vos,inquit,cognatos mihi facio,ac deinceps
" ita vocabo.His dictis Callines progreſſus eũ deoſculatus eſt, aliíque quibus id cordi fuit. atque ita receptis armis clamantes & pæana canentes ad caſtra redierunt. Poſt hæc Alexander ſacrificium dijs quibus conſueuerat fecit. epulúmque publicum curauit, accumbente ipſo pariter, omnibúſque Macedonibus, deinde Perſis ac deinceps reliquis gentibus, prout quiſq; aut dignitate aut virtute bellica illuſtris eſſet. Tum ex eodem cratere & rex & qui vnà accumbebant libarunt, Græcis vatibus & Magis vota nuncupantibus,& cùm alia fauſta ac proſpera,tum concordiam imperiíque ſocietatem precantibus. Nouem millia conuiuarum huic epulo adfuiſſe memorant, eóſque omnes eandem libationem feciſſe, eundémq; pæanem ceciniſſe. Dehinc Macedones volũtarij ab eo dimiſsi ſunt, qui aut per ætatẽ aut aliquã membrorum mutilationem inutiles bello erant: quibus quidem non exacti tantùm temporis ſtipendia perſoluit, ſed etiam viatico quod ad reditum ſufficeret eſt proſequutus.Singulis etiam talentum vltra ſtipendium numerauit. Si quibus autem filij ex Aſiaticis mulieribus eſſẽt, apud ſe relinqui iuſsit,ne ſeditionẽ aliquam in Macedonia excitarent barbararũ mulierum liberi, pueris domi relictis matribúſque permiſſi : Macedonicis eos moribus imbui bellicáq; diſciplina inſtrui curaturus: quúmque iam in viros excreuiſſent,parentibus redditurus. Atque hæc quidem diſcedẽtibus incerta inexploratáque promiſit: illud verò certiſsimum amoris benecuolentiæque erga eos ſuæ documẽtum edere voluit,quòd Craterum,quem fideliſsimum ſibi habebat, & æquè ac caput ſuum amabat, cuſtodem &

Fac. pœnitentiæ ſignum.

Cur. Quũ poſtero die prohibiti aditu veniſſent, Aſiaticis modò militibus admiſſis,lugubrem totis caſtris edidere clamorẽ, denuntiantes ſe protinus eſſe morituros,ſi rex perſeueraret iraſci.

A χοις τε καταλεγομένη, καὶ τὸ Μακεδονικὸ ὄνομα τὸ ἄγημά τι Περσικὸν καλούμενον, καὶ πεζεταῖροι Πέρσαι, καὶ ἄλλοι ἑτεροι, καὶ ἀργυρασπίδων τάξις Περσικὴ, καὶ ἡ τῶν ἑταίρων ἵππος, καὶ τούτοις ἄλλο ἄγημα βασιλικὸν, οὐκέτι καρτερὸν σφῶν ἦσαν· ἀλλὰ ξυνδραμόντες ὡς τοὺς τὰ βασίλεια, τὰ μὲν ὅπλα αὐτοῦ τοῦ θυρῶνος ἐρρίπτουν, ἱκετηρίας τινὰς τῷ βασιλεῖ αὐτοὶ σφῶν ἐόντες, ἀπὸ τοῦ θυρῶνος ἑστηκότες, δεόμενοι παρελθεῖν εἴσω· τούς τε αἰτίους τῆς ἐν τῷ πότῳ ταραχῆς, καὶ τοὺς ἀρξαντας τῆς βοῆς ἐκδιδόναι ἐθέλειν. οὐκουν ἀπαλλαγήσεσθαι τοῦ θυρῶνος, οὔτε ἡμέρας ἔτε νυκτὸς, εἰ μή τινα οἴκτον σφῶν ἔξοι Ἀλέξανδρος. τοῦτα ὡς ἀπηγγέλθη αὐτῷ, ἀπουδῇ ἐξέρχεται· καὶ ἰδὼν τε ταπεινοὺς Μακεδόνας, καὶ ἀκούσας σὺν οἰμωγῇ τοῦ πολλοῦ βοῶντος, καὶ αὐτὸς ἀνεχεῖτο δάκρυα. καὶ ὁ μὲν αἰνίξατο, ὡς τι ἐρῶν· οἱ δὲ ἔμενον λιπαρεῦντες. καί τις αὐτοῦ καθ' ἡλικίαν τε καὶ ἵππου ἀρχὴν τῆς ἵππου τῆς ἑταιρικῆς οὐκ ἀφανὴς, Καλλίνης ὄνομα, τοιαῦτα εἶπεν, Ὦ βασιλεῦ, τὰ λυποῦντά σε ὁρᾷς Μακεδόνας, ὅτι σὺ Περσῶν μέν τινας ἤδη πεποίησαι σαυτῷ συγγενεῖς, καὶ καλοῦσι τὴν Πέρσαι συγγενεῖς Ἀλεξάνδρου, καὶ φιλοῦσί σε· Μακεδόνων δὲ οὔπω τις γέγευται τοῦτης τῆς τιμῆς. ἔνθα δὴ ὑπολαβὼν Ἀλέξανδρος, Ἀλλ' ὑμᾶς τε (ἔφη) ξύμπαντας ἐμαυτῷ τίθημι συγγενεῖς, καὶ τὸ γε ἀπὸ τούτου οὕτω καλέσω. Τοιαῦτα εἰπόντα προσελθὼν ὁ Καλλίνης τε ἐφίλησεν αὐτὸν, καὶ ὅστις ἄλλος φιλῆσαι ἤθελε. καὶ οὕτω δὴ ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα, βοῶντές τε καὶ παιανίζοντες, ἐς τὸ στρατόπεδον ἀπῆεσαν. Ἀλέξανδρος δὲ ἔθυε τοῖς θυσίαν τε ἐποίησε τοῖς θεοῖς οἷς αὐτῷ νόμος, καὶ θοίνην δημοτελῆ ἐποίησε· καθήμενός τε αὐτὸς, καὶ πάντων καθημένων ἀμφ' αὐτὸν Μακεδόνων, ἐν δὲ τοῖσι καὶ Περσῶν· ἔθυε τε τοῖσι καὶ ἄλλων ἐθνέων ὅσοι κατ' ἀξίωσιν, ἢ τινα ἄλλην ἀρετὴν προσβεβλημένοι, καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κρατῆρος αὐτός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν ἐρυόμενοι, ἔσπενδον τὰς αὐτὰς σπονδὰς, καταρχομένων τοῦ τε Ἑλλήνων μάντεων καὶ τοῦ μώνων. εὔχετο δὲ τά τε ἄλλα ἀγαθὰ, καὶ ὁμόνοιάν τε καὶ κοινωνίαν τῆς ἀρχῆς, τοῖς τε Μακεδόσι καὶ Πέρσαις. ἐστὶ δὲ καὶ λόγος τοῖς μεθεστηκόσι τῆς θοίνης ἑννακισχιλίους, καὶ τούτοις πάντας μίαν τε σπονδὴν σπεῖσαι, καὶ ἐπ' αὐτῇ παιανίσαι. ἔνθα δὴ ἐθέλοντα ἤδη αὐτῶν ἀπῆεσαν τῶν Μακεδόνων, ὅσοι διὰ γῆρας ἢ τινα ἄλλην ξυμφορὰν ἀπόλεμοι ἦσαν· καὶ οὗτοι αὖθις ἐγένοντο ἐς τοὺς μυρίους. τούτοις δὲ τήν τε μισθοφορὰν οὐ τὴν ἐξηκοντος ἤδη χρόνου ἔδωκεν Ἀλέξανδρος μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐς ἀποστολὴν τὴν οἴκαδε ξυμβαίνοντος. ἐπίδοσιν δὲ καὶ τάλαντον ἑκάστῳ ἔδωκε τὴν μισθοφοράν. παῖδας δὲ εἴ τῳ ἦσαν ἐκ τῶν Ἀσιανῶν γυναικῶν, ταῦτα οἱ καταλιπεῖν ἐκέλευσε, μὴ ξὺν αὐτῷ ἐς Μακεδονίαν, ἀλλοφύλους τε καὶ ἐκ τῶν βαρβάρων γυναικῶν παῖδας τοῖς οἴκοι ὑπολελειμμένοις πατρί τε καὶ μητράσιν αὐτῶν. αὐτὸς δὲ ἐπιμελήσεσθαι, ὡς ἐκτρέφοιντο μακεδονικῶς, τά τε ἄλλα καὶ ἐς τὰ πολέμια κοσμούμενοι· ἡνίκα δὲ ἄνδρας, ἄξειν αὐτοὺς ἐς Μακεδονίαν· καὶ ταῦτα δώσειν τοῖς πατράσι. ταῦτα τε ἀπαλλαττομένοις ἀριθμητὰ καὶ ἀτέκμαρτα ἐπήγγελλετο· καὶ ὅπως ἔχοι φιλίας τε καὶ πόθου ἐς αὐτοὺς

τὸ ἀρετήσαντον τεκμήριον ἐκεῖνο πιεῖσθαι ἤξιε, ὅπερ τοῦ πρώτου τῶν αὐτῶν, καὶ ὃν πίνα ἴσον ἐν ἑαυτῷ κεφαλὴν ἔχει

Κρατερὸν

Κρατερὸν ξυμπέμπει αὐτοῖς φύλακά τε καὶ ἡγεμόνα τῆς ὁδοῦ. οὕτω δὴ ἀσπασάμενος ξυμπαντας, αὐτός τε δακρύων καὶ δακρύοντας ἐκείνους ἀπὸ ἑαυτοῦ ἀπήλλαξε· Κρατερῷ δὲ τούτοις τε ἄρχειν ἐκέλευε, καὶ ἀπιέναι τε Μακεδονίας τε καὶ Θετταλῶν ἡγεῖσθαι, καὶ τῆς Ἑλλάδος τῆς ἐλευθερίας. Ἀντίπατρον δὲ Ἀλεξάνδροις τοῖς ἀποπεμπομένοις ἄρχειν Μακεδόνας τῆς ἀκμαζόντων ἐκέλευσεν. ἐφίλει δὲ καὶ Πολυπέρχοντα ὁμοῦ τῷ Κρατερῷ, δεύτερον δὲ ἀπὸ Κρατεροῦ ἡγεμόνα, ὡς εἶπε κατὰ τὴν πορείαν Κρατερῷ συμπέμποι (ὅτι καὶ μαλακῶς τὸ σῶμα ἔχοντα ἀπέπεμπεν αὐτὸν) μὴ ποθῆσαι στρατηγὸν τοὺς ἰόντας. λόγος δέ τις οὗτος ἐφοίτα ἀφανὴς μὲν ἀπὸ τοῦ τὰ βασιλικὰ πράγματα, ὅσῳ ἀπεκρύπτετο, τοσῷδε φιλοτιμότερον ἐξηγουμένοις· ἐς τὸ πιστὸν ἐς τὸ χεῖρον μᾶλλον (ἢ τὸ εἰκὸς τε καὶ ἡ αὐτῶν μοχθηρία ἄγει) ἢ πρὸς τὸ ἀληθὲς ἀκτείνουσιν, ἐξηπιώμενον Ἀλέξανδρον ἤδη τῆς μητρὸς τῆς Ἀργολῶν τῆς ἐς Ἀντίπατρον, ἀπαλλάξαι ἐθέλειν ἐκ Μακεδονίας Ἀντίπατρον. καὶ τυχὸν οὐκ ἐς ἀτιμίαν τοῦ Ἀντιπάτρου ἡ μετάπεμψις αὐτοῦ ἔφερεν, ἀλλ' ὡς μή τι ἐκ τῆς Ἀργολίδος αὐτοῖς γένοιτο ἄχαρι ἐς ἀλλήλους, οὐδὲ αὐτὸς ἰάσιμον· ἐπεὶ οὐδὲ ἐπαύοντο Ἀλεξάνδρῳ γράφοντες, ὅ μοι, τοῦ αὐθαδείαν τε τῆς Ὀλυμπιάδος, καὶ ὀξύτητα καὶ πολυπραγμοσύνην, ἥκιστα τῇ Ἀλεξάνδρου μητρὶ ἀνοίκημον. ὥστε καὶ λόγος τις τοιόσδε ἐφέρετο Ἀλεξάνδρου ἐφ' οἷς ὑπὲρ τῆς μητρὸς αὐτῷ ἐξηγγέλλετο, βαρὺ δὴ τὸ ἐνοίκιον τῆς δέκα μηνῶν εἰσπράττεσθαι αὐτὸ τοῦ μητέρα· ἦν γάρ, ἀναγκαῖον εἶναι) τῇ τε ἀξιώσει καὶ τῇ ἄλλῃ θεραπείᾳ Ἀντίπατρον, οὐδὲ μεμνῆσθαι τὸ καταιφνίσαντος ἔτι· ἀλλ' αὐτὸν δὴ ἀξιοῦσθαι πρῶτα φέρεσθαι ἐν τοῖς ἄλλοις Μακεδόσι τε καὶ Ἕλλησι. ἓν δὲ τῶν τὰ μᾶλλόν τι ἰσχύειν παρ' Ἀλεξάνδρῳ ἐφαίνετο, ὅσοι ἐς τὸ Ἀντιπάτρου τοῦ Ἀργολικὸν φέροντα ἦσαν, οἷα δὴ τὸ φοβερώτερον ἐν βασιλείᾳ ὄντα. ἐμοί τοι καταφανὲς γέ τι, ἢ ἔργον ἢ λόγος ἐξηγγέλλετο Ἀλεξάνδρου, ἐφ' ὅτου αὖ τις σωφρόνησεν οὐχ ὡσαύτως ἦν αὐτῷ πρὸς θυμοῦ

* * * Ἡφαιστίων.

τούτῳ τῷ λόγῳ ταραχθῆναι τὸν Ἡφαιστίωνα, σφαλλαγῆναι Εὐμενεῖ, οὐχ ἑκόντα ἑκόντι. ἐν ταύτῃ τῇ ὁδῷ καὶ τὸ πεδίον λέγεται ἰδεῖν Ἀλέξανδρος τὸ αὐξημένον τῆς ἵππου τῆς βασιλικῆς. αὐτό τι πεδίον Νησαῖον καλούμενον· καὶ αἱ ἵπποι ὅτι Νησαῖαι κληρίζονται, λέγει Ἡρόδοτος. εἶεν δὴ πάλαι μὲν ἐς πεντεκαίδεκα μυριάδας τῆς ἵππων· τότε δὲ Ἀλέξανδρος οὐ πολὺ πλείονας τῆς πέντε καταλαβεῖν. πρὸς λῃστῶν γὰρ ἁρπαγῆναι τὰς πολλὰς αὐτῶν. ἐνταῦθα λέγουσιν ὅτι Ἀροπάτης ὁ τῆς Μηδείας σατράπης γυναῖκας ἑκατὸν αὐτῷ ἔδωκε, τούτους φάσκων εἶναι τῆς Ἀμαζόνων· καὶ τούτους σκεῦή ἀνδρῶν ἵππέων ἐσαλμύας, πλείω γε δὴ ὅτι πελέκεις αὐτοὶ δοράτων ἐφόρουν, καὶ αὐτοὶ ἀσπίδων πέλτας. οἱ δὲ καὶ τὸν μαζὸν λέγουσιν ὅτι μείονα εἶχον τὸν δεξιόν, ὃν δὴ καὶ ἔξω εἶχον ἐν ταῖς μάχαις. ταύτας μὲν δὴ ἀπαλλάξαι τῆς στρατιᾶς Ἀλέξανδρον, μή τι νεωτερισθείη κατ' αὐτὰς ἐς ὕβριν πρὸς τῆς Μακεδόνων, ἢ βαρβάρων. πελεύσαι δὲ ἀπαγγεῖλαι πρὸς τὴν βασίλισσαν σφῶν, ὅ τι αὐτὸς ἥξει πρὸς αὐτὴν παιδοποιούμενος. τοῦτο δὲ ὅτι

A ducem eis adiunxerit. Ita tandem salutatos omnes, lacrymans lacrymantes etiam ipsos dimisit, Craterúmq; eos ducere, deinde Macedoniæ, Thraciæ & Thessaliæ ac libertati Græcorum præesse iubet. Antipatrum verò, in eorum qui dimissi essent locum alios Macedones ætate ac viribus florentes adducere iubet. Polyperchontem etiam cum Cratero misit, qui secundus à Cratero dux esset, ne, siquid humanitus Cratero in itinere accideret, (quippe qui quum mitteretur corpore erat parum firmo) ducem itineris desiderarent. Porro obscurus quidam rumor spargebatur ab iis qui regum negotia, quo magis occultãtur, eo magis euulgare concupiscũt, fidémque semper in deteriorem partem potius quàm in saniorem scelerate inclinant, Alexandrum iam tum matris suæ calumniis quibus Antipatrum onerarat victum, Antipatrũ Macedonia amouere voluisse. Sed fortasse hæc Antipatri euocatio nequaquam ad eius ignominiam spectabat, sed potius nequid ex illorum dissensione mali oriretur, cui ne ipse quidem mederi posset. Frequentes enim literæ ad Alexandrum adferebantur, quibus hic Olympiadis arrogantiam, acerbitatem, curiositatémque incusabat, quę Alexandri matrem parum decerent: adeo vt huiusmodi quid ab Alexandro dictum fuisse narrent, Graue decem mensium habitationis pretium à matre exigi. Olympias verò Antipatrum vt insolentem ex imperio & popularium obseruantia, neque iam amplius meminisse eius à quo tantam potestatem accepisset: sed dignum se iudicare qui inter Macedones & Græcos primas obtineat. Atqui Alexandri fides magis in eam partem inclinabat quæ ad Antipatri calumniam pertinebat, vtpote quod regno magis extimescendum erat. Nullum tamen Alexãder vel dictum vel factum edidit, è quo quispiam suspicari posset, eum alieniore ab Antipatro animo esse

* * *

Hoc sermone deterritum Hephæstionẽ non libenter Eumeni, eius rei cupido, reconciliatum fuisse. In hoc ipso itinere fertur Alexander vidisse campum in quo iumenta regia pasci solent, quem quidem campum Herodotus Nessæum, equásque Nessæas vocatas fuisse ait: fuisséque olim in his campis equarum circiter CL millia: tunc verò Alexandrum non multo plures quinquaginta millibus reperisse: pleraſque enim à prædonibus furto sublatas. Eo loci Atropates Mediæ satrapa centum ei mulieres dedit, quas Amazones esse dicebat, habitu virorũ equitum ornatas, præterquam quòd secures pro lanceis gestabant, & peltas pro scutis. Sunt qui dicant eas etiam dextras mammas minores habuisse, eásque in præliis exeruisse. Has Alexander ab exercitu remisit, nequid à Macedonibus aut barbaris probri paterentur. Iussit autem vt reginæ nuntiarent, se ad eam generandæ prolis causa profecturum. Verùm hæc neque Aristo-

bulus, neque Ptolemæus, neque alius quisquam fidedignus autor tradidit. Mihi verò non videtur Amazonũ gens ea tẽpestate superfuisse. Sed nec ante Alexãdri tẽpora Xenophon earum meminit, qui tamẽ & Colchorum & Phasiorum mentionẽ fecit, cæterarúmq; barbararũ gentiũ, quas Græci Trapezunte profecti, aut etiam priusquã Trapezunta venirent, percurrerunt. quibus in locis etiã in Amazones incidisset, siqua adhuc iis temporibus earũ soboles extitisset. Neque enim mihi credibile videtur, hoc mulierum genus nunquã extitisse: quũ sint à tã multis & claris autoribus celebratæ. quandoquidẽ & Herculẽ in eas missum fuisse fama est, atque Hippolytes reginæ baltheum in Greciã reportasse: & Athenienses Theseo duce has mulieres Europã inuadentes primo prælio superatas repulisse. Scripta etiã est à Cimone Athenienſiũ cum Amazonibus pugna, non minus accuratè quàm Athenienſiũ & Persarum. Præterea & Herodotus fre quẽter harũ mulierũ mentionẽ facit, & quotquot Athenienſes scriptores eos qui in bello mortui sũt scriptis ornarunt, bellũ ab Athenienſib⁹ aduersus Amazonas gestum in primis celebrarũt. Si verò equestres quasdã mulieres Atropates Alexãdro exhibuit, aliud quoddã barbararũ mulierũ genus fuisse crediderim, quę equitandi peritæ, & eo quẽ diximus Amazonum more armatæ fuerint. In Ecbatanis Alexander (vt pro felici successu rerũ ei moris erat) sacrificiũ fecit, ludósq; gymnicos & musicos ẽdidit, cõuiuiáque cum amicis curauit. Inter hæc Hephæstion in morbũ incidit: erátq; is dies ab initio morbi septimus. Atque Alexander quidem statim ac de eius morbo certior factus est, stadio (habebãtur enim eo die à pueris certamina gymnica) excesſisse dicitur. quúmq; magna celeritate ad eum se cõtulisset, mortuũ reperit. Hìc alij alia de Alexãdri luctu scripserũt: omnes tamẽ in eo cõsentiunt incredibili eum mœrore affectum fuisse. Quibus autẽ rebus dolorem suum testatus sit, alij aliter narrãt, prout cuiusque animus aut beneuolentia aut inuidia erga Hephæstionẽ, aut erga Alexandrũ ipsũ occupatus erat: quorũ qui indecentiora scripserunt, videntur mihi censuisse ad Alexãdri laudẽ referẽda esse, quæcũque ex ingẽti mœrore ob amici, quẽ præ reliquis mortalibus charum habebat, mortẽ vel dixerit vel fecerit: alij potius vitio vertebãt immoderatum luctum, & regi & Alexandro parum decorũ. alij Alexandrũ magna diei parte eiulantem super amici corpus procubuisse narrant, neque recedere voluisse, donec ab amicis auelleretur: alij diẽ integrũ noctémque integrã corpori exanimi incubuisse aiunt: alij Glauciam medicũ ob potionẽ non rectè datã, in crucẽ tolli iussisse: alij quòd quũ eum liberalius bibisse cerneret, curam eius omisisset. Cęterùm quòd ipse super mortui corp⁹ prostratus comã præsciderit, aliáq; luctus signa ediderit nõ indecorũ existimauerim, exẽplo Achillis, quẽ à puero æmulabatur: alij currus quo corpus Hephęstionis vehebatur, ipsummet rectorem aurigámque fuisse: quod quidem mihi nequaquam verisimile videtur: alij quòd in Ecbatanis ædem AEsculapio sacram subuerti iusserit. Sed & hoc barbaricum est, neque Ale-

Vet. cod. ἀγαθῶς.

A Ἀριστόβουλος, ὅτι Πτολεμαῖος, ἔτε τις ἄλλος ἀνέγρα
ψεν, ὅς τις ἱκανὸς ἦν τὴν τηλικούτων τεκμηρίωσιν.
οὐδὲ δοκεῖ μοι ἐν τῷ τότε σωζεσθαι τὸ γένος τῶν Ἀμα-
ζόνων, ἀφ' ἧπερ ἐπὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἢ Ξενοφῶν ἀνεμνή-
σθη αὐτῶν, Φασιανῶν τε μνησθεὶς καὶ Κόλχων, καὶ ὅσα
ἄλλα ἀπὸ Τραπεζοῦντος ὁρμώμενοι, ἢ πρὶν ἐς Τρα-
πεζοῦντα κατελθεῖν οἱ Ἕλληνες ἐπῆλθον ἔθνη βαρβα
ρικά· ἵναπερ καὶ τὰς Ἀμαζόσιν ἐντετυχήκεσαν, εἴπερ
οὖν ἔτι ἦσαν Ἀμαζόνες, μὴ γένεσθαι μὲν οὐ παντελῶς
τὸ γένος τοῦτων τῶν γυναικῶν· οὐ πιθὸν δοκεῖ ἐμοιγε,
B ὡσὸς τοσούτων καὶ τοιούτων ὑμνηθέντως Ἡρακλέα τε
ἐπ' αὐτὰς λόγος κατέχει ὅτι ἐστάλη, καὶ ζωστῆρά τινα
Ἱππολύτης τῆς βασιλίσσης αὐτῶν ὅτι ἐς τὴν Ἑλλά-
δα ἐκόμισε· καὶ οἱ ξὺν Θησεῖ Ἀθηναῖοι ὅτι ὑπούσας τὰς
γυναῖκας ταύτας τὴν Εὐρώπην ὡσότε μάχῃ νι-
κήσαντες ἀπέστελλαν. καὶ γέγραπται ἡ Ἀθηναίων καὶ
Ἀμαζόνων μάχη ὡς πρὸς Κίμωνος, οὐ μεῖον ἢπερ ἡ Ἀ-
θηναίων καὶ Περσῶν. καὶ Ἡρόδοτῳ πολλάκις ὠδὶ τῶν
γυναικῶν τούτων πεποίηται, καὶ ὅσοι Ἀθηναίων τοῖς ἐν
C πολέμῳ τελευτήσαντας λόγῳ ἐκόσμησαν, καὶ ὅ ὡσὸς
Ἀμαζόνας ἔργου Ἀθηναίων ἐν τοῖς μάλιστα μνήμῃ ἐ-
ποιήσαντο. εἰ δ' ἱππικὰς δή τινας γυναῖκας Ἀτρο-
πάτης ἔδειξεν Ἀλεξάνδρῳ, βαρβάροις τινὰς ἄλλας γυ-
ναῖκας ἱππεύειν ἀσκημένας δοκῶ ὅτι ἔδειξεν, ἐς τὸν
λεγόμενον δὴ τῶν Ἀμαζόνων κόσμον ἐσαλμένας.
Ἐν Ἐκβατάνοις δ' ἔθυσέν τε ἔθυσεν Ἀλέξανδρος (ὥσπερ
αὐτῷ ὅτι ξυμφορᾶς ἀγαθῆς νόμος) καὶ ἀγῶνα ἐπε-
τέλει γυμνικόν τε καὶ μουσικόν. καὶ πόθι αὐτῷ ἐγέ-
γοντο ὧδε τοῖς ἐπαέθλοις. καὶ ἐν τούτῳ Ἡφαιστίων ἐ-
κάμε τὸ σῶμα· ἑβδόμη τε ἡμέρα ἤδη ἦν αὐτῷ τῆς
D νόσου, καὶ λέγουσι τὸ μὲν στάδιον παῖδες (παίδων δὲ
ἀγὼν ἦν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γυμνικός) ἐπεὶ δ' ἐξηγγέλ
λετο Ἀλεξάνδρῳ ὅτι κακῶς ἔχοι Ἡφαιστίων, ὁ δ' παρ'
αὐτὸν ἐλθὼν ἀπουδῇ, οὐκέτι ζῶντα κατέλαβεν. ἔν-
θα δὴ καὶ ἄλλοι ἄλλα ἀνέγραψαν, ὡσὸς τὸ πένθος τὸ
Ἀλεξάνδρου. μέγα μὲν ἦν δῆλα αὐτῷ τὸ πένθος, πάν-
τες τοῦτο ἀνέγραψαν· τὰ δὲ περαχθέντα ἐπ' αὐτῷ,
ἄλλοι ἄλλα, ὡς ἕκαστος ἦν εὐνοίας πρὸς Ἡφαιστίω-
να, ἢ φθόνου εἶχεν, ἢ καὶ πρὸς αὐτὸν Ἀλέξανδρον. ὧν
οἱ τὰ ἀπόθαλα ἀναγράψαντες, οἱ μὲν ἐς κόσμον
E φέρειν μοι δοκοῦσιν οἰηθῆναι Ἀλεξάνδρῳ ὅσα ὡσὸς ἀλη-
θείας ἔδρασεν ἢ εἶπεν, ὅτι τῶν πάντων δὴ ἀνθρώ-
πων φιλτάτῳ· οἱ δὲ ἐς ἀρχύνην μᾶλλόν τι, ὡς δ' ἔπος
τε οὔτ' οὖν βασιλεῖ οὔτε Ἀλεξάνδρῳ. οἱ μὲν, τὸ πο-
λὺ μέρος τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐρριμμένον ὅτι τοῦ σώ-
ματος ἐπάρᾳ ὀδύρεσθαι, οὐδὲ ἐθέλειν ἀπαλλαγῆναι,
πείν γε δὴ πρὸς βίαν ἀπενέχθη πρὸς τῶν ἑταίρων· οἱ δὲ,
τήν τε ἡμέραν ὅλην καὶ τὴν νύκτα ὅλην ἐρρῖφθαι ὅτι
τοῦ σώματος· οἱ δὲ, καὶ τὸν ἰατρὸν Γλαυκίαν ὅτι ἐκρέμα-
σε, καὶ τοῦτον ὡς ὅτι φαρμάκῳ κακῶς δοῦναι· οἱ δὲ,
F ὅτι οἴνου πρεσβύτερον ἐμπεπωκότα ἰδεῖν τεθνεῶτα αὐτός. καὶ
κείρασθαι Ἀλέξανδρον ὅτι τοῦ νεκροῦ τὴν κόμην, τά τε
ἄλλα ὀρθῶς ἀπηκότα τῇ μνήμῃ, καὶ κατὰ ζῆλον τὸν Ἀχιλ-
λέως, πρὸς ὅντινα ἐκ παιδὸς φιλοτιμία ἦν αὐτῷ. οἱ
δὲ καὶ τὸ ἅρμα, ἐφ' ὅτῳ τὸ σῶμα ἐφέρετο, αὐτὸς εἶναι
ὅτε ἡνιόχησε τοῦτο· οὐδαμῇ πιθὸν ἔμοιγε λέγοντες. ἄλλοι
δέ, ὅτι καὶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ τὸ ἔδος ἐν Ἐκβατάνοις κα-
τασκάψαι ἐκέλευσε. βαρβαρικὸν δὴ τοῦτο, καὶ

οὐδαμῆ Ἀλεξάνδρῳ προσφορον. ἀλλὰ τῇ Ξέρξου μᾶλλόν τι ἀσεβαλαίᾳ τῇ ἐς τὸ θεῖον, ἃς τῆς πέδας αὐ λέγουσιν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον καθεῖναι Ξέρξεν, ἱμαρομένου δὴ ἤδη τὸν Ἑλλήσποντον. ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο ἅπαντι ἔξω τοῦ εἰκότος ἀναγεγράφθαι μοι δοκεῖ· ὡς ὅτι Βαβυλῶνος ἤλασεν Ἀλέξανδρος, ἐντυχεῖν αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν πολλὰς πρεσβείας ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος, εἶναι δὲ καὶ ἐν τούτοις Ἐπιδαυριέων πρέσβεις· καὶ τούτοις ὧν τε ἐδέοντο δι' Ἀλεξάνδρου τυχεῖν, καὶ ἀνάθημα δοῦναι αὐτοῖς Ἀλέξανδρον κομίζειν τῷ Ἀσκληπιῷ, ἐπιφθόνως τε ὅτι, Καί περ σὺ ἀπιεικῶς κεχρῆσθαί μοι ὁ Ἀσκληπιὸς, οὐ σώσας μοι τὸν ἑταῖρον, ὄφρα ἴσον τῇ ἐμαυτοῦ κεφαλῇ ἦγον· ἐναγίζειν τε ὅτι ἀεὶ ὡς ἥρωϊ ἐκέλευεν Ἡφαιστίωνι, τοῦτο μὲν ὡς τῷ πλείστων αὐαγράψαι. οἱ δὲ λέγουσιν ὅτι καὶ εἰς Ἄμμωνος ἔπεμψεν, ἐρησομένους τὸν θεὸν εἰ καὶ ὡς θεῷ θύειν συγχωρεῖ Ἡφαιστίωνι· τὸν δὲ οὐ συγχωρῆσαι. ἐκεῖνα δὲ ὡς πάντων ξυμφωνούμενα, ἐς τρίτιον ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἡφαιστίωνος ἡμέραν, μήτε σίτου γεύσασθαι Ἀλέξανδρον, μήτε ἄλλην θεραπείαν ἄλλῳ θεραπεῦσαι τὸ σῶμα· ἀλλὰ κεῖσθαι γὰρ ἀδυρόμενον, ἢ πενθικῶς σιγῶντα. καὶ πυρὰν κελεῦσαι αὐτῷ ἑτοιμάζεσθαι ἐν Βαβυλῶνι, ἀπὸ τριάντων μυρίων· οἱ δὲ καὶ πλειόνων αὐαγράψαν· καὶ ὅτι πένθος ποιεῖσθαι ἐπιταφιάζειν κατὰ πᾶσαν τὴν χώραν τὴν βάρβαρον· καὶ ὅτι πολλοὶ τῶν ἑταίρων τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐς θεραπείαν τοῦ σκηνοῦ σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὰ ὅπλα Ἡφαιστίωνι ἀνέθεσαν ἀπὸ θανόντι. πρεσβύτερον δὲ Εὐμένη δόξαι τὸ σοφίσματος, ὄφρα ὀλίγῳ πρόσθεν ἔφαμεν ὅτι διαλεχθῆναι πρὸς Ἡφαιστίωνα· καὶ τοῦτο δεδράσθαι τῷ Ἀλεξάνδρῳ, ὡς μὴ ἐφήδεσθαι δοκοίη τελευτήσαντι Ἡφαιστίωνι. οὕτω δὲ οὐδὲ ἄλλον τινὰ ἔταξεν αὐτὶ Ἡφαιστίωνος χιλίαρχον ὅτι τῇ ἵππῳ τῇ ἑταιρικῇ Ἀλέξανδρος, ὡς μὴ ἀπόλοιτο τὸ ὄνομα τοῦ Ἡφαιστίωνος ἐκ τῆς τάξεως· ἀλλὰ Ἡφαιστίωνός τε ἡ χιλιαρχία ἐκαλεῖτο, καὶ τὸ σημεῖον αὐτῆς ἦγετο ὃ Ἡφαιστίωνος πεποιημένον. ἀγῶνά τε ἐπενόει ποιῆσαι γυμνικὸν τε καὶ μουσικὸν, πλήθει τε τῶν ἀγωνιζομένων, καὶ τῇ εἰς αὐτὸν χορηγίᾳ πολύ τι τῶν ἄλλων τῶν πρόσθεν λαμπρότερον. τετρακισχιλίους γὰρ ἀγωνισὰς τοὺς ξύμπαντας παρεσκεύασε, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον ἐπ' Ἀλεξάνδρου τοῦ τάφου λέγουσιν ὅτι ἠγωνίσαντο. χρόνος τε ἐπὶ συχνὸς τῷ πένθει· καὶ αὐτός τε αὐτὸν ἤδη μετεκάλει ἀπ' αὐτοῦ, καὶ οἱ ἑταῖροι μᾶλλόν τι ἐν τῷ τοιῷδε ἐωυτόν. ἔνθα δὴ ἐξέλασιν ποιεῖται ἐπὶ Κοσσαίους, ἔθνος πολεμικὸν, ὄμορον τῷ Οὐξίων. εἰσὶ δὲ ὄρειοι οἱ Κοσσαῖοι, καὶ χωρία ὀχυρὰ καὶ χώρας νέμονται, ἐπόταν πρόσω ἄλλοι δυνάμεις ἐς τὰ ἄκρα τῶν ὀρῶν ἀποχωρουῦτες ἀθρόοι· ἢ ὅπως ἂν προχωρῇ ἑκάστοις, οὕτω διαφθύγουσιν, ἐς ἀπορίαν βάλλοντες τοὺς ξυὼ δυνάμει σφίσιν ἐπιχειροῦντας· ἀπελθόντων δὲ, αὖθις εἰς τὸ ληστεύειν τρεπόμενοι, ἀπὸ τούτου τὸν βίον ποιοῦνται. Ἀλέξανδρος δὲ ἐξέλιπεν αὐτῶν τὸ ἔθνος, καίπερ χειμῶνος στρατούσας· ἀλλ' οὔτε χειμὼν ἐγένετο ἐμποδὼν αὐτῷ, οὔτε αἱ διαχωρίαι, οὔτε αὐτῷ οὔτε Πτολεμαίῳ τῷ Λάγου, ὃς μέρος τῆς στρατιᾶς ἦγε αὐτοῖς· οὕτως οὐδὲν ἄπορον Ἀλεξάνδρῳ τῶν πολεμικῶν ἐδόκει, ἐς ὅ, τι ὁρμήσειε. καπόντι δὲ αὖτις εἰς Βαβυλῶνα, λιβύων τε πρεσβείαν ἐντυγχανον, ἐπαινούντων τε καὶ στεφα-

A xandro vlla ratione conueniens: sed Xerxis potius in deos impietate dignum, & cõpedibus quas illum in Hellespontum vindictæ causa demisisse ferunt. Cæterùm hoc nõ dissentaneum vero iudicauerim, quod à nõnullis memoriæ traditum est: eunti versus Babylonem Alexandro multas Græcorũ legationes in itinere obuiã veniss̃e, inter quos etiam Epidauriorũ legati erant. quibus quũ postulata concessissẽt, donariũ dedisse quod AEsculapio suffigerent, his verbis adiectis, AEsculapius parum æquus mihi fuit, qui a- «
B micum, quem ego tanquam caput meum a- «
mabam, non seruarit. Hephæstioni etiã semper vt heroi parentari iussisse à plerisque scriptum est. Alij addunt misisse illum ad Ammonis templũ qui deum consulerẽt, an Hephęstioni vt deo sacrificari permitteret. idq; Iouem negasse. In his verò scriptores omnes inter se conueniunt, Alexandrum totum triduum ab Hephæstionis obitu neque cibum degustasse, neque vllam aliam corporis curam tenuisse, sed aut lamentantem, aut tacitè dolorem prementem iacuisse, mandasséque illi funus parari Babylone x. M talentũm: alij plura adscribunt. quódque per vniuersam barbarorum regionem publicum luctum indixerit. ad hæc multos ex amicis Alexãdri ad leuandum dolorem, & se & arma Hephæstioni deuouisse: ac primùm quidem omniũ Eumenẽ illius consilij autorem fuisse, quẽ paulo antè simultatẽ cũ Hephæstione gessisse diximus. Is id officij mortuo
D præstabat, ne Alexander illum lętitiã ex Hephæstionis obitu ꝓcepisse suspicaretur. Præter hæc Alexander neminẽ in Hephæstionis locum, qui chiliarchiæ equitũ sociorũ præesset suffecit, ne Hephæstionis nomen ex agmine interiret, sed Hephæstionis chiliarchiam vocari voluit: signúmq; ei præferri in agmine & prælio quod Hephęstion cõfecerat. Ludos præterea gymnicos & musicos, cùm certantiũ multitudine, tum sumptuum præmiorúmque magnitudine lõgè priorib' omnibus illustriores instituit. Tria nanque certantium millia in id præparauerat, quos
E quidẽ non multo pòst ad ipsius tumulũ certasse ferunt. Et iam multo tempore luctus cõtinuatus erat, ipséque se à mœrore reuocare cœperat, multúmq; eam ad rem amicorum cõsolationes iuuabãt: quũ rursum expeditionẽ in Cossæos gentẽ bellicosam, Vxiis finitimã, suscipit. Sunt hi mõtani populi, oppidáq; munita inhabitant: vbi se valido aliquo exercitu peti vident in montiũ cacumina confertim sese recipiunt, aut quâ cuique integrum est diffugiunt in loca quæ ab exercitu adiri non possint: deinde discedentibus
F hostibus rursus ad Iatrocinia cõuersi, vitam hoc pacto tuentur. Alexander nihilominus illos, quantumuis hyems esset, sedibus suis eiecit. Cæterùm neque bruma, neque difficultas locorum, aut ipsi aut Ptolemæo Lagi, qui partem exercitus ducebat, impedimento fuit. adeo nihil eius virtuti bellicæ inaccessum erat. Dehinc Babyloniam petenti Alexandro Afrorum legati oc-

currerunt gratulantes, Asiæ coronam illi deferentes. Ex Italia quoque Brutij, Lucani ac Tusci eadem de causa legatos miserunt. Idem & Carthaginiēses fecisse dicuntur: ab AEthiopibus quoque venerunt, & à Scythis Europam incolentibus: à Celtis etiam & Iberis, omnes amicitiam petentes: quorum nomina ac cultum tum primùm Macedones cognouerūt. Nonnullos etiam vt controuersias quæ inter eos incidissent dirimeret, venisse ferunt. Ac tum primùm Alexandrum sibiipsi & qui cum eo erant vniuersæ terræ ac maris dominum visum esse. Aristus autem & Asclepiades, ex iis qui de Alexandri rebus gestis scripserunt, dicūt Romanos etiam legatos misisse: & Alexandrum, audita eorum legatione, iam tum de futura Romanorum potentia aliquid auguratum esse, quum & illorum modestiam & diligentiam, ac generositatem animaduertisset, eorúmque mores atque instituta cognouisset. Cæterùm hoc, vt neque omnino certum, neque prorsus incredibile, commemoraui: tametsi nullus Romanarum rerum scriptor huius legationis ad Alexandrum missæ mentionem fecit: neque ex iis qui Alexandri res gestas cōscripserunt (quos quidem ego præcipuè sequor) Ptolemæus Lagi & Aristobulus. Neque verò Romanæ reipublicæ conueniens videtur, quæ liberrima tum temporis erat, ad regem exterum, quique alioqui tam procul domo aberat, legatos misisse. præsertim quum neque metus vrgeret, neque vlla vtilitatis spes eos moueret: quúmque, siqui alij, odio tyrannicum & genus & nomen prosequerentur.

Post hæc Alexander Heraclidem Argæi filium cum nauiū architectis in Hyrcaniam mittit, qui excisa è montibus Hyrcaniæ materia naues oblongas conficiat: partim tectas, partim apertas, Græcarum nauium instar. Cupiebat enim etiam illud mare, & Caspium atque Hyrcanium, & cui mari cōmittatur cognoscere, vtrum ponto Euxino, vtrum ab orientali mari Indos versus circunductus Oceanus in sinum Hyrcaniū refundatur (quemadmodum etiam Persicum, rubrum mare alij vocant, sinum Oceani esse compererat) Neque enim adhuc inuenta erant Caspij maris initia, quāuis multæ gentes circum ipsum incolerēt, multíque amnes nauigabiles in illud mare ferrentur. Nam ex Bactris Oxus maximus Asiæ fluminum, Indicis exceptis, in Caspium mare fluit: per Scythas, Oxyartes. Araxem quoque, qui ab Armeniis fluit, in hoc mare ferri plerique tradunt: atque hi quidem maximi amnes sunt. multi verò præterea alij in hos fluuios illabentes, & ipsi seorsum in istud mare exeunt: partim ab iis qui cum Alexandro gentes illas obierunt cogniti, partim vltra sinum in Scythas, *Nomadas dictos, labentes, in vniuersum nobis incogniti. Alexander quum per Tigrim flumen exercitum traiecisset, Babylonem proficiscens, Chaldæos vates obuios habuit, qui eum ab amicis seuocatum rogarunt vt profectioni Babylonicæ supersederet. Oraculo enim sese

Fac. Quam Scythæ montani accolunt.

A νουώτων ὑπὸ τῇ βασιλείᾳ τῆς Ἀσίας· καὶ ἐξ Γαλλίας Βρέττιοί τε καὶ Λυκανοὶ καὶ Τυρρηνοὶ ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἐπρέσβευον. καὶ Καρχηδονίους τότε πρεσβεῦσαι λέγεται, καὶ ἀπὸ Αἰθιόπων πρέσβεις ἐλθεῖν, καὶ Σκυθῶν τῶν ὑπὲρ τὴν Εὐρώπην, καὶ Κελτοὺς καὶ Ἴβηρας, ἅπαν φιλίας δεησομένους· ὧν τά τε ὀνόματα καὶ τὰς σκιὰς τότε πρῶτον ὀφθῆναι πρὸς Ἑλλήνων τε καὶ Μακεδόνων. τοὺς δὲ καὶ ἅπαν τῶν εἰς ἀλλήλους διαφορῶν λέγουσιν ὅτι Ἀλέξανδρον διακρῖναι ἐπέτρεψαν. καὶ τότε μάλιστα αὐτόν τε αὐτῷ Ἀλέξανδρον καὶ τοῖς B ἀμφ' αὐτὸν φανῆναι γῆς τε ἁπάσης καὶ θαλάσσης κύριον. Ἄριστος δὲ καὶ Ἀσκληπιάδης τῶν τὰ Ἀλεξάνδρου ἀναγραψάντων, καὶ Ῥωμαίους λέγουσιν ὅτι ἐπρέσβευσαν· καὶ συντυχόντα τῇ πρεσβείᾳ Ἀλέξανδρον, ἅπαν Ῥωμαίων τὴν εὐνομίαν ἐς τὸ ἔπειτα δυνάμεως μαντεύσασθαι, τόν τε κόσμον τὸν ἀνδρῶν ἰδόντα καὶ τὸ φιλόπονόν τε καὶ ἐλεύθερον, καὶ ὡς ἐν τῷ πολιτεύματος ἅμα διαπρεπῶς θαυμάζομον. καὶ τῶν τὸ οὔτε ὡς ἀτρεκὲς, οὔτε ὡς ἄπιστον πάντη ἀναγραψα. πολλοὶ γε δὴ οὐτέ τις Ῥωμαίων ἅπαν τῆς πρεσβείας ταύτης, ὡς C ἔοικε Ἀλέξανδρον σπεῖσαι, μνήμην ἐποιήσατο ἴσα, οὐδὲ τῶν τὰ Ἀλεξάνδρου γραψάντων (οἷς ἥδιστα μᾶλλον ἐγὼ ξυμφέρομαι) Πτολεμαῖος ὁ Λάγου καὶ Ἀριστόβουλος· οὐδὲ τῷ Ῥωμαίων πολιτεύματι ἐπιεικὲς ἐδόκει, ἐλευθέρᾳ δὴ τότε ἐς τὰ μάλιστα οὔσῃ, ἔοικὰ βασιλέα ἀλλόφυλον, ἄλλως τε καὶ ἐς τοσόνδε ἀπὸ τῆς οἰκείας πρεσβεῦσαι· οὔτε φόβου ἐξαναγκάζοντος, ἅτε κατ' ἐλπίδα ὠφελείας, μίσει τε, εἴπερ τισὶν ἄλλοις, τῶν τυραννικοῦ ἤθους τε καὶ ὀνόματος κατεχομένους.

Ἐκ τούτου δὴ Ἡρακλείδην τὸν Ἀργαίου ἐκπέμπει D ἐς Ὑρκανίαν, ναυπηγοὺς ἅμα οἱ ἄγοντα, κελεύσας ὕλην τεμόντα ἐκ τῶν ὀρῶν τῶν Ὑρκανίων, ναυπηγεῖσθαι ναῦς μακράς, ἀφράκτους τε καὶ πεφραγμένας, ἐς τὸν κόσμον τὸν Ἑλληνικόν. πόθος γὰρ εἶχεν αὐτὸν καὶ τούτων ἐκμαθεῖν τὴν θάλασσαν, τήν τε Κασπίαν καὶ Ὑρκανίαν καλουμένην, ποίᾳ τινὶ ξυμβάλλει θαλάσσῃ· πότερα τῇ τοῦ πόντου τοῦ Εὐξείνου, ἢ ἀπὸ τῆς ἑῴας τῆς κατ' Ἰνδοὺς ἐκπεριερχομένη ἡ μεγάλη θάλασσα ἀναχεῖται εἰς κόλπον τὸν Ὑρκάνιον· (καθαπερεῖ καὶ τὸν Περσικὸν ἐξεῦρε, τὴν ἐρυθρὰν δὴ καλουμένην θάλασσαν, κόλπον οὖσαν τῆς μεγάλης E θαλάσσης) οὐ γάρ πω ἐξῄρηντο αἱ ἀρχαὶ τῆς Κασπίας θαλάσσης, καίτοι ἐθνῶν τε αὐτὴν οἰκούντων σὺν ὀλίγων, καὶ ποταμῶν πλοίμων ἐμβαλλόντων εἰς αὐτήν. ἐκ Βάκτρων μὲν ὄξος μέγιστος τῶν Ἀσιανῶν ποταμῶν, πλεῖν γε δὴ τῶν Ἰνδῶν, ἐξίησιν ἐς ταύτην τὴν θάλασσαν. Ἄραξ Σκυθῶν ὁ, Ὀξυάρτης. καὶ τὸν Ἀράξην δ', τὸν ἐξ Ἀρμενίων ῥέοντα, ἐς ταύτην ἐσβάλλειν ὁ πλείων λόγος κατέχει· μέγιστοι μὲν οὗτοι. πολλοὶ δ' ἄλλοι ἐς τούτους ἐμβάλλοντες, καὶ αὐτοὶ ὑπὲρ σφῶν ἐς τὴν θάλασσαν ταύτην ἐξίασιν· οἱ μὲν, καὶ γινωσκόμενοι πρὸς τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον, ἐπελθόντων τὰ ἔθνη τοῦτα· οἱ δ', κατὰ τὰ ἐπέκεινα τοῦ κόλπου ὡς εἰκὸς ἐς τοὺς Σκύθας τοὺς Νομάδας, ὃ δὴ ἀγνωστον πάντη ὄζιν. Ἀλέξανδρος δ', ὡς τὸν Τίγρητα ποταμὸν ξὺν τῇ στρατιᾷ διέβη, ἐλαύνων ὑπὲρ Βαβυλῶνος, ἐνετύγχανον αὐτῷ Χαλδαίων οἱ λόγιοι. καὶ ἀπαγαγόντες ἀπὸ τῆς ἐπόδου, ἐδέοντο ἀπέχειν τῆς ὑπὲρ Βαβυλῶνος ἔλασιν. λόγιον γὰρ

γεγονέναι σφίσιν ἐκ θεοῦ τοῦ Βήλου, μὴ πρὸς ἀγαθοῦ οἰωνοῦ εἶναι τῷ πάροδον τῷ ἐς Βαβυλῶνα ἐν τῷ τότε. τὸν δὲ ἀποκρίνασθαι αὐτοῖς λόγον, τὸ Εὐριπίδου τοῦ ποιητοῦ ἔπος. ἔχει δὲ τὸ ἔπος Εὐριπίδη ὧδε, Μαντὶς σὺ ἄριστος ὅστις εἰκάζει καλῶς. Σὺ δὲ ὦ βασιλεῦ, ἔφασαν οἱ Χαλδαῖοι μὴ πρὸς δυσμαῖς ἀφορῶν αὐτὸς, μηδὲ τῷ στρατιᾷ ταύτῃ ἐπέχουσαν ἄγων παρελθεῖν· ἀλλὰ ἐκπορευόμενος πρὸς ἕω μᾶλλον. τῷ δὲ οὐδὲ τοῦτο ἀμαρὲς ἀφ' ὁδοιπορίαν ξυνέβη· ἀλλὰ ἦγε δὲ αὐτὸν τύχη τὸ δαιμόνιον, ἤ παρελθόντα ἐλάττω ἤδη τελοῦντα. καί που τυχὸν καὶ ἄμεινον αὐτῷ ἐν ἀνθρώποις τῆς τε ἄλλης δόξης, καὶ τοῦ πόθου τοῦ παρ' ἀνθρώπων ἀπολλάχθαι, πρίν τινα ξυμβῆναι αὐτῷ ξυμφορὰν ἀνθρωπίνην, ἧς ἕνεκα καὶ Σόλωνα Κροίσῳ παραινέσαι εἰκὸς, τέλος ὁρᾶν μακροῦ βίου, μηδὲ πρόσθεν τινὰ ἀνθρώπων ὀνομάζειν ὀλβιόδαιμονα. ἐπεὶ καὶ αὐτῷ Ἀλεξάνδρῳ ἡ Ἡφαιστίωνος τελευτὴ οὐ σμικρὰ ξυμφορὰ γεγόνητο· ἧς καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος προαπελθεῖν αὖ δοκῇ μοι ἐθελῆσαι μᾶλλον, ἢ ζῶν περαθῆναι· οὐ μεῖον ἢ καὶ Ἀχιλλέα δοκῶ αὖ ἑλέσθαι προαποθανεῖν Πατρόκλου μᾶλλον, ἢ τὸ θανάτου αὐτῷ ὑμνῳδὸν γενέσθαι. ἰῶ δέ τι καὶ ὑποπτον αὐτῷ ἐς τινὰς Χαλδαίους, ὡς οὐκ ἀληθείαν τινὰ μᾶλλον, ἢ ἐς ὠφέλειαν τὴν αὐτῶν φέροι αὐτοῖς ἡ κώλυσις τῆς Ἀλεξάνδρου ἐς Βαβυλῶνα ἐν τῷ τότε ἐλάσεως. ὁ γὰρ τοῦ Βήλου νεὼς ἐν μέσῃ τῇ πόλει ἰῶ τῇ Βαβυλωνίων, μεγέθη τε μέγιστος, καὶ ἐκ πλίνθου ὀπτῆς ἐν ἀσφάλτῳ ἡρμοσμένης. τοῦτον τὸν νεὼν, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα ἱερὰ τὰ Βαβυλωνίων, Ξέρξης κατέσκαψεν, ὅτε ἐκ τῆς Ἑλλάδος ὀπίσω ἀπενόστησεν. Ἀλέξανδρος δὲ ἐν νῷ εἶχεν αὖ οἰκοδομεῖν· οἱ μὲν λέγουσιν, ὅτι ἐπὶ τοῖς θεμελίοις τοῖς πρόσθεν, καὶ τούτου ἕνεκα τὸν χοῦν ἐκφέρειν ἐκέλευε τοὺς Βαβυλωνίους· οἱ δὲ, ὅτι καὶ μείζονα ἔτι τοῦ πάλαι ὄντος. ἐπεὶ δὲ ἀποσάντος αὐτὸ μᾶλλον ἀνῄλωσαν τοῦ ἔργου οἷς πάντα ἐπιτέτραπτο. ὁ δὲ τῇ στρατιᾷ πάσῃ ἐπενόει τὸ ἔργον ἐργάσασθαι· εἰ δὲ τῷ Βήλῳ πολλὰ μὲν τὰ χώρια ἀνειμένα ἐκ τῶν Ἀσσυρίων βασιλέων· πολὺν δὲ τὸν χρυσὸν, καὶ ἀπὸ τοῦ πάλαι μὲν τὸν νεὼν ὀπισθοδομεῖσθαι, καὶ τὰς θυσίας τῷ θεῷ θύεσθαι. τότε δὲ τοῖς Χαλδαίοις τὰ τοῦ θεοῦ νέμεσθαι, σὺν ὄντος ἐς ὅ,τι ἀναλωθήσεται τὰ τοιαῦτα νόμιμα. τούτων δὴ εἵνεκα ὑποπτοι Ἀλεξάνδρῳ ἦσαν σὺν ἐθέλειν παρελθεῖν εἴσω Βαβυλῶνος Ἀλέξανδρον, ὡς μὴ δὴ ὀλίγου τὸν νεὼν ὀπιτελεσθέντα ἀφελέσθαι αὐτοὺς τὰς ἐκ τοῦ χρημάτων ὠφελείας. ὅμως δὲ τά γε τῆς ὀπισροφῆς τῆς κατὰ τὴν εἴσοδον τὴν ἐς τὴν πόλιν, ἐθελῆσαι αὐτοῖς παθεῖν λέγει Ἀριστόβουλος, καὶ τῇ πρώτῃ μὲν ὥδε τὸν ποταμὸν τὸν Εὐφράτην καταστρατοπεδεῦσαι· ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν ἐν δεξιᾷ ἔχοντα τὸν ποταμὸν, πρὸς αὐτὸν πορεύεσθαι, θέλοντα ἐσβάλλειν τῆς πόλεως τὸ μέρος τὸ ἐς δεσμὰς τετραμμένον, ὡς τούτῃ ὀπισρέψαντα πρὸς ἕω ἄγειν. ἀλλὰ οὐδὲ δυνηθῆναι ὑπὸ δυσχωρίας οὕτως ἐξελθόντας ἐκ τῆς στρατιᾶς, ὅτι ἐκ δὲ δυσμῶν τῆς πόλεως εἰσίοντι, εἰ ταύτῃ πρὸς ἕω ἐπέστρεφεν, ἑλώδη τε καὶ τεναγώδη ἰῶ, καὶ οὕτω καὶ ἐκόντα καὶ ἄκοντα ἀπρῆξαι τοῦ θεοῦ. ἐπεὶ καὶ τοιόνδε τινὰ λόγον Ἀριστόβουλος ἀναγέγραφεν, Ἀπολλόδωρον τὸν Ἀμφιπολίτην, τῶν ἑταίρων τῶν

A Beli monitos, ingressum in Babylonem nequaquam ei tum temporis faustum ac felicem fore. Ipse Euripidis versum eis obiiciebat, qui ita habet,

Qui coniicit bene, augur est is optimus.

Tum illi, Atqui, ô rex, ne occidentē versus « respicias, neque exercitum hac ducēs ingre- « diare, sed potius circumactū agmē in orien- « tem ducito. Sed ob difficultatē viæ id præ- « stare nō potuit: fortuna siue fato eum in viā propellente, cuius transitus ipsi exitio futurus erat. Et fortasse satius ei fuit, in summo
B felicitatis fastigio, summóque hominū desiderio vitā cum morte cōmutare, priusquā ei calamitas aliqua humano more accideret. Cujus rei causa Solonē Crœso suasisse verisimile est vt longæ vitæ exitū spectaret, neque prius quēquā mortaliū felicē iudicaret. quando quidē & Hephæstionis obitus non exigui infortunij loco Alexādro accidisse videtur, quē mea sentētia prœuenire ipse quàm viuus experiri maluisset: non secus atque Achilli iucundius fuisset Patrocli mortē sua
C ipsius morte anteuertisse, quàm necis eius vltor relinqui. Inciderat autem Alexandro suspicio quædam de Chaldeis, quòd se nō tam oraculi quàm priuatæ ipsorū vtilitatis causa per id tempus ab ingressu Babylonis deterrerent. Nam Beli templum in media Babyloniorum vrbe situm erat, magnitudine atque opere ex lapide coctili & bituminato præclarum. quod templum, quemadmodum & cætera Babyloniorū loca sacra, Xerxes subuerterat, quum ex Græcia reuerteretur. Alexander verò in animo habebat templum instaurare, atque, vt quidam scribunt,
D è veteribus fundamentis exædificare: eámq; ob causam rudera exportare Babylonios iusserat. vt verò alij, augustius quàm antea fuerat efficere statuerat. Quúmque ipso absente segnius quàm vellet operi instarent, ipse cum vniuerso exercitu opus aggredi cogitabat. Erat autem Belo multum agri ab Assyriis regibus consecratum, multo etiam auro iam olim templum instructum erat, ad sacrificia deo faciendum. Tum verò quum in
E nullos vsus conferrētur annui reditus, Chaldæis id omne quod Belo sacrum erat cedebat. Quamobrem suspicari cœpit Alexander nolle eos ipsum Babylonem ingredi, ne paruo temporis spatio exædificato templo ipsi tantis pecuniarū cōmodis priuarentur. Aristobulus tamē autor est, Alexandrū Chaldęorū cōsilio de circumagendo itinere in vrbē acquiescere voluisse, ac primo quidē die ad Euphratem fluuiū castra posuisse: postridie verò quum flumen ei ad dextrā esset, iuxta ipsum processisse, cupientē prætergredi eam vrbis partē quæ occasum spectabat,
F vt inde orientē versus se conuerteret: sed ob difficultatem locorum ita cum exercitu ingredi non potuisse: quòd nimirum quum ab occidentali vrbis parte in orientalem sese conuertere vellet, paludosis limosisque locis impediretur: atque ita partim volentem partim nolentem Beli oraculo nō paruisse. Porro Aristobulꝰ aliud quippiā huiusce modi narrat: Apollodorū Amphipolitē, ex ami-

cis Alexandri, ducem exercitus quẽ Alexander Mazæo Babyloniorum ſatrapæ reliquerat, quum ad Alexãdrum ex Indis reuerſum conueniſſet, vidiſſétque eum in ſatrapas qui aliis atque aliis prouinciis præfuerant, ſeuerius animaduertentem, Pithagoræ fratri ſuo ſcripſiſſe (vatem enim fuiſſe Pithagoram, ex eorum genere qui exta conſulunt) & de ſalute ſua eum conſuluiſſe: Pithagoram eius literis reſpondiſſe, rogaſſéque cuius potiſſimùm metu vaticinio vti vellet: qui quũ reſpondiſſet, ſe ab Alexandro & Hephæſtione ſibi metuere, Pithagoram primùm pro Hephæſtione exta inſpexiſſe. quúmque iecinori fibrę deeſſent, literas rurſum ſcripſiſſe, eáſque obſignatas ad Apollodorũ ex Babylone in Ecbatana miſiſſe, quib' monebatne quicquã ab Hephęſtione metueret. propediem enim è viuis ſublatum iri. quam quidem epiſtolã ait Ariſtobulus Apollodorum accepiſſe pridie quàm Hephæſtio exiret è vita. Tum Pithagoram, quum rurſus pro Alexandro exta conſuluiſſet, fibráſque iecinori deeſſe reperiſſet, idem fratri ſuo de Alexandro ſcripſiſſe. Apollodorum verò id nõ ſubticuiſſe, ſed Alexandro quę acceperat indicaſſe, vt beneuolo erga regẽ animo eſſe videretur, monẽs vt imminẽs periculũ caueret. Atque Alexandrum quidem Apollodorũ collaudaſſe narrat: quúmque Babylonẽ veniſſet, percontatum eſſe Pithagorã quo ſigno edoctus fratri ſuo talia de ſe ſcripſiſſet: qui quũ reſpõdiſſet, quòd hoſtiæ iecinora abſque fibris inuenta eſſent, Alexandrum rurſus interrogaſſe quid hoc portenderet: & Pithagoram, magnum malum portendi dixiſſe. Alexandrum verò tantum abfuiſſe vt Pithagoræ ſuccenſuerit, vt eum deinceps chariorem habuerit, quòd citra dolum ſimpliciter ei rem ipſam dixiſſet. Hæc Ariſtobulus ſe à Pithagora audiſſe teſtatur: ac poſtea Perdiccæ atque Antigono eadem vaticinatum eſſe. Eodem enim prodigio edito Perdiccam aduerſus Ptolemæum bellantem mortuum eſſe: Antigonũ verò in pugna aduerſus Seleucum & Lyſimachum ad Ipſum commiſſa. Atqui de Calano ſophiſta Indo etiam huiuſcemodi quippiam ſcriptum eſt: Quum moriturus ad rogum iret, reliquos quidem amicos oſculatũ fuiſſe: ad Alexandrum verò deoſculandi illum cauſa accedere noluiſſe, ſed dixiſſe Babylone ſe illum reperturum, ibíque oſculum daturum eſſe. Quæ quidem verba tum temporis neglecta parúmq; animaduerſa fuiſſe: poſtea verò mortuo apud Babylonem Alexandro memoria repetita, Alexandri mortẽ vaticinatum fuiſſe compererunt.

Alexandro Babylonem ingreſſo legationes Græcorum obuiam venerũt. quibus verò de rebus ſingulæ miſſæ fuerint non conſtat. Mea verò ſententia, pleræque eò ſpectabant vt eum coronarẽt, vtque cùm ob alias victorias, tum ob Indicas ei congratularentur, lætitiámque publicã ob felicem ex Indis reditum teſtarentur. Quos quidem humaniter exceptos debitíſque honoribus ornatos domũ remiſiſſe dicitur. Quotquot autem clarorum virorum ſtatuas aut deorũ ſimulacra, aut aliud quiduis deis conſecratũ

A Ἀλεξάνδρου, στρατηγὸν τῆς στρατιᾶς ἣν ὕστερα Μαζαίῳ τῷ Βαβυλῶνος σατράπῃ ἀπέλιπεν Ἀλέξανδρος, ἐπεὶ δὴ ἧκεν ἐπανιόντι αὖτῳ ἐξ Ἰνδῶν, ὁρῶν τε πικρῶς τιμωρούμενον τοὺς σατράπας ὅσοι ἐπ' ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ χώρᾳ τεταγμένοι ἦσαν, ἀπιστεῖλαι Πειθαγόρᾳ τῷ ἀδελφῷ (μάντιν γὰρ εἶ) τὸν Πειθαγόραν τῆς ἀπ' ἀλάγχνων μαντείας) μαντεύσασθαι καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ τῆς σωτηρίας. αὐτὸς πιστεῖλαι ἢ αὖτῳ Πειθαγόραν, πυθόμενον ἵνα μάλιστα φοβούμενος χρήσαιτο ἐθέλοι τῇ μαντείᾳ. τὸν δὲ γράψαι αὐτῷ, B ὅτι τὸν τε βασιλέα αὐτὸν καὶ Ἡφαιστίωνα. ἡνίκα δὴ τὸν Πειθαγόραν τεθῆναι μὲν ὑπὲρ τοῦ Ἡφαιστίωνος ἢ ὑπὲρ τοῦ ἤπατος τοῦ ἱερείου ὁ λοβὸς ἀφανὴς ἦν, οὕτω δὴ ἐγγράψαντα καὶ κατασημηνάμενον τὸ γράμματον, πέμψαι ταῦτα τὸν Ἀπολλόδωρον ἐκ Βαβυλῶνος εἰς Ἐκβάτανα, δηλοῦντα μηδέν τι δεδιέναι Ἡφαιστίωνα. ἔσεσθαι γὰρ αὐτοῖς ὀλίγου χρόνου ἐκποδών. καὶ ταύτην τὴν ὑπογραφὴν λέγει Ἀριστόβουλος κομίσασθαι Ἀπολλόδωρον μιᾷ τεθέντα ἐν ἡμέρᾳ ἢ τελευτῆσαι Ἡφαιστίωνα. αὐτὸς δὲ φησὶ τὸν Πειθαγόραν ὑπὲρ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἄλοβον τὸ ἧπαρ τοῦ ἱερείου. C Πειθαγόραν τε αὐτὰ ταῦτα ἐκ τοῦ Ἀλεξάνδρου γράψαι Ἀπολλοδώρῳ. Ἀπολλόδωρον δὲ οὐ καταμισῆσαι, ἀλλὰ φράσαι γὰρ τοῖς Ἀλεξάνδρου ἐπεσκηπτότα, ὡς εὐνοίαν μᾶλλόν τι ὑπιδεικνύμενον τῷ βασιλεῖ, εἰ φυλάττοιτο παραινέσαι μή τις αὐτῷ κίνδυνος ἐν τῷ τότε ξυμπέσοι. ἐκ Ἀπολλόδωρόν τε λέγει ὅτι Ἀλέξανδρος ἐπήνεσε τὸν Πειθαγόραν, ἐπεὶ δὴ παρῆλθεν εἰς Βαβυλῶνα, ἤρετο ὅτου γνωμόνου αὐτῷ σημείου ταῦτα ἐπέσκηψε τοῖς τὸν ἀδελφόν. τὸν δὲ εἰπεῖν, ὅτι ἄλοβον οἱ τὸ ἧπαρ ἐγένετο D τοῦ ἱερείου. ἐρομένου δὲ ὁ, τι νοεῖ τὸ σημεῖον, μέγα εἰπεῖν εἶ) χαλεπόν. Ἀλέξανδρον δὲ τοσοῦτον δεῆσαι χαλεπῆναι τῷ Πειθαγόρᾳ, ὡς καὶ δι' ὀλιγωρίας ἔχειν αὐτὸν ὡς εἰόνος, ὅτι ἀδόλως τε ἀληθεύοι ἐφράσε. ταῦτα τε αὐτὸς Ἀριστόβουλος λέγει περὶ Πειθαγόρου πυθέσθαι, καὶ Περδίκκαν δὲ αὐτῷ μαντεύσασθαι λέγει, καὶ Ἀντιγόνῳ ὕστερον. ἐκ τοῦ αὐτοῦ σημείου ἀμφοῖν γνωμοῦσι, Περδίκκαν τε ὑπὲρ Πτολεμαῖον στρατεύσαντα ἀποθανεῖν, καὶ Ἀντίγονον ἐν τῇ μάχῃ τῇ πρὸς Σέλευκον καὶ Λυσίμαχον τῇ ἐν Ἱψῷ γνωμοσύνῃ. καὶ μὲν δὴ ἐκ ὧν Καλανοῦ τοῦ σοφιστοῦ τοῦ Ἰνδοῦ τοιόσδε τις E ἀναγέγραπται λόγος· ὁπότε ὑπὲρ τοῦ πυρὰν ἤει ἀποθανούμενος, τότε τοὺς μὲν ἄλλους ἑταίρους ἀσπάζεσθαι αὐτόν· Ἀλεξάνδρῳ δὲ οὐκ ἐθελῆσαι προσελθεῖν ἀσπασόμενον, ἀλλὰ φάναι γὰρ ὅτι ἐν Βαβυλῶνι αὖτις ἐντυχὼν ἀσπάσεται. ἐκ τοῦτον τὸν λόγον ἐν μὲν τῷ τότε ἀμεληθῆναι· ὕστερον δὲ ἐπεὶ δὴ ἐτελεύτησεν ἐν Βαβυλῶνι Ἀλέξανδρος, ἐς μνήμην ἐλθεῖν τοῖς ἀκηκοόσιν, ὅτι ὑπὲρ τῇ πλησίῃ ἄρα τῇ Ἀλεξάνδρου ἐθέλοι.

F Παρελθόντι δ' αὖτῳ ἐς Βαβυλῶνα πρεσβεῖαι ἦλθον παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἐνέτυχον· ἐκ ὅτων μὲν ἕκαστοι πρεσβεύομοι, οὐκ ἀναγέγραπται. δοκεῖν δ' ἔμοιγε, αἱ πολλαὶ στεφανούντων τε αὐτὸν ἦσαν, καὶ ἐπαινούντων ὑπὲρ τῆς νίκης, τῆς τε ἄλλης καὶ μάλιστα τῆς Ἰνδικῆς· καὶ ὅτι σῶος ἐξ Ἰνδῶν ἐπανήκει, χαίρειν φασκόντων. καὶ τούτοις δεξιωσάμενός τε κ τὰ εἰκότα τιμήσας, ἀποπέμψαι ὀπίσω λέγεται. ὅσοις δ' ἀνδριάντας ἢ ἀγάλματα, ἢ εἰ δή τι ἄλλο ἀνάθημα

ἐκ τῆς Ἑλλάδος Ξέρξης ἀνεκόμισεν ἐς Βαβυλῶνα, ἢ ἐς Πασαργάδας, ἢ ἐς Σοῦσα, ἢ ὅσῃ ἄλλῃ τῆς Ἀσίας, ταῦτα δοῦναι ἀγγεῖα τοῖς πρέσβεσι. καὶ τὰς Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος εἰκόνας τὰς χαλκᾶς οὕτω λέγεται ἐπανενεχθῆναι ὀπίσω ἐς Ἀθήνας, καὶ τῆς Ἀρτέμιδος τὸ Κερκαίας τὸ ἄγαλμα. κατέλαβε δὲ ἐν Βαβυλῶνι, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος, καὶ τὸ ναυτικὸν, τὸ μὲν πλῆθος τὸν Εὐφράτου ποταμὸν ἀναπεπλευκὸς ἀπὸ θαλάσσης τῆς Περσικῆς, ὅ, τι περ σὺν Νεάρχῳ ἦν· τὸ δὲ, ἐκ Φοινίκης ἀνακεκομισμένον· πεντήρεις μὲν δύο τὰ ἐκ Φοινίκων, τετρήρεις δὲ τρεῖς, τριήρεις δὲ δώδεκα, τριακοντόροις δὲ ἐς τριάκοντα. τοὺς τοὺς ξυμπηγθείσας νομίζεται ὅτι τὸν Εὐφράτου ποταμὸν ἐκ Φοινίκης ἐς Θάψακον πόλιν· ἐκεῖ δὲ ξυμπηχθείσας αὖθις καταπλεῦσαι ἐς Βαβυλῶνα. λέγει δὲ ὅτι καὶ ἄλλῳ αὐτῷ ἐναυπηγεῖτο στόλος, τέμνοντι τὰς κυπαρίσσους τὰς ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ. Τούτων δὲ μόνων τῶν δένδρων ἀπορίαν εἶναι ἐν τῇ χώρᾳ τῇ Ἀσσυρίων, τῶν δὲ ἄλλων ὅσα ἐς ναυπηγίαν, ἀπόρως ἔχειν τῶν γῆν ταύτην. πληρώματα δὲ ἐς τὰς ναῦς καὶ τὰς ἄλλας ὑπηρεσίας, πορφυρέων τε πλῆθος, καὶ τῶν ἄλλων ὅσοι ἐρχατῶν τῆς θαλάσσης, ἀφῖχθαι αὐτῷ ἐκ Φοινίκης τε καὶ τῆς ἄλλης Συρίας· λιμένα τε ὅτι πρὸς Βαβυλῶνα ἐποίει ὀρυκτὸν, ὅσον χιλίαις ναυσὶ μακραῖς ὅρμον εἶναι· καὶ νεωσοίκους ὅτι τοῦ λιμένος. καὶ Μίκκαλος ὁ Κλαζομένιος μετὰ πεντακοσίων ταλάντων ὅτι Φοινίκης τε καὶ Συρίας ἐξέλλετο, τοὺς μὲν μισθῷ πείσων, ταῖς δὲ καὶ ὠνησόμενος, ὅσοι θαλάττιοι ἄνθρωποι. τῶν τε δὴ θάλασσαν τῶν πρὸς τῷ κόλπῳ τῷ Περσικῷ κατοικίζειν ἐπενόει, καὶ τὰς νήσους τὰς ταύτῃ. ἐδόκει δὲ αὐτῷ οὐ μεῖον Φοινίκης εὐδαίμων ἡ χώρα αὕτη γενέσθαι. λέγεται δὲ αὐτῷ τοῦ ναυτικοῦ ἡ παρασκευὴ ὡς ὅτι Ἄραβας τοὺς πολλοὺς παρεσκευάσατο μὲν, ὅτι μόνοι τῶν ταύτῃ βαρβάρων οὔτε πρεσβείαν ἀπέστειλαν, οὔτέ τι ἄλλο ὑπῆκοοι ἢ ὅτι ὑμῖν ἐπέστρεψε τὸν ἄνεμον ἐς αὐτόν· τὸ δὲ ἀληθὲς, ὡς γέμοι δοκῶ, ἀπλήστου λαφύρου τινὸς ἀεὶ Ἀλέξανδρος. λόγος δὲ κατέχει, ὅτι ἤκουεν Ἄραβας δύο μόνους ὑμᾶν θεοὺς, τόν τε οὐρανόν τε καὶ τὸν Διόνυσον· τὸν μὲν οὐρανόν τε αὖ τὸν ὁρώμενον, καὶ τὰ ἄστρα ἐν οἷς ἔχοντα τά τε ἄλλα καὶ τὸν ἥλιον, ἀφ' οὗ τὴν μεγίστην καὶ φανοτάτην ὠφέλειαν ἐς πάντα ἥκειν τὰ ἀνθρώπεια· Διόνυσον δὲ, κατὰ δόξαν τῆς ἐς Ἰνδοὺς στρατιᾶς. οὐκοῦν ἀπαξιοῦν καὶ αὐτὸν τρίτον αὖ νομισθῆναι θεὸς Ἀράβων θεόν, οὐ φαῦλα ἔργα Διονύσου ἀποδειξάμενον. εἴπερ ἄρα καὶ Ἀράβων κρατήσας, ὅπῃ τέρψειεν αὐτοὺς, καθάπερ Ἰνδοῖς, πολιτεύειν κατὰ σφῶν νόμιμα· τῆς τε χώρας ἡ εὐδαιμονία ὑπεκίνει αὐτὸν, ὅτι ἤκουεν ἐκ τῶν λιμνῶν τὴν κασίαν γίγνεσθαι αὐτοῖς· ἀπὸ δὲ τῶν δένδρων τὴν σμύρναν τε καὶ τὸν λιβανωτόν· ἐκ δὲ τῶν βάμνων τὸ κινάμωμον τέμνεσθαι· οἱ λειμῶνες δὲ ὅτι νάρδον αὐτόματοι ἐκφέρουσι. τὸ μέγεθος τῆς χώρας, ὅτι οὐκ ἐλάττων ἡ εὐδαίμων τῆς Ἀραβίας ἥπερ ἡ τῆς Ἰνδικῆς αὐτῷ ἐξηγγέλλετο, καὶ νῆσοι αὐτῇ πρόσκειντο πολλαὶ, καὶ λιμένες παντοχοῦ τῆς χώρας ἐνεῖναι, οἷοι παραχεῖν μὲν ὅρμους τῷ ναυτικῷ, εὐδαιμονεῖν δὲ πόλεις ἐνοικισθῆναι, καὶ ταύτας γενέσθαι εὐδαίμονας. δύο δὲ νῆσοι κατὰ τὸ στόμα τὸ Εὐφράτου πελάγιαι ἐξηγγέλλοντο αὐτῷ· ἡ μὲν πρόσω οὐ πρόσω τῶν ἐκβολῶν τοῦ Εὐφράτου, εἰς ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίους

A Xerxes Babylonem, vel Susas, vel in Pasargadas, aut quāuis aliam Asiæ partē ex Græcia deportauerat, ea legatis reportanda dēdit. Atque ita Harmodij & Aristogitonis æneas statuas Athenas remisisse dicitur, simúlq; Dianæ *Cerceę simulacrum. Recepit autem apud Babylonios (vt Aristobulus ait) classem naualem, quæ partim per Euphratē fluuiū in Persicum mare subuecta erat, Nearcho duce: partim ex Phœnicia appulerat. Phœnicū quidem quinqueremes duas, quadriremes tres, triremes x II, triginta remo-
B rum naues x x x. Hæ in partes dissectæ ad Euphratē in Thapsacum vrbem vectæ sunt, ibíque rursus compaginatę Babylonem nauigarunt. Dicit idem Alexandrū aliam quoque classem construxisse, cæsis cupressis. Harum enim arborum tantùm in Assyria copiā esse, reliquarum quæ conficiendis nauibus aptæ sint inopia laborare. Supplementa etiā in naues aliáq; ministeria, & purpuras piscantiū aliorúmq; marinorū operariorū multitu-
C dinē ex Phœnicia atque vniuersa maritima ora ad eū veniſſe. portū præterea apud Babylonios effodi curauit, qui mille naues oblongas caperet: porticus etiā & naualia portui adiunxit. Misitque Miccalum Clazomeniū cum quingentis talentis in Phœniciam & Syriam, qui quoscunque maritimos posset mercede alliceret vel conduceret. siquidem in maritimam Persici sinus oram eiúsque insulas colonias deducere statuerat. A Eque enim opulenta sibi ea regio atque Phœnicia fore videbatur. Classem verò in Arabas popu-
D losam gentē parabat, ea occasione quòd soli ex barbaris illius regionis neque legationes ad eum misissent, neque quidquā officij aut honoris sibi detulissent: sed reuera, (vt mihi quidē videtur) quòd nulla eum cōquirendi ditiones satietas capiebat. Fama autem tenuit, id causæ fuisse quòd audisset Arabas duos tantū deos colere, cœlum scilicet & Dionysum. Cœlum quidem, quòd cùm reliqua astra, tum solem in se continere videretur, à quo quamplurima manifestis-
E simáque ad omnes humanos vsus commoda manarent: Dionysum verò ob famam ducti in Indos exercitus. Quapropter non indignum censebat se, qui pro tertio deo apud Arabas haberetur: quippe qui rebus gestis Dionyso ne quaquam inferior esset: & certè deuictis Arabibus, suis legibus viuendi potestatem, vt Indis, fecisset. Inuitabat eum præterea opulentia regionis, quòd audisset casiam palustribus locis apud eos nasci, ex arboribus myrrham & thura legi: ex fruticibus cinamomū rescindi: prata sua sponte
F nardū gignere. Quod ad magnitudinem regionis attinet, Arabiā maritimā India minorē non esse acceperat: multásq; ei insulas adiacere: frequentes præterea portus ac stationes receptui classis idoneas in ea regione esse: multas vrbes ad habitandum commodas opulentásq; habere. Duæ verò insulæ in mari sitæ ad Euphratis ostia nuntiabantur: quarū altera non procul inde vbi Euphrates in mare exit, c x x stadiis à littore fluuiique

Pro Κερκαίας legitur etiam Κινναίας & Κιλλίας.

faucibus distabat. atque hanc quidem minorem, & syluis densam esse, ac Dianæ templum habere: circum templū indigenas habitare, & capreas eásq; Dianæ sacras relinqui, neq; fas esse eas capere, nisi ad sacrificium deę faciendum. in hunc enim vsum occidi nefas non esse. Hanc insulam ait Aristobulus Icarum ab Alexandro vocari iussam, ab insula Icaro in AEgæo mari sita, in quam Icarum Dædali filium, liquata cera qua alas sibi affixerat, procidisse aiunt, quòd non, prout pater ei imperarat, vicinus terræ volasset, sed stolidè sublimem aeris regionem petens, liquata à solaribus radiis cera, nomen insulæ & mari à suo nomine dedisset. Illam enim, Icarum: mare verò, Icarium dictum fuisse. Altera insula ab Euphratis ostio vnius diei ac noctis nauigatione distare dicitur, secundo vēto puppim afflante, Tylus insulæ nomen est. quæ & magna, neque omnino aspera syluosáque est: sed mitibus maturísque fructibus gignendis idonea. Hæc per Archiam Alexandro nuntiata sunt: qui cum naue triginta remorum ad explorandam nauigationem in Arabiam emissus, ad Tylum insulam vsque peruenit: vlterius procedere non ausus. Androsthenes verò cum alia naue x x x remorum missus, multam etiam cherronesi oram prę terlegit. Omnium autem qui emissi sunt longissimè processit Hieron Solensis, gubernator, cui etiam data naue x x x remorum mandarat Alexander vt vniuersam Arabiæ cherronesum circumnauigaret, donec ad Arabicum sinum AEgypto vicinum ad vrbem Heroum peruenisset. Sed neque is vlterius progredi ausus est, quum alioqui totam ferè Arabum regionem circūnauigasset. Nam ad Alexandrum reuersus, ingentem cherronesi magnitudinem esse nuntiauit: eiúsque promontorium esse longè in Oceanum porrectum. quod & ij qui cum Nearcho ex India nauigabant, priusquam in sinum Persicum flecterent, non procul abs se remotum viderant: parúmque abfuerat quin eò appellerent. Ita enim Onesicrito gubernatori visum fuerat. At Nearchus scribit se id prohibuisse, vt enauigato per circuitum sinu Persico, ea quorum gratia ab Alexandro missus erat, renuntiare posset. Neque enim ad nauigandum Oceanum missum esse, sed vt regionem mari adiacentem cognosceret, & qui homines ea loca inhabitarent, quíque in ea portus & aquæ essent, vtque incolarum mores atque instituta exploraret: & quæ terra bonos, quæ malos fructus gignat. quam quidem rem exercitui saluti fuisse asserit. Neq; enim incolumes fuisse reuersuros, si vltra desertā Arabię orā nauigassent. Qua de causa Hierō quoq; retro cursum flexisse fertur. Interea verò dum triremes parantur, portúsq; apud Babylonē effoditur, Alexander ad Pallacopā amnē per Euphratē deuectus est. Distat is à Babylone stadiis ferme D C C C. Porro amnis hic ex Euphratis in alueum suū diffusione, nō ex peculiari fonte

A ἀπέχουσι δὲ τοῦ ἀγιαλοῦ τε καὶ τοῦ ῥέματος τοῦ ποταμοῦ, μικρότερα αὐτή, καὶ δυσεῖα ὕλη παντοία. εἶναι δὲ ἐν αὐτῇ καὶ ἱερὸν Ἀρτέμιδος, καὶ θῆρας οἰκήτορας αὐτῆς ἀμφὶ τὸ ἱερὸν τοῦτο διαιταν ποιεῖσθαι· νέμεσθαί τε αὐτοὺς αἰξί τε ἀγρίας καὶ ἐλάφους, καὶ τούτους αἰεὶ ἄζηλους ἀφέσεις τῇ Ἀρτέμιδι· οὐδὲ εἶ θέμις ἦραν ποιεῖσθαι ἀπ' αὐτῆς, ἄπρ μὴ θυσιά τινα τῇ θεῷ ἐθέλοντα, ὅπρ τοῦδε ἦρᾶν μόνον. ὅπρ τοῦδε δὲ οὐκ εἶναι ἀθέμιτον. ἔστι δὲ καὶ τῶν νῆσον λέγει Ἀριστόβουλος ὅτι Ἴκαρον ἐκάλεσε καλεῖσθαι Ἀλέξανδρος, ὅπρ τῆς νήσου τῆς Ἰκάρου τῆς ἐν τῷ Αἰγαίῳ πόντῳ, ἐς ἣν τινα Ἴκαρον τὸν Δαιδάλου, B πτερύγιος τοῦ κηροῦ ὅτῳ τοσοῦτο τὰ πτερὰ, πεσεῖν ὁ λόγος κατέχει· ὅτι οὐ κατὰ τὰς ἐντολὰς τοῦ πατρὸς τοῦς τῇ γῇ ἐφέρετο, ἀλλὰ μετεώρως δὲ ὑπὸ αἰθρίας φερόμενον, παρέσχε τῷ ἡλίῳ θάλψαι τε καὶ αὐξῆναι τὸν κηρόν· καὶ ἀπὸ ἑαυτοῦ τὸν Ἴκαρον τῇ τε νήσῳ καὶ τῷ πελάγει τῷ ἐπωνυμίαν ἐγκαταλιπεῖν· τὸν μὲν Ἴκαρον καλεῖσθαι, τὸ δὲ Ἰκάριον. ἡ δὲ ἑτέρα νῆσος ἀπὸ τοῦ ῥέματος τοῦ Εὐφράτου ἐλέγετο ἀπέχειν ὅσον πλοῦν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, κατ' οὖρον ἀήσαντος νότου. Τύλος δὲ αὐτῇ εἶναι ὄνομα. μεγάλη δὲ εἶναι, καὶ οὔτε ζαχεῖα ἡ πολλὴ, οὔτε ὑλώδης, ἀλλ' οἷα καρποῖς τε ἡμέροις ἐκφέρειν καὶ πάντα ὡραῖα. ταῦτα ἀπηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ, τὰ μὲν πρὸς Ἀρχίου, ὃς ξὺν τριακοντόρῳ C ἐκπεμφθεὶς ὅπῃ κατισκοπῇ τὸ πέλαγος τοῦτο ὡς ὅπῃ τοῖς Ἄραψας, μέχρι μὲν τῆς νήσου τῆς Τύλου ἦλθεν, τὸ πρόσω δὲ οὐκέτι περαιωθῆναι ἐτόλμησεν. Ἀνδροσθένης δὲ ξὺν ἄλλῃ τριακοντόρῳ σταλείς, καὶ τῆς χερρονήσου ἣ τῶν Ἀράβων παρέπλευσε. μακροτάτω δὲ τῶν ἐκπεμφθέντων πρόσω χωρῆσαι Ἴέρων ὁ Σολεὺς ὁ κυβερνήτης, λαβὼν δὲ ἔξωθεν παρὰ Ἀλεξάνδρου τριακόντορον. D μὲν δὴ αὐτῷ προστεταγμένον πρὸ πλεῦσαι τὴν χερρόνησον τὴν Ἀράβων πᾶσαν, ἔστε ὅπῃ τὸν κόλπον τὸν πρὸς Αἰγύπτῳ τὸν Ἀράβιον, τὸν καθ' ἡρώων πόλιν. οὐ μὲν ἐτόλμησέ γε τὸ πρόσω ἐλθεῖν, καίτοι ὅπῃ τὸ πολὺ πλοῦς τῶν Ἀράβων γῆν· ἀλλ' ἀναστρέψας δὲ παρ' Ἀλέξανδρον, ἐξήγγελε τὸ μέγεθός τε τῆς χερρονήσου θαυμαστόν τι εἶναι, καὶ ὅσον οὐ πολὺ ἀποδέον τῆς Ἰνδῶν γῆς· ἄκραν τε αὐτὴν ὅπῃ πολὺ τῆς μεγάλης θαλάσσης· ᾗ δὴ καὶ τοῖς ξὺν Νεάρχῳ ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς πλέουσι, πρὶν ὁπτικάμψαι ἐς τὸν κόλπον τὸν Περσικὸν, οὐ πόρρω ἀναστείνουσαν, ἰδεῖν τε καὶ παρ' ὀλίγον ἐλθεῖν ἀναβαλεῖν ἐς αὐτήν· καὶ ὑπεσκευάσθαι τῷ κυβερνήτῃ ταύτῃ δοκοῦν. ἀλλὰ Νέαρχος λέγει ὅτι αὐτὸς διεκώλυσεν, ὡς ἐκπεριπλεύσαντας τὸν κόλπον τὸν Περσικὸν ἔχοι ἀπαγγεῖλαι Ἀλεξάνδρῳ, ἐφ' οἷς πισπλεῦσαι αὐτὸ ἐκέλη. οὐ γὰρ ὅπῃ πρὸς πλοῦσαι τὴν μεγάλην θάλασσαν ἐκέλευε, ἀλλ' ὅπῃ πρὸς καταμαθεῖν τὴν χώραν τε πρόσεστι τῇ θαλάσσῃ, καὶ τοῖς κατοικοῦσιν αὐτὴν ἀνθρώποις, ὅρμους τε ἐν αὐτῇ καὶ ὕδατα, καὶ τὰ νόμαια τῶν ἀνδρῶν, καὶ εἴ τις ἀγαθοῖς καρποῖς ἐκφέροι, ἢ εἴ τις κακοῖς. καὶ οὖν καὶ τοῦτο αἴτιον γενέσθαι ὑποσωθῆναι Ἀλεξάνδρου τὸν στρατόν. οὐ γὰρ ἂν σωθῆναι πλοῦσαντας ἔξω τῆς Ἀραβίας τὴν ἔρημον· ἐφ' ὅτῳ καὶ Ἱέρωνα ὕστερον ὀπίσω λέγεται. ἐν ᾧ δὴ αὐτῷ ἐναυπηγοῦντο μὲν αἱ ξυήρεις, ὁ λιμὸν δὲ πρὸς Βαβυλῶνι ὠρύσσετο, ἐκπλεῖ ἐκ

Βαβυλῶνος ἐπὶ τὸν Εὐφράτην, ὡς ὅπῃ τὸν Παλλακώπην καλούμενον ποταμόν. ἀπέχει δὲ ἔστε τῆς Βαβυλῶνος σταδίους ὅσον ὀκτακοσίους. ἔστι δὲ ὀρύξ αὐτῇ ὁ Παλλακόπας ἐκ τοῦ Εὐφράτου, οὐχὶ δὲ ἐκ πηγῶν τινων ἀφθόνων

πόλεμος. ὁ γὰρ Εὐφράτης ποταμὸς ῥέων ἐκ τῶν Ἀρμε- A
νίων ὀρῶν, χειμῶνος μὲν ὥρᾳ παρχωρεῖ κατὰ τὰς ὄχθας,
οἷα δὴ οὐ πολλοῦ ὄντος αὐτῷ τοῦ ὕδατος, ἦρος δὲ ὑετο-
φάνεντος, καὶ πολὺ δὴ μᾶλλον ὑπὸ τροπὰς, αἴγινας
τὸ θέρος ὁ ἥλιος ἀνατρέφει, μέγας τε ἐπέρχεται, καὶ
ὑπερβάλλει ὑπὲρ τὰς ὄχθας ἐς τὴν γῆν τὴν Ἀσσυ-
ρίαν. τότε γὰρ αἱ χιόνες αἱ ἐπὶ τοῖς ὄρεσι τοῖς
Ἀρμενίοις κατατηκόμεναι, αὔξουσιν αὐτῷ τὸ ὕδωρ
ὅτι μέγα· ὅτι ὀπίπολῆς ἐστιν αὐτῷ καὶ ὑψηλὸς ὁ ροῦς
ὑπερβάλλει ἐς τὴν χώραν, εἰ μή τις ἀναστομώσας αὐ-
τὸν κατὰ τὸν Παλλακόπαν ἐς τὰ ἕλη τε ἐκτρέψειε καὶ B
τὰς λίμνας, αἳ δὴ ἐρχόμεναι ἀπὸ ταύτης τῆς διώρυ-
χος, ἐς τε ὀπὶ τὴν ξυνεχῆ τῇ Ἀράβων γῇ, καὶ ἔνθεν
μὲν ἐς τέναγος ὀπί πολύ, ἐκ δὲ τῶν ἐς θάλασσαν κα-
τίασι πολλά τε καὶ μάλιστα ἀφανῆ σώματα ἐκδίδωσι.
πεπηγυίας δὲ τῆς χιόνος ἀμφὶ Πλειάδων μάλιστα δύ-
σιν ὀλίγος τε ὁ Εὐφράτης ῥέει, καὶ οὐδὲν μεῖον τὸ πο-
λὺ αὐτὸ κατὰ τὸν Παλλακόπαν ἐκδιδοῖ ἐς τὰς λίμνας·
εἰ δή τις μὴ ἀποφράξει τὸν Παλλακόπαν αὖθις, ὡς
κατὰ τὰς ὄχθας ἐκτραπὲν φέρεσθαι τὸ ὕδωρ κατὰ πό-
ρου, ἐκένωσεν ἂν τὸν Εὐφράτην ἐς αὐτὸν, ὡς μηδὲ C
ἐπάρδεσθαι ἀπ' αὐτοῦ τὴν Ἀσσυρίαν γῆν. ἀλλ' ἀπε-
φράσαντο γὰρ αἱ ἐς τὸν Παλλακόπαν τὸ Εὐφράτου
ἐκβολαὶ πρὸς τὸ δεξιὸν τῆς Βαβυλωνίας πολλῷ
πόνῳ (καίπερ οὐ χαλεπῶς ἀναστομούμεναι) ὅτι ἰλυώ-
δης τε ἡ ταύτῃ γῆ, καὶ πηλὸς ἡ πολλὴ αὐτῆς, οἷα δε-
χομένη τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ, μὴ διαμένειν τὴν ἀπο-
στροφὴν αὐτοῦ παρέχειν. ἀλλὰ καὶ ἐς τρίτον μῆνα Ἀσ-
συρίων ἄνδρες κατὰ τοὺς μυρίους ἐν τῷδε τῷ πόνῳ
ξυνεῖχοντο. τῶν τε ἀπαγγελθέντα ἐπῆρεν Ἀλέ-
ξανδρον ὠφελῆσαί τι τὴν χώραν τὴν Ἀσσυρίαν· ἔν-
θεν μὲν δὴ ἐς τὸν Παλλακόπαν ἐτράπετο· ὁ δὲ Εὐφρά- D
του ὁροῖς, ταύτῃ ᾗ ἐγὼ βεβαίως ἀποκλεῖσαι τὴν
ἐκβολήν. προελθόντι δὲ ὅσον σταδίους τριάκοντα ὑ-
πέπεδον ἡ γῆ ἐφαίνετο, οἷα Δαρείου· εἰ ξυνα-
φὴς ἐγένετο τῇ πάλαι διώρυχι τῇ κατὰ τὸν Παλλα-
κόπαν, οὔτ' ἂν Δαρεῖον παρέχειν τὸ ὕδωρ ὑπὸ
στρόφου τῆς γῆς, τήν τε ἀποστροφὴν αὐτοῦ τῇ τετα-
γμένῃ ὥρᾳ μὴ χαλεπῶς γίγνεσθαι. τούτων ἕνεκα, ὅτι
τε τὸν Παλλακόπαν ἔπαυσε, καὶ κατ' αὐτὸν κατα-
πλεῖ ἐς τὰς λίμνας, ὡς ὀπὶ τὴν Ἀράβων γῆν. ἔνθα
χῶρόν τινα ἐν καλῷ ἰδὼν, πόλιν ἐξῳκοδόμησέ τε καὶ E
ἐτείχισε, καὶ ἐν ταύτῃ κατῴκισε τῶν Ἑλλήνων τινὰς τῶν
μισθοφόρων, ὅσοι τε ἐκόντες καὶ ὅσοι ὑπὸ γήρους ἢ
κατὰ πήρωσιν ἀπόλεμοι ἦσαν. αὐτὸς δὲ ὡς ἐξελέγξας
δὴ τῶν Χαλδαίων τὴν μαντείαν, ὅτι οὐδὲν πεπόνθοι ἐν
Βαβυλῶνι ἄγαγε, καθάπερ ἐκεῖνοι ἐμαντεύσαντο
(ἀλλ' ἔφη γὰρ ἐλάσας ἔξω Βαβυλῶνος πρίν τι πα-
θεῖν) αὖθις κατὰ τὰ ἕλη ἀπῆρεν, ἐν δεξιᾷ
ἔχων τὴν Βαβυλῶνα· ἵνα δὴ καὶ ἐπλανήθη αὐτῷ μέ-
ρος τι ναυτικοῦ κατὰ τὰ στενὰ, ἀπορίᾳ ἡγεμόνος·
πρίν γε δὴ αὐτὸς πέμψας τὸν ἡγησόμενον, ἐπανήγα-
γεν αὐτοὺς ἐς τὸν πόρον. λόγος δὲ λέγεται τοιόσδε, F
Τῶν βασιλέων τῶν Ἀσσυρίων τοῖς τὰ φῶτα ἐν ταῖς λί-
μναις τε ἐπὶ τοῖς πολλοῖς καὶ ἐν τοῖς ἕλεσι δεδομημέ-
νοις. ὡς δὲ ἔπλει Ἀλέξανδρος κατὰ τὰ ἕλη (κυβερ-
νᾶν γὰρ αὐτὸν λόγος τὸν τριήρη) πνεύματος μεγάλου
ἐμπεσόντος αὐτῷ ἐς τὴν καυσίαν, καὶ τὸ ἄφθημα αὐτῆς συνεχόμενον, τὸ μὲν δὴ βαρυτέραν πεσεῖν ἐς

oritur. Euphrates enim ex montibus Armeniis oriens, hyberno tempore intra ripas labitur, vtpote non multum aquæ trahens. Ineunte autē vere multóque magis sub solstitium æstiuum grandis exit, ripisque superatis Assyriorum campos inundat. Tunc enim niues in Armeniis montibus liquatæ aquas eius mirum in modum augent. atque ita in magnam altitudinē elatus vniuersam circumiectam regionē obruat, nisi quis nōnihil diducens in Pallacopam & in paludes ac stagna eum exoneret. quæ quidem paludes, ab hoc alueo initio facto vsque ad regionem Arabiæ proximam, per vadosa loca ac tandem per occultos meatus in mare feruntur. Resolutis verò niuibus, præcipuè circa Virgiliarum occasum, Euphrates minor labitur: at nihilominus magna eius pars per Pallacopam in lacus deriuatur. nisi verò quis rursus Pallacopæ alueum obstruat, ita vt in aduersum nitens ripas transcendat, facilè ita Euphratem labentem exhauriat, vt Assyriorum campi ab eo irrigari nequeant. Quapropter Babyloniorum satrapa magno labore Euphratis in Pallacopam exitus obstruit. (quanuis non magna cum difficultate aperiantur) quòd limosa iis in partibus terra, quippe quæ fluminis aqua proluitur, minimè facilem aquæ reflexionem admittat: adeo vt x. M Assyrij tres integros menses in hoc opere consumpserint. Quæ Alexandro enarrata, incitarunt eum vt aliquid in vtilitatem Assyriæ meditaretur. Itaque qua in Pallacopam Euphrates deriuatur, eius exitū firmius obstruere instituit. Quúmq; ad stadia triginta progressus esset, petrosam terrā reperit, quæ si intercisa ad veterem Pallacopæ alueum perduceretur, nequaquam, propter terræ firmitatem, aquā transmissurā esse videbatur: atque ita statis anni temporibus facilem aquarum conuersionem atque exundationem fore iudicabat. Idcirco Alexander per Pallacopam vectus, nauigando per lacus descendit in Arabum regionem: ibi commodum quendam locum contemplatus, vrbem ædificauit mœnibúsque cinxit, & coloniam eò deduxit ex Græcis mercenariis, voluntariis, & qui aut senectute aut casu aliquo inepti bello facti erant. Ipse, contempto Chaldæorum oraculo, quòd nihil aduersi, quemadmodum vaticinati erant, ei euenisset (iam enim Babylone excesserat nullo infortunio accepto) fiducia plenus rursum per paludes nauigat, Babylonem à sinistra habens. Quúmque in iis angustiis pars exercitus inopia ducis erraret, præmisso duce qui viam monstraret, in alueum eos reduxit. Huiusce modi verò quiddam narrant: Multa esse Assyriorum regum sepulcra in iis paludibus extructa. Quúmque Alexander nauigando pergeret (ipsum enim suæ triremis gubernatorem fuisse aiunt) obortum ingentem ventum, dum nauigaret, regium capitis ornamentum & diadema ei alligatum abripuisse, atque illud quidē vt-

pote grauius,in aquam procidisse: istud verò vento abreptũ arundini cuidã,ex iis quæ monimentis regum adnatę erant,hæsisse.idq; ab eo futuri casus prodigium habitum. dehinc nautam quendam enatasse, qui diadema ab arundine auelleret,idque receptum non manu gestasse,ne natans madefaceret,sed capiti impositum attulisse. Atqui plerique eorum qui res Alexandri scripserunt eum diligentiæ suæ causa talento donatum ab Alexandro: deinde capite plecti iussum aiunt: Chaldæis monentibus, caput illud quod diadema regium gestasset, saluum relinqui negligíque non debere. Aristobulus verò non recensetquidem eum talentum accepisse, sed plagis affectum, quòd diadema capiti imposuisset. Eum autem quendam ex Phœnicibus nautis fuisse ait, qui Alexandro diadema retulit: nonnulli Seleucum fuisse affirmant. idque Alexandro interitum,Seleuco magnum imperium portendisse.Seleucum enim maximum post Alexandrum(susceptο magno imperio)regem fuisse,animóque maximè regio præditum, & plurimis regnis post Alexãdrũ imperasse, minimè dubium mihi videtur. Alexander Babylonem reuersus, Peucestam cum x x. M Persarum reuersum è Perside reperit. is magnam quoque Cossæorum manũ & Tapurorum non paucos adduxerat:quòd & hæ gentes Persidi finitimæ in primis bellicosæ esse dicebãtur. Venerat item Philoxenus, è Caria exercitum ducens, & Menander è Lydia. Menidas quoque cum equestribus copiis. Inter hæc legati è Græcia venerunt, isque ipsi coronati Alexandrum accesserunt, eúmque coronis aureis coronauere, qui nimirum vt eum tanquam deum colerẽt venerant. non longè interim ipse ab interitu aberat. Tum Persarum studio collaudato, quòd Peucestæ per omnia paruissent, simúlque Peucesta ipso qui moderatè sapientérque gubernasset,Macedonicis ordinibus eos accensuit.Decurionem quidemMacedonem singulis decuriis præfecit, adhæc duplarium Macedonem & decastaterem,ita vocatum à stipendio, quod quidem minus accipiebat quàm duplarius, maius verò quàm gregarij milites. Secundùm hos duodecim Persas. ita tamen vt extremus decastater Macedo etiam esset.Singulæ itaq; decurię quatuor Macedones habebant. è quibus tres ampliora quàm reliqui stipendia accipiebant:quartus verò to ti decuriæ præerat. Persæ verò x 1 1 erant. Et Macedones quidem patria armatura vtebantur: Persæ partim sagittis, partim amentatis iaculis. Interea Alexander classem crebrò ad remum exercebat. magna erat inter triremes & quadriremes quæ in fluuio erant contentio, acre remigum & gubernatorum certamen. victoribus coronæ dabantur. Per hos dies venerunt etiam ab Ammoncij quos sciscitatum miserat, quósnam honores Hephæstioni tribuere fas esset.qui quidẽ Ammonem respondisse nuntiabant,fas esse vt heroi sacrificare. Quo oracuło lætatus, deinceps eum vt heroem coluit. Post hæc Cleomeni

A τὸ ὕδωρ, τὸ δὲ δίδημα ἢ ἀπενεχθὲν ὑπὸ τῆς πνοῆς, ἐρεθῆναι ἐν καλάμῳ· τὸν κάλαμον ἢ τῷ ὀπιπεφυκότων εἶναι πέριξ τινὶ τῶν πάλαι βασιλέων. ἔτό τε οὖν αὐτὸς ὑπὸ τῶν μελλόντων σημῆναι, καὶ ὅτι τις ναυτῶν ὑπενήξαιτο· ὡς ὅτι τὸ δίδημα, ἀφελὼν τὸ καλάμου αὐτό, μετὰ χεῖρας μὲν οὐκ ἐβάστασεν, ὅτι νηχόμενος αὖ αὐτὸ ἐφέρετο, ὡς εἶδεν ἢ τῇ κεφαλῇ τῇ αὐτοῦ, οὕτω δὴ ἤνεγκε. καὶ οἱ μὲν πολλοὶ τῶν ἀναγραψάντων τὰ Ἀλεξάνδρου, λέγουσιν ὅτι πάλαντον μὲν ἐδωρήσατο αὐτῷ Ἀλέξανδρος, τῆς εὐθυμίας εἵνεκα· ἀποτεμεῖν ἢ ὅτι ἐκέλευσε τὸν κεφαλὸν, τῶν μάντεων ταύτῃ ἐξηγησαμένων, μὴ εὐεῖδεῖν σῶαν ἐκείνῳ τὸν κεφαλὸν ἥπερ τὸ δίδημα ἐφόρεσε τὸ βασίλειον. Ἀριστόβουλος ἢ τάλαντον μὲν ὅτι ἔλαβεν οὐ λέγει αὐτὸ, ἀλλὰ πληγὰς λαβεῖν τῆς εὐθύτητος ἕνεκα τοῦ διαδήματος. Ἀρτεμίδωρος μὲν δὴ τῶν τινα Φοινίκων τῶν ναυτῶν λέγει, ὅτι τὸ δίδημα τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐκόμισεν· εἶναι ἢ οἱ Σέλευκον λέγουσι. καὶ τοῦτο τῷ τε Ἀλεξάνδρῳ σημῆναι τὸν τελοῦντα, καὶ τῷ Σελεύκῳ τὴν βασιλείαν τὴν μεγάλην. Σέλευκον γὰρ μέγιστον τῶν μετὰ Ἀλέξανδρον (διαδεξάμενον τὴν ἀρχὴν τὴν μεγάλην) βασιλέα γενέσθαι, τήν τε γνώμην βασιλικώτατον, καὶ πλείστης γῆς ἐπάρξαι μετά γε αὐτὸν Ἀλέξανδρον, οὗ μοι δοκεῖ ἐναργὲς εἶναι ἐς ἀμφίλογον. Ἐπανελθὼν ἢ εἰς Βαβυλῶνα, καταλαμβάνει Πευκέσταν ἥκοντα ἐκ Περσῶν, ἄγοντα στρατιὰν Περσῶν ἐς δισμυρίους. ἦρξε ἢ καὶ Κοσσαίων καὶ Ταπούρων οὐκ ὀλίγους, ὅτι καὶ ταῦτα ἔθνη τῇ προσχώρων τῇ Περσίδι, μαχιμώτατα εἶναι ἐξηγγέλλετο. ἦκε ἢ αὐτῷ καὶ Φιλόξενος, στρατιὰν ἄγων ἀπὸ Καρίας, καὶ Μένανδρος ἐκ Λυδίας ἄλλους· καὶ Μενίδας ἵππέας ἄγων ἄλλους αὐτῷ ξυνταχθέντας. καὶ πρεσβεῖαι ἢ ἐν τούτῳ ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἦκον, καὶ τούτων οἱ πρέσβεις, αὐτοί τε ἐστεφανωμένοι Ἀλεξάνδρῳ προσῆλθον, καὶ ἐστεφάνουν αὐτὸν στεφάνοις χρυσοῖς, ὡς θεωροὶ δὴ ἥδην ἐς τιμὴν θεῶν ἀφιγμένοι· τῷ ἢ ὑστέρῳ ἄρα ἡ τελευτὴ ἐνῆν. ἔνθα δὴ τοῖς τε Πέρσαις ἐπῃνέσας τὴν προθυμίαν, ὅτι πάντα Πευκέστα ἐπείθοντο, καὶ αὐτὸ Πευκέσταν τὸν ἐν κόσμῳ αὐτῶν ἐξηγήσεως, κατέλεγεν αὐτοὺς ἐς τὰς Μακεδονικὰς τάξεις. δεκὰς ἄρχων μὲν δεκάδος ἡγεῖτο Μακεδόνα, καὶ ὅτι τούτῳ διαφερέτω Μακεδόνα καὶ δεκαστήρη, οὕτως ὀνομαζόμενον ἀπὸ τῆς μισθοφορᾶς, ἐλάττονα μὲν καὶ διαφερέτω, πλείονα ἢ τῶν ἐν τιμῇ στρατευομένων ἔφερεν. ἐστὶ τούτοις ἢ δώδεκα Πέρσαις, καὶ τελευταῖον τῆς δεκάδος Μακεδόνα, δεκαστήρη καὶ τοῦτον· ὥστε ἐν τῇ δεκάδι τέσσαρας μὲν εἶναι Μακεδόνας, τοὺς μὲν τρεῖς τῇ μισθοφορᾷ προύχοντας, τὸν ἢ τῇ ἀρχῇ τῆς δεκάδος· δώδεκα ἢ Πέρσαις. τοὺς μὲν Μακεδόνας, τῷ πάριον ὁπλισιν ὡπλισμένους· τοὺς ἢ Πέρσας, τοὺς μὲν τοξότας, τοὺς ἢ καὶ μεσάγκυλα ἔχοντας. ἐν τούτῳ ἢ πολλάκις μὲν τοῦ ναυτικοῦ ἀπεπειρᾶτο. πολλαὶ ἢ ἔριδες αὐτῷ τῇ περὶ ἐρετῶν, καὶ ὅσῳ τετρήρεις πρὸς τὸν πατρῶνα γίγνονται· καὶ ἀγῶνες τῇ τε ἐρετῇ καὶ τῇ κυβερνητῇ, καὶ στέφανοι τοῖς νικῶσιν. ἦκον ἢ καὶ ὡς δὴ Ἄμμωνος οἱ θεωροὶ, οἵτινας ἐκάλει ἐρησομένους ὅπως θέμις αὐτῷ τιμᾶν Ἡφαιστίωνα. οἱ ἢ, ὡς ἱερεῖ, ἔφασαν ὅτι θύειν θέμις ὁ Ἄμμων λέ-

H. ὁ δὲ ἐχαιρέ τε τῇ μαντείᾳ, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε ὡς ἥρωα ἐγέραιρε. καὶ Κλεομένει ἀνδρὶ κακῷ,

κ᾽ πολλὰ ἀδικήματα ἀδικήσαντι ἐν Αἰγύπτῳ. ὅτι ἐπιστέλ
λῃ ὁπισολιῶ. κ᾽ τοῦτο, τὸ μὲν ἐς Ἡφαιστίωνα κ᾽ ἀπο-
θανόντα φιλίας ἕνεκα καὶ μνήμης, οὐ μέμφομαι ἔ-
γωγε· ἄλλων δ᾽ πολλῶν ἕνεκα, μέμφομαι. ἔλεγε γὰρ ἡ
ὁπιστολὴ κατασκευασθῆναι Ἡφαιστίωνι ἡρῷον ἐν
Ἀλεξανδρείᾳ τῇ Αἰγυπτίᾳ, ἔν τε τῇ πόλει αὐτῇ, & ἐν
τῇ νήσῳ τῇ Φάρῳ, ἵνα ὁ πύργος ὅσιν ὁ ἐν τῇ νήσῳ με-
γέθη τε μέγιστος, καὶ πολυτελείᾳ ἐκπρεπέστατος· καὶ
ὅπως ὁπικρατήσῃ ὄνομα ὁπικαλεῖσθαι ἀπὸ Ἡφαιστίωνος.
καὶ τοῖς συμβολαίοις, καθ᾽ ὅσα οἱ ἔμποροι ἀλλήλοις
ξυμβάλλουσιν, ἐγγράφεσθαι τὸ ὄνομα Ἡφαιστίωνος.
ταῦτα μὲν οὐ σκῶπτω μεμφόμενος, πολλοῦ γε δεῖ ὅπως
σκώπτω μεγάλοις μεγάλως διεσπουδάζετο· ἐκεῖνα
δ᾽ καὶ πάνυ μέμφομαι, ἢν δὲ καταλάβω ἐγὼ (ἔλε-
γε τὰ γράμματα) τὰ ἱερὰ τὰ ἐν Αἰγύπτῳ καλῶς κα
τεσκευασμένα, καὶ τὰ ἡρῷα τοῦ Ἡφαιστίωνος, εἴτέ τι
σεσύτερον ἡμάρτηκας, ἀφήσω σε τούτου, καὶ τοιοῦτον,
οἱηλίκον οὐκ ἁμάρτοις, οὐδὲν πίσῃ ἐξ ἐμοῦ ἄχαρι.
τοῦτο ἀνδρὶ ἄρχοντι πολλῆς μὲν χώρας πολλῶν δ᾽ ἀν-
θρώπων, ἐκ βασιλέως μεγάλου ἐπεσταλμένον, ἄλ-
λως τε καὶ κακῷ ἀνδρὶ, οὐκ ἔχω ἐπαινέσαι. Ἀλλὰ δὴ
αὐτῷ ἤδη Ἀλεξάνδρῳ ἐγγὺς ἦν τὸ τέλος. καί μοι καὶ
τοιόνδε σεσύτερον τῶν μελλόντων σημῆναι λέγει Ἀριστόβου-
λος· καταλοχίζειν μὲν αὐτὸν τὴν στρατιὰν τὴν ξυν
Πευκέστα τε ἐκ Περσῶν, καὶ ἀπὸ θαλάσσης ξὺν Φι-
λοξένῳ κ᾽ Μενάνδρῳ ἥκουσαν, ἐς τὰς Μακεδονικὰς
τάξεις. διψῆσαι τε δ᾽, ἀποχωρῆσαι ἐκ τῆς ἕδρας, κα-
ταλιπόντα ἔρημον τὸν θρόνον τὸν βασίλειον. εἶναι δὲ
κλίνας ἑκατέρωθεν τοῦ θρόνου ἀργυρόποδας, ἐφ᾽ ὧν
οἱ ἀμφ᾽ αὐτὸν ἐπῆσαν ἐκάθηντο. τοῦ δὲ ἵνα οὐκ ἠμελη-
μένων ἀνθρώπων (οἱ δ᾽ καὶ τοῦ ἐν Φυλακῇ ἀδέσμῳ
ὄντα λέγουσιν) ἔρημον ἰδόντα τὸν θρόνον καὶ τὰς κλί
νας, σφᾶς τοῦ θρόνῳ δ᾽ ἐφικέτας τοὺς εὐνούχους (καὶ γὰρ
καὶ οἱ ἑπῆσαν ξυναναίσησαν τοῦ βασιλεῖ ἀποχωρῆν-
τι) διελθόντα διὰ τῶν εὐνούχων, ἀναβῆναί τε ὅπι τὸν
θρόνον καὶ καθέζεσθαι· τοὺς δ᾽ οὐκ ἀναίσῃναι μὲν αὐ-
τὸν ἐκ τοῦ θρόνου, κατ᾽ δὴ ἵνα νόμον Περσικὸν· σειρῆ-
ξαι μέντοι δ᾽, τύπτεσθαι τά τε σήθη κ᾽ τὰ σέσωπα, ὡς
ὅπι μεγάλῳ κακῷ. ταῦτα ὡς ἐξηγγέλθη Ἀλεξάν-
δρῳ, κελεῦσαι σφεβλωθῆναι τὸν καθίσαντα, μήποτε
ἐξ ὁπιβουλῆς ξυμπεπαγμένον τοῦτο ἔδρασε, γνῶναι
θέλοντα· τὸν δ᾽ οὐδὲν ἄλλο καταφανῆ, ὅτι μὴ ὅπι νοῦ
οἱ ἐλθὸν οὕτω σεσῶξαι. ἦ δὴ καὶ μᾶλλον ἐπ᾽ οὐδενὶ ἀ-
γαθῷ ξυμβῆναι αὐτῷ οἱ μάντεις ἐξηγοῦντο. ἡμέ-
ρας τε οὐ πολλὰς ὅπι τούτῳ ἐγένοντο, κ᾽ τεθνηκὼς τοῖς
θεοῖς τὰς τε νομιζομένας θυσίας ὅπι ξυμφορᾶς ἀ-
γαθᾶς, καί μιν κ᾽ ἐκ μαντείας, δι᾽ωχεῖτο ἅμα τοῖς
φίλοις, & ἔπινε πόρρω τοῦ νυκτός. δοῦναι δ᾽ λέγεται
καὶ τῇ στρατιᾷ ἱερεῖα, καὶ οἶνον κ᾽ λόχοις καὶ ἑκατο-
σύας. ἀπὸ δ᾽ τοῦ πότου, αὐτὸν μὲν ἀπαλλάσσεσθαι ἐθέ-
λειν ὅπι κοιτῶνι, εἰσὶν οἳ καὶ ἐγένοντο· Μήδιον δ᾽ αὐ-
τοῦ ἐντυχόντα, τὸ ἑπέρωον ἐν τῷ τότε τὸν πεθανώτε-
τον, δεηθῆναι κωμάσαι παρ᾽ αὐτόν· ἡρέσθαι γὰρ αὖ ἡδὺν
τὸν κῶμον. καὶ οἱ βασίλειοι ἐφημερίδες ὧδε ἔχου-
σι, πίνειν μὲν ὅλα Μηδίῳ αὐτὸν κωμάσαντα· ἔπειτα ἐξ-
αναστάντα, καὶ λουσάμενον, καθεύδειν τε, καὶ αὖθις
δειπνεῖν μὲν ὅλα Μηδίῳ, καὶ αὖθις πίνειν πόρρω τοῦ νυ-

A homini improbo, qui Aegyptios multis in-
iuriis affecerat, epistolam scripsit. quam qui-
dem, memoriæ beneuolentiæque erga He-
phæstionem mortuũ causa, haud reprehen-
derim: multis verò aliis de causis non pro-
bo. Iubebat enim ea epistola templum He-
phæstioni exędificari in Alexandria Aegy-
ptiaca, cùm in ipsa vrbe, tum in insula Pha-
ro, in qua turris erat & magnitudine & sum-
ptu operis excellens: & hoc iuris obtineret
vt de Hephæstionis nomine appellaretur.
Adhæc tabulis contractuum, quoscunque
B negotiatores inter se cõficerent, Hephęstio-
nis nomen inscribi. Atque hæc quidem eo
tantùm nomine reprehendo, quòd in rebus
non magnis nimis magnam operam posuit:
illa verò in vniuersum damno, Si enim ego «
(ita scribebat) in Aegyptum veniens, tem- «
pla ritè abs te Hephæstioni vt heroi ex- «
structa inuenero, non solùm siquid antehac «
commisisti, ignoscam, sed quantuncunque «
deinceps deliqueris, nihil incommodi tibi à «
me accidet. Hoc certè ad hominem impro- «
C bum, multis & terris & viris imperantem, à
magno rege scriptum nulla ratione proba-
re possum. Sed iam Alexandri interitus im-
minebat, quem vel hoc maximè prodigio
significatum fuisse Aristobulus scribit. Co-
pias enim quæ cum Peucesta ex Perside, &
ex mari cum Philoxeno & Menandro vene-
rant, in Macedonicos ordines distribuisse,
quúmque sitim sentiret, nonnihil à solio re-
cessisse, regiámque sellam vacuam reliquisse.
Fuisse porro ab vtraque solii parte lectos ar-
D genteis pedibus innixos, quibus amici insi-
debant. Quendam verò obscurum hominẽ
(sunt qui aliquem qui in custodia citra vin-
cula habebatur, fuisse dicant) quum regiam
sellam vacuam videret, & eunuchos vtrin-
que thronũ circunstantes (nam & amici regẽ
discedẽtem comitati erãt) per medios eunu-
chos transisse, soliúmq; conscẽdisse & in eo
cõsedisse. Eos verò è solio eum detrahere nõ
ausos, Persica quadã lege prohibitos: lacera-
tis tantùm vestibus pectora faciémque con
tudisse, magnum aliquod malum ominatos.
E Quæ vbi Alexandro nuntiata sunt, eum qui
solio insederat in quæstionem dari iussisse,
num fortè ex compositis insidiis id fecisset
exploraturum: nihil verò confessum, præter-
quam quòd leuitate quadam animi impul-
sus id fecisset: tantóque maius malum va-
tes inde portendisse. Paucis pòst diebus
quum diis consuetas sibi pro felicibus suc-
cessibus hostias sacrificasset, nonnullásque
ex vatum monitu adiecisset, cum amicis e-
pulatus est, conuiuiúmque in multam noctẽ
F produxit. Hostias etiam exercitui dedisse, vi
númque per cohortes & centurias distri-
buisse dicitur. A conuiuio sunt qui scribant
eum in cubiculũ concedere voluisse: sed Me
dium, vnũ ex amicis tum tẽporis ei maximè
charũ, obuiã factum rogasse vt secũ comes-
satum veniret: fore enim iucundã comessa-
tionem. Et quidẽ diaria regis ita habent: i-
psum apud Medium comessatum bibisse.

deinde quum surrexisset séque abluisset, dormisse: rursúmque edisse apud Medium & in multam

noctem bibisse, quúmq; è conuiuio discessisset, lauisse, lotum nonnihil mandisse, ibíque cubuisse, quòd iam febricitaret: deinde lectica ad sacrificia delatum sacrificasse vti consueuerat per singulos dies. sacrificiisq; peractis in androne iacuisse in vesperum vsq;. Inter hæc iter nauigationémque ducibus pronuntiasse, & quidem eos qui pedites profecturi erant, in quartum diem: qui verò secum nauigaturi essent, vt in quintum diem parati essent iussisse. Post hæc lectica delatum flumen versus, conscensáque naue flumen traiecisse in hortum amœnissimum: ibíque rursus lotum requieuisse. Postridie denuo lotum cõ sueta sacrificia diis fecisse. ingressúmque cubiculum, iacuisse cum Medio colloquentem, imperasséque ducibus vt mane adessent. His peractis cœnasse modicè, rursúsque in cubiculum delatum continuè per totam noctem febricitasse: postridie lauisse, lotúmque sacrificasse, & Nearcho reliquísque ducibus nauigationem in tertium diem indixisse: postero quoque die lotum consueta sacrificia diis fecisse. sacrificiisque factis febrim non cessasse. Nihilominus tamen conuocatis ducibus præcepisse vt omnia ad nauigationem parata essent. lotúmque sub vesperum peius habuisse. Sequenti luce in ædes balneis vicinas translatum esse, consuetáque sacrificia peregisse. Quúmque iam vis morbi inualuisset, primarios tamen duces euocasse. déque nauigatione rursus mandata dedisse. Altero die difficulter admodum ad sacrificia delatum sacrificasse, nihilóque secius nauigationem imperasse. postridie, quum iam pessimè haberet, tamen à consuetis sacrificiis non destitisse. Iussisse verò vt duces circa aulam versarentur: & eos qui mille, quique quingentis militibus præfecti essent pro foribus custodiam agerent. quúmque iam planè langueret, ex horto in regiam translatum. Ingressisque ad eum ducibus, agnouisse quidem eos, alloqui tamen non potuisse, nullámque vocem edidisse, & tota illa nocte ac sequenti die grauissima febri correptum fuisse. Ita in diariis regiis scriptum inueni. Inter hæc milites desiderio eius videndi captos esse. & nonnullis viuum cernere cupientibus: nonnullis, quòd iam mortuus esse diceretur, mortémque eius à custodibus corporis celari (mea sententia) suspicantibus, plerosque præ dolore ac desiderio regis, vi ad illum videndum irrupisse. Sed iam regem ingrediente exercitu vocem defecisse: capite tantum ægrè subleuato atq; oculis indicium aliquod animi facientibus, singulis dextram præbuisse. Iisdem diariis regiis continetur, in Serapidis æde pernoctasse Pythonem, Attalum, Demophontem, & Peucestam. præterea Cleomenem & Menidam, ac Seleucum. & percontantibus deũ, an melius satiúsque esset Alexandrum in templum suum vt à se curaretur, deferri, oraculũ redditum, Non oportere eò deferri: sed melius ei si ibi maneat fore. idque amicos Alexandro renuntiasse, neque multo pòst Ale-

In vet. post τὴν ἡμέραν legitur, καὶ τὴν ἄλλην νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν.

A κτῶν. ἀπαλλαχθέντα ὑπὸ τοῦ πότου, λουσάσθαι· καὶ λουσάμενον, ὀλίγον τι ἐμφαγεῖν, καὶ καθεύδειν αὐτόν, ὅτι ἤδη ἐπύρεσσεν. ἐκκομισθέντα δὲ ὑπὸ κλίνης πρὸς τὰ ἱερά, θῦσαι ὡς νόμος ἐφ' ἑκάστῃ ἡμέρᾳ. καὶ τὰ ἱερὰ ὑπομένοντα, κατακεῖσθαι ἐν τῷ ἀνδρεῶνι ἕως τε ἐπὶ κνέφας. ἐν τούτῳ δὲ τοῖς ἡγεμόσι προαγγέλλειν ὑπὲρ τῆς πορείας, καὶ τὸ πλοῦ· τοῖς μὲν, ὡς πεζῇ ἰόντας, προσκαθέζεσθαι ἐς τετάρτην ἡμέραν· τοῖς δὲ ἅμα οἱ πλέοντες, ὡς ἐς πέμπτην παρασκευὴν ἐκπεσοῦντες ἐκεῖθεν δὲ κατακομισθῆναι ὑπὸ κλίνης ὡς ὑπὸ τὸν ποταμόν· καὶ πλοίου ὑπολαβόντα, διαπλεῦσαι πέραν τὸ ποταμοῦ ἐς τὸν παράδεισον. κἀκεῖ αὖθις λουσάμενον, ἀναπαύεσθαι. ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν, λουσάσθαί τε αὖθις, καὶ θῦσαι τὰ νομιζόμενα. καὶ εἰς τὴν καμάραν εἰσελθόντα, κατακεῖσθαι διαμυθολογοῦντα πρὸς Μήδιον. παραγγεῖλαι δὲ καὶ τοῖς ἡγεμόσιν, ἀπαντῆσαι ἑωθεν. ταῦτα προάξαντα, δειπνῆσαι ὀλίγον. κομισθέντα δὲ αὖθις ἐς τὴν καμάραν, πυρέσσειν ἤδη ξυνεχῶς τὴν νύκτα ἅλην. ᾗ δὲ ὑστεραίᾳ, λούσασθαι, καὶ λουσάμενον θῦσαι. Νεάρχῳ δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἡγεμόσι παραγγεῖλαι τὰ ἀμφὶ τὸν πλοῦν, ὅπως ἔσται ἐς τρίτην ἡμέραν. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ λούσασθαι αὖθις, καὶ θῦσαι τὰ τεταγμένα· ᾗ τὰ ἱερὰ ὑπομένοντα, οὐκέτι ἐλινύειν πυρέσσοντα· ἀλλὰ καὶ ὡς τοὺς ἡγεμόνας εἰσκαλέσαντα, παραγγέλλειν τὰ πρὸς τὸν ἔκπλουν ὅπως αὐτῷ ἔσται ἔπιμα. λούσασθαί τε ὑπὸ τῇ ἑσπέρᾳ, καὶ λουσάμενον ἔχειν ἤδη κακῶς. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ μετακομισθῆναι ἐς τὴν οἰκίαν τὴν πρὸς τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ θῦσαι μὲν τὰ τεταγμένα. ἔχοντα δὲ πονήρως, ὅμως ἐσκαλέσαι τοὺς ἡγεμόνων τοὺς ὑπερκαθημένους, καὶ ὑπὲρ τοῦ πλοῦ αὖθις παραγγέλλειν. τῇ δ' ὑπερούσῃ μόλις ἐκκομισθῆναι πρὸς τὰ ἱερὰ, καὶ θῦσαι, καὶ μηδὲν μεῖον ἔτι παραγγέλλειν ὑπὲρ τοῦ πλοῦ τοῖς ἡγεμόσιν. ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν κακῶς ἤδη ἔχοντα, ὅμως θῦσαι τὰ τεταγμένα. παραγγεῖλαι δὲ, τοῖς μὲν στρατηγοῖς διατρίβειν κατὰ τὴν αὐλὴν χιλιάρχας ἢ κατὰ πεντηκοντάρχας, περὶ τῆς θυρῶν. ἤδη δὲ παντάπασι πονήρως ἔχοντα, διακομισθῆναι ἐπὶ τὸ παράδεισον εἰς τὰ βασίλεια. εἰσελθόντων δὲ τῶν ἡγεμόνων, γνῶναι μὲν αὐτοὺς, φωνῆσαι δὲ μηδὲν ἔτι, ἀλλ' εἶναι αὐαυδον· καὶ τὴν νύκτα πυρέσσειν κακῶς καὶ τὴν ἡμέραν. οὕτως ἐν ταῖς ἐφημερίσι ταῖς βασιλείοις ἀναγέγραπται. καὶ ὑπὸ πάντες, ὅτι οἱ στρατιῶται ἐπόθησαν ἰδεῖν αὐτόν· οἱ μὲν, ὡς ζῶντα ἔτι ἴδοιεν· οἱ δὲ, ὅτι τεθνηκέναι ἤδη ἀγγέλλετο, ὑπορρύπτεσθαι δὲ αὐτὸ ἐτόπαζον πρὸς τῷ σώματος φυλάκων τὸν θάνατον, ὡς ἔγωγε δοκῶ, οἷς πολλοὶς δὲ ὑπὸ πένθους καὶ πόθου τοῦ βασιλέως βιάσεσθαι ἰδεῖν Ἀλέξανδρον. τὸν δὲ ἄφωνον μὲν εἶναι λέγουσι παρὰ προσδοκωμένης τῆς σφαγῆς· δεξιοῦσθαι δὲ ὡς ἑκάστους, τῷ τε κεφαλῇ ἐπανέχοντα μόγις, καὶ τοῖν ὀφθαλμοῖν ὑπομειδιῶντα. λέγουσι δὲ αἱ ἐφημερίδες αἱ βασίλειοι, ἐν τῷ τοῦ Σεράπιδος ἱερῷ Πύθωνά τε ἐγκοιμηθέντα, καὶ Ἄτταλον, καὶ Δημοφῶντα, καὶ Πευκέστην· πρὸς δὲ, Κλεομένη τε καὶ Μενίδαν, καὶ Σέλευκον, ἐπερωτᾶν τὸν θεὸν εἰ λῷον καὶ ἄμεινον Ἀλεξάνδρῳ, εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ κομισθέντα. καὶ ἱκετεύσαντα θεραπεύεσθαι πρὸς τοῦ θεοῦ. καὶ χρῆσαι Φήμιον τινὰ ὅτι τοῦ θεοῦ, μὴ

κομίζεσθαι εἰς τὸ ἱερὸν, ἀλλ' αὐτοῦ μένοντα ἔσεσθαι ἄμεινον. τῶν τε ἀπαγγεῖλαι τοὺς ἐπαγομένους, καὶ Ἀλέ-

ξανδρον

ξανδρον οὐ πολὺ ὕστερον ἀποθανεῖν· ὡς τοῦτο ἤδη ὂν τὸ ἄμεινον. οὐ πόρρω δὲ τούτων οὔτε Ἀριστόβουλος οὔτε Πτολεμαῖος ἀναγέγραπται. οἱ δὲ καὶ τάδε ἀνέγραψαν, ἐρέσθαι μὲν τοὺς ἑταίρους αὐτὸν, ὅτῳ τὴν βασιλείαν ἀπολείπει· τὸν δὲ ὑποκείσθαι, ὅτι τῷ κρατίστῳ. οἱ δὲ, προσθεῖναι τούτῳ τῷ λόγῳ, ὅτι μέγαν ἔσεσθαι φιλονεικίαν ἀμφὶ αὐτῷ ἐπὶ μνήμῃ. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα οἶδα ἀναγεγραμμένα περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου τελευτῆς. καὶ φάρμακον ὅτι ἐπέμφθη παρὰ Ἀντιπάτρου Ἀλεξάνδρῳ, καὶ ὑπὸ τοῦ φαρμάκου ὅτι ἀπέθανε. καὶ τὸ φάρμακον ὅλως Ἀριστοτέλης μὲν Ἀντιπάτρῳ ἐξεῦρε, δεδοικὼς ἤδη Ἀλέξανδρον, Καλλισθένους ἕνεκα· Κάσανδρος δὲ ὁ Ἀντιπάτρου ἐκόμισεν. οἱ δὲ, καὶ ὅτι οὐ πάνυ ὀλίγῳ πρόσθεν τῆς τελευτῆς ἐνέπεσε, καὶ τοῦτο ἀπέγραψαν· δοῦναι δὲ αὐτὸ Ἴόλλαν τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κασάνδρου τὸν νεώτερον. εἶναι δὲ οἰνοχόον βασιλικὸν τὸν Ἴόλλαν, καὶ πελευπῆσθαι πρὸς Ἀλεξάνδρου ὀλίγῳ πρόσθεν τῆς τελευτῆς. οἱ δὲ, καὶ Μήδιον μεταχεῖν τοῦ ἔργου, ἐραστὴν ὄντα τοῦ Ἴόλα· καὶ αὐτὸν δὲ εἶναι τὸν εἰσηγητὴν ἡμύμονα Ἀλεξάνδρῳ τοῦ κώμου. ὀδυνᾶσθαι τε αὐτὸν ὅτι τῇ κύλικι ἡμέσθαι ἐξὸν, καὶ ὅτι τῇ ὀδυνῇ ἀπαλλαγῆναι ἐκ τοῦ πόνου. ἤδη δέ τις οὐκ ἠσχύνθη καὶ γράψαι, ὅτι αὐθόμματος οὐ βιώσιμον ὄντα αὐτὸν Ἀλέξανδρον, ἐς τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἧκε βαλὼν, ὡς ἀφανὴς ἐξ ἀνθρώπων ἡμύμενος, πιστέραν τὴν δόξαν ᾠόμενος τοῖς ἐπὶ τὰ ἐγκαταλείπει ὅτι οὐκ ἄνευ τοῦ αὐτοῦ ἡ ἥρεσις ξυνέβη, καὶ ᾠόμενος θεοὺς ἀποχώρησις. Ῥωξάνην δὲ τὴν γυναῖκα οὐ λαθεῖν οἴεσθαι, ἀλλὰ ἐρεθίσθαι πρὸς αὐτῆς, ἐπὶ μοιχείαν τὰ ἐπεῖν, ὅτι ἐφθόνησεν ἄρα δόξης αὐτῷ τὸ ἐς ἅπαν, ὡς θεῷ δὴ γεγενημένῳ. ἐξ ὧν τάδε ἐμοὶ, ὡς μὴ ἀγνοεῖν δόξαιμι μᾶλλον ὅτι λεγόμενά ἐστιν, ἢ ὡς πρὸς ἐς ἀφήγησιν, ἀναγεγράφθω. ἐτελεύτησε μὲν δὴ Ἀλέξανδρος τῇ πέμπτῃ καὶ δεκάτῃ καὶ ἑκατοστῇ Ὀλυμπιάδι, ὅτε Ἡγησίας ἄρχοντος Ἀθήνησιν. ἐβίω δὲ δύο καὶ τριάκοντα ἔτη, καὶ τὸ τρίτον μῆνας ἐπέλαβεν ὀκτὼ, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος. ἐβασίλευσε δὲ δώδεκα ἔτη, καὶ τοὺς ὀκτὼ μῆνας τούτους· τό τε σῶμα κάλλιστος, καὶ φιλοπονώτατος, καὶ ὀξύτατος ἡμύμενος, καὶ τὴν γνώμην ἀνδρειότατος, καὶ φιλοτιμότατος, καὶ φιλοκινδυνότατος, καὶ τοῦ θείου ὑπερμελέστατος. ἡδονῶν δὲ τοῦ μὲν τοῦ σώματος ἐγκρατέστατος, τοῦ δὲ τῆς γνώμης, ἐπαίνου μόνου ἀπλησίστατος· ξυνιδεῖν δὲ τὸ δέον ἔτι ἐν τοῦ ἀφανεῖ ὂν δεινότατος, καὶ ἐκ τοῦ φαινομένων τὸ εἰκὸς ξυμβαλεῖν ὑπερτυχέστατος, καὶ τάξαι στρατὸν καὶ ὁπλίσαι τε καὶ κοσμῆσαι δαιμονέστατος· καὶ τὸν θυμὸν τοῖς στρατιώταις ἐπᾶραι, καὶ ἐλπίδων ἀγαθῶν ἐμπλῆσαι, καὶ τὸ δεῖμα ἐν τοῖς κινδυνώδεσι τοῦ ἀδεοῦς τοῦ αὐτὸ ἀφανίσαι, ξύμπαντα ταῦτα ἡμυναιότατος. καὶ οὗ καὶ ὅσα ἐν τοῦ ἀφανεῖ πρᾶξαι, ξυμμεγίστῳ θάρσει ἔπραξεν· ὅσα τε φθάσας ὑφαπάσαι τοῦ πολεμίων, πρὶν δεῖσαι ἕνα αὐτὰ ὡς ἐσόμενα, προλαβεῖν δεινότατος· καὶ τῷ μὲν ξυνιέντα, ἢ ὁμολογοῦντα, φυλάξαι βεβαιότατος· πρὸς δὲ τοῦ ἐξαπατῶντων μὴ ἁλῶναι, ἀσφαλίσασθαι. χρημάτων δὲ ἐς μὲν ἡδονὰς τὰς αὐτοῦ, φειδωλότατος· ἐς δὲ δύναμιν τοῦ πέλας, ἀφθονώτατος. εἰ δέ τι ἐπλημμέλησε Ἀλέξανδρος δι' ὀξύτητα, ἢ ὑπ' ὀργῆς, ἢ εἰ τι ἐς τὸ ὑπερφιλότιμον προήχθη βαρβαρίσας, ἃ μεγάλα

xandrum decessisse quasi id magis in rem ipsius esset. Ptolemæus & Aristobulus non multum ab his dissentiunt. Sunt qui hoc etiam addant: Interrogatum ab amicis, cui nam regnum relinqueret: respondisse, Optimo ac præstantissimo. Alij adiecisse eum ad hæc verba aiunt, cernere se ingens certamen inter eos post eius mortem futurum. Neque verò me præterit multa alia præter hæc de Alexãdri obitu scripta esse: quódque venenum ei ab Antipatro missum fuerit, quo interiit. Aristotelémque id Antipatro confecisse, Alexandrum ob Callisthenis necem metuentem: ídque à Cassandro Antipatri filio allatum. alij iumenti vngula allatum scribunt: & per Iollam minorem Cassandri frattem regi traditum. Fuisse enim Iollam regi à poculis, eíque ab Alexãdro paulo ante eius mortem acerbi aliquid accidisse. Alij Medium, quòd Iollæ amator esset, sceleris conscium fuisse scribunt. Nam & hunc Alexandro autorem comessationis fuisse, statimque post haustum poculum vehementẽ dolorem sensisse, ita vt conuiuio excedere sit coactus. Quidam etiam scribere non erubuit, Alexandrum quum iam de salute desperaret, ad Euphratem se contulisse coniiciendi se in flumẽ animo, vti sublatus ex hominum oculis, certiorem apud posteros fidem faceret, se ex deorum genere ortum, ad deos rediisse. Roxanem vero, cõsilio eius intellecto, inhibuisse, plorãtémq; ipsum dixisse: Inuidere illam sibi diuinitatis partæ gloriam. Quæ quidem ideo potius à me commemorãtur, ne ignorasse videar ea tum sparsa fuisse, quàm quòd fide digna existimem. Decessit autẽ Alexãder Olympiade CXIIII, archonte Athenis Hegesia. Vixit annos XXXII, menses VIII, vt autor est Aristobulus. Regnauit annos XII, menses VIII. Statura corporis pulcherrima fuit, diligentissimus & vehementissimus, magna animi fortitudine præditus, honoris & gloriæ appetentissimus, periculorum amantissimus, diuini cultus obseruantissimus: circa corporis voluptates moderatissimus: circa eas quę ad animum pertinent, sola laude inexplebilis, summa consilij dexteritate quid in rebus obscuris facto esset opus cernebat: & ex verisimilibus felicissimè euentus rerũ cõiectabat: ordinandi exercitus, armandi, gubernandíque peritissimus. idem ad militum animos excitandos & bona spe replendas, & metum periculorum priuati periculi contemptione profligandum, eximius. Res dubias summa audacia aggrediebatur: ad anticipandos hostes eósque corripiẽdos, priusquam quod euenturum erat timerent, solertissimus, promissi pactíque religiosissimus obseruator: néve aliorum fraudibus caperetur, instructissimus: pecunias in priuatas voluptates parcissimè conuertebat: in amicos summa cum liberalitate erogabat. Siquid verò ab Alexandro iræ vehementia rapiditatéque commissum est, aut si insolẽtius barbarorũ fastum imitatus est, equidẽ non

Curt. Veneno necatum esse crediderepleriq; filium Antipatri inter ministros, Iollam nomine, patris iussu dedisse.

Alexandri Medicium

tanti faciendũ censuerim, si quis iuuenilem Alexandri ætatẽ nõ iniquè æstimet, si perpetuũ felicitatis cursum, si assentatores, qui voluptatis causa cum regibus magno eorũ malo versantur, animaduertat. Cæterùm delicti pœnitẽtia duci, id ego soli ipsi inter veteres reges tanquã eximiũ ac genuinũ quiddã adscribo. Plerique enim, tametsi alicuius delicti conscij sibi sint, tuẽtes id vt rectè factũ obtegere se culpã suã putant: iniquè statuentes. Vnicam enim peccati medicinam esse censeo, peccati agnitionẽ & confessionem, manifestũmq; pœnitentiæ documentũ edere. Nam qui iniuriã accepit, nõ ita grauiter læsum sese iudicat, si is qui læsit perperã sese fecisse fateatur: & bona alicui spes sit, se non amplius iniuria affectũ iri, si is qui affecit pœnitentiã facti sui præ se ferat. Quod verò ad deum generis sui originẽ referebat, ne hoc quidem atrox delictũ fuisse censuerim: quippe qui nihil aliud fortassis sibi propositum habuerit quàm vt eo figmento maiorẽ autoritatem apud subditos sibi cõciliaret. Neq; verò mihi videtur Alexãder fuisse Minoe aut AEaco aut Rhadamãtho inferior, quorũ genus ad Iouẽ à veteribus relatũ, nullo ipsis vitio aut cõtumeliæ versum fuit: quẽadmodũ nec Thesei ortus ad Neptunũ, neque Ionis ad Apollinẽ relatus. Verùm & Persicus habitus arte quadam mihi à rege assumtus videtur, ne in vniuersum alienus ab eis rex esse videretur: vtq; refugiũ quoddã aduersus Macedonum insolentiã superbiámque haberet. Qua etiã de causa cum Macedonũ ordinib' Persas melophoros immiscuisse arbitror, & agemati, qui pari cum eis honore essent, accensuisse. Lõgas etiam potationes, vt ait Aristobulus, non vini causa amabat (neque enim multũ vini potabat) sed vt beneuolentiam cum amicis foueret. Quapropter quisquis Alexandrũ incusat ac vituperat, is non ea solùm quæ vituperatione digna sunt proferens vituperet, sed omnia eius facta in vnum cumulum cõgerens, ita demum secum reputet, quis ipse & quali fortuna vsus, ad cuius ac quanti principis accusationẽ accedat, qui ad tantum humanæ felicitatis fastigium euasit, vt vtriusque cõtinentis rex citra vllã cõtrouersiam fuerit, nomẽque suum per vniuersum terrarum orbem propagarit: cogitétque iste quisquis est accusator, quàm exilis ipse sit, quámque in exilibus paruíq; mométi rebus laboret, ac ne illas quidem ipsas decorè õficiat. Ita enim sentio, nullam ea tempestate gentẽ, nullam vrbẽ, nullum denique hominẽ fuisse, ad quem non Alexandri nomen peruenerit. Quocirca nõ absque numine eiuscemodi hominẽ terris datũ existimauerim, cui nemo omniũ mortaliũ par fuit. quod quidẽ etiã oracula in Alexandri morte testata sunt, diuersáque aliis atq; aliis hominib' spectra & insomnia oblata, & cõtinuatá in hunc vsque diem inter homines memoria & gloria, maior quàm quæ in hominẽ cadat. tum denique alia post tantum temporis spatium oracula Macedonum gẽti de eius honore edita. Ego verò, tametsi nonnulla Alexandri facta in historia rerum ab ipso gestarum reprehendi, Alexandri tamen ipsius admiratorem esse meipsum citra pudorem profiteor.

A τί θεμα ἐγωγε, εἰ τῳ νεότητά τε τις τῳ Ἀλεξάνδρῳ μὴ ἀνεπικῶς ἐνθυμηθείη, καὶ τὸ διωκεῖς τῆς δυτυχίας, καὶ τοῖς πρὸς ἡδονὴν οὐκ ὀρθῶς τῆς βελτίστῳ τοῖς βασιλεῦσι ξυνόντας τε καὶ ὁπῃ κακῶς ξυνεσομένους. ἀλλὰ μεταγνῶναί γε ἐφ' οἷς ἐπλημμέλησε, μόνῳ οἶδα τῶν πάλαι βασιλέων Ἀλεξάνδρῳ ὑπάρξαν τοῦ ἡμεδαπότητος· οἱ δὲ πολλοί, εἰ καί τι ἔγνωσαν πλημμελήσαντες, τῷ προηγορεῖν αὐτοὺς ὡς καλῶς δὴ πραχθέντος, ὑπικρύπτειν οἷόν τε τὴν ἁμαρτίαν, κακῶς γιγνώσκοντες. μόνῃ γὰρ ἐμοιγε δοκεῖ ἴασις ἁμαρτίας, ὁμολογεῖν τε ἁμαρτάνοντα, καὶ δῆλον εἶναι αὐτῷ μεταγινώσκοντα· ὡς τοῖς παθοῦσίν τι ἄχαρι οὐ πάντη χαλεπὰ τὰ παθήματα φαινόμενα, εἰ ὁράσας αὖθις ξυγχωροίη ὅτι ἃ καλὰ ἑόρασεν· αὐτῷ τε ἰέναι ἐς τὸ μέλλον τοῦ τῳ ἐλπίδα ἀγαθὴν ὑπολείπομένῳ, μή ποτε αὖ ᾧδε τι ἥσσον τι ἁμαρτεῖν, εἰ τοῖς πρόσθεν τι πλημμεληθεῖσιν ἀχθόμενος φαίνοιτο. ὅπῃ δ' εἰς θεὸν τὸ ἡμέτερον τῳ αὖ ἀνέφερεν, οὐδὲ τοῦτο ἐμοὶ δοκεῖ εἶναι μέγα αὐτῷ τὸ πλημμέλημα, εἰ μὴ καὶ σόφισμα ἐῴ τυχὸν ἐς τοὺς ὑπηκόους τοῦ σεμνοῦ ἕνεκα. οὕτω δοκεῖ ἐμοιγε ἡ Μίνως γενέσθαι βασιλεὺς ἀφανέστερος, ἢ Αἰακοῦ, ἢ Ῥαδαμάνθυος· οἷς δὴ ἐς Δία ἀνενεχθεῖσα ἡ γένεσις πρὸς τῶν πάλαι ἀνθρώπων, οὐδεμιᾷ αὐτῶν ὕβρει πρὸς τίθεται· οὐδὲ Θησέως ἢ Ποσειδῶνος, οὐδὲ Ἴωνος ἢ Ἀπόλλωνος. ὡς ἐμοιγε καὶ ἡ Περσικὴ σκευὴ σόφισμα εἶναι δοκεῖ, πρός τε τοὺς βαρβάρους, ὡς μὴ πάντη ἀλλότριον αὐτῶν φαίνεσθαι τὸν βασιλέα· ἔς τε πρὸς τοὺς Μακεδόνας, ὡς ἀποστροφὴ ἴνα ἔῃ αὐτῷ ἀπὸ τῆς ὀξύτητός τε καὶ ὕβρεως τῆς Μακεδονικῆς. ἐφ' ὅτῳ δὴ καὶ ἐγκαταμίξαι μοι δοκεῖ τῇς τάξεσιν αὐτῶν τοὺς Πέρσας τοὺς μηλοφόρους καὶ τοῖς ἀγήμασι τοὺς ὁμοτίμους. καὶ οἱ πότοι δέ, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος, οὐ τοῦ οἴνου ἕνεκα μακροὶ αὐτῷ ἐγίγνοντο (οὐ γὰρ πίνειν πολλὰ οἶνον Ἀλέξανδρον) ἀλλὰ Φιλοφροσύνης τῆς εἰς τοὺς ἑταίρους. ὅστις δὲ κακίζει Ἀλέξανδρον, μὴ μόνον ὅσα ἄξια κακίζεσθαι ὀρθῶς προσφερόμενος, κακιζέτω, ἀλλὰ ξύμπαντα Ἀλεξάνδρου εἰς ἓν χωρίον ξυναγαγὼν, οὕτω δὴ ἐκλογιζέσθω, ὅστις τε ὢν αὐτὸς, καὶ ὁποίᾳ τύχῃ κεχρημένος, ὅντινα γρὴ μῶμον ἐκεῖνον καὶ ἐς ὅσον δυτυχίας τῆς ἀνθρωπίνης ἐλθόντα, βασιλέα τε ἀμφοῖν ἠπείροιν αὖ ἀμφιλογώτατα γρὴ μόνον, καὶ ὅτι πάντων ὀξικόμενον τῷ αὐτῷ ὀνόματι κακίζει σμικρότερός γε ὢν αὐτὸς, καὶ ὅτι σμικροῖς πονούμενος, καὶ οὐδὲ ταῦτα ἐν κόσμῳ τιθέμενος. ὡς ἔγωγε δοκῶ ὅτι οὔτέ τι ἔθνος ἀνθρώπων, οὔτέ τις πόλις ἐν τῷ τότε ἦν, οὔτέ τις εἷς ἀνθρώπων, εἰς ὃν οὐ πεφοιτήκει τὸ Ἀλεξάνδρου ὄνομα. οὕτω οὐδὲ ἐμοὶ ἔξω τοῦ θείου φύσαι αὖ δοκεῖ ἀνὴρ, οὐδενὶ ἄλλῳ ἀνθρώπων ἐοικώς. καὶ τῶν τε χρησμοί τε ὕστερον μῆναι ὅτι τῇ πλάνῃ τοῦ Ἀλεξάνδρου λέγοντες, καὶ φάσματα ἄλλα ἄλλοις γενόμενα, καὶ ἐνύπνια φανέντα ἄλλα ἄλλοις· καὶ ἡ ἐς ὕστερον δὲ ἀνθρώπων μνήμη τε αὐτοῦ, καὶ μνήμη ἐκ ἀνθρωπίνη ἔσχε· καὶ νεῦν ἀφ' οὗ τούτου ἄλλοι χρησμοὶ ὅτι τῇ μνήμῃ αὐτοῦ τῷ ἔθνει τῶν Μακεδόνων χρηστὰ ἔντες. ἐπεὶ δὲ αὐτὸς ἐμεμψάμην ἔστιν ἃ ἐν τῇ ξυγγραφῇ τῶν Ἀλεξάνδρου ἔργων, ἀλλ' αὐτόν γε Ἀλέξανδρον ἐκ αἰσχύνομαι θαυμάζων.

Exactly what Alexander

τὰ ἔργα ἐκεῖνα ἐκάκισα, ἀληθείας τε ἕνεκα τῆς ἐμῆς, καὶ ἅμα ὠφελείας τῆς ἐπ' ἀνθρώπους· ἐφ' ὅτῳ ὠρμήθην, οὐδὲ αὐτὸς ἄνευ θεοῦ, ἐς τόνδε τὸν ξυγγραφόν.

A Facta verò nonnulla improbaui, & veritatis meæ & publicæ vtilitatis causa: in cuius gratiam huius historiæ scriptionem, nō absque numine etiam, aggressus sum.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΙΝΔΙΚΑ.

ARRIANI RERVM INDICARVM LIBER.

ΤΑ ΕΞΩ Ἰνδοῦ ποταμοῦ τὰ πρὸς B ἑσπέρην ὅπη τὸν πόλεμον Κωφῆνα, Ἀσσακηνοὶ καὶ Ἀσσακηνοὶ, ἔθνεα Ἰνδικά, ἐποικέουσιν. ἀλλ' οὔτε μεγάλοι τὰ σώματα, καὶ περ οἱ ἐντὸς τοῦ Ἰνδοῦ ὡκισμένοι, οὔτε ἀγαθοὶ ὡσαύτως τὸν θυμόν· οὐδὲ μέλανες ὡσαύτως τοῖς πολλοῖς Ἰνδοῖσιν. οὗτοι πάλαι μὲν Ἀσσυρίοις ὑπήκοοι ἦσαν· ἐπεὶ δὲ Μῆδοι Περσέων ἦρξαν, καὶ Φόρους ἀπέφερον Κύρῳ τῷ Καμβύσου ἐκ τῆς γῆς σφῶν, οἷς ἔταξε Κῦρος. Νυσαῖοι δὲ οὐκ Ἰνδικὸν γέ- C νος ἐστὶν, ἀλλὰ τῆς ἅμα Διονύσῳ ἐλθόντων ἐς τὸν γλῶ τῆς Ἰνδῶν· τυχὸν μὲν καὶ Ἑλλήνων, ὅσοι ἀπόμαχοι αὐτῶν ἐγένοντο ἐν τοῖς πολέμοις οἷς ἔνιας πρὸς Ἰνδοὺς Διόνυσος ἐπολέμησε· τυχὸν δὲ καὶ τῆς ὁπηχωρίων τοὺς ἐθέλοντας τοῖς Ἕλλησι συνοίκισε· τῷ τε χώρᾳ Νυσαίῃ ὠνόμασεν ἀπὸ τοῦ ὄρους τῆς Νύσης Διόνυσος, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν Νύσαν. καὶ τὸ ὄρος τὸ πρὸς τῇ πόλει, ὅπου ἐν τῇσιν ὑπερείησιν ὠκίσατο ἡ Νύσα, Μηρὸς κληίζεται, ὅτι τῇ συμφορῇ ἡ- D λίκῳ ἐχρήσατο ὁ Διόνυσος γινόμενος. ταῦτα μὲν οἱ ποιηταὶ ὅτι Διονύσῳ ἐπίηνον. καὶ ἐξηγεῖσθαι αὐτὰ ὅσοι λόγιοι Ἑλλήνων ἢ βαρβάρων. ἐν Ἀσσακηνοῖσι δὲ Μάσσακα, πόλις μεγάλη, ἵνα περ καὶ τὸ κράτος τῆς γῆς ὅσον τῆς Ἀσσακίης. καὶ ἄλλη πόλις Πευκέλα, ἔτι μεγάλη καὶ αὕτη, ἀπέχουσα τοῦ Ἰνδοῦ. ταῦτα μὲν ἔξω τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ ὠκισται πρὸς ἑσπέρην, ἔστε ὅπη τὸν Κωφῆνα. τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ πρὸς ἑῶ, τοῦτό μοι ἔστω ἤδη Ἰνδῶν γῆ, καὶ Ἰνδοὶ οὗτοι ἔστωσαν. ὅροι δὲ τῆς Ἰνδῶν γῆς, πρὸς μὲν Βορέου αὐέμου ὁ Ταῦρος τὸ ὄρος. καλέεται δὲ ὁ Ταῦρος ἔτι ἐν τῇ γῇ ταύτῃ· ἀλλ' E ἄρχεται μὲν ὁ Ταῦρος ἀπὸ θαλάσσης τῆς κατὰ Παμφύλους τε καὶ Λυκίην, καὶ Κίλικας· διήκει τε ἔστε ἐπὶ πρὸς ἑῶ θάλασσαν, τέμνων τὴν Ἀσίην πᾶσαν. ἄλλῃ δὲ ἄλλο καλέεται τὸ ὄρος, τῇ μὲν Παραπαμισὸς, τῇ δὲ Ἠμωδὸς, ἄλλῃ δὲ Ἤμαον κληίζεται· καὶ τυχὸν ἄλλα τε ἄλλα ἔχει ὀνόματα. Μακεδόνες δὲ οἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ στρατεύσαντες, Καύκασον αὐτὸ ἐκάλεον· ἄλλον τοῦτον Καύκασον, οὐ τὸν Σκυθικόν. ὡς καὶ τὰ ἐπέκεινα τοῦ Καυκάσου λόγον κατέχειν ὅτι ἦλθεν Ἀλέξαν- F δρος. τὰ πρὸς ἑσπέρην δὲ τῆς Ἰνδῶν γῆς ὁ ποταμὸς ὁ Ἰνδὸς ἀπείργει, ἔστε ὅπη τὴν μεγάλην θάλασσαν, ἵνα περ αὐτὸς καὶ διὰ δύο στόματα ἐκδιδοῖ, οὐ συνεχέα ἀλλήλοισι τὰ στόματα, καπερ τὰ πέντε τοῦ Ἴστρου ἐστὶ συνεχέα· ἀλλ' ὡς τὰ τοῦ Νείλου, ὑπὸ τῆς Δέλτα ποιέεται τὸ Αἰγύπτιον. ὧδέ τι καὶ τῆς Ἰνδῶν γῆς Δέλτα ποιέειν ὁ Ἰνδὸς ποταμὸς, οὐ μεῖον δὲ Αἰγυπτίου· καὶ τοῦτο πάτταλα τῇ Ἰνδῶν γλώσσῃ καλέ-

QVAE extra Indum amnē occidentem versus sunt regiones ad Cophenē fluuium vsque, Astaceni atque Assaceni, Indicę gentes, incolūt. Sunt verò hi Indis intra Indum amnē habitantibus & corporum magnitudine & animorum præstantia inferiores: neque ita, vt plerique Indi, fusci. Hi olim Assyriis parebant: postquam verò Medi in Persarū potestatē venerunt, tributa etiam Cyro Cambysæ filio ex suis ditionibus pepēderūt. Nysæi verò Indorum gens non sunt, sed ex iis originē ducunt, qui olim cum Libero patre in Indiam venerant, Græcis fortasse, qui in bellis quæ Dionysius cum Indis gessit, inutiles bello facti fuerāt. Fortassis autem etiam indigenas voluntarios in eandem cum Grę- cis coloniam deduxit, regionémque Nysæā à monte Nysa vocauit, vrbémque ipsam Nysam. Mons verò vrbi vicinus, ad cuius radicem sita est Nysa, Merus, hoc est, Femur vocatur, ob infortunium quòd ipsi statim ac natus esset accidit. Atque hæc quidē poetæ de Dionyso finxerunt: idem omnes, quotquot vel apud Græcos vel apud barbaros fabulosas historias scripserunt, narrarunt. Apud Assacenos est Massaca ingens oppidū, quod Assaceni regni caput est. Alia præterea vrbs Peucela, magna etiam hęc, non procul ab Indo. hæc regio extra Indū amnē habitatur occidentē versus, vsque ad Cophenē fluuium. Quæ verò regio ab Indo orientem versus est, eam ego Indiam appello, quique eas partes incolunt, Indi sunt. Terminatur autem India à septentrione, Tauro monte: qui quidem adhuc in ea regione nomē hoc retinet. Incipit verò Taurus à mari circa Pamphyliā & Lyciā, ac Ciliciā, tenditq; perpetuo dorso ad orientalē Oceanū, totā Asiā intersecās. Alibi verò aliam appellationē accipit hic mōs. quibusdam enim in locis Parapamisus, aliis Emodus, aliis Emaon dicitur. fieri autē potest vt alias atque alias appellationes habeat. Macedones verò qui cū Alexandro militarunt Caucasum eum vocarunt, diuersum ab eo qui in Scythia est. Vnde fama tenuit, Alexandrum Caucasum transcendisse. Occidentalem verò Indiam Indus amnis distinguit ad Oceanum vsque, vbi ipse per duo ostia in eum fertur, neque ea quidem inter se propinqua, quemadmodum quinque illa Danubij ostia. At sicut Nilus Delta AEgyptium efficit, ita Indus amnis Indię Delta facit, neq; id minus AEgyptio, quod quidē Indorū lingua Pattala vocatur. Quà

verò ad Austrũ & meridiẽ vergit India, Oceano clauditur: orientales etiam eius partes Oceanus terminat. Ac meridionalis quidem tractus, & Pattala ab Alexandro & Macedonibus ac plerisque Græcis perlustrata sunt: orientalem autem Alexander non adiit: is vltra Hyphasim amnem est. Pauci verò scripserunt de gentibus quæ ad Gangem sunt: aut vbi Gangis ostia, maximáque ad Gangem Indorum vrbs Palimbothra. Mihi certè Eratosthenes Cyrenæus maiore fide dignus videtur, quoniã illi curæ erat de circuitu Indiæ scribere. Is à monte Tauro, vbi Indi fontes sunt, secus Indum amnẽ eunti ad Oceanum, Indiam stadia XIII. M continere ait. Latus verò huic oppositum statuit ab eodem monte in mare orientale, nequaquam huic lateri æquale: sed longo tractu promontorium ad ~~CCC~~ stadia in mare protendi: huic lateri XVI. M stadia tribuit. Atque hanc quidem esse Indiæ latitudinem consentaneum est: longitudinem verò ab occidente in orientem vsque ad vrbem Palimbothrã, dicit se funibus dimensum scribere. (esse enim viam regiam) eámque esse stadiorum X. M: vlteriora non ita certa esse. Quotquot verò communem opinionem in scribendo secuti sunt, à promontorio in mare porrecto, X.M stadia continere dicunt: superius, esse longitudinem stadiorum XX. M. Ctesias Cnidius Indiam reliquæ Asiæ æqualem esse magnitudine affirmat: sed errat. Onesicritus verò eam tertiam partem eiusdem Asiæ esse perhibet. Nearchus quatuor mensium iter per eiusdem plana esse dicit. Megasthenes verò Indiæ spatium ab oriente in occidentem latitudinem esse vult, quam alij longitudinem faciunt. Idem Megasthenes autor est, vbi breuissimum eius spatium est à septentrione in meridiem, XVI. M stadia continere. Hæc autem longitudo est distans, vbi angustissima est, summùm XXXII. M stadiis. Flumina tot sunt in India, quot in reliqua Asia: in his maximi sunt Ganges, & Indus, à quo & regio nomen accepit: vterque & Nilo AEgyptio & Istro Scythico, (etiamsi in vnum alueum confluerent) maior est: at mea sentẽtia Acesines ipse Nilum & Istrum magnitudine superat, vbi Hydaspe, Hydraote & Hyphasi in suum alueum receptis, in Indum fertur. adeo vt eius latitudo triginta stadia efficiat. Fortassis autem etiam alia multa maiora flumina Indiam secant. Cæterùm vltra Hyphasim amnem nihil explorati habeo, quod affirmare possim. Neque enim vltra Hyphasim progressus est Alexander. Ex his verò duobus maximis fluminibus Gange atque Indo, Megasthenes Gangem Indo longè maiorẽ esse scribit. Idem sentiunt alij omnes qui Gangis mentionem in scriptis suis faciunt. Nam & grandem iam inde ab ipsis fontibus oriri, & alios complures fluuios, Cainam nimirum, Erannoboam, Cossoanum, Sonum,

per mille

Al. οὐδὲ ὅπισ.

Al. ἀὼτῶ. τὸ δὲ ἀπὸ ἄρκτου πρὸς μεσημβρίαν, τοῦτο δὲ αὐτῷ μ.

A ἐπὶ. τὸ δὲ πρὸς νότου τε αὖ ἔμου καὶ μεσημβρίης, καὶ αὐτὴ ἡ μεγάλη θάλασσα ἀπειρος τῶν Ἰνδῶν γῆ.
Ε τὸ δὲ πρὸς ἕω αὐτὴ ἡ θάλασσα ἀπείρη. τὸ μὲν πρὸς μεσημβρίην, καὶ τὸ Πάτταλά τε καὶ τὸ Ἰνδοῦ τὰς ἐκβολὰς, ὥφθη πρός τε Ἀλεξάνδρου καὶ Μακεδόνων
Ε πολλῶν Ἑλλήνων· τὸ δὲ πρὸς ἕω Ἀλέξανδρον μὲν οὐκ ἐπῆλθε, τὸ δὲ πρὸς πρὸς τοῦ ποταμοῦ τὸ Φάσιος. ὀλίγοι δὲ ἀνέγραψαν τὰ μέχρι ποταμοῦ Γάγγεω, καὶ ἵνα τὸ Γάγγεω αἱ ἐκβολαὶ, καὶ πόλις Παλίμβοθρα
μεγίστη Ἰνδῶν πρὸς τῷ Γάγγῃ. ἐμοὶ δὲ Ἐρατοσθένης
B ὁ Κυρηναῖος πιστότερος ἄλλου ἔοικε, περὶ τῆς περιόδου περὶ ἐμέλεν Ἐρατοσθένει. οὗτος δὲ τὸ ὄρεος τὸ Ταύρου, ἵνα τὸ Ἰνδοῦ αἱ πηγαὶ, παρ' αὐτὸν Ἰνδὸν ποταμὸν ἰόντι ἔστι ὅπῃ τῷ μεγάλῳ θαλάσσαν, ἐς τὸ Ἰνδοῦ τὰς ἐκβολὰς, μυρίους σταδίους καὶ ἑξακισχιλίους τῷ πλατυτέρῳ λέγει ἐπέχειν τῆς γῆς τῆς Ἰνδῶν. ταύτῃσι δὲ ἀντίπορον πλατυτέρῳ ποιέει τῷ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ὄρεος πρὸς τὸ ἑῷον θάλασσαν, οὐκέτι ταύτῃ τῇ πλατυτέρῃ ἴσην· ἄλλα ἄκρην γὰρ ἀνέχειν ὅπῃ μέγα εἴσω εἰς τὸ πέλαγος, ἐς τετρακισχιλίους σταδίους μάλιστα ἀπατείνουσαν
C τὴν ἄκρην· εἶναι δὲ ὧν αὐτῷ ἡ πλατυτέρη τῶν Ἰνδῶν γῆς πρὸς ἕω, μυρίους καὶ ἑξακισχιλίους σταδίους ἐπέχουσα. τοῦτο μὲν αὐτῷ πλάτος τῆς Ἰνδῶν γῆς συμβαίνει· μῆκος δὲ τὸ ἀφ' ἑσπέρης ὅπῃ ἕω, ἔστε μὲν ὅπῃ πόλιν Παλίμβοθρα, μεμετρημένον σχοίνοισι λέγει ἀναγράφειν (καὶ εἶναι γὰρ ὁδὸν βασιληίην) τοῦτο ἐπέχειν ἐς μυρίους σταδίους· τὰ δὲ ἐπέκεινα οὐκέτι ὡσαύτως ἀτρεκέα. Φήμας δὲ ὅσοι ἀνέγραψαν, ξυὺ τῇ ἄκρῃ τῇ ἀνεχούσῃ ἐς τὸ πέλαγος, ἐς μυρίους σταδίους μάλιστα ἐπέχειν λέγουσιν· εἰ δὲ ἄνω τὸ μῆκος τῆς Ἰνδῶν γῆς, σταδίων
D μάλιστα δισμυρίων. Κτησίης δὲ ὁ Κνίδιος τῷ Ἰνδῶν γῆ ἴσην τῇ ἄλλῃ Ἀσίῃ λέγει, οὐδὲν λέγων. ὁ δὲ Ὀνησίκριτος ἔστιν μοῖραν τῆς πάσης Ἀσίης· Νέαρχος δὲ μυρίων τετράρων ὁδὸν τῷ δι' αὐτοῦ τοῦ πεδίου τῆς Ἰνδῶν γῆς. Μεγασθένης δὲ, τὸ ἐπὶ ἀνατολῶν ἐς ἑσπέρην πλάτος ἐστὶ τῆς Ἰνδῶν γῆς, ὅπῃ περ οἱ ἄλλοι μῆκος ποιέουσι· καὶ λέγει Μεγασθένης, μυρίων καὶ ἑξακισχιλίων σταδίων εἶναι, ἵνα περ τὸ βραχύτατον αὐτοῦ, τὸ ἀπὸ ἄρκτου πρὸς μεσημβρίην. τοῦτο δὲ αὐτῷ μῆκος γίνεται· καὶ ἐπέχειν τετρακοσίους καὶ δισχιλίους καὶ δισ-
E μυρίους, ἵνα περ τὸ στενώτατον αὐτοῦ. ποταμοὶ δὲ ζωοί δὲ εἰσὶν ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ, ὅσοι οὐδὲ ἐν τῇ πάσῃ Ἀσίῃ. μέγιστοι μὲν, ὁ Γάγγης τε καὶ ὁ Ἰνδὸς, ὅτου καὶ ἡ γῆ ἐπώνυμος· ἄμφω, τό τε Νείλου τὸ Αἰγυπτίου καὶ τὸ Ἴστρου τὸ Σκυθικοῦ (καὶ εἰ ἐς ταὐτὸ συνέλθοι αὐτοῖσι τὸ ὕδωρ) μείζονες. δοκέειν δὲ ἔμοιγε, καὶ ὁ Ἀκεσίνης μείζων ἐστὶ τοῦ τε Ἴστρου καὶ τοῦ Νείλου, ἵνα περ ὑδατα-
λαβὼν ἅμα τόν τε Ὑδάσπεα καὶ τὸν Ὑδραώτεα καὶ τὸν Ὑφασιν, ἐμβάλλει ἐς τὸν Ἰνδὸν, ὡς καὶ τριάκοντα τε αὐτῷ στάδια τὸ πλάτος ταύτῃ εἶναι). καὶ τυχὸν, καὶ ἄλ-
F λοι πολλοὶ μείζονες ποταμοὶ ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ ῥέουσιν· ἀλλὰ οὔ μοι ἀτρεκὲς, οὐδὲ τῆσδε ἐπέκεινα Ὑφάσιος ποταμοῦ ἱστορέεσθαι· ὅπου γὰρ πρόσω τοῦ Ὑφάσιος ἦλθεν Ἀλέξανδρος. αὐτῶν δὲ τῶν μεγίστων ποταμῶν, τοῦ τε Γάγγεω καὶ τοῦ Ἰνδοῦ, τὸν Γάγγεα μεγέθει πολύ τι ὑπερφέρειν Μεγασθένης ἀνέγραψεν, καὶ ὅσοι ἄλλοι μνήμιον τοῦ Γάγγεω ἔχουσιν. αὐτόν τε γὰρ μέγαν ἀνέχειν ἐκ τῶν πηγέων, δέχεσθαί τε ἐς αὐτὸν, τόν τε Καϊναν ποταμὸν, καὶ τὸν Ἐραννοβόαν, καὶ τὸν Κοσσόανον, πάντας πλωτούς· ἔτι δὲ Σῶνόν τε ποταμὸν, καὶ

Σιττόκατιν, καὶ Σολόματιν· καὶ τούτοις πλωτοὺς ἐπὶ A
ὧν Κονδοχάτην τε, καὶ Σάμβον, καὶ Μάγωνα, καὶ Ἀ-
γόρανιν, καὶ Ὤμαλιν. ἐμβάλλουσι δὲ ἐς αὐτὸν Κομμε-
νάσης τε μέγας ποταμὸς καὶ Κάκουθις, καὶ Ἀνδώ-
ματις ἐξ ἔθνεος Ἰνδικοῦ τὸ Μανδαδινῶν ῥέων· ἔστι
δὲ καὶ τούτοισιν, Ἄμυστις ἰοῦσα πόλιν Κατάδουπαν, καὶ
Ὀξύμαγις ἔπὶ Παζάλαις καλουμένοισι· καὶ Ἐρινέσης
ἐν Μάθαις, ἔθνει Ἰνδικῷ, ξυμβάλλει τῷ Γάγῃ. τού-
των λέγει Μεγασθένης οὐδένα τοῦ Μαιάνδρου ἀπο-
δέοντα, ἵνα περ ναυσίπορος ὁ Μαίανδρος, εἶναι. ὧν
τὸ εὖρος τῷ Γάγῃ, ἔνθα περ αὐτὸς ἐωυτοῦ στενότατος, B
εἰς ἑκατὸν στάδιους. πολλαχῇ δὲ καὶ λιμνάζειν, ὡς μὴ
ἄπορον εἶναι τὸ πέραν χωρέειν· ἵνα γὰρ μὴ τέ ὄψι,
καὶ οὐδαμῇ γηλόφοισιν ἀνεστηκυῖα. τῷ δὲ Ἰνδῷ ἐς
τὸν τὸν ἔρχεται Ὑδραώτης μέν, ἐν Καμβισθόλοις, πα-
ρειληφὼς· τόν τε Ὑφασιν ἐν Ἀστρόβοις, καὶ τὸν Σα-
ράγγην ἐκ Μηκέων, καὶ τὸν Νεῦδρον ἐξ Ἀττακηνῶν,
ἐς Ἀκεσίνην ἐμβάλλει. Ὑδάσπης δὲ ἐν Ὀξυδράκαις,
ἄγων ἅμα οἱ τὸν Σίναρον ἐν Ἀρίσπαις, ἐς τὸν Ἀκεσί-
νην ἐκδιδοῖ καὶ οὗτος. ὁ δὲ Ἀκεσίνης ἐν Μαλλοῖς ξυμ- C
βάλλει τῷ Ἰνδῷ· καὶ Τουτάπος δὲ μέγας ποταμὸς ἐς
τὸν Ἀκεσίνην ἐκδιδοῖ. τούτων ὁ Ἀκεσίνης ἐμπληθείς,
καὶ τῇ πλησμονῇ ἐκνικήσας αὐτὸς τὸν ἑωυτοῦ ἤδη ὀνό-
ματι, ἐσβάλλει ἐς τὸν Ἰνδόν. Κωφὴν δὲ, ἐν Πευκελαί-
τιδι ἅμα οἱ ἄγων Μαλάμαντόν τε καὶ Σίασον, καὶ Γα-
ρόαν, ἐκδιδοῖ ἐς τὸν Ἰνδόν. καθύπερθεν δὲ τουτέων,
Πάρενος καὶ Σάπαρνος, οὐ πολὺ διέχοντες, ἐμβάλλουσιν
ἐς τὸν Ἰνδόν. Σόαμος δὲ, ἐκ τῆς ὀρεινῆς τῆς Σαβίστα
ῥέων, ἔρημος ἄλλου ποταμοῦ, ἐκδιδοῖ ἐς αὐτόν. καὶ τού-
των τοῖς πολλοῖς Μεγασθένης λέγει ὅτι πλωτοί εἰσιν.
οὐκέτι ἀπιστέω ἔχειν ἔλαβε, ἐπεὶ τε τὸν Ἰνδοῦ καὶ τὸν Γάγ- D
γεω, μηδὲ συμβλητοὺς εἶναι αὐτοῖσι τόν τε Ἴστρον καὶ
τὸν Νείλου τὸ ὕδωρ. ἐς μέντοι τὸν Νεῖλον οὐδένα πο-
ταμὸν ἐκδιδόντα ἴσμεν, ἀλλ' ἀπ' αὐτοῦ διώρυχας
τετμημένας κατὰ τὸν χῶρον τὸν Αἰγυπτίων. ὁ δὲ γε
Ἴστρος, ὀλίγος μὲν ἀνίσχει ἀπὸ τῶν πηγέων· δέχεται
δὲ πολλοὺς ποταμοὺς, ἀλλ' οὔτε πλήθει ἔστι μεγέθει ἴσους
τοῖς Ἰνδῶν ποταμοῖσιν, οἳ ἐς τὸν Ἰνδὸν καὶ τὸν Γάγγην
ἐκδιδοῦσιν· πλωτοὺς δὲ δὴ καὶ κάρτα ὀλίγους, ὧν τοὺς
μὲν αὐτὸς ἰδὼν οἶδα, τόν τε Ἔνον τε, καὶ τὸν Σάον. Ἔνος μὲν E
ἐν μεθορίῳ τῆς Νορίκων καὶ Ῥατῶν γῆς μίγνυται τῷ
Ἴστρῳ· ὁ δὲ Σάος, καὶ Παίονας. ὁ δὲ χῶρος ἵνα περ συμ-
βάλλουσιν οἱ ποταμοὶ, Ταυρουνῖται καλέεται. ὅστις
δὲ ἄλλον οἶδε ναυσίπορον τῶν ἐς τὸν Ἴστρον ἐκδιδόν-
των, ἀλλὰ οὐ πολλοὺς που οἶδε. τὸ δὲ αἴτιον ὅστις ἐθέ-
λει φράζειν τοῦ πλήθεός τε καὶ μεγέθεος τῶν Ἰνδῶν
ποταμῶν, φραζέτω. ἐμοὶ δὲ καὶ τῶν τε ὡς ἀκοὴ ἀνα-
γεγράφθω. ἐπεὶ καὶ ἄλλων πολλῶν ποταμῶν οὐνόμα-
τα Μεγασθένης ἀνέγραψεν, οἳ ἔξω τε Γάγγεω τε καὶ
τοῦ Ἰνδοῦ ἐκδιδοῦσιν ἐς τὸν ἑῷον τε καὶ μεσημβρι- F
νὸν τὸν ἔξω πόντον. ὥστε τοὺς πάντας ὀκτὼ καὶ πεν-
τήκοντα λέγουσιν ὅτι εἰσὶν Ἰνδοὶ ποταμοὶ ναυσίποροι
πάντες. ἀλλ' οὐδὲ Μεγασθένης πολλῷ δοκέει
μοι ἐπελθεῖν τῆς Ἰνδῶν χώρης, πολλῷ γε ὅτι πλεῦνα
ἢ οἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ τῷ Φιλίππου ἐπελθόντες. ξυγ-
γράφει γὰρ Σανδρακότα λέγει, τῷ μεγίστῳ βασιλεῖ τῶν
Ἰνδῶν· καὶ Πόρῳ, ἔτι τούτου μέζονι. οὗτος ὦν ὁ Με-
γασθένης λέγει ὅτε Ἰνδοὶ ὅπλα τεύσαιεν οὐδαμοῖσιν ἀνθρώποισιν, οὔτε Ἰνδοῖσιν ἄλλοις ἀνθρώποις.

Sittocatim, & Solomatim, atque hos quidem nauigabiles in se recipere. Præter hos, Condochatem, Sambum, Magonem, Agoranim, & Omalim. Feruntur etiam in eum *Commenases grandis fluuius, & Cacuthis atque Andomatis ex Mandiadinis Indica gente fluens. ad hęc, Amystis iuxta vrbē Catadupam, & Oxymagis apud Pazalas, atque Erineses apud Mathas, Indiæ gentem, etiam in Gangem fluunt. Horum omniū fluuiorū Megasthenes nullum Mæandro minorem, quà maximè nauigabilis Mæander est, esse asserit. Patet autem Ganges, quà maximè angustus est, ad centum stadia. Multis verò in locis stagnat, ita vt vlterior terra conspici non possit, quippe quæ ea parte humilis est, nulliósque colles habet. In Indum autem illabitur Hydraotes quidem, in Cambistholis: qui Hyphasim in Astrobis, Sarāgem ex Meceis, Neudrum ex Attacenis in se recipiēs, in Acesinem fluit. Hydaspes verò in Oxydracis, Sinarum apud Arispas in se recipiens, etiam in Acesinem fertur. Acesines apud Mallos cum Indo committitur: & Tutapus ingens fluuius in Acesinem exit. Quibus amnibus Acesines grandior factus, suúmque victor nomen retinēs, in Indum fertur. Cophenes in Peucelaitide ducēs secum Malamantum, Soastum, & Garœam amnes, & ipse se Indo miscet. vltra hos, Ptarenus & Saparnus, non multum inter se distantes, in Indum fluunt. Soamus quoque ex montanis Sabistæ fluens absque alterius fluuij societate in eundem se ingerit. Horum plerosque Megasthenes nauigabiles esse affirmat. Nequaquam igitur incredibile fuerit, Istrum & Nilum si coniunctis in vnum alueum aquis fluant, Indo vel Gangi comparari non posse. Nam in Nilum nullum flumen illabi scimus, sed alios ex eo alueos per AEgyptū duci. Ister verò exiguus à fontibus oritur: & multos quidē fluuios in se recipit, sed neque multitudine neque magnitudine Indicis fluminibus, qui in Indū & Gangē feruntur, pares: & paucos admodū nauigabiles. Ex quibus ipse Enū vidi ac Saum. Atque Enus quidem in cōfinio Noricorū & Rhetorū Istro se immiscet: Saus autē, apud Pæonas. Locus verò is vbi hæc duo flumina inter se cōmittuntur, Taurunus vocatur. Siquis alios præterea fluuios nauigabiles in Istrū fluētes norit, paucos eos esse necesse est. Quisquis autē causam magnitudinis horū Indię fluminum explicare velit, per me hoc illi integrum sit: mihi verò satis fuerit quæ de his accepi, conscripsisse. Nanq; & aliorū cōplurium fluminū nomina Megasthenes cōmemorat: quæ extra Gangē atque Indū ferūtur in orientale & meridionale mare: ita vt LVIII in vniuersum sint Indiæ fluuij, omnes nauigabiles. Sed nec ipse Megasthenes mihi videtur multum Indię peragrasse: plus tamē certè quàm qui cum Alexandro militarunt. Sandracotæ enim se adfuisse scribit, maximo Indorum regi: & Poro, qui vel Sandracota potentior fuit. Scribit itaque hic Megasthenes, neque Indos cum vllis hominibus bellum gessisse, neque vllos Indis bellum intulisse.

Ex vet. Commenases. vbi & alia pleraque nomina secus quàm hic scripta sunt.

Vet. λέγει, vt referatur ad Megasthenem.

Cæterùm Sesostrim AEgyptiũ, magna Asiæ parte subacta, quum in Europam vsque cum exercitu processisset, retrocessisse, pedémque retulisse. Indathyrsim autem Scytham è Scythia profectum, multas Asiæ gentes debellasse: AEgyptum etiam victorem adiisse: ac Semiramidem quidem Assyriam tentasse exercitum in Indos ducere, sed mortem eius consilia conatúsque fregisse. Solum verò Alexandrum in Indos expeditionem fecisse. atqui ante Alexãdrũ fama tenet Dionysum etiam Indos subegisse. de Hercule, infirmior fama est. At verò expeditionis à Dionyso factæ non leue documentum est Nysa vrbs & Merus mons, quódque hedera in hoc môte nascatur: quòd præterea Indi ipsi tympana ac cymbala pulsantes pugnas adeunt, itémque veste distincta maculis, Libero patri bac chantium more, vtantur: Herculis autem nõ multa monimenta extant. Cæterùm quòd Aornon petram, quam Alexander vi cepit, Hercules expugnare non potuerit, Macedonica quædã iactantia mihi videtur: quemadmodum & Parapamisum montem Caucasum vocarunt Macedones: quũ nihil cum Caucaso commune habeat. Antrũ quoque illud quod apud Parapamisadas esse acceperant, Promethei Titanis esse dixerũt, in quo ille ob ignem furto sublatum suspensus fuerat. Apud Sibas quoque, Indicam gentem, quòd eos pellibus amictos conspexerãt, ab Herculis expeditione relictos esse Sibas asserebant. Siquidem & clauam gestant Sibæ, & bubus clauæ notam inurunt: atque hoc ad memoriam clauæ Herculis retulerunt. Sicui verò hæc credibilia videntur, alius certè hic Hercules fuerit quàm aut Thebanus, aut Tyrius, aut AEgyptius, aut aliquis ex superiori regione non procul ab Indis habitata magnus rex. Atque hæc quidem ad refutationem illius sermonis dicta sint, ne omnino credibilia videantur, quæ de iis qui vltra Hyphasim degunt nonnulli conscripserunt: nam ad Hyphasim amnem vsque, non sunt prorsus indigni fide qui expeditioni Alexandri interfuerunt. Siquidem etiam hoc Megasthenes de flumine quodam Indico, cui Silas nomẽ est, commemorat: fluere ex fonte eiusdem cum flumine nominis per regionem Silorum, qui etiam eandem quam fons & fluuius appellationem acceperunt. Eius aquam eiusmodi esse, vt nihil omnino sustinere possit, neque quicquam ei innatare, neque supernauigare, sed omnino in fundũ demergi. ita reliquis omnibus hanc aquam magis euanidã atque aeream esse. Porro India per æstatẽ pluuia madet: præcipuè verò Parapamisus, & Emodus, atque Himacus mons, & ab his magni ac turbulenti amnes fluunt. Perfunduntur etiam pluuia æstate campi Indiæ, ita vt plerique stagnent, fugitque aliquando Alexandri exercitus ab Acesine fluuio, quũ media æstate eius aqua campos obrueret. Ex quibus licet similem Nili naturam colligere, quòd verisimile sit AEthiopum montes æstate compluri, atque iis pluuiis auctum Nilum limosúmque factum superatis ripis AEgyptum inundare: atque

ἀλλὰ Σέσωστριν μὲν τὸν Αἰγύπτιον, τῆς Ἀσίας καταστρεψάμενον τὴν πολλὴν, ἐς τὴν Εὐρώπην σὺν στρατιᾷ ἐλάσαντα, ὀπίσω ἀπονοστῆσαι. Ἰνδαθύρσιν δὲ τὸν Σκύθαν ἐκ Σκυθίης ὁρμηθέντα, πολλὰ μὲν τῆς Ἀσίης ἔθνεα καταστρέψασθαι, ἐπελθεῖν δὲ καὶ τὴν Αἰγυπτίων γῆν κρατέοντα. Σεμίραμιν δὲ τὴν Ἀσσυρίην ὁρμᾶσθαι μὲν στέλλεσθαι ἐς Ἰνδούς, ἀποθανεῖν δὲ πρὶν τέλος ἐπιθεῖναι τοῖσι βουλεύμασιν. ἀλλὰ Ἀλέξανδρον δὲ στρατεῦσαι ἐπὶ Ἰνδοὺς μούνων. καὶ περὶ Ἀλεξάνδρου, Διονύσου πέρι πολὺς λόγος κατέχει, ὡς καὶ τούτου στρατεύσαντος ἐς Ἰνδοὺς, καὶ καταστρεψαμένου Ἰνδούς· Ἡρακλέους δὲ πέρι, οὐ πολλός. Διονύσου μὲν γε καὶ Νύσα πόλις μνῆμα οὐ φαῦλον τῆς στρατηλασίης, καὶ ὁ Μηρὸς τὸ ὄρος, καὶ ὁ κισσὸς ὅτι ἐν τῷ ὄρει τούτῳ φύεται. καὶ αὐτοὶ οἱ Ἰνδοὶ ὑπὸ τυμπάνων τε καὶ κυμβάλων στελλόμενοι ἐς τὰς μάχας· καὶ ἐθὴς αὐτοῖσι κατάστικτος ἐοῦσα, καπάπερ τῷ Διονύσου τοῖσι βάκχοισιν· Ἡρακλέους δὲ οὐ πολλὰ ὑπομνήματα. ἀλλὰ τὴν Ἄορνον μὲν πέρι, λέγουσι Ἀλέξανδρος εἰπὼν ἐχλεύασατο, ὅτι Ἡρακλῆς μὲν δυνατὸς ἐγένετο ἑλεῖν, Μακεδονικὸν δοκέει μοι τὸ κόμπασμα, καταπεραὶ καὶ τὸν Παραπάμισον, Καύκασον ἐκάλεον Μακεδόνες, οὐδέν τι προσήκοντα τούτου τοῦ Καυκάσου. καί τι καὶ αὐτέων ὅτι φραθέντες ἐν Παραπαμισάδῃσι, τοῦτο ἔφασαν ἐκεῖνο εἶναι τοῦ Προμηθέος τοῦ Τιτᾶνος τὸ αὐτέων, ἐν ὅτῳ ἐκρέματο ὅτι τῆ κλοπῇ τοῦ πυρός. καὶ δὴ καὶ ἐν Σίβαισιν, Ἰνδικὸν ἔθνος, ὅτι δορὰς ἀμπεχομένους εἶδον τοὺς Σίβας, ἀπὸ τῆς Ἡρακλέους στρατηλασίης ἔφασκον τοὺς ὑπολειφθέντας εἶναι τοὺς Σίβας. καὶ γὰρ καὶ σκυτάλῃ φορέουσί τε οἱ Σίβαι, καὶ τοῖς βουσὶν αὐτῶν ῥόπαλον ὑπεκκαύσαι· καὶ τοῦτο ἐς μνήμην ἀνενεῖκαι τοῦ ῥοπάλου τοῦ Ἡρακλέους. εἰ δέ τῳ πιστὰ ταῦτα, ἄλλῳ γε αὖ οὔτος Ἡρακλέης εἴη, οὐχ ὁ Θηβαῖος, ἢ ὁ Τύριος οὗτος, ἢ ὁ Αἰγύπτιος, ἤ τις καὶ κατὰ τὸν ἄνω χώρεων οὐ πόρρω τῆς Ἰνδῶν γῆς ὠκισμένων μέγας βασιλεύς. ταῦτα μὲν μοι ἐκβολὴ ἔστω τοῦ λόγου, ἐς τὸ μὴ πιστὰ φαίνεσθαι, ὅσα γε περὶ τοῦ ἐπέκεινα τοῦ Ὑφάσιος ποταμοῦ Ἰνδῶν μετεξέτεροι ἀνέγραψαν· ἔστι γὰρ ὅτι τὸν Ὑφασιν, οἱ τῆς Ἀλεξάνδρου στρατηλασίης μεταχόντες, ἀπάντη ἄπιστοι εἰσίν. ἐπεὶ καὶ τόδε λέγει Μεγασθένης περὶ ποταμοῦ Ἰνδικοῦ, Σίλαν μὲν εἶναί οἱ οὔνομα, ῥέειν δὲ ἀπὸ κρηνέων ἐπωνύμου τοῦ ποταμοῦ, ἀπὸ τῆς χώρης τοῦ Σιλέων, καὶ τούτων ἐπωνύμων τοῦ ποταμοῦ τε καὶ τῆς κρήνης. τὸ δὲ ὕδωρ παρέχεσθαι τοιόνδε· οὐδὲν εἶναι ὅτῳ αὐτέχει τὸ ὕδωρ, οὔτε τι νήχεσθαι ἐπ' αὐτοῦ, οὔτε τι ὑπιστολεῖν, ἀλλὰ πάντα γὰρ ἐς βυσσὸν δύειν. οὕτω τοι ἀμφηνόστερον πάντων εἶναι τὸ ὕδωρ ἐκεῖνο, ἢ ἠεροειδέστερον. ὕεται δὲ ἡ Ἰνδῶν γῆ τὸ θέρος, μάλιστα μὲν τὰ ὄρεα Παραπαμισός τε καὶ ὁ Ἠμωδὸς, καὶ τὸ Ἵμαον ὄρος, καὶ ἀπὸ τουτέων μεγάλοι καὶ θολεροὶ οἱ ποταμοὶ ῥέουσιν. ὕεται δὲ τὸ θέρος καὶ τὰ πεδία τῆς Ἰνδῶν, ὥστε λιμνάζειν τὰ πολλὰ αὐτέων. καὶ ἔφυγε ἡ Ἀλεξάνδρου στρατιὴ ἀπὸ τοῦ Ἀκεσίνου ποταμοῦ μέσου θέρεος, ὑπερβαλόντος τὸ ὕδατος εἰς τὰ πεδία· ὥστε ἀπὸ τοῦδε ἔξεσι τεκμηριοῦσθαι, καὶ τοῦ Νείλου τὸ πάθημα τοῦτο, ὅτι εἰκὸς εἶναι ὕεσθαι τὰ Αἰθιόπων ὄρεα τὸ θέρος· καὶ ἀπ' ἐκείνων ἐμπιπλάμενον τὸν Νεῖλον ὑπερβάλλειν ὑπὲρ ὄχθας ἐς τὴν γῆν τὴν Αἰγυπτίην, θολερὸς ὤν.

καὶ οὕτω ῥεῖ ἐν τῇδε τῇ ὥρῃ, ὡς οὔτε ἀπὸ χιόνος τηκομένης ἐρρεεν, οὔτε εἰ ὑπὸ τὴν ὥρην θέρεος πνεόντων ἐτησίων αὐέμων αὐεκόπητο οἱ τὸ ὕδωρ. ἄλλως τε οὐδὲ χιονόβατα εἴη ἂν τὰ Αἰθιόπων ὄρεα ὑπὸ καύματος. ὕεσθαι δ' καταπερ τὰ Ἰνδῶν, οὐκ ἔχω ὅτι τῶν εἰκότος. ἐπεὶ καὶ τἄλλα ἡ Ἰνδῶν γῆ οὐκ ἀπέοικε τῆς Αἰθιοπίας· καὶ οἱ ποταμοὶ οἱ Ἰνδοὶ, ὁμοίως τῷ Νείλῳ τῷ Αἰθιοπίῳ τε καὶ Αἰγυπτίῳ, κροκοδείλους τε φέρουσιν, ἔστιν δ' οἱ αὐτῶν καὶ ἰχθύας, καὶ ἄλλα κήτεα ὅσα ὁ Νεῖλος, πλὴν ἵππου τοῦ ποταμίου. ὀνησίκριτος δὲ καὶ τοὺς ἵππους τοὺς ποταμίους λέγει ὅτι φέρουσι. τῷ τε ἀνθρώπων αἱ ἰδέαι οὐ πάντη ἀπᾴδουσιν, αἱ Ἰνδῶν τε καὶ Αἰθιόπων. οἱ μὲν γὰρ πρὸς νότου αὐέμου Ἰνδοὶ, τοῖς Αἰθίοψι μᾶλλόν τι ἐοίκασι, μέλανές τε ἰδέσθαι εἰσὶ, καὶ ἡ κόμη αὐτοῖς μέλαινα. πλήν γε δὴ ὅτι σιμοὶ οὐχ ὡσαύτως, οὐδὲ οὐλόκομοι ὡς Αἰθίοπες· οἱ δὲ βορειότεροι τούτων, κατ' Αἰγυπτίους μᾶλλόν αὖ εἶεν τὰ σώματα. ἔθνεα δὲ Ἰνδικὰ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν φησὶ ἅπαντα λέγει Μεγασθένης, δυοῖν δέοντα. ἐγὼ πολλὰ μὲν εἶναι ἔθνεα Ἰνδικὰ, καὶ αὐτοὺς ξυμφέρομαι Μεγασθένει· τὸ δὲ ἀτρεκὲς οὐκ ἔχω εἰκάσαι ὅπως ἐκμαθὼν αὐέγραψεν, οὐδὲ πολλοστὸν μέρος τῆς Ἰνδῶν γῆς ἐπελθὼν, οὐδὲ ὁπωμιξίης πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ἐούσης ἐς ἀλλήλους. πάλαι μὲν δὴ νομάδας ἐὼν Ἰνδοὺς, καταπερ Σκυθέων τοὺς ἀπὸ ἀρότροιο, οἳ ὅπῃ τῆσιν ἁμάξῃσι πλανώμενοι, ἄλλοτε ἄλλῃ τῆς Σκυθίης ἀμείβουσιν, ἔστε πόλιας οἰκέοντες, οὔτε ἱερὰ θεῶν σέβοντες· οὕτω μηδὲ Ἰνδοῖσι πόλιας εἶναι, μηδὲ ἱερὰ θεῶν δεδομημένα. ἀλλ' ἀμπέχεσθαι μὲν δορὰς θηρίων ὅσων κατακάμοιεν· σιτέεσθαι δὲ τοῦ δενδρέων τὸν φλοιόν. καλέεσθαι δὲ τὰ δένδρεα ταῦτα τῇ Ἰνδῶν φωνῇ τάλα· καὶ φύεσθαι ἐπ' αὐτῶν, καταπερ τοῦ φοινίκων ἐπὶ τῇσι κορυφῇσιν, οἷά περ τόλυπας. σιτέεσθαι δὲ καὶ τοῦ θηρίων ὅσα ἕλοιεν, ὠμοφαγέοντας, πρὶν δὴ Διόνυσον ἐλθεῖν ἐς τὴν χώρην τοῦ Ἰνδῶν. Διόνυσον δὲ ἐλθόντα, ὡς καρτερὸς ἐγένετο Ἰνδῶν, πόλιας τε οἰκῆσαι, καὶ νόμοις θέσθαι τῇσι πόλεσιν, οἴνου τε δοτῆρα Ἰνδοῖς γενέσθαι, καταπερ Ἕλλησι. ἐς ἀγρὸν εἰρεῖν διδάξαι τὴν γῆν, διδόντα αὐτὸν σπέρματα· ἢ δὲ ἐλάσαντος ταύτῃ Τριπτολέμου, ὅτε περ ἐκ Δήμητρος ἐξάλη σπείρειν τὴν γλῶ πᾶσαν· ἢ πρὸ Τριπτολέμου τοῦτος Διόνυσος ἐπελθὼν τὴν Ἰνδῶν γλῶ, σπέρματα σφίσιν ἔδωκε καρποῦ τοῦ ἡμέρου. βόας τε ὑπ' ἀρότρῳ ζεῦξαι Διόνυσον πρῶτον, καὶ ἀροτῆρας αὐτὸ νομάδων ποιῆσαι Ἰνδῶν τοὺς πολλοὺς, καὶ ἐπλίσαι ὅπλοισι τοῖσιν ἀρηΐοισι. ἐς θεοὺς σέβειν ὅτι ἐδίδαξε Διόνυσος ἄλλους τε, καὶ μάλιστα δὴ ἑωυτὸν, κυμβαλίζοντας καὶ τυμπανίζοντας. καὶ ὄρχησιν δὲ ἐκδιδάξαι τὴν σατυρικὴν, τὸν κόρδακα παρ' Ἕλλησι καλούμενον. καὶ κομᾶν Ἰνδοὺς τοῦ θεοῦ, μιτηφορέειν τε ἀναδεῖξαι, καὶ μύρων ἀλοιφὰς ἐκδιδάξαι. ὥστε καὶ εἰς Ἀλέξανδρον ἐπὶ ὑπὸ κυμβάλων τε καὶ τυμπάνων ἐς τὰς μάχας Ἰνδοὺς καθίσασθαι. ἀπόντα δ' ἐκ τῆς Ἰνδῶν γῆς, ὡς οἱ ταῦτα κεκοσμέατο, καταστῆσαι βασιλέα τῆς χώρης Σπαρτέμβαν τοῦ ἑταίρων ἕνα, τὸν βακχοδέκτην. τελευτήσαντος δὲ Σπαρτέμβα, τὸν βασιλείην ἐκδέξασθαι Βουδύαν τὸν τούτου παῖδα. καὶ τὸν μὲν πεντήκοντα καὶ δύο ἔτεα βασιλεῦσαι Ἰνδῶν, τὸν πατέρα· τὸν δὲ παῖδα, εἴκοσιν ἔτεα. καὶ τούτου παῖδα ἐκδέξασθαι τὴν βασιλείην Κραδεύαν. ἐς τὸ δὲ τῇδε, τὸν

ita quidem hac anni parte fluit, vt neque niue liquata flueret, neque si ab eteſiis æſtate ſpirantibus inhiberetur ipſi aqua: alioqui ne niue quidē conſperſi eſſent præ calore AEthiopum montes. Pluuias verò pati quemadmodum India, nequaquam diſſentaneum rationi exiſtimauerim. nam & cæteris in rebus India haud diſſimilis AEthiopiæ eſt. Quinetiam fluuij Indici, perinde ac Nilus AEthiopicus & AEgyptius, crocodilos gignunt & piſces, ac balęnas eiuſdem generis vt Nilus, excepto equo fluuiatili: ſed & hos etiam gignere Oneſicritus tradit. At nec facie quidem ac vultu multum inter ſe differunt Indi & AEthiopes. Certè qui ad meridiem vergunt Indi AEthiopibus magis ſimiles ſunt, nigra facie, & nigra coma, ſed nō æquè ſimi, neque ita criſpo capillitio: qui verò magis ad ſeptentrionē incolunt, AEgyptios potius corporis forma referunt. Porro gentes Indicas centum duodeviginti in vniuerſum ſtatuit Megaſthenes. Ego verò multas quidem Indiæ gentes eſſe, cum Megaſthene ſenſerim: vnde autem certi aliquid cognouerit, coniectura aſſequi nō poſſum, quum exiguam quandam Indiæ partē peragrarit, neque omnes eius gentes commercia inter ſe agitent. Olim quidem Indi paſtores fuere, quemadmodū & Scythæ qui arationem non exercent, ſed in plauſtris degentes incertis ſedibus vagantur, neque vrbes incolunt, neque templa deorum colunt. Ita neque Indis vrbes ſunt, neque tēpla diis exſtructa, ſed ferarum quas cædūt exuuiis ſe veſtiunt: arborum corticibus veſcūtur, vocantur autem eorum lingua eæ arbores Tala: innaſcitur iis quemadmodum in ſummitatibus palmarū, carnoſum quiddam. Veſcebantur & feris quas venatu capiebāt, crudis, priuſquam Dionyſus ad Indos veniſſet. Qui poſtquam venit, eóſque deuicit, vrbes Indorum condidit, iiſque leges ſanxit: vini etiam vſum Indis dedit, vt & Græcis. dato etiam ſemine, rationem ſerendi eos docuit: ſiue quòd Triptolemus, quum à Cerere ad conſerendam vniuerſam terram miſſus fuit, ad eam regionem non peruenerit: ſiue quòd ante Triptolemum Dionyſus aliquis ad Indos profectus maturorum fructuum ſemina iis dederit. Primus etiā Dionyſus boues aratris iunxit, & pleroſque Indorum ex paſtoribus aratores fecit, martiiſque armis armauit: & cultum cùm aliorum deorum tum ſuiipſius docuit, quem tympanorum & cymbalorum pulſu fieri iuſſit. Saltationem etiam ſatyricam induxit, quam Græci Cordaca vocāt. Ad hæc comam deo nutrire, mitram gerere, vnguentiſque vti oſtendit: adeo vt ad Alexandri vſque tempora cū cymbalis & tympanis prælia inierint. Diſcedens verò ex India Dionyſus rebus ita conſtitutis, regem Indis præfecit Spartembam, vnum ex amicis, rerum Bacchicarum peritiſſimum. Quo mortuo, ad Budyam eius filium regnum tranſiit. Et Spartembas quidem annos LII Indis regnauit: Budyas non plus xx. Huius filius Cradeuas in regnum ſucceſſit: atque exinde per multam

ætatem regnũ à patribus in filios per manus est traditum. Si verò regem absq; liberis decedere contingeret, delectu habito sibi reges creabant. Herculem porro, quem ad Indos peruenisse fama est, Indigetem ipsi Indi vocant. atque hic à Surasenis Indica gente præcipuè colitur, qui quidẽ duas magnas vrbes habent, Methoram & Clisoboram. Iobares fluuius nauigabilis per eorum regionẽ fluit. Hic Hercules, vt autor est Megasthenes, eodem cultu corporis quo Thebanus Hercules vtebatur. quod & Indi narrant. multósque admodum ei liberos mares fuisse: (multas enim vxores habuisse etiã hunc Herculem) filiam verò vnicam, nomine Pandæam. regionem quoque in qua nata est, & cuius imperio eam præfecit Hercules, Pandæam à filiæ nomine appellatam. datos ei insuper elephantos D. equites ad 1111 M. pedites circiter CXXX M. Sunt & Indi qui hoc etiam de Hercule narrent. Quum vniuersam terram ac mare peragrasset, & quidquid erat mali sustulisset, ornatum quendam muliebrem in mari reperisse. quem etiam in hũc diem qui merces ab Indis magno studio emptas ad nos adferunt, inde portant: sed & quotquot apud Græcos olim & nunc apud Romanos ditiores sunt, maiore adhuc studio emunt margaritam marinam, ita Indorum lingua dictam. Herculem enim eum ornatũ admiratum, margaritas huius generis ex vniuersõ mari Indico colligi iussisse, quibus filia eius ornaretur. Megasthenes concham huius margaritæ retibus capi scribit. Versari autem circa eam agmen multarum concharum, veluti apum examen. Regem enim suum etiam aut reginam margaritas habere, vt apes: ac si fortè contingat regẽ capi, reliquum etiam margaritarum examen celeriter ei circũfundi: si verò rex piscatores euadat, ne reliquas quidem conchas capi posse. Earum carnes Indos vbi eas ceperint putrescere finere: osse ad ornatum vti. Esse autem margaritas quæ contra triplum aurum obrizum, atque id quidem in India effossum, veneant. Ad hæc in his regionibus quibus Herculis filia imperitauit, fœminas vbi ad septimum ętatis annum peruenerint, viro maturas nubere: viros XL summùm annos viuere. Atque hac de re huiusce modi sermonem apud Indos iactari: Quum Herculi iam seni hæc filia nata esset, neque procul abesse vitæ suæ finem suspicaretur, nec inueniret virum tali sponsa dignum, ipsum cum filia septem annos nata coiisse. vt sobolẽ ex se & illa in reges Indiæ sufficeret. Herculem itaque illam nubilem fecisse. atque exinde vniuersam eam gentem cui Pãdæa imperauit idipsum beneficij ab Hercule accepisse. Mea verò sententia est: si Hercules par erat rei adeo inusitatæ perpetrandæ, diuturnioris etiam ipsum vitæ fuisse: quippe qui cum filia iuuencula rem habere posset. Si enim illa de puellarum ad nuptias maturitate vera sunt, eódem mihi spectare videtur quod de virorum ætate dici-

πολὺ μὴν κατὰ γνώμην ἀμείνω εἶναι τὴν βασιλείαν, παῖδα ὡραίαν πατρὸς ἐκδεχόμενον· εἰ δὲ ἐκλείποι τὸ γένος, οὕτω δὴ αἱρετὸν εἶναι καθίστασθαι Ἰνδοῖσι βασιλέας. Ἡρακλέα δὲ, ὁντινα ἐς Ἰνδοὺς ἀφικέσθαι λόγος καὶ τοῖσι, παρ' αὐτοῖσιν Ἰνδοῖσι γηγενέα λέγεσθαι. τοῦτον τὸν Ἡρακλέα μάλιστα πάντων Σεραμναῖοι προκρίνεσθαι, Ἰνδικοῦ ἔθνεος. ἔνα δύο πόλιες μεγάλας, Μέθορά τε καὶ Κλεισόβορα, καὶ ποταμὸς Ἰωβάρης πλωτὸς διαῤῥεῖ τὴν χώραν αὐτῶν. τὴν σκυλεύειν δὲ οὗτος ὁ Ἡρακλέης λέγεται ἔνα ἑκάστους, Μεγασθένης λέγει ὅτι ὁμοίως τοῦ Θηβαίου Ἡρακλέος ὡς αὐτοὶ Ἰνδοὶ ἀπηγέονται. καὶ τοῦτον μὲν παῖδας πολλοὺς κατὰ γένεσθαι ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ (πολλῇσι γὰρ δὴ γυναιξὶν ἐς γάμον ἐλθεῖν καὶ τοῦτον τὸν Ἡρακλέα) θυγατέρα δὲ μουνογενέα. οὔνομα δὲ εἶναι τῇ παιδὶ Πανδαίην. καὶ τὴν χώρην ἔνα τε ἐκεῖνον, καὶ ἧς περ ἐπέτρεψεν αὐτὴν ἀρχὴν Ἡρακλέης, Πανδαίην, τῆς παιδὸς ἐπώνυμον. καὶ τούτῃ ἐλέφαντας μὲν γενέσθαι ὑπὲρ τὸ πατρὸς ἐς πεντηκοσίους, ἵππον δὲ ἐς τετρακισχιλίους· πεζοὺς δὲ, ἐς τὰς τρεῖς καὶ δέκα μυριάδας. καὶ τινὰ δὲ μετεξέτεροι Ἰνδῶν τοῦ Ἡρακλέους λέγουσιν. ἐπελθόντα αὐτὸν πᾶσαν γῆν καὶ θάλασσαν, καὶ καθαίροντα ὅ, τι περ κακὸν κύναδος, ἐξευρεῖν ἐν τῇ θαλάσσῃ κόσμον γυναικήιον· ὄντινα καὶ εἰς τοῦτο ἔτι οἵ τε ἐξ Ἰνδῶν τῆς χώρης ἐσ ἀγώνισμα παρ' ἡμέας ἀγινέοντες ἀπουδῇ ὠνεόμενοι ἐκκομίζουσι· καὶ Ἑλλήνων δὲ πάλαι τε Ῥωμαίων νεῦν ὅσοι πολυκτέανοι ἐς δυδαίμονες, μέζονι ἔτι ἀπουδῇ ὠνέονται τὸν μαργαρίτην δὴ τὸν θαλάσσιον, οὕτω τῇ Ἰνδῶν γλώσσῃ καλεόμενον. τὸ δὲ Ἡρακλέα, ὡς καλὸν οἱ ἐφάνη τὸ φόρημα, ἐκ πάσης τῆς θαλάσσης ἐς τὴν Ἰνδῶν γῆν συναγηνέγκαι τὸν μαργαρίτην δὴ τοῦτον, ἵνα θυγατρὶ τῇ ἑωυτοῦ εἶναι κόσμον. καὶ λέγει Μεγασθένης, θηρεύεσθαι τὸν κόγχην αὐτὸ δικτύοισι, νέμεσθαι δ' ἐν τῇ θαλάσσῃ κατ' αὐτὴν πολλὰς κόγχας, καθάπερ τὰς μελίσσας. καὶ εἶναι γὰρ καὶ τοῖσι μαργαρίτῃσι βασιλέα, ἢ βασίλισσαν, ὡς τῇσι μελισσῇσι. καὶ ὅστις μὲν ἐκεῖνον κατ' ὀπτυχὴν συλλάβοι, τοῦτον ἢ ἀπιτέως ἐκβάλλειν ἐς τὸ ἄλλο σμῆνος τῶν μαργαρίτων· εἰ δὲ ἅμα φύγοι σφᾶς ὁ βασιλεύς, τότε ἤδη ἀνέτους εἶναι τοὺς ἄλλους. τοὺς δὲ ἁλόντας ἢ ἀπειρῶν κατασιτέειν σφέας τὴν σάρκα, τρῶγειν δὲ ὀστέα ἐς κόσμον χρῆσθαι. καὶ εἰ γὰρ καὶ παρ' Ἰνδοῖσι τὸ μαργαρίτου τρισσάσιον κατὰ σμῆνος ἀπὸ χρυσίον τὸ ἄπεφθον, καὶ τοῦτο ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ ὀρυσσόμενον. ἐν δὲ τῇ χώρῃ ταύτῃ, ἵνα ἐβασίλευσεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἡρακλέους, τὰς μὲν γυναῖκας ἐπαιετεῖς εἶναι, ἐς ὥρης γάμου ἱέναι, τοὺς δὲ ἄνδρας τεσσαράκοντα ἔτεα τὰ ταλεῖσα βιώσκεσθαι. καὶ τοῦτου λεγόμενον λόγον εἶναι παρ' Ἰνδοῖσιν· Ἡρακλέα, ὀψιγόνου οἱ γενομένης τῆς παιδός, ἐπεί τε δὴ ἐγγὺς ἐμάνθανε ἑωυτοῦ ἐοῦσαν τὸν τελευτὴν, οὐκ ἔχοντα ὅτῳ ἀνδρὶ συνθοῖ τὴν παῖδα ἑωυτοῦ ἐπαξίῳ, αὐτὸν μιγῆναι τῇ παιδὶ ἐπαιετεῖ ἐούσῃ, ὡς γνώσεσθαι εἴ τε οἱ καὶ ἐκείνης ὑπολείπεσθαι Ἰνδῶν βασιλεύσι. ποιῆσαι ὧν αὐτὸ Ἡρακλέα ὡραίην γάμου· καὶ οὐκ τοῦδε ἅπαν τὸ γένος τοῦτο ὅτου ἡ Πανδαίη ἐπῆρξε, τῶν τὸ τοῦτο γέρας ἔχειν παρὰ Ἡρακλέους. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, εἰ περ ὧν τὰ ἐς τοσόνδε ἄτοπα Ἡρακλέης οἷός τε ἦν ἐξεργάζεσθαι, καὶ αὐτὸν δόξαι φῆναι μακροβιώτερον, ὡς ὡραίῃ μιγῆναι τῇ παιδί. ἀλλὰ γὰρ εἰ τῷ τε ἔαρος τὸ ὥρης τὸ τούτῃ παίδων ἀτρεκέα ἐστὶν, ἐς τοῦτον φέρειν δοκεῖ ἔμοιγε ἐς ὅ, τι περ καὶ ἔαρ τῶν ἀνδρῶν τῆς ἡλικίης ὅτι τεσσαρακοντούτεες δοκοθνή-

σχουσιν οἱ πρεσβύτατοι αὐτῶν. οἷς γὰρ τὸ, τε γῆρας ταχύτερον ἐπέρχεται, καὶ ὁ θάνατος ὁμοῦ τοῦ γήρως, πάντως που καὶ ἡ ἀκμὴ πρὸς λόγον τὸ τέλος ταχυτέρη ἐπανήξει. ὥστε τριακοντούτεις μὲν ὠμογέροντες αὖ που εἶεν αὐτοῖσιν οἱ ἄνδρες· εἴκοσι δ' ἔτεα γεγονότες, οἱ ἔξω ἥβης νεανίσκοι. ἥν δ' ἀκρατάτη ἥβη, ἀμφὶ τὰ πεντηκαίδεκα ἔτεα. καὶ τῆσι γυναιξὶν ὥρη γάμου κατὰ λόγον αὖ οὕτω ἐς τὰ ἑπτὰ ἔτεα συμβαίνει. καὶ γὰρ ταῖς καρποὶ ἐν τούτῃ τῇ χώρῃ πεπάνεσθαί τε ταχύτερον τῆς ἄλλης, αὐτὰς οὕτως Μεγασθένης ἀνέγραψε, καὶ φθίνειν ταχύτερον. ἀπὸ μὲν δὴ Διονύσου βασιλέας ἠρίθμεον Ἰνδοὶ ἐς Ἀνδρόκοττον, τρεῖς δὲ πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· ἔτεα δ', δύο δὲ τεσσεράκοντα καὶ ἑξακισχίλια. ἐν δὲ τούτοισι τρὶς τὸ πᾶν εἰς ἐλεύθερίαν. *τὴν δ', καὶ ἐς τριακόσια· τὴν δ', εἴκοσί τε ἐτέων καὶ ἑκατόν. πρεσβύτερόν τι Διόνυσον Ἡρακλέους δέκα καὶ πέντε γενεῇσιν Ἰνδοὶ λέγουσιν. ἄλλον δ' οὐδένα ἐμβαλεῖν ἐς γῆν τὴν Ἰνδῶν ὅτι πολέμῳ· οὐδὲ Κῦρον τὸν Καμβύσεω, καί τοι ὅτι Σκύθας ἐλάσαντα, καὶ τἄλλα πολυπραγμονέστατον δὴ τῶν κατ' αὐτὸν βασιλέων γενόμενον τὸν Κῦρον. ἀλλὰ Ἀλέξανδρον δὲ ἐλθεῖν τε καὶ κρατῆσαι πάντων τῶν ὅσα λοις, ὅσοις γε δὴ ἐπῆλθε· καὶ αἰ δὲ πάντων κρατῆσαι, εἰ ἡ στρατιὴ ἤθελεν. ἐμὲ μὲν δὴ οὐδὲ Ἰνδῶν ἕνα ἔξω τῆς οἰκείης σαλεῦσαι ὅτι πολέμῳ, δι' ἀδικότητα. λέγεται δὲ καὶ τάδε, μνημεῖα ὅτι Ἰνδοὶ τοῖς τελευτήσασιν οὐ ποιέονται, ἀλλὰ τὰς ἀρετὰς δὲ τῶν ἀνδρῶν ἱκανὰς ἐς μνήμην τιθέντας τοῖσιν ἀποθανοῦσι, καὶ τὰς ᾠδὰς αἰ αὐτοῖσιν ἐπάδοντας. πόλεων δὲ κατ' ἀριθμὸν οὐκ εἴη αἰ ἀτρεκὴς ἀναγράψαι τῶν Ἰνδικῶν, ὑπὸ πλήθεος. ἀλλὰ γὰρ ὅσαι παραποτάμιαι αὐτέων, ἢ παραθαλάσσιαι, ταύτας μὲν ξυλίνας ποιέεσθαι· οὐδὲ εἴη ἂν πλίνθου ποιεομένας διαρκέσαι ὑπὸ χρόνου, τῷ τε ὕδατος ἕνεκα τοῦ ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ὅτι οἱ ποταμοὶ αὐτοῖσιν ὑπερβάλλοντες ὑπὲρ τὰς ὄχθας ἐμπίπλασι τοῦ ὕδατος τὰ πεδία. ὅσαι δ' ἐν ὑπερδεξίοις τε καὶ μετεώροις τόποισι, καὶ ξύλοισιν ὑλητοῖσιν, ὡς ἐπὶ σμικρὸν εἰσὶ, ταύτας δὲ ἐκ πλίνθου τε καὶ πηλοῦ ποιέεσθαι. μεγίστην δὲ πόλιν Ἰνδοῖσιν εἶναι Παλίμβοθρα καλεομένην, ἐν τῇ Γαδρωσίων γῇ, ἵνα αἱ συμβολαί εἰσι τοῦ τε Ἐρραννοβόα ποταμοῦ καὶ τοῦ Γάγγεω· τοῦ μὲν Γάγγεω, τοῦ μεγίστου ποταμοῦ· ὁ δὲ Ἐρραννοβόας, τρίτος μὲν αὖ εἴη τῶν Ἰνδῶν ποταμῶν, μέζων δὲ τῶν ἄλλων καὶ οὗτος· ἀλλὰ ξυγχωρέει αὐτὸς τῷ Γάγγῃ, ἐπήν δὲ ἐμβάλῃ ἐς αὐτὸν τὸ ὕδωρ. καὶ λέγει Μεγασθένης, μῆκος μὲν ἐπέχειν τὴν πόλιν καθ' ἑκατέρην τὴν παραλίην, ἵνα περ μακροτάτη αὐτὴ ἐωυτῆς ὤκισται, ἐς εἰκοσὶ καὶ ἑπτὰ σταδίους· τὸ δὲ πλάτος, ἐς πεντεκαίδεκα. τάφρον δὲ περιβεβλῆσθαι τῇ πόλει, τὸ εὖρος ἑξάπλεθρον, τὸ δὲ βάθος, τριήκοντα πηχέων. πύργους δὲ ἐνδομήκοντα καὶ πεντακοσίους ἐπέχειν τὸ τεῖχος, καὶ πύλας τέσσαρας καὶ ἑξήκοντα. εἶναι δὲ καὶ τόδε μέγα ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ, πάντας Ἰνδοὺς εἶναι ἐλευθέρους, οὐδένα δοῦλον εἶναι Ἰνδόν. τοῦτο μὲν Λακεδαιμονίοις ἐς ταὐτὸ συμβαίνει καὶ Ἰνδοῖσιν. Λακεδαιμονίοις μὲν γε οἱ εἵλωτες δοῦλοί εἰσι, καὶ τὰ δούλων ἐργάζονται· Ἰνδοῖσι δὲ, οὐδὲ ἄλλος δοῦλός ἐστι, μήτοιγε Ἰνδῶν τις. νενεμήκασι δὲ οἱ πάντες Ἰνδοὶ ἐς ἑπτὰ μάλιστα γενεάς. ἐν μὲν αὐτοῖσιν οἱ σοφισταί εἰσι, πλήθει μὲν

tur, quòd qui quamlongissimè viuunt, quadragesimum annum non excedant. Quibus enim senectus tanto celerius aduenit, iis simul & mors omnino, & vigor ætatis, proportione quadam ad finem vitæ habita, citius accedat necesse est: ita vt viri triginta annos nati, iam ad primam illam viridem senectam peruenisse dicendi sint: & qui xx, iuuentutis: qui xv, adolescentiæ terminos excessisse, & fœminis eadem ratione maturitas ad nuptias septimo anno cõtingat: sed fructus in ea regione citius quàm in alia vlla matures cere, citiúsque interire idem Megasthenes scribit. A Dionyso quidẽ ad Androcotum Indi reges numerabant CLIII, annos verò VI.M XLII. Ex his verò omnib⁹ ter tantùm libertate vsi fuerãt. *deinde per annos CCC. iterũ per annos CXX. Dionysũ etiã Indi Hercule antiquiorẽ esse dicunt XV seculis: nullúmque aliũ belli inferendi causa fines suos ingressum: neque Cyrum Cambysæ filium, quanuis aduersus Scythas exercitum duxerit, & (quantum ad alias res attinet) multa præclarè gesserit. Alexandrum verò in eas regiones venisse, omnésq; armis subegisse ad quas peruenerit: ac cæteros omnes subacturum fuisse, nisi exercitus vlterius progredi recusasset. Sed neque Indorũ quenquam domo ad bellum missum esse, ne iniusti viderẽtur. Feruntur etiam hæc: Non condere Indos monimenta mortuis. Virtutes enim virorum ad perpetuandã post mortem memoriam sufficere existimant, & carmina atque odas quibus eorum virtutes decantant. Vrbium etiam Indicarum numerum præ multitudine compertum non esse: eas verò quæ iuxta flumina aut mare sitæ sũt, ex lignea materia constructas esse. Neque enim, si ex latere confectæ essent, longo tempore duraturas, tum propter imbres, tum quòd amnes superatis ripis plana passim loca aqua repleãt. Quæ verò editioribus locis positæ sunt, ex lateribus & cæmento factas esse. Maximam autem apud Indos vrbem esse Palimbothram in Gadrosiorum finibus; ad Erannoboæ & Gangis fluminum confluentem: ac Gangis quidem maximi omnium fluminum. Erannoboas autẽ tertius est Indiæ fluminum, reliquis maior. sed Gangi cedit, quum in eum aquam suam immisit. Ait porro Megasthenes longitudinem vrbis esse ab vtroque latere, quà longissimè habitatur, stadiorum LXXX, latitudinem XV, fossámque vrbi circumductam, latitudine sex iugerũm, altitudine cubitorum XXX, murũ turres habere CCLXX, portas LXIIII. Hoc etiã esse memorabile in India, Omnes Indos liberos esse, neque vllum omnino Indum seruũ esse. qua quidem in re Indis cum Lacedæmoniis conuenit: Lacedæmoniis enim Helotes siue mancipia tantùm serui sunt, seruiliáque munia obeunt. Neque Indi aliis seruis vtuntur: Indo verò nemine. Distinguntur autem Indi omnes in sex potissimùm genera hominum: quorum alij sophistæ siue sapientes appellantur, numero

Videtur hîc aliquid deesse.

sex Indorum hominum genera

quidē reliquis inferiores: sed honore & gloria prestantissimi. Neque enim ad vlla opera quæ corpore præstantur adiguntur: neque quicquam conferre ad publicum vsum laborant, neq; (vt summatim dicam) vllius planè operis necessitas sophistis imposita est, quàm vt diis pro communi salute sacrificia faciant. Et siquis priuatim sacrificat, aliquis ex sophistis interpres sacrificiorum ei adiungitur. neq; enim aliter accepta diis sacrificia sunt. Sunt verò etiam hi soli inter Indos diuinandi periti: neque cuiquam diuinatio permittitur, nisi sapienti viro. Vaticinantur autem de temporibus anni, aut siquæ publica calamitas immineat. De rebus priuatis non vaticinantur, siue quòd diuinandi rationem ad res minores pertinere non putent: siue quòd indignum credant circa minutiora hæc laborare. Quicunque verò ter diuinando à vero aberrarit, huic nihil aliud pœnæ loco infligitur, quàm quòd ei deinceps silentium indicitur: neque cuiquam licet eum cui silentium imperatū fuerit ad loquendum cogere. Hi sophistæ nudi degunt. hyeme, sub dio apricantur: æstate quum sol feruet, in pratis & palustribus locis, sub ingentibus arboribus. quarū vmbram Nearchus scribit ad quinque ingera in circuitu extendi, faciléque mille sub vnius arboris vmbra delitescere. tantæ magnitudinis esse eas arbores. Fructibus verò maturis per certa anni tēpora vescuntur, corticibúsq; arborum, quæ & dulces sunt & multi nutrimenti, perinde atque palmarum caricæ. Secundum genus hominum à sophistis sunt Agricolæ, quorum quidem inter Indos præcipua est multitudo. Hi neque arma habent quibus in bello vtantur, neque belli- D cas res curant: sed agros colunt, & regibus liberisque vrbibus tributa pendunt. Præterea si intestina inter Indos bella incidant, agricolas capere aut agrum eorum vastare nefas est. reliqui inter se bellum gerunt, sesēq; mutuo interficiunt. Ipsi iuxta eos tranquillè aut arationi, aut vindemiæ, vel frondationi, vel messi vacant. Tertium genus Indorum, est Armētariorum; & hi neque vrbes neque pagos inhabitant, sed in montibus degunt & tributū ex armētis & pecore pendunt. auēsq; E & agrestes feras venantur. Quartum genus est Opificum & negotiatorum. Et hi publici ministri sunt, atque ex operibus suis tributa persoluunt, iis exceptis qui arma bellica fabricantur. Ij enim etiam ex publico mercedē accipiūt. In hoc genere sunt fabri nauales & nautæ quotquot flumina nauigant. Quintum genus est Militantium: multitudine quidem secundum ab agricolis, sed maximè liberum atq; alacre. Hi solùm bellicas res administrant. Arma alij ipsis conficiunt, & equos alij suppeditant, seruiúntque his apud castra alij, qui & equos curant, atque arma extergent, & elephantos ducunt, & currus instruunt ac gubernant. Ipsi verò, quum bellandum est, bellant: constituta autem pace iucundam atque alacrem vitam degunt: tantúmque stipendij eis ex publico datur, vt ex eo etiam alios commodè alere possint.

A μείους τῶν ἄλλων, δόξῃ δ' καὶ τιμῇ μεγαλοφρονέστατοι. οὔτε γάρ τι τῷ σώματι ἐργάζεσθαι ἀναγκαίῃ σφὶν παρασκεάται· οὔτέ τι ἀποφέρειν ἀφ' ὅτου πονέουσιν ἐς τὸ κοινόν· οὐδέ τι ἄλλο ἀνάγκης ἀπλῶς ἐπέταται τοῖσι σοφιστῇσιν, ὅτι μὴ θύειν τὰς θυσίας τοῖσι θεοῖσιν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τῶν Ἰνδῶν. καὶ ὅστις δ' ἰδίᾳ θύει, ἐξηγητὴς αὐτῷ τῆς θυσίης τῶν τις σοφιστῶν τούτων γίνεται, ὡς οὐκ ἂν ἄλλως κεχαρισμένα τοῖς θεοῖς θύσαντες. εἰσὶ δ' καὶ μαντικῆς οὗτοι μοῦνοι Ἰνδῶν δαήμονες, οὐδὲ ἐφεῖται ἄλλῳ μαντεύεσθαι, ὅτι μὴ σοφῷ ἀνδρί. μαν- B τεύουσι δ' ὅσαι ὑπὲρ τοῦ ὡραίων τοῦ ἔτεος, καὶ εἴ τις ἐς τὸ κοινὸν συμφορὴ καταλαμβαίνει· τὰ ἰδιωτικὰ δ' ἑκάστοισιν οὐ σφὶν μέλει μαντεύεσθαι· ἢ ὡς οὐκ ἀξικνεομένης τῆς μαντικῆς ἐς τὰ μικρότερα, ἢ ὡς οὐκ ἄξιον δοκεῖ τούτοισι πονέεσθαι. ὅστις δ' ἁμάρτοι ἐς τρὶς μαντευόμενος, τοῦτο δὴ ἄλλο μὲν κακὸν γίνεσθαι οὐδέν, σιωπᾶν δ' εἰς ἐπάναγκες τὸ λοιπόν· καὶ οὐκ ἔστιν ὅστις ἀναγκάσει τὸν ἄνδρα τοῦτον φωνῆσαι, ὅτου ἡ σιωπὴ κατακέκριται. οὔτε γυμνοὶ διατελέουσι οἱ σοφισταί, τῷ μὲν χειμῶνος ὑπαίθριοι ἐόντι τῷ ἡλίῳ, τῷ δ' θέρεος ἐπὴν ὁ ἥλιος κατέχῃ, ἐν τοῖσι λειμῶσι & τοῖσιν ἔλεσιν ὑπὸ δένδρεσι μεγάλοισιν· ὧν τὴν σκιὴν Νέαρχος λέγει ἐς πέντε πλέθρα ἐν κύκλῳ ἀξικνέεσθαι, & ἀνὰ μυρίους ὑπὸ ἑνὶ δένδρεϊ σκιάζεσθαι· τηλικαῦτά τε εἶναι τὰ δένδρεα. στέουσι δ' ὡραῖα, καὶ τὸν φλοιὸν τοῦ δένδρου, γλυκύν τε ὄντα καὶ τρόφιμον, οὐ μεῖον ἢ περ αἱ βάλανοι τῶν φοινίκων. Δεύτεροι δ' ὅδε τούτοισιν οἱ γεωργοί εἰσιν· οὗτοι πλήθει πολλοῖσι Ἰνδῶν ἐόντες. καὶ τούτοισιν οὔτε ὅπλα ὁπόσα ἐστὶν ἀρηΐα, οὔτε μέλει τὰ πολέμια ἔργα, ἀλλὰ τὴν χώρην αὐτοῖσι ἐργάζονται & τοῖς φόροις τοῖς τε βασιλεῦσι καὶ τῇσι πόλεσιν ὅσαι αὐτόνομοι, οὗτοι ἀ- D ποφέρουσι. καὶ εἰ πόλεμος ἐς ἀλλήλους τοῖσιν Ἰνδοῖσιν τύχοι, τὴν ἐργαζομένων τὴν γῆν ἀδήμιος σφὶν ἀπέεσθαι, ἀδὲ αὐτὴν τὴν γῆν τέμνειν· ἀλλὰ οἱ μὲν πολεμοῦσι καὶ κατακαίνουσιν ἀλλήλους ὅπως τύχοιεν· οἱ δὲ πλησίον αὐτῶν κατ' ἡσυχίην ἐργεῦσιν, ἢ τρυγῶσιν, ἢ κλαδοῦσιν, ἢ θερίζουσι. Τρίτοι δέ εἰσιν Ἰνδοῖσιν οἱ νομέες, οἱ πομάδες τε & βουκόλοι, καὶ οὗτοι οὔτε κατὰ πόλιας, οὔτε ἐν τῇσι κώμῃσιν οἰκέουσι· νομάδες τέ εἰσι, καὶ ἀνὰ τὰ ὄρεα βιοτεύουσι. Φόρον δὲ καὶ οὗτοι ἀπὸ τῶν κτηνέων ἀποφέρουσι· καὶ θηρεύουσιν οὗτοι ἀνὰ τὴν χώρην ὄρνιθάς τε καὶ ἄγρια θηρία. Τέταρτον δέ ἐστι τὸ δημιουργικόν τε καὶ καπηλικὸν γένος. καὶ οὗτοι λειτουργοί εἰσι, καὶ φόρον ἀποφέρουσιν ἀπὸ τῶν ἔργων τῶν σφετέρων, πλὴν γε δὴ ὅσοι τῷ ἀρηΐα ὅπλα ποιέουσιν. οὗτοι δὲ καὶ μισθὸν ἐκ τοῦ κοινοῦ προσλαμβάνουσιν. ἐν δὲ τούτῳ τῷ γένει οἵ τε ναυπηγοὶ καὶ οἱ ναῦται εἰσὶν ὅσοι κατὰ τοὺς ποταμοὺς πλώουσι. Πέμπτον δὲ γένος ἐστὶν Ἰνδοῖσιν, οἱ πολεμιστήριον πλῆθος μὲν δεύτερον μετὰ τοὺς γεωργούς, πλείστη δ' ἐλευθερίη τε καὶ εὐθυμίη ἅπασι προσέστηκεν· καὶ οὗτοι ἀσκηταὶ μόνων τῶν πολεμικῶν ἔργων εἰσί. τὰ δ' ὅπλα ἄλλοι αὐτοῖς ποιέουσι, καὶ ἵππους ἄλλοι παρέχουσι· & ξυνωνοῦσιν ὅτι στρατόπεδον ἄλλοι, οἵ τοὺς τε ἵππους αὐτοῖς θεραπεύουσι, καὶ τὰ ὅπλα ἐκκαθαίρουσι, καὶ τοὺς ἐλέφαντας ἄγουσι, καὶ τὰ ἅρματα κοσμέουσί τε καὶ ἡνιοχεύουσιν. αὐτοὶ δ', ἔστ' ἂν μὲν πολεμεῖν δέῃ, πολεμοῦσιν· εἰρήνης δ' ἁπάσης, ἀνθυμέουσι. καί σφιν μισθὸς ἐκ τοῦ κοινοῦ τοσόσδε ἔρχεται, ὡς καὶ ἄλλους τρέφειν ἀπ' αὐτῶν ἐυμα-

ρέως. Ἕκτοι δέ εἰσιν Ἰνδῶν, οἱ ἐπίσκοποι καλεόμενοι. οὗτοι ἐφορῶσι τὰ γινόμενα κατά τε τὴν χώρην, καὶ κατὰ τὰς πόλιας· καὶ τῷ τε αὐτοκράτορι τῶν Βασιλέων, ἵνα περ βασιλεύονται Ἰνδοί· ἢ τοῖς τέλεσιν, ἵνα περ αὐτόνομοι εἰσί. κοὐ τούτοις οὐ θέμις ψεῦδος αὐτοφωρίαι οὐδέν, οὐδέ τις Ἰνδῶν αἰτίην ἔσχε ψεύσασθαι. Ἕβδομοι δέ εἰσιν, οἱ ἅμα τοῖς κοινὰ βουλευόμενοι ὁμοῦ τοῖς Βασιλεῦσι, ἢ κατὰ πόλιας ὅσαι αὐτόνομοι, σὺν τοῖσιν ἄρχουσι. πολλῷ μὲν ὀλίγον τὸ γένος τοῦτο ἐστί, σοφίῃ δὲ καὶ δικαιότητι, ἐκ πάντων διαφερόντως αἰρεθέν. ἔνθεν οἵ τε ἄρχοντες αὐτοῖσιν ἐπιλέγονται, καὶ ὅσοι νομάρχαι καὶ ὕπαρχοι, καὶ ἡσυχοφύλακές τε καὶ στρατοφύλακες, ναύαρχοί τε καὶ ταμίαι, καὶ οἱ περὶ γεωργίην ἔργων ἐπίσκοποι. γαμέειν δὲ ἐξ ἑτέρου γένεος, ἢ θέμις· οἷον τοῖσι γεωργοῖσιν ἐκ τοῦ δημιεργικοῦ, ἢ ἔμπαλιν· οὐδὲ δύο τέχνας ἐπιτηδεύειν τὸν αὐτόν, οὐδὲ τοῦτο θέμις. οὐδὲ ἀμείβειν ἐξ ἑτέρου ἔργου εἰς ἕτερον· οἷον, γεωργικὸν ἐκ νομέως γενέσθαι, ἢ νομέα ἐκ δημιουργικοῦ. μοῦνον σοφίσιν αἰεῖται, σοφιὴν ἐκ παντὸς γένεος γενέσθαι· ὅτι οὐ μαλθακὴ τοῖσι σοφιστῇσιν εἰσὶ τὰ πρήγματα, ἀλλὰ πάντων ταλαιπωρότατα. Θηρῶσι δὲ Ἰνδοὶ τὰ μὲν ἄλλα ἄγρια θηρία, καπερ καὶ Ἕλληνες. ἢ δὲ τοῦ ἐλεφαίντων σοφὴν θήρην οὐδεμιῇ ἄλλῃ ἔοικεν· ὅτι καὶ τῶν τε τὰ θηρία οὐδαμοῖσιν ἄλλοισι θηρίοις ἐπέοικεν. ἀλλὰ τόπον μὲν ἐπιλέξαμενοι ἄπεδον, καὶ καυματώδεα, ἐν κύκλῳ τάφρον ὀρύσσουσιν, ὅσον μεγάλῳ στρατοπέδῳ ἐπαυλίσασθαι· τῆς δὲ τάφρου τὸ εὖρος ἐς πέντε ὀργυιὰς ποιέονται, βάθος τε ἐς τέσσαρας. τὸν δὲ χοῦν ὃν τινὰ ἐκβάλλουσιν ἐκ τοῦ ὀρύγματος, ἐπὶ τὰ χείλεα ἑκάτερα τῆς τάφρου ἐπιφορήσαντες, αὐτὶ τείχεος ἀμαχέονται. αὐτοὶ δὲ ἐπὶ τοῦ χώματος τοῦ ἐπὶ τοῦ χείλεος τοῦ ἔξω τῆς τάφρου, σκολιὰς σφὶν ὀρυκτὰς ποιέονται, ἐς ἀμφοτέρους ὁπὰς ὑπολείπον· δι' ὧν φάος τε αὐτοῖς σωφερὲς ἔρχεται, ἐς τὰ θηρία προσέχοντα, ἐς ἐπελαύνοντα ἐς τὸ ἔρκος σκέπτον· ἐντοῦθα ἐντὸς τοῦ ἕρκεος καθεζόμενοι τὰς ἡνίας θηλέων ξείς ἢ τέσσαρας, ὅσας μάλιστα τὸν θυμὸν χειροήθεας, μίαν εἴσοδον ἀπολιμπάνουσι κατὰ τάφρον, γεφυρώσαντες τῷ τάφρον· καὶ ταύτῃ χοροῦ τε ἐς πόαν πολλὴν ἐπιφέρουσι, τοῦ μὴ ἀρίδηλον εἶναι τοῖσι θηρίοισι τὴν γέφυραν, μή σφεα δόλον οἰηθῶσιν. αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκποδὼν σφᾶς ἐοῦσι κατὰ τὸ σκηνέων τὸ ὑπὸ τῇ τάφρῳ δεδυκότες. οἱ δὲ ἄγριοι ἐλέφαντες ἡμέρης μὲν οὐ πελάζουσι τοῖσιν οἰκουμένοισι, νύκτωρ δὲ πλανῶνταί τε πάντη, καὶ ἀγεληδὸν νέμονται, τῷ μεγίστῳ καὶ ἡγεμονεύτατῳ σφῶν ἑπόμενοι, καπέρ αἱ βόες τοῖσι ταύροισιν. ἐπεὰν δὲ τῷ ἕρκει πελάσωσι, τῷ τε φωνῷ ἀκούοντες τῶν θηλέων, καὶ τῇ ὀδμῇ αἰσθόμενοι, δρόμῳ ἴενται ὡς ἐπὶ τὸν χῶρον τὸν περιφραγμένον. ἐκπεσελθόντες δὲ τῆς τάφρου τὰ χείλεα, εὖτ' ἂν τῇ γεφύρῃ ἐπιτύχωσι, κατὰ τοῦτο εἰς τὸ ἕρκος ὠθέονται. οἱ δὲ ἀνθρωποι αἰσθόμενοι τὴν ἔσοδον τῶν ἐλεφάντων τῶν ἀγρίων, οἱ μὲν αὐτῶν τῷ γέφυραν ὀξέως ἀφεῖλον, οἱ δὲ ἐπὶ τὰς πύλας κώμας ἀποδραμόντες, ἀγγέλλουσι τοῖς ἐλέφαντας ὅτι ἐν τῷ ἕρκει ἔχονται. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐπιβαίνουσι τῶν κρατίστων τε τὸν θυμὸν καὶ τῶν χειροηθεστάτων ἐλεφαίντων. ἐπιβάντες δέ, ἐλαύνουσιν ὡς ἐπὶ τὸ ἕρκος· ἐλάσαντες δέ, οὐκ αὐτίκα μάχης ἅπτονται· ἀλλ' ἐῶσι χρόνῳ πεταλαπωρῆσθαι τοὺς ἀγρίους ἐλέφαντας, καὶ ὑπὸ τῷ

A Sextum genus est Episcoporum, siue inquisitorum. hi quid in vrbibus, quid in agris agatur inquirunt, eáque regibus, si per reges gubernentur: aut magistratibus, si liberæ ciuitates sunt, denuntiãt. His fas non est falsa pro veris denuntiare: neque Indorũ quisquam mendacij vnquam accusatus est. Septimum genus est Eorũ qui de rebus ad cõmune pertinentibus consultant: ídque vel cum rege, vel per vrbes quæ liberę imperium tenent. Atque hi quidẽ numero pauci sunt: sed sapientia ac iustitia reliquis præstant. Ex B hoc genere, principes & legũlatores ac præsides, quæstores, ac copiarum & classium duces, & rerum rusticarum præfecti deligũtur. Coniugia inter hos ordines promiscua fieri nefas est. neque enim licet agricolæ ex opificum ordine vxorẽ ducere: nec contrà. Neque vni duas artes exercere fas est, neque ex vno genere in aliud transire: vtpote agricolam ex pastore, aut pastorem ex opifice fieri. Hoc tantùm permittitur, sophistã C ex quocunque genere fieri. neque enim mollis est sophistarum vita, sed omnium laboriosissima. Venantur autem Indi reliquas feras vt Græci: sed elephantorum venatio longè diuersa est. siquidem & hæ feræ nullis aliis similes sunt. Déligunt venatores locũ planũ & apricũ. in eius circuitu fossam ducunt magni exercitus capacem. Fossæ latitudo quinque vlnas habet, altitudo quatuor. Terram quam fodiendo eruunt vtrinque ad labra fossę congerunt, eáque pro muro vtuntur. deinde in exterioris labri aggere cauernulas quasdam sibi fodiunt, & fora- D mina in iis, per quæ lucem admittant, relinquunt: ipsíque è septis feras iis appropinquantes atque ingredientes prospectant: & tres aut quatuor elephantos fœminei sexus ex mansuetioribus septo includentes, vnum ad fossam aditum relinquunt, labro fossæ ponte iuncto, quem multo cespite herbido sternunt, ne conspici à feris pons, aut dolus sentiri possit. Venatores procul remoti sese in cauernis suffossis continent. Porro feri elephanti loca habitata interdiu non adeũt: E noctu verò errantes gregatim pascuntur, eúmque ducem sequuntur qui & maximus sit & generosissimus: non aliter ac tauros boues sequi videmus. Postquam septis propiores facti fœminarum vocem audierunt, eásque per odoratum cognouere, protinus ad septa aduolant, & fossæ labra circumeuntes, quum ad pontem peruenerint, per eum septa ingrediuntur. Venatores, vbi ingressos sentiunt, alij continuò pontem subtrahunt, alij proximos pagos petentes, elephantos F septo inclusos esse nuntiant. Quo cognito, populares confestim elephantos optimos ac mansuetissimos conscendunt. Nec tamẽ primo statim aduentu cum agrestibus elephantis pugnam aggrediuntur, sed illos aliquandiu fame macerari ac siti domari sinũt:

6.° Episcopi

7 Consiliarij

Vectigum magistri hosordines

Elephantorum venatio

quúmque iam languidiores factos vident, rursus immisso ponte septa ingrediuntur. Et primò quidem acre certamen fit inter domitos elephantos & feros captos: tandē superātur, vt par est, feri, lāguore & fame pressi. Tum sessores ex elephantis in terrā demissi languidis illis summos pedes colligant. dehinc domitis elephantis imperant vt feros multis plagis excipiant; donec verberibus defatigati in terram procidant, humique prostratos insecundunt. post hæc laqueos cruricibus aptant. Ne verò sessores excutiant; néve aliquid aliud damni inferant, colla acuto ense in circuitum proscindunt, vulnúsque laqueo circumligant, vt præ vulnere & collum & caput immotum teneant. Si enim peruicaciter reluctentur, funis in vulnus adigitur. Atque ita tandem victos sese agnoscentes vincti cum domitis ducuntur. Siqui verò eorum immaturæ ætatis aut inepti videantur, abire in loca ipsis consueta permittunt. Cæteros captos in pagos ducunt, ac primùm eos gramine & viridibus culmis pascunt. & si præ dolore ac mœrore pabulo abstineant, Indi circumstantes tympanorum ac cymbalorum pulsu cantúque eos exhilarant ac demulcent. Intelligens enim, siquæ alia fera, est elephas. Et quidem nonnulli rectores suos in bello cæsos, sublatos ad sepulturam detulerunt: alij iacentes propugnarūt: alij pro sessoribus lapsis neci sese obiecerunt. quidam quum per iram rectorem suum occidissēt, pœnitentia & mœrore se confecit. Vidi ego aliquando elephantum cymbalum pulsantē, aliis saltantibus, duobus cymbalis ad anteriora crura appensis, alióque ad proboscidem alligato. Ipse alternatim proboscide cymbalū in numerum ad vtrunque crus pulsabat: reliqui in gyrum choreas ducebant. & sublatis flexísque prioribus cruribus in numerum etiam procedebant, prout is qui cymbalum pulsabat sono præibat. Elephas venerem appetit verno tēpore, quēadmodum bos aut equa, quū fœminis spiracula quædam circa tēpora adaperta expirant. fertque in vtero fœtum minimùm XVI menses: summùm, XVIII. parit autem elephas vnicum, sicut equa. atque hunc lacte suo in octauum vsque annum nutrit. viuunt elephanti, qui plurimùm, annos CC. plerique ante hoc tempus morbo intereunt. Senectute verò ad hanc ætatem pertingunt. Oculorum ægritudini præsens remedium est lac bubulū: reliquis morbis vinum nigrum epotum prodest. Vlceribus autem carnes suillæ tostæ atque intritæ. Tigrim verò Indi elephanto multò fortiorem esse censent. Eius pellem se vidisse scribit Nearchus, feram ipsam nequaquam. Indos tamen narrare magnitudine esse maximi equi: tanta verò velocitate & robore, vt nulli alteri feræ comparari possit. Quando cum elephante congreditur, in caput eius insilire, faciléque

δήλοι δουλωθῆναι· εὖτ' ἂν ἤδη σφίσι καὶ πᾶς ἐχθρὸν δοκέωσι, τὼ μὲν καὶ τὰ ὀπίσω τῶν αὐθις τὴν γέφυραν, ἐλαύνουσί τε ὡς ἐς τὸ ἔρκος. καὶ τὰ μὲν πρῶτα μάχη ἴσα τὴν κρατερὴν ἔχουσιν ἡμέρῃσι τ' ἐλεφάντων πρὸς τοὺς ἐαλωκότας. ἔπειτα κρατέονται μὲν καὶ τὸ εἰκὸς οἱ ἄγριοι, ὑπό τε τῆς ἀθυμίης καὶ τῷ λιμῷ ταλαιπωρούμενοι. οἱ δὲ ἀπὸ τῶν ἐλεφάντων καταβαίνοντες, παρειμένοισιν ἤδη τοῖς τ' ἀγρίοισι τοὺς πόδας ἄμφοις σωδέουσιν. ἔπειτα ἐγκελεύονται τοῖσιν ἡμέρῃσι πολεμεῖν σφᾶς κολάζειν πολλῷ, ἔστ' ἂν ἐκεῖνοι ταλαιπωρεύμενοι ἐς γῆν πέσωσι. δαμασάντες δὲ, βόθρους ἐμβάλλουσιν αὐτοῖσι καὶ τοῖς αὐχένας, καὶ αὐτοὶ ἐπιβαίνουσι κειμένοισι. τὸν δὲ μὴ δοσοπεύεσθαι τοὺς ἀμβάτας, μηδὲ τι ἄλλο ἀλγεδαλέον ἐργάζεσθαι, τὸν ξάχηλον αὐτοῖσιν ἐν κύκλῳ μαχαιρίῳ ὀξεῖ ἀποτέμνουσι, καὶ τὸν βόθρον καὶ τὼ μηρὼ καὶ τὸν τράχηλον ὑπὸ τὸ ἕλκεος. εἰ γὰρ ἐμπρόσθιον ὑπὸ ἀταδαλίης, τρίβεται αὐτοῖσι τὸ ἕλκος ὑπὸ τοῦ κάλω. οὕτω μὲν ἄξεμα ἴσχουσι. καὶ αὐτοὶ γνωσιμαχέοντες ἤδη, ἀγόντων κατὰ τὸν δεσμὸν πρὸς τῶν ἡμερέων. ὅσοι δὲ νήπιοι αὐτῶν, ἢ δι' ἀκαλανθρωπίην ἀξιοι ἐκτηθῆναι, τούτοις ἐῶσιν ἀπαλλάσσεσθαι ἐς πίσφεσι ἤθεα. ἄγοντες δὲ εἰς τὰς νάμας τοὺς ἀλόντας, ὅ τε χλωρὸν καλάμου καὶ τῆς πόας τῷ πρώτα ἐμφαγεῖν ἔδοσαν· οἱ δὲ ὑπὸ ἀθυμίης, οὐκ ἐθέλουσιν οὐδὲν σιτέεσθαι, τοὺς δὲ πρὶν ἁμῶνοι οἱ Ἰνδοὶ, ᾠδῇσί τε καὶ τυμπάνοισι, καὶ κυμβάλοισιν ἐν κύκλῳ κροῦοντές τε καὶ ἐπάδοντες, κατευνάζουσι. θυμοφθορώτερον δὲ, ἐπήν τι ἄλλο θηρίον, ὁ ἐλέφας. καί τινες ἤδη αὐτῶν τοὺς ἀμβάτας σφῶν, ἐν πολέμῳ δοσοθωνότας, ἀράμενοι αὐτοὶ ἐξέλυσαν ἐς ταφήν· οἱ δὲ καὶ ὑποθηκάμενοι κεμένους· οἱ δὲ καὶ πεσόντων προεκινδύνευσαν. ὁ δέ τις πρὸς ὀργὴν ἀποκτείνας τὸν ἀμβάτην, ὑπὸ μετανοίης τε καὶ ἀθυμίης ἀπέθανεν. εἶδον δὲ ἐγὼ καὶ κυμβαλίζοντα ἤδη ἐλέφαντα, καὶ ἄλλους ὀρχεομένους, κυμβάλοιν τῷ κυμβαλίζοντι πρὸς τοῖν σκελοῖν τοῖσιν ἐμπροσθεν προσηρτημένοιν, καὶ πρὸς τῇ προβοσκίδι καλεομένῃ ἄλλο κύμβαλον. ὁ δὲ ἐν μέρει τῇ προβοσκίδι ἔκρουε τὸ κύμβαλον ἐν ῥυθμῷ πρὸς ἑκάτερον τοῖν σκελοῖν· οἱ δὲ ὀρχεόμενοι ἐν κύκλῳ τε ἐχόρδυον, ἐπαίροντές τε ἐς ὀπίσω μᾶλλον τὰ ἔμπροσθεν σκέλεα ἐν τῷ μέρει, ἐν ῥυθμῷ καὶ οὐπερ ἐβαίνον, καθότι ὁ κυμβαλίζων σφίσι ὑφηγέετο. βαίνεται δὲ ἐλέφας πρὸς ὥρην, καθάπερ βοῦς ἢ ἵππος, ἐπεὰν τῇσι ἡλίκῃσιν αἱ φῦλα τοῖσι κροτάφοισιν ἀναπνοαὶ ἀναχθεῖσαι ἐκπνέωσι. κύει δὲ τοὺς ἐλαχίστους μὲν, ἐννεακαίδεκα μῆνας· τοὺς πλείστους δὲ, ἐκτὼ καὶ δέκα. τίκτει δὲ ἓν, καθάπερ ἵππος· καὶ τοῦτο ἐκτρέφει τῷ γάλακτι, ἐς ἔτος ὄγδοον. ζώσι δὲ ἐλεφάντων οἱ πλεῖστα ἔτεα ζώοντες, ἐς διηκόσια· πολλοὶ δὲ νόσῳ προπολλυμένων αὐτῶν, γήρᾳ δὲ ἐς τόσον ἐρχόμενα. καί ἐστιν αὐτοῖσι τῷ μὲν ὀφθαλμῷ ἰήματι τὸ βόειον χάλκα ἐγχρόμενον· πρὸς δὲ τὰς ἄλλας νόσους, ὁ μέλας οἶνος πινόμενος. ὀπὶ δὲ τοῖσιν ἕλκεσι, τὰ ὑεια κρέα ὀπτώμενα καὶ καταπλασσόμενα. πῶν τὰ παρ' Ἰνδοῖσίν ἐστιν αὐτοῖσιν ἰάματα. τὴν δὲ ἐλέφαντος τὸν τίγριν πολλὸν ἀλκιμώτερον Ἰνδοὶ ἄγουσι. τίγριν δὲ δορὶ μὲν ἰδεῖν λέγει Νέαρχος, αὐτὸν δὲ τίγριν οὐκ ἰδεῖν· ἀλλὰ τοὺς Ἰνδοὺς δὲ ἀπηγέεσθαι, τίγριν εἶναι μέγεθος μὲν ἵππου κρείσσονα τὸν μέγιστον· ἵππων δὲ τῶν ὠκυτάτων καὶ ἀλκὴν, οὐδενὶ ἄλλῳ εἰκάσαι. τίγριν γὰρ ἐπὰν ὁμοῦ ἔλθῃ ἐλέφαντι, ὀπίσθιά τε ὀπὶ τὼ κεφαλὼ δὲ ἐλέφαντος,

ἐλέφαντος, Ϛ ἀγχόν δύπεδέως. ταῦτα ἢ οὐρῖνας καὶ ἡμεῖς ὀρέομεν καὶ τίγριας καλέομεν, θοὰς εἶναι· αἰόλους καὶ μέζονας ὑπὲρ τοὺς ἄλλους θοάς. ἐπεὶ καὶ ὑπὲρ τὸ μυρμήκων λέγει Νέαρχος, μύρμηκα μὲν αὐτὸν οὐκ ἰδέσθαι ὁποῖον δή τινα μεταξὺ τέτραφαν γίνεσθαι ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ· ὁρᾶσθαι δὲ καὶ τούτων ἰδέας πολλάς, ἐς τὸ στρατόπεδον καταπομπευθείσας τὸ Μακεδονικόν. Μεγασθένης δὲ καὶ ἀτρεκέα εἶναι ὑπὲρ τῶν μυρμήκων τὸν λόγον ἱστορεῖ, τοῦτο εἶναι τοῖς τὸν χρυσὸν ὀρύσσουσιν, οὐκ αὐτοῦ τοῦ χρυσοῦ ἕνεκα, ἀλλὰ σφίσι γὰρ καὶ τῆς γῆς ὀρύσσουσιν, ἵνα φωλεύσιεν· καπάπερ οἱ ἡμέτεροι οἱ σμικροὶ μύρμηκες ὀλίγον τῆς γῆς ὀρύσσουσιν. ἐκείνους δὲ εἶναι ἀλωπέκων μέζονας, τοῦτο λόγον τοῦ μεγέθεος σφῶν, καὶ τὸν γλῶ ὀρύσσειν· τὸν δὲ γλῶ, χρυσίτιν εἶναι, καὶ ἀπὸ ταύτης γίνεσθαι Ἰνδοῖσι τὸν χρυσόν. ἀλλὰ Μεγασθένης ἀκοὴν ἀπηγέεται· καὶ ἐγὼ ὅτι οὐδὲν τούτου ἀτρεκέστερον ἀναγράψαι ἔχω, ἀπίημι ἐκὼν τὸν ὑπὲρ τῶν μυρμήκων λόγον. σιττάκους δὲ Νέαρχος μὲν ὡς δή τι θῶμα ἀπηγέεται, ὅτι γίνονται ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ· καὶ ὁποῖός ὄρνις ἐστὶν ὁ σιττάκης, καὶ ὅπως φωνέει εἰρωπίνην. ἐγὼ δὲ ὅτι αὐτός τε πολλοὺς ὀπτῶπεα Ϛ ἄλλους πεταμένους, εἶδεά τ' ὄρνιθα, οὐδὲν ὡς ἀτόπου δυνάμενον ἀπηγήσασθαι· οὐδὲ ὑπὲρ πιθήκων τὸ μεγέθεος, ἢ ὅτι καλοὶ παρ' Ἰνδοῖς πίθηκοι εἰσὶν, οὐδὲ ὅπως θηρῶνται ἐρέω. καὶ γὰρ ταῦτα γνώμεναι ἐρῶ, πλήν γε δὴ, ὅτι καλοί που πίθηκοι εἰσί. καὶ ὄφιας δὲ λέγει Νέαρχος θηρεύεσθαι, αἰόλους μὲν καὶ ταχέας· μέγεθος δὲ, ὃν μὲν λέγει ἑλεῖν Πύθωνα τὸν Ἀντιγόνου, πήχεων ὡς ἑκκαίδεκα· αὐτοὺς δὲ τοὺς Ἰνδοὺς πολὺ μέζονας τούτων λέγειν ἔτι τοὺς μεγίστους ὄφεας. ὅσοι δὲ ἰητροὶ Ἕλληνες, τούτοισιν οὐδὲν ἄκος ἐξεύρητο, ὅστις ὑπὸ ὄφεος δηχθείη Ἰνδικοῦ· ἀλλ' αὐτοὶ γὰρ οἱ Ἰνδοὶ ἰῶντο τοὺς πληγέντας. καὶ ὅτι τόδε Νέαρχος λέγει· συλλελεγμένους ἀμφ' αὐτὸν εἶχεν Ἀλέξανδρος Ἰνδῶν ὅσοι ἰητρικὴν σοφώτατοι· Ϛ κεκήρυκτο ἀνὰ τὸ στρατόπεδον, ὅστις δηχθείη, ὅτι τάχιστα σκηνὴν φοιτᾶν τὴν βασιλέως. οἱ δὲ αὐτοὶ οὗτοι καὶ τῶν ἄλλων νούσων τε καὶ παθέων ἰητροὶ ἦσαν. οὐ πολλὰ δὲ ἐν Ἰνδοῖσι πάθεα γίνεται, ὅτι αἱ ὧραι σύμμετροι εἰσὶν αὐτόθι. εἰ δέ τι μεῖζον καταλαμβάνοι, τοῖσι σοφιστῆσιν αὐτοῖσι ἐκοινοιοῦτο· καὶ ἐκεῖνοι οὐκ ἄνευ θεοῦ ἐδόκεον ἰήσεσθαι ὅ, τι περ ἰήσιμον. ἐσθῆτι δὲ Ἰνδοὶ λινέῃ χρέονται, καπάπερ λέγει Νέαρχος, λίνῳ ἀπὸ τῶν δενδρέων, ὑφ' ὅτου μοι ἤδη λέλεκται. τὸ δὲ λῖνον τοῦτο ἢ λαμπρότερον ἢ χροιῇ ὅτῳ ἄλλου λίνου παντός· ἢ μέλανες αὐτοὶ ἐόντες λαμπρότερον τὸ λῖνον φαίνεσθαι ποιέουσιν. ἔστι δὲ καὶ θώρηκες αὐτοῖς ἔστι ὑπὲρ μέσην τὴν κνήμην. εἶμα δὲ, τὸ μὲν περὶ τοῖσιν ὤμοισι περιβεβλημένον· τὸ δὲ, περὶ τῇσι κεφαλῇσιν εἰλιγμένον. Ϛ ὑπόδημα Ἰνδοὶ φορέουσιν ἐλέφαντος, ὅσοι κάρτα δαίμονες· οὐ γὰρ πάντες Ἰνδοὶ φορέουσι. τοὺς δὲ πώγωνας λέγει Νέαρχος ὅτι βάπτονται Ἰνδοὶ, χροιῇ δὲ ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ· οἱ μὲν, ὡς λάδανον εἶναι φαίνεσθαι, οἱ δὲ λευκοτέρους· οἱ δὲ, κυανέους· τοὺς δὲ, φοινικέους εἶναι· τοὺς δὲ, Ϛ πορφυρέους· ἄλλους, παντοδαπιδέας. καὶ σκιάδια ὅτι περιβάλλονται τὸν ἥλιον ὅσοι σὺν ἡμελημένοι Ἰνδῶν. ὑποδήματα δὲ λευκοῦ δέρματος φορέουσι, περιπλέκοντα καὶ τὰ σκέλεα· καὶ τὰ ἴχνη τῶν ὑποδημάτων αὐτοῖσι ποικίλα καὶ ὑψηλὰ, τὸ μέζονας φαίνεσθαι.

strangulare. cæterùm eas quas nos videmus & tigres vocamus, thoes esse maculosas, maiores quàm sint aliæ thoes. De formicis etiã scribit Nearchus, se quidẽ eas non vidisse, cuiusmodi nonnulli tradunt in India nasci. pelles tamen earũ non paucas abs se visas, in castra Macedonum allatas. Megasthenes certa veráq; esse quæ de formicis scribuntur dicit. Eas nimirũ esse quę aurum è terra effodiunt, non quidẽ auri ipsius causa, sed vt sibi antra in quibus delitescant parent: quemadmodũ nostræ etiã formicę exiguæ quũ sint, nõnihil terræ eruunt. Esse autẽ formicas illas vulpibus maiores, ratione magnitudinis earũ, terrámque fodere, quæ aurum missum habeat, & ex ea Indis aurum fieri. sed Megasthenes auditum narrat. Ego verò quum nihil habeã certius quod ea de re scribere possim, libenter hunc de formicis sermonẽ missum faciã. Psittacos autem Nearchus narrat, tanquam rem miram, apud Indos nasci: & cuiusmodi auis sit psittacus describit, ac vocem humanam exprimere ait. Ego, quoniam multas eius generis aues vidi, nõnullas etiam volantes, nouì auem, nihilque de ea tanquam mirum narrabo, neque de simiarum magnitudine, vel quòd pulchræ apud Indos simiæ sint, vel quomodo capiantur, dicam. Nota enim omnibus dixerim: præterquam fortasse quòd pulchræ sint. Scribit etiã Nearchus serpentes ibidem capi maculosos, magnæq; velocitatis: & cum quem Python Antigenis F. cepit, fuisse cubitorũ circiter XV. Indos verò affirmare, multo maiores his apud se nasci eos qui maximi sint. Neminẽ autẽ Grę corum medicorũ remediũ aduersus morsum Indici serpentis inuenisse: ipsos tamẽ Indos eos qui morsi essent curasse. Addit Nearch' Alexandrũ Indos quotquot medicinæ peritissimi erãt apud se habuisse, & per præconẽ in castris edictũ fuisse, vt quisquis à serpente ictus esset, ad regis tabernaculũ veniret. Porro hi ipsi medici etiã aliis morbis medebantur. Cæterùm non multos in India morbos grassari, ꝙ tempora anni tẽperatiora iis locis sint. Siqua verò maior vis ingruat, sophistas cõsulere, eósq; nõ sine diuina quadã virtute, quicquid medicabile est curare. Linea veste vtũtur Indi, vt ait Nearchus, lino ex arboribus facto. qua de re mihi iam dictũ est: & hoc quidẽ linum aut reliquis omnibus linis candidius est, aut nigri ipsi quum sint, faciunt vt candidius id quàm est esse videatur. Est autem ipsis subucula linea crure medio tenus: amiculũ autem partim humeris, partim capiti circumiectum. Inaures etiã Indi gestant ex ebore, qui admodum locupletes sunt. neque enim vulgus iis vtitur. Barbas quoque variis coloribus fucare Indos Nearchus scribit: vt aliis quammaximè alba appareat, aliis fusca, aliis rubea, aliis purpurea, aliis viridis. Vmbracula quoque præ se gestare æstate, eos qui alicui' nominis sint. calceos ex corio albo gestant, eósque accuratè atque eleganter confectos, ita vt altiores variisque coloribus distinctas soleas habeant, quo proceriores esse videantur. Armaturæ

Vel, Atque ideo Al. Indos &c. apud se habuisse scribit. vt ὅτι πᾶσι legatur cum συλλελεγμένους.

In vet. λεπίδιτεον.

Indorum arma

autē Indicæ nō vnus atque idem eſt modus. Pedites enim Indi arcum habent, eiuſdem cū eo qui eum geſtat altitudinis: atque hūc quidem ad terram obfirmantes, ſiniſtróque pede vt eum tendant cōtranitentes, ita neruum longè retro adducunt. Sagittis enim vtuntur, trium paulo minus cubitorum: nihílque eſt quod non Indici ſagittarij telum penetret: non ſcutum, non thorax, aut aliud armaturæ genus quantumuis validum. In ſiniſtra peltas ex crudo corio bubulo, anguſtiores quàm ij qui eas geſtant. longitudine propemodum æquales. Hi iaculis loco ſagittarum vtuntur: enſem omnes geſtant, bona amplitudine: trium cubitorum, non vltra, lōgitudine. Hūc, quum cominus pugna miſcetur, (quam quidem non facilè Indi inter ſe ineunt) vtraque manu ſtringunt, quo maiorem plagam inferant. Equites duobus iaculis vtuntur, quæ Dauniis ſunt ſimilia: pelta minore quàm pedites. Equi neque ſellis inſternuntur, neque frenis quæ Græcanicis aut Celticis ſimilia ſint cohibentur: ſed extremam faucium partem loro, quod ex crudo corio bubulo conſutum ſit, circumuinciunt: ad huius lori interiorē partem clauiculos æneos aut ferreos non admodū acutos affigunt: locupletiores, eburneis vtuntur. In ipſis equorum faucibus ferrum eſt, inſtar veruti, cui habenæ alligantur. Quando igitur adducunt habenas, verutum equum cohibet, clauiculíque illi appenſi, pungentes, habenis morem gerere cogunt. Porro Indi corporibus ſunt graciles, proceri, multóque cæteris mortalibus leuiores atque expeditiores. Vehuntur plerique camelis, equis & aſinis: ditiores, elephantis. Regium enim apud Indos eſt elephanto vehi: proximus huic honor, quaternis equis. tertius, camelis vehi. vno equo vehi, vile eſt. Mulieres apud eos caſtæ admodum ſunt, neque vlla mercede, quàm elephanti, corrumpi ſe patiuntur. Elephantum danti copiam ſui faciunt. neque hoc turpitudini vertitur, ſi elephanti mercede adducta mulier conſuetudinem cum quoquam habeat: quin potius honorificum ſibi ducunt, formæ ſuæ pulchritudinem elephanto dignam haberi. Nubunt nihil vel dantes vel accipientes: ſed quotquot iam maturæ viro fuerint, adducuntur à parentibus in publicum, vt is qui lucta vicerit, aut pugillatu, vel alia quapiam virtute reliquis antecelluerit, eam ſibi quā volet deligat. Plerique verò Indi arationem exercēt, & frumento veſcuntur, exceptis montanis qui ferinas carnes edunt. Atque hæc quidem mihi de Indis expoſuiſſe ſufficiat, quæ tanquam præcipua Nearchus & Megaſthenes viri graues de iis cōſcripſerunt. Quum enim mihi hoc opere propoſitum non fuerit Indorum mores atque inſtituta deſcribere, ſed quo pacto Alexander ex Indis in Perſas exercitum reduxerit, finē digreſſionis faciam.

ALEXANDER enim parata iam ad Hydaſpis ripas claſſe, collectis omnibus Phœnicibus & Cypriis aut AEgyptiis qui priorem expeditionē ſecuti fuerāt, ex iis naues impleuit: delectis miniſtris ac remigib⁹,

A ὁπλίσιος ἢ τῆς Ἰνδῶν, οὐκ αὐτὸς εἷς τρόπος· ἀλλ' οἱ μὲν πεζοὶ αὐτοῖσι τόξον τε ἔχουσιν ἰσόμηκες τῷ Φορέοντι τὸ τόξον· καὶ τοῦτο κάτω ὀπὶ τῇ γλώσσῃ ἑστῶτες, καὶ τῷ ποδὶ τῷ ἀριστερῷ αὐτιβαίνοντες, οὕτως ἐκτοξεύουσι, τὸν νευρὸν ὀπὶ μέγα ὀπίσω ἀπαγαγόντες. ὀλίγοι εἰσὶ αὐτοῖσιν ὀλίγον ἀποδέοντες τριπήχεις· οὐδέ τι αὐτέχει τοξεύειν ὡς Ἰνδοῦ ἀνδρὸς ὀξυκόου, οὔτε ἀσπὶς, οὔτε θώρηξ, οὔτε εἴ τι καρτερὸν ἐγγένετο. ἐν δὲ τῇσιν ἀριστερῇσι πέλτῃσι εἰσὶν αὐτοῖσιν ὠμοβόϊνοι, σμικρότεραι μὲν ἢ κατὰ τοὺς Φορέοντας, μήκει δὲ οὐ πολλὸν
B ἀποδέουσαι. τοῖσι δὲ ἄκοντες αὐτὶ τόξων εἰσί· μάχαιραν δὲ πάντες Φορέουσι, πλατείλν δὲ, καὶ τὸ μῆκος οὐ μέζω τριπήχεα· καὶ ταύτῃ, ἐπεὰν συνιόντες ἐς χεῖρας ἔλθωσι αὐτοῖσιν ἡ μάχη (τὸ δὲ σῶμα ἀνδρὸς Ἰνδοῖσιν ἐς ἀλλήλους γίγνεται) ἀμφοῖν ταῖν χερσῖν καταφέρουσιν ἐς τὸν πολεμίον, τῇ καρτερῇ τὸν πολεμίον ῥυέαται. οἱ δὲ ἵπποι ἐκτῶνται δύο αὐτοῖσιν ἔχουσιν, οἷα τὰ Δαύνια ἀκόντια· καὶ πέλτην τὴν μικροτέρην τῶν πεζῶν. οἱ δὲ ἵπποι οὐ τοῖσιν αὐτοῖσιν οὐ σεσαγμένοι εἰσὶν, ἀλλὰ χαλινοῦνται τοῖσιν Ἑλληνικοῖσι χαλινοῖσιν ἢ τοῖσι
C Κελτικοῖσιν ἐμφορέως· ἀλλὰ ὠκὶ ἄκρῳ τῷ στόματι τοῦ ἵππου ἐν κύκλῳ ἔχουσι δέρμα ὠμοβόϊνον, ῥαπτὸν, ὠκιρτημένον· καὶ ἐν τούτῳ χάλκεα κέντρα ἢ σιδήρεα, οὐ κάρτα ὀξέα, ἔσω ἐσραμμένα. ὅσοι δὲ πλουσίοισιν ἐλεφάντινα κέντρα ὀξύν. ἐν δὲ τῷ στόματι σίδηρον αὐτοῖσιν οἱ ἵπποι ἔχουσιν, οἷόν περ ὀβελὸν, ἔνθεν ὀκρτημένοι εἰσὶν αὐτοῖσιν οἱ ῥυτῆρες. ἐπεὰν ὦν ἐπαγάγωσι τὸν ῥυτῆρα, ὅ, τε ὀβελὸς κρατέει τὸν ἵππον, καὶ τὰ κέντρα, οἷα δὴ ἐξ αὐτοῦ ἠρτημένα, κεντέοντα, οὐκ ἐᾷ ἄλλο τι ἢ πείθεσθαι τῷ ῥυτῆρι. τὰ δὲ σώ-
D ματα ἰσχνοί τε εἰσὶν Ἰνδοὶ καὶ λεπτοί, καὶ κοῦφοι πολλόν τι ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. ὀχήματα δὲ τοῖς μὲν πολλοῖς Ἰνδῶν, κάμηλοι εἰσὶν, καὶ ἵπποι καὶ ὄνοι· τοῖς δὲ ἀδαίμοσιν, ἐλέφαντες. βασιλικὸν μὲν ὄχημα ὁ ἐλέφας παρ' Ἰνδοῖς ἐστι· δεύτερον δὲ λεγομένη ὀπὶ τούτῳ, τὰ τέθριππα· τρίτον δὲ, αἱ κάμηλοι. τὸ δὲ ἐφ' ἑνὸς ἵππου ὀχέεσθαι, ἄτιμον. αἱ γυναῖκες δὲ αὐτοῖσιν, ὅσαι κάρτα σώφρονες, ὀπὶ μὲν ἄλλῳ μισθῷ οὐκ ἄν τι διαμάρτοιεν· ἐλέφαντα δὲ λαβοῦσα γυνὴ μίσγεται τῷ δόντι. οὐδὲ αἰσχρὸν Ἰνδοὶ ἄγουσι, τὸ ὀπὶ ἐλέφαντι
E μιγῆναι· ἀλλὰ καὶ σεμνὸν δοκέει τῆσι γυναιξὶν, ἀξίην τὸ κάλλος φανῆναι ἐλέφαντος γαμέουσι δὲ οὔτε διδόντες, οὔτε λαμβάνοντες· ἀλλὰ ὅσαι ἤδη ὡραῖαι γάμου, πρὸς τοὺς πατέρας προάγοντες ἐς τὸ ἐμφανὲς καθιστᾶσιν, ὁκόσαν τῶν νικήσαντι πάλην, ἢ πυξ, ἢ δρόμον, ἢ κατ' ἄλλο τινὰ ἀνδρίαν προκρίνῃσι. σιτοφάγοι δὲ καὶ ἀρότῃρες Ἰνδοί εἰσιν, ὅσοι γε μὴ ὀρεῖοι αὐτῶν· ἔτοι δὲ τὰ θήρεια κρέα σιτέονται. πρῶτα μοι δοκέει δεδηλῶσθαι περὶ Ἰνδῶν, ὅσα γνώριμά ἐστι
F Νέαρχός τε καὶ Μεγασθένης δοκίμω ἀνδρε ἀναγραψάτων. ἐπεὶ δὲ οὐδὲ ἡ ὑποθεσίς μοι τῆσδε τῆς συγγραφῆς περὶ Ἰνδῶν νόμιμα ἀναγράψαι ἦν, ἀλλ' ὅπως μὲν παρεκομίσθη Ἀλεξάνδρῳ ἐς Πέρσας ἐξ Ἰνδῶν ὁ στόλος, πρῶτα δή μοι ἐκβολὴ ἔστω τοῦ λόγου.

Ἀλέξανδρος μὲν, ἐπεὶ δὴ οἱ παρεσκεύαστο τὸ ναυτικὸν ὀπὶ τῷ Ὑδάσπεω τῇσιν ὄχθῃσιν, ἐπιλεγόμενος ὅσοι τε Φοινίκων, καὶ ὅσοι Κύπριοι ἢ Αἰγύπτιοι εἵποντο ἐν τῇ αὖθις στρατηλασίῃ, ἐκ τούτων ἐπλήρου τὰς νέας, ὑπηρεσίας τε αὖ τῇσι καὶ ἐρέτας ἐπιλεγόμενος,

δοσι τῶν ναυαλκίων ἔργων ἐπήμονες. ἦσαν δὲ καὶ νησιῶται ἄνδρες οὐκ ὀλίγοι ἐν τῇ στρατιῇ, οἷς πᾶσι τὰ ἐμμελῆ, καὶ Γ'ωνες, καὶ Ἑλλησπόντιοι. τριήραρχοι δὴ αὐτῶν ἐπεστάθησαν ἐκ Μακεδόνων μὲν, Ἡφαιστίων τε Ἀμυντόρου, καὶ Λεοννάτος ὁ Εὔνου, καὶ Λυσίμαχος ὁ Ἀγαθοκλέους, καὶ Ἀσκληπιόδωρος ὁ Τιμάνδρου, καὶ Ἄρχων ὁ Κλεινίου, καὶ Δημόνικος ὁ Ἀθηναίου, καὶ Ἀρχίας ὁ Ἀναξιδότου, καὶ Ὀφελλᾶς Σειληνοῦ, καὶ Τιμάνθης Παντιάδου· ἔτι μὴν Πελλαῖοι. ἐκ δὲ Ἀμφιπόλεως ἦσαν οἵδε· ἐκ Κρήτης Νέαρχος Ἀνδροτίμου, ὃς τὰ ἀμφὶ τῷ Παραπλῷ ἔγραψε· καὶ Λαμπέδων ὁ Λαρίχου, καὶ Ἀνδροσθένης Καλλισράτου. ἐκ δὲ Ὀρεστίδος, Κρατερός τε ὁ Ἀλεξάνδρου, καὶ Περδίκκας ὁ Ὀρόντεω. Ἐορδαῖοί τε, Πτολεμαῖός τε ὁ Λάγου, καὶ Ἀρισόνους ὁ Νεισαίου. ἐκ Πύδνης τε, Μήδων τε ὁ Ἐπιχάρμου, καὶ Νικαρχίδης ὁ Σίμου. ἔτι δὲ Ἄτταλός τε ὁ Ἀνδρομένεω· Στυμφαῖός τε Πολυκέρδας Ἀλεξάνδρου Μιόζεος. καὶ Πείθων Κρατεᾶ, Ἀλκέτας καὶ Λεοννάτος Ἀντιπάτρου, Αἰγαῖός τε καὶ Παύσανιας Νικολάου, Ἀλαρίτης τε Μυλλέας Ζωίλου Βερροιέως. ἔτι μὲν οἱ ξύμπαντες Μακεδόνες. Ἑλλήνων δὲ, Μήδιος μὲν Ὀξυθέμιδος Δαρειναῖος, Εὐμένης δὲ Γερωνύμου, ἐκ Καρδίης. Κριτόβουλος δὲ Πλάτωνος Κῷος, καὶ Θόας Μιλησίου, καὶ Μαίανδρος Μαιανδριέως, Μάγνητες. Ἀνδρων δὲ Καβύλεω, Τήϊος. Κυπρίων δὲ, Νικοκλέης Πασικράτεος· Σόλιος, τε Νικοκρέων Πυταγόρεω, Σαλαμίνιος. ἦν δὲ δὴ τε Πέρσης αὐτῷ τριήραρχος, Μαζώης ὁ Φαρνουχέω. τῆς δὲ αὖτε Ἀλεξάνδρου νεὼς κυβερνήτης ἦν Ὀνησίκριτος Ἀσυπαλαιεύς· γραμματεὺς δὲ ὅλου παντὸς, Εὐαγόρας Εὐκλέωνος, Κορίνθιος. ναύαρχος δὲ αὖ τοῖσιν ἐπεστάθη, Νέαρχος Ἀνδροτίμου. τὸ γένος μὲν Κρὴς, ὁ Νέαρχος· ᾤκει δὲ ἐν Ἀμφιπόλει τῇ ἔπι Στρυμόνι. Ὡς δὲ τῶν τε ἐνεκέκρμητο Ἀλεξάνδρῳ, ἔθυε τοῖς θεοῖσιν ὅσοι τε πάτριοι ἦσαν μαντεῖά τε αὐτῷ, καὶ Ποσειδῶνι, καὶ Ἀμφιτρίτῃ, καὶ Νηρηΐσι, καὶ αὐτῷ τῷ Ὠκεανῷ· καὶ τῷ Ὑδάσπῃ ποταμῷ ἀπὸ ὃν ὡρμᾶτο· καὶ τῷ Ἀκεσίνῃ, ἐς ὃν ἅμα ἐκδιδοίη Ὑδάσπης· καὶ τῷ Ἰνδῷ, ἐς ὃν ἅμφω ἐκδιδοῦσιν. ἀγῶνές τε αὐτῷ μουσικοὶ καὶ γυμνικοὶ ἐποιεῦντο. καὶ ἱερεῖα τῇ στρατιῇ πάσῃ κατὰ τέλεα ἐδίδοτο. ὡς δὲ πάντα ἐξήρτυτο αὐτῷ ἐς ἀναγωγὴν, Κρατερὸν μὲν τὰ ἔπι θάτερα τοῦ Ὑδάσπεω ἰέναι σὺν τῇ στρατιῇ ἐκέλευσε πεζικῇ τε καὶ ἱππικῇ. ἐς τὸ ἔπι θάτερα δὲ Ἡφαιστίων αὐτῷ παρεπορεύετο, σὺν ἄλλῃ στρατιῇ τελείονι ἔτι τῆς τοῦ Κρατεροῦ συντεταγμένης· καὶ τοῖς ἐλέφασιν Ἡφαιστίων αὐτῷ ἦγε, ὄντας ἐς δισκοσίους. αὐτὸς δὲ τοὺς ὑπασπιστὰς καλουμένους ἅμα οἱ ἦγε, καὶ τοὺς ἑξακοντας πάντας· καὶ τῶν ἱππέων τοὺς ἑταίρους καλουμένους· τοὺς πάντας ἐς ὀκτακισχιλίους. τοῦτο μὲν δὴ ἀμφὶ Κρατερὸν καὶ Ἡφαιστίωνα ἐτέτακτο ἵνα πορευθέντες τὸν ὅλον. Φίλιππον δὲ, ὃς αὐτῷ σατραπήσων τῆς χώρης ταύτης ἦν, ἔπι τε Ἀκεσίνου ποταμοῦ ἄγοντας ὀπίσω πέμπει, ἅμα στρατιῇ πολλῇ καὶ τέτον. ἤδη γὰρ δώδεκα μυριάδες αὐτῷ μάχιμοι εἵποντο, σὺν οἷς ἀπὸ θαλάσσης τε αὐτὸς ἀνήγαγε. καὶ αὖθις οἱ ἔπι συλλογῇ αὐτῷ στρατιᾶς πεμφθέντες ἦκον, ἔχοντες παντοῖα ἔθνεα βαρβαρικὰ ἅμα οἱ ἄγοντες καὶ πᾶσαν ἰδέην ὡπλισμένα. αὐτὸς δὲ ἄρας τῇς ναυσὶ, κατέπλει καὶ τὸν Ὑδάσπεα ἐς τε ἔπι τὸ Ἀκεσίνου τε καὶ τὸ Ὑδάσπεω τὰς συμβολάς. νῆες δὲ αἱ σύμπασαι αὐτῷ ὀκτακόσιαι ἦσαν, αἵτε μακραὶ, καὶ ὅσα στρογγύλα

A qui rerum naualium peritissimi essent. Erant enim etiam in exercitu insulares non pauci Iones atque Hellespontij, iis in rebus bene versati. Triremium itaque ductores constituit: ex Macedonibus quidem Hephęstionē Amyntoris filium, Leonnatum Euni, Lysimachum Agathoclis, Asclepiodorū Timandri, Archōtem Cliniæ, Demonicū Athenęi, Archiam Anaxidoti, Ophellam Sileni, Timanthem Pantiadis. hi Pellæi erant. Ex Amphipoli hi duces fuerūt: Ex Creta, Nearchus Androtimi filius, qui Paraplum cōscripsit:
B Lampedon Larichi F. Androsthenes Callistrati. Ex Orestide, Craterus Alexādri filius. Perdiccas Orontis. Heordęi, Ptolemæus Lagi F. Aristonus Nisæi. Ex Pydna, Metron Epicharmi F. & Nicarchides Simi. Præterea Attalus Andromenis F. Stymphæus & Peucestas Alexandri Miozis, Python Crateæ, Alcomeneus & Leonnatus Antipatri: AEgæus & Pantauchus Nicolai: Alarites & Mylleas Zoili Berœēsis: hi omnes Macedones. Ex Græcis verò Medius Oxynthemidis,
C Dariſæus: Eumenes Hieronymi Cardię: Critobulus Platonis Cous: Thoas Menodori F. Mæāder Mādrogenis, Magnesij: Andron Cabelei, Teius: ex Cypriis, Nicocles Pasicratis F. Solius & Nithadon Pnytagoræ, Salaminius. Erat autē etiā Persa quidā triremi prefectus Magoas Pharnuchis F. Ipsius verò Alexandri triremis gubernator erat Onesicritus Astypalæus. Scriba totius classis Euagoras Eucleonis F. Corinthius. Nauarchum cis constituit Nearchum Androtimi F. Erat hic Nearchus Cres genere: habitabat autē
D Amphipoli quæ ad Strymonem fluuium sita est. His rebus ita cōstitutis, Alexander diis patriis, & quibus vates monebāt, sacrū fecit: Neptuno etiam, & Amphitritę ac Nereidibus, ipsiq; Oceano. Hydaspi quoque, vnde soluebat: Acesini præterea & in eū Hydaspes influat: Indo, in quē vterque fertur. Certamina quoque musica & gymnica proposuit, victimis per singula agmina & turmas distributis. Omnibus itaque rebus ad nauigandū paratis, Craterū ad alterā Hydaspis ripā cū
E exercitu equestri ac pedestri iter facere iubet. Ab altera verò parte Hephęstion cū maiore adhuc quàm Craterus exercitu processerat. Elephātos etiā ducebat Hephæstion numero CC. Ipse argyraspidas secum ducebat, & sagittarios omnes, & equitatū sociorum VIII milliū. Atqui Cratero & Hephęstioni in mādatis dat vti præeant, classēmq; præstolentur. Philippū verò, quem in ea regione præsidē cōstituerat, ad Acesinis fluuij
F ripas mittit, magnas etiam hunc copias ducentem. Iam enim CXX M militū eū sequebātur, cum iis quos ex maritimis oris adduxerat. Accesserant etiā ij quos passim ad cōscribendum exercitū miserat, & barbaras omnis generis nationes variis armis instructas adducebant. Ipse inde oram soluens per Hydaspem ad Acesinis & Hydaspis confluentem nauigauit, naues in vniuersum habens DCCC, partim oblongas atque onerarias, partim vehendis equis & fru-

mento aptas. Quonam verò pacto classis per hæc flumina nauigarit: & quot in ea nauigatione gentes subiugarit, quódque periculum in Mallis incurrerit,& quomodo ibidem vulnus acceperit, quomodo etiam Peucestas & Leonnatus eum prostratum scutis suis protexerint: omnia hæc à nobis in alia historia,quam Attica lingua conscripsimus, commemorata sunt. In hoc autem libro id tantùm narro: quomodo Nearchus ab Indi ostiis soluens, per Oceanum in sinum Persicum nauigarit, quem quidem nonnulli mare rubrum appellant.Nearchus de hac re ita scribit: Alexandri desiderium fuisse vniuersum mare quod ab Indis in Persicum vsque sinum patet enauigare: Cæterùm illum nauigationis longinquitate deterritum fuisse, simúlque veritum ne in aliquam desertam regionem aut portus difficiles frugibúsque carentes delatus, classem amitteret, ingénsque aliqua macula rebus præclarè abs se gestis offusa omnem felicitatis gloriam obliteraret: vicisse tamen ingentem quandam sibi innatam inusitatę alicuius ac magnæ rei gerendæ cupiditatem. Dubitasse autem quē perficiendis cogitationibus suis parem deligeret: simúlque iis qui tam longinquam expeditionem adirent, metum adimeret, sese neglectos in manifestum periculum mitti. Nearchus autor est Alexandrum secum cōmunicasse, quem potius classis ducem ac præfectum designaret : quúmque diuersorum meminisset, alios periculi metu, alios præ mollitie animi, alios patriæ desiderio occupatos recusasse. atque Alexandrum eos aliis atque aliis verbis increpasse. Tum se operam suam pollicitum dixisse, Ego, ô rex, » classis gubernationem suscipiam,& (si deus » cœpta secundarit) classem simul & militem » in Persidem ducam, si omnino eius regio- » nis mare nauigabile fuerit, aut si id vlla ratione ab humano ingenio præstari possit. Alexandrum verò verbo negasse velle se in tantos labores tantáque pericula aliquem amicorum suorum coniicere: se verò nequaquam ideo languidiorem effectum esse,sed obnixè orasse. ac tum demum Alexandrum Nearchi animum adeo promptum atque alacrem collaudasse, eúmque vniuersæ classi præfecisse: & exercitum qui ad hāc nauigationē destinatus erat, & nautas quietiore animo fuisse, quòd persuasum haberent Alexandrum nulla ratione ad manifesta pericula Nearchum missurum,nisi & ipsi quoque seruandi essent. Præterea summa apparatus magnificentia, & nauium ornatus, studiáque præfectorum erga ministros & supplemēta, omnium animis qui antea metu debilitati fractíque erant,robur bonámque spem ad opus conficiendum addebant. Multum præterea de metu ipsorum adimebat, quòd Alexander ipse per Indi ostia in mare nauigasset: quòd Neptuno cæterísque diis marinis hostias mactasset, eximiáque dona mari dedisset. Perpetua quoque & inusitata Alexandri felicitas fiduciam eorum augebat, quòd nihil eius auspiciis ductúque infeliciter tentaretur. Quo igitur tempore

Al. ὀκνίσει.

A πλοῖα καὶ ἄλλα ἱππαγωγὰ, καὶ σιτία ἅμα τῇ στρατιῇ ἀγουσαι. ὅπως μὲν δὴ κῇ τοὺς ποταμοὺς κατέπλωσεν αὐτῷ ὁ στόλος, καὶ ὅσα ἐν τῷ πλόῳ ἔθνεα κατεστρέψατο· καὶ ὅπως Ἀλεξ κινδυνεύσας αὐτὸς ἐν Μαλλοῖς ἦκε· καὶ τὸ τραῦμα ὃ ἐτρώθη ἐν Μαλλοῖς, καὶ Πευκέστας τε καὶ Λεοννάτης ὅπως ὑποδήσαντο αὐτὸν πεσόντα· πάντα ταῦτα λελεκται μοι ἤδη ἐν τῇ ἄλλῃ τῇ Ἀττικῇ ξυγγραφῇ. ὁ δὲ λόγος ὅδε τὸ πλόου μοι ἀφήγησις ἐστὶν, ὃν Νέαρχος σὺν τῷ στόλῳ παρέπλωσεν, ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ τῶν σκολεῶν ὁρμηθεὶς, καὶ τὴν θάλασσαν τὴν μεγάλην ἐς τε ὅπι τὸ κόλπον τὸ Περσικὸν,

B ἣν δὴ ἐρυθρὸν θάλασσαν μετονομάζουσι. Νεάρχῳ δὲ λελεκται ὑπὲρ τούτων ὅδε ὁ λόγος. πόθον μὲν εἶχε Ἀλεξάνδρῳ σκοπεῖσθαι τὸν θάλασσαν τὸν ἀπὸ Ἰνδῶν ἐς τε ὅπι τὸν Περσικὸν· ὀκνέειν δὲ αὐτὸν τε τὸ πλόου τὸ μῆκος, καὶ μή τινι ἄρα χώρῃ ἐρήμῳ ἐγκύρσαντες, ἢ ὁρμῷ ἀστόρῳ, ἢ οὐ ξυμμέτρεως ἐχούσῃ τῇ ὡραίων, οὕτω δὴ διαφθαρῇ αὐτῷ ὁ στόλος. ἐδόκεε δὲ φαύλη κηλὶς αὐτὴ ἔσεσθαι τοῖς ἔργοισιν αὐτοῦ τοῖς μεγάλοισιν ἐπιῳομένῃ, τὸν πᾶσαν δυτυχίην αὐτῷ ἀφανίσαι. ἀλλὰ ἐκνικῆσαι γὰρ αὐτῷ τὸν ὑπιθυμίαν τε καινόν τι αἰεὶ καὶ

C ἄτοπον ἐργάζεσθαι. ἀστόρως τε ἔχειν, ὅκως μὴ ἀθρόα τὸν τε ἐς τὰ ὑπινοήματα ὑπιλέξαιτο· καὶ ἅμα τῇ ἐν νηὶ ἀνδρῶν, ὡς ἐς τῇ τοιοῦτον στόλον στελλομένων ἀφελεῖν τὸ δέημα, τὸ δὴ ἠμεληκότως αὐτοὺς ἐς προὔπτον κίνδυνον ἐκπέμπεσθαι. λέγει δὴ ὁ Νέαρχος, ἐωῦτῶ ξυνοῦσθαι τὸν Ἀλέξανδρον, ὅκως προσχειρίσηται ὀξηγέεσθαι τοῦ στόλου· ὡς τε ἄλλου καὶ ἄλλου ἐς μνήμην ἰόντα, τοῖς μὲν ὡς οὐκ ἐθέλοντας κινδυνεύειν ὑπὲρ οὗ ἀπολέγειν, τοῖς δὲ ὡς μαλακοῖς τὸν θυμὸν, τοῖς δὲ ὡς πόθῳ τῆς οἰκίης κατεχομένους· τοῖς δὲ ἄλλο καὶ ἄλλο ἐ-

D πικαλέσαντα. τότε δὴ αὐτὸν ὑποστάντα εἰπεῖν ὅτι, Ὦ βασιλεῦ, ἐγώ τοι ὑποδέκομαι ὀξηγήσασθαί τε στόλου, καὶ (εἰ τὰ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ξυνεπιλαμβάνοι) πειράζω τοι σώας τὰς νέας τοῖς ἀνθρώποις, ἔς τε ὅπι τὸν Περσίδα γῆν, εἰ δὴ πλωτός τε ὄξυν ὁ τούτης πόντος, καὶ τὸ ἔργον οὐκ ἄπορον γνώμῃ ἀνθρωπίνῃ. Ἀλέξανδρον δὲ λόγῳ μὲν οὐ φάναι ἐθέλειν ἐς τοσόνδε κινδυνον πορεύεσθαι καὶ τοσόνδε κίνδυνον τῶν ἵνα ἑαυτοῦ φίλων ἐμβάλλειν· αὐτὸν δὲ τούτῳ δὴ τῷ μᾶλλον οὐκ ἀνιέναι, ἀλλὰ λισσεῖν. οὕτω δὴ ἀγαπῆσαί τε Ἀλέξανδρον τὸ

E Νεάρχου τὸν προθυμίαν, καὶ ὀπιςῆσαι αὐτὸν δέχθαι τοῦ στόλου παντός. καὶ τό τε δὴ ἔτι μᾶλλον τῆς στρατιῆς ὅτι περ ὑπὲρ τῷ πλόῳ τῷδε ἐπέστετο, καὶ τὰς ὑπηρεσίας ἵλεως ἔχειν τὸν γνώμην, ὅτι δὴ Νέαρχόν γε οὔποτε αὖ Ἀλέξανδρος προήκατο ἐς κίνδυνον καταφανέα, εἰ μὴ καὶ σφι σωθήσεσθαι ἔμελλον· λαμπρότης τε πολλὴ τῇ παρασκευῇ ἐποῦσα, καὶ κόσμος τῶν νεῶν, καὶ προυδαι τῶν τριηράρχων ἀμφὶ τὰς ὑπηρεσίας τε καὶ τὰ ἐκπληρώματα ἐκπρεπέες, καὶ τοὺς πάντη δὴ πάλαι κατοικνέοντας, ἐς ῥώμῃ ἅμα καὶ ἐλπίδας χρηστοτέρας ἀπὸ τοῦ παντὸς ἔργου ἐπηρκότα λῷ-

F πολύ· ἦ δὴ συνεπιλαβέσθαι ἐς θυμίην τῇ στρατιῇ, τὸ δὴ αὐτὸν Ἀλέξανδρον ὁρμηθέντα καὶ Ἰνδοῦ τὰ σώματα ἀμφότερα ἐκπλῶσαι ἐς τὸν πόντον, σφάγιά τε τῷ Ποσειδῶνι ἐντεμεῖν, καὶ ὅσοι ἄλλοι θεοὶ θαλάσσιοι, καὶ δῶρα μεγαλοπρεπέα τῇ θαλάσσῃ χαρίσασθαι. τῇπερ ἄλλῃ τῇ Ἀλεξάνδρου εὐτυχίῃ πεπιθότας, ὑδὲν ὅ, τι οὐ τολμητόν τε ἐκείνῳ καὶ ἐρκτὸν ἐξηγέεσθαι. ὡς δὲ

τὰ ἐτήσια πνεύματα ἐκοιμήθη (ἃ δὴ τῷ θέρει τῶν ὡρῶν πᾶσιν κατέχει ἐκ τοῦ πελάγους ἀπιπνέοντα ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τοῦτο ἄπορον τὸν πλοῦν ποιέοντα) τότε δὴ ὥρμουτο, ὅτε ἄρχοντος Ἀθήνησι Κηφισοδώρου, εἰκάδι δὲ Βοηδρομιῶνος μηνός, καθὸ Ἀθηναῖοι ἄγουσιν· ὡς δὲ Μακεδόνες τε καὶ Ἀσιανοὶ ἦγον, τὸ ἑνδέκατον βασιλεύοντος Ἀλεξάνδρου. θύει δὲ ὁ Νέαρχος πρὸ τοῦ ἀναγωγῆς Διὶ σωτῆρι, καὶ ἀγῶνα ποιεῖ γυμνικόν. ἄραντες δὲ ἀπὸ τῆς ναυσταθμοῦ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὸν Ἰνδὸν ἐρμίζονται ποταμὸν πρὸς διώρυχι μεγάλῃ, καὶ μένουσιν αὐτοῦ δύο ἡμέρας. Στυρὰ δὲ ὄνομα τῷ χώρῳ· σταδίοις ἀπὸ τῆς ναυσταθμοῦ ἑξήκοντα. τῇ τρίτῃ δὲ ἄραντες, ἔπλεον ἑξήκοντα σταδίους, καὶ διώρυχα ἄλλην, σταδίους τριάκοντα, ἀλμυρὰν ἤδη τῷ τῶν διωρύχων· αἰεὶ γὰρ ἡ θάλασσα ἐς αὐτὴν, μάλιστα μὲν ἐν τῇσι πλημμυρίῃσιν· ὑπέμενε δὲ καὶ ἐν τῇ ἀμπώτιδι τὸ ὕδωρ μεμιγμένον τῷ ποταμῷ. Καύμανα δὲ ὄνομα ἦν τῷ χώρῳ. ἔνθεν δὲ εἴκοσι σταδίους καταπλώσαντες, ἐς Κορεάτην ὁρμίζονται, ἐπὶ τὸν ποταμόν. ἔνθεν δὲ ὁρμηθέντες, ἔπλεον σὺν οὐ πολλόν· ἕρμα γὰρ ἐφαίνη αὐτοῖσι κατὰ τὴν ἐκβολὴν τὴν αὐτὴν τοῦ Ἰνδοῦ, καὶ τὰ κύματα ἐρρόχθεε πρὸς τῇ νηΐ, καὶ ἡ νῆσος αὐτὴ τραχεῖα ἦν. ἀλλὰ ἵνα περ μαλθακὸν ἦν ἔρματος, ταύτῃ διώρυχα ποιήσαντες οὐ πολλοῖσι πέντε, διῆγον τὰς νέας· ἐπεὶ δὲ ἡ πλημμύρα ἐπῆλθεν ἡ ἐκ τοῦ πόντου. ἐκπλώσαντες δὲ σταδίους πεντήκοντα ἐς ἑκατὸν, ὁρμίζονται ἐς Κρωκάλων νῆσον ἀμμώδεα· ἐν μέσῃσι δὲ αὐτοῦ τῇ ἄλλην ἡμέρην. προσοικέει δὲ ταύτῃ ἔθνος Ἰνδικὸν, οἱ Ἀράβιες καλέονται, ὧν καὶ ἐν τῇ μείζονι ξυγγραφῇ μνήμην ἔσχον· καὶ ὅτι εἰσὶν ἐπώνυμοι ποταμοῦ Ἀράβιος, ὃς ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν ῥέων, ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν, ὁρίζων τούτων τε τὴν χώρην καὶ τὴν Ὠρειτέων. ἐκ δὲ Κρωκάλων ἐν δεξιᾷ μὲν ἔχοντες ὄρος τὸ καλεόμενον αὐτοῖσιν Εἶρον, ἐν ἀριστερῇ δὲ νῆσον ἀλιτενέα ἐπὶ πολλόν. ἡ δὲ νῆσος ψαμμώδης τῇ ἠϊόνι, κέλπον γενὸν πιέει. διεκπλώσαντες δὲ ταύτην, ὁρμίζονται ἐν λιμένι δυόρμῳ· ὅτι δὲ μέρας τε καλὸς ὁ λιμήν, Νεάρχῳ ἔδοξεν ἐπονομάζειν αὐτὸν Ἀλεξάνδρου λιμένα. νῆσος δέ ἐστιν ὑπὸ τῷ στόματι τοῦ λιμένος ὅσον σταδίους δύο ἀπέχουσα, Βίβακτα ὄνομα τῇ νήσῳ· ὁ δὲ χῶρος ἅπας Σάγγαδα. ἡ δὲ νῆσος καὶ τὸν λιμένα, προκειμένη πρὸ τοῦ πελάγους, αὐτὴ ἐποίησεν. ἐνταῦθα πνεύματα μεγάλα ἐκ τοῦ πόντου ἔπνεε καὶ συνεχέα. καὶ Νέαρχος δείσας τὴν βαρβάρων μήνιν συνταχθέντες ἐφ' ἁρπαγὴν τοῦ στρατοπέδου τραπόιατο, ἐκτείχιζε τὸν χῶρον λιθίνῳ τείχει. τέσσαρες δὲ καὶ εἴκοσιν ἡμέρας τῇ μονῇ ἐχρήσαντο. καὶ λέγει, ὅτι μύας τε ἐθήρων τοῖς θαλασσίοις εἰ στραπῶτα, καὶ ὄστρεα δὴ, τοῖς σωλῆνας καλεομένοις, ἄτοπα τὸ μέγεθος, ὡς τοῖσιν ἐν τῇδε τῇ ἡμετέρῃ θαλάσσῃ συμβαλέειν· καὶ ὕδωρ ὅτι ἁλμυρὸν οὐ πίνεται. ἅμα τε ὁ ἄνεμος ἐπαύσατο, καὶ οἱ ἀνήγοντο· καὶ περαιωθέντες σταδίους ἐς ἑξήκοντα, ὁρμίζονται πρὸς αἰγιαλὸν ψαμμώδεα. νῆσος δὲ ἐπῆν τῷ αἰγιαλῷ ἐρήμη· ταύτην δὲ προβλημα ποιησάμενοι, ὡρμίσθησαν· Δόκιμα δὲ ὄνομα τῇ νήσῳ. ὕδωρ δὲ οὐκ ἦν ἐν τῷ αἰγιαλῷ· ἀλλὰ προελθόντες ἐς τὴν μεσογαίην ὅσον εἴκοσι σταδίους, εὑπετυχάνεσιν ὕδατι καλῷ· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἐς νύκτα αὖ τοῖς ὁ πλόος ἐγένετο ἐς Σάραγγα σταδίους ἑξηκοσίους, καὶ ὁρμίζονται πρὸς αἰγιαλῷ

A eteſiæ ſiue annuerſarij vẽti ſpirare deſierant (qui quidem per integram æſtatem ex mari in terram flantes nauigationem impediunt) oram ſoluerunt, archonte Athenis Cephiſodoro, xx die menſis Auguſti quẽadmodum Athenienſes computanti vt verò Macedones & Aſiatici, vndecimo ex quo Alexander regnabat anno. Sacrificauit autẽ & Nearchus antequam nauigationem ſuſcíperet Ioui ſeruatori, ludóſque gymnicos edidit. Primo itaque die quum è portu ſoluiſſent, per fluuium Indum ad amplum quẽ-

Vet. cod. poſt πόλεις habet, καὶ οὗτος.

B dam aluẽum appulerunt, cui Sturæ nomen eſt, diſtantem à portu ſtadiis circiter c. biduóque ibi commorati ſunt. Tertio die inde mouentes, ad alium aluẽum xxx ſtadiis inde remotum peruenerunt, cuius aqua ſalſedinem maris referebat. mare enim in eam accedente æſtu ſe ingerit, aquáque fluminì permiſta etiam recedente æſtu manet. Caũmana is locus dicitur. Inde xx ſtadia prouecti ad Coreatim ſecundo flumine peruenerunt. Hinc rurſum mouentes non procul

C nauigarunt: ſcopulum conſpicati ea parte qua Indus in mare fertur, & fluctus littori illidebantur, littúſque ipſum aſperum erat. Cæterùm qua ſcopulus mollior videbatur, foſſa quinque ſtadiorum perducta, naues traduxerunt æſtu marino accedente. Inde ſtadia cl emenſi in Crocala arenoſam inſulam peruenerunt, ibíque alterum diem commorati ſunt. Vicina huic inſulæ loca incolunt Arabij Indica gens, quorum etiam in maiori opere mentionem feci: quódque

D id nominis à flumine Arabio acceperint, qui per ipſorum regionem fluens in mare fertur, eorúmque fines ab Oritarum finibus diuidit. Ex Crocalis, ad dextram habentes montem Irum: ad ſiniſtram verò inſulam vadoſam, vlterius nauigarunt. hæc inſula ad littus extenta, anguſtum ſinum efficit: hunc emenſi ad tranquillum portum delati ſunt, qui quòd amplus ſimul & pulcher eſſet, placuit Nearcho vt Alexandri portus appellaretur. Contra portus fauces inſula quædam adiacet, duo inde ſtadia diſtans, cui Bibacta nomen eſt: omnis verò adiacens regio

Fac. Halitenſi.

E Sangada dicitur. hæc inſula mari oppoſita ſuapte natura portum efficit. hîc ingentes continuíque venti ſpirabant. Nearchus veritus nequa barbarorum manus collecta caſtra diriperet, lapideo muro locum cingit, & xxiiii dies ibi moratus eſt: dicítque milites per id tempus mures marinos cœpiſſe, & oſtrea, quæ Solenas vocant, inuſitatæ magnitudinis, ſi cum noſtri maris oſtreis conferantur. Aquam etiam ſalſam potaſſe narrat. Sedato autem vento, vela fecerunt, ac

F ſtadia circiter lx progreſſi, in ſabuloſũ littus appulerunt. Inſula adiacebat littori deſerta: hæc ſuo obiectu portum ipſis efficiebat: Doma nomen inſulæ erat. Quúmque in littore aquam non haberent: in planiora loca ad viginti circiter ſtadia progreſſi dulcem aquam repererunt. Poſtridie quum ad veſperum vſque nauigaſſent, in Saranga, ccc inde ſtadia, ad littus appule-

runt. Ibi aqua octo fermè à littore ſtadia aberat. Illinc repetita nauigatione, ad Sacala locum deſertum appulſi ſunt. Inde tranſnauigatis duobus ſcopulis adeo inter ſe propinquis vt palmulæ remorum vtrinque cautes ſtringerent, emenſi ſtadia CCC in Morontobaris conſtiterunt. Ibi portus eſt amplisſimus & rotundus, ac profundus, minimèque procelloſus. Cæterùm fauces eius anguſtæ. hunc patria lingua Portum fœminarum vocabant: quòd mulier quædam prima illi loco imperarit. Traiectis ſcopulis, in mare maiores vndas voluens peruenerunt. Cæterùm ſcopulos tranſiſſe res magna videbatur. ita in poſterum diem nauigarunt, inſulam quãdam à ſiniſtra pelago obiectam habentes, quæ quidem ita propinqua littori erat, vt exiguus alueus inter inſulam & littus medius eſſe videretur. LXX in vniuerſum ſtadiorũ ea nauigatio fuerat. Multæ erant denſæque in littore arbores, inſuláque ipſa variis ſyluis vmbroſa. Sub lucem per anguſta quædam loca ex ea inſula nauigarunt. neque enim adhuc æſtu marino vndæ excreuerãt: continuatáque nauigatione ad CXX ſtadia, apud fauces Arabij amnis conſtiterunt. & portum quidem ibi amplum & commodum nacti ſunt: aquam verò potui ineptã, quòd per Arabij oſtia mare ſe ingerat. Itaque LX ſtadia aduerſo amne profecti ad lacum deuenerunt: atque inde aſſumta aqua reuerſi ſunt. Inſula apud portum eſt eminens ac vaſta. circa hanc oſtreorum atque omnis generis piſcium piſcatus erat. Atque huc quidem vſque Arabiorum regio protẽditur: qui extremi Indorum has oras habitant: vlteriora Oritæ tenent. Ab oſtio itaque Arabij digreſſi, Oritarum regionem præternauigantes, ad Pagala CC ſtadiis emenſis appulerunt, & ad rupem (nam ancoras vadum admittebat) ſubſtiterunt. Nautæ itaque dum naues in ſalo ancoris nituntur, egreſſi, aquã attulerunt. Poſtridie inde digreſſi, & CCC ſtadiis emenſis ſub veſperum in Cabana peruenium, claſſémque ad littus deſertum locant, & quia littus ſcopuloſum erat, in ſalo ancoras iaciunt. Poſt hanc nauigationem quum ingens ventorum vis claſſi incumberet, duæ naues oblongæ & actuaria vna perierunt: viri natatu euaſerunt. neque enim procul à terra aberãt. Inde ſub mediam noctem digreſſi ad Cocala, CC ſtadiis confectis, ſub littus conſtiterunt. ac naues quidẽ in ſalo ancoris nitebantur. Nearchus milite in terram expoſito ibi caſtra poſuit. Siquidem multo nauigationis labore defatigati, quietem petebant. Caſtra vallo aduerſus barbarorum incurſum munit. Hoc in loco Leonnatus, cui Oritarum res Alexander commiſerat, magno prælio Oritas vicit, & quotquot ſeſe Oritis coniunxerant: cæſis VIM, ducibúſque eorum omnibus: à Leonnati partibus, equitibus XV: peditibus non multis, & Apollophane Gadroſiorum ſatrapa, deſideratis. Sed hæc in alia hiſtoria à nobis conſcripta ſunt: eáque de cauſa Leonna-

Ἓ ὕδωρ ἐνθένδε ἐστὶ ἀφ' ἁλὸς ὅσον ἑκατὸν σταδίους. ἔνθεν ἦν πλώσαντες, ὁρμίζονται ἐν Σακάλοισι, τόπῳ ἐρήμῳ. καὶ δὴ ἐκπλώσαντες σκοπέλους δύο, οὕτω τι ἀλλήλοις πελάζοντας ὥστε τοῖς ταρσοῖς τῶν νεῶν ἅπτεσθαι ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῶν πετρέων, καθορμίζονται ἐν Μορογτοβάρεος, σταδίους διελθόντες ἐς τριηκοσίους. ὁ δὲ λιμὴν μέγας καὶ εὐκυκλος, καὶ βαθὺς, καὶ ἄκλυστος. ὁ δὲ ἔσπλους ἐς αὐτὸν, στενός. τὸν δὴ γλώσσῃ τῇ ἐπιχωρίῃ γυναικῶν λιμένα ἐκάλεον, ὅτι γυνὴ τὸ χωρίον τοῦτο πρώτη ἐπῆρξεν. ὡς δὲ διὰ τῶν σκοπέλων διεξέπλεον, κύμασί τε μεγάλοισιν ἐνέκυρσαν, καὶ τῇ θαλάσσῃ ῥοώδει. ἀλλὰ ἐκπεπλωσμένοις μὲν ὑπὲρ τοὺς σκοπέλους, μέγα ἔργον ἐφαίνετο. ἐς δὲ τὸν ὑστεραίην ἔπλεον, νῆσον ἐς ἀριστερὰ ἔχοντες πρὸ τῆς πελάγεος, οὕτω τι τῷ αἰγιαλῷ σύνεγγυς φέα, ὥστε εἰκάσαι ἂν διώρυχα εἶναι τὸ μέσον τῆς τε αἰγιαλοῦ καὶ τῆς νήσου. σάδιοι οἱ πάντες ἐξηκόντε τε καὶ διακόσιοι. καὶ ὅπῃ τε τῆς αἰγιαλοῦ δένδρεα ἦν πολλὰ καὶ θαμέα, ἐς ἣν νῆσος ὕλῃ παντοίῃ σύσκιος. ὑπὸ δὲ τὴν ἕω ἔπλεον ἔξω τῆς νήσου, καὶ ῥηχείῃ ἐνέπιπτον. ἔπι γὰρ ἀνάπωτις καπείχε. πλώσαντες δὲ ἐς ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίους, ὁρμίζονται ἐν τῷ στόματι τοῦ Ἀραβίου ποταμοῦ. ἐξ λιμένος μέγας καὶ καλὸς πρὸς τῷ στόματι· ὕδωρ δὲ οὐκ ἔστιν πότιμον. τοῦ γὰρ Ἀραβίου αἱ ἐκβολαὶ ἀναμεμιγμέναι τῷ πόντῳ ἦσαν. ἀλλὰ πεσσαράκοντα σταδίους ἐς τὸ ἄνω προχωρήσαντες, λάκκῳ ὀρυσσόμενοι καὶ ἔνθεν ὑδρεύσαντο, ὁπίσω ἀπενόστησαν. νῆσος δὲ ὅπῃ τῷ λιμένι ὑψηλὴ καὶ ἔρημος· καὶ πρὸς τῶν ὀρέων τε καὶ ἰχθύων παντοδαπῶν θήρα. μέχρι μὲν τοῦδε Ἀραβίοις, ἔσχατοι Ἰνδῶν, τῶν τὰ ὠκεανίται νέμονται. τὰ δὲ ἀπὸ τοῦδε Ὠρεῖται ἐπεῖχον. ὁρμηθέντες δὲ ἐκ τοῦ ἐκβολῶν τοῦ Ἀραβίου, παρέπλεον τοῦ Ὠρειτέων τὸν χώρον· καὶ ὁρμίζονται ἐν Παγάλοισι, πλώσαντες σταδίους ἐς διηκοσίους, πρὸς ῥηχείῃ· ἀλλὰ ἀγκύρῃσι μὲν ὑπὸ βόλος ἦν ὁ χῶρος. τὰ μὲν οὖν πλοῖα ἀπεσάλευον ἐν τῇσι νηυσίν· οἱ δὲ ἐφ' ὕδωρ ἐκβαίνοντες, ὑδρεύοντο. τῇ δ' ὑστεραίῃ ἀναχθέντες ἅμα ἠμέρῃ, καὶ πλώσαντες σταδίους ἐς τριηκοσίους, κατέχονται ἐπ' ἐρῆμον ἐς Κάβανα, καὶ ὁρμίζονται πρὸς αἰγιαλῷ ἐρήμῳ. καὶ ἐνταῦθα ῥηχείη τραχείη ἦν, καὶ ὑπὸ τοῦδε μετεώροις τὰς νέας ὡρμίσαντο. καὶ τοῦτον τὸν πλόον πνεῦμα ἐπολαμβάνει τὰς νέας μέγα ἐκ πόντου. καὶ νέες δύο μακραὶ διαφθείρονται ἐν τῷ πλόῳ, καὶ πέρκουρος. οἱ δὲ ἄνθρωποι σώζονται ἐπονηξάμενοι, ὅτι οὐ πόρρω τῆς γῆς ὁ πλόος ἐγίνετο. ἀμφὶ δὲ μέσας νύκτας ἀναχθέντες πλέουσιν ἔς τε ὑπὲρ Κώκαλα· τοῦ αἰγιαλοῦ, ἔνθεν ὡρμήθησαν, ἀπεῖχε σταδίους διηκοσίους. καὶ αἱ μὲν νῆες σαλεύουσαι ὥρμεον. τὰ πληρώματα δὲ ἐκβιβάσας Νέαρχος πρὸς τὴν γῆν ηὐλίσθη· ὅτι ὑπὲρ πολὺν τεταλαιπωρηκότες ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἀναπαύσασθαι ἐπόθεον. στρατόπεδον δὲ περιεβάλλετο, τῆς βαρβάρων τῆς φυλακῆς ἕνεκα. ἐν δὴ τούτῳ τῷ χώρῳ Λεοννάτος, ὅτῳ τὰ Ὠρειτῶν ἐξ Ἀλεξάνδρου ἐπετέτραπτο, μάχῃ μεγάλῃ νικᾷ Ὠρείτας τε καὶ ὅσοι Ὠρείταις συνεπελάβοντο τοῦ ἔργου. καὶ κτείνει αὐτῶν ἐξακισχιλίους, καὶ τοὺς ἡγεμόνας πάντας. τῶν δὲ σὺν Λεοννάτῳ ἱππέων μὲν ἀπεθνήσκουσι πεντεκαίδεκα· τῶν δὲ πεζῶν ἄλλοι τε καὶ πολλοὶ καὶ Ἀπολλοφάνης ὁ Γαδρωσίων σατράπης. ταῦτα μὲν δὴ ἐν τῇ ἄλλῃ ξυγγραφῇ ἀναγέγραπται καὶ ὅπως Λεοννάτος ὑπὲρ τοῦδε

ἐστεφανώθη ὑπὸ Ἀλεξάνδρου χρυσῷ στεφάνῳ, ἐν Μακεδόσιν. ἐν ταύτῃ δὲ τῇ ὁδῷ τοῖς ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἐς ἐπισιτισμὸν τοῦ στρατοῦ. καὶ ἐμβάλλονται σιτία ἡμερέων δέκα ἐς τὰς νέας. καὶ τοῦ νεὼς ὅσην πεπονήκεσαν καὶ τὸν πλόον μέχρι τῇδε, ἐπεκρίνασαν. καὶ τῶν ναυτέων ὅσοι ἐν τῷ ἔργῳ βλακοῦειν ἐφαίνοντο Νεάρχῳ, τούτοις μὲν πεζῇ ἄγειν Λεοννάτῳ ἔδωκεν· αὐτὸς δὲ ἀπὸ τοῦ σὺν Λεοννάτῳ στρατιωτῶν συμπληροῖ τὸ ναυτικόν. ἐνθένδε ὁρμηθέντες ἔπλεον ἀκραιέι· καὶ διελθόντες σταδίους ἐς πεντακοσίους, ὡρμίζοντο πρὸς ποταμῷ χειμάρρῳ. Τόμηρος ὄνομα τῷ ποταμῷ, καὶ λίμνη ἐστὶ παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ. τὰ δὲ βάχια τὰ πρὸς τῷ αἰγιαλῷ ἐπῴκεον αὐθρωποι ἐν καλύβαις πυκναῖς. καὶ οὗτοι ὡς πρῶτον λέοντας εἶδον, ἐθαμβήσαν τε, καὶ παραπεινάντες σφᾶς αὐτοὺς τὸν αἰγιαλόν, ἐπάχθησαν ὡς ἀπομαχούμενοι πρὸς τοὺς ἐκβαίνοντας. λόγχας δὲ ἐφόρεον παχέας, μέγεθος ὡς ἑξαπήχεας. ἀκωκὴ δὲ οὐκ ἐπῆν σιδηρέη, ἀλλὰ τὸ ὀξὺ αὐτῆσι πεπυρακτωμένον τὸ αὐτὸ ἐποίεε. πλῆθος δὲ ἦσαν ὡς ἑξακόσιοι. τοῖσι δὲ Νέαρχος ὡς ὑπομένοντας τε καὶ παρατεταγμένους κατεῖδε, τὰς μὲν νέας ἀνακωχεύειν κελεύει ἐς τὸ βέλος, ὡς τὰ τοξεύματα ἐς τὴν γῆν ἀπ' αὐτῶν ἐξικνεῖσθαι. αἱ γὰρ τῶν βαρβάρων λόγχαι παχέαι φαινόμεναι, ἀγχέμαχοι μὲν, ἄφοβοι δὲ ἐς τὸ ἀποντίζεσθαι ἦσαν. αὐτὸς δὲ τῶν στρατιωτῶν ὅσοι αὐτί τε κουφότατοι καὶ κουφότατα ὡπλισμένοι, τῷ τε νεῶν δαημονέστατοι, τούτοις ἐκκηρύξασθαι κελεύει ἀπὸ ξυνθήματος. πρὸς τάγμα δὲ σφίσιν ἦν, ὅπως ἧς ἐκκηρύξαιμεν ἐν τῷ ὕδατι, πρὸς μάχεσθαι τὸν παρασάτην ἕκαστον· μηδὲ βάλλειν πρόσθεν πρὸς τοὺς βαρβάρους, πρὶν ἀπὸ τριηρέων ἐς βάθος ταχθῆναι τὴν φάλαγγα· τότε δὲ δρόμῳ ἤδη ἰέναι, ἐπαλαλάξαντας. ἅμα δὲ ἐρρίπτουν ἑωυτοὺς οἱ ἀπὸ τοῦδε τεταγμένοι ἐκ τῶν νεῶν ἐς τὸν πόντον, καὶ ἐκήχοντο ὀξέως, καὶ ἵσαντο ἐν κόσμῳ. καὶ φάλαγγα ἐκ σφέων ποιησάμενοι, δρόμῳ ἐπήεσαν αὐτί τε ἀλαλάζοντες τῷ Ἐνυαλίῳ, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν νεῶν ξυνεπιχέοντες. τοξεύματά τε ἐκ δὴ μηχανέων βέλεα ἐφέροντο ἐς τοὺς βαρβάρους. οἱ δὲ τῷ τε λαμπρότητι τῶν ὅπλων ἐκπλαγέντες, καὶ τῇ ἐφόδου τῷ ὀξύτητι, καὶ πρὸς τῶν τοξευμάτων τε καὶ τῶν ἄλλων βελέων βαλλόμενοι, οἷα δὴ ἡμίγυμνοι αὐθρωποι, οὐδὲ ὀλίγον ἐς ἀλκὴν τραπέντες ἐγκλίνουσι. καὶ οἱ μὲν αὐτοῦ φεύγοντες ἀποθνήσκουσιν, οἱ δὲ κατ' ἁλίσκονται· ἔστι δὲ οἳ καὶ διέφυγον ἐς τὰ ὄρεα. ἦσαν δὲ οἱ ἁλόντες τά τε ἄλλα σώματα δασέες, καὶ τὰς κεφαλὰς καὶ τοὺς ὄνυχας θηριώδεες. τοῖς γὰρ δὴ ὄνυξιν ὅσον σιδήρῳ διαχρᾶσθαι ἐλέγοντο, καὶ τοὺς ἰχθύας τούτοισι διαχρίζοντες κατεργάζεσθαι, καὶ τῶν ξύλων ὅσα μαλακώτερα· τὰ δὲ ἄλλα τοῖς λίθοισι τοῖσιν ὀξέσιν ἐκόπτον. σίδηρος γὰρ αὐτοῖσιν οὐκ ἦν. ἐσθῆτα δὲ ἐφόρεον δέρματα θήρεια· οἱ δὲ καὶ ἰχθύων τῶν μεγάλων τὰ πάχεα. ἐνταῦθα δὴ νεωλκοῦσι τὰς νέας, καὶ ὅσαι πεπονήκεσαν αὐτῶν ἐπισκευάζουσι. τῇ δὲ ἕκτῃ ἡμέρῃ ἐξέλιπον· καὶ πλώσαντες σταδίους ἐς τριηκοσίους, ἀφικνέονται ἐς χῶρον, ὃς δὴ ἔσχατος ἦν τῆς Ὠρείτῃ γῆς. Μάλανα τῷ χώρῳ ὄνομα. Ὁρῶσι δὲ ἔνθεν ἤδη ἁλὸς τῆς οἰκέουσιν, ἐσχαλμοὶ μὲν κατύπερθε Ἰνδοὶ, εἰσὶ, καὶ τὰ ἐς πόλεμον ὡσαύτως παρασκευάζονται· γλαφυρὰ δὲ ἄλλη καὶ τοῖσι καὶ ἄλλα νόμαια. μῆκος δὲ τῶν πλοίων, τῶν μὲν χώρην τὴν Ἀραβίων, ἐς πλοῦς μάλιστα στα-

A tum aurea corona ab Alexandro inter Macedones coronatum fuisse. Eo etiam loci frumentum ab Alexandro in commeatum exercitus procuratum erat. In decem itaque dies frumentum in naues inuehunt. Naues tempestate quassatas reficiunt. ex nautis qui segniores in opere esse videbantur, Nearchus peditatui quem Leonnatus ducebat adiunxit: peditésque in nautarum supplementum ex Leonnati copiis delegit. Inde secundo vento delati per quingenta stadia, ad fluuium quendam torrenti similem perB ueneruntː Tomerus fluuio nomen est. ad eius exitum stagnum erat: & circa vada littori propinqua homines angusta quædam tuguria incolebant: qui vt classem appellentē viderunt, insolitæ rei spectaculo attoniti, sese ad littus extenderūt, veluti pugnam cum exituris commissuri. Lanceas gerebāt crassas, v i cubitos longas. Cuspis ferrea non erat, sed igne tosta atque acuta. erant hi circiter D C: quos vt Nearchus subsistere instructa acie vidit, classem ad littus intra teli C iactum appelli imperat, ita vt tela è nauibus in terram pertingere possent. Crassæ enim barbarorum lanceæ ad pugnam cominus conferendam aptæ erant, eminus vero parū metuendæ videbantur. Tum ex militibus qui expeditissimi leuissimiq; armati essent; & nandi peritissimi, signo dato enatare iubet: mandatis additis vt prout quisque enatarit, in aqua subsistens socium expectet: neque prius in hostem tela iaciant, quàm triplici ordine acies instructa sit. tum cursim, clamoréque sublato in eos ferantur. Con- D festim itaque qui ad hoc designati erant sese è nauibus in mare coniiciunt, celeritéque enatant. Deinde in ordinem redacti, instructa phalange, magnis clamoribus editis cursim barbaros petunt. At qui in nauibus erāt etiām acclamantes tela iaculáque è machinis in eos mittebant. Barbari armorū splendore, & insultus celeritate attoniti, quum iaculis ac telis vndique peterentur, vtpote seminudi, confestim non expectato conflictu in fugam vertuntur. Multi in ea fuga cæsi, E multi capti: nonnulli in montes fugerunt. Erant verò captiui crassis corporibus: capite & vnguibus ferinis: siquidem vnguibus loco ferri vti dicebantur, pisceésque iis discindentes; ligna etiam molliora iis secabāt: ad duriora saxis acutis vtebantur: ferrum apud eos non erat. Ferarum, aut grandium piscium pellibus sese vestiebant. Nearchus hîc naues in littus subduci, quassatásque reF fici iubet. Sexto die nauigationem repetunt: trecentisque stadiis emensis in locum quendam perueniunt, qui Oritarum regionis est vltimus: Malana eum locum vocant. Atqui Oritæ qui mediterranea loca incolunt, eodem habitu quo Indi vtuntur: eodémque modo armantur: lingua tamen atque institutis differunt. Longitudo huius nauigationis, ad Arabiorū oras, est stadiorū mille:

ab eo loco vnde ſolucrant : ad Oritarum regionem MD C. Porrò Indorum regione circumnauigata (neque enim vltra Oritas Indi ſunt) Nearcho autore vmbræ non eadem ratione fiebant: ſed vbi introrſus in mare meridiem verſus procedebant, ibi ipſæ etiam vmbræ in meridiem vergebant. Quum verò ſol medium cæli ſpatium occupat, nullæ iis in locis vmbræ conſpiciuntur. Aſtra quoque, quæ antea ſublimia cernebantur, aut iam planè non apparabant, aut depreſſa ad terram conſpiciebantur. & iam occidere, iam oriri, quæ antea ſemper conſpicua fuerant, videbantur. Et quidem hæc nō diſſentanea vero mihi videtur quæ Nearchus ſcripſit. Siquidē in Syene AEgyptia tempore ſolſtitij æſtiui puteus quidam oſtenditur, qui meridie nullā vmbram facit. In Meroe quoque eodem anni tempore nullæ vmbræ fiunt. Conſentaneum igitur eſt, Indis qui meridionalem partē habitant idem accidere : præcipuè verò iuxta mare Indicum, quo magis id mare ad meridiem vergit. Atque hæc quidem hactenus.

Poſt Oritas, verſus mediterraneam regionem Gadroſij habitant: quorum fines difficulter cum exercitu Alexander tranſijt, plurá que incommoda & damna accepit, quàm in tota reliqua expeditione. Ea in maiori opere à me conſcripta ſunt. Infra Gadroſos loca maritima accolunt ij quos Ichthyophagos vocant. eorū oras præternauigarunt. quúmque primo die ad ſecundam vigiliam ſoluiſſent, L x inde ſtadiis ad Bagiſara delati ſunt. Portus iis in locis erat ad receptum claſsis commodus, pagúſque Paſira, L x ſtadiis à mari diſtās : accolæ eius Paſirei. Poſtridie quum maturius ſoluiſſent, rupem quandam longè in mari prominentem, altámque ac præruptam præternauigant : defoſsíſque puteis aquam quidem multam ſed ſalſam nacti, illum quidem diem in ancoris ſubſtiterunt, quòd petroſum littus eſſet. poſtridie in Coltas venerunt, C C ſtadiis emenſis. Inde rurſum ſub lucem mota claſſe, D C ſtadia progreſsi ad Calamas in pago quodam littori vicino conſtiterunt. Palmas ibi cum caricis viridibus repererunt. Inſula centū à littore ſtadiis diſtans, Carnine dicta. Ibi Nearchō pagi illius incolæ hoſpitalitia munera offerunt, pecudes & piſces. Pecudum illarum carnes ait piſcoſas eſſe, quemadmodum & aues marinas, quòd & ipſæ piſces edant. Gramen enim ea regio non habet. At poſtridie C C ſtadia emenſi ad littus appulerūt, pagúmque repererunt X X X ſtadiis à mari diſtantem. pago Cyſa nomē erat: littori Carbis. Hoc loco paruulæ quædam cymbæ repertæ ſunt, vtpote piſcatorum minimè opulentorum. piſcatores ipſos non repererunt. fugerant enim ſimulac naues appellentes viderant. Frumentum ibi nullum erat, idque exercitum deficere cœperat. Cæterùm capris in naues abductis receſſerunt. Inde promontorium quoddam altum ad C L ſtadia in mare porrectum circumuecti, in portum minimè procelloſum venerunt. Ibi & aqua erat, & piſcatores

A δίους, ἔνθενπερ ὡρμήθησαν, ὧδε δὴ ὑπὸ τῶν Ὠρειτῶν γῆν, ἑξακόσιοι καὶ χίλιοι. ὧδε δὲ πλεῖστον ἦν ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν γῆν (τὸ ἐντεῦθεν γὰρ οὐκέτι Ἰνδοί εἰσι) λέγει Νέαρχος ὅτι αἱ σκιαὶ αὐτοῖσιν οὐ ταὐτὸ ἐποίεον· ἀλλὰ ὅπου μὲν ἐπὶ πολὺ τοῦ πόντου ὡς πρὸς μεσημβρίαν προχωρήσαν, ὧδε δὲ αὐταὶ αἱ σκιαὶ πρὸς μεσημβρίαν τέρα-
μβρίαν ἐφαίνοντο. ὁπότε ὑπὸ τὸ μέσον τῆς ἡμέρης ἐπέχοι
ὁ ἥλιος, ἤδη ὑπὸ καὶ ἔρημα σκιῆς πάντα ὤφθη αὐτοῖσι.
τήν τε ἀστέρων ὅσοις πρόσθεν μετεώροις κατεώρων, οἱ
μὲν ἀφανέες πάντη ἦσαν· οἱ δὲ, πρὸς αὐτῇ ἤδη γῇ ἐφαί-
B νοντο. καταδύνοντές τε καὶ αὐτίκα ἀνατέλλοντες, οἱ
πάλαι ἀεὶ φανέες. καὶ ταῦτα οὐκ ἀπεικότα δοκέει
μοι ἀναγράψαι Νέαρχος. ἐπεὶ καὶ ἐν Συήνῃ τῇ Αἰ-
γυπτίῃ, ἐπεὰν τροπὰς θερινὰς ἄγῃ θέρεος ὥρη ὁ ἥλιος, φρέαρ
ἐπιδεδειγμένον ὅστι, καὶ τοῦτο ἄσκιον ἐν μεσημβρίῃ
φαίνεται· ἐν Μερόῃ δὲ πάντα ἄσκια τῇ αὐτῇ ὥρῃ· εἰ-
κὸς ὦν δὲ ἐν Ἰνδοῖσιν, ἅτε πρὸς μεσημβρίην ὠκισμέ-
νοισι, ταὐτὰ δὴ πάθεα ἐπέχειν. καὶ μάλιστα δὴ κατὰ τὸν
πόντον τὸν Ἰνδικόν, ὅσῳ μᾶλλον αὐτοῖσιν ἡ θάλασσα
πρὸς μεσημβρίην κέκλιται. Ταῦτα μὲν δὴ ὧδε ἐχέ-
C τω. Ἐπὶ δὲ Ὠρείτῃσι κατὰ μὲν μεσόγαίην Γαδρώ-
σιοι ἐπέχον. ὧν τὴν χώρην χαλεπῶς διεξῆλθεν ἅμα
τῇ στρατιῇ Ἀλέξανδρος. καὶ κακὰ τοσαῦτα ἔπαθεν, ὅσα
οὐδὲ τὰ σύμπαντα τῇ συμπάσῃ στρατιᾷ. καὶ ταῦ-
τά μοι ἐν τῇ μείζονι συγγραφῇ ἀναγέγραπται. κάτω
δὲ Γαδρωσίων, ὧδε δὴ τὴν θάλασσαν αὐτὴν, οἱ Ἰχθυο-
φάγοι καλεόμενοι οἰκοῦσι. ὧδε δὲ τούτων τὴν γῆν ἔ-
πλεον, τῇ μὲ πρώτῃ ἡμέρῃ περὶ τὸ δευτέρην φυλακὴν
ἀναχθέντες, κατάρσιν ἐς Βαγίσαρα· σταδίοι δὲ ὧδε μά-
λιστα ἑξακόσιοι. λιμὴν τέ ὅστιν αὐτόθι εὔορμος, καὶ κώ-
μη Πασιρὰ, ἀπέχουσι δὲ θαλάσσης ἑξήκοντα στα-
D δίους. καὶ οἱ πρόσοικοι αὐτῆς Πασιρέες. ἐς ἣν τὸ ὑστεραίαν
πρωΐτερον τῆς ὥρης ἀναχθέντες, ὧδε πλέουσιν ἄκρην
ὀπὶ πολύ τι αὐέχουσαν ἐς τὸν πόντον, καὶ αὐτὴν ὑψυ-
λὴν καὶ κρημνώδεα· φρέατα δὲ ὀρύξαντες, ὕδωρ ἔσκε
ἐλίγον καὶ πονηρὸν ἀρυσάμενοι, ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρῃ
ὀπὶ ἀγκυρέων ὅρμων, ὅτι ῥηχείη καὶ τὸν αἰγιαλὸν ἀ-
νεῖχεν. ἐς ἣν τὴν ὑστεραίην κατὰ ῥοῦσιν ἐς Κόλτα, στα-
δίους ἐλθόντες διηκοσίους. ἔνθεν ἦεν ἔωθεν πλέουσι τες
σταδίους ἑξακοσίους, ὧν Καλάμοισιν ὁρμίζονται, κώμη
πρὸς αἰγιαλῷ· φοίνικες δὲ πρὲ αὐτὴν ὀλίγοι πε-
E φύκεσαν, καὶ βάλανοι ἐπ' αὐτοῖσι χλωραὶ ἐπῆσαν.
καὶ νῆσος ὡς ἑκατὸν σταδίους ἀπὸ τῆ αἰγιαλοῦ ἀπέ-
χουσα, Καρνίνη ὄνομα. ἐνταῦθα ξένια Νεάρχῳ προ-
σφέρουσιν οἱ κωμῆται, προβατα καὶ ἰχθύας. καὶ τῶν
προβάτων τὰ κρέα λέγει ὅτι ὠὴ ἰχθυώδεα, ὡς τὰ τῶν
ὀρνίθων τῶν πελαγίων, ὅτι καὶ αὐτὰ ἰχθύας σιτέεται·
πόα γὰρ οὐκ ἔνι ἐν τῇ χώρῃ. ἀλλὰ τῇ ὑστεραίῃ πλέουσι
τες ἐς σταδίους διηκοσίους, ὁρμίζονται πρὸς αἰγιαλῷ· ἡ
κώμη ἀπὸ θαλάσσης ἐς σταδίους τριήκοντα ἀπέχού-
F σῃ. ἡ μὲν κώμη Κύσα ἐκαλέετο· Καρβὶς δὲ τῷ αἰγια-
λῷ ὄνομα ἦν. ἐνταῦθα πλοίοισιν ὀλίτοισιν ἐπιτυγχάνουσι σμι-
κροῖσιν, οἷα ἁλιέων ἐστὶ πλοῖα οὐκ εὐδαιμόνων. αὐτοὶ
δὲ οὐ καταλαμβάνουσιν· ἀλλ' ἔφυγον γὰρ καθορμιζο-
μένους ἰδόντες τὰ νέα. ὅ τε αὐτόθι οὐκ ἐνῆν, καὶ
ὑπολελείπει τὴν στρατιὴν ὁ πολλός· ἀλλὰ αἶγας ἐμ-
βαλλόμενοι ἐς τὰς νέας, οὕτω δὴ ἀπέπλεον. καὶ πλεύ-
σαντες ἄκρην ὑψηλὴν, ὅσον πεντήκοντα καὶ ἑ-
κατὸν σταδίους ἀπέχουσαν ἐς τὸν πόντον, καταίρουσι ἐν λιμένι αἰκλύστῳ. καὶ ὕδωρ αὐτόθι ἦν, καὶ ἁλιέες

ὠκεον· Μόσαρνα ὄνομα λιμένι τῷ λιμνῖ. ἔνθεν ἦ καὶ ἡγεμὼν τοῦ πλόου λέγει Νέαρχος ὅτι σωτὴρ ἐγένετο αὐτοῖσιν, Ὑδράκης ὄνομα, Γαδρούσιος. ὑπὲρ ἣ Ὑδράκης κατασήσθαι αὐτοὺς μέχρι Καρμανίης. τὰ δὲ ἀπὸ τοῦδε οὐκέτι χαλεπὰ λιμένι, ἀλλὰ μᾶλλόν τι ἐνορμίζιμε να, ἔστε δὴ τὸν κόλπον τὸν Περσικόν. ἐκ ἣ Μοσαρνῶν νυκτὸς ἐπάραντες, πλώουσι σταδίους ἑπτακοσίους καὶ πεντήκοντα, ἐς Βάλωμον αἰγιαλόν. ἔνθεν ἣ ἐς Βάρνα κώμιλον, σταδίους τετρακοσίους, ἵνα φοίνικές τε πολλοὶ ἐνῆσαν, καὶ κῆποι. καὶ ἐν τῷ κήπῳ μυρρίνας ἐπεφύκεσαν, καὶ ἄλλα αὖθια, ἀφ' ὅτων στεφανώματα τῇσι κωμήτῃσιν ἐπλέκοντο. ἐνταῦθα τερπνὸν δένδρεά τε εἶδον ἥμερα· καὶ ἀνθρώπους οὐ πάντη θηριώδεας ἐπῳκέοντας. ἐνθένδε ἐς Ἑλκοσίους σταδίους περιπλώσαντες, κατῆραν ἐς Δενδρόβοσαν· ἐν αἰνέες ἐπ' ἀγκυρέων ἐσάλευσαν. ἐνθένδε ἀμφὶ μέσας νύκτας ἄραντες ἐς Κώφαντα λιμένα ἀφίκοντο, τριακοσίους μάλιστα σταδίους διεκπλώσαντες. ἐνταῦθα ἁλιέες τε ὠκεον, καὶ πλοῖα αὐτοῖσιν ἐν μικρὰ καὶ πονηρά. καὶ τῇς κώπῃς ἀντὶ σκαλμοῦ ἤρεσσον (ὡς ὁ Ἑλλήνων νόμος) ἀλλ' ὥσπερ ποταμῷ τὸ ὕδωρ ἀπιέντες ἔνθεν καὶ ἔνθεν, κατάπερ οἱ σκάπτοντες τὴν γῆν. ὕδωρ ἣ πολύ τε ἐν τῷ λιμένι, καὶ καθαρόν. ταύτῃ ἣ τριήρεϊ φυλακὴν ἄραντες, κατῆραν ἐς Κύϊζα, ἐς ὀκταικοσίους σταδίους διεκπλώσαντες· ἵνα αἰγιαλός τε ἔρημος ἐν, καὶ ῥαχίη. αὐτοὶ ὧν ἐπ' ἀγκυρέων ὥρμεον, καὶ ναῦν τε ἐδείπνοποιέοντο. ἐνθένδε διεκπλώσαντες σταδίους πεντακοσίους, ἀπίκοντο ἐς λιμένα πόλιν μικρὴν οἰκεομένην ὑπὸ Γηλόφου, οὐ πόρρω τοῦ αἰγιαλοῦ. καὶ Νέαρχος ὑπιφραδεὶς ὅτι ἀπείρεσθαι τὴν χώρην εἰκὸς, λέγει πρὸς Ἀρχίην (ὃς ἐν Ἀναξιδότου μὲν παῖς, Πελλαῖος, συνέπλεε ἣ Νεάρχῳ, τὴν δὲ αἶσαν ὧν Μακεδόνων) πρὸς τοῦτον λέγει, ὅτι καταληπτέον σφίσιν εἴη τὸ χωρίον· εἰκόντας τε γὰρ οὐκ εὖ εἰδέναι δουλίαν τῇ στρατιῇ σιτία· βίη τε οὐχοῖόν τε ἐὸν ἑλεῖν, πολιορκίης ἣ καὶ τειχέων δεήσειν· σφᾶς ἣ ὑπιλελοιπέναι τὰ σιτία· ὅτι ἣ ἡ γῆ σιτοφόρος τῇ καλάμῃ τεκμηριοῦσθαι, ἐν ἵνα οὐ πόρρω τοῦ αἰγιαλοῦ ἀφεώρων βαθέα. ταῦτα ἐπεὶ σφίσιν ἐδόκεε, τὰς μὲν ἄλλας νέας κελεύει παραμένειν ὡς ἐς πλόον. καὶ ὁ Ἀρχίης αὐτῷ ἐξήρτυε τὰ ἐς τὸν πλόον. αὐτὸς ἣ ὑπολειφθεὶς μετὰ μίης νεὼς, ὅτι θέαν δὴ θεν τῆς πόλιος εἴη. προσαίροντι ἣ αὐτῷ πρὸς τὰ πίσσα φιλίως, ξένια ἔφερον ἐκ τῆς πόλιος, θύννους τε ἐν κελεβαίοισιν ὀπτοὺς (οὔπω γὰρ ἔχασι τὴν ἰχθυοφάγων οἰκέοντες πρόσοισιν αὐτοῖσιν ὤφθησαν, ἐκ ὠμοφαγέοντες) καὶ πέμματα ὀλίγα, καὶ βαλανους τῆς φοινίκων. ὁ ἣ τοῦτα μὲν ἀσμένως δέκεσθαι ἔφη, ἐθέλειν ἣ θεήσασθαι τὴν πόλιν· οἱ ἣ εἶων παρελθεῖν. ὡς ἣ εἴσω πυλέων παρῆλθε, δύο μὲν τῆς ἔξοδου κατέχειν κελεύει τὴν πυλίδα. αὐτὸς ἣ μετὰ δύο ἄλλων, καὶ τοῦ ἑρμηνέως, ὅτι τὸ τεῖχος τὸ παύτῃ αἰεὶ θοῦν, ἐσήμηνε τοῖς ἀμφὶ τὸν Ἀρχίην ὅπως σωτέκειτο· τὸν μὲν ὧν σημῆναι, τὸν ἣ συμβαλόντα ποιέειν τὸ τεταγμένον. ἰδόντες ἣ τὸ σημήϊον οἱ Μακεδόνες, ἐπώκελλόν τε κατὰ τεῖχος τὰς νέας, καὶ ἐξεπήδων ἀπροσδοκήτως ἐς τὴν θάλασσαν. οἱ ἣ βάρβαροι ἐκπλαγέντες τοῖς γινομένοις, ἐπὶ τὰ ὅπλα ἔθεον. ὁ ἣ ἑρμηνεὺς ὁ σὺν Νεάρχῳ, ἐκήρυσσε

habitabant : Mosarna portui nomen erat. Hinc scribit Nearchus ducem nauigationis, Hydracem nomine, Gadrusium, vnà cum ipsis nauigasse: pollicitúmque esse se illos in Carmaniam delaturum. Omnis hic ad sinum Persicum tractus non ita difficilis nauigatu est: multo tamen priore celebrior. Mota ex Mosarnis per noctem classe, DCCL stadia emensi ad Balomum littus delati sunt: atque inde in Barna vicum, stadiis abinde CCCC, in quo frequentes palmæ erant, & hortus. In horto myrti nascebantur, variique flores, è quibus paganę corollas texebant. Hoc primùm in loco arbores cultas, hominésque non omnino feros repererunt. Inde CC stadia prouecti Dendrobosam appulerũt. naues ibi in salo substiterunt. Hinc sub mediam noctem soluentes in Cophantem portum peruenerunt, CCCC circiter stadia emensi. Hîc & piscatores degebant, paruisque & vilibus scaphis vtebantur, & remis non per scalmos dispositis (vt Græcorum mos est) remigabant: sed hinc atque hinc flumini incumbentes, aquã fodere videbantur. In hac insula aquam & multam & puram inuenerunt. Inde ad primam noctis vigiliã soluentes ad Cyiza peruenerunt, DCCC stadia emensi: quúmque littus desertum ac scopulosum esset, iactis in salo ancoris substiterunt, atque in nauibus corpora curarunt. Inde prouecti ad quingenta stadia, in paruum quoddam oppidum venerunt, in colle non procul à littore situm. Nearchus verisimile ratus eam regionem cultam esse, Archiæ Anaxidoti filio, Pellæo, qui inter Macedones celebris, cum Nearcho nauigarat, ait, videri sibi oppidum occupãdũ esse. Neque enim oppidanos sua sponte frumenta exercitui daturos: vi autem capi non posse: diuturna enim obsidione opus fore. Se verò iam frumẽtis destitui. Frugiferam autem regionem esse inde colligi, quòd densos culmos non procul à littore vidisset. Quum itaque id consilium eis probaretur: reliquas quidem naues, veluti ad nauigationẽ instrui iubet, & Archiæ eius rei negotio dato, ipse cum vna naue ad speculandum oppidum processit. Quúmq; amicè ad muros appelleret, oppidani hospitalitatis ergô dona, thunnos nimirum in clibano tostos (hi enim extremi Ichthyophagorum erant, neque crudis piscibus vt priores illi vescebantur) aliáque nonnulla bellaria & palmarum caricas adferebant. Quæ quidem Nearchus se libenter accipere dixit: cupere verò vrbem visere: quod quum nec illi recusarent, quum iam portas ingressus esset, duos sagittarios ad custodiam portæ relinquit: Ipse, cum aliis duobus & interprete in murum qui ab ea parte erat conscendens, Archiæ signum dat, quemadmodum inter eos conuenerat: vt hic quidem signũ ederet, ille statim intellecta re id quod statutum erat faceret. Macedones conspecto signo cõfestim naues ad murũ applicãt, summáq; celeritate in mare prosiliũt. Barbari hisce rebus perculsi ad arma cõfugiũt. Interpres verò qui Nearcho aderat proclama-

bat:vt frumentum exercitui darent,si saluam vrbem vellent.Negabant illi primò sibi frumentum esse, simúlque ad muros conuolabant. Cæterùm à sagittariis qui Nearcho aderant,telis ex edito loco in eos missis, facilè repulsi sunt.Postquam verò captam iam esse vrbem senserunt, ac direptioni proximam,tum demum Nearcho supplices facti, vt omni frumento quod in vrbe esset accepto discedat,oppidóque parcat,orant. Nearchus Archiam portas & murũ occupare iubet: ipse alios per vrbem mittit qui explorent an citra fraudem quicquid frumenti haberent ostendissent. Atque illi quidem multam ex tostis piscibus farinam ostenderunt: frumenti verò atque hordei parum.Siquidem farina piscium pro frumento, panibus verò pro opsonio vtebãtur.Postquam verò omne frumentum ostenderunt,tanto atque exercitui sufficeret accepto, inde processerunt ad rupem quam indigenæ Soli sacram Bagiam appellant.Inde sub mediam noctem soluentes mille stadiis emensis in Talmena tutum à ventis portum venerunt. Hinc in Canasida vrbem desertam c c c c stadiis inde distantem.vbi puteum quendam effossum repererunt,cui palmæ agrestes adnatæ erant.harum summa capita præcisa ederunt. Iam enim frumentum exercitui deerat. Vrgente itaque fame totum illum diem & noctem nauigarunt , & ad littus desertum appelluntur. Nearchus veritus ne si in terram descenderent, præ desperatione naues desererent, in salo ancoras iaci iubet. Inde soluentes in Canatem venerunt, stadiis D C C emensis. Inde, quòd littus esset vadosum, digressi, DCCC stadiis confectis ad Troæsos appulerunt. Ad littus pagi quidam erant exigui atque inopes.Incolæ domos suas deseruerant. Pauculum ibi frumenti & carycarum ex palmis nacti sunt. Camelis septem qui relicti fuerant cæsis, carnes eorum vorarunt. Sub lucem repetita nauigatione, stadiis CCC emensis in Dagasira peruenerunt. quem locum pauci quidam pastores incolebant. Inde soluentes integram noctem & diem nulla interposita mora nauigarunt: stadiisque MC emensis, fines Ichthyophagorum enauigarunt, magna rerum necessariarum penuria pressi.Neq; verò ad terram appulerunt, erãt enim frequentes ad littus scopuli, sed iactis in salo ancoris substiterunt. Longitudo oræ Ichthyophagorum hac nauigatione emensa , est stadiorum X M. Ichthyophagi verò dicuntur à piscium esu. Pauci ex iis piscatui studeant. pauci enim scaphas habent, aut artem piscandi norunt: sed maximam partem recedente æstu marino captant. Nõnulli etiam retia conficiunt,tantæ magnitudinis vt ad duo stadia pertingant. Ea ex palmarum libris texunt, torquentes librum instar lini.Quum verò mare recedit,terrámque deserit, vbi illa sicca relinquitur, vacua plerunque piscibus est: sed vbi terra profundiori aliquo sinu aquam retinet , ibi magnam piscium copiam reperiunt. Ex his plerique minores, alij etiam maiores sunt.

ρυσε σῖτον διδόναι τῇ στρατιᾷ, εἰ σῶαι ἐθέλουσιν ἔχειν τὴν πόλιν· οἱ δὲ ἡγοῦντο ἔτι σφίσι, καὶ ἅμα προσέβαλλον τῷ τείχει. ἀλλὰ αὐτοῖς ἐστέλλοντο αὐτοῖς οἱ τοξόται οἱ ἀμφὶ τὸν Νέαρχον, ὀξὺ ὑποδεξίου τοξεύοντες. ὡς δὲ ἔμαθον ἑκόντες τε ἤδη καὶ ὅσον οὔπω αἱρησόμενοι σφίσι τὴν πόλιν, τότε δὴ ἐδέοντο τοῦ Νεάρχου, τὸν μὲν σῖτον ὅσπερ ἦν αὐτοῖσιν λαβόντα ἀπάγειν, τὴν πόλιν δὲ μὴ διαφθείρειν. Νέαρχος δὲ τὸν μὲν Ἀρχίαν κελεύει καταλαβεῖν τὰς πύλας, καὶ τὸ κατ' αὐτὰς τεῖχος· αὐτὸς δὲ συμπέμπει τοὺς κατοιχομένους τὸν σῖτον, εἰ ἀβόλως δεικνύουσιν. οἱ δὲ, τὰ μὲν ἀπὸ τῆς ἰχθύων τῆς ὀπώρης ἀληλεσμένον ἄλφιτον πολὺ ἐδείκνυσαν, πυροὺς δὲ καὶ κριθὰς ὀλίγας. καὶ γὰρ καὶ ἐτύγχανον σίτῳ μὲν τῷ ἀπὸ τῆς ἰχθύων, τοῖσι δὲ ἄρτοισιν ὅσα ὄψῳ διαχρεώμενοι. ὡς δὲ τὰ ὄντα ἐπεδείκνυον, οὕτω δὴ ἐκ τῆς παρόντων ἐπισιτισάμενοι ἀπήγοντο, καὶ ὁρμίζονται πρὸς ἄκρῳ ᾧ τινα οἱ ἐπιχώριοι ἱρὸν ἡλίου ἦγον· οὔνομα τῇ ἀκρῃ Βάγα. ἐνθένδε ἀμφὶ μέσας νύκτας ἄραντες, διεκπλώσαντες σταδίους ἐς χιλίους, ἐς Ταλμένα λιμένα εὔορμον. ἐνθένδε ἐς Κανασίδα πόλιν ἐρήμην, σταδίους ἐς τετρακοσίους· ἵνα τινὲς φρέατι ὀρυκτῷ ἐπιτυγχάνουσι. ἔνθα φοίνικες ἄγριοι ἐπεφύκεσαν, τούτων τοῖς ἐγκεφάλοις κοπτόμενοι, ἐσιτέοντο· σῖτος γὰρ ἐπιλελοίπει τὴν στρατιάν· καὶ κακῶς ἤδη ὑπὸ λιμοῦ ἔχοντες, ἔπλεον τήν τε ἡμέρην καὶ τὴν νύκτα, καὶ ὁρμίζονται ἐς αἰγιαλὸν ἐρήμην. Νέαρχος δὲ καταδείσας μὴ ἄρα ἐς τὴν γῆν ἐκβαίνοντες ἀπολίπωσι τὰς νέας ὑπὸ ἀθυμίης, ὅτι τάδε μετέωρος ἔχε τὰς νέας ἐπ' ἀγκυρέων. ἐνθένδε ἀναχθέντες, ἐς Καναδίην ὁρμίζονται, σταδίους ὡς ἑπτακοσίους καὶ πεντήκοντα διεκπλώσαντες. ἔστι δὲ καὶ αἰγιαλὸς ἐν αὐτῷ, καὶ διώρυχες ἐσεκχεῖαι. ἐνθένδε σταδίους ὀκτακοσίους διεκπλώσαντες, ἐν Τροῖσιν ὁρμίζονται. κατῆμαι δὲ μικραὶ καὶ πονηραὶ ἔπῶσαν· καὶ οἱ μὲν ἄνθρωποι ἐκλείπουσι τὰ οἰκεῖα, αὐτοὶ δὲ σίτῳ τινὶ ὀλίγῳ ἐπιτυγχάνουσι, καὶ βαλανίοις ἐκ φοινίκων· καὶ καμήλοις ἑπτὰ ὅσαι ἐγκατελείφθησαν κατακόψαντες, ἐκ τούτων τὰ κρέα ἐσιτέοντο. ὑπὸ δὲ τὴν ἑῴην ἀναχθέντες σταδίους τριακοσίους πλώουσι, καὶ καθορμίζονται ἐς Δαγάσιρα· ἔνθα νομάδες τινὲς ἄνθρωποι ᾤκεον. ἔνθεν δὲ ἄραντες, τήν τε νύκτα καὶ τὴν ἡμέρην, οὐδέν τι ἐλιννύοντες ἔπλεον. ἀλλὰ διελθόντες δὲ σταδίους χιλίους τε ἑκατὸν, ἐξέπλωσαν τὸ ἔθνος τῶν Ἰχθυοφάγων, πολλὰ κακὰ πάσχοντες ἀπορείῃ τῶν ἀναγκαίων. ὁρμίζονται δὲ οὐ πρὸς τῇ γῇ. ῥηχίη γὰρ ἦν ὅτι πολλὸν ἀνέχουσα, ἀλλὰ μετέωροι ἐπ' ἀγκυρέων. μῆκος τῆς Ἀράβιος τῶν Ἰχθυοφάγων τῆς χώρης ὀλίγῳ πλεῦνες σταδίοι μύριοι. οὔτοι δὲ οἱ Ἰχθυοφάγοι σιτέονται (κατόπερ καὶ καλέονται) ἰχθύας. ὀλίγοι μὲν αὐτῶν ἁλιεύοντες τοὺς ἰχθύας. ὀλίγοισι γὰρ καὶ πλοῖα ἔστι τῶνδε πεποίηται, καὶ τέχνη ἐξεύρηται ὅτι τῇ θήρῃ τῶν ἰχθύων· τὸ πολὺ δὲ ἡ ἀνάπτωσις αὐτοῖσι παρέχει. οἱ δὲ δίκτυα ἔστι τῶνδε πεποίηται, μέγεθος καὶ ἐς δύο σταδίους τὰ πολλὰ αὐτῶν. πλέκουσι δ' αὐτὰ ἐκ τοῦ φλοιοῦ τῶν φοινίκων, στρέφοντες τὸν φλοιὸν ὥσπερ λίνον. ἐπεὰν δὲ ἡ θάλασσα ὑπονοσήσῃ, καὶ γῆ ὑπολειφθῇ, ἵνα μὲν ξηρὴ ἡ γῆ ὑπολέπεται, ἐρήμη τὸ πολύ ἐστιν ἰχθύων· ἔνθα δὲ βαθέα ἐστὶν, ὑπολείπεταί τι τοῦ ὕδατος, καὶ ἐν τῶνδε κάρτα πολλοὶ ἰχθύες. οἱ μὲν πολλοὶ σμικροὶ αὐτῶν, οἱ δὲ καὶ μέζο-

νες. τούτοις ωβι βάλλοντες τὰ δίκτυα, αἱρέουσι· σιτέ- A
ονται ὧν ἁμοὶς μὲν, ὅπως ἀνειρύουσιν ἐκ τοῦ ὕδατος,
ἔοικε ἁπαλωτάτους αὐτῶν· τοῖς δὲ μέζοσι τε καὶ σκλη-
ροτέροις, ὑπὸ ἡλίῳ αὐαίνοντες, εὖτ' ἂν ἀφαυανθῶ
σιν, καταλοιῶσι ἄλφιτα ἀπ' αὐτῶν ποιέονται καὶ ἄρ-
τους· οἱ δὲ μάζας ἐκ τούτων τῶν ἀλφίτων πέσσουσι.
καὶ τὰ βοσκήματα αὐτοῖσι τοὺς ἰχθύας ξηροὺς σιτέ-
ονται. ἡ γὰρ χώρη ἔρημος λειμώνων, οὐδὲ πίλιον φέρει.
θηρεύουσι δὲ καὶ καρίδοις πολλαχῆ, καὶ ὄστρεα καὶ κο-
γχύλια. ἅλες δὲ αὐτόματοι γίνονται ἐν τῇ χώρῃ·
ἀπὸ τούτων ἔλαιον ποιέουσιν. οἱ μὲν δὴ αὐτῶν ἐρήμοις B
τόποις οἰκέουσιν, ἄδενδρόν τε τὴν χώρην καὶ ἄφορον
καρπῶν ἡμέρων· τούτοισι δὲ ἀπὸ τῶν ἰχθύων ἡ πᾶσα δί-
αιτα ποιέεται. ὀλίγοι δὲ αὐτῶν ἀπείρουσιν ὅσον τῆς χώ
ρης, ἐς τοῦτο καταπέρ ὄψῳ χρᾶσθαι πρὸς τοὺς ἰχθύας·
ὁ γὰρ σῖτος αὐτοῖσι οἱ ἰχθύες. οἰκία δὲ πεποίηνται· οἱ
μὲν δὴ δαιμονέστατοι αὐτῶν, ὅσα κήτεα ἐκβάλλει ἡ θά
λασσα, τούτων τὰ ἰσχία ὑπιλεγόμενοι, τούτοισιν αὐτὶ
ξύλων χρέωμενοι· καὶ θύρας τὰ ὀστέα ὅσα πλατέα C
αὐτῇ ἁλίσκεται, ἀπὸ τούτων ποιέονται. τοῖσι δὲ πολ-
λοῖσι καὶ πενεστέρησιν ἀπὸ τῆς ἀκανθῶν τῆς ἰχθύων
τὰ οἰκία ποιέεται. κήτεα δὲ μεγάλα ἐν τῇ ἔξω θα-
λάσσῃ βόσκεται, καὶ ἰχθύες πολὺ μέζονες ἢ ἐν τῇδε
τῇ εἴσω. καὶ λέγει Νέαρχος, ὁππότε ἀπὸ Κυίζων παρέ-
πλεον, ὑπὸ τὴν ἑῴην ὀφθῆναι ὕδωρ ἄνω ἀναφυσώμε-
νον τῆς θαλάσσης, οἷά περ ἐκ πεπιεσμένου βίᾳ ἀναφε
ρόμενον. ἐκπλαγῆτας δὲ σφᾶς, πιεσθέντας τῇ
κατηγεομένῳ τοῦ πλόου ὅ, τι εἴη καὶ ἀπὸ τούτου τὸ
πάθημα. τοὺς δὲ ὑποκρίνασθαι ὅτι κήτεα πολλὰ τὰ φε- D
ρόμενα κατὰ τὸν πόντον ἀναφυσᾷ ἐς τὸ ἄνω τὸ ὕδωρ.
καὶ τοῖσι ναύτῃσιν ἐκπλαγεῖσιν ἐκ τῆς χειρὸς τὰ
ἐρετμὰ ἐκπεσεῖν· αὐτὸς δὲ ὀπίσω προσκαλέειν τε καὶ
θαρσύνειν. καὶ κατ' οὐλίνας προσπλέων ἐγίνετο, ἐς
μέτωπόν τε κελεῦσαι καταξῆσαι ὡς ὀπὶ ναυμαχίαν
τὰς νέας, καὶ ἐπαλαλάζοντας ὁμοῦ τῷ ῥοθίῳ, πυκνήν
τε καὶ ὀξέαν κτύπῳ πολλῷ τὴν εἰρεσίην ποιέεσθαι.
οὕτως ἀναθαρσήσαντας ὁμοῦ δὴ πλέειν ἀπὸ ξυνθήμα-
τος. ὡς δὲ ἐπάλαζον ἤδη τοῖσι θηρίοισιν, ἐν τῷ θα
αὐτοῖς μὲν ὄσον αἱ κεφαλαὶ αὐτοῖσιν ἐχώρεον ἐπαλα-
λάξαι· τὰς δὲ σάλπιγγας σημῆναι, καὶ τὸν κτύπον ἀ-
πὸ τῆς εἰρεσίης ὡς ὀπὶ μήκιστον καταχεῖν. οὕτω δὴ E
ὁρόμῳ ἤδη κατὰ τὰς πρώρας τῶν νεῶν τὰ κήτεα,
ἐς βυθὸν δυῦναι ἐκπλαγέντα, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον
ὑπὸ τὰς πρύμνας ἀναδυέντα ἀναρχεῖν, καὶ τῆς θα-
λάσσης αὖθις ἀναφυσῆσαι ὅτι μέγα. ἔνθεν κρότους
τε ὑπὸ τῇ θαλάσσῃ σωτηρίῃ γενέσθαι τῶν ναυτέων,
καὶ αἶνον εἰς τὸν Νέαρχον τῆς τε τόλμης καὶ τῆς σοφίης.
τούτων μετεξέτερα τῶν κητέων ἐπικέλλειν πολλαχοῦ
τῆς χώρης, ἐπὶ δὲν ἀνάπωτις καταλάβῃ ἐν τοῖσι βρά- F
χεσιν ἐχόμενα· τὰ δὲ καὶ ὑπὸ χειμώνων σκληρὸν ἐς
τὴν χέρσον ἐξωθέεσθαι. καὶ οὕτω δὴ καὶ τὰ σηπόμε-
να, ἀποπλυσθέντα, καὶ τὰς σάρκας αὐτοῖσι διαρρεύ-
σαντας ὑπολείπειν τὰ ὀστέα· χρῆσθαι δὲ τοῖσιν ἀνθρώποισιν
ἐς τὰ οἰκία. εἰ δὲ ὧν τὰ μὲν ἐν τῇσι πλευρῇσιν αὐτῶν
ὀστέα, δοκοῖς τοῖσιν οἰκήμασιν ὅσα μεγάλα· τὰ δὲ μι-
κρότερα, σφονδύλοις· τὰ δὲ ἐν τῇσι σιαγόσι, τοῦ ἕνεκα δὲ εἰ
τὰ ῥύγεα· οἷα δὴ πολλῶν καὶ εἰκοσι καὶ πέντε ὀρ-
γυιέων ἀνηκόντων τὸ μέγεθος. εὖτ' ἂν δὲ παρέπλεον τὴν
χώρην τῶν Ἰχθυοφάγων, λόγον ἀκούουσι περὶ νήσου τι-

Hos circumiectis retibus capiunt: & quidē teneriores eorū reti ex aqua protractos, crudos edunt: maiores verò durioréſque, ad ſolem torrentes, ſimulac toſti fuerint molentes in farinā redigunt, panémque ex ea conficiunt. Sunt qui polentam ex hiſce farinis coquant. Pecori etiam piſcium farinam pabuli loco dant. Omnis enim illa regio pratis carens, nullam herbam gignit: magnam etiam in his locis cancrorum, oſtreorum & conchyliorum vim capiunt. Gignit quoque ea regio ſuapte natura ſalem, ex quo oleum conficiunt. Qui verò eorum loca deſerta incolunt, & regionem nec arborum nec fructuum feracem, hi ex piſcibus tantùm viuunt. pauci ſerunt, atque ij panem opſonij loco cum piſcibus edunt. piſces enim ipſis loco frumenti ſunt. Domos in hunc modum ædificant: Qui ditiſſimi eorum ſunt, balænarum quotquot mare eiicit oſſa ſumentes, iis loco tignorum vtuntur: & ex grandioribus oſſibus portas cōficiunt. Plerique verò tenuioris fortunæ ex ſpinis piſcium domos cōſtruunt. Porro cete ingentis magnitudinis in exteriori mari naſcuntur, piſcēſq; multo maiores quàm in hoc interiori. Scribit etiam Nearchus quum ex Cyizis nauigarent, ſub auroram vidiſſe ſe aquam ſurſum è mari efflari, & tāquam violento quodam turbine in altum efferri, perculſóſque ſpectaculo rei nautas percōtatos eſſe ex ducibus nauigationis quidnam hoc ſibi vellet, eóſque reſpondiſſe, cete eſſe, quæ in mari volutantia aquam ſurſum efflent: nautiſque attonitis remos è manibus excidiſſe. Ipſe inſtans eos hortabatur atque animabat: propiúſque adnauigans iuſſit vt naues aduerſis proris veluti ad naualem pugnam inſtructis in ea dirigerent: vtque aſſiduè valideque remigantes vnà cum ipſo remorum ſonitu ingentes etiam clamores ederent, tubiſque clangerent. Ita reuocatis animis ſimul omnes ſigno dato remigationi incubuiſſe: quúmque iam propiores belluis facti eſſent, quantum capita ferre poterant, acclamaſſe, tubáſque clanxiſſe, & remorum pulſum ingentem ſonitum edidiſſe. atque ita cete quæ iam proris nauium appropinquare videbantur, exterrita in profundum ſeſe abdidiſſe: neque multo poſt ad puppes emerſiſſe, rurſúmque magnam vndarum vim ſurſum efflaſſe. Tum incredibilem nautarum ob inopinatam ſalutem applauſum factum fuiſſe, Nearchi audaciam pariter & prudentiam laudantium. Nonnullæ verò balænæ interdū ad littus appelluntur, quæ recedente æſtu in vadis hærent: aliæ tempeſtatibus in terram eiiciuntur, quibus putrefactis carnibúſque colliquatis oſſa remanent, quibus homines ad domos ædificandas vtuntur. Et laterum quidem oſſa vtpote maiora in trabes ædium deligunt: minora verò in tabulas. quæ verò in maxillis ſunt ad ianuas accipiunt: multa ſiquidem eorum XXV cubitos magnitudine excedūt. Nearchus Ichthyophagorum regionem præteruectus, cognouit inſulam quandam in eo mari eſſe,

centum fere ſtadiis à continente remotam, quæ habitatoribus vacua eſſet. Hãc indigenę Soli ſacram eſſe dicebant, Noſalámque vocari, neque à quoquam mortalium adiri. Siquis verò imprudens eò deferatur, eum non amplius cerni. Nearchus actuariam quandam nauem AEgyptiis nautis inſtructam, non procul ab hac inſula euanuiſſe ſcribit, nauigationiſque duces affirmáſſe, quòd imprudentes in eam inſulam delati ex oculis hominum ſublati fuerint. Idem nauim triginta remorum in circuitum inſulæ mittit, mandatis additis vt deſcenſu quidem in inſulam abſtinerent: ſed propius ad inſulæ oram adnauigantes hominibus acclamarent, & gubernatorem nominarent, aut alterius cuiuſpiam non obſcurum nomen. Quúmque nemo auderet, tum ſemet eò nauigaſſe dicit, ac nautas compuliſſe vel inuitos nauem appellere. quúmque in inſulam deſcendiſſet, vanã atque inanem fabulam comperiſſe quæ de inſula illa ſpargebatur. Audiſſe verò ſe etiam alium de hac inſula ſermonem ait: Habitaſſe hanc inſulam vnam Nereidum. eam cum omnibus qui eò appellerent commiſceri ſolitam: eóſque in piſces conuerſos in mare proiicere. Qua de cauſa iratum Nereidi ſolem iuſsiſſe vt ex ea inſula migraret. atque hanc quidem pollicitam eſſe ſe migraturam: cæterùm rogaſſe vt vitium hoc ei adimeret. & homines quos ex hominibus piſces fecerat, rurſus commiſeratione ductam ex piſcibus homines feciſſe. Ex iis Ichthyophagorum genus ad Alexandrum vſque peruenisſe. Ego verò Nearchum eo nomine nõ laudo, quòd otio & ſapientia in re non admodum difficili refellenda abuſus fuerit: arduum cenſens veteres mendacéſque fabulas recenſentem refutare. Supra Ichthyophagos Gadroſij in mediterraneis locis terram ſterilem atque arenoſam colunt: vbi & Alexandri exercitus & Alexander ipſe multa incommoda perpeſſus eſt. quemadmodum in alio opere narraui. Poſtquam verò ex Ichthyophagis in Carmaniam peruentum eſt, primùm ancoris in ſalo iactis conſtiterunt, quòd aſpera longè in mare petra porrecta eſſet. Exinde non ita directè ad occaſum nauigarunt, ſed inter occidentem & ſeptentrionẽ curſum tenuerunt. atq; ita Carmania arboribus fœcundior magiſque frugifera eſt quàm Ichthyophagorum aut Oritarũ regio: magis etiam herboſa, aquiſque abundans. Quum in Badichorum cultum Carmanię locum appuliſſent, multas arbores pomiferas, exceptis oleis, repererunt. Erat & ea regio vitium & frumenti ferax. Inde ad DCCC ſtadia progreſsi, ad littus deſertum appellunt. Ex eo loco promontoriũ ingens longè in mare porrectũ conſpiciunt, quod vnius diei nauigatione inde abeſſe videbatur. Periti locorum Arabiæ promontorium id eſſe dicebant, vocarique Macetam. Inde cinnamomum & alia eiuſcemodi aromata in Aſſyrios vehi. Ab eo littore vbi claſsis ancoris in ſalo iactis conſtiterat, & promontorio quod exaduerſo in mare porrectũ conſpexerant, ſinus meo iudicio, vt & Nearcho

A νὸς, ἣ κεῖται μὲν ἀπέχουσα τῆς τούτῃ ἠπείρου σταδίοις ἐς ἑκατὸν, ἐρήμη δέ ἐστιν οἰκητόρων. τοῦτο ἱρὸν ἡλίου ἔλεγον εἶναι οἱ ἀπηχέες, καὶ Νόσαλα καλέεσθαι· ἐς δέ τινα ἀνθρώπων καταίρειν ἐθέλειν ἐς αὐτό· ὅστις δ' ἂν ἀπειρίῃ προσσχῇ, νέας ἀφανέας. ἀλλὰ λέγει Νέαρχος, κέρκουρόν σφιν εἶναι πλήρωμα ἔχοντα Αἰγυπτίων, ἐκ πόρρω τῆς νήσου ταύτης ὁρέεσθαι ἀφανέα, καὶ ἀπ' τούτου τοὺς ἡγεμόνας ἐκ πλείου διϊόντας, ὅτι ἄρα καταράντες ὑπ' ἀγνοίης ἐς τὴν νῆσον, ἠφάνιντο ἀφανέες. Νέαρχος δὲ πέμπει κύκλῳ περὶ τὴν νῆσον τριήκοντορον, B κελεύσας μὴ καταίσσειν μέν ἐς τὴν νῆσον, ἐμβοᾶν δὲ τοὺς ἀνθρώπους, ὡς μάλιστα ἐν χερὶ φωνὴν πολέοντας, καὶ τὸν κυβερνήτην ὀνομάζοντας, καὶ ὅτου ἄλλου σὺν ἀφανὲς τὸ οὔνομα. ὡς δὲ οὐδένα ὑπακούειν, πρότερον δὲ αὐτὸς λέγει πλεῦσαι ἐς τὴν νῆσον, καὶ καταίσσειν δὴ πρόσω ναὶ κάσαι τοὺς ναύτας σὺν ἐθέλοντας· καὶ ἐκβῆναι αὐτὸς, καὶ ἐλέγξαι κενὸν μῦθον ἐόντα τὸν περὶ τῇ νήσῳ λόγον. ἀκοῦσαι δὲ καὶ ἄλλον λόγον ὑπὸ τῆς νήσου ταύτης λεγόμενον, οἰκῆσαι τὴν νῆσον ταύτην μίαν τῶν Νηρηίδων· τὸ δὲ ὄνομα εὐλέγεσθαι τῆς Νηρηίδος. ταύτῃ δὲ ὅστις πελάσσει τῇ νήσῳ, τούτῳ συγγίνεσθαι μέν, C ἰχθὺν δὲ ἐξ ἀνθρώπου πιέσσουσαν, αὐτὸν ἐμβάλλειν ἐς τὸν πόντον. ἥλιον δὲ ἀχθέσθαι ἑνὶ τῇ Νηρηίδι, πελάσσειν μετοικίζεσθαι αὐτίκα ἐκ τῆς νήσου· τὴν δὲ ὁμολογεῖν μέν ὅτι ἐξοικιῴη εἴη, δεῖσθαι δέ οἱ τὸ πάθημα καὶ τὸν ἥλιον ὑποδέξασθαι· τοὺς δὲ δὴ ἀνθρώπους οἰσύινας ἀντὶ ἰχθύος ἐξ ἀνθρώπων πεποίηκε καταλείπουσα, ἀνθρώπους αὖθις ἐξ ἰχθύων ποιῆσαι· καὶ ἀπὸ τούτων, τοὺς Ἰχθυοφάγων τὸ γένος καὶ εἰς Ἀλέξανδρον καταλθεῖν. καὶ τοῦτο ὅτι ψεύδεα ἐξελέγχει Νέαρχος, οὐκ ἐπαινέω αὐτὸν ἔγωγε τῆς σχολῆς τε καὶ σοφίης, οὔτε κάρτα D χαλεπὰ ἐξελεγχθῆναι ἐόντα· ἁλωίπωρόν γε ὂν γινώσκων τοῖς παλαιοῖς λόγοις ἀπλεγόμενον ἐξελέγχειν ἔντας ψεύδεας. ὑπὸ δὲ τοὺς Ἰχθυοφάγους Γαδρώσιοι ἐς τὸ ἄνω οἰκέουσι γῆν πονηρὴν καὶ ψαμμώδεα. ἔνθεν καὶ οἱ πολλὰ κακὰ ἡ στρατιὴ τὸ Ἀλεξάνδρου ἔπαθε, καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος, ὡς μοι ἤδη ἐν τῷ ἄλλῳ λόγῳ ἀπήγηται. ὡς δὲ ἐς τὴν Καρμανίην ἀπὸ τῶν Ἰχθυοφάγων κατῆρεν ὁ στρατὸς, ἐνταῦθα μὲν ἐναπέζωσε τὸ Καρμανίης ὡρμίσαντο, ἐπ' ἀγκυρέων ἐσάλου σαι, ὅτι ῥηχίη παρετέτατο ἐς τὸ πέλαγος τετραχίη. ἐνθεῦτεν δὲ ὡσαύτως οὐκέτι πρὸς ἡλίου δυσμὰς ἔπλεον· ἀλλὰ τὸ μεταξὺ δύσιός τε ἠλίου καὶ τῆς ἄρκτου οὕτω μᾶλλόν τι αἰεὶ πρὸς ἕω ἔρεσσον αὐτοῖσιν ἐπείγον. καὶ οὕτω ἡ Καρμανίη τῶν Ἰχθυοφάγων τῆς γῆς καὶ τῶν Ὠρειτέων εὐανδροτέρη τε καὶ εὐκαρποτέρη ἐστὶ, καὶ ποιώδης μᾶλλόν τι καὶ ἔνυδρος. ὁρμίζονται δ' ἐν Βαδιχόρῳ τῆς Καρμανίης οἰκευμένῳ, ἔνθα τε πολλὰ ἥμερα πεφυκότα ἔχοντι, πλὴν ἐλαίης, καὶ ἀμπέλους ἀγαθὰς, καὶ σιτοφόρον. ἔνθεν δ' ὁρμηθέντες, καὶ διεκπλώσαντες σταδίους ὀκταισχιλίους, πρὸς αἰγιαλῷ ὁρμίζονται ἐρήμῳ. καθορέουσι δὲ ἄκρην μακρὴν, ἀνέχουσαν ὅσον πολλὸν ἐς τὸ πέλαγος. ἀπέχειν δ' ἐφαίνετο ἡ ἄκρη πλέον ὡς ἡμέρης. καὶ οἱ τὴν χώρην ἐκείνην δαήμονες τῆς Ἀραβίης ἔλεγον τὴν αἰτιῶνται τοῦτον τὸν ἄκρην· καλέεσθαι δὲ Μάκετα. ἔνθεν τὰ κιννάμωμά τε καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἐς Ἀσσυρίους ἀγινέεσθαι, καὶ ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ τούτου, ἵνα περὶ φόλος ἐσάλωσε, καὶ τῆς ἄκρης, λίπινα κατωτικοῦ ἀφεώρων ἀνέχουσαν ἐς τὸ πέλαγος, ὁ κόλπος ἐμοί τε δοκεῖ, καὶ Νεάρχῳ

ὡσαύτως

ὡσαύτως ἐδόκεεν, ἐς τὸ εἴσω αἰαχεῖπα, ὅπερ εἰκὸς, ἡ A
ἐρυθρὴ θάλασσα. τῳ τῳ τῳ ἄκρῳ ὡς κατεῖδον,
Ὀνησίκριτος μὲν ἐπέχοντας ἐπ' αὐτῳ πλέειν ἐκέ-
λευεν, ὡς μὴ κῇ τ κόλπον ἐλασρύοντας ταλαιπω-
ρέεσθαι. Νέαρχος δ' ὑποκρίνεται νήπιον Ὀνησίκριτον,
εἰ ἀγνοέει ἐπ' ὅτῳ ἐστάλη ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ὁ στόλος.
ἐ γὰρ ὅτι ἀποστεῖλαι μὲν πεζῇ Δημοσθένην πάντα αὐτῷ τ
στρατὸν, ὅτι τῷδε ἄρα ἐκπέμψαι τὰς νέας· ἀλλὰ ἐ-
θέλοντα αἰγιαλοίς τε τοῖς κῇ τὸν ὦδε πλοῦν κατα-
σκέψασθαι, καὶ ὅρμους καὶ νησίδας, κ ὅστις κόλπος
ἐπέχοι, ἐκπωεῖ πλῶσαι τε τὸν, καὶ πόλιας ὅσας ἐπιθα-
λάσσιας· ἐ εἴτις ἔγκαρπος γῆ, καὶ εἴτις ἐρήμη. σφᾶς B
ὧν οὐ χρεῶν αἰφανίσαι τὸ ἔργον, ποὸς τέρματι ἤδη
ἐόντας τῷ πόνων, ἄλλως τε οὐδὲ ἀπορος ἔτι τῷ αἰσ
καίων ἐν τῷ ὦδε πλῳ ἔχοντας· δεδιέναι τε, ὅτι ἡ ἄ-
κρη ἐς μεσημβρίαν αἴεχει, μὴ ἐρήμῳ τε τῇ τοιάτῃ
γῇ καὶ ἀνύδρῳ καὶ φλογώδει ἐγκύρσαν. τῶν τα ἐ-
νίκα. καί μοι δοκέει ποιφανέως σῶσαι τ στρατιὴν
τῇδε τῇ βουλῇ Νέαρχος. τῳ γὰρ δὴ ἄκρην ἐκείνην, ἐ
τῳ ποὸς αὐτῇ χώρην πᾶσαν, ἐρήμην τε εἶ λόγος κα-
τέχει, κ ὕδατος ἀπορίη ἔχειν. ἀλλὰ ἐ πλοῦν γὰ ἀ-
πὸ ἀιγιαλοῦ ἄραντες, τῇ γῇ ποροσεχέες· κ πλοῦσαν C
τες σταδίους ὡς ἑπτακοσίους, ἐν ἄλλῳ αἰγιαλῷ ὡρμί-
σαντο· Νεόπτανα ὄνομα τῷ αἰγιαλῷ. κ αὖθις ὑπὸ
τῳ ἕω αὐήγοντο· ἐ πλώσαντες σταδίους ἑκατὸν, ὁρ-
μίζονται κ τὸν ποταμὸν Ἄναμιν· ὃ δ' χῶρος Ἁρμόζεια
ἐκαλέετο. φίλια δ' ἤδη ἐ πάμφορα τοῦτο τῳ, πλὴν
ἐλαίας· ἀπέφυτευσαν. ἐνταῦθα σκιδαίνουσί τε ἐκ τῷ
νεῶν, ἐ ἀπὸ τῷ πολλῶν πόνων ἀσμένοι αὐεπαύοντο,
μεμνημένοι ὅσα κακὰ κ τῳ θαλάσσαν πεπονθότες
ἦσαν, καὶ ποὸς τῇ γῇ τῷ Ἰχθυοφάγων, τῳ τε ἐρημίην
τῆς χώρης, καὶ τοὺς ἀνθρώπους ὅπως θηριώδεες, καὶ D
τὰς σφῶν ἀποριάς ὑπιλεγόμενοι. καί τινες αὐτῶν
ἀπὸ θαλάσσης ἐς τὸ ποόσω αὐῆλθον, ἀποσκεδα-
σθέντες τῆς στρατιῆς κ ζήτησιν ἄλλος ἄλλου. ἐνταῦ-
θα αὐθρωποι σφίσιν ὤφθη χλαμύδα τε φορῶν Ἑλ-
ληνικὴν, κ τἄλλα ὡς Ἕλλην ἐσκευασμένος, ἐ φω-
νὴν Ἑλλάδα ἐφώνεε. τοῦτον οἱ ποῶτοι ἰδόντες, δα-
κρύσαι ἔλεγον· ὅτῳ τι θαῦμα λόγον σφίσι φανῆναι,
ἐκ τ τοσῶνδε κακῶν Ἕλληνα μὲν αὐθρωπον ἰδεῖν, Ἑλ-
λάδος δ' φωνῆς ἀκοῦσαι. ἐπηρώτων τε ὁπόθεν ἥκοι,
ἐ ὅστις ὤν. ὁ δ' ἀπὸ τ στρατοπέδου τ Ἀλεξάνδρα ἀποσ- E
κευασθῆναι ἔλεγε, ἐ εἶ τ πόῤῥω τὸ στρατόπεδον, κ
αὐτὸν Ἀλέξανδρον. τοῦτον τὸν αὐθρωπον θεασάντες τι κ
ποοτέοντες αὐάγουσι θᾶττον τ Νέαρχον· κ Νεάρχῳ πάν
τα ἔφρασε, ἐ ὅτι πέντε ἡμερέων ὁδὸν ἀπέχει τὸ στρα-
τόπεδον ἐ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τ θαλάσσης· τόν τε ὑπάρ-
χοντα τ χώρης ταύτης δεῖξαι ἔφη Νεάρχῳ, ἐ ἔδειξε. κ
μετὰ τοῦτον Νέαρχος γνώμην ποιέεται, ὅπως αὐαβήσε-
ται ποὸς βασιλέα. τότε μὲν δὴ ὀπίσω τὰς νέας ἀπῆλθον· ὑ-
πὸ δὲ τ ἕω τὰς νέας αὐεώλκεεν, ὀπισθοῦς τε εἶνεκα, F
ὅσαι αὐτῶν κῇ τὸν πλοῦν πεπονήκεσαν· καὶ ἅμα ὅτι
ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ ὑπολείπεσθαί οἱ ἔδοκεε τὸν πολλὸν
στρατόν. χάρακά τε ὧν ποεβάλλεται διπλοῦν ὀπὶ
τῷ ναυσταθμῳ, καὶ τεῖχος χήνεον· καὶ τάφρον βα-
θεῖαν, ἀπὸ τ ποταμοῦ τῆς ὀχθης ἐξάμμου, ἐς τὸ
ὀπὶ τὸν αἰγιαλὸν, ἵνα αἱ νέες αὐτῷ αὐειρυσμέναι ἦ-
σαν. ἐν ᾧ δ' ὁ Νέαρχος ταῦτα ἐκόσμεε, τῆς χώρης ὁ ὕ-
παρχος πεπυσμένος ὅπως ἐν μεγάλῃ φροντίδι ἔχοι

visum est, introrsum refunditur, qui quidem mare Rubrum appellatur. Id promõtorium vbi conspicati sunt, Onesicritus classem eò dirigi iubebat. Nearchus parum prudenter esse Onesicritum respondit, si nesciret quam ad rem Alexander classem misisset. Neque enim quia pedestri itinere totum exercitum traducere saluũ non posset; eam ob causam naues emissas: sed quòd vellet omnia littora, portúsque & insulas perlustrari, omnes etiam sinus pernauigari, & vrbes quæ ad mare sitæ essent: quæve regio fertilis, quæ deserta sit inquiri. Non debere itaque eos totum negotium peruertere, quum iam ad finem laborum peruenissent, præcipuè quum res omnes ad nauigationem necessariè eos non deficerent: vereri etiam se, quòd promontorium illud in meridiem vergeret, ne in desertam, & siticulosam torridámque regionem inciderent. Nearchi sententia vicit. & mihi quidem Nearchus hoc consilio classem vniuersam seruasse videtur. Promontorium enim illud, omnémq; regionem illi circumiectam, desertam esse fama est, summáque aquarum penuria laborare. Mota igitur classe, terræ adnauigantes, D C C stadiis emensis, ad aliud littus, cui Neoptana nomen est, appellunt: rursúsque sub auroram inde soluunt, & centum stadiis enauigatis, ad fluuiũ Anamim perueniunt. Locus ipse Harmozia vocatur. amicam ibi omniúmque rerum feracem regionem nacti sunt: oleas tantùm non ferebat. Hìc nauibus egressi, cupidè à tot tantísque laboribus conquierunt, cum iucũda tot malorum quæ mari perpessi fuerant recordatione. memoria etiam recolebant, quæ apud Ichthyophagos, in desertis regionibus, apud efferatos homines, in summa rerum omnium inopia pertulissent. Quidam verò interius remotiúsque à mari progressi, & ab exercitu seiũcti sunt, alius alium quærentes. Repertus hìc est ab eis quidam Græcanica chlamyde reliquóq; habitu Græco indutus, linguam etiam Græcam sonans, ad cuius primum conspectũ collacrymatos ferunt: adeo nouũ atque insolẽs iis videbatur, post tot mala hominem Græcum cernere. Interrogarunt itaque, vnde veniret, & quis esset. Ille se ab exercitu Alexandri seiunctum esse respondit, castráque atque adeò ipsum Alexandrum non procul abesse. Hunc hominẽ ipsi confestim gaudio exultãtes ad Nearchũ adducunt: qui rem omnem ei retulit, castráque & regẽ quinque dierum itinere inde abesse. Præsidem etiam illius regionis Nearcho nominauit & ostendit. tũ Nearchus cũ eo consiliũ capit quo pacto ad regẽ reuerti possit: simúlque ad classem sese recipiunt. Postridie verò sub lucem subduci naues iubet, partim vt quæ longa nauigatione quassatæ erant, reficerentur: partim quòd magnam exercitus partem ibi relinquere statuerat. Duplici itaque vallo & muro terreo nauale cingit, fossámque profundam à ripa fluminis ad eam littoris partem in quam naues subductæ erant, ducit. Interea dum hæc à Nearcho parantur, præses regionis quum audisset Ale-

xandrum vehementer de classe hac solicitum esse, magnum aliquod munus se ab Alexandro accepturū arbitratus, si primus nuntiaret exercitum saluum esse, & Nearchum propediem in cōspectum regis venturū: cōpendio vię inito, renuntiat Alexādro, Nearchum à nauibus venire. Alexander tametsi fidē eius verbis non haberet, magnam tamē vt par est ex eo nuntio lætitiā cepit. Quum verò alius ex alio dies traheretur, & tempus ex quo nuntium allatum fuerat cōferret, nō iam amplius credibile ei videbatur. quúmq; alij atque alij mitterentur qui Nearchū adueherent, nonnulliq; aliquantulū viæ progressi Nearchū non offenderent, ne ipsi quidem reuertebantur. Tum Alexander hominem illum tanquam mendacis nuntij autorem, quíque suum mœrorē vano illo gaudio duplicarat, cōprehendi iubet: ingentémq; dolorē & vultu & animo præ se ferebat. Interea nonnulli qui cum equis & vehiculis ad quærendum adducendúmq; Nearchū missi fuerant, in ipso itinere Nearcho & Archiæ obuij facti sunt: qui quidē aliis quinque aut sex viris comitati veniebant. Neque tamen primo aspectu vel Nearchū vel Archiam agnouerunt: adeo immutati atque ab seipsis diuersi erant, hirsuti & sordidi, salsuginéque repleti, rugosi, squalidi, & ex multis vigiliis laboribúsq; pallidi. Interrogantibus enim illis vbinā esset Alexander, cognito loco, iter suum persecuti sunt. Tum Archias animad-
» uersa re ad Nearchū cōuersus ait, Homines
» istos, Nearche, eadē qua nos via per deserta
» cōtendere non aliā ob causam iudico, quàm
» quòd nos quæsitū missi sint. Quod verò nos
» non agnoscunt, equidē non miror: ita enim
» squalidi maléque habiti sumus, vt agnosci
» non possimus. Significemus itaque eis quí-
» nam simus, eósque vicissim percontemur.
quam ad rem hoc itinere proficiscātur: Nearcho Archiæ consiliū perquam opportunū est visum. Rogarunt itaque quónam proficiscerentur, qui respōdent, Nearchū se & naualē exercitū quæsitū ire: statímq; Nearchū
» respondisse, Hic ego sum Nearchus, & hic,
» Archias. at vos nobis duces itineris estote:
» nos Alexādro de classe referemus. Illis itaq;
in vehicula exceptis, ad regem reuertuntur. Nōnulli horū, nuntiū celeritate præuertere cupiētes, præcurrētes Alexādro nuntiant Nearchum ipsum, & cum eo Archiā ac quinque alios aduentare: de exercitu verò, nihil sese explorati quod nuntiēt habere. Ex hoc ipso nuntio colligebat Alexāder, Nearchū quidē & Archiā præter opinionē & fortuitò seruatos esse, exercitū verò vniuersū periisse. neque tantum gaudij ex Nearchi & Archiæ salute percepit, quantū ex amissa classe mœroris. necdum hic sermo desierat, quū Nearchus & Archias aduenium, quos Alexāder difficulter admodū agnoscere potuit, quòd ita hirsutos & squalidos maléq; habitos cerneret: tantóque magis eius dolor ob amissū exercitum naualem confirmabatur. Iniecta tamen Nearcho dextra, eóque seorsim ab amicis & argyraspidibus abducto, multo tempore collacrymatus est. Tandem repressis lacrymis, Enimuero quòd tu (inquit) Nearche &

Fort. τῷ βεχτράτῳ, vt subaudiatur substant: ὁ Sr.

A Ἀλέξανδρῳ· τὰ ἀμφὶ τὸν στόλον τοῦτον, μέγα δή τι
ὄξ Ἀλεξάνδρου ἀγαθὸν αὐτὸν ἐγνω πείσεσθαι, εἰ πρῶτος
ἀπαγγείλειε τῷ στρατῷ τὸν σωτηρίλιω, καὶ τὸ Νεάρ-
χου, ὅτι οὐ πολλῷ ὕστερον ἀφίξεται ἐς ὄψιν τοῦ βα-
σιλέως· οὕτω δὴ τοῦ βεβαίστητα ἐλάσας, ἀπαγγέλ-
λει Ἀλεξάνδρῳ, ὅτι Νέαρχος οὗτος πρόσεισιν ἀπὸ τῶν
νεῶν. τότε μὲν δὴ καθάπερ ἀπιστέων τῷ λόγῳ Ἀλέξαν
δ(ρ)ῳ, ἀλλὰ ἐχάρη γε κατὰ τὸ εἰκὸς τῇ ἀγγελίᾳ. ὡς
ὴ ἡμέρη τε ἄλλη ἐξ ἄλλης ἐγίνετο, καὶ ξυμπεφάνει αὐ-
τῷ τῆς ἀγγελίας τὸν χρόνον, οὐκέτι πιστὰ τὰ ὀξηγ-
B γελμένα ἐφαίνετο· πεμπτόμενοί τε ἄλλοι ἐπ' ἄλλοι-
σιν, ὡς ὀπίσω κομιδῇ ὃ Νεάρχου, οἱ μὲν ἵνες ὀλίγον τῆς
ὁδοῦ προελθόντες, καὶ ἁμαρτόντες τοῦ ἀμφὶ τοῦ
Νέαρχον, οὐδὲ αὐτοὶ ἐπανῆκεσαν· ἐνταῦθα δὴ τὸν μὲν
ἀνθρωπον ἐκεῖνον, ὡς κενά τε ἀγγείλαντα, καὶ λυπη-
ρότερά οἱ τὰ πεπράγματα ποιήσαντα τῇ ματαίᾳ δόξῃ
συμβαλεῖν κελεύει Ἀλέξανδρος· αὐτὸς δὲ τῇ τε
ὄψει καὶ τῇ γνώμῃ δῆλος ἦν μεγάλῳ ἄχει βεβλη-
μένος. ἐν τούτῳ δὲ τοῦ ἵνες καὶ ζήτησιν ὃ Νεάρχου ἐ-
σαλμένων, ἵππους τε ὀπίσω κομιδῇ αὐτῶν καὶ ἁπήνας ὄν
ἄγοντες, ἐντυγχάνουσι καὶ τὴν ὁδὸν αὐτῷ τε τοῦ Νεάρχῳ
C καὶ τοῦ Ἀρχίᾳ, καὶ πέντε ἢ ἓξ ἅμα αὐτοῖσι· μεθ' ὅσου-
τον δὲ αὖθις. καὶ ἐντυχόντες, ὅτε αὐτὸν ἐγνώρισαν,
οὔτε τὸν Ἀρχίαν. ὅτῳ δὲ καὶ τὰ ἄλλοι ἐφαίνοντο, κο-
μῶντές τε καὶ ῥυπῶντες, καὶ μεστοὶ ἅλμης, καὶ ῥικνοὶ τὰ
σώματα, καὶ ὠχροὶ ὑπὸ ἀγρυπνίης τε καὶ τῆς ἄλλης τα-
λαιπωρίης. ἀλλὰ ἐρομένοις δὲ αὐτοῖς ἵναπερ εἴη Ἀ-
λέξανδρος, ὑπακρινάμενοι τὸν χῶρον, οἱ δὲ παρήλαυ-
νον. Ἀρχίης δὲ ὀπισθοφανεὶς λέγει πρὸς Νέαρχον, ὦ
Νέαρχε, τούτοις τοῖς ἀνθρώποις δὲ ἐρημίης ἐλαύνειν
D τὸ αὐτῶν ἡμῖν ὁδὸν, ὁκόσε ἐπ' ἄλλῳ ἵνα σωτῆρμι, ἢ ὅ-
τι μὴ καὶ ζήτησιν ἡμετέρην ἀπεσταλμένους· ὅτι δὲ οὐ γι-
γνώσκουσιν ἡμέας, ὁκόσοι ἐν θωύματι ποιέομαι. οὔτε
γὰρ δοκέω ἐγὼ ἔχεσθαι κακῶς, ὡς ἄγνωστοι ἔμ). Φράσωμεν οὖν
αὐτοῖς οἵτινες εἰμεν· καὶ δοκεῖ ἐσόμεθα καθ' ὅ, τι πρώτη
ἐλαύνουσιν. ἔδοξε τῷ Νεάρχῳ ἐναίσιμα λέγειν. καὶ
ἤροντο ὅποι ἐλαύνουσιν· οἱ δὲ ὑπεκρίνοντο, ὅτι καὶ ζήτη
σιν Νεάρχου τε καὶ τοῦ στρατοῦ τοῦ ναυικοῦ. ὁ δὲ, Οὗτος, ἔφη
ἐγώ εἰμι Νέαρχος, καὶ Ἀρχίης, ὅδε. ἀλλ' ἄγετε ἡμέας·
ἡμεῖς δὲ τε ὑπὸ τῆς στρατιῆς Ἀλεξάνδρῳ ἀπηγησό-
μεθα. ἀναλαβόντες ὦν αὐτοὺς ὅπῃ ἔας ἀπήνας, ὀπί-
E σω ἤλαυνον. καί τινες αὐτῶν τούτων ὑπεφθάσαν ἐ-
θελήσαντες τὴν ἀγγελίην, προδραμόντες λέγουσιν
Ἀλεξάνδρῳ, ὅτι ἔρχεται Νέαρχος, καὶ σὺν αὐτῷ Ἀρχίης
καὶ πέντε ἄλλοι κομίζονται ὑπὸ σεῦ· ὑπὸ δὲ στρατὸς παν
τὸς οὐδὲν εἶχον ὑποκινάδος. τοῦτο ὦν ἐκεῖνο σωθεὶς
ὁ Ἀλέξανδρος, τοῖς μὲν πρόσω λόγῳ ὑπὸ σωθῆναι, τὴν
στρατιὴν δὲ πᾶσαν διεφθάρθαι αὖτῷ, ὃ τοίνυν δὲ Νεάρ
χου τε καὶ τοῦ Ἀρχίου τῇ σωτηρίῃ ἔχαιρεν, ὅσον ἐλύπα αὖ
τὸν ὑπὸ λυμβρὴ στρατιὰ πᾶσα. οὕτω πάντα τοῦτα
F εἴρητο, καὶ ὁ Νέαρχός τε καὶ ὁ Ἀρχίης παρῆσαν. τοῖς δὲ
μόγις καὶ χαλεπῶς ἐπέγνω Ἀλέξανδρος, ὅτι τε κα-
μόντας καὶ κακῶς ἐσταλμένους καθεώρα, πολὺ μᾶλ
λόν τι βεβαιότερον αὖτῷ τὸ ἄχος ὑπὸ τῆς στρατιῆς τῆς
ναυτικῆς ἐγίνετο. ὁ δὲ τὴν δεξιὴν τοῦ Νεάρχου ἐμβαλὼν
καὶ ἀπαγαγὼν μόνον αὐτὸν ὑπὸ τοῦ ἑταίρων τε καὶ τοῦ
ὑπασπιστῶν, πολλὸν ὅσον χρόνον ἐδάκρυεν. ὀψὲ δὲ ἀνε-
νεγκὼν, Ἀλλὰ ὅτι σύγε ἡμῖν ἐπανήκεις σῶς (ἔφη) καὶ

Ἀρχίης οὗτος, ἔχοι αὖ ἐμοιγε ὡς ὅπῃ συμφορῇ τῇ ἀ- A
πάσῃ μετρίως· αἱ δέ τοι νέες καὶ ἡ στρατιὴ κοίλῃ λιπὶ
τρόπῳ διεφθάρησαν; ὁ δὲ Ὑπολαβών, Ὦ βασιλεῦ (ἔ-
φη) καὶ αἱ νέες τοι σῶαι εἰσὶ, καὶ ὁ στρατός· ἡμεῖς δὲ
οὗτοι ἄγγελοι τῆς σωτηρίης αὐτῶν ἥκομεν. ἐπὶ τοῖν
μᾶλλον ἐδάκρυε Ἀλέξανδρος, καθόπερ ἀνέλπιστός οἱ ἡ
σωτηρίη δὲ στρατοῦ ἐφαίνετο· καὶ ὅπου ὁρμέουσι αἱ νέες
ἐπανηρώτα. ὁ δὲ, αὖτις (ἔφη) ἐν τῷ ῥόμματι τοῦ Ἀνάμι-
δος ποταμοῦ ἀνειρυσμέναι ὑπὸ σκοπιὰς ἵζουσι. Ἀλέ-
ξανδρος δὲ τόν τε Δία τὸν Ἑλλήνων, καὶ τὸν Ἄμμωνα
τὸν Λιβύων ἐπομνύειν, ἥ μᾶλλον μεῖζον ὡς ὄντι τῇδε τῇ B
ἀγγελίῃ χαίρειν, ἢ ὅτι τῶν Ἀσίην πᾶσαν ἐκτημένος
ἔρχεται. καὶ γὰρ καὶ τὸ ἄχος οἱ ὅπῃ τῇ ἀπωλείᾳ τοῦ στρα-
τοῦ αὐτίῤῥοπον γενέσθαι τῇ ἄλλῃ πάσῃ εὐτυχίῃ. ὁ δὲ ὑ-
πάρχος τῆς χώρης, ὄντινα σωσιλήφει Ἀλέξανδρος
ὅτι τῇ ἀγγελίης τῇ ματαιότητι, παρόντα κατιδὼν
τὸν Νέαρχον, πίπτει τε αὐτῷ πρὸς τὰ γόνατα, καὶ, Οὗτός
τοι (ἔφη) ἐγώ εἰμι, ὃς ἀπήγγελλε Ἀλεξάνδρῳ ὅτι σῶοι
ἥκοιεν. ὁρᾷς ὅπως ἀφίγμαι. οὕτω δὴ δεῖται Ἀλεξαν- C
δρου Νέαρχος ἀφεῖναι τὸν ἄνδρα, καὶ ἀφίησιν. Ἀλέ-
ξανδρος δὲ σωτήρια θύσας στρατῷ ἔθυε Διὶ σωτῆρι, καὶ Ἡ-
ρακλεῖ, καὶ Ἀπόλλωνι ἀλεξικάκῳ, καὶ Ποσειδῶνί τε, καὶ
ὅσοι ἄλλοι θεοὶ θαλάσσιοι. καὶ ἀγῶνα ἐποίησε γυμνικόν
τε καὶ μουσικὸν, καὶ πομπὴν ἔπεμπε· καὶ Νέαρχος ἐν
πρώτοις ἐπόμπευε, ταινίῃσί τε καὶ ἀνθεσι πρὸς τῆς
στρατιῆς βαλλόμενος. ὡς δὲ ταῦτά οἱ τέλος εἶχε, λέ-
γει πρὸς Νέαρχον, Ἐγώ σε ὦ Νέαρχε οὐκέτι θέλω τὸ
πρόσω οὔτ' οὖν κινδυνεύειν, οὔτ' οὖν ταλαιπωρέε-
σθαι. ἀλλὰ ἄλλος δὲ τὸ ναυτικοῦ ἡγησέσθω τὸ ἀπὸ
τῆδε, ἕως τε καταξήσω αὐτὸς ἐς Σοῦσα. Νέαρχος δὲ ὑ- D
πολαβὼν λέγει, Ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ μὲν τοι πάντα πείθε-
σθαί τε ἐθέλω καὶ ἀναγκαίη μοι ἐστίν. ἀλλὰ εἰ δή τι καὶ
σὺ ἐμοὶ χαρίζεσθαι ἐθέλοις, μὴ ποιήσῃς ὧδε. ἀλλά με
ἔασον ἡγήσασθαι ὑμέας ἅπαν τὸ στρατὸν, ἕστέ σοι σώας
καταξήσω ἐς Σοῦσα τὰς νέας. μηδὲ τὰ μὲν χαλεπά
τε αὐτὸς ἐς ἄπορα ἐμοὶ ὑπερπεσάμενα ἐκ σοῦ ἔστω·
τὰ δὲ εὐπετέα τε καὶ κλέος ἤδη ἐπίμοιρον ἐκόμενα,
τῶν τινὰ ἢ ἀφαιρεθέντα, ἄλλῳ ἐς χεῖρας διδόῳ. ἔτι
λέγοντα παύει αὐτὸν Ἀλέξανδρος, καὶ χάριν ὡσ-
ωμολόγει εἰδέναι. οὕτω δὴ καταπέμπει αὐτὸν, στρα-
τιὴν δοὺς ἐς παραπομπὴν, ὡς διὰ φιλίας ἰόντι, ὀλίγην.
τοῦ δὲ, οὐδὲ τὰ τῆς ὁδοῦ τῆς ὑπὲρ θάλασσαν ἔξω πόνου
ἐγένετο· ἀλλὰ συλλελεγμένοι γὰρ οἱ κύκλῳ βάρβαροι,
τὰ ἐρύματα τῆς χώρης τῆς Καρμανίης κατεῖχον, ὅτι καὶ
ὁ σατράπης αὐτοῖσι πεπελάτηκε κατὰ πρόσταξιν Ἀ-
λεξάνδρου. ὁ δὲ νεωστὶ καθεσηκὼς Τληπόλεμος, οὔπω
βέβαιον τὸ κράτος εἶχε. καὶ δὴ ὧν καὶ τοῖς τῇ αὐτῇ
ἡμέρῃ ἄλλοισι καὶ ἄλλοισι τῶν βαρβάρων ὑπιφαινο-
μένοισιν ἐς χεῖρας ἦεσαν· ἐς ὅτου οὐδέν τι ἐλιννύσαν-
τες, μόλις καὶ χαλεπῶς ὅπῃ θάλασσαν ἀπεσώθη-
σαν. ἐνταῦθα δὴ θύει Νέαρχος Διὶ σωτῆρι, καὶ ἀγῶνα F
ποιεῖ γυμνικόν. ὡς δὲ αὖτως τὰ θεῖα ἐν κόσμῳ πεποίη-
το, οὕτω δὴ αὐήγειτο. παραπλώσαντες δὲ νῆσον ἐρή-
μην τε καὶ τραχείην, ἐν ἄλλῃ νήσῳ ὁρμίζονται μεγά-
λῃ ταύτῃ καὶ οἰκουμένῃ, σταδίους τριακο-
σίους, ἔνθεπερ ὡρμήθησαν. καὶ ἡ μὲν ἐρήμη νῆσος, Ὀρ-
γανία ἐκαλέετο· ἐς ἣν δὲ ὡρμήθησαν, Ὄαρακτα· ἄμ-
πελοί τε ἐν αὐτῇ ἐπεφύκεσαν, καὶ φοίνικες, καὶ στο-
φόρος. τὸ δὲ μῆκος ἣν τῆς νήσου, σταδίοι ὀκτακόσιοι.

Archias sospites ac salui redieritis, mode- A
ratius vniuersæ classis iacturâ fero: at verò
naues & exercitus quonam pacto perierunt?
Tum Nearchus regis sermonẽ excipiens, Sal "
uæ sunt (inquit) tibi rex & naues & exercitus: "
nos verò huius salutis nuntij venimus. tum "
vberiores Alexandro lacrymæ manarunt, q̃ "
præter omnẽ expectationẽ ei exercitus sal- "
uus esset: simúlq; vbi portũ ceperint rogat.
Nearchus eas ad fauces Anamidis fluuij cõ-
sistere ait, atq; in terrã subductas refici. Post
hæc Alexãder per Iouẽ Græcorũ & Ammo
nem Libycum iurans affirmauit, gratius sibi B
iucundiúsq; id nuntij accidisse, quàm q̃ vni-
uersam Asiam subiugasset. Dolorẽ enim ob
amissum exercitũ, vniuersæ felicitati suæ pa-
rem fuisse. Præses verò prouinciæ, quem ob
nuntij vanitatẽ cõprehendi iusserat, Near-
chum præsentẽ cõspicatus, ei ad genua pro-
uolutus, Ego, inquit, is sum qui Alexandro "
nũtiaui vos saluos rediisse. vides quo pacto "
exceptus sim. Tum rogatu Nearchi Alexã-
der eum dimitti iubet. Alexãder ob seruatũ C
exercitum, Ioui seruatori, atque Herculi, &
Apollini Alexicaco, siue infortuniorũ pro-
pulsatori, & Neptuno, aliisque diis marinis
sacrum fecit. Ludos etiam gymnicos & mu
sicos edidit, pompámque induxit: pompæ
dux Nearchus erat, sertis ac floribus ab o-
mni exercitu petitus. His rebus peractis Ale
xander ita Nearchum alloquitur, Ego te, "
Nearche, nulla posthac pericula aut labores "
adire volo. Sed alius classi præfectus eam in "
Susas ducet. Nearchus regis sermonem ex- "
cipiens, Equidem, ô rex (inquit) tibi per o- D
mnia morem gerere & cupio, & debeo. Cę- "
terùm siqua in re mihi gratificari volueris, "
hoc ne feceris: quin potius me vniuerso ex- "
ercitui præfectũ esse patiare, donec tibi na- "
ues saluas in Susas perduxerim: néve quũ res "
arduæ atque difficiles mihi abs te commissæ "
fuerint: faciles, quarũ gloria iam in prõptu "
est, aliis in manus dederis. Adhuc loquentẽ
sedat Alexander, gratiã se illi habere profes-
sus: atque ita eum dimittit, exiguo exercitu
comitatum, quippe cui per amicam regio- E
nem eundum esset. Cæterùm neque ipsa ad
mare profectio Nearcho expers laboris
fuit. Collecti enim vndequaque barbari tu-
ta munitáque Carmaniæ loca occuparant.
Nam satrapa eorum, iussu Alexandri, inter-
fectus fuerat. Tlepolemus autem qui re-
cens satrapatum inierat, nondum firmum
imperium nactus erat. Bis itaque ac ter vno
atque eodem die diuersis in eum barba-
ris irruentibus pugnandum fuit. Atque ita
magno cum labore ægrè tandem ac difficul
ter ad mare salui peruenerunt. Ibi Nearchus
Ioui seruatori sacrum facit, gymnicósque lu F
dos edidit. Rebus itaque diuinis ritè pera-
ctis, oram soluit: hinc insulam desertam at-
que asperam præteruecti, ad aliam insu-
lam grandem atque habitatam, CCC sta-
diis emensis, appellunt, ibique portum ca-
piũt. Deserta illa insula, Organa vocabatur:
vbi verò constiterunt, Oaracta. Erat hæc vi-
tium, palmarum, & frumenti ferax. Lon-
gitudo insulæ DCCC stadia efficiebat.

Præses eius loci Mazenes, sua sponte se Nearcho & comitem & ducem nauigationis Susas vsque adiunxit. In hac insula aiebant sepulcrum eius extare qui primus imperium insulæ tenuisset, nomenque ei fuisse Erythrę atque inde mare illud Erythræū appellatū. Ex eo loco ad C C stadia Nearchus cū classe profectus, rursus in eadem insula portum cepit. Inde aliam insulam prospiciunt, X L circiter stadiis à magna illa distantem, quæ Neptuno sacra & inaccessa esse dicebatur. sub auroram itaque inde soluunt. Cæterùm æstus adeo vehemens in mare refusus est, vt tres naues impactæ in vado sicco hæserint, & reliquæ difficulter è rupi cosis locis enauigantes in altum euadere potuerint. At verò quæ impactæ erant, accedente rursus æstu, & ipsæ deductæ postero die ad reliquam classem appulerunt. & C C C C stadiis emensis ad aliam insulam, C C C stadiis à continente distantem, portum ceperunt. Inde sub auroram soluentes, insula quadam deserta quæ ad læuam erat, (Pyloræ ei nomen erat) præterita, ad Sidodonem vrbem exiguam omniúmque rerum inopem, præterquā aquæ & piscium, peruenerūt. Nam & hos quoque ichthyophagos esse, hoc est vt piscibus vescantur, necessitas facit. sterilem enim terrā incolunt. Aqua inde tantùm sumta in Tarsium promontorium longè in mare porrectum deferuntur, C C C stadiis emensis. Inde in Catæam insulam desertam ac vadosam. ea Mercurio & Veneri sacra esse dicebatur. nauigatio C C C stadiorum fuerat. In hanc insulam singulis annis à finitimis oues & capreæ mittuntur, Mercurio & Veneri sacræ. Has temporis longinquitate, ac solitudine efferatas videre erat. Ad hunc vsque locum Carmania pertingit: citeriora Persæ tenent. Longitudo nauigationis ad Carmanię oram est stadiorū I I I M. & D C C. Viuunt Carmani Persarum more. nam & Persis finitimi sunt: eodem etiam armorum & bellandi genere vtūtur. Soluta inde classe, Persidis oram circumuecti, in locum quendam Ilam dictum appulerunt, qui insulæ exiguæ ac desertæ, cui Caicandrus nomen est, obiectus, portū efficit. Nauigatio est stadiorum C C C C. Sub auroram in aliam insulam habitatam delati sunt, in qua perinde atque in mari Indico margaritā capi Nearchus scribit. Huius insulæ promontorio præternauigato, stadiis X L emensis, ibi constiterunt. Inde ad mōtem excelsum, Ochum dictum, appulerunt. portúmque à ventis tutum, & piscatores ea loca habitantes repererūt. Inde rursum soluentes, C C C C L stadiis emēsis, ad Apostanos appulerunt. Complura ibi nauigia in statione erant: & pagus adiacebat L X stadiis à mari remotus. Hinc, repetita per noctem nauigatione, in sinum quendam frequentibus pagis celebrem delati sunt, C C C C stadiis emēsis: ibi classe ad radicem montis collocata, subsititerunt. Loca illa palmas aliásque pomiferas arbores quotquot in Græcia nascuntur ferebant. Inde soluentes in Gogana, regionem habitatam, D C circiter stadiis emensis, nauigant: classémque ad fauces fluuij cuiusdam qui torrenti similis erat (Areon ei erat nomen) collocauit,

καὶ ὁ ὕπαρχος τῆς νήσου Μαζήνης συνέπλει αὐτοῖσι μέχρι Σούσων, ἐλθὼν τὴς ἡγεμονίης τὸ πλέον. ἐν ταύτῃ τῇ νήσῳ ἔλεγον καὶ τὸν τοῦτου διαναστεύσαντος τὴν χώρης ταύτης δείκνυσθαι τὸν τάφον· ὄνομα δὲ αὐτῷ Ἐρύθρῳ εἶναι· ἀπ' οὗτου καὶ τὴν ἐπωνυμίην τῇ θαλάσσῃ ταύτῃ εἶ), Ἐρυθρὴν καλέεσθαι. ἐνθεῦτεν ἐκ τῆς νήσου ἀραντες ἔπλεον· καὶ τῆς νήσου αὐτῆς ὡς ἀπολώσαντες ὅσον διηκοσίους σταδίους, ὁρμίζονται ἐν αὐτῇ αὖθις. καὶ καθορῶσιν ἄλλην νῆσον, ἀπέχουσαν τῆς μεγάλης ταύτης τεσσαρακοντα μάλιστα σταδίους· Ποσιδῶνος ἱρὴ ἐλέγετο εἶ), καὶ ἄβατος. ὑπὸ δὲ πλὴν ἕω ἀνήγοντο· καὶ καταλαμβάνει αὐτοὺς ἀνάπωτις, οὕτω τι καρτερὴ, ὥστε τὰς τῶν νεῶν ἐποκείλασαι ἐν τῷ ξηρῷ ἐσχέθησαν. αἱ δὲ ἄλλαι, χαλεπῶς διεκπλώσασαι τὰς ῥηχίας, ἐς τὰ βάθεα διεσώθησαν. αἱ δὲ ἐποκείλασαι, τῆς πλημμυρίδος ὑπιγνομένης, αὖθις ἐξέπλωσάν τε καὶ δι' ὑστεραίας κατήγοντο ἵνα περ ὁ πᾶς στόλος. ὁρμίζονται δὲ ἐς νῆσον ἄλλην, διέχουσαν τῆς ἠπείρου ὅσον τριηκοσίους σταδίους, πλώσαντες τετρακοσίους. ἐντεῦθεν ὑπὸ πλὴν ἕω ἔπλεον, νῆσον ἐρήμην ἐν ἀριστερῇ παραμειβόντες (ὄνομα δὲ τῇ νήσῳ Πύλωρα) καὶ ὁρμίζονται πρὸς Σιδωδόνη, πολιχνίῳ σμικρῷ, καὶ πάντων ἀπόρῳ, ὅτι μὴ ὕδατος καὶ ἰχθύων. ἰχθυοφάγοι γὰρ καὶ οὗτοι ὑπ' ἀναγκαίης ἦσαν, ὅτι πονηρὴν γῆν νέμονται. ἐνθεῦτεν ὑδρευσάμενοι, κατῆρσιν ἐς Ταρσίην ἄκρην, ἀνατείνουσαν ἐς τὸ πέλαγος, πλώσαντες σταδίους τριηκοσίους. ἔνθεν ἐς Κατάϊα, νῆσον ἐρήμην, ἀλιτενέα. αὕτη ἱρὴ Ἑρμέω καὶ Ἀφροδίτης ἐλέγετο· σταδίοι τοῦ πλόου τριηκόσιοι. ἐς ταύτην ὅσα ἔτη ἀφίεται ἐκ τῶν οἰκίων πρόβατα καὶ αἶγες, ἱερὰ τοῦ Ἑρμῆ καὶ τῆ Ἀφροδίτῃ. καὶ τοῦτα ἀπηγριωμένα ἐν ὄρεσιν ὑπὸ χρόνου τε καὶ ἐρημίης. μέχρι τοῦδε Καρμανίη. τὰ δὲ ἀπὸ τοῦδε, Πέρσαι ἔχουσι. μῆκος τοῦ πλόου ἀπὸ τῆς Καρμανίης χώρην, σταδίοι τετρακισχίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι. ζώουσι δὲ κατάπερ Πέρσαι, ὅτι καὶ ὅμοροι εἰσὶ Πέρσῃσι· καὶ πρὸς τὸν πόλεμον ὡσαύτως κοσμέονται. ἐνθεῦτεν ἄραντες ἐκ τῆς νήσου τῆς ἱρῆς παρὰ τῆς Περσίδος ἤδη ἔπλεον· καὶ κατέχονται ἐς Γέρραν χῶρον, ἵνα λιμὴν τε ἀπὸ νήσου σμικρῆς καὶ ἐρήμης γίνεται· οὔνομα τῇ νήσῳ Καϊκανδρος. ὁ δὲ πλοῦς σταδίοι τετρακόσιοι. ὑπὸ δὲ ἕω ἐς ἄλλην νῆσον πλώσαντες ὁρμίζονται οἰκουμβρίην· ἵνα καὶ μαργαρίτην θηρᾶσθαι λέγει Νέαρχος, κατάπερ ἐν τῇ Ἰνδῶν θαλάσσῃ. ταύτης τῆς νήσου τὴν ἄκρην παραπλώσαντες σταδίους ὡς πεντακοσίους, ἐντεῦθεν ὁρμίσθησαν. ἐνθεῦτεν πρὸς ὄρει ὁρμίζονται ὑψηλῷ (Ὦχος ὄνομα τῷ ὄρει) ἐν λιμένι εὐόρμῳ· καὶ ἁλιέες αὐτόθι ᾤκεον. καὶ ἔνθεν πλώσαντες σταδίους τετρακοσίους καὶ πεντήκοντα, ὁρμίζονται ἐν Ἀποστάνοισι. καὶ πλοῖα πολλὰ αὐτόθι ὥρμεε· κώμη τε ἐπῆν ἀπέχουσα ἀπὸ θαλάσσης σταδίους ἑξήκοντα. νυκτὸς δὲ ἐπάραντες ἔνθεν, ἐς πλώουσιν ἐς κόλπον συνοικεόμενον πολλῇσι κώμῃσι· σταδίοι τοῦ πλόου τετρακόσιοι. ἐρμίζονται δὲ πρὸς ὑπωρείῃ. ταύτῃ φοίνικές τε πολλοὶ ἐπεφύκεσαν, καὶ ὅσα ἄλλα ἀκρόδρυα ἐν τῇ Ἑλλάδι γῇ φύεται. ἔνθεν ἄραντες ἐς Γώγανα παραπλέουσι, σταδίους μάλιστα ἑξακοσίους, ἐς χώρην οἰκουμβρίην. ὁρμίζονται δὲ ποταμοῦ ἐς χειμάρρῳ (ὄνομα δέ οἱ Ἀρεών) ἐν τῇσιν ἐκ-

βολῆσιν. ἐντεῦθα χαλεπῶς ὁρμίζονται. στενὸς γὰρ ὢν ὁ ἔσπλους κύτος· ὅτι βεάχεα τὰ κύκλῳ αὐτόν, ἡ ἀναπωτὶς ἐποίει. καὶ ἔνθεν αὖ ἐν στόματι ἄλλου ποταμοῦ ὁρμίζονται, διεκπλώσαντες σταδίους ὀκτακοσίους. Σιτακὸς ὄνομα τῷ ποταμῷ ᾧ· οὐδὲ ἐν τούτῳ ἀμαρέως ὁρμίζονται. καὶ ὁ πλοῦς ἅπας οὗτος ὁ παρὰ τὴν Περσίδα, βεάχεα τε ἦσαν, καὶ ῥηχίαι καὶ τενάγεα. ἐντεῦθα δὴ σῖτον καταλαμβάνουσι πολὺν, ξυγκεκομισμένον κατὰ θεοῦ τάξιν βασιλέως, ὡς σφίσιν εἶναι ἐπισιτισμόν. ἐντεῦθα ἔμειναν ἡμέρας τὰς πάσας μίαν καὶ εἴκοσι. καὶ τὰς ναῦς ἀνειρυσάμενοι, ὅσαι μὲν πεπονήκεσαν, ἐπεσκεύαζον· τὰς δ' ἄλλας ἐθεράπευον. ἐνθένδε ὁρμηθέντες, εἰς Γέρατιν πόλιν ἀφίκοντο, ἐς χῶρον οἰκούμενον· ἑπτακόσιοι καὶ πεντήκοντα σταδίοι ὁ πλοῦς. ὡρμίσθησαν δὲ ἐν διώρυχι ἀπὸ ποταμοῦ ἐμβεβλημένῃ ἐς θάλασσαν, ᾗ ὄνομα ᾧ Ἡρατεμις. ἅμα δὲ ἡλίῳ ἀνίσχοντι παραπλέουσιν ἐς ποταμὸν χειμάῤῥοον, ὄνομα Πάδαργον. ὁ δὲ χῶρος χερρόνησος ἅπας. καὶ ἐν αὐτῷ κῆποί τε πολλοί, καὶ ἀκρόδρυα παντοῖα ἐφύετο· ὄνομα τῷ χώρῳ Μεσαμβρία. ἐκ Μεσαμβρίας δὲ ὁρμηθέντες, καὶ διεκπλώσαντες σταδίους μάλιστα ἑξακοσίους, ἐς Ταόκην ὁρμίζονται, ἐπὶ ποταμῷ Γρανίδι. καὶ ἀπὸ τούτου ἐς τὰ αὖ Περσῶν βασίλεια ᾧ, ἀπέχοντα τοῦ ποταμοῦ ἧπερ ἐκβολέων σταδίους ἐς δισχιλίους. κατὰ τοῦτον τὸν Ἀράβιον λόγον Νέαρχος ὁ Φθῆναι κῆτος ἐκβεβλημένον εἰς τὴν ἠϊόνα· καὶ τοῦτο θεασαμένους ἵνας τῶν ναυτῶν ἐκμετρῆσαι, καὶ φάναι εἶναι πήχεων πεντήκοντα· δέρμα δ' αὐτοῦ εἶδος) Φωκιδωτὸν, οὕτω τι ἐς βάθος ἦκον, ὡς καὶ ὅπλα πῆχυν ἐπέχειν· ὄστρεά τε καὶ λοπάδας καὶ Φυκία πολλὰ ἔχειν ἐπιπεφυκότα. καὶ δελφῖνας λέγει ὅτι καθορᾶν ᾧ πολλοὺς ἀμφὶ τὴν κήτει, ἐς τοὺς δελφῖνας τὴν ἐν τῇ ἑάλῳ θαλάσσῃ μέζονας. ἐνθεν δὲ ὁρμηθέντες, κατέσχοντο ἐς Ῥάγνιν ποταμὸν χαμάῤῥοον, ἐν λιμένι ὁρμῶ. μῆκος τοῦ πλοῦ σταδίοι διακόσιοι. ἐνθένδε τετρακοσίους σταδίους διεκπλώσαντες, αὐλίζονται ἐν ποταμῷ χαμάῤῥοῳ· Βείζαρα τὸ ποταμοῦ ὄνομα. ἐντεῦθα χαλεπῶς ὡρμίσαντο, ὅτι ῥηχίη ᾧ, καὶ βεάχεα. καὶ χοιράδες ἐν τῷ πόντου αὐτοῦ εἶχον. ἀλλ' ὅτε ἡ πλημμυρὶς ἐπίοι, τότε ὥρμησαντο· ὑποχωρήσαντος δὲ τοῦ ὕδατος, ὑπὸ ξηρὸν ὑπελείφθησαν αἱ νῆες. ἐπεὶ δὲ ἡ πλημμυρὶς ἐν τάξει ἀμείβουσα ἐπῆλθε, τότε δὴ ἐκπλώσαντες ὡρμίζοντο ὑπὸ ποταμῷ· ὄνομα δὲ τῷ ποταμῷ Ἄρβισις, μέγιστος τῶν ποταμῶν, ὡς λέγει Νέαρχος, ὅσοι ἐν τῷ θαλάσσῃ τῇδε ἐμβάλλουσιν ἐς τὸν ἔξω πόντον. μέχρι τῆδε Πέρσαι οἰκέουσι· τὰ δὲ ἀπὸ τούτων, Σούσιοι. Σουσίων δὲ ἔθνος αὐτόνομον κατύπερθε οἰκέει· Οὐξίοι καλεῦνται· ὡς δ' ὅτων λέλεκταί μοι ἐν τῇ ἄλλῃ ξυγγραφῇ, ὅτι λῃσταί εἰσι. μῆκος τοῦ πλοῦ τῆς Περσίδος χώρης, σταδίοι τετρακόσιοι καὶ τετρακισχίλιοι. τῶν δὲ Περσίδα γῆν, τειχᾶ νενεμῆσθαι τοῦ ὠρέων, λόγος κατέχει. τὸ μὲν αὐτῆς πρὸς τὴν ἐρυθρὴν θάλασσαν οἰκεόμενον, ἀμμώδες τε εἶδος καὶ ἄκαρπον ὑπὸ καύματος· τὸ δὲ ὑπὲρ τοῦτο πρὸς ἄρκτον τε καὶ Βορέην αἰεμον ἰόντων, καλῶς κεκοσμῆσθαι τοῦ ὠρέων. καὶ τὸν χώρην ποιώδεά τε εἶδος, καὶ λειμῶνας ὑδρηλοὺς καὶ ἄμπελον πολλὴν φέρειν, καὶ ὅσοι ἄλλοι καρποὶ, πλὴν ἐλαίης· θαλάσσιά τε παντοῖα τεθηλέναι, καὶ ποταμοῖσι καθαροῖσι διαῤῥέεσθαι, καὶ λίμνῃσι· καὶ ὄρ-

id que iniquo satis loco: quòd aditus fauciũ A
angustus esset, ob vada quæ æstus marini re-
cessus in orbem fecerat. Inde rursus ad alte-
rius fluminis, cui Sitaco nomen est, fauces
appulerunt, DCCC stadiis emensis. sed ne
ibi quidem commodã stationem nacti sunt:
vniuersa hæc ad Persidis orã nauigatio plu-
rima vadosa & petricosa paluſtriáque loca
habet. Eo loci Nearchus multum frumenti
quod rex ad frumentandum exercitum con
uehi curarat, accepit. Ibi XXI dies in vni-
uersum commorati, naues quæ salo quassa-
tæ erant in terram subductas refecerunt. In- B
de rursum oram soluentes ad Hieratim op-
pidum habitatum, DCCL stadiis emensis,
appulsi sunt, classémque in alueo fluminis
Heratemis qui illac in mare fertur colloca-
runt: Postero die sub auroram ad exiguum
quẽdam amnem, Padargum nomine, appel-
lunt. Totus is tractus cherronesus est. in eo
hortos quamplurimos arboréſque pomife-
ras omnis generis repererunt. nomen illi
tractui est Mesambria. Ex Mesambria di- C
gressi, stadiis circiter CC emensis in Taocẽ
ad Granidem fluuium peruenerunt. Ab hu-
ius fluminis ostio CC fere introrsum stadia
Persarum regia est. In hac nauigatione Ne-
archus balænã abs se visam esse scribit, quæ
in littus eiecta erat: nautásque nonnullos
in terrã egressos, eam mensos, retulisse quin-
quaginta cubitorũ esse. pellem eius squam-
mosam cubiti vnius crassitudine fuisse. Mul-
ta etiam ostrea & lopades, multámq; algam
annatam ei fuisse: delphines quoque circa
belluam visos, maiores quàm orientale ma- D
re fert. Inde profecti ad Rogonim fluuium
exiguum, in tutum portum se recipiunt, CC
stadiis emensis. Ab hoc flumine CCCC sta-
dia progressi ad alium exiguum amnem, Bri
zana dictum, deuenerunt. Ibi difficili statio-
ne sunt vsi, quòd frequentia vada & scopuli
ac rupes ad mare essent. Accedente itaque
æstu portum ceperunt: recedente, in vado
hærebant. Mox reciprocante æstu enauigan
tes, ad Arosen fluuium constiterunt. Maxi-
mum hunc fluuium Nearchus esse scribit o-
mnium, qui per hãc nauigationẽ in exterius E
mare influunt. Ad hunc amnem vsque Persę
habitant: vlterius Susij incolunt. Horum
gens quędam libera, Vxij dicti, vlteriora lo-
ca tenent: quos in superiori opere latrocini-
a exercere diximus. Vniuersa Persidis ora
stadia 1111 M, CCCC efficit. Porro totius
Persicæ regionis temperaturã tripliciter di-
uidi fama est. Nam quæ pars eius ad mare
Rubrum sita est, arenosam ac sterilem ob æ-
stum esse. Quæ verò omnino ad septentrio- F
nem & Borealem plagam iacet, cõstitutio-
nem cęli temperatam habere, regionémque
ipsam herbosam, multa irrigua prata, mul-
tásque vites habere, atque adeò omne genus
fructuum, excepta olea. Hortis enim amœ-
nissimis florere, fluuiisque & lacubus limpi-
dissimis irrigari, omníque genere auium quę

circa flumina aut lacus versari solent, abundare: equis etiam aliisque iumentis pascendis idoneã esse, syluosam præterea esse, venatuíque aptissimam. Eam autem quæ adhuc magis in septentrionem vergit, frigidam ac niualem esse: Nearchus legatos quosdam ab Euxino ponto, breuissimo itinere profectos, Alexandro Persidem transeunti obuiam venisse scribit. Idque Alexandro permirum visum fuisse, breuitate viæ ex ipsis cognita. Quòd verò Susijs finitimi sint Vxij, antea à nobis dictum est. quemadmodú & Mardi (latrones etiam ipsi) Persas, Cossæi Medos accolunt. Quas quidem gentes omnes Alexander domuit. hyeme eas adortus, quando regionem suam adiri nulla ratione posse putabãt. Vrbes quoque iis condidit, ne iam amplius pastores sed aratores agricolæq; essent, vtque quũ pro quibus metuerent haberent, ab iniuria ac vi alter alteri inferenda abstinerent. Inde Susiorum regionem præteruectus est exercitus. Ab hoc loco Nearchus se non ita certa narrare posse scribit, præterquam portus, & longitudinem nauigationis. Omnem enim illum maris tractum longè latéque vadosum ac scopulosum esse: neque citra periculum portum è mari capi posse. Id circo hãc præcipuam eorum curam fuisse, vt ex faucibus amnis, vbi ad fines Persidis confederant, soluerent, & de aqua in quinq; dies classi prospicerẽt. Duces enim nauigationis monuerant, aquam in iis partibus non reperiri. Quúmque ad quingenta stadia prouecti essent, ad fauces piscosi cuiusdã lacus, qui Cataderbis dicebatur, constiterunt. Exigua ad huius lacus fauces insula adiacebat, quam Margastanam vocant. Inde sub auroram soluentes, per vada vix vnius nauis capacia nauigarunt. Pali hinc inde fixi vada ostendebant, perinde atque apud Isthmum inter Leucadem atque Acarnaniam signa quædã nauigantibus exposita sunt, ne naues in vada impingant. Cæterùm vada apud Leucadem fabulosa sunt. quo fit vt naues iis impactæ facilè accessu æstus subducantur. Verùm hîc limus est ab vtraque parte profundus & tenax, adeo vt naues impactæ nullo artificio euelli possint. Contis enim in limo subsidẽtibus nihil proficiebatur. neque nautę nauibus egredi ad eas vadis euellendas poterant. quòd limus vestigiis cedens eos pectore tenus absorberet. Atque ita difficillima nauigatione per D C stadia vsi, ad nullum portum delati in nauibus corpora curarunt. Noctu verò repetita nauigatione in altum delati, totum etiã diem posterum in vesperum vsque nauigantes, D C C C stadis confectis, ad Euphratis ostia appulerunt, & ad pagũ quendam Babylonicæ regionis, cui Diridotis nomen est, peruenerunt. è quo mercatu thus, aliáque aromata quæ fert Arabia, negotiatores adferunt. Ab ostiis Euphratis Babylonẽ vsque Nearchus stadia I I I M C C C statuit. Eo loci de Alexandri ad Susios profectione nuntium acceperunt. Ipsi etiam inde retrorsum profecti per Pasitigrim fluuium nauigarunt, vt dextras cum Alexandro iungerent. Oram relegentes, à læua Susios habebant, la-

A νισιν ὁκόσισιν ἀμφὶ ποταμούς τι καὶ λίμνας ὄξι τὰ ἤθεα. ἵππωσί τε ἀγαθὴν εἶ ϗ τοῖσιν ἄλλοισιν ὑπάρχοι σι νέμεσθαι. καὶ ὑλώδεά τε πολλὰ αὐτῇ καὶ πολύθηρον. τὴν δὲ θάλασσαν ἔτι ἔπ' ἀκτὸν ἰόντων, χειμερίην τε καὶ νιφετώδεα· ὥστε πρέσβεις τινὰς ἐκ τοῦ Εὐξείνου πόντου λέγει Νέαρχος κάρτα ὀλίγην ὁδὸν διελθόντας, ἐντυχεῖν καθ' ὁδὸν ἰόντι τῆς Περσίδος, καὶ θῶυμα ἡμέας Ἀλεξάνδρῳ, καὶ εἰπεῖν Ἀλεξάνδρῳ τὴν ὁδοῦ τὴν ἐρημίην. Σουσίοις δὲ πρόσοικοι ὅπισθεν εἰσὶν Οὐξίοι, λέλεκται μοι καὶ ὅπερ Μάρδοι μοῦ Πέρσῃσι πρόσοικοι οἰκέουσι, λῃστὴς καὶ οὗτοι· Κοσσαῖοι δὲ, Μήδοισι. Ἐς ταῦτα πάντα τὰ ἔθνεα ἡμέρωσεν Ἀλέξανδρος, χειμῶνι ὥρῃ ἐπιπεσὼν αὐτοῖσιν, ὅτε ἀβατον σφῶν τὴν χώρην ἦγον. καὶ πόλιας ἐπέκτισε, ἔ μὴ νομάδας ἔτι εἶ), ἀλλὰ ἀρότῆρας καὶ γῆς ἐργάτας, καὶ ἐχὴν ὧν ὁ τῶν δειμαίνοντες. μὴ κῳ καὶ ἀλλήλοις ἐρχάσωνται. ἐνθένδε τὴν Σουσίων γῆν παρήμειβε καὶ ὁ στρατός. καὶ ταῦτα ἐκέτι ὡσαύτως ϗ ἀξιοπίστως λέγει Νέαρχος ὅτι ἐστὶν οἱ φράσαι, πολλὴ γε δὴ τοῖς ὅρμοις τι καὶ τὸ μῆκος τοῦ πλόου. τὴν χώρην τε γὰρ παναγώδεά τε εἶ) τὴν πολλὴν, καὶ ῥηχίην ὅτι μέγα ἐς τὸν πόντον ἐσέχουσαν· καὶ παύτην σφαλερὴν ἐγκαθορμίζεσθαι πελαγίοισιν, ἂν σφίσι τὴν κεμυδὴν τὸ πλοῦ γίνεσθαι. ὁρμηθῆναι μὲν δὴ ἐκ τοῦ ποταμοῦ τῆδε ἐκ βολέων, ἵνα περ ἠὐλίσθησαν, ὁδὸν τοῖσιν ὄρεσι τὸ Περσίδος. ὕδωρ δὲ ἐμβάλλεσθαι πέντε ἡμερέων. οὐκ ἔφασαν γὰρ εἶ) ὕδωρ οἱ καθηγεμόνες τοῦ πλόου. σφίσιν δὲ πεντηκοσίας κεμιδὰς ὁρμίζον δὲ ὅπῃ σόματι λίμνης ἰχθυώδεος, ᾗ οὔνομα Κατάδερβις. καὶ νησὶς ἐστὶν τῷ σόματι· Μαργάσανα τῇ νησὶδι οὔνομα. ἐνθένδε ὅπῃ τὴν ἕω ἐκπλώσαντες, κῆ θέρμα ἐκορμίζοντο ὅπῃ μιῆς νεώς. παντάλοισι δὲ ἔνθεν καὶ ἔνθεν πεπηγότων ἀπεδηλοῦτο τὰ βέρμα, καθάπερ ἐν τῷ μεταιχμίῳ Λευκάδος τ νήσου ϗ ἠπείρου ἐστὶ Ἀκαρνανίης δεδόκηται σημεῖα τοῖσι ναυπλομένοισι, τὸ μὴ ἐμπελλειν ἐν τοῖσι βέρμασι τὰς νέας. ἀλλὰ τὰ μὲν κῆ Λευκάδια φαμμάδεα ὄντα, ϗ τοῖσιν ἐπικείμασι βαχείαν τ ὑπονόησιν ἐνδιδοῖ. κεῖθι δὲ πλόος ὀξὺς ἐφ' ἑκάτερα τὸ πλεόμενον βαθὺς δ ἰλυώδης· ὥστε οὐδεμίῃ μηχανῇ ἐπικείλασιν ἐλπὶς ἀποσωθῆναι. οἵ τε γὰρ κοντοὶ κατὰ τὸ πλοῦ δύνοντες, αὐτοὶ οὐδέν τι ἐπωφέλουν, ἀνθρώπῳ τε ἐκβῶναι δ ἀποσᾶσαι βὰς νέας ἐς τὸ πλεόμενον, ἄπορον ἐγίνετο. ἔδυνον γὰρ καθὰ τοῦ πλοῦ ἔστε ὅπῃ τὰ βέρμα. οὕτω δὴ χαλεπῶς ὀιεκπλώσαντες σταδίους ἑξακοσίους, κατὰ ναῦν ἑκάστοι ὁρμισθέντες, ἐνταῦθα δείπνου ἐμνήσθησαν. τὴν νύκτα δὴ ἤδη κατὰ βάθεα ἔπλεον, καὶ τὴν ἐφεξῆς ἡμέρην ἔστε ὅπῃ βουλυτόν· καὶ ἦλθον σταδίους ἐννακοσίους καὶ καθορμίσθησαν ὅπῃ τὸ σόματος δ Εὐφράτου, τοῦς κώμῃ τινὶ τῆς Βαβυλωνίης χώρης· ὄνομα δὲ αὐτῇ Διρέλδωτις· ἵνα λιβανωτόν τε ἀπὸ τ ἐμπορίης γῆς οἱ ἔμποροι ἀγινέουσι, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα θυμιήματα ἡ Ἀραβων γῆ φέρει. ἀπὸ δὲ τοῦ σόματος τοῦ Εὐφράτου ἐστὶ Βαβυλῶνα, τὼ λοιπῶ λέγει Νέαρχος σταδίους εἶναι ἐς τρισχιλίους καὶ τριακοσίους. ἐνταῦθα ἀγγέλλεται Ἀλέξανδρον ὅπῃ Σούσων στέλλεσθαι. ἔνθεν καὶ αὐτοὶ τὸ ὀπίσω ἔπλεον, ὡς καθ' τὸν Παστιγρίδα ποταμὸν ἀναπλώσαντες, ὁμιλέοιμι Ἀλεξάνδρῳ ἔπλεον δὴ τὸ ἔμπαλιν ἐν ἀριστερῇ τὴν γῆν τὴν Σουσίδα ἔχοντες. Ἐ

ωδα παλέουσι λίμνλιν, ἐς λὼ ὁ Τίγρης ἐσβάλλει ποταμός· ὃς ῥέων ὀξὺ Ἀρμβρίης ωδα πόλιν Νῖνον, πάλαι ποτὲ μεγάλλω καὶ δὲ δαίμονα, τλὼ μέσην ἑωυτῦ τε καὶ ἧ Εὐφράτου ποταμοῦ (λὼ Μεσοποταμίλω ὀπὶ τῷδε κλητίζεαζ) ποιές. ἀπὸ ἧ τῆς λίμνης ἐς αὐτὸν τὸν ποταμὸν ἀνάπλοις σταδίοι ἑξακόσιοι. ἵνα καὶ κώμη τῆς Σουσίδος, λὼ καλέουσιν Ἄγνιν. αὕτη ἧ ἀπέχει Σούσων σταδίους ἐς πεντακοσίους· μῆκος τε ωδάπλου τῆς Σουσίων γῆς ἔστι ὅπὶ ῥόμα τῦ Πασιτίγριδος ποταμοῦ, σταδίοι δισχίλιοι. ἐνθένδε κζ τὸν Πασιτίγριν αὖω ἔπλεον Δι' χώρης οἰκουμβρίης καὶ δὲ δαίμονος. ἀναπλώσαντες ἧ σταδίους ἐς πεντήκοντα καὶ ἑκατόν, αὖτε ὁρμίζονται, ωεσμβύοντες οἵτινας ἐστάλκει Νέαρχος, σκεψομβρους ἵνα ὁ βασιλεὺς εἴη. αὐτὸς ἧ ἔθυε θεοῖς τοῖς σωτῆρσι, καὶ ἀγῶνα ἐποίες· καὶ ἡ στρατιὴ ἡ ναυϊκὴ πᾶσα ἐν δὲ θυμίησιν λὼ. ὡς δὲ ωεσοίζων ἤδη Ἀλέξανδρος ἠγγέλετο, ἔπλεον ἤδη αὖθις ἐς τὸ ἄνω κζ τὸν ποταμόν· καὶ ωεὸς τῇ χεδίῃ ὁρμίζονται, ἐφ' ἧ τὸ στράτευμα Δι' βάσιν ἐμελλεν Ἀλέξανδρος ἐς Σοῦσα. ἐν ταῦθα αὐεμίχθη ὁ στρατὸς, θυσίαι ωεὸς Ἀλεξάνδρου ἐθύοντο ὅπὶ τῆ νεῶν τε καὶ ἀνθρώπων τῇ σωτηρίῃ· καὶ ἀγῶνες ἐποιέοντο. καὶ Νέαρχος ὅποι ωδα φανείη τῆς στρατιῆς, ἀνθεσί τε καὶ ταινίησιν ἐβάλλετο. ἔνθα καὶ χρυσῷ στεφανίῳ στεφανοῦται ὀξὺ Ἀλεξάνδρου Νέαρχός τε καὶ Λεοννάτος· Νέαρχος μὲν, ὅπὶ τε ναυτικοῦ τῇ σωτηρίῃ· Λεοννάτος ἧ, ὅπὶ τῇ νίκῃ, λὼ Ὠρείτας τε ἐνίκησε καὶ τοὺς Ὠρείτας ωεοστικέοντας βαρβάροις. οὕτω μὲν ἀπεσώθη Ἀλεξάνδρῳ ἐκ τῦ Ἰνδοῦ τῷ ἐκβολέων ὁρμηθεὶς ὁ στρατός. τὰ ἧ ἐν δεξιᾷ τῆς ἐρυθρῆς θαλάσσης ὑωὸ τλὼ Βαβυλωνίλω, Ἀραβίη ἡ πολλὴ ὀξί. καὶ ταύτης τὰ μὲν κατήκει ἔστε ὅπὶ τλὼ θάλασσαν τλὼ κζ Φοινίκην τε καὶ τλὼ Παλαισίνην Συρίην· ωεὸς δυομβρύου ἧ ἡλίου ὡς ὅπὶ τλὼ ἔσω θάλασσαν Αἰγύπτιοι τῇ Ἀραβίῃ ὁμορέουσι. κζ ἧ Αἴγυπτον ἐσέχων ἐκ τῆς μεγάλης θαλάσσης κόλπος, δῆλον ποιέει ὅτι ἑνεκά γε τῦ σύρροω ἔστι τλὼ ἔξω θάλασσαν, ωβίπλους αὖ λὼ ἐκ Βαβυλῶνος ἐς τὸν κόλπον τῦτον ἐσέχοντι ὡς ἐω Αἴγυπτον. ἀλλὰ γὰ οὔ τις παρέωλωσε πώτη οὐδαμῶς ἀνθρώπων ὑωὸ καύματος καὶ ἐρημίης, εἰ μή τινες γε πελάγιοι κομιζόμβροι. ἀλλὰ οἱ ἐπ' Αἰγύπτου γὰ ἐς Σοῦσα ἀποσωθέντες τῆς στρατιῆς τῆς Καμβύσεω, καὶ οἱ ωδα Πτολεμαίου τῦ Λάγου ωεὸς Σέλευκον τὸν Νικάνορα σταλέντες ἐς Βαβυλῶνα, Δι' τῆς Ἀραβίης χώρης, ἰθὺ μὲν ἵνα Δι' πορθύθέντες ἐν ἡμέρῃσιν ὀκτὼ τῇς πάσαις, ἄυδρον καὶ ἐρήμλω χώρλω ἐπῆλθον ὅπὶ καμήλων ωουδῇ ἐλαύνοντες, ὕδωρ τε σφίσιν ὅπὶ τῇ καμήλων φέροντες, καὶ νυκτοπορέοντες. τὰς γὰ ἡμέρας ὑπαίθριοι ἀνέχεσθαι Δι' καῦμα ἀδυνάτοι ἦσαν. τοσύτου δεῖ τά γε ἐπέκεινα ταύτης τῆς χώρης (ἵνα ἰθὺ μὲν ὀποφαίνομβρ) ἐκ τῦ κόλπου τῦ Ἀραβίου κατήκοντα ἐς τλὼ ἐρυθρλω θάλασσαν, οἰκεόμβρα ἐῖ), ὁπότε τὰ ωεὸς ἄρκτον μᾶλλον αὐτῶν ἀνέχοντα ἔρημα τέ ὄζι καὶ ψαμμώδεα. ἀλλὰ γὰ ἀπὸ τῦ Ἀραβίου κόλπου τῦ κατ' Αἴγυπτον ὁρμηθέντες ἄνθρωποι, ἐκ ωβιπλώσαντες τλὼ πολλὼ Ἀραβίλω, ἐλθεῖν ἐς τλὼ κατὰ Σοῦσά τε καὶ Πέρσας θάλασσαν, ἐς Σούσδε ἄρα ωβιπλώσαντες τῆς Ἀραβίης, ἐς ὅσον σφίσι τὸ ὕδωρ ἐπήρκεσε τὸ ἐμβληθὲν ἐς τὰς νέας, ἔπλεον ὀπίσω ἀπενόησαν. ἐκ Βαβυλῶνός τε οἰχόμενοι

A cúmque præteruehuntur in quem Tigris flúuius decurrit: qui ex Armenia fluës iuxta Ninum, magnã olim & opulentã vrbẽ, regionẽ efficit quę inter se & Euphratẽ media est, ideóq; Mesopotamia dicitur. A lacu ad ipsũ flumen nauigatio est stadiorum D c. Ibi & pagus quidam Susiorum est, quem Aginim vocant. Is à Susis distat stadiis quingentis; Susiorũ ora vsque ad Pasitigris ostia ad 11.M stadiorum porrigitur. Inde per Pasitigrim aduerso flumine per regionem bene habitatam atque opulentam vecti sunt: confectísque stadiis C L ibi constiterunt, expectantes reditum eorum quos Nearchus miserat scisciturus vbinam locorum rex esset. Ipse diis seruatoribus sacrum fecit, ludósque edidit, vniuerso exercitu nauali in lętitiam effuso. Postquam verò nuntiatum est Alexandrum appropinquare, rursus aduerso flumine nitentes ad pontem quendam recens factum, per quem Alexander exercitum in Susas traducturus erat, cõsistunt. Eo loti exercitus coniuncti sunt: Alexãder pro nauibus simul & milite saluis sacrificia fecit, ludósq; edidit. Nearchus quoquoversus per castra ibat, floribus ac sertis petebatur. Post hęc Axander Nearchum & Leonnatum aureis coronis donauit: Nearchum, ob classem seruatam: Leonnatum, ob victoriam quam de Oritis aliisque barbaris Oritarum vicinis reportarat. In hunc modum exercitus ab Indi amnis ostiis saluus Alexandro reductus est. Quæ verò ad dextram maris Rubri partem vltra Babyloniam sita est regio, Arabia magna ex parte est: atque huius quidẽ pars quædam pertinet ad mare Phœniciæ ac Syriæ Palęstinæ. Ad occidẽtem verò, quà interius mare est, AEgyptij Arabiæ contermini sunt. Sinus autem qui ad AEgyptum ex Oceano fertur manifestò indicat, ratione concursus cum exteriori mari, nauigari posse ex Babylone in eum sinũ qui ad AEgyptũ pertendit. Cæterùm nemo mortalium ea loca præternauigauit, propter ardorem solis & solitudines, nisi qui mari eò delati fuerint. Nam qui de exercitu Cambysę ex AEgypto in Susas salui peruenerunt, quíque à Ptolemæo Lagi filio ad Seleucum Nicanorem Babyloniam missi fuerunt, per Arabiam, isthmum quendam transgressi, octo integros dies per regionẽ desertam & aquarum inopem iter fecerũt: idque camelis celeriter vecti, aquámq; super iis portantes, & noctu profícisscentes. Interdiu enim sub dio esse ob ardorem solis nequaquam potuissent: tantum abest vt regio sita vltra isthmum illum, quẽ diximus, ex sinu Arabico in mare Rubrum pertingens, habitabilis sit: quum ea quæ magis ad septentrionem vergit deserta sit atque arenosa. Cæterùm nonnulli ex Arabico sinu qui ad AEgyptũ spectat, profecti, quũ magnam Arabiæ partem circumnauigassent, vt ad mare quod ad Susas & Persiam pertinet peruenirent, postquam aqua nauibus impo sita deficere eos cœpit retro conuersi sunt. Ij verò quos Alexander ex Babylone misit

Vet. ἐπέχων.

Vet. ἐπέχοντι.

vt lõgissima ad dextram mari Rubris partem nauigatione facta, loca illius regionis explorarent: insulas quidem nonnullas viderunt, & interdum ad Arabiæ continentem appulerunt: at promontorium illud quod exaduerso Carmaniæ oppositum visum ab se fuisse Nearchus scribit, nemo vnquam nauigatione in alteram eius partem pertingere potuit. Et (mea quidem sententia) si nauigabilis is tractus esset, aut adiri vlla ratione posset, Alexandri certè curiositas id comprobasset. Hanno quidem Afer Carthagine profectus, trans Herculeas columnas in Oceanum enauigauit, Libyam ad læuam relinquens, & per xxxv dies nauigationis suæ cursum orientem versus tenuit. Postquam verò ad meridiem conuersus est, in grauissimas difficultates incidit, summa aquarum inopia pressus, summáque æstus flagrantia afflictus, igneis quodammodo riuis mari incumbẽtibus. Cyrenæ tamen, Libyæ vrbs, quánquam desertioribus in locis sitæ sunt, herbosæ fertilésque & irriguæ sunt: saltus etiam frequentiáque prata habent, omnísque generis fructus & iumenta ferunt, ad ea loca vsque quibus silphiũ gignitur. Vlteriora eius loca deserta altisq; arenis obruta sunt.

Atque hic qui quidem liber seorsim à me conscriptus sit, etiam ipse ad Alexãdrum Philippi filium Macedonem pertinens.

A νας ἐξέπλευ Ἀλέξανδρος, ὡς ὀπὶ μήκιστον πλέοντας, ἐν δεξιᾷ τῆς ἐρυθρῆς θαλάσσης, γνῶναι τοὶ ταύτη χώρεις, οὗτοι νήσους μὲν πινας κατεσκέψαντο, ἐν τῷ πελάγει δὲ νησίδια κειμένα. καὶ που καὶ τὸ ἠπείρου τὸ Ἀραβίης ἀντίον ἔσχον. τὸ δὲ ἄκρον, ὃ τινα κατάντικρυ τῆς Καρμανίης ἀνέχουσαν λέγει Φανῖναι σφίσι Νέαρχος, οὐκ ἔστιν ὅστις ὑπερβαλών, ὀπίκαμψε ἐς τὸ ὄπισθεν θάτερα δυνατὸς ἐγένετο. δοκέω δ' ὡς εἴπερ πλωτά τε καὶ βαδιστὰ ταύτη, ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἂν τὰ μάλιστα πολυπραγμοσύνης ἐξηλέγκτο πλωτά τε καὶ βαδιστὰ ἐόντα. Ἄννων
B δ' ὁ Λίβυς ἐκ Καρχηδόνος ὁρμηθεὶς, ὑπερβὰς μὲν Ἡρακλείας στήλας ἐξέπλωσεν ἔξω ἐς τὸ πόντον, ἐν δεξιερᾷ τὴν Λιβύλυ γῆν ἔχων. ἐς ἔτη μὲν πρὸς αὐτοκράτορα ἡλίου ὁ πλόος αὐτῷ ἐγένετο, τὰς πάσας πέντε καὶ τριήκοντα ἡμέρας. ὡς δὲ δὴ ἐς μεσημβρίαν ἐξετράπετο, πολλῇσιν ἀμηχανίῃσιν ἐνετύγχανεν, ὕδατός τε ἀπορίῃ καὶ καύματι ὀπιφλέγοντι, καὶ ῥυάξι πυρὸς ἐς τὸν πόντον ἐμβάλλουσιν. ἀλλ' ἡ Κυρηναίη γε τῆς Λιβύης ἐν τοῖς ἐρημοτέροις πεπολισμένη, ποιώδης τέ ὅστι καὶ μαλθακὴ, καὶ εὔυδρος, καὶ ἀλσέων καὶ λειμώνων καὶ καρπῶν παντοίων καὶ κτηνέων πάμφορος, ἔστε ὀπὶ τὸ
C σίλφιον τὰς ἐκφύσεις. ἔστι δὲ τὸ σίλφιον, τὰ αὐτὰ αὐτῆς ἔρημα καὶ ψαμμώδεα.

Οὗτός μοι ὁ λόγος ἀναγεγράφθω, φέρων καὶ αὐτὸς ἐς Ἀλέξανδρον τὸν Φιλίππου, τὸν Μακεδόνα.

Α' ΛΕΞΑ'ΝΔΡΟΥ ΒΙ'ΟΣ, Ε'Κ ΤΩ͂Ν ΠΛΟΥΤΑ'ΡΧΟΥ Βίων ΣΥΓΚΡΙΤΩ͂Ν.

ALEXANDRI VITA, EX PLVTARCHI Vitis comparatis.

Τὸν Ἀλεξάνδρε Ϛ βασιλέως βίον, καὶ Ϛ Καίσαρος, ὑφ' ὃ κατελύθη Πομπήϊος, ἐν τούτῳ τῷ βιβλίῳ γράφοντες, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ὑποκειμένων πραγμάτων, οὐδὲν ἄλλο προερούμεθα, ἢ παραιτησόμεθα τοὺς ἀναγινώσκοντας, ἐὰν μὴ πάντα, μηδὲ κατ' ἔκαστον ἐξειρασμένως τὰ τ προειρημένων ἀπαγγέλλωμεν, ἀλλὰ δοκιμοῦντες τὰ πλεῖστα, μὴ συκοφαντεῖν. οὔτε γὰρ ἱστορίας γράφομεν, ἀλλὰ βίους· οὔτε τοῖς ὀνομαστοτάτοις πράξεσι πάντως ἔνεστι δήλωσις ἀρετῆς ἢ κακίας, ἀλλὰ πράγματα βραχὺ πολλάκις, καὶ ῥῆμα, καὶ παιδιά τις ἔμφασιν ἤθους ἐποίησεν μᾶλλον ἢ μάχαι μυριόνεκροι, καὶ παρατάξεις αἱ μέγιστοι, καὶ πολιορκίαι πόλεων. ὡς περ οὖν οἱ ζωγράφοι τὰς ὁμοιότητας ἀπὸ τοῦ προσώπου, καὶ τῶν περὶ τὸ ὄμμα εἰδῶν, οἷς ἐμφαίνεται τὸ ἦθος, ἀναλαμβάνουσιν, ἐλάχιστα τῶν λοιπῶν μερῶν φροντίζοντες· οὕτως ἡμῖν δοτέον εἰς τὰ τῆς ψυχῆς σημεῖα μᾶλλον ἐνδύεσθαι, καὶ διὰ τούτων ποιεῖσθαι τὴν ἐκάστου βίον, ἐάσαντας τὰ ἑτέροις τὰ μεγέθη καὶ τοὺς ἀγῶνας.

Ἀλέξανδρος, ὅτι μὲν πατρὸς μὲν ἦν Ἡρακλείδης ἀπὸ Καράνου, μητρὸς δὲ Αἰακίδης, ἀπὸ Νεοπτολέμου, τῷ πάνυ πεπιστευμένων ἐστίν. λέγεται δὲ Φίλιππος, ἐν Σαμοθράκῃ τῇ Ὀλυμπιάδι συμμυηθεὶς, αὐτός τε μειράκιον ὢν ἔτι κἀκείνης παιδὸς ὀρφανῆς γονέων ἐρασθῆναι, καὶ τὸν γάμον ὕστερον ἁρμόσαι, πείσας τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς Ἀρύμβαν. ἡ μὲν οὖν νύμφη, πρὸ τῆς νυκτὸς ἧς συνέρχεσθαι εἰς τὸν θάλαμον, ἔδοξε, βροντῆς γενομένης, ἐμπεσεῖν αὐτῆς τῇ γαστρὶ κεραυνόν· ἐκ δὲ τῆς πληγῆς, πολὺ πῦρ ἀναφθέν, εἶτα ῥηγνύμενον εἰς φλόγας πάντῃ φερομένας, διαλυθῆναι. ὁ δὲ Φίλιππος ὑστέρῳ χρόνῳ μετὰ τὸν γάμον εἶδεν ὄναρ αὐτὸν σφραγῖδα τῇ γαστρὶ τῆς γυναικὸς. ἡ δὲ γλυφὴ τῆς σφραγῖδος, (ὡς ᾤετο) λέοντος εἶχεν εἰκόνα. τοὺς δὲ ἄλλων μάντεων ὑφορωμένων τὸν ὕπνον, ὡς ἀκριβεστέρας φυλακῆς δεομένων τὴν Φιλίππου τοῦ γάμον, Ἀρίστανδρος ὁ Τελμησεὺς κύειν ἔφη τὴν ἀνθρωπον, (ἀφ' οὗ γὰρ ἀποσφραγίζεσθαι τὰ κενά) καὶ κύειν παῖδα θυμοειδῆ καὶ λεοντώδη τὴν φύσιν. ὤφθη δέ ποτε καὶ δράκων, κοιμωμένης τῆς Ὀλυμπιάδος, παρεκτεταμένος τῷ σώματι. καὶ τοῦτο μάλιστα τὸν Φίλιππον ἔσπευδε καὶ τὰς φιλοφροσύνας ἀμαυροῦσθαι λέγουσιν, ὡς μηδὲ φοιτᾶν ἔτι πολλάκις παρ' αὐτὴν ἀναπαυσόμενον· εἴτε δείσαντα τινὰς μαγείας ἐπ' αὐτῷ καὶ φάρμακα τῆς γυναικὸς, εἴτε τὴν ὁμιλίαν, ὡς κρείττονι συνέσῃ, ἀφοσιούμενον. ἕτερος δὲ περὶ τούτων ἐστὶ λόγος, ὡς πᾶσι μὲν αἱ τῇδε γυναῖκες ἔνοχοι τοῖς Ὀρφικοῖς ἦσαν καὶ τοῖς περὶ τὸν Διόνυσον ὀργιασμοῖς ἐκ πάνυ παλαιοῦ, Κλώδωνές τε καὶ Μιμαλλόνες ἐπωνυμίαν ἔχουσιν, πλὴν ταῖς Ἠδωνίσιν καὶ ταῖς περὶ τὸν Αἷμον Θρῄσσαις ὅμοια δρῶσιν· ἀφ' ὧν δοκεῖ καὶ τὸ θρησκεύειν ὄνομα ταῖς κατακύροις γυναιξὶ καὶ πε-

ALEXANDRI regis vitâ & C. Cæsaris, à quo est Pōpeius oppressus, hoc commentario descripturi, ob numerosas res eorum gestas, nihil præfabimur aliud quàm ab lectoribus postulabimus, si non omnia, neque sigillatim factum quoddam celebre ad amussim persequamur, sed perstringamus pleraque, ne mihi obstrepant. Neque enim historias sed vitas conscribimus: neque semper clarissimæ quæque res virtutes vel vitia repræsentant, sed exiguum subinde factum, dictúmque & iocus aliquis citius specimen edat morum, quàm funestissima prælia, maximæ acies, & vrbium oppugnationes. Vt ergo pictores ex facie & vultu, ex quibus elucent mores, imaginē desumunt, nec de cæteris membris laborāt magnopere: ita concedendum nobis est, animi indicia vt scrutemur, ac cuiusque per hæc informemus vitam, aliis molem rerum & certamina permittamus.

Euersus.

Singulas celebris alicuius facti partes commemoremus, sed perstr. pl. ne me calumniosè reprehendant.

Magis documentum præbeat morum. Ex vultu & lineamentis faciei.

Vt in animi. potius penetrem, ac per hæc vitæ cuiusque velut lineamenta describamus.

Alexandrum ex gente Herculis per Caranum, & genere materno AEacidem per Neoptolemum fuisse, pro certo creditur. Fama est, in Samothrace initiatum cum Olympiade Philippum, quum esset ipse tum adolescens, illam item puellam parentibus orbam amasse, atque inde, parata fratris voluntate Arymbæ, nuptias coisse. Sponsæ, ante noctem qua thoro geniali iuncti fuere, visus est Ioue tonante venter suus de cælo tangi, atque ex ictu largum succensum ignē, qui mox erumpens in flammas passim dispersas dissiparetur. Philippus spatio aliquo post nuptias vidit in somnis vxoris se ventrem obsignare. Habebat sigilli sculptura (vt visa ei est) imaginem leonis. Ea visione vatibus interpretātibus cæteris Philippo custodiis acrioribus sepiendam coniugem, Aristander Telmesius vterum illam ait ferre, (nihil enim quod inane sit obsignari) ac concepisse eam infantem animosum & natura leonina. Visus est draco etiam ad dormientis Olympiadis corpus exporrectus: idque præcipuè Philippi erga eam amorem & familiarem consuetudinem aiunt extenuasse, vt rarò cubitum ad illam commearet: quòd vel timeret fascinationes eius & veneficia, vel consuetudinem eius, vt quæ consuesceret cum maiore, deuitaret. Alij aliter de his memorant: omnes istius regionis fœminas Orphicis & Liberi patris sacris antiquitus contactas, Clodonásque & Mimallonas cognomento dictas, multa Edonidibus ac Thressis AEnum accolentibus agere consimilia. Vnde etiam θρησκεύειν dictio tributa esse videtur immodicis & superstitiosis

Eam visionem cæt. vat. suspectam habentibus, & interpr. Ph. maiorē cautionem circa cōiugium adhibendam esse, Arist.

Obnoxias. Quasi, Obnoxiè deditas. Alioqui ἐνόχους pro κατόχους: vt sequitur vox κατοχάς.

sacrificiis. Olympias autem, præ cæteris motum lymphaticum æmulans, & fanaticum peragens ritum, horridiore spectaculo, serpentes mansuefactos trahebat thiasis ingentes, qui ex hedera subinde & mysticis cunis obiter prorepentes, thyrsósque & coronas mulierum circumiecti, percellebant viros. Verùm Philippo, qui post eam speciem Megalopolitanum Chæronem Delphos misit, sortes referunt fuisse ab Apolline allatas, iubente vt Ammoni sacra faceret, atque hunc deum coleret imprimis: amisisse verò eum alterum oculum, quem rimæ ostij admouens, deum conspexit serpentis figura cum vxore sua concubantem. Olympias (vt Eratosthenes est autor) quum euntem ad bellum prosequeretur Alexandrum, arcanum ortum eius soli detexit, hortata vt pro natalibus gereret animos. Alij hoc illam aiunt abdicasse, ac dixisse, Non desinet Alexander in crimen me apud Iunonem vocare? Natus Alexander est die sexto mensis Hecatombæonis, quem Loon vocant Macedones: quo die fanum Dianæ Ephesiæ conflagrauit, vt Hegesias Magnesius exclamauit: cuius adeo frigida est exclamatio, vt incendium illud valuerit restinguere. Meritò enim arsisse dixit templum, dum fuit Diana in Alexandri enixu obstetricando districta. Magi verò, quotquot agebant Ephesi, fani inflammationem existimantes alterius esse prodigium cladis, discurrerunt, faciésque cęciderunt: clamauerúntque, grandem pestem & perniciem Asiæ illo die editam. Philippus autem, capta modò Potidæa, eodem die tres nuntios accepit, fusos à Parmenione ingenti pugna Illyrios: alterum, Olympiis se equi pernicitate vicisse: tertium, natum esse Alexandrum. His nimirum lætum, magis etiam erexere vates, qui affirmauerunt infantem, in cuius natales trigemina concurrerat victoria, fore inuictum. Corporis eius figuram Lysippi statuæ maximè demonstrant, à quo voluit solo fingi. Etenim, quam præcipuè successores eius complures post & amici æmulati sunt, proiectã ceruicem & in sinistrum humerum modicè propensam, oculorúmque lenitatem, ad vnguem expressit ille artifex. Apelles autem, Alexandrum pingens fulmen tenentẽ, non repræsentauit colorem eius: sed magis fuscum & sordidiorem fecit, quum fuerit (vt aiunt) candidus: qui color in pectore & facie potissimùm purpurascebat. Odorem excute eius gratissimũ afflasse, & os eius totúmque corpus reddidisse fragrantiam, quã interiores tunicæ retinebant, in commentariis Aristoxeni legimus. In causa fuit fortasis feruidum & igneum corporis eius temperamentum. Gignitur enim odoris suauitas (vt Theophrasti est opinio) cõcoctis à calore humoribus. Vnde aridi & feruidi tractus orbis plurimas & optimas species edunt. Exhaurit enim sol humorem in summis corporibus existentem, vt putredinis materiam. Hic autem calor corporis Alexandrum (vt verisimile est) vinosum reddidit & iracundum. A prima pueritia eluxit temperantia eius. nam quum alioqui vehemẽs esset & ardens, haud

Detestari [solitã vel, abominari] & dicere,

His (vt par erat) lætum,

Erectam.

Vel, volubilitatem.

Species hîc pro aromatibus.

Vel, animosum.

ἐλέφασις ἱερουργίας. ἡ δὲ Ὀλυμπιὰς μᾶλλον ἕτερον ζηλώσασα τὰς κατοχὰς, καὶ τοῖς ἐνθουσιασμοῖς ἐξάγουσα βαρβαρικώτερον, ὄφεις μεγάλους χλερομένη ἐφείλκετο τοῖς θιάσοις, οἱ πολλάκις ἐκ τῶν κιστῶν καὶ τῶν μυστικῶν λίκνων ὠδωναδυόμενοι, καὶ περιελισσόμενοι τοῖς θύρσοις τῶν γυναικῶν καὶ τοῖς στεφάνοις, ἐξέπληττον τοὺς ἄνδρας. ὁ μὲν ἀλλὰ Φιλίππῳ μᾶλλον τὸ φάσμα πέμψαντι Χαιρώνα τὸν Μεγαλοπολίτην εἰς Δελφοὺς, χρησμὸν κομισάμενον λέγουσιν ὡς παρὰ τοῦ θεοῦ, κελεύοντος Ἄμμωνι θύειν, καὶ σέβεσθαι μάλιστα τοῦτον τὸν θεόν. ἀποβαλεῖν δὲ τὸν ὄψεως αὐτὸν τινὰ ἕτερον, ὡς τὸ τῆς θύρας ἁρμὸν παρασκαλῶν, κατανοῆσαι ἐν μορφῇ δράκοντος συνευναζόμενον τῇ γυναικὶ τὸν θεόν. ἡ δὲ Ὀλυμπιὰς (ὡς Ἐρατοσθένης φησὶ) παραπέμπουσα τὸν Ἀλέξανδρον ἐπὶ τὴν στρατιὰν, καὶ φράσασα μόνῳ τῷ παιδὶ τὸ τέκνωσιν ἀπόῤῥητον, ἐκέλευεν ἄξια φρονεῖν τῆς γενέσεως. ἕτεροι δέ φασιν αὐτὴν ἀφοσιοῦσθαι καὶ λέγειν, Οὐ παύσεταί με Ἡρα βάλλων Ἀλέξανδρος παρὰ τὴν Ἥραν; ἐγεννήθη δ' οὗτος Ἀλέξανδρος ἱσταμένου μηνὸς Ἑκατομβαιῶνος (ὃν Μακεδόνες Λῶον καλοῦσιν) ἕκτῃ, καθ' ἣν ἡμέραν ὁ τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος ἐνεπρήσθη νεώς· ὡς Ἡγησίας ὁ Μάγνης ὄπιπε φώνηκεν ὄπι φώνημα κατασβέσαι τὴν πυρκαϊὰν ἐκείνην ὑπὸ ψυχρίας δυνάμενον. εἰκότως γὰρ ἔφη καταφλεχθῆναι τὸν νεὼν, τῆς Ἀρτέμιδος ἀσχολουμένης περὶ τὴν Ἀλεξάνδρου μαίωσιν. ὅσοι δὲ τῶν μάγων ἐν Ἐφέσῳ διατρίβοντες ἔτυχον, τὸ περὶ τὸν νεὼν πάθος ἡγούμενοι πάθους ἑτέρου σημεῖον εἶναι, διέθεον τὰ πρόσωπα τυπτόμενοι, καὶ βοῶντες, ἅτην ἅμα καὶ συμφορὰν μεγάλην τῇ Ἀσίᾳ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τετοκέναι. Φιλίππῳ δὲ ἀπὸ Ποτίδαιαν ἡρηκότι τρεῖς ἦκον ἀγγελίαι καθ' τὸν αὐτὸν χρόνον· ἡ μὲν, Ἰλλυριοὺς ἡττᾶσθαι μάχῃ μεγάλῃ διὰ Παρμενίωνος· ἡ δὲ, Ὀλυμπιάσιν ἱππικῷ νενικηκέναι· τρίτη δὲ, τὸν Ἀλεξάνδρου γενέσεως, ἐφ' οἷς ἡδόμενον (ὡς εἰκὸς) ἔτι μᾶλλον οἱ μάντεις ἐπῆραν, λέγοντες φαινόμενοι τὸν παῖδα τρισὶ νίκαις συγγεγενημένον, ἀνίκητον ἔσεσθαι. τῷ μὲν οὖν ἰδέαν τοῦ σώματος οἱ Λυσίππου μάλιστα τῆς ἀνδριαντοποιίας ἐμφαίνουσιν, ὑφ' οὗ μόνου καὶ αὐτὸς ἠξίου πλάττεσθαι. καὶ γὰρ μάλιστα πολλοὶ τῶν διαδόχων ὕστερον καὶ τῶν φίλων ἀπεμιμοῦντο, τήν τε αὐχένος, εἰς δεξιὸν ἠρεμίαν κεκλιμένου, καὶ τὴν ὑγρότητα τοῦ ὀμμάτων διατετήρηκεν ἀκριβῶς ὁ τεχνίτης. Ἀπελλῆς δὲ, γράφων τὸν κεραυνοφόρον, οὐκ ἐμιμήσατο τὴν χρόαν, ἀλλὰ φαιότερον καὶ πεπυρωμένον ἐποίησεν. ἦν δὲ λευκὸς, (ὡς φασιν) ἡ δὲ λευκότης ἐπεφοίνισσεν αὐτοῦ μᾶλλον τὸ ἦθος καὶ τὸ πρόσωπον. ὅτι δὲ τοῦ χρωτὸς ἡδίσην ἀπέπνει, καὶ τὸ σῶμα κατεῖχεν εὐωδία καὶ τὴν σάρκα πᾶσαν, ὥστε πληροῦσθαι τοὺς χιτωνίσκους, ἀνέγνωμεν ἂν ὑπομνήμασιν Ἀριστοξενείοις. αἰτία δ' ἴσως, ἡ τοῦ σώματος κρᾶσις, πολύθερμος οὖσα καὶ πυρώδης. ἡ γὰρ εὐωδία γίνεται πέψει τοῦ ὑγροῦ ὑπὸ θερμότητος, ὡς οἴεται Θεόφραστος· ὅθεν οἱ ξηροὶ καὶ διάπυροι τόποι τῆς οἰκουμένης τὰ πλεῖστα καὶ κάλλιστα τῶν ἀρωμάτων φέρουσιν. ἐξαίρει γὰρ ὁ ἥλιος τὸ ὑγρὸν, ὥσπερ ὕλην σηπεδόνος ὄντα πλάζον τοῖς σώμασιν. Ἀλέξανδρον δ' ἡ θερμότης τοῦ σώματος (ὡς ἔοικεν) καὶ ποτικὸν καὶ θυμοειδῆ παρεῖχεν. ἔτι δ' ὄντος αὐτοῦ παιδὸς, ἡ τε σωφροσύνη διεφαίνετο, πρὸς πάλλα ῥαγδαῖον ὄντα καὶ

Φερόμενον σφοδρῶς, ἐν πᾶσι ἡδοναῖς τ' ὠθεὶ τὸ σῶ- A
μα δυσκίνητον εἶναι, καὶ μετὰ πολλῆς ὠεραότητος ἀ-
πτεσθαι τῶν ζιόντων. ἡ τε φιλοτιμία παρ' ἡλικίαν ἐμ-
βριθὴς εἶχεν τὸ φρόνημα. ἐ μεγαλόψυχον. ἐ δὲ γὸ ἀ-
πὸ παντὸς ἔᾳ πᾶσαν ἡδονὴν δόξαν, (ὡς φίλιππος, λό
γου τε δεινότητι σοφιστικῶς καλλωπιζόμενος, καὶ τὰς
ἐν Ὀλυμπίᾳ νίκας τῶν ἁρμάτων ἐλαφρότητι τοῖς νο-
μίσμασιν) ἀλλὰ καὶ τῶν ὠεὶ αὐτὸν ἀποπειρωμένων
εἰ βούλοιτ' ἂν Ὀλυμπάσιν ἀγωνίσασθαι ῥᾴδιον, (ὦ
γὸ ποδώκης) Εἶγε (ἔφη) βασιλεῖς ἔμελλον ἕξειν αὐ- B
ταγωνιστάς. Φαίνεται ᾗ ἐ καθόλου ὠεὸς τὸ τ' ἀθλη-
τῶν γένος ἀλλοτρίως ἔχων. πλείστους γέτοι θεὶς ἀγῶνας
οὐ μόνον τραγῳδῶν καὶ αὐλητῶν ἐ κιθαρῳδῶν, ἀλλὰ
ἐ ῥαψῳδῶν, θήρας τε παντοδαπῆς ἐ ῥαβδομαχίας
οὔτε πυγμῆς, ἔτε παγκρατίου μετά τινος ἀτουδῆς
ἔθηκεν ἆθλον. τὸς ᾗ παρὰ Περσῶν βασιλέως πρέ-
σβεις ἥκοντας ἀποδημοῦντος τοῦ Φιλίππου ξενίζων, ἐ
γυμνάσιος σωφρονῶν, ἔτως ἐχρήσατο τῇ Φιλοφροσύ-
νῃ, καὶ τῶν μηδὲν ἐρώτημα παιδικὸν ἐρωτήσων, μηδὲ
μικρὸν, ἀλλ' ὁδῶν τε μήκη, καὶ πορείας τ' αὖ τρόπον
ἐκπιεσθήνεσθαι, ᾗ ὠεὶ αὐτὸ βασιλέως ὁπόσος εἴη ὠεὸς C
τοὺς πολεμίους, καὶ τίς ἡ Περσῶν ἀλκὴ καὶ δύναμις·
ὥστε θαυμάζειν ἐκείνους, καὶ τὸν λεγόμενον Φιλίπ-
που δεινότητα μηδὲν ἡγεῖσθαι ὠεὸς τὸν τοῦ παιδὸς ὁρ-
μὸν ἐ μεγαλοῤῥαγμοσύνην. ὁπόταν γοῦν ἀπαγ-
γελθείη Φίλιππος ἡ πόλιν ἔνδοξον ἡρηκὼς, ἡ μάχην
τινὰ ὠεὶ βόητον νενικηκὼς, οὐ πάνυ φαιδρὸς ἦν ἀ-
κούων, ἀλλὰ ὠεὸς τοὺς ἡλικιώτας ἔλεγεν, Ὦ παῖδες,
πάντα ὠεολήψεται ὁ πατήρ· ἐμοὶ ᾗ οὐδὲν ἀπολείψει
μεθ' ὑμῶν ἔργον ἀποδείξασθαι μέγα καὶ λαμπρόν. ἐ γὸ
ἡδονὴν ζηλῶν, οὐδὲ πλοῦτον, ἀλλ' ἀρετὴν καὶ δόξαν, D
ἐνόμιζεν, ὅσῳ πλείονα λήψεται παρὰ τοῦ πατρὸς, ἐ-
λάττονα καταλιπὼν δι' ἑαυτοῦ. διὸ τοῖς ὠράγμασιν
αὐξομένοις καταναλίσκεσθαι τὰς ὠρόξεις εἰς ἐκεῖ-
νον ἠγούμενος, ἐβούλετο μὴ χρήματα, μηδὲ τρυφὰς ἐ
ἀπολαύσεις, ἀλλ' ἀγῶνας ἐ πολέμους καὶ φιλοτιμίας
ἔχουσαν ἀρχὴν παραλαβεῖν. πολλοὶ μὲν οὖν ὠεὶ τ'
ὀπτμέλειαν (ὡς εἰκὸς) ἦσαν αὐτοῦ, τροφεῖς ἐ παι-
δαγωγοὶ ἐ διδάσκαλοι λεγόμενοι· πᾶσιν ᾗ ἐφειστήκει
λεωνίδας, ἀνὴρ τό, τε ἦθος αὐστηρὸς, καὶ συγγενὴς Ὀ-
λυμπιάδος· αὐτὸς μὲν ἔνφυΐαν τὸ τ' παιδαγωγίας E
ὄνομα, καλὸν ἔργον ἐχούσης καὶ λαμπρὸν, ὑπὸ ᾗ τ' ἄλ-
λων, ἀφ' τὸ ἀξίωμα καὶ τ' οἰκειότητα, τροφεὺς Ἀλεξάν-
δρου καὶ καθηγητὴς καλούμενος. ὁ ᾗ τὸ σχῆμα τοῦ παι-
δαγωγοῦ καὶ τ' ὠροσηνρείαν ὑπομένων, ὠαρῃτεῖτο Λυσί
μαχος, τῷ γένει Ἀκαρνάν· ἄλλο μὲν οὐδὲν ἔχων ἀστεῖον,
ὅτι δι' ἑαυτὸν μὲν ὠνόμαζεν Φοίνικα, τ' ᾗ Ἀλέξανδρον,
Ἀχιλλέα, Πηλέα ᾗ, τ' Φίλιππον, ἠγαπᾶτο, ἐ δευτέραν
εἶχε χώραν. ἐπεὶ ᾗ Φιλονείκου Θεσσαλοῦ τ Βουκέφα
λον ἀγαγόντος ὠνιον τῷ Φιλίππῳ ζητκαίδεκα ταλάν-
των, κατέβησαν εἰς τὸ πεδίον δοκιμάσοντες τ' ἵππον· F
ἐδόκει τε χαλεπὸς εἶ) ἐ κομιδῇ διήκοντος, οὔτε ἀνα-
βάτην ὠροσιέμενος, οὔτε Φωνὴν ὑπομένων τινὸς τῶν
ὠερὶ τὸν Φίλιππον, ἀλλ' ἁπάντων καταξανιστάμενος·
διῃρημένου δὲ τοῦ Φιλίππου, καὶ κελεύοντος ἀ-
πάγειν ὡς παντάπασιν ἄῤῥιον καὶ ἀνόλαστον, παρὼν
Ἀλέξανδρος εἶπεν, Οἷον ἵππον ἀπολλύουσιν, δι' ἀπει-
ρίαν καὶ μαλακίαν χρήσασθαι μὴ δυνάμενοι. τὸ μὲν
οὖν ὠρῶτον ὁ Φίλιππος ἐσιώπησεν, πολλάκις δι' αὐ-

facilè mouebatur corporis voluptatibus, ac
ſumma cũ moderatione eas deguſtabat. At
gloriæ cupiditas eius * ſupra ætatem ſpiritus
habebat ſolidos & celſos. neque enim vndi-
que neque gloriã aucupabatur omnẽ (vt Phi
lippus, qui ſophiſtarũ more facundiam ſuam
oſtentabat, & victoriis curruum Olympia-
cis ſuis nummos ſignabat) ſed quum tenta-
rent eum miniſtri, quia pernix erat pedibus,
an Olympiis certare curriculo vellet, Sanè, ſi «
habiturus ſim (inquit) aduerſarios reges. Ap- «
paret autẽ abhorruiſſe eum prorſus ab athle-
tarum natione, quippe qui agonas ediderit
plurimos tragœdorum, tibicinũ, fidicinum,
imò etiam rhapſodorum, venationis cuiuſq;
generis & * rhabdomachiæ: at neque pugilla-
tus, neque pancratij ſtudioſè certamen exhi-
buit. Legatos ab rege Perſarum miſſos ab-
ſente Philippo accipiens hoſpitio, factúſq;
his familiaris, ita cepit comitate ſua, & q̃ ni-
hil interrogaret puerile vel demiſſum, ſed ꝑ-
lixitates viarũ exquireret, atque itineris in ſu
perioribus regionibus rationem: ac de ipſo
rege, qualis aduerſus hoſtes, quæ denique vi-
res & potẽtia eſſent Perſarũ: vt ſtuperent illi,
celebratámque Philippi ſolertiã & vim nihil
putarent cum huius pueri comparandã ala-
critate & magnificis factis [quæ promitte-
bat.] Itaque quoties allatũ eſſet aut nobilem
vrbem à Philippo captã, aut illum inſigni po
titum victoria, non vſqueadeo gaudebat iis
nuntiis, verùm ad æquales dicebat, Omnia «
præripiet, ſodales, pater, neque vllũ mihi in- «
ſignem & illuſtrem relinquet vobiſcũ perpe- «
trandum actum. Quum enim neque delicias
cõcupiſceret neque opes, ſed virtutẽ & glo-
riam, quo plura acciperet à parente, eo arbi-
trabatur per ſe deſignaturũ pauciora. Quare
increſcente imperio, abſumi in illum exiſti-
mãs actiones, geſtiebat non pecuniam, non
luxũ, non voluptates, ſed certaminũ, ſed bel-
lorum, ſed gloriæ materiã ſuppeditans impe
rium ab eo accipere. * Multi eius inſtitutioni
nimirum appoſiti fuerũt, nutritij, pædagogi,
& magiſtri appellati: quibus omnibus im-
poſitus Leonidas erat, vir & moribus ſeuerus
& propinquitate Olympiada cõtingens. Hic
pædagogi nomen cum honeſto & ſpecioſo
coniunctum officio repudiabat, atque ab a-
liis dignitatis & neceſſitudinis cauſa nutri-
tius Alexãdri & rector vocabatur: ille qui ſpe
ciem pædagogi & vocabulũ ſumebat Lyſi-
machus, natione Acarnan, vrbanitate nulla
præditus erat alia, ſed, q̃ Phœnicem nomi-
naret ſe, Alexandrũ, Achillẽ, & Philippũ, Pe-
lea, ideo gratus erat, & ſecundum locũ tene-
bat. Quum Bucephalũ Philonicus Theſſa-
lus ad Philippũ duxiſſet tredecim talẽtis ve-
nalẽ, deſcenderunt ad equũ probandũ in cã-
pum. Videbatur autẽ moroſus & perquam
tractatu difficilis: neque quenquã admitte-
bat in ſedẽ, nec vocem ferebat vllius Philip-
pi comitũ, verùm in omnes inſurgebat. Igi-
tur vbi pertęſus Philippus abduci iuſsit quaſi
omnino ferum & indomitũ, aſsiſtẽs Alexan-
der ait, Qualem equum perdunt iſti, qui pro- «
pter imperitiã & mollitiem tractare eum ne- «
queunt! Id primùm tacitus Philippus tulit: at «

Quãdam ſupra æt. habebat gra uitatem & magnanimitatem.

Quidã interp. Fulturiæ pugnæ.

Multorum curæ (vt par fuit) de mandatus erat, qui nutr. & pæd. & m. appellabantur: q. omn. præerat L.

crebrius quum obloqueretur & angeretur,
» Culpas tu, inquit, maiores natu, quasi perior sis, aut tractare equũ noueris recti? Hũc certè melius (inquit) aliis tractẽ. Si nõ tractes (inquit Philippus) quam pœnã pendes temeritatis? Ego hercle, pretiũ equi dependã, infit Alexãder. Hîc risus cõsequutus est, inde spõsio inter eos de pecunia. Mox accurrit ad equum Alexander, correptísq; habenis cõuertit eum aduersus solẽ. Aduerterat nimirum ꝙ incurrentẽ & agitatam ante oculos vmbram cernens percelleretur. Tum molliter eum ad procursum incitauit, ac permulsit. quem vbi ferocientẽ vidit & exultantem, abiecta leniter chlamyde * insiliit in eum, & nullo negotio consecẽdit. Frænum autem placidè habenis capiẽs, sine verberibus vel calcaribus impetum eus repressit. Vt ferocia lenita equũ currere gestientẽ vidit, admisit iam eum, vocémque ferociorem ac pedum pulsum adhibuit. Hîc Philippi comitatum solicitudo primùm cum silentio incessit: vt autẽ flexit & ritè cõuertit equũ glorians ouánsq;, cæteri omnes applausere: patri verò manasse gaudio aliquantulũ etiã lacrymarum ferunt. ac postquàm desiliit ex equo, caput eius osculatus,
» Quære, inquit, fili, par tibi regnũ. siquidẽ non
» capit te Macedonia. Porrò ingeniũ eius considerãs non facilè impelli, quòd reluctaretur cogentibus, sed rationibus promptè ad officium duci, etiã ipse suadere ei potius ꝙ imperare tentauit. Quum autẽ musicæ & triuialiũ artium doctoribus nequaquam crederet institutionem & expolitionem eius, quòd rem duceret magis arduam (atque eam quæ haberet, vt apud Sophoclem est,

Multis opus fræno, etiam clauis simul,)

philosophorum clarissimum & eruditissimũ accíuit Aristotelem, præmiumq; ei dedit institutionis præclarũ & decorũ. Stagira enim patriam Aristotelis, quam exciderat, iterum frequentauit incolis, ciuésque, qui in exilio aut in seruitute erant, reduxit domũ. Ludum eis & studij locum Nymphæum prope Miezam assignauit: vbi & hac ætate sedilia Aristotelis lapidea & ambulationes vmbrosas mõstrant. Opinio est Alexãdrum ab eo non ethica modò & politica præcepta percepisse, verùm etiã ex interioribus & grauioribus disciplinis (quas acroamaticas & epopticas illi peculiariter nuncupabãt, neque efferebãt in vulgus) attigisse. Quũ enim iam in Asiam transisset, atque ad se esset delatũ cõmentarios de his ab Aristotele editos, philosophię nomine expostulãs scribit ad eũ literas, quarũ hoc est exẽplũ. Alexãder Aristoteli s. D.

Parũ rectè fecisti ꝙ disciplinas acroamaticas vulgaueris. Vbi enim cæteris præstabim,
» si hæ in quibus instituti sumus, omnibus ꝑmiscuæ erunt disciplinæ? Ego verò optimarum rerum scientia mallẽ me quàm potentia
» præcellere. Vale. Quam illius ambitionem Aristoteles leniens, purgat se de illis disciplinis, in lucẽ esse prolatas & non prolatas. Reuera enim commẽtarius ille qui dicitur τὰ μετὰ τὰ φυσικά, ad docendum vel discendum nihil habet cõpendij: est autẽ ea scriptus mente, specimẽ modò vt esse eruditis. Ego quidẽ

Exultit sese, & cutò consc.

Liberè exp.

Instaurauit, & ciues qui profugissẽt vel seruirent, restituit.

τῶ δ' ἀφθεγγομένου καὶ πειπαθοῦντος, Ἐπιπλᾶς σὺ (ἔφη) πρεσβυτέροις, ὡς πλέον αὐτὸς εἰδὼς, ἢ μᾶλλον ἵππῳ χρήσασθαι δυνάμενος; Τούτῳ γοῦν (ἔφη) χρήσομαι μᾶλλον αὐ ἑτέρᾳ βέλτιον. Ἂν δ' μὴ χρήσῃ, τίνα οἴκην τῆς προπετείας ὑφέξεις; Ἐγὼ, νὴ Δία (εἶπεν) ἀποτίσω δ' ἵππου τὴν τιμήν. γνομένου δ' γέλωτος, εἶτα ὁρισμοῦ πρὸς ἀλλήλους εἰς τὸ ἀργύριον, ἀΘὶς προσδραμὼν τὸν ἵππον, καὶ ἀναλαβὼν τὴν ἡνίαν, ἐπέστρεψε πρὸς τὸν ἥλιον· ὡς ἔοικεν, συνοήσας ὅτι τὴν σκιὰν προσπίπτουσαν καὶ σαλευομένην ὁρῶν πρὸ αὑτοῦ, ἀλλοταράττοιτο. μικρὰ δ' οὕτω προσαναλαβὼν καὶ καταψήσας, ὡς ἑώρα πληρούμενον θυμοῦ καὶ πνεύματος, ἀποῤῥίψας ἡσυχῇ τὴν χλαμύδα, καὶ μεταπείσας αὐτὸν, ἀσφαλῶς προῆγεν. καὶ μικρὰ μὲν προσαναλαβὼν τὴν ἡνίαις τὸν χαλινὸν, αὖθις πληγῆς καὶ παραγμοῦ προσανέσχεν· ὡς δ' ἑώρα τὸν ἵππον ἀφειμένον τὴν ἀπήλειαν, ὀργῶντα δ' πρὸς τὸν δρόμον, ἀφεὶς ἐδίωκεν, ἤδη φωνῇ θρασυτέρᾳ καὶ πρὸς κροῦσιν χρώμενος. τῷ δὲ προῒ τὸν Φίλιππον ἰὼ ἀγωνία καὶ σιγὴ τοῦ πρόσω· ὡς δ' κάμψας ἐπέστρεψεν ὀρθῶς, σύλαρῶς καὶ γεγηθώς, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἠλάλαξαν, ὁ δ' πατὴρ καὶ δακρύσαι λέγεται πρὸς τὴν χαράν. καταβαίντος αὐτὸν τὴν κεφαλὴν φιλήσας, Ὦ παῖ (φάναι) ζήτει σεαυτῷ βασιλείαν ἴσην· Μακεδονία γάρ σε οὐ χωρεῖ. καθορῶν δὲ τὴν φύσιν αὐτοῦ δυσκίνητον μὲν ὄσαν, ἐρίσαντος μὴ βιαθῆναι, ῥᾳδίως δ' ἀγομένην ὑπὸ λόγου πρὸς τὸ δέον· αὐτός τε πείθειν ἐπειρᾶτο μᾶλλον ἢ προστάττειν, καὶ τῆς μὲν μουσικὴν καὶ τὰ ἐγκύκλια παιδευτὰς δ' πάνυ τι πιθανοὺς τ' ὑπήκοον αὐτοῦ καθίστησιν, ὡς μείζονος ὄσων πραγματείας (καὶ τὴν Σοφοκλέα, Πολλῶν χαλινῶν ἔργον οἰάκων θ' ἅμα) μετεπέμψατο τὸν φιλοσόφων τὸν ἐνδοξότατον καὶ λογιώτατον, Ἀριστοτέλη, καλῶ καὶ πρέποντι διδασκάλια τελέως αὐτῷ. τ' γὰρ Σταγειρῶν πόλιν, ἐξ ἧς ἦν Ἀριστοτέλης, ἀνάστατον ὑπ' αὐτοῦ γεγενημένην, σωώκισε πάλιν, καὶ τοῖς ἀφυγόντας ἢ δουλεύοντας τ πολιτῶν ἀποκατέστησεν. σχολὴν μὲν οὖν αὐτοῖς καὶ ἀφορίσας τὸ πρὸς Μίεζαν Νυμφαῖον ἀπέδειξεν, ὅπου μέχρι νῦν Ἀριστοτέλους ἕδρας τε λιθίνας, καὶ ὑποσκίους περιπάτους δεικνύουσιν. ἔοικεν δ' Ἀλέξανδρος οὐ μόνον τ ἠθικὸν καὶ πολιτικὸν προσαναλαβεῖν λόγον, ἀλλὰ καὶ τ ἀπορρήτων καὶ βαρυτέρων διδασκαλιῶν (ἃς οἱ ἄνδρες ἰδίως ἀκροαματικὰς καὶ ἐποπτικὰς προσαγορεύοντες, οὐκ ἐξέφερον εἰς πολλούς) μεταλαχεῖν. ἤδη γὰρ εἰς Ἀσίαν διαβεβηκὼς, καὶ πυθόμενος λόγους τινὰς ἐν βιβλίοις περὶ τούτων ὑπὸ Ἀριστοτέλους ἐκδεδόσθαι, γράφει πρὸς αὐτὸν, ὑπὲρ φιλοσοφίας παῤῥησιαζόμενος, ἐπιστολήν, ἧς αὐτίγραφόν ὄστιν· Ἀλέξανδρος Ἀριστοτέλει οὐ πράττειν. Οὐκ ὀρθῶς ἐποίησας, ἐκδοὺς τοὺς ἀκροαματικοὺς τῶν λόγων. τίνι γὰρ δὴ διοίσομεν ἡμεῖς τ ἄλλων, εἰ καθ' οὓς ἐπαιδεύθημεν λόγους, ἅπαντες ἔσονται κοινοί; ἐγὼ δ' ἑλοίμην ἂν τῆς περὶ τὰ ἄριστα ἐμπειρίας, τῆς δυνάμεσι διαφέρειν. ἔρρωσο. Τοιαύτην μὲν οὖν τ φιλοτιμίαν αὐτοῦ θαυμαστὴν ἀναστρεφόμενος Ἀριστέλης, ἀποδεχέσθαι περὶ τ λόγων ἐκείνων, ὡς ἐκδεδομένων καὶ μὴ ἐκδεδομένων. ἀληθῶς γὰρ, ἡ μὲν φυσικὰ θεωρήματα, πρὸς διδασκαλίαν καὶ μάθησιν οὐδὲν ἔχουσα χρήσιμον, ὑπόδειγμα τοῖς πεπαιδευμένοις ἀπ' ἀρχῆς γέγραπται. δοκεῖ δέμοι καὶ τὸ φιλιάζειν Ἀλεξάνδρῳ πρὸς ἔρι

ἥδεσθαι μᾶλλον ἑτέρων Ἀριστέλης. οὐ γὰρ μόνον τὴν θεωρίαν ἠγάπησεν, ἀλλὰ καὶ νοσοῦσιν ἐβοήθει τοῖς φίλοις, καὶ συνεπέτρεφε θεραπείας τινὰς καὶ διαίτας, ὡς ἐκ τῶν ἐπιστολῶν λαβεῖν ἔστιν. ἐῶ δὲ φύσει φιλόλογος καὶ φιλομαθὴς καὶ φιλαναγνώστης· καὶ τὴν μὲν Ἰλιάδα, τῆς πολεμικῆς ἀρετῆς ἐφόδιον καὶ νομίζων καὶ ὀνομάζων, ἔλαβεν μὲν, Ἀριστοτέλους διορθώσαντος, ἐῶ δὲ ἐκ τοῦ ἀρθήκος καλοῦσιν· εἶχεν δὲ ἀεὶ μεθ' ἑαυτοῦ τὸ ἐγχειρίδιον καὶ μεμυθολόγηκεν ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον, ὡς ὀνησικράτης ἱστόρηκεν. τῶν δὲ ἄλλων βιβλίων σὺν δωρεῶν ἐν τοῖς A
ἀνωτέροις, Ἅρπαλον ἐκέλευσε πέμψαι· καὶ κἀκεῖνος B
ἔπεμψεν αὐτῷ τοὺς τε Φιλίστου βίβλους, καὶ τῶν Εὐριπίδου καὶ Σοφοκλέους καὶ Αἰσχύλου τραγῳδιῶν συχνάς, καὶ Τελέστου καὶ Φιλοξένου διθυράμβους. Ἀριστέλης δὲ θαυμάζων ἐν ἀρχῇ, καὶ ἀγαπῶν οὐχ ἧττον (ὡς αὐτὸς ἔλεγεν) ἢ πατρὸς, ὡς δι' ἐκεῖνον μὲν ζῶν, διὰ τοῦτον δὲ καλῶς ζῶν, ὕστερον ὑποπότερον ἔσχεν, οὐχ ὥστε τι ποιῆσαί κακὸν, ἀλλ' αἱ φιλοφρονοῦναι τὸ σφοδρὸν ἐκεῖνο καὶ στρυκτικὸν σὺν ἔσχουσαι πρὸς αὐτὸν, ἀλλοτριότητος ἠμύνον τὸ τεκμήριον. ὁ μὲν τοι πρὸς φιλοσοφίαν ἐμπεφυκὼς καὶ συντεθραμμένος ἀπ' ἀρχῆς αὐτῷ ζῆλος καὶ C
πόθος οὐκ ἐξερρύη τῆς ψυχῆς, ὡς ἡ πρὸς Ἀνάξαρχόν τε ὑμῖν, καὶ τὰ πρὸς Ξενοκράτη πεντήκοντα τάλαντα, καὶ Δανδάμις καὶ Κάλανος ἔτι καὶ νῦν σεβασθέντες μαρτυροῦσιν. Φιλίππου δὲ γράφοντος ὅτι Βυζαντίους, ἐῶ μὲν ἐκκαιδεκέτης ὁ Ἀλέξανδρος, ἀποδειχθεὶς ὑπὸ κύριος ἐν Μακεδονίᾳ τῶν πραγμάτων καὶ τῆς σφραγῖδος, Μεδάρων τε τοὺς ἀφεστῶτας κατεστρέψατο, καὶ πόλιν ἐλὼν αὐτῶν, τοὺς μὲν βαρβάρους ἐξανέστησεν, συμμίκτους δὲ κατοικίσας, Ἀλεξανδρόπολιν πρὸς- D
ηγόρευσεν. ἐν δὲ Χαιρωνείᾳ τῶν πρὸς τοὺς Ἕλληνας μά-
χης πρῶτον μετέσχεν· καὶ λέγεται πρῶτος ἐνστῆσαι τῷ ἱερῷ λόχῳ τῶν Θηβαίων. ἔτι δὲ καθ' ἡμᾶς ἐδείκνυτο παλαιὰ ξυστὰ τῶν Κηφισὸν Ἀλεξάνδρᾳ καλουμένῃ δρυῒ, πρὸς ἣ ποτε κατεσκεύασεν· καὶ τὸ πολυανδρίον ἐπέρρωται Μακεδόνων ἐστίν. ὧν μὲν δὴ τούτων (ὡς εἰκὸς) φίλιππος ἐφηγήσατο ἐῶν· ὥστε καίρειν, τῶν Μακεδόνων Ἀλέξανδρον μὲν, βασιλέα, Φίλιππον δὲ, στρατηγὸν καλοῦντων. αἱ δὲ πρὸς τὴν οἰκίαν ταραχαὶ διὰ τοὺς γάμους καὶ τοὺς ἔρωτας αὐτοῦ, τρόπον τινὰ τῆς βασιλείας τῇ γυναικωνίτιδι συνοστούσης, πολλὰς μὲν αἰτίας καὶ μεγάλας διαφορὰς παρεῖχον· ὡς ἡ τῆς Ὀλυμπιάδος χαλεπότης, δυσζήλου καὶ βαρυθύμου γυναικὸς, ἔτι μείζονας ἐποίει, παροξυνούσης τὸν Ἀλέξανδρον. ἐκφανεστάτην δὲ Ἄτταλος παρέσχεν ἐν τοῖς Κλεοπάτρας γάμοις, ἣν ὁ Φίλιππος ἠγάγετο παρθένον, ἐραστὴς πρὸ ἡλικίαν τῆς κόρης. θεῖος γὰρ ὢν αὐτῆς ὁ Ἄτταλος, ἐν τῷ πότῳ μεθυών, παρεκάλει τοὺς Μακεδόνας αἰτεῖσθαι παρὰ θεῶν γνήσιον ἐκ Φιλίππου καὶ Κλεοπάτρας διάδοχον τῆς βασιλείας. ὅπερ οὕτω παροξυνθεὶς ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ εἰπών, Ἡμεῖς δέ σοι, κακὴ κεφαλὴ, F
νόθοι δοκοῦμεν; ἐβαλε σκύφον ἐπ' αὐτόν. ὁ δὲ Φίλιππος ἐπ' ἐκεῖνον ἐξανέστη, καὶ σὺν ὀργῇ τὸ ξίφος ἀνέσπα· τυχὸν δὲ ἑκατέρου, διὰ τὸν θυμὸν καὶ τὸν οἶνον ἔπεσεν σφαλείς. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐφυβρίζων, Οὗτος μέντοι (εἶπεν) ἀνὴρ, εἷς Ἀσίαν ἅμα Εὐρώπης παρασκευάζετο διαβαίνων, ὃς ἀπὸ κλίνην ἐπὶ κλίνης διαβαίνων ἀνατέτραπται. μὴ ταύτην τὴν παροινίαν, αἰχμαλωτὴν Ὀλυμπιάδα, καὶ καταστήσας εἰς Ἤπειρον, αὐτὸς ἐν Ἰλλυριοῖς διέτρι-

arbitror medicinæ quoque studio imbutum ab Aristotele Alexandrũ. Nanque non tantũm cõmẽtatione eius delectatus est, verùm multis etiã amicis succurrit in morbis, præscripsitque certa remedia & rationẽ victus: *quod ex epistolis eius discas. Fuit præterea natura *studiosus, & multæ lectionis. Iliada autem, virtutis bellicę & credens & appellãs viaticum, accepit ab Aristotele correctam, quam ex narthecio vocãt. Eam semper cum pugione (vt prodidit Onesicritus) repositam habebat sub puluino. Aliorum autem librorum quum in superioribus prouinciis non esset ei facultas, mandauit Harpalo vt mitteret. Ille misit ei Philisti libros, atque ex Euripidis & Sophoclis & AEschyli tragœdiis plurimas, Telestis quoque Philoxenique dithyrambos. Aristotelẽ verò, quem initio suspexit & charum habuit non secus (vt ipse dictitabat) q̃ parentem, quòd huius beneficio viueret, illius, honestè viueret, habuit post suspectionẽ: non quo illum vlla in re læderet, sed familiaritas, pristinũ ardorem & dilectionem non retinens, notam prętulit alienationis. Hic tamen erga sapientiæ studiũ innatus & collactaneus à prima ætate amor desideriúmq; non effluxit ex animo eius. quod habit *Anaxarcho honos, & quinquaginta missa talenta Xenocrati, Dandamísque & Calanus ita ab eo culti, testantur. Mouente in Byzantinos Philippo annum ætatis gerebat Alexander sextumdecimũ. Demãdata ei Macedoniæ & sigilli cum libera potestate cura, Medaros rebellãtes subegit, captóq; oppido expulit barbaros, ac deducta illuc colonia *mistorũ, Alexãdropolim id appellauit. Prælio aduersus Græcos ad Chæroneã cõmisso interfuit, ac princeps dicitur in sacram Thebanorum cohortẽ incurrisse. Annosa quercus adhuc nostra memoria prope Cephisum ostendebatur, Alexãdri dicta, ad quam tunc *tetendit: neque procul tumulus Macedonũ abest. Hinc filium non immeritò Philippus dilexit, vt etiam gauderet, quum Alexandrũ Macedones regem, Philippũ appellarent ducem. At *domestici ex nuptiis & amoribus eius fluctus, cõtacto aliquatenus simul gynæcei ægritudine regno, multa iurgia inter eos magnáq; inuexere dissensiones: quas Olympiadis acerbitas, *suspicioseę mulieris & tristis, quòd incenderet Alexandrum, exaggerauit. Exagitauit maximè eas Attalus in nuptiis Cleopatræ, quã Philippus virginem, amore præter ætatem captus, duxit. Nam quum in conuiuio Attalus, qui sponsę fuit auunculus, vino incaluisset, hortatus est Macedonas vt exposcerent à diis iustũ ex Philippo & Cleopatra regni successorẽ. Exarsit inde Alexander: ac quũ dixisset, Quid? nos tibi, scelus, adulterini videmur? scypho eum petiit. In eum Philippus stricto ense exiliit: sed bona vtriusque fortuna, impacto per iram & vinum pede, est prolapsus. Cui Alexander insultans, Hic verò Macedones, inquit, in Asiam parabat ex Europa transmittere, qui ex lecto in lectũ transgrediens procidit. Post hanc *insolentiam abduxit secum Olympiada, quã in Epiro collocauit: ipse contulit se in Illyricũ.

Iam verò & artis medicæ amorem Aristoteles, magis quàm alii, indidisse videtur.

Vt ex ep. eius colligi potest. Stud. literarũ, discendi cupidus, & m.

Conuenarum.

Intellige de tentoriis.

Domesticæ ob nuptias & amores eius turbæ.

Zelotypia laborantis & iracundæ: quòd inc.

Debacchationẽ ex vinolentia ortam.

Interea Corinthius Demaratus, hospes famiA liæ regiæ, & liberè loqui apud regem solitus, inuisit Philippum. Postquam primæ salutationes & amp exus defluxere, percunctante
» Philippo qui conuenirent inter Græcos, Sci-
» licet tibi (inquit) conuenit, Philippe, solicitu-
» dinem gerere Græciæ, qui domũ tuam tan-
» ta seditione & malis obruisti. Ita ad se reuersus Philippus, missis nuntiis flexum Demarati opera Alexandrum reuocauit. Quum autem Pexodorus, Cariæ satrapa, necessitudinis vinculo se in Philippi societatem insinuans, cuperet filiam suam stupis maximam Aridæo Philippi filio despondere, atque Aristocritum hac de re in Macedoniam misisset, sermones denuo agitati & calumniæ sunt apud Alexandrum ab amicis & matre, id agere Philippum vt splendidis nuptiis & insignibus subsidiis imponeret regno Aridæum. Hinc commotus Thessalum, tragœdiarum histrionẽ, in Cariam legat, ad agendum cum Pexodoro, vt misso adulterino & mẽtis impote, traduceret ad Alexandrum affinitatẽ. Quæ cõditio longè magis Pexodoro quàm prior arrisit. Id Philippus quum olfecisset, Alexandrum in cubiculo, adhibito vno ex amicis & familiaribus eius Philota, Parmenionis filio, grauiter increpauit & amarè obiurgauit, vt degenerem, & spe, quæ eum manebat, indignum, qui hominis Caris & regi seruientis barbaro ambiret gener fieri. Thessalum autem scripsit Corinthiis vt vinctum ad se mitterent: ex cæteris verò amicis eius Harpalum, Nearchum, Phrygium insuper & Ptolemæum ex Macedonia relegauit: quos reduxit deinceps Alexander, atque in summo honore habuit. At postquam Pausanias, ex Attali & Cleopatræ consilio stuprũ perpessus, occidit Philippũ, quòd ius suum exequi non valuisset, maxima pars criminis apud Olympiada hæsit, quòd flagrantem ira adhortata esset & stimulasset hunc adolescentem. Neque extitit immunis à calumnia Alexander. quippe quum appellasset eum post stuprũ sibi illatum Pausanias, quiritaretúrq;, dicitur protulisse hęc Medeæ iambica,

Eum simul qui tradidit, simul scelus
Qui duxit uxorem, simul nuptam nouam.

Veruntamen conscios insidiarum requisiuit & puniuit: & quòd de Cleopatra Olympias absente se atrociter consuluisset, indignatus est. Igitur annos natus viginti regnum accepit, magna inuidia, graui odio, & periculis pressum vndique. Quippe & vicinæ gentes domesticorum desiderio regum seruitutem tentabant excutere: neque Philippus Græciæ, quam subiugauerat armis, domandæ & pacandæ spatium habuerat: tantùm conuersas & commistas res, in magnis vndis & iactatione, ob insolẽtiam, reliquerat. Timentibus ergo hunc articulum Macedonibus, ac negotia Græciæ prorsus abiicienda Alexandro, nec vim censentibus afferendam, deficientes autem barbaros leniter ad officium reuocandos, fontíque medendum nouationum: ipse, ex diuersis consiliis, adortus est audacia & animi magnitudine rebus suis

Acerbis conuitiis proscidit.

Nẽ neque vic. gen. d.d.r. ser. ferebant neque Phil.

Ἐν δὲ τούτῳ ὁ Δημάρατος ὁ Κορίνθιος, ξένος ὢν τῆς οἰκίας, καὶ παῤῥησίας μετέχων, ἀφίκετο πρὸς Φίλιππον. μετὰ δὲ τὰς πρώτας δεξιώσεις καὶ φιλοφρονήσεις, ἐπερωτῶντος τοῦ Φιλίππου πῶς ἔχουσιν ὁμονοίας πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἕλληνες, Παύονταί σοι (ἔφη) σὺ προσήκει Φίλιππε κήδεσθαι τῆς Ἑλλάδος, ὃς τὸν οἶκον τὸν σαυτοῦ τοσούτης καὶ κακῶν ἐμπέπληκας. Οὕτω δὴ συμφρονήσας ὁ Φίλιππος, ἔπεμψε καὶ κατήγαγε, πείσας διὰ τοῦ Δημαράτου, τὸν Ἀλέξανδρον. ἐπεὶ δὲ Πιξόδωρος ὁ Καρίας σατράπης, ὑποδυόμενος δι' οἰκειότητος εἰς τὴν Φιλίππου συμμαχίαν, ἐβούλετο τὴν πρεσβυτέραν τῶν θυγατέρων Ἀρριδαίῳ τῷ Φιλίππου γυναῖκα δοῦναι, καὶ περὶ τούτων Ἀριστόκριτον εἰς Μακεδονίαν ἀπέστειλεν, αἱ δὲ ἐγίνοντο λόγοι καὶ διαβολαὶ πρὸς τὸν Φίλιππον καὶ τῆς μητρὸς πρὸς Ἀλέξανδρον, ὡς Ἀρριδαῖον ὀπτὶ τῇ βασιλείᾳ Φιλίππου γάμοις λαμπροῖς καὶ παρασκευαῖς μεγάλοις εἰσποιοῦντος. ὑφ' ὧν διαπραχθεὶς, πέμπει Θεσσαλὸν εἰς Καρίαν τὸν τῶν τραγῳδιῶν ὑποκριτὴν, Πιξοδώρῳ διαλεξόμενον, ὡς ἄρτι τὸν νόθον ἐάσαντα, καὶ δι' Φρενήρη, μεταρμόσασθαι τὸ κῆδος εἰς Ἀλέξανδρον. καὶ Πιξοδώρῳ μὲν δι' ὀλίγου ἤρεσκε ταῦτα τῶν πρότερον μᾶλλον· ὁ δὲ Φίλιππος αἰσθόμενος ὄντα τὸν Ἀλέξανδρον εἰς τὸ δωμάτιον, παραλαβὼν τῶν φίλων αὐτὸν καὶ συνήθων ἕνα, Φιλώταν τὸν Παρμενίωνος, ἐπετίμησεν ἀγροῦ, καὶ πικρῶς ἐλωιδόρησεν, ὡς ἀνάνδρου καὶ τῶν ὑπαρχόντων αὐτὸν ἀγαθῶν ἀνάξιον, εἰ Καρὸς ἀνθρώπου, καὶ βαρβάρῳ βασιλεῖ δουλεύοντος, ἀγαθὰ γαμβροὺς γένοιτο. τὸν δὲ Θεσσαλὸν ἔγραψε Κορινθίοις ὅπως ἀναπέμψωσιν ὀπτὶ πέδας δεδεμένον. τῶν δὲ ἄλλων ἑταίρων Ἄρπαλον καὶ Νέαρχον, ἔτι δὲ Φρύγιον καὶ Πτολεμαῖον, ἐκ Μακεδονίας μετέπεμψεν· οἷς ὕστερον Ἀλέξανδρος καταγαγὼν, ἐν ταῖς μεγίστης ἔσχε τιμῆς. ἐπεὶ δὲ Παυσανίας Ἀτάλου γνώμῃ καὶ Κλεοπάτρας ὑβρισθείς, καὶ μὴ τυχὼν οἴκης, ἀνεῖλε Φίλιππον, τὸ μὲν πλεῖστον εἰς Ὀλυμπιάδα τῆς αἰτίας περιῆλθεν, ὡς θυμουμένῳ τῷ νεανίσκῳ προσεγκελευσαμένη καὶ παροξύνασα· ἐθρύλλετο δέ τις καὶ Ἀλεξάνδρου διαβολή. λέγεται γὰρ, ἐντυχόντος αὐτῷ τὸν Παυσανίου μετὰ τὴν ὕβριν σκέπτεσθαι, καὶ ἀποδυρομένῳ, προσενέγκαι τὸ τῆς Μηδείας ἰαμβεῖον,

Τὸν δόντα καὶ γήμαντα θ' ἁμαρτάνειν μόνον.

ἀλλὰ καὶ τοὺς αὐτοῦ τῆς βουλῆς ἀναζητήσας ἐκόλασεν, καὶ τὴν Κλεοπάτραν ἀποδημοῦντος αὐτοῦ τῆς Ὀλυμπιάδος ὠμῶς μεταχρισαμένης ἀνῄρηκεν. παρέλαβε μὲν οὖν ἔτη γεγονὼς εἴκοσι τὴν βασιλείαν, φθόνοις μεγάλοις καὶ δεινὰ μίσει καὶ κινδύνοις πανταχόθεν ἔχουσαν. ἔτι γὰρ τὰ βάρβαρα καὶ προσφυᾶ τῇ δούλωσιν ἔφερεν, ποθοῦντα τὰς πατρίους βασιλείας· οὔτε τὴν Ἑλλάδα κρατήσας τοῖς ὅπλοις ὁ Φίλιππος, οἷον καταζεῦξαι καὶ πιθανεῦσαι χρόνον ἔσχεν, ἀλλὰ μόνον μεταβαλὼν καὶ παρόξας τὰ πράγματα, πολὺν σάλον ἔχοντα καὶ κίνησιν ὑπὸ ἀηθείας, ἀπέλιπεν. φοβουμένων δὴ τὴν Μακεδόνων τὸν καιρὸν, καὶ τὰ μὲν Ἑλληνικὰ πάντως ἀφεῖναι, καὶ μὴ προσδιάζεσθαι τὸν Ἀλέξανδρον οἰομένων δεῖν, τοὺς δὲ ἀφισταμένους τὴν βαρβάρων ἀναπαλαίεσθαι πρόφασιν, καὶ θεραπεύειν τὰς ἀρχὰς τὴν νεωτερισμόν, αὐτὸς ἀπὸ ἐναντίων λογισμῶν ὥρμησε, τόλμῃ καὶ μεγαλοφροσύνῃ κτώμενος τὴν ἀσφάλειαν καὶ σωτηρίαν

τοῖς πεφάγμασιν· ὡς, κἂν ὁπουοῦν ὑφιέμενος ὀφθῇ τὸ φρονήματος, ἅπαντας ἐπισπωμένων ἀπάντων. τὰ μὲν οὖν βαρβαρικὰ κινήματα καὶ τοὺς ἐκεῖ πολέμους κατέπαυσεν, ὀξέως ἐπιδραμὼν στρατῷ μέχρι πρὸς τὸν Ἴστρον. ἔνθα καὶ Σύρμον ἐνίκησε μάχῃ μεγάλῃ τὸν βασιλέα τῶν Τριβαλλῶν. Θηβαίοις δὲ ἀφεστάναι πολεμοῦσι, καὶ συμφρονεῖν αὐτοῖς Ἀθηναίοις, ἐθέλων αὐτὸς φανερῶσαι, διὰ τῶν Πυλῶν ἦγε διὰ Πυλῶν τὴν δύναμιν, εἰπὼν ὅτι Δημοσθένει, παῖδα μὲν αὐτὸν, ἕως ἐν Ἰλλυριοῖς καὶ Τριβαλλοῖς, ἐποιμαίνομεν, μειράκιον ὄντα πεῖσαι Θετταλίαν ἡγεμόνευον, βουλευόμενον πρὸς τοῖς Ἀθηναίων τείχεσιν αὐτὸς φανερῶσαι. προσμίξας οὖν ταῖς Θήβαις, καὶ διδοὺς ἐπὶ τοῖς πεπραγμένων μετάνοιαν, ἐζήτει Φοίνικα καὶ Πρόθυτον· καὶ τοῖς μεταβαλλομένοις πρὸς αὐτὸν ἄδειαν ἐκήρυττεν. τῶν δὲ Θηβαίων οἱ μὲν παρ' αὐτὸν Φιλώταν καὶ Ἀντιπάτρου, κηρυττόντων, τοὺς τὴν Ἑλλάδα βουλομένους σωθῆναι ἐξιέναι μετ' αὐτῶν, ἔστως ἔτρεψε τοὺς Μακεδόνας πρὸς πόλεμον. ἠγωνίσθη μὲν οὖν οὐχ ὑπὲρ δύναμιν ἀρετῇ καὶ προθυμίᾳ, τὰ πρῶτα τῶν Θηβαίων, πολλαπλασίοις ὅσοι τοῖς πολεμίοις αὐτιταχθέντων· ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν Καδμείαν ἀφέντες οἱ φρουροὶ τῶν Μακεδόνων ἐπέπιπτον αὐτοῖς ἐξόπισθεν, κυκλωθέντες οἱ πολῖται καθ' ἑαυτοὺς τὴν μάχην αὐτὴν ἔπεσον· ἡ δὲ πόλις ἁλοῦσα, καὶ διαρπαθεῖσα κατεσκάφη· τὸ μὲν ὅλον, πρὸς δοκήσαντος αὐτοῖς, τοὺς Ἕλληνας ἐκπολαχθῆναι πάθει τηλικούτῳ καὶ πήξαντας ἀτρεμήσειν, ἄλλως δὲ καλλωπισμοῦ χαρίζεσθαι τοῖς τῶν συμμάχων ἐγκλήμασιν, (καὶ γὰρ Φωκεῖς καὶ Πλαταιεῖς τῶν Θηβαίων κατηγόρησαν) ὑπεξελόμενος δὲ τοὺς ἱερεῖς, καὶ τοὺς ξένους τῶν Μακεδόνων ἅπαντας, καὶ τοὺς ἀπὸ Πινδάρου γεγονότας, καὶ τοὺς ὑπεναντιωθέντας τοῖς ψηφισαμένοις τὴν ἀπόστασιν, ἀπέδοτο τοὺς ἄλλους, πρὸς τετρακισχιλίους ἡγεμένους· οἱ δὲ ἀποθανόντες, οὐχ ἑξακισχιλίους ἦσαν. ἐν δὲ τοῖς πολλοῖς πάθεσιν καὶ χαλεποῖς οἰκείοις, ἃ τὴν πόλιν κατεῖχεν, Θρᾷκές τινες οἰκήσαντες οἰκίαν Τιμοκλείας γυναικὸς ἐνδόξου καὶ σώφρονος, αὐτοὶ μὲν τὰ χρήματα διήρπαζον, ὁ δὲ ἡγεμὼν τῇ γυναικὶ πρὸς βίαν συγγιγνόμενος καὶ καταιχύνας, ἀπῄτει εἴ που χρυσίον ἔχοι κεκρυμμένον ἢ ἀργύριον. ἡ δὲ ἔφη ὁμολογήσειν, καὶ μόνον εἰς τὸν κῆπον ἀγαγοῦσα, καὶ δείξασα φρέαρ, ἐνταῦθα ἔφη τῆς πόλεως ἁλισκομένης καταβαλεῖν αὐτὴ τὰ πολυτελέστατα τῶν χρημάτων. ἐγκύπτοντος δὲ τοῦ Θρᾳκὸς, καὶ καταμανθανούσης τὸν τόπον, ἔωσεν αὐτὸν ἐξόπισθεν ἡγεμόνη, καὶ τῷ λίθων ἐπεμβαλοῦσα πολλοὺς, ἀπέκτεινεν. ὡς δὲ ἀνήχθη πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ὑπὸ τῶν Θρᾳκῶν δεδεμένη, πρῶτον μὲν ἀπὸ τῆς ὄψεως καὶ τῆς βαδίσεως ἐφαίνετο ἀξιωματικὴ καὶ μεγαλόφρων, ἀνεκπλήκτως καὶ ἀδεῶς ἐπομένη τοῖς ἄγουσιν. ἔπειτα, τοῦ βασιλέως ἐρωτήσαντος ἥτις εἴη γυναικῶν, ἀπεκρίνατο, Θεαγένους ἀδελφὴ γεγονέναι, τοῦ συνταξαμένου πρὸς Φίλιππον ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας, καὶ πεσόντος ἐν Χαιρωνείᾳ στρατηγοῦντος. θαυμάσας οὖν ὁ Ἀλέξανδρος αὐτῆς καὶ τὴν ἀπόκρισιν καὶ τὴν πρᾶξιν, ἐκέλευσεν ἐλευθέραν ἀπιέναι μετὰ τῶν τέκνων. Ἀθηναίοις δὲ διηλλάγη, καίπερ οὐ μετρίως ἐνεγκοῦσι τὸ πρὸς Θήβας δυστύχημα. καὶ γὰρ τὴν τῶν μυστηρίων ἑορτὴν ἐν χερσὶν ἔχοντες, ὑπὸ πένθους ἀφῆκαν, καὶ τοῖς καταφυγοῦσιν ὅτι τὴν πόλιν ἁπάντων μετεδίδοσαν τῶν φιλαν-

securitatem & salutem quærere: existimans, si paulum modò animum demisissent, cūctos in se insurrecturos. Barbarorum igitur motus & suspecta inde bella compescuit, subitò cum exercitu incurrens vsque ad Istrum: vbi Syrmum magno prælio Triballorum regem fudit. Thebanos autem accipiens rebellare, atque cum eis conspirare Athenienses, quò virum se ostenderet, confestim exercitū per Thermopylas traduxit, dicens, Demosthenis, qui puerum se, dum in Illyrico & Triballis ageret, appellauerat: & adolescentulum, quum Thessaliā iniisset, velle sub Atheniensium mœnibus virum se monstrare. Vbi peruenit ad portas Thebanorum, permissa iis adhuc præteritorum pœnitentia, exposcit Phœnicē & Prothytem, &, si quis ad se transisset, fidem publicam pronuntiat. Ex altera parte deposcentibus ab eo Thebanis Philotam & Antipatrum, pronuntiātibúsque per præconem, qui asserere vnà in libertatē Græciam vellent, hi vt ipsis se associarent, tum conuertit Macedonas ad bellum. Certatum supra vires est ex parte Thebanorū, qui cum multis hostibus comparati singuli erāt. Vbi verò præsidiarij Macedones, Cadmia relicta, terga eorum cædere cœperunt, circumuenti plerique in ipsa acie cecidēre. Vrbs capta direptáque & diruta, quòd expectaret, eo exemplo perculsos & trepidantes quietem acturos Græcos. Colore tamē vsus alioquin hoc est, non potuisse id se sociorum querimoniis denegare. quippe Phocenses & Platæenses criminabātur Thebanos. Sacerdotibus igitur Macedonúmque hospitibus omnibus exceptis, & Pindari stirpe, iisque qui defectionem scisscentibus repugnauerāt, cæteros, ad xxx millia, sub corona vendidit. Occubuerant autem supra sex millia. Inter multas illas & atroces calamitates, quæ eam ciuitatem pressere, Thraces aliquot domum Timocleæ illustris fœminæ & castæ exciderunt, prædam autem hauserunt milites. Præfectus verò vbi ei per vim stuprum obtulit, quæsiuit ecquid alicubi auri vel argenti occuluisset. Illa habere confessa, solum in hortos duxit, monstratóque puteo, In hunc, inquit, dum expugnatur vrbs, charissimas quasque res meas proieci. Inclinantem caput & despicientem locum impulit stans à tergo hominem, multísque in eum prouolutis saxis oppressit. Vt rapta à Thracibus est in vinculis ad Alexandrum, primùm ille ex ore & incessu dignitatem mulieris & magnanimitatē animaduertit, imperterritæ & constanter ducentes sequentis. Deinde interrogata à rege quænam mulier esset, Theagenis respondit sororem se esse, eius qui dimicasset acie pro libertate Græcorū contra Philippū, & dux Chæroneæ cecidisset. Cuius Alexander admiratus & responsum & factum, liberam abire cum liberis iussit. At cum Atheniensibus rediit in gratiam, quanuis Thebanorum cladem non modicè tulissent. Nam mysteriorum solenne, quod in manibus erat, ob luctum prætermisere: refugientésque ad vrbem suam omnibus officiis coluere.

Tanta calamitate perc.

Hoc alioqui prætextu honesto vsus est, non pot.

Cæterùm, siue ira eius fuerit iam exatiata, vt leonis, siue clementiæ exemplum sæuissimo & tristissimo voluerit coniungere, non modò omni culpa liberauit eos, sed & ciuitatē adhortatus est, susciperet rerum curā, quòd ad ipsam deuoluendum imperium esset Græciæ, siquid sibi accidisset humanitus. Postmodum tamen sæpius dicitur clades Thebanorū eū totsisse, ac non paucis præbuisse se mitiorem. Prorsus verò admissum per temulentiam in Clitum facinus, illámque contra Indos Macedonum ignauiam, quasi rudē relinquentium expeditionem suam & gloriam, ad iram & inuidiam retulit Liberi patris. Neque verò quisquam fuit Thebanorū, qui incolumes forent, qui postea rem vllam frustra ab eo postularet aut oraret. Hactenus de vrbe Thebana. Agentibus conuentum Græcis in Isthmo, vbi bellum cum Alexandro contra Persas decreuere, dux est declaratus. Quem quum viri respub. tractantes philosophique frequentes obuiam irent salutatum gratulatúmque, idem officium expectauit ab Sinopēsi Diogene, qui apud Corinthum agebat. Vt hic in Cranio otium agens, nihil de Alexandro laborauit, profectus ipse ad illum est. Fortè apricabatur tunc stratus. Paululum autem alleuauit se sessum, tanta hominū accedēte caterua, atq; Alexādrū intuitus est. Qui vbi eū salutauit, affatúsq; requisiuit ecqua re haberet opus, Recede, inquit, paulisper ex sole. Perhibetur hinc intātū permotus Alexāder fusse, & obstupuisse, cōtemptus, despiciētiā hominis & animi celsitudinē, vt quū comites sui inter abeundū ipsū riderēt luderéntq; Atqui ego, inquit, ni si Alexander essem, Diogenes esse vellē. Delphos ad Apollinē de bello consulēdū profectus, cū forte dies nefasti essent, quib⁹ nō erat solēne oracula edere, primò misit certos, qui vatem orarent vt veniret. Recusante illa & legem prætendente, ascendit ipse, atque vi traxit eam ad templum. Quæ, illius expugnata contentione, ait, Inuictus es, fili. Id audiens Alexander, negauit se alias sortes quærere, sed habere quod peteret ab ea oraculum. Postquam ad bellum mouit, cum alia prodigia deorum nuntiata sunt, tum Orphei signum apud Libethra, quod cupressinum erat, sub ea tempestate copioso manauit sudore. Eo portento omnibus exterritis, bono animo iussit illum Aristander esse: res cum gesturum nunquam obliterandas ac celebres, quæ multum sudoris & laboris decātātibus eas poetis & musicis essent præbituræ. Copiarum eius numerum, qui minimum edunt, peditum xxx millia, equitum quinque: qui maximum, peditum quatuor & triginta millia, equitum quatuor tradunt. Stipēdium his, lxx talenta, non amplius, eum Aristobulus habuisse memoriæ prodidit: Duris triginta duntaxat dierū cibaria: Onesicritus, insuper talēta ducēta eū habuisse æris alieni. Qui quāuis subsidiis rem suscepit adeo exiguis & angustis, nō antè tamē nauim cōscēdit, quàm consideratis rationibus amicorum, erogasset huic agrum, illi pagum, alteri vici prouentum vel portus. Quum iam essent vectigalia

Imperfectā reliquissent exp.

Indignationem ex inuidia ortā. Vel, Indign. inuidiæ cōiunctā.

θρώπων. ἀλλ' εἴτε μεσὸς ἂν ἤδη τὸν θυμὸν, ὥσπερ οἱ λέοντες, εἴτε ὄπιακὲς ἔρχον ὠμότατον καὶ σκυθρωποτάτῳ ὠδαβαλεῖν βουλόμενος, ὁ μόνον ἀφῆκεν αὐτὰς πάσης, ἀλλὰ καὶ προσέχειν ἐκέλευσε τοῖς προσφύγμασι τὸν νοῦν τῇ πόλιν, ὡς, εἰ τι συμβαίη περὶ αὐτὸν, δεξουσαν τῆς Ἑλλάδος. ὕστερον μὲν τοι πολλάκις αὐτὴ Θηβαίων αἰτιῶσαι συμφορὰ λέγεται, καὶ προτερον σὺν ὀλίγοις ὠδαχεῖν. ὅλως δὲ καὶ τὸ περὶ Κλεῖτον ἔργον ἐν ὀργῇ γενόμενον, καὶ τὴν πρὸς Ἰνδοὺς τῶν Μακεδόνων ἀποδειλίασιν, ὥσπερ ἀτελῆ τὴν στρατείαν καὶ δόξαν αὐτοῦ προεμένων, εἰς μεῖωσιν αἴτιον Διονύσου καὶ νέμεσιν. ἰῶ δὲ Θηβαίων οὐδεὶς τῶν γηρομένων, ὃς ἐντυχόν τι καὶ δεηθεὶς ὕστερον, οὐ διεπράξατο παρ' αὐτοῦ. πλὴν τὰ μὲν περὶ Θήβας. εἰς δὲ τὸν ἅπαντα μὲν τῶν Ἑλλήνων συλλεγόντων, καὶ ψηφισαμένων ὅπλα Πέρσαις μετ' Ἀλεξάνδρου στρατεύειν, ἡγεμὼν ἀνηγορεύθη. πολλῶν δὲ καὶ πολιτικῶν ἀνδρῶν καὶ φιλοσόφων ἀπαντηκότων αὐτῷ, καὶ συνηδομένων, ἤλπιζε καὶ Διογένη τὸν Σινωπέα τοῦτο ποιήσειν, διατρίβοντα περὶ Κόρινθον. ὡς δὲ ἐκεῖνος ἐλάχιστον Ἀλεξάνδρου λόγον ἔχων, ἐν τῷ Κρανείῳ σχολῇ ἦν, αὐτὸς ἐπορεύετο πρὸς αὐτόν. ἔτυχε δὲ καταπεπτωκὼς ἐν ἡλίῳ· καὶ μικρὸν μὲν ἀνεκάθισεν, αἰθρόοις τοσούτοις ἐπερχομένοις, καὶ διέβλεψεν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον· ὡς δὲ ἐκεῖνος ἀσπασάμενος καὶ προσειπὼν αὐτὸν ἠρώτησεν εἴ τινος τυγχάνει δεόμενος, Μικρὸν (εἶπεν) ὑπὸ τὸν ἥλιον μετάστηθι. πρὸς τοῦτο λέγεται τὸν Ἀλέξανδρον οὕτω διατεθῆναι καὶ θαυμάσαι καταφρονήσαντα τὴν ἀδρολίαν καὶ τὸ μέγεθος τοῦ ἀνδρὸς, ὥστε τῶν περὶ αὐτὸν, ὡς ἀπήεσαν, διαγελώντων καὶ σκωπτόντων, Ἀλλὰ μέντοι ἔγωγε (εἶπεν) εἰ μὴ Ἀλέξανδρος ἤμην, Διογένης ἂν ἤμην. βουλόμενος δὲ τῷ θεῷ χρήσασθαι περὶ τῆς στρατείας, ἦλθεν εἰς Δελφούς. καὶ κατὰ τύχην ἡμερῶν δυσφράστων οὐσῶν, ἐν αἷς οὐ νενόμισται χρηματεύειν, πρῶτον μὲν ἔπεμπεν παρακαλῶν τὴν προφῆτιν· ὡς δὲ ἀρνουμένης, καὶ προϊσχομένης τὸν νόμον, αὐτὸς ἀναβὰς βίᾳ πρὸς τὸν ναὸν ἦλθεν αὐτήν· ἡ δὲ, ὥσπερ ἐξηυτημένη τὸ πρόσφορον, εἶπεν, Ἀνίκητος εἶ, ὦ παῖ. ἅτε δὲ ἀκούσας Ἀλέξανδρος, ἐκ τοῦ ἐφ' ἑνὸς ἐκείνου ἔτι μαντεύματος, ἀλλ' ἔχειν ὃν ἐβούλετο παρ' αὐτῆς χρησμόν. ἐπεὶ δὲ ὥρμησεν πρὸς τὴν στρατείαν, ἀλλά τε δοκεῖ σημεῖα παρὰ τῶν δαιμόνων γενέσθαι, καὶ τὸ περὶ λεγόμενον τοῦ Ὀρφέως ξόανον (ἦν δὲ κυπαρίττινον) ἱδρῶτα πολὺν ἐπὶ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἀφῆκεν. φοβουμένων δὲ πάντων τὸ σημεῖον, Ἀλέξανδρος ἐκέλευε θαρρεῖν, ὡς ἀοιδίμοις καὶ περιβοήτοις κατεργασόμενον πράξεις, αἳ πολὺν ἱδρῶτα καὶ πόνον ὑμνοῦσι ποιηταῖς καὶ μουσικοῖς παρέξουσι. τῆς δὲ στρατιᾶς τὸ πλῆθος, οἱ μὲν ἐλάχιστον λέγοντες, τρισμυρίους πεζοὺς, καὶ πενταχιλίους ἱππεῖς· οἱ δὲ πλείστους, πεζοὺς μὲν τετρακισχιλίους καὶ ξισμυρίους, ἱππέας δὲ τετρακισχιλίους ἀναγράφουσιν. ἐφόδιον δὲ ἦν τοῖς, μὲν πλέον ἑξήκοντα τάλαντα· ὧν ἔχων αὐτὸς Ἀριστόβουλος ἱστορεῖ. δύο δὲ, φασὶν οἱ μὲν, μόνον ἡμερῶν διατροφήν. Ὀνησίκριτος δὲ διακόσια τάλαντα προσοφείλειν. ἀλλὰ καὶ περὶ δότε μικρὰν καὶ στενὴν ὅπως ὁρμώμενος, καὶ πρότερον ἐπίσης τῆς νεὼς, ἢ τὰ τῆς ἐπιόντος προάγματα σκεψάμενος, δόπον εἶναι τῷ μὲν ἀγρὸν, τῷ δὲ κώμην, τῷ δὲ συνοικίας πρόσοδον ἢ λιμένος. ἤδη δὲ κατωκηλωμένων καὶ δια-

γεγραμμένων σχεδὸν ἁπάντων τ̃ βασιλικῶν, ὁ Περ- A
δίκκας, Σεαυτῷ ἦ (εἶπεν) ὦ βασιλεῦ, τί καταλεί-
πεις; ὃ ἦ φήσαντος ὅτι τὰς ἐλπίδας, Οὐκοῦν (ἔφη)
ἡμεῖς τούτων κοινωνήσομεν, οἱ μετὰ σοῦ στρατευόμε-
νοι. παραιτησαμένου ἦ ὃ Περδίκκα τὴν διαγεγραμμέ-
νην κτῆσιν αὐτῷ, καὶ τῶν ἄλλων φίλων ἔνιοι τὸ αὐτὸ ἐ-
ποίησαν. τοῖς ἦ λαμβάνουσι καὶ δεομένοις, φειδόμως
ἐχαρίζετο. καὶ τὰ πλεῖστα τ̃ ἐν Μακεδονίᾳ διανέμων
οὕτω κατέλωσεν. τοιαύτῃ μὲν ὁρμῇ καὶ φιλοσοφίᾳ
διανοίας τὸν Ἑλλήσποντον διεπέρασεν. ἀναβὰς ἦ εἰς
Ἴλιον, ἔθυσε τῇ Ἀθηνᾷ, καὶ τοῖς ἥρωσιν ἔσφαξεν. τὴν B
ἦ Ἀχιλλέως στήλην ἀλειψάμενος λίπα, καὶ μετ̃ ἑταί-
ρων σὺν γυμνὸς, (ὥσπερ ἔθος ἐστὶν) ἐδραμε νέ-
νωσεν, μακαρίσας αὐτὸν ὅτι καὶ ζῶν, φίλου πιστοῦ, καὶ
τελευτήσας, μεγάλου κήρυκος ἔτυχεν. ἐν ἦ τῇ πόλει
ναῷ καὶ θεάσασθαι τὰ κτ̃ τὴν πόλιν, ἐρομένου τινος αὐ-
τὸν εἰ βούλεται τὴν Ἀλεξάνδρου λύραν ἰδεῖν, ἐλά-
χιστα φροντίζειν ἐκείνης ἔφη· τὴν δ' Ἀχιλλέως ζη-
τεῖν, ἣ τὰ κλέα καὶ τὰς πράξεις ὕμνει τῶν ἀγαθῶν
ἀνδρῶν ἐκεῖνος. ἐν ἦ τούτῳ τῶν Δαρείου στρατηγῶν
μεγάλην δυνάμιν ἡθροικότων, καὶ διατεταγμένων C
ἐπὶ τῇ Ἀμβάσῃ Γρανικῷ, μάχεσθαι μὲν ἴσως ἀναγ-
καῖον ἦν, ὥσπερ ἐν πύλαις τ̃ Ἀσίας, περὶ τ̃ εἰσόδου καὶ
ἐρχῆς· ὃ ἦ ποταμὸν τὸ βάθος, καὶ τ̃ ἀνωμαλίαν καὶ βα-
χύτητα τ̃ πέραν ὀχθῶν, πρὸς οἷς ἔδει γίνεσθαι τ̃ διάβα
σιν μετὰ μάχης, τ̃ πλείστων δεδιότων, ἐνίων ἦ καὶ τ̃
περὶ τ̃ μέλλοντα νενομισμένων οἰωνῶν δεῖν φυλάτ-
εσθαι, (Δαισίῳ γὰρ οὐκ εἰώθασιν οἱ βασιλεῖς τ̃ Μακεδό-
νων ἐξάγειν τ̃ στρατιὰν) ὃ τὸ μὲν ἐπηνώρθωσατο, κε-
λεύσας δεύτερον Ἀρτεμίσιον ἄγειν. ὃ ἦ Παρμενίωνος,
ὡς ὀψὲ τ̃ ὥρας οὔσης, οὐκ ἐᾶν τὸν ἀποκινδυνεύειν, D
εἰπὼν αἰσχύνεσθαι τὸν Ἑλλήσποντον, εἰ φοβήσεται τὸν
Γρανικὸν, διαβεβηκὼς ἐκεῖνον, ἐμβάλλει τ̃ ῥεύ-
ματι, σὺν ἵπποις ἱππέων τρισὶ καὶ δέκα· καὶ πρὸς ἐναν-
τίας βέλη καὶ τόποις ἀπορρῶγας, ὅπλοις καταπε-
φραγμένους καὶ ἵπποις ἐλαύνων, καὶ διὰ ῥεύματος
ὠθούμενος φερόντος καὶ περικλύζοντος, ἔδοξεν μανικῶς καὶ
πρὸς ἀπόνοιαν μᾶλλον ἢ γνώμῃ στρατηγεῖν. οὐ μὴν
ἀλλ' ἐμφὶς τῇ διαβάσῃ, καὶ κρατήσας τ̃ τόπων
χαλεπῶς καὶ μόλις, ὑγρῶν καὶ περισφαλῶν ὀλυ-
μένων διὰ τὸν πηλὸν, ἀθρόοι ἐπαγκάζετο φύρδην E
μάχεσθαι, καὶ κατ' ἄνδρα συμπλέκεσθαι τοῖς ἐπιφε-
ρομένοις, πρὶν εἰς τάξιν ἅπαν καταστῆναι τοὺς διαβαί-
νοντας. ἐνέκειντο δὲ κραυγῇ, καὶ τοῖς ἵπποις ὠθοῦν-
τες βάλλοντες τοῖς ἵπποις, ἐχρῶντο δόρασι, καὶ ξίφεσι
τ̃ δοράτων σπερβέντων. ὠσαμένων ἦ πολλῶν
ἐπ' αὐτὸν, (ἐπὶ ἦ τῇ πέλτῃ καὶ τοῦ κράνους τῇ χαίτῃ
διαπεπὴς, ἧς ἑκατέρωθεν εἰσῆκει πτερὸν λαμπρότη
τι καὶ μεγέθει θαυμαστὸν) ἀπενεχθεὶς μὲν ὑπὸ τῶν
ὑπασπιστῶν τοῦ θώρακος, οὐκ ἐτρώθη. Ῥοισάκου ἦ καὶ F
Σπιθριδάτου τ̃ στρατηγῶν ἐπερχομένων ἅμα,
τὸν μὲν ἐκκλίνας, Ῥοισάκῃ ἦ προσεμβαλὼν τεθωρα
κισμένῳ τὸ δόρυ, καὶ κατακλάσας ἅτε, ἐπὶ τὸ ἐγχει-
ρίδιον ὥρμησεν. συμπεπωκότων ἦ αὐτῷ, ὁ Σπιθρι-
δάτης ὑποστὰς ἐκ πλαγίων τὸν ἵππον, καὶ μετ' ἀ-
δῆς σπεξανασὰς, κατὰ τὸ βαρβαρικὴν κατὰ τὸ ἐγκειν. καὶ
τ̃ μὲν λόφον ἀπέρραξεν μετὰ θατέρου πτεροῦ, τὸ ἦ κρά-
νος πρὸς τ̃ πληγὴν ἀνεκλιθὲν καὶ μόλις αὐτέσχεν, ὥστε
τῷ προσόντι φαύσαι τριχῶν τὴν πτέρυγα τ̃ κορύδος.

penè omnia distributa regia, & diplomatibus consignata, Perdiccas, Tibi ipsi, rex, inquit, quid reliquum feciſti? Cui quum ille respondisset, Spes meas: Ergo nos quoque, inquit, qui auspicia sequimur tua, harum erimus consortes. Repudiātem assignatum sibi diplomate prædium Perdiccam nonnulli alii ex amicis sunt imitati. Accipientibus & petentibus largitus est benignè: ac patrimonium quidem Macedonicum distributum hoc modo profudit. Hoc impetu & alacritate animi transmisit Hellespontum. Ilii Mineruæ sacrificauit, heroibúsque libauit. Achillis cippū vnxit, ac circum eum vnà cū amicis de more cucurrit nudus: eíque coronam imposuit, beatum prædicans Achillem, quòd & dum viueret, fidum amicum & post fata esset nactus magnū præconem. In obeūdo & visendo oppido, quum quæreret quispiam ex eo, vellétne Alexandri lyram contemplari: non morari ait se illam, sed Achillis quærere eam, qua decora & res gestas ille clarorum virorum celebrauerat. Interea Darii duces ingentem manum conscripsere, aciémq; instruxerūt in ripa Granici. Ibi velut in porta Asiæ, de ingressu & limine quodammodo erat dimicandum: sed quum amnis altitudinem, iniquitatémque atque salebras plerique timerent vlterioris ripæ, quò pugnando euadendum erat, pars etiam solēnia illius mensis in religionē traherent (mense enim Dasio non erat moris regum Macedonum signa mouere) hoc correxit, edicens vt denuo agerēt mensem Artemisium. Monente Parmenione, quòd vesper esset, ne se committeret periculo, rubore suffusum iri ait Hellespontum, hunc si formidaret, quum traiecerit illum: simúlque irrupit in flumen turmis equitum tredecim: ruénsque in infesta tela & loca prærupta, quæ armis stipata & equis erant, pérque vndam transuersos auferentem & obruentem, videbatur furore & insania magis quàm consilio ducere. Attamen vrgens transitum, superatis ægrè magnóque cum labore locis madidis, lubricísq; ob limum, euestigio coactus est, priusquam in ordinem aliquem collocare transeuntes valeret, incondito agmine confligere, ac viritim manus cum inferentibus se hostibus conserere. Instabant enim cum clamore illi, equósque equis conferentes, lanceis, & post eas fractas, gladiis pugnabant. Quum multi imminerent illi (erat enim pelta insignis & galeæ iuba, quæ hinc inde pinnas directas habebat candore & magnitudine singulares) iaculo sub loricæ compagine percussus non accepit vulnus. At Rhœsace & Spithridate ducibus simul in ipsum inuehentibus, hunc declinauit, Rhœsaci præuenit lanceam loricato infligere. Ea præfracta, gladium strinxit. His commissis, adigit Spithridates ex latere equum, atque Alexandrum acriter adortus copide barbarica ferit, cristámque cum altera auellit pinna. Galea probè quidem, sed ægrè tamen restitit ictui, ac mucro copidis supremos capillos eius perstrinxit.

Atque hoc modo bonā patrimonii Mac. partem profudit. Vel, Possessionum Mac.

Traiecta.

Vel, Secundum ag.

Erubescere se ait Hellespontum, hunc si formidaret.

Rem gerere.

Rhœsaci loricato lanceam prior infligit.

His manus conferentibus.

Alterũ ictũ librãtẽ occupauit Clitus magnus hasta medium transfigere. Simul Rhœsaces enſe ab Alexandro ictus concidit. Dum eo in diſcrimine & certamine equeſtris pugna verſatur, phalanx Macedonum traiecit, & pedeſtres copiæ concurrerunt: haud ſtrenuè tamen neque diu locum tenuerunt hoſtes, ſed terga dederunt: extra mercenarios Græcos. Hi enim in tumulo quodam globo facto in fidẽ recipi ab Alexãdro petiere: qui ira potius quàm conſilio princeps in eos impreſſionem faciens, confoſſum lateribus equum amiſit. Alius fuit hic, non Bucephalas: & qui interfecti ſunt aut vulnera acceperunt, his ibi contigit in præcipitem caſum venire, & * cadere, dum cũ viris fortibus & deſperatis confligunt. De barbaris, peditum viginti millia, equitum duo millia quingenti cecidiſſe dicuntur. De Alexandri exercitu deſiderati (vt Ariſtobulus autor eſt) in totum quatuor & triginta: inter quos pedites nouem fuere. His ſtatuas ex ęre erexit, quas finxit Lyſippus. Participans autem Græcis victoriam, Athenienſibus extra ordinem trecentos clypeos miſit de ſpoliis. Cæteris manubiis in communi glorioſiſsimum titulum inſcribi iuſsit, ALEXANDER PHILIPPI, ET GRAECI, PRAETER LACEDAEMONIOS, DE BARBARIS ASIATICIS. Pocula, purpuram, atque eius generis Perſicam prædã, paucis exceptis, matri cuncta miſit. Hoc prælio immenſa rerum inclinatio eſt ad Alexãdrum inſequuta, adeóque Sardes imperij maritimi barbarorum * domicilium ei ſe permiſere ac cętera ad eum defecere. Solę reſtituerunt Halicarnaſſus & Miletus: quibus expugnatis, circáq; omnibus ſubactis, ſuſpenſus animo fuit ad reliqua. Sæpe enim properabat cum Dario quamprimùm cõfligere, ac de ſumma rerum aleam iacere: ſępe deliberabat viribus & opibus maritimis prius quaſi exercere ſe & roborare, inde in illum mouere. Fons eſt Lyciæ prope Xanthum oppidum. Huius id temporis aiunt exundatione inflati ſpontanea tabulam ab imo æream erupiſſe. Figuram ea repræſentauit vetuſtarum literarum, quibus ſignificabatur imperium Perſarum euerſum à Græcis deſiturum. His erectus ad oram maritimam pacandam vſque ad Phœniciam & Ciliciam perrexit. Pamphylię percurſus compluribus ſuppeditauit hiſtoricis elegãs ad miraculũ excitãdũ & põpã argumẽtũ, quaſi diuina quadã ſorte cederet Alexãdro mare quod ſęuũ aliâs ex alto littus verberaret, rarò autẽ tenuia & reſonãtia ſub abruptis & cõfragoſis ſcrupibus aperiret ſaxa. Id quod Menãder quoq; indicat in comœdia, ad rei nouitatẽ alludẽs,

Quantùm Alexandrina iam iſta! Quæro quòd
ſi fortè quem,
Vltrò currens aderit hic coram:
Sin meandum per maris fluctum profundi,
Permeabilis mihi mox fit.

Alexander ipſe in epiſtolis ſuis * nihil portenti eiuſcemodi iactans, iter narrat feciſſe ſe per Climaca appellatam, atque ex Phaſeli de progreſſum eã peragraſſe, Vnde dies complures in eo oppido ſubſtitit: quib* quũ Theodectis iam fato functi (fuit autẽ Phaſelites)

Occumbere.

Ornamentum, Vel decus.

Nihil tale, commemorãs, quod prodigio ſimile ſit, iter narrat.

A ἑτέραν δὲ τὸν Σπιθριδάτην πάλιν ἐπαιρόμενον, ἔφθασε Κλεῖτος ὁ μέγας τῷ ξυστῷ διελάσας μέσον. ὁμοῦ δὲ καὶ Ῥοισάκης ἔπεσεν, ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ξίφει πληγείς. ἐν τούτῳ δὲ κινδυνώδους καὶ ἀγῶνος οὔσης τῆς ἱππομαχίας, ἥττε φάλαγξ διέβαινε τῶν Μακεδόνων καὶ σωῆγον αἱ πεζαὶ δυνάμεις. ἀμὲν ὑπέσησαν οὐ ἐφ' ὅσσον οὐδὲ πολὺν χρόνον, ἀλλ' ἔφυγον τὰ πόμυοι· πολὺ τῶν μισθοφόρων Ἑλλήνων. οὗτοι δὲ ἐς λόφον τινὰ συστάντες, ἠτοιμάζοντο ἐπὶ τὸν Ἀλέξανδρον. ὁ δὲ θυμῷ μᾶλλον ἢ λογισμῷ χρώμενος ἐμβαλὼν, τόντε ἵππον ὑποβάλλει, ξίφει πληγὰς διδοὺς τῶν πλουσίων, (ἦν δὲ ἕτερος, οὐχ ὁ Βουκεφάλας) καὶ τοὺς πολεμίους τῶν ὑποθανόντων καὶ τραυματισθέντων ἐκεῖ σωιέδη κινδυνεύσαι καὶ πεσεῖν ἐς αὐθρώπους ἀπεγνωκότας ἐς μαχίμως συμπλεκομένους. λέγονται δέ, πεζοὶ μὲν, δισμύριοι τῶν βαρβάρων, ἱππεῖς δὲ, διχίλιοι πεντακόσιοι πεσεῖν. τῶν δὲ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον Ἀριστόβουλος φησὶν τέσσαρας καὶ τριάκοντα νεκροὺς γενέσθαι τοὺς πάντας, ὧν ἐννέα πεζέταιροι. τούτων μὲν ἐκέλευσεν εἰκόνας ἀνασωθῆναι χαλκᾶς, ἃς Λύσιππος εἰργάσατο. κοινούμενος δὲ τὴν νίκην τοῖς Ἕλλησιν, ἰδίᾳ μὲν τοῖς Ἀθηναίοις ἐπέμψεν τῶν αἰχμαλώτων τριακοσίας ἀσπίδας, κοινῇ δὲ τοῖς ἄλλοις λαφύροις ἐκέλευσεν ἐπιγράψαι φιλοτιμότατον ἐπιγράφω, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ο ΦΙΛΙΠΠΟΥ, ΚΑΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΛΗΝ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ, ΑΠΟ ΤΩΝ ΒΑΡΒΑΡΩΝ ΤΩΝ ΤΗΝ ΑΣΙΑΝ ΚΑΤΟΙΚΟΥΝΤΩΝ. σκεύη δὲ καὶ πορφύρας καὶ ὅσα τοιαῦτα τῶν Περσικῶν ἔλαβεν, πάντα δὴ μητρὶ, πλὴν ὀλίγων, ἔπεμψεν. ἔδοξε δὲ ὁ ἀγὼν μεγάλως ὠφελῆσαι τὸν ἐποίησεν τῶν πραγμάτων μεταβολὴν πρὸς Ἀλέξανδρον· ὥστε καὶ Σάρδεις τὸ πρόχημα τῆς ὑπὸ θαλάσσῃ τῶν βαρβάρων ἠμείνας λαβεῖν, καὶ τἆλλα πρὸς τὰ παρόντα· μόνη δὲ Ἁλικαρνασσὸς αὐτέσχε καὶ Μίλητος· ἃς ἑλὼν κατὰ κράτος, καὶ τὰ περὶ αὐτὰς πάντα χειρούμενος, ἀμφίβολος ἦν πρὸς τὰ λοιπὰ τῇ γνώμῃ. καὶ πολλάκις μὲν ἔπταυεν Δαρείῳ συμπεσὼν ἀποκινδυνεῦσαι περὶ τῶν ὅλων, πολλάκις δὲ τοῖς ὑπὸ θαλάσσῃ πράγμασι καὶ χειμῶσι διενοεῖτο πρῶτον οἷον ἐναυκήσας ἐρώσας αὐτὰ, ὅπως ἀναβαίνειν ἐπ' ἐκεῖνον. ἔστιν δὲ Λυκίας κρουνὴ περὶ Ξανθίων πόλιν, ἃς τότε λέγουσιν αὐτομάτως περιξαπίσης καὶ ἐξαλλόμενος, ἐκ βυθοῦ δέλτον ἐκπεσεῖν χαλκῆν, τύπους ἐχούσαν δὲ παλαιῶν γραμμάτων, ἐν οἷς ἐδηλοῦτο παύσεσθαι τὴν Περσῶν ἀρχὴν ὑπὸ Ἑλλήνων καταλυθεῖσαν. τούτοις ἐπαρθεὶς, ὑπέμενε τὴν Φοινίκην καὶ Κιλικίας. ἡ δὲ τῆς Παμφυλίας παραλία προμηθείᾳ, πολλοῖς γενομένη ἱστορικὴν ὑπόθεσις γραφικὴ πρὸς ἔκπληξιν καὶ ὄγκον, ὡς θεία τινὶ τύχῃ παραχωρήσασαν Ἀλεξάνδρῳ τὴν θάλασσαν, ἄλλως ἀειξαχεῖαν ἐκ πελάγους προσφερομένῳ, ἀπανίους δὲ λεπτοὺς καὶ προσηκεῖς ὑπὸ τῆς κρημνώδη καὶ παρερρωγότα τὴν ὀρεινῆς πάσης διακαλύπτουσαν. δηλοῖ δὲ καὶ Μένανδρος, ἐν κωμῳδίᾳ παίζων πρὸς τὸ παράδοξον. Ὡς Ἀλεξάνδρῶδες ἤδη ἔστ. κἂν ζητῶ τινά, Αὐτόματος εὐθὺς παρέστη. κἂν διελθεῖν δηλαδὴ Διὰ θαλάττης δέῃ τόπον τινὰ, εὐθὺς ἔστη μοι βαλός. αὐτὸς δὲ Ἀλέξανδρος ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς, οὐδὲν τοιοῦτον πεπατευσάμενος, ἐδοποιῆσαι φησὶν τὴν λεγομένην κλίμακα, καὶ διελθεῖν, ὁρμήσας ἐκ Φασήλιδος. διὸ καὶ πλείονας ἡμέρας ἐν τῇ πόλει διέτριψεν· ἐν αἷς καὶ Θεοδέκτου τεθνηκότος (ἦν δὲ Φασηλίτης)

ἰδὼν εἰκῆ ἀνακειμένῳ ἐν ἀγορᾷ, μὴ δεῖπνον ἐπε- A
κώμασε μεθύων, καὶ τὸ στεφάνων ἐπέρριψεν πολλούς·
οὐκ ἄχαριν ἐν παιδιᾷ δοκοῦσι λαμβάνειν τὴν φιλομάθειαν
διὰ Ἀριστοτέλη καὶ φιλοσοφίαν ὁμιλίαν πρὸς τὸν ἄν-
δρα. μετὰ ταῦτα Πισιδῶν τε τοὺς ἀντιστάντας ἦρεν, καὶ
Φρυγίαν ἐχειρώσατο, καὶ Γόρδιον πόλιν, ἑστίαν Μίδου τοῦ
παλαιοῦ γενέσθαι λεγομένην, ἣν Γαλατῶν, τὴν θρυ-
λουμένην ἅμαξαν εἶδεν φλοιῷ κρανείας ἐνδεδεμέ-
νην· καὶ λόγον ἐπ' αὐτῇ πιστευόμενον ὑπὸ τῶν βαρβά-
ρων ἤκουσεν, ὡς τὸν λύσαντα τὸν δεσμόν, εἰμαρτὰ βα
σιλεῖ γενέσθαι τῆς οἰκουμένης. οἱ μὲν οὖν πολλοί φα- B
σι, τὸν δεσμὸν τοῦ φλοὸς ἐχόντων τὰς ἄρχας, καὶ δι' ἀλ-
λήλων πολλάκις σκολιοῖς ἑλιγμοῖς ὑποφερομένων,
τὸν Ἀλέξανδρον ἀμηχανοῦντα λῦσαι, διατεμεῖν τῇ
μαχαίρᾳ τὸ συμπλεγμα, καὶ πολλὰς ἐξ αὐτοῦ κοπέντος
ἄρχας φανῆναι. Ἀριστόβουλος δ' καὶ πάνυ λέγει ῥᾳ-
δίαν αὐτῷ τὴν λύσιν γενέσθαι, ἐξελόντι τὸν ῥυμὸν τὸν
ἕτερα καὶ λούμενον, ᾧ συνεῖχε τὸ ζυγόδεσμον, εἶθ' ἅρ-
πασι ὑφελκύσαντι τὸν ζυγόν. ἐντεῦθεν Παφλαγόνας
τε καὶ Καππαδόκας προσαγαγόμενος, καὶ τὴν Μέ-
μνονος ἀκούσας τελευτήν, ὃς τοῦ ὑπὲρ θαλάττης Δα- C
ρείου στρατηγῶν ἐνδοξος ἦν, Ἀλεξάνδρῳ πολλὰ πρά-
γματα καὶ μυρίας ἀνάπλησεις καὶ ἀσχολίας παρέξειν,
ἐπερρώσθη πρὸς τὴν ἄνω στρατείαν μᾶλλον. ἤδη δ' καὶ
Δαρεῖος ἐκ Σούσων κατέβαινεν, ἐπαγόμενός τε τὴν
πολλὴν τῆς δυνάμεως, (ἑξήκοντα γὰρ ἦγε μυριάδας
στρατοῦ) καὶ τινος ὀνείρου θαρρύνοντος αὐτὸν, ὃν οἱ μά-
γοι πρὸς χάριν ἐξηγεῖτο μᾶλλον ἢ κατὰ τὸ εἰκός. ἔδο-
ξε γὰρ πυρὶ νέμεσθαι πολλὰ τῶν Μακεδόνων φάλαγ-
γα· τὸν δ' Ἀλέξανδρον ἔχοντα στολὴν ἣν αὐτὸς ἐφόρει
πρότερον, ἀσπαίρειν μὲν ὧν βασιλέως, ὑπηρετεῖν αὐτῷ· D
παρελθόντα δ' εἰς τὸ τοῦ Βήλου τέμενος, ἀφανῆ γενέ-
σθαι. διὰ τούτων (ὡς ἔοικεν) ὑπεδηλοῦτο μὲν τοῦ
θεοῦ, λαμπρὰ γενέσθαι καὶ φανῆναι τὰ τῶν Μακε-
δόνων· Ἀλέξανδρον δὲ τῆς μὲν Ἀσίας κρατήσειν, ὥσπερ
ἐκράτησε Δαρεῖος, ἧς ἀσπαίσιος βασιλεὺς γενόμενος,
ταχὺ δὲ σὺν δόξῃ τὸν βίον ἀπολείψειν. ἔπι δὲ μᾶλλον
ἐθάρρησεν, καταγνοὺς δειλίαν Ἀλεξάνδρου πολὺν χρό-
νον ἐν Κιλικίᾳ διατρίψαντος. διὸ δὴ διατριβὴν διὰ νό-
σον, διὰ οἱ μὲν ἐκ κόπων, οἱ δὲ λουσαμένῳ ἐν τῷ Κύ-
δνου ῥεύματι καταπαγῆναί φασι πρόσπεσεῖν λέγουσιν. τῶν E
μὲν οὖν ἄλλων ἰατρῶν ἀδεὴς ἐθάρρει βοηθήσειν, ἀλλὰ
τὸ κίνδυνον ὁμόσε πάσης ἰσχυρότερον εἶναι βοηθείας,
ἐφοβοῦντο τὴν ἐκ τοῦ σφάλλεσθαι διαβολὴν πρὸς
τοὺς Μακεδόνας. Φίλιππος δὲ ὁ Ἀκαρνὰν μὲν βοηθὸς μὲν
ἑαυτοῦ τὸν ὄντα, τῇ δὲ Φιλίᾳ πιστεύων, καὶ δει-
νὸν ἡγούμενος εἰ κινδυνεύοντι μὴ συγκινδυνεύσαι, μέ
χρι τῆς ἐσχάτης πείρας βοηθῶν καὶ παραβαλλόμε-
νος, ἐπεχείρησε φαρμακείᾳ· καὶ συνέπεισεν αὐτὸν ὑπο-
μεῖναι καὶ πεῖν, σπεύδοντα ῥωσθῆναι πρὸς τὸν πό-
λεμον. ἐν τούτῳ δὲ Παρμενίων ἐπέμψεν ἀπιστολὴν ἀ- F
πὸ στρατοπέδου, διακελευόμενος αὐτῷ φυλάξασθαι
τὸν Φίλιππον, ὡς ὑπὸ Δαρείου πεπεισμένον δῶ-
ρεαῖς μεγάλαις καὶ γάμῳ θυγατρὸς, ἀνελεῖν Ἀλέξαν-
δρον. ὁ δέ, τῇ ἀπιστολῇ ἀναγνοὺς, καὶ μηδενὶ δείξας
τῶν φίλων, ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον ὑπέθηκεν. ὡς δὲ
καιροῦ παρόντος εἰσῆλθεν μετ' ἐπιρρώσεως ὁ Φίλιππος
τὸ φάρμακον ἐν κύλικι κομίζων, ἐκείνῳ μὲν ἐπέδω-
κεν τῇ ἀπιστολῇ, αὐτὸς δὲ τὸ φάρμακον ἐδέξατο

in foro locatã, perrexit eò ſaltatũ à cœna te- A
mulentus, crebráſq; coronas ei iniecit: haud
inuenuſtũ tribuens per ludũ honorẽ conſue-
tudini, quę per Ariſtotelem & philoſophiã ei
cum illo interceſſerat. Hinc Piſidas quos in
armis reperit, opprimit, Phrygiam ſubiugat.
Gordiũ oppidum (quod veteris Midæ fertur
domicilii fuiſſe) in fidem accipiẽs, nobilita- B
tum illud ſpectauit vehiculũ cortice reuinctũ
corni: ac pro vero à barbaris accepit credi, in
fatis eſſe, qui vinculum id ſoluiſſet, is vt im-
perio orbis terræ potiretur. Commemorant
multi vinculum, quod tortuoſis orbibus no-
di in ſemetipſis identidem implicati celarẽt
loramentorum capita, Alexandrum ſoluere
deſperantem, gladio nexum diſſe cuiſſe, at-
que multa eo reſoluto capita inueniſſe. Ari-
ſtobulus verò ſanè quamexpeditè nodũ ait
cum ſoluiſſe, quum exemiſſet ex temone cla- C
uum, quem vocant, qui temoni alligat iugũ,
atque ita inde iugum ſubtraxiſſet. Hinc Pa-
phlagonas & Cappadocas in ditionem ac-
cepit. Adfertur etiam Memnonis exitus, qui
Darij præfectus claſſis, multum Alexandro
laboris exhibiturus ſexcẽtáſque tricas & ne-
gotia putabatur. Ita magis ad bellum in ſu-
periores prouincias promouẽdum eſt con-
firmatus. Iam Darius è Suſis mouerat, copia-
rum ſubnixus multitudine (quippe ſexcenta
millia militum ſub ſignis habebat) fretúſque
ſomnio quodam, quod blandientes ei magis
quàm pro veriſimilitudine interpretati fue-
rant magi. Macedonum agmen magno i-
gnis fulgore viſum eſt collucere: Alexander
autem, quo antè ipſe cultu fuerat indutus, D
quum regis eſſet aſgandes, ſibi miniſtrare, ac
quum in Beli templum eſſet ingreſſus, ex o-
culis eſſe ſubductus. His (mea ſentẽtia) por-
tendit deus magnificas & claras res Macedo
nas geſturos, & potiturũ Aſia Alexandrum,
ſicut potitus ea Darius fuerat, ex aſgande fa-
ctus rex: verùm breui vitã cum gloria depo-
ſiturũ. Multo verò magis eſt animatus, quòd
Alexandrum pro ignauo duceret, qui multũ
tẽporis triuiſſet in Cilicia. Detinuerat autem
eũ morbus, quem alij eum ex laboribus, alij,
quũ in amni Cydno gelidiſſimo corpus ab- E
luiſſet, conceptũ referunt. Hic, quũ ex cæteris
medicis remediũ nemo promitteret, ſed pe-
riculũ exiſtimantes omnis ſuperius opis eſſe,
timerent, ſi titubaſſent, obtrectationem a-
pud Macedonas, Philippus Acarnan ſpẽ ſa-
lutis quidem in præcipiti videbat eſſe, verùm
amicitia eius fretus, & indignũ ratus ſi cum
rege in diſcrimine poſito non vnà diſcrimen
ſubiret, nec vltima remedia tentaret vel cum
periculo, aggreſſus eſt remedium ei afferre,
adhortatúſque eum vt admitteret id & hau- F
riret, ſi feſtinaret valetudinem recipere, vt ad
bellũ pergeret. Inter hæc à Parmenione ac-
cipit ex caſtris literas, quibus ei denũtiat ne
ſalutẽ ſuã cõmittat Philippo: magnis enim
muneribus eum à Dario & nuptiis filiæ eius
eſſe ad interficiendũ Alexandrũ redemptũ.
Hic poſtquã epiſtolã accepit, nulli eã amico-
rũ oſtendit, ſed ſubiecit ea puluino. Vbi dies
illuxit, & Philippus cum amicis intrauit, me-
dicamentum in poculo afferens, tradidit illi

Multò igni deos paſci viſum eſt Alex.

His veriſimile erat portendere deum.

Si res ſibi non ſucceſsiſſet, obtrect.

epistolam, ipse medicinam alacriter & intrepidè accepit. Fuit mirificum & visendū spectaculum tum huius bibentis, tum illius legentis, *inde simul inter se dispari modo cōtuentium: verùm Alexandri læto vultu & exporrecto suam in Philippum beneuolētiam & fidem præferentis, indignātis illius ob calumniam, & nunc deorum fidem inclamantis, manúsque ad cælum tendentis, nunc in lectum incumbētis, & Alexandrum hortantis vt sibi omisso metu fidem haberet. Medicamen enim superato initio corpore, quasi impulit & demersit in imū vires, vt vox quoque intercluderetur, atque interueniente insuper animi defectu, sensus supereſſet exilis & perexiguus. Citò tamen *sanitati à Philippo restitutus, viribúsque recuperatis, in conspectum Macedonum venit. Neque enim prius à consternatione discesserunt quàm aspexissent Alexandrum. Erat in Darij præsidiis Macedo quidam extorris Macedonia, Amyntas, cui non incognitum erat Alexandri ingenium. Hic molientem cernens Darium intra angustias in Alexandrū contendere, orauit eum vt subsisteret, atq; opperiretur illum in liberis & patentibus campis, qui tantis copiis aggressurus pauciores esset. Cui vt respondit Darius, vereri se ne maturarent hostes fugam capessere, & Alexander se subducere, Atqui, quod ad id pertinet, inquit, nihil est, rex, quod timeas: mouebit enim in te ille, & propè iam mouet. His dictis non persuasit Dario vt ita faceret: sed motis signis ille in Ciliciam perrexit, simul Alexander contra illum in Syriam. Nocte quum à mutuo occursu in itinere aberrassent, retrò se recepêre. Fuit eo casu Alexāder lætus, qui occurrere intra fauces properabat hosti, Darius superiora repetere castra, atque ex angustiis copias explicare. Iam enim *intelligebat ab re in loca se coniecisse, ob mare, montes, & amnem interlabentē Pindarum equitatui incommoda & passim interrupta, hostiúmque paucitati opportuna. Locum Alexandro fortuna præbuit, verùm hic acie instruenda ad victoriam obtinendam vicit beneficia fortunæ: qui quum tanto barbarorum numero esset inferior, non dedit illis facultatem circundandi se. Ipse dextero cornu quàm sinistro productiore & exporrecto, oppositos sibi barbaros auertit, ante signa dimicans, ac vulnus in femore accepit (vt Chares ait) à Dario, cum quo manus contulit. Cæterùm Alexander de hac pugna ad Antipatrum scribens, non meminit eius qui sauciauerat ipsum. Vulneratum quidem femur gladio, sed nihil ex vulnere periculi scribit accidisse. Insigni parta victoria, & plus centum & decem millibus interfectis, non cepit Darium, qui quatuor aut quinque stadia fuga præceperat, sed curru & arcu eius potitus, recepit se, offendítque Macedonas cæteram opulentiam ex barbarorum castris immensam egerentes: tametsi expediti illi ad pugnam venissent, maximámque impedimentorum partem reliquissent Damasci.

De indealterius alterū simul aspicientis: Alexandri I.

Refocillatus à Philippo, viribus.

Intell. se non sine suo incommodo coniecisse seipsum in loca ob mare, m. & amn. i. P. eq. minime apta, & pass.

A προθύμως καὶ ἀνυπόπτως· ὥστε θαυμάσιον καὶ θεατρικὴν τὴν ὄψιν εἶναι, τοῦ μὲν, ἀναγινώσκοντος, τοῦ δ', πίνοντος· εἶπε ἅμα πρὸς ἀλλήλους ἀποβλεπόντων οὐχ ὁμοίως, ἀλλὰ τοῦ μὲν Ἀλεξάνδρου φαιδρᾷ τῷ προσώπῳ καὶ διακεχυμένῳ τὴν πρὸς τὸν Φίλιππον εὐμένειαν καὶ πίστιν ἀποφαίνοντος· ἐκείνου δὲ πρὸς τὴν διαβολὴν ὀξυθυμοῦντος, καὶ ποτὲ μὲν θεοκλυτοῦντος καὶ πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀνατείνοντος τὰς χεῖρας, ποτὲ δ' τῇ κλίνῃ προσπίπτοντος, καὶ ὠδῖνα καλοῦντος τὸν Ἀλέξανδρον ἀθυμεῖν καὶ προσέχειν αὐτῷ. τὸ δὲ φάρ-
B μακον ἐν ἀρχῇ κρατῆσαν τοῦ σώματος, οἷον ἀπέωσε καὶ κατέδυσεν εἰς βάθος τὴν δύναμιν, ὥστε καὶ φωνὴν ἀπιλέπειν, καὶ τὸ πρὸ τὴν αἴσθησιν ἀσαφῆ καὶ μικρὰ κομιδῇ ἡμέας, λειποψυχίας ὑπαπτεούσης. ἐμὲ μὲν ἀλλὰ ταχέως ἀναληφθεὶς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου, καὶ ῥώσας αὐτὸν, ἐπέδειξε τοῖς Μακεδόσιν. οὐδὲ ἐπαύοντο, πρὶν ἰδεῖν τὸν Ἀλέξανδρον, ἀθυμοῦντες. ἦν δέ τις ἐν τῷ Δαρείου στρατῷ πεφυγὼς ἐκ Μακεδονίας, ἀνὴρ Μακεδών, Ἀμύντας, σὺκ ἀπήεργος τῆς Ἀλεξάνδρου
C φύσεως. οὗτος ὁρμημένον ἰδὼν Δαρεῖον εἰσωτέρω στενῶν βαδίζειν ἐπ' Ἀλέξανδρον, ἐδέετο κατὰ χώραν ὑπομένειν, ἐν πλάτει ἔχουσι πεδίοις καὶ ἀναπεπταμένοις πρὸς ἐλάττονας πληθῇ τοσούτῳ διαμαχούμενον. ἀποκεκναμένῳ δὲ Δαρείου δεδιέναι μὴ φθάσωσιν αὐτὸν ἀποδραύντες οἱ πολέμιοι, καὶ διαφυγὼν Ἀλέξανδρος, Ἀλλὰ τοῦτό γε (εἶπεν) ὦ βασιλεῦ, χάρεν, θάρρει. βαδιέπω γὰρ ἐκεῖνος ὅπισω, καὶ ταχέως ἤδη βαδίζει. ταῦτα λέγων Ἀμύντας σὺκ ἔπαθεν, ἀλλ' ἀναστὰς ἐπορεύετο Δαρεῖος εἰς Κιλικίαν, ἅμα δ' Ἀλέξανδρος εἰς Συρίαν ἐπ' ἐκεῖνον. ἐν δὲ τῇ νυκτὶ διαμαρ-
D τόντες ἀλλήλων, αὖθις ἀνέστρεφον· Ἀλέξανδρος μὲν ἡδόμενός τε τῇ σωτυχίᾳ, καὶ ταχὺ δὲ ὧν ἀπαντήσων τοῖς πολεμίοις, Δαρεῖος δὲ, τὸ στενὰ, διαφεύγειν ἀναλαβεῖν στρατοπεδείαν, καὶ τοῖς στενοῖς ἐξελίξαι τὴν δύναμιν. ἤδη γὰρ ἐγνώκει καὶ τὸ συμφέρον ἐμβεβληκὼς ἑαυτὸν εἰς χωρία θηλάτῃ καὶ ὄρεσι καὶ ποταμῷ διὰ μέσου ῥέοντι τοῦ Πινδάρου διήκοντα, καὶ διεστασιμένα πολλαχοῦ, καὶ πρὸς τῆς ὀλιγότητος τοῖς πολεμίοις ἔχοντα τὴν θέσιν. Ἀλεξάνδρῳ δὲ τὸν μὲν τόπον ἡ τύχη παρέσχεν, ἐστρατήγησεν δὲ τοῖς ἀπὸ τῆς τύχης ὑπαρχόν-
E των πρὸς τὸ νικῆσαι βέλτιον· ὅσῳ γε τοσούτῳ πλήθει τοῖς βαρβάρων λειπόμενος, ἐκείνοις μὲν οὐ παρέσχε κύκλωσιν, αὐτὸς δὲ τῷ δεξιῷ τὸ εὐώνυμον ὑπερβαλών, καὶ γυμνὸς κατὰ κέρας, φυγὴν ἐποίησεν τοῖς καθ' αὑτὸν βαρβάροις, ἐν προφόροις ἀγωνιζόμενος· ὥστε τραυθῆναι ξίφει τὸν μηρὸν, ὡς μὲν Χάρης φησὶν, ὑπὸ Δαρείου (συμπεσεῖν γὰρ αὐτοὺς εἰς χεῖρας) Ἀλέξανδρος δὲ περὶ τῆς μάχης ὕστερον τοῖς περὶ τὸν Ἀντίπατρον, σὺκ εἴρηκεν ὅστις ἰῶ ὁ τρώσας, ὅτι δὲ ξωθείη τὸν μηρὸν ἐγχειρίδιῳ, δυσχερὲς δ' οὐδὲν ἀπὸ τοῦ ξαύματος
F συμβαίη, γέγραφεν. νικήσας δὲ λαμπρῶς, καὶ καταβαλὼν ὑπὲρ ἑνδεκα μυριάδας τοῦ πολεμίου, Δαρεῖον μὲν οὐχ εἷλεν, τέθαρρας σταδίοις ἢ πέντε προλαβόντα τῇ φυγῇ· τὸ δὲ ἅρμα καὶ τὸ τόξον αὐτοῦ λαβών, ἐπανῆλθεν· καὶ κατέλαβεν τοὺς Μακεδόνας τὸ μὲν ἄλλον πλοῦτον ἐκ τοῦ βαρβαρικοῦ στρατοπέδου φέροντες καὶ ἄγοντας ὑπερβάλλοντα πλήθει· (καίπερ δυσζώνων πρὸς τὴν μάχην παρηρμένων, καὶ τὰ πλεῖστα τῆς ἀποσκευῆς ἐν Δαμασκῷ καταλιπόντων) τὴν

δὲ

ὴ Δαρείου σκηνὴν ἐξηρηκότας ἐκείνῳ, θεραπείας τε
λαμπρᾶς ἐν ὑδρᾳ σκεύης καὶ χρημάτων πολλῶν γέμου-
σαν. οὗτος οὖν ἀποδυσάμενος καὶ ὅπλα, ὡς τὸ λου-
τρὸν ἐβάδιζεν, εἶπεν, Ἴωμεν ἀπολουσόμενοι τὸν ἀπὸ τῆς
μάχης ἱδρῶτα τοῦ Δαρείου λυτεῖν. καί τις τῶν ἑπομέν-
ων, Μὰ τὸν Δία (εἶπεν) ἀλλὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου. τὰ γὰρ τῶν ἡττω-
μένων εἶναί τε δεῖ καὶ φαίνεσθαι θεραπείας καὶ κρατουμένους.
ὡς ἂν εἶδεν μὲν ὄλυνθια καὶ κρωβύλους καὶ πέλοπας καὶ ἀλα-
βάστρους, πάντα χρυσοῦ ἡσκημένα φαεινῶς, ὠδώδει δὲ
θεαμένιον, οἷον ὑπὸ ἀρωμάτων καὶ μύρων, ὁ οἶκος· ἐκ δὲ
τούτου παρῆλθεν εἰς σκηνὴν ὑψηλὴν τε καὶ μεγάλην καὶ τῷ
πλούτῳ τῶν στρωμνῶν καὶ τραπέζας καὶ τὸ δεῖπνον αὐτοῦ κόσ-
μῳ θαύματος ἄξια, ἀμβλέψας πρὸς τοὺς ἑπομένους,
Τοῦτο ἦν, ὡς ἔοικεν, (ἔφη) τὸ βασιλεύειν. τρεπομένῳ
δὲ πρὸς τὸ δεῖπνον αὐτῷ, φέρεται τῶν ἐν τοῖς αἰχμαλώ-
τοις ἀγομένας μητέρα καὶ γυναῖκα Δαρείου, καὶ θυ-
γατέρας δύο παρθένους, ἰδούσας τὸ ἅρμα καὶ τὰ τόξα,
κόπτεσθαι καὶ θρηνεῖν, ὡς δὴ πολωλότος ἐκείνου. συχνὸν
οὖν διατρίψαν χρόνον Ἀλέξανδρος, καὶ τῆς ἐκείνων τύ-
χης μᾶλλον ἢ τῆς ἑαυτοῦ ἐμπαθὴς γενόμενος, πέμπει
Λεοννάτον, ἀπαγγεῖλαι κελεύσας ὡς οὔτε Δαρεῖος
τέθνηκεν, οὔτε Ἀλέξανδρον δεδιέναι χρή· Δαρείῳ γὰρ
πρὸς ἡγεμονίας πολεμεῖν, ἐκείναις δὲ πανταχοῦ πάρξειν ὧν
καὶ Δαρείου βασιλεύοντος ἠξιοῦτο. τοῦτο δὲ λόγου τῆς
γυναικῶν ἡμέρου καὶ χρηστοῦ φανέντος, εἰ μᾶλλον
ἡμερώσας αἰχμαλώτοις τὰ ἀπὸ τῆς ἔργων ἀπήντα
φιλανθρωπα. ἐπέτρεψαν γὰρ ὅσοις ἐβούλοντο Περσῶν ἐ-
δωκεν, ἐσθῆτι καὶ κόσμῳ χρησαμένοις οἷς τῆς λα-
φύρου· θεραπείας τε καὶ τιμῆς οὐ εἶχον, οὐδὲ ὁπουοῦν
ἀφεῖλεν, σωλάξεις δὲ μείζονας ἐκαρποῦτο τοῦ προ-
τέρου. ἡ δὲ καλλίστη καὶ βασιλικωτάτη χάρις οὐ παρ'
αὐτὸν, γυναιξὶ ἡμναίαις ἡμερωμέναις αἰχμαλώτοις καὶ
σώφροσι· μήτε ἀκοῦσαί τι, μήτε ὑπονοῆσαι, μήτε πρὸς
δοκῆσαι τοῦ αἰσχροῦ, ἀλλ' ὥσπερ ἐν ἱερῷ καὶ ἐν στρατοπέδῳ πο-
λεμίων, ἀλλ' ἐν ἱεροῖς καὶ ἁγίοις φυλαττομένας παρ-
θένους, ἀπόρρητον ἔχειν καὶ ἀόρατον ἑτέροις διαιτᾶν.
καίτοι λέγεται γε τὴν Δαρείου γυναῖκα πολὺ πασῶν
τῶν βασιλίδων διαφερόντως ἡμέσθαι, καθάπερ καὶ
αὐτὸς Δαρεῖος, ἀνδρῶν κάλλιστος καὶ μέγιστος· τὰς δὲ
παῖδας ἐοικέναι τοῖς γονεῦσιν. ἀλλ' Ἀλέξανδρος (ὡς
ἔοικεν) τῷ νικᾶν τοὺς πολεμίους, τὸ κρατεῖν ἑαυτῷ, βα
σιλικώτερον ἡγούμενος, ἅτε τούτων ἐθήλυ, ἅτε ἄλλῳ
ἐγνωκὼς γυναῖκα πρὸ γάμου, πλὴν Βαρσήνης. αὕτη δὲ
μετὰ τὸν Μέμνονος τελευτὴν, χήρα γενομένη, πρὸς Δα-
μασκὸν ἐλήφθη. πεπαιδευμένη δὲ παιδείαν Ἑλληνι-
κὴν, καὶ τὸν τρόπον ὑπήκοός οὖσα, καὶ πατρὸς Ἀρταβάζου,
γενόντος ἐκ βασιλέως θυγατρὸς, ἐγνώσθη, Παρμε-
νίωνος πρόξενον λαμβάνου τὸν Ἀλέξανδρον (ὡς φησιν Ἀ-
ριστόβουλος) καλῆς καὶ ἡμναίας καὶ τὸ κάλλος ἀλλὰ γυ
ναικὸς. τὰς δὲ ἄλλας αἰχμαλώτους ὁρῶν ὁ Ἀλέξανδρος
κάλλει καὶ μεγέθει διαφερούσας, ἔλεγε παίζων, ὡς ἐ-
σὶν ἀληθόνες ὀμμάτων αἱ Περσίδες. αὐτὸς δὲ εἰκόνι
μορφὴν ἢ πρὸς τὴν ἰδέαν τὴν ἐκείνων τὸ τῆς ἰδίας ἐγκρα-
τείας καὶ σωφροσύνης κάλλος, ὥσπερ ἀψύχοις εἰκόνας
ἀγαλμάτων παρέπεμπεν. ἐπεὶ δὲ Φιλόξενος, ὁ τῆς ἐπὶ
θαλάττης στρατηγὸς, ἐγράψενεν ἦν) παρ' αὐτοῦ Θεόδωρόν
τινα Ταραντῖνον, ἔχοντα παῖδας ὡραίους δύο, τὸν ἄφρο
σύνης, καὶ πυνθανόμενος εἰ πέμπει, χαλε-
πῶς ἐνεγκὼν, ἐβόα πολλάκις πρὸς τοὺς φίλους,

A Tabernaculum Darij reseruarant illi refertum egregiis seruitiis, instrumento regio & magna vi auri & argenti. Ibi confestim armis exutis ad balneum processit, dicens, Eamus ad abluendū Darij balneo contractum ex pugna sudorem. Ibi quidam ex amicis, Minimè verò, inquit, imò Alexandri. "quæ enim ad victos pertinuere, ea & esse & dici debent victoris. Vt holcia vidit, crossos, ampullas, alabastros, ex auro fabrefacta omnia, domúsque excitato suauissimo odore ex aromatibus & vnguentis fragrauit, inde in tabernaculum transiit fastigio, laxitate, lecti, mensarúmque & cœnæ illius nitore admirandum, oculos ad amicos intendens, Hoc nimirum, inquit, erat regnare. Verso ad cœnam nuntiat quispiam matrem vxorémque Darij, & duas filias virgines, quæ inter captiuas ducebantur, vbi viderunt currum & arcum illius, plangere & lamētari eum quasi peremptum. Diu ibi Alexander obticescens, atque illarū magis quàm sua permotus fortuna, Leōnatum mittit, imperátque vt nuntiet eis nec Darium mortuum, nec esse quod Alexandrum timeāt: quippe bellum cum Dario Alexādrum de imperio gerere, neq; illis "quicquam ex pristina fortuna, quæ regnante fuerat Dario, defore. His dictis alleuatæ sunt & recreatæ fœminæ: multo verò magis iam captiuæ facta benigna comperêre. Quoscunq; enim vellent permisit eis Persas sepelire, vtq; vestem & apparatum sumerent de præda: neque de cultu aut dignatione quam habuerāt vel minimum detraxit. annua eis etiam prioribus maiora attribuit. At pulcherrimum & maximè rege dignum beneficium eius in fœminas generosas captiuas & castas extitit, quòd nihil neque audirent, neque suspicarentur, neque expectarent turpe, sed quasi non in hostium castris, verùm in sacris & sanctis Vestæ templis seruatæ, in abdito extra aliorum oculos agerent. Et quidem perhibetur Darij coniunx longè omnium reginarum fuisse venustissima, vt virorum ille pulcherrimus & eminentissimus: filiæ etiam similes fuisse parentum. Sed Alexander profectò, temperare sibi quàm hostes vincere, magis regium ducens, nec has attigit, nec mulierem ante nuptias cognouit vllam, excepta Barsene. Hæc post Memnonis mortē vidua Damasci capta est: & cum ea, quum literis Græcis instituta & moribus placida esset, patre Artabazo, ex filia regis prognato, concubuit Alexander, incitante eum (vt Aristobulus autor est) Parmenione vt elegantē mulierem, & præter formam, generosam, attingeret. Cæteras captiuas vt vidit Alexander specie & statura eximias, dixit ioco, Quàm magni oculorum dolores sunt Persides! " Ad æmulationem verò illarum formæ, nitorem ostentans suæ continentiæ & moderationis, sicut inanimatas signorum imagines transmittebat eas. Quum rei maritimæ præfectus ad eum Philoxenus scripsisset, esse apud se Theodorum quendam Tarentinum, qui pueros duos haberet forma præcellenti, quærens an emeret eos: indignatus, atque identidem ad amicos exclamans,

Bona enim eorum qui sunt victi, ea & ille.

Quicquam sorū quæ regnāte Dario illis tribuebantur, defore. Quum autem hic sermo mulieribus placidus benignúsque visus fuisset, multo etiam maiora humanitatis exhibita fuerunt officia.

A Æmulatione autem quadam pulchritudinem suæ cont. & temperantiæ aduersus illarū formam ostentans, sicut inan-

rogauit quam vnquam in se turpitudinem deprehendisset Philoxenus, qui, desidens ibi, talem maculam procuraret sibi. Ipsi Philoxeno, in epistola multis proscisso conuitiis, Theodorum iussit vt cum mercibus suis in malam rem ablegaret. Agnonem adolescentem etiam castigauit, quòd sibi scripsisset Crobylum velle se celebris apud Corinthios nominis puerum comparare, atque ad ipsum mittere. Quum ad eum delatum esset, mercenariorum quorundam militum vxores à Damone & Timotheo, Macedonibus qui sub Parmenione merebant, stupratas, Parmenioni per literas mandauit, si manifesti criminis forent, vt eos, tanquam natas ad hominum corruptelam beluas, puniret atque interficeret. Ac de semetipso in hac epistola
» ad verbum scripsit, Ego enim nõ solùm non
» vidisse inueniar Darij vxorem, aut videre co-
» gitasse, verùm nec verba faciẽtes de eius de-
» core sustinuisse audire. Dicebat, mortalem se esse, intelligere se potissimùm ex somno & concubitu, quòd ab eadem imbecillitate natura incessat lassitudo & voluptas. Fuit & gulæ temperãtissimus: quod cum aliis signis ostendit, tum suis ad Adan verbis, quam matrem adoptauerat, & Cariæ designauerat reginam. Nam quum comiter illa multa quotidie fercula ei & bellaria mitteret, coquos denique & pistores, quos putabat intelligẽtissimos, nihil ait his sibi esse opus: meliores habere se coquos à pædagogo donatos Leonida: ad prandium iter antelucanum, ad cœnam exiguum prandium. Idem ille, inquit,
» stragulorum meorum repositorium solitus
» erat adire, vestiariúmque, atque ea soluere,
» inspiciens num quid mihi ad mollitiem ma-
» ter vel ad luxum addidisset. Iam in vinũ quoque fuit minus opinione effusus. Existimatus est autem in illud esse effusus, ob spatium quod non bibendo magis quàm fabulando producebat, singulis calicibus prolixum sermonem interponẽs semper, idque quum abundaret otio: quandoquidem à negotiis quidem non vinũ illum, non somnus, nullus ludus, non nuptię, non spectaculum (sicut alios duces) abduxit. Testatur vita, quam, etsi egit breuissimã, plurimis maximisq; rebus gestis impleuit. Quũ vacuus esset, vbi primùm surrexisset, & sacra diis fecisset, mox prandebat sedens: inde tempus traducebat vel venãdo, vel cõmentãdo, vel aliquid inter milites disceptando, vel legendo. Si iter faceret minus vrgens, discebat simul in progrediendo aut iaculari, aut in currum concitatum insilire & desilire. Crebrò præterea animi causa vulpes venabatur & aucupabatur: quod discas ex diario eius. Vbi ad diuersorium veniret, & ad balneum vngendúmque se verteret, rogabat panificum & coquorum magistros, ecquid cœna rectè & ordine parata esset. Ad cœnam serò & sub tenebras iam accumbebat. Erat mirifica eius sedulitas & circumspectio in mensa, nequid inæqualiter aut incuria distribueretur. Compotationem (vti diximus) in longum fabulando trahebat. Et qui alioquin omnium regum erat in consuetudine festiuissimus, neque vllius exors leporis, tunc iactantia odiosus euadebat & plus satis

Dum ageretur, insil. Vel, qui ageretur.

ἐρωτῶν τί πώποτε Φιλόξενος αἰσχρὸν ἀυτῷ συνεγνωκὼς, τοιαῦτα ὀνείδη προξενεῖν καθῆπτο. τὸν δὲ Φιλόξενον αὐτὸν ἐν ἐπιστολῇ πολλὰ λοιδορήσας, ἐκέλευεν αὐτοῖς φορτίοις τὸν Θεόδωρον εἰς τὸν ἔλεθρον ἀποστέλλειν. ἐπέπληξεν δὲ καὶ Ἄγνωνι νεανίσκῳ, γράψαντι πρὸς αὐτὸν, ὅτι Κρωβύλον ἐυδοκιμοῦντα ἐν Κορίνθῳ, βούλεται πρίαμβος ἀγαγεῖν πρὸς αὐτόν. πυνθανόμενος δὲ μισθοφόρων ἀνδρῶν γυναῖκα διεφθαρκέναι Δάμωνα καὶ Τιμόθεον, Μακεδόνας τοὺς ὑπὸ Παρμενίωνι στρατευομένων, ἔγραψε Παρμενίωνι, κελεύων, ἐαν ἐλεγχθῶσιν, ὡς θηρία ὀπὶ καταφθορᾶ τοῦ ἀνθρώπων γεγονότα τιμωρησάμενον ἀποκτεῖναι. καὶ περὶ ἑαυτοῦ καλῶ λέξιν ἐν ταύτῃ τῇ ἐπιστολῇ γέγραφεν, Ἐγὼ γὰρ οὐχ ὅπως ἑωρακὼς ἂν δυναίμην τὴν Δαρείου γυναῖκα, ἢ βεβουλευμένος ἰδεῖν, ἀλλ' οὔτε τοὺς λεγόντων περὶ τῆς εὐμορφίας αὐτῆς προσδεδεγμένος τὸν λόγον. Ἐλεγχθεὶς δὲ μάλιστα σωφρονέστατος θνητῶν ὤν, ἐκ τοῦ καθεύδειν καὶ συνουσιάζειν· ὡς ἀπὸ μιᾶς ἐγγινόμενον ἀσθενείας τῇ φύσει καὶ τὸ πονεῖν καὶ τὸ ἥδεσθαι. ἰῶ δὲ καὶ γαστρὸς ἐγκρατέστατος, ὡς καὶ τοῦτο ἄλλοις τε πολλοῖς ἐδήλωσεν, καὶ τοῖς πρὸς Ἄδαν λεχθεῖσιν, ἰῶ ἐποιήσατο μητέρα, καὶ Καρίας βασίλισσαν ἀπέδειξεν. ὡς γὰρ ἐκείνη φιλοφρονουμένη πολλὰ μὲν ὄψα καθ' ἡμέραν ἀπέστελλεν αὐτῷ καὶ πέμματα, τέλος δὲ, τοὺς δοκοῦντας εἶναι δεινοτάτους ὀψοποιοὺς καὶ ἀρτοποιοὺς, ἔφη πρὸς τῶν μηδὲν δεῖσθαι· βελτίονας γὰρ ὀψοποιοὺς ἔχειν ὑπὸ τοῦ παιδαγωγοῦ Λεωνίδου δεδομένους αὐτῷ· πρὸς μὲν τὸ ἄριστον, νυκτοπορείαν, πρὸς δὲ τὸ δεῖπνον, ὀλιγαριστίαν. ὁ δ' αὐτὸς οὗτος ἀνὴρ (ἔφη) καὶ τοὺς στρωμάτων ὑπνῶν τὰ ἀγγεῖα καὶ τοὺς ἱματίων ἔλυσεν, ὑποσκοπῶν μή τι μοι τρυφερὸν ἢ πεπλατυσμένον ἡ μήτηρ συντέθεικεν. ἰῶ δὲ καὶ πρὸς οἶνον ἦθος ἢ ἐδόκει καλῶς φέρειν. ἔδοξε δὲ διὰ τὸν χρόνον, ὃν οὐ πίνων μᾶλλον ἢ λαλῶν εἶλκεν, ἐφ' ἑκάστης κύλικος ἀεὶ μακρόν τινα λόγον διαπλέκων, καὶ ταῦτα, πολλῆς σχολῆς οὔσης. ἐπεὶ πρός γε τὰς παιδιὰς οὐκ οἶνος ἐκεῖνον, οὐχ ὕπνος, οὐ παιδιὰ τις, οὐ γάμος, οὐ θέα, καθάπερ ἄλλοις στρατηγοῖς, ἐπέσχεν. δηλοῖ δὲ ὁ βίος, ὃν βιώσας βραχυὺ παντάπασιν, πλείστων καὶ μεγίστων πράξεων ἐνέπλησεν. ἐν δὲ ταῖς σχολαῖς, πρῶτον μὲν ἀνασὰς καὶ θύσας τοῖς θεοῖς, δύσας ἠρίστα καθήμενος· ἔπειτα διημέρευεν κυνηγῶν, ἢ συντάττων, ἢ δικάζων τι τῶν πολεμικῶν, ἢ ἀναγινώσκων. εἰ δὲ ὁδὸν βαδίζοι μὴ λίαν ἐπείγουσαν, ἐμάνθανεν ἅμα πορευόμενος ἢ τοξεύειν, ἢ ὀπυιάζειν ἅρματος ἐλαυνομένου καὶ ἀποβαίνειν. πολλάκις δὲ παίζων, καὶ ἀλώπεκας ἐθήρευεν, καὶ ὄρνιθας, ὡς ὅτι λαβεῖν ἐκ τῶν ἐφημερίδων. καταλύσας δὲ καὶ τρεπόμενος πρὸς λουτρὸν ἢ ἄλειμμα, τοὺς ὅπως τῶν σιτοποιῶν καὶ μαγείρων ἀνέκρινεν εἰ τὰ πρὸς τὸ δεῖπνον ὑπρεπῶς ἔχουσι. καὶ δειπνῶν μὲν ὀψὲ καὶ σκότους ἤδη κατακλινόμενος ἤρχετο· θαυμασὴ δὲ ἰῶ ἡ ὀπὶ μέλεια καὶ πρόβλεψις ὅπως τῆς τραπέζης, ὅπως μηδὲν ἀνίσως, μηδὲ ὀλιγώρως διανέμοιτο. τὸν δὲ πότον (ὥσπερ εἴρηται) μακρὸν ὑπὸ ἀδολεσχίας ἐξέτεινεν· καὶ, πάλλα πάντων ἥδιστος ὢν βασιλέων σωθῆναι, ἐ χάριτος ἀδεμιᾶς ἀμοιρῶν, ὁπότε τῆς μεγαλαυχίας ἀηδὴς ἐγίνετο

καὶ λίαν στρατιωτικὸς, αὐτός τε πρὸς τὸ κομπώδες ὑποφερόμενος, καὶ τοῖς κόλαξιν ἑαυτὸν ἀνεικῶς ἐπιπάσιμον, ὑφ' ὧν οἱ χαριέστατοι τῶν παρόντων ἐπετρέποντο, μήτε ἀμιλλᾶσθαι τοῖς κόλαξι, μήτε λείπεσθαι βουλόμενοι τῶν αὐτῶν ἐπαίνων. τὸ μὲν γὰρ, αἰσχρὸν ἐδόκει, τὸ δὲ κίνδυνον ἔφερεν. μετὰ δὲ τὸν πότον λουσάμενος ἐκάθευδε πολλάκις μέχρι μέσης ἡμέρας· ἔστι δ' ὅτε καὶ διημερεύει ἐν τῷ καθεύδειν. αὐτὸς μὲν οὖν καὶ ὄψων ἐγκρατὴς ἦν, ὥστε καὶ τὰ σπανιώτατα πολλάκις τῶν ἀπὸ θαλάττης αὐτῷ κομιζομένων ἀγκροδρύων καὶ ἰχθύων, ἑκάστῳ διαπεμπόμενος τῶν ἑταίρων, πολλάκις ἑαυτῷ μόνῳ μηδὲν καταλιπεῖν. τὸ μέντοι δεῖπνον ἦν ἀεὶ μεγαλοπρεπὲς, καὶ τοῖς δυνάμεσι τῆς δαπάνης ἅμα συναυξανομένης, τέλος εἰς μυρίας δραχμὰς προῆλθεν. ἐνταῦθα δὴ ἔδει, καὶ τοσοῦτον ὠφελεῖσθαι τελεῖν τοῖς ὑποδεχομένοις Ἀλέξανδρον. μετὰ δὲ τὴν μάχην τὴν ἐν Ἴσσῳ, πέμψας εἰς Δαμασκὸν, ἔλαβεν τὰ χρήματα καὶ τὰς ἀποσκευὰς, καὶ τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας τῶν Περσῶν· ἔτι δὲ ἐσκεμμένοι ὠφεληθῆναι οἱ τῶν Θεσσαλῶν ἱππεῖς· (τούτοις γὰρ ἄνδρας ἀγαθοὺς ἀποφερόντως ἐν τῇ μάχῃ ἡγουμένους, ἔπεμψεν ὀλίγους ὠφεληθῆναι βουλόμενος) ἐνεπλήσθη δὲ καὶ τὸ λοιπὸν στρατόπεδον. καὶ γὰρ τότε πρῶτον οἱ Μακεδόνες χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ γυναικῶν καὶ διαίτης βαρβαρικῆς, ὥσπερ κύνες, ἅπτεσθαι ἀφάμενοι εἶβον, διώκειν καὶ ἀνιχνεύειν τὸν Περσῶν πλοῦτον. οὐ μὴν ἀλλ' Ἀλεξάνδρῳ πρῶτον ἐδόκει κρατεῖσθαι τὰ περὶ θαλάσσης. Κύπρον μὲν οὖν οἱ βασιλεῖς ἧκον ἐγχειρίζοντες αὐτῷ καὶ Φοινίκην, πλὴν Τύρου. Τύρον δὲ πολιορκῶν ἐπὶ μῆνας, χώμασι, καὶ μηχαναῖς καὶ τριήρεσι διακοσίαις ἐκ θαλάττης, ὅναρ εἶδε τὸν Ἡρακλέα δεξιούμενον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ τείχους καὶ καλοῦντα. τῶν δὲ Τυρίων πολλοῖς κατὰ τοὺς ὕπνους ἔδοξεν ὁ Ἀπόλλων λέγειν ὡς ἅπασι πρὸς Ἀλέξανδρον. οὐ γὰρ ἀρέσκειν αὐτῷ τὰ πραττόμενα κατὰ τὴν πόλιν. ἀλλ' αὐτὸς μὲν, ὥσπερ αὐθρωπον αὐτομολοῦντα πρὸς τοὺς πολεμίους ἐπ' αὐτοφώρῳ τὸν θεὸν εἰληφότες, σειρᾷ τε τῷ Κολοσσῷ περιέβαλλον αὐτὸν, καὶ καθήλουν πρὸς τὴν βάσιν, Ἀλεξανδρίζειν καλοῦντες. ἑτέραν δ' ὄψιν Ἀλέξανδρος εἶδεν κατὰ τοὺς ὕπνους· σάτυρος αὐτῷ φανεὶς ἐδόκει πρόσπαίζειν πόρρωθεν· εἶτα βουλομένου λαβεῖν, ὑπεξέφυγεν. τέλος δὲ, πολλὰ λιπαρήσαντος καὶ προϊδραμόντος, ἦλθεν εἰς χεῖρας. οἱ δὲ μάντεις τοὔνομα διαιροῦντες, σὸν ἀπιθάνως ἔφασαν αὐτῷ, Σὴ γενήσεται Τύρος. καὶ κριὸν δέ τινα δεικνύουσιν, πρὸς ὃν κατὰ τοὺς ὕπνους ἰδεῖν ἔδοξεν τὸν σάτυρον· ἀφὰ μέσου δὲ τῆς πολιορκίας ὑπὸ τοῖς Ἄραψας τοῖς περοικοῦσι τὴν Ἀντιλιβάνῳ στρατεύσας, ἐκινδύνευσεν διὰ τὸν παιδαγωγὸν Λυσίμαχον. ὠθηλούμενος δὲ αὐτῷ, λέγων τὸ Φοίνικος ἐκ εἶ) χείρων οὐδὲ πρεσβύτερος. ἐπεὶ δὲ παρῆσαν τοῖς ὀρεινοῖς, καὶ τοὺς ἵππους ἀπολιπών, πεζὸς ἐβάδιζεν, οἱ μὲν ἄλλοι πολὺ προῆλθον, αὐτὸς δὲ τὸν Λυσίμαχον, ἑπτὰ ἤδη καταλαμβανούσης, καὶ τῶν πολεμίων ἐγγὺς ὄντων, ἀπαγορεύοντα καὶ βαρυνόμενον οὐκ ἠθέλησεν ἀπολιπεῖν, ἀλλ' ἀναλούμενος καὶ ὠθούμενος, ἔλαθεν δὲ στρατεύματος ἀποσπασθεὶς μετ' ὀλίγων, καὶ λίαν στρατιωτικὸς, αὐτός τε πρὸς τὸ κομπώδες A castrensis: atque cum ipse ad arrogantiam delabebatur, tum mancipabat seipsum adulatoribus, à quibus optimi conuiuæ obterebantur, qui neque certare volebant cum adulatoribus, neque minus quàm illi cum audebant prædicare. Hoc enim, periculum adferebat, illud ducebant turpe. A poculis lautus conferebat se dormitum vsque in meridiem subinde: interdum totum diem cubabat. Fuit insuper obsonij temperans: ac rarissimas sæpe, quæ à mari ad ipsum afferebantur, delicias fructuum arboreorum & piscium cuique amicorum mittebat: sibi vni admodum nihil reseruabat. Cœna erat semper splendida tamen, atque vnà cum secunda fortuna sumptus assurgebat: postremò ad decem millia drachmarum progressus est. Hîc substitit, tantæque impensæ Alexandrum inuitantibus fuerunt præfinitæ. Secundum pugnam ad Issum, Damascum misit ad pecuniam, sarcinas, liberósque & coniuges Persarum accipienda. Ingenti præda ibi Thessali equites potiti sunt: (hos enim illuc, quòd eorum fortissima opera vsus in prælio fuisset, ex composito, quò ditescerent, misit) cæterùm reliquus quoque exercitus opulentia fuit repletus. Ibi Macedones, primùm gustato auro, argento, mulieribus, & vita barbarica, sicut canes olfactis vestigiis, maturabant insequi atque inuestigare Persarum diuitias: at Alexandro primùm visum est oram maritimam in potestatem suam redigere. Atque illi qui in Cypro regnabant, venerunt ad insulam ei dedendam, & Phœnicen, præter Tyrum. Eam D vrbem dum per menses septem, aggeribus, machinis atque ex mari triremibus ducentis oppugnat, per quietem Herculem vidit ex muro sibi manus tendentem inuitantémque. Tyriorum multis visus in somnis Apollo est dicere, ad Alexandrum se transire. neque enim sibi cordi esse ea quæ in vrbe agerentur. Illi verò Apollinis simulacrum, sicut transfugæ sceleris comperti, deuinxere catenis, clauísque basi affixere, Alexandri fautorem appellantes. Alia species est noctu Alexandro obuersata. Satyrus ei oblatus E est: visus est hic procul ei alludere. Quem quum corripere conaretur, *subducere se: tandem, post preces multas atque circumcursationes, venire in manus suas. Ei vates, dissecto nomine, non absurdè responderunt, *Tua erit Tyrus. *quòd σὰ Græcè Tua significet.* Ostendunt etiam fontem apud quem videre secundum quietem visus est Satyrum. Dum tenet obsidio, mouet in Arabas qui Antilibanum accolunt. Ibi in periculum venit pædagogi causa Lysimachi, qui comitabatur eum, iactans se Phœnice neque inferiorem neque ætate esse grauiorem: sed postquam iam ad montana peruenit, ac relictis equis, iter fecit pedibus, alij longè præcesserant, ipse verò nocte ingruente, atque non longè ab hostibus fatiscentem & defessum haud sustinens deserere Lysimachum, dum *excitat eum & trahit, ab exercitu imprudens cum paucis est distractus, noctémque

Ei apparuit, qui visus est pr.

Fuga elabi: tan.

Sa erit Tyrus, σὺ Doricè pro σή.

Inclamat eum & deducit, ab exer.

in tenebris & acri gelu asperis locis egit. Quum autem frequentes pyras apud hostes sparsim lucentes videret, fretus corporis sui agilitate, atque in partem ipse laborisemper veniendo, perplexitatem Macedonum leniens, accurrit ad proximum ignem: barbarisque duobus, qui assidebant, gladio confossis, ac correpto titione rediit ad suos. Tum ingenti accenso igne alios extemplo exterruerunt, vt fugam capesserent: alios, qui ipsos inuasere, profligauerunt, ac tutam noctem transegere. Hæc scripta reliquit Chares.

Porro obsidio hunc habuit exitum. Dum exercitum penè totum reficit à superioribus laboribus Alexander, paucos autem, ne respirarent hostes, mœnibus admouet, vates Aristāder victimis cæsis quum inspiceret exta, confidentius * asseruit apud coronam, vrbem illo mense haud dubiè expugnandam. Qua dictum eius ludibrio & risu excipiente, quòd dies ea nouissima esset, cernēs rex perplexum, * fauénsque semper vaticiniis, iussit deinceps non trigesimum illum diem, sed vigesimumoctauum mensis numerari: signóque tuba dato murum acrius, quàm ab initio instituerat, est adortus. Quum vrbs oppugnaretur impigrè, neque illi qui in castris erant quiescerent, sed concurrerent ad opem ferendam, * fracti Tyrij sunt, vrbémque Alexander illo cepit die. Hinc circumsedenti Gazam, vrbem Syriæ maximam, gleba à superuolante demissa alite, in humerum delapsa est. Auis in vna ex machinis considens, subitò neruiceis plagulis, quibus ad versandos vtebantur funes, est irretita. Hoc portentum Aristandri prædictioni euentum habuit respondentem. nam accepit in humero Alexander vulnus, sed vrbem cepit. Quum Olympiadi, Cleopatræ & amicis multa de præda mitteret, Leonidæ quoque misit pædagogo thuris talenta quingenta, & myrrhę centum, * vbi spes puerilis subiit eum. Quippe Leonidas ingerenti in sacrificio ambabus manibus & libanti thymiama Alexandro, Vbi potitus eris, inquit, regione odorifera, tum munificè adolebis, nunc modicè vtere præsentibus. Hîc ergo scripsit ei Alexander, » Thus tibi & myrrham affatim misimus, quo » tādem desinas esse in deos adstrictus. Quum oblatum ei scrinium, quo nihil visum pretiosius est iis qui Darij opes & sarcinas in custodiam accipiebant, rogauit amicos quid potissimùm ex rebus charis in eo reponeret: aliis alia proponentibus, ipse Iliada illius repositorio ostendit se seruaturum. Hæc testes assidui non pauci confirmauere: si verò, quod Alexandrini commemorant, Heraclidis fide, verum est, haud otiosum vel inutilē apparet Homerum eum comitatum esse cōmilitonem. Ferunt enim eum, AEgypto recepta, amplam voluisse & populosam Græcam vrbem condere, eíque indere nomen suum. Mox de architectorum cōsilio locum metato & cōplexo mira specie nocte insequenti est per quietem oblata. Vir venerāda

Asseruit præsentibus, vrb. Vel, circunstantibus.

Fauénsque semper honori vaticiniorum.

Animos despōderunt Tyrii.

Suæ spei puerilis recordatus. Quippe L. Alexādro quum aliquādo in sacr. amb. man. captos odores incendisset, Vbi pot.

A Ἐ σκότους ἅμα καὶ ῥίγους σφοδρᾶ νυκτερῶν ἐν χειμεί-
οις χαλεπῆς. εἶδεν οὖν πόρρω πυρὰ πολλὰ καὶ λαμ-
πρὰ προσάδλω τῆς πολεμίων. θαῤῥῶν ᾗ δ σώματος
τῇ κουφότητι, Ἐ τῷ πονεῖν αὐτὸς ἀεὶ, ῥᾳδιουργούμε-
νος τὴν ἀποφίαν τῆς Μακεδόνων, προσέδραμε τοῖς
ἐγγυτάτω πῦρ καίουσιν· κ περικαθημένοις τῇ πυρᾷ δύο
βαρβάρους παίξας τῷ ἐγχειριδίῳ, καὶ δαλὸν ἁρπά-
σας, ἦκεν πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ κομίζων. ἐγκαύσαντες ᾗ πῦρ
πολύ, τοὺς μὲν λίθοις ἐφόβησαν, ὥστε φυγεῖν, τοὺς δ' ἐ-
πίοντας ἐτρέψαντο, καὶ κατηυλίσθησαν ἀκινδύνως.
B τοῦτα μὲν δὴ Χάρης ἱστόρηκεν. ἡ ᾗ πολιορκία τοιῆτον ἔ-
σχε πέρας· Ἀλεξάνδρᾳ τ μὲν πολλὴν τ δυνάμεως ἀ-
ναπαύοντος ἀπὸ πολλῶν ἀγώνων τ ἔμπροσθεν, ὀλίγους
δέ τινας, ὡς μὴ σχολάζοιεν οἱ πολέμιοι, τοῖς τείχεσι
προσάγοντος, Ἀλέξανδρος ὁ μάντις ἐσφαγιάζετο. καὶ
τὰ σημεῖα καταδὼν, θρασύτερον διωρίσατο πρὸς τοὺς
παρόντας, ἐν ἐκείνῳ τῷ μηνὶ πάντως ἁλώσεσθαι τ πό-
λιν. γνωμολόγᾳ ᾗ χλευασμοῦ κ γέλωτος, (ἐπὶ γὰρ ἡ τε-
λευταία δ μηνὸς ἡμέρα) διηπορημένον αὐτὸν ἰδὼν ὁ
Βασιλεὺς, Ἐ συμφιλοπαίγμονος ἀεὶ τοῖς μαντεύμα-
C σιν, ἐκέλευε μηκέτι τριακάδα τ ἡμέραν ἐκείνην, ἀλλὰ
ἕνδεκα φθίνοντος ἀριθμεῖν. καὶ τῇ σάλπιγγι σημήνας,
ἀπεπειρᾶτο τ τειχῶν ἐρρωμενέστερον ἢπερ ἐξ ἀρχῆς διε-
νοήθη. γνωμούσης ᾗ λαμπρᾶς ὑποβολῆς, Ἐ μηδὲ τ ἀ-
πὸ στρατοπέδου καρτερόντων, ἀλλὰ συῤῥεχόντων καὶ
προσβοηθούντων, ἀπεῖπον οἱ Τύριοι· καὶ τ πόλιν εἷλεν
κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν. μεθ' ᾗ τοῦτα πολιορκοῦντι
Γάζαν αὐτῷ, τ Συρίας μεγίστην πόλιν, ἐμπίπτει ὑπὸλος
εἰς τ ὦμον, ἀφεθεὶς ἄνωθεν ὑπὸ ὄρνιθος. ὁ ᾗ ὄρνις
ὑφ' ἓν τῆς μηχανημάτων καθίσας, ἔλαθεν ἐνσχεθεὶς
D τοῖς νευρίνοις νεκυοφάλοις, οἷς πρὸς τὰς ὀπισθοφά
τῆς χοινίκων ἐχρῶντο. κ τὸ σημεῖον ἀπέβη κ τ Ἀριστάν
δρου προῤῥήσιν· ἐτρώθη μὲν γὰρ Ἀλέξανδρος εἰς τὸν ὦ-
μον, ἑλὼν ᾗ τὴν πόλιν. ἀποστέλλων ᾗ πολλὰ τῆς λα-
φύρων Ὀλυμπιάδι Ἐ Κλεοπάτρᾳ Ἐ τοῖς φίλοις, κατέ
πεμψε κ Λεωνίδῃ τῷ παιδαγωγῷ τάλαντα λιβανω-
τοῦ πεντακόσια, Ἐ σμύρνης ἑκατόν, ἀναμνησθεὶς παι-
δικῆς ἐλπίδος. ὁ γὰρ Λεωνίδης (ὡς ἔοικεν) ἐν θυσίᾳ
ποτὲ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, ὀπισθραξάμενον ἀμφοτέ-
ραις τῇς χερσὶν Ἐ καθαίσαντα ἐπὶ θυμιάματος, Ὅταν
E (ἔφη) τῆς χωματοφόρου κρατήσῃς Ἀλέξανδρε, τότε
σίως ἐπὶ τοσοῦτον θυμιάσεις· νῦν ᾗ φειδομένως χρὴ τοῖς
παροῦσιν. τότε οὖν Ἀλέξανδρος ἔγραψε πρὸς αὐτὸν,
Ἀπέσταλκά μοί σοι λιβανωτὸν ἄφθονον κ σμύρναν,
ὅπως παύσῃ πρὸς τοὺς θεοὺς μικρολογούμενος. κιβω-
τίου δέ τινος αὐτῷ προσενεχθέντος, ὃ πολυτελέστερον
οὐδὲν ἐφαίνη τοῖς τὰ Δαρείου χρήματα καὶ τὰς ἀποσκευὰς ὡς λαμβάνουσιν, ἠρώτα τοὺς φίλους ὅ, τι
δοκοίη μάλιστα τῶν ἀξίων κτουδῆς εἰς αὐτὸ καταθέ-
σθαι. πολλὰ ᾗ πολλῶν λεγόντων, αὐτὸς ἔφη τὴν Ἰλιά-
δα φρουρήσειν ἐν ταύτῃ κατεθέμενος. κ ταῦτα μὲν ἐκ
F ὀλίγοι τ ἀξιοπίστων μεμαρτυρήκασιν· εἰ δ' ὅπερ Ἀ-
λεξανδρεῖς λέγουσιν, Ἡρακλείδῃ πιστεύοντες, ἀληθές
ἔστιν, οὐκοιν σὸκ ἀργὸς οὐδὲ ἀσύμβολος αὐτῷ συστρα
τεύειν ἔοικεν Ὅμηρος. λέγουσι γὰρ ὅτι τ Δημήτριος κρα-
τήσας, ἐβούλετο πόλιν μεγάλην Ἐ πολυανθρωπον Ἑλ-
λωίδα συνοικίσας, ἐπώνυμον ἑαυτῷ καταλιπεῖν· καί
τινα τόπον γνώμῃ τῆς ἀρχιτεκτόνων ὅσον οὐδέπω διε-

μετρεῖτο καὶ περιέβαλλεν, εἶτα νύκτωρ κοιμώμενος, ὄψιν εἶδεν θαυμασίην. ἀνὴρ πολιὸς ὦ μάλα τῷ

κόμιλω, καὶ γεραρὸς τὸ εἶδος, ἔδοξεν αὐτῷ ὥδας ἃς λέγων τὰ ἔπη τάδε,

Νῆσος ἔπειτά τις ἔστι πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ,
Αἰγύπτου προπάροιθε· Φάρον δέ ἑ κικλήσκουσιν.

Ἀθρόως οὖν ἐξαναστὰς ἐβάδιζεν ὅπῃ τιὼ Φάρον, ἣ τότε μὲν ἔτι νῆσος ἦν, ὑπὸ Κανωβικοῦ μικρὸν ἀνωτέρω στόματος, νυνὶ δὲ διὰ χώματος ἀνείληπται πρὸς τὴν ἤπειρον. ὡς οἶμαι δεῖσθε τόπον ἀφύσια διαφέροντα, (παλίμφατος γάρ ἐστιν ἰσθμὸς πλάτος ἔχων σύμμετρον ὀπίσω κῶς διείργουσα, λίμνην τε πολλὴν καὶ θάλασσαν ἐν λιμένι μεγάλῳ τελοῦσαν) εἰπὼν ὡς Ὅμηρος ἦν ἄρα πάντα ἄλλα θαυμαστὸς, καὶ σοφώτατος ἀρχιτέκτων, ἐκέλευσε διαγράψαι τὸ σχῆμα τῆς πόλεως πρὸς τόπῳ συναρμόττοντα. ἦν δὲ μὴ μὲν οὐ παρὼν λευκὴν· τῶν γὰρ ἀλφίτων λαμβανόντες, ἐν πεδίῳ μελαγγείῳ κυκλοτερῆ κέλπον ἦγον, οὗ πρὸς ἐντὸς ὠθιφέρειαν ἀθεῖαν βάσης, ὥσπερ ἀπὸ κρασπέδων εἰς σχῆμα χλαμύδος ὑπελάμβανον, ἐξ ἴσου συνάγουσαι τὸ μέγεθος. ἡδέντος δὲ τῇ διαθέσει τοῦ βασιλέως, αἰφνίδιον ὄρνιθες ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς λίμνης, πλῆθός τε ἄπειροι, καὶ κατ᾽ ἔθνος παντοδαποὶ καὶ μεγάλοι, σπὶ τὸν τόπον καταίροντες, νέφεσιν ἐοικότες, οὐδὲ μικρὸν ὑπελίποντο τῆς ἀλφίτων· ὥστε καὶ τὸν Ἀλέξανδρον διαθερμανθῆναι πρὸς τὸν οἰωνόν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῶν μάντεων διαρρεῖν παραινούντων, (πολυαρκεστάτην γὰρ οἰκίζεσθαι πόλιν ὑπ᾽ αὐτοῦ, καὶ παντοδαπῶν ἀνθρώπων ἐσομένην τροφὸν) ἔργου κελεύσαντος ἔχεσθαι τοὺς ἐπιμελητὰς, αὐτὸς ὥρμησεν εἰς Ἄμμωνος ὁδὸν μακράν, καὶ πολλὰ μὲν ἔχουσαν ἐρημώδη καὶ θαλαττώδη, κινδυνώδη δὲ δύο· τὸν μὲν, ἀνυδρίας, δι᾽ ἣν ἔρημός ἐστιν οὐκ ὀλίγων ἡμερῶν· τὸν δὲ, εἰ λάβρος ἐν ἄμμῳ βαθείᾳ καὶ ἀχανεῖ πορευομένοις ἐπιπέσοι νότος· ὡς που καὶ πάλαι λέγεται περὶ τὸν Καμβύσου στρατὸν, ἀναστήσας ἅπαν μεγάλῳ, καὶ κυματώσας τὸ πεδίον, μυριάδας ἀνθρώπων πέντε καταχῶσαι καὶ διαφθεῖραι. ταῦτα πάντα ἀχρεῖον πάντες ἐλογίζοντο· χαλεπὸν δὲ ἦν Ἀλέξανδρον ἀποστρέψαι πρὸς ὁτιοῦν ὡρμημένον. ἥ τε δὴ τύχη τῆς ἐπιβολῆς ὑπείκουσα, τῷ γνώμῃ ἰσχυρὰν ἐποίει, καὶ τὸ θυμοειδὲς ἄχρι τῶν πραγμάτων ἐπεξέφερε τὴν φιλονεικίαν ἀήττητον, οὐ μόνον πολεμίοις, ἀλλὰ καὶ τόποις καὶ καιροῖς καταβιαζομένη. ἐν γοῦν τῇ τότε πορείᾳ, τὰ συντυχόντα τῆς ἀπορίας ὥδαξε τοῦ θεοῦ βοηθήματα, τὴν ὑστέρων χρησμῶν ὀπιστεύσῃ μᾶλλον. τέρπων δέ τινα καὶ τοῖς χρησμοῖς ἡ πίστις ἐκ τούτων ὑπῆρξεν. πρῶτον μὲν γὰρ ἐκ Διὸς ὕδωρ πολὺ καὶ διαρκεῖς ὑετοὶ γινόμενοι τόν τε τῆς δίψης φόβον ἔλυσαν, καὶ τὴν ξηρότητα καταστέσαντες, τὸ ἄμμου νοτερᾶς γινομένης, καὶ πρὸς αὐτὴν ξυμπεσούσης, δύπνουν τὸν ἀέρα καὶ καθαρώτερον παρέσχον. ἔπειτα τὴν ὄρνιν οἵπερ ἦσαν τοῖς ὁδηγοῖς, συγχυθέντων, καὶ πλανης οὔσης καὶ διαστασμοῦ τῶν βαδιζόντων διὰ τὴν ἄγνοιαν, κόρακες ἐκφανέντες ὑπελάμβανον τὴν ἡγεμονίαν τῆς πορείας, ἑπόμενοι μὲν, ἔμπροσθεν πετόμενοι καὶ ἀπευθύνοντες, ὑστεροῦντας δὴ καὶ βραδύνοντας ἀναμένοντες. ὃ δὴ καὶ θαυμασιώτατον, (ὡς Καλλισθένης φησὶν) τῇς φωνῆς ἀνακαλούμενοι τοὺς πλανωμένους νύκτωρ, καὶ κλάζοντες, εἰς ἴχνος καθίσασαν τὴν πορείαν.

A canicie atque facie visus est ei assistens hæc carmina promere,

Exinde undoso quædam iacet insula ponto
AEgypto prætexta, Pharum quam nomine dicunt.

Ac confestim surgens perrexit ad Pharum, quæ id temporis insula adhuc erat paulo supra Canobicum ostium, nunc cum continẽte commissa est aggere. Vt loci præcellens visa est commoditas (est enim longa ceruice satis patenti laxam disterminans paludem, terminánsque in spatiosum portum mare) Homerum dixit cum cætera eximium, tum prudentissimum esse architectum, iussitque formam vrbis delineari loco congruentem. Quia verò ad manum non erat creta, polenta in campo nigro vsi, ad effigiẽ metati sunt chlamydis orbe gyrato lacinioſæ sinum, cuius esset ab directis basibus æquabilis procursus. Hæc descriptio quum regi placeret, aues repentè à flumine & lacu innumero grege omnísque generis & grandes, instar nubium, eum in locum delatæ polentam sunt omnem depastæ. Quo augurio * obtorpescẽti Alexãdro augures animũ dedere. quippe copiosam vrbem ostenderunt ab eo condi, multarúmque nationum futuram alumnam. Tunc instare operi, quibus id demãdauerat, iussis, ad Ammonis oraculum profectus est. Iter prolixum erat, ac cũ multorum laborum ærumnarúmque plenum, tum cum duobus coniunctum periculis: vno, ob aquæ penuriam, propter quam desolata regio non paucorũ dierum itinere est: altero, si procellosus in alto & vasto sabulo progredientes Auster occupauerit: vt quondam dicitur Cãbysis exercitui accidisse, quum arenæ ingentem cumulum excitauit, voluítque per campum fluctus, vt quinquaginta millia capitum obruerit oppresserítque. Cuncta hęc reputabant ferè omnes: cęterùm arduum erat, Alexandrum, quodcunque intendisset, ab eo deflectere. Siquidem & fortuna cœptis aspirãs animum eius firmabat, animíque magnitudo vsque ad facta progrediebatur peruicacia inuicta, quæ non hostibus modò, sed locis etiam & temporibus afferret vim. Quas illo in itinere difficultatibus eius dii opes attulerunt, hæ quàm insequutæ oracula fidem meruere maioremi: imò oraculis hæ quodammodo fidem astruxere. Primùm enim cælestes aquæ & largi excusi imbres, sitis timorem discusserunt, ariditatéque extincta sabuli irrigati & iam compactioris, liquidum aera reddiderunt & puriorem. Deinde * confusis, quibus duces itineris vtebantur, notis, quum erraret agmen per ignorantiam atque ab itinere deflecteret, corui oblati duces sẽ præbuerũt. Si agmen sequebatur, incitatis antecedebant pennis: sin incederet lentius & tardius, opperiebãtur. Quod verò miraculũ superabat omne (vt autor est Callisthenes) vocibus & crocitu, siqui nocte aberrarent, hos reuocabãt atque ad vestigiũ viæ reducebant.

Quum perturbatus esset Alexander.

Conf. metis quæ ducibus itineris proposita erant. Vel quas sibi proponebant.

Vt emensus solitudinem, quò tendebat venit, vates Ammonis eum dei nomine vt parentis salutauit. Ille quæsiuit an interfectores parentis sui omnes pœnas dedissent. Cui vates, Dij meliora, inquit: neque enim tuus mortalis parens est. * Ita varians rogauit, omnésne Philippi puniuisset percussores. Hinc de imperio, an dominatũ sibi omnium gentium concederet. Quum deus ostendisset & hoc annuere se, & Philippi peractam plenè vltionem, deum magnificis donis & sacerdotes honorauit pecunia. Hæc de oraculis tradunt plerique. Ipse in epistola ad matrem Alexander sortes quasdam sibi ait arcanas redditas, quas reuersus soli ei relaturus esset. Sunt qui dictitant vatẽ, quum appellare comiter Alexandrum Græcè vellet, Ὦ παιδίον, *id est* Filiole, postremam syllabam, vt barbarum, per ς pronuntiasse, ac dixisse Ὦ παιδιος, loco ν vsurpantem ς: * neque inuito claudicasse in voce Alexandro, increbuisséque sermonem, Iouis eum à deo appellatum filium. Perhibetur etiam, quum Psammonem philosophũ audiuisset in AEgypto, ex dictis eius hoc præcipuè probasse, omnes mortales à deo regi. quippe quod in quaque re imperat & dominatur, esse diuinum. Et verò opinionem habuisse eum de his * multo sapientiorẽ, ac pronuntiasse, cunctorum quidem esse mortaliũ deum communem parentem, sed peculiariter sibi adoptare optimum quenque. Omnino aduersus barbaros inflatus erat, & mirè præ se ferebat * probatum sibi ortum & stirpem suam diuinam: ad Græcos verò diuinitatem vsurpabat modicè & parcius: extra- D
» quam scribens de Samo Athenien sibus,
» Equidem liberam vobis, inquit, vrbem tam
» claram non donauerim: verùm eam benefi-
» cio tenetis illius qui tunc dominus & parens meus appellabatur: Philippum significans. Postea sagitta ictus atque ingenti pressus dolore, Hic (amici) inquit, qui fluit, sanguis, est humanus, non talis

-diis ut solitus manare beatis.

Quum aliquãdo per magna tonitrua omnibus consternatis, sophista Anaxarchus, qui
» apud eum erat, diceret ei, Num quid tu tale E
» Iouis fili? Ridens ille, Nolo verò, inquit,
» formidolosus esse, sicut tu me vis, amicis: qui cœnam fastidis meam, quòd pisces videas in mensis, non satraparum capita apposita. Siquidem vera fama est Anaxarchum missis à rege Hephæstioni piscibus dictum illud iactasse, quasi contemnentem derident émque eos qui magnis laboribus & periculis venantur speciosa, quum nihil aut parum in deliciis & voluptatibus habeant præ aliis præcipui. Ex iis ergo quæ commemorauimus, liquet nihil sibi illum persuasisse vani, aut inflatum fuisse, verùm intendisse diuinitatis opinione reddere sibi obnoxios alios. In Phœniciam ex AEgypto regressus, diis honorem habuit, pompásque egit: chorum etiam encyclium, & tragicorum agonas concertationibus etiam, nedũ apparatu, celebres. Quippe fuerunt Cypriorum reges chorագi, sicut apud Athenienses sorte ex tribubus electi.

Tum sermone mutato rog.

Libẽter autem Alexandrũ errorem hunc vocis audiuisse, increb.

Multo magis philosophiæ conuenientem. Vel, magis philosopho dignã.

Persuasum sibi esse quod de suo ortu diuino diceretur: ad Gr.

ἐπεὶ ὃ διεξελθὼν τὴν ἔρημον ἦκεν εἰς τὸν τόπον, ὃν μὲν προφήτης αὐτὸν ὁ Ἄμμωνος, ἀπὸ τοῦ θεοῦ χαίρειν, ὡς ἀπὸ πατρός, προσεῖπεν· ὁ δ' ἐπήρετο μήτις αὐτὸν εἴη διαπεφευγὼς τὴν τοῦ πατρὸς φονέων. ἀφημεῖν δὲ τὸ προφήτου κελεύσαντος, (οὐ γὰρ ἔτι) πατέρα θνητὸν αὐτὸ) μεταβαλὼν ἐπυνθάνετο τοὺς Φιλίππου φονεῖς εἰ πάντας εἴη τετιμωρημένος. εἶτα περὶ τῆς ἀρχῆς, εἰ πάντων αὐτῷ δίδωσιν ἀνθρώπων κυρίῳ γενέσθαι. χρήσαντος δὲ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦτο δοῦναι, καὶ Φίλιππον ἀπέχθειαν ἔκπωλεω τὴν δίκην, ἐδωρεῖτο τὸν θεὸν ἀναθήμασι λαμπροῖς, καὶ χρήμασι τοὺς ἀνθρώπους. ταῦτα περὶ τῆς χρησμῳδίας οἱ πολῖται φράφουσιν· αὐτὸς δὲ Ἀλέξανδρος ἐν ἐπιστολῇ πρὸς τὴν μητέρα, φησὶν γεγονέναι τινὰς αὐτῷ μαντείας ἀπορρήτους, ἃς αὐτὸς ἐπανελθὼν φράσει πρὸς μόνην ἐκείνην. ἔνιοι δέ φασιν, τὸν μὲν προφήτην, Ἑλληνιστὶ βουλόμενον προσειπεῖν μετὰ τινος φιλοφροσύνης, Ὦ παιδίον, ἐν τῇ τελευταίᾳ τῇ φθόγγῳ, ὑπὸ βαρβαρισμοῦ πρὸς τὸ σίγμα ἐξενεχθῆναι, καὶ εἰπεῖν, Ὦ παισίος, αὐτὶ τοῦ ν, τῷ σ χρησάμενον. ἀσμένῳ ὃ τῷ Ἀλεξάνδρῳ τὸ σφάλμα τῆς φωνῆς γενέσθαι, καὶ διαδοθῆναι λόγον, ὡς παῖδα Διὸς αὐτὸν τοῦ θεοῦ προσειπόντος. λέγεται ὃ καὶ Ψάμμωνος ἐν Αἰγύπτῳ τοῦ φιλοσόφου ἀκούσας, ἀποδέξασθαι μάλιστα τῶν λεχθέντων, ὅτι πάντες ἄνθρωποι βασιλεύονται ὑπὸ θεοῦ. τὸ γὰρ ἄρχον ἐν ἑκάστῳ καὶ κρατοῦν, θεῖόν ἐστιν. εἰ δὲ μᾶλλον αὐτὸς περὶ τούτων φιλοσοφώτερον δοξάζειν, καὶ λέγειν, ὡς πάντων μὲν ὄντα κοινὸν ἀνθρώπων πατέρα, τὸν θεὸν, ἰδίους δὲ ποιούμενον ἑαυτοῖς τοὺς ἀρίστους. καθόλου δὲ πρὸς μὲν τοὺς βαρβάρους σοβαροὺς ἦν, καὶ σφόδρα πεπεισμένῳ περὶ τῆς ἐκ θεοῦ γενέσεως καὶ τεκνώσεως ὁμοίως, τοῖς δ' Ἕλλησι μετρίως καὶ ὑποφειδόμενος ἑαυτοῦ ἐχρῆτο. πολιτευομένου Σάμου γράφων Ἀθηναίοις, Ἐγὼ μὲν οὐκ αὖ (φησὶν) ὑμῖν ἐλευθέραν πόλιν ἔδωκα καὶ ἔνδοξον· ἔχετε δ' αὐτὴν λαβόντες παρὰ τοῦ τότε κυρίου καὶ πατρὸς ἐμοῦ προσαγορευομένου. λέγων τὸν Φίλιππον. ὕστερον δὲ πληγῇ πρὸς πεσὼν ὑπὸ τοξεύματος, καὶ προσαλγὴς γενόμενος, Τοῦτο μὲν (εἶπεν) ὦ φίλοι τὸ ῥέον, αἷμα, καὶ οὐκ ἰχώρ, οἷός περ τοὺς μακάρεσι θεοῖσιν. ἐπεὶ δὲ μεγάλης ποτὲ βροντῆς γενομένης, καὶ πάντων ἐκπεπληγότων, Ἀνάξαρχος ὁ σοφιστὴς παρὼν ἔφη πρὸς αὐτὸν, Μή τι σὺ τοιοῦτόν ὁ τοῦ Διός; γελάσας ἐκεῖνος, Οὐ βούλομαι γὰρ (εἶπεν) φοβερὸς εἶναι τοῖς φίλοις, ὥσπερ σὺ μὲν κελεύεις, ὁ καταφαυλίζων μου τὸ δεῖπνον, ὅτι ταῖς τραπέζαις ἰχθῦς ὁρᾷς ὀπτημένους, οὐ κατὰ κεφαλάς. τῷ γὰρ ὄντι λέγεται τὸν Ἀνάξαρχον, ἰχθυδίων Ἡφαιστίωνι πεμφθέντων ὑπὸ τοῦ βασιλέως, τὸν περιρρεόμενον ὑπὸφθέγξασθαι λόγον, οἷον ὀξυτελίζοντα καὶ καταφρονούμενον τοῖς τὰ περιβλεπτὰ μεγάλοις πόνοις καὶ κινδύνοις διώκοντας, ὡς οὐδὲν ἢ μικρὸν ἐν ἡδοναῖς καὶ ἀπολαύσεσι τιμιώτερον ἔχοντας τῶν ἄλλων. ὅ γ' οὖν Ἀλέξανδρος καὶ ἀπὸ τῶν ἐρημούντων δῆλός ἐστιν αὐτὸς ἑαυτὸν ποιῶν θεὸν, ἑαυτὸν τετυφωμένος, ἀλλὰ τοῖς ἄλλοις καταδουλούμενος τῇ δόξῃ τὸ θνητοῦ. εἰς δὲ Φοινίκην ἐπανελθὼν ἐξ Αἰγύπτου, θυσίας τοῖς θεοῖς καὶ πομπὰς ἐπετέλει, καὶ χορῶν ἐγκυκλίων καὶ τραγικῶν ἀγῶνας, οὐ μόνον τὴν παρασκευὰς ἀλλὰ καὶ τὰς ἁμίλλας λαμπροὺς ποιούμενος. ἐχορήγουν γὰρ οἱ βασιλεῖς τῆς Κυπρίων, ὥσπερ Ἀθήνησιν οἱ κληρ-

ρούμενοι τὰς φυλάς· ἠγωνίζοντο θαυμασίῃ φιλο- A
τιμίᾳ πρὸς ἀλλήλους. μάλιστα δὲ Νικοκρέων ὁ Σαλα-
μίνιος καὶ Πασικράτης ὁ Σόλιος διεφιλονείκησαν.
ἔτυχε γὰρ ἔλαχον τοῖς ἐνδοξοτάτοις ὑποκριτὰς χορη-
γεῖν, Πασικράτης μὲν, Ἀθηνοδώρῳ, Νικοκρέων δὲ, Θεσ-
σαλῷ, πρὸς ὃν ἐπεποιθάκει καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος. οὐ
μὴν διέφυγε τὴν ἀποψηφισθῆναι πρότερον ἢ τοῖς ψήφοις ἀ-
ναγορευθῆναι νικῶντα τὸν Ἀθηνόδωρον. τότε δὲ (ὡς ἔοι-
κεν) ἀπιὼν, ἔφη τοὺς μὲν κριτὰς ἐπαινεῖν, αὐτὸς μέν-
τοι μέρος αὐ ἡδέως προσέσθαι τῆς βασιλείας ὅπως τῷ
μὴ Θεσσαλὸν ἰδεῖν νενικημένον. ἐπεὶ δὲ Ἀθηνόδωρος B
ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ζημιωθεὶς ὅτι πρὸς τὸν ἀγῶνα τῶν
Διονυσίων οὐκ ἀπήντησεν, ἠξίου γράψαι πρὸς αὐτὸν
βασιλέα, τοῦτο μὲν οὐκ ἐποίησεν, τὴν δὲ ζημίαν ἀπέ-
στειλεν παρ' ἑαυτοῦ. Λύκωνος δὲ τοῦ Σκαρφέως δήμε-
ρωτος ἐν τῷ θεάτρῳ, καὶ τύχον εἰς τὴν κωμῳδίαν
ἐμβαλόντος, αἰτήσαντα δέκα τάλαντα, γε-
λάσας ἔδωκεν. Δαρείου δὲ πέμψαντος ὑπισχνούμενος πρὸς
αὐτὸν, καὶ φίλοις δεομένους μέρος μὲν ὑπὲρ τῆς ἐά-
λωκότων λαβεῖν τάλαντα, τὰ δὲ ἐντὸς Εὐφράτου πᾶ-
σαν ἔχοντα, καὶ γήμαντα μίαν τῶν θυγατέρων, φίλον C
εἶ) τε σύμμαχον, ἐκοινοῦτο τοῖς ἐπαύροις καὶ Παρμε-
νίωνος εἰπόντος, Ἐγὼ μὲν, εἰ Ἀλέξανδρος ἦμην, ἔλα-
βον ἂν ταῦτα, Καὶ γὼ νὴ Δία (εἶπεν ὁ Ἀλέξανδρος) εἰ
Παρμενίων. πρὸς δὲ τὸν Δαρεῖον ἔγραψεν, ὡς ἀδένος
ἀτυχήσοι τῆς φιλανθρώπων ἐλθὼν πρὸς αὐτόν· εἰ δὲ
μή, αὐτὸς ἐκεῖνον ἤδη πορεύεσθαι. ταχὺ μέντοι
μετεμελήθη, τῆς τοῦ Δαρείου γυναικὸς ἀποθανούσης
ἐν ὠδῖσιν· τε φανερὸς ἦν αὐτῷ ὀδυρόμενος, ὡς ὀπίδειξιν ἀ
μικρὰν ἀφῃρημένος χρηστότητος. ἔθαψεν οὖν τὴν αὐ-
θρωπον, ἀδεμιᾶς πολυτελείας φεισάμενος. τὸν δὲ θαλα- D
μηπόλων τὸν εὐνοῦχον, ὃν συναλώκεισαν τῇ γυναι-
ξὶν, ἀποδρᾶντα ἐκ στρατοπέδου, καὶ πρὸς Δαρεῖον ἀ-
φικόμενον, Τίρεως ὄνομα, φράζει τὸν θάνατον
αὐτῷ τῆς γυναικός. ὡς δὲ πληξάμενος τὴν κεφαλὴν
καὶ ἀνακλαύσας, Φεῦ τῶν Περσῶν (ἔφη) δαίμονος, εἰ
τὴν βασιλέως γυναῖκα καὶ ἀδελφὴν, οὐ μόνον αἰχ-
μάλωτον ἡμέσθαι ζῶσαν, ἀλλὰ καὶ τελευτήσασαν, ἄ-
μοιρον κεῖσθαι ταφῆς βασιλικῆς· ὑπολαβὼν ὁ θαλα-
μηπόλος, Ἀλλὰ ταφῆς γε χάριν (εἶπεν) ὦ βασιλεῦ, τε
τιμῆς ἁπάσης καὶ τῶν πρέποντος, οὐδὲν ἔλαττον αἰ πάσαις E
τὴν πανηγὸν δαίμονα Περσῶν. ἔτι δὲ ζώσῃ τῇ δεσποί
νῃ Στατείρᾳ, καὶ μητρὶ σῇ, τε τέκνοις, ἓν ἔδει τῶν πρό-
σθεν ἀγαθῶν τε καλῶν, ἢ τὸ σὸν ὁρᾶν φῶς (ὃ πάλιν ἀ-
ναλάμψει λαμπρὸν ὁ κύριος Ὠρομάσδης) οὔτε ἀ-
ποθανοῦσα κόσμου τινὸς ἄμοιρος γέγονεν, ἀλλὰ τε πολε
μίων τε τιμηταὶ δάκρυσιν. ἔτι γὰρ ὅστις χρηστὸς κρατή-
σας Ἀλέξανδρος, ὡς δεινὸς μαχόμενος. ταῦτα ἀκού-
σαντα Δαρεῖον ἡ παραχὴ τε τὸ πάθος ἐξέφερον πρὸς
ὑποψίας ἀτόπους· καὶ τὸν εὐνοῦχον ἐνδοτέρω τε σκη-
νῆς ἀπαγαγών, Εἰ μὴ καὶ σὺ μοῖρ' τῆς Περσῶν (ἔφη) τύ- F
χης μακεδονίζεις, ἀλλ' ἔτι σοὶ δεσπότης ἐγὼ Δαρεῖος,
εἰπέ μοι, σεβόμενος Μίθρου τε φῶς μέγα τε δεξιὰν
βασίλειον, ἆρα μή τι μικρόν τι Στατείρας κλαίω
κακῶν, οἰκτρότερα ἢ ζώσης ἐπάσχομεν, τε μᾶλλον αὖ
κατ' ἀξίαν ἐδυστυχοῦμεν, ὠμῶς καὶ σκυθρωπῶς εἰ-
πεσόντες ἐχθρῷ; τί γὰρ οὐ πεπεπεῖς ἀνδρὶ νέῳ πρὸς ἐχθρᾶ
γυναῖκα μέχρι τιμῆς τοσούτης συμβόλαιον; ἔτι λέ-

A Certauerunt mira inter se contentione, Nicocreon præsertim Salaminius & Pasicrates Solius studio decertauere acri: quando his sorte euenerat vt histriones maximè conspicuos exhiberent: Pasicrates Athenodorum, Thessalum, cui ipse fauebat Alexãder, Nicocreon. Non antè detexit tamen studiũ suum quàm suffragiis victor esset renuntiatus Athenodorus. Tũc verò in digressu laudare ait iudices se: sed maluisse portionis regni facere iacturã, quàm vidisse Thessalum victum. Quum esset Athenodoro ab Athe-
B nienſibus mulcta dicta, quòd ad Bacchanalium ludos non occurrisset, atque à rege ille, vt pro se deprecaretur literis, postulasset, id ei denegauit, sed mulctam misit de suo. Quum Lycon Scarphensis in theatro placeret, intexuissétq; in comœdia versum, qui petitionem continebat decem talentûm, arridens largitus est ea. Missa à Dario ad Alexandrum epistola & amicis, qui orarent vt pretio decem millium talentûm redderet sibi captiuos, offerrétque ad amicitiam eius & societatem impetrandam, quicquid terrarum citra Euphratem esset, atque vnius filiarum suarum nuptias, retulit id ad consilium amicorum. Quum Parmenio diceret,
C « Equidem, si Alexander essem, has conditio « nes acciperem: Et ego quoque hercule, in- « quit Alexander, si Parmenio essem. Dario verò rescripsit, si ad se veniisset, omni genere humanitatis se eum prosequuturum: sin minus, moturum in illum. Breui tamen pœnituit eum, mortua ex partu Darij vxore: nec dissimulauit dolorem, quòd magna demõ-
D strandæ clementiæ esset occasione fraudatus. Extulit autem eam immẽso sumptu. At è spadonibus, qui circa reginam erant cum fœminis capti, elapsus ex castris vnus est Tireus nomine. Hic, equum nactus & ad Darium profectus, mortem nuntiat ei coniu- « gis suæ. qui quum caput offensans eiulánsq; « diceret, Hem Persarum fortunam: regísne « coniugem & sororem non tantùm viuam « captam, sed & defunctam, regiarum exe- « quiarum iacere expertem? Excipiens cubi- « cularius, Atqui exequiarum nomine, inquit, « rex, omnísque honoris & ornamenti, nihil « est quòd fortunam Persarum malignam in- « cuses. Nihil enim viuæ dominæ Statiræ, vel « matri tuæ liberísque, ex pristina fortuna abfuit, nisi tuum videre lumen (quod iterum
E illustrabit summus Oromasdes) nec ornatus mortuæ defuit vllus. Imò hostium quoque decorata est lacrymis. quippe ita est indulgens victor Alexander, vt bellator acris. Hæc audientem Darium cõsternatio & dolor animi ad suspiciones detorserunt absonas: qui abducto in tabernaculum interius
F Tireo, Nisi tu quoque cum Persarũ, inquit, fortuna pro Macedonibus facis, sed si vlla tibi supereſt regis reuerentia tui, noli me celare per solis ingens iubar & regiam dexteram, num minimam partem deploro Statiræ calamitatum, qua viua magis nostra miseranda fortuna erat, minúsque dolẽda pro nostra maiestate asperitas eius esset, si in hostem incidissemus sæuiorem & tristiorem.

Sed ego Dar. tibi adhuc sum dominus, dic mihi, lumen Mithræ magnũ & regiam dextrã reuereritus, annũ min.

Quódnam enim iuueni cum hostis vxore vsque ad tantos honores commercium honestum? Nondum finierat ille sermonẽ, quũ ad pedes eius Tireus abiecit se, ac supplex petiit, abstineret iis verbis, neque Alexandrũ afficeret iniuria, néve defunctam sororem & coniugem conspurcaret, néve maximam sibi omnis aduersitatis præcideret consolationẽ, quòd à viro esset humana sorte maiore superatus: verùm suspiceret etiam Alexandrum, qui Persarum vxoribus continentiam quàm virtutem ostendisset Persis maiorem. Simul horrenda sacramenta Tireus hisce de rebus concepit, moderationémque & animi celsitudinem reliquam Alexandri commemorauit. Tum progressus ad amicos Darius, atq; ad cęlum manus tendens, hasce fudit preces, Dij patrij & regnorum prędes, primum mihi concedite vt fortunam Persarum in gradum restitutam, quo eam accepi splendore, relinquam: quòd Alexandro gratiam referam eorum quæ in meo aduerso casu charissimis meis præstitit pignoribus. Quòd si fato hoc adest tempus deorum inuidiæ & rerum vicissitudini præfinitũ, de Persarum regno vt sit transactum, nequis mortalium alius in Cyri solio sedeat quàm Alexander. Hæc ita gesta & dicta plerique scriptores tradunt. At Alexander omni cis Euphratem subacta Asia, signa in aduentantem Darium decies centenis millibus militum mouit. Hìc ex amicis quidam retulit ei pro ridiculo, seruitia, quæ castra sequebantur, per ludum se in duas partes diuisisse. vtrique esse ducem & imperatorem, vni Alexandrum, alteri ab iis nuncupatum Darium. cœpisse glebis inter se velitari, mox pugnis: tandem exarsisse certamine, atque ad lapides sudésque multos progressos, nec dirimi eos facilè potuisse. Quod vbi accepit, ipsos iussit solos congredi duces. Alexandrũ ipse armauit, Philotas Darium. Spectauit exercitus pugnam, omẽ ex euentu capturus. Acri conserta pugna, ille qui Alexander dicebatur tulit palmam, donóque duodecim vicos & ius stola Persica vtendi accepit. Hoc scriptũ reliquit Eratosthenes. Magnum cum Dario prælium non apud Arbela, (vt multi prodidere) sed fuit apud Gausamela commissum. Eam vocem denotare domum cameli aiũt, quòd rex quidam olim, qui hostes effugerat camelo dromade, hoc loco locauerit eum, certis vicis vectigalibúsque ad curã eus attributis. Porrò luna mense Boedromione defecit sub initium mysteriorum, vt ea Athenis agunt. Vndecimo à defectione die, quum exercitus vtrinque in conspectu essent, continuit Darius copias suas in armis, ad faces ordines suos lustrans. Alexander, quiescẽtibus Macedonibus, cum vate Aristandro egit pro tabernaculo suo sacris quibusdam arcanis operans, atque Apollini immolans. Maiores natu amici eius, Parmenio potissimùm, vt campum interiacentem inter amnem Niphatẽ montésque Gordiæos barbaricis luminibus omnem cõtemplati sunt collucere, incõdita autem & confusa vox strepitúsque horrendus ab exercitu velut ex vasto resonabat pelago, multitudi-

Fortitudinem.

Vt finem capiat regnum Pers.

γοντος αὐτὸ, καταβαλὼν ὅπι τοὶς πόδας Τείρεως αὐτὸν, ἱκέτευεν ἀὐφημεῖν, καὶ μήτε Ἀλέξανδρον ἀδικεῖν, μήτε τὴν τεθνεῶσαν ἀδελφὴν καὶ γυναῖκα καταισχυῦαι· μήτε αὖθ' τὴν μεγίσην ὧν ἔπαθεν ἀφαιρεῖσθαι συμφορὰν, τὸ δοκεῖν ὑπ' ἀνδρὸς ἡττῆσθαι κρείττονος ἢ κατ' ἄνθρωπίνην φύσιν· ἀλλὰ καὶ ἀγωνιᾶζειν Ἀλέξανδρον, ὡς πλείονα τῆς Περσῶν γυναιξὶν σωφροσυνὴν ἢ Πέρσας ἀνδρείαν ἐπιδεδειγμένον. ἅμα δ' ὄρκους τε φρικώδεις καὶ θαλαμηπόλου κινουμένους ἐπὶ τούτων, καὶ πρὸς τῆς ἄλλης ἐγκρατείας καὶ μεγαλοψυχίας τὸν Ἀλέξανδρον λέγοντος, ἐξελθὼν πρὸς τοὶς ἑταίρους ὁ Δαρεῖος, καὶ χεῖρας ἀνατείνας πρὸς τὸν οὐρανὸν, ἐπεύξατο, Θεοὶ πατρῷοι καὶ βασίλειοι, μάλιστα μὲν ἐμοὶ διδόητε τὴν Περσῶν τύχην εἰς ὀρθὸν αὖθις καταστῆσαι, ἐφ' οἷς ἐδεξάμην ἀγαθοῖς, ἀπολιπεῖν, ἵνα κρατήσας, ἀμείψωμαι τὰς Ἀλεξάνδρου χάριτας, ὧν εἰς ἐμὲ φίλτατα παίσας ἔτυχον. εἰ δ' ἄρα τις ἤδη εἵμαρτο καιρὸς ὀφειλόμενος νεμέσει καὶ μεταβολῇ παύσασθαι τὰ Περσῶν, μηδεὶς ἄλλος ἀνθρώπων καθίσαι εἰς τὸν Κύρου θρόνον πλὴν Ἀλεξάνδρου. τοῦτο μὲν οὕτω γενέσθαι τε καὶ λεχθῆναι φασὶν οἱ πλεῖστοι τῶν συγγραφέων· Ἀλέξανδρος δὲ τῶν ἐντὸς δὲ Εὐφράτου πᾶσαν ὑφ' ἑαυτῷ ποιησάμενος, ἦλαυνεν ὅπι Δαρεῖον, ἑκατὸν μυριάσιν στρατοῦ καταβαίνοντα. καί τις αὐτῷ φράζει τῶν ἑταίρων, ὡς δὴ γέλωτος ἄξιον προῆγμα, τοὶς ἀκολούθοις παίζοντας, εἰς δύο μέρη διῃρημένους σφᾶς αὐτοὶς, ὧν ἑκατέρου στρατηγὸν εἶναι καὶ ἡγεμόνα, τὸν μὲν, Ἀλέξανδρον, τὸν δὲ, Δαρεῖον ὑπ' αὐτῶν προαγορευόμενον. ἐρεθισμοὺς δὲ βώλοις ἀκροβολίζεσθαι πρὸς ἀλλήλους, εἶτα πυγμαῖς, τέλος ἐκκεκαῦσθαι τῇ φιλονεικίᾳ, καὶ μέχρι λίθων καὶ ξύλων πολλοὺς διακοπῆναι πώσεις γενομένους. τῶν τε ἀκούσας, ἐκέλευσεν αὐτοὶς μονομαχῆσαι τοὶς ἡγεμόνας, καὶ τὸν μὲν Ἀλέξανδρον αὐτὸς ὠπλίσεν, τὸν δὲ Δαρεῖον φιλώτας· ἐθεᾶτο δὲ ὁ στρατὸς, ἐν οἰωνῷ τινι τὸ μέλλον πεῖσθαι τὸ γινόμενον. ἰσχυρᾶς δὲ τῆς μάχης γενομένης, ἐνίκησεν ὁ καλούμενος Ἀλέξανδρος, καὶ δωρεὰν ἔλαβεν δώδεκα κώμας, καὶ στολὴν Περσικὴν χρῆσθαι. τῶν τε μὲν οὖν Ἐρατοσθένης ἱστόρηκεν. τὴν δὲ μεγάλην μάχην πρὸς Δαρεῖον οὐκ ἐν Ἀρβήλοις (ὥσπερ οἱ πολλοὶ γράφουσιν) ἀλλὰ ἐν Γαυγαμήλοις γενέσθαι συνέπεσεν. σημαίνειν δέ φασιν οἶκον καμήλου τὸ Δρόμεκτον, ἐπεὶ τὸ πάλαι τοὶς βασιλέων ἐκφυγὼν πολεμίους ὅπι καμήλου δρομάδος, ἐνταῦτα καθίδρυσεν αὐτὴν, ἀποτάξας τινὰς κώμας καὶ προσόδους εἰς τὴν ὀπισθοτέλειαν. ἡ μὲν οὖν σελήνη τοῦ Βοηδρομιῶνος ἐξέλιπεν, πρὸ τῆς τῶν μυστηρίων τὰ Ἀθήνησιν ἄρχειν· ἑνδεκάτῃ δὲ ἀπὸ τῆς ἐκλείψεως νυκτὸς, τῆς στρατοπέδων ἐν ὄψει γενομένων, Δαρεῖος μὲν ἐν ὅπλοις συνεῖχε τὴν δύναμιν, λαμπάδων ὑποφαινομένων τὰς τάξεις· Ἀλέξανδρος δὲ, τῆς Μακεδόνων ἀναπαυομένων, αὐτὸς πρὸ τῆς σκηνῆς μετὰ τοῦ μάντεως Ἀριστάνδρου διέτριβεν, ἱερουργίας τινὰς ἀπορρήτους ἱερουργούμενος, καὶ τοῦ φόβῳ σφαλεῖσθαι μενος. οἱ δὲ πρεσβύτεροι τῆς ἑταίρων, καὶ μάλιστα Παρμενίων, ὡς τὸ μὲν πεδίον τὸ μεταξὺ τοῦ Νιφάτου καὶ τῶν ὀρῶν τῆς Γορδυαίων ἅπαν ἑωρᾶτο καταλαμπόμενον τοῖς βαρβαρικοῖς φέγγεσιν, ἀτέκμαρτος δὲ ἦν φωνὴ συμμεμιγμένη, καὶ θόρυβος καὶ φόβος ἐκ τοῦ στρατοπέδου, καθάπερ ἐξ ἀχανοῦς πρόσηχε πελάγους, ἠχω-

μάσαντες τὸ πλῆθος, ⁊ πρὸς ἀλλήλους διαλεχθέντες ὡς μέγα καὶ χαλεπὸν ἔργον εἴη, συμπεσόντες ἐκ προφανοῦς τοσοῦτον ὠσασθαι πόλεμον, ἀπὸ τῆς ἱερᾶς ὁρμῶσι τῷ βασιλεῖ προσελθόντες, ἐπιθέσθαι αὐτὸν ὅπως ἄρξωσι νύκτωρ τοῖς πολεμίοις, ⁊ τῷ σκότῳ τὸ φοβερώτατον συγκαλύψαι τῶν μέλλοντος ἀγῶνος. ὁ δὲ τὸ μηνυθὲν ὀλίγον εἰπών, Οὐ κλέπτω τὴν νίκην, ἐνίοις μὲν ἔδοξε μειρακιώδη καὶ κενὴν ἀπόκρισιν πεποιῆσθαι, παίζων πρὸς τοσοῦτον κίνδυνον· ἐνίοις δέ, καὶ τῷ παρόντι θαρρεῖν, καὶ σχολάζεσθαι τῶν μέλλοντος ὀρθῶς· μὴ διδοὺς προφασιν ἠτιμένῳ Δαρείῳ πρὸς ἄλλην αὖθις ἀναθαρρῆσαι πεῖραν, αἰτιωμένῳ τούτων νύκτα καὶ σκότος, ὡς ὄρη καὶ στενὰ καὶ θάλασσαν, ἧττον πρότερον. οὐ γὰρ ὅπλων οὐδὲ σωμάτων ἀπορίᾳ πώσεσθαι πολεμοῦντα Δαρεῖον, ἀπὸ τηλικαύτης δυνάμεως καὶ χώρας τοσαύτης, ἀλλ' ὅταν ἀφῇ τὸ φρόνημα καὶ τὴν ἐλπίδα, δι' ἐμφανοῦς ἥττης κατὰ κράτος ἐξελεγχθείς. ἀπελθόντων δὲ τούτων καταπλιθεὶς ὑπὸ σκιᾶν, λέγεται τὸ λοιπὸν μέρος τῆς νυκτὸς ὑπνῳ βαθεῖ κρατηθῆναι παρὰ τὸ εἰωθός. ὥστε θαυμάζειν ἐπελθόντας ὀρθρου τοὺς ἡγεμόνας, καὶ πρὸ αὐτοῦ ἐξενεγκεῖν φῶς φάσγελμα πρῶτον, ἀεὶ σποιεῖσθαι τοὺς στρατιώτας· ἔπειτα δὲ καιροῦ κατεπείγοντος, εἰσελθόντα Παρμενίωνα, καὶ θιγόντα τῆς κλίνης, δὶς ἢ τρὶς αὐτὸν φθέγξασθαι τοὔνομα· καὶ διεγερθέντος, οὕτως ἐρωτᾶν ὅ, τι δὴ πεπονθὼς ὑπνον καθ' ὁδὸν νενικηκότος, οὐχὶ μέλλοντος ἀγωνιεῖσθαι τὸν μέγιστον τῶν ἀγώνων. τὸν γοῦν Ἀλέξανδρον εἰπεῖν θαμὶ θαύσαντα, Τί γὰρ ἄρα ἤδη σοὶ νενικηκέναι δοκοῦμεν, ἀπηλλαγμένοι δὲ πλανᾶσθαι καὶ διώκειν ἐν πολλῇ καὶ κατεφθαρμένῃ φυγομαχοῦντα χώρᾳ Δαρεῖον; ὁ μόνον δὲ περὶ τῆς μάχης, ἀλλὰ καὶ πρὸ τοῦ κινδύνου αὐτὸν ἐπιδείξατο μέγαν καὶ σωφρονοῦντα πρὸς λογίζεσθαι καὶ θαρρεῖν ἑαυτόν. ἔχειν γὰρ ὁ ἀγὼν ἀποτροπὴν ⁊ σάλον ἐν τῷ ἀνύμῳ κέρατι τῷ Παρμενίωνα, τὴν Βακτριανῆς ἱππουρίᾳ πολλῷ καὶ μιᾷ βίᾳ παρεμπεσούσης εἰς τοὺς Μακεδόνας, Μαζαίου δὲ περιπέμψαντος ἔξω τῆς φάλαγγος ἱππεῖς τοῖς σκηνοφυλακοῦσι περιβαλοῦντας. διὸ καὶ θορυβούμενος ὑπ' ἀμφοτέρων ὁ Παρμενίων, ἀπέστειλεν πρὸς Ἀλέξανδρον ἀγγέλους φράζοντας οἴχεσθαι τὰ χρέαμα καὶ τὰς ἀποσκευάς, εἰ μὴ καθ' ταχος βοήθειαν ὀχυρὰν ἀπὸ τοῦ σώματος πέμψειεν τοῖς ὀπισθεν. ἔτυχε μὲν δὴ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τοῖς περὶ αὐτὸν ἐφόδοις διδοὺς σημεῖον· ὡς δὲ ἤκουσεν τὰ παρὰ τοῦ Παρμενίωνος, οὐκ ἔφη σωφρονεῖν αὐτόν, οὐδὲ ἐντὸς εἶναι τοῦ λογισμοῦ, ἀλλ' ὑπολελῆφθαι παραπόμενον ὅλα νικῶντες μὲν προσκτήσονται καὶ τὰ τοῦ πολεμίου, ἡττωμένοις δὲ φρουρητέον ἀ χρημάτων οὐδὲ ἀνδραπόδων, ἀλλ' ὅπως ἀποθανοῦνται καλῶς καὶ λαμπρῶς ἀγωνιζόμενοι. ταῦτα ὑπισχνεῖται Παρμενίωνι, τὸ κράνος περιέθετο, τὸν δ' ἄλλον ὁπλισμὸν οὗτος ἀπὸ σκιᾶς εἶχεν, ἐπὶ νυμφικὸν τοῦ Σικελικοῦ ζωστόν. ὑπὲρ δὲ τούτῳ, θώρακα διπλοῦν λινοῦν, ἐκ τῶν ληφθέντων ἐν Ἰσσῷ. τὸ δὲ κράνος, λευκὸν μὲν σιδηροῦν, ἐστίλβε δὲ ὥσπερ ἀργυροῦς καθαρεύς. ἔργον Θεοφίλου. σωρὸν δὲ αὐτῷ περίξιφον ὁμοίως σιδηροῦν, λιθοκόλλητον. μάχαιραν δὲ θαυμαστὴν βαφῇ καὶ κουφότητι, δωρησαμένου δὲ Κιλίκων βασιλέως, ᾗ εἶχεν, ἠσκημένος τὰ πολλὰ χρῆσθαι μαχαίρᾳ περὶ τὰς μάχας.

nem stupentes, atque inter se colloquuti magnam rem & arduam fore, si aperto Marte tantum belli fluctum aggrederentur impellere, regressum à sacris regem adeunt, suadéntque hostem vt nocte adoriatur, contegátque tenebris summum instantis terrorem certaminis. Ille enimuerò celebratum hoc dictũ fatus, Non furor victoriam, temerarium visus quibusdam est & arrogans respõsum dedisse qui tanto in periculo luderet, aliis & in præsentia animatusesse & rectè coniicere de futuro, quòd victo Dario ansam non daret, aliam denuò pugnæ aleam respiciendi, huius cladis causam in noctem & tenebras conferẽti, vt in montes, fauces, & mare, superioris. Quippe non armorum Darium penuria neque hominum positurum bellum, tanto imperio & ditione succinctum tam vasta, verùm vbi extorta aperta acie victoria conuictus animum & spem abiecisset. Postquam hi digressi sunt, contulit se in tentorium cubitum, vbi dicitur reliquum noctis alto sopore fuisse præter solitum oppressus: obstupuerúntque duces, qui primo diluculo eum adierunt, militibúsque suo nomine primùm, vt pranderẽt, pronuntiauere, deinde vrgente articulo, ingressus Parmenio, & cubili assistens, bis térve nomine eum compellat. Vbi eum excitauit, rogat quid hoc rei sit, quòd somno indulgeat perinde acsi vicerit, non autem maximum prælium sit initurus. Tum arridens Alexãder, Num tibi, inquit, non vi- «
cisse videamur, liberati à vagando, Dariúm- «
que in laxa & euastata tergiuersantem regio- «
ne consectando? At non ante pugnam modò, sed in ipso etiam discrimine magnum virum se & solido consilio animóque esse probauit. Siquidem sinistrum cornu, vbi agebat Parmenio, fluctuauit, ac pedẽ retulit, quum equitatus Bactrianus magna impressione & vi inuectus in Macedonas fuisset, Mazæúsq; turmas aliquot equitum aciẽ circumuectas inuadere iussisset impedimenta. Ita vtraque re consternatus Parmenio, misit ad Alexandrum nuntios, qui significarent ei transactum esse de castris & impedimentis, ni properè firmum subsidium ex prima acie nouissimis submisisset. Eodem articulo dederat suis signum pugnæ: verùm vt Parmenionis mandata audiuit, negauit eum sanum esse, neque constare mente, sed præ consternatione oblitũ, acquirere victores etiam hostium opes, victis verò laborandum esse non de sarcinis, neque de mãcipiis, verùm vt pugnantes cadant quam honestissimè & fortissimé. His datis ad Parmenionem mandatis, galeam sumpsit: reliquum munimentum corporis iam in tabernaculo induerat, amiculum Siculum cinctum: super eum, thoracem lineum duplicem, ex præda Issensi. Galea erat ferrea, quæ tamen instar candidi argẽti refulgebat, Theophili opus. Iam collare habebat ex ferro item compactum, quod gemmis erat distinctum: gladium mira tinctura & leuitate, regis Citieorum donum, quo accinctus erat: assuetus ferè gladio vti in prælio.

Quod in pugna futurum sit maximè formidabile.

Actum esse de castr. Vel, nullam de castris & imp. spem superesse, ni pr.

Balteum gestabat opere superbiore quàm pro reliquæ ratione armaturæ. opificium enim fuit veteris Heliconis, Rhodiorum donum, quo eum illa honorauerat ciuitas. hoc in conflictibus vtebatur. Tantisper autem dum in acie instruenda vel dandis imperiis vel monendo vel inspiciendo obequitabat aciem, alio vehebatur equo: quòd Bucephalæ, qui iam grauis ætate erat, parceret. Vbi prælium iniret, admouebatur ille: in quem quum transisset, ilicò signa canere iubebat. Ibi Thessalos longa oratione adhortatus atque alios Græcos, vbi alacres ostēderunt se, conclamantes, duceret in barbaros, traiecta in sinistram lancea, deorum opem inuocauit, vt autor est Callisthenes: precatus, si verè satus Ioue esset, vt Græcis adessent dexteri & propitij. Vates Aristander candida læna amictus, coronámque auream gestans, qui iuxta Alexandrum vehebatur, ostendit super verticem eius aquilam sublimem volare, cursúmque rectà dirigere in hostes. Vnde ingens spectantes incesit alacritas: ex alacritate autem & mutua adhortatione admisso in hostem equitatu, instar fluctus ingruit phalanx. Cæterùm priusquam frontes concurrerent, inclinauit barbarorum acies. Magna erat impulsio, quòd redigeret cedentes Alexander in mediam aciem, vbi Darius agebat. Procul enim per antesignanos conspexit media in cohorte regia conspicuum pulchrum virum & eminentem, qui curru vehebatur excelso, frequentibus fortibúsque equitibus septus arctè conglobatis circa currum, paratisque hostem excipere. Sed Alexander, cuius terribilis ex propinquo apparebat aspectus, dum fugientes coniicit in eos qui locum adhuc tenebant, perculit eos maxima ex parte disturbauitque. Optimorum ac fortissimorum quorumque, quum pro rege contrucidarentur, cumulus exaggeratus cadentium, qui comprehendebant moribundi pedes virorum equorúmque, insectationem inhibuit. Darius, quum omnes terrores ante oculos essent, & frons, quam ante se habebat, corrueret in eum, haud facilè currum flectere & peruadere valebat, sed quia rotæ retinebantur tanto aceruo intricatæ cadauerum, equi autem strage illa distenti & operti exiliebant consternabántque aurigam, curru armísque relictis equam (vt ferunt) recens enixam conscendens, effudit se in fugam: nō cuasurus in præsentia tamen, vti videbatur, nisi alij iterum à Parmenione equites missi ad Alexandrum fuissent retrahendum, quòd magna manus adhuc illa parte staret in acie, neque hostes pedē referrent. Insimulant sanè Parmenionis omnino illo in conflictu ignauiam & segniciem: siue audaciam senium eius iam resoluebat, siue potentiam Alexandri (vt tradit Callisthenes) ille grauabatur & æmulabatur gliscentem & insurgentem. Tunc igitur reuocari se rex etsi ægrè ferret, veruntamē non indicauit id militibus, verùm quasi cædē inhibēs, ac præcipite in noctē die, receptui cecinit. In itinere, dū pergit ad periclitātes suos, accepit omni ex parte fusos fugatósq; hostes.

Ad prælium autem se cōferenti adducebatur ille.

Siue senium aliquid iam de audacia detrahebat, siue tantum potētiæ Alex. incrementū (vt tr. Callisthenes) grauabatur & inuidia prosequebatur.

A ἵππον φόρημα ἦ ἐφόρει, τῇ μὲν ἐργασίᾳ σεβαρώτερον ἢ κατὰ τὸν ἄλλον ὁπλισμόν. ἦν γὰρ ἔργον Ἑλικῶνος τοῦ πελαιοῦ, τιμὴ ἦ τῆς Ῥοδίων πόλεως, ὑφ' ἧς ἐδόθη δῶρον· ἐχρῆτο δὲ καὶ τούτῳ πρὸς τοὺς ἀγῶνας. ἄχρι μὲν οὖν συντάξεων τὴν τῆς φάλαγγος, ἢ παρεγκελεύόμενος ἢ διδάσκων ἢ ἐφορῶν παρεξήλαυνεν, ἄλλον ἵππον εἶχεν, τὸν Βουκεφάλαν φέρεσθαι, ἤδη παρήλικος ὄντος· χωρησάντι δὲ πρὸς ἔργον ἐκεῖνος παρῆγετο, καὶ μεταβὰς ἀνῆκεν ἐφόδου. τότε δὲ τοὺς Θετταλοὺς πλεῖστα παραλεχθεὶς, καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν, ὡς
B ἐπέρρωσαν αὐτὸν, βοῶντες ἄγειν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους, τὸ ξυστὸν εἰς τὴν ἀριστερὰν μεταβαλών, τὴν δεξιὰν παρεκάλει τοὺς θεούς, (ὡς Καλλισθένης φησὶν) ἐπαυχόμενος, εἴπερ ὄντως διόθεν ὁρμᾶται γεγονὼς, ἀμυνεῖν καὶ συνεπιρρώσειν τοῖς Ἕλλησιν. ὁ δὲ μάντις Ἀρίστανδρος, χλανίδα λευκὴν ἔχων καὶ χρυσοῦν στέφανον, ἐπεδείκνυτο παριπτάμενον ἀετὸν ὑπὲρ κεφαλῆς Ἀλεξάνδρου συνεπιγεγραμμένον, καὶ κατάθυόντα τῇ πρόσορθον ἐπὶ τοὺς πολεμίους· ὥστε πολὺ μὲν θάρσος ἐγχωρεῖσθαι τοῖς ὁρῶσιν, ὅτε δὲ θᾶσσον καὶ σφοδρότερον
C καλεῖν ἀλλήλους, δρόμῳ τοῖς ἵπποις ἐμβάλλουσιν ἐμφύσιοι ὁπὲρ τοὺς πολεμίους ἐπικυμαίνειν τὴν φάλαγγα. πρὶν δὲ συμμίξαι τοῖς πρώτοις, ἐξέκλιναν οἱ βάρβαροι· καὶ διωγμὸς ἦν πολύς, εἰς τὰ μέσα συνελαύνοντος Ἀλεξάνδρου τὸν νικῶμενον, ὅπου Δαρεῖος ἦν. πόρρωθεν γὰρ αὐτὸν κατεῖδεν ἅρμα τῷ πρωτοπαγμένων ἐν βάθει τῆς βασιλικῆς ἴλης ἐκφαίνεται, καλὸν ἄνδρα καὶ μέγαν, ἐφ' ἅρματος ὑψηλοῦ βεβῶτα, πολλοῖς ἵπποις
D καὶ λαμπρῶς κατηπεφραγμένον· οὓς μάλα συνεστειραμένοις πρὸς τὸ ἅρμα, καὶ πρόσταγμένοις δέχεσθαι τοὺς πολεμίους. ἀλλὰ δεινὸς ἐφθεὶς ἐγγύθεν Ἀλέξανδρος, καὶ τοὺς φεύγοντας ἐμβαλὼν εἰς τοὺς μένοντας, ἐξέπληξε καὶ διεσπάσατο τὸ πλῆθος. οἱ δ' ἄριστοι καὶ γενναιότατοι περὶ τὸν βασιλέως φονεύόμενοι, καὶ κατ' ἀλλήλων πίπτοντες, ἐμποδὼν τῆς διώξεως ἦσαν, ἐμπλεκόμενοι καὶ πρεσπαίροντες αὐτοῖς καὶ ἵπποις. Δαρεῖος δ', τῶν δεινῶν ἁπάντων ἐνορώμενος, καὶ τῶν περιπαγμένων δυνάμεων ἐρειπομένων εἰς αὐτὸν, ὡς οὐκ ἦν ἀποστρέψαι τὸ ἅρμα καὶ διεξελάσαι ῥᾴδιον, ἀλλ' οἵ τε τροχοὶ συν-
E είχοντο, πλώμασι πεφυρμένοι νεκύοις, οἵ τε ἵπποι καταλαμβανόμενοι καὶ ἀποκρυπτόμενοι τῷ πλήθει τῶν νεκρῶν, ἐξήλλοντο καὶ συνετάραττον τὸν ἡνίοχον, ἀπολείπει μὲν τὸ ἅρμα καὶ τὰ ὅπλα, ἥλειαν δὲ (ὡς φασιν) νεοτόκον ἵππον περιβὰς ἐφυγε. οὐ μὴν τότε γ' αὖ ἐδόκει διαφεύγειν, εἰ μὴ πάλιν ἦκον ἕτεροι παρὰ τοῦ Παρμενίωνος ἵπποις, μεταπαλαιοῦντες Ἀλέξανδρον, ὡς σωστέον ἐπὶ πολλῆς δυνάμεως ἐκεῖ, καὶ τοὺς πολεμίους οὐκ ἐνδιδόντων. ὅλως γὰρ αἰτιῶνται Παρμενίωνα κατ' ἐκεῖνο τὸν μάχιμον νω-
F θρὸν γηρᾶσαι καὶ διέργον· εἴτε τοῦ γήρως ἤδη τὸ σῶφρον ἀμαλύοντος τὴν τόλμην, εἴτε τὴν ἐξουσίαν καὶ τὸν ὄγκον (ὡς Καλλισθένης φησὶν) τῆς Ἀλεξάνδρου δυνάμεως βαρυνόμενον καὶ φθονούμενον. τότε δ' οὖν ὁ βασιλεὺς ἀναθεὶς τῇ μεταπέμψει, τοῖς μὲν στρατιώταις οὐκ ἔφρασε τὸ ἀληθὲς, ἀλλ' ὡς ἀνέχων δὴ φονεύειν, καὶ σκότους ὄντος, ἀνέκλησιν ἐποίμανεν. ἐλαύνων δὲ πρὸς τὸ κινδυνεῦον μέρος, ἥκουσεν κατ' ὁδὸν ἤδη πανταχόθεν ἐκ φεύγειν τοὺς πολεμίους.

Ἔστο τῆς μάχης ἐκείνης λαβούσης τὸ πέρας, ἡ μὲν ἐπὶ πάντα πᾶσιν ἡ Περσῶν ἐδόκει καταλελύσθαι, βασιλεὺς δὲ τῆς Ἀσίας Ἀλέξανδρος ἀγηγορὼς μὲν ἔθνος, ἔδωκε τοῖς θεοῖς μεγαλοπρεπῶς, καὶ τοῖς φίλοις ἐδωρεῖτο πλούτους καὶ οἴκους καὶ ἡγεμονίας. Φιλοτιμούμενος δὲ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ἔγραψεν τὰς τυραννίδας πάσας καταλυθῆναι, καὶ πολιτεύειν αὐτονόμους. Ἰδίᾳ δὲ Πλαταιεῦσι, τὴν πόλιν ἀνοικοδομεῖν, ὅτι τὴν χώραν οἱ πατέρες αὐτῶν ἀναγωνίσασθαι τοῖς Ἕλλησιν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας παρέσχον. ἔπεμψε δὲ καὶ Κροτωνιάταις εἰς Ἰταλίαν μέρος τῆς λαφύρων, τὴν Φαύλου τοῦ ἀθλητοῦ προθυμίαν καὶ ἀρετὴν, ὃς πρὸ τοῦ Μηδικὰ τῶν ἄλλων Ἰταλιωτῶν ἀπεγνωκότων τοῖς Ἕλλησιν, ἰδιόστολον ἔχων ναῦν, ἔπλευσεν εἰς Σαλαμῖνα, καὶ κινδύνου τι μεθέξων. οὕτω τις δίμενὴς ἦν πρὸς ἅπασαν ἀρετὴν, καὶ καλῶν ἔργων φύλαξ καὶ οἰκεῖος. ὅπιον δὲ τῶν Βαβυλωνίων ἅπασαν δίψης ἐπὶ αὐτῷ γενομένῳ, ἐθαύμασε μάλιστα τό, τε χάσμα τοῦ πυρὸς ἐν Ἐκβατάνοις, ὥσπερ ἐκ πηγῆς συνεχῶς ἀναφερομένου, καὶ τὸ ῥεῦμα τῆς νάφθα λιμνάζοντος διὰ τὸ πλῆθος, οὐ πόρρω τοῦ χάσματος· ὃς πάλαι μὲν ἀσφάλτῳ προσέοικεν, ὅτε δὲ ὑπαθὴς πρὸς τὸ πῦρ ὄζει, ὥστε πρὶν ἢ θίγειν τὴν φλόγα, δι' αὐτῆς τῆς πρὸ τοῦ φῶς ἁπτομένης αὐγῆς τὸν μεταξὺ πολλάκις ἀέρα συνεκκαίει. ὅπιδεικνύμενοι δὲ τῶν ὑπαμιν αὐτὸ ἃ φύσιν οἱ βάρβαροι, τὸν ἀγῶνα πρὸς τὴν κατάλυσιν τοῦ βασιλέως ἐνόμισαν ἐλαφρὰ τῷ φαρμάκῳ κατενέγκασθαι· εἶτα ῥάντες ἐπ' ἄκρῳ τοῖς λαμπῆρας τοῖς βεβρεγμένοις προσήνεγκαν (ἤδη δὲ συνεσκόταζεν) τῷ δὲ προτέρων δούλους ἀφαμένων, ἐκ ἔσχεν ἡ νομὴ χρόνον αἰσθητὸν, ἀλλ' ἅμα νοήματι διῆκτο πρὸς τὰ πέρας, καὶ πῦρ ἐγεγόνει συνεχὴς ὁ στενωπός. ὧν δέ τις Ἀθηνοφάνης Ἀθηναῖος, τῶν πρὶν ἄλειμμα καὶ λουτρὸν εἰωθότων τὸ σῶμα θεραπεύειν τοῦ βασιλέως, καὶ τὰ διάνοι ἂν ἐμμελῶς ἀπάγειν ὅθι τὸ ῥάθυμον. ἔστι δὲ ἐν τῷ λεχωνι, τότε παιδαρίῳ τῷ Ἀλεξάνδρῳ παρεστῶτος δι' τελοῦς σφόδρα καὶ γελοίου τὸν ὄψιν, ἄδοντος δὲ χαριέντως ὃς Στέφανος ἐκαλεῖτο, Βούλει (φησὶν) ὦ βασιλεῦ λάμπραν ἐν Στεφάνῳ τοῦ φαρμάκου λάβωμεν; αὐτὸ γὰρ ἅψῃ τούτου καὶ μὴ κατασβεσθῇ, πάντα πάσιν αὖ φαίνω ἄμαχον καὶ δεινὸν αὐτὸ τὴν δύναμιν εἶναι. προθύμως δέ πως καὶ τοῦ παιδαρίου διδόντος ἑαυτὸν πρὸς τὴν πεῖραν, ἅμα τῷ ἁλεῖψαι καὶ θίγειν, ἐξέλαμψε φλόγα τοσαύτην τὸ σῶμα, καὶ πυρὶ κατεσχέθη πᾶν, ὥστε τὸν Ἀλέξανδρον εἰς πᾶν ἀπορίας καὶ δέους ἐλθεῖν. εἰ δὲ μὴ κῆ τύχῃ πολλὰ παρῆσαν ἀγγεῖα πρὸς τὸ λεῖον ὕδατος διὰ χειρῶν ἔχοντες, ἐκ ἂν ἔφθασεν ἡ βοήθεια τὸν ὁπλομένον· ἀλλὰ καὶ τότε μόγις κατέσβεσαν τὸ σῶμα τοῦ παιδὸς, διὸ λου πορφυροῦν, καὶ μὴ πάντα χαλεπῶς ἔχειν. εἰκότως οὖν ἔνιοι τὸν μῦθον ἀνασώζοντες πρὸς τὴν ἀλήθειαν, ὃ τὸ φασὶν εἶναι τὸ τῆς Μηδείας φάρμακον, ᾧ τὸν τραγῳδούμενον στέφανον καὶ τὸν πέπλον ἔχρισεν. οὐ γὰρ ἐξ αὐτῆς ἐκείνων, οὐδὲ ἀπ' αὐτομάτου λάμψαι τὸ πῦρ, ἀλλὰ φλογὸς ἐκεῖθεν ὑφαπτούσης, ὀξεῖαν ὅλην καὶ σωματώδη ἄδηλον αἰθήσει γενέσθαι. τὰς γὰρ ἀκτῖνας καὶ τὰ ῥεύματα τοῦ πυρὸς ἄπωθεν ἐπερχόμενα τοῖς μὲν ἄλλοις σώμασιν φῶς καὶ θερμότητα προσβάλλειν μόνον, ἐν ᾧ τοῖς ἄλλοις ξηρότητα πνευματικὴν καὶ νοτίδα λιπαρὰν καὶ μαρυῆ κεκτημένοις ἀθροίζο-

A Hoc pugnæ illius euentu imperium Persarũ pro semel subuerso habitum, atque Asiæ rex renuntiatus Alexãder, diis magnificè honorem habuit, amicis opes, domos, prouincias est largitus. Ad Græcos ambitiosè scripsit, velle se vt omnes tollerentur iniusti dominatus, & immunes ipsi suis legibus viuerent: priuatim autem ad Platæenses, vt oppidum ipsorum instauraretur, quòd agrum Græcis maiores eorum ad decertandum in eo pro libertate cum barbaris præbuissent. Ad hæc Crotoniatis in Italia prædam impertiuit ad B Phayli athletæ honorandum studium virtutémque, qui bellis Medicis, quum Itali cæteri res Græcorum haberent pro deploratis, Salamina naui suis impensis instructa fuerat ad periculi societatem profectus. Vsqueadeo candidus erga omnem virtutem erat, factorúmque ad memoriam custos & fautor honestorũ. Castra inde mouit in Babyloniã, quæ protinus dedidit se ei tota. Miraculo ei fuit in Ecbatanis terræ hiatus, ignem perpetuò sicut ex fonte subuehens, & scaturigo naphthæ ex abundãtia nõ longè ab illo hiatu stagnantis, qui cætera bitumen repræsentat, cæterùm cognationem habet cum igne adeo magnam, vt, priusquam contingat flãmã, interfusum aera frequẽter, solo splẽdore circa flãmã elucẽte accendat. Quo vim eius & indolẽ ostẽderẽt barbari, viã ad regis tentorium tendentem irroratuere minutis huius medicamenti stillis, stantésque in extremo faculas irrigatis admouere. Iam enim tenebræ erant. Capite accenso mox flamma puncto temporis depasta reliqua est, atque momento ad alterum percurrit terminum, ac via continuo colluxit igne. Athenophanes erat Athenien sis, ex iis qui in vngendo & balneo curare regis corpus solebãt, mẽtémque eius scitè abducere ad remissionem. Hic, in balneo assistente tunc regi puero facie ridicula, sed qui caneret lepidè (Stephanum dicebant) Vis, inquit, in Stephano, rex, pericu- « lum faciamus naphthæ? Nam hunc si attigerit, nec fuerit extinctus, dicam vires eius pla- « nè inexuperabiles & eximias esse. Quũ prõ- « ptè puer offerret se ad experimentũ, simulatque inunctus fuit, & attigit eum medicamẽtum, flammam corpus eius tam ingentem effudit, & igne occupatũ est totũ, vt ad extremã perplexitatẽ trepidationémque reciderit Alexander. Quòd ni adfuissent qui multa vasa aquæ in balnei vsum ad manũ habebãt, nulla ope prohiberi potuisset quin corpus pueri esset ambustũ. Sed & tũc corpus eius vndequaque inflammatũ fuit, & ignẽ extinxerunt ægrè: ac post malè habuit. Itaque haud absurdè fabulam quidam ad veritatem reducentes, hoc illud esse dictitant Medeæ medicamentum, quo decantatam illam coronam flammeúmq; inunxit. Quippe haud ex semetipsis neque sponte concepisse illa ignem, sed quum adiecta illinc fuisset flamma, citam eius & continentem contagionem, quæ sensum effugeret, fuisse. Nam radios & profluuia ignis eminus ingruentia lumẽ aliis corporibus & feruorẽ tantummodo adiũgere, in aliis ariditate halitusa pinguiq; & saturo prædi tis liquore collecta atq;

Tãto amore prosequebatur omnem virtutem.

Adeo facilè abigni afficitur, vt pr.

vi gliſcentia flammea ſtatim vertere materiã. Mouit generatio eius dubitationem * an potius flammæ fomes liquor hic ex ſolo emanet vi oleoſa inflammantéq; prædito. Eſt enim perquã Babylonia ignea, vt hordeũ ex humo ſubſultet & regeratur frequenter: qua regio quaſi nimia intlãmatione palpitet, habeántque homines per feruores in vtribus aqua impletis cubilia. Harpalo, qui regionis huius relictus præfectus fuit, ſtudenti Græcis plantis regiã & ambulationes excolere, cætera reſponderũt, vnã reſpuit tellus hederam, quã ſemper corrupit impatientẽ eius tẽperiei, quòd hęc frigidis gaudeat, illa ferueat. Cæterùm huiuſcemodi digreſſus, ſi modum ſeruẽt, minus fortaſsis reprehendent moroſi. Alexander Suſis potitus, quadraginta millia talẽtûm argenti ſignati inuenit, præterea inſtrumentũ regiũ aliud, & res pretioſas innumerabiles. Vbi etiam purpuræ Hermionicæ quinque millia talẽtûm narrat inuẽta, annos ſeruatæ decẽ minus ducentos, quæ florẽ recentem adhuc ac nouitium retineret. Cuius ferunt cauſam eſſe, quòd puniceorũ infectura melle perfecta fuerit, & candido oleo, candidorum. quippe horũ in pari ætate ſplendorẽ integrũ & fulgentẽ conſpici. Ad hæc ex Nilo & Iltro aquã inter cætera Dinon memorat ſolenne fuiſſe, vt afferri imperarẽt atque in theſaurũ reconderẽt reges, tanquã in pignus imperij & rerũ ſe dominos eſſe. Quũ autẽ Perſis ob aſperitatẽ eſſet aditu difficilis, præſidiúmq; haberet delectiſsimorũ Perſarum (nanque confugerat eò Darius) quidam vtriuſq; linguæ peritus, qui patre Lycio, Perſide matre ortus erat (quẽ puero etiamnũ Alexãdro præcinuiſſe perhibẽt Pythiam, nẽpe Lyciũ ducẽ Alexãdro itineris in Perſas fore) modico circuitu duxit eũ in Perſidẽ. Strages illic ingens captiuorũ edita. ſiquidem ſcribit ipſe, ratum ſe id è re ſua eſſe, imperaſſe vt hoſtes contruci darẽtur. Argenti reperit ibi parem ac Suſis ſummã. Reliquum inſtrumentũ regium & opes decem millibus iugorũ mularium & quinque millibus camelorum egeſta. Statuam ingentem Xerxis à turba contemplatus in regiam irrumpentium imprudenter euerſam, ſubſtitit, ac ſicut ſpirantem
» compellãs, Vtrum te (inquit) ob illatũ Græ-
» cis bellum præteribimus proſtratum, an ob
» cæteram animi tui celſitudinẽ & virtutem
» attollemus? Poſtremò, vt diu cogitabundus & tacitus reſtitit, prætergreſſus eſt. Quatuor menſes ibi, quo exercitũ reficeret, ꝙ eſſet hyemis tempeſtas, tranſegit. Fama eſt, quũ primùm ſub aurea teſtudine Alexander in ſolio regio conſideret, Corinthium Demaratum, Alexandri familiarẽ & amicum paternum, ſenili more illacrymaſſe, ac dixiſſe, fraudatos magna voluptate Græcos, qui antè quàm in Darij ſolio Alexandrũ ſpectaſſent ſedentem vita eſſent functi. Hinc in Darium moturus, compotationẽ & luſum cum amicis iniit: interfuerúntq; meretrices, quæ comeſſatũ venerant ad amatores ſuos. Inter has nobilis imprimis Thais, Ptolemęi, qui poſt regnauit,

μμυα δὲ πυελμανοῦται μεταβάλλειν ὀξέως τὴν ὕλην. παρεῖχεν δὲ ἀποφαίνειν ἡ ἱστορία, εἴτε μᾶλλον ὑπίκκαυμα τῆς φλογὸς ὑποῤῥεῖ τὸ ὑγρὸν. ὁκ τῆς γῆς φύσιν λιπαρὰν δὲ πυριγόνον ἐχούσης. ἡ γάρ ἐστιν ἡ Βαβυλωνία σφόδρα πυρώδης. ὥστε τοὺς μὲν κριθὰς χαμόθεν ἐκπηδᾶν καὶ ἀποπάλλεσθαι πολλάκις, οἷον ὑπὸ φλεγμονῆς τὸ τόπον σφυγμοὺς ἐχόντων. τοῖς δὲ ἀνθρώποις ἐν τοῖς καύμασιν ἐπ' ἀσκῶν πεπληρωμένων ὕδατος καθεύδειν. Ἅρπαλος δὲ τῆς χώρας ἀπολειφθεὶς ἐπιμελητὴς, καὶ φιλοτιμούμενος Ἑλληνικῆς φυτείαις διακοσμῆσαι τὰ βασίλεια δὲ τοῖς περιπάτοις, τὰ μὲν ἄλλων ἐκράτησεν, τὸ δὲ κιττὸν οὐκ ἔσεσχεν ἡ γῆ μόνον, ἀλλ' ἀεὶ διέφθειρεν, ἐφέροντα τὴν κρᾶσιν. ἡ μὲν γὰρ, πυρώδης, ὁ δὲ, φιλόψυχρος. τὰ μὲν δὴ ἐν τούτων παρεκβάσεων, αὖ μέτρον ἔχωσιν, ἴσως οἱ δύσκολοι κατηγορῆσιν. Ἀλέξανδρος δὲ Σούσων κυριεύσας παρέλαβεν ἐν τοῖς βασιλείοις τετρακισμύρια τάλαντα νομίσματος, πλὴν δὲ ἄλλην κατασκευὴν καὶ πολυτέλειαν ἀδιήγητον. ὅπου φησὶν καὶ πορφύρας Ἑρμιονικῆς διαρεθῆναι τάλαντα πεντακισχίλια, συγκειμένης μὲν ἐξ ἔτ δέκα δεόντων διακοσίων, πεῶτον δὲ τὸ αὐτὸς ἔλη καὶ νεαρὸν φυλαττούσης. αἴτιον δὲ τούτου φασὶν εἶναι, τὸ τὴν βαφὴν διὰ μέλιτος γίνεσθαι τῆς ἀληθοῦς, δι' ἐλαίου δὲ λευκοῦ. τὰ λευκὰ. καὶ γὰρ ἱστόν τὴν ἴσην χρόνον ἐχόντων τὴν λαμπρότητα καθαρὰν καὶ σίλβουσαν ὁρᾶσθαι. Δίνων δέ φησιν ὑδαρ ἀποδύεσθαι Νείλῳ καὶ Ἴστρῳ μὴ τὰ ἄλλων μεταπεμπομένους εἰς τὴν Γάζαν ἀποτίθεσθαι τοῖς βασιλεῖς, οἷον ἐκβεβαιουμένους τὸ μέγεθος τῆς ἀρχῆς, καὶ τὸ κυριεύειν ἁπάντων. τὸν δὲ Περσίδος ἔσης διαξανθύτητα διυεμόβολον, καὶ φυλαττομένης ὑπὸ γυναικοτάκτων Περσῶν. (Δαρεῖος μὲν γὰρ ἐπὶ Φάλ.) γίνεται τινὰς πεῖσόδου κύκλον ἐχούσης ἐκ πολιτῶν ἡμέρων αὐτῷ δίγλωσσος ἄνθρωπος, ἐκ πατρὸς Λυκίου, μητρὸς δὲ Περσίδος γεγονώς. ὃν φασιν εἶναι παῖδος ὄντος Ἀλεξάνδρου τὴν Πυθίαν περὶ πεῖν, ὡς Λύκιος ἕξει καθηγεμόνα Ἀλεξάνδρῳ τῆς ἐπὶ Πέρσας πορείας. Φόνον μὲν οὖν ἐνεγκεῖν πολιτῶν τὰ ἀλισκομένων γυναῖκας σπεῖραι. γράφει γὰρ αὐτὸς, ὡς νομίζων αὐτῷ ἔτι λυσιτελεῖν ἐκέλευεν ἀποσφάττεσθαι τοὺς ἀνθρώπους. νομίσματος δὲ ἄφθονον πλῆθος ὅσον ἐν Σούσοις τὸ δὲ ἄλλην καθασκευὴν καὶ τὸ πολυτέλειαν ἀκριβῶσαι φασὶν μυρίοις οἰκοῖς ζεύγεσιν καὶ πεντακισχιλίοις καμήλοις. Ξέρξου δὲ ἀνδριάντα μέγαν θεασάμενος, ὑπὸ πλήθους τῶν ὠθουμένων εἰς τὰ βασίλεια πλημμελῶς ἀνατεθραμμένον, ἐπέστη, καθάπερ ἔμψυχον πρόσαγορεύσας, Πότερόν σε (εἶπεν) διὰ τὸν ὅτι τοὺς Ἕλληνας στρατιὰν κατὰ μὲν πορεύθημεν, ἢ διὰ τὴν ἄλλην μεγαλοφροσύνην καὶ δρετὴν ἐπήλθομεν; τέλος δὲ, πολὺν χρόνον πρὸς ἑαυτὸν ἀμόμενος καὶ σιωπήσας, παρῆλθεν. Βουλόμενος δὲ τοὺς στρατιώτας ἀναλαβεῖν (καὶ γὰρ ἦν χρημάτων ὥρα) τέσσαρας μυριάδας αὐτόθι διήγαγεν. λέγεται δὲ, καθίσαι τοὺς αὐτὸ τὸ πρῶτον ὑπὸ τὴν ξυσιτῶ ἐρανίσκον ἐν τῷ βασιλικῷ θρόνῳ, τὸν Κορίνθιον Δημάρατον, ὕνσιν ὄντα ἀνδρὸς καὶ πατρῴου φίλου Ἀλεξάνδρου, πρεσβυτικῶς ὀπισθακρύσαι, καὶ εἰπεῖν ὡς μεγάλης ἡδονῆς στερεῖντο τὸν Ἑλλήνων οἱ τεθνηκότες πρὶν ἰδεῖν Ἀλέξανδρον ἐν τῷ Δαρείου θρόνῳ καθήμενον. ἐκ τούτου μέλλων ὀφελαύνειν ὅτι Δαρεῖον, ἔτυχεν μὲν εἰς μέθην τινὰ καὶ παιδιὰν τοῖς ἑταίροις ἑαυτὸν δεδωκώς, ὥστε καὶ γυμνὰ συμπίνειν ὅτι κῶμον ἤκοντα πρὸς τοὺς ἑρασθέντας· ἐν δὲ τούτοις δοκιμοῦσι μάλιστα θαΐς, ἡ Πτολεμαίου τὸ βασιλεύσαν-

λθόντος ὕστερον ἐπαίρεσι, φθόνος ἀπῆκε, τὰ μὲν, ἐμμελῶς ἐπαινοῦσι, τὰ δὲ παίζουσι πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, ἅμα τῇ μάθῃ λόγον εἰπεῖν προήχθη, τῷ μὲν τῆς πατρίδος ἥδιστ' ἐπέπτωτα, μείζονα δὲ ἢ καθ' αὑτόν. ἔφη γὰρ, ὧν πεπύνκε πολλαπλασίονα τὴν Ἀσίαν, ἀπολαμβάνειν χάριν ἐκείνης τῆς ἡμέρας, ἐντρυφῶσι τοῖς ὑφορηφάνοις Περσῶν βασιλείοις· ἐπὶ δ' αὖ ἥδιον ὑποπεῖσαι κωμάσουσι τὸν Ξέρξου τὸν κατακαύσαντα τοὺς Ἀθήνας οἶκον, αὐτὴ τὸ πῦρ ἅψασα τοῦ βασιλέως ὁρῶντος· ὡς αὖ λόγος ἐχῃ πρὸς αὐθεφόπις, ὅτι τῷ ναυμάχων καὶ πεζομάχων ἐκείνων στρατηγῶν τὰ μετὰ Ἀλεξάνδρου γυμνάσια μείζονα δίκην ἐπέθηκεν Πέρσαις ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. ἅμα δ' τῷ λόγῳ τούτῳ κρότου καὶ θορύβου γέμοντος, καὶ τοῦ κελεύσεως τῷ ἐπαίρεσθαι καὶ φιλοτιμίας, ὅπως ἀσθεὶς ὁ βασιλεὺς καὶ ἀναπηδήσας, ἔχων στέφανον καὶ λαμπάδα προῆλθε, οἱ δ' ἐπόμενοι κώμῳ καὶ βοῇ προεῖσαντο τὰ βασίλεια· καὶ τῷ ἄλλων Μακεδόνων οἱ πυνθανόμενοι συνέτρεχον μετὰ λαμπάδων, χαίροντες. ἤλπιζον γὰρ ὅτι τοῖς οἴκοι πρὸς ἔχοντος δηὶ τὸν νοῦν, καὶ μὴ μέλλοντος ἐν βαρβάροις οἰκεῖν, τὸ πυρφορῆσαι τὰ βασίλεια καὶ διαφθεῖραι. οἱ μὲν οὕτω ταῦτα γενέσθαι φασὶν, οἱ δ' ἀπὸ γνώμης. ὅτι δ' οὐ μετενόησεν ταχὺ καταστέσας πρὸς ἑταίρους, ὁμολογεῖται. Φύσει δ' ὢν μεγαλοδωρότατος, ἔτι μᾶλλον ἐπέδωκεν εἰς τοῦτο τῷ πραγμάτων αὐξανομένων. καὶ πρὸς τοῦτο ἡ φιλοφροσύνη, μεθ' ἧς μόνης ὡς ἀληθῶς οἱ διδόντες χαρίζονται. μνησθήσομαι δ' ὀλίγων ἀρίστων. ὁ τῷ Παιόνων ἡγούμενος, ἀποκτείνας πολέμιον ἄνδρα καὶ τῷ κεφαλῷ ἐπιδειξάμενος αὐτῷ, Τοῦτο (εἶπεν) ὦ βασιλεῦ, παρ' ἡμῖν σκεπώματος χρυσοῦ τιμᾶται τὸ δῶρον. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος γελάσας, κενοῦ γε· (εἶπεν) ἐγὼ δέ σοι μεστὸν ἀνδρὸς ποτήριον. τῷ δ' πολλῶν τις Μακεδόνων ἤλαυνεν ἡμίονον, βασιλικὴν χρυσίον κομίζοντα κάμνοντος δὲ τὸ κτήνους, αὐτὸς ἀράμενος ἐκόμιζε τὸ φορτίον. ἰδὼν οὖν ὁ βασιλεὺς θλιβόμενον αὐτὸν σφόδρα, καὶ πυθόμενος τὸ πρᾶγμα, μέλλοντος καταπίθεσθαι, Μὴ κάμνῃς (εἶπεν) ἀλλὰ πρόσθες ἐπὶ τὸν λοιπὸν ὄνον, ὃν τῶν σκευοφόρων τοῦτο κομίσει. ὅλως δ' ἥδετο τοῖς μὴ λαμβάνουσι μᾶλλον ἢ τοῖς αἰτοῦσιν· καὶ Φωκίωνι μὲν ἔγραψεν ὀπισθόγραφον, ὡς οὐ χρησόμενος αὐτῷ Φίλωτὸ λοιπὸν, εἰ διωθοῖτο τὰς χάριτας· Σεραπίωνι δὲ τῷ ἀποσφαίρας τινὶ νεανίσκων οὐδὲν ἐδίδου, διὰ τὸ μηδὲν αἰτεῖν. ὡς οὖν εἰς τὸ σφαιρίζειν ὠθούμενος Σεραπίων, ἄλλοις ἔβαλε τῶν σφαιρῶν· εἰπόντος δέ τοῦ βασιλέως, Ἐμοὶ δὲ οὐ δίδως; Οὐδὲ αἰτεῖς, εἶπεν· Οὕτω μὲν δὴ γελάσας πολλὰ δέδωκεν. Πρωτέα δέ τινι τῶν σκωμμάτων καὶ πότον ὠργισμένον, ἔδοξεν δ' ὀργῆς γενέσθαι. τῷ δ' φίλων δεομένων, καὶ κείνου δακρύοντος, ἔφη διαλλάξεσθαι. καὶ κεῖνος, Οὐκοῦν (εἶπεν) ὦ βασιλεῦ, δός τι μοι πιὸν πρῶτον. ἐκέλευσεν οὖν αὐτῷ πάντα πίνειν δοθῆναι. πρὸς δ' τοῖς φίλοις καὶ τοῖς σωματοφύλαξι νεμομένων πλούτων, ἤλεγεν εἶχεν ὄγκον, ἐμφαίνει δ' ὀλυμπιὰς διὰ ἐπιστολῆς ὅλυμπιας διὰ ἐπιστολῆς γραφὲν πρὸς αὐτ', ἄλλως (φησὶν) εὖ ποιεῖ τοὺς φίλους ἐνδοξότερος ἄρα. νῦν δ' ἰσοβασιλέας πάντας ποιεῖς, καὶ πολὺ φιλίας ὀλιγωτέρας αὐτοῖς, σαυτὸν δ' ἔρημος. πολλάκις δ' διαῦτα τὴν ὀλυμπιάδος γραφέσης, ἐφύλαττεν κατόρθωμα τὰ γράμματα. πλὴν ἅπαξ Ἡφαιστίωνος (ὥσπερ εἰώθει) tidem ad illum scriberet Olympias, seruabat in abdito

amica, ex Attica oriunda, partim scitè celebrans Alexandrum, partim alludens, in sermonem est temulenta prouecta, patriæ quidem eius congruentem moribus, sed supra eius conditionem. Quippe laborum ait sibi in peragranda exantlatorũ Asia illo die fructum recipere se, superbę Persarum regiæ insultãtem: verùm multo libentius per ludum & lasciuiam domicilium Xerxis, qui inflammauit Athenas, succensuram, faceíque manibus suis inspectante subdituram rege: quo inter mortales vulgaretur, sequentes Alexandri castra mulierculas maiores pœnas à Persis vicem Græciæ, quàm Græcos naualium & terrestriũ copiarum duces expetisse. Quum dicente esset assensus & admurmuratio consequuta, adhortatióque & contentio amicorum, impulsus in eam sententiam exiliit, coronatúsque & façem manu tenens progressus est. Alij, sequentes ludibundi conclamãtéque, regiam cinxere: reliquorúmque Macedonum, vbi id intellexerunt, concursus illuc cum lampadibus exultantium factus est. Sperabãt enim domũ respicientis esse signũ, nec commoraturi inter barbaros, q regiam eorum incenderet euertérétq;. Atque hæc ita aliqui autores sunt gesta huiusce, alij cõsultó. Atqui citò illum pœnituisse facti, atque vt restingueret flammam imperásse, in confesso est. Munificentia verò, quæ insita ei erat, multo magis excitata est rerum incremento. Adiuncta erat comitas, cuius vnius accessione sanè sunt munera grata. Huius pauca exempla recensebo. Pæoniæ præfectus Aristo, quum hostem obtruncasset, ostendissétque ei caput, Hoc donum, rex, inquit, apud nos poculo aureo pensatur. Arridens Alexander, Nempe vacuo, inquit, Ego verò plenum mero tibi propino. Gregarius quidam Macedo mulum onustum auro regio agebat. Defessio iumento sarcinam ipse in humeros sublatam portabat. Vidit rex onere oppressum: ac re intellecta, quum illi id depositurus esset, Ne defatigeris, inquit, sed absolue reliquum itineris, atquè in tentorium tuum hoc defer. Omnino succensebat magis, si non acciperes, quàm si posceres. Phocioni per literas mandauit, si non admitteret dona sua, renuntiare ei se amicitiam. Serapioni vni ex grege eorum qui secum lusitabant pila, quia nihil petebat, nihil largiebatur. Quum autem ad ludum accessisset Serapion, adiecit pilam aliis: cui vbi dixit rex, Quin mihi das? Non petis, inquit. Risit rex, atque ampla largitione est eũ prosequutus. Proteæ cuidam in dicteriis inter pocula non infestiuo videbatur infensus. Quum deprecarentur amici pro eo, atque ille lacrymas profunderet, redire dixit se cum eo in gratiã. Tũ ille, Igitur rex, inquit, pignus primum mihi aliquod dato. Atq; huic quinque talẽta iussit numerari. In ditãdis amicis & stipatoribus suis q̃ fuerit prolixus, declarat Olympias epistola quam ad eum scripsit: Benè mererè aliàs, inquit, de amicis & splendore vtere. Enimuero nunc omnes regi efficis pares, multósque amicos eis paras, temetipsum verò reddis solitarium. Ea quum identidem epistolas. nisi semel Hephæstioni (vt assue-

Propinabo.

Beneficia sua.

At reipsum desertũ reddis. vel, Ipse autem vt de serariis facis.

uerat) ſolutam epiſtolam ſecum legenti non vetuit: verùm detracto digito anulo ſigillũ ori illius admouit. Mazęi, cuius apud Dariũ ſumma fuerat gratia, filio ſatrapiæ præfecto alteram adiecit ampliorem. At ille recuſans » ait, Tunc,ô rex,vnus erat Darius,nũc tu mul » tos effeciſti Alexandros. Parmenioni donauit Bagoæ domum, in qua ad cultum pertinentium veſtiarium mille talentûm inuenit. Antipatro per literas mandauit vt cuſtodes corporis aduerſus inſidias adhiberet. Matri dona multa miſit: cæterùm interdixit ei rebus ſe ingerere, vel ducis munera vendicare. Expoſtulantis ſecum leniter tulit acerbitatem. Semel autem quum prolixas literas Antipatri illam criminantis perlegiſſet, falli dixit Antipatrum,ſexcentas epiſtolas vna deleri matris lacrymula. Quum amicos ſuos in totum cerneret luxu perditos,victúq; & ſumptibus licentiores, atque Agnonem Teïum clauis argenteis ſuffigere crepidas, Leõnato multis camelis puluerem ex AEgypto vſque ad exercitationes ſupportari, Philotã ad venationem centum ſtadiorum aulæas habere, vnguento plures quàm oleo delibutos ad balneum ire, trahere eos ſecum frictores & cubicularios: caſtigauit eos placidè & philoſophicè,mirari ſe dicẽs,ipſis, qui tot & tanta certamina decertauiſſent, excidiſſe, eos iucundius qui alios fatigant quàm fatiſcentes quieſcere: neque animaduertere Perſarũ moribus æquiparantes ſuos, nihil eſſe ſeruile magis quàm indulgere deliciis, nec magis regiũ » quàm labores ſuſcipere. Et quidem quî cu- » res, inquit, tua opera equum, vel haſtam ga- » leámve polias, ſi inducere animum non po- » tes vt corpori, quo nihil charius, admoueas » manus? An ignoratis finem nobis vincendi » eſſe, ne eadem ac victi faciamus? Igitur laborem intendit, in expeditionibus & venationibus ſubigens corpus ſuum & periculis exponens, vt Lacon legatus, qui aſſiſtebat, quum conficeret grandem leonem, diceret, » Macte Alexander iſta cum leone de regno » pugna. Hanc venationem Craterus Delphis dedicauit, ac ſimulacra ex ære leonis, canũ, regis cum leone congreſſi, & ſuum ei ſuccurrentis, facienda locauit. quorum Lyſippus partem,partem fecit Leochares. Ita Alexander quidem, dum ſemetipſum pariter exercet, & incendit alios ad virtutem, in præcipites caſus dabat ſe. Amicos verò eius,ob opes & faſtum voluptatibus indulgere & otio affectantes, tædebat errorum & expeditionum: vnde paulatim ad obtrectandum ei & allatrandum ſunt progreſſi. Quod ille primùm tulit leniter,regium eſſe ferens,quũ bene feceris,malè audire. Et quidem benefacta minima eius in amicos,ingentis fuerũt beneuolentiæ & honoris, quẽ illis habebat, ſignificationes. quorũ pauca attexã: Moleſtũ ſibi eſſe mãdauit p literas Peuceſtæ morſum ab vrſo ipſum, cp aliis ſcripſiſſet, ſibi non ſignificaſſet. At nũc certè, inquit, ſcribe, vt vales, & num qui te ſociorum in venatione deſeruerũt: vt pœnas dẽt. Hephæſtioni ob certa negotia abſenti, pugnãtibus per ludũ ipſis eũ ichneumone, Craterũ ſcripſit in lanceã Perdiccę induiſſe ſe, vulneratúmq; in vtroq; femore fuiſſe.

Qui eſſent ſuper ſomnũ vt à Curtio appellantur.

A λυθεῖσαν ἐπιστολὴν οὐπω σὺν αὐτῷ ἀναγνώσκοντος, ἠνέκωλυσεν, ἀλλὰ τὸ δακτύλιον ἀφελόμενος τοῦ αὐτοῦ, προσέθηκεν τῷ ἐκείνου σφραγῖδα. Μαζάῃ δὲ μεγίστου μὲν δὴ Δαρείῳ ἡγεμόνι παιδὶ συνεπαίειν ἔχοντι, δευτέραν προσεπέθηκε μείζονα. παρμενίωνος δὲ ἐκεῖνος ἔφη, Ὦ βασιλεῦ, τότε μὲν ἦν εἷς Δαρεῖος, νυνὶ δὲ σὺ πολλοὺς πεποίηκας Ἀλεξάνδρους. Παρμενίωνι μὲν οὖν τὰ Βαγώα δόντος οἶκον, ἐν ᾧ λέγεται τοῦ Σούσων χιλίων ταλάντων εὑρεθῆναι ἱματισμόν. πρὸς δὲ Ἀντίπατρον ἔγραφεν κελεύων ἔχειν φύλακας τοῦ σώματος, ὡς ὀπιβουλευόμενον. τῇ δὲ μητρὶ πολλὰ μὲν ἐδωρεῖτο, κατέπεμπεν, ἃ κε- B ἐᾶ δὲ πολυπραγμονεῖν, οὐδὲ αὐθαδιστατηγεῖν· ἐζημιοῦτο δὲ ὀργῆς ἕνεκα τῆς πρὸς τὸν Ἀντίπατρον ἐπιστολῆς. ἐπεὶ δὲ μακρὰν Ἀντιπάτρου κατ' αὐτῆς γράψαντος ἐπιστολὴν, ἀναγνοὺς, ἀγνοεῖν εἶπεν Ἀντίπατρον τοσαύτας μυριάδας ἐπιστολὰς ἓν δάκρυον ἀπαλεῖφει μητρός. ἐπεὶ δὲ τοῖς περὶ αὐτὸν ἑώρα πανταχόθεν ἐκτεθυφωμένους, καὶ φορτικοὺς ταῖς διαίταις καὶ πολυτελείαις ὄντας, ὥστε Ἄγνωνα μὲν τὸν Τήϊον ἀργυροῖς ἐν τοῖς κρηπῖσιν ἥλοις φορεῖν, Λεοννάτῳ δὲ πολλὰς καμήλους ἀπ' Αἰγύπτου κόνιν εἰς τὰ γυμνάσια παρακομίζεσθαι, Φιλώτᾳ δὲ, ὡς ἥρας σταδίων ἑκατὸν αὐλαίας γεγονέναι, μύρῳ δὲ χρωμένους ἰέναι πρὸς ἄλειμμα καὶ λουτρὸν ὅσους καὶ δὲ ἐλαίῳ, ῥίπτας δὲ καὶ κατευναστὰς περιαγομένους· ἐπετίμησεν πρώτως καὶ Φιλοσόφως, δοκοῦντα μᾶλλον φάλμυος, εἰ τοσούτους ἡγωνισμένοι καὶ πλικούτους ἀγῶνας ἀμνημονοῦσιν ὅτι τῶν καταπονηθέντων οἱ καταπονήσαντες ἥδιον καθεύδουσιν· ἀδὲ ὁρᾶσι, τοῖς Περσῶν βίοις τοὺς ἑαυτῶν παραβάλλοντες, ὅτι δουλικώτατον μὲν ὄντι τὸ τρυφᾶν, βασιλικώτατον δὲ τὸ πονεῖν. Καίτοι πῶς ἄν τις (ἔφη) δι' ἑαυτοῦ θεραπεύσειεν ἵππον, ἢ λόγχην ἀσκήσειεν ἢ κράνος, ἀπλῶς δὲ φιλῶν τὸ σῶμα τοῖς D ἄπλοις τοὺς χεῖρας; ἐκίνει (ἔπεν) ὅτι τὸ κρατεῖν πέρας ἡμῖν ὅτι τὸ μὴ παραπλησίους τοῖς κεκρατημένους; ἐπέτεινεν ἂν ἔτι μᾶλλον αὐτὸς ἑαυτὸν ἐν τῇ στρατείᾳ καὶ τῇ κυνηγεσίᾳ, κακοπαθῶν καὶ παραβαλλόμενος. ὥστε καὶ Λάκωνα πρεσβεύτην παραμυθούμενον αὐτῷ λέοντα καταβαλλόντι μέγαν, εἰπεῖν, Καλῶς γε Ἀλέξανδρε πρὸς τὸν λέοντα ἠγωνίσω περὶ τῆς βασιλείας. Ὅτο τὸ κυνήγιον Κρατερὸς εἰς Δελφοὺς ἀνέθηκεν, εἰκόνας χαλκᾶς ποιησάμενος δὲ λέοντος καὶ τῶν κυνῶν, καὶ δὲ βασιλέως τοῦ λέοντι συμπεσόντος, καὶ αὐδὲ προσβοηθοῦντος. ὧν τὰ μὲν Λύσιππος E ἔπλασεν, τὰ δὲ Λεωχάρης. Ἀλέξανδρος μὲν οὖν ἑαυτὸν ἀσκῶν ἅμα καὶ τοὺς ἄλλους παροξύνων πρὸς ἀρετὴν ἐκινδύνευεν· οἱ δὲ φίλοι ἅμα πλεῖστον καὶ ὄγκον ἤδη θυμοῦ βουλόμενοι καὶ σχολάζειν, ἐβαρύνοντο τοὺς πλανὰς καὶ τοὺς στρατείας καὶ κατὰ μικρὸν ἔπεσῆλθον εἰς τὸ βλασφημεῖν καὶ κακῶς λέγειν αὐτόν. ὁ δὲ πάνυ πρῴως ἐν ἀρχῇ πρὸς τοῦτο διέκειτο, φάσκων βασιλικὸν εἶναι τὸ κακῶς ἀκούειν ἃ ποιοῦντα. καίτοι τὰ μὲν μικρότατα τῶν ἡμαρτημένων τοῖς σωθεῖσι παρ' αὐτοῦ σημεῖα, μεγάλης ὑπῆρχεν εὐνοίας καὶ τιμῆς· ὧν ὀλίγα προδιηγήσομαι. Πυκτεύσας μὲν ἔγραψεν, μεμφόμενος ὅτι δηχθεὶς ὑπ' ἄρκτου, τοῖς μὲν ἄλλοις ἔγραψεν, αὐτῷ δὲ οὐκ ἐδήλωσεν, Ἀλλὰ νυνὶ γε (φησὶν) γράψον τὸ πῶς ἔχεις, καὶ μή τινες σε τῶν συγκυνηγετούντων ἐγκατέλιπον, ἵνα δίκην δῶσιν. τοῖς δὲ περὶ Φαισίωνα λέγει προσέχειν ἵνα μὴ ποιῶσιν ἔγραψεν ὅτι παίζοντων αὐτῶν πρὸς ἰχνεύμονα, τοῦ Περδίκκου δορατίῳ πεπισωμένου Κρατερὸς, τοὺς μηροὺς ἐξωθη-

πομπῆς ἢ σωθέντος ἐκ νόσου ἀσθενείας, ἔγραψεν πρὸς Ἀλέξιππον τὸν ἰατρὸν ὠχαριστῶν. Κρατερῷ A
ἢ νοσοῦντος, ὄψον ἰδὼν καθ' ὕπνον, αὐτός τε πιὼν θυσίας ἔθυεν ὑπὲρ αὐτοῦ, κἀκείνῳ θῦσαι ἐκέλευσεν. ἔγραψε δὲ καὶ Παυσανίᾳ τῷ ἰατρῷ, βουλομένῳ τὸν Κρατερὸν ἐλλεβορίσαι, τὰ μὲν ἀγωνιῶν, τὰ δὲ παραινῶν ὅπως χρήσηται τῇ φαρμακείᾳ. τοὺς δὲ πρώτους τῷ Ἁρπάλου φυγεῖ καὶ δηώσαντας ἀπαγγείλαντας ἔδησεν, Ἐφιάλτῃ καὶ Κίσσον, ὡς καταψευδομένους τοῦ ἀνδρός. ἐπεὶ δὲ τοὺς ἀσθενοῦντας αὐτὸς καὶ γέροντας εἰς οἶκον ἀποστέλλοντος, Εὐρύλοχος Αἰγεᾶς αὐτὸς B
ἔγραψεν ἑαυτὸν εἰς τοὺς νοσοῦντας· εἶτα φωραθεὶς ἔχων οὐδὲν κακόν, ὡμολόγησεν Τελεσίππας ἐρᾶν, καὶ συνεπακολουθεῖν βουλόμενος ἐκείνης, ἐρομένης τίνων αὐθρώπων ὄζει τὸ γυάλιον. ἀκούσας δὲ ὅτι τῆς ἐλευθέρου ἐπιεροῦν, Ἡμᾶς μὲν (εἶπεν) ὦ Εὐρύλοχε, συνεροῦντας ἔχεις· ὅρα δ' ὅπως πείσομέν σε ἢ δώροις ἢ λόγοις τὴν Τελεσίππαν, ἐπειδήπερ ἐλευθέρας ἐστίν. θαυμάσας δὲ αὐτὸν ὅτι καὶ μέχρι τοιούτων βλασφημῶν τοῖς φίλοις ἐχρῆτο, οἷα χρῄζει, παῦσε Σελεύκου εἰς Κιλικίαν ἀποδεδρακότα κελεύων ἀ- C
ναζητῆσαι, καὶ Πευκέσταν ἐπαινῶν ὅτι Νίκωνα Κρατερῷ δοῦλον σωφρόνισεν· καὶ Μεγαβύζῳ τῷ θεῖ τῷ θεράποντος δ' ἐν τῷ ἱερῷ καθιζομένου, κελεύων αὐτὸν, αἰδοῦμαι, συλλαβεῖν ἔξω τοῦ ἱεροῦ προκαλεσάμενος, ἐν ᾧ τῷ ἱερῷ μὴ προσάπτεσθαι. λέγεται δ' καὶ τοὺς δίκας λαμβάνων ἐν ἀρχῇ τὰς θανατικὰς, τὴν χεῖρα τὴν ὤτων τὸν ἑτέρῳ προσπλέκειν, τὸ κατηγόρου λέγοντος, ὅπως τὸν κινδυνεύοντι καθαρὸν φυλάττηται καὶ ἀβάσκηλον. ἀλλ' ὕστερόν γε αὐτὸν ἐξετάχυναν αἱ πολλαὶ βάσκοι, βάσκοι τῆς ἀληθῶν παρό- D
δων πίστιν ὅτι τὰ ψεύδη λαβοῦσαι· καὶ μάλιστα κακῶς ἀκούων, ἐξίστο τοῦ φρονεῖν· καὶ χαλεπὸς ἦν καὶ ἀπαράτητος, ἅτε δὴ τὴν δόξαν αὐτὴν τοῦ ζῆν καὶ τῆς βασιλείας ἠγαπηκώς. τότε δὴ ἐξήλαυνεν ὅτι Δαρεῖον, ὡς πάλιν μαχούμενος. ἀκούσας δ' τὸν ὑπὸ Βήσσου ἡττημένον αὐτὸς σύλληψιν, ἀπέλυσεν τοὺς Θεσσαλοὺς οἴκαδε, δισχίλια τάλαντα δωρεὰν ἐπιμετρήσας τοῖς μισθοφοραῖς. ἀφ' ἧς τὸν τοῦ δίωξιν ἀρχαλέαν καὶ μακρὰν γινομένην, (ἔνδεκα γὰρ ἡμέρας ἐπο- E
ίησατο τρισχιλίους καὶ τριακοσίους σταδίους) ἀπηνέγκατο μὲν οἱ πλεῖστοι, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ἀνυδρίαν. ἔνθα δὴ Μακεδόνες τινὲς ἀπήντησαν αὐτῷ, ὕδωρ ἐν ἀσκοῖς ἐφ' ἡμιόνων κομίζοντες ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ. καὶ θεασάμενοι τὸν Ἀλέξανδρον ἤδη μεσημβρίας οὔσης κακῶς ὑπὸ δίψους ἔχοντα, καχὺ πλησάμενοι κράνος προσηνέγκαν. πυθομένου δ' αὐτὸ τίσιν νομίζοιεν, Τίοῖς (ἔφασαν) ἰδίοις· ἀλλὰ σοῦ ζῶντος, ἑτέρους ποιησόμεθα, κἂν ἐκείνους ἀπολέσωμεν. ταῦτα ἀκούσας, F
ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖρας τὸ κράνος· περιβλέψας δ' καὶ θεασάμενος τοὺς περὶ αὐτὸν ἱππεῖς, ἅπαντας ἐγκεκλικότας τὰ κεφαλᾶς, καὶ πρὸς ποτὸν βλέποντας, ἐπέδωκεν, οὐ πιών, ἀλλὰ ἐπαινέσας τοὺς ἀνθρώπους, Ἂν γὰρ αὐτὸς (ἔφη) πίω μόνος, ἀθυμήσουσιν ἅπαντες. θεασάμενοι δ' τὰ ἐγκράτειαν αὖθ' ἅμα μεγαλοψυχίαν οἱ ἱππεῖς, ἄλλην ἀνέκραγον θερμότητα, καὶ τοῖς ἵπποις ἐμάχιζον. ἔτι δὲ κάμνειν, ἔτε διψᾶν, ἔθ' ὅλως θνητοὺς ἔτι νομίζειν αὐτοὺς ἕως ἂν ἔχωσι βασιλέα τοιοῦτον. ἡ μὲν οὖν εὐθυμία πάντων ἦν ὁμοία, μόνας δὲ φασὶν ἐξήκοντα συνεκπεσεῖν εἰς

Quum Peucestas ex morbo quodam reualuisset, ad medicum Alexippum scripsit agere se ei gratias. Cratero affecto, quū visio esset ei per quietē oblata, & ipse pro salute eius sacrificauit; & illum iussit. Pausaniæ medico scripsit, vbi elleboro eum purgare Craterum accepit velle, partim ęstuās, partim admonēs quemadmodū medicamentū propinaret. Illos qui Harpali fugā primi nuntiauerunt in vincula coniecit, Ephialtē & Cissum, tanquā mendacia de eo nuntiantes. Quum infirmos & ætate graues domū remitteret, Euryloch' autem AEgæus retulisse se inter ęgrotos, inde cōpertus nullo morbo teneri, Telesippæ amore cōfessus esset se deperire, ac comitari ad mare velle abeuntē, quæsiuit cuius conditionis mulier esset. Audito meretricem liberam esse, Habes nos Euryloche, inquit, tibi in amore fauentes: at tu da operam, quandoquidem libera est Telesippa, vt vel donis vel verbis eam inducamus. Mirū verò est vacasse eum etiā hactenus amicis, literas vt huiusce modi mitteret, cuiusce modi scripsit, Seleuci puerum qui in Ciliciam profugerat, imperans requiri: Peucestam cōmendans ꝙ seruum Crateri Niconem corripuisset: Megabyzo, de seruo qui ad ædem sacram confugerat, iubens, si queat, extra templum vt inuitatum occuparet, in templo ne ei iniiceret manum. Iam initio quum iudicia capitalia disceptaret, fama tenet manum eum alteri auri, dum diceret accusator, admouere solitum, reo vt alteram integram & intactam seruaret à calumniis. Cæterùm pòst crebræ calumniæ per veros tramites ad mendacia fidem accipientes exasperauerunt eum. præcipuè verò quū sermonibus suorū carperetur, exibat de potestate, sæuúsque erat atque inexorabilis: nempe qui gloriam vitæ & regno anteferret. Porro ea tempestate in Darium, quasi bellum reparasset, perrexit. Quem vt vinctum accepit à Besso, Thessalos remisit in patriam, ac duo millia talentūm stipendiis eorum cumuli dono adiecit. Dum consectatur Darium, in itinere laborioso & prolixo (nam diebus vndecim tria millia trecenta stadia confecit) plerique lassitudine sunt confecti, & præsertim aquæ penuria. Ibi occurrerunt ei Macedones quidam, qui aquam in vtribus à flumine mulis portabant: cōspicientésque Alexandrum medio iam die siti maceratum, impleuerunt confestim galeam, eíque obtulere. Requirente eo quibúsnam aquam afferrent, Liberis nostris, respondēre. « verùm te incolumi alios gignemus, etiamsi « hos amiserimus. Sub quorum dicta accepit galeam. Cæterùm circumlatis oculis, vbi vidit qui ipsum comitabantur equites capite inclinato potum respicientes, reddidit illis aquam non gustatā, laudauítque eos. Nam ego, inquit, si solus bibero, hi elanguescent. Regis conspicati equites continentiā & magnitudinem animi, duceret, & bono animo esset, vociferati sunt: & equos verberarunt. nā neq; fatigari se neq; sitire, sed nec mortales ducere esse, quoad talem haberēt regem. Alacritas erat quidem omnium par, sed solos sexaginta ferunt Alexandrum in castra

hostium persequutos. Ibi vim magnam auri & argenti proiecti supergrediētes, multa vehicula puerorum mulierúmque aurigis destituta & vagantia præteruecti, primorum tergis inhæserunt, in illis rati Darium esse. Vix tandem inuenitur corpore multis confosso iaculis in curru iacens, propè iam moribundus: potum tamen postulauit. Vt frigidam hausit, illum qui porrexerat, Polystratum, affatus est, Hic mihi terminus, quicunque es, omnis est infelicitatis, q̃ beneficium acceptum nequeam rependere. verùm referet Alexander tibi gratiam: Alexandro dij immortales, quòd tam humanus in genitricem, vxorem & liberos meos fuerit: cui hanc dextram te interprete porrigo. Ita fatus, apprehensa Polystrati manu, expirauit. Postquam superuenit Alexãder, non obscurè indoluit huic misero casui, chlamydémq; suã soluit, eáque iniecta corpus inuoluit. Bessum pòst comprehensum dilacerauit, directis arboribus duabus in vnum deflexis, quarum vtrique corporis partem alligauit, inde laxatæ ambæ, atque impetu in sedem suam relatæ, partem sibi annexam retinuere. Corpus Darij regio cultum more ad matrem eius misit. Fratrem eius Exathrem in cohortem recepit amicorum. Hinc cum expeditissimis copiis descendit in Hyrcaniam. Sinum illic maris Ponto (vt apparebat) inuenit non minorem, sed cætero mari dulciorẽ. Verùm certi nihil habuit de eo discere. Omnino coniecit Mæotin lacum illuc restagnare. Atqui non præteriit physicos veritas, sed multis ante Alexandri expeditionem annis scripserunt, in quatuor sinibus, qui ex Oceano subeunt continentem, hunc maximè ad Boream vergere. Hyrcanum pelagus & Caspium pariter nuncupant. Ibi barbari repentino incursu exceperunt eos qui equum Alexandri Bucephalan ducebant. Quod ille haud moderatè tulit, sed misso caduceatore, ni remisissent sibi equum, omnibus necem cum liberis & coniugibus denuntiauit. Quibus equum ad eum reducentibus, vrbésque suas dedentibus, præbuit se omnibus humanum: atque illis qui ceperant equum, pretiũ dedit redemptionis. Hinc Parthiam petẽs, quum in otio ageret, primùm vestem barbaricam sumpsit, incertum, vt accommodaret se incolarum moribus, multùm existimans valiturum ad mansuefaciendos homines, si consuetudinẽ & patrios mores eorum vsurparet: an tentare hac re Macedonas, atque ad adorandum se traducere, morũmque patriorum ferre conuersionem & transitum in alienos voluit assuefacere. Habitum Medicũ tamen, quòd prorsus barbaricus esset & alienus, repudiauit, nec anaxyridas vel cãdyn tiaramve sumpsit, sed medium inter Persicum & Medicum scitè temperauit, minus hoc tumidum, & insolentiorem illo. Vsurpauit eum primùm agens cum barbaris ac sub tecto cum amicis, deinde eo cultu prodiit in publicum, ac quum vacaret postulationibus conspiciendum ita dedit se omnibus. Erat acerbũ id Macedonibus spectaculum: sed miraculo ducti reliquæ eius virtutis, quædam

Per te por. Vel, Tua opera. Quidam interp. Te nuntio.

Eo cultu, quum equitans inpubl. prodiret, ac quũ v.p. consp. ded.

τὸ στρατόπεδον τ̃ πολεμίων. ἔνθα δὴ πολὺν μὲν ἄργυρον καὶ χρυσὸν ἐρριμμένον ὑπερβαίνοντες, πολλὰς δὲ παίδων καὶ γυναικῶν ἁρμαμάξας ἠϊόχων ἐρήμους διαφερομένας παρεχόμενοι, τοῖς στρώτοις ἐδίωκον, ὡς ἐν ἐκείνοις Δαρεῖον ὄντα. μόλις δὲ εἰσκεπτομένων, πολλῶν ἀκονιτὶ ματέωλεως τὸ σῶμα, κείμενος ἐν ἁρμαμάξῃ, μικρὸν ἀπολείπων τ̃ τελευτᾶν. ὅμως δὲ καὶ πεῖν ᾔτησεν· καὶ πιὼν ὕδωρ ψυχρὸν, εἶπεν πρὸς τὸν δόντα Πολύστρατον, Ὦ ἄνθρωπε, τοῦτό μοι πέρας γέγονεν δυστυχίας ἁπάσης, ὃ παθεῖν, ἀμείψασθαι μὴ δυνάμενον· ἀλλὰ Ἀλέξανδρος ἀποδώσει σοι τὴν χάριν, Ἀλεξάνδρῳ δὲ οἱ θεοὶ, τ̃ εἰς μητέρα καὶ γυναῖκα καὶ παῖδας τοὺς ἐμοὺς ἡμερότητα, ὡ αὐτὴν δίδωμι τὴν δεξιὰν ἀφ' οὗ. παῦσε εἰπὼν καὶ λαβόμενος τ̃ τοῦ Πολυστράτου χειρὸς, ἀφῆκεν. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἐπύθετο, ἀλγῶν τε τῷ πάθῃ φανερὸς ἦν, καὶ τὴν ἑαυτοῦ χλαμύδα λύσας ἐπέβαλεν τῷ σώματι, καὶ περιέστειλεν· καὶ βασιλικὸν μὲν ὕστερον οὐρὸν διεσφενδόνησεν, ὀρθίων δένδρων εἰς τὴν τὰ καμφθέντων ἑκατέρῳ μέρος περισαρτήσας τὸ σώματος· εἶτα μεθεὶς ἑκάτερον, ὡς ὥρμητο ῥύμῃ φερόμενον, τὸ προσῆκεν αὖθις μέρος νείμασθαι. τότε δὲ τὸ Δαρείου τὸ μὲν σῶμα κεκοσμημένον βασιλικῶς πρὸς τὴν μητέρα ἀπέστειλεν, τὸν δὲ ἀδελφὸν Ἐξάθρην εἰς τοὺς ἑταίρους ἀνέλαβεν. αὐτὸς δὲ μετὰ τ̃ ἀκμαιοτάτης δυνάμεως εἰς Ὑρκανίαν κατέβαινε· καὶ πελάγους ἰδὼν κόλπον, οὐκ ἐλάττονα μὲν τ̃ Πόντου φαινόμενον, γλυκύτερον δὲ τ̃ ἄλλης θαλάττης, σαφὲς μὲν οὐδὲν ἔχειν πυθέσθαι περὶ αὐτοῦ, μάλιστα δὲ εἰκάσαι τ̃ Μαιώτιδος λίμνης ἀνακοπὴν εἶ). καίτοι τούς γε φυσικοὺς οὐκ ἔλαθε πεπληθὼς, ἀλλὰ πολλοῖς ἔτεσιν ἔμπροσθεν τ̃ Ἀλεξάνδρου στρατείας ἱστορήκασιν ὅτι τεσσάρων κόλπων εἰσερχόντων ἀπὸ τ̃ ἔξω θαλάττης, βορειότατος οὗτός ἐστιν, τὸ Ὑρκάνιον πέλαγος καὶ Κάσπιον ὁμοῦ προσαγορεύομενον. ἐντεῦθεν τ̃ Βαρβάρων ἐνίοις ἀπροσδοκήτως περιτυχόντες τοῖς ἄγουσι τὸν ἵππον αὐτ̃ τὸν Βουκεφάλαν, λαμβάνουσιν. ὁ δὲ ἐμάνη οὐ μετρίως, ἀλλὰ κήρυκα πέμψας, ἠπείλησεν πάντας ἀποκτενεῖν μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν, εἰ τὸν ἵππον αὐτῷ μὴ ἀναπέμψειαν. ἐπεὶ δὲ καὶ τὸν ἵππον αὐτῷ ἄγοντες ἦκον, καὶ τὰς πόλεις ἐγκλείζοντες, ἐχρήσατο φιλανθρώποις πᾶσι, καὶ τὸ ἵππῳ λύτρα τοῖς λαβοῦσιν ἔδωκεν. ἐντεῦθεν εἰς τὴν Παρθικὴν ἀναζεύξας καὶ σχολάζων, περῶν ἐνεδύσατο τὴν βαρβαρικὴν στολὴν, εἴτε βουλόμενος αὐτὸν συνοικειοῦν τοῖς ἐπιχωρίοις νόμοις· (ὡς μέγα πρὸς ἡμερότητα ἀνθρώπων τὸ συνήθες καὶ ὁμόφυλον) εἴτ' ἀποπειράσαι τις ὑφεῖτο τ̃ προσκυνήσεως αὐτὴ τοῖς Μακεδόσι, κατὰ μικρὸν ἀναχαλάσαι τὴν ἐνδιαίτησιν αὐτῷ καὶ μεταβολὴν ἐπιζητοῦντας. ἀλλ' μὲν τ̃ γε Μηδικὴν προσήκατο παντάπασιν, βαρβαρικὴν καὶ ἀλλόκοτον ὄντα, οὐδὲ ἀναξυρίδας, οὐδὲ κάνδυν, οὐδὲ τιάραν ἔλαβεν, ἀλλὰ ἐν μέσῳ τινὰ τ̃ Περσικ̃ καὶ τ̃ Μηδικ̃, μιξάμενος πως, ἀμφοτέραν μὲν ἐκείνης, τ̃ δὲ σωφρονεστέραν οὖσαν. ἐχρ̃το δὲ τὸ μὲν πρ̃τον, ἐντυγχάνων τοῖς βαρβάροις καὶ τοῖς ἑταίροις κατ' οἶκον, εἶτα τοῖς πολλοῖς ἅτε ἐλαύνων ἐσχηματίζων ἑωρᾶτο. ἐλυπηρὸν μὲν ὢν τοῖς Μακεδόσι τὸ θέαμα· τ̃ δὲ ἄλλην αὐτοῦ θαυμάζοντες ἀρετὴν,

ῴοντο δεῖν ἔνια τ̃ πρὸς ἡδονὴν αὐτῷ Ⓒ δόξαν ὑπεχω- A putabant libidini & gloriæ concedenda eius
ρεῖν· ὅσγε πρὸς ἅπασιν τοῖς ἄλλοις, ἕναλγος τόξευμα qui præter omnia alia, quum nuper sagitta
μὲν εἰς τὸν κνήμιον λαβών, ὑφ' ἕ τῆς περκίδος ὀστέον in crure ictus, vt os radij fractum excide-
ὑποθραυσθὲν ἐξέπεσε, λίθῳ ἢ πληγεὶς πάλιν εἰς τὸν ret, rursus lapide secundum ceruicem afflí-
ξάγχλον, ὥστε καὶ παῖς ὄψεσιν ἀχλὺν ὑποδραμεῖν, ctus, vt caligo oculis eius offunderetur, quæ
ὠδήμεινασαν οὐκ ὀλίγον χρόνον, ὅμως οὐκ ἐπαύετο non paruo spatio tenuit eum, nusquam ta-
χρώμενος ἑαυτῷ πρὸς τοὺς κινδύνους ἀφειδῶς· ἀλ- men parceret sibi in periculis: sed & trans-
λὰ Ⓒ τ̃ Ὀρεξάρτην Ἄμαζόνα πολεμῶν (ὃν αὐτὸς ᾠ̃ετο missò Orexarte amne(quem ipsè esse arbitra-
Τάναϊν εἶ)) Ⓒ τοὺς Σκύθας ζευγάμενος, ἐδίωξεν ὅσα batur Tanaim) fusos fugatósque Scythas,
σταδίους ἑκατόν, ἐνοχλούμενος ὑπὸ Ἀμαζόνος. ἐν παῦ- quanuis ventris fluore infestaretur, ad cen-
σθαι δ' πρὸς αὐτὸν ἀφικέσθαι τ̃ Ἀμαζόνα οἱ πολλοὶ λέ- B tum stadia est infectatus. Eò veniisse ad eum
γουσιν, ὧν καὶ Κλείταρχός ὅστιν Ⓒ Πολύκριτος, Ⓒ Ὀνησί- Amazonem perhibent multi, inter quos Cli-
κριτος, καὶ Ἀντιγένης, Ⓒ Γίστρος· Ἀριστόβουλος δ' καὶ Χάρης tarchus, Polycritus, Onesicritus, Antigenes,
ὁ εἰσαγγελεύς, καὶ Πτολεμαῖος, Ⓒ Ἀντικλείδης, καὶ Φίλων Hister sunt: Aristobulus verò, Chares Isangelus, Ptolemæus, Anticlides, Philon The-
ὁ Θηβαῖος, Ⓒ Φίλιππος ὁ εἰσαγγελεύς· πρὸς δ' τούτοις, banus, Philippus Isangelus, insuper Eretriẽ-
Ἑκαταῖος ὁ Ἐρετριεύς, καὶ Φίλιππος ὁ Χαλκιδεύς, καὶ sis Hecatæus, Philippus Chalcidensis, Duris
Δοῦρις ὁ Σάμιος, πλάσμα φασὶ γεγονέναι τοῦτο. καὶ Samius, esse hoc asserunt commentum. Qui-
μαρτυρεῖν αὐτοῖς ἔοικεν Ἀλέξανδρος. Ἀντιπάτρῳ γὰρ bus adstipulari apparet Alexandrum. siqui-
ἅπαντα γράφων ἀκριβῶς, τ̃ μὲν Σκύθην φησὶν αὐτῷ dem Antipatro omnia exactè scribens, Scy-
δεδόναι τ̃ θυγατέρα πρὸς γάμον, Ἀμαζόνος δ' οὐδαμοῦ tham ait filiæ sibi nuptias obtulisse, Amazo-
μνημονεύει. λέγεται δ' πολλοῖς χρόνοις Ὀνησίκριτος ὕστερον C nis nusquam meminit. Fama est, multis annis
ἤδη βασιλεύοντι Λυσιμάχῳ τ̃ βιβλίων τὸ τέταρτον post Lysimacho iam regnanti Onesicritum
ἀναγινώσκειν, ἐν ᾧ γέγραπται περὶ τ̃ Ἀμαζόνος. τ̃ δ' quartum librum suum recitauisse, in quo me-
Λυσίμαχον ἀξέμα μὲν Ἡράκλειαν πεῖ, Καὶ πᾶ (φάναι) τότε minit Amazonis: ac Lysimachum subriden-
ἦμην ἐγώ; Ταῦτα μὲν δ' ἂν αὖ τις ἅτε ἀπιστῶν, ἧττον, ἅτε tem dixisse, Et vbi tunc ego eram? His siue fi- «
πιστεύων, μᾶλλον Ἀλέξανδρον ἠσπάσθη. Φοβούμενος dem detrahas, non eo Alexandrum minus,
δ' τοὺς Μακεδόνας, μὴ εἰς τὰ ὑπόλοιπα τ̃ στρατείας ἀ- siue adiungas, pluris facias. Porro timens ne
πορρήσσωσιν, τὸ μὲν ἄλογον πλῆθος εἴασε κατ' χώραν, ad reliqua expeditionis torpescerent Mace-
τοὺς δ' ἡρίστους ἔχων ἐν Ὑρκανίᾳ μεθ' ἑαυτ̃, δισμυρίους dones, reliquam multitudinem reliquit in sta
πεζοὺς Ⓒ χιλίους ἱππεῖς, πρὸς ἑβδόμην, λέγων, ὡς νῦν tiuis. Delectissimos verò quum in Hyrcania
μὲν αὐτοῖς ἐνύπνιον τ̃ βαρβάρων ὁρώντων, αὖ δ' μό- D secum haberet, ad viginti millia peditum &
νον ταράξαντες τὴν Ἀσίαν ἀπίωσιν, ὑπολησομένων δ' tria equitum, proposuit his à barbaris nunc
θεὶς ὥσπερ γυναιξίν. ἐμὲ μὲν ἀλλ' ἀπέναι γε τοῖς βου- ipsos per somnium visos esse: quòd si com-
λομένοις ἔφη, καὶ μαρτυράμενος ὅτι τὴν οἰκουμένην mota tantùm decessissent Asia, mox ad-
τοῖς Μακεδόσι κτώμενος ἐγκαταλέλειπται μ̃ τ̃ φί- orituros illos velut fœminas. Veruntamen
λων Ⓒ τ̃ ἐθελόντων στρατεύειν. ταῦτα μὲν δὴ αὐτοῖς abire iussit, siquis vellet, contestatúsque, dum
ὀνόμασιν ἐν ᾗ πρὸς Ἀντίπατρον ἐπιστολῇ γέγραπται Ⓒ Macedonibus orbẽ terræ subigit, ipso in ne-
ὅτι ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ πάντες ἐξέκραγον, ὅπου βέ- gotio se cum amicis & voluntariis militibus
λεται τ̃ οἰκουμένης, ἄγειν. δεξαμένων δ' τούτων τ̃ πεῖ- destitutum. Hæc penè ad verbum in epistó-
ραν, ἐκ ἐπὶ πολὺ χαλεπὸν πρᾶγμα θεωρηθῆναι τὸ πλῆθος, ἀλλὰ la ad Antipatrum persequutus est: quæ quũ
ῥᾳδίως ἐπηκολούθησεν. ἔστω δὴ καὶ τ̃ δίαιταν ἐπὶ μᾶλ E dixisset, omnes cõclamasse, duceret quò ter-
λον ὡμοιοῦτο τοῖς ἡττηχωρίοις ἑαυτ̃, ἐκεῖνά τε πρὸς rarum vellet. Horum explorata voluntate,
ἦλθε τοῖς Μακεδονικοῖς ἤθεσιν, ἀνακράσει καὶ κοινωνίᾳ procliue iam fuit inducere vulgus, quod fa-
μᾶλλον δὲ δυνάσεως καταστήσασθαι τὰ πράγματα νομί- cilè est assensum. Tum verò multo magis se
ζων ἢ βίᾳ, μακρὰν ἀπόντων αὐτ̃. διὸ καὶ παισὶν barbarorum moribus accommodauit, illósque cum institutis commiscuit Macedoni-
ἐπέλεξε πολλοὺς, ἐκέλευσε γράμματά τε μαν- cis, temperatura & communione stabilitu-
θάνειν Ἑλληνικὰ καὶ Μακεδονικοῖς ὅπλοις ἐντρέφε- rum firmius se per beneuolentiam imperium
σθαι, πολλοὺς ἡττηχώτας καταστήσας. Ⓒ τὰ περὶ Ῥωξά- existimans, quàm vi, quum procul abscede-
νην, ἐρωτικὰ μὲν ἐπράχθη, καλὴν καὶ ὡραίαν ἔν τινι ret. Itaque triginta millia delectorum pue-
χρόνῳ πρὸς τὸν Ὀξυάρτου· ἔδοξεν δ' ἐκ αὐάρμοστα rorum literis Græcis imbui ac Macedoni-
εἶναι τοῖς ὑποπεπτωκόσι (εἰ) πρᾴγμασιν. ἐθαῤῥησαν γὰρ οἱ cis institui armis curauit, quibus præposuit
βάρβαροι τ̃ κοινωνίᾳ δ' γάμου, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον multos præceptores. Atque Roxanes quidé
ὑπερηγάπησαν, ὅτι σωφρονέστατος πρὸς τὰ γενόμενος, nuptias cõciliauit amore, cuius eum spe-
ἐδὲ ἧς μόνης ἠνέσχετο γυναικὸς, αὖθι νόμου θέμεν ὑ- cies & forma aliquando inter pocula cepit. Non
πέμεινεν. ἐπεὶ δ' καὶ τ̃ φίλων ἑώρα τ̃ μεγίστων, Ἡφαι- alienæ præsentibus negociis habitæ sunt ta-
στίωνα μὲν, ἐπαινοῦντα καὶ συμμετακοσμούμενον αὐ- men. quippe harum fœdere nuptiarum ere-
τοῖς, Κρατερὸν δ' τοῖς πατρίοις ἐμμένοντα· δι' ἐκείνου xerunt se barbari, miróque amore sunt Ale- F
μὲν ἐχρημάτιζε τοῖς βαρβάροις, διὰ τούτου δ' τοῖς xandrũ prosequuti, quòd qui esset in his con
Ἕλλησι καὶ τοῖς Μακεδόσι· καὶ ὅλως τὸν μὲν ἐφίλει tinentissimus, ne eam quidem, cui succubuit
vni, attingere mulierem nisi legitimè sustí-
nuerit. Quum autẽ ex primis amicis cerne-
ret his assentientem Hephæstionẽ, atque ad
institutum suum se accõmodantem, Crate-
rũ verò patriis insistentẽ moribus, hoc inter-
prete Græcis & Macedonib⁹ respõsa dabat,
illo barbaris. Et omnino hunc in maximo

Vox Gr. non est viri cognomen, sed certi apud reges officii nomen, vt in Thesauro Gr. linguæ docui. Sic & paulo pòst.

honore habebat, illum maximè diligebat, exiſtimãs & dicens perpetuò Hephæſtionem Alexãdri amantẽ, Craterum, regis eſſe. Quapropter exiſtebant inter hos inuicẽ æmulos crebræ offenſiones. Semel in India etiam ad manus venere diſtrictis enſibus. Subuenientibus vtrique amicis accurrẽs Alexander, pbris increpauit Hephæſtionẽ, propalàm ſtolidum eum & amentẽ vocans, niſi intelligeret, ſiquis ei detraheret Alexandrum, actum de ipſo eſſe. Priuatim Craterum corripuit amarè: reconciliatáque ac reſtituta inter eos gratia, per Ammonẽ atque omnes deos ſanctè iurauit, eos ſibi ſupra omnes mortales charos eſſe: quos ſi iterũ cõcertare perciperet, ambos necaturũ ſe, aut eum initium qui dediſſet. Vnde ne per iocum quidẽ deinceps alter alterum vllo dicto vel facto dicitur laceſsiuiſſe. At Philotas Parmenionis autoritate inter Macedonas ſumma erat. Etenim ſtrenuus habebatur & laboris tolerans, munificus autem & effuſus in amicos adeo, vt ſecundum Alexandrum alius nemo. (ac fertur, quum neceſſarius quidam illius argentũ ab ipſo poſceret, iuſsiſſe dari. Negante procuratore eſſe, Quid ais? inquit: ne poculum quidem aut veſtem habes?) cæterùm animi tumore & opum ſupercilio, corporiſq; cultu & victu inſolentior erat quàm pro priuato faſtigio. Et ſanè grauitatem tunc amplitudinémque non vrbanitate, ſed ſine gratiis ineptè & inſulsè exprimens ſuſpiciones ſibi conciliauit & inuidiam: vt Parmenio etiam ei aliquando diceret, Deteriorem te mihi fili redde. Hic iamdudum delatus apud Alexandrum fuerat. Quum enim Dario in Cilicia ſuperato, præda capta Damaſci fuiſſet, multis capitibus in caſtra adductis, mulier inter captiuos reperta fuit genere Pydnæa, eximia forma, Antigone dicta fuit. Hanc tenebat Philotas. Vt iuuenis apud amicam & per vinum multa arroganter & militari effutiens ferocia, arrogauit, quicquid præclarè eſſet geſtũ, ſibi & patri: atq; Alexandrũ appellauit adoleſcentulum, qui ipſorum beneficio nomen regis teneret. Hæc mulier illa familiari cuidam enuntiauit, ille (vt fit) alteri: ita ad Craterum ſermo tandem eſt perlatus. Ille mulierem clàm introduxit ad Alexãdrum: qui his auditis conſuetudine vti eam iuſsit Philotæ, & quicquid intellexiſſet ex eo, id vt mox ad ſe deferret. Philotas verò, qui ita peti ſe ignorabat inſidiis, in contubernio Antigones multa verba & ſermones ineptos infeſtè & inſolenter in regem habuit. At Alexander, etſi grauiter delatus apud ipſum Philotas eſſet, omnia tamen vel beneuolentia fretus erga ſe Parmenionis, vel autoritatem eorum & potentiam timens, tacitus tulit & ſilentio oppreſsit. Eadem tempeſtate Macedo, nomine Dimnus, Chalæſtræus, capitales Alexãdro inſidias ſtruens adoleſcentem quendã Nicomachum, cuius flagrabat amore, inuitauit ad conſilij ſocietatem. Qui quum id repudiaſſet, & fratri indicaſſet Balino tentatum ſe, ille ad Philotam profectus petiit introduci ſe cũ fratre ad Alexandrum, rem magnam ſe & atrocẽ oſtendens habere,

Diſpenſatore.

Ad ſcelus inſtigat.

Et neceſſariam offend.

μάλιστα, τὸν δὲ ἐτίμα· νομίζων καὶ λέγων ἀεὶ, τὸν μὲν Ἡφαιστίωνα, Φιλαλέξανδρον εἶναι, τὸν δὲ Κρατερὸν, Φιλοβασιλέα. διὸ καὶ πρὸς ἀλλήλους ὑπούλως ἔχοντες συνέκρουον πολλάκις. ἅπαξ δὲ καὶ τὴν Ἰνδικὴν καὶ εἰς χεῖρας ἦλθον, σπασάμενοι τὰ ξίφη· καὶ τῶν φίλων ἑκατέρῳ προσβοηθούντων, πρὸς ἐλάσσους Ἀλέξανδρος, ἐλοιδόρει τὸν Ἡφαιστίωνα, Φανερῶς ἐμπλήκτον καλῶν καὶ μανόμυον, εἰ μὴ συνίησιν ὡς, ἐάν τις αὐτὸν τὸν Ἀλέξανδρον ἀφέληται, μηδὲν ὄντι. ἰδίᾳ δὲ καὶ τὸν Κρατερὸν πικρῶς καθῆψατο· καὶ συναγαγὼν αὐτοὺς καὶ διαλλάξας, ἐπόμοσε τὸν Ἄμμωνα καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς, ἢ μᾶλλον μᾶλλον φιλεῖν αὐθρώπων ἁπάντων ἐκείνους· αὖθις δὲ πάλιν αἰσθηται διαφερομένους, ἀποκτενεῖν ἀμφοτέρους, ἢ τὸν ἀρξάμενον. ὅθεν ὕστερον καὶ παίζοντες εἰπεῖν τι καὶ πρᾶξαι πρὸς ἀλλήλους λέγονται. Φιλώτας δὲ ὁ Παρμενίωνος, ἀξίωμα μὲν εἶχεν ἐν τοῖς Μακεδόσι μέγα· καὶ γὰρ ἀνδρεῖος ἐδόκει καὶ καρτερικὸς εἶναι· φιλόπονος δὲ οὕτω καὶ φιλέπαινος μετ' αὐτὸν Ἀλέξανδρον οὐδείς (λέγεται δ' οὖν ὅτι τῶν συνήθων τινὸς αἰτοῦντος ἀργύριον, ἐπέλαβε δοῦναι· φήσαντος δὲ τοῦ διοικητοῦ μὴ ἔχειν, Τί λέγεις; εἶπεν, οὐδὲ ποτήριον ἔχεις, οὐδ' ἱμάτιον;) ὄγκῳ δὲ φρονήματος καὶ βάρει πλούτου, καὶ τῇ περὶ τὸ σῶμα θεραπείᾳ καὶ διαίτῃ χρώμενος ἐπαχθέστερον ἢ κατ' ἰδιώτην, καὶ τότε δὴ τὸ σεμνὸν καὶ ὑψηλὸν οὐκ ἐμμελῶς, ἀλλ' αὐθαίρετον τῷ σολοίκῳ καὶ θρασυμύθῳ μιμούμενος, τοπαψίαν καὶ φθόνον εἶχεν· ὥστε καὶ Παρμενίωνα ποτὲ εἰπεῖν πρὸς αὐτὸν, Ὦ παῖ, χείρων μοι γίνου. πρὸς δὲ αὐτὸν Ἀλέξανδρον οὐ πάνυ πολλῶν χρόνων ἐτύγχανε διαβεβλημένος. ὅτε γὰρ τὰ περὶ Δαμασκὸν ἁλόντα χρήματα, Δαρείου νικηθέντος ἐν Κιλικίᾳ, πολλῶν σωμάτων κομισθέντων εἰς τὸ στρατόπεδον, διῄρει γυναῖον ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις, τῷ μὲν εἶδει Πυδναῖον, διὰ πρεπὲς δὲ τὸ ὄψιν· ἐκαλεῖτο δὲ Ἀντιγόνη. ταύτην ἔσχεν ὁ Φιλώτας· οἷα δὲ νέος πρὸς ἐρωμένην, καὶ συνοίνῳ πολλὰ φιλότιμα καὶ στρατιωτικὰ παῤῥησιαζόμενος, ἐαυτῷ τὰ μέγιστα τῶν ἔργων ἀπέφαινεν καὶ τῷ πατρός· Ἀλέξανδρον δὲ μειρακίσκον ἀπεκάλει, δι' αὐτοὺς τὸ τῆς ἀρχῆς ὄνομα καρπούμενον. ταῦτα δὲ γυναικὸς ἐκφερούσης πρός τινα τῶν συνήθων, ἐκείνου δὲ (ὡς εἰκὸς) πρός ἕτερον, ἦλθεν εἰς Κρατερὸν ὁ λόγος· καὶ λαβὼν τὸν γύναιον, εἰσήγαγε κρύφα πρὸς Ἀλέξανδρον. ἀκούσας δὲ ἐκεῖνος, ἐκέλευσεν φοιτᾶν εἰς ταὐτὸ τὸν Φιλώτᾳ, καὶ πᾶν ὅ, τι αὖ ἐκπύθηται, τοῦτο πρὸς αὐτὸν ἀπαγγέλλειν βαδίζουσαν. ὁ μὲν οὖν Φιλώτας ὅπως βουλόμενος ἔστω ἠγνόει, συνῆν δὲ τῇ Ἀντιγόνῃ, πολλὰ καὶ πρὸς ὀργὴν καὶ μεγαλαυχίαν περὶ τῶν βασιλέως ῥημάτων καὶ λόγων ἀνεπιτηδείως προϊέμενος. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, καίπερ καρτερᾶς ἐνδείξεως καὶ τοῦ Φιλώτου προσπεσούσης, ἐκαρτέρησεν σιωπῇ καὶ κατέσχεν, εἴτε θαῤῥῶν τῇ Παρμενίωνος εὐνοίᾳ πρὸς αὐτὸν, εἴτε δεδιὼς τὴν δόξαν αὐτῶν καὶ τὴν δύναμιν. ἦν δὲ τότε χρόνῳ Μακεδὼν ὄνομα Λίμνος, ἐκ Χαλαίστρας, χαλεπῶς διακειμένων Ἀλεξάνδρῳ, Νικόμαχον τινὰ τῶν νέων, πρὸς ὃν αὐτὸς ἐρωτικῶς εἶχεν, εἰς τὴν κοινωνίαν τῆς πράξεως παρεκάλει. τοῦ δὲ μὴ δεξαμένου, Φράσαντος δὲ τῷ ἀδελφῷ Βαλείνῳ τὴν πεῖραν, ἐλθὼν ἐκεῖνος πρὸς Φιλώταν, ἐκέλευσεν εἰσάγειν αὐτοὺς πρὸς Ἀλέξανδρον, ὡς περὶ ἀναγκαίων ἔχοντας ἐν-

τυχεῖν καὶ μεγάλων. ὁθ' ὅ,τι δὴ παθὼν (ἄδηλον A
γάρ ὄζιν) ὁ παρῆγε αὐτοὺς, ὡς πρὸς ἄλλους μείζοσι γ
γνομένου τῦ βασιλέως. καὶ τῦτο δὶς ἐποίησαν. οἱ δὲ
καθ' ὑπερψίαν ἤδη τὸν Φιλώτου προσπόμενοι πρὸς ἕτε
ρον, καὶ δι' ἐκείνου τοῦ Ἀλεξάνδρῳ προσαχθέντες,
πρῶτον μὲν τὸν Λίμνου κατεῖπον, ἔπειτα παρεδή-
λωσαν ἡσυχῆ τὸν Φιλώταν, ὡς ἀμελήσειεν αὐτοῦ δὶς
ἐντυχόντων. καὶ τοῦτο δὴ σφόδρα παρώξυνε τὸν Ἀ-
λέξανδρον· καὶ ὃ πεμφθέντος ὅπως τὸν Λίμνον, ὡς ἠμυύε
το συλλαμβανόμενος, ἀποκτείναντος αὐτὸν, ἑαυτὸν μᾶλ- B
λον διεταράχθη, τὸν ἔλεγχον ἐκπεφυγέναι τῆς ἐπι-
βουλῆς νομίζων. καὶ πικρὰς ἔχων πρὸς τὸν Φιλώταν,
ἐπεσπάσατο τοὺς πάλαι μισοῦντας αὐτὸν, ἤδη φανε
ρὰς λέγοντας, ὡς ῥαθυμία τοῦ βασιλέως εἴη, Λίμνον
ὁμόμυον, Χαλαιστραῖον ἀνθρωπον, ἐπιχειρῆσαι τολμή
ματι τοσούτῳ καθ' αὐτὸν· ἀλλὰ δοῦλον μὲν ὑπηρέτην εἶ),
μᾶλλον δ' ὄργανον ἀπὸ μείζονος ἀρχῆς ἀφιέμενον· ἐν
ἐκείνοις δὲ τὸ ἐπιβουλὴν ζητητέον οἷς μάλιστα τῶν τα
λανθάνειν συνέφερεν. τοιούτοις λόγοις καὶ ὑπονοίαις
αὐτὰ πεπάσαντες τὰ ὦτα τοῦ βασιλέως, ἐπῆγον ἤδη μυ- C
ρίας κατὰ τοῦ Φιλώτου Φιλοτιμίας. ἐκ τούτου δὲ συλληφ-
θεὶς ἀνεκρίνετο, παρόντων ἑταίρων ἐφεστώτων τῆς βασι-
λέως, Ἀλεξάνδρου δὲ κατακούοντος, ἔξωθεν αὐλαίας
παρατεταμένης. ὅτε δὴ καὶ φασὶν αὐτὸν εἰπεῖν, οἰκ-
τρὰς καὶ ταπεινὰς τοῦ Φιλώτου φωνὰς καὶ δεήσεις τοῖς
περὶ τὴν Φαρσίωνα προσφέροντος, Οὕτω δὴ μαλα-
κὸς ὢν, ὦ Φιλώτα, καὶ ἀνανδρος, ἐπεχείρεις πράγμα-
σι τηλικούτοις; ἀποθανόντος δὲ τοῦ Φιλώτα, καὶ Παρμε
νίωνα, πέμψας ἄνθρωπον εἰς Μηδίαν, ἀνεῖλεν, ἀνδρα
πολλὰ μὲν Φιλίππῳ συνκατεργασάμενον, μόνον δὲ, ἢ D
μάλιστα τῶν πρεσβυτέρων φίλων, Ἀλέξανδρον εἰς Ἀ-
σίαν ἐξορμήσαντα Δαρείῳ. τρισὶ δὲ ἡβᾶν, οὐδὲ ἔσχεν
ὅπλα τῶν στρατιᾶς, δύο μὲν ἀπιδόντα πρότερον ἀπο θα
νόντας, τῷ δὲ τρίτῳ συναναιρεθέντα. ταῦτα πραχθέν
τα πολλοῖς τῶν φίλων φοβερὸν ἐποίησεν τὸν Ἀλέξαν-
δρον, μάλιστα δὲ Ἀντιπάτρῳ. καὶ πρὸς Αἰτωλοὺς ἔπεμ-
ψε κρύφα, πίστεις δώσοντας καὶ λαμβάνοντας. ἐφοβοῦντο
γὰρ Ἀλέξανδρον Αἰτωλοὶ διὰ τὴν Οἰνιάδων ἀνάστα-
σιν, ἣν πυθόμενος, ἐκ Οἰνιάδων ἔφη παῖδας ἀλλ' αὐ
τὸν ἀπαιτήσειν δίκην Αἰτωλοῖς. οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον
συνηνέχθη καὶ τὰ περὶ Κλεῖτον, οὕτω μὲν ἀπολλυ- E
θομένοις, τῷ δὲ καὶ Φιλώτα ἀχριώτερα, λόγῳ μόνον
συνηνεγκότες ἅμα καὶ τὴν αἰτίαν καὶ τὸν καιρὸν, ἐκ
δὲ γνώμης, ἀλλὰ δυστυχίᾳ τινὶ ταῦτα δυείσκοντες
πεπραγμένα τοῦ βασιλέως, ὀργῇ καὶ μέθῃ πρό-
φασιν τοῦ Κλείτου δαίμονι συναγόντος. ἐπεφέρθη δὲ
ἔτους. ἦκον τινὲς ὀπώραν Ἑλληνικὴν ἀπὸ θαλάσσης
τῷ βασιλεῖ κομίζοντες. ὁ δὲ θαυμάσας τὴν ἀκμὴν
καὶ τὸ κάλλος, ἐκάλει τὸν Κλεῖτον, ὅπως ἔξει καὶ με τα-
δοῦναι βουλόμενος. ὁ δὲ θύων μὲν ἐτύγχανεν, ἀφεὶς δὲ F
τὴν θυσίαν ἐβάδιζεν, καὶ τρία τῶν κατεσπεισμένων
προβάτων ἐπηκολούθησεν αὐτῷ. πυθόμενος δὲ ὁ βασι-
λεὺς, μηνύουσι τοῦτο τοῖς μάντεσιν, Ἀριστάνδρῳ καὶ Κλεο-
μάντει τῷ Λάκωνι. Φησάντων δὲ πονηρὸν εἶναι τὸση-
μεῖον, ἐκέλευσεν ἐκθύσασθαι κατὰ τάχος ὑπὲρ τοῦ Κλεί-
του. καὶ γὰρ αὐτὸς ἡμέρας ἕκτης καὶ τοὺς ὕπνους εἶδεν ὄψιν
ἄτοπον. δόξαι γὰρ αὐτῷ τὸν Κλεῖτον μετὰ τῶν Παρμενίωνος
υἱῶν ἐν μέλασιν ἱματίοις καθέζεσθαι, τεθνηκότων ἁ-
πάντων. οὐ μὴν ἔφθασεν ὁ Κλεῖτος ἐκθυσάμενος,

quam ei aperirent. Ille, haud scio qua de causa, (incertum est enim) non introduxit eos ad illum, maioribus negotiis regem districtum causatus. Bis id fecere. Itaque cœpit ijs Philotas esse *suspectus: ita ad alium cõuersi, atque per eum ad Alexãdrum admissi, primùm Dimni coniurationem detulerunt, deinde obiter adiecere, quũ bis interpellassent Philotam, non fuisse rem ei curæ. Enimuero id Alexandrum stimulauit: atque vbi ille qui ad comprehendendum Dimnum missus erat, defendentem se interfecit, impendio magis est commotus, indicem ratus amissum initæ in se conspirationis. Huius in Philotam exacerbatus animus concitauit veteres inimicos eius, qui clarè fremebant socordem regẽ esse quòd Dimnum censeat, hominem Chalæstræum, tantum facinus suscepisse solum: sed hunc administrum, imò esse organum à principio motum maiore. In illis scrutandas insidias quibus maximè hæc tegi bono esset. His ce verbis & suspicionibus patefactas regis aures onerauerunt iam sexcentis contra Philotam calumniis. Inde correptum torserunt, assistentibus quæstioni regis amicis, & Alexandro ponè obtensam aulæam foris exaudiente. Quo tẽpore eũ dixisse aiũt, quum miserãdis & abiectis vocibus precibúsq; Philotas Hephæstionẽ cõpellaret, Adeóne mollis tu Philota & effœminatus tantas res molicbare? Necato Philota, *Parmenionem quoque certos misit in Mediam qui interficerent, virum qui magnificas res cum Philippo gesserat, solúsque, aut præcipuè ex veteribus amicis, ad transeundum in Asiam incitauerat Alexandrum. Ex tribus filiis quos in castris habuit, duos ante viderat defunctos, cum tertio est vnà trucidatus. Hæc facta Alexandrum amicis reddiderunt formidabilem, imprimis Antipatro. Is ad AEtolos clàm misit legatos, fidem dans & accipiens. nam timebant Alexandrum AEtoli ob OEniadarum excidium. quod vbi nuntiatum ei est, non OEniadarum ait filios sed ipsum se pœnas ab AEtolis persequuturum. Non multo pòst Cliti casus accidit, si sic nudè audias, Philotæ calamitate tetrior: si tamen narrationi adiungas & causam & tempus, non de industria, sed infortunio aliquo inuenias patratum, quando regis ira & vinum diræ fortunæ Cliti præbuit occasionem. Id ad hunc modum gestum est: Quidam ab ora maritima poma Græca regi attulerant: ille viriditatem eorum & speciem miratus acciuit Clitum, vt ei ostenderet illa & impertiretur. Fortè ille sacrificabat: qui relictis sacris, perrexit ad regem, eúmque tres oues, in quas facta iam fuerat libatio, sunt sequutæ. Quo intellecto, rex rem ad vates retulit Aristandrum & Cleomanta Laconem. Denuntiantibus illis tetrum prodigium esse, præcepit vt properè pro Clito litarent. quippe triduo antè oblata ei fuerat in somnis fœda species. Visus est Clitum videre pullatum considentem inter Parmenionis filios qui erant omnes extincti. At Clitus, nondum litato, confe-*

Legit καθ' ὑπο-ψίαν pro καθ' ὑπερ-ψίαν.

Vel, Parm. stãtim missum in Mediã interfecit.

stim ad cœnam venit, quum rex Castori & Polluci sacrificasset. Dum strenuè certatur poculis, cantata carmina sunt Pranichi cuiusdã, aut (vt alij volunt) Pierionis, in duces qui pridem victi à barbaris fuerant, ad probrum & risum scripta. Stomachãtibus maioribus natu, insectantibúsq; poetam & cantorem, Alexandro ex altera parte & assẽclis eius libenter audientibus, atque vt recitaret exhortantibus: Clitus iam vino grauis, naturáq; asper & *prefractus, fremuit, negans cõuenire, præsertim vt inter barbaros & hostes, Macedones multo quàm qui rideréteos, (etiamsi infesta essent fortuna vsi) prestãtiores, ludibrio haberentur. Ibi quum diceret Alexander, sibiipsi Clitum patrocinari, qui timiditatem aduersæ fortunæ nomine censeret, exurgens Clitus, Atqui hæc, inquit, te timiditas diis prognatum à Spithridatis gladio terga iam dantem vindicauit: Macedonúmque sanguine atque hisce vulneribus ad tantum peruenisti fastigij, vt repudiato Philippo, Ammonem tibi ipse asseras patrem. Hinc accensus Alexander, De hisne, sceleste, inquit, quæ quotidie de nobis iactas, concitans Macedonas, gratulaturum te tibi speras? Enimuero nec nunc, inquit, nobis Alexander gratulamur, qui hæc prœmia ferimus laborum: verùm beatos ducimus illos qui iam prius fato functi sunt quàm virgis Medicis lacerari viderint Macedonas, & aditum petentes ad regem à Persis. Ea effundente Clito, Alexandróque contra insurgente, ac Clitum proscindente conuitiis, seniores comprimere enitebantur turbam. Ibi Alexander ad Xenodochum Cardianum & Colophonium Artemium versus, Núnne vobis, inquit, videntur inter Macedonas Græci, sicut inter feras semidij, versari? Quũ non cederet Clitus, sed clamaret vt Alexander, si quid vellet, in medium proferret, aut ne ad cœnam vocaret liberos homines & liberam linguã habentes: verùm cum barbaris viueret & mancipiis, qui zonam Persicam & candicantem tunicam adoraturi essent: haud vltrà par iræ Alexander, ex malis appositis vno coniecto percussit Clitum, & gladium quæsiuit. Quẽ quum vnus satellitum Aristophanes subtrahere maturasset, aliíq; eum *complecterentur & obsecrarent, prosiliens exclamauit, & lingua Macedonica armigeros vocauit (id signum erat ingentis tumultus) ac tubicinem canere iussit: cui, quòd cunctaretur & tergiuersaretur, impegit colaphum. Verùm hic postea laudem meruit, quòd potissimùm in causa fuisset ne tumultus cieretur in exercitu. At Clitum eadem intemperantia furentem amici ægrè triclinio summouêre. Quum ille altero ostio regreditur, mirè securè & ferociter Euripidis hos ex Andromache versus pronuntians,

In Græcia mores mali sunt, proh dolor!

Tum ablata cuidam satelliti Alexander hasta, obuium Clitum remouentémque velum januæ transfixit. Quo cum gemitu & fremitu cadente, mox ira animo eius decessit. Reuersus ad se, & amicos cernens stupentes

Contumax. vel Arrogans.

Retinerent.

ἀλλ' ὥστε ὀπὶ τὸ δεῖπνον ἦκεν πεθυκότος τῦ βασιλέως Διοσκόροις. πότου ᾗ νεανικοῦ συῤῥαγέντος, ἤδετο ποιήματα Πρανίχου τινός, (ὡς δέ φασιν ἔνιοι, Πιερίωνος) εἰς τοὺς στρατηγοὺς πεποιημένα τοὺς ἐναγχος ἡττημένους ὑπὸ τῦ βαρβάρων, ἐπ' αἰσχύνῃ καὶ γέλωτι τῦ ᾗ πρεσβυτέρων δυσχεραινόντων, καὶ λοιδορωύντων τόν τε ποιητὴν καὶ τὸν ᾄδοντα, τῦ ᾗ Ἀλεξάνδρου καὶ τῦ ᾗ αὐτὸν ἡδέως ἀκροωμένων, καὶ λέγειν κελευόντων· ὁ Κλεῖτος ἤδη μεθύων, καὶ φύσει ξαχὺς ὢν καὶ αὐθάδης, ἠγανάκτει, μάλιστα φάσκων οὐ καλῶς ἐν βαρβάροις καὶ πολεμίοις ὑβρίζεσθαι Μακεδόνας, πολὺ βελτίονας τῦ ᾗ γελώντων, εἰ καὶ δυστυχίᾳ κέχρηνται. Φήσαντος ᾗ τῦ Ἀλεξάνδρου τὸν Κλεῖτον αὐτῷ συνηγορεῖν, δυστυχίαν ὀπροφαίνοντα τὴν δειλίαν, ἐπανασὰς ὁ Κλεῖτος, Αὕτη μέντοι σε (εἶπεν) ἡ δειλία, τὸν ὑπὲρ θεῶν, ἤδη τῦ ᾗ Σπιθριδάτου ξίφει τὸ νῶτον ἐκτείνοντα, ἀπεποίησε· καὶ τῦ ᾗ Μακεδόνων αἵματι καὶ τοῖς τραύμασι τούτοις ἐγγύου τηλικοῦτος, ὥστε Ἄμμωνι σὸν τὸν υἱὸν ποιεῖν, ἀποπάμενος Φίλιππον. παροξυνθεὶς οὖν ὁ Ἀλέξανδρος, Ἦ ταῦτα (εἶπεν) ὦ κακὴ κεφαλή, σὺ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἑταίροις τοσούτοις λέγων, καὶ διασπαράζων Μακεδόνας, χαρήσειν νομίζεις; Ἀλλ' οὐδὲ νῦν (ἔφη) χαίρομεν Ἀλέξανδρε, τοσαῦτα τέλη τῦ ᾗ πόνων κομιζόμενοι· μακαρίζομεν ᾗ τοὺς ἤδη τεθνηκότας, πρὶν ὀπιδεῖν Μηδικῆς ῥάβδοις ξαινομένους Μακεδόνας, καὶ Περσῶν δορυφορουμένους, ἵνα τῦ ᾗ βασιλεῖ προσελθωμεν. Τοιαῦτα τοῦ Κλείτου παῤῥησιαζομένου, καὶ τῦ ᾗ μὲν Ἀλέξανδρον ἀντανισταμένων καὶ λοιδορουμένων αὐτὸν, οἱ πρεσβύτεροι κατέχειν ἐπειρῶντο τὸν θόρυβον· ὁ ᾗ Ἀλέξανδρος ὀποσκοπεῖς πρὸς Ξενόδοχον τὸν Καρδιανὸν καὶ τὸν Κολοφώνιον Ἀρτέμιον, Οὐ δοκοῦσιν (εἶπεν) ὑμῖν οἱ Ἕλληνες ἐν τοῖς Μακεδόσιν, ὥσπερ ἐν θηρίοις ἡμίθεοι, περιπατεῖν; τοῦ ᾗ Κλείτου μὴ ἔχοντος, ἀλλὰ εἰς μέσον ἃ βούλεται λέγειν τὸν Ἀλέξανδρον κελεύοντος, ἢ μὴ καλεῖν ὀπὶ δεῖπνον αὐθρας ἐλευθέρους, καὶ παῤῥησίαν ἔχοντας, ἀλλὰ μετὰ βαρβάρων ζῆν καὶ ἀνδραπόδων, οἳ τὴν Περσικὴν ζώνην καὶ τὸν ᾄλαλκον αὐτοῦ χιτῶνα προσκυνήσουσιν, ὀκ ἔφερον τὴν ὀργὴν Ἀλέξανδρος, μᾶλλον παροξυνόμενος ἐνὶ βαλὼν ἔπαυσεν αὐτὸν, καὶ τὸ ἐγχειρίδιον ἐζήτει. τῦ ᾗ σωματοφυλάκων ἑνὸς Ἀριστοφάνους φθάσαντος ὑφελέσθαι, καὶ τῦ ᾗ ἄλλων περιεχόντων καὶ δεομένων, ἀναπηδήσας αὐτοῦ Μακεδονιστὶ καλῶν τοὺς ὑπασπιστὰς, (τοῦτο ᾗ ἦν σύμβολον θορύβου μεγάλου) καὶ τὸν σαλπικτὴν ἐκέλευε σημαίνειν· καὶ πρὸς ἔπαυσεν, ὡς διατρίβοντα καὶ μὴ βουλόμενον· (οὗτος μὲν οὖν ὕστερον δὶ δοκίμησεν, ὡς τῦ μὴ συμπαροχθῆσαι τὸ στρατόπεδον αἰτιώτατος ἡγόμενος) τὸν ᾗ Κλεῖτον οὐχ ὑφίεμένου οἱ φίλοι μόλις ἐξέωσαν τῦ ἀνδρῶνος. ὁ ᾗ κατ' ἄλλας θύρας αὖθις εἰσήει, μάλα ὀλιγώρως καὶ θρασέως Εὐριπίδου τὰ ἐξ Ἀνδρομάχης ἰαμβεῖα ταῦτα παραίνων.

Οἴμοι καθ' Ἑλλάδ', ὡς κακῶς νομίζεται· ἔστω δὴ λαβὼν ᾄλλός τις τ' ὀρυφόρων Ἀλέξανδρος αἰχμὴν, ἀπαντῶντα τὸν Κλεῖτον αὐτῷ, ὡς ᾄλλοντα τὸ πρὸ τῦ θύρας ᾄλλο κάλυμμα, διελαύνει. πεσόντος ᾗ μετὰ στεναγμοῦ καὶ βρυχήματος, λίθις ἀφῆκεν ὁ θυμὸς αὐτόν· καὶ γνόμενος παρ' ἑαυτῦ, καὶ πὶς φίλοις ἰδὼν

ἀφώνους ἐσῶτας, ἐλκύσαι θαν μὲν ὀκ ἔ νεκροῦ τὴν αὐχμὼ ἔφθασεν· πᾶσαν δ' ἑαυτὸν ὁρμήσας ὠθεῖ τὸν τοίχηλον, ἐπεχείρη, τ σωματοφυλάκων τὰς χεῖρας αὐτοῦ λαβόντων, κ τὸ σῶμα βίᾳ παρενεγκόντων εἰς τ θάλαμον. ἐπεὶ ὁ τὴν τε νύκτα καπῶς κλαίων διέλυσεγκεν, καὶ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν, ἤδη τοῦ βοᾶν καὶ θρηνεῖν ἀπειρηκὼς, αὐανδρος ἔκειτο, βαρεῖς ἀναφέρων στεναγμοὺς, δείσαντες οἱ φίλοι τὴν ἀποσιώπησιν, εἰ σῆλθον βία. καὶ τοῦ μὴ ἄλλων οὐ προσίετο τοὺς λόγους, Ἀριστάνδρου δ τοῦ μάντεως ὑπομιμνήσκοντος αὐτὸν τὴν τε ὄψιν ἣν εἶδεν περὶ τὸν Κλείτου, καὶ τὸ σημεῖον, ὡς δὴ πάλαι καθημαρμένων τούτων, ἔδοξεν ἐνδιδόναι. διὸ Καλλισθένη τε τὸν φιλόσοφον παρῆσήγαγον, Ἀριστοτέλους οἰκεῖον ὄντα, καὶ τ Ἀβδηρίτην Ἀνάξαρχον. ὧν Καλλισθένης μὲν ἠθικῶς ἐπειρᾶτο κ προσάγως, ὑποδυόμενος παρ' λόγω κ πειθοῖ ἀλύπως, λαβέσθαι τοῦ πένθους· ὁ δὲ Ἀνάξαρχος, ἰδίαν τινὰ πορευόμενος ἐξ ἀρχῆς ὁδὸν ἐν φιλοσοφίᾳ, κ δόξαν εἰληφὼς ὑπερφυίας καὶ ὀλιγωρίας τῶν συνήθων, αὐτὸς εἰσελθὼν ἀνεβόησεν, Οὗτός ἐστιν Ἀλέξανδρος εἰς ὃν ἡ οἰκουμένη νῦν ἀποβλέπει· ὁ δ' ἐρριμμένος κλαίων ὥσπερ ἀνθρώπους, ἀνθρώπων νόμον κ ψόγον δεδοικὼς, οἷς αὐτὸν προσήκει νόμον εἶναι), καὶ ὅρον τ δικαίων, ἐπείπερ ἀρχὴν καὶ κρατεῖν νενίκηκεν, ἀλλὰ μὴ δουλεύειν ὑπὸ κενῆς δόξης κεκρατημένον. οὐκ οἶδα (εἶπεν) ὅτι τὴν δίκην ἔχει πάρεδρον ὁ Ζεύς, καὶ τὴν Θέμιν, ἵνα πᾶν τὸ πραχθὲν ὑπὸ τοῦ κρατοῦντος θεμιτὸν ᾖ καὶ δίκαιον· τοιούτοις δὴ σοὶ λόγοις χρησάμενος ὁ Ἀνάξαρχος, τὸ μὲν πάθος ἐκούφισε τὸν βασιλέως, τὸ δ' ἦθος εἰς πολλὰ χαυνότερον καὶ ῥᾳθυμώτερον ἐποίησεν. αὐτὸν δὲ δαιμονίως ἐνήρμοσεν, καὶ τοῦ Καλλισθένους τὴν ὁμιλίαν, οὐδὲ ἄλλως ὀπίχαρη, διὰ τὸ αὐχηρὸν, ἅπαν, πρὸς διέβαλεν. λέγεται δέ ποτε παρὰ δεῖπνον ὑπὲρ ὠμοῦ καὶ κρέατος τοῦ προκείμενος λόγων ὄντων, τὸν Καλλισθένη μετέχοντα δόξης, τοῖς δ' λέγουσι τἀκεῖ μᾶλλον εἶναι ψυχρὰ καὶ δυσχείμερα τῆς Ἑλλησικῆς, ἐναντιουμένου τοῦ Ἀναξάρχου καὶ φιλονεικοῦντος, εἰπεῖν, Ἀλλὰ μὴν ἀνάγκη σοι ταῦτα ἐκείνων ὁμολογεῖν ψυχρότερα· σὺ γὰρ ἐκεῖ μὲν ἐν ξείβωνι διεχείμαζες, ἐνταυθοῖ δ' ἐν τρισὶ βεβλημένος δαπίσι κατάκεισαι. τὸν μὲν οὖν Ἀνάξαρχον καὶ ὅ τι προσπαρώξυνεν, τοὺς δ' ἄλλους σοφιστὰς καὶ κόλακας ὁ Καλλισθένης ἐλύπει· ἀπευδαζόμενος μὲν ὑπὸ τῆς νέων διὰ τὸν λόγον, οὐχ ἧττον δ' τοῖς πρεσβυτέροις ἀρέσκων διὰ τὸν βίον, εὔτακτον ὄντα κ σεμνὸν καὶ αὐτάρκη, καὶ βεβαρυμένα τὴν λεγομένην τῆς ἀποδημίας προφασιν· ὅτι τοὺς πολίτας καταγαγεῖν καὶ κατοικίσαι πάλιν τὴν πατρίδα φιλοτιμούμενος, αὐτὸς ἦν πρὸς Ἀλέξανδρον· φθονούμενος δὲ διὰ τὴν δόξαν, ἔστιν ἃ κ καθ' αὑτὸ τοῖς διαβάλλουσι παρεῖχεν, ἥ τε κλῆσις ἡ πολλὰ διωθούμενος, ἐν δὲ τοῖ συνεδρίοις, βαρύτητι καὶ σιωπῇ δοκῶν ἂν ἐπαινεῖν, οὐδὲ αἱρέσκεσθαι τοῖς γινομένοις. ὥστε καὶ τὸν Ἀλέξανδρον εἰπεῖν ἐπ' αὐτῷ, Μισῶ σοφιστὴν ὅστις οὐδ' αὑτοῦ σοφός. λέγεται δέ ποτε, πολλῶν συνδεκεκλημένων ἐπὶ τὸ δεῖπνον, ἐπαινέσαι κελευσθεὶς ἐπὶ τῷ ποτηρίου Μακεδόνας ὁ Καλλισθένης, οὕτως εἰρῆσαι πρὸς τ ὑπόθεσιν, ὥστε ἀνίσαμένους κροτεῖν καὶ βάλλειν τὰς στεφάνους ἐπ' αὐτόν. εἰπεῖν οὖν τὸν Ἀλέξανδρον, ὅπ

silentio stare, euulsit ex mortui corpore telũ: quod vertere quum in iugulum suum pararet, inhibitus est à stipatoribus, qui manus eius corripuerunt, eúmque vi detulerunt in cubiculum. Vt noctem miserè plorando transegit, ac proximo die eiulando lamentãdóque defessum vox defecit, iacuítque alta trahens suspiria, metuentes amici silentium, vi sunt ad eum ingressi. Cæterorum quidem non admisit sermonem: at quum vates Aristander visum illi quod de Clito fuerat ei repræsentatum & prodigium subiiceret, iamdudum hæc in fatis fuisse, visus est animum relaxare. Ita Callisthenem philosophum introduxerunt, Aristotelis necessarium, & Abderitam Anaxarchum: quorum Callisthenes placidè tentauit & modestè, oratione subeũdo & lenibus ambagibus, reprimere mœrorem eius: Anaxarchus, peculiari quadam ab initio in philosophia incedens via, despectórque & contemptor habitus sodalium suorum, simulatque ingressus est, exclamauit, En « Alexander ille in quem orbis coniicit ocu- « los: en abiectus in lacrymis instar mancipii « iacet, legem & probra exhorrescẽs hominũ, « quibus ipse lex esse & terminus *deberet, si « modò, vt imperaret & rerum potiretur, vicit, « nõ vt victus ab inani gloria seruiret. Nescis, « inquit, assessorem Ioui iustitiam & fas esse, « quo quicquid actum ab dominante fuerit, id ius & fas sit? Huiuscemodi adhibita oratione, ægritudinem Anaxarchus regis alleuauit, mores eius multo fluxiores reddidit & violentiores: seipsum verò mirificè insinuauit in gratiam eius, & Callisthenis consuetudinem, vel aliâs ob austeritatem parum gratam, insuper reddidit inuidiosam. Memorãt, orto super cœnam aliquando de tempestatibus anni & aeris temperatura sermone, assentientem Callisthenem opinioni illam regionem asserentium gelidiorem & rigentiorem Græcia, repugnante obstinatè Anaxarcho dixisse, Enimuero non potes non fateri intentiorẽ hîc quàm illic rigorẽ esse: quippe tu in « læna illic hyemem traducebas, hîc tribus ve- « latus tapetibus recumbis. Id vehementer e- « tiam exasperauit Anaxarchum. Cæteros sophistas & assentatores mordebat Callisthenes, quòd in gratia esset ob dicendi facultatem apud iuuentutem, neque minus acceptus senibus ob vitam modestam, grauem, continentem, & adstipulantem vulgato eius peregrinationis prætextui, ideo profectum eũ ad Alexandrũ, quo ciues suos in patriam reduceret, eámque denuò frequentaret. Qui quum premeretur ob existimationem suam inuidia, interim etiam materiam ipse sui calumniandi præbebat, quòd ferè reiiceret vocationes, atque in conuiuiis quum adesset, significaret supercilio & silentio nõ laudare se vel probare ea quæ agerentur. Vnde de eo dixit Alexander,

Odi sophistam qui sibi ipsi non sapit.

Dicitur aliquando multis ad cœnã inuitatis, inter pocula iussus Macedonas Callisthenes laudare, tam profluẽti oratione hoc tractasse argumẽtũ, vt exiliẽtes ei plauderẽt & coronas ingererent: Alexander verò ibi dixisse ei,

*Deberé (si quidé victoria sua dominatum & imperium conse quutus est) non seruiliter inani opinioni esse subiectus. Nescis. inq.

— *Qui dictionis nactus est*
Campum bonum, haud ægrè fit isthic eloquens.

» At ostende (dixisse) facultatem tuam vitupe-
» randis Macedonibus, quo emendentur au-
» ditis delictis suis. Ita ad retractãda ille prio-
ra versus, multa in Macedonas magna liber-
tate disse ruisse, & quũ Græcorũ dissensionẽ
demonstrasset causam fuisse Philippi incre-
menti & potentiæ, dixisse,

Dissidio in populi caput & sceleratus honorem.

Acerbam inde inuidiam in eum & grauem
cõcepisse Macedones, ac dixisse Alexander,
non eloquentię suæ Callisthenem, sed male-
uolentiæ dedisse Macedonibus documentũ.
Hæc Hermippus autor est Callisthenis ana-
gnostem Aristoteli Stroibum retulisse: Cal-
listhenem autem, animum ab se alienatum
regis quum percepisset, digredientem bis aut
ter ad seipsum dixisse,

Occidit & Patroclus multo præstantior ac tu.

Non absurdè igitur dixisse apparet Aristo-
telem, facundum esse & magnum in dicendo
Callisthenem, verùm mentem non habere.
At dum fortiter & sapienter recusat prostra-
tus humi Alexandrum salutare, solúsque di-
serit publicè ea quæ in occulto optimus quis-
que & natu maximi inter Macedonas stoma-
chabantur, magna quidem macula Mace-
donas & Alexandrum maiore exoluit, de-
terrens eum ab adoratione, se verò ipse per-
didit, quòd extundere id magis regi quàm vi
deretur persuadere. Chares Mitylenæus Ale-
xandrum prædicat in conuiuio quodam,
quum bibisset, phialam vni ex amicis porre-
xisse: illum phiala accepta ad aram versum
assurrexisse, ac quum hausisset, adorasse pri-
mùm, deinde osculatum Alexandrum, in
conuiuio mox accubuisse. Postquam id o-
mnes deinceps fecerunt, cepisse phialã Cal-
listhenem, ac non attendente rege sed cum
Hephæstione fabulante bibisse, atque ad fe-
rendum regi osculum accessisse. Ibi quum
Demetrius cognomine Phidon dixisset, Ca-
ue rex osculeris eum: nam vnus hic non ad-
» orauit te: Alexandrum osculum declinasse,
» Callisthenẽ verò dixisse alta voce, Vno ergo
» osculo minus ferens abibo. Ita exulcerato
regis animo, primùm habita Hephæstioni fi-
des est, dicenti receptam sibi Callisthenẽ fi-
dem, adoraturum ipsum regẽ, fefelliss e. Inde
Lysimachi & Agnones vellicauerunt eum,
obambulare iactantes sophistam, tanquam
euersa tyrannide, intumescentem, concurre-
réque ad eum & obseruare adolescentes tan-
quam vnum in tot millibus liberum. Quo-
circa insidiis, quæ Alexandro paratę ab Her-
molao erant, detectis, crimina inimicorum
eius sunt probabilia visa, rogatum ab hoc
quemadmodum vir clarissimus euaderet, re-
spondisse, si interfeciss et clarissimum: con-
citantémque ad facinus Hermolaum, mo-
nuisse ne aureum lectum formidaret, sed me-
minisset rem sibi fore cum homine & mor-
bis & vulneribus opportuno. Atqui ex Her-
molai cõiuratione nemo ne in extremis qui-
dem tormẽtis Callisthenẽ nominauit. Sed &
ipse Alexãder Cratero protinus & Attalo &
Alcetę scribẽs, pueros in quæstione cõfessos

A κατ' Εὐριπίδην, τὸν λαβόντα τῆς λόγων κλῆσιν ἀ-
φορμάς, οὐ μέγα ἔργον δ' λογεῖν· ἀλλ' ἐνδεῖξαι (φά-
ναι) τῷ σῷ τῆ δυνάμιν ἡμῖν, κατηγορήσας Μακεδό-
νων, ἵνα καὶ βελτίους γνῶντες μαθόντες ἃ πλημμε-
λοῦσιν. οὕτω δὴ τὸν ἄνδρα πρὸς τὴν παλινῳδίαν ξα-
πόμενον, πολλὰ παῤῥησιάσασθαι καθ' ἡμῶν Μακεδόνων·
ἐν τῇ Ἑλληνικὴν φάσιν, αἰτίαν ὅτι φήναντες ἡμο-
μένης πρὸς Φιλίππου αὐξήσεως καὶ δυνάμεως, εἰπεῖν,

Ἐν ᾗ διχοστασίᾳ καὶ ὁ πύγκακος ἔλαχε τιμῆς.

ἐφ' ᾧ πικρὸν καὶ βαρὺ ἐγκλήσασθαι μῖσος τῆς Μακε-
B δόσι. καὶ τὸν Ἀλέξανδρον εἰπεῖν, ὡς οὐ τῆς δεινότητος
ὁ Καλλισθένης ἀλλὰ τῆς δυσμενείας Μακεδόσιν ἀπό-
δειξιν δέδωκεν. τοῦτα μὲν οὖν ὁ Ἑρμιππος φησὶν
τὸν ἀναγνώσην τῆ Καλλισθένους Στρόβιον Ἀριστοτέλη
διηγεῖσθαι. τὸν δὲ Καλλισθένη σωέντα τὴν ἀλλοδιό-
τητα τοῦ βασιλέως, διὰ ἣ τοὺς ἀπόντα πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν,
Κάτθανε καὶ Πάτροκλος, ὅπερ σέο πολλὸν ἀμείνων.
οὐ φαῦλος οὖν εἰπεῖν ἔοικεν ὁ Ἀριστοτέλης ὁ τὸν Καλ-
λισθένην, λέγων μὲν λίαν δυνατὸς καὶ μέγας, νοῦν δὲ
C οὐκ ἔχειν. ἀλλὰ τὴν γε παῤῥησίην ἰσχυρῶς ἀπο-
σώμενος καὶ φιλοσόφως, καὶ μόνος ἐν φανερῷ διελ-
θὼν ἀκρόφατα πάντες οἱ βέλτιστοι καὶ πρεσβύτατοι
τῶν Μακεδόνων ἠγανάκτουν, τοὺς μὲν Ἕλληνας αἰ-
σχύνης ἀπήλλαξε μεγάλης, καὶ μείζονος Ἀλέξαν-
δρον, ἀποτρέψας τὴν προσκύνησιν· αὐτὸν δὲ ἀπώ-
λεσεν, ἐκβιάσασθαι δοκῶν μᾶλλον ἢ πεῖσαι τὸν βασι-
λέα. Χάρης δὲ ὁ Μιτυληναῖος φησὶ τὸν Ἀλέξανδρον
ἐν τῷ συμποσίῳ πόντα φιάλην, προτεῖναι τινὶ τῶν
φίλων· τὸν δὲ ἐξάμενον, πρὸς ἑστίαν αὐλαίαν, καὶ
πόντα προσκυνῆσαι πρῶτον, εἶτα φιλῆσαι τὸν Ἀ-
D λέξανδρον ἐν τῷ συμποσίῳ, καὶ κατακλιθῆναι. πάν-
των δὲ τοῦτο ποιούντων ἐφεξῆς, τὸν Καλλισθένην λα-
βόντα τὴν φιάλην, οὐ προσέχοντος τοῦ βασιλέως,
ἀλλὰ Ἡφαιστίωνι πρὸς Δαλεγόμενον, πόντα προσιέ-
ναι φιλήσοντα. Δημητρίου δὲ τοῦ προσονομαζομένου
Φείδωνος εἰπόντος, Ὦ βασιλεῦ, μὴ φιλήσῃς· οὗτος
γάρ σε μόνος οὐ προσκεκύνηκεν· Δακλῶναι τὸ φί-
λημα τ' Ἀλέξανδρον. τὸν δὲ Καλλισθένην μέγα φθεγ-
ξάμενον εἰπεῖν, Φιλήματι τίνι ἔλασσον ἔχων ἀπέ-
μι. Τοιαύτης ὑποτιμωμένης ἀλλοτριότητος, προσῆλθεν
E μὲν Ἡφαιστίων ὑπισχνούμενος, λέγων ὅτι σωφρονῶν
πρὸς αὐτὸν ὁ Καλλισθένης προσκυνῆσαι, ψεύσαιτο
τὴν ὁμολογίαν· ἔπιπτε Λυσίμαχοι καὶ Ἄγνωνες ἐπε-
φύοντο, φάσκοντες πρεπέναι τὸν σοφιστὴν, ὡς ὑπὸ
καταλύσει τυραννίδος μέγα φρονοῦντα, καὶ σω-
τρέχην πρὸς αὐτὸν ἐμμελέστερα, καὶ πρεπέπειν, ὡς μό-
νον ἐλεύθερον ἐν τοσούτοις μυριάσιν. διὸ καὶ τῶν πε-
ρὶ Ἑρμόλαον ὑπεβούλευσάντων τῷ Ἀλεξάνδρῳ, καὶ
φανερῶν γενομένων, ἔδοξαν ἀληθέσιν ὁμοία κα-
τηγορεῖν οἱ Δαβάλλοντες, ὡς τῷ μὲν προβάλλοντι
πῶς ἂν ἐνδοξότατος γένοιτο ἀνθρώπων, εἰπεῖν, ἂν ἀ-
F ποκτείνῃ τὸν ἐνδοξότατον· τ' δὲ Ἑρμόλαον ὅτι τ' προ-
ῦξιν παρῆκεν, ἐκέλευε μὴ δεδιέναι τὴν χρυσῆν κλί-
νην, ἀλλὰ μνημονεύειν ὅτι καὶ νοσοῦντι τ' πεπωκο-
μένῳ πρόσεισιν ἄνθρωπος. καίτοι τῷ γε Ἑρμόλαον
οὐδεὶς οὐδὲ Δι' τῆς ἐσχάτης ἀνάγκης τῶν Καλλισθέ-
νους κατεῖπεν· ἀλλὰ καὶ Ἀλέξανδρος αὐτὸς ὕστερις Κρα
τερῷ γράφων τ' Ἀττάλῳ καὶ Ἀλκέτᾳ, φησὶν τοὺς παῖ-

δας βασανιζομένους ὁμολογεῖν ὡς αὐτοὶ ταῦτα A
πεφράξαιεν, ἄλλος δ' οὐδεὶς σωφρονεῖν. ὕστερον δὲ γράφων
πρὸς Ἀντίπατρον, περὶ τοῦ Καλλισθένη σὺν παιδαγωγοῖς,
οἱ μὲν παῖδες (φησὶν) ὑπὸ τῶν Μακεδόνων κατελεύ-
σθησαν· τὸν δὲ σοφιστὴν ἐγὼ κολάσω, καὶ τοὺς ἐκπέμψαν-
τας αὐτὸν, καὶ τοὺς ὑποδεχομένους τε πόλεσι τοῖς ἐμοῖς
ἐπιβουλεύοντας. αὐτίκρις ἐν γε τούτοις δοκιμαλυπῶ
μενος πρὸς Ἀριστοτέλη. καὶ γὰρ ἐτεθραμμένος Καλλι-
σθένης παρ' αὐτῷ διὰ τὴν συγγένειαν, ἐξ Ἡροῦς γεγο-
νὼς ἀνεψιᾶς Ἀριστοτέλους. ἀποθανεῖν δ' αὐτὸν, οἱ μὲν B
ὑπὸ Ἀλεξάνδρου κρεμασθέντα λέγουσιν, οἱ δὲ, ἐν
πέδαις δεδεμένον καὶ νοσήσαντα· Χάρης δ', μὴ τὴν
σύλληψιν ἐπὶ μείους φυλάττεσθαι δεδεμένον, ὡς
ἐν τῷ συνεδρίῳ κριθείη, παρόντος Ἀριστοτέλους. ἐν αἷς
δὲ ἡμέραις Ἀλέξανδρος ἐν Μαλλοῖς Ὀξυδράκαις ἐτε-
τρώθη περὶ τὴν Ἰνδίαν, ἀποθανεῖν ὑπὸ παχυσαρκίαν
μέγιστον καὶ φθειριάσαι φασί. τοῦτο μὲν οὖν ὕστερον ἐπράχθη. Δημάρατος δ' ὁ Κορίνθιος, ἤδη πρεσβύτερος
ὢν, ἐφιλοτιμήθη πρὸς Ἀλέξανδρον ἀναβλῶαι. καὶ θεασά-
μενος αὐτὸν, εἶπεν, μεγάλης ἡδονῆς ἐστερῆσθαι τοὺς C
Ἕλληνας ὅσοι τεθνήκασι πρὶν ἰδεῖν Ἀλέξανδρον ἐν
τῷ Δαρείου θρόνῳ καθήμενον. οὐ μὴν ὅπι γε
τῆς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας ὃ βασιλέως ἀπέλαυσεν· ἀλλ'
ὑπ' ἀρρωστίας ἀποθανών, ἐκηδεύθη μεγαλοπρεπῶς,
καὶ τάφον ἔσχεν ὁ στρατὸς ἐπ' αὐτῷ, τὴν περιμέτρω
μέγαν, ὕψος ἔχων πηχῶν ὀγδοήκοντα. τὰ δὲ λείψανα τέ-
θριππα κεκοσμημένον λαμπρῶς ὅπι θάλασσαν
κατεκόμισε. μέλλων δ' ὑποβάλλειν εἰς τὴν Ἰνδικήν,
ὡς εἶδε πλήθη λαφύρων τὴν στρατιὰν ἤδη βαρεῖαν
καὶ δυσκίνητον οὖσαν, ἅμ' ἡμέρᾳ σκευασμένων
τῶν ἁμαξῶν, πρῶτας μὲν ὑπέπρησεν τὰς αὐτοῦ καὶ D
τῶν ἑταίρων, μὴ δ' ὧν τοὺς, ἐκέλευσε καὶ τὰς τῶν Μα-
κεδόνων ἐνεῖναι πῦρ. καὶ τὸ πράγματος τὸ βούλευ-
μα μεῖζον ἐφάνη, καὶ δεινότερον ἢ τὸ ἔργον. ὀλίγοις
μὲν γὰρ ἰώμασεν, οἱ δὲ πολεῖσοι, βοῇ καὶ ἀλαλαγμῷ
μὴ ἐνθουσιασμοῦ, τὰ μὲν ἀναγκαῖα τοῖς δεομένοις
μεταδιδόντες, τὰ δὲ πλείονα τῆς χρείας αὐτοὶ καθα-
ιροῦντες καὶ διαφθείροντες, ὁρμῆς καὶ προθυμίας
ἐνεπίμπλασαν τὸν Ἀλέξανδρον. ἤδη δὲ καὶ φόβερὸς
ἦν καὶ ἀπαραίτητος κολαστὴς τῶν πλημμελούντων.
καὶ γὰρ Μέναιδρον ἕνα τῶν ἑταίρων, ἄρχοντα Περσι-
δος καταστήσας, ὡς οὐκ ἐβούλετο μένειν, ἀπέκτεινεν· E
καὶ τῶν ἀποστάντων βαρβάρων Ὀροσδάτην αὐτὸς κα-
τετόξευσεν. Πείθωνος δὲ τεκόντος ἄρνα περὶ τῇ κεφα-
λῇ σχῆμα καὶ χρῶμα λάσιον ἔχοντα, καὶ διδύμους
ἑκατέρωθεν αὐτοῦ, βαλευθεὶς τὸ σημεῖον, ἐκαθάρθη
μὲν ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων, οἷς ἐξ ἔθους ἐπήγετο πρὸς
τὰ τοιαῦτα· διελέχθη δὲ πρὸς τοὺς φίλους, ὡς οὐ δι' αὐ-
τὸν, ἀλλὰ δι' ἐκείνους τοῦτο γένοιτο, μὴ τὸ κράτος εἰς ἀ-
γριότητα καὶ ἀλαζονείαν αὐθρωπον, ἐκλυπήσας αὐτὸ, πρέψῃ-
σῃ τὸ δαιμόνιον. οὐ μὴν ἀλλὰ βέλτιόν τι σημεῖον γνό- F
μενον τὴν ἀθυμίαν ἔλυσεν. ὁ γὰρ ἐπὶ τῆς στρωματοφυλά-
κων τεταγμένος, ἀνὴρ Μακεδών, ὄνομα Πρόξενος, τῇ
βασιλικῇ σκηνῇ χώραν ὀρύττων, ὕδατος τε Ὠξου ποτα-
μοῦ, ἀνεκάλυψεν πηγὴν ὑγροῦ λιπαροῦ καὶ πιμελώ-
δους. ἅπαντα λουμένου δὲ τοῦ θεράποντος, καθαρὸν ἀνέβλυ
ζεν ἤδη καὶ διαυγὲς ἔλαιον, οὔτε ὀσμῇ δοκοῦν οὔτε
γεύσει ἐλαίου διαφέρειν, λιπαρότητά τε καὶ λιπαρότη
τα πάντα πᾶσιν ἀπαραλλάκτον· καὶ τοῦτο, τῆς χώ-

ait se hoc consilium per se iniisse, neque fuisse alium consciũm quenquam: post verò in epistola ad Antipatrum idem crimen impingit Callistheni. Ac pueri quidem (inquit) lapidibus sunt à Macedonibus cooperti: in sophistam ego consulam, & in illos qui eum miserunt, & oppidis suis insidiãtes mihi recipiunt. In quibus animum aduersus Aristotelem suum detegit. siquidem fuerat apud eũ Callisthenes ob necessitudinem educatus, quòd esset ex Herone Aristotelis cõsobrina editus. Decessisse cum alii ab Alexandro suspensum dictitant, in vinculis alii morbo afflictum: Chares, postquam cõprehensus fuit, septem menses in vinculis custoditum, vt in concilio præsente Aristotele iudicaretur: ac quo tempore in Mallis Oxydracis Indiæ sauciatus fuit, ex corpore supra modum turgido & morbo pediculari excesisse. Cæterum hæc postea sunt insequuta. Demaratus Corinthius, iam annis grauis, affectauit ad Alexandrum proficisci, eóque aspecto, magna ait voluptate Græcos spoliatos quotquot prius fato functi essent quàm Alexandrum in solio Darii conspexissent considentem: Fructum tamen hic ex regis amicitia alium cepit nullum quàm quòd, morbo absumptus quum esset, elatus ab eo est magnificè, tumulúmque ei aggesit exercitus ambitu magnũ & cubitos octoginta excelsum. Ossa eius quadriga splendidè exornata ad mare deportari curauit. Porro in Indiam transiturus, vt vidit prædæ onere exercitum iam grauem & tardum, plaustris oneratis: simulatque diluxit, sua & amicorum prima succendit: inde Macedonum impedimentis imperauit subiici ignem. Apparuit autem re consilium difficilius, magisque stupendum inceptum. Paucos enim torsit: Plerique voce & plangore, sicut lymphati, necessaria impertientes egenis, & quæ vsui superant ibidem concremantes labefactantésque, impleuerunt alacritate & ardore Alexandrum. Iam toruus erat & implacabilis in delictis puniendis. quippe ex cohorte amicorum Menandrũ, quòd in præsidio, cui eum præfecerat, detrectaret manere, necauit. Ex rebellãtibus barbaris Orsodatem ipsemet confixit iaculis. Quum autem ouis agnum edidisset, qui figuram & colorẽ tiaræ in capite testiculósque vtrinque præferebat, auersatus est portentum, atque expiatus per Babylonios, quos de more trahebat secum ad talia. Apud amicos verò negauit sua causa se inde perculsum esse, sed ipsorum, ne post fata sua imperium deus in hominem degenerem & illaudatum conferret. At ostentum oblatum lætius consternationem eius discussit. Præfectus eorum qui stragulis erant appositi, vir Macedo (Proxeno nomen erat) dum tabernaculo regio locum fodit iuxta Oxum amnem, fontem detexit pinguis & oleosi liquoris. Vbi primùm exhausit, liquidum inde & limpidum oleum emanauit, nec odore in speciem nec gustu ab oleo abhorrens, splendoréque & liquore indiscreto, idque in illa regione oleas non gignente.

Instructis.

Formidabilis erat.

Perhibetur ipſa quoque Oxi molliſsima aqua eſſe, cutémque in eo lauantium pinguefacere. Mirificè verò erectum eo Alexandrum fuiſſe, ex epiſtolis eius ad Antipatrũ liquet: vbi in maximis hoc à deo ſibi oblatis oſtentis reponit. Vates id pro glorioſi quidē ſed operoſi belli grauiſque prodigio habuere, nam ad labores à deo docuerunt datum hominibus oleum lenimentum. Et multa ſanè ei in præliis ibi pericula occurrerunt, & vulnera inconſultè accepit. Maximam autem exercitus ſtragem anguſtiæ neceſſariorum & cœli intemperies inuexere. Ille ſuperare fortunam audacia & vires virtute enitens, nihil cenſebat audentibus inexpugnabile, vel munitũ eſſe animoſis. Fama eſt Siſimethris obſidẽtem petram auiam & inacceſſam, deſpõdentibus animos militibus, de Oxyarte eum exquiſiuiſſe quid animi ipſe haberet Siſimethres. Quum reſpondiſſet Oxyartes, omniũ hominum eum trepidiſsimum eſſe, Profectò tu, dixiſſe, petram nobis oſtendis eſſe ſuperabilem, quando eius non eſt firmum caput. Cepit eam pauore Siſimethri iniecto. Alteram perinde abſciſſam Macedonum iuuẽtute adortus, quendam Alexandrum nomine appellauit, &, Te verò, inquit, fortem eſſe vel nominis cauſa decet. Quum hic iuuenis fortiter pugnans cecidiſſet, haud mediocriter percuſſus eſt. Nyſam appellatam detrectantibus Macedonibus oppugnare (etenim amnis altus ſubluit eam) ſubſiſtens, Cur ego, inquit, miſerrimus non didici natare? Iámque clypeum tenens tranſmeare parabat. Poſtquam oppugnatione ab eo compreſſa, miſsi à ciuitatibus obſeſsis legati ſupplices eum adiere, primùm obſtupuere, quũ in armis eum ſine vlla pompa contemplarentur. Hinc puluinum qui allatus ſibi erat accipere & cõſidere maximum natu (Acuphi nomen erat) iuſsit. Cuius admiratus benignitatem & humanitatem Acuphis, quæſiuit quibus conditionibus ipſos recipere in amicitiam vellet: reſpondente Alexandro, Vt teipſum patriæ tuæ principem imponamus, & vos centum ad nos viros optimos mittatis, arridens Acuphis, Atqui melius, inquit, imperauero, rex, ſi deterrimos ad te potius quàm optimos miſero. Taxiles perhibetur Indiæ obtinuiſſe AEgypto non anguſtiorẽ laxitate portionem, pabulo autem lætam fœcundámque fructibus imprimis, ac virum ipſe ſapiens fuiſſe, atque quum ſalutaret Alexandrum, dixiſſe, Quid bellis inter nos & prælio Alexander opus eſt, quum neque aquam nobis ademptum neque victum neceſſariũ veneris? pro quibus ſolis neceſſe habent homines ſani decertare. Reliquis opibus & facultatibus, quas vocãt, ſi ego abundantior ſum, impertiar tibi libẽs: ſin inferior, non recuſo accipere abs te grato animo beneficium. Delectatus ea oratione Alexander, illúmque cõplexus, An tu inquit, pugna arbitraris ex tali ſermone & comitate colloquium fore immune? at nihil proficis. quippe contendam tecum & depugnabo beneficiis, ne me ſupereres benignitate. Ac muneribus acceptis multis, datiſq; pluribus, denique mille talẽta

Non ſum is qui recuſem, vbi beneficium accepero, gratiam habere.

Nimirum arbitraris, &c. abſque interrog.

ερας μηδὲ ἐλαίας Φερσύσης. λέγεται μὲν οὖν καὶ τὸν Ὦξον αὐτὸν ἔτι μαλακώτατον ὕδωρ, ὥστε τὸ θέρμα τοῖς λουομένοις ὑπολιπαίνειν. οὐ μὴν ἀλλὰ θαυμαστῶς Ἀλέξανδρος ἠθεὶς δῆλός ἐστιν, ἐξ ὧν γράφει πρὸς Ἀντίπατρον, ἐν τοῖς μεγίστοις τοῦτο τῶν ἀπὸ θεοῦ γενομένων αὐτῷ τιθέμενος. οἱ μάντεις, ἐνδόξου μὲν στρατείας, ὑπονόου δὲ καὶ χαλεπῆς, τὸ σημεῖον ἐποιοῦντο. πόνων γὰρ ἀρωγὸν ἔλαιον ἀνθρώποις ὑπὸ θεοῦ δεδόσθαι. πολλοὶ μὲν οὖν κατὰ τὰς μάχας αὐτῷ κίνδυνοι συνέπεσον, καὶ τραύμασι νεανικοῖς ἀπήντησεν. τὴν δὲ πλείστην φθορὰν ἀποροῦσα τῶν ἀναγκαίων καὶ δυσκρασίαι τῶν χρόνων ἀπηργάσαντο τῆς στρατιᾶς. αὐτὸς δὲ τόλμῃ τῇ τύχῃ ὑπερβαλέσθαι καὶ τὴν δύναμιν ἀρετῇ Φιλοτιμούμενος, οὐδὲν ὤετο τοῖς θαρροῦσιν ἀνάλωτον, οὐδὲ ὀχυρὸν εἶναι τοῖς ἀτόλμοις. λέγεται τὴν Σισιμήθρου πολιορκῶν πέτραν, ἄβατον οὖσαν καὶ ἀσφάλιστον, ἀθυμοῦντων τῶν στρατιωτῶν, ἐρωτῆσαι τὸν Ὀξυάρτην ποῖός τις αὐτὸς εἴη τὴν ψυχὴν ὁ Σισιμήθρης. Φάσαντος δὲ τὸν Ὀξυάρτην, δειλότατον ἀνθρώπων, Λέγεις σύ γε (φάναι) τὴν πέτραν ἁλωσιμον ἡμῖν εἶναι· τὸ γὰρ ἄρχον αὐτῆς, οὐκ ὀχυρόν ἐστιν. τοῦτον μὲν οὖν, ἐκφοβήσας τὸν Σισιμήθρην, ἔλαβεν. ἑτέραν δὲ ὁμοίως ἀποτόμως προσβαλὼν τοῖς νεωτέροις τῶν Μακεδόνων, Ἀλέξανδρον τινὰ καλούμενον προσαγορεύσας, Ἀλλὰ σοί γε εἶπεν ἀνδραγαθεῖν πρὸς ἥκει δι' ἁμὰ τὴν ἐπωνυμίαν· ἐπεὶ δὲ λαμπρῶς ἀγωνιζόμενος ὁ νεανίας ἔπεσεν, οὐ μετρίως ἐδήχθη. τῇ δὲ καλουμένῃ Νύσῃ τῶν Μακεδόνων ἀνομοιούτων προσάγειν (καὶ γὰρ ποταμὸς ὑπὸ πρὸς αὐτῇ βαθὺς) ὀπίσω, Τί γὰρ (εἶπεν) ὁ κάκιστος ἐγὼ νεῖν οὐκ ἔμαθον; καὶ ἤδη ἔχων τὴν ἀσπίδα περᾶν ἠθέλησεν. ἐπεὶ δὲ καταπαύσαντος τὴν μάχην αὐτοῦ, παρῆσαν ἀπὸ τῆς πολιορκουμένων πόλεων πρέσβεις δεησόμενοι, πρῶτον μὲν ὀφθεὶς ἀθεράπευτος ἐν τοῖς ὅπλοις, ἐξέπληξεν αὐτούς· ἔπειτα προσκεφαλαίου τινὸς αὐτῷ κομισθέντος, ἐκέλευσε λαβόντα καθίσαι πρεσβύτατον. (Ἄκουφις ἐκαλεῖτο) θαυμάσαντες οὖν τὴν μεγαλοψυχίαν καὶ φιλανθρωπίαν ὁ Ἄκουφις, ἐρώτα τί βούλεται ποιοῦντας αὐτοὺς ἔχειν φίλους. Φήσαντος δὲ Ἀλέξανδρα, Σὲ μὲν αὐτ', ἄρχοντα καταστήσαντας αὐτῷ πρὸς ἡμᾶς πέμψαντας ἑκατὸν ἄνδρας τοὺς ἀρίστους, γελάσας ὁ Ἄκουφις, Ἀλλὰ βέλτιον (εἶπεν) ἄρξω βασιλεύς, ἢ δοὺς κακίστους πρὸς σὲ πέμψας μᾶλλον ἢ τοὺς ἀρίστους. ὁ δὲ Taξίλης λέγεται μὲν τὴν Ἰνδικὴν ἔχειν μοῖραν οὐκ ἀποδέουσαν Αἰγύπτου τὸ μέγεθος, εὔοτον δὲ καὶ καλλίκαρπον ἐν τοῖς μάλιστα. σοφὸς δέ τις ἀνὴρ εἶ· καὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἀπαντῶντα, Τί δεῖ πολέμων (φάναι) καὶ μάχης ἡμῖν Ἀλέξανδρε πρὸς ἀλλήλους, εἰ μήτε ὕδατος ἀφαιρησόμενος ἡμᾶς ἀφίξαι, μήτε τροφὴν ἀναγκάσων; ὧν μόνων ἀνάγκη διαμάχεσθαι νοῦν ἔχουσιν ἀνθρώποις. τοῖς δὲ ἄλλοις χρήμασι καὶ κτήμασι λεγομένοις, εἰ μὲν εἰμι κρείττων, ἕτοιμος δώσειν· εἰ δὲ ἥττων, οὐ φεύγω χάριν ἔχειν, δῶρα παθών. ἡσθεὶς οὖν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ δεξιωσάμενος αὐτὸν, Ἢ συνομόζοις (ἔφη) δίκαια μάχης ἐστὶ τὴν ἔντευξιν ἡμῖν ἀπὸ τοιούτων λόγων καὶ φιλοφροσύνης· ἀλλ' οὐδέν σοι πλέον· ἐγὼ γὰρ ἀγωνιεῦμαι πρὸς σὲ καὶ διαμαχοῦμαι τοῖς χρείοσιν, ὥς μου χρηστὸς ὢν μὴ δυνηθῇς. λαβὼν δὲ δῶρα πολλὰ, καὶ δοὺς πλείονα, τέλος ἅλμα ἅλατο

νομίσματος αὐτῷ προέπεμψεν. ἐφ' οἷς τοῖς μὲν φίλοις
ἰσχυρῶς ἐλύπησεν, τὴν δὲ βαρβάρων πολλοὺς ἐποίησεν ἡ-
μερωτέρους ἔχειν πρὸς αὐτόν. ἐπεὶ δὲ τὴν Ἰνδῶν οἱ μαχι-
μώτατοι μισθοφορεῖν τε ἐπὶ φοίτων τὰς πόλεσιν,
ἐρρωμένως ἀμυνόντες, καὶ κατὰ πολλὰ τὸν Ἀλέξαν-
δρον ἐκακοποίουν, ὥστε σάμβος ἔν τινι πόλει πρὸς αὐ-
τοὺς, ἀπόντας ἐν ὁδῷ λαβὼν, ἅπαντας ἀπέκτεινεν. καὶ
τοῦτο τοῖς πολεμικοῖς ἔργοις αὐτοῦ, ἄλλα νομίμως ὁ βα-
σιλικῶς πολεμήσασι τοῖς, ὡς κηλὶς προσέσχεν. οὐκ ἐλάτ-
τονα δὲ τούτων οἱ φιλόσοφοι προσλήμματα παρέσχον αὐτῷ,
πικρὸν τὸν προσπλεμμύοις τὴν βασιλέων καπίζοντες, καὶ τοὺς
ἐλαυθέρους δήμους ἀφιστάντες. διὸ καὶ τούτων πολλοὺς
ἐκρέμασεν. τὰ δὲ πρὸς Πῶρον αὐτὸς ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς
ὡς ἐπράχθη γέγραφεν. φησὶ γὰρ ἐν μέσῳ τὸν στρατοπέ-
δων τὸν Ὑδάσπου ῥέοντος, αὐτοπροφόροις ἐλέφα-
σι τοὺς ἐλέφαντας ἀεὶ τὸν Πῶρον ὑπερῆν τοῖς Μακέδοσιν· αὐ-
τὸν μὲν οὖν καθ' ἡμέραν ἑκάστην φόβον ποιεῖν καὶ θό-
ρυβον ἐν τῷ στρατοπέδῳ πολλῷ, ἐπιζόντα τοῖς βαρβά-
οις μὴ φοβεῖσθαι· νυκτὸς δὲ χειμερίᾳ καὶ ἀσελήνῳ, λαβόν
τα τὸ πεζῶν μέρος, ἵππεῖς δὲ τοὺς κρατίστους, καὶ προελ-
θόντα πόρρω τῶν πολεμίων, διαπεράσαι πρὸς νῆσον οὐ με
γάλην. ἐνταῦθα δὲ ῥαγδαίου μὲν ἐκπεσόντος ὄμβρου,
πεπηγέναι δὲ πολλῶν καὶ κεραυνῶν εἰς τὸ στρατόπεδον φε
ρομένων, ὁμοῦ ὁρᾶν ἀπολλυμένους ἵππους καὶ συμφλεγο
μένους ὑπὸ τῶν κεραυνῶν, ἀπὸ τῆς νησίδος ἀράς, πρὸς φέ
ρεσθαι τὴν αὐτοπέρας ὄχθας. διαχυθὲν δὲ τὸν Ὑδάσπην ὑπὸ τὸ
χειμῶνος ἐπόντος καὶ μετέωρον, ἐκρῆξαι ποιῆσαι μέγα, καὶ
πολὺ μέρος ἐκείνης φέρεσθαι τοῦ ῥεύματος· αὐτὸν δὲ δέξα-
σθαι τὸ μέσον ἀσφαλῶς, ἅτε δὴ σωλιωτῆρον καὶ πειρῆ
νύμενον. ἐνταῦθα δὲ εἰπεῖν φασιν αὐτὸν, Ὦ Ἀθηναῖοι, ἆ-
ρά γε πιστεύσατε ἂν ἡλίκους ὑπομένω κινδύνους ἕνε-
κα τῆς παρ' ὑμῖν δοξίας; ἀλλὰ τοῦτο μὲν Ὀνησίκριτος
εἰρηκεν· αὐτὸς δέ φησιν, πρὸς ἀχθόμενα ἀφέντας αὐτοὺς,
μετὰ τῶν ὅπλων τὸν ἔκπλουν ποιεῖσθαι, ἄχρι μαστῶν βρε
χομένους. διαβὰς δὲ, τῶν πεζῶν ἄκοσι σταδίους πρὸ ἵππου
λογιζόμενος, εἰ μὲν οἱ πολέμιοι τοῖς ἵπποις προσβάλ-
λοιεν, πολὺ κρατήσειν· εἰ δὲ κινοῖεν τὴν φάλαγγα, φθήσεσθαι
τοῖς πεζοῖς αὐτῷ προσγενομένους. θάτερον δὲ συμβῆναι.
τὸν γὰρ ἵππέων χιλίους, καὶ τοὺς ἁρμάτων ἑξήκοντα συμ-
πεσόντα βεβλημένους, τὰ μὲν ἅρματα λαβεῖν ἅπαντα, τοὺς
δὲ ἵππέων ἀνελεῖν τετρακοσίους. οὕτω δὴ συμφρονή-
σαντα τὸν Πῶρον ὡς αὐτὸς εἴη Μακεδονικῶς Ἀλέξαν-
δρος, ὑπιέναι μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως, πλὴν ὅσον
ἐμποδὼν εἶη τοῖς Μακεδόσι τοὺς Μακεδόνων ἀπέλι-
πεν. φοβηθεὶς δὲ τὰ θηρία καὶ τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων,
αὐτὸς μὲν ἐνοεῖσθαι κατὰ θάτερον κέρας, κοινὴν δὲ τοῦ δε-
ξιοῦ προσβαλεῖν κελεῦσαι. θορυβῆς δὲ τροπὴς ἑκατέ-
ρωθεν, ἀναχωρεῖν ἀεὶ πρὸς τὰ θηρία καὶ συνειλεῖσθαι τοῖς
ἐνδιαζομένοις. ἕδεν ἤδη τὴν μάχην ἀναμεμιγμένην
εἶναι, καὶ μόλις ὀγδόης ὥρας ἀπειπεῖν τοῖς πολεμίοις.
ταῦτα μὲν οὖν ὁ τῆς μάχης ποιητὴς αὐτὸς ἐν ταῖς ἐ-
πιστολαῖς εἰρηκεν. οἱ δὲ πολεῖται τοῦ συγγραφέως ὁμολο-
γοῦσι τὸν Πῶρον, ὑπεραίροντα τεσσάρων πηχῶν τὸ μῆκος
μὴ τὸ μῆκος ἵππου ὄντα, μηδὲν ὑποδεῖν πρὸς τὸν ἐλέφαν
τα συμμετρίᾳ, διὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸν ὄγκον τοῦ σώματος·
καίτοι μέγιστος ὢν ὁ ἐλέφας σωθῆναι δὲ θαυμαστὴν ἐπε-
δείξατο καὶ κηδεμονίαν τοῦ βασιλέως, ἐρρωμένως μὲν ἅμα,
θυμοῦ τοῖς προσμαχομένοις ἀμυνόμενος καὶ ἀνακόπτων.
ὡς δὲ ἤσθετο βελῶν πλήθει καὶ τραυμάτων κάμνοντα,

A argenti signati ei propinauit. Qua re torsit amicos acriter, sed barbaros multos sibi reddidit mãsuetiores. Bellicosissimi Indi militabant mercede: hi vrbes strenuè defendebant, multísque modis Alexandrum fatigabant. cum his indvcias in oppido quodam fecit, mox recipientes se in itinere oppressit. quæ rebus illius bello gestis, iustè aliàs & regaliter bellantis, quasi labes adhæsit. Nõ minus quàm hi infestabãt eum philosophi, qui reges Alexandro qui se coniunxerãt infectabãtur, & liberos populos solicitabant. quapropter multos ex his suspendit. Cum Poro acta ipse in epistolis, quemadmodum sũt gesta, prodidit. Ait enim, interlabente vtraque castra Hydaspe, Porum elephantos semper infestos tenentem captasse transitum suum: se verò strepitum in castris & tumultum quotidie ingentem excitasse, quo assuefaceret suos non formidare barbaros. Hinc nocte brumali & obscura, cum parte peditum & lectissimis equitibus procul se ab hostib⁹ progressum, in insulam non magnam transmisisse. Ibi imbre ingentibus procellis fuso, crebrisque in exercitum prosteribus & fulgu ribus cadentibus, soluisse tamen, quanuis interire nonnullos & perstringi fulmine videret, & ex insula se ad vlteriorem ripam contendisse. Hydaspem, quum ex illa tempestate torrẽs & tumidus ferretur, perrupisse grandi eluuie ripam, magnámque partẽ illac vndæ decurrisse. Terram se intermediam cepisse non stabili pede, vtpote lubricam, quam vndique lacerabat vnda. Ibi dixisse autumãt eum, "Quis credat, Athenienses, quanta pe- « Credituríne e-
"ricula vestri præconij causa subeam? Cæte- « stis Athen. Vel,
rũm hoc prodidit Onesicritus. Ipse autem « An credere pos-
autor est, ratibus relictis, Macedonas sub ar- « sitis Athen.
mis eluuiem illam superasse, pertingente ad pectus vnda. Amne traiecto viginti stadia se ante peditatum prouectum, si hostis confligeret secum equitatu, multo se ratum superiorem fore: sin moueret peditatum, matu rè peditatum suum se consequuturum. Euenisse alterum. nam fudisse se mille equites & currus sexaginta, qui secum fuerant congressi. Currus cepisse omnes, ex equitibus quadringentos occidisse. Ita aduertente Poro ipsum transmisisse Alexandrum, cum omnibus copiis se intulisse, non pluribus ibi relictis, quàm qui transitum impedirẽt Macedonum. Belluarũ & hostium multitudinis metu in alterum cornu inuectum se, cæteros immisisse omnes in dexterum. Vtroque auerso cornu, eos qui premebantur globo facto ad bestias semper se recepisse. Inde promiscuè pugnatum, & vix octaua hora hostes terga dedisse. Hæc ipse prælij autor recensuit in epistolis. Porum plerique scriptores consentiunt quatuor cubitos palmo excedentem, ob corporis eminentiam & molem, elephanto, quantumuis fuerit grandis, equitis portione respondisse. Mirificam solertiam hic elephas monstrauit & solicitudinem pro rege. qui eum adhuc valentem adorientes animosè excepit & reiecit: vt verò telorum & vulnerum vi sensit confectum,

veritus ne deflueret, genibus leniter humi demisit se, & promuscide singula iacula sensim ex corpore eius euulsit. Vt captum Alexander Porum rogauit * quî de ipso consuleret, Regaliter, respõdit. Adiiciente Alexãdro nihilne aliud vellet, Omnia, inquit, verbũ Regaliter cõplectitur. Igitur * non modò ei pristinum regnũ sub satrapæ nomine restituit, verumetiam adiecit liberorum ibi populorũ, quos subegit, regionẽ, in qua nationes quindecim, vrbium non mediocriũ quinque millia, & vicos quamplurimos memorãt fuisse. Aliam domuit ter tantam, cuius Philippo vni ex cohorte amicorũ præfecturã dedit. Ex prælio cum Poro cõmisso, Bucephalas mortuus est, non extemplo, sed pòst, vt plerique, produnt, sub vulnerum curatione: vt Onesicritus est autor, ob seniũ labore cõfectus. Nã triginta annorũ ętate ait eũ decessisse. Mortẽ eius tulit Alexãder grauiter, non aliter existimans quàm si familiarẽ & amicũ amisisset. In memoriã eius super Hydaspẽ condidit vrbem, quã appellauit Bucephaliã. Ferunt canẽ quoque eum, Peritã nomine, alitum ab ipso atque in deliciis habitũ amisisse, vrbémq; erexisse ei cognominẽ. Id Sotion de Potamone se Lesbio narrat audiuisse. At Macedonas illa cũ Poro pugna reddidit segniores, repressitq; ne peterẽt vlteriorẽ Indiã. Quũ enim ęgrè pepulissent illũ qui viginti millia peditũ & duo millia equitũ in aciẽ adduxerat, obnixè reluctati Alexãdro sunt, superare contendenti etiã amnẽ Gangẽ: cuius accipiebãt latitudinẽ duorũ & triginta stadiorũ esse, & vlnarũ centũ profunditatẽ, ripas vlteriores peditũ, equitũ, elephantorũ agminibus coopertas. Siquidẽ fama tenebat octoginta equitũ millibus, ducẽtis peditũ, curruũ octo & elephantorũ bellatorum sex millibus munitos Gãdaritarũ & Præsiorũ reges ibi eũ opperiri. neque ea vanè iactata. Androcottus enim, qui nõ multo pòst regnauit, elephãtos Seleuco quingẽtos dono dedit, & sexcẽtis millib⁹ militũ Indiã peragrãs, omnẽ redegit in potestatẽ. Hîc primùm animi mœrore & ira tabernaculo inclusus abiecit se in terrã, pœnitebátq; eũ rerũ perpetratarũ, nisi Gangẽ superaret, * & pro cõfessione victũ se esse habebat reditũ. At vbi amici eũ, prout res erat, sua dẽtes, assistentésq; foribus cũ plãctu & strepitu milites supplices orauerũt, infractus paranit se ad reditũ, multáq; fucata & cõmẽtitia est machinatus. Quippe grãdiora arma & equorũ pspepia frænáq; fabricatus põderosiora, reliquit & disseminauit. Posuit ptĕrea deorũ aras, quas hac quoq; memoria Præsiorum reges traiecto flumine venerãtur, immolántque hostias ibi Græco ritu. Androcottus id tẽporis adolescẽs ipsum Alexandrũ vidit, fertúrque sæpe postea dixisse, Nihil factũ fuisse propius quàm vt rerũ illic Alexãder * potitus fuisset, quòd rex ob improbitatem & ignobilitatẽ inuisus atq; contẽptus esset. Inde pgẽs Alexãder ad cõtemplandũ Oceanũ, frequentes naues actuarias & rates parat, iisq; secundo flumine per otiũ defertur. Nõ fuit inanis ea nauigatio tamẽ, neque belli exors. nã descensionibus faciendis vrbibúsq; oppugnãdis

Quomodo tractaturus eum esset, Reg.

Non modò illis quorum rex erat, imperare permisit, quãuis satrapa tantùm appellaretur, verumetiam ad.

Ac se retrò abire, perinde essẽ existimans, acsi victum se fateretur. At vbi am.

Potiretur, q.

A δείσας μὴ ῥεύσῃ, τοῖς μὲν γόνασιν εἰς γλῶ ὑφῆκεν ποιάως ἑαυτὸν, τῇ δὲ προνομίᾳ λαμβάνων ἄχθημα τῶν δορατίων ἕκαστον, ἐξῆρεν & σώματος. ἐπεὶ δὲ ληφθέντα τὸν Πῶρον ὁ Ἀλέξανδρος ἠρώτα πῶς αὐτῷ χρήσηται, Βασιλικῶς (εἶπεν·) προσπυθομένῳ δὲ μή τι ἄλλο λέγῃ, Πάντα (εἶπεν) ἔξιν ἐν τῷ βασιλικῷ. & μόνον οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν ἀρχὴν ὧν ἐβασίλευεν, σατραπην καλούμενον, ἀλλὰ & προσέθηκε χώραν, & τοῖς αὐτονόμοις καταστρεψάμενος, ἐν ᾗ πεντεκαίδεκα μὲν ἔθνη, πόλεις δὲ πεντακισχιλίας ἀξιολόγους, κώμας δὲ παμπόλλας εἶ-
B φασιν. ἄλλην δὲ χῶραν τοσαύτην, ἧς Φίλιππον ἔνα τῶν ἑπτάρων, σατράπην ἀπέδειξεν. ὁκ δὲ τῆς πρὸς Πῶρον μάχης καὶ ὁ Βουκεφάλας ἐτελεύτησεν, οὐκ εὐθύς, ἀλλ' ὕστερον, ὡς οἱ πλεῖστοι λέγουσιν, ὑπὸ τραυμάτων θεραπευόμενος· ὡς δὲ Ὀνησίκριτος, διὰ χῆρας ὑπερπονος ἠλόμενος. τριάκοντα γὰρ ἐτῶν ἀποθανεῖν αὐτόν. ἐδήλωθη δὲ ἰσχυρῶς Ἀλέξανδρος, οὐδὲν ἄλλο ἢ σωθῆναι & Φίλον ἀποβεβληκέναι νομίζων· καὶ πόλιν οἰκίσας ἐπ' αὐτῷ ὁμώνυμον τῷ ἵππῳ, Βουκεφαλίαν προσηγόρευσεν. λέγεται δὲ καὶ κύνα, Περίταν ὄνομα, τεθραμμένον
C ὑπ' αὐτοῦ καὶ συνόμενον ἀποβαλὼν, κτίσαι πόλιν ἐπώνυμον. τοῦτο δὲ Σωτίων φησὶν Ποτάμωνος ἀκοῦσαι & Λεσβίου. τοῖς μὲν οὖν Μακεδόνας ὁ πρὸς Πῶρον ἀγὼν ἀμβλυτέρους ἐποίησεν, καὶ τὸ πρόσω τῆς Ἰνδικῆς ἔτι προσελθεῖν ἐπέσχεν. μόλις γὰρ ἐκεῖνον ὠσάμενοι, δισμυρίοις πεζοῖς & δισχιλίοις ἱππεῦσι θωρακαξάμενον, ἀντέσχον ἰσχυρῶς Ἀλεξάνδρῳ διαζομένῳ & τὸν Γάγγην περάσαι πολλαμόν· εὖρος μὲν αὐτοῦ, δύο καὶ τριάκοντα σταδίων εἶ) πυνθανόμενοι, & βάθος ὀργυιὰς ἑκατόν· αὐτὰ πέρα δὲ τῆς ὄχθας ἀποκεκρύφθαι πλήθεσιν ὅπλων & ἵππων & ἐλεφάντων. ἐλέγοντο γὰρ οἱ μὲν μυριάδας ἱπποτῶν, εἴκοσι δὲ πεζῶν, ἅρματα δὲ ὀκτακισχίλια, & μαχίμους ἐλέφαντας ἑξακισχιλίους ἔχοντες οἱ
D Γανδαριτῶν & Πραισίων βασιλεῖς ὑπομένειν. καὶ κέμπος οὐκ ἰῶ πρεῖ ταῦτα. Ἀνδρόκοττος γὰρ ὕστερον ὁ πολλὰ βασιλεύσας, Σελεύκῳ πεντακοσίους ἐλέφαντας ἐδωρήσατο, καὶ στρατοῦ μυριάσιν ἑξήκοντα τὸν Ἰνδικὸν ἐπῆλθεν ἅπασαν καταστρεφόμενος. τὸ μὲν οὖν πρῶτον, ὑπὸ δυσθυμίας καὶ ὀργῆς αὐτὸν εἰς τὴν σκηνὴν καθείρξας ἔκειτο· χάριν οὐδεμίαν εἰδὼς τοῖς διαπεπραγμένοις, εἰ μὴ περάσειεν τὸν Γάγγην, ἀλλ' ὁμο-
E λογήσειν ἥττης ἀθέμιτος τὸν ἀναχώρησιν. ὡς δ' οἵτε φίλοι τὰ εἰκότα παρηγορεῖν τολμῶντες αὐτὸν, οἵτε στρατιῶται κλαυθμῷ & βοῇ προσιζάνοντες τῇ θύρᾳ ἱκέτευον, ὀπίσω ἀνεχώρησεν, πολλὰ πρὸς δόξαν ἀπατηλὰ & σοφιστικὰ μηχανώμενος. καὶ γὰρ ὄπλα μείζονα καὶ φάλαγγας ἵππων & ἐλεφάντων βαρυτέρους κατασκευάσας, ἀπέλιπέ τε καὶ διέρριψεν. ἱδρύσατο δὲ βωμοὺς θεῶν, οἷς μέχρι νῦν οἱ Πραισιαίων βασιλεῖς διαβαίνοντες σέβονται, καὶ θύουσιν Ἑλληνικὰς θυσίας.
F Ἀνδρόκοττος δὲ, μειράκιον ὢν, αὐτὸν Ἀλέξανδρον εἶδεν, καὶ λέγεται πολλάκις εἰπεῖν ὕστερον, ὡς παρ' οὐδὲν ἦλθεν τὰ πράγματα λαβεῖν Ἀλεξάνδρῳ, μισουμένου τε καὶ καταφρονουμένου τὴν βασιλέως διὰ μοχθηρίαν καὶ δυσθυμίαν. ἐντεῦθεν ὁρμήσας Ἀλέξανδρος, τὴν ἔξω θάλασσαν ὁδεῦσαι, & πολλὰ πορθμεῖα κατασκευασάμενος, ἐνέβαλε τοῖς ποταμοῖς ὑποφερόμενος σχολαίως. ὁ δὲ πολεμος οὐκ ἀργὸς ἦν ἐν τοῖς ἐγγὺς, ἀλλὰ πολεμος, πρὸς βαλλόντων τὴν πόλεσιν, & ἀποβαινόντων

ἐλέῳῦτο πάντα. ποὸς ἢ τοῖς καλουμένοις Μάλλοῖς, οἷς Φασιν Ἰνδῶν μαχιμωτάτοις ἡγεῖσθαι, μικρὸν ἐδέησεν καταπαπῆναι. Τοὺς μὲν γὰρ ἀνθρώπους βέλεσιν ἀπὸ τῆς τειχῶν ἀπεσκέδασεν· ποῶτος ἢ μετὰ κλίμακος τεθείσης ἀναβας ἐπὶ τὸ τεῖχος, ὡς ἡ τε κλίμαξ σωετρίβη, καὶ τῆς βαρβαρων ὑφισαμένων ἀδρα τὸ τεῖχος, ἐλάμβανε πληγὰς κάτωθεν, ὀλιγοστὸς ὢν, συρεψας ἑαυτὸν εἰς μέσους ἀφῆκεν τοὺς πολεμίους, καὶ κατὰ τύχην ὀρθὸς ἔστη. πιναξαμένου ἢ τοῖς ὅπλοις, ἔδοξαν οἱ βάρβαροι σέλας τι καὶ φάσμα ποὸ τοῦ σώματος φέρεσθαι. διὸ καὶ ποῶτον ἔφυγον καὶ διεσκεδάσθησαν· ὡς ἢ εἶδον αὐτὸν μετὰ δυεῖν ὑπασπιστῶν, ὑπερβαλόντες, οἱ μὲν ἐκ δεξιᾶς ξίφεσιν καὶ δόρασιν ἀμφὶ τὴν ὅπλων σωετίτρωσκον ἀμυνόμενον· εἷς ἢ μικρὸν ἀποτέρω χὰς ἐφῆκεν ἀπὸ τόξου βέλος οὕτως ὀξὺτονον καὶ βίαιον, ὥστε τὸν θώρακα διακόψαν ἐμπαγῆναι τοῖς ποὸ τὸν μαστὸν ὀστέοις. ποὸς ἢ τῷ πληγὴν ἐνδόντος αὐτοῦ τὸ σῶμα καὶ κάμψαντος, ὁ μὲν βαλὼν ἐπέδραμεν, ἀπασπάμενος βαρβαρικὴν μάχαιραν. Πευκέστας ἢ καὶ Λιμναῖος ποοσέδραμον· ὧν πληγέντων ἑκατέρων, ὁ μὲν ἀπέθανεν, Πευκέστας ἢ αὐτεῖχεν. τὸν ἢ βάρβαρον Ἀλέξανδρος ἀπέκτεινεν. αὐτὸς ἢ τραύματα πολλὰ λαμβάνων, τέλος ἢ πληγεὶς ὑπέρω κατὰ τοῦ τραχήλου, ποοσήρεισε τῇ πτέρνῃ τὸ σῶμα, βλέπων ποὸς τοὺς πολεμίους. ἐν τούτῳ ἢ τῆς Μακεδόνων ποοσχυθέντων, ἀρπασθεὶς, ἀναίσθητος ἤδη τῆς ποοσαὐτὸν ὅπλα σκιωῆς ἐνομίζετο. καὶ ποῶταύτικα μὲν ὡς τεθνεῶτος ἦν λόγος ἐν τῷ στρατοπέδῳ· χαλεπῶς ἢ καὶ πλυπόνως τὸν οἰσὸν ἐκπεισόντων ξύλινον ὄντα, καὶ τοῦ θώρακος οὕτω μόλις ἀπολυθέντος, ποοσὶ τὴν ἐκκοπὴν ἐγίνοντο, τῆς ἀκίδος ἐνδεδυκυίας ἐν ἑνὶ τῶν ὀστέων. λέγεται ἢ τὸ μὲν πλάτος, ἕξιον δακτύλων εἶναι· τὸ ἢ μῆκος, τεσσάρων. διὸ πᾶς λειποψυμίαις ἔσχεν θανάτου σωελαυνόμενος, ἐξαιρεθεὶς αὐτῆς, ὅμως ἀνέλαβεν. καὶ διαφυγὼν τὸν κίνδυνον, ἔτι ἢ ἀδυνὴς ὢν, καὶ πολὺν χρόνον ἐν διαίτῃ καὶ θεραπείαις ἔχων αὐτὸν, ἔξω θορυβούμενος ὡς ἤθελετο ποθοῦντας αὐτὸν ἰδεῖν τοὺς Μακεδόνας, λαβὼν ἱμάτιον ποοῆλθεν· καὶ θύσας τοῖς θεοῖς, αὖθις ἀνῆλθεν· ἐπαρεκομίζετο, χώραν τε πολλὴν καὶ πόλεις μεγάλας καταστρεφόμενος. τῆς ἢ γυμνοσοφιστῶν τοὺς μάλιστα τὸν Σάββαν ἀναπείσαντας ἀποστῆναι, καὶ κακὰ πλεῖστα τοῖς Μακεδόσι ποοσχόντας· λαβὼν δεκα, δεινοὺς δοκοῦντας εἶναι ποὸς τὰς ἀποκρίσεις καὶ βραχυλόγους, ἐρωτήματα ποοὔγραφεν αὐτοῖς ἄπερ φήσας ἀποκτεῖναι τὸν μὴ ὀρθῶς ἀποκεινόμενον ποῶτον, εἶτα ἑξῆς οὕτω τοὺς ἄλλους. ἕνα ἢ τὸν ποεσβύτατον ἐκέλευσε κρίνειν. ὁ μὲν οὖν ποῶτος ἐρωτηθεὶς, πότερον οἴεται τοὺς ζῶντας εἶναι πλείονας, ἢ τοὺς τεθνηκότας, ἔφη τοὺς ζῶντας. οὐκ ἔστι ἢ εἶναι τοὺς τεθνηκότας. ὁ ἢ δεύτερος, πότερον τὴν γῆν ἢ τὴν θάλατταν μείζονα ζῷφόρηκεν, τὴν γῆν· ταύτης ἢ ἔφη μέρος εἶναι τὴν θάλατταν. ὁ ἢ τρίτος, ποῖόν ἐστιν ζῶον πανουργότατον, ὃ μέχρι τοῦ νῦν (εἶπεν) ἄνθρωπος οὐκ ἔγνωκεν. ὁ ἢ τέταρτος ἀνακεινόμενος τίνι λογισμῷ τὸν Σάββαν ἀπέπεισεν, ἀποκείνατο, Καλῶς ζῆν βουλόμενον αὐτὸν, ἢ κακῶς ἀποθανεῖν. ὁ δὲ πέμπτος ἐρωτηθεὶς, πότερον οἴεται τὴν ἡμέραν ἢ τὴν νύκτα ποοτέραν γεγονέναι, Τὴν ἡμέραν (εἶπεν) ἡμέρᾳ μιᾷ. καὶ ποοσεῖπεν (οὕτως θαυμάσαντος τὸ βασιλέως) ὅτι τοῖς ἀποόρων ἐρωτήσεων, ἀνάγκη καὶ τὰς ἀποκρίσεις ἀπόρους εἶναι. μεθ' ἑαυτῶν οὖν, τὸν ἕκ-

A omnia redegit in poteſtatem. In Mallis verò, quos Indorũ perhibent bellicoſiſsimos fuiſſe, penè conciſus eſt. Ciues enim telis à mũris reiecit, poſitiſque ſcalis in murum euaſit primus. quæ vbi imminutæ ſunt, atque à barbaris infrà ſtantibus iuxta murum multa tela ingeſta paucis comitato, librato corpore in medios ſaltu ſe immiſit hoſtes, & forte fortuna ſe pedibus excepit. Cuius vibrantibus

B armis, iubar aliquod & ſpectrum barbaris videbatur pro corpore eius obuerſari. Vnde primùm in fugã effuſi ſunt: cęterùm vt duobus tantùm comitatum armigeris conſpexere, impreſsione facta, alij cominus gladiis lãceiſque traiecerunt arma eius, pugnantémq; fortiter cõuulnerauerunt. Vnus paulo remotior ſagittam arcu excuſsit tãta vi & impetu, vt adacta per loricam in coſtas eius ſecundũ mammam defigeretur. Ad ictũm remittente Alexandro & inclinante corpus, ille qui miſerat ſagittam, enſe diſtricto barbarico, accurrit. Aſsiſtebant ei Peuceſtas & Limnæus, qui

C vulnerati ambo: alter cecidit, Peuceſtas reſtitit. barbarum Alexander obtruncauit. Multis confixus vulneribus, tandémque ictus piſtillo in collo, corpus mœnibus applicuit, directa in hoſtes acie. Interea circunfundentibus ſe Macedonibus abreptus, ſemianimiſque iam in tabernaculum eſt relatus: ac mox regem vulgatum eſt in caſtris expiraſſe. ingenti difficultate ac labore ſagittam, quæ lignea erat, abſcindũt. Tum detracto tandem thorace, accingunt ſe ad euellendum ſpiculum, quod vni oſsi erat infixum. Dicitur tres digitos latum fuiſſe, longum quatuor. Vnde animo identidem liquente, penè exanimis, ex-

D empto eo tamen recepit ſe. Quum ex periculo emerſiſſet, eſſet tamen adhuc imbecillis, diúque in victus ratione & cura hæreret, vbi tumultuantes videndi ſui deſiderio Macedonas animaduertit, ſumpto pallio prodiit. & quum diis ſacra feciſſet, iterum conſcendit naues. In tranſitu latum tractum vrbéſque amplas domuit. Ex Gymnoſophiſtis, qui præcipuè Sabbam ad defectionem impulerant, & plurimum fatigauerant Macedonas, decem acres ad reſpondendum &

E contractos habitos cepit. His quæſtiones obſcuras poſuit, necem denuntians primo qui parum rectè reſpondiſſet, inde ordine reliquis. vnum natu maximum dedit iudicem. Primus interrogatus, Viuóſne plures » eſſe, an mortuos cenſeret, Viuos, ait. ne- » que enim iam eſſe eos qui mortui ſunt. Se- » cundus, Terram an pelagus grandiores gi- » gnere belluas, Terram. quippe huius, in- » quit, pelagus portio eſt. Tertius, Quod a- » nimal callidiſsimum eſſet, Quod hactenus, inquit, homo non cognouit. Quar-

F tus requiſitus, Quamobrem Sabbam ad re- » bellionem concitaſſet, reſponſum dedit, » Quo honeſtè viueret, aut malè periret. Quin- » tus rogatus, Diem an noctem putaret fuiſ- » ſe priorem, Diem, ait, vno die. Adiecit » autem (quum id rex admiraretur) impli- » catarum interrogationum, neceſſe eſſe vt » eſſent implicatæ reſponſiones. Ita progrediens ſextum percunctatus eſt, Quemadmo

Recreatus eſt. Quum ex p.

Inſolubiliũ interrogationum neceſſariò inſolubiles & reſponſiones eſſe. Mutato igitur interrogationum genere ſextum interr.

» dum quis maximè se efficiat charũ,Si poten- A
» tissimus,inquit ille,nec formidabilis esset.Ex
» reliquis alius rogatus, Quẽadmodũ ex mor-
» tali quis deus euadat,Si quid fecerit, inquit,
» quod facere denegatũ sit homini.Alius, De
» vita & morte,vtra valentior,respondit,Vitã,
» tam multa tolerantẽ mala.Postremus, Qua-
» tenus hominem viuere deceat. Eatenus dum
» mori quàm viuere non censeat præstare. Ita
» tandem versus ad iudicem, pronuntiare eum
» iussit sententiam. qui quum alium alio dixis-
» set segnius respõdisse,Ergo tu,inquit,primus
» moriere,qui ita decernis. Minimè verò, rex,
» inquit ille:nisi tu mẽtiaris,qui primum dixi-
» sti interfecturũ te illum qui pessimè respon-
disset.Hos igitur muneribus honoratos dimi
sit.Ad eos verò qui erant clarissimi, solitariã
autem quietámq; vitã agebant,Onesicritum
misit,petitũ ad se vt venirent. Fuit Onesicri-
tus philosophus ex Diogenis Cynici contu-
bernio. Aiunt Calanum sanequam superbè
& asperè iussisse ei,vt posita veste au diret se
nudus:alioquinon congressurum cum eo se,
ne si à Ioue missus esset quidem. Dandamim
egi sse placidius, ac de Socrate, Pythagora,
Diogene quum audiuisset,dixisse magno in-
genio sibi eos viros videri fuisse, sed nimium
reuerentes legum.Alij Dandamim nihil me-
morant nisi solum hoc quæsisse,Qua de cau-
sa Alexander eò venisset tam immenso itine
re: Calanum tamen,vt ad Alexandrum pro-
ficisceretur, Taxiles induxit. Sphines voca-
batur: sed quòd sermone Indico Cale pro
Salue salutans obuios compellaret,Calanus
est à Græcis nominatus. Hunc referunt ex- D
emplum imperij sui Alexãdro ob oculos po
suisse. Corium in medium coniecit siccum &
retorridum,cuius oram calcauit. Id vno lo-
co pressum cæteris partibus extulit se. Idem
circulans vndique & pedibus stringens in
quaque parte ostendit euenire, quoad me-
dium pedibus occupauit, tunc omnes par-
tes quieuere. Ea imagine significauit media
regni maximè premẽda, neque procul ab iis
vagandum Alexandro esse. Descensus Ale
xandri per flumina ad Oceanũ septem men-
sium spatium absumpsit. Vt verò classe ad E
Oceanum penetrauit, accessit ad insulam,
quam ipse Scillustin, Psiltucin alij appellaue
re.Ibi exscensione facta,sacrificauit,pelagíq;
& oræ marinæ,quatenus asse qui valuit, indo
lem collustrauit. Inde precatus nequis post
se mortalium expeditionis suæ transcende-
ret terminos,regressus est. Naues circumue-
hi iussit,relicta ad dexterã India. Classi præ-
fecit Nearchum, magistrum gubernatorum
Onesicritũ creauit. Ipse pedestri itinere per
Oritas pergens, in extremã inopiam recidit, F
multósque mortales amisit: vt militariũ co-
piarum ne quartam quidẽ partẽ reduceret ex
India, quũ peditũ esset centũ viginti millia,
equitũ ad quindecim millia. Ad hæc graues
morbi,prauus victus,feruores torridi,plurimos
fames absumpsere, dum regionẽ peragrant incultã hominũ durã vitam agentium:
qui paucas & viles habebãt oues marinis pi-
scibus assuetas vesci,atq; hinc praua carne &
putida præditas.Hanc tandẽ dieb'sexaginta

τον ἠρώτα, πῶς αὖ ὑπ' ἐκείνου φιλη θείη μάλιστα, ἂν κράτιστος
ὢν (ἔφη) μὴ φοβερὸς ᾖ. τὴν δ' ὑπολοιπὸν, ὁ μὲν ἐρω-
τηθεὶς πῶς ἂν τις ἐξ ἀνθρώπων γλοῖτο θεὸς, Εἰ τι
πράξειεν (εἶπεν) ὃ πρᾶξαι δυνατὸν ἀνθρώπῳ μὴ
ἔστιν. ὁ δ', πρὸς ζοῆς ἢ θανάτου, πότερον ἰσχυρότερον,
ἀπεκρίνατο, τὴν ζωὴν, ἢ τοσαῦτα κακὰ φέρουσαν. ὁ δ'
τελευταῖος, μέχρι τίνος ἀνθρώπῳ καλῶς ἔχον ζῆν· μέ
χρι οὗ μὴ νομίζει τὸ τεθνάναι τοῦ ζῆν ἄμεινον. οὕτω δὴ
ἑαπόμενος πρὸς τὸν δικαστὴν, ἐκέλευσεν ἀποφαίνε-
σθαι. τὸν δ' ἕτερον ἑτέρου χεῖρον εἰρηκέναι φήσαντος,
οὐκοῦν (ἔφη) κἀ σὺ πρῶτος ἀποθανῇ, τοιαῦτα κρί-
νων. Οὐκ ἂν γε (εἶπεν) ὦ βασιλεῦ· εἰ μὴ σὺ ψεύδῃ, φή
σας πρῶτον ἀποκτενεῖν τὸν ἀποκρινόμενον κάκιστα. Τού
τοις μὲν οὖν ἀφῆκεν δωρησάμενος. πρὸς δὲ τοὺς ἐν
δόξῃ μάλιστα καθ' ἑαυτοὺς ἐν ἡσυχίᾳ ζῶντας ἐπεμ-
ψεν Ὀνησίκριτον, ἀφικέσθαι δεόμενος πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ
Ὀνησίκριτος, ὢν φιλόσοφος τὴν Διογένει πρὸς κυνικὴν
συνεχολακότων. καί φησιν τὸν μὲν Καλανὸν ὑβριστι-
κῶς πάνυ καὶ ταχέως κελεύειν, ἀποδύσασθαι τὸν χιτῶνα,
γυμνὸν ἀκροᾶσθαι τῶν λόγων· ἄλλως δ' ἀμελέσθαι
πρὸς αὐτόν, εἰ μὴ ὁμοίως ὁ Διὸς ἀφίκοιτο. τὸν δὲ Δάν-
δαμιν, πρᾳότερον, καὶ μᾶλλον εὐσχημόνως πρὸς Σωκράτους
καὶ Πυθαγόρου καὶ Διογένους, εἰπεῖν ὡς δοκοῦσι μὲν αὐ-
τοὶ γεγονέναι δοκεῖν οἱ ἄνδρες, λίαν δὲ τοῖς νόμοις
ἀσχολούμενοι βεβιωκέναι. ἄλλοι δέ φασιν τὸν Δάνδα
μιν οὐδὲν εἰπεῖν, ἀλλ' ἢ τοσοῦτον μόνον, Τίνος χάριν ὁ Ἀ-
λέξανδρος ὁδὸν τοσαύτην δεῦρο ἦλθεν; τὸν μέντοι Κα-
λανὸν ἔπεισεν ὁ Ταξίλης ἐλθεῖν πρὸς Ἀλέξανδρον. ἐ-
καλεῖτο δὲ Σφίνης· ἐπεὶ δὲ κατ' Ἰνδικὴν γλῶτταν τὸν
Καλὲ προσαγορεύων αὐτὸ χαίρειν, τοῖς ἐντυγχάνον-
τας ἠπάτα, Καλανὸς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὠνομάσθη.
Ἔστιν δὲ λέγεται καὶ τὸ θαῦμα τῆς δεξιᾶς τοῦ Ἀλε
ξάνδρου προθέσεως. καταβαλὼν γὰρ ἐν μέσῳ βύρσαν λι-
νᾶ ξηρὰν καὶ κατεσκληκυῖαν, ἐπάτησε τὸ ἄκρον· ἡ δὲ εἰς
ἓν πιεσθεῖσα, τοῖς ἄλλοις ἐπῆρθη μέρεσιν. καὶ τοῦτο πρᾶ-
ξαν ἐν κύκλῳ καὶ πλέζων, καθ' ἕκαστον ἐδείκνυεν γιγνό-
μενον, ἄχρι οὗ τὸ μέσον ὅπερ ἀπ' ἀρχὴς κατέσχεν, καὶ πάντα ἔ-
στησε ἠρέμησεν. ἐβούλετο δὲ ἡ εἰκὼν ἐνδεῖξαι ἐν τῷ τὰ
μέσα δεῖν μάλιστα τῆς ἀρχῆς πλέζειν, καὶ μὴ μακρὰν
ἀποπλανᾶσθαι τοῦ Ἀλεξάνδρου. ἦν δὲ τῶν ποταμῶν
πρὸς τὴν θάλατταν ὑπαγωγὴ μιλιῶν ἑπτὰ χρόνον ἀ-
νήλωσεν. ἐμβαλὼν δὲ τοῖς ναυσὶν εἰς τὸν ὠκεανὸν, ἀνέ-
πλευσεν πρὸς νῆσον, ἣν Σκιλλοῦστιν αὐτὸς ὠνόμασεν,
ἕτεροι δὲ Ψιλτοῦκιν. ἐνταῦθα δὲ ἀποβὰς, ἔθυεν τοῖς θε-
οῖς, καὶ τὴν φύσιν ἐπεῖδεν τοῦ πελάγους καὶ τῆς θαλ-
λίας, ὅσον ἐφικτὸν ἦν. εἶτα ἐπεύξαμενος μηδένα
μετ' αὐτὸν ἀνθρώπων ὑπερβῆναι τοὺς ὅρους τῆς γρα-
τίας, ἀνέστρεφεν. καὶ τὰς μὲν ναῦς ἐκέλευσε πλεῖν,
ἐν δεξιᾷ τὴν Ἰνδικὴν ἔχούσας· ἡγεμόνα μὲν, Νέαρχον
ἀποδείξας, δεύτερον δὲ τὸν Ὀνησίκριτον. αὐτὸς δὲ
πεζῇ δι' Ὠρειτῶν προεύθυνεν, εἰς ἐσχάτην ἀπορίαν
προήχθη, καὶ πολὺς ἀνθρώπων ἀπώλεσεν, ὥστε τὸ
μαχίμου δυνάμεως μηδὲ τὸ τέταρτον ἐκ τῆς Ἰνδι-
κῆς ἀπαγαγεῖν. καίτοι δώδεκα μὲν μυριάδες ἦσαν οἱ
πεζοὶ, τὸ δὲ ἱππικὸν, εἰς μυρίους καὶ πεντακισχιλίους.
ἀλλὰ καὶ νόσοι χαλεπαὶ, καὶ δίαιται πονηραὶ, καὶ καύ-
ματα ξηρὰ, καὶ πολέμιοι ὀλιγοὺς διέφθειρεν, ἄπορον
χώραν ἐπιόντας ἀνθρώπων κακοβίων, ὀλίγα καὶ
ἀγρίᾳ πεφαγότα κεκτημένων, ἃ τοῖς θαλαττίοις ἰχθύας
ἐιθισμένα προσφέρεσθαι, σάρκα μοχθηρὰν εἶχεν καὶ δυσώδη. μόλις δὲν ἐν ἡμέραις ἑξήκοντα ταύτην

διελθὼν, καὶ τῆς Γεδρωσίας ἁψάμενος, δι' ἧς ἐν ἀφθόνοις ἦν πᾶσιν, τὴν ἔγνωσαν σατράπων καὶ βασιλέων ὑπαρχόντων ἀναλαβὼν οὖν ἐντεῦθεν τὴν δύναμιν, ἐξώρμησεν κώμῳ χρώμενος ἐφ' ἡμέρας ἑπτὰ διὰ τῆς Καρμανίας. αὐτὸν μὲν οὖν ἵπποι ὀχέδην ἐκόμιζον ὀκτὼ μετὰ τῶν ἑταίρων ἐπὶ θυμέλης, ἐν ὑψηλῷ καὶ φανερᾷ πλαισίῳ πεπηγυίας, διαχορεύοντα συνεχῶς ἡμέρας καὶ νυκτός. ἅμαξαι δὲ παμπληθεῖς, αἱ μὲν ἀλουργοῖς καὶ ποικίλοις περιβολαίοις, αἱ δ' ὕλης ἀεὶ προφάτου καὶ χλωρᾶς σκιαζόμεναι κλάδοις, εἵποντο, τοὺς ἄλλους ἄγουσαι φίλους καὶ ἡγεμόνας ἐστεφανωμένους καὶ πίνοντας. εἶδες δ' ἂν οὐ πέλτην, οὐ κράνος, οὐ σάρισαν, ἀλλὰ φιάλαις καὶ ῥυτοῖς καὶ ἠρεμαίοις παρὰ τὴν ὁδὸν ἅπασαν οἱ στρατιῶται βαπτίζοντες ἐκ πίθων μεγάλων καὶ κρατήρων, ἀλλήλοις προέπινον, οἱ μὲν ἐν τῷ προάγειν ἅμα καὶ βαδίζειν, οἱ δὲ κατακείμενοι. πολλὴ δὲ μοῦσα συρίζων καὶ αὐλῶν, ᾠδῆς τε καὶ ψαλμοῦ καὶ βακχείας γυναικῶν, κατεῖχε πάντα τόπον· τῷ δὲ ἀτάκτῳ καὶ πεπλανημένῳ τῆς πορείας, παρεῖπετο παῖς Φιάλας καὶ παιδιὰ βακχικῆς ὕβρεως, ὡς τοῦ θεοῦ παρόντος αὐτοῦ, καὶ συμπαραπέμποντος τὸν κῶμον. ἐπεὶ δὲ ἦκε τῆς Γεδρωσίας εἰς τὸ βασίλειον, αὖθις ἀνελάμβανε τὴν στρατιὰν πανηγυρίζων. λέγεται δέ, μεθύοντα αὐτὸν θεωρεῖν ἀγῶνας χορῶν, τὸν δὲ ἐρῳδιὸν Βαγόαν, χορηγοῦντα νικῆσαι, καὶ κεκοσμημένον διὰ τοῦ θεάτρου παρελθόντα καθίσαι παρ' αὐτόν· ἰδόντας δὲ τοὺς Μακεδόνας, κρότῳ καὶ βοῇ, φιλῆσαι κελεύοντας, ἄρξις οὐ προβαλὼν κατεφίλησεν. ἐντεῦθεν τὴν προῖ Νέαρχον ἀναβαίνων πρὸς αὐτόν, ἡσθεὶς καὶ διακούσας τὰ περὶ τὸν πλοῦν, ὥρμησεν αὐτὸς πλεύσας τὸν Εὐφράτην σὺν μεγάλῳ, εἶτα περὶ τὴν Ἀραβίαν καὶ τὴν Λιβύην διανοηθεὶς, διὰ στηλῶν Ἡρακλείων ἐμβαλεῖν εἰς τὸν ἐντὸς θάλασσαν. καὶ πλοῖα παντοδαπὰ περὶ Θάψακον ἐπήγνυτο, καὶ συνήγοντο ναῦται καὶ κυβερνῆται πανταχόθεν. ἡ δὲ αὖ στρατεία χαλεπὴ γενομένη, καὶ τὸ περὶ Μαλλοὺς στράτευμα, ἃ ἡ φθορὰ πολλὴ λεχθεῖσα τῆς δυνάμεως, ἀπιστίαν τῆς σωτηρίας αὐτοῦ, τά τε ὑπήκοα πρὸς ἀποστάσεις ἐπῆρεν, καὶ τοῖς στρατηγοῖς καὶ σατράπαις ἀδικίαν πολλὴν καὶ πλεονεξίαν καὶ ὕβριν ἐποίησεν· καὶ ὅλως διέφθαρμεν σύλλογος ἁπάντων καὶ νεωτερισμός. ὅπου καὶ πρὸς Ἀντίπατρον Ὀλυμπιὰς καὶ Κλεοπάτρα στασιάσασαι, διείλοντο τὴν ἀρχήν, Ὀλυμπιὰς μὲν Ἤπειρον, Κλεοπάτρα δὲ Μακεδονίαν προσελάβοντο. καὶ τοῦτο ἀκούσας Ἀλέξανδρος, βέλτιον ἔφη βεβουλεῦσθαι τὴν μητέρα. Μακεδόνας γὰρ οὐκ ἂν ὑπομεῖναι βασιλευομένους ὑπὸ γυναικός. διὰ ταῦτα Νέαρχον μὲν αὖθις ὅπη θάλασσαν ἔπεμψεν, ἐμπλῆσαι πολέμων ἅπασαν ἐγνωκὼς τὴν προσγειαν. αὐτὸς δὲ καταβαίνων ἐκόλαζεν τοὺς πονηροὺς τῶν στρατηγῶν. τῶν δὲ Ἀβουλίτου παίδων ἕνα μὲν, Ὀξυάρτην, αὐτὸς ἀπέκτεινε, συρίσας διελάσας· Ἀβουλίτην δὲ μηδὲν τῶν ἀναγκαίων προσκομίσαντος ἀλλ' ἢ τρισχίλια τάλαντα νομίσματος αὐτῷ προσαναγόντος, ἐκέλευσε τοῖς ἵπποις τὸν ἀργύριον προσβαλεῖν. ὡς δ' οὐκ ἐγένοντο, Φήσας, Τί οὖν ὄφελος ἡμῖν τῶν σῶν προσκοπῆς; καθεῖρξε τὸν Ἀβουλίτην. ἐν δὲ Πέρσαις, πρῶτον μὲν ἀπέδωκε τὸ νόμισμα τοῖς γυναιξίν, ὥσπερ εἰώθεισαν οἱ βασιλεῖς, ὁσάκις εἰς Πέρσας ἀφίκοιντο, διδόναι χρυσοῦν ἑκάστῃ. καὶ διὰ τοῦ

emensus, Gedrosiam attigit. Ibi in rerum omnium egit affluentia, quòd proximi satrapæ & reges de omnibus prouidissent. Igitur refecto hîc exercitu, incessit comessabundus diebus septem per Carmaniam. Illum equi octo composito gradu vehebant cum amicis super pulpitum, in edito & conspicuo tabulato erectum quadrato, conuiuiis noctem diebus continuantem. Sequebantur currus frequẽtes partim purpureis & picturatis tapetibus, partim arborum semper recentium & virentium inumbrati ramis, quibus alij vehebantur amici & duces eius coronati potantésque. Videres non cetram, non galeam, nõ sarissam: sed phialis, pateris, calicibus thericliis milites toto itinere ex grandibus doliis & crateris haurientes, præbibebant inter se: alij simul inter pergendum & progredien dum, alij recumbentes. Circumsonabant omnia loca fistulis, tibiis, carminibus, cantilenis, bacchabundis mulieribus. Tam incomposito & incondito itinere comitabatur pocula bacchabundæ licentiæ ludus, quasi ipso præsente Baccho & comessationis duce. Postquam in regiam Gedrosiæ venit, relaxauit de integro exercitum tempestiuis conuiuiis. Ferunt eum temulentum chororũ ludos spectasse, amasium eius Bagoam choragum palmam obtinuisse, exornatúmque medio theatro transisse, & ad latus eius consedisse: Macedonas, quum id viderent, plaudentes vt osculum ei ferret conclamasse, quoad illum complexus & dissuauiatus sit. Huc rediit ad eum Nearchus, lętúsque ille intellecta nauigatione, instituit ipse, magna classe deuectus Euphrate, Arabiam & Africam ambire, atque per columnas Herculis in mare mediterraneum decurrere. Omnis generis nauigia apud Thapsacum parabantur, nauticíque & gubernatores conquirebantur vndique. At fama duræ illius in superioribus prouinciis expeditionis oppugnationisque Mallorum, atque ingentis stragis exercitus, ex diffidentia illius salutis concitauit pacatos ad defectionem, ducibúsque & satrapis magnæ exercendæ violentiæ, auaritiæ, & flagitiorum dedit occasionem. breui fluctus & seditio omnes peruasit. Quando etiã Olympias & Cleopatra cõtra Antipatrum tumultuantes prouinciam eius partitæ sunt, Olympias Epirũ, Macedoniam Cleopatra sumpsit. Qua re ad Alexandrum perlata, rectius dixit matrem suam consuluisse, neque enim regnum Macedonas fuisse fœminæ toleratu ros. vnde Nearchum extemplo ad mare misit, statuitque oram maritimam armis omnẽ implere. In progrediendo sumpsit de ducibus qui deliquerant supplicium. Vnum ipse ex Abulitis filiis Oxyartem interfecit, quem hasta transuerberauit. Abuliti, qui nihil prę parauerat commeatus, tantùm argẽti signati tria millia talentûm attulit, equis obiicere iussit pecuniam. quibus eam non gustãtibus, Quò igitur nobis (inquit) hic paratus? ita Abulitem in vincula compegit. In Persida nummos primùm fœminis donauit, vt moris erat regibus, quoties inirent Persidem, singulis aureum largiri. Itaque aliquos

Quod credere non possent eum incolumem esse, concit.

referunt non crebrò, Ochum verò ne semel quidem, ob sordes, Persas inuisisse, exiliúmque sibi patriæ indixisse. Hinc quum Cyri conditorium apertum comperisset, interfecit autorem, quáuis Pellæus esset non ex obscurissimis, qui id admiserat, Polymachus nomine. Titulum quum legisset, iussit Græcis quoque literis infrà incidi. Is fuit huiusce modi, QVISQVIS ES HOMO, ET VNDECVNQVE VENISTI, (NAM VENTVRVM NOVI EGO) CYRVS SVM, PERSIS QVI QVAESIVI IMPERIVM. NE INVIDEAS MIHI, ORO TE, EXIGVAM HANC HVMVM, QVAE CORPVS TEGIT MEVM. Hæc Alexandrum vehementer permouere, reputantem rerum incertitudinem & vicissitudinem. Eadem tempestate Calanus, quum non diu alui fluore laborasset, rogum postulauit sibi strui. Ad quem postquam est equo delatus, deos precatus, libamina sibi ipse infudit, capillisque suis rem diuinam fecit. Inde rogum conscendens, assistentes Macedonas complexus est, rogauítque lætum vt illum diem transigerent, & cum rege perpotarent: illum ipsum breui ait Babylone se reuisurum. Ita fatus, decubuit operuítque se, neque se appropinquante igne mouit, sed quo composuerat se habitu eum conseruans, veteri illorum sophistarum more semetipse immolauit. Hoc multis annis pòst alius Indus Athenis ex comitatu Cæsaris imitatus est: cuius visitur hac quoque ætate monumẽtum, Indi appellatum. Regressus à rogo Alexander, frequentibus amicis & præfectis ad cœnam inuitatis, certamen & præmium proposuit potandi meri. Qui plurimum hausit, Promachus ad quatuor congios progressus est, relatóque pro victoriæ pretio talento, triduum superstes fuit. Ex cæteris (vt Chares autor est) vnus & quadraginta ex vinolentia exanimati, quum excepisset ingens gelu crapulam. Nuptias amicorum Susis celebrauit, atque ipse Darij filiam duxit vxorem Statirã. Clarissimas clarissimis iunxit, ac commune Macedonum, qui iam antè contraxerant cõnubia, celebrauit splendidè epulum nuptiale: in quo memorant cuique conuiuarum, quorum fuerit nouem millium numerus, aurcam phialam ad libandum donatam. Iam fuit cùm in cæteris mirificè largus, tum æs alienum exercitus creditoribus de suo dissoluit. Eius impensæ vniuersa summa, centum & triginta minus, ad decem millia talentûm peruenit. Antigenes autem luscus obæratum simulans se, falsò nomẽ dederat, adductóque certo ad mensam qui affirmauit se ei dedisse mutuò, repræsentauit ei pecuniam. Eo postea mendacij comperto, exarsit rex, summouítque eum aula, atque præfecturam ademit. Fuit bello bonus Antigenes, ac iuuenis etiamnum, quum obsideret Philippus Perinthon, intorto ex catapulta in oculum suum telo, nõ paruit eximere telum volentibus, neque pugnam remisit, priusquã vrgens pepulisset atque inter muros redegisset hostes. Non modicè ergo tulit in præ-

A φασὶν ἐνίους μὴ πολλάκις, ὧχον ἢ μηδὲ ἅπαξ εἰς Πέρσας ὠθεῖσθαι ἡγεῖσθαι, διὰ μικρολογίαν, ἀποξενώσαντα τῆς πατρίδος ἑαυτόν. ἐπεὶ τὰ τὸν Κύρου τάφον διορύττοντα μῦον, ἀπέκτεινε τ' ἀδικήσαντα. καίτοι Πελλαῖος ὢν ἐκ τῶν ἀσημοτάτων ὁ τολμήσας, ὄνομα Πολύμαχος. τοῦτο ἢ ἐπιγράφειν ἀναγνοὺς, ἐκέλευσεν Ἑλληνικοῖς ἐπιχαράξαι γράμμασιν. εἶχεν ἢ οὕτως, Ω ἄνθρωπε, ὅστις εἶ, καὶ πόθεν ἥκεις, (ὅτι μὲν γὰρ ἥξεις, οἶδα) ἐγὼ κῦρος εἰμὶ ὁ Πέρσαις

B κτησάμενος τὴν ἀρχήν. μὴ οὖν τῆς ὀλίγης ταύτης γῆς φθονήσῃς, ἣ τοὔμὸν σῶμα περικαλύπτει. τοῦτα μῦοι ἐμπαθῆ σφόδρα τὸν Ἀλέξανδρον ἐποίησεν, ἐννοῆ λαβόντα τοῦ ἀδηλότητα καὶ τοῦ μεταβολοῦ. ὁ ἢ Κάλανος ἐνταῦθα, χρόνου οὐ πολλοῦ ὑπὸ κοιλίας ἐνοχληθεὶς, ἠτήσατο πυρὰν αὑτῷ ἡρέθαι. Ϲ κομισθεὶς ἵππῳ πρὸς αὐτὸν, ἐπευξάμενος καὶ καταπασάμενος ἑαυτῷ, καὶ τῆς τεμένους ἀπαρξάμενος, ἀναβαίνων, ἐδεξιοῦτο τοὺς παρόντας τῶν

C Μακεδόνων, καὶ παρεκάλει τοῦ ἡμέραν ἐκείνου ἥδέως ἡρέθαι Ϲ μεθυσθῆναι μετὰ βασιλέως· αὐτὸν ἢ ἐκεῖνον ἔφη μετ' ὀλίγον χρόνον ἐν Βαβυλῶνι ὄψεσθαι. τοῦτα ἢ εἰπὼν, καταπλυθεὶς καὶ συγκαλυψάμενος, οὐκ ἐκινήθη ὑπὸ πυρὸς τοῦ πλησιάζοντος, ἀλλ' ἐν ᾧ κατεκλίθη σχήματι τοῦτο διατηρῶν, ἐκαλλιέρησεν ἑαυτὸν τῷ πατρίῳ νόμῳ τῆς ἰδίας σοφιστῶν. τοῦτο πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον ἄλλος Ἰνδὸς ἐν Ἀθήναις Καίσαρος ὡσαύτως ἐποίησεν· καὶ δείκνυται μέχρι νεῶ τὸ μνημεῖον,

D Ἰνδοῦ προσαγορεύόμενον. ὁ ἢ Ἀλέξανδρος ἀπὸ τῆς πυρᾶς ἡρόμενος, καὶ συναγαγὼν πολλοὺς τῆς φίλων καὶ τῆς ἡγεμόνων ἐπὶ δεῖπνον, ἀγῶνα προὔθηκεν καὶ στέφανον ἀκρατοποσίας. ὁ μὲν οὖν τοῦ πλεῖστον πιὼν Προμαχος, ἄχρι χοῶν τεσσάρων προῆλθεν· καὶ λαβὼν τὸ νικητήριον στέφανον τάλαντον, ἡμέρας τρεῖς ἐπέζησεν. τῆς ἢ ἄλλων (ὡς Χάρης φησὶν) τεσσαράκοντα Ϲ εἷς ἀπέθανον πίνοντες, ἰσχυρῷ τῇ μέθῃ κρύος ἐπιγενομένου. τῆς ἢ ἑπτάρχων γάμον ἐν Σούσοις ἐπιτελῶν,

E Ϲ λαμβάνων μὲν αὐτὸς γυναῖκα, τοῦ Δαρείου θυγατέρα Στάτειραν, Δρανέμων ἢ τὰς ἀρίστας τοῖς ἀρίστοις, κοινὸν ἢ τῆς ἤδη προσεγαμηκότων Μακεδόνων γάμον καλὸν ἐπιάσας· ἐν ᾧ φασὶν, ἐννακισχιλίων τῆς παρακεκλημένων ἐπὶ τὸ δεῖπνον ὄντων, ἑκάστῳ χρυσῆν φιάλην πρὸς τὰς σπονδὰς δοθῆναι. τά τε ἄλλα θαυμαστῶς ἐλαμπρύνατο, καὶ τὰ χρέα τοῖς δανείσασιν ὑπὲρ τῆς ὀφειλόντων αὐτὸς ἀφελούσης, τὰ παντὸς ἀναλώματος, ἐλάσσονος μυρίων ταλάντων, ἑκατὸν

F τριάκοντα τάλαντοις ἡρόμενος. ἐπεὶ ἢ Ἀντιγόνης ὁ ἑτερόφθαλμος, ὡς ὀφείλων ἀπεγράφατο ψευδῶς, καὶ παρήγαγόν τινα φάσκοντα δεδανεικέναι πρὸς τὴν τράπεζαν, ἀπέπεσεν τὸ ἀργύριον. εἶτα ἐφωράθη ψευδόμενος, ὀργισθεὶς ὁ βασιλεὺς, ἀπήλασεν τῆς αὐλῆς αὐτὸν, καὶ παρείλετο τ' ἡγεμονίαν. ὧν ἢ λαμπρὸς ἐν τοῖς πολεμικοῖς ὁ Ἀντιγόνης· καὶ ἔτι ἢ νέος ὤν, Φιλίππου πολιορκοῦντος Πέρινθον, ἐμπεσόντος αὐτῷ καταπελτικοῦ βέλους εἰς τὸν ὀφθαλμὸν, οὐ παρέσχεν βουλομένοις ἐξελεῖν τὸ βέλος, οὐδὲ ὑφῆκεν, πρὶν ὠσάσθαι προσμαχόμενον καὶ κατακλεῖσαι τοὺς πολεμίους εἰς τὸ τεῖχος. οὐ μετρίως οὖν τότε τοῦ ἀπ-

μίαν ἔφερεν, ἀλλὰ δῆλος ἦν ἑαυτὸν ὑπὸ λύπης καὶ βαρυθυμίας διαχρησόμενος. καὶ τοῦτο δείσας ὁ βασιλεὺς, ἀνῆκεν τῷ ὀργῇ, καὶ τὰ χρήματα ἔχειν ἐκέλευσεν αὐτόν. τῶν δὲ παίδων τῶν τρισμυρίων, οὓς ἀσκουμένους καὶ μανθάνοντας ἀπέλιπε, τοῖς τε σώμασιν ἀνδρείων φανέντων, καὶ τοῖς εἴδεσιν ὑπερεπῶν, ἔτι δὲ καὶ ταῖς μελέταις εὐχρειαν καὶ κουφότητα θαυμαστὴν ὑποδειξαμένων, αὐτὸς μὲν ἥσθη τοῖς δὲ Μακεδόσι δυσθυμία παρέστη καὶ δέος, ὡς ἤδη αὐτοῖς τὸν βασιλέως θεσπίζοντες. διὸ καὶ τοὺς ἀσθενεῖς καὶ πεπηρωμένους αὐτῶν καταπέμποντες ὑπὲρ θάλατταν, οὐδὲν ἔφασαν εἶναι καὶ θεσπιλακισμὸν, ἀνθρώποις ὑποχρησάμενον εἰς ἅπαντα, νῦν ὑποτίθεσθαι σὺν αἰσχύνῃ, καὶ θεσσείπλειν τοῖς πατράσι καὶ τοῖς γονεῦσιν, οὐ τοιούτους παραλαβόντα. πάντας οὖν ἐκέλευον ἀφιέναι, καὶ πάντας ἀχρήστους νομίζειν Μακεδόνας, ἔχοντα τοὺς νέους τούτους πυρρίχας, σὺν οἷς ὑπὸν καταστήσεται τὴν οἰκουμένην. θεὸς τοίνυν χαλεπῶς ὁ Ἀλέξανδρος ἔσχεν, καὶ πολλὰ μὲν ἐλοιδόρησεν αὐτοὺς θεὸς ὀργῇ, ἀπελάσας δὲ, τὰς φυλακὰς παρέδωκε Πέρσαις, καὶ κατέστησεν ἐκ τούτων δορυφόρους καὶ ῥαβδοφόρους· ὑφ' ὧν ὁρῶντες αὐτὸν παραπεμπόμενον, αὐτοὺς δὲ ἀπῳκισμένους καὶ θεσπιλακιζομένους, ἐταπεινοῦντο· καὶ διδόντες λόγον, δύσκιον αὐτοῖς ὀλίγου δεῖν μανέντας ὑπὸ ζηλοτυπίας καὶ ὀργῆς. τέλος δὲ, συμφρονήσαντες ἐβάδιζον αὐτόκλοι καὶ μονοχίτωνες ὑπὲρ τῶν σκηνῶν, μετὰ βοῆς καὶ κλαυθμοῦ πολλὰ διδόντες ἑαυτοῖς, καὶ χρήσασθαι κελεύοντες ὡς κακοῖς καὶ ἀχαρίστοις· ὁ δ' οὐ θεσσίετο, καίπερ ἤδη μαλακτόμενος. οἱ δ' οὐκ ἀπέστησαν, ἀλλ' ἡμέρας δύο καὶ νύκτας οὕτω θεσεστῶτες καὶ ὀλοφυρόμενοι καὶ κέρασον αὖθις καλοῦντες ἐκαρτέρησαν. τῇ δὲ τρίτῃ θεσελθὼν, ἐθεάσατο οἰκτροὺς καὶ τεταπεινωμένους, ἐδάκρυεν πολὺν χρόνον· εἶτα μεμψάμενος μέτρια, καὶ θεσαγορεύσας φιλανθρώπως ἀπέλυσε τοὺς ἀχρήστους, διωρησάμενος μεγαλοπρεπῶς, καὶ γράψας θεὸς Ἀντίπατρον, ὅπως ἐν πᾶσι τοῖς ἀγῶσι καὶ τοῖς θεάτροις θεοεδρίαν ἔχοντες ἐστεφανωμένοι καθίζοιν το. τῶν δὲ τεθνηκότων τοῖς παῖδας ὀρφανοὺς ὄντας, ἐμμίσθους ἐποίησεν. ὡς δ' ἦκεν εἰς Ἐκβάτανα τῆς Μηδίας, καὶ διώκησε τὰ κατεπείγοντα, πάλιν ἐν θεάτροις καὶ πανηγύρεσιν, ἅτε δὴ τρισχιλίων ἀμφὶ τεχνιτῶν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἀφιγμένων. ἔτυχε δὲ θεὶ τὰς ἡμέρας ἐκείνας Ἡφαιστίων πυρέσσων· οἷα δὲ νέος καὶ στρατιωτικὸς, οὐ φέρων ἀκριβῆ δίαιταν, ἀλλὰ τῷ τὸ ἰατρὸν Γλαῦκον ἀπελθεῖν εἰς τὸ θέατρον θεὶ ἄριστον ἠμόμενον, καὶ καταφαγὼν ἀλεκτρυόνα ἕφθον, καὶ ψυκτῆρα μέγαν σκιπὼν οἴνου, κακῶς ἔσχεν. καὶ μικρὸν ἀναλιπὼν ἀπέθανεν. τοῦτο οὐδενὶ λογισμῷ τὸ πάθος Ἀλέξανδρος ἤνεγκεν, ἀλλ' εὐθὺς μὲν ἵππους τε κεῖραι πάντας ὑπὲρ πένθους καὶ ἡμιόνους ἐκέλευσεν, καὶ τῶν πέριξ πόλεων ἀφεῖλεν τὰς ἐπάλξεις· τὸν δὲ ἄθλιον ἰατρὸν ἀνεσταύρωσεν. αὐλοῖς δὲ καὶ σάλπιγξιν καὶ μουσικῇ ἐν τῷ στρατοπέδῳ πολὺν χρόνον, ἕως ἦλθεν Ἄμμωνος ἧκε μαντεία, θυσίαν Ἡφαιστίωνα, καὶ θύειν ὡς ἥρωϊ θεκελεύουσα. τὸ δὲ πένθους παρηγορίᾳ τῷ πολέμῳ χρώμενος, ὥσπερ ὑπὲρ θήραν καὶ κυνηγεσίαν αὖθις ἐξῆλθεν, καὶ τὸ Κυναγὸν ἔθνος κατεστρέφετο, πάντας ἡδέως ὑποσφάττων. τοῦτο δὲ Ἡφαιστίω-

A sentia ignominiam, verùm præ se tulit dolore & mœrore manus sibi ipsum allaturũ. Id timens Alexander, iram deposuit, & ipsum pecuniam eam iussit habere. Triginta millia puerorum, quos exercendos & instituendos reliquerat, virili corpore inuenit & specie decora. Dederunt insuper illi miræ dexteritatis & agilitatis documenta. Ea re læto rege, angor Macedonas & metus incessit minus regem ipsis addictum fore. Quapropter quũ debiles & inutiles remitteret ille domum, contumeliam dictitauerunt eam & suggillationem esse, quòd quibus hominibus abusus ad omnia fuerat, eos ignominioſe tunc in patriam & ad parentes detruderet, non eo quo acceperat eos statu. Igitur missionẽ omnes flagitare conclamaréque, omnes Macedonas pro inutilibus haberet, solos iuuenes hos retineret saltatores, quibuscum orbem terræ iret subiugatum. Inde concitatus Alexander frendénsque multis conuitiis hos proscidit, eísque amotis, corporis sui custodiam tradidit Persis, atque ex his satellites apparitorésque delegit. A quibus quum cernerent illum stipari, se verò reiici ignominioſe, conciderunt animis, ac colloquuti inter se deprehenderunt se ipsi ex æmulatione & indignatione penè insanire. Postremò ad se reuersi, perrexerunt ad regis tabernaculum inermes & tunicati, cum clamore & plangore offerentes semetipsi, petentésque vteretur ipsis quasi improbis & ingratis. Ille verò, quã uis iam placatior, non admisit eos. Non abscesserunt illi, sed duos dies & noctes ita pro tabernaculo eius lamentãtes dominúmq; appellantes perduranere. Tertio die prodiit, ac quum lamentabiles abiectósque vidisset, in lacrymas longo spatio est effusus. Inde modicè castigauit eos, tum appellauit humaniter, ac dimisit inutiles, vbi eos magnificè donauit. Scripsit insuper ad Antipatrum, vt omnibus in ludis & spectaculis primum locum tenerent, & coronati ibi considerent. Demortuorum liberis orbis stipendia parentum attribuit. Postquam Ecbatana Mediæ venit, rebus compositis necessariis, retulit se ad spectacula & tempestiua cõuiuia, quòd tria millia artificum ad eum ex Græcia venissent. Sub idem tempus Hephæstion febre correptus est. Vt iuuenis & militaris, exactioris impatiens victus, dum medicus Glaucus ad spectaculum abiit, prandium sumpsit, adeóque gallo gallinaceo asso, atque epoto ingenti vini frigefacti cratere, malè habuit, paulóque pòst decessit. Hunc casum tulit parum sapienter Alexander, sed confestim equos omnes mulósque tonderi lugubriter iussit, circumiectorum oppidorum pinnas detraxit, miserum medicum egit in crucem, tibias musicámque perdiu in castris compescuit, quoad ab Ammone allatum oraculũ est, vt Hephæstionem colerent pro deo, eíque sacrificarent. Ad luctus leuationem bellum adhibuit, ac sicut ad venationem hominum egressus, Cussæorum gentem excidit, omnémque ad internecionem deleuit. Ea clades, Hephæstionis parentatio dicta-

In tumbam & monumentũ eius atque in hæc exornanda decẽ millia talentũm intendens expendere, operísque præstantia & exquisita arte superare sumptum, desiderauit præter omnes artifices Stasicratem, qui proiectam granditatem & magnificentiam in nouis rebus edendis promittebat. Quippe hic antea iactauerat apud eum in colloquio, ex montibus Thracium Athon configurari & conformari ad hominis effigiem posse. Itaque si vellet, simulacrum se ei ex Atho effecturum æternum & amplissimum, quod siniſtra teneret frequentem mille capitibus vrbem, dextra fundentem largam fluminis vndam in mare decurrentis. verùm hoc repudiauit. At tũc de multo absurdioribus sumptuosioribúsque quotidie agebat cum artificibus commentandis & machinãdis. Babylonem pergenti Nearchus, qui ab Oceano Euphratem inuectus reuerterat, refert conuenisse se certos Chaldæos, qui monebãt Babylone vt abstineret. nihil motus tamẽ progressus est. Postquam peruenit ad muros vrbis, coruorũ examen vidit certantium & se mutuò cædentium, quorum aliquot iuxta ipsum sunt delapsi. Inde delato ad eum indicio præfectum Babylonis Apollodorum de ipso exta consuluisse, aruspicem Pythagorã acciuit. Non inficiantem factum rogauit quid deprehendisset in hostia: qui vbi respondit trunca exta fuisse, Papæ, inquit, fœdum prodigiũ! Nec » Pythagoram violauit: verùm pœnituit eum quòd fidem non adhibuisset Nearcho. ac ferè extra muros Babylonios diuertit, circumuectúsque est animi causa Euphrate. Terrebant autem cum multa prodigia. Leonem grandissimum & speciosissimum eorum qui ibi alebantur, domesticus asinus adortus calce interfecit. Depositis vestibus vnctus, pila ludebat. Ibi iuuenes qui pila luserant, vbi resumenda erant pallia, hominẽ contemplantur tacitum in solio sedentem, diademate & amictu regio ornatum. Hic in quæstione interrogatus qui esset, diu non reddidit vocẽ. Vix tandem quum ad se rediisset, Dionysium ait dici se, esse Messenium genere: certis autem criminibus accusatum, atque eò à mari ductum, longo spatio in vinculis fuisse: modò Serapim adstitisse sibi, vinculísque exemptum eò deduxisse, atque imperauisse vt veste regia sumpta & diademate, silentio consideret. His Alexander auditis, illum ex vatũ consilio sustulit de medio. Cæterùm animo ipse anxio atque erga deos diffidenti iam euasit, aduersus amicos verò suspicioso. Antipatrum imprimis formidabat eiúsque filios, ex quibus Iolas princeps pincerna erat, Cassander nuper aduenerat. Qui quum barbaros venerabundos illum salutantes conspexisset, vir in libertate enutritus Græca, atque huiusce modi spectaculi hactenus insolens, in cachinnum est effusus. Ea re exarsit ita Alexander, vt arreptum crinibus caput eius ambabus manibus vehementer contuderit ad parietem. Aliâs respondere Antipatri accusatoribus aliquid parantem interpellans Cas» sandrum, Quid ais (inquit) tam longa via ho» mines nihil læsos tantùm ad calumniandum

νος ἐναγισμὸς ἐκαλεῖτο. τύμβον δ' καὶ τάφον αὐτοῦ καὶ τὸν ὠθεὶ τοῦτα κόσμον ἀπὸ μυρίων καλάντων ἐπιτελέσαι Δεινοκράτης, ὑπερβαλέσθαι δ' τῷ Φιλοτέχνῳ καὶ ὠθεῖτο τῆς καλασκοπῆς τὸν δαπάνην, ἐπόθησεν μάλιστα τῶν τεχνιτῶν Στασικράτην, μεγαλουργίαν τινὰ καὶ τόλμαν καὶ κόμπον ἐν τοῖς καινοτομίαις ἐπαγγελλόμενον. ἔδοξε γὰρ αὐτῷ ποτε ἐν συντυχὼν, εἰπεῖν, τῷ ὄρει μάλιστα τὸ Θρᾴκιον Ἄθων Δαρτύπωσιν ἀνδρείκελον δέχεσθαι καὶ Δαμόρφωσιν· αὖ οὖ κελεύη, μονιμώτατον ἀγαλμάτων αὐτῷ κὴ ὠθεῖ- Β φαι ἑστῶτον ἐξεργάσασθαι τὸν Ἄθων, τῇ μὲν δεξιρᾷ χεῖ ποτίλαμβάνοντα μυρίανδρον πόλιν οἰκουμένην, τῇ δ' δεξιᾷ ἀπένδοντα ποταμοῦ ῥεῦμα δαψιλὲς εἰς τὴν θάλασσαν ἀπορρέοντος. τοῦτα μὲν οὖν παρῃτήσατο· πολλῷ δ' ἀτοπώτερα καὶ δαπανηρότερα τούτων σοφιζόμενος τότε καὶ συμμηχανώμενος τοῖς τεχνίταις διέτριβεν. εἰς δ' Βαβυλῶνα παραγόντος αὐτὸν, Νέαρχος (ἀφίκετο γὰρ αὖθις εἰς πολλοὺς εἰς τὸν Εὐφράτην Δι' τῆς μεγάλης θαλάσσης) ἔφη τινὰς συντυχεῖν αὐτῷ Χαλδαίους, παραινοῦντας ἀπέχεσθαι Βαβυλῶνος τὸν Ἀλέξανδρον. ὁ δ' οὐκ ἐφρόντισεν, ἀλλ' ἐπορεύετο· C εἶτα ὡς τοῖς τείχεσι γενόμενος, κόρακας εἶδεν πολλοὺς Δαφερομένους κὴ τύπτοντας ἀλλήλους, ὧν ἔνιοι κατέπεσον παρ' αὐτόν· ἔπειτα μεμυήσεως γενομένης κὴ Ἀπολλοδώρου στρατηγοῦ τὰ Βαβυλῶνος, ὡς εἴη ὠθεῖ αὐτῷ τεθυμένος, ἐκάλει Πυθαγόραν τὸν μάντιν· οὐκ ἀρνουμένου δ' τὰ ὠφαῖξιν, ἠρώτησε τῷ ἱερῶν τὸν ῥόπον. Φήσαντος δ' ὅτι τὸ ἧπαρ οὐ λοβόν, Παπαὶ (εἶπεν) ἰσχυρὸν τὸ σημεῖον. Ἐπὶ τὸν Πυθαγόραν ἀδὲν ἠδίκησεν· ἦλθεν δ' μὴ πεισθεὶς τῷ Νεάρχῳ, κὴ τὰ πολλὰ τῆς Βαβυλῶνος D ἔξω καταστρεφόμενος ἐπὶ ὠθεῖ πολέων τὰ Εὐφράτην διέτριβεν. ἰὼ ὠχλεῖ δ' αὐτὸν σημεῖα πολλά. ἐπὶ λέοντα τὰ τραφομένων μέγιστον κὴ κάλλιστον ἥμερος ἄνος ἐπελθὼν κὴ λακτίσας ἀπέκτεινεν. ἀπὸ δυσμενοῦς δ' ὠθεῖς ἄλειμμα, κὴ σφᾶραν αὐτῷ παίζοντος, οἱ νεανίσκοι οἱ σφαιρίζοντες, ὡς ἔδει πάλιν λαβεῖν τὰ ἱμάτια, καθορῶσιν ἀνθρωπον ἐν τῷ θρόνῳ καθεζόμενον σιωπῇ, τὸ Δάδημα κὴ τὴν στολὴν τὴν βασιλικὴν ὠθειμένον. ἔδοξ' ἀναμενόμενος ὅστις εἴη, χρόνον πολὺν αὐταῖς δος ἰὼ· μόλις δ' συμφρονήσας, Διονύσιος μὲν ἔφη καλεῖσθαι, Μεσσήνιος δ' εἶ) τὸ γένος. ἐπὶ δέ τινος αἰτίας καὶ κατηγορίας, ἐν τοῦτα κομισθεὶς ἀπὸ θαλάσσης, πολὺν χρόνον γενόμενον ἐν δεσμοῖς· ἄρτι δ' αὐτῷ τ' Σάραπιν ὀπισάντα τοῖς δεσμοῖς ἀνεῖναι, Ε ὠθεράπην δεῦρο, κὴ κελεῦσαι λαβόντα τὴν στολὴν Ε τὸ Δάδημα, καθίσαι κὴ σιωπᾶν. ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἀλέξανδρος, τὸ μὲν ἀνθρωπον (ὥσπερ ἐκέλευον οἱ μάντεις) ἀφαίρεσιν· αὐτὸς δ' ἠθύμει κὴ διέλεπτε ἰὼ ὠθεὸς τὸ θεῖον ἴδη, Ε ὠθεὸς τοῖς φίλοις ὕποπτος. μάλιστα δ' Ἀντίπατρον ἐφοβεῖτο, Ε τοὺς παῖδας, ὧν Ἴολαος μὲν ἀρχιοινοχόος ἰὼ· ὁ δὲ Κάσσανδρος ἀφῖκτο μὲν νεωστὶ, θεασάμενος δ' βαρβάροις ἵνας ὠθεσκυνοῦντας, ἅτε δὴ τεθραμμένος Ελληνικῶς, κὴ τοιοῦτο ὠθέτερον μηδὲν ἑωρακὼς, ἐγέλασεν ὠθεπετέστερον. ὁ δ' Ἀλέξανδρος ὠργίσθη, καὶ θραξάμενος αὐτὲ τῷ τείχει, σφόδρα ταῖς χερσὶν ἀμφοτέραις ἔπασε τὴ κεφαλὴ ὠθεὸς τὸν τοῖχον. αὖθις δὲ ὠθεὸς τοὺς κατηγοροῦντας Ἀντιπάτρου λέγειν τι βουλόμενον τὸν Κάσσανδρον σκληρούων, Τί λέγεις; (ἔφη) τοσούτῳ ὁδὸν ἀνθρώπους μηδὲν ἀδικουμένους, ἀλλὰ

συκοφαντοῦντας ἐλθεῖν; φήσαντος ὑπὲρ τοῦ Κασάνδρου, τοῦτο αὐτὸ σημεῖον εἶναι τοῦ συκοφαντεῖν, ὅτι μακρὰν ἥκουσι τοῦ ἐλέγχου, ἀναγελάσας ὁ Ἀλέξανδρος, Ταῦτα σκεῦνα (ἔφη) σοφίσματα τοῦ Ἀριστοτέλους, εἰς ἑκάτερον τοῦ λόγου· οἰμωξόμενοι αὖ μικρὸν ἀδικοῦντες φανῆτε τοῖς αὐθρώποις· τὸ δ' ὅλον αὖτω φασὶν δεινὸν ἐνδῦναι καὶ δυσπαθὲς ἐγγενέσθαι τῇ ψυχῇ τοῦ Κασάνδρου τὸ δέος, ὥστε ὕστερον χρόνοις πολλοῖς, ἤδη Μακεδόνων βασιλεύοντα, καὶ κρατοῦντα τῆς Ἑλλάδος, ἐν Δελφοῖς περιπατοῦντα καὶ θεώμενον τοὺς ἀνδριάντας, εἰκόνος Ἀλεξάνδρου φανείσης, ἄφνω πληγῆναι, φείξαι καὶ κραδανθῆναι τὸ σῶμα, καὶ μόλις ἀναλαβεῖν ἑαυτὸν ὀλιγωράσαντα πρὸς τὴν ὄψιν. ὁ δ' ἂν Ἀλέξανδρος ὡς ἐνέδωκεν τότε πρὸς τὰ θεῖα, ταραχώδης γενόμενος καὶ περίφοβος τὴν ψυχὴν, οὐδὲν οὕτω μικρὸν οὐδ' ἀήθων καὶ ἀτόπων ὃ μὴ τέρας ἐποιεῖτο καὶ σημεῖον, ἀλλὰ θυομένων καὶ καθαιρόντων καὶ μαντευόντων μεστὸν ἦν τὸ βασίλειον. οὕτως ἄρα δεινὸν μὲν ἀπιστία πρὸς τὰ θεῖα, καὶ καταφρόνησις αὐτῶν· δεινὴ δ' αὖθις ἡ δεισιδαιμονία, οἷον ὕδατος ἀεὶ πρὸς τὸ ταπεινούμενον, καὶ ἀναπληροῦν ἀβελτηρίας καὶ φόβου τὸν Ἀλέξανδρον γενόμενον. οὐ μὴν ἀλλὰ, καίπερ χρησμῷ γε τῷ περὶ Ἡφαιστίωνος ἐκ θεοῦ κομισθέντων, ἀποθέμενος τὸ πένθος, αὖθις ἐν θυσίαις καὶ πότοις. ἑστιάσας δ' λαμπρῶς τοὺς περὶ Νέαρχον, εἶτα λουσάμενος ὥσπερ εἰώθει, μέλλων καθεύδειν, Μηδίου δεηθέντος, ᾤχετο κωμασόμενος πρὸς αὐτὸν· κἀκεῖ πιὼν ὅλην τὴν ὑπολοιπὸν ἡμέραν, ἤρξατο πυρέττειν, οὔτε σκύφον Ἡρακλέους ἐκπιὼν, οὔτε ἄφνω διαλυθεὶς γενόμενος τὸ μεταφρενον, ὥσπερ λόγχῃ πεπληγώς· ἀλλὰ τῶν τινες ᾠήθησαν δεῖν δράσεως μεγάλης τραγικὸν ἔξοδιον καὶ παθητικὸν ἐπεισαγαγεῖν τοῖς πράγμασιν. Ἀριστόβουλος δέ φησιν αὐτὸν πυρέττοντα μανικῶς διψῆσαι καὶ σφόδρα, πιεῖν οἶνον. ἐκ τούτου δὲ φρενιτιάσαι, καὶ τελευτῆσαι τριακάδι Δαισίου μηνός. ἐν δὲ τοῖς ἐφημερίσιν οὕτως γέγραπται περὶ τοῦ νόσου. ὀγδόῃ φθίνοντος δεκάτῃ Δαισίου μηνὸς ἐκάθευδεν ἐν τῷ λουτεῶνι, διὰ τὸ πυρέξαι. τῇ δ' ἑξῆς λουσάμενος εἰς τὸν θάλαμον μετῆλθεν, καὶ διημέρευε πρὸς Μήδιον κυβεύων. εἶτ' ὀψὲ λουσάμενος, καὶ τὰ ἱερὰ τοῖς θεοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ, ἐμφαγὼν, διὰ νυκτὸς ἐπύρεξεν. τῇ εἰκάδι λουσάμενος, πάλιν ἔθυσε τοῦ εἰθισμένου θυσίαν· καὶ καθακείμενος ἐν τῷ λουτεῶνι τοῖς περὶ Νέαρχον ἐσχόλαζεν, ἀκροώμενος τὰ περὶ τὸν ὠκεανὸν καὶ τὸν μεγάλου θάλατταν. τῇ δεκάτῃ φθίνοντος ταυτὰ ποιήσας, μᾶλλον ἀνεφλέχθη, καὶ τὴν νύκτα βαρέως ἔσχεν, καὶ τὴν ὑπερκειμένην ἡμέραν ἐπύρεττεν σφόδρα· καὶ μεταρθεὶς κατέκειτο πρὸς τὸν μεγάλου κολυμβήθραν· ὅτε δὴ τοῖς ἡγεμόσι διελέχθη περὶ τῆς ἐρήμων ἡγεμονίας τάξεων, ὅπως καταστήσωσι δοκιμάσαντες. ἑβδόμῃ, σφόδρα πυρέττων ἔθυσεν, εὐξαρθεὶς πρὸς τὰ ἱερά. τοῖς δ' ἡγεμόνων ἐκέλευε τοὺς μεγίστους διατρίβειν ἐν τῇ αὐλῇ, ταξιάρχους δὲ καὶ πενταδαρχίας ἔξω νυκτερεύειν. εἰς δὲ τὰ πέραν βασίλεια διακομισθεὶς, τῇ ἕκτῃ σμικρὸν ὕπνωσεν. ὁ δὲ πυρετὸς οὐκ ἀνῆκεν. ἐπελθόντων δὲ τῶν ἡγεμόνων, λόγου ἄφωνος. ὁμοίως δὲ καὶ τὴν πέμπτην· διὸ καὶ τοῖς Μακεδόσιν ἔδοξεν τεθνεῶτα, καὶ κατιδόντες, ἐλθόντες ἐπὶ τὰς θύρας καὶ διαπυνθάνοντο τῶν ἑταίρων, ἕως ἐβιάσαντο. καὶ τοῦ

A veniſſe? Quum reſpõdiſſet Caſſander, eſſe id ipſum calumniæ indicium, quòd procul probationibus veniſſent, cachinnans Alexãder, Hæc illa (inquit) commenta Ariſtotelis ſunt in vtranque partem dicendi: pœnam luetis, ſi parum eos conuincemini læſiſſe. Breui ingentem terrorem aiunt Caſſandri animum ſubiiſſe & pertinaciter inſediſſe, vſqueadeo vt inſequutis temporibus regnum Macedoniæ obtinens, & Græciæ potiens, quum Delphis inambularet contemplaretúrque ſtatuas, ſimulacro conſpecto Alexandri, ſubito B horrore toto contremuerit corpore, & ad illius imaginis conſpectum æſtuans, ægrè colligeret ſe. Alexander igitur poſtquam ſemel religione obſtrictus eſt, tumultuante & trepidante animo præditus, nulla res inſolita & aliena tam oblatà exigua eſt, quam non verteret in prodigium & oſtentum, ſed ſacrificantium, expiantium, & vaticinantium erat regia referta. Adeo res eſt horrenda incredulitas & contemptio deorum: horrenda item C ſuperſtitio, quæ aquæ modo vergit ad demiſſa, implétq; abſurdis opinionibus & metu mortales, vt tunc Alexandrum. At ille oraculis de Hephæſtione à deo allatis luctum depoſuit, iterúmque ad ſacrificia & pocula ſe conuertit. Ac quum ſplendido conuiuio excepiſſet Nearchum, atque inde lotus de more ſuo eſſet iturus cubitum, ad obnixè rogantem Medium iuit comeſſatũ. Apud hunc quum diem inſequentem totum perpotaſſet, febre eſt tentatus. Non exhauſit Herculis ſcyphum, neque repentè ſpinæ dolore veluti haſta confixus ingemuit. Sed hæc putauerunt quidam ſcribenda, quaſi magnæ fabulæ tragicum exodium & lamentabile fingentes. Ariſtobulus narrat eum quum delirio ex febre teneretur, atque ingenti cruciaretur ſiti, vinum potaſſe: hinc in phreneſim incidiſſe, atque trigeſimo menſis Dæſij die deceſſiſſe. In diariis ad hunc modũ de morbo eius ſcriptũ eſt, Octauodecimo die menſis Dæſij in balneo febris cauſa cubauit. Poſtero die lotus cõtulit ſe in cubiculum, eúmque diem aleæ ludo cum Medio tranſegit. E Inde veſperi lotus & ſacris operatus cibum ſumpſit auidius. Hinc nocte febre afflictus eſt. Die vigeſimo lotus ſolenne ſacrum iterum peregit, decumbénſq; in balneo Nearcho vacauit, nauigationem ſuam & quid vidiſſet in Oceano, exponenti. Vigeſimoprimo quum idem feciſſet, aggrauauit febris, noctémque egit grauem, ac poſtridie eſt acri febre tentatus, trãſlatúſque decubuit iuxta magnum natatorium. Eodem tempore cum ducibus egit, quemadmodum ordinibus vacuis præficerent ſpectatos. Vigeſimo F quarto ingraueſcente vi morbi ſacris operatus eſt, ad quæ eſt deportatus: ac præcipuos duces in aula iuſſit commorari, centuriones & tribunos excubare pro foribus. Delatus in vlteriorẽ regiam vigeſimoquinto die pauliſper quieuit, febris non remiſit. Quum adiiſſent eum duces, iam vocem amiſerat. Pari modo vigeſimoſexto egit. Vnde Macedones mortuum rati ad fores magno ſtrepitu acceſſerunt, miniſque amicos regis coegerũt

vt admitterentur: ac foribus apertis tunicati ad vnum omnes præter lectum eius transierunt. Eodem die Python & Seleucus, ad templum Serapis missi, consuluerunt deum an deportarent eò Alexandrũ. Deus, ne eum mouerent loco, respondit. Vigesimo octauo sub vesperam expirauit. Hæc ferè in diariis ita perscripta ad verbũ sunt. Veneni extemplo suspicionem nemo habuit. Sexto demũ anno autumant indicio delato, Olympiada multos necasse, ossa etiam proiecisse mortui Iolæ, quasi venenum hic miscuisset. Qui verò autorem Aristotelem huius facinoris perhibent Antipatro fuisse, atque omnino per illum allatum virus, hi Agnothemim quendam, qui id ex Antigono rege audisset, narrasse referunt. Venenum aquam frigidam fuisse & instar glaciei gelidam, quæ Nonacride ex petra quadam resudet. Eam sicut tenuem rorem excipiẽtes asini vngula reponere. nullo enim vase ferri alio posse, verùm erodere rigore suo & acrimonia omnia. Maxima pars tamen eam veneni fabulam prorsus existimant commentitiam, habéntque argumentum non leue, quòd dissentientibus per multos dies ducibus, corpus quum locis feruidis & æstuosis iacuisset non curatum, eiusce modi veneni nullum vestigium præ se tulerit, verùm sine liuore & tabe permanserit recens. Roxane prægnans erat, atque ideo quum à Macedonibus coleretur, Statirã autem æmularetur, literis circumuentã commentitiis euocauit. quam, vt venit, cum sorore necauit, ac cadauera earum in puteum præcipitauit, terrámque ingessit, conscio & adiutore Perdicca. Ille enim mox in summa fuit potestate, Aridæo, velut regni vmbra, stipatus. Natus hic ex obscura fuit muliere & vulgante corpus Philine, neque mentis compos ex corporis vitio non natiuo neque spõtaneo. imò verò perspicuè ferunt in puero eluxisse festiuam indolem nec ignauam, pòst tamen, quum medicamẽtis fuisset ab Olympiade vitiatus, mente debilitatum fuisse.

A θυρῶν αὐτοῖς ἀνοιχθεισῶν, ἐν τοῖς χιτῶσι καθ' ἕνα πάντες ἐπὶ τὴν κλίνην παρεξῆλθον. ταύτης δὲ τῆς ἡμέρας οἱ περὶ Πύθωνα καὶ Σέλευκον, εἰς τὸ Σαραπεῖον ἀποσταλέντες, ἠρώτων εἰ κομίσουσιν ἢ ἐᾶν τὸν Ἀλέξανδρον· ὁ δὲ θεὸς κατὰ χώραν ἐᾶν ἀνεῖλεν. τῇ δὲ τρίτῃ φθίνοντος μηνὸς δείλης ἀπέθανεν. πύστεσι δὲ πολλαὶ καὶ λέξις ἐν ταῖς ἐφημερίσιν οὕτω γεγράπται. Φαρμακείας δὲ ἔσοψίαν αὐτίκα μὲν οὐδεὶς ἔσχεν· ἔκτῳ δὲ ἔτει φασὶν μιαιφόνου γλωμβρίης, τῶν Ὀλυμπιάδα πολλοὺς μὲν ἀνελεῖν, ἐκβεῖναι δὲ τὰ λείψανα τῆς Ἰόλα τεθνηκότος, ὡς τούτου τὸ φάρμακον ἐγχέαντος. οἱ δὲ Ἀριστοτέλη φάσκοντες Ἀντιπάτρῳ σύμβουλον γενῆσθαι τῆς πράξεως, καὶ ὅλως δι' ἐκείνου κομισθῆναι τὸ φάρμακον, Ἀγνόθεμιν λέγουσιν, ὡς Ἀντιγόνου βασιλέως ἀκούσαντα. τὸ δὲ φάρμακον, ὕδωρ εἶναι ψυχρὸν καὶ παγετῶδες ἀπὸ πέτρας τινὸς ἐν Νονακρίδι οὔσης, ὃ ὥσπερ δρόσον λεπτὸν ἀναλαμβάνοντες, εἰς ὄνου χηλὸν ἀποτίθενται. τὰ δὲ ἄλλα σὐδὲν ἀγγείων σήπειν, ἀλλὰ διακόπτειν ὑπὸ ψυχρότητος καὶ δριμύτητος. οἱ δὲ πλεῖστοι τὸν λόγον ὅλως οἴονται πεπλάσθαι τὸν περὶ τῆς Φαρμακείας· καὶ τεκμήριον αὐτοῖς ἀμικρόν, ὅτι τῷ ἡγεμόνων σωσιαυτῶν ἐφ' ἡμέρας πολλὰς, ἀθεράπευτον τὸ σῶμα κείμενον ἐν τόποις θερμοῖς καὶ πυριώδεσιν, οὐδὲν ἔσχεν τοιαύτης φθορᾶς σημεῖον, ἀλλ' ἔμεινεν καθαρὸν καὶ περίφατον. ἡ δὲ Ῥωξάνη κύουσα μὲν ἐτύγχανε, καὶ διὰ τὸ ὑμωμύσθαι πρὸς τῶν Μακεδόνων διαζήλως ἔχουσα πρὸς τὴν Στάτειραν, ἐξαπάτησεν αὐτὴν ἐπιστολῇ τινὶ, πεπλασμένῃ πρὸς Ἀλεξάνδρου, καὶ προσαγαγοῦσα, μετὰ τῆς ἀδελφῆς ἀπέκτεινεν, καὶ τοὺς νεκροὺς εἰς τὸ φρέαρ κατέβαλε καὶ συνέχωσεν, εἰδότος τοῦ τε Περδίκκου καὶ συμπράττοντος. ὧν γὰρ ἐκεῖνος δι' ὑπερβολὴν ἐν δυνάμει μεγίστῃ, τὸν Ἀρριδαῖον, ὥσπερ δορυφόρημα τῆς βασιλείας, ἐφελκόμενος, γεγονότα μὲν ἐκ γυναικὸς ἀδόξου καὶ κοινῆς Φιλίννης, ἀτελῆ δὲ τὰ φρονεῖν ὄντα διὰ σώματος νόσον, ἃ φύσει προσπεσοῦσαν, ἃ δὲ αὐτομάτως· ἀλλὰ καὶ πάνυ φασὶν παιδὸς ὄντος αὐτὸν διαφαίνεσθαι χάριεν ἦθος, καὶ οὐκ ἀγλῶνες· εἶτα μέντοι, φαρμάκοις ὑπὸ Ὀλυμπιάδος κακωθέντα, διαφθαρῆναι τὴν διάνοιαν.

B

C

D

FINIS.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΤΥΧΗΣ Ἢ ΑΡΕΤΗΣ, ΛΟΓΟΣ Α.

ΟΥΤΟΣ ὁ τῆς τύχης λόγος ἔοικεν, ἴδιον καὶ μόνης αὐτῆς ἔργον ἀποφαινομένης Ἀλέξανδρον. δεῖ δ' ἀντιπεῖν ὑπὲρ φιλοσοφίας, μᾶλλον δ' ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου, διοχλαίνοντος καὶ ἀγανακτοῦντος εἰ ἀφῄρηται δόξῃ καὶ φάσματι τύχης λαβεῖν τὴν ἡγεμονίαν, ἐν ὠνίοις αἵματος πολλοῦ καὶ τραυμάτων ἐπαλλήλων κτώμενος, πολλὰς μὲν ἀύπνους νύκτας ἴσχων, ἥματα δ' αἱματόεντα διέπερησεν, πολεμίζων θεοῖς ἀμάχοις δωδάμεις καὶ ἄπορα φῦλα· καὶ ποταμοὺς ἀπεράτους, καὶ πέτρας ἀξόστους, καὶ βουλίαν καὶ καρτερίαν, καὶ ἀνδρίαν, καὶ σωφροσύνην ἀδιάπεμπόμενος. οἶμαι δ' ἂν αὐτὸν εἰπεῖν πρὸς τὴν τύχην ταῖς κατορθώμασιν ἑαυτὴν ἐπιγράφουσαν, Μή μου διάβαλλε τὴν ἀρετήν, μηδὲ ἀφαίρου τὴν δόξαν. Δαρεῖος μὲν γὰρ ἔργον, ὃν ἐκ δούλου καὶ ἀσήμου βασιλέως, κύριον Περσῶν ἐποίησας· καὶ Σαρδανάπαλος, ᾧ τὸ διάδημα τῆς βασιλείας πορφύραν ξαίνοντι προσέθηκας. ἐγὼ δ' εἰς Σοῦσα νικῶν δι' Ἀρβήλων ἀνέβην· καὶ Κιλικία μοι πλατεῖαν ἀνέῳξεν Αἴγυπτον, Κιλικίαν δ' Γρανικός, ὃν Μιθριδατείῃ καὶ Σπιθριδάτῃ νεκροῖς ὁπόσας διεπέρασα. κόσμει σεαυτὴν καὶ σεμνύου βασιλεῦσιν ἀτρώτοις καὶ ἀνωμάκτοις. ἐκεῖνοι δ' εὐτυχεῖς ἦσαν, ὧροι καὶ Ἀρταξέρξαι· οἷς δίδυς ἐκ γῆς τὸ Κύρου θρόνῳ ἐνίδρυσας· τοὐμὸν δ' σῶμα πολλὰ σύμβολα φέρει τύχης ἀνταγωνιζομένης, ἃ συμμαχοῦσης. πρῶτον ἐν Ἰλλυριοῖς λίθῳ τὴν κεφαλὴν, ὑπέρω δὲ τὸν τραχηλον ἠλοήθην· ἔπειτα πρὸς Γρανικὸν τὴν κεφαλὴν βαρβαρικῇ μαχαίρᾳ διεκόπην, ἐν δὲ Γαυγαμήλοις ξίφει τὸν μηρόν· πρὸς δὲ Γάζῃ τὸν μὲν σφυρὸν ἐβλήθην, τὸ δ' ὦμον ἐκπεσὼν ὀξέσι βαρεῖ πρὸς ἔδρας διεδύνησα. πρὸς δὲ Μαρακανδάκοις τοξεύμασι τὸ τῆς κνήμης ὀστέον διεχίσθη. τὰ λοιπὰ δ' Ἰνδῶν πληγαὶ· καὶ βίαι θυμοῦ ἐν ἅπασιν οἷς ἐβλήθην τὸν ὦμον· ἐν δὲ Γανδρίδαις τὸ σκέλος, ἐν δὲ Μάλλοις βέλει μὲν ἀπὸ τόξου τὸ στέρνον ἐνερεισθέντι καὶ καταδύσαντι τὸν σίδηρον· ὑπέρου δὲ πληγῇ πρὸς τὸν τραχηλον, ὅτε προσπεσοῦσαι τοῖς τείχεσιν αἱ κλίμακες ἐκλάσθησαν. ἐμὲ δὲ ἡ τύχη μόνον σωβεβλῆκεν, οὐ δὲ λαμπροῖς αὐτὴν ἀγωνισαμένης, ἀλλὰ βαρβάροις ἀσήμοις χαριζομένη τηλικοῦτον ἔργον. εἰ δὲ μὴ Πτολεμαῖος ὑπέσχε τὴν πέλτην, Λιμναῖός τε πρὸς ἐμοῦ μυρίοις ἀπαντήσας βέλεσιν ἔπεσεν, ἥρπασαν δὲ θυμὸς καὶ βία Μακεδόνες τὸ τεῖχος, ἔδει τάφον Ἀλεξάνδρου τὸν βάρβαρον ἐκείνῳ καὶ ἀνώνυμον κόμιζε χοάς. ἐγὼ μὲν τοίνυν τὰ μὲν αὐτῆς τῆς στρατείας, χιόνες, αὐχμοί, βάθη ποταμῶν, ἄορατα ὕψη, θηρίων ἐπφυεῖς ὄψεις, ἄγριοι διαιτῶν, μεταβολαὶ ὁδῶν, πάλιν πρόσοδοι· τὰ δὲ πρὸ τῆς στρατείας, ὅτι τοῖς φιλιππικοῖς πολέμοις ἐπέσπασεν ἡ Ἑλλὰς, ἀπιστούμενον δὲ αἱ Ἀθῆναι τὸν ὅπλων τὴν Χαιρωνικὴν κόνιν, ἐκ δὲ πλώσιμος ἀνίσταμαι, ἐξ

PLVTARCHI DE FORTVNA AVT VIRtute Alexãdri, liber prior.

GVLIELMO BVDAEO *interprete.*

HAEC verò fortunæ oratio eſt, proprium ſuúmq; vnius opus cenſentis Alexandrũ regem eſſe: refellenda verò ex parte philoſophiæ, immò Alexandri potius frementis ſtomachantíſque ſi gratuitum adeptus fortuitúmque imperium videbitur quod ſanguine multo vulneribúſq; aliis ſuper alia acceptis cumulãs, noctes complures inſomnes belligeránſque dies traduxit marte cruentos, cum inuictis bello imperiis, innumeríſque gentibus: amnes idem incommeabiles, editiſſimáſque rupes, conſilio, tolerantia, fortitudine & moderatione ſuperans. Equidẽ cum exiſtimo egregiis ipſius geſtis ſeſe inſcribentẽ, fortunam hunc in modũ alloqui, Apage te à me fortuna: deſine, quæſo, meæ obtrectare virtuti: noli mihi conuulſam adimere gloriam. Tuum erat facinus Darius, quem ex ſeruo & aſtande Perſarum regni cõpotem feciſti. Tuus etiam Sardanapalus, cui regni inſignia purpuram carminanti detuliſti. Ego verò per Arbela aduſque Suſa peruaſi obuia quæque ſubigens: Cilicia mihi AEgyptum latè patẽtem aperuit, Ciliciámque Granicus: quem, vt ſcis, ipſum per Mithridatis Spithridatíſq; corpora traieci. Mirari tete per me tibi licet in incruentis integríſque regibus. nempe illi fortunati erant, Ochi, Artaxerxæ, quos in lucem ſtatim editos in Cyri ſolio ſtatuiſti. At meum quidem corpus nõ pauciſſima veſtigia fert obluctãtis fortunæ, non à me ſtantis. Iam primùm in Illyriis caput mihi ſaxum, piſtillum verò collum contudit: ad Granicũ caput barbaricus enſis diſcidit, vt ad Iſſum femur: apud Maracadartas ſagitta ſuræ oſſe diffiſſo defunctus ſum. reliqua iam Indorũ vulnera, tum humero ſagittæ ictu traiecto, tum in Gandridis crure: ad hæc apud Mallotas ſagitta arcu miſſa accepto in pectus vulnere ferro penitiſſimè immerſo: poſtremò piſtillo in ceruicem adacto, quum fractæ ſunt admotæ mœnibus ſcalæ, ibi vnum fortuna me deprehenſum intercepit, non claris ipſa tãtum illud facinus, ſed barbaris ignobilibus condonans. Quòd niſi Ptolemæus cetram mihi ſedulus prætendiſſet, Limnæúſque mille pro me telis exceptis tutabundus cecidiſſet, denique ni Macedones ira animíque impotentia inſtincti mœnia ſubruiſſent, barbarus ille certè ignobiliſque vicus monumentum Alexandri fuiſſet. Ipſa verò expeditio mea quid aliud quàm procellæ, ſquallores, fluminum voragines, præcipitia auibus inacceſſa, belluarum inuſitatæ ſpecies, feri victus, præfectorũ mutationes, ſubindéq; prodi tiones? Nã quod ad præcedétia ptinet, vniuerſa Græcia poſt Philippica demum bella veluti ab animi deliquio palpitabunda ſubſultabat:

Poſt vocem femur, adde, Ad Gazam malleolus mihi fuit ictus, graui de ſella lapſu luxatus fuit humerus. Apud Marac. &c. Rectius autẽ τὸ σφυρὸν. & βαρὺς etiam ſuſpectum eſſe poteſt.

Thebæ abiectis armis Chæronitū pulueremsuo cursu excitauerāt: Athenæ iunctas manussuppliciter protendebāt: Macedonia malè cogitans ad rebellionē spectabat, Aeropíque filios. Irruperant Illyrij, Scythæ occasioni imminebant, si fortè finitimi res nouas molirentur. Persicū aurū per populares vbiq; homines affluēs Pelopōnesum solicitabat. Ad hæc exhaustis Philippi thesauris, fœnꝰ etiā accesserat ducentorū (vt Onesicritus inquit) talentorū. In tanta ille rerum omniū inopia, tam turbulētis rebus, cōmodùm adolescens, vixdū adeò pueriliætate exacta, Babylonē ausus est Susáque illa sperare. Babylonē Susáq; dico? immò verò gentiū omniū imperiū spōdere ipse sibi, triginta peditū milliū, quatuor, equitū numero fretus. Tot enim erāt, si Aristobulo credimꝰ: sin Ptolemęo regi, triginta millia peditū, quinque, equitū: si verò Anaximeni, ad tria & quadraginta, peditū, quinque, equitū & quingentos. Egregiū verò permagnumque ei fortuna viaticū in hanc expeditionē septuaginta prærogauit talēta, vt Aristobulus ꝓdidit: vt Duris tradidit, triginta dierū cōmeatus. Atenim incōsultus temerariúsq; Alexāder tam spernēdo apparatu in tātas opes ꝓfectus? Minimé. Quis enim maioribus vnquā pulchrioribúsq; rerum opportunitatibus fretus ad res gerēdas profectus est? animi magnitudine, rerū intelligētia, moderatione, fortitudine: quibus eū rebꝰ philosophia ad hāc obeundā expeditionē instruxerat. Profectò ab Aristotele præceptore plusculum quàm à Philippo patre habens potiendarū rerū instrumentū, in Persas trāsiit. Verūenimuero scribētibus Alexandrū dictitare solitū, Iliadē & Odysseā vsque se quaque sequutas viatici sibi instar fuisse, Homero hoc tribuentes, credimus. Siquis verò dixerit Iliadē & Odysseā pro laborū solamento fuisse, amœnóque otio, viaticū autē ei fuisse reuera elogia philosophiæ, cōmentariósque sapientū de animi fiducia, fortitudine, moderatione, animíq; magnitudine editos, aspernamur continuò, nimirū ꝙ ipse nihil aut de argumētis colligendis, aut de effandis scripserit sententiis, quos syllogismos, quæq; axiomata vocāt: ꝙ nec in Lyceo Peripateticorū more ambulauerit, nec in Academia quæstiones disceptauerit. his enim rebus philosophiā finiunt qui in edissertandis eā rebus, nō in gerēdis esse putāt. Quasi verò Pythagoras & Socrates aliquid in vita scriptitarint, aut Arcesilaus & Carneades, philosophorū lōgè nobilissimi: tametsi nullis illi profligādis huiuscemodi distringebātur bellis, nō barbaris regibus veluti cicurandis, nō, vrbibus Græcis inter feras gentes condendis, non leges fœderúmq; iura docendis illegibus inhumaníq; gentibus: in otio illi vitā traducentes, scribendi tamē partes sophistis reliquerūt. Vnde porro tandē philosophari creditī sunt? ex dictis? vitæ institutis? an verò ex præceptis? Agedū, ex iisdē Alexādrū quoque spectemus. Ex iis sanè quæ dictitauit, actitauit, docuit, philosophus inuenietur. Iam primùm id quod maximè mirum est, si tibi ita videtur, æstimemus. Alexandri discipulos cū Platonis Socratísq; cōtendamus. Hi igitur dociles homines linguæ quoq; commercio opportunos docebāt, si nihil aliud, certè Græcę linguæ gnaros, & ne sic quidem tamē multis ꝓsuaserūt. nā Critię & Alcibiadę & Clitophōtes, philosophiæ p̄scripta quasi frenos respuentes, quà eos impetus tulit, aliò se proripuere. Alexādri verò disciplinam si attendas, Hyrcanos

A σωπᾶσθον αἱ Θῆβαι τὰς χεῖρας ὀρέγουσιν· πᾶσα δ' ὕπτιος ἡ Μακεδονία, πρὸς ἄμυναν ἀποβλέπουσα καὶ τοὺς Ἀεροπου παῖδας ἀνερρήγνυτο δ' Ἰλλυριοὶ, καὶ τὰ Σκυθῶν ἐπηωρεῖτο τοῖς περοικοις νεωτεροῦσι. τὸ δ' Περσικὸν χρυσίον διὰ τ' ἐκπλεκτοῦ δημαγωγῶν ῥέον, κινεῖ τὴν Πελοπόννησον. κενοὶ δ' οἱ Φιλίππου θησαυροὶ χρημάτων, καὶ πρόσθεν ἐπὶ δάνειον (ὡς Ὀνησίκριτος ἱστορεῖ) διακοσίων ταλάντων. ἐν τοσαύτῃ πενίᾳ, καὶ πράγμασι τοσαύτας ἔχουσι, μειράκιον ὀρπ τ' παιδικὴν παραλλάττον ἡλικίαν, ἐθάρρησεν ἐλπίσαι Βαβυλῶ
B να καὶ Σοῦσα, μᾶλλον δ' τ' πάντων αὐθρώπων ἀρχὴν εἰς νεῦν ἐμβαλέσθαι, τοῖς βρισμυρίοις (οἴεσθε) πεζοῖς καὶ τετρακισχιλίοις ἱππεῦσι πιστεύσας. τοσοῦτοι γὰρ ἦσαν, ὡς Ἀριστόβουλος φησίν· ὡς δ' Πτολεμαῖος ὁ βασιλεύς, βρισμύριοι πεζοὶ, πεντακισχίλιοι δ' ἱππεῖς· ὡς δ' Ἀναξιμένης, τετρακισμύριοι πεζοὶ καὶ βρισχίλιοι, πεντακισχίλιοι δὲ καὶ πεντακόσιοι ἱππεῖς. τὸ δ' λαμπρὸν αὖπω καὶ μέγα
C θαρσαλέον ὑπὸ τῆς τύχης ἐφόδιον, ἐβδομήκοντα τάλαντα ἦν, ὡς φησιν Ἀριστόβουλος· ὡς δ' Δῆρις, βιάκοντα μόνον ἡμερῶν ὁπλισπισμός. ἄβουλος οὖν καὶ προπετὴς Ἀλέξανδρος, ἐξ ἀτελοῦς ἔτους ἐπὶ τηλικαύτην διώλαμεν ὁρμὴν ὥρμησεν. τίς γὰρ ἀπὸ μείζονων ἢ καλλιόνων ἀφορμῶν ἀνήγετο; μεγαλοψυχίας, σωφροσύνης, ἀνδραγαθίας, οἷς αὐτὸν ἐφώ
D διαζε φιλοσοφία πρὸς τ' στρατείαν· καὶ πλείονας ἔδρα Ἀριστοτέλους δ' καθηγητοῦ, ἢ ἔδρα Φιλίππου δ' πατρὸς ἀφορμας ἔχων, διέβαινεν ὑπὲρ Πέρσας. ἀλλὰ τοῖς μὲν γράφουσιν ὡς Ἀλέξανδρος ἔφη ποτὲ τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσσειαν ἀκολουθεῖν αὐτῷ τῆς στρατείας ἐφόδιον, πιστεύομεν, Ὅμηρον σεμνύοντες· αἰ δέ τις φῇ τ' Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσσειαν, ἔδραμύθιον πόνου καὶ διατριβῆς ἐπεδ καὶ σχολῆς γλυκείας, ἐφόδιον δ' ἀληθῶς γενέσθαι τὸν ἐκ φιλοσοφίας λόγον, καὶ τοῖς περὶ ἀφοβίας καὶ ἀνδρείας, ἔτι δ' σωφροσύνης καὶ μεγαλοψυχίας ὑπομνήμασιν, καταφρονοῦμεν. ὅτι δηλαδὴ περὶ συλλογισμῶν ἔδεν, ἔδὲ περὶ ἀξιωμάτων ἔγραφεν, ἔδ' ἐν Λυκείῳ περίπατον ἔσχεν, ἔδ' ἐν Ἀκαδημίᾳ ζητῆς εἶπεν. Οὗτοις γὰρ ὁρίζουσι φιλοσοφίαν οἱ
E λόγον αὐτὴν ἐκ ἔργον νομίζοντες. καίτοιγε ἔδὲ Πυθαγόρας ἔγραψεν ἔδεν, ἔδὲ Σωκράτης, ἔδὲ Ἀρκεσίλαος, ἔδὲ Καρνεάδης, οἱ δοκιμώτατοι τ' φιλοσόφων· καὶ ἐκ ἠχολουθοῦτο περὶ πολέμους ἐκεῖνοι τηλικούτους, οὐδ' βασιλεῖς βαρβάρους ἡμεροῦντες, ἔδὲ πόλεις Ἑλληνίδας ὁπλίζοντες ἀγρίοις ἔθνεσιν, ἔδὲ ἄθεσμα καὶ ἀνήκοα φῦλα νόμοις διδάσκοντες καὶ εἰρήνῃ ἐπῄεσαν· ἀλλὰ καὶ σχολάζοντες, τὸ γράφειν παρεῖσαν τοῖς σοφισταῖς. πόθεν δ' ἂν ὑπετεύθησαν ἐκεῖνοι φιλοσοφεῖν; ἀφ' ὧν εἶπον, ἢ ἀφ' ὧν ἐβίωσαν, ἢ ἀφ' ὧν ἐδίδαξαν; ἀπὸ
F τούτων κρινέσθω καὶ Ἀλέξανδρος. ὀφθήσεται γὰρ οἷς εἶπεν, οἷς ἔπραξεν, οἷς ἐπαίδευσε, φιλοσοφῶν. καὶ πρῶτον τὸ δοξότατον, εἰ βούλει, σκόπει, τοὺς Ἀλεξάνδρου μαθητὰς, τοὺς Πλάτωνος, τοὺς Σωκράτους ὑπερβαλλόντως. φύσεις οὗτοι καὶ ὁμογλώττους ἐπαίδευον, εἰ μηδὲν ἄλλο, φωνῆς Ἑλληνίδος σωιέντας· καὶ πολλοὺς σκ ἔπεισαν, ἀλλὰ Κρίτιαι καὶ Ἀλκιβιάδαι καὶ Κλειτοφῶντες, ὥσπερ χαλινὸν, τ λόγον ἐκπίπτοντες, ἄλλη που παρετράπησαν. τ δ' Ἀλεξάνδρῳ παιδείαν αὖ ὑπολέπων, Ὑρκανοὺς γαμεῖν ἐπαίδευσε, καὶ γεωργεῖν

ἐδίδαξεν Ἀραχωσίους, καὶ Σογδιανοὶς ἔπεισε πατέρας τρέφειν, καὶ μὴ φονεύειν, καὶ Πέρσας σέβεσθαι μητέρας, ἀλλὰ μὴ γαμεῖν. ὥστε μακρῷ τῆς φιλοσοφίας, δι' ἣν Ἰνδοὶ θεοὺς Ἕλληνικοὺς προσκυνοῦσι, Σκύθαι θάπτουσι τοὺς ἀποθνήσκοντας, οὐ κατεσθίουσι. θαυμάζομεν τὴν Καρνεάδου δεινότητα, εἰ Κλειτόμαχον, Ἀσδρούβαν καλούμενον πρότερον, καὶ Καρχηδόνιον τὸ γένος, ἑλληνίζειν ἐποίησε· θαυμάζομεν τὴν Διαλήθησιν Ζήνωνος, εἰ Διογένη τὸν Βαβυλώνιον ἔπεισε φιλοσοφεῖν. ἀλλ' Ἀλεξάνδρου τὴν Ἀσίαν ἐξημερούντος, Ὅμηρος ἦν ἀνάγνωσμα, καὶ Περσῶν καὶ Σουσιανῶν καὶ Γεδρωσίων παῖδες τὰς Εὐριπίδου καὶ Σοφοκλέους τραγῳδίας ᾖδον. καὶ Σωκράτης μὲν ξένα παρεισάγων δαιμόνια, δι' ἣν τοῖς Ἀθηναίοις ὠφλίσκανε συκοφαίτας· Ἀλεξάνδρου δὲ Ἀλέξανδρον, τοῖς Ἑλλήνων θεοῖς Βάκτρα καὶ Καύκασος προσεκύνησε. Πλάτων μὲν γὰρ μίαν γράψας πολιτείαν, ἵδρυσε πεῖσαι αὐτὴν χρῆσθαι, διὰ τὸ αὐστηρόν· Ἀλέξανδρος δὲ τοσαῦτα ἐδομήκοντα πόλεις βαρβάροις ἔθνεσιν ἐγκτίσας, καὶ καταπείρας τὴν Ἀσίαν Ἑλληνικοῖς τέλεσι, τῆς ἀνημέρου καὶ θηριώδους ἐκράτησε διαίτης. καὶ τοῖς μὲν Πλάτωνος ὀλίγοι νόμοις ἀναγινώσκομεν· τοῖς δὲ Ἀλεξάνδρου, μυριάδες ἀνθρώπων ἐχρήσαντο καὶ χρῶνται. μακαριώτεροι τοίνυν τῶν διαφυγόντων Ἀλέξανδρον οἱ κρατηθέντες νομίζονται· τοὺς μὲν γὰρ ἀδεὲς ἔπαυσεν ἀθλίως ζῶντας, τοὺς δὲ ἠνάγκασεν εὐδαιμονεῖν ὁ νικήσας. ὥστε ὅπερ εἶπε Θεμιστοκλῆς, ὁπόνικα φυγὼν ἔτυχε δωρεᾶν μεγάλων παρὰ βασιλέως, καὶ τρεῖς πόλεις ὑποφόρους ἔλαβε, τὴν μὲν εἰς σῖτον, τὴν δὲ εἰς ὄψον, τὴν δὲ εἰς οἶνον, τὴν δὲ εἰς ὄψον· Ὦ παῖδες ἀπολόμεθα ἂν εἰ μὴ ἀπολόμεθα· τοῦτο πολὺ τὰ ἀλόντων ὑπ' Ἀλεξάνδρου δικαιότερόν ἐστιν εἰπεῖν, Οὐκ ἂν ἠμερώθησαν εἰ μὴ ἐκρατήθησαν· οὐκ ἂν εἶχεν Ἀλεξάνδραν Αἴγυπτος, οὐδὲ Μεσοποταμία Σελεύκειαν, οὐδὲ Προφθασίαν Σογδιανοί, οὐδ' Ἰνδία Βουκεφαλίαν, οὐδὲ πόλιν Ἑλλάδα Καύκασος προοικοῦσαν, αἷς ἐμποδιοφόησεν ἐσθέσθη τὸ ἄγριον, καὶ μετέβαλε τὸ χεῖρον ὑπὸ κρείττονος ἐθίζοιμον. εἰ δίνιν μέγιστον μὲν οἱ φιλόσοφοι φρονοῦσιν ὅπλον τὸ σκληρὰ καὶ ἀπαράδοτα τοῖς ἤθεσιν ἐξημεροῦν καὶ μεταμόζειν, μυριάς ἂν φαίνεται γυνὴ καὶ φύσις θηριώδεις μεταβαλοῦν Ἀλέξανδρος, εἰκότως ἂν φιλοσοφώτατος νομίζοιτο. καὶ μὴν ἡ πολὺ θαυμαζομένη πολιτεία ὑπὸ τῶν Στωϊκῶν αἱρέσιν καταβαλομένη Ζήνωνος, εἰς ἓν τοῦτο συντείνει κεφάλαιον, ἵνα μὴ κατὰ πόλεις μηδὲ κατὰ δήμους οἰκῶμεν, ἰδίοις ἕκαστοι διωρισμένοι δικαίοις, ἀλλὰ πάντες ἀνθρώποις ἡγώμεθα δημότας καὶ πολίτας, εἷς ἂν βίος ἦ καὶ κόσμος, ὥσπερ ἀγέλης συννόμου νόμῳ κοινῷ συνῳκειωμένης. ὅτι Ζήνων μὲν ἔγραψεν ὥσπερ ὄναρ ἢ εἴδωλον εὐνομίας φιλοσόφου καὶ πολιτείας αὐτάτου πάμπαν· Ἀλέξανδρος δὲ τοῦ λόγου τὸ ἔργον παρέσχεν. ἀνήρ, ὡς Ἀριστοτέλης συνεβούλευεν αὐτῷ, τοῖς μὲν Ἕλλησιν ἡγεμονικῶς, τοῖς δὲ βαρβάροις δεσποτικῶς χρώμενον· καὶ τὸ μὲν, ὡς φίλοις καὶ οἰκείοις θυμελοῦμενον, τοῖς δὲ, ὡς ζώοις ἢ φυτοῖς πρὸς φερόμενον, πολεμοποιῶν φυγῶν ἐνέπλησε καὶ στάσεων ὑπούλων τὴν ἡγεμονίαν, ἀλλὰ κοινὸς εἶκειν θεόθεν ἁρμοστὴς καὶ διαλλακτὴς τῶν ὅλων νομίζων, οἷς τοῦ λόγου μὴ σωθῆναι, τοῖς ὅπλοις διαζόμενος, εἰς τὸ αὐτὸ συνε-

A cõnubia docuit, vt agriculturam Arachosios: Sogdianos parẽtes alere perpulit, nec in posterum interimere, Persas matres reuereri, earúmq; cõnubiis abstinere. Admirabilẽ philosophiã! propter quã Indi Græcos deos colunt. Scythę mortuos iã sepeliũt,nõ vorant. Et Carneadis eloquentiã miramur, q̃ Clitomachũ; Asdrubalẽ prius dictũ, genere Carthaginiensem,ad Græcorũ se institutа formare perpulerit. Zenonis obstupescimus affectus,q̃ Diogenem Babyloniũ ad philosophandũ pellicere potuerit. Alexãdro Asiã perdomitãte Homerus passim legebatur. Persarũ, Susianorum,ac
B Gedrosiorũ pueri Euripidis atque Sophoclis tragœdias canebãt. Socrates peregrinos Athenis deos inducẽs,delatorũ crimina vitare non potuit: propter Alexandrũ Bactra & Caucasus Græcorũ deos adorauere. Denique Platonicam reipub.formã præscribens, nulli vt ea vteretur persuadere potuit, vt supra modũ seuera: Alexãder oppidis supra septuaginta inter barbaras gentes conditis, disseminatis per
C Asiam Græcorũ viribus, immitẽ tandẽ efferatámq; vitã vt exuerẽt peruicit. Postremò Platonis quidẽ leges vnus & alter forsitã legim⁹, Alexãdri verò,hominũ millia permulta vsi sũt & vtũtur.Proinde beatiores mihi videtur multo qui ab Alexãdro subacti sunt,quàm qui eũ effugerunt: quippe hos nullus perditissimè vitam agẽtes arcuit,illos ad feliciorẽ vitã vel inuitos victor traduxit. Itaque vt Themistocles dixisse fertur,quũ extorris patria ingẽtibus affectus est à Persarũ rege donis,vrbes idem stipendiarias tres adeptus,singulas in frumentũ,
D in vinũ,& in pulmentaria:sed vt dixisse fertur, O pueri,perierámus nisi periissemus: hoc itidẽ mihi videtur,iustiúsq; adeò, dici posse de iis q̃ ab Alexãdro in ditionẽ redacti sunt,Haudqua quã mãsuescerent, nisi prius vincerẽtur:haudquaquã Alexandriã AEgyptus habuisset, nec Mesopotamia Seleuciã, nec Sogdiana Prophthasiam, nec Bucephaliã India, nec accolam Græcã Caucasus vrbẽ:quibus vrbibus pristina exoleta feritate deterrimi quique mores in
E meliores vsu transierunt. Quòd si philosophi in eo sibi maximè placẽt q̃ asperos sæuósq;hominũ mores mitiores dexterióresq; reddere se autumẽt,permulta verò populorum millia ad humanitatẽ Alexãder cõmutasse,efferatáq;,vt ita dicam,interpolasse ingenia reperitur:certè philosophũ eũ censeri existimariq; par est.Porro quam in primis admirãtur Zenonis rempublicã,qui ipse Stoicæ sectæ fundamenta iecit, hæc in vnã illã summã colligitur, ne oppidatim aut p singulos discriminatim populos habitem⁹, suis quiq; legib⁹ institutisq; dirẽpti,sed
F vt omnes existimem⁹ homines populares nostros municipésq; esse, vna vt sit vita,pinde vt mũdus vnus, veluti vnius armẽti cõpascuo in agro cõpascẽtis. Hoc Zeno scriptum reliquit, quasi insõniũ quod dã aut simulacrũ philosophicę ciuilitatis legúmve æquabilitatis effingẽs.At verò Alexãder quod verbis traditũ acceperat,re ipsa pstitit.Non enim,quẽadmodũ Aristoteles ei autor fuerat, vt Græcis se ducẽ, barbaris dominũ prębere,vtque illos vt amicos & necessarios honori haberet,cum his verò vt cum belluis atque adeo stirpibus ageret,ita sese cõparans,exilii is, quæ plerunque bellorum semina sunt, discordiisque infidis imperiũ suum fœdauit:verùm quũ se diuinitus missum cõmunẽ vniuersorũ disceptatorẽ existimaret,cõstituendísq; mũdi reb⁹ arbitrũ,quos verbis inter se cõciliare nõ poterat,armorũ vi subigẽs,in vnũ omnia cõponẽs,perinde atq;

propinatitio poculo vitas, mores, cõnubia, viuendi instituta miscẽs, patriã quidẽ omnes orbem terrarũ existimare voluit, cognatos verò viros bonos, alienigenásq; prauos: ad hęc, Grȩcos & barbaros non chlamydem, nõ peltam, non acinacem, nõ candyn (*apud Persas regum capitis gestamen est*) dirimere, sed Græcos virtute potius, barbaros vitio internosci: denique vestes, mensas, matrimonia, viuendi modum, cõmunia existimare, sanguine vtique inter se liberorúmq; pignoribus vincta. Demaratus, vt aiunt, Corinthius, hospes amicúsq; Philippi, quum Alexãdrũ Susis vidisset, gaudio perfusus & illacrymans, ingẽtis dixit gaudij exortes fuisse Græcos qui antea obierãt, quandoquidẽ Alexandrũ non vidissent in Darij solio sedentẽ. Equidẽ, quod ad me attinet, quib⁹ id Græcis cernere licuit, eos nõ magnopere beatos censuerim duntaxat propter hoc spectaculum, vtpote quod fortunę fuerit, vulgariúmq; regũ: illa verò visenda augustáq; spõsalia auidè mihi spectaturus fuisse videor, quũ sub vno auro insigni tẽtorio coactis in eosdẽ penates, candémq; mensam centũ Persidibus spõsis, totidémq; Macedonibus & Grȩcis, coronatus ipse primus hymenæũ orsus, & tanquã philotesium canticũ accinẽs, maximis potẽtissimísq; populis in amicitiã coeuntib⁹, vnius ipse spõsus, omniũ verò auspex idem & cõciliator, hos cum illis legitimo cõiugio vinciebat. Præcupidè enim dixissem, I nũc barbare stolidéque Xerxes, multis te nequicquã laboribus iungẽdo Hellespõto angito. hoc potius pacto mentis reges cõpotes Asiam Europæ iungũt: nõ lignis, nõ ratibus, nõ inanimis affectuumq; expertib⁹ vinculis, sed amore legitimo, castis cõiugiis, liberorũ pignoribus gentes inter se vinciẽtes. Cæterùm Alexander, Persarũ cultu inspecto, Medicam quidẽ vestẽ admittere noluit, Persicam verò sumpsit, illa lõgè viliorem. Ex barbarico enim ornatu insolẽtissima quæque, &, propè dixerim, tragica, respuẽs, vt tiaram, vt candyn, vt subligacula, miscellaneum quoddã gestamen ex Persico Macedonicóque habitu instituit, vt autor est Eratosthenes: diuersis quidẽ, vt philosophus, vtẽs: vt cõmunis autem imperator réxque clementia præditus, honore vesti habito, eorũ quos armis obtinuerat, animos sibi concilians, quò magis in fide permanerẽt, Macedones vt sibi imperãtes, amore, nõ, vt hostes, odio prosequẽtes. Contrà verò insulsi rebúsq; secũdis insolescẽtis animi erat, purã quidẽ chlamydẽ admirari, purpura verò intextam tunicã grauari: aut rursus illa aspernari, hæc verò suspicere, pueri more infantuli mordicus amictũ retentantẽ, quo ipsũ patrius mos veluti nutrix induit. Belluas captantes homines, ceruorũ sibi tergora obuoluunt: plumatísq; tuniculis amiciũtur qui ad aucupia exeũt: taurorũ cõspectũ vitãt qui puniceas vestes gestant, vt elephantorũ qui candidas: nimirũ quòd iis coloribus iritentur & efferẽtur belluæ. At si magnus ille rex gẽtes indomitas ferarũ in modũ mãsuefaciẽs, vernaculis eas vestibus assuetísq; viuẽdi institutis demulsit, placidioréq; reddidit, cùm animi eorũ iniquitatẽ ad obsequiũ reuocãs, tũ verò ægritudinẽ leniens, vitio etiamnũ, si diis placet, vertũt, nedũ sapientiã admirantur, ꝙ leuiculo momẽto in

Ita vertit quasi legeretur διαφόρως, non ἀδιαφόρως. id est Indifferentibus. vt Cic. quoque ad verbum interpr.

A νεγκὼν ἅ πάντα χόθεν, ὥσπερ ἐν κρατῆρι Φιλοτησίῳ, μίξας τοῖς βίοις ἃ τὰ ἤθη, καὶ τοῖς γάμοις ἃ διαίτας, πατρίδα μὲν, τὴν οἰκουμένην ἡγεῖτο πάντας· ἀκρόπολιν δὲ καὶ φρουρὰν, τὸ σπουδαῖον· συγγενεῖς δὲ, τοὺς ἀγαθούς· ἀλλοφύλους δὲ, τοὺς πονηρούς. τὸ δὲ Ἑλληνικὸν καὶ βαρβαρικὸν μὴ χλαμύδι, μὴ πέλτῃ, μηδὲ ἀκινάκῃ, μηδὲ κάνδυϊ διορίζειν, ἀλλὰ τὸ μὲν Ἑλληνικὸν ἀρετῇ, τὸ δὲ βαρβαρικὸν κακίᾳ τεκμαίρεσθαι. καὶ νομίζων τοὺς ἐθῆτας ἡγεῖσθαι καὶ τραπέζας, ἃ γάμους καὶ διαίτας, διὰ αἵματος ἃ τέκνων ἀναπεραιοῦσθαι. Δημάρατος μὲν οὖν ὁ Κορίνθιος, εἰς ὢν τῶν Φιλίππου ξένων καὶ Φίλων, ὅτε Ἀλέξανδρον εἶδεν ἐν Σούσοις, ὡς χαρᾶς ὑμούμενος καὶ δακρύσας, μεγάλης ἔφη χαρᾶς ἐστερῆσθαι τοὺς ἔμπροσθεν τετελευτηκότας Ἕλληνας, ὅτι Ἀλέξανδρον οὐκ εἶδον ἐν τῷ Δαρείου θρόνῳ καθήμενον. ἐγὼ δὲ οὐδὲ τούτου μὰ Δία ἕνεκα θεάματος ζηλῶ τοὺς ἰδόντας, ὃ καὶ τύχης ἂν καὶ κοινοτέρων βασιλέων· ἀλλ' ἐκείνης ἡδέως ἄν μοι δοκῶ θεωρῆσαι τῆς καλῆς καὶ ἱερᾶς νυμφαγωγίας θέατρον, ὅτε μιᾷ σκηνῇ χρυσορόφῳ εἰσελθὼν, ἐφ' ἑστίας κοινῆς καὶ ἑξαπέζους, ἑκατὸν Περσίδας νύμφας, ἑκατὸν νυμφίοις Μακεδόνας ἃ Ἕλληνας, αὐτὸς ἐστεφανωμένος, πρῶτος ἀνᾴδων τὸν ὑμέναιον, ὥσπερ Φιλοτησίων ἐπάδων μέλος, εἰς κοινωνίαν σωτηρίου τοῖς μεγίστοις ἃ δυνατωτάτοις θνητοῖς, μιᾶς νυμφίος, πασῶν δὲ νυμφαγωγὸς ἅμα ἃ πατὴρ καὶ ἁρμοστὴς καὶ ζυγὰ σωτήριον. ἡδέως γὰρ ἂν εἶπον, ὦ βάρβαρε Ξέρξη ἃ αὐχητὰ, καὶ μάτην πολλὰ περὶ τὴν Ἑλλήσποντον πονηθεὶς γέφυραν, ἄτοπος ἔμφρονες βασιλεῖς Ἀσίαν Εὐρώπῃ σωπάπουσιν, οὐ ξύλοις, οὐδὲ σχεδίαις, οὐδὲ ἀψύχοις καὶ ἀσυμπαθέσι δεσμοῖς, ἀλλ' ἔρωτι νομίμῳ καὶ γάμοις σώφροσι, καὶ κοινωνίαις παίδων τὰ γένη σωπάπουσι. πρὸς τοῦτον ἀποβλέπων τὸν κόσμον Ἀλέξανδρος, οὐ τῷ ἐθῆτα προσήκατο τὴν Μηδικὴν, ἀλλὰ τὴν Περσικὴν, ἀπλεστέραν οὖσαν. τὰ γὰρ ἔξαλλα καὶ τραγικὰ τοῦ βαρβαρικοῦ κόσμου παραιτησάμενος, οἷον τιάραν καὶ κάνδυν καὶ ἀναξυρίδας, ἐκ τοῦ Μακεδονικοῦ καὶ Περσικοῦ τρόπου μεμιγμένην ἵνα φαίνῃ ἐφόρει, καθάπερ Ἐρατοσθένης ἱστόρηκεν. ὡς μὲν φιλόσοφος, τοῖς ἀδιαφόροις χρώμενος· ὡς δὲ ἡγεμὼν κοινὸς ἃ βασιλεὺς φιλάνθρωπος, τῇ περὶ τὴν ἐσθῆτα μίμῃ τὴν τῶν κεκρατημένων ἀνακτώμενος εὔνοιαν, ἵνα βεβαίως ὁμονοῶσιν, ἀγαπῶντες ὡς ἔχοντας Μακεδόνας, μὴ μισοῦντες ὡς πολεμίους. τοιοῦτον γὰρ ἦν ἀσόφου καὶ τετυφωμένης ψυχῆς, τὴν μὲν αὐτόχρουν χλαμύδα θαυμάζειν, τὸν δὲ περιπόρφυρον χιτῶνα διαχεραίνειν· ἢ πάλιν ἐκεῖνα μὲν ἀθαυμάζειν, τούτοις δὲ ἐκπεπλῆχθαι, δίκην νηπίου παιδὸς φυλάττοντα τὴν περιβολὴν ἐὰν ἢ πάτριος αὐτῷ συνήθεια, καθάπερ ἔτυθη, περιέθηκε. ζῶα θηρεύοντες ἄνθρωποι, δορᾶς ἐλάφων περιτίθενται, ἃ πτερωτοῖς ἀμπέχονται λινοῦσκοις, ἄγραις ὑποχρωμένους ὀρνίθων, καὶ φυλάττονται ταύροις φοινικίδας ἔχοντες, ἐλέφασι δὲ λευκοὺς χιτῶνας· (ἐρεθίζει γὰρ ὑπὸ τῶν χρωμάτων τὰ ζῶα τούτων ἃ θαθηριᾶται) εἰ δὲ βασιλεὺς μέγας, ἔθνη διακόσια ἃ μαχόμενα, καθάπερ ζῶα, ληστευόντων ἃ μεριστόμενος, ἐσθῆσιν οἰκείαις καὶ σωτηρίοις ἐξεπαύνει διαίταις καὶ κατέστελλεν, οἰκτίρμενος αὐτῶν τὸ δύσθυμον, ἃ παρηγορῶν τὸ σκυθρωπὸν, ἐκαλέσατο ἐκ θαυμάζεσθαι

τὴν σοφίαν, ὅτι τῷ τυχόντι μεγαλοψυχίαν ἐνεποίησε, τοῖς μὲν ὅπλοις τὸ σωμάτων ὑπερκρατήσας, τῇ δὲ ἐσθῆτι τὰς ψυχὰς πειθόμενος· καίτοι γε Ἀριστίππου μὲν ἀμφιέζεσθαι τὸ Σωκρατικὸν, ὅτι καὶ τρίβωνι λιτῷ καὶ Μιλησίᾳ χλαμύδι χρώμενος, δι' ἀμφοτέρων ἐτήρει τὸ δύσχημον· Ἀλεξάνδρῳ δὲ ἐγκαλοῦσιν ὅτι τὸ πάτριον ἐσθῆτα κόσμῳ, δὲ τῷ δορύκτητον ὑπερεῖδε, μεγάλων πραγμάτων καταβαλλόμενος ἀρχάς· οὐ γὰρ ληστρικῶς τὴν Ἀσίαν καταδραμών, δὲ ὥσπερ ἅρπαγμα καὶ λάφυρον δυτυχίας ἀνελπίστου, σπασάμενος καὶ ἀναύρασθαι μανησόμενος, καθάπερ ὕστερον μὲν Ἀννίβας Ἰταλίαν, πρότερον δὲ Τρῆρες Ἰωνίαν, καὶ Σκύθαι Μηδίαν ἐπῆλθον· ἀλλ' ἑνὸς ὑπήκοα λόγου τὰ ὑπὸ γῆς, καὶ μιᾶς πολιτείας ἕνα δῆμον αὐθρώπους ἅπαντας ἀποφῆναι βουλόμενος, οὕτως ἑαυτὸν ἐχρημάτιζεν. εἰ δὲ μὴ ταχέως ὁ θεὸς κατεπέμψας τὸν Ἀλεξάνδρου ψυχὴν ἀνεκαλέσατο δαίμων, εἷς ἂν νόμος ἅπαντας αὐθρώποις ἐπέβλεπε, καὶ πρὸς ἓν δίκαιον ὡς πρὸς κοινὸν διώκιστο φῶς· νῦν δὲ τῆς γῆς αὐτήλιον μέρος ἔμεινεν, ὅσον Ἀλέξανδρον οὐκ εἶδεν. ἀκριβῆ μὲν οὖν τῆς στρατείας ὑπόθεσις φιλόσοφον τὸν ἄνδρα σωίζησιν, οὐχ ἑαυτῷ ζυφλὸν καὶ πολυτέλειαν, ἀλλὰ πᾶσιν αὐθρώποις ὁμόνοιαν καὶ εἰρήνην καὶ κοινωνίαν πρὸς ἀλλήλους ἐπιτηδεύσαντι. δεύτερον δὲ αὐτὸ καὶ ταῖς φωναῖς ἐδώκαμεν, ἐπεὶ καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἤδη βασιλέων καὶ δυναστῶν μάλιστα ταῖς φωναῖς αἱ ψυχαὶ προδάλλουσιν. Ἀντίγονος ὁ γέρων, σοφιστοῦ τινος αὐτῷ σύγγραμμα προσάδοντος περὶ δικαιοσύνης, Ἀδέλτερος εἶ (εἶπεν) ὃς ὁρῶν μεγὰς ἀλλοτρίας πόλεις τύπτοντα, λέγεις περὶ δικαιοσύνης. Διονύσιος δὲ ὁ τύραννος ἐπέλαβε τοὺς μὲν παῖδας ἁρπαλόις, τοὺς δ' ἄνδρας ὄρχεσι ξαπατᾶν. τῶν δὲ Σαρδαναπάλλου μνημείοις ἐπιγέγραπται, Ταῦτ' ἔχω ὅσ' ἔφαγον καὶ ἐφύβρισα. τίς ἂν οὖν εἴποι τὸ ἀποφθεγμάτων τούτων τὸ μὲν ἀποφαίνεσθαι φιληδονίαν, τὸ δ' ἀθεότητα, τὸ δὲ ἀδικίαν καὶ πλεονεξίαν; τὸ δ' Ἀλεξάνδρου φωνὴν ἂν ἀφέλης τὸ διάδημα καὶ τὸν Ἄμμωνα καὶ τὴν σύμφυτον, Σωκράτους ἢ Πλάτωνος ἢ Πυθαγόρου σοὶ φανοῦται. μὴ γὰρ ἂς οἱ ποιηταὶ τῆς εἰκόσιν αὐτοῖς καὶ τοῖς ἀνδριάσι μεγαληγορίας ἐπεχάραττον, ἀ τῆς μεριότητος ἀλλὰ τὴν δυνάμεως τῆς Ἀλεξάνδρου σχαζόμενοι, σκοπῶμεν.

Αὐδασειῶπι δ' ἔοικεν ὁ χάλκεος εἰς Δία λοῦσαν.
Γαῖ' ὑπ' ἐμοὶ τιθέμην Ζεῦ, σὺ δ' ὄλυμπον ἔχε.

καὶ, Ἀλέξανδρος ἐγὼ Διὸς μὲν υἱός. ταῦτα μὲν ἂν (ὡς ἔφην) οἱ ποιηταὶ κολακεύοντες αὐτὸ τὸν τύχην ἐποίησαν· τὰ δὲ ἀληθινῶν ἀποφθεγμάτων Ἀλεξάνδρου, ἐρῶτον αὖ τις τὰ παιδικὰ διέλθοι. ποδωκέστατος γὰρ τῶν ἐφ' ἡλικίας ἡλικιωτῶν νέων, καὶ τῶν ἐπὶ ῥων αὐτὸν ἐπ' Ὀλυμπια παρορμώντων, ἠρώτησεν εἰ βασιλεῖς ἀγωνίζονται· τοῦ δ' οὐ φαμένου, ἀδίκως ἔφη τὴν ἄμιλλαν, ἐν ᾗ νικήσει μὲν ἰδιώτας, νικηθήσεται δὲ βασιλεύς· τὸ δὲ πατρὸς Φιλίππου λόγχῃ τὸν μηρὸν ἐν Τριβαλλοῖς διαπαρέντος, καὶ τὸν μὲν κίνδυνον διαφυγόντος, ἀχθομένου δὲ τῇ χωλότητι, Θάρρει πάτερ (ἔφη) καὶ πρόιθι φανερῶς, ἵνα τῆς ἀρετῆς κλῆμα μνημονεύῃς. ταῦτα οὐκ ἔστι διανοίας φιλοσόφου,

quemlibet habitū se formando, vniuersę Asiæ moderatus est veluti populariter obsequēti, corpora quidē armis subigens, animos verò cultus genere pelliciens. Quid (malum) Aristippū Socraticū laudibus efferent, quòd sordido amictu Milesiáq; vicissim chlamyde vtens, in vtroque tamen decentiā seruabat: Alexādro crimini dabunt, quòd patria veste honori habita, nō etiā eorum aspernatus est quos ditionis suæ fecerat? quanquā ingentiū rerum cœpta moliens, in huiusmodi sese habitum cōponebat. Haud quaquā enim Asiā latrocinij modo persultans lacerare passim diuexaréq; instituit, perinde atque prædam spoliáq; insperatæ felicitatis futuram, (quomodo postea Annibal Italiā, & antea Treres Ioniā, & Scythæ Mediā inuaserāt) verùm vni omnino verbo omnia quæ vbique terrarum sunt audiētia, vnū vnicæ reipub. populum cunctos homines efficere volens, ita se cōparabat. Proinde ni deus ille qui Alexandri huc animā demiserat, eam præpropere reuocasset, haud scio an lex vna cūctos homines regeret, vnúmq; ius veluti commune lumen ad vniuersos pertineret: nūc verò terra qua parte cunque Alexandrū non vidit, perpetuis propè dixerim tenebris damnata est. Primum igitur expeditionis eius consilium philosophū fuisse virum eum declarat: quippe qui nō sibi delicias, non opes cōquisiuerit, sed vniuersō mortaliū generi concordiam, sed pacem, sed inter se cōmercium efficere cogitarit. Videamus iam voces eius, quandoquidē regum principúmque mores maximè ex mēte vocibus depromūtur. Antigonus senex, sophista quodā ei cōmentariolum de iustitia inscriptum porrigente, Stolidus es, inquit, qui quū me videas alienas vr- " bes vexantē, nihilominus apud me sermonē " de iustitia habeas. Dionysius tyrannus censere se dictitabat, vt pueros talis, sic viros iureurādo fallēdos. In Sardanapali inscriptū monumēto hoc visitur, HAEC HABVI QVAE VORAVI, QVAEQVE PER INIVRIAM ABSTVLI. Quis istis dicteriis tum voluptuariā vitā neget, tum impietatē, tum iniuriā violētissimámq; improbitatē promi? Ab Alexādri dictis regia modò insignia, & ab Ammone ortum nataléſq; tolle: iam Socratis, aut Platonis, aut Pythagoræ videbūtur. Sed nūc nō illas expēdimus verborū insolentias quas simulacris eius poetæ statuíſque adsculpere solent, non ad ipsius modestiam respiciētes, sed opes potius & potentiā attendentes: cuiusmodi illud est,

AEreus in cælum suspectans fare quid aiat:
Iuppiter, asserui terram mihi, tu asserе cælum.

Et rursus,

Alexander ego Ioue natus. Hæc igitur poetæ, vt diximus, fortunæ ipsius blādientes affingere soliti sūt. At verò vsurpatorū ab ipso reuera dictorū puerilia primùm percēsenda sunt. Hic igitur quū pedū pernicitate æquales omnes facilè præstaret, amicis vt ad Olympia se conferret flagitātibus, scisciatus est num reges Olympiæ certarēt. Quibus id negantibus, Iniquum, inquit, certamen esse oportet, in quo victori quidem priuato esse licebit, regi verò victo. Quum pater eius Philippus apud Triballos femore lancea traiecto, periculo defunctus, mœrore tamen angeretur, claudicantis cruris deformitate: Sustine, inquit ille, pater: ne vereare in publicum te agere, quò magis virtutis ingrediendo memineris. Hæc atque huiusmodi alia, nónne animi dicta sunt philosophiæ præceptis

Certamen est, in quo vincet quidem priuatos, vincetur autem qui rex est. Fortitudinis tuæ ad singulos gressus recorderis.

imbuti, qui honesti splendore captus, flocci iam faciat corporis detrimenta? Aut num tandem potest aliusmodi esse, qui suis ipse vulneribus insultet, qui in nulla non corporis parte victoriæ monumenta gestet vrbium expugnatarũ, dedẽtium se suáq; regũ: nõ erubescens ipse, nõ cicatrices tegens, sed tanquã virtutis expressa simulacra strenuitatisq; documenta circumferens? At siquando Homeri carminum perpensio aut in ludis literariis, aut super conuiuium fieret, alio aliud (vt fit) præponente, hoc ipse vt omniũ præstantissimum probabat,

Regnatórq; bonus simul atq; ærrimus hasta.

Quam alius laudem ante ipsius tempora cepisset, legẽ hãc, &c. Sed hic ἀλλως legit pro Temerè, & προέλαβε retulit ad Homerũ.

videlicet interpretatus quam laudẽ Homerus aliquot antea seculis de Agamẽnone temerè scripsisset, legẽ hanc sibi latã esse. adeo dicere solitum ferunt, eodẽ versu Homerum Agamemnonis virtutem commendasse, Alexãdri verò vaticinatum esse. Proinde quũ traiecto Hellesponto iam Troiam conspicatus, heroica gesta cogitabũdus recoleret, adeúmque indigena quidam venisset, pollicẽs se, si vellet, Paridis ei lyram daturum, Minimè, inquit, illa mihi opus est, quando quidẽ Achillis lyram habeo, ad quam ille recreabatur. Hæc virorum (inquit) fortium laudes canebat: illa verò Paridis mollem quandam & effœminatam harmoniam amatoriis modis psallebat. Philosophi porro animi est, sapientiæ amore capi, sapiẽtésque viros in primis suspicere. Hoc in Alexandro autem vt in regum fuit nemine. Et quonam modo apud Aristotelem se habuerit, satis, vt arbitror, dictum est. Quòd verò harmonicum Anaxarchum inter paucos amicorum honorificè habuerit, quòd Eleo Pyrrhoni primùm sibi obuio millia decem aureorum dederit, quòd Xenocrati Platonis familiari quinquaginta dono talenta miserit: deniq; quòd Onesicritum Diogenis Cynici discipulum gubernatorum præfectura ornauerit, à plerisque traditum. Iam verò cum Diogene ipso ad Corinthum agente colloquutus, adeo vitam eius obstupuit, animíque eius dignitatem admiratus est, vt sæpe quũ in mentionem eius incideret, diceret, Nisi Alexander essem, Diogenes forsan essem. Id est, literarum studiis me addicerem, nisi reapse philosopharer. Non dicit, Nisi rex essem, Diogenes forsan fuissem: nec, Nisi diues, nec, Nisi Argeades. non enim fortunam sapientiæ præferebat, nec purpuram & diadema manticæ & sordido amiculo: sed, Nisi Alexãder essem, haud scio an Diogenes fuissem. Id est, Si mihi in animo non esset Græca barbaricis confundere, totámque continentem peragrando ad humaniorem victũ perducere, ad hæc terræ Oceaníque finibus repertis, Oceano Macedoniã admouere, in omnéque genus hominum disseminare Græciam, iuráque & pacem trãsfundere, nequaquam certè in segni deliciarũ affluẽtia sessitarẽ, sed æmularer, vt opinor, Diogenis inopiam. Nunc mihi bona tua venia, Diogenes, liceat exequi id quod in animo habeo. Ad Herculis imitationem me contuli, ad æmulandum Perseum me comparaui: volo Liberi patris, mei progenitoris, generísque mei proauctoris, vestigia persequi: volo rursus in India victores Græcos festiuis choris saltabũdos cernere: volo Caucasi vl-

A καὶ ἆρ' ὃν ὅτι τοῖς καλοῖς ἐνθουσιασμὸν ἤδη τοῦ τὰ σώματος ἐλαττωμάτων κατεχανισαμένης; πῶς δ' αὐτὸν ὅτι τοῖς ἰδίοις ἀγάλλεσθαι τραύμασι, καθ' ἕκαστον μέρος ἔθνους μνημονεύοντα καὶ νίκης, καὶ πόλεων ἁλισκομένων, καὶ βασιλέων παραδιδόντων, οὐκ ἐγκαλυπτόμενον, οὐδὲ καπακρύπτοντα τὰς οὐλάς, ἀλλ' ὥσπερ εἰκόνας ἐγκεχαραγμένας ἀρετῆς καὶ ἀνδραγαθίας περιφέροντα; καὶ μὴν εἴ ποτε γένοιτο τοῦ Ὁμήρου σύγκρισις ἐπῶν ὧν πρὸς Δαρεῖον, ἢ τοῦτο τὰ συμπόσια, ἄλλον ἄλλου σίτον παρεκείνοντος, αὐτὸς ὡς Δαφέροντα πάντων ἐνέκεινε τοῦτον, Ἀμφότερον, βασιλεύς τ' ἀγαθὸς, κρατερός τ' αἰχμητής. οὐ ἄλλος ἔπαινον τοῦ χρόνῳ προέλαβε, τοῦτον αὐτοῦ νόμον κεῖσθαι λογιζόμενος, ὥστε εἰπεῖν Ὅμηρον ὅτι τοῦ αὐτοῦ μέτρου τὸν μὲν Ἀγαμέμνονος ἀνδραγαθίαν κεκόσμηκε, τὸν δ' Ἀλεξάνδρου μεμάντευται. Δαρεῖος τοίνυν τὸν Ἑλλήσποντον, ἐπιβὰς τοῦ Τροίαν, ἀναπτυσσόμενος τὰς Ἡρωϊκὰς πράξεις. καί τινος αὐτῷ τοῦ ἐγχωρίων ὑποχομένου τὸν Πάριδος λύραν, εἰ βούλοιτο, δώσειν. Οὐδὲν (ἔφη) τῆς ἐκείνου δέομαι· τὴν γὰρ Ἀχιλλέως κέκτημαι, ᾗ ἐκεῖνος ἀνεπαύετο, ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν· ἡ δὲ Πάριδος πάντως μαλακὴν τινα καὶ θηλείαν ἁρμονίαν ἐρωτικοῖς ἐψαλλε μέλεσι. Φιλοσόφου τοίνυν ὄντι ψυχῆς, σοφίας ἐρᾶν, καὶ σοφοῖς ἀνδράσι χαίρειν μᾶλλον ἁρμόττει. τοῦτο δ' Ἀλεξάνδρῳ πρόδηλον, ὡς οὐδενὶ τῶν βασιλέων. καὶ πῶς μὲν εἶχε πρὸς Ἀναξιτέλη εἴρηται· καὶ ὅτι τὸν μὲν ἁρμονικὸν Ἀνάξαρχον, ἐντιμότατον τῶν φίλων ἐνόμιζε, Πύρρωνι δὲ τῷ Ἠλείῳ πρόσωπον ἐντυχόντι μυρίοις χρυσοῖς ἐδώρησε· Ξενοκράτει δὲ τῷ Πλάτωνος σωματοφύλακι πεντήκοντα τάλαντα δωρεὰν ἔπεμψεν· Ὀνησίκριτον δὲ, τὸν Διογένους τοῦ κυνὸς μαθητὴν, ὅτι λέγοντα τοῦ κυβερνητῶν κατέστησεν, ὑπὸ πλειόνων ἰσόρροπα. Διογένει δ' αὐτῷ πρὸς Κόρινθον εἰσελθόντι εἰς λόγους ἐλθών, οὕτως ἐφλέγη καὶ κατεπλάγη τὸν βίον καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀνδρὸς, ὥστε πολλάκις αὐτοῦ μνημονεύων λέγειν, Εἰ μὴ Ἀλέξανδρος ἤμην, Διογένης ἂν ἤμην. τουτέστιν, ἠσχολούμην ἂν πρὸς λόγους, εἰ μὴ δι' ἔργων ἐφιλοσόφουν. οὐκ εἶπεν, Εἰ μὴ βασιλεὺς ἤμην, Διογένης ἂν ἤμην. οὐδ', Εἰ μὴ πλούσιος καὶ Ἀργεάδης. (οὐ γὰρ προέκρινε τὴν τύχην τῆς σοφίας, οὐδὲ τὴν πορφύραν καὶ τὸ διάδημα τῆς πήρας καὶ τοῦ τρίβωνος) ἀλλ' εἶπεν, Εἰ μὴ Ἀλέξανδρος ἤμην, Διογένης ἂν ἤμην. τουτέστιν, Εἰ μὴ τὰ βαρβαρικὰ τοῖς Ἑλληνικοῖς κεράσαι διενοούμην, καὶ πᾶσαν ἠπείρου ἤπειρον ἐξημερῶσαι, καὶ πέρατα γῆς ἀνδρῶν καὶ θαλάττης, ὡσεανῷ προσερεῖσαι Μακεδονίαν, καὶ τὴν Ἑλλάδα πανταχοῦ, καὶ καταχέασθαι γένους παντὸς δικαιοσύνην καὶ εἰρήνην, οὐκ ἂν ἐν ἀπράκτῳ τρυφῇ ἐξουσίᾳ καθήμην, ἀλλ' ἐζήλουν ἂν τὴν Διογένους ἀτέλειαν. νυνὶ δὲ σύγγνωθι Διόγνης· Ἡρακλέα μιμοῦμαι, καὶ Περσέα ζηλῶ, καὶ τὰ Διονύσου μετιὼν ἴχνη, θεοῦ γενάρχου καὶ προπάτορος, βούλομαι πάλιν ἐν Ἰνδίᾳ νικῶντας Ἕλληνας ἐγχορεῦσαι, καὶ τοὺς ὑπὸ Καυ-

καπον ὀρείοις καὶ ἀγρίοις τῶν Βακχικῶν ἀναμνῆσαι νόμων. κἀκεῖ λύπης εἶναι λέγονται στέρησις καὶ γυμνήτιδος σοφίας ἐπάδες, ἄνδρες ἱεροὶ καὶ αὐτόνομοι, θεῷ σχολάζοντες, αὐτελέστεροι Διογένους, οὐδὲν πήρας δεόμενοι. προφλιῶ γὰρ οὐκ ἀποτίθενται, θεὸς φάτνην ἀεὶ καὶ νέαν ἀπὸ γῆς ἔχοντες· ποτὸν δὲ ποταμοὶ ῥέουσι· φύλλα δὲ αὐτοῖς δένδρων ἀποχωρήντων, καὶ πόα γῆς, ἐγκατακλιθῆναι. δι' ἐμὲ κἀκεῖνοι Διογένη γνώσονται, καὶ Διογένης ἐκείνους. δεῖ κἀμὲ νόμισμα βαλεῖν καὶ βαλαντεάζεσθαι τὸ βαρβαρικῇ ἕστι κατασκάσμασιν, Ἑλληνικῆ πολιτείᾳ. εἶεν· αἰ δὴ θεάζεις αὐτὸ πότερον αὐτομαπισμὸν ὑποφαίνουσι τύχης καὶ βίαν πολεμικὴν καὶ χθεσκρασίαν, ἢ πολλῷ μᾶλλον ἀνδρείαν καὶ δικαιοσύνην, πολλῷ δὲ σωφροσύνην καὶ θεαότητα, μετὰ κόσμου καὶ σωτέσεως, νήφοντι καὶ πεπυμμένῳ τῷ λογισμῷ πάντα θεάσαντος; οὐ γάρ ἐστιν εἰπεῖν ἀλλοίαν τά με μὲν τοὺς θεούς, ὅτι τοῦτο μὲν ἀνδρείας, τοῦτο δὲ φιλανθρωπίας, τοῦτο δὲ ἐγκρατείας, ἀλλὰ πᾶν ἔργον οὐκ ἀπασῶν ἔοικε τῶν ἀρετῶν μεμίχθαι· βεβαιοῦντος αὐτὸ τὸν Στωϊκὸν ἐκεῖνον λόγον, ὅτι παῖ ὁ αὐ δρᾶ σοφὸς, κατὰ πᾶσαν ἀρετὴν ἐνεργεῖ, καὶ μία μὲν (ὡς ἔοικεν) ἀρετὴ θεραπαγωνιστὴ θεάζεως ἑκάστης, παρακαλεῖ δὲ τὰς ἄλλας, καὶ συντείνει πρὸς τὸ τέλος. ἰδοὺ γοῦν ἔστιν ἐν Ἀλεξάνδρῳ τὸ μὲν πολεμικὸν, φιλάνθρωπον· τὸ δὲ θεᾶσαι, ἄνδρα δεῖ· τὸ δὲ χαριστικὸν, οἰκονομικόν· τὸ δὲ θυμικὸν, ἀνδρεῖον· τὸ δὲ ἐρωτικὸν, σῶφρον· τὸ δ' ἀνειμένον, οὐκ ἀγρίον· τὸ δ' ὑπόπονον, οὐκ ἀναθαμύβητον. τίς ἔμιξε πολέμοις ἑορτὰς, ἢ τίς κώμοις στρατείας, τίς δὲ πολιορκίαις καὶ θεάζεσι βακχείας καὶ γάμους καὶ ὑμεναίους; τίς ἀδικοῦσιν ἐλεήμονέστερος, ἢ δυστυχοῦσιν ἡμερώτερος; τίς μαχομένοις βαρύτερος, ἢ δεομένοις ἀγωνιστικώτερος; ἔπεισί μοι τὸ τῷ Πώρου δεῦρο μετενεγκεῖν. σκεῖνο γὰρ ὡς ἦλθε πρὸς Ἀλέξανδρον αἰχμάλωτος, πυθομένου πῶς αὐτῷ χρήσεται, βασιλικῶς (εἶπεν) ὦ Ἀλέξανδρε. πάλιν σὺ ἐπερωμένου μή τι ἄλλο, οὐδὲν (εἶπε) πάντα γὰρ ἔστιν ἐν τῷ βασιλικῷ. καὶ μοὶ δὴ τῆς Ἀλεξάνδρου θεάζεσιν ἕπεσθαι ὄπιθεν ἀεὶ, φιλοσόφως· ἐν τούτῳ γὰρ πάντα ἔνεστι. Ῥωξάνης ἑωραθεὶς τῆς Ὀξυάρτου θυγατρὸς ἐν ταῖς αἰχμαλώτισι χορεύουσης, οὐχ ὕβρισεν, ἀλλ' ἔγημε· φιλοσόφως. Δαρεῖον ἰδὼν κατηκοντισμένον, οὐκ ἔθυσεν, οὐδ' ἐπαιάνισεν, ὡς τοῦ μακροῦ πολέμου τέλος ἔχοντος, ἀλλὰ τὸν χλαμύδα τὸν ἑαυτοῦ περιελὼν, ἐπέρριψε τῷ νεκρῷ, καθάπερ ἂν ἀγέσιν τύχης βασιλικῆς συγκαλύπτων· φιλοσόφως. ὅπως δὲ πότε τῆς μητρὸς ἀπόρρητον διερχόμενον, Ἡφαιστίωνος ὡς ἔτυχε παρακαθημένου, καὶ ἀπλῶς συναναγινώσκοντος, οὐκ ἐκώλυσεν, ἀλλὰ τὸν δακτύλιον ἑαυτοῦ τῷ στόματι προσέθηκεν αὐτῷ, καταφραγισάμενον φιλικῇ πίστει τὸν σιωπῶν· φιλοσόφως. εἰ δὲ ταῦτα οὐκ ἔστι φιλοσόφως, ἵνα ἔστιν ἄλλα; παραθῶμεν τὰ τῷ ὁμολογουμένων φιλοσόφων. Σωκράτης ἐπῄει συγκοιμηθέντος Ἀλκιβιάδου· Ἀλέξανδρος δ', Φιλοξένου τοῦ τῆς παραλίας ὑπάρχου,

A teriores accolas, mōtanos feróſq; homines, Bacchanaliorum admonere. Iam verò viri quidam illic perhibentur eſſe ſolidiori cuidam atque adeo nudæ aſſueti philoſophiæ, ſancti homines, ſuis legibus viuentes, deo prorſus addicti, ſupra Diogenem etiam frugi. ad hæc manticæ non egentes, vt qui in diem horámque viuant, terra ipſis aſſiduè cibaria recentia ſuppeditante, potúmque fluminibus: cubile verò illis ſtrata paſſim arborum folia, herbáque ſolum ſcatens. Per me illi Diogenem noſcent, Diogenéſque illos. Percutere habeo barbaris numum Græcæ ciuilitatis nota ſignandū. Age iam, in geſtis eius fortunæne temeritas, & imperioſa quædam vis impotentiáque bellica eminet, an ſtrenua potius virilitas, iuſtitia, moderatio, clementia, ad hæc in gerendis rerebus decentia, ingeníique acrimonia vigilanti ſolertíque conſilio omnia tranſigentis? Profectò in actibus eius virtutum diſcrimina neutiquam adnotare licet, vt hoc, fortitudinis fuiſſe dicas: illud, humanitatis, & aliud, continentiæ. ſed vnumquodque eius facinus ex vniuerſis concretum virtutibus videtur: vt veriſimè de eo Stoicum illud dici decretum poſsit, quicquid ſapiens agit, id omni ex virtute agere: vt in omni actu certæ cuiuſdam virtutis primæ eſſe partes videantur: aduocet autē & alias illa eundem in finem contendētes. Proinde in Alexandro cernere eſt humanitatem belligerantiſsimam, mitem fortitudinem, frugi liberalitatem, iracundiam exorabilem, amorem modeſtum, animi remiſſionem non vacantem, laſſeſcentiam haud irrecreabilem. Ecquis tandē bellis prēter eū dies feſtos inſeruit? Ecquis inter laſciuas comeſſationes expeditiones ſumpſit? Ecquis inter res gerendas, vrbéſque adeo obſidendas, bacchabundis choris nuptiiſque & hymenæis indulſit? Ecquis denique inimicis laceſſentibus infeſtior, aut miſeris clementior, aut indigis benignior? Hîc mihi ſuccurrit vt referrem illud de Poro rege memoriæ proditum, qui quum ad Alexandrum vinctus adductus eſſet, percontante Alexandro quonam modo de ſe victorem ſtatuere cenſeret, Regio, inquit, modo. Rurſus percontante Alexandro, ecquo alio modo, Prorſus, inquit, nullo. in illo enim omnia inſunt. Haud ſecus nunc mihi ſubit ſingulis Alexandri geſtis ſuccla-mare, Philoſophicè: in hoc enim omnia. Rhoxanes amore captus Oxyathræ filiæ, quū inter bello captas ſaltaret, non illi vim attulit, ſed in vxorem accepit: haud dubiè philoſophicé. Darium conſpicatus iaculis multis confoſſum, non continuò ſacra diis fecit, tanquam diuturno profligato bello, aut pæana cecinit. Quid igitur? nēpe adempta ſibi chlamyde defunctum Darium texit, videlicet fortunæ regiæ genituram occulens: philoſophicé. Matris olim arcanam epiſtolam legens, quum Hephæſtion fortè, vt fit, aſsidens, ingenua ſimplicitate adlegeret, hoc animaduerſo ipſum quidem nō inhibuit, admoto verò ori eius anulo, quaſi obſtricta amici fide, ſilenda obſignauit: id quoque philoſophicé. Nā ſi hæc philoſophicè facta non ſunt, quæ tandem alia ſunt? Agedum contendamus nunc cum huius, aliorum facinora qui ſine controuerſia philoſophi ipſi habiti ſunt. Socrates Alcibiadē eodem ſecum lecto cubitantem, illibatum abire perpeſſus eſt. Alexander Philoxeno maritimæ oræ præfecto, ſcribenti ad

eum, puerũ in Ionia esse inusitata formæ venust ate, flore ętatis præstantissimo, sciscitantiq; per literas nunquid vellet ad se mitti, acerbissimè rescripsit, O perditissime hominũ, ecquid vnquã huiusmodi in me nosti, qui mihi hisce lenocineris voluptuariis obsequiis? Xenocratem suspicimus omnes quòd Alexandro talenta ei quinquaginta dono mittente, ipse illa non attigit: dedisse verò, non? Quid ni? non perinde quæso aspernari pecunias arbitramur eum qui largitur, atque eum qui nõ admittit? Illorum memoriã colimus qui cõtemnẽdę mortis nobis elogia reliquerunt: hoc quoties autem Alexander telis impetitus, in territãtem mortem obnixus vsurpauit? tametsi recta quidem iudicia omnibus ineſſe remur, natura suapte spõte ducẽ nobis sese ad honestum capessendum offerente. Atqui philosophi vel eo præcipuè vulgo longè præstãt, ꝙ valida solidáq; iudicia habeãt ad adeunda discrimina: quippe qui huiusmodi quædam anticipata in animis habeant quale illud Homeri,

Augurium sẽlix patriam tutarier unum.

Aut illud Demosthenis, Finis etenim vitæ mors est omnibus, vel si se quis in conclaue penitus abstruserit. Atqui viros bonos egregiis semper cœptis incumbere, bonã sibi spẽ proponẽtes decet: quicquid verò Deus dederit, id generosè ferre. Sed hi tum franguntur animorũ habitus, quum horrenda instare cernuntur, iudiciáq; elidunt aduentãtia pericula. Pauor enim non modò memoriam (vt Thucydides inquit) excutit, sed quoduis etiam constitutum, quemuis conatum, quemuis mentis impetum.

A γράψαντος ὅτι πῶς ἐν Ἰωνίᾳ γέγονεν οἷος οὐκ ἄλλος ὥραν καὶ εἶδος, καὶ σωφρονοῦντος ἅμα τὴν γραμμάτων εἰ ἀναπέμψοι, πικρῶς ἀντέγραψεν, Ὦ κάκιστε ἀνθρώπων, τί μοι πώποτε τοιοῦτο σαυτὸν ἔγνως, ἵνα τοιαύτῃς με κολακείας ἡδοναῖς; Ξενοκράτην, πεντήκοντα τάλαντα δωρεὰν Ἀλεξάνδρου πέμψαντος, ὅτι οὐκ ἔλαβε, θαυμάζομεν, τὸ δὲ δοῦναι, οὔ; ἢ οὐχ ὁμοίως καταφρονεῖν χρημάτων δοκοῦμεν τὸν μὴ προσιέμενον καὶ τὸν χαριζόμενον; οὐκ ἐδεῖτο τοίνυν Ξενοκράτης διὰ φιλοσοφίαν· Ἀλέξανδρος δ' ἐδεῖτο διὰ φιλοσοφίαν, ἵνα τοιούτοις χαρίζηται.* τοῦτο ποσάκις Ἀλέξανδρος εἶπε βαλλόμενος, σκοπεῖν ἄξιον. καίτοι κρίσις μὲν ὀρθὰς πᾶσιν ὑπάρχειν ἀνθρώποις νομίζομεν. ἡ γὰρ φύσις ἀγωγὸς ἐστιν αὐτὴ ἑαυτῆς πρὸς τὸ καλόν· οἱ δὲ φιλόσοφοι τῆς πολλῶν διαφέρουσι, τῷ τὰς κρίσεις ἔχειν ἐρρωμένας πρὸς τὰ δεινὰ καὶ πεπηγυίας. ἐπεὶ οὐ μετὰ τῆς τοιούτων προλήψεων· εἰς οἰωνὸς ἄριστος· καὶ, Πέρας μὲν ἅπασιν ἀνθρώποις ὁ θάνατος. ἀλλὰ θεραύουσιν οἱ καιροὶ πρὸς τὰ δεινὰ τοὺς λογισμούς, καὶ τὰς κρίσεις συγχεροῦσιν αἱ φαντασίαι τῆς κινδύνων ἐγγὺς ὑπομενόντων. φόβος γὰρ οὐ μόνον μνήμην ἐκπλήττει, κατὰ τὸν Θουκυδίδην, ἀλλὰ καὶ προαίρεσιν πᾶσιν καὶ φιλοτιμίαν καὶ ὁρμήν, μεθ' ἧς φιλοσοφία πρόεισιν.

PLVTARCHI DE FORTVNA AVT VIRtute Alexandri, liber posterior.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΤΥΧΗΣ Ἢ ΑΡΕΤΗΣ, ΛΟΓΟΣ Β'.

GVLIELMO BVDAEO *interprete.*

Dubitãtis potiꝰ est sermo, & interrogantis, An id nõ tam Alex. Q. d. Nisi fortè id non tam Al. Vel, Nisi potius id non tam Al.

EXCIDIT heri nobis, vt opinor, dicere, artificiis multis Alexandri seculum clarisq; felix ingenijs fuisse: quãquam id non tam Alexandri, quàm fortunæ illorũ habẽdum est, vt quibus testẽ cõtigerit arbitrúmq; nanciscì cùm acri ad æstimanda artium specimina iudicio, tum verò suppeditãtibus opibus ad maxima quæq; operæpretia autoribus ipsis persoluenda. Proinde quũ aliquot pòst annis Archestratus, venustus admodum poeta, in multa inopia nominisq; obscuritate senescceret, ad eum quidã dixisse fertur, At si Alexandri cõtẽporaneus fuisses, in singulos ille tibi versus Cyprum aut Phœnicẽ daret. Equidem existimo, qui tum fuerunt artifices, eorum præstãtissimum quenq; non tam sub Alexandri tẽpora, quàm propter Alexandrum fuisse. Vt enim fruges aeris temperie liquidioréq; cælo exuberant, haud secius bonę artes eximiáque ingenia benignitate, honorificentia, humanitatéque re-

D ΔΙΕΦΥΓΕΝ ἡμᾶς, ὡς ἔοικε, λέγειν εἰπεῖν ὅτι ἡ τέχνας πολλὰς καὶ Φύσις μεγάλας ὁπότ' Ἀλέξανδρον χρόνος ἐνεγκεῖν δι' τύχην· ἢ τοῦτο μὲν οὐ τῆς Ἀλεξάνδρου τύχης γέγονεν, ἀλλὰ τῶν ἐκείνων, μάρτυρα λαβεῖν ἐν θεατῷ τὸ ἄριστα κρῖναι τὸ καταπονούμενον καὶ μᾶλλον ἀμείψασθαι δυνάμενον. λέγεται γοῦν ὅτι χρόνοις ὕστερον, Ἀρχεστράτου γνωρίμου ποιητοῦ χαρίεντος, ἐν δὲ πενίᾳ καὶ ἀδοξίᾳ διάγοντος, εἴπέ τις πρὸς αὐτὸν, Ἀλλ' εἰ κατ' Ἀλέξανδρον ἦν, κατὰ στίχον ἂν σοι Κύπρον ἢ Φοινίκην ἔδωκεν. οἶμαι δὲ καὶ τῆς τότε τεχνιτῶν οὐ κατ' Ἀλέξανδρον, ἀλλὰ δι' Ἀλέξανδρον τοὺς πρώτους γνῶναι. καρπῶν μὲν γὰρ διαφορὰν ἀκρασία ποιεῖ καὶ λεπτότης τοῦ περιέχοντος ἀέρος, τεχνῶν δὲ καὶ φύσεων ἀγαθῶν αὔξησιν, διμμύεια καὶ ἥμερότης καὶ φιλανθρωπία βασιλέως συν-

καλεῖται. καὶ ζῆναντίον, τὸ φθόνου καὶ σμικρολο A
γίας ἢ φιλονεικίας τῶν κρατούντων σβέννυται τὸ φθί
νει πᾶν τὸ τοιοῦτο. Διονύσιος γοῦν ὁ τύραννος, (ὡς
φασι) κιθαρῳδοῦ τινος δοκιμωτάτου ἀκούων, ἐ-
πηγγείλατο δωρεὰν αὐτῷ τάλαντον· τῇ δ' ὑστεραίᾳ
τὸν αὐθρώπου τὸν ὑποκρεσιν ἀπαιτοῦντος, Χθὲς (εἶ-
πεν) δι' ἐφαινόμην σοι ὑπὸ σοῦ παρ' ὃν ἥδες χρόνον,
δι' ἐφαινα καί σε ταῖς ἐλπίσιν· ὥστε τὸν μισθὸν ὧν
ἕτερπες ἀπελάμβανες δίκαιος, αὐτιπερπόμενος. Ἀλέ-
ξανδρος ὁ Φεραίων τύραννος, (ἔδει γὰρ τοῦτο μόνον
αὐτὸν καλεῖσθαι, καὶ μὴ καταισχύνειν τὴν ἐπωνυμίαν) B
θεώμενος τραγῳδὸν, ἐμπαθέστερον ὑφ' ἡδονῆς διε-
τέθη πρὸς τὸν οἶκτον. ἀναπηδήσας οὖν ἐκ τοῦ θεά-
τρου, θᾶττον ἢ βάδην ἀπῄει, δεινὸν ἐμοὶ λέγων, εἰ το-
σούτους ἀποσφάττων πολίτας, ὀφθήσεται τοῖς Ἑκά-
βης καὶ Πολυξένης πάθεσιν ὀπισθακρύων. οὕτω μὲν
οὖν μικροῦ καὶ δίκην ἐπραξατο τὸν τραγῳδὸν, ὅτι
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καθάπερ σίδηρον ἐμάλαξεν. Ἀρ-
χελάῳ δ' δοκοῦσι γλιχροτέρῳ πρὸς τὰς δωρεὰς εἶ)
Τιμόθεος ᾄδων, ἐσήμηνε πολλάκις τοῦτο τὸ σκωμ-
μάτιον, Σὺ δὴ τὸν γηγενέταν ἀργυρον αἰνεῖς. ὁ δ' Ἀρ- C
χέλαος οὐκ ἀμούσως ἀντισωφώνησε, Σὺ δέ γε αὐ-
τῆς. ὁ δὲ τῶν Σκυθῶν βασιλεὺς Ἀνταῖας, Ἰσμηνίαν
τὸν αὐλητὴν λαβὼν αἰχμάλωτον, ἐκέλευσε πρὸς
πότον αὐλῆσαι. θαυμαζόντων δὲ τὴν αὐλησιν τῶν ἄλ-
λων ἑκατοντάρχων, αὐτὸς ὤμοσεν ἀκροᾶσθαι ἥδιον ἵπ-
που χρεμετίζοντος ἢ σὲ αὐλοῦντος. οὕτω μακρὰν ἀπεσκιρτώ-
κει τὰ ὦτα τῶν μουσῶν, καὶ τὴν ψυχὴν οὐ ταῖς φά-
ταναις εἶχεν, οὐχ ἵπποις ἀλλ' ὄνοις ὑπηδεστέραν
ἀκούειν. τίς ἂν οὖν πρὸς τοιούτοις βασιλεῦσιν αὖ-
ξησις ἢ τιμὴ τέχνης γένοιτο καὶ μούσης τοιαύτης; ἀλλ' D
οὐδὲ πρὸς τοῖς αὐτὸ τέχνοις ἐθέλουσιν εἶναι, καὶ διὰ
τοῦτο βασκανίᾳ καὶ διαμιλλίᾳ τοὺς ἀληθῶς τεχνίτας
καθαιροῦσιν. οἷος ἦν πάλιν αὖ Διονύσιος ὁ τὸν ποιη-
τὴν Φιλόξενον εἰς τὰς λατομίας ἐμβαλὼν, ὅτι τρα-
γῳδίαν αὐτοῦ διορθῶσαι κελευθεὶς, ἀΐδιος ἀπὸ τῆς
ἀρχῆς ὅλην μέχρι τῆς κορωνίδος αὐτὴν διέγρα-
ψεν. ἦν δὲ καὶ Φίλιππος ἐν τούτοις ὑπὸ ὀψιμαθίας
ἑαυτῷ καινοπρεπέστερος. ὅθεν καί φασι, τοὺς ἵνα
ψάλτην τὴν κρουμάτων αὐτοῦ διαφερομένου καὶ δο
κοῦντος ἐξελέγχειν, ἀτρέμα μειδιάσαι τε τὸν ἄνθρω E
πον εἰπεῖν, Μὴ γένοιτό σοι, βασιλεῦ, ἀθλίως οὕτως, ἵνα
ταῦτα ἐμοῦ βέλτιον εἰδῇς. ἀλλ' Ἀλέξανδρος εἰδὼς
ἵνων δεῖ θεατὴν εἶ) καὶ ἀκροατὴν, καὶ τίνων ἀγωνι-
στὴν καὶ αὐτουργὸν, ἤσκει μὲν ἀεὶ διὰ τῶν ὅπλων δει-
νὸς εἶ), κατὰ τὸν Αἰσχύλον, Βλητὺς ὁπλιτοπάλας,
δαΐος ἀντιπάλοις. ταύτην ἔχων τέχνην προγονικὴν
ἀπ' Αἰακιδῶν, ἀφ' Ἡρακλέους, πᾶς ἂν ἄλλας τέχνας
τὸ ἡμᾶν αὖδ' ἔζηλουν ἀπεδίδου, ὃ τὸ ἔνδοξον αὐ-
τῶν καὶ χάριεν, τὸ τέρπειν ἦν σὺν λύρᾳ τοῦτο εἰς τὸ
μιμεῖσθαι. γεγόνασι δὲ κατ' αὐτὸν τραγῳδοὶ μὲν οἱ F
Θετταλὸν καὶ Ἀθηνόδωρον, ὧν ἀντιγωνιζομένων
ἀλλήλοις, ἐχορήγουν μὲν οἱ Κύπριοι βασιλεῖς, ἐκεῖ-
νον δὲ οἱ δοκιμώτατοι τῶν στρατηγῶν. ἐπεὶ δ' ἐνίκησεν
Ἀθηνόδωρος, Εἰ βουλόμην αὖ, ἔφη, μᾶλλον, ἀπολω-
λέναι μέρος τῆς βασιλείας, ἢ Θετταλὸν ὀπτιδεῖν ἡττη-
μένον. ἀλλ' οὔτε ἐνέτυχε τοῖς κριταῖς, οὔτε τὴν κρίσιν

gia euocantur: contráq; inuidia, sordibus, mo
rositate eorũ qui rerum potiuntur, restingun-
tur & langueſcunt. Dionyſius (vt fertur) tyran
nus quum quendam citharœdum primi nomi
nis audiret, talentum ei ſe daturum ſpopõdit:
poſtero verò die heſternam ſponſionem repo
ſcenti, Heri, inquit, oblectatus à te tantiſper «
dum canebas, te quoque viciſſim iniecta ſpe «
oblectare volui: proinde congruum operæ- «
pretium recepiſti, hilarans idem, & mox redhi «
laratus. Alexander, Pheręorum tyrannus (ſic
enim ſolùm appellandus eſt, ne cognomentũ
ſuggilletur) tragœdum quendam quum ſpe-
ctaret, ſupra modum in miſericordiam verſus
eſt, ita afficiente eum aurium voluptate. Pro-
ſiliens igitur ex theatro, accelerato gradu abi-
bat, indignum eſſe fremens ſi qui tot ciues ex-
carnificatus ſit, is Hecubę Polyxenaęq; caſibus
illacrymaſſe videbitur. Nec multum abfuit
quin tragœdum malè mulctaret, videlicet vt
animum eius tanquam ferrum mollierat. Ar-
chelaus, quum videretur malignè munera da-
re, non ſemel hoc cauillo à Timotheo cánto-
re taxatus eſt, Scilicet tu terrigenæ pecuniæ fa «
ues. Cui Archelaus non inconcinni ſſimè, At «
tute aues. Scytharum rex Anteas Iſmeniam ti-
bicinem bello captum iuſſit ſuper cœnam ca
nere. Omnibus autem admirantibus, & præ
voluptate plaudentibus, iureiurando affirma-
uit, ſuauius ſe interdum equum hinnientẽ au-
diſſe. Vſqueadeo aures habebat à Muſis abhor
rentes, animámq; in præſepiis, immò verò au-
diendis aſinis quàm equis appoſitiorẽ. Quod
igitur artium augmẽtum apud huiuſmodi re-
ges? quis artibus honor, aut Muſis haberi po-
teſt? Quanquam ne apud illos quidem ius ſuũ
obtineant qui artium peritiam ſe tenere pro-
fitẽtur, vtpote qui æmulatione & odio iuſtos
euertant artifices. Qualis rurſum Dionyſius,
qui Philoxenum poetam in latumias demiſit,
quòd tragœdiam eius emendare iuſſus, ab ex-
ordio totam ad vmbilicũ vna litura circum-
duxit. Erat autem in huiuſcemodi rebus Phi-
lippus quoq; ſeipſo minor, & iuniori ſimilior,
vt qui hæc ſerò doceri occepiſſet. Vnde diſce-
ptante eo cum quodam fidicine de pulſanda-
rum fidium ratione, quum ſibi probè hominẽ
refellere videretur, renidens (vt inquiunt) ille,
Dij melius, ô rex, ait: nec vſqueadeo miſer ſis «
vt hæc me melius ſcias. At verò Alexãder pro- «
bè ſciens quarum ſe rerum ſpectatorem atque
auſcultatorem præbere oporteret, quarúmque
item certatorem, ſuaptéque manu actorem,
meditabatur aſſiduè ſtrenuus armis euadere,
&, vt inquit AEſchylus, grauis armiluctator,
formidoloſus hoſtibus. Hanc auitam artẽ ha-
bẽs, & per manus ab AEacidis & Hercule tra
ditam, cæteras etiamnum artes honori haben
das cenſebat, non æmulandas quoque: & vt
nobilitatem amplectebatur venuſtatémq; ar-
tificum, ita earum oblectamento haud teme-
rè ſeſe ad imitationem conferebat. AEquales
eius fuerunt tragœdi quidẽ Theſſalus & Athe
nodorus. Hi quum inter ſe de arte contenden
tes in certamen aliquando veniſſent, chora-
gorum quidem vice Cypri regibus fungenti-
bus, iudicum verò, præfectorum nobiliſſimis,
victórque ad extremum Athenodorus euaſiſſet, Parte, inquit, emptum regni vellem ne Theſſalum «
victum viderem. nec quicquam vltrà verborum cum iudicibus fecit, aut vllo prorſus modo iudi- «

cium improbauit: nimirum dignum esse ratus, cæteris se omnibus antecellere, iuri verò concedere. At comœdus erat Lycon Scarpheus. Huic, quũ in comœdia quadã flagitatoriũ versum inseruisset, arridens, decẽ talẽta dedit. Citharœdi fuerunt cùm alij, tum Aristonicus: qui quũ in pugna suppetias cuidam ferret, egregiè pugnans cecidit. Huic Alexãder statuã Pythiis æream ponendã curauit, citharam tenentẽ hastámq; protẽtã: nõ hoc modò viro illi tribuẽs, sed & musicam quoq; hoc honore prosequẽs, quæ viros faceret, quæq; instinctu lymphatico impetúq; impleret eos qui in ea ritè educati essent. Nã & ipse olim Antigenide tibicine Harmatiõ nomõ modulante, vsq; adeo mente captus, modulamenti incitatu exarsit, vt concussis armis proripiens sese, manus in adstãtes intenderet, testimoniũ Spartiatis præbens illud
» canere solitis, Vrget enim in ferrum scitè fidi-
» bus canere. Erant etiã æquales eius Apelles pictor; & Lysippus statuarius. Horũ ille fulminiferum pinxit eousq; expressè ac cõcinnè, vulgò vt dicerẽt, duorũ Alexandrorũ illũ quidem Philippi, nulla vi superabilẽ: hũc verò Apellis, nulla arte imitabilẽ. At verò Lysippus quũ primùm Alexãdrũ finxisset supina cœlũ facie suspectãtem (quo modo Alexãder ipse suspicere solitus erat, affixa leniter ceruice) adscripsit quidam haud illepidè,

Aereus in cœlum suspectans fare quid aiat?
Iuppiter, asserui terram mihi, tu asserе cœlum.

Quam ob causam Alexander Lysippũ vnũ statuas sibi fingere voluit. solus enim videbatur affectus eius ęre exprimere, Alexandriq; virtutẽ cũ lineamentis referre. Cæteri verò supinitatẽ ceruicis, oculorũ festiuitatẽ, blandámq; alacritatẽ imitari studentes, virilẽ leoninúmq; aspectũ retinere nequiuerunt. Inter aliorũ artificũ turbam Stasicrates architectus erat: hic nihil lenocinij, nihil lepôris, nihil festiui assequi in speciẽ cupiẽs, ad magnificentissimum opus se comparabat, dignúmq; quod Alexandri vnius opibus faciendum susciperetur. Quodam igitur tempore ad eum insinuatus, improbauit imagines eius pictas, statuásque tum fusiles tũ sculptas, opera esse dictitans inertium ignauorúmque artificum. Ego enimuerò ô rex (in-
» quit) corporis tui simulacrum condere depo-
» neréque constitui in viua ac nunquam interi-
» tura materia, & cùm perpetuis radicibus fibra-
» ta, tum verò mole libramentóq; nulla vi agita-
» bilibus. Thracius enim Athos, quà eminentis-
» simus conspicuúsque maximè est, latitudines
» altitudinésque habet proportione inter se ac-
» commodatas, membráque & artus, & eorum
» interstitia corporis speciem præbẽtia. hic si af-
» formetur elaboretúrque, Alexandri effigies &
» esse & vocitari potest: vt mare quidem imis se-
» dimẽtis attingat, at verò manibus, sinistra qui-
» dem amplum admodum oppidum amplexa-
» bunda gestet, dextra verò perennem fluuium
» exampulla libans effundat in mare. Aurum ve-
» rò, inquit, æs, ebur, ligna, pigmenta, sigilla mi-
» nuta & venalia abiiciamus, quæ aut furto in-
» tercidere, aut igni liquescere possunt. His Ale-
xander auditis, excelsos artificis spiritus fidu-
» ciámq; admiratus collaudauit. Cæterùm, ô Sta
» sicrates, inquit, Athon quiescere finito. etenim

A ἐμέμψατο· πάντων οἰόμενον δεῖν προεῖναι, τὸ δικαίου ἡττᾶσθαι. καμῳδοὶ δὲ ἦσαν οἱ περὶ Λύκωνα τὸν Σκαρφέα· τούτου ἕνεκα ἵνα καμῳδίαν ἐμβαλόντι στίχον αἰτητικὸν, χιλίους ἔδωκε δέκα τάλαντα. κιθαρῳδοὶ δ' ἄλλοι, καὶ Ἀριστόνικος, ὃς ἐν μάχῃ τινὶ προσβοηθήσας, ἔπεσε λαμπρῶς ἀγωνιζόμενος. ἐκέλευσεν οὖν αὐτὸν ἡνιέσθαι καὶ σφῦναι χαλκοῦν ἀνδριάντα Πυθοῖ, κιθάραν ἔχοντα καὶ δόρυ προβεβλημένον· οὐ τὸν ἄνδρα τιμῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ μουσικὴν κοσμῶν, ὡς ἀνδροποιὸν, καὶ μάλιστα δὴ τολμηρῶσαν
B ἐνθουσιασμοῦ καὶ ὁρμῆς τοῖς γνησίως ἐντρεφομένοις. ὃ γὰρ αὐτὸς, Ἀνυηγμίδου ποτὲ τὸν ἁρμάτειον αὐλοῦντος νόμον, οὕτως παρέσχη κατ' ἐνθουσιασμὸν ἡ διαφλέχθη τὸν θυμὸν ὑπὸ τῆς μελῳδίας, ὥστε τοῖς ὅπλοις αἴξας, ἐμβαλεῖν τὰς χεῖρας ἐγχύοις ὠπλισμένοις, καὶ μαρτυρῆσαι τοῖς Σπαρτιάταις ἃ δοῦσιν, ἔρπει γὰρ αὐτοῖς τοῦ σιδήρου τὸ καλῶς κιθαρίζεσθαι. ὧν δὴ καὶ Ἀπελλῆς ὁ ζωγράφος, καὶ Λύσιππος ὁ πλάστης κατ' Ἀλέξανδρον, ὧν ὁ μὲν ἐγράψε τὸν κεραυνοφόρον οὕτως ἐναργῶς καὶ κεκραμένως, ὥστε λέγειν ὅτι δυοῖν Ἀλεξάνδρων, ὁ μὲν Φιλίππου, γέγονεν ἀνίκητος· ὁ δὲ Ἀπελλοῦ, ἀμίμητος. Λυσίππου δὲ τὸν πρῶτον Ἀλέξανδρον πλάσαντος, αὐτῷ βλέποντα τῷ προσώπῳ πρὸς τὸν οὐρανὸν (ὥσπερ αὐτὸς εἰώθει βλέπειν Ἀλέξανδρος, ἡυχὴ παρεγκλίνων τὸν τράχηλον) ἐπέγραψέ τις ὀξὺ ἀπιθάνως,

Αὐδασοῦπ δ' ἔοικεν ὁ χάλκεος εἰς Δία λεύσσων,
Γαῖῶν ὑπ' ἐμοὶ πίθεμαι, Ζεῦ, σὺ δ' Ὄλυμπον ἔχε.

διὸ καὶ μόνον Ἀλέξανδρος ἐκέλευε Λύσιππον εἰκόνας αὐτοῦ δημιουργεῖν. μόνος γὰρ οὗτος, ὡς ἔοικε, κατεμήνυε τῷ χαλκῷ τὸ ἦθος αὐτοῦ, καὶ συνεξέφερε τῇ μορφῇ τὴν ἀρετήν. οἱ δ' ἄλλοι τὴν ὑποτροφὴν τὴν τραχήλου, καὶ τὴν ὁμματῶν τὴν ἀλαζόνα καὶ ὑγρόν τινα μιμεῖσθαι θέλοντες, οὐ διεφύλαττον αὐτοῦ τὸ ἀρρενωπὸν καὶ λεοντῶδες. ἐν δὴ οὖν τοῖς ἄλλοις τεχνίταις καὶ Στασικράτης ἦν ἀρχιτέκτων, οὐδὲν ἀνῆκον οὐδὲ ἡδὺ καὶ πιθανὸν τῇ ὄψει διώκων, ἀλλὰ καὶ χθὲς μεγαλουργῷ καὶ ἀληθεῖ χορηγίᾳ βασιλικῆς ὕλης δεόμενος. οὗτος ἀναβὰς πρὸς Ἀλέξανδρον, ἐμέμφετο τὰς γραφομένας εἰκόνας αὐτοῦ καὶ γλυφομένας καὶ πλαττομένας, ὡς ἔργα δείλων καὶ τεχνιτῶν ἀθλίων. Ἐγὼ γὰρ (εἶπεν) εἰς ἄφθαρτον, ὦ βασιλεῦ, καὶ ζῶσαν ὕλην καὶ ῥίζας ἔχουσαν ἀϊδίους, καὶ βάσεις ἀκίνητον καὶ ἀσάλευτον, ἐγνωκά σου τὴν ὁμοιότητα καταθεῖναι τοῦ σώματος. ὁ γὰρ Θρᾴκιος Ἄθως, ἡ μέγιστος αὐτῶν καὶ περιφανέστατος ὄρος ἀνέφηνεν, ἔχων ἑαυτοῦ σύμμετρα πλάτη καὶ ὕψη, καὶ μέλη καὶ ἄρθρα καὶ διαφύσματα μορφοειδῆ, δυνάμενα κατεργασθεὶς καὶ σχηματισθεὶς, εἰκόνα Ἀλεξάνδρου κολοσσαίαν· καὶ ἐν τῇ μὲν δάσεσιν, ἀπομιμούμενον τὰς θηλάσεις, τῇ δ' ἀριστερᾷ τὴν μὲν, ἀναλαμβάνοντος καὶ φέροντος πόλιν ἐνοικουμένην μυρίανδρον, τῇ δὲ δεξιᾷ ποταμὸν ἄενναον ἐκ φιάλης ἀπενδόντα εἰς τὴν θάλασσαν ἐκχεόμενον. χρυσὸν δὲ καὶ χαλκὸν καὶ ἐλέφαντα, καὶ ξύλα, καὶ βαφὰς, καὶ σκευάσια μικρὰ καὶ ὠνητὰ, καὶ πλεπτόμενα καὶ συγχεόμενα, καταβάλλομεν. τοιαῦτα ἀκούσας Ἀλέξανδρος, τὸ φρόνημα τοῦ τεχνίτου καὶ τὸ θάρσος ἀγαθεὶς, ἐπῄνεσεν, Ἔα ὄρος (εἶπε) τὸν Ἄθω κατὰ χώραν. ἀρκεῖ

ηδ ἑνὸς βασιλέως ἐνυβρίσαντος ἕν) μνημεῖον. ἐμὲ γὰρ A
ὁ Καύκασος δείξει, καὶ τὰ Ἡμωδὰ, καὶ Ταναΐς, καὶ
τὸ Κάσπιον πέλαγος· αὗται τῆς ἐμῆς ἔργων εἰκόνες. ἀλ
λὰ φέρε, πρὸς θεῶν, ἐκτελεσθῆναι καὶ φανῆναι
τοιοῦτον ἔργον· ἔσθ' ὅστις ἂν ἰδὼν, ὑπέλαβε κατὰ τύχην
γεγονέναι καὶ αὐτομάτως τὸ σχῆμα καὶ τὴν διάθε-
σιν καὶ τὸ εἶδος; οὐδεὶς ἄν, οἶμαι. τί γὰρ τὸν κεραυνο-
φόρον; τί δὲ τὸν ἐπὶ τῆς αἰχμῆς προσαγορευόμενον;
εἶτα ἀνδριάντος μὲν μέγεθος οὐκ ἂν ἄνευ τέχνης ὑ-
πὸ τῆς τύχης γένοιτο, χρυσὸν καὶ χαλκὸν καὶ ἐλέφαν-
τα, καὶ πολλὴν καὶ πολυτελῆ ὕλην καταχαλκεύσης B
καὶ κατασκευάσης· ἀνδρα δὲ μέγαν, μᾶλλον δὲ τῶν γε-
γονότων ἁπάντων μέγιστον, ἐνδέχεται χωρὶς ἀρετῆς
ἀποτελεσθῆναι, διὰ τύχην, ὅπλα καὶ χρήματα καὶ
πόλεις καὶ ἵππους καταβαλούσαν; ἃ τῷ μὴ μα-
θόντι χρῆσθαι, κίνδυνός ἐστιν, οὐ δυνάμις, ἀδὲ κόσ-
μος, ἀλλ' ἔλεγχος τῆς ἀφρενείας καὶ μικρότητος. ὀρ-
θῶς γὰρ Ἀντισθένης ἔλεγεν ὅτι πάντα δεῖ εἶναι τοῖς πολε-
μίοις ἀγαθὰ, πλὴν ἀνδρείας· γένοιτο γὰρ
οὕτως οὐ τοῖς ἔχουσιν, ἀλλὰ τοῖς κρατοῦσιν. διὰ
τοῦτο φασὶ καὶ τὴν φύσιν ἀγωνιάσασαν τῷ ἐλά- C
φῳ κέρατα θαυμαστὰ τῷ μεγέθει καὶ τραχύτητι πρὸς
ἄμυναν ἐμφῦσαι, διδάσκουσαν ἡμᾶς ὡς οὐδὲν ὠ-
φελεῖ τὸ ἰσχύειν καὶ ὠπλίσθαι, τοὺς μὴ γνώμην καὶ θαρ-
ρεῖν μὴ δυναμένους. οὕτω καὶ ἡ τύχη πολλάκις ἀτόλ
μοις καὶ ἀνοήτοις προσπίπουσα δυνάμεις καὶ ἀρχὰς,
αἷς ἐναρμονοῦσι, κοσμεῖ καὶ σωίζησι τὴν ἀρετὴν,
ὡς μόνῳ μέγεθος ἀνδρὸς καὶ κάλλος οὖσαν. εἰ μὴ
γὰρ (ὡς φησιν Ἐπίχαρμος) νοῖς ὁρᾷ, καὶ νοῖς ἀκούει,
τἄλλα δ' τυφλὰ καὶ κωφὰ, τυγχάνει λόγου δεόμε-
να. αἱ γὰρ αἰσθήσεις ἰδίας ἔχουσιν ἀφορμὰς δοκοῦσιν. ὅτι D
μὲν νοῖς ὠφελεῖ, καὶ νοῖς κοσμεῖ, καὶ νοῖς τὸ νικᾶν καὶ
κρατοῦν καὶ βασιλεύειν, τὰ δ' ἄλλα τυφλὰ καὶ κω-
φὰ καὶ ἄψυχα παρέλκει, καὶ βαρύνει, καὶ κατα-
χώννυσι χωρὶς ἀρετῆς τοὺς ἔχοντας, ἀπὸ τῶν θεαμά-
των λαβεῖν ὅστι. τῆς γὰρ αὐτῆς δυνάμεως ὑποκειμέ-
νης καὶ ἡγεμονίας, Σεμίραμις μὲν, ὅσα γυνὴ, φύλοις
ἐπλήρου, καὶ φάλαγγας ὥπλιζε, καὶ Βαβυλῶνας
ἔκτιζε, καὶ περιέπλει τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν, Αἰθίο
πας καταστρεφομένη καὶ Ἄραβας· Σαρδανάπαλος
δὲ, ἀνὴρ πεφυκὼς, ἐξαίνεν οἴκοι πορφύραν, ἀναβά- E
δην ἐν ταῖς παλλακαῖς καθήμενος. ἀποθανόντος δὲ
αὐτοῦ, λιθίνην εἰκόνα κατασκευάσαντες ἐπορχου μέ-
νην ἑαυτῇ βαρβαρικὸν, καὶ τοῖς δακτύλοις ὑπὲρ κεφα-
λῆς οἷον ὑποψοφοῦσαν, ἐπέγραψαν, Ἔσθιε, πῖνε, ἀφρο
δισίαζε· τἄλλα δὲ οὐδέν. ὁ μὲν οὖν Κράτης ἰδὼν χρυ-
σῆν εἰκόνα φρυνῆς τῆς ἑταίρας ἑστῶσαν ἐν Δελφοῖς,
ἀνέκραγεν ὅτι τοῦτο τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀκρασίας τρόπαιον ἕστηκε. τὸν δὲ Σαρδαναπάλου βίον αὖ τις ἢ Ἄ-
φον (οὐδὲν γὰρ οἶμαι διαφέρειν) θεασάμενος, εἰ-
πoι τοῦτο τῆς τύχης ἀγαθῶν τρόπαιον ἕν). τί οὖν; F
ἐάσομεν τὴν τύχην Ἀλεξάνδρου μετὰ Σαρδανάπα-
λον ἄγαθαι, καὶ τοῖς μεγέθοις ἐκείνου καὶ τῆς δυνά-
μεως αὐτὴν ποιεῖσθαι; τί γὰρ αὐτῷ πλέον ἔδωκεν ὧν οἱ
λοιποὶ βασιλεῖς ἔλαβον παρ' αὐτῆς; ὅπλων, ἵππων,
βελῶν, χρημάτων, δορυφόρων; ποιησάτω τούτοις ἡ
τύχη μέγαν Ἀριδαῖον, εἰ δυνατόν· ποιησάτω τούτοις μέ
γαν Ἄμασιν, ἢ Ὦχον, ἢ Ὀάρσην, ἢ Τιγράνην τὸν Ἀρμένιον,

abundè est petulantiæ regis vnius eũ esse mo-
numentum: me verò Caucasus ostendet, & E-
moda, & Tanais, & Caspium pelagus. hæc o-
perum certè meorum simulacra erũt. Sed, per
deos immortales, éstne aliquis qui, si huiusmo
di opus absolutum cernat, existimet eius for-
mam, habitum & speciem fortuitu & temerè
facta? nullus certè, vt arbitror. Quid fulmini-
ferum? quid quem cuspide nitentem vocant?
quid (malum) statuæ amplitudo sine arte à for
tuna absolui non poterit, aurum, æs, ebur, mul
tam & pretiosam materiam suppeditante af-
fatim, largéque suggerente: vir verò amplus,
immò verò hominum amplissimus, sine virtu-
te à fortuna effici poterit, arma, stipendia, vr-
bes equósque comparante? ceu verò imperito
hæc duci vires aut ornatum afferant, & nõ in-
ertiæ potius socordiæque documentum ma-
gno quoque suo periculo præbeant. Præclarè
enim Antisthenes hostibus optanda omnia à
diis esse bona dicebat, præter fortitudinem:
etenim illa tandem armis præstantium fore,
non illa possidentium. Quapropter naturam
inquiunt ceruo animali ignauissimo cornua
magnitudine viseda asperitatéq; ingenerasse:
nimirum specimen dantem, qui audere ipsi fi-
duciámque im perare sibi nequeunt, nullũ iis
armorum apparatum bellíque instrumentum
vsui esse. Hoc sæpe modo fortuna socordibus
stolidisque opes & imperia adscisens, quib⁹
ipsi demum degeneres arguuntur, adstruit ho
nestátque virtutem, vtpote in qua vna sita sint
amplitudo decórque viri. Enimuero, vt inquit
Epicharmus, mens cernit, mens audit, reliqua «
autem surda cæcáque sunt, & rationis indiga. «
Atqui sensus facultates quasdã peculiares ha-
bere videtur: mens verò quòd prosit, quòd or-
net, quòd denique vincat, quòd præstet, quòd
imperet: reliqua verò surda, cæca, inanima, re-
dundent, & morentur, deformétque se absq;
virtute possidentes, sic reapse deprehendere li
cet. Siquidem iisdem opibus, eodem imperio
freta Semiramis fœmina classes instruebat,
phalangas armabat, Babylones condebat, ru-
brum denique mare nauigio perlustrabat, AE-
thiopiæ atque Arabiæ subigendis populis: Sar
danapalúsque, vir quidem natus, domi purpu
ram carminabat, inter pallacarum turbam su-
pinus, in humeróque iacens: cui lapideam po
nentes statuam, secum ipsam saltantem bar-
barico ritu, argutulísque digitis supra caput
veluti concrepitantem, adscripserunt, E D E,
BIBE, VENERI INDVLGE. NAM
CAETERA PRORSVS NIHIL O-
MNIA. Crates auream Phrynes meretriculę
effigiem Delphis positam quum vidisset, ex-
clamauit, Græcorum id petulantię trophæum
erectum esse. At qui Sardanapali aut vitã aut
monumentum (nihil enim, vt arbitror, diffe-
runt) viderit, hoc fortunæ bonorum trophæũ
sanè esse dixerit. Quid igitur tandem? sinemus
fortunam post Sardanapalum extremis etiam
(quod aiunt) digitis Alexãdrum attingere? aut
amplitudinem eius sibi & potentiam vendi-
care? Ecquid autem ab illa præcipuum suprà
quàm cæteri assolẽt reges accepit, armorũ, e-
quorũ, telorũ, pecuniarũ, militũ? Quin igitur
istis fortuna, si potest, magnũ Aridæum facit? quin magnũ Amasin, aut Ochon, aut Oarsen, aut Ti-

granê Armeniũ, aut Bithyniũ Nicomedẽ? quorũ ille candidã fasciam insigne regni ad Põpeij pedes abiiciẽs, fœdissimè regnũ deposuit, veluti in prędã cõcedẽs: Nicomedes verò raso capite pileũ assumens, Romanorũ sese libertũ pronũtiauit. Proinde rectius fortunã dixerimus humiles, meticulosos, animíque demissos facere. Quẽadmodũ porro prauitatẽ nõ rectè infortunio dederis, ita fortitudinẽ & prudentiã non sine iniuria accepta felicitati tuleris: tametsi Alexãdri imperio pręcipuè fortuna cẽsetur, quippe quæ illustris in illo, inuicta, celsa animi, innocẽtia prædita clemẽtiáq; fuerit. At verò occũbente eo Leosthenes dicebat, hãc immẽsam potentiã errabundã, & huc illuc incurrentem, Cyclopi similé fuisse, qui post exoculationem manus quoquoversus intẽtabat, nunquã non aberrãtes à destinato proposito. Haud absimili, inquit, vertigine sub imperatoris desiderio ferebatur hallucinabũda imperij magnitudo, irritis vbiq; conatibus se fatigãs. Rursus quẽadmodũ emortua corpora ab anima deserta non iã cõcrescũt coalescúntve, sed desinũt dissoluũtúrq; à sese, vanescúntq; & exolescũt: hũc in modũ imperiũ amisso Alexãdro moribũdũ palpitabat, motabatur, ãguebat, Perdiccis, Meleagris, Seleucis & Antigonis inter se dissidẽtibus, tãquam spiritibus adhuc calẽtibus, pulsibúsq; micãtibus: ad extremũ marcescẽs & iã tabidũ, vt obortis vndiq; scatuit lũbricis, degeneribus regibus, fractíq; animi ducibus. Enimuero ipse Hephæstionẽ aliquãdo castigãs, vt fertur, cum Cratero simultates exercentẽ, Quæ tandẽ, ait, tuæ sunt opes, aut quod tuũ facinus, siquis tuũ tibi Alexandrũ dẽmat? Hoc itidẽ nunc ego ad illius æui fortunã dicere nõ dubitarim, Ecqua tua amplitudo? ecqua tua gloria? nunc vbi tua autẽ potẽtia, nunc vbi inuicta virtus, siquis tibi Alexandrũ dẽpserit? siquis (inquã) dẽpserit in armis, peritiã: in opibus, liberalitatẽ: in magnificẽtia, moderationẽ: in certaminis discrimine, fiduciã: in victoria, clemẽtiã. Age fac, si potes, aliũ magnũ ducẽ, vt opibus liberaliter nõ vtatur, vt nõ ante acies suas progressus discrimina subeat, vt amicos honori nõ habeat, vt non in captos misericordẽ se pbeat, vt in fruẽdis voluptibus sibi tẽperare nequeat, vt in occasion es bene gerẽdæ rei nõ immineat, vt à victoria exorabilis non sit, postremò vt inceptorũ cõpos clementẽ se nõ præstet. Iam verò quis magnus in potẽtatu cũ stultitia & flagitiis? Tolle virtutẽ fortunati hominis, iã vsquequaq; paruus erit: in cõferẽdis beneficiis, ob sordidã parsimoniã: in exudãdis laboribus, ob mollitiem: apud deos, ob superstitionẽ: erga bonos, ob inuidiã: inter viros, ob socordiã: inter mulieres, ob affectus voluptarios. Et vt ignari artifices simulacra parua prægrãdibus sedimentis fulciẽtes, ipsorũ breuitatem arguunt: haud aliter fortuna quũ exiguũ hominis animũ cõspicuis effert rebus, & molẽ habentibus, conspectiorẽ eum, & propè dixerim tradctiorẽ per ora hominũ facit, leuitate errabũdũ & fluitãtẽ. Idcirco nõ in habẽdis rebus, sed in vtẽdis potius magnitudo sita est, quando quidẽ regni paterni infantes etiamnũ pueri hæredes esse solẽt: vt verbi causa Charilaus ille, quem vnà cũ crepundiis Lycurgus in Phidition delatum loco sui Spartæ regem renun-

ἢ τὴν Βιθυνὸν Νικομήδους· ὧν ὁ μὲν τὸ λιάδημα τῆς Πομπηίου ποσὶν ὑποῤῥίψας, αἰσχρῶς τὴν βασιλείαν ἀπέβαλε, λάφυρον γενόμενος· ὁ δὲ Νικομήδης, τὴν κεφαλὴν ξυρήμενος, καὶ πίλιον ἀπηλευθερωμένου, ἀπελάθετον ἑαυτὸν Ῥωμαίων ἀνηγόρευσεν. εἰ πομπῶν οὖν ὅτι μικρολὶς ἡ τύχη καὶ ἀβεβαίους ποιεῖ, καὶ ταπεινόφρονας· ἀλλ' οὐ δίκαιον οὔτε κακίαν εἰς εὐτυχίαν, οὔτε ἀνδρίαν καὶ φρόνησιν εἰς δυστυχίαν ἴσα τίθεσθαι. μέγα γὰρ τὸ ἀρχὴν Ἀλέξανδρον ἡ τύχη. καὶ γὰρ ἐνδοξότερον ἐν ἐκείνῳ, καὶ αἰδεσιμώτερος, καὶ μεγαλόφρων, καὶ ἀνύβριστος, καὶ φιλάνθρωπος. εἶτα ἐκλείσαντος δυοῖν, ὁ Λεωσθένης ἔλεγε τὴν δυνάμιν ἐμπλανωμένην ἑαυτῇ, καὶ ἀβεβαίπτουσαν, ἐοικέναι τῷ Κύκλωπι μετὰ τὴν τῶν ὀφθαλμῶν ἐκτείνοντι πανταχοῦ τὰς χεῖρας, ἐπ' οὐδένα σκοπὸν φερομένας· οὕτως ἐρέμβετο πνεύματος ἄνευ καὶ σφαλλόμενον ὑπ' ἀναρχίας τὸ μέγεθος αὐτῆς. μᾶλλον δὲ, ὥσπερ τὰ νεκρὰ σώματα, τῆς ψυχῆς ἐκλειπούσης, οὐκ ἐπιῤῥεῖ οὐδὲ συμπέφυκεν, ἀλλ' ἐξίσταται καὶ διαλύεται ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἄπεισι καὶ φθορά· οὕτως ἀφεῖσα τὸν Ἀλέξανδρον ἡ δύναμις ἅπασαν εἰρήνευσε, ἐπάλετο, ἐφλέγμαινε, Περδίκκαις, καὶ Μελεάγροις, καὶ Σελεύκοις, καὶ Ἀντιγόνοις, ὥσπερ πνεύμασι θερμοῖς ἔτι, καὶ σφυγμοῖς διαθέουσι καὶ διαφερομένοις· τέλος δὲ ἀποκαμοῦσα νομίζω καὶ φθίνουσα, ὥσπερ αὐτὸν, οἷον δύλακάς τινας, αὐξῆσαν ἀγόνων βασιλέων καὶ ἡγεμόνων ψυχρότητος. αὐτὸς μὲν οὖν τοῦτ', ὡς ἔοικεν, Ἀφαγίωνι διενεχθέν τι πρὸς Κρατερὸν ἐπετίμησε, Τίς δὲ (εἶπεν) ἡ σὴ δύναμις καὶ πρᾶξις, αἳ σου τὸν ἀφέλη τὸν Ἀλέξανδρον; ἐγὼ δ' τοῦτο εἰπεῖν πρὸς τὸν τότε τύχοντα οὐκ οἶδα· τί σου τὸ μέγεθος; ἵνα δὲ δόξα; ποῦ δὲ δύναμις; ποῦ δὲ τὸ ἀνίκητον, αἳ σου τὸν ἀφέλη τὸν Ἀλέξανδρον; τουτέστιν, αἳ σου τὸν ἀφέλη τῶν ἅπαντα τὸν ἐμπειρίαν· τὸ πλοῦτον, τὸν φιλοτιμίαν· τῆς πολυτελείας, τὸν ἐγκράτειαν· ὧν ἀγωνίζῃ, τὸ θάρσος· ἐν οἷς κρατεῖς, τὸν σωφροσύνην. ποίημα ἄλλον (εἰ δύναισθε) μέγιον τοῖς χρήμασι μὴ χαιρόμενον, τοῖς στρατεύμασι μὴ πεπιστευκότα, τοῖς φίλοις μὴ τιμῶντα, τοῖς αἰχμαλώτοις μὴ ἐλεοῦντα, ταῖς ἡδοναῖς μὴ σωφρονοῦντα, τοῖς καιροῖς μὴ ἀγρυπνοῦντα, τ' νίκης μὴ δι' ἀλλάλλακτον, τοῖς κατορθώμασι μὴ φιλάνθρωπον. τίς μέγας ἐν ἀξιώσεις μετὰ ἀβελτηρείας καὶ μοχθηρείας; ἄφελε τὸν ἀρετὴν τὸ δυστυχοῦντος, καὶ πάντα χοῦ μικρός ἐστιν· ἐν χάρισι, διὰ σμικρολογίαν· ἐν πόνοις, διὰ μαλακίαν· ὡδὲ θεοῖς, διὰ δεισιδαιμονίαν· πρὸς ἀγαθοὺς, διὰ φθόνον· ἐν ἀνδράσι, διὰ φόβον· ἐν γυναιξί, διὰ φιληδονίαν. ὥσπερ δὲ οἱ φαῦλοι τεχνῖται, καὶ βάσεις μεγάλας μικροῖς ὑφιστάντες ἀναθήμασιν, ἐλέγχουσιν αὐτῶν τὰς μικροψυχίας· οὕτως ἡ τύχη, ὅταν μικρὸν ἦθος ἀξιάρη πράγμασιν ἔχουσιν ὄγκον τινὰ καὶ πρόφασιν, δείκνυσι μᾶλλον καὶ καταχώνει, σφαλλόμενον καὶ σαλευόμενον ὑπὸ κουφότητος. ὅθεν οὐκ ἐν τῇ κτήσει τῶν ἀγαθῶν ἀλλ' ἐν τῇ χρήσει τὸ μέγα ἐστίν· ἐπεὶ καὶ νήπια βρέφη κληρονομεῖ βασιλείας πατρῴας καὶ ἀρχάς· ὡς Χαρίλαος, ὃν Λυκοῦργος ἅμα τοῖς παιγνίοις κομίσας εἰς τὸ Φιδίτιον, αὐθ' ἑαυτῷ βασιλέα τῆς Σπάρτης ἀνηγό-

ἀνηγόρδωσε· Ἐκ μὲν γὰρ μέγας ὀνήπιος, ἀλλ' ὁ πατὴρ νηπίῳ τὸ παιζόμενον ἀποδοὺς γέρας, καὶ μὴ σφετερισάμενος μηδὲ ἀποστερήσας. Ἀριδαῖον δὲ τίς ἂν ἐποίησε μέγαν, ὃν ἀδελφοῦ μὲν ἀφέρουσα, μόνον δ' ἀπαργανώσας τὴν πορφύραν Μελέαγρος, ὅπως Ἀλεξάνδρειον ἔθηκεν; εὖ γε ποιῶν, ἵνα ὀφθῇ ποτὲ ἡμέρας ὀλίγας πῶς ἀρετῇ βασιλεύουσιν ἄνθρωποι, καὶ πῶς τύχῃ. ἀγωνιστὴν δὲ ἡγεμονίας ὑποκριτὴν ἐπεισήγαγε, μᾶλλον δ' ὡς ἀπὸ σκηνῆς τὸ διάδημα κάλλιστα διεξῆλθε τὴν οἰκουμένην,

Καί κε γυνὴ φέροι ἄχθος, ἐπεί κεν ἀνὴρ ἀναθείη.

Τοὐναντίον μὲν ἂν εἴποι τις αὖ, ὅτι λαβεῖν μὲν ἀναθέσθαι δυνάμενον, καὶ τολμᾶν τὸν ἀρχήν, καὶ γυναικὸς ὄντι καὶ παιδός· (Ὀάρσῃ γὰρ Δαρείου βαγώας ὁ εὐνοῦχος ἀράμενος ἐπέθηκε τοῖς Περσῶν βασιλείαν) τὸ δ', λαβόντα μεγάλην ἐξουσίαν ἐνεγκεῖν, καὶ μεταχρίσασθαι, καὶ μὴ σωφρονῆσαι μηδὲ διαφθεῖναι τὴν εὐάρειαν καὶ μεγάλην τῶν πραγμάτων, ἀνδρὸς ὄντος ἀρετῆς καὶ νοῦ καὶ φρονήματος ἔχοντος· ὃν Ἀλέξανδρος ἔσχεν. ᾧ μέθην μὲν τινες ἐγκαλοῦσι καὶ οἴνωσιν· ὁ δ' ἦν μέγας ἐν τοῖς πραγμασι νήφων, καὶ μὴ μεθυσθεὶς μηδὲ βακχευθεὶς ὑπ' ἐξουσίας καὶ δυνάμεως, ἧς μικρὸν ἕτεροι μεταλαβόντες καὶ ἀποτυφλοῦνται καὶ ἀποτυφλοῦσι, κρατεῖν ἑαυτῶν ἀδύνατοι. καίτοι ἡδὲ ἐμπλησθέντες ἢ νομίσματος, ἢ πόλεως ἐμπεσόντες εἰς ἡμᾶς ἕνας, σκιρτῶσιν, ἀδόκητα δ' ἐντυχοῦσι τῶν δόμων. Κλεῖτος ἐν Ἀμοργῷ ξὺν ἁλοῦσι τῶν τε Πέρσας Ἑλληνικὰς ἀνατρέψας ξύρεις, Ποσειδῶν ἀνηγορεύθη, καὶ ξύαινα ἐφόρει. Δημήτριος δ' (ᾧ τῆς Ἀλεξάνδρου δυνάμεως ἡ τύχη σμικρὸν ἀποσπάσασα προσέθηκε) Καταιβάτης καλούμενος ἐπήκουε, καὶ πρέσβεις πρὸς αὐτὸν ἐκ ἔπεμπον ἀλλὰ θεωροὺς αἱ πόλεις, καὶ τὰς ἀποκρίσεις, χρησμοὺς προσηγόρδουν. Λυσίμαχος τὸ μὲν Θρᾴκην, ὥσπερ ἐλαπιάς τινας τῆς βασιλείας κυλίχων, εἰς τοῦτον ἐσωφρόνισε καὶ θρασύτητος, ὥστε εἰπεῖν, Νῦν Βυζάντιοι πρός με ἥκουσιν, ὅτι τῇ λόγχῃ δ' οὐρανοῦ ἅπτομαι. παρὸν δὲ Πασιάδης ὁ Βυζάντιος, Σπάσωμεν (ἔφη) μὴ τῇ ὀπισθοραπίδι τὸν οὐρανὸν τρυπήσῃ. καί τι καὶ πρὸς τούτων λέγοι τις οἷς ἐξῆν δι' Ἀλέξανδρον μέγα φρονεῖν, ὅπου Κλέαρχος Ἡρακλείας τύραννος ἡνιόχιος, σκῆπτρον ἐφόρει, καὶ τὴν ἡλῶν ἕνα, Κεραυνὸν ὠνόμασε; Διονύσιος δ' ἑνεώτερος, Ἀπόλλωνος υἱὸν ἑαυτὸν ἀνηγόρδωσεν, ὅπου γράψας,

Δωρίδος ἐκ μητρὸς Φοίβου κοινώμασι λεχθέν.

ὁ δὲ πατὴρ αὐτῷ τὴν μὲν πολιτῶν μυρίους, ἢ καὶ τριακοσίους, ἀνελών, πρόδοσιν δὲ τὸν ἀδελφὸν ὑπὸ φθόνου τοῖς πολεμίοις, σὺν αὐαμένας δὲ τὴν μητέρα, γραῦν οὖσαν, ὀλίγαις ἡμέραις ἀποθανοῦσαν ὕστερον, ἀλλ' ἀποπνίξας, ἐν δὲ τραγῳδίᾳ γράψας αὐτὸς, Ἦλθε τυραννὶς ἀδικίας μήτηρ ἔφυ· ἐμοὶ τὴν θυγατέρων τὴν μὲν, Ἀρετὴν, τὴν δὲ, Σωφροσύνην ὠνόμασεν, τὴν δὲ, Δικαιοσύνην. οἱ δὲ Εὐεργέτας, οἱ δὲ Καλλινίκους, οἱ δὲ Σωτῆρας, οἱ δὲ Μεγάλους ἀνηγόρδωσαν ἑαυτούς. γάμους δὲ αὐτῶν ἐπαλλήλους, ὥσπερ ἵππων ἐν ἀγέλαις, γυναικῶν ἀνέδην διημερδόντων, καὶ φθορὰς παίδων, καὶ τυμπανισμοὺς ἐν ἀνδρογυνίοις, καὶ κυβείας μεθημερινὰς, καὶ αὐλήσεις ἐν θεάτροις, καὶ νύκτα μὲν ἐν δείπνοις, ἡμέραν δὲ ἐν ἀρίστοις ἀπολειπουσαν, οὐδεὶς ἂν ἐφίκοιτο τῷ λόγῳ διελθεῖν.

tiauit. Non enim protinus magnus erat infans, sed qui infanti potius paternũ regnũ, quũ interuertere posset, integra tutelari fide restituit. Aridæũ verò quis magnũ facere posset, quẽ nihilo ab infante differentẽ, purpura modò infantiliter inuolutũ Meleager in Alexãdri solio cõstituit? Quanquã ô bene factũ, vt pauculos intra dies appareret quo tandem modo virtute regnãt homines, & quo forte fortuna. Pro imperio enim certãti veluti histrionẽ ipse submisit, imo verò diadema orbis terrarum tanquam per scenã traduxit,

Fœmina onus tulerit, scapulis si sustulerit uir.

E cõtrario verò dixerit aliquis, assumere potentatũ, & tanquã in humeros tollere opes & imperia, & mulieris fuerit, & pueri forte fasse (siquidẽ Oarsæ & Dario Bagoas eunuch⁹ Persarũ regnũ humeris sublatũ imposuit) at magnũ iam assumptũ imperiũ veluti cõtento corpore ferre versaréq; sine magno negõtio, nec oneri succumbentẽ cõtundi cõtorquerive põdere moléque rerũ, viri id est profectò virtute & solertia celsisq; animis præditi. Quæ quidẽ omnia in Alexãdro fuerunt: cui etiã, si diis placet, temulentiã nõnulli obiiciunt. Fuit enim in rebus gerẽdis cùm magnus in primis, tum verò sobrius & vigilans, nõ temulẽtus, nõ imperij licẽtia bacchabundus: cuius qui minimã partẽ nacti sunt, tẽperare sibi nequiuerũt. Leuissimus enim quisq; quũ aut re numaria antecelluerit alios, aut in ciuiles quoquo modo honores incurrerit, inopinata statim felicitate lasciuire solet. Ecce tibi Clitus, ad Amorgũ tribus aut ad summũ quatuor depressis Græcorũ nauibus, vocitari se Neptunũ passus, tridentémq; gestãs. Parte alia Demetrius (cui quotã ipsi partem fortuna ex Alexãdri opibus, duob⁹, vt dicitur, digitulis primorib⁹ carpẽs, attribuerat?) Iouẽ se vocari æquis sustinuit aurib⁹: nec iam ad eũ legati mittebãtur ab vrbibus, sed theori, *id est oracula sciscitaturi*: responsáq; eius oracula dicebãtur. Iam verò Lysimachus, qui loca ad Thraciã vergẽtia quasi regni extrema obtinebat, eousq; insolẽtiæ ferociæq; euasit, vt diceret, Nunc demũ Byzãtij ad me veniũt « quũ lancea cælũ attigi. Ibi Pasiades Byzan- « tius, qui tum fortè aderat, Approperemus, « inquit, ne lanceę iste mucrone mediũ cælum « pertundat. Tametsi quid in istis magnopere « reprehẽdi potest, quib⁹ licebat ipsis propter Alexandrũ animi esse elatissimos? quum iam Clearchus Heracleę tyrannus gestauerit fulmen, vnúmque liberorum Tonitrum appellitarit. Quid quòd Dionysius Apollinis se filium nominauit? in epigrammate scribens,

Doride de nympha Phœbi complexibus ortus.

Quid ꝙ pater eius mille, atque adeò decem millibus ciuiũ interfectis, prodito per inuidiã hostibus fratre, matre quoque anicula, nõ expectato vt paucis è vita dieb⁹ cederet, truculẽtè præfocata, ad hæc in tragœdia scribens, *Etenim tyrannus est genutrix iniuriæ*: filiarum tamẽ vnã, Virtutẽ, Temperantiã alterã, & aliam, Iustitiam nominauit? Sunt qui sese Euergetas vocitarint, *id est beneficos*: sunt qui Callinicos, *id est egregiè victores*: nõnulli Soteras, *id est seruatores*: quidã Megalos, *id est magnos*: atq; eorũ nuptias alias super alias ad missariorum more inter mulierũ greges propalã pernoctantiũ, puerorúmq; stupra, quis est qui scribẽdo assequi possit? ad hęc aleam interdiu, cantus in theatris, noctem cœnas, diémque prandia deficientem? Contrà verò

Alexander prãdio quũ primùm diluculaſſet, accũbebat, cœnæ verò iam appetẽte nocte. Bibebat inter ſacrificandũ, alea ludebat cum Medio febricitãs. Ludebat iter faciẽs, ſimul & ſagittare diſcens, & è curru deſilire. Roxanes amore captus, eam vnã vxorẽ ſoli ſibi duxit: Darij verò Statirã, imperio rebuſq; ita expoſcẽtibus. erat enim operæpretiũ hoc pacto genera inter ſe vinciri. Cæteras omnes Perſides tãto modeſtia præſtitit, quãto fortitudine Perſas. Inuitã nullã vidit: quas vidit autẽ, magis etiã aſpernatus eſt quàm quas nõ vidit. Miréq; quũ cæteris omnibus blandus eſſet, ſolis venuſtis ſuperbũ ſe prębebat. nam de Darij vxore, eleganti in primis forma, nullum vnquam verbũ cõmendandæ eius venuſtate emiſit: defunctæ verò regiè vſque adeo iuſta fecit, miſericorditérq; fleuit, vt fidẽ eius integritas nõ faceret, præ tanta humanitate, ſummáq; probitas iniuriæ arceſſeretur. Siquidem Darius primùm admodũ cõmotus eſt potentiæ eius ætatiſque licentia: (erat enim tum eorũ vnus qui rerũ potiri Alexandrum fortunæ beneficio rebãtur) ſimulac autẽ accuratè omnia perſcrutatus, id quod erat cõperit, Non vſqueadeo igitur, inquit, res Perſarum cõploratæ ſunt, nec prorſus ignauos nos imbelléſq; dixerit qui ab huiuſmodi hoſte ſuperatos audierit. Equidẽ quod ad me attinet, proſperũ rerum euentũ, in ſummámque belli victoriã à diis opto, vt beneficẽtia quoque Alexandrũ ſuperẽ. ambitioſa enim quædã me cepit æmulatio, clementiorẽ eo videri. Sin de me actũ eſt, Iupiter auite Perſarum, vóſque dii regij, oro obteſtórq;, nullũ in Cyri ſolio præter vnũ Alexandrũ ſedeat. Ita adſciſcebatur Alexãder teſtibꝰ ipſis diis. Vſqueadeo omnia virtus vincit. Adſcribe, ſi placet, Arbela fortunæ, & Ciliciã, & cætera impotentis manus bellíque opera. Fortuna ſanè Tyron ipſi exciderit, fortuna AEgyptũ ei aperuerit, per fortunã Halicarnaſſus ceciderit, & Miletus capta ſit: fac fortunæ beneficio Euphratẽ deſeruiſſe, Mazæum Babyloniámq; planitiẽ cæſorum corporibus ſtratã: num etiam à fortuna tẽperans, aut beneuolente fortuna cõtinens fuit? Aut num fortuna præſidio quodã munitũ animũ eius ſecurum præſtare potuit vt nec à voluptatibꝰ lãcinaretur, neu libidinibus fauciaretur? Atqui hæc & huiuſmodi erãt quibus Dariũ vicit: cætera armorũ equorúmq; ſtrages erãt, prælia, cædes, fugæq; hominũ. Ingẽti verò & haud dubiè decretoria clade victus eſt Dariꝰ, quũ Alexandrũ voluptatibus, laboribus, beneficiis inuictũ admiratus, virtuti eius, animi magnitudini, fortitudini, iuſtitiæq; veluti faſces ſummiſit. Enimuero peltis, ſariſſis, in bellico impetu, in cõſerenda manu, in armorũ dimicatione inuicti erãt, Tarrias Dinomenis, Antigenes Pellenæus, Philotas Parmenionis: at aduerſus libidines, mulieres, aurũ & argẽtũ, nihilo meliores bello captis. Nam Tarrias quidẽ, quo tẽpore Alexãder Macedonas obæratos liberauit, fœneratoribꝰ ære alieno ꝓ omnibꝰ diſſoluto, allegato ex cõpoſito creditore falſo ꝓfeſſus ſe debere, fraudíſq; tãdẽ cõpertus, ſeſe propè ꝑdidit, niſi Alexãder re cognita hoc eũ crimine liberaſſet, ſimul etiã ꝑmiſſo vt argentũ auferret: vtique poſtquã recordatus eſt, Philippo quondã ad Perinthũ pugnãte, ſagitta in oculo ictum, nõ antè q̃ hoſtes fuſos fugatóſq; cerneret, eximendũ telum præbuiſſe. Antigenes verò

A ἀλλ' Ἀλέξανδρος ἡνίκα μὴν ὄρθρου καθεζόμην, ἐδείπνει ἤ πως ἑσπέραν βαθεῖαν· ἔπινε ἤ ἐθύσας τοῖς θεοῖς, ἐκύβευε ἤ πρὸς Μήδιον, πυρέττων· ἔπαιζε ἤ ὁδοιπορῶν, ἅμα δὲ μανθάνων τοξεύειν δὲ ἀποβαίνειν ἅρματος. ἔγημε ἤ Γωξάνην ἑαυτῷ μόνον ἐρασθεὶς· τὴν ἤ Δαρείου Στάτειραν, τῇ βασιλείᾳ καὶ τοῖς πράγμασι (συνέφερε γὰρ ἡ τῶν γυναικῶν ἀνάμιξις) τὴν ἤ ἄλλων Περσίδων ἐκράτησε τοσοῦτον σωφροσύνῃ, ὅσον αἰδοῖα Περσῶν ἄκουσαι μὴ γὰρ εἰδέναι εἶδεν· ἃς ἤ εἶδε, μᾶλλον ἢ ἃς οὐκ εἶδε, παρῆλθε. δὲ πᾶσιν ὧν τοῖς ἄλλοις Φιλάνθρωπος, μόνοις ἀσθενὴς φαίνοις τοῖς καλοῖς ἐχρῆτο. B πρεπὴς ἤ τὴν Δαρείου γυναικὸς, ὡς ἐπεστάτης γενομένης, ἀδὲ φωνὴν ἐπαγεσθαι τὸ κάλλος ἤκουσεν· ἀποθανεῖσαν ἤ, ὅτι βασιλικῶς ἐκόσμησε δὲ συμπαθῶς ἐδάκρυσεν, ὥστε ἄπιστον αὐτὸ τὸ σαῦρον ἐν τῇ Φιλανθρωπίᾳ γενέσθαι, κὴ λαβεῖν ἀδικίας ἔγκλημα τὴν χρηστότητα. Δαρεῖος γὰρ ὅτως ἐκινήθη πρὸς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ δὲ τὴν ἡλικίαν· (εἰς γὰρ ὢν κὴ αὐτὸς ἐπὶ τῶν νομιζόντων Δαὶ τύχην κρατεῖν Ἀλέξανδρον) ἐπεὶ ἤ τὸ ἀληθὲς ἔγνω, βασανίσας πανταχόθεν, Οὐ πάντα (εἶπεν) ἄρα φαύλως ἔχει τὰ Περσῶν, εἴ δέ τις ἐρεῖ παντάπασι κακοῖς ἡμᾶς C δὲ ἀνδράσι, ὑπὸ τοιούτου κρατηθέντας. ἐγὼ ἤ δυτυχίαν μὲν οὐχ ὁμολογῶ, δὲ κράτος πολέμου πρὸς θεῶν, ἵνα δὲ πιῶν Ἀλέξανδρον ὑπερβάλωμαι· καί μέ τις ἔχει φιλοτιμία κὴ ζῆλος ἡμερώτερον αὐτὸ φανεῖσθαι· εἰ ἤ οἴχεται τὰ ἐμὰ, Ζεῦ πάτερ δὲ Περσῶν κὴ βασίλειοι θεοὶ· μηδεὶς εἰς τὴν Κύρου θρόνον ἄλλος ἢ Ἀλέξανδρος καθίσῃ. ἔστω εἰς ποίησις ἐμοῦ Ἀλεξάνδρου Δὶ θεῶν μαρτύρων· ἔστω νικῶσιν ἀρετῇ. πρὸς γραῦν (εἰ βούλει) τὴν τύχην τὰ Ἄρβηλα, δὲ τὴν Κιλικίαν, δὲ τἄλλα ἃ γένεσίας ἔργα κὴ πολέμου. τύχῃ τὴν Τύρον ἔσωσεν αὐτῷ, κὴ τύχῃ τὴν Αἴγυπτον ἀνέῳξε· Δὶ τύχην Ἁλικαρνασσὸς ἔπεσε, κὴ Μίλητος ἑάλω, κὴ Μαζαῖος Εὐφράτου ἔρημον ἀπέλιπε, κὴ νεκρῶν τὸ Βαβυλώνιον ἐπλήσθη πεδίον· ἀλλ' ὅπου γε σώφρων ἀπὸ τύχης, ὅτε ἐγκρατὴς Δὶ τύχην, οὔτε ἀνάλωτον ὑφ' ἡδονῆς ἡ τύχη κὴ ἄῤῥωτον ὀπτυμίας καταπλείσασα τὴν ψυχὴν ἐφρούρει. δὲ μὴν ταῦτα ἐν οἷς αὐτὸν ἔῤῥέψατο Δαρεῖον· ἄλλα δ', ὅπλων ὄψει ἤπται κὴ ἵππων, κὴ μάχαι κὴ φόνοι, καὶ φυγαὶ ἀνδρῶν. πῶν μεγάλην καὶ ἀνυπόῤῥητον ἤπαν ἡ τήθη Δαρεῖος, καὶ ἐκλινεν ἀρετῇ κὴ μεγαλοφροσύνῃ καὶ ἀνδρίᾳ δὲ δικαιοσύνῃ, θαυμάσας τὸ ἐν ἡδονῇ καὶ πόνοις καὶ χάρισιν ἀνίκητον. ἐπεὶ ἔν γε πέλτας καὶ σαρίσσας, καὶ ἀλαλαγμοῖς, καὶ συῤῥάξεσιν ὅπλων, ἀνίκητος ὢν δὲ Ταῤῥίας ὁ Δεινομένους, καὶ Ἀντιγένης ὁ Πελλαῖος, καὶ Φιλώτας ὁ Παρμενίωνος, ἀλλὰ πρὸς ἡδονὰς καὶ γυναῖα καὶ χρυσίον κὴ ἀργύριον, οὐθὲν τι βελτίους τῶν αἰχμαλώτων· ἀλλὰ Ταῤῥίας μὲν, ὅτε τῶν χρεῶν ἠλευθέρου Μακεδόνας Ἀλέξανδρος, καὶ διελύετο τοῖς δανείσασιν ὑπὲρ πάντων, ὠδυσάμενος ὀφείλειν, κὴ δανεισήν τινα φάσκοντα εἶναι τῇ τραπέζῃ προσαγαγὼν, εἶτα φωραθεὶς, ὀλίγου διέφθειρεν αὐτὸς ἑαυτόν· εἰ μὴ γνοὺς Ἀλέξανδρος ἀφῆκε τῆς αἰτίας αὐτὸν, καὶ συνεχώρησεν ἔχειν τὸ ἀργύριον, ἀναμνησθεὶς ὅτι Φιλίππου προσμαχομένου Περίνθῳ, βέλει πληγεὶς εἰς τὸν ὀφθαλμὸν, οὐ παρέσχεν, ἀλλ' ὑπέμεινεν ἐξαιρεθῆναι τὸ βέλος αὐτῷ πρὶν ἢ τρέψασθαι τοὺς πολεμίους. Ἀντιγένης ἤ τῶν

D E F

argentũ auferret: vtique poſtquã recordatus eſt, Philippo quondã ad Perinthũ pugnãte, ſagitta in oculo ictum, nõ antè q̃ hoſtes fuſos fugatóſq; cerneret, eximendũ telum præbuiſſe. Antigenes verò

ἀποπεμφθεῖσιν εἰς Μακεδονίαν Δᾳ νόσον κ̓ πήρω A inter causarios qui in Macedoniam remittebantur, fallere sperans, quũ in turba profiteretur, manifestus simulatæ valetudinis fuit, integris ipse viribus, vir cùm bello strenuus, tum corpore cicatricibus obsito. Quam ob causam stomachante Alexandro, causámque percõtante, Telesippes se amore deperire fassus est: à qua quum diuelli perpeti nõ potuisset, abeuntem ad mare prosequi constituisse. Rursus cuius esset muliercula Alexandro rogitante, & quicum de ea agendũ esset: quum ille ingenuã esse dixisset, Quin igitur, inquit, « donis illam & promissis vt resistat perpelli- « B mus? Vsque adeo nulli nõ amãti indulgẽtior quàm sibi ipse fuit. Iam verò Philotas, Parmenionis filius, nescio quomodo & ipse incõtinentia lapsus est. Antigona, in captiuorum turba ad Damascũ captorũ, Pellęa quędam muliercula erat specie cõmendabilis, eadẽ olim ab Autophradate capta quum in Samothraciã nauigaret. Huius amore vecors Philotas, vir alioqui ferreus, ita tum mollis fluxúsq; fuit, vt præ voluptate cõpos mentis non esset, atque adeò incautus silenda pleraque mulierculæ effutiret. Quid enim, in- « C quit, Philippus ille, nisi Parmenio? quid hic « Alexãder, nisi Philotas? vbi porro Ammon, « vbi dracones, si nolimus ipsi? Huiusmodi mulier sermones ad quandã familiarium detulit, illa rursus ad Craterum, subindéq; Craterus Antigonam clam captiuam ad Alexandrum admisit, qui Philotæ quidem manum neutiquã adiecit, opera verò mulierculæ totum eum clàm excussit, plúsque septẽ annis nusquam suspicionem prodidit, non in vino temulentus, non ob iram iracundus, deniq; non ad amicum, qui nihil non credere Hephęstioni solitus esset, nullorúmque non cõ- D siliorum conscium eum facere. Quippe ferunt olim matris eum epistolam relignantẽ, lectitantémque secum mussitabundè, quum admoto sensim capite Hephæstion adiegeret, inhibere eum non sustinuisse: exempto verò è digito anulo, signaculum ori eius appressisse. Vocem certè obtuderim si omnia percensęam quibus ipse optimè imperium E administrasse, maximéque è dignitate regia probatur. Vt enim magnus propter fortunã fuerit, maior certè vel ob idipsum quòd fortuna rectè vsus est: quóque magis fortunam eius extuleris, virtutem eo magis cõmendaris, nempe propter quã dignus fortuna fuit. Age iam incrementicius primordia, imperiúmque auspicatũ repetamus, videamúsq; quod tandem in ipsis fortunæ facinus fuerit: propter quod Alexandrũ fortunæ beneficio magnum euasisse cõtendant. Prò dij immortales, quin igitur eum integrum, incruentum, F sarctum, vt dicitur, & tectum, nullis denique copiis, adhinniens modò equus in Cyri solium erexit, vt Darium olim Hystaspæ filium? aut quin id ei mulier eblãdiebatur à viro, vt Atossa quondam Xerxi à Dario eblandita est, ita vt ad vestibulũ ei diadema accederet vltro? Aut vt Parysatis Diabagoæ, qui posito habitu tabellarij regiã arrectámq; citarim sumpsit? Huic enim repentè necopinatũ orbis sorte imperiũ obtigit, haud secus atque Athenis Thesmothetæ & Archontes sortitò creari solent. Vis igitur doceam quónam pacto homines propter fortunam imperant? Deficiente olim

Argiuis Heraclidarũ familia,ex qua regẽ crearimos illis antiquus erat, sciscitantibúsque illis Deus respõdit, aquilã ostensurã: paucisque diebꝰ aquila supernè deuolãs super AEgonis domo sedit.sic rex creatus est AEgon. Rursus in Papho, rege ob flagitia ab Alexandro eiecto,quũ rex alter nõ reperiretur,quòd Cinyradarum gens funditus deleta existimaretur,vnũ tandem tradunt inuentũ inopem, vltimíq; nominis hominẽ in hortulo quodã neglectũ,víxque se ex eo tolerantẽ. Ad hunc qui missi erant quũ venissent,aquam elicibus deducentẽ offenderunt. Terrore verò percussus est, militibus manũ in eum iniicientibus, præiréq; porrò iubentibus,quoad ad Alexãdrũ deductus,obsoleta plagula amictus, rex est pronuntiatus, assumptáq; purpura vnus eorũ esse cœpit qui regis sodales vocitabantur. Erat tum ei nomen Alynomo. Sic reges efficiunt fortunæ beneficia,ad noua honorũ insignia promouẽtia nec opinãtes, celeritérque transcribentia nihil minus q̃ id sperãtes. Alexãdro verò quid supra dignationẽ? quid citra sudorẽ? quid incruenta victoria? quid citra pulueris, vt dicitur, tactum? postremò quid inelaboratũ obtigit? Amnes sanguine mixtos bibebat, quos cęsorũ corporibus iũctos traiiciebat:herbã fame enectus edebat, quam primã offendisset: obrutas altis niuibus gentes adiit:vrbes sub terrã mersas excidit: pugnãtia maria nauigauit,aida Gedrosiorum Arachosiorúmq; littora permensus: in mari prius etiã quàm in terra stirpes vidit. Quòd si vt hominẽ, ita fortunã affari liceat, ita sanè dixerim, Nunc vbi tu,aut ecquando Alexandri rebus gestis aditum præbuistiꝰ? ecquod tandẽ saxum incruento per te marte cepit? ecquã ci vrbem præsidio vacuam obiecistiꝰ? ecquã inermem phalangẽ? ecquis aut rex ignauus,aut imperator socors,aut dormitabundus custos inuentus? ecquis amnis facilè cõmeabilis?ecqua mediocris hyems?ecqua æstas nõ infesta? Apagesis hinc fortuna, facesse ad Antiochũ Seleuci, facesse ad Artaxerxem Cyri fratrẽ, proripe te ad Ptolemæũ Philadelphũ. illos enim superstites etiam patres,reges appellitarunt, pręliis illi vincebãt illamentabilibus,festos illi dies per pompas & spectacula ad extremũ vitę agebant,denique illorum quisque per summã felicitatẽ in regno cõsenuit. En tibi Alexandri corpus,si nihil aliud, certè ab imis vnguibus ad verticem sauciũ,accisum,cõtusum,ab hostibꝰ denique cæsum & iaculo & gladio & torti libramine saxi. Propter amnẽ Granicum ense dissecta galea capillo tenus. Ad Gazã sagitta humero saucius. In Maracãdis sagittæ ictu sura,ita vt à tibiæ radio fractũ os dissiliret. In Hyrcania oblæso lapide collo, quo ictu tenebris ob oculos offusis ad dies multos cæcitatẽ timuit. Propter Assacanos talo Indico telo icto, quo tẽpore ad assentatores renidẽs dixisse fertur,Hic quidẽ sanguis meus, » non sanioſum quid, quale ex deorum vulne- » ribus effluere creditur. Ad Issum ense femore traiecto à Dario, vt Chares inquit,manus cum eo conserente. Ipse verò Alexander magna cum fide ad Antipatrum scribens, Contigit,inquit, mihi pugione sauciari in femur adacto, sed vnde nulla pnicies aut illico aut post-

A Ἀργείοις ποτὲ τὸ Ἡρακλειδῶν γένος, ἐξ οὗ βασιλεύεσθαι πάτριον ἦν αὐτοῖς. ζητοῦσι δὲ Ἀφαπυνηνομένοις ὁ θεὸς ἔχρησεν, ἀετὸν δείξειν· καὶ μετ' ἡμέρας ὀλίγας ἀετὸς ὑπερφανεὶς κατάρας ἵδρυσε τὸν Αἴγωνος οἰκίαν ἐκάθισε, καὶ βασιλεὺς ἠρέθη Αἴγων. πάλιν ἐν Πάφῳ, τοῦ βασιλεύοντος ἀδίκου καὶ πονηροῦ φανέντος, ἐκβαλὼν δὲ τὸν Ἀλέξανδρος, ἕτερον ἐζήτει, τοῦ Κινυραδῶν γένους ἤδη φθίνειν καὶ ὀλιγοστεῖν δοκοῦντος. ἕνα δή τινα εὗρον ἐφασαν ὠδινῶναι πένητα καὶ ἄδοξον ἄνθρωπον ἐν κήπῳ τινὶ παρημελημένῳ ἀφανοφόρμιον. ἵδρυσε τοῦτον οἱ πεμφθέντες ἦκον, ἀνέρρηξε δὲ φασιανοῦς ὕδωρ ἐπαντλῶν. καὶ διεταράχθη τὸ στρατιωτῶν ὑπολαμβανομένων αὐτόν, καὶ βαδίζειν κελευόντων· ἀχθεὶς δὲ πρὸς Ἀλέξανδρον ἐν Δίτελεῖ σινδονίσκῃ, βασιλεὺς ἀνηγορεύθη, καὶ πορφύραν ἔλαβε, καὶ εἷς ἦν τῶν ἑταίρων προσαγορευομένων. ἐκαλεῖτο δὲ ἄρα Ἀλυνόμος. ὅτως αἱ τύχαι ποιοῦσι βασιλεῖς, μεταμφιέζουσι, μεταῤῥάφουσι ταχὺ ῥᾳδίως, μὴ προσδεχομένους μηδὲ ἐλπίζοντας. Ἀλεξάνδρῳ δέ τι παρ' ἀξίαν; τί ἀνδρωτί; τί ἀναμωτί; τί προῖκα; τί μὴ πονήσαντι τῶν μεγάλων; αἵματι κεκραμένους πολέμους ἔπιε, καὶ νεκροῖς πεφυρωμένους διέβη· καὶ πάνυ ἔφαγε Δᾳ λιμόν, ὃν πρῶτον εἶδε, καὶ βάθεσι χιόνων κατακεχωσμένα ἔθνη, καὶ πόλεις ὑπὸ γῆν ἐνδεδυκυίας διώρυξε, καὶ θάλατταν μακρὰν ἔπλευσε, καὶ γύνας ἀνύδρους τὰς Γεδρουσίων καὶ Ἀραχωσίων ὁδοὺς, ἐν θαλάσσῃ πρότερον ἢ ἐν γῇ φυτὸν εἶδεν. εἰ γὰρ ὃν ὡς πρὸς ἄνθρωπον ἀναγκαῖν παῤῥησίαν ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου πρὸς τὴν τύχην, ὀρθῶς ἂν εἴποι· Ποῦ σὺ καὶ πότε τῆς Ἀλεξάνδρου προάξεσιν ὁδὸν ἔδωκας; ποίαν πέτραν ἀναμωτὶ Δᾳ σὲ εἶλες; ποίαν πόλιν ἀφρούρητον αὐτῷ παρέδωκας; ἢ ποίαν αἰσχρὸν φάλαγγα; τίς ἀνέρρηξε βασιλεὺς ῥᾴθυμος, ἢ στρατηγὸς ἀμελὴς, ἢ χειμάῤῥους πυλωρός; ἀλλ' ὅδε μὲν βάτος ποταμὸς, οὐδὲ χειμὼν μέρος· οὐδὲ θέρος ἄλυπον. ἄπιθι πρὸς Ἀντίοχον τὸν Σελεύκου, πρὸς Ἀρταξέρξην τὸν Κύρου ἀδελφόν· ἄπελθε πρὸς Πτολεμαῖον τὸν Φιλάδελφον. ἐκείνους ζῶντες οἱ πατέρες βασιλεῖς ἀνηγόρευσαν, ἐκεῖνοι μάχας ἀδακρύτους, ἀνίκων, ἐκεῖνοι πανηγυρίζοντες ἐν πομπαῖς καὶ θεάτροις διετέλεσαν, ἐκείνων ἕκαστος δι' εὐτυχίαν βασιλεύων ἐγήρασεν. Ἀλεξάνδρου δὲ εἰ μηδὲν ἄλλο, τὸ σῶμα ἰδοῦ κατατετρωμένον ἐξ ἄκρας κεφαλῆς, ἄχρι ποδῶν Δᾳ κέκοπται, καὶ ὡς τέθλασται τυπόμενον ὑπὸ τῆς πολεμίων ἐγχειρίτου ἀορίτε μεγάλοισί τε χερμαδίοισι. ὅπου γρανίκου ξίφει Δᾳ κοπεὶς τὸ κρανίον ἄχρι τῶν ὀφρύων, ἐν γαίῃ θέλει πληγεὶς τὸν ὦμον· ἐν Μαλλοῖς δὲ ξύλου μαπτοῦ κυνήμῃ, ὥστε τῆς περκίδος τὸ ὀστέον ἀποκλασθὲν ὑπὸ τῆς πληγῆς ἐξαλέσθαι· ὡς δὲ τῇ Γρανίαν λίθῳ τὸν τράχηλον, ἐξ οὗ δὲ τὰς ὄψεις ἀμαυρωθείς, ἐφ' ἡμέρας πολλὰς ἐν φόβῳ πηρώσεως ἐγένετο· ὡς δὲ Ἀσσακάνοις Ἰνδικῷ βέλει τὸ σφυρὸν, ὅτε δὲ πρὸς τοὺς κόλακας εἶπεν ὅτι μεῖ Δᾳ σας, Τοῦτ' ἐμὸν αἷμα, οὐκ ἰχώρ, οἵους πέρ τε ῥέει μακάρεσι θεοῖσι. ἐν Γαυᾷ δὲ ξίφει τὸν μηρὸν, ὡς Χάρης φησὶν, ὑπὸ Δαρείου τοῦ βασιλέως εἰς χεῖρας αὐτῷ σωθραμόντος. αὐτὸς δὲ Ἀλέξανδρος ἀπλοῦς γράφων καὶ μηδεμιᾶς ἀληθείας πρὸς Ἀντίπατρον, Συμβέβηκέ μοι (φησὶ) δὲ αὐτῷ ἐγχειριδίῳ πληγῆναι εἰς τὸν μηρόν· ἀλλ' οὐδὲν ἄτοπον οὔτε θῆλυ πάθος οὔτε ὕστερον ἐκ

τῆς πληγῆς ἀπήντησεν. ἐν Μαλλοῖς τῷ βέλει διαπ- A
ηχθὲν δὲ θώρακος εἰς τὸ σῆμα ὑπελάσας, ἔλαβε κὴ
δὲ αὐχένος, ὡς Ἀριστόβουλος ἱστόρηκε. Διώξας δ' τὸν
Ταναΐν ὅτι τοὺς Σκύθας, κὴ ξενίλμυος, ἐδίωξεν ἵπ-
πῳ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν σταδίους, ὑπὸ διαῤῥοίας
ἐνοχλούμενος. Εὖγε ὦ τύχη τὸν Ἀλέξανδρον αὔξεις
καὶ μέγαν ποιεῖς, διορύττουσα παντα χόθεν, καὶ ῥεΐσδου-
σι, πᾶν μέρος ἀνοίγουσα δι' σώματος· ἐχ ὥσπερ ἡ Ἀ-
θηνᾶ ποτὲ δὲ Μενελάϊ τὸ βέλος εἰς τὰ καρτερώτατα τῶν
ὅπλων ὑπάγουσα, θώρακι κὴ μίτρᾳ καὶ ζωστῆρι τὴν πλη
γὴν τὸν τόνον ἀφεῖλε, θιγοῦσης δ' σώματος ὅσον αἵ- B
ματι ποιῆσαι ῥυεῖσαν, ἀλλὰ γυμνὰ παρέχουσα τοῖς
ἕλκεσι τὰ καίρια, καὶ δι' ὀστέων ἐλαύνουσα τὰς πληγάς,
καὶ ποιζέχουσα κύκλῳ τὸ σῶμα, καὶ πολιορκοῦσα τὰς
ὄψεις, τὰς βάσεις ἐμποδίζουσα, τὰς διώξεις, ποιεῖ-
σθαι τὰς νίκας, ἀναζέπουσα τὰς ἐλπίδας. ἐμοὶ
μὴν οὐδεὶς βαρυτέρᾳ δοκεῖ κεχρῆσθαι τύχῃ πρὸς βασι
λέων, καίτοι πολλοῖς ἐνέπεσε σκληρὰ καὶ βάσκανα. C
ἀλλ' ὡς σκηπτὸς ἀπέκοψε τοὺς ἄλλους καὶ διέφθειρε,
ποὸς δ' Ἀλέξανδρον αὐτῆς τὸ δυσμενὲς γέγονε φιλό-
νεικον καὶ δύσερι κὴ δυσκαθίασον, ὥσπερ ποὸς τὸν Ἡ-
ρακλέα. ποίους γὰρ Τυφῶνας ἢ πελωρίους γίγαντας
οὐκ ἀνέῤῥησεν ἀντωνυμεῖς εἰς ἐμ' αὐτόν; ἢ τίνας οὐκ
ὠχύρωσε τῶν πολεμίων πληθεσιν ὅπλων, ἢ βάθεσι πο-
ταμῶν, ἢ ζαχύτησι κρημνῶν, ἢ θηρίων ἀλκαῖς ἀλλο-
φύλων; εἰ δὲ μὴ μέγα ἰσχὺ τὸ Ἀλεξάνδρου φρόνημα,
μηδὲ ἀπ' ἀρετῆς ὁρμώμενον μεγάλης ὑπεραίρειν, κὴ D
δὴ διηρείδετο ποὸς τὴν τύχην, οὐκ αὖ ἐκαμε κὴ ἀπη-
γόρευσε ποᾶσα πεῖρα τολυπόνους, ὑπερμεγέθεις, πολιορ-
κῶν, διώκων, ἀποσκάσεσι, μυρίαις ἀποτροπαῖς, σκιρ-
τήσεσιν ἐθνῶν, βασιλέων ἀφνειασμοῖς, Βάκτρα, Μα-
ρακάνδα, Σογδιανοὺς, ἀνεμέτρητα ἔθνεσιν ἀπίστοις καὶ ἀπιθεύ-
λοις, ὕδραι τέμνων ἀεὶ νῦν πολέμοις ἀπιθλαστάνου-
σαν; ἄτοπόν τι δόξω λέγειν, ἐρῶ δ' ἀληθές· ποὸ μικρᾶ
μὲν τὴ τύχην Ἀλέξανδρος ἀπώλεσε τὸ δοκεῖν Ἄμμω
νος εἶναι. τίς γὰρ αὖ ἐκ θεῶν γεγονὼς, ἀπισφαλεῖς ἂν
τῶν πολυπόνους καὶ τλήμονας ἐξεμόχθησεν ἆθλους,
πλὴν ὁ Διὸς Ἡρακλῆς; ἀλλ' ἐκείνῳ μὲν εἰς ἀνὴρ ὑ-
βριστὴς ἐπέταξε λέοντας αἱρεῖν, κὴ κάπρους διώκειν,
κὴ σοβεῖν ὄρνιθας· ἵνα μὴ σχολάζῃ τοῖς μείζοσι ποιεῖ-
ν, Ἀντιμόοις κολάζειν, καὶ Βουσίριδας παύειν μιαφό- E
νους τας) Ἀλεξάνδρῳ δ', ἐπέταξε μὲν ἡ ἀρετὴ τ βα
σιλικὸν καὶ θεῖον ἆθλον, ἀ τέλος ἴσ', ἀ χρυσὸς ἀπὸ μυ-
ρίων καμήλων ποεικομιζόμενος, ἀδὲ τεῦφαι Μηδι-
καὶ καὶ φάπεζαι, καὶ γυναῖκες, ἀδὲ Καλυδώνιος οἶνος,
ἀδὲ Ὑρκανικοὶ ἰχθύες· ἀλλ' ἑνὶ κόσμῳ κοσμήσαντα
πάντας ἀνθρώπους, μιᾶς ὑπηκόους ἡγεμονίας, κὴ μιᾶς
ἐθάδας διαίτης κατασῆσαι. ὅτον δὲ παιδὸς ἔμφυ
τον ἔχων ἔρωτα σωζεφόμενον καὶ συναυξανόμενον, ὡς
ἀφίκοντο πέρσεις ποᾶδα ἀ Περσῶν βασιλέως ποὸς F
Φίλιππον, ὁ δ' ἐκ ἔνδημος ἦν, Φιλοφρονέμενος κὴ ξενί
ζων αὐτοὺς Ἀλέξανδρος, ἀδὲν ἠρώτα παιδικὸν, οἷον
ἄλλοι, ποῖ τ χρυσῆς ἀνδενδράδος, ἢ τ κρεμαστῶν κή
πων, ἢ πῶς ὁ βασιλεὺς κεκόσμη; ἀλλ' ὅλος ἐν τοῖς
κυριωτάτοις ἦν τ ἡγεμονίας, ἰδίᾳ πυνθανόμενος πῶς

ea sequuta sit. Apud Mallos tripedanea sagitta ictus, spiculo per loricam & pectus ad ceruicē pertingente, vt autor est Aristobulus. Traiecto Tanai Scythas in fugam versos, equo etiā ad centū & quinquaginta stadia insectatus est, infesto alui profluuio remorante. Euge fortuna, quæ Alexandrū magnum facis, nouisq; subinde macte esse incrementis iubes, vndique corpus eius lancinans, omnē corporis partē vulneribus patefaciens: non vt Minerua quondam pro Menelao stans, tela in firmissima quæq; armorum veluti manu dirigēs, obiectisq;, lorica, fascia & balteo, tenorē iactus frangēs, summum tantùm corpus scarificās, eliciendo in speciē cruore: sed nuda potius telis vitalia præbens, vulnera per media ossa infligēs, deprehenso vndiq; corpore, visum insuper ingressumq; obsidēs, insequentē interpellans, vincentē distringens, spes deniq; eius ludificans. Profectò nullus mihi regū infestiore fortuna vsus esse videtur, etsi in multos ingruit aspera ac inuidēs. Siquidē quum alios fulminis instar abscidisset, & ad internecionem perdidisset, aduersus hūc vnū pertinax & inexpiabile odium ineluctabilēq; exercere obstinauerat, vt aduersus Herculē antea. Quos enim Typhonas ei prodigiosósq; gigantas nō allegauit cum ipso dimicaturos? Quos hostes autē aduersus eum non muniuit armorū apparatu, amniū altitudine, præcipitiorum salebris, inusitata belluarum feritate? An, nisi celsi essent eius animi, maioréque virtute subnixi quàm vt fortunæ præsidio fretus esse, ex eáque pēdere videretur, posset nō de statu deiici? nō tantæ rerū moli succūbere? toties instruēda acie, toties armādis copiis, tot obsidēdis vrbibus, tot insectādis hostibus, deniq; toties desciscentibus populis, & mox susceptū regē auersantibus? postremò populis cōtempto rectore equorū more lasciuientibus, regibúsq; improbissimè ferociētibus, emorsis, vt dicitur, frenis, Bactra, Maracāda, Sogdianos, gentes infidas hydræ instar excîdēs, assiduè soboleſcētis aliis atq; aliis bellis? Dicā aliquid absurdū fortasse, sed dicā tamē, ídque verum. Non pridē Alexander hac opinione ꝓpter fortunā excidit, vt crederetur Ammonis filius esse. Quis enim diis genitus periculosa æquè & molesta & operosa exātlauit certamina, præter Iouis Herculē? tametsi illi quidem vir improbus leones prehēdere, apros insectari, aues absterrere imperitabat: videlicet his eū distinēs, ne maioribus perlustrando orbe vacaret, aut vlciscēdis Antæis, aut Busiridibus ab hominū cædibus inhibēdis. Alexādro verò virtus diuinū & è dignitate regia certamē imperabat, cuius erat finis nō aurū illud quod mille camelis circūferebatur, nō deliciæ Medicę, aut mēsæ, aut mulieres, nō Calydoniū vinū, aut Hyrcani pisces, sed vt iisdē institutis vniuersos institutos homines, vni quoq; imperio audiētes, vníque viuēdi rationi assuetos redderet. Hunc quū à teneris, vt aiunt, vnguiculis insitum amorē coalitúmq; haberet, venientibus olim à Persarū rege legatis ad Philippum, (& ierat tum peregrè Philippus) festiuè eos Alexander admodúmq; hospitaliter excipiens, nihil quicquā puerile ab eis percōtatus est, qualia multa solēt alii, aut de aureo arbusto, aut de pensilibus hortis, aut quibus rex vtitur insignibus: sed totus in ea versus quibus imperia censeri maximè solent, rogitabat quantæ Persarum co-

piæ, quo in loco rex acie instructa dimicaret (quale illud Vlyssis,

Arma ubi sunt illi mauortia, & unde caballi?)

quæ viarum compēdia sursum versus à mari tendentibus: ita vt stupescentes peregrini
» dicerent, Puer hic, rex magnus: noster verò,
» opulentus. Quum autem mortuo Philippo in animo haberet Hellespontum traiicere, totúsque in spem apparatúmque gerendarum rerū versus, copias Asiæ admouere gestiret, ecce tibi fortuna distinere eum auerteréque adeò insistit, & retrorsus inhibere, exhibitísque identidem negotiis moras vndique nectere. Iam primùm finitimis barbarorum solicitatis, Illyrica Triballicáque bella commenta est: quibus à superioribus bellis ad Scythiam vsque & Istrum reuulsus, longè latéque procurrens, omnibus periculis ingentibus dimicationibúsque perdomitis, porro denuo profectus ad transitū festinabat: quū illa rursus ei Thebas ob pedes incussit, Græciaq; bellum pro offensaculo obiecit, acerba illi tristissimíque exitus necessitate imposita, cum quibus ei gentibus generis cognationisque necessitudo intercederet, eas cæde, ferro, ignéque propulsandi. Inde iam transiit, vt Philarchus autor est, sumptis triginta dierum commeatibus: vt Aristobulus, septuaginta talentis. Quo tempore quum domesticas possessiones regióque reditus maxima ex parte inter amicos distribueret, Perdiccas vnus, offerente eo, nihil quicquam accipere voluit: per-
» contatúsque ab eo, Tibi verò Alexāder ec-
» quid ipse recepisti? quum ille spes se sibi relinquere diceret, Et nos igitur (inquit) harū participes erim⁹. Indignū enim est tua potius accipere, quàm quæ Darij sunt sperare. Sed quæ tandem spes erant quibus ille fretus in Asiam exercitum transmittere constituit? Nempe non opes erant amplissimis vrbium mœnibus metiendæ, non classes per medios montes velificantes, non flagra, nō compedes, barbarica cruciamenta maris. Quid igitur? nimirum quod ad externa pertinet, oppidò quàm generosus in paucis armis ambitiosissimúsque conatus, æqualium æmulatio, certaménque sese contendentis cum gloria & virtute sodalium. Ipse verò in sese ingētes spes habebat, pietatem in deos, fidem erga amicos, frugalitatem, continentiam, beneficentiam, aduersus mortem intrepidam expectationem, robur animi, humanitatem, appellandi dexteritatem, ingenii candorem, in explicandis consiliis constantiam, in gerendis rebus celeritatem, & in primis adipiscendæ gloriæ propositum, quod luculenta exempla per decus absolure solet. Quocirca nec concinnè Homerus, nec vt par erat, qui Agamemnonis speciem tribus ex imaginibus aptam coalitámque similitudine illa finxit,

Assimilis caput atque oculos patri altitonanti,
Balteus est Martis, Neptunum pectus adæquat.

Etenim Alexandri ingenium, si quidem ex multis ab ipso creante Deo aptum & consertum virtutibus est, nónne Cyri spiritus, Agesilai temperantiam, Themistoclis solertiam, Philippi experientiam, Brasidæ fiduciam, Periclis dicendi vim, administrandæq; reipublicæ scientiā habere, iure dixerimus? Quanquā si vetustiores repetamus, Agamēnone tēperātior erat: quippe ille ca-

A ἡ δυνάμις ἡ Περσῶν, ποῦ τεθαλμὸς ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ μάχαις ἀγωνίζε⁀ται, (καθάπερ Ὀδυσσεὺς ἐκεῖνος,

Ποῦ δέ οἱ ἔντεα κεῖται ἀρήια, ποῦ ἄ οἱ ἵπποι;)

τίνες ὁδοὶ βραχύταται τοῖς ἄνω πορευομένοις ἀπὸ θαλάττης. ὥστε τοὺς ξένους ἐκπεπλῆχθαι, καὶ λέγειν, Ὡς ὁ παῖς οὗτος, βασιλεὺς μέγας· ὁ δ' ἡμέτερος, πλούσιος. ἐπεὶ δ' Φιλίππου τελευτήσαντος ὥρμητο διαβαλεῖν, καὶ ταῖς ἐλπίσιν ἤδη καὶ ταῖς παρασκευαῖς ἐμπεφυκὼς, ἐπαύσατο ἅψασθαι τῆς Ἀσίας· ἐνίσχετο δ' ἡ τύχη, καὶ ἀπέστρεφε καὶ ἀνέσπασεν ὀπίσω, καὶ μυρίας περιέβαλλεν ἀσχολίας καὶ διατριβὰς ὑπολαμβανομένη· πρῶτον αὖτῳ τὰ βαρβαρικὰ τὰ πρὸς Ἴστρον διετάραξεν, Ἰλλυριοῖς καὶ Τριβαλλικοῖς μηχανωμένη πολέμους· οἷς μέχρι Σκυθίας τῆς παρ' Ἴστρον ἀποστασθεὶς ἀπὸ τῆς ἄνω πράξεων, καὶ περιδραμὼν καὶ καταπρασσόμενος πάντα κινδύνοις καὶ ἀγῶσι μεγάλοις, αὖθις ὥρμητο καὶ ἐπαύσατο πρὸς τὸν διάβασιν πάλιν. ἡ δὲ πάλιν αὖτῳ τὰς Θήβας ἐνέσεισε, καὶ πόλεμον Ἑλληνικὸν ἐμποδὼν κατέβαλε, καὶ δεινῶ πρὸς ἄνδρας ὁμοφύλους καὶ συγγενεῖς διὰ φόνου καὶ σιδήρου καὶ πυρὸς ἀνάγκην ἀμιλίας, ἀτερπέστατον τέλος ἔχουσαν. ἐκ τούτου διέβαινεν, ὡς μὲν Φίλαρχος φησὶν, ἡμερῶν τριάκοντα ἔχων ἐφόδιον· ὡς δ' Ἀριστόβουλος, ἑβδομήκοντα τάλαντα. τῷ δ' οἰκοι κτημάτων καὶ προσόδων βασιλικῶν διένειμε ταῖς πολίσεις τοῖς ἑταίροις· μόνου δ' Περδίκκας οὐδὲν ἔλαβε δι δόντος, ἀλλ' ἠρώτησε, Σαυτῷ δ' τί καταλείπεις Ἀλέξανδρε; τὸ δ' εἰπόντος ὅτι τὰς ἐλπίδας, Οὐκοῦν (ἔφη) καὶ ἡμεῖς τούτων μεθέξομεν. οὐ γὰρ δίκαιον τὰ σὰ λαμβάνειν, ἀλλὰ τὰ Δαρείου πρὸς μένειν. τίνες οὖν ἦσαν ἐλπίδες ἐφ' αἷς διέβαινεν εἰς Ἀσίαν Ἀλέξανδρος; ἃ πίσχεσι πόλεων μυριάνδρων ἐκμετρουμένη δυνάμις, οὐδὲ σῖτοι δι' ὁρῶν πλέοντες, ἃδε μάστιγες, ἃδε πέδαι, μανικὰ καὶ βάρβαρα κολαστήρια θαλάττης· ἀλλὰ τὰ μὲν ἐκτὸς, ἐν ὀλίγοις ὅπλοις φιλοπμία πολλὴ, καὶ ζῆλος ἡλικίας Θεσσαλῆλου, καὶ ἅμιλλα πρὸς δόξης καὶ ἀρετῆς ἑτέρων· αὐτὸς δ' εἶχεν ἐν ἑαυτῷ τὰς μεγάλας ἐλπίδας, δι' εὐσέβειαν πρὸς θεοὺς, πίστιν πρὸς φίλους, δι' ἐλευθερίαν, ἐγκράτειαν, ἐμπειρίαν, ἀφοβίαν πρὸς θάνατον, δι' ὑγιείαν, φιλανθρωπίαν, ὁμιλίαν δι' ἁρμοστὸν, ἀψευδὲς ἦθος, δι' εὐπιθῆ ἐν βουλαῖς, τάχος ἐν πράξεσι· πρῶτα δόξης προαιρέσιν ἐν τῷ καλῷ τελεσιουργόν. Ὅμηρος μὲν γοῦν πεπόντος οὐδὲ πιθανὸς τὸ Ἀγαμέμνονος κάλλος ἐκ τριῶν σωήρμοσεν εἰκόνων, ἐμοιώσας,

Ὄμματα καὶ κεφαλὴν ἐικελος Διὶ τερπικεραύνῳ,
Ἄρεϊ δ' ζώνην, στέρνον δ' Ποσειδάωνι.

τὸν δ' Ἀλεξάνδρου φύσιν, εἴπερ ἐκ πολλῶν σωήρμοσε καὶ συνέθηκεν ἀρετῶν ὁ γεννήσας θεὸς, ἆρα οὐκ ἂν εἰποιμεν ἔχειν φρόνημα μὲν τὸ Κύρου, σωφροσύνην δὲ Ἀγησίλαου, σύνεσιν δὲ Θεμιστοκλέους, ἐμπειρίαν δὲ Φιλίππου, τόλμαν δὲ Βρασίδου, δόξης τε καὶ πολιτείαν δὲ Περικλέους; τὸν δ' ἐπὶ παλαιοτέρων, σωφρονέστερος μὲν Ἀγαμέμνων· (ὁ μὲν γὰρ προέμενος τὴν

νομίμου κουριδίης τὴν αἰχμάλωτον· ὁ δ', καὶ πρὶν ἢ γῆμαι, τῆς ἁλισκομένων ἀπείχετο) μεγαλοψυχότερος ὁ Ἀχιλλεύς· (ὁ μὲν γὰρ χρημάτων ὀλίγων τὸν Ἕκτορος νεκρὸν ἀπελύτρωσεν, ὁ δὲ πολλοῖς χρήμασι Δαρεῖον ἔθαψε· καὶ ὁ μὲν ὧν τῆς φίλων δῶρα καὶ μισθὸν ἀντὶ τῆς ὀργῆς ἀλλαγὴν ἔλαβεν, ὁ δὲ τοὺς πολεμίους κεφαλῶν, ἐπλούτιζεν) εὐσεβέστερος δὲ Διομήδους· (ὁ μὲν γὰρ θεοῖς μάχεσθαι ἑαυτὸν ἕτοιμος, ὁ δὲ πάντα τοῖς θεοὺς ἐνόμιζε καταρθοῦν) ποθεινότερος δὲ τοῖς ξυνοῦσιν ὀδυσσέως. ἐκείνου μὲν γὰρ ἡ τεκοῦσα λύπην ἀπέθανε· τούτῳ δὲ ἡ τοῦ πολεμίου μήτηρ ὑπ' ἀνοίας συναπέθανε. τὸ δ' ὅλον, εἰ μὲν καὶ Σόλων ἀπὸ τύχης ἐπολιτεύσατο, καὶ Μιλτιάδης ἀπὸ τύχης ἐστρατήγησε, καὶ Ἀριστείδης ἀπὸ τύχης ἦν δίκαιος, οὐδὲν ἄρα τῆς ἀρετῆς ἔργον ἐστὶν, ἀλλ' ὄνομα τοῦτο καὶ λόγος ἔχων δόξαν ἄλλως διέξεισι τὸν βίον, ὡλαπάρμενον ὑπὸ τῶν σοφιστῶν καὶ τῶν νομοθετῶν. εἰ δὲ τούτων καὶ τῶν ὁμοίων ἀνδρῶν ἕκαστος πένης μὲν ἢ πλούσιος, ἢ ἀσθενὴς ἢ ἰσχυρὸς, ἢ ἄμορφος ἢ καλὸς, ἢ δύσερως ἢ ὠκύμορος ἀπὸ τύχης γέγονε· μέγαν δὲ στρατηγὸν, καὶ μέγαν νομοθέτην, καὶ μέγαν ἐν δίκαις καὶ πολιτείαις ἕκαστος ἑαυτὸν ἀρετῇ καὶ λόγῳ παρέσχηκε, Φέρε θεὸν τὸν Ἀλέξανδρον ἅπασι παραβάλλων. Σόλων μὲν ἀποκοπὴν ἐν Ἀθήναις ἐποίησε, σεισάχθειαν προσαγορεύσας· Ἀλέξανδρος δὲ τοῖς τὰ δίκαια δανείσασιν, ὑπὲρ τὰ ὀφειλόντων αὐτοὺς ἐξέπεσε. Περικλῆς φορολογήσας τοὺς Ἕλληνας, ἐκ τῶν χρημάτων ἐκόσμησεν ἱεροῖς τὴν ἀκρόπολιν· Ἀλέξανδρος δὲ τὰ τῶν βαρβάρων χρήματα λαβὼν, ἔπεμψεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ναοὺς τοῖς θεοῖς ἀπὸ μυρίων ταλάντων οἰκοδομῆσαι κελεύσας. Βρασίδαν ἐν τῇ Ἑλλάδι σωτῆρα ἐποίησε τὸ σεσῶσθαι Μεθώνην· Ἀλέξανδρος δὲ τὸ στρατόπεδον τῶν πολεμίων, βαλλόμενον ὧδε τὴν θάλατταν· Ἀλεξάνδρου δὲ ἐν Ὀξυδράκαις τὸ δεινὸν ἐκεῖνο πήδημα καὶ ἄπιστον ἀκούουσι, καὶ θεωμένοις φοβερὸν, ἐκ πετρῶν ἀφέντος ἑαυτὸν εἰς τοὺς πολεμίους, δόρασι καὶ βέλεσι καὶ ξίφεσι γυμνοῖς ἐνδεχομένοις, τίνι ἂν τις εἰκάσειεν; ἢ πυρὶ κεραυνίῳ ῥαγδῇ τινι, καὶ φερομένῳ μετὰ πνεύματος, οἷον ὀπτίλῳ κατέπεμψε φάσμα φοίβου φλογοειδέσιν ὀπλοις σπεῖλαμπόμενον; οἱ δὲ τοσοῦτον ἐκπλαγέντες ἅμα φεύγειν διέτρεσαν καὶ ἀνεχώρησαν· εἶτα ὡς ἑώρων αὐθρωπον ἕνα πολλοῖς ἐπιφερόμενον, ἀντέσησαν. ἐνταῦθα δὴ ἄρα ἡ τύχη μεγάλα καὶ λαμπρὰ διέφηνεν ἔργα τῆς σὺν Ἀλέξανδρον δυμφοίας, ὅτε αὐτὸν μὲν εἰς χωρίον ἄσημον καὶ βάρβαρον ἐμβαλοῦσα, κατέκλεισε καὶ σπειρέσιον, τοὺς δ' ὑπὸ σπουδῆς ἐπιβοηθοῦντας ἔξωθεν καὶ τὸ τεῖχος ἐφιεμένους, κλάσασα καὶ σωτείλασα τὰς κλίμακας, ὑπεσκέλισε καὶ κατεκρήμνισε. τρισὶν δ', οἵπερ ἐφθασαν μόνοι τὸ τείχους λαβέσθαι, καὶ καταβάντες ἑαυτοὺς σπεῖσθαι τῷ βασιλεῖ, τὸν μὲν ἕνα αὐτῶν ἀνῄρπασε καὶ σφενδόνησεν· ὁ δὲ, ἕξ βέλεσι πολλοῖς ἀλαπεπαρμένος, ὅσον ὁρᾶν καὶ σώματος ἀνέσθαι μόνον ἀπῆκε τῷ τεθνάναι. κενὰς δὲ ἔξωθεν σπεῖραι καὶ ἀλαλαγμοὶ Μακεδόνων, οὐ

A ptiuam iustæ vxori prætulit, hic à captis abstinere, sibi imperare sustinuit, antequā iustè nuptæ fuerunt. Animi verò magnitudine vel magnum Achillem præstitit: quippe ille parua pecunia Hectoris defunctū vēdidit, hic verò grandi ære Darium funerauit. Rursus ille munera ab amicis, iraéque ponēdæ pretium accepit, hic hostes armis victos, etiamnum opibus cumulauit. Nam Diomedem quidem pietate antecelluit. etenim ille cum diis pugnare confidentissimè sustinuit: hic autem omnia deorum cœpta per B decus euadere semper arbitratus est. Postremò charior necessariis Vlysse quoque fuit: siquidem illius mater mortem mœrore obiit, huius verò hostis mater præ desiderio eius commori obstinauit. Ad summam, si & Solon è fortuna in administranda domi republica versatus est, & Miltiades foris militiaéque rem gessit, si denique Aristides innocens fortunæ benignitate fuit, nullum iam protinus virtutis opus erit, hócque nominis verbíque inane quiddam vitæ nequicquam gloriam meretur, nimirum id sophistis commētis, legúmque latoribus. Sin horum vnusquisque omniúmque similium egens aut diues, debilis aut validus, deformis aut pulcher, lōgæuus aut breuis æui, pro fortunæ ipsius varietate esse solet: at magnum C imperatorem, aut magnum legum latorem, aut denique magnum in magistratibus & publicè fungendis officiis sese quisquis virtute rationeq; præstat: agedum Alexandrū cōsideremus vniuersorum cōtentione. Iam primùm igitur Solon Athenis tabulas nouas instituit, quam Sesachthiam nuncupauit, *quasi dicas oneris excussum*: Alexander pro iis qui versurā fecerant, fœneratoribus dissoluit. Pericles Græcis tributorū collatione exhaustis, extructis passim fanis arcē Athenarum adornauit: Alexander barbarorum opes raptas in Græciā importādas curauit, templáq; diis extruenda locari decē talentorū millibus iussit. Brasidan in Græcia famigeratū fecit auditū ad Methonē eum ferociter percursasse, disiecto circa maritimā oram hostiū exercitu: Alexādri verò atrocē illū saltū, & auditu incredibilē, & visu horrendum, præcipiti saltu sese è muro librantis in hostes, hastis, spiculis, ensibus protinus illū excepturos, cui æquius quàm fulmineo igni assimilare possumus erumpenti è nube, & à turbine rapto? cuiusmodi quondam visa ignitis armis offulgētia deorsum ferri videntur. Cæterùm illi stupore primùm perculsi, quà cuique proximum fuit, trepidi refugerunt: deinde quum hominem vnum animaduertissent multos ferociter impetentem, restitere. Ibi verò fortuna, magna egregiáque beneuolētiæ exempla in Alexādrum edidit. Quippe ipsum ignobili in vico deprehensum, murisque interceptum inclusit: hos verò qui suppetias ei ferre properabant, ob idque in muros iam scandentes, suffractis cōtritísque scalis deturbatos pessundedit. Ex iis autem qui tres omnino mœnibus arrepētes, indéq; sese librantes, Alexandrū seduli circunsteterāt, vnū cōfestim abripuit, nullóq; dum tētato certamine è medio sustulit. Crebris alter sagittis cōfixus, hoc modò à morte aberat cp & visus & sensus cōpos erat. At verò foris irritæ Mace-

donum vociferationes nequicquam mœnia offensantiũ, quum in promptu nec machina nec tormentum vllum esset: quinimò opitulandi studio ensibus mœnia tundentium, inermique adeò manu cæmenta perrumpere, tantúmq; nõ mordicus cõuellere adluctãtiũ. Ibi ille verò rex fortunatus, ille fortunæ assiduæ custodia & propè dixerim satellitio tutus, feræ tũ bestiæ modo indagine cinctus, proditus, auxilii inops, non de Susis aut Babylone, nõ de Bactris expugnãdis, aut Poro vincẽdo, dignis satis operępretiis, dimicabat. Nam ingentia claráque certamina vt successum non habeant, dedecoris certè nullam notam inurunt. Verùm infesta vsqueadeo fortuna fuit, & barbarorũ fautrix, contráque Alexandrum perosa, vt nomen etiam eius, quãtum in ipsa fuit, deleuerit, tótque rerum gestarum gloriam deformarit, nedum corpus vitámq; peremerit. Haud enim pœnitenda fortuna fuisset, si propter Euphratis ripas, aut ad Hydaspẽ mortem ipse oppetiisset: nec pudẽdus exitus, si ad manus cum Dario veniens, Persarum impetu opprimeretur, equis, ensibus, copidibus (*falcati gladij genus est*) confertim pro rege pugnantium: aut si Babylonis muros superare nixus, ab ingenti spe deuolueretur. Sic Pelopidas, sic Epaminõdas, quorũ certè interitus virtuti decus poti' quàm aduersæ fortunæ testimonium attulerunt. Huius verò fortunæ de qua nunc agimus, cuiusmodi tandẽ præ illis exemplum fuit? In extrema barbarie, intra ignobilis oppiduli mœnia orbis terrarum dominum intercipientis occulẽtisque, pudendísq; eundem armis, temeréque inuento missili pulsatum diu & impetitum, ad extremum conficientis. Etenim discissa copide galea, vulnus etiam in capite accepit. excussa arcu sagitta, perfracto thorace, papillaribus ossibus adacta est, hastili prælongo eminente, & vulnus aggrauante. cuspidis verò ferro quadrantali latitudine, trientali siciliquo minus longitudine. Porro (quod summum aduersorum est) quum rectà & cõtemptim grassantem in se quendam ense territabundum exceptum ipse pugione confodisset, trepidus interim quidam pistillum ex pistrino raptum in ceruicẽ illi inflixit: quo ictu tenebris ob oculos offusis, sensibus quoque conturbatus est. Ipsa verò virtus pręsto tum illi affuit, quæ cùm fiduciam ei, tum verò robur acréque opitulandi studium circumsistẽtibus eum accẽdit. Lemnæi enim, & Ptolemęi, & Leõnati, & qui mœnia cunque aut superauerant aut perruperant, circunstantes cum, veluti virtutis munimentũ erant, charitate amoréque regis, corpora, facies, animas discrimini obiicientes. Haud enim pro seruandis bonis regibus, fortunæ fauore cęteri discrimina subeunt, aut etiam mortem oppetunt: sed virtutis amore potius, haud secus atque apes regi sese suo philtrorum vi comites addere, eúmque stipare cernimus. Quotus enim quisq; qui huius rei spectator sui ipse securus fuisset, non hoc dixisset, ingens se fortunæ certamẽ cũ virtute spectare, in quo barbariæ partes indignissimè per fortunam præualerẽt, Græciæ verò supra vires per virtutem obsisterent? Quòd si illi ad extremum superiores euaserint, fortunæ nimirum, inuidíq; genii, Nemesísq; opus id fore: sin hi tandem præualuerint, virtutem, fortitudinem, charitatem, fidémque, palmam reportaturas, vt quæ solæ Alexandro adfuerint.

A μηχανῆς τινος, οὐκ ὀργάνων παρόντων, ἀλλ' ὑπὸ ἀσυδησίας ξίφεσι τυπτόντων τὰ τείχη, καὶ χερσὶ γυμνᾶις παραῤῥῆξαι καὶ μονονοὺ διαφαγεῖν βιαζομένων. ὁ δ' εὐτυχὴς βασιλεὺς, καὶ ὑπὸ τ τύχης φυλαττόμενος ἀεὶ καὶ δορυφορούμενος, ὥσπερ θηρίον ἄρκυσιν ἐνεχθεὶς, ἔρημος καὶ ἀβοήθητος, ἀνεχώρησε σῶσαι, οὐδὲ Βαβυλῶνος, οὐδὲ Βάκτρα λαβεῖν, οὐδὲ τὸ μέγα Πῶρον κρατῆσαι, (τοῖς γὰρ ἐνδόξοις καὶ μεγάλοις ἀγῶσι, κἂν δυστυχῶνται, τὸ γοῦν αἰσχρὸν οὐ πρόσεστιν) ἀλλ' οὕτω δύσερις ἦν καὶ βάσκανος ἡ τύχη καὶ
B φιλοβάρβαρος καὶ μισαλέξανδρος, ὥστε μὴ τὸ σῶμα μόνον αὐτῆ μηδὲ τὸν βίον, ἀλλὰ καὶ τὴν δόξαν ἀνελεῖν, ὅσον ἐφ' ἑαυτῇ, καὶ διαφθεῖραι τ δύκλειαν. οὐ γὰρ παρ' Εὐφράτῃ Ἀλέξανδρον ἢ Ὑδάσπῃ πεσόντα κεῖσθαι, δεινὸν ἦν, οὐδ' ἀθλιες, ἐν χερσὶ Δαρείου γιγόμενον, καὶ ἵπποις καὶ ξίφεσι Περσῶν ἀμυνομένων ὑπὲρ βασιλέως ἀποθνῄσκειν. δὲ τ Βαβυλῶνος ὑπαίνοντα τειχῶν σφαλῆναι, πεσεῖν ἀπ' ἐλπίδος μεγάλης. ἆρα Πελοπίδας, καὶ Ἐπαμινώνδας, ἀρετῆς οὗτοι θάνατος ἦν, ἀ δυστυχίας ἐπὶ τηλικούτοις. τ δ' νῦν ἐξεταζομένης τύχης οἷον τὸ
C ἔργον; ἑκατὸν βαρβάρων παμπληθίας τείχεσιν ἀδόξου πολίχνης περιβαλούσης καὶ ὑποκρυπτούσης τ τῆς οἰκουμένης βασιλέα καὶ κύριον, ὄνειδος ἀτίμοις σκάλεσι τοῖς δυστυχοῦσι τυπτόμενον καὶ βαλλόμενον ἀπολέσθαι. καὶ γὰρ κοπίδι τ περάνοις ἐπλήγη, βέλει τις ἀπὸ τόξου τ θώρακα διέκοψεν· οὐ τοῖς περὶ τ μαζὸν ἐνεργοῦντος ὀστέοις καὶ καταπαγῶτος, ὁ μὲν καυλὸς ἐξέῤῥηξε βαρυώνων, τ δ' ἀκίδος ὁ σίδηρος τεσσάρων δακτύλων ἔρος ἔχε, καὶ πέντε μῆκος. ἑκατὸν δ' τῶν δεινῶν, ὁ μὲν ἡμύνετο τοῖς κ' σῶμα, καὶ τ βαλόντα καὶ πελάσαι τολμήσαντα μετὰ ξίφους, αὐτὸς τῷ ἐγχειριδίῳ φθάσας
D κατέβαλε καὶ ἀπέκτεινεν. ἐν τούτῳ δέ τις δραμὼν ἐκ μύλωνος ὑπέρω κ' τ αὐχένος ὄπισθεν πληγὴν κατεμύελικεν, ἣ συνέχρε τ ἀγωνίαν αὐτῷ σκοτώσαντος. ἡ δ' ἀρετὴ παρῆν, θάρσος μὲν αὐτῷ, ῥώμην δὲ καὶ σπουδὴν τοῖς περὶ αὐτὸν ἐμποιοῦσα. Λημναῖοι γὰρ καὶ Πτολεμαῖοι, καὶ Λεοννάτου, καὶ ὅσοι τὸ τεῖχος ὑπερκαταβάντες ἢ ῥήξαντες ἔστησαν περὶ αὐτὸν, τεῖχος ἀρετῆς
E ἦσαν, εὐνοίᾳ καὶ φιλίᾳ τοῦ βασιλέως τὰ σώματα καὶ τὰ πρόσωπα καὶ τὰς ψυχὰς προβαλλόμενοι. οὐ γὰρ διὰ τύχην ἀγαθῶν βασιλέων ἕτεροι προαποθνήσκουσιν ἑκουσίως καὶ προκινδυνεύουσιν, ἀλλ' ἕρωτι τῆς ἀρετῆς, ὥσπερ ὑπὸ φίλτρων μέλιτται, τῷ ἄρχοντι προσέρχονται καὶ προσπεφύκασι. τίς οὖν οὐκ ἂν εἴποι τότε παρὸν ἀκίνδυνος θεατὴς, ὅτι τύχης μέγαν ἀγῶνα κατ' ἀρετῆς θεᾶται; καὶ τὸ μὲν βάρβαρον παρ' ἀξίαν ὑπεκρατεῖ διὰ τύχην, τὸ δ' Ἑλληνικὸν αὐτέχνῳ προθυμίᾳ δύναμιν δι' ἀρετήν; κἂν μὲν
F ἐκεῖνοι προηγωνται, τύχης καὶ δαίμονες φθονεροῦ καὶ νεμέσεως ἔσται τὸ ἔργον· ἂν δὲ οὗτοι κρατήσωσιν, ἀρετὴ καὶ τόλμα καὶ φιλία καὶ πίστις ἐξοίσεται τὸ νικητήριον. τῶν τε γὰρ μόνα παρὼν ἀλεξάνδρῳ· τῆς

σῆ, ἄλλης δυνάμεως καὶ παρασκευῆς, καὶ στόλων, καὶ ἱππέων, καὶ στρατοπέδων, μέσον ἔθηκεν ἡ τύχη τὸ τεῖχος. ἐτρέψαντο μὲν οὖν τοὺς βαρβάρους οἱ Μακεδόνες, καὶ πεσοῦσιν αὐτοῖς ἅπασι κατέσκαψαν τὴν πόλιν· Ἀλεξάνδρῳ δ' οὐδὲν ἰῷ ὄφελος. ἥρπασο γὰρ μετὰ τῶν βέλους, καὶ τὸν πόλεμον ἐν τοῖς σπλάγχνοις εἶχε, καὶ δεσμὸς ἰὼ αὐτῷ καὶ ἥλῳ τὸ τόξευμα τῷ θώρακος πρὸς τὸ σῶμα· καὶ σπάσαι μὲν ὥσπερ ἐκ ῥίζης τῶν τραυμάτων βιαζομένοις, οὐχ ὑπήκουεν ὁ σίδηρος, ἕδραν ἔχων τὰ πρὸ τῆς καρδίας στερεὰ τῷ σήψει· ἐκπρίσαι δ' ὁ τῶν δόνακος ἐκ ἐθάρρυνε τὸν πρόσχον, ἀλλ' ἐφοβοῦντο μήπως σπαραγμῷ χλιζόμενον τὸ ὀστέον, ἐμβολὰς ἀλγηδόνων ἄφατον, καὶ ῥῆξις αἵματος ἐκ βάθους ἥξειν. πολλὴν δ' ἀποριαν καὶ διατριβὴν ὁρῶν αὐτὸς, ἐπεχείρησεν ἐκ χειρὸς τῷ θώρακος ἀποτέμνειν τὸ ξιφίδιον τὸ ὀϊστόν· ἠπόρει δ' ἡ χεὶρ, καὶ βάρος εἶχε ναρκῶδες ἐκ φλεγμονῆς τὸ τραύματος. ἐκέλευεν οὖν ἄπτεσθαι, καὶ μὴ δεδιέναι, τοὺς ἀτρώτους ἰατρεύων. καὶ τοῖς μὲν ἐλοιδορεῖτο κλαίουσι καὶ παραθροῦσι, τοὺς δ', λειποτάκτας ἀπεκάλει, μὴ θέλοντας αὐτῷ βοηθεῖν. ἐβόα δ' πρὸς τοὺς ἑταίρους, Μηδεὶς ἔστω μηδὲ ἐκ ἐμοῦ δειλός. ἀπιστοῦμαι μὴ φοβεῖσθαι θάνατον, εἰ τὸν ἐμὸν φοβεῖσθε ὑμεῖς.

A Quippe reliquam potẽtiam & apparatum, classes & equitatum, & omnino exercitus medio fortuna muro interseperat. Cæterùm barbaros in fugam versos Macedones, subindéque occidione occisos, vrbis etiam excidio sepelierunt: Alexandri verò nullus iam vsus erat, vt qui raptim exportatus, telum, atque adeò bellum in præcordiis haberet, vinclíque & claui instar erat sagitta thorace cum corpore traiecto. Telum autem ex vulnere conuellere conantes ferrum nõ sequebatur. penitus enim insederat in pectoris solidissimis, quæ cordi prætendũtur. Sed rursus arundinem quatenus extabat excindere cunctabantur, veriti ne penitus os discuneatum intolerabiles cruciatus cieret, ac sanguinis multa vis imitus erumperet. Quam cunctationem Alexander quum videret, ipse primùm conatus quà è thorace prominebat arundinem execare: deficiente deinde manu, ex vulnerísque tumore torpido pondere grauescente, medicos iussit intrepidos id agere, animum integris saucius ipse addens, imò verò circumsistentium partim grauiter increpitans flentes & prætermodum condolentes, partim desertores appellans, opem ei afferre non sustinentes: interim ipse ad amicos inclamitans, Quid, malum, tãtopere pro me meticulosi estis? Fidem ergo non facio, mortem me non timere, si quidem mihi timetis.

T. LIVII DECADIS PRIMAE,

LIB. IX,

IVDICIVM DE ALEXANDRO, SI ASIA PERDOMITA ARMA IN EVROpam vertisset.

HAVD dubiè illa ætate, qua nulla virtutum feracior fuit, nemo vnus erat vir, quo magis innixa res Romana staret. quin eum parem destinant animis magno Alexandro ducem: si arma Asiæ perdomita in Europam vertisset. Nihil minus quæsitum à principio huius operis videri potest quàm vt plus iusto ab rerum ordine declinarem, varietatibúsque distinguendo opera, & legentibus velut diuerticula amœna, & requiem animo meo quærerem: tamen tanti regis ac ducis mentio, quibus sæpe tacitis cogitationibus volutauit animum, eas euocat in medium: vt quærere libeat, quinam euentus Romanis rebus, si cum Alexandro foret bellatum, futurus fuerit. Plurimum in bello pollere videntur, militum copia & virtus, ingenia imperatorum, fortuna per omnia humana maximè in res bellicas potens. Ea & singula intuenti & vniuersa, sicut ab aliis regibus gentibúsque, ita ab hoc quoque facilè præstat inuictum Romanum imperium. Iam primùm vt ordiar ab ducibus comparandis: haud equidē abnuo egregium ducem fuisse Alexādrum: sed clariorē tamen eum facit, quòd vnus fuit, quòd adolescens in incremento rerum nondum alteram fortunam expertus decesit. Vt alios reges claros ducésque omittam, magna exempla casuum humanorum, Cyrum, (quem maximè Græci laudibus celebrāt) quid nisi longa vita, sicut magnum modò Pompeium, vertenti prębuit fortunæ? Recēseam duces Romanos, nec omnes omnium ætatū, sed ipsos eos cū quibus consulibus aut dictatoribus Alexādro fuit bellandum, M. Valerium Coruinum, C. Martium Rutilium, C. Sulpitium, T. Manlium Torquatum, Q. Publium Philonem, L. Papyrium Cursorem, Q. Fabium Maximum, duos Decios, L. Volumnium, M. Curium. Deinceps ingentes sequuntur viri: si Punicum Romano præuertisset bellum, seniórque in Italiam traiecisset. Horum in quolibet tum indoles eadē quæ in Alexandro erat, animi ingeniíque: tum disciplina militaris iam inde ab initiis vrbis tradita per manus, in artis perpetuis præceptis ordinatæ modum venerat. Ita reges gesserant bella: ita deinde exactores regum Iunii, Valeriíque: ita deinceps Fabij, Quintij, Cornelij: ita Furius Camillus, quem iuuenes duo quibus cū Alexandro dimicandum erat, senem viderant. Militaria opera pugnando obeunti Alexādro (nam ea quoque haud minus clarum eum faciunt) cessisset videlicet in acie oblatus par Mālius Torquatus, aut Valerius Coruinus, insignes ante milites quàm duces? cessissent Decij deuotis corporibus in hostem ruentes? cessisset Papyrius Cursor illo corporis robore, illo animi? victus esset consiliis iuuenis vnius, ne singulos nominem, senatus ille? quem qui ex regibus constare dixit, vnus veram speciem Romani senatus cepit. Id verò erat periculum, ne solertius quàm quiuis vnus ex iis quos nominaui, castris locum caperet, commeatus expediret, ab insidiis præcaueret, tempus pugnæ eligeret, aciem instrueret, subsidiis firmaret. non iam cum Dario rem esse dixisset: quem mulierū ac spadonum agmen trahentem, inter purpurā atque aurum eneruatum fortunæ suæ apparatibus, prædam veriuş quàm hostem, nihil aliud quàm bene ausus vana cōtemnere, incruentus deuicit. Longè alius Italię quàm Indiæ, per quā temulento agmine comessabundus incesit, visus illi habitus esset: saltus Apuliæ ac montes Lucanos cernenti, & vestigia recentia domesticæ cladis: vbi auunculus eius nuper Epiri rex Alexander absumptus erat. Et loquimur de Alexandro nōdum mersō secundis rebus, quarum nemo intolerantior fuit. qui si ex habitu nouæ fortunæ, nouíque (vt ita dicam) ingenij quod sibi victor induerat, spectetur: Dario magis similis quàm Alexandro in Italiam venisset, & exercitum Macedoniæ oblitum, degenerantémque iam in Persarum mores adduxisset. Referre in tanto rege piget superbam mutationem vestis, & desideratas humi iacentium adulationes, etiā victis Macedonibus graues, nedum victoribus, & fœda supplicia, & inter vinum & epulas cædes amicorum, & vanitatē ementiendæ stirpis. Quid, si vini amor in dies fieret acrior? quid, si trux ac præferuida ira? (nec quicquam dubium inter scriptores refero) nullāne hæc damna imperatoriis virtutibus ducimus? Id verò periculum erat (quod leuissimi ex Græcis, qui Parthorum quoque contra nomen Romanum gloriæ fauent, dictitare solent) ne maiestatem nominis Alexandri, quem ne fama quidem illis notum arbitror fuisse, sustinere nō potuerit populus Romanus, & aduersus quem Athenis in ciuitate fracta Macedonum armis, cernente tum maximè propè fumantes Thebarum ruinas, concionari liberè ausi sint homines (id quod ex monumentis orationum patet) aduersus eum nemo ex tot proceribus Romanis vocem liberam missurus fuerit. Quantalibet magnitudo hominis concipiatur animo, vnius tamen ea magnitudo hominis erit, collecta paulo plus decem annorum felicitate, quam qui eo extollunt, quòd populus Romanus etsi nullo bello multis tamē præliis victus sit, Alexandro nullius pugnæ non secunda fortuna fuerit, non intelligunt se hominis res gestas, & eius iuuenis, cum populi iam octingentesimum bellantis annum rebus conferre. miremur, si, quū ex hac parte secula plura numerētur quàm ex illa anni: plus in tam longo spatio

quàm in ætate XIII annorum fortuna variauerit. Quin tu hominis cum homine, & ducis cum duce, fortunã cum fortuna confers? Quot Romanos duces nominem, quibus nunquam aduersa fortuna pugnæ fuit? paginas in annalibus magistratuum fastisque percurrere licet, consulum dictatorúmque: quorum nec virtutis, nec fortunæ vllo die populum Romanum pœnituit. Et quo sint mirabiliores quàm Alexãder, aut quisque alius rex: denos, vicenósque dies quidam dictaturam, nemo plusquam annum consulatum gessit. ab Tr.pl. delectus impediti sunt: post tempus ad bella ierunt: ante tempus, comitiorũ causa reuocati sunt: in ipso conatu rerũ circumegit se annus: collegæ nunc temeritas, nunc prauitas impedimento aut damno fuit: malè gestis rebus alterius successum est: tironem, aut mala disciplina institutũ exercitum acceperunt. At Hercule reges non liberi solùm impedimentis omnibus, sed domini rerum temporúmque, trahunt consiliis cuncta, non sequuntur. Inuictus ergo Alexander cum inuictis ducibus bella gessisset: & eadem fortunæ pignora in discrimen detulisset: imo etiam eo plus periculi subisset, quòd Macedones vnum Alexandrum habuissent, multis casibus non solùm obnoxium, sed etiam offerentem se: Romani multi fuissent Alexandro vel gloria, vel rerum magnitudine pares: quorum suo quisque fato sine publico discrimine viueret, moreretúrque. Restat vt copiæ copiis comparentur vel numero, vel militum genere, vel multitudine auxiliorum. Censebantur eius ætatis lustris ducena quinquagena millia capitũ. Itaque in omni defectione sociorũ Latini nominis vrbano propè delectu decem scribebantur legiones. quaterni, quiníque exercitus sæpe per eos annos, in Hetruria, in Vmbria, Gallis hostibus adiunctis, in Samnio, in Lucanis gerebant bellum. Latium deinde omne cum Sabinis, & Volscis, & AEquis, & omni Campania, & parte Vmbriæ Hetruriæque, & Picentibus, & Marsis, Peligníque ac Vestinis atque Apulis, adiunctáque omni ora Græcorum inferi maris à Thuriis Neapolim & Cumas, & inde Antio atque Hostia tenus Samnites, aut socios validos Romanis, aut fractos bello inuenisset hostes. Ipse traiecisset mare cum veteranis Macedonibus, non plus triginta millibus hominum, & quatuor millibus equitum, maximè Thessalorum. hoc enim roboris erat. Persas, Indos, aliásque si adiunxissent gentes, impedimentum maius quàm auxilium traheret. Adde quod Romanis ad manum domi supplementum esset: Alexandro (quod postea Annibali accidit) alieno in agro bellanti exercitus consenuisset. Arma, clypeus, sarissæque illis: Romano scutum, maius corpori tegumentum, & pilum, haud paulo quàm hasta vehementius ictu missúque telum. statarius vterque miles, ordines seruans: sed illa phalanx immobilis & vnius generis: Romana acies distinctior ex pluribus partibus constans: facilis partienti quacunque opus esset, facilis iungẽti. Iam in opere quis par Romano miles? quis ad tolerandũ laborem melior? Vno prælio victus Alexãder, bello victus esset. Romanum, quem Caudium, quem Cannæ non fregerunt, quæ fregisset acies? Næ ille sæpe, etiamsi prima prosperè euenissent, Persas & Indos, & imbellẽ Asiam quęsisset: & cum fœminis sibi bellum fuisse dixisset: quod Epiri regem Alexandrum mortifero vulnere ictum dixisse ferunt, sortem bellorum in Asia gestorum ab hoc ipso iuuene cum sua conferentem. Equidẽ quũ per annos quatuor & viginti primo Punico bello classibus certatum cum Pœnis recordor: vix ætatem Alexandri suffecturam fuisse reor ad vnum bellũ. & forsitan quum & fœderibus vetustis iuncta Punica res Romanæ esset, & timor par aduersus communem hostem duas potẽtissimas armis virisque vrbes armaret, simul Punico Romanóque obrutus bello esset. Non quidem Alexandro duce, nec integris Macedonum rebus, sed experti tamen sunt Romani Macedonem hostem, aduersus Antiochum, Philippum & Persen, non modò cum clade vlla, sed ne cũ periculo quidẽ suo. Absit inuidia verbo, & ciuilia bella sileant, nunquam ab equite hoste, nunquam à pedite, nunquam aperta acie, nunquam æquis vtique, nunquam iniquis locis laborauimus. Equitem, sagittas, saltus impeditos, auia commeatibus loca, grauis armis miles timere potest. mille acies grauiores quàm Macedonum atque Alexãdri auertit auertétque, modò sit perpetuus huius qua viuimus pacis amor, & ciuilis cura concordiæ.

PHILIPPI MACEDONVM REGIS, ET ALEXANDRI MAGNI COMPARATIO, EX IVSTINI HISTORICI LIBRO IX.

DECESSIT Philippus XL & VII annorum, quum annis XXV regnasset. Genuit ex Larissæa saltatrice filium Aridęum, qui post Alexandrum regnauit. Habuit & multos alios filios ex variis matrimoniis regio more susceptos, qui partim fato partim ferro periere. Fuit rex armorum quàm conuiuiorum apparatus studiosior, cui maximæ opes erãt instrumenta bellorum: diuitiarum quæstu quàm custodia solertior. Itaque inter quotidianas rapinas semper inops erat. Misericordia in eo & perfidia pari iure dilectæ. nulla apud eum turpis ratio vincendi: blandus pariter & in gratia offensam simulare: insidiosus alloquio: qui plura promitteret, quàm præstaret. In seria & iocos artifex: amicitias vtilitate, non fide colebat. Gratiam fingere in odio, instruere inter concordantes odia, apud vtrunque gratiam quærere, solennis illi consuetudo. Inter hæc eloquentia & insignis oratio acuminis & solertiæ plena, vt nec ornatui facilitas, nec facilitati inuentionũ deesset ornatus. Huic Alexander successit, & virtute & vitiis patre maior. Itaque vincendi ratio vtriq; diuersa: Hic aperta vi, ille artibus bella tractabat: deceptis ille gaudere hostibus, hic palàm fusis: prudentior ille consilio, hic animo magnificentior: iram pater dissimulare, plerunque & vincere: hic vbi exarsisset, nec dilatio vltionis, nec modus erat. Vini nimis vterque auidus, sed ebrietatis diuersa vitia. Patri mos erat & de conuiuio in hostem procurrere, manum conserere, periculis se temerè offerre: Alexãder non in hostem, sed in suos sæuiebat. quamobrem Philippum sæpe vulneratũ prælia remisere: hic amicorum interfector conuiuio frequenter excesit. Regnare ille cum amicis volebat, hic in amicos regna exercebat: amari pater malle, hic metui. Literarum cultus vtriq; similis: solertiæ pater maioris, hic fidei: verbis atque oratione Philippus, hic rebus moderatior. Parcẽdi victis filio animus & promptior & honestior: frugalitati pater, luxurię filius magis deditus erat. Quibus artibus orbis imperij fundamenta pater iecit, operis totius gloriam filius consummauit.

Q. CVRTII LIB. X, DE ALEXANDRI MAGNI VITA, MORIBVS AC MORTE IVDICIVM.

ET HERCVLE, iustè æstimantibus regem, liquet bona, naturę eius fuisse: vitia, vel fortunæ vel ætatis: vis incredibilis animi, laboris patientia propemodum nimia. Fortitudo non inter reges modò excellẽs, sed inter illos quoque quorum hæc sola virtus fuit. Liberalitas sæpe maiora tribuentis quàm à diis petuntur: clementia in deuictos: tot regna aut reddita quib⁹ ea dempserat bello, aut dono data. Mortis, cuius metus cęteros exanimat, perpetua cõtemptio: gloriæ laudísque vt iusto maior cupido, ita & iuueni & in tantis admittenda rebus. Iam pietas erga parentes, quorum Olympiada immortalitati cõsecrare decreuerat, Philippum vltus erat. Iam in omnes ferè amicos benignitas, erga milites beneuolentia: consilium par magnitudini animi, & quãtam vix poterat ætas eius capere, solertia. Modus immodicarum cupiditatum, veneris iuxta naturale desiderium vsus: nec vlla nisi ex permisso voluptas. ingentes profectò dotes erant. Vitia fortunę, diis æquare se, & cœlestes honores accersere, & talia suadẽtibus oraculis credere, & dedignãtibus venerari ipsum vehementius quàm par esset irasci, in externũ habitũ mutare corporis cultum, imitari deuictarum gentium mores, quas ante victoriam spreuerat. Nam iracũdiam & cupidinem vini sicuti iuuenta irritauerat, ita senectus mitigare potuisset. Fatendum est tamen, quũ plurimum virtuti debuerit, plus debuisse fortunæ, quam solus omniũ mortaliũ in potestate habuit. Quoties illum à morte reuocauit? quoties temerè in pericula vectũ perpetua fœlicitate protexit? Vitæ quoque finem eundem illi, quem gloriæ statuit. Expectauere eum fata, dum, oriẽte perdomito aditóque Oceano, quicquid mortalitas capiebat impleret. Huic regi ducíq; successor quærebatur: sed maior moles erat, quàm vt vnus subire eam posset. Itaque nomen quoque eius, & fama rerum in totum propemodum orbem reges ac regna diffudit: clarissimíque sunt habiti, qui etiam minimæ parti tantæ fortunæ adhæserunt.

IN ARRIANI LIBROS
de rebus gestis Alexandri,
INDEX.

A

A Bastani, libera Indorũ gens 133,c
Abissares Indorum rex ad Alex. vocatur 115,b. ad Alex.dona mittit 122,f
Acesines apud Mallos cum Indo committitur 171,c
acesines amnis ab Alexand. traiectus 115,c
acesinis magnitudo 115,d
Achillis tumulus ab Alexand.coronatus 12,d
achilles felix Alexandro visus,quòd Homerum præconem haberet 12,d
Acuphis Nysæorum principis ad Alex. oratio 101,c
acuphis prudens ad Alex. responsum 102,b
Ada Cariæ ab Alexandro præfecta 23,f
ada Alexãdrum in filium suum adoptat 24,a
adæ Alindam vrbem Alexander dedit 24,a
ada à Pexodaro regno iecta 24,a
Adorationis & humani cultus differentia 86,a
adoratio ab Alex. affectata excusatur 168,b
Adraistæ,Indica gens 116,e
Adulatores, summa regum pernicies 83,b
Ægypti politia ab Alexandro administrata 54,f
ægypti imperium Alexander in plures præsides partitus est 55,b
ægypti regioni nomen ab Ægypto flu. inditum 105,c. ægyptum Herodotus fluminis donum appellat 105,c
ægyptii Arabiæ contermini 197,d
ægyptii sacerdotes in sacrificiis sale fossili apud Ammonem Lybicum nato vtuntur 54,d
Æstus marinus in Indo flumine Græcis admirationi fuit 136,b
Æthiopum legati ad Alexandrum missi 158,a
Africa ab Asia Nilo flu.separatur 76,c
africa ab Europa Gaditano mari diuiditur 76,c
Afrorum legati ad Alexandrum missi 157,f
Agenorium, locus ita in Tyro vrbe dictus 49,c
Aginis Susiorum pagus 197,a
Agmina in Persas partita 153,f
Agoranis, Indiæ fl. 171,a
Agrianorum rex Langarus 5,c
Agriaspæ postea Euergetæ dicti 73,b
agriaspæ ob beneficia Cyro præstita ab Alex. honore affecti 73,b
agriaspæ non tam barbarorum quàm Græcorum moribus viuebant 73,c
Agricolas belli tempore capere, aut agrum eorum vastare nefas 176,d
agricolæ, secundum apud Indos hominum genus 176,c
Alexander ab Argiuis oriundus 33,c
alexandri mater Olympias ab Alexandro contempta 55,f. alex. acerbum dictum de Olympiadis arrogantia 155,c
alexander ortum suum ad Ammonem referebat 53,d
alexandri & amicorum nuptiæ 148,d
alexandri variæ vxores 148,d
alexander à solis consanguineis se deosculari passus 153,f
alexandri historia à plurimis scripta, iisque valde inter se dissentientibus 1,a. alexandri res gestæ à Ptolemæo Lagi Ægypti rege conscriptæ 1,a. Item ab Asclepiade, & ab Aristo 158,b. alexandri res gestę breuiter comprehensæ 153,c
alexandri in Macedones beneficia 152,c. alexander omne Macedonum æs alienum soluit 149,a. alexandri ad Macedones tumultuantes & sacramento absolui volentes oratio 151,c. alexãder Macedonibus reditum pollicetur 122,c. alexand. ira aduersus Macedones militiam detrectantes 122,a. alexander Macedonibus sua patrisque sui beneficia exprobrat 151,c
alexandri longinqua profectio multis sceleribus ansam præbuit 148,b.
alex.in Drapsaca profectio 74,d. alexandri ad Ammonem Libycum profectio 53.d. alexandri ad Thapsacum aduentus 56,c. alexandri in Ecbatana aduentus 67,a. alexandri in Bactra profectio 92,f. post. alex.ad Indum fl. profectio 100,c. alexander quo pacto Indum fl. ponte iunxerit 105,f. alexandri ad Hydaspem fl.profectio 106,f. alex. per Hydaspem fl. ad Oceanum nauigare statuit 123, b. alex. cataractas Tigritis rumpit 150,f. alex. ad Acesinis & Indi confluentem nauigatio 133,c. alex. ad confluentem Acesinis & Indi vrbem condit 133,d. alex.Acesinem amnẽ traiicit,115,c. alex. Oceanum ad Indi fauces explorat 136,c. & 137,a. alex. Neptuno tauros ad Indi flu. ostia in mare proiicit 136,f. alexander Olympiadi matri suæ Nili fontes ab se repertos falsò scripsit 123,d. alexander Istro sacrificat 4,f. alex. per Carmaniam ludibundus & bacchabundus iter fecit 143,c. alex. de adeũda Sicilia & Iapygio promontorio consilium 146,b. alex. per Euphratẽ & Tigrim in Persicum mare nauigatio 146,a. alex. Pallacopã fluuium in gratiam Assyriorum obstruit 163,c. alexandri in Triballos & Illyrios expeditio 2,a. alex. in Getas trans Istrũ expeditio 4,b. alex.in Agrianos & Pæonas expeditio 5,b. alex.in Thebanos expeditio 8,b. alex. in Mediã expeditio 66,c. alex. in Hyrcaniam expeditio 69,c. alex.in Parthos expeditio 67,d. alex.in Mardos expeditio 70,c. alex. in Bactra aduersus Bessum expeditio 71,c. alex. in Areos expeditio 72,a. alex. ad Caucasum montem profectio 73,c. alex. in Sogdianos secunda expeditio 89,c. alex.in Indos expeditio 93,a. alex. expeditio in petram Sogdianorũ 91,f pr. alex.in Assacenos expeditio 95,f. alex.in Assacanos expeditio 100,c alex.expeditio aduersus Porum 106,f. alex. in Glaucanicas Indos Pori regno finitimos expeditio 114,f.
alexander ad Hydraotem Indiæ flu. profectio 116,b. alex.ad Hyphasim amnem expeditio 119,a. alex.vltra Hyphasim in India progressus non est 170,c. alex.in Gadrosos expeditio 138,c. alex. in Oritas expeditio 138,b. alex.in Carmaniam expeditio 142,d. alexander agmina in Persas partitur 153,f. alex. in Cossæos expeditio 157,c. alex.in Arabes expeditio 161,d
alexandri cum Dario apud Issum pugna 37,d. alexander quibus de causis bellum Persis intulerit 41,d. alexandri in pugna cum Dario ad Arbelam exercitus quo pacto instructus fuerit 59,f. alexandri cum Dario ad Arbelam pugna 61,e. alex. Babylonem ingressus templa à Xerxe diruta instaurat 63,c. alex. apud Scythas Abios septem vrbes expugnat 78,c. alex.cum Scythis ad Tanaim flu. pugna 79,f. alex.cum Indis tripartito exercitu pugna 95,b. alex. nouæ copiæ in Scythia aduenium 82,d. alex. aciem aduersus Porum instruit 109,f. alex.cum Poro ad Hydaspem fl. pugna 112,a. alexander Porum ob fortitudinem saluum cupiẽs Meroen Indum ad eum mittit 113,c. alexan. Poro regnum restituit 114,b. alex. solus in muri fastigio cum Indis pugnat 129,b. alexander primus Indos bello adortus, subegit 175,a
alexander vaticiniis Aristandri reluctatur 79,d
alex.classis duces ad Hydaspem fluuiũ 181,a
alexander equitatum in duas partes diuidit 73,b
alex. apud Gadrosos factum memorabile 141,f
alexandri de Romanis opinio 158,b
alexander vrbem de suo nomine ad Tanaim fl.condit 77,b. alexander apud Sogdianos vrbem condit 313,e. alexander Ægypti imperium vni præsidi committendum non censuit 55,b
alex.apophthegma 167,a
alexandri ad Darium epistola 41,c. alex.ad Cleomenem hominem improbum epistola, de templis Hephęstioni exstruendis 165,b
alexandri & Nearchi ex sinu Persico reducis colloquium 193,c. alexandri & Pori colloquium 114,b. Celtarum legati ad Alex.missi 158,a. alex. cum legatis Scytharum amicos mittit, qui naturam regionis explorent 77,a. alexandri oratio ad milites cum Dario apud Issum conflicturos 34,c. alex.ad milites cũ Dario ad Arbela conflicturos oratio, 58,c. alexandri oratio ad Macedones militiam detrectantes 119,c
alex.epulum pub. vniuersis exercitus ducibus curat 154,c
alexander plura quàm militum quisquam vulnera accepit 152,f. alexãder in pugna aduersus Porum vulneratus 110,c.
alexander sagitta crus traiicitur 76,d

alex. grauissimum apud Mallos in pectore vulnus accipit 129,e. alexander saxo ad caput & ceruicem Cyripoli ictus 78,e. alexand.in Gazæ obsidione catapulta ictus 51,b. de alexandri apud Mallos, vel Oxydracas vulnere varię sententiæ 130,d & 131. alex.in humero vulneratus 94,a.
alexander à Peloponnesiis imperator exercitus aduersus Persas creatur 1, b. alexander armis suis in templo Palladis Troianę fixis,alia ex Troiano bello salua, ibíque suspensa sumpsit 12,c. alex.scutum ex Palladis Iliacæ templo sumptum in omnibus prælijs antè se gestari curabat 129,b. alexander Ilium conscendens coronatus 12,d
alexander non absque numine diuino terris datus 168,e
alexander Persei & Herculis æmulator 53,d. alex. Achillem à puero imitatus est 156,f. alex. Minoe, Æaco, aut Rhadamantho non inferior 168,b
alexander, se vt Ammonis filium adorari vult 85,a. alex.ab adulatoribus pro deo colendus esse iudicatur potius quàm Bacchus aut Hercules 85, d. alexander adoratione cultus 87, a. alexander se apud Arabas duos tantùm deos colentes pro tertio deo coli cupiebat 161,e. alexander, quòd diuinos honores affectarit, excusatur 168,b
alexandri laus 13,a. 168,e
alexandri virtutes singulares 167,e. alex.liberalitas 149,a. alexandri cõtinentia 92,f.pr. alexandri erga captiuos benignitas 39,d. alexandri de amicis fiducia 32,c. alexander laborũ tolerantissimus 141,e. alexan.vrbis Brachmanorum obsessæ murum primus conscendit 127,e. alexander furtiuam victoriam turpem iudicabat 58,f. alex. subditos à præfectis iniuria affici nulla ratione patiebatur 143,a
Vitia alex. ab Arriano excusata 167,f
alexander ad iram procliuior 151,d. alexander delationibus nimium fidei tribuit 148,c. alexander præ immensa gloriæ cupiditate, summa etiã pericula negligebat 132,c. alex. inexplebilis curiositas & dominandi cupiditas ab Indorum sophistis reprehensa 146,e. alexandri temeritas in adeundis periculis ab amicis reprehensa 132,c. alexandri audax & temerarium facinus 129,d
alexandri perpetua felicitas 91,f.post. alexandri fiducia in rebus difficillimis ob perpetuam felicitatem 91,f. post. alexandri felicitati hoc defuit quod paucos laudum suarum præcones habuerit 12,f. alexander Syræ mulieris diuinę monitu ab insidiis seruatus 88,a.& 6. alex.quo pacto nobilium iuuenum qui ad eius cubiculum excubabant insidias euaserit 88,a & b
alex.ad pœnitentiam pronus 168,a. alex.de cæde Cliti pœnitentia 84,a. alex.luctus ex morte Hephæstionis 156,d. alex.gaudium nuntiato reditu Nearchi ex sinu Persico 191,b. alex. Antipatrum Macedonia euocat 155,b. alex.recentes ab Antipatro copias ad Memphin accipit 54,e
alexandri portus 183,d
alex. morbus à conuiuio 166,a. alexandri morbus ex natatu in Cydno flumine 32,a. alexandri mors, quo tempore acciderit 167,d. alex. an veneno obierit 167,a
alexander Aeropus Alex.vitæ insidiatur 24,f
Alexandria ad Caucasum montem ab Alex.condita 73,e. alexandria in Ægypto ab Alexandro condita 52,c. alexandriæ situs Alex. percommodus ad negotiationem visus 52, c. alexãdria ad Tanaim à Græcis mercenariis habitata 79,c. alexandria apud Parapamisadas condita 93,a
Alinda munitissima Cariæ vrbs 24,a
Amaniæ pylæ 34,b
Amastrine Oxyartis Darii fratris filia Craterivxor 148,d
Amazonum habitus 155,e
amazones ab Athenienſibus duce Thesæo victæ 156,b
amazones ab Alex. domũ remisse, nequid à Macedonibus aut barbaris probri acciperent 155,f
amazones ab Atropate ad Alex. missæ 155,e
amazones Alexãdri tempore non fuisse 156,a
Ambisarus Indorum montanorum rex 106,e
apud Ammonem Libycum sal fossilis suapte natura gignitur 54,c
Via ad ammonem Libycum deserta sabulóque impeditissima 53,e
ammonis templum vndequaque vastis solitudinibus cinctum, in medio sui locum habet XL stadiorum cultis arboribus refertum 54,b
ammon Hephæstioni, vt heroi, sacrificari iubet 164,f
ammonis templum apud Mesogabam vrbem est 53,e
ammonis Libyci oracula certissima 53,d
Amphoterus ad Peloponnenses tumultus sedandos è Tyro missus 55,d
Amyntas ob suspicionem insidiarum sagitta in oppugnatione cuiusdam vrbis occisus 73,b
Amyntas insidiarum Alex. structarum falsò accusatus 73,b
Amystis,Indiæ fl. 171,a
Anamis Carmaniæ fluuius 191,c
Anaxarchus sophista Alex.de cæde Cliti consolatur 84,e
anaxarchus sophista omnia regum facta iusta esse contendebat 84,e
Anchialon opp. Ciliciæ à Sardanapalo conditum 32,e
Ancyra Galatiæ vrbs 31,d
Andacæ Indicæ vrbis deditio 94,c
Andomatis,Indiæ fl. 171,a
Androsthenes Arabiam Alex. iussu explorauit 162,c
Animus humanus inuictus,si aliquid sibi firmiter proponat 148,b
animi moderatio optima ad felicitatem consequendam via 83,a
Antigonus Phrygię satrapa ab Alex.factus 28,e
antipater Macedoniæ & Græciæ ab Alex.præficitur 12,a
Antipater ab Alex.matre accusatus 155,
antipatri cum Olympiade Alex. matre dissensio 155,c
Aornos vrbs in Bactris capta 74,e
aornos petra ingens Indiæ munimentũ 98,a. aorni petræ descriptio 98,b. aornos petra Herculi inexpugnabilis 98,a. aorni petræ oppugnatio 99,a. aorni petræ deditio 100,b. aornos petra 172,b
Apohthegma Bœoti senis ad Alexand. 132,d
Apostani gens Persidis 194,e
Arabes,populosa natio 161,c
arabes duos tãtùm deos colunt, cœlum & Dionysum 161,d
Arabia insulis ac portubus frequens 161,f
arabia maritima, India non minor 161,f
arabia ab Archia iussu Alex.explorata 162,c
arabia ab Androsthene Alex. iussu explorata 162,c
arabia ab Hierone Alex. iussu explorata 162,c
arabia opulentissima regio 161,e
Arabius, Indiæ amnis 137, & 138, a. & 184,c
Arabicus sinus Ægypto vicinus 162, c
Arabitæ,libera Indiæ gens 138,a
Arachoti subacti 73,c
Aræ XII.ab Alex.exstructæ 122,d
Aradi deditio 41,a
Araxes in Caspium mare fluit 158,e
Arboris cuiusdam altissimæ odoratissimæque apud Gadrosos descriptio 139,a
Archias ab Alexandro ad explorandam Arabiam missus 162,c
Arenosis locis quibus notis vię cognoscantur 142,a
Areorum defectio 71,f. areorum secunda defectio 73, d. areorum regio ab Areo fl.dicta 82,b
Areus fluuius sub arenis se condit 82,b
Arigæum Indiæ vrbs ab Indis incensa 94,f. arigæum Alexand.instaurat 95,a
Ariobarzanes Pylas Persidis insidẽs ab Alexandro fugatus 66,a
Arma Alex. in templo Palladis Troianæ fixa 12,c
Armatura Indica 180,a
Armentariorum apud Indos conditio 176,d
Aromata quæ apud Arabes nascuntur 161,e
Aroses fluuius Persidis 195,d
Arriani de seipso honorificum testimonium 13,b
Arrianus qua occasione ad Alex.res gestas conscribendas se contulerit 13,b. arrianus in Alex. historia Ptolemæũ Lagi filium & Aristobulum secutus est,1,a. arriani ad eos qui historiã scribunt admonitio,131,c
arrianus Alexandri admirator 168,f. arrianus Alexandrum ob animi altitudinem laudat 59,c. arriani de Alex. tolerantia iudicium 141,f. arrianus Alex. continentiam laudat 92,f. pr. arriani de habitu Medico ab Alex. assumpto sententia 82,e. arriani de Alex. vitiis iudicium 167,f. arrianus de Cyri regia ab Alexandro succensa iudicium 66,c. arriani de Cliti cæde iudicium 84,b. arriani de Alexandri morte iudicium 159, b. arriani de honoribus Hephæstioni post mortem ab Alex. tributis iudicium 165,a. arriani de atroci supplicio quo Bessus ab Alex. affectus est,sententia 82,e. arriani de Darii ingenio ac moribus iudicium 69,b. arriani de fatali necessitate transferendi imperii Persici ad Græcos, sententia 34, a. arriani de fabulis deorum sententia 101,b. arriani de Amazonibus iudiciũ 156,b. arriani de Romanis iudicium 158,e.

arriani de Anaxarchi sententia, qua omnia regum facta iusta esse asserebat, iudicium 84,f. arriani de cliti intemperantia linguę inter pocula, iudicium 83,d. arriani de Callisthene circa adorationem Alexand. iudicium 87,c. arriani de Calano, qui viuus se in rogum immisit, sententia 148,b
Aristander Telmissensis optimus Alex. vates 52,e
Aristobuli & Ptolemæi de Callisthenis morte diuersæ sententiæ 88,e
aristobulus Aristobuli filius historiam Alexandri scripsit 1,a. aristobulus & Ptolemæus cæteris historiæ Alex. scriptoribus fide digniores 1,a
Aristonicus citharœdus & miles strenuus in pugna cum Spitamene cęsus 90,e
aristonicus in portum Chiorũ delatus. à Persis teneri eum ratus, capitur 53,b
Aristoteles ob Callisthenis necem Alex. suspectum habebat 167,b
Aristus Alexandri res gestas scripsit 158,b
Artabazus ob fidem erga Darium Alex. charus 70,c
Artacoana Areorum vrbs & regia 71,f
Ascania Phrygiæ palus 18,b
Asclepiades Alexand. res gestas scripsit 158,b
Asia ab Europa Tanai fluuio separatur 76,c
In asia vxores etiam regnant 24,a
asia ab Africa Nilo flu. separatur 76,c. asia præcipuè Tauro & Caucaso mõtibus diuiditur 104,e. asiæ diuisio 104,e
Asiaticorum fluuiorum diuersi in maria excursus 104,d
aspendi vrbis situs 26,d
aspendi obsidio & deditio 26,e & f
aspendiorum defectio 26,d
Aspendiorum deditio 26,a
Assacani Indiæ populi 103,d
assaceni, olim Assyriis subditi 169,b
assacenorum defectio 115,c
assaceni & Astaceni, Indica natio 169,b
Assyria Euphrate & Tigrite fl. terminatur 150,c
assyria nullas arbores nauibus construendis idoneas habet, præter cupressos 161,b. assyria cupressis abundat 161,b
assyriorum regum sepulcra in paludib⁹ extructa 163,f
Astis Indi defectio 93,d
Athenienſium clades apud Siciliam 10,a. athenienſium clades ad Ægos fluenta 10,b
athenienſium expugnatis Thebis ad Alex. legatio 11,c. athenienſes ciues suos ad Granicum captos ab Alex. repetunt 28,e. athenienſium sacra naues ad Alex. Tyrum missa 55,c. athenienſes ciues ad Granicum capti ab Alex. Tyri dimittuntur 55,d.
athenienſes Bacchum Iouis & Proserpinæ filium coluerunt 43,b.
Atropates Medorum satrapa cẽtum Amazonas Alex. mittit 155,e
Augurium aquilæ 19,a
Autariatæ parum bellicosi 5,d
Austanes à Cratero victus 92,f post.
Azelmicus Tyriorum rex 42,f

B

Babylonii Belum præcipue colunt 63,e
babyloniorum deditio 63,d
Bacchus Iouis & Proserpinæ filius 43,b
bacchi festum, Dioscuris ab Alex. tributum 83,b
bacchus varias artes Indos docuit 173,e. bacchus Indos serendi rationem docuit 173,d. bacchus Indis leges condidit 173,d
Bactra vrbs in Bactris capta 74,e
Badichorus Carmaniæ locus 190,e
Bagia, rupes apud Indos soli sacra 188,b
Bagisara Ichthyophagorum locus 186,e
Balænæ apud Ichthyophagos immensæ magnitudinis 189,c
Balomum littus apud Ichthyophagos 187,a
Barbas Indi variis coloribus fucant 179,f
Barsine Darii filia, Alexandri vxor 148,d
Baryaxes ob affectatum imperium Medicum necatus 144,c
Barzaẽtis aduersus Darium perfidia ab Alex. capite mulctata 72,b
Batis eunuchus Gazæ vrbis præfectus solus in Syria Palæstina Alex. resistit 50,c
Bazira Indiæ opp. 97,c
bazira ab Alexandro instaurata 98,c
bazirensium clades 97,c
Belum Babylonii præcipuè colunt 63,e
beli templum apud Babylonios à Xerxe subuersum 159,c
Bellum aduersus Lacedæmonios 64,b
Bessus aliique Persæ Darium captiuum tenent 68,a. bessus mutato nomine se Artaxerxem vocat 71.d. bessus Asiæ regem se vocat 7,d
bessus regionem Caucaso vicinam vastat, ne Alexander eum insequatur 74,c. bessus nudus ad Alex. in itinere adducitur 75,e. bessus à barbaris Ptolemæo traditur 75,e. bessus ob perfidiam in Darium flagris cæsus occiditur 76,a. besso ob perfidiam in Darium summitas narium & aurium præscinditur 82,d
Bibacta, Indiæ insula 183,e
Bibli deditio 42,e
Bœotorum & Arcadum clades ab Epaminonda accepta 10,c
bœoti senis ad Alexand. apophthegma 132,d
Bosphorus à Dario ponte iunctus 106,a
Boues apud Indos clauam inustam habentes 103,e
Brachmani sophistæ Indi 174,e
brachmanorum vrbs obsessa 127,d
brachmani quòd defectionis autores Sambis fuissent, interfecti 134,e
Bucephalus à Pori filio vulneratus interiit 110,c. bucephalus non ex vulnere, sed ætate & laboribus fractus interiit 114,c
bucephalus Alexandri equus neminem præter Alexandrum sessorem admittebat 114,c
bucephalus in Vxiis amissus 114,d. bucephalus à capitis bouini nota ei impressa dictus 114,d
Bucephala vrbs in Bucephali memoriam ab Alexandro condita 114,c
Budyas Indiæ rex, quot annos regnarit 173,f

C

Cabana, Ind. insula 184,d
Cacuthis, Ind. fl. 171,a
Caicandrus insula exigua 194,d
Caici campus in Mysia à Caico flu. dictus 105,c
caicus fl. in Mysia Caico campo nomen dedit 105,c
Cainas Ind fl. 170,f
Calanæ Ichthyophagorum locus 186,d
calanus sophista Alexand. sequutus 147,c. calanus à reliquis Indiæ sophistis reprehensus 147,c
calani de Alexandri morte vaticinium 160,e
calanus vt senectutis incommoda vitaret, viuus se in rogum mittit 147,d
Callinis oratio ad Alex. pro Macedonibus 154,b
Callisthenes Olynthius Arist. discipulus 85,a
callisthenis in loquendo licentia, eidamnosa 87,d. callisthenis loquendi licentia & inepta arrogantia Alexandro meritò odiosa 87,c.
callisthenes ob familiaritatem cum Hermolao suspectus 88,d
callisthenis aduersus Anaxarchum oratio de adoratione Alexandri 85,f.
callisthenis austeritas 85,a
callisthenes Alexandrum eiúsque facta suis scriptis inferiora iudicabat 85,b.
callisthenes adorationi Alex. repugnat 85,a.
callisthenes Alexandrum osculari voluit, adorare noluit 87,b.
callisthenes insidiarum accusatus 87,d
Campus Nessæus in quo C I.M. equarũ pasci solent 155,e
Canates, Indiæ portus 188,c
Canasida, vrbs Indiæ deserta 188,c
Cappadocia subacta 31,d
Carbis littus Cysæ pagi 186,e
Carmaniæ regionis natura 190,e
carmaniæ longitudo 194,d
carmani Persarum more viuunt 193,d
Carnes suillæ elephantorum vlcera curant 178,e
Carnine Ichthyophagorum insula 186,e
In carnine insula pecudes, vt & aues, piscosas carnes habent, quòd pisces tantùm edant 186,e
carnine insula gramen non habet 186,e
Carthaginienſium legati ad Alex. missi 158,a
Carum promiscua cum sororibus suis matrimonia 23,f
Casia palustribus locis apud Arabes nascitur 161,e
Caspii maris initia à nemine inuenta 158,e
caspium mare ab Alexandro exploratum 158,d
caspium mare, quos fluuios in se recipiat 158,e

Cassander Antipatri filius 167,b
Cataderbis lacus 196,c
Catadupa,Indiæ vrbs 171,a
Catalogus ducum Persarum primo bel lo 13,d
Catanes à Cratero victus 92,f
Cataractæ Tigritis ab Alexand. ruptæ 150,f
Cathæorum Indiæ populorum bellum aduersus Alex. 116,d
Caucasi montis descriptio 74,a
Caumana Indiæ locus 183,b
Caystri campus Lydius à Lydo flumine dictus 105,b
Celænę Phrygiæ opp. 28,b
celænarū deditio certis conditionibus facta 28,c
Celtæ bellicosissima natio 3,e
celtę proceræ staturę 5,a
celtæ Ionicum sinum incolentes 5,a
celtæ arrogantes 5,a & b
Celceæ Dianæ simulacrum Babylone Athenas ab Alex.remissum 161,a
Chaldæos Alex.apud Babylonem consulit 63, e. chaldæi Alexandro Babylonicam profectionem dissuadent 158,f. chaldęorum oraculum ab Alex.neglectum 163,d
Charidemus Athenienſis ab Alex.in exilium missus 11,e
Chiorum deditio 53,a
Choes Indiæ fl. 93,f
Chorasmeni Colchis finitimi 89,c
Chorienes petram Chorienis dictā dedit 92,d. chorienis petræ apud Paratacas descriptio 91,e.post. chorienis petræ difficillima oppugnatio 92,a
Cilluta insula in Indo fl. 136,d
Cimon citatur 156,b
cimon Athenięsium cum Amazonibus pugnam descripsit 156,b
Classis ex cupressis constructa 161,b
classis Alexan. quum per Hydaspem ad Oceanum nauigaret, nauium 11.M. 124,c
classis Alex.ad Hydaspem fl. 181,f
Cleander & Sitalces ob templa spoliata necati 142,e
Cleomenes templa Hephæstioni extruere iubetur,165,a
Clisobora,Indiæ vrbs 174,a
Cliti Bardilei defectio 5,c
clitus securis ictum ab Alex. capite auertit 16,b. cliti in Alex. inter pocula conuitia 83,e. clitus ab Alex.ob intemperantiam linguæ inter pocula interfectus 84,b. cliti cædes ad Bacchi iram ob sacrificium eius neglectū relata 84,d.
Cocala,Indiæ insula 184,e
Cœlum ab Arabibus pro deo colitur 161,d
Cœni cum Spitamenis copiis pugna 91,b pr.
cœni Polemocratis f.ad Alexand.oratio pro Macedonibus militiā detrectantibus 120,f
cœnus Bazirenses cędit 97,e
Colloquium Alex.& Pori 114,a & b
Coltæ Ichthyophagorum locus 186,d
Colchi & Amazones finitimi 89,c
Commenases,Indiæ flu. 171,a
Condochates,Indiæ flu. 171,a
Coniugia apud Indos inter æquales fiunt 177,b
Consilium Alexand.de adeunda Sicilia, 146,b
Consultatio Persarum, de pugna cum Alex.committenda 13,e
Cophantes portus Ind. 187,b
Cophenes Indiæ flu. 93,b
Cordax,satyrica saltatio 173,e
Coreatis Ind.locus 183,b
Cos insula ab Amphotero recuperata 53,c
Cossęi,gens bellicosa 157,e
Cossoanus,Ind. fluuius 170,f
Cradeuas Ind.rex 173,f
Crateri aduersus Catanem & Austanē pugna 92,f post.
craterus Alex. amicissimus 154,f
Critodemus Alexandri medicus 130,c
Crocala,Ind.flu.insula 183,c
Crocodili in Indo flumine visi 123,c
Ctesias ab Arriano citatur 103,d
Cultus diuini contemptus damnosus 84,d
cultus diuini & humani differentia 85,f. cultus diuinus & humanus nō sunt confundendi 86,b
Cupressorum in Assyria magna copia 161,b
Curiositas Alex. à sophistis reprehensa 146,e
Custodum corporis Alexand.nomina 143,e
Cydni fluminis origo & natura 32,a
Cyiza Ind.portus 187,c
Cyna Alexandri magni soror Langaro Agrianorum regi destinata 5,e
Cypriorum regum deditio 45,f
Cyrenæ,Libyæ vrbs, herbosæ, fertiles, & irriguę 198,b
cyrenęi greges ouium quamlongissimė possunt à silphio arcent 74,b
Cyri res gestę à Xenophonte illustriores sunt effectę 13,a
cyri sepulcrum apud Pasargadas 144, c. cyri sepulcrum spoliatum 145, a. cyri sepulcrum ab Alex. instauratū 145,b
cyri regia ab Alexandro succensa 66,b
cyro singulis mensibus equus sacrificabatur à Magis 144,f
Cyrus primus omnium mortalium adoratione cultus 86,e
cyrus,Cambysæ filius ab Agriaspis adiutus 73,b
Cyropolis à Cyro condita 78,d. cyropolis maxima vrbs 77,d. cyropolis expugnatio 78,d
Cysa Ichthyoph.pagus 186,a

D

Dandamis Indorum sapientū apud Taxilam vrbem natu maximus 147,a
Danubius à Dario ponte iunctus 106,a
Darii ad Iouem precatio 91,c post.
darii castra ad Sochos 33,c. darius Issum capit 34,b. darius Macedones apud Issum inuentos crudeliter necat 34,b. darii apud Issum exercitus 35,f. darii apud Issum fuga 38, b. darii apud Issum cladis causa fuit angustia locorum 57,e
darii mater,vxor,& liberi capti 38,f. darius ad Euphratem fugit 40,b. darius legatos ad Alex.mittit, vxorem ac liberos reddi petens 41,b. darius legatos ad Alex. mittit 49,f. darii exercitus ad Arbelam quantus fuerit 57,d. darii exercitus apud Arbelam quo pacto instructus fuerit 59, d. dario apud Arbelam longa in armis mora damno fuit 59,c. darius in pugna ad Arbelam primus omniū terga vertit 61,f. darii in Mediam fuga 63,b. darius à Persis captus 68,a. darius à Persis occisus 69,a. darius perpetuis calamitatibus exercitus 69,c. darius post mortem quàm in vita felicior 69,d
darii cladium enumeratio 69,c
darii clades, quibus quæque locis contigerint, historicè inquiritur 130,e
darius Alexand.continentiam laudat 91,c post.
darius Bosphorum ponte iunxit 106,a
Delta Ægyptium Indorum lingua Patala vocatur 103,c
Dendrobosa Ichthyophagorum portus 187,b
Dianæ Celceæ simulacrum Babylone Athenas ab Alexandro remissum 161,a
dianæ templum ad Euphratis ostia 161,f
Diffidentia militum ab Alex. reprehensa 149,b
Dii in alto positi adoratione tantùm,nō osculis,coluntur 86,a
Diogenes Sinopeus admirationi Alex. fuit 146,e. diogenis Sinopei liberum aduersus Alexandrum dictum 146,e
Dionysus ab Arabibus colitur 161,d. dionysus,qui Nysam condidit,quisnam fuerit 101,e. dionysius Nysam peregrinationis suæ victoriæque ab Indis reportatæ monimentum extruxit 101,d. dionysus, deuictis Indis, ludibundus magnam Asiæ partē peragrauit 143,c. dionysus, Triumphus vocatus 143,c. dionysum Indi Hercule seniorem xv seculis faciunt 175,b
Diophantus & Achilles legati ab Athenienſibus ad Alex. Tyrum missi 55,c
Diridotis pagus Babylonicæ regionis 196,e
Doma,Indiæ insula 183,e
Donarium Athenas ab Alex.ex clade apud Granicum missum 17,a
Dotis nuptialis apud Indos vsus non est 180,e
Dragosi subacti 73,c
Drangi subacti 73,c
Drypetis Darii filia Hephæstionis vxor 148,d
Dyrta Indię vrbs 100,d

E

Eclipses vnde fiant 56,f
ἕλαπες siue mancipia Lacedęmoniorum 175,f
Elephantorum venatio 100,e
elephas venerem vere appetit 178,d
elephas fœtum xvi. menses vtero fert 178,d
elephantorum intelligentia 178,c
elephanti oculorum ægritudini obnoxii 178,e. elephantorum vitio oculorum lac bubulum medetur 178,e. elephantorum vlcera carnes suillæ curant 178,e
elephanti ad cc. annos viuunt 178,e
elephanto vehi apud Indos regiū est 180,d
Emaon nonnullis Taurus mons dicitur 169,e
Embolima Indiæ vrbs 98,e
Emodus nonnullis Taurus mons dicitur 169,e

Eordaicum flumen 5,e
Epardus Mardorum flu. ſub arenis ſe condit 82,b
Epheſus ex oligarchia in democratiam redacta 18,a
Epidauriorum legati ad Alexand. miſſi 157,a
Epiſcopos apud Indos falſa pro veris, regibus denuntiare nefas 177,a
epiſcoporum ſiue inquiſitorũ apud Indos conditio 177,a
Epitaphium ſardanapali ſepulcro Anchiali inſcriptum 32,f
Epulum publicũ ab Alex. vniuerſis exercitus ducibus datum 154,c
epulum I X. M. conuiuarum 154,d
Equæ Neſſeæ 155,e
Equitatus ab Alexandro diuiſus 73,b
Equo vno vehi apud Indos vile 180,d
equus ſingulis menſibus Cyro ſacrificabatur 144,f
Erannoboas, Indiæ flu. 170,f
Eratoſthenes Cyrenæus citatus ab Arriano 102,e
eratoſthenes Indiæ hiſtoriam ſcripſit 104,b. eratoſthenes citatus 170,b. eratoſthenes Indiæ longitudinem funibus menſus 170.b
Erineſes, Indiæ fluuius 171,a
Erythræum mare ab Erythro primo Organæ inſulæ principe dictum 194,a
Eteſiæ apud Indos non à ſeptentrione, ſed ex auſtro oriuntur 137,d. eteſiis in India ſpirantibus tempus nauigationi ineptum 137,d
Etymandrus flu. per Euergetas fluens, ſub arenis ſe condit 2,b
Euaſpla Indiæ flu. 94,d
Euergetæ vnde dicti 73,b. euergetæ antea agriaſpæ dicti 73,b
Eulæus amnis in Tigritem fluit 150,c
Euphrates & Tigris fluuii Aſſyriam interiectam terminant 150,c. euphrates multos ex ſe alueos deriuat 150,d. euphrates flu. per paluſtria loca ſe condit 104,e. euphrates hyeme, leni curſu: æſtate, vehementi fertur 163,a. euphrates in Pallacopam fl. & in paludes ac ſtagna ſe æſtate exonerat 163,a. euphratis oſtia à Babylone diſtant ſtadiis III. M. CCC 199,f
Europa ab Aſia Tanai flu. ſeparatur 76,c. europa ab Africa Gaditano mari diuiditur 76,c
Enus fluuius in Iſtrum fluens 171,d
Euripides citatus 159,a
Exemplum memorabile boni imperatoris ab Alex. editum 141,f
Exercitus inſtructio aduerſus Darium apud Iſſum 35,d. exercitus Alexan. ad Granicum amnem quo pacto inſtructus fuerit 14,d
Epigoni ſiue poſteri Alexandri, vocati adoleſcentes apud barbaros nati 149,e
Exoda vrbs ab Alexandro capta 18,d
Expeditio Alex. in Perſiam, ab Helleſponto 12,a. expeditio Alexandri ex Mileto in Cariam 20,f. expeditio Alexãdri in Lyciam & Pamphyliam 24,c. expeditio Alex. in Siden 26,b. expeditio Alexandri in Phrygiã 28,b. expeditio Alexand. in Tyrios 42,f. expeditio Alex. in Ægyptum 52,a. expeditio Alexandri in Vxios montanos 64,c. expeditio Alex. in Mediam 66,c. expeditio Alexandri in Hyrcaniam 69,e. expeditio Alexand. in Mardos 70,e. expeditio Alex. in Bactra aduerſus Beſſum 71,e. expeditio Alexandri in Parthos 67,d. expeditio ſecunda Alex. in Sogdianos 89,e. expeditio Alexandri in petram Sogdianorum 91, f.pr. expeditio Alexandri in Indos 93,a. expeditio Alexandri in Aſſacenos 95,f. expeditio Alexandri in Aſſacenos 100,c. expeditio Alexandri aduerſus Porum 106,f. expeditio Alexandri in Glaucanicas Indos Pori regno finitimos 114,f. expeditio Alexandri ad Hydraotem Indiæ flu. 116,b. expeditio Alexandri ad Hyphaſim Indiæ fl. 119,a. expeditio Alexandri in Gadroſos 138,e. expeditio Alexandri in Oritas 138,b. expeditio Alexandri in Carmaniam 142,d. expeditio Alexandri in Coſſæos 157,e. expeditio Alex. in Arabes 161,d.

F

Fabulis deorum quatenus fides adhibẽda ſit 101,b
Felix nemo ante obitum dici poteſt 159,b
Fluminum eluuiones regionem planam faciunt 105,b
fluminum Indiæ confluentes deſcribuntur 131,b
Fluuii aliquot Peneo Theſſ. fl. maiores, qui ſe ſub arenis in Scythia condunt 82,b
fluuii Indiæ ſolſtitio æſtiuo ex Caucaſi niuibus ſolutis vehementer excreſcunt 107,e
fluuii, qui in Caſpium mare fluunt 158,e
fluuiorum Aſiaticorum curſus in diuerſa maria 104,d
Fœminæ apud Indos ſeptimo ætatis anno nubiles ſunt 174,d
Fons ad Ammonis templum eſt meridie frigidus, media nocte calidiſſimus 54.b
Formicæ Indicæ vulpibus maiores 179,b
Frenorum Indicorum ratio 180,b

G

Gabæ opp. Sogdianorum 91,b
Gaditanum fretum Africam ab Europa diuidit 76,c
Gadroſi Oritis vicini 186,c. gadroſi myrrha abundant 138,e. gadroſi nardo abundant 138,f. gadroſorum regia, Pura 140,a gadroſorum regio ob æſtum & arenarum altitudinem inacceſſa 140,c. gadroſorũ regio mare verſus deſerta 139,c. per gadroſos nemo ante Alexandrũ ſaluum exercitum duxerat 140,b. gadroſorum regio flantibus Eteſiis, imbribus obnoxia 141,b
Gangis latitudo 171,b
Garæas, Indiæ fluuius 171,c
Gaugamela quid ſit 131,a
Gazæ vrbis Scythicæ expugnatio 78, a. gaza Scytharum Aſiaticorum vrbs 77,d
Gazæ vrbis ſitus 50,e. gazæ expugnatio 51, d. gazenſium fortitudo & clades 51,e
gazæ obſidio 50,e
Generoſo viro nullus laborum finis, quàm glorioſi labores 119,f
Geryon quis fuerit 43,c. geryonis boues vnde ab Hercule abductæ 43,c
Getæ, Celtica natio 3,f
Glaucanicæ, ſiue Glauſæ Indi Pori regno finitimi 114,f
Gloriæ cupiditas Alex. ab optimarum rerum conſideratione abripiebat 147 a. gloriæ immẽſa cupiditas in Alex. 132,c
Gogana 194,f
Gordium Phrygiæ vrbs 28,d. gordiũ vrbs Midæ regia illuſtris 30,d. gordii nodus 30,d. gordium nodum Alex ſoluit 31,b
Granides, fluuius Perſidis 195,c
Græci Thebanorum clade vehementer perculſi 11,b
græci æſtu marino in Indo fl. viſo attoniti 136,b
græci Alex. ex Indis reduci apud Babylonem gratulantur 160,f
græcorum mercenariorum qui Dario militarant deditio 70,d
Guræi Indiæ populi 96,a
guræus Indiæ fl. 96,a

H

Habitus patrii mutatio in Alex. ab Arriano reprehenſa 82
Halicarnaſſi obſidio 20,f
halicarnaſſi expugnatio 23,e. halicarnaſſæi vrbem ſuam incendunt 23, d. halicarnaſſus ſolo adæquata 23,e
Hannonis Afri nauigatio 198,b
Harmodius & Ariſtogiton ob tyrannum interfectum celebres 85,c
harmodii & Ariſtogitonis æneæ ſtatuæ è Babylone Athenas remiſſæ 64,a, 161,a
Harmozia Carmaniæ locus 191,c
Hecateus, de rebus Ægypti hiſtoriam ſcripſit 105,c
hecateus citatur 43,c. 105,c
Hedera nuſquam apud Indos præterquam Nyſæ naſcitur 101,c
Heliopolis Ægypti vrbs 52,b
Helleſpontus à Xerxe ponte iunctus 105,f
Hephæſtion Peucelaotidem regionem Indorum ſubiugat 93,d
hephęſtionis morbus Alexandro in Ecbatanis ludos celebrãti nuntiatus 156,d. hephæſtionis mors 156,d. hephæſtioni ludi gymnici III. M. certantium ab Alexandro facti 157, d. hephæſtioni vt heroi ab Alexandro parentatum 157,b. hephæſtioni, vt heroi, Ammonis iuſſu ſacrificatum 194,f. hephęſtioni funus ab Alexandro paratum X. M. talentũm 157,c. hephæſtionis nomen tabulis contractuum ab Alex. inſcribi iuſſum 165,b
Heratemis fluuius Perſidis 195,b
Hercius Iupiter 12,d
Hercules Ammonis oraculũ petere ſolitus 53,d
hercules Argiuus 43,a
hercules diuerſi 43,a
herculis templum Tyri 42,f. hercules Tyrius 44,a,& d.
herculi omnia quę difficilia ſunt tribuuntur, vt difficiliora eſſe videantur 98,b
herculem Indi Indigetem vocant 174, a. hercules qui ad Indos penetraſſe dicitur, quiſnam fuerit 98,a

hercules ad Indos non penetrauit 98. b. herculis ad Indos profectio vnde nata sit 103,a. hercules in Tarteſſo ab Iberis colitur 43,b. hercules neminem filiæ ſuæ Pandeæ matrimonio dignum iudicans, ſobolem in reges Indiæ ex ea procreauit 174,c. herculeæ colúnæ apud Tarteſſum 43,b
Hercules in Amazonas miſſus 156,b.
Hercules Hippolytes Amazonum reginæ balteum in Græciam reportauit 156,b
Hermi campus ab Hermo fl. dictus 105,b.
Hermolaus Sopolidis f. Alexandro inſidias ſtruit 87,c. hermolaus & alii ob inſidias Alex. ſtructas, lapidibus obruuntur 88,c.
Hermus fluuius vbinam oriatur, & in mare fluat 105,b.
Herodoti locus 43,a. herodotus citatus 76,c. herodotus citatur 105,c. herodotus citatus 155,c. herodotus citatur 156,c.
herodotus Ægyptum fluminis donum vocat 105.c.
Heroum vrbs
Hieratis oppidum Perſidis 195,b.
Hieron Solenſis ad Arabiam explorandam miſſus, longiſſimè omnium proceſſit 162,c.
Himacus Indiæ mons 172,c.
Hippolytes Amazonum reginæ balteus ab Hercule in Græciam reportatus 156,b.
Hiſtoricorum qui Alex. res geſtas ſcripſerunt error 131,c.
Homerus citatus 75,a.
homerus Nilum communi cum regione nomine Ægyptum vocauit 123,d. homeri teſtimonio probatur Nilum olim Ægyptum vocatum fuiſſe 105,c.
Hominum ſiue regum qui ſe adorari paſſi ſunt, inſolétia quo pacto repreſſa fuerit 86,c.
Honoris diuini & humani apud ethnicos diſcrimen 85,f
Hoſtium etiam virtus laudatur 9,c.
Hydaſpis & Aceſinis confluentes ingentem ſonum edunt 125,d
Hydraotes in Aceſinem fluens nomen ſuum amittit 133,b. hydraotes, quos fluuios in ſe recipiat 171,b
Hydrax Gadruſius Nearcho dux in Carmaniam ex Ichthyophagis 187,a
Hyparna oppidum 243,b
Hyrcaniæ ſitus 69,c. hyrcania ab Alex. ſubacta 70. hyrcanorum ſatrapæ ſeſe Alex. dedunt 72,b
hyrcanium mare ab Alex. perluſtratum 158,d.

I

Iacchus myſtica cui Baccho ſit ſacra 43,b
Iazyges, Celtica natio 3.f
Iberi in Tarteſſo Herculem colunt 43,b
iberorum legati ad Alexandrum miſſi 158, a
Icarus inſula ad Euphratis oſtia ita ab Alex. vocata 162,a
icarus inſula in Ægeo mari 162,a
Icarium mare 162,b
Ichthyophagi vnde dicti 188,c. ichthyophagorum regionis longitudo 188, c. ichthyophagi retia ex libris palmarum conficiunt 188,f. ichthyophagi farinam ex toſtis piſcibus conficiunt 189, a. ichthyophagorum regio nullam herbam gignit 189,a. ichthyophagi domos ex balænarum oſſibus conſtruunt 189,c. ichthyophagi oleum ex ſale conficiunt 189, b. ichthyophagi Gadroſiis vicini 186,c
Ila Perſidis locus 194,d
Imperia & regna nihil ad felicitatẽ conſequendam proſunt, niſi moderatio animi accedat 83,a
imperium magni alicuius regni periculoſe vni committitur 55,b
Indathyrſis Scytha multas Aſiæ gentes debellauit 172,a
Indi quos Alexander adiit aurum non habebant 103,f. indi quinque cubitos alti 103,f. indi quo pacto inter ſe matrimonia ineant 180,c. indi ante aduentum Bacchi crudis feris veſcebantur 173,d. indi maximi Aſiæ populorum 103,f. indi cæteris mortalibus, exceptis Æthiopibus, nigriores 104, a. indi ferarum exuuiis ſe veſtiunt 173,c. indi olim paſtores fuerunt, vt Scythæ 173,c. indi meridionales Æthiopibus vultu ſimiles 173, 6. indi, Pori regni finitimi, Glaucanicæ dicti 114,f. indi hyeme nauigant 127,e. indi graciles, proceri, multóque cæteris mortalibus leuiores atque expeditiores 180, c. indi omnium Aſiæ populorum bellicoſiſſimi 104,a. indi nihil dantes aut accipientes inter ſe matrimonia ineunt 180,e. indi Alex. ob elephantorum venationem chari 100,f. indi arboris Talæ corticibus veſcuntur 173,d. indi monimenta mortuis non condunt 175,c. indi tympana ac cymbala pulſantes pugnam ineunt 172,a. indi trans Hyphaſim opulenti & bellicoſi 119,a. indi obſeſſi vrbem quandam ſuccendunt, in eáque incendio etiam ipſi pereunt 127, f. indi muſices ſtudioſi 125, a. indi equos nauibus vehi mirantur 124,f. indi ſaltationibus addicti 125,a. indi Herculem Indigetem vocant 174,a. indi quadrageſimum vitæ annum non excedunt 174, d. indi omnes liberi, nullus ſeruus 175,f. indi in eo cum Lacedæmoniis conueniunt, quòd nulli apud eos ſunt ſerui 175, f indi Dionyſum Hercule ſeniorem quindecim ſeculis faciunt 175, b. indi domos ex lignea materia, propter frequentes eluuiones faciunt 175,c. indi elephantis vehuntur 180,d. indi in ſex genera hominum diuiduntur 175,f. indi quo pacto elephantos venentur 177,c. indi vmbracula portatilia geſtant 179,f. indi linea veſte vtuntur 179,e. indi barbas fucant 179,f. indi qua armatura vtantur 180,a.
india ob fluminum eluuionem plana eſt 105,b. india, quænam propriè vocetur 169,d. india occidentalis 169,f india Oceano, Caucaſo monte & Indo fluuio terminatur 105,a. india maxima ex parte plana & cãpeſtris 105,b. indiam orientalem Alex. nõ adiit 170,a. in india creberrimi ſolſtitio æſtiuo imbres 107, d. india tot habet flumina, quot Aſia 170,d.
india hederam non fert, 02,d
indicorum ſerpentum morſum Græci medici curare non potuerunt 179, d. indicarum vrbium numerus infinitus 175, c. indicarum vrbium xxxvii deditio 115, a. indicæ hiſtoriæ pleræq; fabuloſæ 103, e. indicæ gentes cxviii 173, b. indiæ regum nomina 173, f. indiæ flumina Aſiæ fluminibus maiora 103,d. indiæ fluuij ſolſtitio æſtiuo vehemẽter creſcunt 107. e. indiæ fluuij crocodilos & piſces eoſdem quos Nilus gignũt, excepto equo fluuiatili 173,b. indi plerique elephantorum venatores 100,e. indiæ fluuiorum cõfluẽtes deſcribuntur 133, b. indiæ flumina pleraque hyeme vado tranſiri poſſunt 107,e. indiæ fluuii nauigabiles lviii 171,c. indiæ ſapientes nudi incedebant 147,a. indiæ flumina tanto ſunt Indo fl. minora quanto Indus Gange minor eſt 103,d.
Indicæ fœminæ ſeptimo ætatis anno nubiles 174,d.
Indiæ longitudo & latitudo 170,b
Indiæ natura ab Æthiopia parum diſſimilis 173,a
Indorum vltimi Oritæ 186,a
Indorum apud Tomerum fluuium lanceæ cuſpides habent igne toſtas atque acutas 185,a
Indorum ſapientum frugalitas 147,b
Indorum clades 95,e
Indorum habitus 179,e
Indos nunquam ante Alex. bellum geſſiſſe, ſcribit Megaſthenes 171,f
Indus fluuius duobus oſtiis in Oceanum Indicum fertur 103, c. indus fluuius curſu ſuo delta Ægyptii figuram in regione Indorum facit 103,c. indus amnis quo pacto ab Alexandro ponte iunctus fuerit 105, f. indus fluuius xv maiora Aſiæ flumina in ſe recipiens nomen ſuum retinet 105,e. indus fluuius quos amnes in ſe recipiat 171,c. indus omnium Aſiæ atque Europæ fluuius maximus, excepto Gãge 103, b. indus fluuius apud Pattala in duos ingẽtes fluuios ſcinditur 135,e. indus fluuius crocodilos gignit, vt Nilus 123,c. inſulæ in indo fluuio ſitæ 136,d. indi fluminis magnitudo 105,e. indi fluuii latitudo 103, d. 115,d. indi fontes vbinam oriantur 103,c
Iollas Alex. à poculis venenum ei miniſtraſſe creditur 167,b
Ioui Olympico & Muſis ſacrificium ab Alex. factum 11,f
Irus mons Indiæ 183,d
Iſter per quinque oſtia in Euxinum põtum profluit 3,f. iſter omnium Europæ fluuiorum maximus 3,e. & 4,e. iſter & Nilus coniuncti, Indo vel Gãgi comparari nequeunt 171,d
Iſtri fontes apud Celtas oriuntur 3,e
Italorum legati ad Alexandrum miſſi 158,a
Iupiter Hercius 12,d
Iuſtitia cur Ioui aſſideat ex Anaxarchi ſententia 84,e

L

Laboris commendatio 120,b
Lac bubulum vitia oculorum in elephantis curat 178,e
Lacedæmoniorum legati ad Darium miſſi 71,a
lacedæmonii in eo cũ Indis conueniunt quòd nulli apud eos ſint ſerui 175,f
lacedæmoniorum ad Leuctra & Mãtineam clades 10,c
Lade inſula Mileto proxima 18,e
Λαμπαὶ ſiue ſacrum lucentibus facibus editum ab Alexandro apud Suſas 64,a
Langarus Agrianorum rex 5,c
Largitio Alexandri exercitui facta 149,c
Legati Græcorum ad Alex. Babylonem miſſi, vt eum pro deo colant 164,d

legati Afrorum ad Alexandrum missi 157,f
legati Carthaginienses ad Alexandrum missi 158,a
legati Epidauriorum ad Alexandrum 157,a
legati à Scythis Europæis ad Alexandrum missi 89,a
legati à nonnullis nationibus ad Alex. vt priuatas eorum controuersias dirimeret 158,a
legati Iberorum ad Alex. missi 158 a
legati à Scythis Asiaticis ad Alex. missi 77,a
legati Æthiopum ad Alexandrum missi 158,a
legati Nysæorum ad Alex. 101,c
legati Celtarum ad Alex. missi 158, a
legati Romanorum ad Alex. missi 158,b
legati Græcorum qui ad Darium missi erant ab Alex. capti 42,c
legati Italorum ad Alex. missi 158,a
Leonnatus Alex. ex vulnere collapsum protegit 130,a
Lepores quo pacto apud Gadrosos capiantur 139,b
Leucadis vada fabulosa 196,d
Liberalitas Alexandri 149 a
Linum apud Indos ex arboribus fit 179,c
Luctus Alex. ex morte Hephæstionis 156,d
Ludi gymnici 111. M. certâtium Hephæstioni facti 157,d
Lunæ defectio, Alex. victoriam aduersus Darium portendere iudicata 56,f
Lydus fluuius Lydio campo nomen dedit 105,c
Lydius campus à Lydo fluuio dictus 105,c
Lyginus fluuius apud Triballos 3,a
Lysippum Alexander præ reliquis statuariis dignum iudicauit à quo fingeretur 16,e
lysippus Macedonum XXV qui in pugna ad Granicum amnem cæsi sunt statuas finxit 16,e

M

Macedones in Alex. Persicos mores ægrè ferunt 149,e
macedones diem quendam Baccho sacrum habebant 83,b
macedones Nysæ Bacchico furore correpti 102,e
macedones ἀρτίγαμοι ex Caria hybernatum cum suis vxoribus mittuntur 24,8
macedones omnes sacramento se absolui petunt 151,c
macedones apud Gadrosos mulorum carnibus præ fame vescuntur 140,e. macedones apud Gadrosos summos labores perpessi 140,a. macedonũ apud Gadrosos ex subito imbre calamitas 141,c. macedonum nuptiæ Persico more celebratæ 148,e. macedonum ex ponte ruina 96,f. macedonum clades 76,d. macedonum qui Asiaticas vxores duxerunt numerus X.M 148,f. macedonum per Gadrosos proficiscentium sitis & fames 139,c
macedones militiam detrectant 119,b
macedones Promethei antrum apud Parapamisadas esse in Alex. gratiam finxerunt 102,f
macedones ab Alex. dimissi 154,d
macedonum clades à Scythis accepta 81,c
macedonum nobilium filii quæ ministeria regibus præstarent 87,d. macedonum nobilium pueri Alex. vitæ insidiantur 87,f
macedonum viso Alex. post vulnus apud Mallos acceptum lætitia 132 b
macedonum ex rumore de Alex. obitu sparso mœror 131,d
macedonum filios ex Asiaticis mulieribus natos, Alex. in Macedoniam ire passus non est 154,d
macedonum indignatio aduersus Alexandrum, quòd se contemni ab eo arbitrarentur 151,b
Maceta Arabiæ promontorium creditũ 190,f
Mæander fl. Cariæ Mæandro campo nomen dedit 105,c
mæandri campus in Caria, à Mæandro fl. dictus 105,c
Magarsis Minerua 33,b
Magarsum opp. 33, b
Magi sepulcrum Cyri custodiebant 144, e. magorum qui sepulcrum Cyri custodiebant stipendium 144,f. magi custodes sepulcri Cyri in quæstionem ab Alex. dati 145,b
Magni regis titulus, Persarum regibus non conuenire Alex. visus est 146,b
Magon, Indiæ fl. 171,a
Malamantus, Indiæ fluuius 171,c
Malana, vltimus Oritarum regionis locus 185,e
Malli Argiuorum coloni 33,c
mallorum vrbes ab Alex. obsessæ & captæ 126,d. mallorum clades 127,b. mallorum deditio 132,d
Mandiadini, Indica gens 171,a
Maracanda Sogdianorum regia 76,b
Marathi deditio 41,a
Marcomanni, Celtica natio 3,f
Mardi ob asperitatem locorum à nemine vnquam ante Alex. bello lacessiti 70,f. mardi ab Alex. victi 71,a
Mare rubrum vnde dictum 194,a
Margaritarum natura & piscatio apud Indos 174,c. margaritæ pretium apud Indos 174,d
Margastana insula 196,c
Mariamnes deditio 41,a
Massaca Assacenorum vrbs 169,d
Massaga Guræorum apud Indos vrbs maxima 96,b. massagæ vrbis oppugnatio 96,e. massagæ deditio 97,b.
Mathæ, Indiæ gens 171,a
Medius Alexandrum à cœna inuitat 165,f
Megasthenes indicam historiã scripsit 104,b. megasthenes scribit, Indos nunquam bellum gessisse 171,f.
megasthenes indiam perlustrauit 105,a
megasthenes citatus 147,c
Memnon Chium insulam proditione capit 29,a
memnon classis Darii præfectus 29,a
memnon moriens Autophradati & Pharnabazo præfecturam maritimæ oræ commendat 29,b
memnon Lesbum insulam, Mitylenis exceptis, occupat 29,a
memnonis Rhodii consilium aduentante in Persiam Alexandro 13,e
Mercatorum apud Indos conditio 176,e
Mercenarii milites ad Granicum capti ad ergastula missi 17,a
Merus mons Nysæ vicinus 169,d. merus mons vnde dictus 101, e. merus hedera & lauris refertus 102,d
Mesambria, Persidis tractus 195,b
Mesopotamia vnde dicta sit 150,c
Methora, Indiæ vrbs 174,a
Midas Gordii filius 30,f. midas quo pacto Phrygiæ rex euaserit 30,f. midæ regia in oppido Gordio 30,d
Mileti obsidio 18,e. mileti oppugnatio 19,f
Militum diffidentia ab Alex. reprehensa 149,b
militum apud Indos conditio 176,e
Minerua Magarsis 33,b
Mitylenæi Alexandri stelas diruunt 29, b. mitylenæi Dario deditionem faciunt 29,b. mitylenæ recuperatæ 53,b
Moderatio animi in secũdis rebus, præclara res est 121,f
Mæotis palus 76,c
Morontobati Indiæ inf. 184,a
Mosarna portus apud Ichthyophagos 187,a
Musicani regis deditio 134,b. musicani defectio 134,e. musicanus captus in crucem actus 134,f
musicanum regnum apud Indos opulentissimum 134,a
Mycale mons Samo insulæ oppositus 104,c
Mylias regio, Phrygiæ pars 24,e. Lydiæ contributaria.
Myndi vrbis Halicarnasso vicinæ oppugnatio 21,b
Myriandrus vrbs Assyriæ 33,d
Myrrha apud Gadrosos frequens 138, e. myrrha & thus ex arboribus apud Arabes leguntur 161,e

N

Nardus apud Gadrosos frequens 138,f
Naues in Indo fluuio tempestate collisæ 136,a
Nauigatio Alex. per Hydaspẽ fluuium ad Oceanum 125, b. nauigatio in Hydaspis & Acesinis confluentes difficillima 125,f. nauigatio apud Indos commoda ab initio hyemis ad solstitium hybernum vsque 137, e. nauigatio incommoda apud Indos spirantibus Etesiis 137,d
Nautæ quibus notis itinerum rationẽ cognoscant 142,a
Nearchus Indiæ historiã scripsit 104,b nearchus ab Alex. coronatus 149,d nearchus ab Alex. ad sinum Persicum explorandum mittitur 182 b. nearchus ex longinqua nauigatione adeo squalidus vt à suis non agnoscatur 192,d. nearchus ab exercitu floribus ac sertis obrutus 197,c
Neoptana Carmaniæ locus 191,c
Neoptolemus primus Gazæ muros cõscendit 51, d
Nessææ equæ 155,e
Nessæus campus in quo CL.M. iumẽtorum pasci solent 155,e
Neus, Thraciæ flumen 2,b
Neudrus, Indiæ flumen, 171,b
Nicæa Indorũ vrbs, 93,b. nicæa vrbs ad Hydaspem fluuio ob victoriam contra Porum partam ab Alex. condita 114,c
Nili caput falsò ab Alex. inuentum fuisse creditum est 123,d
Nili natura 172,f. nilus Asiam ab Africa separat 76,c. nilus olim Ægyptus vocatus fuit 105,d
Ninus vrbs magna & opulenta inter Euphratem & Tigrim sita 197,a
Nocturni conflictus periculosi 58,f
Nosala, Indiæ insula soli sacra 190,a
Notæ quibus viarum ratio arenosis in locis cognoscitur 142,a
Nubendi modus apud Indos 180,e
Nuptiæ Alexandri & amicorum 148,d. nuptiæ Macedonum Persico more celebratæ 148 e

Nysa Indiæ vrbs 101,a. nysa vrbs vnde dicta 101.e. nysa inter Cophenē & Indum fluuios sita 101, a. nysa à Dionyso condita 101,a

Nysæi aspectu Alex.armati perterriti 101,c. nysæi, non sunt Indi natione 169,c. nysæis libertas ab Alex. cōcessa 102, a. nysæorum respub. ex optimatibus constituta Alex. placuit 102,b

Nysa Dionysi nutrix 101,c

O

Oaracta Carmaniæ portus 193,f

Obsides mille à Mallis sumpti 132,f

Ochus mons 194,c

Olympias Alex. mater à Philippo contempta 55,c

Olympias Antipatrum apud Alex. accusat 155,c. Olympiadis & Antipatri dissensio 155,c

Omalis, Indiæ fluuius 171,a

Onesicritus nauis Alex. gubernator 124,b

Opificum apud Indos conditio 176,c

Opinio subditorum de suo rege qualis esse debeat 149,b

Opis vrbs ad Tigritem sita 150,f

Orē Indiæ oppidi oppugnatio 97,c

Oraculum Serapidis de morbo Alex. 166,f

Oratio Acuphis Nysæorum principis ad Alex.101,c. oratio Callisthenis aduersus Anaxarchum de adoratione Alexandri 85, f. oratio Cœni Polemocratis F. ad Alex. pro Macedonibus militiam detrectantibus 120,f. oratio Alex.ad milites cum Dario apud Issum conflicturos 34,c. oratio Alexādri ad Macedones ad Tyri obsidionem persuadendam 43,f. oratio Alex.ad milites cum Dario ad Arbela conflicturos, 58,c. oratio Alexandri ad Macedones militiam detrectātes 119,c. oratio Alex.ad Macedones, tumultuantes & sacramento absolui petentes 151, e. oratio Parmenionis ad Alex. & responsum Alexandri 14,b

Orbelus mons 2,b

Organa Carmaniæ insula 193,f

Oritæ Indorum vltimi 186,a. oritæ libera Indorum gens 138,a oritarum deditio 138,d

Orobatis Indiæ vrbs ab Alex. instaurata 98,c

Orphei statua sudans quid Alex.portēderit, 11,f

Orxines ob templa spoliata in crucem actus 145,c

Oscula, cultus hominibus proprius 86,a

Osculis dii non coluntur 86,a

Ossadii, libera Indorum gens 133,c

Oxi fluuii rapiditas 74,f. oxus fluuius omniū Asiæ fluminū, India excepta, maximus 74,e. oxus fluuius in Caspium mare fluit 158,e. oxus è Caucaso fluit 74,e. oxus iuxta Hyrcaniam in Oceanum fluit 74,f. oxum fluuium quo pacto Alex.traiecerit 75,a

Oxyartes Alexandri continentia erga filiam suam captiuam motus sese dedit, 93,d. oxyartes Roxanes pater ad Alex.venit 133,e

Oxycanus Curtio Porticanus dicitur 134,c. oxycanus captus 134,c

Oxymagis, Indiæ fluuius 171,a

P

Padargus fluuius Persidis 195,b

Pagala, Indiæ insula 184,d

Palimbothra maxima Indorum vrbs 175, d. palimbothræ Indicæ vrbis magnitudo inaudita 175,e. Palimbothra maxima Indorum ad Gangē vrbs 170,a

Pallacopas Assyriæ fluuius 162,f pallacopas ex Euphrate deriuatur 162,f. pallacopas ab Alex.in gratiam Assyriorū obstructus 163, c. pallacopas nisi obstruatur ita Euphratem exhaurit, vt Assyriorum campi ab eo irrigari nequeant 163,b

Pandæa Herculis, quem Indi Indigetem vocant, filia 174,b. pandæa Indiæ regio à Pandæa Herculis filia ita dicta 174,b

Paphlagonum deditio 31,d

Parapamisus mons Caucasus à Macedonibus in Alex. gratiā vocatus 103, a. parapamisus qua ratione Caucasus ab Arriano vocetur 104,d. parapamisum Macedones Caucasum vocarunt, studio amplificandi res ab Alex.gestas 104,d

Paritacæ ab Alex.subacti 66,c

Paritaceni rebelles à Cratero victi 92,f

Parmenionis ad Alexandrum oratio, & ad eam responsum Alexandri 14,b

Parthia ab Alex subacta 69,a

Parysatis Ochi filia, Alex.vxor 148,d

Pasira Ichthyoph.portus 186,c

Pasitigris amnis 64,c

Patala Indorum lingua, delta Ægyptiū vocatur 103,c

Pattala ab Indis deserta 135,c

Pattalorum reguli deditio 135,a. pattali libertate proposita reuocati in vrbem 135,d.

Patara Lyciæ vrbs dedita 24,d

Pazalæ, Indiæ gens 171,a

Peccati agnitio, peccati medicina 168,b

Pellion Agrianorum vrbs 5,e

Pellæ Indicæ 180,a

Pelusium Ægypti vrbs 52,d. pelusii deditio à Mazace Persa facta 52,b

Peneus Thessaliæ amnis 82,c

Peripolus triremis Rhodia 45,f

Perdiccas in oppugnatione Thebarum grauiter læsus 9,b

apud Pergas iter fieri nisi vento à septētrione flante non potest 26.a

Persæ Athenas subuerterant 66,c

Persæ Macedonibus accensi 164,d

persæ, quorum virtute Cyrus Asiæ imperium Medis abstulit, Indis comparandi non sunt 104,a

Persarum reges in medio exercitus sunt 36, d. persarū de pugna cū Alex.cō mittenda consultatio, 13 c. persarū ad Granicum amnem clades 16,8. persarum apud Issum clades 38,e. persarum apud Arbela clades 63,b. persarum in Scythia cladis quænam causa fuerit 104,a

persarum & Medorum reges, indigni visi Alexandro titulo Magni regis 146,b

Perseus Ammonem consulere solitus 53,d

Persicum agema ab Alex. institutum 154, a. persicus mos celebrandi nuptias 148 e

persicus sinus à Nearcho iussu Alex. exploratus 183, b. persicū mare per hyemem tranquillum 144, a. persicus sinus æquè opulētus atque Phœnicia 161,c

Persidis natura 195, f. persidis longitudo 195,e

Peucela Assacenorum vrbs 169,d

Peucelaotis Indiæ regio 93,d

Peuceliotis Indiæ vrbis deditio 98,d

Peucestes Alex. ex vulnere collapsum scuto Palladis Iliacæ protegit 130,a peucestes Persiæ ab Alex. præfectus, linguam Persicam didicit 145,d

Peucestæ barbarica affectatio Alex.grata, Macedonibus odiosa 149,f

Pharēmanes Chorasmenorum rex ad Alex. venit 89,b

Pharnabazus captus à Chiis 53,a

Phaselitæ Alex. aurea corona coronāt 24,c

Philippus Macedo cōtemta Olympiade, Eurydicem vxorem duxit 55,f

philippi Macedonis mors 1,b

philippi erga Macedones beneficia 151,c

philippi Thraciæ vrbs 2,a

philippus Alexandri medicus falsō insidiarum accusatur 32,b

Philotas ob structas Alex. insidias accusatur 72,c

Pimprama Indiæ vrbs, 116,e

Pinara Lyciæ vrbs deditione accepta 24,d

Pindari domus & stirps ab Alexandro expugnatis Thebis seruata, 11,b

Pisidæ bellicosi 27,d

Pithagoras vates 160,a. pithagoræ de Perdiccæ & Antigoni morte vaticinium 160,d. pithagoræ de Hephæstionis & Alex. morte vaticinium 160,b

Platæensium clades 10,d

Pœnitentia Alex. de cæde Cliti ab Arriano laudata 84,b. pœnitentia peccati, Alex.propria 168,a. pœnitentia peccati medicina 168,b

Polytimetus fluuius Scythiæ 81,b. polytimetus fluuius multam aquam trahens sub arenis se condens euanescit 82,b

Pompæ quæ ob bellicas victorias fiunt, cur triumphi dicantur 143,c

Pontium iungendorum ratio facillima à Romanis vsitata 106,b

Portus mille nauium apud Babylonem ab Alex.factus 161,c

Portus fœminarum in India 184,a

Pori fortitudo 113,c. pori & Alexandri colloquiū 114,a,& b. pori duo 115,b,& f. porus aciem aduersus Alex.instruit 111,b. porus quo tempore victus fuerit 114,c. porus quinque cubitos altus 114,a. porus Indorum rex in alium quendam Porum hominem malum mittitur 115,a

Posteri siue Epigoni Alex. vocati adolescentes apud barbaros in vrbibus ab ipso conditis nati 149,e

Præda militibus data 134,c

Præfectos subditis iniuriam inferre Alex.non ferebat 143,a

Premia virtutis ab Alex. dignis collata 149,c

Priamo sacrificium ad Iouis Hercij arā ab Alex.factum 12,d

Prodigium hirundinis Alex. dormientis caput circumuolitantis 25,d. prodigium Herculis Alexandro per somnum visi 44,c. prodigium auis carniuoræ aram superuolantis 50,f. prodigium in designandis terminis vrbis Alexandrinę editum 52, e. prodigium draconum qui Alex.duces itineris ad Ammonem Libycum fuerunt 53,f. prodigium, diadematis Alexandri capiti vento ablati 161, f. prodigium obscuri cuiusdam hominis qui solium Alex. conscenderat 165,d

Promethei antrum 172,b. promethei

antrũ apud Parapamisadas esse à Macedonibus in Alex. gratiam fictum 102,f
Prosactium flumen 13,c
Proteas Datami Persæ octo naues eripit 30,c
Protesilao sacrificium in Eleunte ab Alex. factum 12,b
Ptarenus, Indiæ fluuius 171,c
Ptolemæus Lagi filius historiam Alex. scripsit 1,a. ptolemæus & Aristobulus cæteris historiæ Alex. scriptoribus fide digniores 1,a
Ptolemæi Lagi cum Indis pugna 94,e
Pugnæ cum Dario commissæ quibus quæque locis contigerint, historicè inquiritur 130,e
Pura, Gadrosorum regia 140,a
Pylæ Ciliciæ obsessæ 31,c
Pylæ Amanicæ 34,b
Pylæ Persidis ab Alexãdro obsessę 65,b
Pylæ Caspię 66,d
Pylora Carmaniæ insula deserta 194,b
Pyramus fluuius 33,b

Q

Quadi, Celtica natio 3,f

R

Rambacia, Arabitarũ pagus maximus 138,b
Re malè gesta, omnis culpa in ducem confertur 81,e
Regiones à fluminibus appellatæ 105,b
Remigantium descriptio 124,e
Regum facta omnia iusta esse, Anaxarchi impia sententia 84,e
regum negotia quo magis occultantur eo magis quidam euulgare concupiscunt 155,b
regum negotia semper in deteriorem partem rapiuntur 155,b
regum Indicorum numerus 175,b
Res difficiles Herculi tribuuntur, vt difficiliores esse videantur 98,b
Rex erga subditos suos verax esse debet 149,b
Rhagæ 67 c
Rogonis fluu. Persidis 195,a
Romani Alexandri consilium in tuenda Ægypto secuti 55,b
Romani quo pacto magna flumina quoties necesse fuit pontibus iunxerint 106,a. romanorum facillima ratio iungendi pontes 106,b
romanorum nomen Alexandrum commouere ceperat 146,b. romanorũ legati ad Alex. missi 158,b. romanorum potentia ab Alex. præuisa 158,b
Roxane Oxyartis filia capta 92,e. pr. roxane omniũ mulierum Asiaticarũ post Darii vxorem pulcherrima 92,f pr. Roxane Oxyartis Bactrii filia, Alex. vxor 148,d
Rubrum mare vnde dictum 194,a

S

Sacala locus Indiæ desertus 184.a
Sacrificium Musis ab Alex. factum 11,f sacrificium Ioui descensori & Mineruæ & Herculi ab Alex. factum 12,c. sacrificium Æsculapio Solis ab Alex. factum 33, sacrificium Ioui regi ab Alex. apud Memphim factũ 54,c. sacrificium Herculi factum 55,c. sacrificium soli, lunæ ac terræ factum, 56,f. sacrificium Herculi ab Alex. factum 49,e. sacrificium Apollini ab Alex. factum 73,c. sacrificium Palladi Nicææ factum, 93,b. sacrificia fluminibus Indicis facta 124,c. sacrificia Cyro à Magis sepulcri sui custodibus fieri solita 144,f. sacrificium Alex. in Ecbatanis pro felici rerum successu 156,c
Sal fossilis apud Ammonem Libycum suapte natura gignitur 54,c. sal fossilis crystalli instar purus apud Ammonem Libycum 54,d
Sal apud Ichthyophagos gignitur, ex quo oleum conficiunt 189,b
Salagassum Pisidarum vrbs 27,d. salagassi oppugnatio 27,d
Saltationes diis fiunt 86,a
Sambi deditio 134,d
Sambus, Indiæ fluuius 171,a
Sandracotus Indorum rex 105,a
Sangada, Indiæ regio 183,e
Sangala Cathæorum Indorum vrbs 116,d. sangalæ oppugnatio 116,f. sangalæ expugnatio 118,d. sangala solo æquata 119,a
Sangarius amnis Phrygiæ 28,d
Saparnus, Indiæ fluuius 171,c
Saranga, Indiæ insula, 183,f
Saranges, Indiæ fluuius 171,b
Sardanapalus Anchialon Cilicię opp. condidit 32,e. sardanapali sepulcrum Anchiali Assyriis literis inscriptum 32,c
Satibarzanes Areorum præfectus cęsus 73,e
Sauromatę, Celtica natio 3,f
Saus fluuius in Istrum fluens 171,d
Scutum ex Palladis Iliacæ templo sumptum Alex. in omnibus pręliis ante se gestari curabat 129,b
Scythę, Celtica natio 3, f. scythę ad ostia Istri 3,f. scythæ Europei, maxima natio 77, a. scythę Asiatici ἄκιναι dicti 77,a. scythas Asiaticos Homer. iustissimos mortalium appellat 77,a. scythę Asiatici legatos ad Alex. mittunt 77,a. scythę Europęi legatos ad Alex. mittunt 89,c. scytharum Asiaticorum defectio 77, c. scytharum in Alex. ludibria 79,d scytharum ad Tanaim clades 80,c. scytharum Europæorum rex filiam suam Alex. per legatos nuptui dare cupit 89,b. scytharum & Massagetarum clades 90,f.
Seditio militaris ab Alex. acriter punita 151,d
Seleuci mors in pugna apud Issum 38,a
Selgei veteres Telmissensium hostes 27,c
Semiramis Assyria exercitum in Indiã ducere tentauit 172,a
Sepulcri Cyri descriptio 144,c. sepulcri Cyri inscriptio 144,f
Serapidis de Alex. morbo oraculum 166,f
Serpentes xvi cubitorum in India 179,c
serpentum Indicorum morsum, nemo Græcorum medicorum curare potuit 179,d
Sesostris Ægyptius magnam Asiæ partẽ subegit 172,a
Sibæ, Indica gens, pellibus amicti degũt 172,c. sibæ clauam gestant 172,c sibæ clauæ notam bubus inurunt 172,c
Side vrbs 26,c
Siditæ, Cumęi origine sunt 26,b. siditæ è Cumis Æolicis Sidẽ delati, Æolicæ linguæ repentè obliti 26,c
Sidodone vrbs Carmaniæ 194,b
Sidoniorum in Persas odium 42,e
Sidonis deditio 42,e
Sidonicæ classis deditio 45,e
Silas Indię fluuius 172,d. silę fluuii Indici aqua adeo subtilis atque euanida, vt nihil ei innatarẽ possit, sed omnia in fundum mergantur 172,e
Silphio pecudes & armenta gaudent 74,b. silphium & terminthum in Caucaso monte nascitur 74,a
Sinarus, Indię fluuius 171,b
Sindomanę Indię vrbis deditio 134,d
Sinopei cum Gręcorum repub. nihil cõmune habent 71,b
Sisicoptus Indus Aorno petrę ab Alex. prefectus 100,c
Sitacus fluuius Persidis 195,a
Sitalces & Cleander ob templa spoliata necati 142 e
Sittocatis, Indię fluuius 171,a
Soamus Indię flu. 171,c
Soastus, Indię amnis 171,c
Sochi Assyrię locus 33,c
Sogdianę petrę oppugnatio 92,b. pr. sogdianę petrę deditio, 92,c. pr.
Sogdiani sese Scythis aduersus Alex cõiungunt 74, . sogdianorum clades 76,e
Soli vrbs Cilicię deditione capta 32,f
Solomantis, Indię fluuius 171,a
Solonis sententia 159,b
Solstitio æstiuo Indię fluuii vehementer crescunt 107,e
Sonus, Indię fluuius 170,f
Sophistę siue sapiẽtes Brachmani 134,e. sophistę Indi, Alexandri immodicam dominandi cupiditatem reprehendunt 146,e. sophistarum apud Indos frugalitas 147,b. sophistę diuinandi periti 176,a. sophistarum apud Indos officium 176,a. sophistę de priuatis rebus non vaticinantur, sed de publicis 176,b. sophistę apud Indos nudi degunt 176,b. sophistę, siue vati Indico qui ter in vaticinando falsus fuerit, silentium indicitur 176,b. sophistę apud Indos serpentum morsus, & quicquid medicabile est, curant, 179,e. sophistarum siue sapientum apud Indos precipua est dignitas 176,a. sophistarũ apud Indos victus 176,c
Spartembas Indorum rex, à Baccho inde discedente cõstitutus 173,e. spartembas rerum Bacchicarum peritissimus 173,e. spartembas quot annos apud Indos regnarit 173.f
Spitamenes arcẽ quãdam in Bactrianis occupat, & pręsidia interficit 90,b. spitamenes Macedones clade afficit 90,e. spitamenis cum Cœni copiis pugna 91,b. pr. spitamenis cęsi caput ad Alex. mittitur 91,d. pr.
Statuę clarorum virorum aut deorum simulacra quę Xerxes Babylonem auexerat, ab Alex. remissę, 161,a
Stura Indiæ amnis 183,b
Subditos à præfectis iniuria affici Alex. nulla ratione ferebat 143,a
Subditorum de rege suo opinio qualis esse debeat 149 b
Saraseni, Indica gens 174,a
Susii omnem Darii gazam Alex. deferunt 63,f
in Syene Ægyptia puteus est qui meridie nullam vmbram facit 186,b
Syllium vrbs 26,c
Syncope ex vulnere, sanguinem sistit 130,d
Syra mulier numine agitata Alexandrũ ab insidiis seruat 88,a, & b
Syrmus Triballorum rex 5,a

T

Tala arbor, cuius corticibus Indi vescũtur 173,d
Talmena, Indiæ portus 188,c
Tanais fluuius, aliâs Orxantes à barbaris dictus 76,b. tanais Sogdianorũ flumen, differt à Tanai Scythico flu-

mine 76,c
Tanais Asiam ab Europa separat 76,c
Tapuri, Hyrcaniæ populus 69,f
Tarsium promontorium 194,c
Tarsus Ciliciæ vrbs capta 32,a
Tarteſſus columnis Herculis celebris 43,b. tarteſſus à Phœnicibus condita 43,b. tarteſſi templũ Herculi Phœnicum more ſtructum 43,b
Tauri montis deſcriptio 104,c
Taurus aliis Parapamiſus, aliis Emodus, aliis Emaõn dicitur 169,c
Taurunus, locus vbi Enus & Saus in Iſtrum fluunt 171,d
Taxila Indiæ vrbs omnium quæ inter Indum & Hydaſpem fluuium ſunt maxima 106,e. taxilæ vrbis deditio 106,e
Taxilis Indi deditio 93,c
Telmiſſi à Piſidis oriundi 27,a. telmiſſi vrbis ſitus 27,a
Telmiſſenſes natura & origine vates 30,e. telmiſſenſium obſidio 27,b. telmiſſenſium vatum vxores & liberi vaticinandi periti 30,e
Templum Ioui Olympio in Lydia ab Alex. ſtructum 17,c
Templorum ſpoliatores in crucem acti 142,c, & 143,a. & 145,c
Tenedii ſeſe Perſis dedunt 30,b
Terminthus & ſilphium in Caucaſo naſcitur 74,a
Thapſacus oppidum 40,b
Thebanorum defectio 7,f
Thebanorum expugnatio 9,e
thebanorum clades cum aliis Græcorũ cladibus confertur 10,a
Thebanorum clades ad diuini numinis iram refertur 10,e
Theſeus Athenienſium dux Amazonas primo prælio vicit, 156,b
Thoes nonnulli tigres putant 179,a
Thus & myrrha ex arboribus apud Arabes leguntur 161,c
Tigris Euphrate humilior 150,c. tigris in pontum Perſicum fluit, 150,d tigris nuſquam vado tranſiri poteſt 150,d. tigritis cataractæ ab Alex. ruptæ 150,f
Tigris elephanto fortior 178,c. tigris apud Indos, magnitudine maximo equo par 178,e. tigris velocitate & robore nulli feræ comparari poteſt 178,f. tigris elephantum ſtrangulat 178,f. tigres nonnulli thoas putant 179,a
Tomerus, Indiæ fluuius 185,b
Trœzi Indiæ portus 188,d
Triballi ab Alexandro victi 3,d
triballorum rex Syrmus 5,a
Tripudia diis fiunt 86,a
Triumphi, cur dicantur pompæ ob victoriam factæ 143,c
Triumphus, Dionyſus dictus 143,c
Tylus Arab. vrbs & inſula ad Euphratis oſtia 162,b
Tyri vrbis eiúſque portus deſcriptio 44,d. tyri obſidio 44,c. tyri expugnatio 49, b. tyriorum clades 49, d. & e

V

Vatum monita ab Alex. neglecta 51,a
Venatio elephãtorum apud Indos quo pacto fiat 177,c
Veritas regem decet 149,b
Viæ, arenoſis in locis, quibus notis dignoſcantur 142,a
Viri apud Indos quadrageſimum vitæ annum non excedunt 174,d
Virtus etiam in hoſtibus laudatur 91,c. poſt.
Vlcera elephantorum carnes ſuillæ curant 178,c
Vmbraculorum portatilium apud Indos vſus 179,f
Vmbrarũ diuerſitas apud Oritas 186,a
Vxii gens libera apud Suſios, & c. vxiis victis Alex. graue tributum imperat 65,a

X

Xathri, libera Indorum gens 137,c
Xanthum Lyciæ vrbs dedita 24,d
Xanthus fluuius Lyciæ 24,d
Xenophon citatur 56,d. 156,a
Xenophon ante Alex. tempora Amazonum mentionem non facit 156,a
Xerxes Helleſpontum ponte ex nauigiis facto iunxit 105, f. xerxes Beli templum apud Babylonios ſubuertit 159,c. xerxes Helleſpontum compedibus vinxit 157, a. f. xerxis impietas in deos 157,a

Z

Zadracarta Hyrcaniæ vrbs 70,c
Zadracarta aliàs Zeudracarta, Hyrcaniæ regia 71,c

Nomina autorum qui ab Arriano citantur,

ARISTOBVLVS.
ARISTVS.
ASCLEPIADES.

CIMON.
CTESIAS.

ERATOSTHENES.
EVRIPIDES.

HERODOTVS.
HECATAEVS.
HOMERVS.

MEGASTHENES.

NEARCHVS.

ONESICRITVS.

PTOLEMAEVS.

XENOPHON.

Quo autem quisque loco vel quibus citetur locis, ostendet tibi Index.